Digitized by Google

37
41 F
9

HAG 1311

Digitized by Google

CODEX
THEODOSIANUS
IACOBI GOTHOFREDI
TOMI SEXTI
PARS II.

CODICIS
THEODOSIANI
TOMI SEXTI
PARS ALTERA

CONTINENS

NOTITIAM DIGNITATVM CIVILIVM ET MILIT
VTRIVSQVE IMP. PROSOPOGRAPHIAM TOPOGRA
PHIAM HISTORIAE GALLICANAE ANNALES CENTVM
ANNORVM GLOSSARIVM NOMICVM

ET

NOVELLAS CONSTITVTIONES AVGG
THEODOSII VALENTINIANI MARCIANI MAIORIANI
SEVERI LEONIS ET ANTHEMII
IN VNVM CORPVS COLLECTAS

COLLATAS CVM

CODD. MSS. WVRCEBVRGENSI OTTOBONIANO
GOTHANO LIBRISQVE EDITIS
ET PERPETVO COMMENTARIO ILLVSTRATAS

A

IO. DANIELE RITTERO
S. R. M. POL. ET ELECT. SAX. A CONSIL. AVL. ET PROF. HIST. IN ACAD. VITEMBERGENSI

ACCEDIT

APPENDIX CODICIS THEODOSIANI
CVM EPISTOLIS ALIQVOT VETERVM CONCILIORVM
ET PONTIFICVM ROMANORVM
CONGESTA

A

IAC. SIRMONDO

LIPSIAE

SVMTIBVS MAVR. GEORGII WEIDMANNI
MDCCXLV.

37. H.I. F. 9

LECTORI BENEVOLO

SALVTEM

IOAN. DAN. RITTER

S. R. M. A CONS. AVL. ET IN ACADEM.
WITTEBERG. HIST. P. P.

DEfunctus ergo ſum longo ac moleſto labore, immortalisque Dei beneficio contigit mihi, vt ſummam tandem Codicis Theodoſiani emendationi manum imponere potuerim. Credo equidem, quosdam impatientius expectaſſe extremam magni operis partem, ſed ii velim ſibi perſuadeant, me nullum intermiſiſſe temporis momentum, quo a munere, cui praepoſitus ſum, cuique ſecundum fidem religionemque boni viri ſatisfaciendum eſt, vacuus eſſem, quod non totum dicauerim conſecrauerimque iis rebus, quas illuſtrandis legibus prodeſſe putaui. Sed requirebant fere omnia, quae hoc volumine continentur, magnam attentionem animi, ſingularem curam, ac multam denique diligentiam, cum ex iis, tanquam ex quodam totius operis indice, haurienda repetendaque cuncta ſint, quae ad intelligentiam faciunt, & legum & obſeruationum, quas volumina, quae lucem annis ſuperioribus adſpexerunt, comprehendunt. Igitur ego, qui optime perſpectum habebam, ea, quae ad Theodoſianum Codicem diſputata ſunt, hoc volumine ad quaedam reuocanda capita, communicandamque cum orbe erudito ſummam eſſe rerum omnium, non maturandum ratus ſum, ſed ita iudicabam, bene politas, non cito, breuique tempore, in lucem publicam poſteriores ad Theodoſianum Codicem curas emittendas eſſe. Et certe in eam adducor opinionem, ut putem, eorum ſatis me feciſſe deſideriis, qui in eo verſantur literarum ſtudio, in quo, non ſine maxima animi mei voluptate, tempus aetatemque contriui, & quo ardent in primis doctiſſimi Belgae, gloriamque ſibi ac immortalem nominis parant famam.

Habes autem, Lector Beneuole, primo loco *Notitiam Dignitatum vtriusque imperii*, ex Codicis Theodoſiani legibus a *Gothofredo* deſcriptam, innumeris purgatam, quibus ea foedabatur, mendis, & ita adornatam, vt maximam poſſit affundere lucem Notitiæ, quam adcurauit magni nominis Iureconſultus *Pancirollus*. Quantum vero afferat illa vtilitatis ad accuratiorem legum intelligentiam, operoſe non diſputo; ſatis enim id habent cognitum ii, qui circa elegantiorem occupati ſunt iuris ſcientiam, ſuasque opiniones ſententiasque a vulgo pragmaticorum ſeiungunt, & a crudis abhorrent ſtudiis, quibus profana tantum capiuntur pectora. Is ſane,

qui cognitas ſibi reddiderit Orientis, Illyrici, Italiae, Galliarum, Romae veteris nouaeque, Praefecturas, aliasque dignitates, facillime ſeſe extricabit ex ſummis difficultatibus, in quas incurrunt, qui haec omnia ſupina ſpernunt negligentia, & in verbis legum, quaſi defixi, tantum haerere ſolent. In primis vero commendanda venit Notitia Comitum ſacrarum Largitionum & Rei priuatae, cum abſque ea plurimae leges vtriusque Codicis non poſſint non eſſe obſcuriſſimae, neminemque putem de petitionibus aut petitoribus, de quibus ſunt tituli integri, bene pronunciaturum eſſe, niſi facto inter priuatas ſacrasque Principum res accurato diſcrimine. Addidi ad Notitiam Praefectorum Vrbis Romanae, *Anonymum de Praefectis Vrbi* ex temporibus Gallieni, quem auctorem primus in lucem protraxit *Cuſpinianus*, & poſtea Theſauro Antiquitatum Romanarum inſeruit *Graeuius*. Cum enim in Conſtitutionibus, Praefectis Vrbi inſcriptis, multa inueniantur ambigua, dubiis inuoluta & caliginoſa, quibus explanationes adhiberi non poſſunt, niſi temporum habita ratione, quibus Praefecti ad vrbis gubernacula reſederunt, huius potiſſimum auctoris ope multa feliciter enodauit, certisque adſignauit annis *Gothofredus*, vt obſeruabunt paſſim lectores. Ex eo etiam recta ſapere poterunt, qui cum vulgo eruditorum exiſtimant, Conſules & Praefectos poſt Gallieni Auguſti tempora, non niſi Kalendis Ianuarii iniiſſe magiſtratum, quorum errorem confutaui in obſeruationibus ad Nouellas.

Secundum occupat locum *Proſopographia* Codicis Theodoſiani, ſiue notitia accuratior perſonarum omnium, quarum eſt in legibus, tanquam publicis monumentis, conſeruata memoria. Induit illa nouam faciem, eoque exſplendeſcit habitu, quo forte comparuiſſet, ſi diutius licuiſſet *Gothofredo* intereſſe mortalibus. *Maruillius* certe is non erat, a quo aut expectare aut poſtulare elegans hoc opuſculum poterat res literaria, cuius viri ſupinam negligentiam deprehendi per integrum Codicem Theodoſianum. Ita enim male omnia in Proſopographia cohaerebant, confuſasque erat videre perſonas, ac tranſpoſita loca, ut profecto, qui priore vtitur editione, fidem iis adhibere omnino nullam poſſit. Quanta fuerit opus emendatione, accuratione, cura, ii demum ſatis intelligent poteruntque ſibi perſuadere, quibus non diſplicuerit nouam hanc Proſopographiam conferre cum illa, quam e ſchedis *Gothofredi* publici iuris fecit *Maruillius*. Rarius, & ſumma tantum poſtulante neceſſitate, adieci notas, ne opuſculum in nimiam excreſceret molem, ſed emendavi, contextuique ea inſerui, quae ad perſonarum, de quibus agitur, vitam, facta, honoresque pertinere viſa ſunt. Neque id feci ita timide atque dubitanter, vt in primis Codicis Theodoſiani voluminibus, in quibus cum eſſent multa, quae aut ſenſum commodum, aut plane nullum admitterent, perſuaderemque mihi, habuiſſe forte Gothofredum, virum oculatiſſimum, quandam rationem, qua ductus, ita ſcriberet, aut loca ab eo male corrupteque excitata fugiſſe diligentiam meam, nolebam ob nimiam verecundiam ea mutare, ne viderer iniurius aduerſus pios tanti viri fuiſſe manes. Quam timiditatem meam, poſteaquam animaduertiſſem, *Gothofredum* multa obiter notaſſe tantum ad Codicem, & ſaepenumero memoria lapſum fuiſſe, id quod doctiſſimis viris non raro accidit, nimiam verecundiam illam & religionem damnaui, cum facillime fieri poſſit, vt cenſores iniqui, id, quod ego timido animo diffidenterque feci, tribuant aut ignauiae, aut ignorantiæ meæ. Certe ſi ita obtemperare potuiſſem vbique voluntati meae, vt feci in poſterioribus voluminibus, ſuperſederem *Opere Obſeruationum & Emendationum* in vniuerſum Codicem, de quo quotidie magis & magis cogito, cum inſperatum lugeam *Weidmanni* obitum, qui vir natura ita factus videbatur, vt iuuaret bonas literas, longiſſimeque ſuperabat vulgus bibliopolarum, cum Gryphiis Stephanisque doctrina ſcientiaque omnino comparandus. Agitabat is animo, abſoluto integro Theodoſiano opere, Tomum eius primum, quem paullo feſtinanter, minoribusque impenſis, vt emptorum commodo conſuleret, curauerat adornari, denuo recudendum dare, quo non ab eius, ſed mea potiſſimum voluntate, omnia pependiſſe, docti iudicare poſſent viri. Sed turbauit mors hæc eius conſilia.

Sequitur Proſopographiam, *Topographia*, ſive, orbis Romanus e Codice Theodoſiano depromptus, cuius pars prima generalia de imperio Romano eiusque diviſione & partibus continet. Adornauit eam *Gothofredus* ad exemplum Indicis

Topo-

Topographici, quem addidit ad *veterem orbis deſcriptionem*, fuitque ipſi animus, vt obſeruaui in Commentariis ad varias leges, grandius quoddam *de ſtatu imperii Romani* edendi opus, quam quidem in ſchedis reliquit, & quod ſe ſua tantum commendat mediocritate. Sed eo hodie tanto facilius carere poſſumus, quanto maior fuit *Gronouii, Holſtenii, Caroli a S. Paullo, Almeloueenii, Weſſelingii, & Cellarii* noſtri, doctiſſimorum virorum induſtria, in illuſtrandis omnibus, quae ad veteris orbis, inprimisque Romani, cognitionem pertinent. Cum autem lucubrationes horum virorum doctiſſimae, & legantur ab omnibus, & ſint in plerorumque manibus, eorum nolui compilare ſcrinia, atque additamentis, quibus nil opus eſſe videbatur, augere Prouinciarum, vrbium, fluminum, inſularumque notitiam a *Gothofredo* adcuratam. *Gallicanae hiſtoriae Annales centum annorum* ex Conſtitutionibus Codicis Theodoſiani eleganter concinnati ſunt, vt mirari ſatis non poſſim, fere neminem ad eos attendiſſe. Contexere *Gothofredus Annales* quoque *Britannicos* voluit, eosque in Commentariis non raro promiſit, verum impeditus, aut forte morte praeoccupatus, animum in eos intendere non potuit. At enim vero, qui in his rebus verſati ſunt, intelliguntque, quanta ſit fides antiquis legibus, in probandis difficillimis veteris aeui rebus, adſcribenda, facili poterunt ii negotio, exemplo Annalium Galliae, diuerſarum quoque gentium, ad quas variae Theodoſiani Codicis leges pertinent, annales hiſtoriamque conficere. Feliciſſime certe vſus eſt *Pagius* in enodandis difficultatibus Chronologicis, vtroque Codice, quem imitari debent, quibus tantum, quae accurata ſunt, placent.

Venio ad *Gloſſarium Nomicum*, quod verba dicendique rationes, huic potiſſimum aeuo, quo leges Codicis promulgatae ſunt, proprias, continet. Hoc opus affectum, rude & impolitum erat, neque ad id curam intendit *Marullius*, ſed ita edidit, vt in ſchedas, nulla vocum compoſitione, aptis & accommodatis locis facta, coniecerat *Gothofredus*. Id vero mea opera ita eſt immutatum, vt plane nouum videri poſſit. Quantum quamque improbum ſuperauerim laborem, puto neminem inter Germanos melius *Geſnero*, Viro Clariſſimo, aeſtimaturum eſſe. Id tamen mihi non tribuo, vt affirmare audeam, ita omnia in Gloſſario expolita, perfecta atque e tantis tenebris, in quibus verſandum fuit, in clariſſimam lucem eſſe prolata, vt non poſſint alia a doctis viris ſuperaddi. Vix enim homo tanta poteſt vti circumſpectione, & accurata conſideratione vocum ſingularum, quanta quidem ad perfectionem abſolutionemque Gloſſarii requiritur. Accedit typothetarum incuria, qui numerales notas, circa quas a me ſumma fuit adhibita ſollicitudo, non raro ſolent commutare, quorum tamen mihi culpam eſſe neminem paullo humaniorem imputaturum, facile confido. Sanctiſſime enim affirmare poſſum, diligentiſſime me ipſos contuliſſe fontes, euoluiſſe loca, atque de iis ita iudicaſſe, vti quidem per ingenii licuit mediocritatem. Habeo ſane perſuaſum, ex Gloſſario Theodoſiano, corrigi poſſe innumeros errores *Briſſoniani Lexici*, quos doctiſſimi viri reliquêre, qui operam ei corrigendo emendandoque accommodauerint.

Nouellae Conſtitutiones Impp. Iuſtiniano anteriorum, primum prodeunt emendatae, & obſeruationibus auctae. Expreſſae eae ſunt ad Editionem Codicis Theodoſiani elegantem & accuratam, quae in Pariſina ciuitate A. D cIↃ IↃ XXCVI. apud *Sebaſtianum Niuellium* curante *Iacobo Cuiacio* prodiit, & repetita eſt A. D cIↃ IↃcVII. Sichardina enim Editio, vt & MSS. Wurceburgenſis & Gothanus, eas tantum ſeruant, quas Gothi in Compendio Legum Romanarum legi voluerunt. Neque integrae extant in Editione Lugdunenſi, quae A. D. cIↃ IↃ LXVI. apud *Guilielmum Rouillium* impreſſa eſt. Editio Lugdunenſis altera, quam *Franciſcus Faber* bibliopola procurauit A. D. cIↃ IↃ XCIII. Nouellas quidem omnes continet, ſed lacunis plenas, & mendoſas; ſecutus tamen eam eſt editionem *Marullius*. Vulgauit Nouellas quoque *Cunradus Rittershuſius*, ICtus Altorfinus, A. D. cIↃ IↃc IX. Hanoniae, ſed non emendate ſatis, & perturbato ordine. Quas enim *Petrus Pithoeus* Lutetiae Pariſiorum cIↃ IↃ LXVI. primus in lucem protraxit, ab aliis is, dudum editis, ſeparauit. Miror ſane, doctiſſimum virum in praefatione ſcribere potuiſſe, a nemine ante eum, nouellas in vnum collectas fuiſſe corpus, cum tamen, vti modo dictum eſt, poſteriores Codicis Theodoſiani editiones a *Cuiacio* adornatae, eas non tantum comprehendant omnes, ſed & longe accuratius ibi diſpoſitae atque collocatae ſint.

qui cognitas ſibi reddiderit Orientis, Illyrici, Italiae, Galliarum, Romae veteris nouaeque, Praefecturas, aliasque dignitates, facillime ſeſe extricabit ex ſummis difficultatibus, in quas incurrunt, qui haec omnia ſupina ſpernunt negligentia, & in verbis legum, quaſi defixi, tantum haerere ſolent. In primis vero commendanda venit Notitia Comitum ſacrarum Largitionum & Rei priuatae, cum absque ea plurimae leges vtriusque Codicis non poſſint non eſſe obſcuriſſimae, neminemque putem de petitionibus aut petitoribus, de quibus ſunt tituli integri, bene pronunciaturum eſſe, niſi facto inter priuatas ſacrasque Principum res accurato diſcrimine. Addidi ad Notitiam Praefectorum Vrbis Romanae, *Anonymum de Praefectis Vrbi* ex temporibus Gallieni, quem auctorem primus in lucem protraxit *Cuſpinianus*, & poſtea Theſauro Antiquitatum Romanarum inſeruit *Graeuius*. Cum enim in Conſtitutionibus, Praefectis Vrbi inſcriptis, multa inueniantur ambigua, dubiis inuoluta & caliginoſa, quibus explanationes adhiberi non poſſunt, niſi temporum habita ratione, quibus Praefecti ad vrbis gubernacula reſederunt, huius potiſſimum auctoris ope multa feliciter enodauit, certisque adſignauit annis *Gothofredus*, vt obſeruabunt paſſim lectores. Ex eo etiam recta ſapere poterunt, qui cum vulgo eruditorum exiſtimant, Conſules & Praefectos poſt Gallieni Auguſti tempora, non niſi Kalendis Ianuarii iniiſſe magiſtratum, quorum errorem confutaui in obſeruationibus ad Nouellas.

Secundum occupat locum *Proſopographia* Codicis Theodoſiani, ſiue notitia accuratior perſonarum omnium, quarum eſt in legibus, tanquam publicis monumentis, conſeruata memoria. Induit illa nouam faciem, eoque exſplendeſcit habitu, quo forte comparuiſſet, ſi diutius licuiſſet *Gothofredo* intereſſe mortalibus. *Maruillius* certe is non erat, a quo aut expectare aut poſtulare elegans hoc opuſculum poterat res literaria, cuius viri ſupinam negligentiam deprehendi per integrum Codicem Theodoſianum. Ita enim male omnia in Proſopographia cohaerebant, confuſasque erat videre perſonas, ac transpoſita loca, ut profecto, qui priore vtitur editione, fidem iis adhibere omnino nullam poſſit. Quanta fuerit opus emendatione, accuratione, cura, ii demum ſatis intelligent poteruntque ſibi perſuadere, quibus non diſplicuerit nouam hanc Proſopographiam conferre cum illa, quam e ſchedis *Gothofredi* publici iuris fecit *Maruillius*. Rarius, & ſumma tantum poſtulante neceſſitate, adieci notas, ne opuſculum in nimiam exreſceret molem, ſed emendaui, contextuique ea inſerui, quae ad perſonarum, de quibus agitur, vitam, facta, honoresque pertinere viſa ſunt. Neque id feci ita timide atque dubitanter, vt in primis Codicis Theodoſiani voluminibus, in quibus cum eſſent multa, quae aut ſenſum commodum, aut plane nullum admitterent, perſuaderemque mihi, habuiſſe forte Gothofredum, virum oculatiſſimum, quandam rationem, qua ductus, ita ſcriberet, aut loca ab eo male corrupteque excitata fugiſſe diligentiam meam, nolebam ob nimiam verecundiam ea mutare, ne viderer iniurius aduerſus pios tanti viri fuiſſe manes. Quam timiditatem meam, poſteaquam animaduertiſſem, *Gothofredum* multa obiter notaſſe tantum ad Codicem, & ſaepenumero memoria lapſum fuiſſe, id quod doctiſſimis viris non raro accidit, nimiam verecundiam illam & religionem damnaui, cum facillime fieri poſſit, vt cenſores iniqui, id, quod ego timido animo diffidenterque feci, tribuant aut ignauiae, aut ignorantiæ meæ. Certe ſi ita obtemperare potuiſſem vbique voluntati meae, vt feci in poſterioribus voluminibus, ſuperſederem *Opere Obſeruationum & Emendationum* in vniuerſum Codicem, de quo quotidie magis & magis cogito, cum inſperatum lugeam *Weidmanni* obitum, qui vir natura ita factus videbatur, vt iuuaret bonas literas, longiſſimeque ſuperabat vulgus bibliopolarum, cum Gryphiis Stephanisque doctrina ſcientiaque omnino comparandus. Agitabat is animo, abſoluto integro Theodoſiano opere, Tomum eius primum, quem paullo feſtinanter, minoribusque impenſis, vt emptorum commodo conſuleret, curauerat adornari, denuo recudendum dare, quo non ab eius, ſed mea potiſſimum voluntate, omnia pependiſſe, docti iudicare poſſent viri. Sed turbauit mors hæc eius conſilia.

Sequitur Proſopographiam, *Topographia*, ſive, orbis Romanus e Codice Theodoſiano depromptus, cuius pars prima generalia de imperio Romano eiusque diviſione & partibus continet. Adornauit eam *Gothofredus* ad exemplum Indicis Topo-

Topographici, quem addidit ad *veterem orbis deſcriptionem*, fuitque ipſi animus, vt obſeruaui in Commentariis ad varias leges, grandius quoddam *de ſtatu imperii Romani* edendi opus, quam quidem in ſchedis reliquit, & quod ſe ſua tantum commendat mediocritate. Sed eo hodie tanto facilius carere poſſumus, quanto maior fuit *Gronouii, Holſtenii, Caroli a S. Paullo, Almeloueenii, Weſſelingii, & Cellarii* noſtri, doctiſſimorum virorum induſtria, in illuſtrandis omnibus, quae ad veteris orbis, inprimisque Romani, cognitionem pertinent. Cum autem lucubrationes horum virorum doctiſſimae, & legantur ab omnibus, & ſint in plerorumque manibus, eorum nolui compilare ſcrinia, atque additamentis, quibus nil opus eſſe videbatur, augere Prouinciarum, vrbium, fluminum, inſularumque notitiam a *Gothofredo* adcuratam. *Gallicanae hiſtoriae Annales centum annorum* ex Conſtitutionibus Codicis Theodoſiani eleganter concinnati ſunt, vt mirari ſatis non poſſim, fere neminem ad eos attendiſſe. Contexere *Gothofredus Annales* quoque *Britannicos* voluit, eosque in Commentariis non raro promiſit, verum impeditus, aut forte morte praeoccupatus, animum in eos intendere non potuit. At enim vero, qui in his rebus verſati ſunt, intelliguntque, quanta ſit fides antiquis legibus, in probandis difficillimis veteris aeui rebus, adſcribenda, facili poterunt ii negotio, exemplo Annalium Galliae, diuerſarum quoque gentium, ad quas variae Theodoſiani Codicis leges pertinent, annales hiſtoriamque conficere. Feliciſſime certe vſus eſt *Pagius* in enodandis difficultatibus Chronologicis, vtroque Codice, quem imitari debent, quibus tantum, quae accurata ſunt, placent.

Venio ad *Gloſſarium Nomicum*, quod verba dicendique rationes, huic potiſſimum aeuo, quo leges Codicis promulgatae ſunt, proprias, continet. Hoc opus affectum, rude & impolitum erat, neque ad id curam intendit *Maruillius*, ſed ita edidit, vt in ſchedas, nulla vocum compoſitione, aptis & accommodatis locis facta, congeſſerat *Gothofredus*. Id vero mea opera ita eſt immutatum, vt plane nouum videri poſſit. Quantum quamque improbum ſuperauerim laborem, puto neminem inter Germanos melius *Geſnero*, Viro Clariſſimo, aeſtimaturum eſſe. Id tamen mihi non tribuo, vt affirmare audeam, ita omnia in Gloſſario expolita, perfecta atque e tantis tenebris, in quibus verſandum fuit, in clariſſimam lucem eſſe prolata, vt non poſſint alia a doctis viris ſuperaddi. Vix enim homo tanta poteſt vti circumſpectione, & accurata conſideratione vocum ſingularum, quanta quidem ad perfectionem abſolutionemque Gloſſarii requiritur. Accedit typothetarum incuria, qui numerales notas, circa quas a me ſumma fuit adhibita ſollicitudo, non raro ſolent commutare, quorum tamen mihi culpam eſſe neminem paullo humaniorem imputaturum, facile confido. Sanctiſſime enim affirmare poſſum, diligentiſſime me ipſos contuliſſe fontes, euoluiſſe loca, atque de iis ita iudicaſſe, vti quidem per ingenii licuit mediocritatem. Habeo ſane perſuaſum, ex Gloſſario Theodoſiano, corrigi poſſe innumeros errores *Briſſoniani Lexici*, quos doctiſſimi viri reliquêre, qui operam ei corrigendo emendandoque accommodauerint.

Nouellae Conſtitutiones Impp. Iuſtiniano anteriorum, primum prodeunt emendatae, & obſeruationibus auctae. Expreſſae eae ſunt ad Editionem Codicis Theodoſiani elegantem & accuratam, quae in Pariſina ciuitate A. D cIↃ IↃ XXCVI. apud *Sebaſtianum Niuellium* curante *Iacobo Cuiacio* prodiit, & repetita eſt A. D cIↃ IↃc VII. Sichardina enim Editio, vt & MSS. Wurceburgenſis & Gothanus, eas tantum ſeruant, quas Gothi in Compendio Legum Romanarum legi voluerunt. Neque integrae extant in Editione Lugdunenſi, quae A. D. cIↃ IↃ LXVI. apud *Guilielmum Rouillium* impreſſa eſt. Editio Lugdunenſis altera, quam *Franciſcus Faber* bibliopola procurauit A. D. cIↃ IↃ XCIII. Nouellas quidem omnes continet, ſed lacunis plenas, & mendoſas; ſecutus tamen eam eſt editionem *Marullius*. Vulgauit Nouellas quoque *Cunradus Ritterſhuſius*, ICtus Altorfinus, A. D. cIↃ IↃc IX. Hanouiae, ſed non emendate ſatis, & perturbato ordine. Quas enim *Petrus Pithoeus* Lutetiae Pariſiorum cIↃ IↃ LXVI. primus in lucem protraxit, ab aliis is, dudum editis, ſeparauit. Miror ſane, doctiſſimum virum in praefatione ſcribere potuiſſe, a nemine ante eum, nouellas in vnum collectas fuiſſe corpus, cum tamen, vti modo dictum eſt, poſteriores Codicis Theodoſiani editiones a *Cuiacio* adornatae, eas non tantum comprehendant omnes, ſed & longe accuratius ibi diſpoſitae atque collocatae ſint.

 Nemo

Nemo vero ſibi perſuadere debet, Nouellas leges, quae *Theodoſii Auguſti* nomine
proſtant, hunc etiam Imperatorem habere auctorem; eſt enim pars earum maxima
Valentiniano III. tribuenda, Occidentis Imperatori, quod ad inſcriptiones ſubſcri-
ptionesque monui, & in eorum quoque commodum, qui artem interpretandi non
ſatis accurate norunt, nomina Imperatorum, qui conſtitutiones promulgarunt, ma-
iuſculis deſignari curaui literis, ne quis facile poſſit decipi. Melius ſane feciſſent
Nouellarum collectores, ſi, aut Valentiniani Nouellas ſeiunxiſſent a Theodoſianis,
aut eas, quae Valentiniani nomine inſignitae prodierunt, coniunxiſſent cum Theo-
doſianis; ita enim nemo facile in errorem potuiſſet induci. Diſputauit iam de nouel-
larum confuſione *Gothofredus in Prolegomenis ad Codicem Theodoſianum*, neque dubium
eſt, ſi licuiſſet ei, ad eas intendere animum, quin alio plane, & concinniore quidem
ordine in lucem editurus fuerit. Has igitur, quas memoraui editiones, conſului,
coniunxique cum *Manuſcriptis Wurteburgenſi & Gothano*, de quorum pretio ſatis me
dixiſſe memini in praefationibus ad Tomos Codicis Theodoſiani duo priores. Ac-
ceſſit *MS. Otobonianus*, quem cum Romae haereret *Brenckmannus* inſpexit, ex eo-
que non infeliciter emendauit Conſulatus nonnullos in Appendice Faſtorum Relan-
di. Hunc ſatis antiquum Codicem, *Ioannes Chriſtianus Goetzius*, Potentiſſimo Re-
gi Poloniarum a ſacris, Vir humaniſſimus & politioris literaturae amantiſſimus, cum
ante annos aliquot Romam inuiſiſſet inueſtigandarum antiquitatum cauſſa, iterum
conſuluit, mecumque benigniſſime varias communicauit lectiones. Horum itaque
librorum ope vulnera, quae antiquorum ſcriptorum negligentia & imperitia erant
nouellis inflicta, ſanare potui. Quam feliciter id fecerim, iudicabunt lectores Reſtant
tamen nonnulla, quae medicinam nullam videbantur admittere, quaedam vero coniec-
ctura emendaui, ſed ſuſpenſa quaſi manu. Cum etiam ex Nouellis multae leges
a *Triboniano* excerptae, & in Codicem Iuſtinianeum relatae ſint, eas non modo o-
mnes diligenter indicaui, ſed emendaui quoque Nouellarum ope, & occulta hac-
tenus varia, (ita quidem mihi blandior) in quandam lucem protuli. Sed vti nemo
feliciter, & Codicem, & Nouellas interpretabitur, niſi coniunxerit, cum ſumma di-
ligentia, hiſtoriam, ita & ego, ne quid falſi proponerem, aut cum vulgo mihi ex-
cutiendum eſſet, conſultis prius rerum veterum monumentis, ad interpretationem
ipſam applicui animum. Eam ob cauſſam etiam fui ſollicitus, vt illae lectoribus
innoteſcerent perſonae, ad quas Nouellae datae ſunt, cum ex earum notitia, non
leue ad interpretationem accedat pondus. Ne vero multa ſcribendo lectoribus
crearem taedium, ea omnia, quae nota, peruagata, & in libris plerisque Iuris ſunt ob-
via, ſtudio praetermiſi. Animus erat addere ad Nouellas *Chronologiam*, quod illa,
quam repraeſentant Editiones Cuiacianae nouiſſimae Codicis Theodoſiani, & con-
fuſa & manca eſt; verum depoſui conſulto eam conficiendi ſtudium, cum in Nouellis
ipſis accuratiſſimam temporis rationem obſeruauerim. Poterit igitur quisque vel
mediocriter doctus, me duce, & tabulas chronologicas conficere, & faſtos *Relandi* noua
augere acceſſione.

Claudit agmen *Appendix Codicis Theodoſiani*, quam ex Codice Lugdunenſi &
Anitienſi *Sirmondus S. I.* edidit. In eam animaduerſiones ſcripturum ſe eſſe alicubi
profeſſus eſt Gothofredus, ſed fidem non liberauit. Arguit tamen illam impoſturae, in
Commentario ad ſubdititiam legem primam de epiſcopali iudicio. Opuſculum vero
ſuppoſititium, & a clerico rudi, medio aeuo, ex variis Codicis Theodoſiani legi-
bus, Conciliorum decretis, Patrumque locis, eſſe collectum, quilibet emunctioris
naris intelliget facile, & notae quoque ſubiectae abunde teſtabuntur. Erat tamen
ideo cum lectoribus communicandum, quod *Gothofredus* in Obſeruationibus ad Co-
dicem ad id ſaepenumero prouocauit. Ita vale, Lector beneuole, & mihi porro faue.
Dabam Witteberg. Saxon. A. D. clↄ Iↄcc XXXXV. d. 5. Maii.

NOTITIA

ADDENDA ET EMENDANDA.

In Notitia Dignitatum. Pag. 9. colum. 2. lin. 33. lege, *apud Gruterum MCII.* 2. male expreſſum, *Gruterum mea* 2. Pag. 29. colum. 1. lin. 30. lege, *d. l. 16.* & iterum lin. 35. *d. l. 16.*

In Proſopographia, Voc. Ablauius, pag. 35. lin. 14. lege, *de epiſcopali iudicio.* Pag. 36. colum. 2. voc. Aetius, lin. 34. lege, *virum oculatiſſimum*, male enim editum, *auum oculatiſſimum.* Pag. 37. colum. 1. voc. Albinus, lin. 48. lege, *Valentiniano AA.* & dele punctum intermedium. Pag. eadem, colum. 2. in marmore adducto, lege, FALTONIVS, & mox, ALYPIVS. Pag. 39. colum. 2. voc. Anthemius, lin. 4. lege, *ἄλλοι μὲν.* Pag. 40. colum. 1. voc. Antonius, lin. 60. lege. κηδέστης. & lin. 64. βασιλέως θεῖον. lin. 65. ſcribe, *ſed vocem.* Colum. 2. ead. pag. voc. Apronianus, lin. 62. lege, *ſchedis.* Pag. 41. colum. 1. lin. 23. lege, *Apronianus.* Pag. 56. colum. 1. lin. 13. lege, *ſub Theodoſio Iunior.* Male editum, *Theodoſio M.* & lin. 32. ſcribe, *A. D. 438.* lin. 35. *A. D. 438. & 439.* Pag. 64. colum. 2. lin. 54. lege, *Parei.* & lin 65. ſcribe, *Magnentius tyrannus.* Male editum. *Mgnetius.* Pag. 65. colum. 2. voc. Marcellinus, lin. 32. lege, μονοβίβλιον. Pag. 81. colum. 1. in fin. voc. Romulus, lege, *ſub Conſtantio & Conſtante Cos.* male editum, *Coſs.* Pag. ead. colum. 2. voc. Rufinus lin. 49. lege, *marmora.* Pag. 84. col. 2. lin. 42. ad notam de Sallustiis. adde, *Pagius.* Pag. 85. col. 1. lin. 55. voc. Secundus, lege, *Saturninus Secundus.* Lin 56. dele punctum poſt τὸ titulum. Et lin. 59. ſcribe, *eſſe eundem.* Pag. 89. col. 1. lin. 38. lege, *honore*, pro *bonore.*

In Annalib. Gall. Pag. 127. colum. 2. lin. 44. lege, *incuria.* Pag. 134. colum. 2. lin. 25. lege, *Lugdunenſes.*

In Gloſſar. Pag. 141. voc. acrimonia, lin. 46. emenda, *Satyr. I. v. 121.* & lin. 49. *Satyr. V. v. 86.* & mox, *lotus*, pro *lautus.* Pag. ead. colum. 2. voc. Acucula, lin. 25. adde, *Metamorphoſ. pag. 146. Edit. Lugd. Bat. apud Ioan. Maire.* Pag. 144. colum. 2. voc. adſolet, lege, *ICtus leg. 43. D. de ritu nupt.* Pag. 145. colum. 1. voc. adterere, lin. 5. ſcribe, *leg. 4. de decuriis V. R.*

Pag. 146. colum. 1. voc. aequum, lin. 9. ſcribe, *quod aiunt, examine.* & lin. 14. lege, *ceſſit*, pro *ceſſet.* & laudatam *legem 20.* quaere in *Digeſtis*, eſt enim τὸ *ff.* omiſſum. Pag. ead. voc. aeramen, lin. 8. lege, *vocat aeramenta.* Pag. ead. voc. aetas, tranſpoſita ſunt omnia, legendum enim eſt: ÆTAS. *Senium aetatis. L. 13. D. de tutelis: propter aduerſam valetudinem, vel ſenium oetatis. Ædes aetatis ſenio concuſſae, l. 44.* &c. Pag. ead. colum. 2. voc. *affectiones*, lin. 2. lege, *ſunt, qui alias.* Pag. 147. colum. 1. voc. agminalis, lin. 12. & ſequentibus, iterum omnia male collocata ſunt, legendum enim: *Horum mentio & l. ult. ff. 2. D. de munerib.* *Φορβάδας Graeci, dicunt νομάδας, βοσκομένας, vt Suidas explicat voc.* Φορβάδων. Φορβὰς ἵππος, etc. & lin. 18. *Sic apud eundem Suidam loc. cit.* Φορβὰς etc. Pag. 148. colum 2. voc. animalia, lin. 3. lege, *curſu publico.* Pag. 149. poſt vocem annonarii, omiſſa vox ANNOSVS. Scribendum itaque, ANNOSVS: *Niſi forte annoſa.* Pag. 151. colum. 2. voc. argutus, lin. 6. ſcribe, *argutum eſt celere, feſtinum.* Pag. ead. in fin. voc. as, lege, *integra ſolidi quantitas.* Pag. 154. voc. avtopractorum, lin. 12. lege, *ſpontaneus.* Pag ead. colum. 2. voc. Beneficium, lin. 12. lege, *leg. 2. de iudiciis.* Pag. 155. colum. 2. voc. bonus, lin. 5. ſcribe, *ſi res diuidi coeperint.* Pag. 159. colum. 1. voc. caſtitas, lin. 6. lege, *opponitur leg. 4. ne quid publ. laetit. lib. 8. tit. 11.* Pag. ead. voc. cautus, illa lin. 5. *Priſcarum legum*, etc. retrahenda ſunt, ad vocem *cautio.* Pag. 166. colum. 1. voc. commonitorium, lin. 18 lege, *commonitoriis.* Pag. 168. colum. 1. voc. condita, lin. 60 lege, *depoſitio pecuniae.* Pag. 171. colum. 2. voc. conſuetudo, male loca ſunt diſpoſita. Illa enim verba, *Hi quos curagendarios*, vſque ad *conſuetudo appellauit*, pertinent ad finem articuli, & ſub numero 3. collocanda veniunt. Pag. 175. colum. 1. voc. cruor, continetur etiam articulus, CRVSTAE VESTES, qui ſeparandus eſt. Pag. 185. colum. 2. voc. dicatio, lin. 20. dele, *ad officium*, & paullo poſt, lege, *Numini.* Pag. 191. colum. 1. lin. 55. lege, ἜΛΛΕΙΨΙΣ. Pag. 200. voc. fidelis, lin. 1. lege, *fideles*, & mox, *titul. de apoſtat.* Pag. 203 col. 2. voc. fruſtratio, lin. 12. lege, *Gloſſae Philox.* Pag. 210. colum. 2. voc. imprnbus, lin. 2. lege, *de curios.* & coniunge ſequentia, quae male ſeparata eſſe obſeruabis. Pag. 218. voc. inſpectio, lin. 25. lege, *Tullium l. 16. Valerium lib. 1. c. 6.* Pag. 222. colum. 2. lin. 38. lege, IRE. Pag. 226. colum. 2. voc. lectio, lin. 8. lege, *ad eam legem plenius.* Pag. 241. voc. obſequium, lin. 21. lege, *Vegetium.* Pag. 246. col. 2. voc. peruaſio, lin. 2. lege, *procurandum* eſt. Pag. 253. col. 1. voc. probare, lege, *l. 2. 5. de filiis.* Pag. 266. col. 1. voc. ſcanſores, lin. 4. lege, *per quae.* Pag. 277. colum. 1. voc. ſumma, lin. 1. dele, *Praefectus Praetorio tenere dicitur.* Pag. 288. col. 2. voc. votum, lin. 10. lege, *communibus felix annus.* Saepius erraſſe in Gloſſario, & interpunctionem fere nullam obſeruaſſe typothetas, obſeruabunt lectores, cui tamen malo, ego propter abſentiam medicinam afferre nullam potui.

Emendanda *in Nouellis.* Pag. 3. colum. 1. lin. 8. lege, *caligine.* Pag. 5. col. 2. lin. 6. lege, *ingenue faſſum.* Pag. 7. not. e in fin. lege, *Auguſti συμβασιλεύοντος.* Pag. 27. col. 2. not. 1. tranſpoſita ſunt verba, legendumque lin. 5. *cogerentur abſentium Praetorum nomine, Cenſuales, ludos exhibere.* Pag. 31. cul 1. not. r. in fin. lege, *forſan volentibus.* Pag. 40. not. kk. lin. 14. ita emenda: *qua de re ſuperius Nouell. 1. 2. & in primis l. 158. de decurionib. conſuli poſſunt.* Pag. 45. not. dd. lin. 21. lege, *Saraceni.* Pag. 49. not. v. in fin. lege, *nouellae 4.* Pag. 53. col. 1. lin. 9. lege, *poſtulandi ſibi.* Et lin. 12. emenda, *inter Marcioni s.* Pag. ead. not. d. ita emenda. Scriptum fuit in Codicibus effuſa in. Pag. 54. col. 1. in fin. not. q. lege, *ex lege 1. Cod. Theod.* Pag. 69. col. 2. lin. 65. emenda, *quorumque*, & mox, *de quo*, & linea ſequent. *de quo.* Pag. 162. col. 1. not. m. lin. 1. lege, *reſtituis Anthemius.*

✿):( ):(✿

NOTITIA
DIGNITATVM,
SEV
ADMINISTRATIONVM
TAM CIVILIVM QVAM MILITARIVM,
IN PARTIBVS ORIENTIS ET OCCIDENTIS:
CONFECTA
E CODICE THEODOSIANO,
Ab Anno Domini 312. *ad Annum D.* 439. *& conferenda cum* NOTITIA IMPERII.

MONITIO AD LECTOREM.

E*TSI Notitia Dignitatum libro ſexto huius Codicis contineatur; attamen, quia in aliis variiſque extra librum illum Conſtitutionibus multa eo pertinentia ſparſim occurrunt, neque de ſingulis Dignitatibus & Officiis ibi agitur; malui, omiſſis ibi Paratitlis, omnem hanc de Dignitatibus & Adminiſtrationibus materiam iuſto Tractatu hic includere, generalique Notitia complecti: quæ cum Notitia Imperii ſub Theodoſio Iuniore, & Valentiniano III. vt ipſe ſupputo Anno Domini* 427. *optime componi, eique Commentarii cuiusdam vice egregie apponi poſſet: Omiſſis hic interim quæ de* Dignitatibus *in genere eorumque ſpeciebus, deque* Senatoribus, Prætoribus & Quæſtoribus; Gradibus, Ordineque Dignitatum, *eo libro cumulauimus: vt & quæ de* Conſulibus & Patriciis *ibi congeſta ſunt: de Dignitatum item* Conſociatione & Adæquatione: *vt & de variis* Comitum *ordinibus, &* Comitiua *alterius dignitatis, adminiſtrationis, profeſſionis* προσθήκη: *Tandem &* de honorariis codicillis: *Nam vt ea dicto libro ſexto plene tractata ſunt, ita nobis hic prædictæ Notitiæ exemplo eas tantum dignitates perſequi animus eſt, quæ cum Adminiſtratione aliqua coniunctæ erant. Quod vero Magiſtratus Municipales attinet, habes ea omnia, quæ ad eos ſpectant,* Paratitlo de Decurionibus. *Ordinem porro Dignitatum & Magiſtratuum præbet ſeries titulorum libri ſexti huius Codicis: Haurire licet & ex* l. vnic. qui a præbit. tyronum: l. 5. de fide teſtium, l. vlt. de Princip. Agentium in rebus: & l. 52. de hæreticis: *tandem & Notitia Imperii.*

Ab Illuſtribus incipiendum eſt, de quibus paſſim & inter alias l. 52. de hæreticis: *quæ Summa faſtigia dicuntur* l. 14. de metatis, *Inclitæ poteſtates*, l. 14. de accuſat. *In hoc cenſu ab Præfectis Prætorio, quæ ſumma omnium Dignitas, & Adminiſtratio erat, initium ducere oportuit.*

NOTITIA PRAEFECTORVM PRAETORIO IN GENERE.

I.

DE PRAEFECTIS PRAETORIO ipſis ſunt tres tituli hoc Codice: libro 1. titulus *5. de officio Præfector. Prætorio*, libro ſexto *tit. 6. de Conſulibus, Præfectis, Magiſtris militum, & Patriciis*, & titulus ſequens, *de Præfectis Prætorio ſiue vrbis & magiſtris militum.* De eorum *Officialibus* autem agit *tit. 10. lib. 12. Ne Præfectianus*, &c. Ab his *Officium eorum* dictum Præfectura Prætoriana, vel abſolute Præfectura, vt *l. vltim. ne conl. transl. l. 9. de Legatis.* Et e contra abſolute, Prætorii dignitas illuſtribus meritis, *l. 10. de Prætorib.* Prætorii Codicilli, *l. 23. de Prætorib.* Tribunus Prætorianorum Notariorum, *l. 3. de Primic. & Not.*

Dignitas autem eorum ſumma erat: Faſtigium dignitatum *l. 22 de Iudæis.* Summum dignitatis faſtigium, *l. 3. de metatis*, & *l. vltim. de bonor. Codic.* Sublimis apex Præfecturæ, *l. 7. de bonor. Codic.* Apex dignitatum, *l. vltim. de metatis, l. ult. de honor. Codic.*

Summam iudiciorum tenere Præfectus Prætorio dicitur, *ſubdititia l. 1. de Epiſcop. iud.* Rerum ſumma ei commiſſa propter loci dignitatem, *l. 117. de Decurionibus.* Ampliſſima ſedes, Claudiano in *Mall. Theodor. Coſ. v. 22 Tutarique reos ipſa hæc AMPLISSIMA SEDES Orantem ſtupuit.*

Illuſtres ſcilicet viri erant, *l. 6. de Executorib. l. vltim. de Decurion. & ſilent. l. vnic. qui a præbit. tiron. l. 2. de exhib. reis: l. vltim. de patrocin. vicor. l. 9. de metallar. l. vnic. ſi quacunque prædit. poteſt. l. 31. de nauicul. l. 10. de Prætorib. l. 10. de diuerſ. offic. l. 31. de appellat. l. 22. de Iudæis: l. 25. 32. de erog. mil. ann. l. 2. ad L. Iul. repetund. l. 12. de Legatis: l. 56. de curſu: l. 17. de cohortalib.* Illuſtriſſima Præfectura, *l. 1. ne quis in Palat. man.* Inluſtribus meritis Prætorii dignitatem mereri, *l. 10. de Prætorib.*

Sequentibus etiam titulis ornati & compellati. Ampliſſimi Iudices vocantur, *l. vltim. de cenſu.* Ampliſſimæ poteſtates, *l. 16. de pœnis: l. 8. de iis quæ administr.* Ampliſſimæ præceptionis auctoritas, *l. 3. de Decurionib. & ſilent.* Ampliſſima Præfectura, *l. 2. de publ. compar. l. vltim. de conl. don. l. vltim. de cohortalib. l. 16. de indulgent. debitor. l. vltim. de paſcuis: l. 188. de Decurionibus.* Prætoriana ampliſſima Præfectura, *l. 30. de ſuſceptorib.* Ampliſſimæ Præfecturæ culmen, *l. 32. de erog. mil. ann.* Amplitudo tua, *l. 67. de appell. l. 9. de diuerſ. offic. l. 7. de bonor. codicill. l. 4. de executorib.* Auctoritas tua, *l. 5. de curſu*, excellens auctoritas, *l. 2. de paſcuis: l. 16. de curſu: l. 12. de Iudæis*: Inluſtris auctoritas tua, *l. 31. de appellat. l. 25. de erog. mil. ann. l. vltim. de Decurion. & ſilent.* Magnifica auctoritas tua, *l. 11. de extraordin.* Sublimis auctoritas tua, *l. 15. de Epiſcopis: l. 139. de Decurion. l. 35. in fine de curſu.* Celſiſſimum officium tuum, *l. 11. de Numerariis.* Celſitudo tua, *l. 8. de extraodin. l. 23. de curſu: l. 32. de nauicul. l. 10. de Legatis: l. 2. de ſepulchr. viol.* Illuſtris & magnifica celſitudo tua, *l. 15. de accuſat.* Sedes veſtræ vel tuæ celſitudinis, *l. vnic. de quadri. breu. l. vnic de Irenarchis.* Clariſſimus Vir Præfectus Prætorio, *l. 7. de extraordin. l. 1. de paſcuis: l. 15. de Prætorib.* Vir clariſſimus & Inluſtris, *l. 19. de petition l. 12. de extraordin. l. 6. de ann. & trib.* Ei *culmen* tribuitur. Culmen tuum *l. 32. 35. de erog. mil. ann. l. 4. de domeſticis: l. 5. verſ. Sane, de collat. donat. l. 6 de tenſitorib. l. 4. de ſpectac. l 10. de diuerſ offic. l. 18. de cohortalib.* Sedes culminis tui, *l. 5. de conlat. don.* Ita *culmen bonorum* Auſonio *ad Syagrium v. 35.* Prætorianum culmen Symmacho, *lib. 4. epiſt. 69.* Summum culmen honorum Auſonio *in epicedio patris* de ſe *v. 41.* Claudianus Panegyrico *in Conſ. Theodori*, de Conſulatu & Præfectura Prætorianna. *16.*

Culmen vtrumque tenes. - - - - -

Mox idem, *cacumen* vocat, *verſ. 62.* *Eminentia* tua, *l 32. de ſuſceptorib. l. 13. de nauicul. l. 1. de frum. Alex. l. 10. de tironib.* Eminentiſſima Præfectura Prætoriana, *l. vnic. de præpoſ. S. Cub.* excellens eminentia tua, *l. 38. de operib. publ. l. 9. de indulgent. crim.* Sedis tuæ eminentia *l. 3. de Legatis.* Eminentiſſima ſedes tua, *l. 4. ne conlat. transl.* Eminentes poteſtates, *l. 16. de diuerſ. offic.*

Excellentia tua, *l. 10. de Legatis: l. 24. de erog. mil. ann. l. 5. de patrocin. vic. l. 29. de cohort. l. 2. de ſepulchr. viol. l. 2. de his qui per metum Iudicis: l. 173. de Decurion. l 5. de ſuſceptorib. l. 43. de operib. publ. l. 3. quib equ. vſus: l. 6. de Palat. S. L. l. 3. de re milit.* Excellens eminentia tua, *l. 9. de indulgent. crim. l. 38. de operibus publ.* Excellens auctoritas tua, *l. 16. de curſu.*

Grauitas tua, vel veſtra, *l. 11. de erog. mil. ann. l. 1. de Centon. & Dendrof. l. 3. de curſu publ. l. 5. in fin. de filiis mil. app.* & ſubdititia *l. 1 in fin. de Epiſcopali iudicio.* Magnificentia tua, *l. 2. de litor. & itin. cuſt. l. 15. de extraordin. l. 5. de executor. l. 12. 17. de Agentib. l. 7. de curioſis: l. 32. de ſuſceptorib. l. 3. de Legatis: l. 16. de diuerſ. offic. l. 11. de medicis: l. 12. de cohortalib.* inluſtris Magnificentia tua, *l. 2. ad Leg. Iul. repet.* ſublimis Magnificentia tua, *l. 30. de oper. publ. l. 32. de haret. l. 1. de grege dom. l. 2. de Epiſcop. iud.*

Magnitudo tua, *l. 51. de oper. publ. l. 183 de Decurion. l. 5. de ſuſceptoribus: l. vnic. de Claſſicis: l. vltim. de poſtul. l. 3. ne conlat. transl. l. 61. de curſu: l. 63. de appell. l. 42. de Epiſcopis*: ſublimis magnitudo tua, *l. 52. de curſu.* Parens Kariſſime & amantiſſime, *l. 2. de Epiſcop. iud.* Præſtantia tua; tua, poteſtatis præſtantia, *l. 8. de deſertorib.* Inluſtris præſtantia tua, *l. 10. de diu. offic.* Prudentia tua, *l. 2. de ſepulchr. viol. l. 38. de Decurionib. l. 8. de curſu, l. 7. de diuerſ. offic.* Mira prudentia tua, *l. 2. de curioſis.* Sacra vice ſoli vere cognoſcentes, *l. 16. de appell.* Sacræ cognitionis auditor, *l. 7. de repar. appell.* Sedes veſtra tua, *l. 139. 173. in fin. de Decurion. l. 32. de nauicul.* Ampliſſima ſedes, *l. 26. de cohortalib. l. vltim. de conlat. don. l. 8. de Numerariis: l. vnic de ſuperindicto*, & Claudianus de Theodori Præfectura *in Conſulat. Theodor. v. 22.* Eminentiſſima ſedes *l. 4. ne conlat. transl.* Excelſa ſedes, *l. vnic. de Comitib. qui Inluſtr. l. 3. de Indiction. l. 17. vltim. de Numer. l. vlt. de indulg. debit.* Inluſtris veſtra ſedes, *l. 12. de Legatis:* ſedes Inluſtrium Præfectorum *l. 56. de curſu:* Magnifica ſedes *l. 19. de curſu publ. l. 172. de Decur. l. 4. de paſcuis:* Magnificentiſſima ſedes, *l. 4. de Legatis:* Præcelſa ſedes, *l. 26. de cohortalib.* Sedes culminis tui, *l. 5. de collat. donat.*

Sinceritas tua, *l. 1. de defenſ. ciu. l. 7. de metallis: l. 1. de Tractoriis: l. 35. de curſu: ciu. l. 15. de ſuſceptor. l. 8. de fil. mil. app. l. 39. de Decurionib. l. 8. de deſertor. l. 23. 35. de curſu: l. 10. de diuerſ. offic. l. vnic. ſi*

per

per obrept. l. 1. ne opera à conlat. Laudaoda ſinceritas tua, *l. 22. de curſu:* Præcelſa ſinceritas tua, *l. vltim. de aduoc. fiſci.*

Solertia tua, *l. 3. de Numerariis,* quæ eſt Conſtantini Magni. Sublimitas tua, *l. vnic. de aff. Præf. Prætor. l. 37. 49. de operib. publ. l. 9. 12. 13. 14. 18. 60. 61. de curſu: l. 23. de erog. mil. ann. l. 27. de appell. l. vltim. verſ. quidquid, de patrocin. vic. l. 26. 33. 36. de annona: l. vltim. de Suariis: l. 87. 98. 119. 180. de Decurion, l. 7. 15. 29. de baretiis: l. 32. de ſuſceptor. l. 17. in fin. de pœnis: l. 1. de excuſ. artif. l. 14. 15. & vltim. de Legatis: l. 21. 22. de diuerſ. offic. l. vltim. de Præd. Senat. l. 4. de Prætorib. l. 1. de primic. & Notar. l. 2 de ſcut. ex perſc. l vltim de conlat. donat. l. 25. de petitionib. l. vltim. de Indictionib. l. 10. de Cenſitorib. l. 11. de deſertor. l. 20. de cohortalib.* Miranda ſublimitas, *l. 9 de curſu:* Sublimiſſima adminiſtratio, *l. 44. de curſu publ.* Sublimis Præfectura, *l. 41. de operibus publ. l. vnic. qui a præb. tyron.* Sublimes poteſtates, *l. 6. de indulgent. debitor. l. 2. de his quæ ex publ. collat.* Summam iudiciorum tenere, *l. 1. de epiſcop. iud.* ſumma rerum his commiſſa, propter loci dignitatem *l. 117. de Decurionib.* & Ammianus Marcellinus *l. 17. cap. 3.*

Quam magna eorum dignitas eſſet, oſtendunt & ſequentia. Pluribus ii diœceſibus præerant, *l. 11. de Medicis & Profeſſ. leg. 2. ſubdicit de epiſcopal. iud. in fin.* Quanquam & vni aliquando diœceſi præfuiſſe indicare videtur *l. 4. de Prætorib.* Sub horum diſpoſitione & cenſura erant Proconſules *l. 4 de curſu,* Vicarii, qui diœceſes ſingulas regebant *l. vltim de aduoc. fiſci: l. 20. de petition.* Iudices ſeu Rectores Prouinciarum, *l. 128. de Decur. l 2. 3. 16. 18. 20 21. de oper. publ. l. 4. 6. de Palat. S. L. l. 12. de Agentib.* Quos ideo officii ſui literis monere iubebantur *d. l. 12 de agent.* & *l. 3. de Numerar. l 18. de accuſat. l. vltim. de aduoc. fiſc. l. 108. de Decurion. l. 22. de petition. l. 16. in fin. de diuerſ. offic l. 5. 22. de curſu: l. vltim. de quæſtionibus: l. 12. de cohort. l. 4 de extraordin. l. 18. de exactionib. l. 2. 3. 34 de operibus publicis: l. 4. de curſu,* conuenire, *l. 23. de pœnis: l. 1. 2 de paſcuis: l. 31. de appellat.* Leges his intimare, *l. 18. de pœnis: l. vlt. de itin. mun.* Iuſſiones Principum nuntiare & indicare *l. 13. de curſu:* vniuerſos Prouinciales Edicto conuenire *l. 7. de metatis,* innoteſcere *l. 9. de indulgent. crim.* Inſinuare præceptiones, *l. 11. de Cenſitorib.* Literis vrgere *l. 5. de ſuſceptorib.* Propoſitis Edictis minimos maximoſque monere *l. vn. [illegible] grege dom.* cunctas faciebant per omnes Pr[illegible] ...as diuulgare conſtitutiones, *l. 14. de bonis pr[illegible]* ...anctiones propoſitis Edictis diuulgare, vt ad [illegible] ...incialium Iudicum notitiam peruenirent, *l. 26. de [co]hort.* præceptis ad vniuerſas ciuitates & Iudices [P]ræfecturæ ſuæ tranſmiſſis, notum aliquid facere, *l. 4. de Spectaculis.*

Neque eis a Vicariis vel Rectoribus Prouinciarum oppreſſio fieret inſpicere, *l. vnic. ſi quacunque [p]ræd. pot.* Iudicibus ciuilibus immiorere, *l. vnic. de [o]ff. Iudic. ciuil.* De Officialium & Præſidis conc[uſ]ſionibus cognoſcere, atque ideo apud hos de iis conqueſti Prouinciales, *l. 1. de offi. Rector. Prou.* A Iudicibus ſeu Rectoribus Prouinciarum ad eos de reis Senatoribus referebatur, *l. 13. de accuſat l. 2. de exhib. reis: l. 5. de Veteranis:* de vrgentibus neceſſitatibus, *l. 7. 8. de extraordin.* conſulebantur a Iudicibus, ſi iudicandi difficultas exigeret, *l. 41. de operibus public.* a Iudicibus ad eos appellabatur, *l. vnic. de off. Præf. Prætor.* non admiſſa a Iudice appellatione, appellator, tanquam appellatione ſuſcepta, Præfectum Prætorio adire poterat, & apud eum de integro litigare, *l. 16. de appell.* Imo & ſi quis per metum Iudicis qui vice ſacra iudicabat, puta Præfecti Vrbis, Proconſulis, ſe non appellaſſe diceret, Princeps quandoque Præfecto Prætorio hanc cognitionem impertiebat, *l. 1. 2. de his qui per metum Iud.* ſine iuſſu Præfecti Prætorio Iudices nonnulla agere non poterant, *l. 37. de operib. publ.*

Edicta proponebant, inter alia horum nomina publicabant, quos ex officio ſuo eiecerant, & diuerſis muneribus inhærere iuſſerant, *l. 10. de diuerſ. offic.* Edicto Prouinciales conuenire iubebantur, *l. 7. de metallis.* Reſcriptum impetratum allegabatur Præfecto Prætorio, aliter quandoque a Iudicibus ſuſcipi vetabatur, *l. 26. de cohort.* Ad hos miſſa reſcripta, quibus loca publica ciuitatum concedebantur, *l. 43 de operibus publ.* Statuta Principum Edictis propoſitis ad omnium notitiam peruenire faciebant, ſeu iubebantur *l. vlt. in fin. de Decurion. & ſilent.* præclara Oraculi auctoritate Legibus cauta firmabant, *l. vnic. ſi per obrept.* Huc pertinent ſubſcriptiones hæ: *Data Epiſtola Præfecto, cui hæc ſacra fuerat antelata, l. 6. de cohort. Miſſa a Præfecto Prætorio, lex 3. ne quid publ. Dat. Epiſtula PP. l. 8. de Numerariis.*

Appellari ab his non poterat, *l. 16. de appellat.* De Honoribus qui Præfectoriis delati: vide *l. 12. de Legatis.* Curſu publico ſuo arbitrio vti poterant, *l. 3. 35. 62. de curſu.* Euectionis, id eſt, curſus publici alius licentiam facere poterant, *l. 3. 4. 5. 8 9. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 23. 26. 28. 30. 34. 35. 36. 38 39. 40. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 50. 52. 53. 54. 58. 59. 60 61. 62. 65. & vltim. de curſu publ.* Immunes erant a tyronum & equorum præſtatione, *l vnic. qui a præbit. tyronum,* etiam ex-Præfectis a metatis onere, *l. 3. de metatis.* Coërcendi Agentes in rebus, curſus publici ſollicitudinem ſuſtinentes, his ius erat, *l. 3. de Curioſis.* Militaris annonæ cura ad eos pertinebat, *l. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 14. 15. 16. 17. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 27. 28. 29. 30. 31 32. 33. 35. de erog. mil. ann. l. 2. de exact. & transl. ann. l. 1. 2. 3. 5. de milit. veſte.* Annonarum & capitum præbendi Palatinis, velut domeſticis, curam gerebant, *l. 1. de domeſt. & protectorib.* Cenſus emendabant, *l. vltim. de cenſu.* Cenſus & Capitationis cura ad eos pertinebat, *l. 3. de Numerar.* Tributariæ rei ſeu annonariæ functionis cura & diſpoſitio, *l. 3. 6 9 14. 15. 20. 21. 22. 23. 26. 31. 33. 35. 36 37. de annona & trib. l. 4. de paſcuis, l. 12. 24. de indulgent. debitor.* Tironum exactione, *l. 1. 5. 6. 7 9. 10. 13. 21. vlt. de tironib.* Extraordinariorum quandoque munerum, collationum imponendarum poteſtas fuit, *l. 7. 8. de extraordin.* vide & Ammianum Marcellinum *l. 17. c. 3* & *l 3. de Decurion. & ſilent.* Quadrimeſtrui breues erogationis faciendæ & factæ a PP. examinabantur, *l. vn. de quadrimeſtr. breuib.* Defenſores probatiſſimi vt eligerentur, inuigilabant, *l. vltim. de Defenſor. ciuit.* Legationum decreta antequam ad Principem perferrentur, mitti ad eos oportuit, *l. 3. 4. 8. 10. 14. 15. de Legatis,* quo ſcilicet impudentiorem petitionem reſecarent, & quæ eorum auxilio protinus implenda eſſent deſpicerent, cæteris Principi reſeruatis, *dict. l. 3. 4. 8. 10. 12. 14. 15. de Legat.* Diſciplina ſpectaculorum, & ſpectacula, ad eorum curam pertinebant, *l. 1. 2. 3. 4 5. de Spectaculis: l. 1. 2. de Maiuma: l. 10. 11. 12. de ſcenicis: l. 2. de expenſis ludor. l. 1. de gladiatoribus.* Metallis & metallariis præerant, *l. 6. 7. 10. 11. 13. de metallis.* Pabula ſtationibus ſiue mutationibus ne deeſſent, curare debebant, itemque moderatum pretium, vt pabulis ſtatueretur, *l. 60. de curſu.* Operum publ. eorum curam geſſere, *l. 2. 3. 14. 16. 18. 21. 23. 24 26. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 37. 38. 40. 41 42. 43. 49. 51. de operib. publ.* Viarum item, *l. 3. 4. 5. 6. de itin. mun.* Deſertores a Iudicibus interrogati, ad eos directi, *l. 8. in fin. de deſertorib.* vel de his ad eos relatum, ſubditis confeſſionibus, *l. 12 de deſertorib.*

Limitata tamen eorum aliquatenus poteſtas erat; ſuper deſignationibus Prætorum a Senatu factis non erat ad eos referendum, *l. 15 de Prætorib.* In Palatinos ius nullum habuere, *l. 6. de Palatinis S. L.* Referre quandoque ad Principem ſolebant & debebant, vt *l. 4. de Spectaculis.* Indicere vel ſuperindicere iniuſſu Principis nil potuere, *l. vnic. de ſuperindicto:*

l. 23. de ann. & trib. ſolique Principi id reſeruatum, *l. 10. 11. de extraordin. & d. l. vnic. & d. l. 23. de annon.* etſi aliquando aliter obſeruatum, *l. 7. 8. de extraordin.* Arca peculiaris Præfectorum Prætorio fuit: de qua *l. 3. 6. 9. 16. 17. de indulg. debitor. l. 5. de execut.* ab vtroque ærario ſeu largitionibus diuerſa.

De foro Præfectorum Prætorio, vide *l. 3. ſeu vltim. de poſtulando: l. vltim. de cohort. l. 188. de Decurion. l. 2. de Aduocato fiſci:* deque auditorio *l. 10. de Legatis.* In eo Adſeſſores ſuos habuere, *l. vnic. de comitib. qui Inluſtr. ag.* Aduocatos, ſeu Togatos, *l. vltim. de Senatorib. & gleb. coll. d. l. vlt. de poſtul. l. 118. de Decurionib.* Nouella Theodoſii *de poſtulando 16.* Vt & fiſci nominatim Aduocatos, *l. 2. de Aduocat. fiſci:* vide & *Nouell. Theodoſ. de poſtul. 16.* Qui omnes ſupra cæteros Iudicum Adſeſſores, Aduocatos pariter vt & eorum Officiales, de quo poſtea, aliquando præcipuo iure habiti. Arbitri quoque ab his dati, *l. 63. 67. de appellat. l. vltim. de repar. appellat.*

De Ex-Præfectis, vide *l. 2. de Præfect. Prætor. l. 7. de bonor. cod. l. 3. de metatis: l. 25. de Decurion.*

Officium Virorum Illuſtrium Præfectorum Prætorio.

Officium Præfecturæ Prætorianæ, *l. 13. de ann. & trib.* Officium Prætorianum, *l. 9. de executor.* Apparitio Prætoriana, *l. 147. de Decurionib.* Apparitor Præfecti Prætorio *l. 4. de executorib. l. 18. de cohort.* Præfectiani *l. 19. de diuerſ. offic.* Inluſtrium Virorum Apparitores *l. 6. de executorib.* Inluſtrium poteſtatum *l. 7. eod. tit.* Apparitio *l. 5. de executor.*

De hoc Officio, ſeu de Officialibus & Apparitoribus, vide *l. 1. de primicerio & Notar. l. 1. quis in gradu præferat. l. 2. 8. 9. 11. 13. 17. ſeu vltim. de Numer. l. 5. de Veteranis: l. 7. 8. 9. 10. 16. 19. 21. 22. de diuerſ. offic. l. 14. de exactionib. l. 119. 147. 173. de Decurion. l. 14. de priuil. eor qui in ſacro palat. l. vnic. de Claſſicis: l. 1. 17. 18. 25. de cohort. l. 11. 32. de erog. mil. ann. l. vltim. ne conlat. transl. l. 13. de annona: l. 4. 6. 9. de executor. l. 1. de alim. quæ inop. par. l. 2. de Curioſis: l. 2. de lucr. offic.* Ab initio hi *Cohortales* dicti *l. 1. de cohort.* quod poſtea mutatum. Cohortales enim & Cohortalini Iudicum ſeu Rectorum Prouinciarum dicti, Præfecti Prætorio vero Apparitores, *l. 18. 25. 26. de cohort.* & *l. 14. de priuil. eorum qui in ſacro palat.* Hi a Principe probabantur, prouehebantur, *l. 7. 21. 22. de diuerſ. offic.* Eodem aliquando iure cenſiti, quo cæterorum Iudicum Officiales, verum poſtea vt nominibus, ita & conditione ſecreti, *l. 8. 11. de Numerar.* Miſſi hi quandoque ad aurum exigendum, *l. 14. de exactionib.* Quindecennali militia a Curia liberabantur, *l. 14. de priuil. eorum qui in ſacro palat.* Quidam ex his Militia perfuncti, ad adorandam Principis purpuram admittebantur, *l. 13. de Numerar. l. 8. 9. de diuerſ. offic.*

Princeps. De eo vide Auſon. *de Profeſſor. Burdigalenſ. in Attico Tirone Delphidio, v. 15.*

Cornicularii: l. 8. 9. de diuerſ. offic. Corniculos tranſigere dicuntur, *d. l. 8.* Annis ſingulis ex numero Deputatorum quidam exibant, *d. l. 8.* immunes a muneribus erant, *d. l. 8.* Præfecturæ cornicularii ad adorandam purpuram Principis admittebantur, *d. l. 8. 9. 16.*

Adiutor, l. 8. de Numerariis.

Commentarienſis, l. 21. de appell. vbi Commentarii appellantur, de quo dixi ad eam legem. Ad hos deſtinati, qui in cauſis fiſcalibus perperam appellaſſent, *leg. cit.*

Numerarii, l. 1. de Primicerio & Notar. l. 5. 8. 11. 13. & vlt. de Numer. l. 5. de his quæ admin.

Hi chartas, ac ratiocinia publica tractabant, *l. 11. de diuerſ. offic. l. 6. 7. de numerar. Nouell.* Valentin. *inter Theodoſ. 46. de offic. & numer. PP.*

Hi Conditionales primo fuere, vt aliorum Magiſtratuum Numerarii ſeu Tabularii, *d. l. 11.*

Per quinquennium fuere, *d. l. 8.* poſtea per triennium, *d. l. 13. vlt.*

Interea ad nullam adſpirare poterant militiam, veluti domeſticorum, *d. l. vltim.*

Exacto triennio, purpuram Principis adorabant, *d. l. 13.*

Inter eos erant quidam *Primi* & *Magiſtri*, *dict. l. 8.*

Scriniani l. 3. de Indictionibus: In his *Primiſcrinius Officii l. 4. de executionib.*

✿ ✿ ✿

Præfecti Prætorio annuales erant.

Euectiones non habebant, ſed ipſi emittebant, *l. 3. 4. 5. 8. 9. 11. 12 13. 14. 16. 18. 23. 26. 28. 30. 34. 35. 36. 38. 39. 40. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 50. 52. 53. 54. 58. 59. 60. 61. 62. 65. & vlt. de curſu public.*

Nunc de ſingulis Præfectis Prætorio: qui quidem plurimi hoc Codice memorantur: etiam de quibus dubitari poteſt, an Præfecti Prætorio fuerint, errore admiſſo in Legum Inſcriptionibus. Aliquam multi ex his, quibus Præfecturæ ipſius nomen non additum: Et ex his tamen nonnulli, quibus ea reſtitui poteſt quibuſdam argumentis. Nos eos hic primum memorabimus, de quibus nil certi definiri poteſt, etiam qua Imperii parte fuerint: Deinde eos, de quibus hoc poſtremum ſaltem ſciri poteſt.

I. *PRAEFECTI PRAETORIO, de quibus nihil certi ſciri poteſt, niſi ſub quo Imperatore fuerint, & quo anno. De his autem plura inuenies dicta in Proſopographia, quam adi.*

Sub CONSTANTINO M.

An. 315. CONSTANTIVS.
De eo conſule *not. h.* ad *leg. 1. de cohortalib.* Forte eſt hic Conſtantini M. frater. *vid. Proſopograph.*

315. EVAGRIVS.
De eo vid. *not. h.* ad *leg. 1. de Centonar.* Forte hic iam fuit PP. *an. Dom. 313.* vt coniicere licet ex *leg. 1. de Decurionib.*

317. LEONTIVS.
De eo hoc anno vid. *leg. 1. ſi quis ſolidi circul.* & *plura in Proſopograph.*

319. RVFINVS.
De eo hoc anno conſule *not. b.* ad *leg. 3. de priuilegiis eorum, qui in ſacr. palat.* Sed forte Leges Rufino inſcriptæ, quas vide in *Proſopograph.* referendæ ſunt ad *an. 352.* & tribuendæ Conſtantio. Vide dicta ad *leg. 6. de annon. & tribut.*

319. BASSVS.
320. De eo *an. 319.* vid. *not. c.* ad *leg. 1. de Tu-*
321. *torib.* & *an. 320. leg. 3. de Epiſcop.* & *an. 321. not. c.* ad *leg. 3. de maleſ.*

320.
321. SEVERVS.
322. Coniici forte poteſt his annis *Seuerum* fuiſſe *PP.* quamuis leges in *Proſopograph.* adductæ, e. gr. *l. vlt. de priuil. eorum qui in ſacr. palat. l. 1. de honorar. codicill. l. vlt. Cod. Iuſt. de præd. minor. non al.* Edit. Haloandr. *Seuerum PV.* præferant. Sed facit

facit coniecturam probabilem Vetus Notit. Præfect. Vrb. quæ his annis non *Severum*, ſed *Valerium Maximum PV.* habet.

An. 321.
322. MAXIMVS.
De eo his annis conſule *Proſopographiam.* Videtur enim fuiſſe PV. vt intelligimus ex Veter. Notitia PV. niſi forte & PP. fuerit, quod ſæpe eueniſſe ex dicta Notitia intelligimus. Conſule *not. c.* ad *leg. 2. de denunciat.* Rectius quis ſtatueret Maximum Præfecturæ dignitate fuiſſe ornatum *an.* 314. quamuis *l. 1.* ad *leg. Iul. Maieſt.* præferat *PV.* quo tamen anno in *Veter. Notit.* memoratur *Rufinus Voluſianus.*

323. LEONTIVS.
De eo hoc anno vide *leg. 1. Cod. Iuſt. de commeatu*, & *leg. 1. eod. tit. hoc Cod.* vbi adi *not. b.*

324. CONSTANTIVS.
325. De eo his annis vide *leg. 1. de infirmand. his quæ ſub Tyr.* & *leg. 11. de Decurion.* & *not. b.* ad *dict. leg. 1.*

326. RVFINVS.
De eo hoc anno vide *legem 2. de Med. & Profeſſ.* & ibid. *not. b.*

326. ABLAVIVS.
De eo hoc anno vide *leg. 6. de Epiſcop. eccleſ. & cler.* & ibid. *not. b.*

326. EVAGRIVS.
Teſtatur eius Præfecturam hoc anno *l. 2. de cuſtod. reor.* & *l. 2. Cod. Iuſt. eod. tit.* vbi expreſſe ſcriptum, *ad Euagrium PP.* Item ſidem facit *l. 2. ad leg. Iul. de adulter.* vid. ibid. *not. b.*

326. SECVNDVS.
328. His annis de eo vide *leg. 3. de Oper. publ.* & *leg. 6. de accuſat.* & ibid. *not. b.*

327. BASSVS.
Videtur probare hoc anno eius Præfecturam *l. vltim. Cod. Iuſt. Comminationes, Epiſt.* quanquam legis ſubſcriptio male ſe habeat.

328. AEMILIANVS.
De eo hoc anno vid. *not. b.* ad *leg. 4. de extraordinar.*

331. BASSVS.
De eo hoc anno vid. *l. 3. de liberal. cauſſ.* & *l. 1. de Offic. PP.* vbi vide *not. b.*

331. EVAGRIVS.
Vid. *leg. 20. de Decurion.*

332. LEONTIVS.
Vid. *leg. 4. de filiis militar. apparit.*

333. MAXIMVS.
Vide de eo hoc anno *leg. 2. de numerar.* & ibid. *not. b.*

336. EVAGRIVS.
Hoc anno eius Præfecturam memorat *l. 22. de Decurion.* vbi vid. *not. b.*

Sub CONSTANTIO

Præfect. Prætor. de quibus nihil certi ſciri poteſt, quorumque nomina etiam inuenies in Proſopographia.

An. 340.
346. PHILIPPVS.
347. De eo vid. *leg. 20. de appellat.* & ibi *Com-*
353. *mentar. in fin.* & multa in *Proſopograph.*
352.
354. RVFINVS.
356. His annis de eo vide *leg. 5. Cod. Iuſt. qui teſt. facere poſſ.* in qua paululum emendanda ſubſcriptio. *l. 6. de annon. & tribut.* vbi vide de eo Commentar. & *l. 1. ſi quis pecun. conſlau.* adde *Proſopograph.*

Sub CONSTANTIO *in Oriente.*	*Sub* CONSTANTE *in Occidente.*
338.	338.
343. LEONTIVS.	339. CELSINVS.
344. Leges, de eius Præfectura hoc anno fidem facientes, vide in *Proſopograph.*	340. MARCELLINVS.
	344. PLACIDIVS.
	348. EVSTATHIVS.
	349. RVFINVS.
359.	349. LIMENIVS.
360. HELPIDIVS. De eo multa habes in *Proſopograph.*	Horum omnium euolue nomina in *Proſopograph.*

Sub THEODOSIO MAGNO

380.
381. NEOTERIVS.
380.
381. EVTROPIVS.
385. Conſule de eo *Proſopograph.* & *Præfat.* ad Tom. III.

II. *PRAEFECTI PRAETORIO,*

De quibus illud tantum ſciri poteſt, in qua Imperii parte fuerint.

Sub CONSTANTIO *in Oriente.*

An. 330.
331. ABLAVIVS.
333.

Sub GRATIANO & VALENTINIANO IVN. *in Occidentis partibus.*	*Sub* THEODOSIO *in Orientis Partibus, atque Orientali etiam Illyrico.*
	380.
An. 379. SIBVRIVS.	381. NEOTERIVS.
382. SEVERVS.	380.
383. HILARIVS.	381. EVTROPIVS.
384. ATTICVS.	385.
384.	
385. NEOTERIVS.	384. CLEARCHVS.
384. PRÆTEXTATVS.	

Sub ARCADIO *in Orientis Partibus.*	*Sub* HONORIO *in Occidentis Partibus.*
396. SIMPLICIVS.	396. HILARIVS.
396. MAXIMVS.	400. ROMVLVS.
	404. ROMVLIANVS.
	407.
	408. CVRTIVS.
	407. SENATOR.

Sub HONORIO *in Occidentis Partibus.*	*Sub* THEODOSIO IVN. *in Orientis Partibus*
An. 410.	420.
413. FAVSTINVS.	422. EVSTATHIVS.
416.	
412. MELITIVS.	
412. LIBERIVS.	
415.	
416.	
417.	
418. PALLADIVS.	
419.	
420.	
421.	
422. IOANNES.	
422. MARINIANVS.	
423. VENANTIVS.	

Sub VALENTINIANO III. *in Occidente.*

An. 426. ALBINVS.
426. BASSVS.
428.
429. VOLVSIANVS.
431.
432. FLAVIANVS.

Sub THEODOSIO IVN. *in Orientis Partibus.*

425. AETIVS.
426. CYRVS.

Sequitur Notitia Præfectorum Prætorio, quorum Præfectura vel expreſſe deſignatur, vel certis argumentis erui poteſt.

Præfectus Prætorio ORIENTIS.

PRæfecturæ Prætorianæ Orientis fit mentio *leg. vltim. de cobort. l. 188. de Decurion.*

Sub diſpoſitione Virorum Inluſtrium Præfectorum Prætorio Orientis diæceſes infraſcriptæ quinque, l. 3. de milit. veſte: l. 3. de fide cathol.

Thraciarum. In ea Prouinciæ Scythia, & Myſia, *dd. ll. 3.*

Ægyptus, dd. ll. 3. l. 1. de nauibus non excuſ. l. 1. 4. 6. de patrocin. vicor. l. 31. de erog. mil. ann.

Orientis partes, ſeu, *Prouinciæ, dd ll. 3.* In his *Oſdroëne, Iſauria, d. l. 3. de mil. veſte*: Cilicia, *l. 5. de ſuſceptorib.*

Aſiana, d. l. 3. de milit. veſt. l. 2. de expenſis ludor. In ea *Lycia* Prouincia, *l. 9. de indulgent. crim. Syria, l. 1. de præd. Senat. l. 169. de Decurion. l. 2. de expenſ. ludor.*

Antiochia, (quæ caput Orientis) *l. 2. de expenſis ludor.*

Pontica diæceſis, d. l. 3. de milit. veſte: in ea *Bithynia, l. 119. de Decurion.*

Prouinciarum, regionum in vniuerſum, quæ ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Orientis fuere, mentio in *l. 25. de erog. milit. ann. l. vltim. de itin. mun. l. vltim. de defenſor. ciuitat.* vt & Rectorum Prouinciarum, *l. 19. 31. 34. de operibus publicis: l. 108. de Decurionib. l. vltim. de itiner. mun. l. 3. de Spectaculis.*

1. A Proconſulibus, Comite Orientis, Præfecto Auguſtali, Vicariis, in criminalibus ad eum appellabatur, *l. 16. de pœn. l. 57. de appellat.*
2. Comes quoque Ægyptiaci limitis ſub eo fuit *l. 52. de curſu.* Ciuitates ſub PP. Orientis: vide in *Notit. Vrbium.* Antiochia, Berythus, Conſtantina, Conſtantinopolis.
3. *Tituli* eius, vt aliorum Præfectorum Prætorio ac nominatim *Viri Illuſtris*, repetendi ex Paratitlo generali, *lib. 6. de Præf. Prætorio.*
   Ampliſſima Præfectura Prætoriana Orientis, *l. vlt. de cobort.* appellatur.
4. In *Foro* PP. Orientis Aduocati *d. l. vlt. de cohort. l. 188. de Decurion.*
5. *Officium* Præfecti Prætorio Orientis, *l. vnic. de Claſſicis: l. 18. de cobort. l. 119. 173. de Decurion. l. 21. 22. de diuerſ. offic.*
   Ex his quidam Conſulari Officio deputati erant, *d. l. 18.*
   Scriniarii Præfecti Prætorio *l. 3. de Indictionib.*

Indiculus Præfectorum Prætorio Orientis.

1. *Sub* CONSTANTINO MAGNO.

MAXIMVS, vt puto, ex-Vicario Anno D. 315. 333. 337.
ABLAVIVS, Anno D. 330. 331. 333.

2. *Sub* CONSTANTIO.

ACINDYNVS, Anno D. 338. 340.
PHILIPPVS, Anno D. 340. 336. 349.
MVSONIANVS poſt Domitianum, Anno D. 354. 356.
THALASSIVS Anno D. 357.
HELPIDIVS Anno D. 358 359 360.

3. *Sub* IVLIANO.

SECVNDVS, ſeu SALLVSTIVS An. D. 362. 363. vid. *Proſopograph.*

4. *Sub* IOVIANO.

Idem SECVNDVS, An. D. 364.

5. *Sub* VALENTE.

MODESTVS Anno D. 365. 366. 370. 371. 372. 373. 377.
AVXONIVS An. D. 368. 369. 370.

6. *Sub* THEODOSIO MAGNO.

EVTROPIVS An. D. 380. 381. 382.
FLORVS An. D. 380. 381. 385.
NEOTERIVS An. D. 380. 381.
TATIANVS An. D. 380. 385. 386. 388. 390. 391. 392.
POSTVMIANVS An. D. 383.
CYNEGIVS An. D. 384. 385. 386. 387. 388. 389.
RVFINVS An. D. 386. 392. 393. 394.

7. *Sub* ARCADIO.

RVFINVS An. D. 395.
CÆSARIVS An. D. 395. 396. 397. 398.
AVRELIANVS An. D. 396. 399.
EVTYCHIANVS An. D. 396. 397. 398. 399. 405.
ANTHEMIVS An. D. 405. 406. 407. 408.

8. *Sub* THEODOSIO IVNIORE.

ANTHEMIVS An. D. 408. 409. 410. 412. 413. 414. 415.
MONAXIVS An. D. 412. 414. 416. 417. 418. 419. 420.
AVRELIANVS PP. II. An. D. 415. 416.
EVSTATHIVS An. D. 420. 422.
ASCLEPIODOTVS An. D. 423. 424. 425.
HIERIVS An. D. 425. 426. 427. 428. 432.
EVDOXIVS An. D. 427.
ANTIOCHIVS An. D. 427. 430. 431.
FLORENTINVS vel FLORENTIVS An. D. 428. 429.
TAVRVS An. D. 433. 434.
ISIDORVS An. D. 435. 436.
DARIVS An. D. 436. 437.
FLORENTIVS An. D. 435. 438.

Notitia Præfectorum Prætorio ILLYRICI.

PRæfecturæ per Illyricum mentio fit in *l 17. de cobort.* quæ data Anno 389. & *l. vlt. de cobort.* & *l. 188. de Decurion.*

Sub diſpoſitione Virorum Inluſtrium Præfectorum Prætorio per Illyricum Diæceſes infraſcripta Illyricum.
Et Diæceſis Macedonica, l. 7. de metallis.

Officium eorum memoratur *l. 32. de erog. milit. ann. l. 17. de cobort. l. vlt. ne conlat. transl.*

Aduocati in foro eorum, *l. 188. de Decurion. l. vlt. de cobort.*

Indiculus Præfectorum Prætorio Illyrici, ſeu per Illyricum, quorum nomina inuenies in Proſopographia.

Sub CONSTANTIO. Anatolius, An. D. 346. 349. 358. 359.
Sub VALENTINIANO. Probus, An. D. 368.
Sub THEODOSIO M. Apodemius, An. D. 392.

Sub ARCA-

Sub ARCADIO. Anatolius, A. D. 397. 398. 399.
Sub THEODOSIO Ivn. Herculius, A.D. 408. 410. 412.
Leontius, A. D. 412. 413.
Strategius, A. D. 415.
Philippus, A. D. 418. 421.
Iſidorus, A. D. 424.
Reginus, A. D. 435.
Eubulus, A. D. 436.

Notitia Præfectorum Prætorio ITALIAE.

Eorum mentio *l. 12. de extraordinar.*

Tituli Præfecti Prætorio Italiæ, vt aliorum Præfectorum Prætorio.

Sub diſpoſitione Viri Illuſtris Præfecti Prætorio Italiæ Diœceſes quatuor infraſcriptæ.

Italia omnis, ſeu Italiæ regiones, *l. vnic. ſi per obrept. l. 28. de curſu: l. 1. quib. equor. vſus: l. 9. de ann. & trib.* etiam Roma: vbi PP. & Acc. leges, quæ ad PP. Italiæ datæ, *l. 1. de luſtrali: l 28. de appellat.* Fidem facit & *lex vnic. de equ. dign l 1. de ann. ciu.*

In ea Prouinciæ, *Apulia*, *Calabria*, *l. 158. de Decurion. l. 1. quib. equ vſus: Campania*, *l. 8. de Aquaeductu*: & in ea, *Capua*, *l. 25. de appellat. Picenum*, *Flaminia*, *Brittii*, *Lucania*, *Samnium*, *d. l. 1. quib equ vſus: Sicilia & Sardinia*, *l 12 16. de curſu*. Quare & appellatum inde, vt & ex Æmilia, Venetia ad PP. Italiæ, *l 27. de appellat.*

Vrbicariæ Regiones, vel *Suburbicariæ*: *l. vnic. ſi per obrept l 9 de ann. & trib l 12. de indulg. debitor. l. 9. 12 de extraordin. mun l. vnic. ſi per obrept.* Nouell. Valent. *de Tyronib. 41.* In his *Picenum* & *Tuſcia*, *d. l. 12. de indulgent. debitor.*

Africanæ regiones, ſeu *Africæ diœceſes*, *l. 13. de annon. l. 2. 3. 33. de erog. milit. ann. l. 8. de exactionib l. 10. de metatis: l. 1. de milit. veſte: l. 4. de ſuſceptorib. d l. vnic. ſi per obrept.* In his *Africa* Prouincia, *l vlt. de ſuſceptorib.* Karthago, vbi Acc. vel PP. leges ad PP. Italiæ datæ, *l. 2. 7. de luſtrali coll. l. 1. de excuſ. artific. l. 2. de nauic.* Byzacena, *l. vlt. de ſuſceptor.*

Illyricum, ſeu *Illyrici partes*, *l. 25. de petitionib. l. 28. de curſu: l. 8. de Numer. l. vnic. ſi per obrept.* Compone Claudianum *Panegyrico Theodori PP. & COS.* & in *COS. Olybrii & Probini.* In his Dalmatia, *l. vlt. de Curioſis.*

Rectores Prouinciarum ſub diſpoſitione PP. Italiæ.

Proconſul Africæ, *l. 4. de ſuſceptorib.*
Vicarii, *l. 3. de Curioſis.*
Iudices, ſeu *Rectores Prouinciarum* in genere, ſeu *Præſides*, *l. 2. de Iuriſdict. l. 21. 37. 41. de operibus publicis: l. vnic. de offic. Iud. ciuil. l. 4. in fin. 11. de deſertorib. l. 2. in fin. de poſtlim. l. 7. de cohorl.*
Conſulares, *l. 8. de cohort.*

Ciuitates ſub PP. Italiæ: vide *Notit. Vrbium.* Roma, Karthago, Sirmium, Aquileia, Capua, Syracuſæ.

Rationales per PP. Italiæ, *l. 11. de Iuriſdict.*

Officium Viri Illuſtris Præfecti Prætorio Italiæ, *l. 13. in fin. de annona: l. 4. 9. de executor. l. 25. de cohort. l. 1. de alim. quæ inop. par. l. 1. de Curioſis: l. 2. de lucris offic. l. 11. de erog mil. ann.*
Cornicularii, *l 8. de din. offic.*
Numerarii, *l. 8. de Numerar.*
Primiſcrinius officii, *l. 4. de executor.*

Indiculus Præfectorum Prætorio Italiæ, quorum nomina evolue *in Proſopographia.*

Sub Constantino.
Menander A. D. 321.
Felix A. D. 334. 335. 336.
Gregorius A. D. 336.

Sub Constantio.
Mecilius Hilarianus A. D. 352. 353.
Lollianus A. D. 353.
Taurus A. D. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361.

Sub Ivliano.
Mamertinus A. D. 362. 363.

Sub Valentiniano.
Mamertinus A. D. 364. 365. 367.
Rufinus A. D. 365. 366. 367.
Probus A. D. 365. (imo 368) 366. 369. 370. 371. 372. 374.
Maximinus vel Maximus A. D. 374.

Sub Gratiano & Valantiniano Iun.
Maximinus vel Maximus A. D. 376.
Antonius A. D. 377. 378.
Heſperius A. D. 376. 377. 378. 379. 380.
Probus A. D. 380. 383. 384.
Syagrius A. D. 380. 382.
Hypatius A. D. 382. 383.
Flauianus A. D. 383.
Principius A. D. 383. 385. 386.
Euſignius A. D. 386. 387.
De eo vid. Symmachus *lib. 4. ep. 70. 71. 73.*
Prætextatus A. D. 389
In veteri Inſcript. *apud Gruterum* mea 2. dicitur, Praef. Praet. II. Italiae & Illyrici.
Trifolius A. D. 388. 389.
Polemius A. D. 390.
Tatianus A. D. 391. 392.
Apodemius A. D. 392. 393.
(Præfecti Prætorio Illyrici & Italiæ.)
PP. II. Illyrici & Italiæ.
Dexter A. D. 395.
Euſebius A. D. 395. 396.

Sub Honorio.
Meſſala A. D. 396. 397. 399.
Theodorus A. D. 397. 398. 399.
Hadrianus A. D. 400. 401. 403. 405.
Longinianus A. D. 406.
Vide Zoſimum de eo, *lib. 5. cap. 32.*
Senator, A. A. 407.
Curtius A. D. 407. 408.
Theodorus II. A. D. 408. 409.
Cæcilianus A. D. 409.
Vid. de eo Zoſimum, *lib. 6. cap. 44.*
Iouius A. D. 409.
Vid. de eo Sozomenum, *lib. 9. c. 7.*
Ioannes A. D. 409. 412.
Fauſtinus A. D. 410.
Palladius A. D. 410.
Melitius A. D. 410. 412.
Liberius A. D. 412.
Felix A. D. 412.
Fauſtinus A. D. 413.
Ioannes A. D. 413.
Seleucus A. D. 412. 414. 415.
Hadrianus A. D. 412. 414. 416.
Palladius A. D. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421.
Ioannes A. D. 422.
Proculus A. D. 423.
Voluſianus A. D. 428. 429.
Theodoſius A. D. 430.

Sub Valentiniano III.
Theodoſius A. D. 430.

Notitia Præfecti Prætorio GALLIARVM.

SVb *diſpoſitione Viri Illuſtris Præfecti Prætorio Galliarum:* de quo eſt quoque *lex 10. de diuerſ. offic. l.9. de metall. Diœceſes infraſcriptæ.* (Illuſtris erat: *d.l.9. de metallis.* Iungitur imo *d. l.9* & præmittitur PP. Italiæ.)

Hiſpaniarum, l.61. de curſu publ. iuncta l. 15. de Paganis: l.10. de Senatorib. l. vnic. de Burgariis: vide & Symmachum, *lib. 4. epiſt.62.* Claudianum, *in Manlii Theodori Conſulatum.*

Galliarum: & in his, *quinque Prouinciæ* (Galliarum) argumento inſcriptionis, & in ea coniunctionis, Macrobii Pro-Præfecto Hiſpaniarum *d. l.15. de Paganis.* In Gallia etiam ſedem habuit. Vid. infra *Treuiris.*

Prouinciæ ſub PP. Galliarum *l. 26. de annona & trib. l. 75. de Decurionib.*

Sacerdotes Prouinciarum quæ ſub PP. Galliarum fuere, *l.75. & 148. de Decurionib.*

Vicarii ſub eo, *l.61. de curſu public.* ac nominatim Vicarius Hiſpaniarum, *d.l. 61.*

Iudices ſeu Rectores ſub eo, *l. 4. de offic. Rector. Prouinc. l. 10. de diuerſ. offic. l.3. de relationibus.*

Treuiris ſedem habuit, vnde *Treuiris data,* id eſt, reddita lex, ad eum data, *l.5. de proxim. l. 1. de his quæ ex publ. coll. l.5. de Veteranis: l. 2. de Numerar. l.50. de curſu.* vide plura in *Treuiris.*

Officium Viri Illuſtris Præfecti Prætorio Galliarum, l. 9. 10. de diuerſ. offic.

Cornicularii, l.9. de diuerſ. offic.

Chartis ac *ratiociniis publicis obnoxii, l. 11. de diuerſ. offic.*

Indiculus Præfectorum Prætorio Galliarum.

Sub CONSTANTINO M. Maximus, An. D. 328. Tiberianus, A. D. 337.

Sub CONSTANTE, Titianus vel Tatianus, A.D. 340. vide *Hieron. Chron. & Proſopograph.*

Sub CONSTANTIO, Rufinus, An. D. 354. 356. Honoratus A. D. 359. Florentius A. D. 357. 358. 359. 360. Nebridius in locum Florentii.

Sub IVLIANO, Salluſtius, A. D. 362.

Sub VALENTINIANO, Germanianus, A.D. 365. Florentinus, A. D. 367. Viuentius, A. D. 368. 369. 370. 371.

Sub GRATIANO, Auſonius, A. D. 378. Euodius. V. Sulpitium Seuerum *l. 2. hiſt. ſacr. cap. 50. & de Vit. B. Martin. cap. 20.*

Sub VALENTINIANO Iun. Syagrius, A. D. 381. Conſtantinus vel Conſtantianus, A. D. 389. 390. Theodorus, A.D. 395. Felix, A.D. 398. Vincentius, A.D. 397. 398. 399. 400. Limenius, A.D. 407. Dardanus, A. D. 409. vel 412.

Leges ad ſingulos datas repete ex Indice *Perſonarum.*

Notitia PRAEFECTORVM *Vrbis* ROMAE.

PRAEFECTVS VRBI: A quo Officium ipſum, Vrbanum iudicium, *l. 9. in fin. de Suariis:* Vrbana ſedes *l. vltim. de Suariis: l. 13. de accuſationib.* Vrbana Præfectura, *l.3. de Suariis: l. 10. de maleficis: l. vltim. de nauicular. l. vnic. de præpoſ. S. Cubic. l. 7. de priuil. eorum qui in ſacr. palat. l. 1. de frum. V. Conſtantinop. l. 183. de Decurionib.* Vrbicaria Præfectura *l. vltim. de Senatorib. l. vltim. de frum. V. Conſt. l. 2. de conditis in publ. horr.*

Dignitas eius ſumma fuit iuxta Præfectos Prætorio. Illuſtris erat. Hinc, Illuſtris auctoritas tua, *l. 8. de Suariis: l. 7. de ſcenicis: l. 14. de Numerar.* Inluſtris Præfectura Vrbana, *l. 183. de Decurionib.* Inluſtris Magnificentia tua, *l. 12. de annon. ciu. l. 25. in fin. de Prætoribus.* Inluſtris ſedes, *l. 14. de annon. ciuic. l. 16. de appellat. l. vltim. de Piſtoribus.*

Sequentibus etiam titulis ornatus & compellatus. Auctoritas tua, excellens, *l. 5. de pœnis:* Inluſtris, *l. 6. de Suariis: l. 7. de ſcenicis: l. 14. de Numerariis:* Culmen tuum, *l. 1. de frum. V. Conſt.* Eminentia tua, *l. 9. de jure fiſci:* Eminentia tua ſublimis, *l. 49. de appellat. l. 5. de Suariis: l. 19. de annonis ciuicis:* Eminentiſſima Præfectura Vrbana, *l. vnic. de Præpoſ. S. Cubiculi:* Grauitas tua, *l. 2. de Suariis: l. vnic. de his qui ven. ætat. l. 13. 18. de appellat.* Magnificentia tua, *l. 13. de medicis: l. vnic. de ſaccar. portus: l. 14. vltim. de annon. ciuicis: l. vltim. de operibus publ.* Inluſtris Magnificentia tua, *l. 12. de annonis ciuic. l. 26. de Prætorib.* Magnitudo tua, *l. 27. de operibus publ. l. 13. de annon. ciuic. l. 2. de lucris officior.* Sedes tua, *l. 1. de frum. V. Conſt. l. 9. de accuſat.* Inluſtris ſedes, *l. 14. de annon. ciuic. l. 61. de appellat. l. vltim. de Piſtorib.* Magnifica ſedes tua, *l. 19. de curſu.* Sinceritas tua, *l. 4. de Princip. Agent. l. 1. de Equis Curulib. l. 16. de luſtrali conl. l. 18. de Prætorib.* (eadem vox reponenda loco Serenitatis *l. 2. de pactis:*) *l. 9. de medicis: l. 9. de accuſat. l. 22. de curſu: l. 8. de Piſtorib. l. 1. de ſtud. lib. V. R. l. 18. de Prætorib.* Laudanda tua ſinceritas, *d. l. 22. de curſu:* Magnifica ſinceritas, *l. 1. de priu. corp. V. R.* Præcelſa ſinceritas tua, *d. l. 1. de ſtud.* Sublimitas tua, *l. 1. de Decurionib. V. R. l. 13. 29. de nauicular. l. 36. de appellat. l. 2. de gladiatorib. l. 11. de appellat. l. 188. de Decurion. l. vlt. de ſtud. lib. V. R. l. 30. de hæreticis.* Compellati & his verbis, *Parens Kariſſime atque Eminentiſſime, l. 2. de pactis.*

Horum ſententia, dicitur ſententia ſacri auditorii, *d. l. 2. de pact.* auditorium ſacrum, *l. 13. 67. de appellat.* Vice ſacra iudicabat: Cognitionibus Principis vicem repræſentabat, *l. 11. de appellat.* vbi vide quæ notaui. Princeps ei ſuam vicem commiſerat, *l. 13. eod. tit.* Sacræ cognitionis examen ei tributum, *l. 3. de repar. appellat.* Cognitor ſacri auditorii dicitur *l. 44. de appellat.* & Symmacho, *lib. 2. epiſt.* 30. Sententia eius, ſententia ſacri auditorii, *l. 2. de pactis.* Imaginem principalis diſceptationis acceperat, *d. l. 11. de appellat.* Ei ad vicem Principis delata iudicatio, *l. 18. eod. tit.* Sacra vice audientiam præbebat: *l. 61. de appellat.* Cognitionibus Principis vicem repræſentabat, *d. l. 11. de appellat.* Ab eo tamen appellari adhuc poterat, *l. 2. de his qui per metum Iud. l. 11. 23. 30. de appellat.*

Quænam eius poteſtas, iuriſdictio, Officium fuerit, ex ſequentibus diſcere eſt. Annonæ Vrbis Romæ cura ad eum pertinuit, *l. 1. 2. 3. trib. in ipſ. ſpec. l. 1. de condit. in publ. horreis: l. vltim. de nauicular.* ſeu Canonis frumentarii, *l. 1. de. can. frum. V. R.* Ideo ſub eius diſpoſitione fuit Præfectus annonæ. De ea tamen nil diſponere potuit, ſine Præfecto annonæ, *d. l. 1. de conditis:* & annonæ Præfecti Officiales tantum, non etiam Præfecti Vrbis neceſſitatibus annonariis ſeſe immiſcebant, *d. l. 1. de condit.* Frumento admetiendo, cuſtodiendo, æſtimando arbitrio Præfecti Vrbis cuſtos & menſor idoneus præponebatur, *d. l. 1. de condit.*

Annonarum ciuicarum erogandarum cura ad eum pertinuit, *l. 1. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. de annonis ciuicis: l. 2. de condit. in publ. horr.* Pretia porcinæ tamen in Campania non ab Officialibus P. V. verum ab Officialibus Conſularis exigebantur, *l. 3. de Suariis.* In piſtrinum Vrbis Romæ damnati præſente Præfecto Vrbi piſtoribus conſignabantur, ne forte colluſione Commentarienſium elaberentur, *l. 5.*

l. 5. de pœnis, Portus Vrbis Romæ & horreorum in eo fiſcalium, cota ad eum pertinuit, *l. 12. de operib. publ.* Extra ordinem ideo aliquando Præfectus Vrbi ipſe ad Portum proficiſcebatur canonis frumentarii cauſa, *l. vltim. de nauicular.* vide & exemplum Tertulli apud Ammiaoum Marcellinum *lib. 19. cap. 10.* Appellatum ad cum a Rationali Vrbis Romæ, *l. 18. de appellat.* certis videlicet caſibus, *d. l. 18.* & *l. 49. eod.* Vt a Vicario Vrbis Romæ quandoque *l. 61. eod.* Ex quibusdam etiam Prouinciis nonnullis iudicibus interior gradus ad eum appellatum, *l. 13. 27. eod. tit. de appellat.* Nouella inter Theodoſiaoas 23. *ſub fin.* & Caſſiodorus *VI. Variarum 4.*

Aquæductus Vrbis Romæ ſub cure eius, *l. 3. 4. 5. de aquaductu.* Corporati Vrbis Romæ ſub eius diſpoſitione erant, *l. 1. 2. 3. 4. de priu. corpor. V. R.* Decuriales item, *l. a de Decur. V. R.* Euectionum faciendarum ius in publicis tantum cauſis babebat, noo in vſus ſuos vſurpare poterat, *l. 19. 55. de curſu.* Spectacula, ludi Romæ, ad curam eius pertinebant, *l. 1. 4. 5. 6. 7. 8. de ſcenicis: l. 1. 2. de Equis Curulib. l. 2. de gladiatoribus:* vide & *tit. de Prætorib.* de Agitatoribus tamen ſupplicium ſumere non potuit in ipſo certamine, *l. 7. de ſcenicis.* Operum publicorum Romæ cura ad eum ſpectabat, *l. 1. 2. 3. 4. in fin. de Calcis coctoribus: l. 13. de Prætor. l. 11. 12. 25. 27. 39. 44. 45. 46. 47. 48. 50. 52. 53. ſeu vltim. de operibus publicis:* noua tameo opera in Vrbe Roma moliri noo debebat, ſed veteribus excolendis aoimum attendere, *l. 19. de operibus publicis.*

Ad eius officium Prætores abſentes per Procuratorem pecuoiam debebant deſtinare io opera publica expendendam, *l. 13. 21. de Prætorib.* Parentum de liberis querelas audiit, *l. vnic. de ingratis liber.* vt & patronorum de libertis, *l. 3. de reuoc. donat.* vide & *l. 1. §. 2 10. D. de offic. P. V.* Piſtores Vrbis Romæ ſub eius diſpoſitione eraot. *l. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 16. 18. 22. de piſtoribus: l. 4. 8. 9. de pœnis: l. 3. de naucul.*

Prætores nominati, defenſiones, allegariones ſuas, coram eo & electis nonnullis ex Senatorum ordine exponebant, *l. 12. de Prætorib.* Liberalitati Principis, ſi quis dominum ſe dicens, ſeſe Romæ opponeret, Præfecti Vrbis iudicium ſeu examen erat, *l. 3. de bonis vacantibus:* & Symmachus, *lib. 10. epiſt. 55.* Seoatus & Senatorum Præſul & Iudex erat: vide *l. 3. 4. 5. 9. 12. 15. de Senatorib. & de glebali coll. l. 1. 3 de præd. Senat. l. 1. 2. 7. 17. 18. 20. 21. 26. 29. vlt. de Prætorib. l. 7. de priu. eorum qui in S. Pal. l. 10. de maleficis: l. 4. de infirm. bis quæ ſub Tyr. l. 23. de appellat. l. vnic. de bis qui veniam ætat. l. 4. de Iurisdict. l. 180. 183. de Decurion. l. vltim. de vſuris:* de capite Seoatorio Iudex erat, *l. 10. de pœnis: l. 12. de Iuriſd. l. 13. de accuſat.* quibus legibus forma iudicii buius præſcribitur: ab eius ſententia aliquando Senatoribus appellare non licuit, *l. 23. de appellat.* vbi id abrogatur. Apud eum Senator, qui veniam ætatis impetrauit, de ſuis moribus & honeſtate perdocere debebat, *l. vnic. de bis qui veniam ætat.*

Strenæ Priocipi ineonte anno a S. P. Q. R. per Præfectum Vrbis oblatæ, *l. vnic. de oblat. votor.* Symmachus *10. epiſt. 28.* Suarii ſub eius diſpoſitione erant, *l. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. de Suariis:* ſucceſſionum, Teſtamentorum cura, ad eum pertinuit Romæ, *l. vnic. vnde liberi: l. 1. 2. 4. 6. de teſtam. l. 1. de natural. filiis.* Tutores dabat quibusdam io conſeſſu decemuirali, *l. 3. 4. de tutorib.*

Limitata tamen eorum in quibusdam Romæ poteſtas. De annona Vrbis Romæ ſine Præfecto annonæ nil diſponere potoit, *l. 1. de condit. in publ. horr.* Officiales eius annonariis neceſſitatibus ſe immiſcere non potueruot, *d. l. 1.* Appellari ab eo potuit, *l. 11. 23. 32. de appellat. l. vltim. de his qui per metum. Iud.* Euectiones ſeu curſum publicum in vſus ſuos vſurpare non poterat, *l. 55. de curſu publ.* De agitatoribus io Circo ſupplicium ſumere non potuit, *l. 7. de ſcenicis.*

A Ratiooali Vrbis Romæ ad eum appellatum, ſi videlicet is ioter priuatos iudicaſſet, vel officii neceſſitate poſcente, vel ex Reſcripto, *l. 18. de appellat.* Item a Rationali rei priuatæ Romæ, ſi 200. auri libras cauſa oon excederet, *l. 48. de appellat.* Appellationibus ex Sardinia, Sicilia, Campania, Calabria, Brutiis, Piceno, Æmilia, Venetia, & cæteris Italiæ Prouinciis abſtinere iuſſus, *l. 27. de appellat.* De rebus priuatis quidquam alienare inſcio Comite R. P. non potuit, *l. 9. de iure fiſci.* Noua opera in Vrbe Roma moliri oon debebat, *l. 19. de operibus publ.* Relationes ad Priocipem faciebat, *l. 55. de curſu.*

De Foro, & Togatis ſeu Aduocatis in foro P.V. vide *l. vltim. de Senator. l. 2. de poſtulando: l. vlt. de cohort.* Concurſus Iuriſdictionis erat quandoque ioter eum & Præfectum annonæ, & Vicarium V.R. *l. 36. de appellat.* Iuriſdictioni eius reſeruata, præ Præfecto annonæ, *l. 9. in fin. de Suariis:* Cognitioni eius forma quædam præſcripta, ſic vt ſolus cognoſcere non poſſet de aliqua re. Veluti de capite Senatorio quinque Viris adhibitis cognoſcere debebat, vnde quinqueuirale iudicium: de quo *l. vlt. Iuriſdict. l. 13. de accuſ.* de Diametro etiam nauiculariorum, adbibitis tribus Iouſtribus Viris & præſente Præfecto annonæ, *l. vlt. de naucul.*

Inluſtris Vrbana ſedes, *l. vltim. de Piſtorib. l. vlt. de Suariis.*

Præfectura ſedis Vrbanæ, *l. 13. de accuſat.*

Inluſtre Vrbanum iudicium, *l. 9. in fin. de Suar.*

Sub diſpoſitione Viri Illuſtris Præfecti Vrbis Romæ: de quo eſt quoque *l. 16. de diuerſ. offic.* habebantur Adminiſtrationes infraſcriptæ & Iudices, *l. 1. de ſcenicis: l. 11. de operibus publicis: l. 8. de pœnis.*

Præfectus annonæ: de quo *peculiari capite.*

Præfectus Vigilum: de quo *l. 3. de infirm. bis quæ ſub Tyrann. l. vnic. de bis qui veniam ætat.*

Magiſter cenſus: de quo *l. 1. de ſtud. lib. V. R.* & de magiſtro cenſus in Vrb. Conſtantinopol. pariter agitur *l. 8. de donat.*

Conſularis aquarum: de quo & officio eius, vide *l. 1. de diuerſ. offic. l. vltim. de Aquaductu:* e quibus *lex 1.* pertinere videtur ad Vrb. Conſtantinop.

Prætores, Quæſtores, vide *l. 1. 2. 7. 13. 17. 18. 20. 21. 22. 29. 33. de Prætor. & Quæſtor.*

Tribuni plebis, *l. 74. de Decurionibus:* & in inſcriptione *l. 1. de matern. bon. l. 2. de libert.*

Diœceſis eius intra centeſimum Vrbis miliarium, ſeu *Vrbicarias* vel *Suburbicarias regiones.*

De *Suburbanis Prouinciis* & a Iudicibus eorum, de capite Senatorio V.R. ad P. V. referebatur, *l. 13. de accuſat.*

Campaniam ſub diſpoſitione eius fuiſſe oſtendere videtur *l. 68. de Decurion. l. 3. de Suariis: l. 2. de Equis Curulib.*

Officium, ſeu Officiales, Apparitio, Apparitores Præfecti Vrbis Romæ, Vrbanæ ſedis, quod Vrbanum Officium dicitur, *l. vltim. de nauicular.* Officium Vrbicariæ Præfecturæ, *l. 2. de cond. in publ. hor.* Vrbanicianí Officiales, *l. 1. de cand. in publ. hor.* Præfectiaoi, *l. 1. 20. de diuerſ. offic.* Apparitores, *l. vltim. de Piſtorib.* De his *l. 4. 6. 15. 16. 20. de diuerſ. offic. l. 2. de lucris offic. l. 38. ſeu vltim. de nauicular. l. 1. 2. de condit. in publ. l. 2. de gladiatorib. l. 7. de priuil. eorum qui in S. P. l. 27. de operib. publ. l. 4. de Princip. Agentium: l. vnic. de his qui ven. ætat. l. 21. 22. de Prætorib. l. 3. 6. de*

Suariis: l.3. in fin. de Calcis coctorib. l. 8. vltim. de Piſtorib. Inter hos *Primiſcrinius*, *l. vltim. de Suariis. Cenſuales, l. 1. de ſtud. lib. V. R.*

De horum priuilegiis & immunitatibus *l. 6. 16. de diuerſ. offic.*

Indiculus, ſeu Notitia Præfectorum Vrbis Romæ ex Cod. Theodoſ. quorum nomina euolue iterum in Proſopographia.

Sub CONSTANTINO MAGNO.

Maximus An. D. 314.

Non meminit eius vetus *Notitia Præfectorum Vrbi*, edita primo a Cuſpiniano, inſerta poſtea *Tom. XI. Antiquit. Greuii pag.* 387. quamque huic Indiculo Noſtro, ut lectorum nonnullorum deſideriis ſatisfaceremus, ſubiecimus.

Voluſianus A. D. 314. 315.
Vettius Rufinus A. D. 315. 316.
Caſſius A. D. 316.
Maximus A. D. 316.

Nulla huius mentio in veteri Notitia.

Baſſus A. D. 317. 319.
Maximus A. D. 319.
Ianuarinus A. D. 319.

Neque huius mentio in veteri Notitia.

Ælianus A. D. 320.

Nulla etiam huius mentio in Vet. Not.

Severus A. D. 320.

Et hunc omiſit Vet. Not.

Baſſus A. D. 321.

Et hic omiſſus eſt in Vet. Not.

Seuerus A. D. 321.
Maximus A. D. 321. 322. 323
Verinus A. D. 324.
Seuerus A. D. 325.
Maximus A. D. 325. 326.

His annis eum non memorat Vet. Notit.

Anicius Iulianus A. D. 326. 327.
Pacatianus A. D. 332.

Hic expungendus eſt. Fuit enim PP. Vid. *Proſopograph.* & *not. c.* ad *leg. 4. de Sponſalib.*

Sub CONSTANTE.

Anicius Iulianus A. D. 339.

Hunc refer ad ann. 326.

Tatianus A. D. 340.

vel. Titianus, & vid. *Proſopograph.*

Celſinus A. D. 341.
Catullinus A. D. 342.
Seuerus A. D. 343.

Hic expungendus eſt. Fuit enim PP. Vid. *Chronolog. hoc ann.* & *not. c.* ad *leg. 1. de lenon.*

Ruſticus A. D. 345.

Sub CONSTANTIO.

Cerealis A. D. 353.
Euagrius A. D. 353.

Expungendus hic eſt. Fuit enim PP. quod vide *not. b. ad leg. 7. de veteran.*

Orfitus A. D. 354. 355.

Hic deſinit Vetus Notitia.

Leontius A. D. 356.
Orfitus II. A. D. 357. 358. 359.

Sub IVLIANO & IOVIANO.

Fl. Apronianus A. D. 363. 364.

Vide de eo Amm. Marcellinum *lib. 23. cap. 1.* & *lib. 26. cap. 3. lib. 27. cap. 3.*

Sub VALENTINIANO.

Symmachus A. D. 364. 365.

Vide de eo Amm. Marcellinum *lib. 27. cap. 3.*

Valerianus A. D. 366.
Viuentius A. D. 367.

Vid. Ammianus *lib. 27. c. 3.* & ibi Valeſius, qui *Iuuentius* legit.

Prætextatus A. D. 367. 368.

Vid. Ammianum *lib. 27. c. 9.* & Commentar. ad *leg. 10. de pœnis.*

Olybrius A. D. 368. 369. 370.
Principius A. D. 370.
Ampelius A. D. 371. 372.

Vid. Marcellin. *lib. 28. cap. 4.*

Bappo A. D. 372.
Olybrius A. D. 373.
Eupraxius A. D. 374.
Claudius A. D. 374.

Ammianus Marcellin. *lib. 27. c. 3.* & *lib. 29. in fin.*

Sub GRATIANO & VALENTINIANO IVN.

Probianus A. D. 377.
Hypatius A. D. 379.
Arborius A. D. 380.
Paulinus A. D. 380.
Valerianus A. D. 381.
Seuerus A. D. 382.

Sub VALENTINIANO IVN.

Symmachus A. D. 384.
Salluſtius A. D. 386.
Pinianus A. D. 386. 387.

Sub VALENTINIANO IVNIORE & THEODOSIO M.

Albinus A. D. 389. 390.
Alypius A. D. 391.

De eo vid. Lapidem apud Gruterum CCLXXXVI. 6. & *Proſopograph.*

Sub HONORIO.

Baſilius A. D. 395.

Et hic forte is, quem memorat Zoſimus *l. 5. c. 40.*

Andromachus A. D. 395.
Florentinus A. D. 395. 396. 397.
Flavianus A. D. 399. 400.
Andromachus A. D. 401.
Decius A. D. 402.
Epiphanius A. D. 407.
Hilarius A. D. 408.
Bonoſianus A. D. 409. 411.
Palmatus A. D. 412.
Eutychianus A. D. 414.
Albinus A. D. 414.
Gracchus A. D. 415.
Probianus A. D. 416.

Sub VALENTINIANO III.

Fauſtus A. D. 425.
Albinus A. D. 426.

Anonymus de Præfectis Vrbi ex temporibus Gallieni.

Anni Chriſti

254. *Valeriano II.* & *Gallieno.* Lollianus, Præfectus Vrbi.
255. *Valeriano III.* & *Gallieno II.* Valerius Maximus, Præf. Vrb.
256. *Maximo* & *Glabrione.* Nummius Albinus, Præf. V.
257. *Valeriano IV.* & *Gallieno III.* Iunius Donatus, P. V.
258. *Tuſco* & *Baſſo.* Cornelius Sæcularis, P. V.
259. *Æmiliano* & *Baſſo.* Cornelius Sæcularis, P. V.
260. *Sæculari II.* & *Donato.* Cornelius Sæcularis, P. V.

Anni

Anno Chriſti.

261. *Gallieno IV.* & *Voluſiano.* Nummius Albinus. Præfect. Vrbi.
262. *Gallieno V.* & *Fauſtino.* Nummius Albinus. P.V.
263. *Albino II.* & *Dextro.* Nummius Albinus. P.V.
264. *Gallieno VI.* & *Saturnino.* Paternus. P.V.
265. *Valeriano II.* & *Lucillo.* Paternus. P.V.
266. *Gallieno VII.* & *Sabinillo.* Paternus. P.V.
267. *Paterno* & *Harceſilao.* Petronius Voluſianus. P.V.
268. *Paterno II.* & *Mariniano.* Petronius Voluſianus. P.V.
269. *Claudio* & *Paterno.* Flauius Antiochianus. P.V.
270. *Antiochiano* & *Orfito.* Flauius Antiochianus. P.V.
271. *Aureliano* & *Baſſo.* Poſtumius Varus. P.V.
272. *Quieto* & *Voldumiano.* Flauius Antiochian. P.V.
273. *Tacito* & *Placidiano.* Virius Orfitus. P.V.
274. *Aureliano II.* & *Capitolino.* Virius Orfitus. P.V.
275. *Aureliano III.* & *Marcellino.* Poſtumus Syagrius. P.V.
276. *Tacito II.* & *Aemiliano.* Ouinius Pacatianus. P.V.
277. *Probo* & *Paulino.* Ouinius Pacatianus. P.V.
278. *Probo II.* & *Lupo.* Virius Lupus. P.V.
279. *Probo III.* & *Paterno.* Virius Lupus. P.V.
280. *Meſſala* & *Grato.* Virius Lupus. P.V.
281. *Probo IV.* & *Tiberiano.* Ouinius Paternus. P.V.
282. *Probo V.* & *Victorino.* Pomponius Victorianus. P.V.
283. *Caro* & *Carino.* Titutius *a*) Roburrus. P.V.

a) Caſp. & Onuph. *Robuſtus.*

284. *Carino II.* & *Numeriano.* Ceionius Varus. P.V.
285. *Diocletiano II.* & *Ariſtobolo.* Ceionius Varus. P.V.
286. *Maximo II.* & *Aquilino.* Iunius Maximus. P.V.
287. *Diocletiano III.* & *Maximiano.* Iunius Maximus. P.V.
288. *Maximiano II.* & *Ianuario III.* Kalendas Martii, Pomponius Ianuarius. P.V.
289. *Baſſo II.* & *Quintiano.* Pomponius Ianuarius. P.V.
290. *Diocletiano IV.* & *Maximiano III.* Turranius Gratianus. P.V.
291. *Tiberiano II.* & *Dione XII.* Kalendas Martii, Iunius Tiberianus. P.V.
292. *Annibaliano* & *Aſclepiodoto III.* Nonas Auguſti, Claudius Marcellus. P.V.
293. *Diocletiano V.* & *Maximiano IV.* III. Idus Martii, Septimius Acyndinus. P.V.
294. *Conſtantio* & *Maximiano.* Septimius Acyndinus. P.V.
295. *Tuſco* & *Anulino.* III. Idus Ianuarii, Ariſtobolus. P.V.
296. *Diocletiano VI.* & *Conſtantio II.* XII. Kalendas Martii, Caſſius Dion. P.V.
297. *Maximiano V.* & *Maximiano II.* *b*) Acranius Annibalianus. P.V.

b) Ita M.S. at Cuſp. & Onuph. *Afranius.*

298. *Fauſto II.* & *Gallo.* Artorius Maximus. P.V.
299. *Diocletiano VII.* & *Maximiano VI.* Anicius Fauſtus. P.V.
300. *Conſtantio III.* & *Maximiano III.* Kalendis Martii, Pompeius Fauſtinus. P.V.
301. *Titiano II.* & *Nepotiano.* Aelius Dionyſius. Præf. V.
302. *Conſtantio IV.* & *Maximiano IV.* XI. Kalendas Martii, Nummius Tuſcus. P.V.
303. *Diocletiano VIII.* & *Maximiano VII.* Pridie Idus Septembris, Iunius Tiberianus. P.V.
304. *Diocletiano IX.* & *Maximiano VIII.* Pridie Nonas Ianuarii, Aradius *c*) Rufinus. P.V.

c) *Eradius* Cuſp. & Onuph.

305. *Conſtantio V.* & *Maximiano V.* Pridie Idus Februarii, Poſtumius Titianus. P.V.

Anno Chriſti.

306. *Conſtantio VI.* & *Maximiano VI.* XIV. Kalendas Aprilis, Annius Anulinus. P.V.
307. *Maximiano VII.* & *Maximiano.* Ex Menſe Aprili, factus eſt ſextus Conſulatus, quod eſt, Nouies *d*) & *Conſtantino* VI. Kalendas Septembris, Iuſteius Tertullus. P.V.

d) Cuſp. & Onuph addunt hic, *Diocletiano.*

308. Conſules quos iuſſerint DD. NN. *Auguſti*, ex XII. Kalendas Maii factum eſt, *Maxentio* & *Romulo*: quod eſt, Decies & *Maximiano VII.* Idus Aprilis, Statius Rufinus. P.V.
309. *Maxentio II.* & *Romulo II.* III. Kalendas Nouembris, Aurelius Hermogenes. P.V.
310. *Maxentio III.* Conſule V. Kalendas Nouembris, Rufius Voluſianus. P.V.
311. Conſules quos iuſſerint DD. NN. Auguſti, ex Menſe Septembri, factum eſt, *Rufino* & *Euſebio.* V. Kalendas Nouembris, Iunius Flauianus. P.V.
312. *Maxentio IV.* Conſule, qui ſunt *Conſtantino II.* & *Licinio II.* V. Idus Februarii, Aradius Rufinus P.V. VI. Kalendas Nouembris, Annius Anulinus dies XXXXIV. P.V. III. Kalendas Decembris, Aradius Rufinus iterum Præf. V.
313. *Conſtantino III.* & *Licinio III.* VI. Idus Decembris, Rufius Voluſianus. P.V.
314. *Voluſiano* & *Anniano.* Rufius Voluſianus. P.V.
315. *Conſtantino IV.* & *Licinio IV.* XIII. Kalendas Septembris, Vectius Rufinus. P.V.
316. *Sabino* & *Rufino.* Pridie Nonas Auguſti, Ouinius Gallicanus. P.V.
317. Conſules quos iuſſerint DD. NN. Auguſti, ex die XIII. Kalendas Martii, *Gallicano* & *Baſſo.* Idibus Maii, Septimius Baſſus. P.V.
318. *Licinio V.* & *Criſpo* Cæſare. ex die III. Idus Iulii in Idus Auguſti, vice illius cognouit Iulius Caſſius, eo quod ad Auguſtum profectus eſt. Septimius Baſſus regreſſus. P.V.
319. *Conſtantino V.* & *Licinio* Cæſare, Kalendis Septembris, Valerius Maximus Baſilius. P.V.
320. *Conſtantino VI.* & *Conſtantino* Cæſare. Valerius Maximus. P.V.
321. *Criſpo II.* & *Conſtantio II.* Valerius Maximus. P.V.
322. *Probiano* & *Iuliano.* Valerius Maximus. P.V.
323. *Seuero* & *Rufino.* Idibus Septembris, Lucer. Verinus. P.V.
324. *Criſpo III.* & *Conſtantio III.* Lucer. Verinus. P.V.
325. *Paulino* & *Iuliano.* Pridie Nonas Ianuarii, Acilius Seuerus. P.V.
326. *Conſtantino VII.* & *Conſtantio* Cæſare. Idibus Nouembris, Anicius Iulianus. P.V.
327. *Conſtantio* & *Maximo* Anicius Iulianus. P.V.
328. *Ianuarino* & *Iuſto.* Anicius Iulianus. P.V.
329. *Conſtantino VIII.* & *Conſtantino IV.* VII. Idus Septembris, Publilius Optatianus. P.V. dies XXI Item VIII. Idus Octobris, Petronius Probianus P.V.
330. *Gallicano* & *Symmacho.* Petronius Probianus. Præf. V.
331. *Baſſo* & *Ablauio.* Pridie Idus Aprilis, Anicius Paulinus. P.V.
332. *Pacatiano* & *Hilariano.* Anicius Paulinus. P.V.
333. *Dalmatio* & *Zenofilo.* Septimo Idus Aprilis, Publilius Optatianus P.V. Item in dies XXXII. Item Sexto Idus Maias, Ceionius Iulianus Kamenius. P.V.
334. *Optato* & *Paulino.* V. Kalendas Maii, Anicius Paulinus. P.V.
335. *Conſtantio* & *Paulino.* III. Kalendas Ianuarii, Rufius Albinus. P.V.
336. *Nepotiano* & *Facundo.* Rufius Albinus. P.V.

Anno Chriſti

337. *Feliciano* & *Titiano VII.* Idus Martii, Valerius Proculus. P. V.

338. *Vrſo* & *Polemio.* Idibus Ianuarii, Mecilinius Hilarianus. P. V.

339. *Conſtantio II.* & *Conſtante.* Pridie Idus Iulias, Turgius Apronianus, Menſes III. P. V. Item VIII. Kalendas Nouembris, Fabius Titianus. P. V.

340. *Acyndino* & *Proculo.* ex die III. Nonas Maii, in VII. Idus Iunii, Iunius Tertullus Vicarius cognouit, eo [illegible] ad Auguſtum profectus eſt, poſtea reue[illegible] Fabius Titianus. P. V.

341. *Marcellino* & *Prob[illegible]no.* V. Kalendas Martii, Aurelius Celſinus. P. V.

342. *Conſtantio III.* & *Conſtante II.* Kalendis Aprilis, Filollianus Mauortius Menſes III. dies VI. P. V. Item pridie Nonas Iulias, Aco Catulinus Philomatius. P. V.

343. *Placido* & *Romulo.* Aco Catulinus. P. V.

344. *Leontio* & *Saluſtio.* Aco Catulinus P. V. Sed III. Idus Aprilis, Quintus Ruſticus. P. V.

345. *Amantio* & *Albino.* Quintus Ruſticus P. V. III. Nonas Iulias, Probinus P. V.

346. Poſt Conſulatum *Amantii* & *Albini*, Probinus P. V. VII. Kalendas Ianuarii, Placidus. Præf. V.

347. *Rufino* & *Euſebio.* Placidus P. V. Pridie Idus Iunias, Limenius Præfectus Prætorio & Vrbi.

348. *Philippo* & *Salia.* Vlpius Limenius Præfectus Prætorio & Vrbi.

349. *Limenio* & *Catulino.* Limenius Præfectus Prætorio & Vrbi. Ceſſauerunt Præfecturæ dies XLI. a die VI. Idus Aprilis vsque in XV. Kalendas Iunii. XIV. Kalendas Iunii, Hermogenes Præfectus Prætorio & Vrbi.

350. *Sergio* & *Nigriniano.* Hermogenes Præfectus Prætorio & Vrbi. III. Kalendas Martii, Fabius Titianus. P. V.

351. *Magnentio* & *Gaiſone.* Fabius Titianus P. V. Iterum Kalendis Martii, Aurelius Celſinus P. V. Iterum IV. Idus Maii, Cælius Probatus P. V. VII. Idus Iunii, Clodius Adelfius P. V. XV. Kalendas Ianuarii, Valerius Proculus. P. V.

352. *Decentio* & *Paulo.* Valerius Proculus P. V. Iterum V. Idus Septembris, Septimius Mnaſea P. V. VI. Kalendas Octobris, Neratius Cerealis. P. V.

353. *Conſtantio VI.* & *Conſtantio II.* Veratius Cerealis P. V. VI. Idus Decembris, Vitraſius Orfitus. P. V.

354. *Conſtantio VII.* & *Conſtantio III.* Vitraſius Orfitus Præfectus Vrbis.

Notitia PRAEFECTORVM ANNONAE.

PRAEFECTVS annonæ Vrbis Romæ, cuius mentio *l. 1. 12. 14. 15. 21. vltim. de Piſtorib. l. vnic. de his qui veniam: l. 1. de contrab. empt. l. 8. de exactionib. l. 2. de Relationib. l. 24. de ſuſceptorib. l. vltim. in princ. de nauicul. l. 2. 4. de canone frum. V. R. l. 9. in fin. de Suariis: l. 1. 5. de prad. nauicul. l. 1. de condit. in publ. hor: l. 2. 3. 6. de annonis ciuicis: l. 3. 6. de pœnis.* Qui & Annonarius cognitor dicitur, *d. l. vltim. de nauicular.* Annonaria poteſtas, *l. vltim. de Piſtorib.* Præfectura annonaria, *l. 1. de condit. in publ. hor.* Poteſtas Præfecturæ annonariæ, *l. 4. de canone frum. V. R.* Spectabilis erat, *l. 24. de ſuſceptorib.* Vir Clariſſimus, *l. 15. de Piſtorib. l. 9. in fin. de Suariis.* Compellatus & hoc titulo, Grauitas Tua, *l. 5. de prad. nauicul. l. 21. de Piſtoribus.* De annona, Præfectus Vrbi ſine Præfecto annonæ nil diſponere poterat, *l. 1. de condit. in publ. hor.* Annonarum ciuicarum erogandarum cura ad eum pertinuit, *l. 2. 3. de annon. ciuic.* Canonis frumentarii Vrbis Romæ cura ad eum ſpectabat, *l. 2. de canone frum. V. R.* Itaque ad Portum Vrbis Romæ certo tempore ſe conferre tenebatur inſpiciendi canonis cauſa, *d. l. 2.* & *l. vlt. de nauicul.* vide & Sidonium, *lib. 1. epiſt. 10.* Vrbicarii canonis ſuſceptores horreorumque præpoſiti, Vicario Vrbis Romæ & Præfecto annonæ præſente ſuſceptarum ſpecierum expenſionis rationem ſingulis annis reddere debebant, *l. 24. de ſuſceptorib.* ſub diſpoſitione eius fuerunt Nauicularii, *l. 1. 5. de prad. nauic.* Et ideo inter alia Nauicularii, qui veniam ætatis impetrauerant, apud eum de ſuis moribus & honeſtate perdocere debebant, *l. vnic. de his qui veniam ætatis.* Fuerunt & caudicarii & menſores, *l. 9. in fin. de Suariis.* Piſtores Vrbis Romæ, *l. 1. 3. 12. 14. 15. 21. 22. de Piſtoribus: l. 3. 6. de pœnis: l. 4. de canone frum. V. R.* vid. Caſſiodorum *VI. Var. 18.* Suarii item, *l. 9. in fin. de Suariis:* Venditionum & emptionum curam gerebat, ne quis videlicet annonam flagellaret, *l. 1. de contrab. empt.* ne commentitiis venditionibus piſtores conditionem ſuam deſererent, *l. 1. de Piſtorib.* quæ duæ poſtremæ leges inter ſe iungendæ ſunt. Modus aliquis ei iniectus: nempe in ſingulos tres primos patronos corporum ſingulorum (ei alioquin ſuppoſitorum) ius corporalis iniuriæ non habuit, *l. 9. in fin. de Suariis.*

Officium eius, ſeu Officiales, ſeu Apparitores, *l. 6. de pœnis: l. 21. vltim. de Piſtorib. l. vnic. de menſis olear. l. 1. de condit. in publ. horr. l. 4. de canone frum. V. R. l. 2. 3. de annonis ciuicis: V.* & *l. 4. de appellation. l. vltim. de Nauicular.* Officium annonarium, *d. l. vlt.*

Tabularii Præfecti annonæ Africæ, *l. 13. de annona & trib.*

Fuit alius ab hoc Præfectus annonæ Africæ: de quo *d. l. 13. de annon. & trib. l. 8. de exactionib. l. 4. de appellat. l. 2. 3. 12. circa med. 36. 38. de Nauicul. l. 2. de naufragiis.*

Fuit & tertius Præfectus annonæ Alexandriæ, *l. 3. de ſuſceptorib.*

Indiculus ſeu Notitia Præfectorum annonæ Vrbis Romæ, vel Africæ.

Amabilianus. A. D. 315. 319.

Hic PF. annonæ Africæ vocatur *l. 4. de appellat.* Vid. ibi. *not. b.*

Profuturus A. D. 319.
Cerealis A. D. 328.
Iulianus A. D. 366.
Aurelianus A. D. 367.
Maximinus A. D. 368. 370.

Vide de eo Ammianum Marcellinum *l. 28. c. 1.* Hieron. *in Chronico.* Rufinum *l. 2. c. 10.*

Demetrianus A. D. 369.
Urſicinus A. D. 372.

Poſtea hic fuit Vicarius V. R. Vid. Ammianus Marcellin. *l. 28. cap. 1.*

Gregorius A. D. 377.
Vitalis A. D. 403.

Notitia Præfectorum Vrbis CONSTANTINOPOLITANAE.

DE Illuſtri Vrbana hac Præfectura, vide *l. 67. de appellat. l. 183. 188. de Decurionib.*

Tuum culmen, *l. 1. de frum. V. Conſtantinop. l. 37. de Epiſcopis.*

Tribunal Præfecturæ Vrbanæ, *d. l. 1.*

Tuæ ſedis auctoritas, *d. l. 1.*

Admini-

Adminiſtratio Vrbicariæ poteſtatis, *l. vltim. d. tit. de frument. Vrb. Conſt.*

Magnificentia tua, *l. 14.* & *l. vltim. de annon. ciuic.*

Inluſtris ſedes Magnitudinis tuæ, *d. l. 14.*

Sublimis Eminentia tua, *l. 25. de operibus public.*

Sublimis Magnificentia tua, *l. 30. de operibus publicis.*

Sublimitas tua, *l. 30. de hæret.*

Inluſtris, *l. 3. vltim. de tutorib.*

Officium, l. 30. de hæret. l. 7. de ſepulchr. viol. l. 13. de Prætorib. l. 3. de Aquæductu.

Princeps Officii, l. 5. de Princip. Agent.

Cenſuale Officium, l. 4. de Teſtam.

Dignitas eius aucta, *l. 13. verſ. nec vlla de Prætoribus.*

Indiculus, ſeu Notitia Præfectorum Vrbis Conſtantinopol. quorum nomina euolue in Proſopographia.

Honoratus, primus Conſtantinopoli P.V. A.D. 359.

Vide de eo *Chron. Hiſtor.* & notata ad *leg. 16. de Prætorib.*

Iouinus vel Iouius	A.D. 364.
Clearchus	A.D. 370. 372.

De eo vide plura ex Eunapio *in vit. Maxim.* Hieronymo *Chron.* Suida, & aliis, *in Proſopographia.*

Pancratius	A.D. 379.
Reſtitutus	A.D. 380.
Pancratius	A.D. 381.
Clearchus	A.D. 382. 383. 384.

Vid. Hieronym. *Chron.* in *Proſopograph.*

Nebridius	A.D. 386.
Proculus	A.D. 389.
Pancratius	A.D. 389.
Proculus	A.D. 391. 392.

De eo vid. Aſterium *Homil. in feſt. Kalendar.* Zoſimum, Chron. Alexandrin. & dicta in *Proſopograph.*

Aurelianus	A.D. 393.
Theodorus	A.D. 395.
Africanus	A.D. 395. 396. 397.
Claudius	A.D. 396.
Optatus	A.D. 398.
Romulianus	A.D. 398.
Seuerus	A.D. 398. 399.
Clearchus	A.D. 399. 401. 402.
Stadius	A.D. 404.
Optatus	A.D. 405.

Vide Socratem *Hiſt. Eccleſ. lib. 6. cap 18. in fin.*

Aemilianus	A.D. 406.
Monaxius	A.D. 408. 409.
Iſidorus	A.D. 410. 411.
Priſcianus	A.D. 413.
Monaxius	A.D. 414.
Vrſus	A.D. 415. 416.
Aetius	A.D. 419.
Florentius	A.D. 422.
Seuerinus	A.D. 424.
Conſtantius	A.D. 424.
Theophilus	A.D. 424. 426.
Proculus	A.D. 428.
Heſiodorus	A.D. 432.
Leontius	A.D. 434. 435.

Notitia Magiſtrorum Militum.

De his plene in Paratitlo *de re militari.*

Magiſtri militum in genere. De his *tit. 6. lib. 6 & 8. tit. 3. l. vltim. de Comitib. rei milit. l. 1. ne Comitib. & Tribun. l. 2. de exhibendis reis: l. 18. 175. 181. de Decurionibus: l. xi. de deſertor. l. vltim. de paſcuis: l. 11. de Veteranis: l. 10. vltim. de re milit. l. vltim. de Veteranis.* Magiſterium militare, *l. vnic. de Præpoſit. S. Cubic.* Magiſterium equitum peditumque, *l. 2. de Præf. Prætor. l. 44. de curſu,* quæ eſt lex Conſtantini Magni. Magiſteria poteſtas, *l. vnic. de priuil. apparit. Magiſt. P. l. vltim. de metatis.* Magiſteria abſolute, *l. 2. de Quæſtorib.*

Comes & Magiſter militiæ, *l. 3. de diuerſ. offic. l. 18. de tyronib. l. 26. de deſertorib. l. 8. de re milit.* Comes & Magiſter vtriuſque militiæ, *l. 128. de Decurion. l. 13. de re milit. l. 18. de erog. mil. ann. l. 1. de excoctione: l. 3. de paſcuis: l. 13. de Veteranis: l. 12. de filiis mil. appar. l. 1. de calumniis: l. 8. de re mil. l. vltim. de paſcuis.* Comites & Magiſtri militum, *l. 1. ne Comitib. & Tribun. l. 78. 112. 128. 175. de Decurionib. l. 9. de Iudæis: l. 18. de tyronib. l. 16. de deſertorib. l. 7. ad L. Iul. repet. l. 9. ad leg. Iul. de adult. l. 8. 9. de re milit. l. 1. de excoctione: l. 3. de paſcuis: l. 8. de Metatis.* Comes & Magiſter Equitum & peditum, *l. 2. de re milit. l. 78. 113. de Decurion.* Comites vtriuſque militiæ, *l. 12. de Veteranis: l. 3. de Salgamo.* Comites abſolute, *l. 17. de re mil.*

1. Magiſtri Equitum, qui & Comites & Magiſtri Equitum, *l. 10. de Numerar. l. 9. de re milit. l. vnic. de nuptiis: l. 44. de curſu: l. 2. de gladiatorib. l. vltim. de metatis, l. 6. de domeſticis, l. 34. 78. 113. de Decurionib. l. 4. de bonor. Codicillis, l. 1. de Comitib. rei milit. l. 8. de tyronib. l. 1. de annona & trib. l. 2. de gladiatoribus: l. 4. 5. de diuerſ. offic. l. vnic. de priu. appar. mag. l. 6. de ſuſceptorib. l. 5. de ſentent. ex periculo recit. l. vnic. de Præf. Prætor. ſiue Vrbis.* Magiſter militiæ equeſtris, *l. 48. de curſu.* Comes & Magiſter equitum, *l. 5. de ſentent. ex periculo recit.*

2. Magiſtri peditum, *l. vnic. de Præfectis Prætor. ſiue Vrbis, l. 30. 43. 44. de curſu. l. 38. 78. 113. de Decurionib. l. 8. de tyron. l. 2. de gladiatorib. l. 3. de metatis: l. 4. 5. de diuerſ. offic. l. vnic. de priu. appar. mag. l. 6. de ſuſceptorib.* Pedeſtris militiæ Magiſter, *l. 43. de curſu.*

Comes & Magiſter militum per Orientem, *l. 8. de metatis, l. 1. ne Comitib. & Tribunis, l. 3. de diuerſ. offic.* Comes & Magiſter vtriuſque militiæ per Orientem, *l. 8. de metatis.* Comes & Magiſter vtriuſque militiæ per Africam, *l. 9. ad L. Iul. de adult.*

Tituli Magiſtrorum militum: Magnifica auctoritas tua, *l. 12. de erog. mil. ann.* Inſignis auctoritas tua, vel ſimpliciter Auctoritas tua, *l. 56. de curſu.* Illuſtris magnificentia veſtra, *l. 113. de Decurion.* quos Magiſtri equitum & peditum pompa ſublimat, *l. 44. de curſu publ.* Comites, Viri Illuſtres, *l. 17. de re milit.* Illuſtres Viri, *l. 33. de curſu.* Illuſtres, *l. 8. de metatis: l. 1. ne Comitib. & Tribun. l. vlt. de Comitib. rei milit. l. 78. de Decur. l. 17. de re milit.*

Sub his *Duces, Præpoſiti, Tribuni, l. 113. de Decurion.*

Ad eos referebatur de reis ſi militares eſſent, *l. 2 de exhib. reis.*

De Ex-Magiſtris Equitum & peditum, *l. 3. de metat. l. 1. de ann. & trib.*

Officium Magiſtrorum militum, l. 10. de re milit. l. 6. in fin. de curſu: l. 4. de diuerſ. offic. l. vnic. de priuileg. appar. Magiſt. pot. l. 6. de ſuſceptorib. l. 175. de Decurion. l. 3. de paſcuis: l. vn. de luſor. Danub. l. 15. de Numerat.

Princeps Officii, l. 15. de Numerat.

Chartularii, l. 5. de diu. offic.

Scriniarii, l. 15. de Numerar.

Actuarii, l. 5. & 15. de Numerar.

Diœceſeon certarum Magiſtri militum memorantur: veluti per Africam Gildo Comes & Magiſter vtriuſque militiæ, Ann. 393. *l. 9. ad. L. Iul. de adulter.*

Per Orientem. Addeus Comes & Magiſter

vtriusque militiæ, An. 393. 395. LVPICINVS, Comes & Magiſter militum, An. 412. HYPATIVS, Magiſter militum, Ao. 415. PROCOPIVS, Magiſter militiæ, An. 424.

Per THRACIAS, CONSTANS Magiſter militum, An. 411. vel 412. *l. vnic. de luſor. Danub.* hic Limiti Myſiaco & Scythico præerat, *d. l. vnic.*

Indiculus ſeu Notitia omnium Magiſtrorum militum, quorum memoria extat in Cod. Theod. & de quibus latius expono in Proſopographia.

Sub CONSTANTINO M.
EVSEBIVS, ex-Magiſtro Equitum: fit mentio eius Anno D. 315.

Sub CONSTANTIO, & CONSTANTE.
BONOSVS, Magiſter Equitum *al.* militum, A. D. 347.
SILVANVS, Comes & Magiſter Equitum & peditum, Anno D. 349.

Sub VALENTE.
VICTOR, Magiſter militum, A. D. 364.

Sub VALENTINIANO SEN.
EQVITIVS, Com. & Magiſter militum, A. D. 365.
IOVINVS, Magiſter Equitum, A. D. 365. 367.
DAGALAIPHVS, Magiſter militum, A. D. 366.
SEVERVS, Magiſter militum, A. D. 371. 372.

Sub THEODOSIO M.
HELLEBICVS, Comes & Magiſter vtriusque militiæ, A. D. 383.
TIMASIVS, Comes & Magiſter equitum, A. D. 386.

Sub VALENTINIANO IVN. & THEODOSIO M.
RICHOMERES, Comes & Magiſter vtriusque militiæ, A. D. 391.
GILDO, Comes & Magiſter vtriusque militiæ per Africam, A. D. 393. *ſub Valentiniano Iun.*
ABVNDANTIVS, Comes & Magiſter vtriusque militiæ ſub Theodoſio M. A. D. 392. 393.
ADDEVS, Comes & Magiſter vtriusque militiæ ſub Theodoſio M. in Oriente, A. D. 393. 395.
STILICHO, Comes & Magiſter vtriusque militiæ ſub Theodoſio M. in Oriente, A. D. 393.

Sub ARCADIO.
SIMPLICIVS, Magiſter militum *vel* Comes & Magiſter vtriusque militiæ, A. D. 396. 398.

Sub HONORIO.
STILICHO, Comes & Magiſter vtriusque militiæ, A. D. 398. 399. 400

Sub HONORIO.
MACEDONIVS, ſub Honorio & Theodoſio Magiſter militum, ſine os.
GAISO, Comes & Magiſter militum, A. D. 412.
CONSTANTIVS, Magiſter militum, A. D. 412. 414.
CRISPINVS, Comes & Magiſter Equitum, A. D. 423.

Sub THEODOSIO IVN.
LVPICINVS, Comes & Magiſter militum per Orientem, A. D. 412.
CONSTANS, Magiſter militum per Thracias, A. D 411. vel 412.
HYPATIVS, Magiſter militum per Orientem, A. D. 415.
PROCOPIVS, Magiſter militiæ per Orientem, A. D. 424.

His adde *Proximos*, qui quandoque vices Magiſtri militum agebant, *l. vltim. de Comitib. rei milit.* & *l. 1. de venat. fer.* vt Comes domeſticorum Maurianus, *d. l. 1. de venat. ferarum.*

Vt & his addi poſſunt alii Comites, qui extra ordinem per Africam militiæ præficiebantur.

Notitia PRÆPOSITI S. CVBICVLI.

De eo TIT. 8. LIB. 6. vbi lex vnica extat.

HIc inter primas poſitus dignitates fuit, obtentam, & tam aſſiduam Principis curam, *l. 3. de metatis.*

Gradus faſtigii ei tribuitur, *d. l. vnic. de Prapoſ. S. Cubiculi.*

Sub diſpoſitione Viri Illuſtris Præpoſiti S. Cubiculi, *l. vnic. de Prap. S. Cub.*

Tituli ad domum ſacram pertinentes, ſeu diuinæ domus, *l. 9 de indulgent. debitorum.* Sic & in Notitia Imperii Orientis dicitur: *Sub diſpoſitione Viri Illuſtris* [Præpoſiti] *S. Cubiculi, domus diuina per Cappadociam.* De quo vide quæ notaui ad *l. vnic. de Prapoſit. S. Cubiculi.*

Tres tantum Præpoſiti S. Cubiculi memorantur Cod. Theod.
Sub ARCADIO, Eutropius, *l. 17. de pœnis.*
Sub THEODOSIO IVN.
Muſellius A. D. 414. *l. 9. de indulg. debitor.*
Macrobius A. D. 422. *l. vnic. de Prapoſ. S. Cubiculi.*

De Ex-Præpoſitis S. Cubiculi, *l. 3. de metatis.*

Notitia MAGISTRI OFFICIORVM.

MAGISTER OFFICIORVM, de quo eſt *tit. 9 lib. 6 l. 1. de Quaſtor. mag. offic. l. 6 de proximis: l. 3. 4. 9. 14. & alii ſeq. de Agentib. in reb. l. 6 de curioſis: l. 49. de curſu publ. l. 17. 18. de Medicis & Profeſſ. l. 3. 4. 5. de fabric. l. 9. 22. de curſu*, qui & Magiſter ſimpliciter, *l. 4. de Primicerio, l. 3. in fin. de Agentibus in rebus:* (vnde & Magiſteria de eius munere, *l. 2. de Quaſtor. magiſtr. off.*) ſub Conſtantino Magno Tribunus & Magiſter Officiorum dictus, *l. 1. de diſtrab. pignor. l. 1. de Paganis.* Comes Officiorum, *l. 2. de metallis.* Comes & Magiſter Officiorum, *l. 10. de curioſis: d. l. 8. de curſu: l. vnic. de Decanis: l. 15. de metatis: l. 11. de indulgent. debit.* Comes Officiorum, *l. 2. de metallis.* Clariſſimus Vir, *l. 8. de curſu.* dicitur Spectabilis, *l. 35. de curſu publ.* Illuſtris fuit & dicebatur, *l. 20. & vltim. de Agentib. l. vltim. de Primicerio & Notariis: l. 10. de Curioſis: l. 22. de curſu: l. 120. de Decurion. l. 22. de Iudais: l. vnic. qui a prabit. tyr.* Hinc illuſtris ſummitas Magiſtri dicitur, *d. l. vltim. de Primicerio:* Inluſtris auctoritas, *l. 18. de Agentib. l. 29. de hareticis.* Magnificentia, *l. 17. de Agentib.* Hinc pro præmio Magiſtri dignitate honorabantur ex Primiceriis Notariorum, *l. vltim. de Primicerio & Notar.* Hinc denique Proconſulibus prælatus, & cum Quæſtore, Comiteque S. L. & R. P. compoſitus, *l. 1. hoc tit.* & Præfectoriis æquatus, *l. 2. hoc tit.* Hic in Comitatu Principis erat, *l. 1. de diſtrab. pignor. l. 1. de Paganis:* in Conſiſtorio Principis vna cum aliis ſummis dignitatibus adſtabat, *l. 5. de fide teſt.* Sacrario Principis explorata ſedulitate obediebat, *l. 1. hoc tit.* Ad eum relatum a Magiſtratibus, ſi quid ad Principis ſcientiam, quod ad rem publicam faceret, referendum eſſet, *d. l. 1. de diſtrab. pignor. l. 1. de Paganis.* Codicillos honorum quibus adimendi erant, ex præcepto Principis adimebat, *l. 22. de Iudais.* Gubernabat is officia Palatina, *l. 2. de gladiatorib. l. 4. de his qui ſuper relig.* Palatini adhuc puniendi mittebantur, *d. l. 2. de gladiat.* Nempe enim

Sub diſpoſitione Viri Illuſtris Magiſtri Officiorum erant.

Schola Agentium in rebus, *l. 3. 4. 7. 8. 9. 11. 14. 15. 17. 18.*

15. 17. 18. 19. 20. 27. ſeu vltim. de Agentibus: l. 8. de Princip. ag. in rebus: l. 2. de Commeatu: . 29. de hæreticis. Horum adſciſcendorum ius non habuit Magiſter Offic orum, inconſulto Principe, vt nec deſignandorum, *l. 11. 17. de agentib.* etſi hoc et tributum, *l. 18. de agentib.*

Menſores, & metatorum cura, *l. vnic. de menſoribus: l. 2. 3. 4. 5. 8. 14. 15. 16. ſeu vltim. de metat. l. 18. de Medicis & Profeſſ.*

Scrinia, *l. 6. 11. 17. de proximis Comitib. l. 29. de hæreticis.* Memoriæ ſcilicet Epiſtularum, Libellorum, *d. l. 17.* Et in his *Proximi*, ſeu in capite conſtituti, *d. l. 6. 11. 17.*

Decani, l. vnic. de Decanis.

Fabrica & fabricenſes, l. 3. de fabricenſibus, l. 8. de metatis.

Curſus publicus, l. 8. 9. 22. 35. 49. de curſu public. Euectiones faciebat Principis nomine, *d. l. 9. 12. 35.* deque eius nomine, qui ſine euectione iter faceret, ad eum referebatur, *d. l. 8.* eaque cauſa eſt, cur eo *tit. lex 49.* Magiſtro Officiorum inſcribatur. Vide autem in primis dicta in Commentar. & notis ad *dict. leg. 9. de curſ. publ.*

Officium ſuprascripti *Viri Illuſtris Magiſtri Officiorum:* Mentio eius *l. 4. de his qui ſuper religione.*

Adiutor.

Adiutoris dignitas, *d. l. 20. 21.* Haud leuis: qoandoquidem ex Vicariis & Principi Agentium in rebus exæquabatur. Eius Officium ſanctiones Magiſtro intimare, *d. l. 3.*

Subadiuua, l. 3. 20. 21. de agentib.

Exhis iam apparet, cur & Officiorum Magiſter dictus fuerit, & munus eius, Efficax Magiſteria, *l. 2. hoc tit.* Caſſiodorus eius Officium egregie deſcribit *VI. Var. 6.*

Iudiculus, ſeu Notitia Magiſtrorum Officiorum, qui hoc Codice memorantur.

Ante diuiſum Imperium.

Heraclianus An. D. 321.
Vid. *l. 1. de Pagan. ſacrif.*

Proculianus A. D. 323.
Vid. *leg. 1. de diſtrahend. pignor.*

Poſt diuiſum Imperium.

In Oriente.

Anatolius A. D. 362.
Vide de eo Zoſimum *lib. 3. cap. 30.* & Ammianum *lib. 20. c. 9. lib. 25. c. 3.*
Syagrius A. D. 379.
Florus A. D. 380. 381.
Palladius A. D. 381. 382. 384.
Theodorus A. D. 393. 394
Marcellus A. D. 395.
Oſius A. D. 395. 396. 398.
Aemilianus A. D. 400.
Anthemius A. D. 404.
Aemilianus A. D. 405.
Helio A. D. 414. 415. 416. 417. 426. 427.
Ioannes A. D. 430.
Valerius A. D. 435.
Paulinus A. D. 435.
De eo vid. Marcellin. *Chron. & Proſopograph.*

In Occidente.

Muſonius A. D. 357.
Remigius A. D. 365.
Vide Ammianum de eo *lib. 27. cap. 9.* & *libro* etiam 28. *cap. 6.* & *lib. 29. cap. 5.*
Cæſarius A. D. 389.
Rufinus A. D. 390.
Hadrianus A. D. 397. 399.
Olympius A. D. 408.
De eo ex Zoſimo, Olympiodoro, Auguſtino in *Proſopograph.*
Gaiſo A. D. 410.
Namatius A. D. 412.

Notitia Quæſtoris.

De hoc Tit. 9. Lib. 6.

Quæſtor ab initio, & quidem ſub Valentiniano Sen. adhuc, etſi ante Proconſules, *l. 1. hoc tit.* nondum tamen Illuſtris erat, vt eadem lex docet: poſtea enim Illuſtris factus, *l. 17. de proximis.* Hic quoque in Conſiſtorio Principis adſtabat, *l. 5. de fide teſtium.* Sacrario Principis explorata ſedulitate obediebat, *d. l. 1. h. t.* Munus eius deſcribunt Claudianus *Panegyr.* vbi de Manlio Theodoro Quæſtore agit. Notitia Imperii, Zoſimus *lib. 5. cap. 32.* Symmachus, Caſſiodorus paſſim *I. Variar. 12. V. Var. 14. VIII. Var. 13.* omnium maxime in formula Quæſturæ *VI. Var. 5.*

Officii eius ſeu Officialium Quæſtoris nulla hoc Codice mentio: & vero nullum Officium habuiſſe eum teſtatur Notitia Imperii.

Scrinia certe quoque, memoriæ epiſtularum, libellorum ad eum non minus quam ad Magiſtrum Officiorum pertinuiſſe teſtatur *lex 17. de proximis.*

Duo tantum Quæſtores hoc Codice in Oriente memorantur.

Iouius *l. 5. de fide teſt.*	*Sub* Iuliano A. D. 362.
Euſtathius *leg. 17. de proximis*	*Sub* Theodosio Iun. A. D. 416.

Notitia Comitis Sacrarum Largitionum.

De eo Tit. ix. Lib. vi.

Comites duo largitionum, *l. 1. de Quæſtoribus.* Comites ſacri ac priuati ærarii Iluſtres, *l. vnic. qui a præbit. tyron.*

Iluſtres Viri ærarii Comites, *l. 32. de ſuſceptorib.*

Comites largitionum Magnifici Viri, *l. 3. de iure fiſci.*

Comites S. L. & R. P. nullos ſub Conſtantino reperio.

De vtriſque ſæpe iunctim agitur. Hinc duo Largitionum Comites, *l. 1. hoc tit. l. 3. de iure fiſci.* Sacrarum & priuatarum remunerationum Comites, *l. 2. de Commeatu:* æquali dignitate erant, *l. vltim. de Palatinis*, qui a ſe inuicem ita alioquin diſtincti: quia & aurum & argentum aliud ſacrarum largitionum erat, aliud priuatarum, *l. 48. de curſu:* ſeu duplex ærarium: vnde & Comitiua vtriuſque ærarii, *l. 2. hoc tit.* Horum vtrorumque ſumma dignitas erat: vnde Sublimes poteſtates dicuntur, *l. 2. de his quæ ex publ. collat.* Magnifici Viri Largitionum noſtrarum Comites, *l. 13. de iure fiſci.* Illuſtres, *l. vnic. qui a præb. tyron. l. 32. de ſuſceptoribus: l. 9. de executoribus.* De vtroque ſigillatim.

Comes S. L. *l. 1. de his qui ad Eccleſ.* & aliis quampluribus: a quo & Comitiua ſedes, *l. vltim. de conlat. æris, l. 9. de executorib.* Comes ſacri ærarii, *l. vnic. qui a præb. tyron.* Comes ſacrarum abſolute, *l. 120. de Decurionib.* Comes ſacrarum remunerationum, *l. 41. de appellat.* Comes largitionum abſolute, *l. 14. de priuil. eorum qui in S. P. l. 7. de extraordin.* Vir Clariſſimus, *l. 7. de extraordin.* Illuſtris erat, *l. vnic. de auri publ. proſecutor. l. vltim. de Palatinis S. L. l. vltim. de murilegulis: l. vltim. de Immunitate: l. vnic. qui a præb. tyron. l. 4. de executorib. in fin. & l. 9. eod.* Sed & his titulis cohoneſtatus & compellatus: Ampliſſima ſedes tua, *l. 16. de murilegulis:* præcellens auctoritas tua, *l. 1. de his qui ad Eccleſ.* Celſitudo tua, *l. vltim. de proximis.* Culmen tuum, *l. 23. & vltim. in fin. de Palat. S. L.* Magnificentia tua, *l. 10. de Curioſis.* Magnitudo tua, *l. vltim. de diuerſ. offic.* Præſtantia tua, *l. 12. de extraordin.*

ordin. l. 39. de appellat. Sublimitas tua, *l. 10. de Curioſis*, *l. 2. de domib. ad rem priu. pert. l. 13. & 23. de Palat. S. L.*

Hic in Conſiſtorio Principis adſtabat, *l. 5. de fide teſtium.* Vice Principis cognoſcebat, *l. 21. de appellat.* Vice Principis cognitionibus præſidebat, *l. 28. eod.* Auditorii ſacri iudicium ei tribuitur, *l. 40. eod. t.* Sacri auditorii Cognitor dicitur, *l. 64. eod. tit.* Sub eius literis proponebantur publice nonullæ conſtitutiones, *l. vltim. de immunitate.* Ad eius inter alia curam pertinebat, ne ſpecies illicitæ exportarentur: eam in rem curioſos litorum portuumque emittebat, commonitoriis & mandatis inſtructos, *l. 10. de Curioſis.* Ad ſuggeſtionem Comitis, & eorum, qui largitionibus præerant ad iolationem ſpecierum largitionalium Vicarii, vel his abſentibus Rectores Prouinciarum Euectiones faciebant, *l. 13. de Curſu.* Domus Principis ſub eius diſpoſitione erat, *l. 11. de Senatorib. & gleb. collat.*

Sub diſpoſitione Viri Illuſtris Comitis S. L.

Comites largitionum, de quibus *l. 7. de extraordinar. l. 5. de exactionib. l. 1. de domib. ad rem priu.* & Comes abſolute, *l. 28. de appellat.* A Rationali ibi diſtinctus, qui V. C. dicitur *d. l. 7.* V. P. *d. l. 5.* de his vide & *l. 1. fin. regund.* Qui & Comites ærarii, *l. 39. de appellat.* & ſimpliciter Comites, *l. 28. de appellat.*

Comes Italicianorum: de quo *l. vnic. de Conſularib. & Præſid.*

Comes Gallicianorum, de quo *l. vnic.*

Comes Orientis, qui memoratur in *l. 63. de Decurionibus*, eſt forte Comes largitionum Orientis.

Comes ærarii per Africam, *d. l. 39. de appellat.*

Comites Theſaurorum, & eorum Officiales.

Scriniarii, *l. 14. vltim. de diuerſ. offic.*

De his notandum, 1. Officiales eorum Theſaurenſes dictos, *d. l. 14.* 2. Interfuiſſe qui cuſtodiam Theſaurorum habebant, *d. l. 14.* 3. alios Scriniarios, *d. l. 14.* 4. huic conditioni perpetuo adnexos fuiſſe, *d. l. 4.* 5. contra ſemel euerſores ad eandem & ad aliam dignitatem aſpirare non potuiſſe, *d. l. 14.*

Rationales, *l. 3. de curſu publ. l. 41. de appellat. l. 1. de domib. ad rem priu.* Rationales ſacri ærarii, *d. l. 41.* Quare a Rationali ad Com. S. L. appellatum, *d. l. 39. 41.*

De his porro *Rationalibus* hic omnia congerere iuuat, quæ hoc Codice occurrunt: de his inquam Rationalibus, qui ſub diſpoſitione Comitis S. L. fuerunt: alii enim fuerunt Rationales rei priuatæ: Etſi operoſum ſæpe ſit diſtinguere, de quibus Rationalibus agatur. Nos, vt quæ certiſſima ſunt & perſpicua apponemus, vel etiam, quæ vtriſque communia eſſe poſſunt: ita in cæteris animi noſtri ductum ſequemur.

Igitur Rationales memorantur ſequentibus legibus *l. 1. de domib. ad rem pr. pertin. l. 18. 28. 39. 41. de appellat. l. 5. de nauicular. l. 3. de curſu publ. l. 2. de Princip. Agentium: l. 23. de curſu: l. 3. de honor. Codic. l. 1. de his qui cum diſpenſ. l. 7. de cohort. l. 4. de Palat. S. L. l. 1. de metallis*, &c. Dicuntur & Rationales ſummarum, *l. 7. de iure fiſci*: a quibus & Officium ſummæ rei, *l. 2. de diſtrab. pignor.* Rationales, ſacri ærarii cauſis Præſidentes, *l. 41. de appellat.* Fuere per ſingulas Prouincias.

Hinc *Rationalis Vrbis Romæ*, *l. 8. 14. 18. de appellat.* cuiuſmodi fuit *Victor*, Anno 327. *dict. l. 14.* De appellationibus ab eo agitur dictis legibus. Officium eius memoratur *dict. l. 8. in fin.*

Rationalis trium Prouinciarum, & in his Sardiniæ, *l. vnic. communi diuid. l. 2. de ſuſceptoribus: l. 1. de ponderator. l. 5. de petitionib.* cuiuſmodi tres memorantur ſub Conſtantino M. & Conſtante.

EVFRAXIVS A. D. 325. *d. l. 1. de ponderatorib. l. 2. de ſuſceptorib.*

GERVLVS A. D. 334. *d. l. communi diuid.*

CALLEPIVS A. D. 340. *d. l. 5. de petitionib.*

Rationales per Africam, *l. 8. de exaction.* Africæ, *l. 33. de appellat. l. 2. de iure fiſci: l. 1. de metallis:* vide Auſon. in *parentalib. de Paulino 24. v. 10. l. 2. de alim. quæ inop. par.* cuiuſmodi duo memorantur.

SEVERVS A. D. 319. *l. 2. de iure fiſci.*

MAXIMVS A. D. 320. *l. 1. de metallis.*

Rationalis Numidiæ.

IVVENALIS A. D. 346. *l. 4. de bonis vacantib.*

Rationales Hiſpaniarum: inſcribitur iis Anno 317. *l. vnic. de his qui ſe deferunt*: veluti Rationalis Bæticæ, *l. 2. de diſtrab. pignor.*

Officium eius, (quod & dicitur Officium ſummæ rei) memoratur *d. l. 2. de diſtrab. pignor.* & *d. l. vnic.* Deuotionis titulus ei tribuitur *d. l. vnic.*

Rationales incertæ Prouinciæ.

AEMILIVS A. D. 313. *l. 1. de bonis vacantib.*

FLORENTIVS A. D. 320. *l. 1. de cuſtod. reor.*

PRISCVS A. D. 319. *l. 2. de bonis vacantib.*

VERECVNDVS, Rationalis ſummarum A. D. 357. *l. 7. de iure fiſci*: quæ dicitur *PP. Vallis.*

Muneris Rationalium fuit in genere Fiſcalis commodi curam gerere, *l. 28. de appellat.* Sacri ærarii cauſis præſidere, *l. 21. de appellat.* Etiam metallorum, *l. 1. de metallis.*

Gradus eorum. Cum Præſidibus componebantur, *l. 3. de honor. codicill.* Præſidibus tamen cedebant, *l. 2. de Princip. Agent.*

Stipendia. De publico annonas, & alimenta pecoribus accipiebant, *l. 3. de curſu publ.* Ideo ſuis ſumptibus, non fiſci, non Prouincialium collatione, mouere eis curſum licebat *d. l. 3.*

Genera. Fuerunt & honorarii, *l. 23. de curſu.*

Inter priuatos iudicare non poterant, niſi aliquando ex prærogativa Reſcripti, vel Officii neceſſitate poſcente, *l. 18. de appellat.*

Dignitate functi a muneribus publicis quæ aliis dignitate functis imponebantur, immunes erant, *l. 3. de honorar. Cod.*

Officium, ſeu Officiales horum Rationalium memorantur *l. 4. de Palat. S. L. l. 2. de diſtrab. pignor. l. vnic. de his qui ſe deferunt: l. 2. 7. de iure fiſci: l. 1. de domib. ad rem priu. l. vnic. de his qui cum diſpenſ. l. 7. de cohort.* Officium id, debiti, id eſt, tributorum reos ad ſolutionem cogebat, *d. l. 4.* fiſcalium exactio debitorum ei imminebat, *l. 4. de Palat. S. L. d. l. 2. de diſtrab. pignorib.* domorum Principis in ruinam lapſarum actionem inſtituebat, *d. l. 1. de domib.*

Præpoſiti Theſaurorum per Occidentem, *l. 3. de indulgent. debitor.*

Præpoſitus largitionum, *l. 8. de curſu.*

Procuratores, de quibus in genere *l. 2. de diſtrab. pignor.* veluti

Procuratores Gynæciariorum, *l. 3. de indulg. deb.*

Et *Monetariorum*, *d. l. 3.*

Monetarii, *l. 16. de murileg. monetar. l. 7. 8. 9. de falſa mon. l. 3. de indulg. debit.*

Gynæciarii, *l. 3. 7. 13. 16. d. tit. de murileg. gynæc.* Procuratores Gynæciariorum per Occidentem, *l. 3. de indulg. debit.*

Murileguli ſeu Conchylioleguli, *l. 5. 14. 15. 16. 18. eod. tit.*

Lintearii, ſeu Lyniſarii, Linteones, Lyniſi, *l. 8. 16. eod. tit.*

Lineæ veſtis opifices contexendæ, ſeu textrina linteæ veſtis, *l. 6. 9. eod. tit.*

Baphia,

Baphia, *l. 13. 18. eod tit.* vt Phœnices, *d. l. 18.*
Barbaricarii, qui caſſides & buculas tegebant argento & deaurabant, *l. 1. de fabricenſib.*
Baſtagarii, *l. 11. de murilegulis*. &c.
Metalla & metallicus canon. *l. 4. 12. 14. 15. de metallis.* Quibus per Illyricum ſuus peculiaris Comes præerat, *l. 3. de metallis.*
Veſtes militares, Imperiales, ſpecies earum, ſuſceptio, cuſtodia & erogatio, *l. 2. 4. vltim. de militari veſte: l. vltim. de proximis: l. 10. de curioſis: l. 11. 15. 30. de ſuſceptorib.*
Corpora denique omnia ad diuinas largitiones pertinentia, *l. 16. de murilegulis.*
Officium hoc deſcribit Claudianus, vbi agit de Manlio Theodoro Comite S. L.

Officium Viri Illuſtris ſupraſcripti Comitis S. L.
Eius mentio non uno loco. Hi ſunt *Palatini S. L. l. 5. de executoribus*: de quibus eſt titulus *30. lib. 6.* vbi v. *Paratitlon.*
Dicitur
Officium largitionale, *l. vlt. de Palatinis.*
Officium Palatinum, *l. 3. de indulg. debitor. l. vlt. de immunitate*, *l. 17. de Palatinis*, *l. 5. de locat. fund. iur. emphyt.* Largitionales, *l. 1. de Agent.* Largitionales, *l. 13. de ſuſceptor.* Comitatenſes, *l. 6. de diuerſ. offic.*
Officium quod iuſſionibus Comitis S. L. obſecundat, *l. 13. d. tit. de Palatinis S. L.*
Officiales Comitis Largitionum, *l. 6 de diuerſ. offic.*
Ex adnotatione Principis fiebant, *l. 15. de Palatinis.*
Militia 25. annorum Curia liberabantur, *dict. l. 6. de diuerſ. offic. 20.* ex *l. 1. de Agentib.*
Promoti Natali Principis, *l. 21. de Palat. S. L.*
Primicerius totius Officii, *l. 19. de Palatinis S. L.* qui & Primicerius ſacrarum largitionum.
Primicerii ſingulorum ſcriniorum, *l. 13. 14. 19. 21. eod. tit.* hi triennales fuere, *d. l. 3.* mox biennales, *l. 14.* annui tandem, *l. 23.*
Ex-Primiceriis Scriniorum Exconſularibus inter adlectos æquati, *d. l. 19.*
Scrinia Comitis S. L.
l. 3. 7. 14. 15. 19. eod. de Palatinis, quæ dicuntur Scrinia largitionum Comitatenſium, *d. l. 7. eod.*
Erant autem hæc.
Scrinium Exceptorum, *l. 3. 7. 22. eod.* & in eo Primicerius Exceptorum, *l. 3. eod. tit.*
Scrinium Tabulariorum, *d. l. 7.* & *l. vltim. de murilegulis.* Hi ſpecies ſacris largitionibus illatas ſuſcipiebant, *d. l. 13.* Septimus in hoc Scrinio memoratur, *dict. l. vltim.* Priores quidam erant eius Officii, *d. l. 13.*
Scrinium Canonum, *d. l. 7.* & *13.* & *vltim. de murilegulis.*
Scrinium Numerorum, *d. l. 7. de palatin.* ſeu Numerariorum, *l. 4. de executorib.*
In his Scriniis varia erant Officia.
Centenarii, *l. 7. 8. 9. eod. tit. de Palat.*
Epiſtularii, *d. l. 7.*
Ducenarii, *d. l. 7. 8. 9.*
Mittendarii, *l. 1. 4. 7. 8. 9. 22. eod.*
Adiutores Officii Palatini Comitis S. L. qui matriculas tractabant, *l. 16. 17. 20. eod tit. l. 4. de executorib.*

Indiculus ſeu notitia Comitum S. L. qui hoc Codice memorantur, & de quibus plura inuenies in Proſopograph.

Per *Occidentem*.

Sub CONSANTE.
Marcellinus A. D. 340.
Vide Zoſimum *lib. 2. c. 42.*

Sub VALENTINIANO Sen.
Florentius A. D. 364. 365. 366.
Germanianus A. D. 367.
Filematius A. D. 371. 372.

Sub GRATIANO & VALENT. Iun.
Baſilius A. D. 379. 383.
Vide & Symmachum, *lib. 10. ep. 47.*
Macedonius A. D. 381.
Meminit Seuerus Sulpitius *lib. 2. hiſt. ſacr. cap. 48.* Sed *M. O.* appellat. Hic idem videtur, ad quem extant epiſtolæ *lib. 7.* puta quatuor Symmachi *epiſt. 26. 27. 28. 29.*
Florentinus A. D. 385.

Sub HONORIO.
Euſebius A. D. 395.
Firminus A. D. 398.
Longinianus A. D. 399.
Troilus A. D. 401.
Vid. Syneſium *Ep 26. 73.*
Vrſicinus A. D. 405.
Innominatus A. D. 408.
Occurrit *in leg. 19. de tyron. vbi vid. Commentar.*
Probus A. D. 411. 414.
Rufinus A. D. 423.

Per *Orientem*.

Sub IVLIANO.
Felix A. D. 362.

Sub VALENTE.
Felix A. D. 365. imo A. D. 368. vel 370.
Archelaus A. D. 369.
Tatianus A. D. 374.

Sub THEODOSIO M.
Palladius A. D. 381.
Darius A. D. 382.
Cynegius A. D. 383.
Trifolius A. D. 384. 385.
Proculus A. D. 386.
Valerius A. D. 386.
Romulus A. D. 392.

Sub ARCADIO.
Oſius A. D. 395.
Martinianus A. D. 396.
Conſtantius A. D. 399.
Filometor A. D. 406.

Sub THEODOSIO Iun.
Martianus A. D. 414.
Syneſius A. D. 411.
Anyſius A. D. 416. 419.
Aſclepiodotus A. D. 422.
Maximinus A. D. 424. 425.
Acacius A. D. 426.
Valerius A. D. 427.
Ioannes A. D. 429.
Apollonius A. D. 436.

Comites S. L. de quibus non liquet, per Occidentem an per Orientem fuerint.
Sub GRATIANO, VALENTINIANO & THEODOSIO Catetuius A. D. 379.
Sub ARCADIO & HONORIO
Baſilius A. D. 407.
Lucius A. D. 408.

Notitia COMITVM RERVM PRIVATARVM.

De his LIB. 6. TIT. 9.

COmes rerum priuatarum *paſſim.* Comes rei priuatæ, *l. 27. de petitionib.* Comes priuati ærarii, *d. l. vnic. qui a prab. tyron.* priuatarum remunerationum Comes, *l. 2. de commeatu.* Comes priuatarum abſolute, *l. 120. de Decurion. l. 14. de priu. eorum qui in ſ. p. l. vltim. de locatione fundor. iuris emphyt.* Comes priuatarum largitionum, *l. vltim. de incorpor.* Comes abſolute, *l. 31. de petitionibus: l. 2. de bonis vacant.* Vnde Comitiua priuatarum, *l. 49. de appellat.* Comitiua rei priuatæ, *l. 9. de executorib.* Vir Clariſſimus, *l. 13. de petitionib.* Perfectiſſimus Comes & amicus noſter a Conſtantino vocatur, *l. 2. de bonis vacantib.* ab hoc multum diuerſus Illuſtris Vir erat, *l. 27. 30 32. de petitionib. l vlt. de incorpor. l. vlt. de locat. fund. l. vlt. de Palat. S. L l. 4. in fin. de executorib.* Inluſtre eius iudicium, *l. 30. de petitionib.* Culmen ei tribuitur, *l. vltim. in fin. de Palatinis.* Laudanda experientia tua, *l. 16. de petitionib.* Magnificentia tua, *l. 3. vnde vi.* Præſtantia tua, *l. 12. de extraordin.* Sinceritas tua, *l. 41. 45. de appellat. l. 11. de exactionib.* Spectabilitas tua, *l. vlt repetund.* Sublimitas tua, *l. 2.* & *l. vlt. de incorporat. l. vltim. de iure fiſci: l. 7. de petitionib.* Simili iugiter infularum ſplendore cum Comite S. L. decorabatur, *l. vltim. de Palatinis.* In Comitatu Principis ſeu Imp. verſabatur, *l. 27. de petitionib.* Patrimonium ſeu res Principis ſub eius erat

erat diſpoſitione, *l. 2. 12. 14. de tyron. l. 8. de iure fiſci*, domus Principis, *l. 2. de tyronib.* fundi perpetui iuris, *l. 10. de infirm. bis quæ ſub. Tyran.* quin & Palatia & luci, *l. 2. de Aquaductu: l. 12. de iure fiſci.*

Bonorum etiam, ſeu rerum fiſco delatarum patrimonio Principis, vindicatio, incorporatio ad eius ſollicitudinem ſpectabat, *l. 7. 8. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 21. 22. 23. 30. 31. 32. vltim. de petitionib. l. 8. de iure fiſci: l. 1. 2. 3. ſeu vltim de incorporat. l. 2. vltim. de bonis vacantib.* proſcriptorum, vacantium, *l. 13. 17. de bonis proſcriptorum.* Locandorum item cura, *l. 3. 4. 6 de locat. fundorum.* Alienari de rebus priuatis Principis inſcio eo nil potuit, nequidem a Præfecto Vrbis, *l. 9. de iure fiſci.* Reſcripta donationis a Principe bonorum, quæ fiſco delata, impetrata apud eum allegabantur, & delatores ſimul inducebantur, *l. 12. 13. de petitionib.* Inſtructam prius petitionem ab officio Comitis R. P. oportebat, quam quid vtiliter a Principe impetraretur, id eſt, deſcriptionem omnium bonorum Principi inſinuari, *l. 11. 14. 16. 23. 26. de petitionib. l. vltim. de bonis vacantib.* & Symmachus, *lib. 10. epiſt. 15.* Ad eum appellabatur a Rationalibus, *l. 41. 45. 49. de appellat.* quo caſu ſi mediocritas negotii, aut longinquitas regionis litigatores ad Comitem R. P. venire non pateretur, poterat appellationis cauſam cognoſcendam Rectori Prouinciæ delegare, *d. l. 45.* Arcarii, id eſt, ſuſceptores redituum domus Principis ſub eius diſpoſitione erant, *l. 11. de iure fiſci: l. 14. de ſuſceptorib.*

Rationales rei priuatæ in ſingulis quibusque Prouinciis commorabantur, *l. 1. de incorporatione.* Erant

Rationales rei priuatæ per Præfecturam Italiæ, *l. 11. de Iurisdict. l. 7. de bon. proſcript.*

Rationales rei priuatæ per Africam, *l. vltim. de appellat. l. 2. de alim. quæ inop par.*

Rationales rei priuatæ in diœceſi Macedoniæ, *l. 2. de Iurisdict.*

Titulus V. P. *l. 1. de bonis vacantib.* vbi vide quæ dixi.

Rationalis rei priuatæ Romæ, *l. 49. de appellation.*

Grauitas tua, *l. vnic. de his qui ſe deſer.*

Officium ſeu *Officiales Rationalis* memorantur, *l. 2. de bonis vacantib. d. l. 7. de bonis proſcript. l. 6. de diuerſ. offic. l. 7. de cohort.* 25. annorum militia Curia liberabantur, *d. l. 6.* ab eo bona vacantia occupabantur, *l. 2. de bonis vacant.*

Erant ſub Comite R. P. *l. 10 de infirm. bis quæ ſub Tyran. l. 11. de exactionib.*

Munera eorum hæc. Bona fiſco delata per Rationales rei priuatæ inquirebantur, & fiſco vindicabantur, *l. 7. de bonis proſcript.* De bonis vacantibus cognoſcebant, *l. 1. 2. 4. de bonis vac. l. 1. de incorp.* Donata a Principe e fiſci patrimonio reuocare quandoque iuſſi, *l. 2. de iure fiſci.* Domorum Principis cura ad eos pertinebat, *l. 1. de domib. ad rem priu.* fundi patrimoniales & emphyteutici, *l. vnic. communi diuid.* Eorum, quæ ex Theſauris repertis fiſci rationibus tradenda erant, vindicandorum cura, ad eos pertinebat, *l. 1. de Theſauris:* ſi quis rem Principis apud Iudicem lite pulſaret, Rationali præſente & defendente id fiebat, *l. 5. de Iurisdict.*

Et tamen fundi perpetui iuris, tradi non a Rationalibus, ſed ab ordinariis Iudicibus debebant, *l. 10. de infirm bis quæ ſub Tyran.* Reum item e domo Principis eximere, inque eum ſtatuere nullo interpoſito Rationali Iudex Prouinciæ poterat, *l. 11. de Iurisdict.*

Ab iis ad quos appellatum vide *l. 41. 45. 79. vlt. de appellat.*

Sub diſpoſitione Viri Illuſtris Com. R. P.

Comes domorum per Cappadociam, vel alibi ſub Comite R. P. Orientis, *l. 2. de Palatinis, l. vlt. ad L. Iul. repet.* Qui & ipſe Officium ſuum habebat, eiusque Officii Principem, *d. l. 2.* e numero Mittendariorum ſingulis annis a Comite R. P. electum, *d. l. 2.*

Rationales rei priuatæ, ſeu rerum priuatarum, *l. 11. de Iurisdict. l. 41. 45. 49. de appellat. l. 2. de iure fiſci: l. 14. 26. de Decurion. l. 10. de infirm. bis quæ ſub Tyran. l. 1. 2. 4. de bonis vacantib. l. 7. de bonis proſcript. l. 11. de exactionib. l. 1. de domib. l. vnic. communi diuid. l. 5. de Iurisd. l. 1. de Theſauris, l. 6. de diuerſ. offic.* Eodem pertinet *l. 2. de domib. ad rem pr. pertin.* Actor dominicus pro Rationali, *l. 21. de Iurisdict.*

Officium Rationalis rei priuatæ, l. 7. de bonis proſcript. l. 2. de bonis vacant. l. 4. de Palatinis: l. 32. de appellat.

Magiſtri rei priuatæ poſt Rationales, *l. 2. 4. de iure fiſci, l. 1. 4. de conl. fund. patr. l. 14. 26. de Decurion. l. 1. de conlat. fund. patrim. l. 33. de appellat.* vel abſolute Magiſtri priuatæ, *l. 14. & 26. de Decurionib.* veluti Africæ, *d. l. 4.* quæ inſcribitur Dometio Dracontio Magiſtro rei priuatæ Africæ, &c.

Procuratores rei priuatæ, *l. vlt. ad leg. Iul. repetund.* ſeu rei dominicæ, *l. vltim. de iure fiſci.* Procurator patrimonii, & Officium eius per Bæticam, *l. 3. de bonis proſcript.* Comes & Procurator diuinæ domus, ſub cuius diſpoſitione erant bona Gildonis, *l. 16. de bonis proſcript.* quibus ſuus poſtea Comes præfuit: vide *Notit.*

Præpoſiti Gynæceo, l. vlt. ad L. Iul. repet.

Officium: de eo agitur *tit. de Palatinis S. L. & R. P. l. 16. 18. 21. vltim.* & *l. 3. in fin. vnde vi.* Hi ſunt Palatini de quibus *eo tit.* Priuatianum Officium dicitur, *l. vltim. de Palatinis S. L. & R. P.* Huius quoque Officii mentio, *l. 50. de hæreticis: l. 3. vnde vi: l. 1. de Agentib. in reb. l. 7. 14. 16. 22. 29. 30. de petitionibus: l. 4. de conlat. donat. l. 11. de bonis proſcript. l. vltim. de bonis vacant. l. 6. de locat. fund. iur. emphyt.*

Scrinia, l. 4. de conlat. donatar.

Primate Scriniorum, d. l. 4. Principatus Scrinii, *l. 5. de Palatinis.*

Scrinium beneficiorum, Indicatur *d. l. 4.*

Scrinium Exceptorum, d. l. 5. de Palat.

Numerarii, l. 4. de executorib.

Adiutores Officii Comitis R. P. *d. l. 4. de executoribus.*

Adjutor Officii, qui matriculas tractabat, *l. 16. de Palatinis.*

Indiculus ſeu Notitia Comitum R. P. quorum nomina inuenies etiam in Proſopographia.

Per *Occidentem.*	Per *Orientem.*
Euſebius A. D. 342.	
Euſtathius A. D. 345.	
Orion A. D. 353.	
Cæſarius A. D. 364.	
Florianus A. D. 364. 365.	Alexandrinus A. D. 367. 369.
Theodorus A. D. 380.	Fortunatianus A. D. 369. 377.
Pelagius A. D. 385.	
Gorgonius A. D. 386.	Pancratius A. D. 379. 385.
Meſſianus A. D. 389.	Nebridius A. D. 382. 383.

Seuerinus

Seuerinus A. D. 390.	Drepanius A. D. 383.
N. Tiaous A. D. 395.	
Euiogius A. D. 395.	Lautentius A. D. 396.
Apollodorus A. D. 396.	
Hyperochius A. D. 397.	
Mineruius A. D. 397. 398.	
Eulogius A. D. 398.	
Firminus A. D. 398. 399.	
Saluinus A. D. 400.	Neſtorius A. D. 401.
Macedonius A. D. 410.	Studius A. D. 401.
Vrſacius A. D. 416. 417.	Neſtorius A. D. 405.
Venantius A. D. 422.	Strategius A. D. 410.
Proculus A. D. 422.	Taurus A. D. 416.
Trygetius A. D. 423.	Patricius A. D. 420.
Baſſus A. D. 425.	Valerius A. D. 425.
	Thalaſſius A. D. 430.
	Hieritocrates A. D. 435.

Comites R. P. de quibus non liquet, per Occidentem an per Orientem fuerint.

Florentinus A. D. 369.
Ammianus A. D. 383.
Maximus A. D. 415.

DE SPECTABILIBVS.

Poſt Illuſtres, ſequuntur Spectabiles. De hac Spectabilium *dignitate* ſeu *gradu*, vid. *legem 187. de Decurion.* & de Spectabilibus, paſſim, inter alia *l. 52. de hæreticis.*

Notitia Comitis Domesticorum.

Comitis Domeſticorum fit mentio, *l. 2. 3. 5. de Domeſticis & Protectoribus: l. 38. de Decur. l. 1. de venatione ferar. l. 42. de hæretic. l. vnic. qui a præbit. Tyronum.*

Vir Clariſſimus vocatur, *l. 38. de Decurionib.* Iungiturque Viris Illuſtribus Præfectis, Magiſtris militum: præmittiturque Præpoſito Cubiculi, Magiſtro Officiorum, Quæſtori, & Comitibus S. L. & R. P. in Conſtantii, *d. l. 38. de Decurion.* & Honorii, *d. l. vnic. qui a præbit. tyronum.* Aliter atque in Notitia Theodoſii Iun. vbi his omnibus poſtponitur. Iuxta eum illis omnibus immunes erant a præbitione tyronum & equorum, *d. l. vnic. qui a præbit. tyron.*

Sub eius diſpoſitione erant Domeſtici, & Domeſticorum ſcholæ, *d. l. 2. 3. 5. de domeſticis: l. 1. de venat. ferar. l. 42. de hæreticis.* De quibus domeſticis horum alii Equites, alii Pedites erant, de quibus ſuo titulo *lib. 6.*

Hic quandoque vices Magiſtrorum militum agebat: vt Maurianus Comes domeſticorum, *l. 1. de venat. ferarum.* Miſſique aduerſus Barbaros Comites domeſticorum, *d. l. vnic. qui a præbit. tyron.* Ita Comitem Domeſticorum aduerſus Francos miſſum Frigeridus ſcribit apud Gregorium Turonenſem *lib. 2. c. 9.* eo ipſo forte anno, quo *lex ea vnic.* lata fuit. Vnde de his pariter vt a Magiſtris militum dicitur, *d. l. vnic.* eorum virtutem Triumphis Principis ſubiugare de hoſte captiuos.

Indiculus ſeu Notitia Comitum Domeſticorum quorundam per Occidentem & Orientem.

Seuerus A. D. 464. ſub Valentiniano Sen. *l. 2. 3. de domeſticis.* Meminit Ammianus Marcellinus, *lib. 27. c. 8.* in geſtis Anni 367.

Richomeres A. D. 377. idem Marcellinus, *lib. 31. c. 7.*

Mallobaudes A. D. 377. vel 378. Marcellinus, *lib. 31. c. 10.*

Addeus A. D. 393. Comes domeſticorum in Oriente ſub Theodoſio Magno, *l. 5. de domeſticis.*

Valens A. D. 408. ſub Honorio, *l. 42. de hæretic.*

Maurianus A. D. 414. ſub eodem, *l. 1. de venatione ferarum.*

Caſtinus; cuius meminit Frigeridus apud Gregor. Turonenſ. *lib. 2. hiſt. Francor. c. 9.*

Castrensis Sacri Palatii.

Caſtrenſis fit mentio, *l. 38. de Decurionibus: l. 12. de Palatinis S. L. l. 1. 2. de Caſtrenſianis: l. 1. ſi petitionis ſocius: l. 3. de priuil. eorum, qui in S. Pal. l. vnic. qui a præb. tyron.* Caſtrenſis ſimpliciter vocatur, *d. l. 38.* Comes & Caſtrenſis, *d. l. 12. de Palatinis.* Comes & Caſtrenſis ſacri Palatii, *l. 1. & 2. de Caſtrenſianis: l. 1. ſi quis petitionis ſocius.*

Spectabilis erat & vocabatur, *l. 1. 2. de Caſtrenſianis.* Compellabatur Spectabilitas veſtra, *d. l. 1. de Caſtrenſianis.*

Sub diſpoſitione eius erant Caſtrenſiani: de quibus eſt *titulus 32. lib. 6.* id eſt, Palatini intra aulam obſequiis deputati, *dict. l. 12. de Palat. S. L.*

Officium ſuum peculiare habuit, *d. l. 1. de Caſtrenſianis.*

Sub diſpoſitione Illuſtris Præpoſiti S. Cubiculi eum fuiſſe, colligo ex *l. vnic. qui a præbit. tyron.*

Indiculus ſeu Notitia quorundam Caſtrenſium S. Palatii quatuor numero.

In Occidente.

Mygdonius A. D. 315. ſub Conſtantino M. Inſcribitur ei *lex 1. ſi petit. ſocius.*

Seuerus A. D. 390. ſub Valentiniano Iun. & Theodoſio Magno, *l. 12. de Palat. S. L.*

In Oriente.

Narſes A. D. 416. ſub Theodoſio Iuniore, *l. 1. de Caſtrenſianis.*

Scholaſticus A. D. 422. ſub eodem, *l. 2. eod. tit.*

Primicerivs Notariorvm.

Vide lib. vi. tit. x.

Primicerii Notariorum fit mentio, *Rubrica,* & *l. 2. 3. 4. de Primicerio & Notariis, lib. 6.* & *l. pen. ſeu 14. de Senatorib. & glebali collat. l. vnic. qui a præbit. tyron. Nouella Theodoſii 32. de metatis.* De eo plura ad *l. 1. d. tit. de Primicerio.*

Spectabilis erat, *d. l. vnic. qui a præbit. tyron. & equorum:* & *d. Nov. 32.*

Is ſi de Conſiſtorio Principis ſine adminiſtratione aliqua diſcederet, Vicariis anteponebatur, & Proconſulibus æquabatur, *d. l. 2. & 3.* At ſi Magiſtri Officiorum honoraria dignitate decoraretur, eodem nihilominus iure & priuilegio fruebatur, quo ii, qui reipſa hanc dignitatem impleſſent, *l. vlt. de Primicer.* & not. & *d. Nov. 32.*

Per hunc recitatæ aliquando in Senatu Principum Orationes, *d. l. 14. de Senatoribus,* cui iungenda

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

lex 33. de petitionib. & *lex 2. de conductor. domus Aug.*

Magiſtros Scriniorum præcedebat, vt apparet ex poſitione *tit. 10. de Primicerio:* & *tit. de Magiſtris Scriniorum.*

MAGISTRI SCRINIORVM.

De his eſt TIT. XI. LIB. VI.

PRoxima hæc dignitas, poſt Primicerium ſtatim Notariorum, vt ex ſerie titulorum apparet: & ex Notitia Imperii. Supra Vicarios erant, *l. vnic. hoc tit.*

De *Scriniis* his & Magiſtris horum Scriniorum, *Memoriæ* ſcilicet, *Epiſtularum* & *libellorum*, dixi plene ad *d. l. vnic.* & ad *tit. de proximis*, *Comitib. diſpoſit.*

Adde his Diſpoſitionum Magiſtrum, *l. 10. de proximis.*

Fit mentio Scriniorum, de quibus Legationes Prouinciarum recitabantur, *l. 10. de Legatis.* Id vero Scrinium erat Epiſtularum, vt docet *Notitia Imperii.*

Magiſtri Scrinii memoriæ fit mentio Nouella Valent. III. *de homicidiis 3.*

Spectabilis Vir erat & dicebatur *d. Nouell. 3.*

COMES STABVLI, *vel ſacri Stabuli.*

TRibus legibus fit eius mentio, *l. 3. de Equorum conlat. l. 29. de annona & trib. l. vnic. qui a prabit. tyron.*

Vir Clariſſimus, *d. l. 3. de Equorum conlat.* Spectabilis, *d. l. vnic. qui a prab.*

Alias, Tribunus ſtabuli: vide *l. vnic. de Comitib. & Tribun. ſchol.*

In Africa, *d. l. 3.* & *l. 29. in fin. de annona & trib.*

Pro equis quippiam ſportularum nomine Comiti ſtabuli datum, puta duos ſolidos, *d. l. 3.* quod abrogatum, *l. 29. in fin. de annona & trib.*

Gradus Comitum ſtabuli. Poſt Scriniorum Magiſtros, Tribunos & Notarios, & Spectabiles Comites Archiatrorum, ante Curam Palatii, & Proximos Scriniorum Comitesque Diſpoſitionum, *d. l. vnic. qui a prabit. tyr.*

DE PROCONSVLIBVS IN GENERE.

IN genere de Proconſulibus. Sublimis Præfecturæ apicem ordo Proconſularium dignitatum ſequitur, *l. 7. de bonor. codicillis.* Grauitas tua, *l. 3. de falſis.* Ante Comitem Orientis, & Præfectum Auguſtalem, *d. l. 15. 16.*

Proconſules, Comites Orientis, Præfecti Auguſtalis Vicarii, Iudices ordinarii, *l. 15. 16. de pœnis.*

Proconſules, Conſulares, Correctores, Præſides, *l. 8. de cohort.*

Proconſules, Rectores Prouinciarum, *l. 4. de curſu.*

Inuerſo ordine in *l. 13. de accuſat.* Præſides, Correctores, Conſulares, Vicarii, Proconſules.

Ante Vicarios, *l. 2. de Primicerio: l. vnic. de ſuperindicto: l. 4. ad l. Iul. de ambitu*, *d. l. 15. 16. l. 54. de hæreticis.*

Ante Comites rei militaris, *l. 1. de Comitib. rei milit.*

Æquabantur Proconſularibus Comites Conſiſtoriani, *l. vnic. de Comitib. Conſiſtorianis.*

Notariorum Primicerii Proconſulibus æquabantur, *l. 2. 3. de Primicerio.*

Præferebantur his, qui honorarios Magiſtrorum Equitum codicillos adepti erant, *l. 4. de bonor. codicillis.*

Spectabiles erant, vide inf. *in ſingulis Proconſulibus.*

Separantur paſſim a Rectoribus Prouinciarum, ſeu Ordinariis Iudicibus, *l. 4. de curſu: l. 24. de cohortalib.*

Proconſulari honore ſuccincti dicuntur, *l. 54. de hæreticis.* Proconſulari honore ſublimes, *l. 12. de Pratorib.* Proconſularis poteſtas, *l. 4 ad L. Iul. de ambitu.* Proconſularis apicis dignitas, *l. 3. de Princip. Agentium.* Hac dignitate Proconſulari alii decorati, veluti Principes Agentium in rebus, *d. l. 7.* Honorarii Codicilli Proconſulares, *l. 5. de honor. codicill.*

Inſignia eorum, *l. 4. de bonor. codicill. l. 1. de Comitib. rei milit.* Secures & faſces, *l. 7. de bonor. codicill.* Faſces cum curulibus, *l. 3. de Primicerio.*

Officia Proconſulum, *l. 7. de cohortalib.* ſeu Proconſularis militia, *l. 23. de cohortalib.*

Officium Proconſulare, *l. 24. eod.*

Iterare Proconſularem poteſtatem vetitum, *l. vlt. ad L. Iul. de ambitu.* Ex Proconſule quis ad Præturam vocari poterat, *l. 15. de Pratorib.*

Iudicabant vel ex delegatione, vel ex appellatione, vel ex ordine, *l. 16. de appellat.*

His vicem Examinis ſui mandaſſe dicuntur Principes, in diiudicandis appellationum cauſis, *l. 3. de appellat.* ſeu ſacrum horum examen dicitur, *l. 62. de appellat.* Ab iis appellabatur, *l. 2. 16. de Appellationib. l. 2. de his qui per metum:* ad Principem, *d. l. 16.*

In Oriente Proconſules duo fuere, Achaiæ & Aſiæ, qui duo Proconſulum appellatione intelliguntur, *l. 4. de patrociniis vicorum:* adde tertium aliquando, Palæſtinæ. Vnus in Occidente Proconſul Africæ fuit.

Ex Proconſulibus, *l. 7. de honor. codicill. l. 4. de patrociniis vicorum.*

PROCONSVL ACHAIÆ.

SPectabilis Vir, *l. vltim. de bonis vacantibus.* Sedes eius Corinthus, *l. 2. de accuſat.*

Fiſci Aduocatus in eius foro, *d. l. vltim. de bonis vacantibus.*

Officium eius.

Princeps, ex ſchola Agentium in rebus, *l. vlt. de Princip. Agent.*

Indiculus ſeu Notitia duorum Proconſulum Achaiæ, quorum nomina inuenies etiam in Proſopographia.

Seuerianus A. D. 349. *l. 9. de Epiſcopis:* quanquam alibi dicitur Proconſul Aſiæ.

Heſychius A. D. 435. *l. 8. de Princip. Agent.*

PROCONSVL ASIAE.

VIr Spectabilis, *l. 21. de diuerſ. offic.* Experientia tua, *l. 28. de hæreticis.*

Ante Comitem Orientis, Præfectum Auguſtalem, & Vicarios, *d. l. 21. de diuerſ. offic.*

Officium

Officium Proconſulis Aſiæ memoratur, *d. l. 21. de diuerſ. offic.*

Indiculus ſeu Notitia Proconſulum Aſiæ ſub Theodoſio Magno & Arcadio. Vid. *Proſopograph.*

Auxonius A. D. 381. Huc fortepertinet quoque Symmachi *lib. 3. ep. 53.* Vide ibi Cl. Iuretum.
Flauianus A. D. 384. Ad hunc quoque pertinere videtur *epiſt. 24. lib. 2.* Symmachi.
Victorius A. D. 392. 393. 394.
Aurelianus A. D. 395.
Æternalis A. D. 396.
Nebridius A. D. 396.

Proconsvl Palaestinæ.

Indiculus trium Proconſulum Palæſtinæ ſub Theodoſio Magno.

Eucharius A.D. 383.
Agreſtius A.D. 384.
Florentinus A.D. 385.

Proconsvl Africæ.

Eius quoque mentio fit, *l. 7. de pactis:* quæ ad mulierem quandam data eſt. Ad eundem ſpectat, *l. 15. de curſu: l. vltim. de appellat.*

Vir ſpectabilis, *l. 1. de milit. veſte.* Spectabilitas tua, *l. 185. 186. de Decurionib.* Vir Clariſſimus, *l. 4. de ſuſceptorib. d. l. 7. de pactis.* Amicus noſter, *d. l. 7.* Excellentia tua, *l. 7. de curſu.* Sublimitas tua, *l. 24. de annona & trib. l. 149. de Decurion.* Dicatio tua, *l. 21. de appellat.* Grauitas tua, *l. 3. ad l. Corn. de falſo.* Forte etiam *l. 44. de hæreticis.* Laudabilitas tua, *l. 166. de Decurion.* Prudentia tua, *l. 10. quorum appellat.* Sinceritas tua, *l. 2. de ſcenicis.*

Cognitor, de Proconſule Africæ, *l. 34. de annona.* Proconſul abſolute, pro Proconſule Africæ, *l. 2. de his qui per metum Iudicis:* quæ lex inſcripta Præfecto Prætorio Italiæ.

Vice ſacra ſeu vice Principis iudicabat & auditorium eius, *l. 3. 62. de appellat. l. 3. quorum appellat.* Principis auditorium, *d. l. 3. quorum appellat.*

Appellationum cauſas cognoſcebat, *de appellat.* Gentilium ſcilicet & Præfectorum eorum per Africam, *l. 62. de appellat.*

Item a Rationali rei priuatæ per Africam, *l. vlt. de appellat.*

Mancipum curſus publici diſpoſitio forma eius tenebatur, *l. 15. de curſu publ.*

Sub Præfecti Prætorio Italiæ diſpoſitione erat, *l. 4. de ſuſceptorib.* & *d. l. 2 de his qui per metum.*

Fiſci Aduocatus in foro Proconſulis Africæ memoratur, *l. 1. de Aduoc. fiſci: l. 1. de concuſſ. Aduoc.*

Sub diſpoſitione eius fuit quoque
- Itinerum per Africam cura, *l. 1. de itinere mun.*
- Curſus publici, & mancipum per Africam, *l. 15. de curſu.*

Sedes eius ordinaria, Karthagine, *l. 20. de exactionibus: l. 32. de annon. & trib. l. 9. de murilegulis: l. 1. de concuſſ. aduoc. l. 3. 10. quorum appell. l. 1. de extraord. l. 2. de famoſ. libell. l. 9. de Decurion.* vide & Saluianum *lib. 7. de Gubernat. Dei cap. 16.*

Aliquando Hadrumeti, *l. 1. de pœnis: l. 2. de appell. l. 1. quorum appellat.*

Officium Proconſulis Africæ ſeu Proconſulare, Eius mentio *l. 1. de milit. veſte: l. 4. 31. de ſuſceptoribus: l. 3. ad L. Corn de falſo: l. 2. de famoſ. libell. l. 13. quorum appellat. l. 8. & 23. 24. de cohort. l. 21. de appellat. l. 176. de Decurionibus: l. 34. de curſu: l. 12. de Piſtorib. l. 2. ad L. Iul. de ambitu.* Princeps, & Primates Officii memorantur, *d. l. 2.*

Indiculus ſeu Notitia Proconſulum Africæ.

Sub Constantino Magno.
- Flauianus A.D. 313.
- Catullinus Anullinus A.D. 313. 314.
- Ælianus A. D. 314. 315.
- Probianus A. D. 315.
- Aconius Catullinus A. D. 315. 316. 317. 319.
- Proculus A.D. 319.
- Ælianus A. D. 320.
- Hilarianus A.D. 324.
- Tertullus A.D. 326.

Sub Constante.
- Proculus A.D. 340.

Sub Constantio.
- Proclianus A.D. 354.
- Olybrius A.D. ,,4.
- Flauianus A. D. 357.

Sub Valentiniano Seniore.
- Ampelius A.D. 364.
- Feſtus A. D. 367.
- Claudius A. D. 368. 369. 370.
- Iulianus A.D. 371. 372. 373.
- Symmachus A.D. 373.
- Chilo A. D. 375.

Sub Valentiniano Iuniore.
- Heſperius A.D. 376.
- Thalaſſius A.D. 378.
- Eucherius A.D. 380.
- Heraſius A.D. 381.
- Euſignius A.D. 383.
- Meſſianus A.D. 385.
- Drepanius A.D. 350.

Sub Honorio.
- Ennoius A.D. 395.
- Probinus A.D. 397.
- Victorius A.D. 398.
- Apollodorus A.D. 399. 400.
- Pompeianus A.D. 400. 401.
- Septimius A. D. 403.
- Diotimus A.D. 405.
- Porphyrius A.D. 407.
- Donatus A. D. 408.
- Macrobius A. D. 410.
- Palladius A.D. 410.
- Euchatius A. D. 411.
- Iulianus A.D. 411.
- Symmachus A. D. 415.
- Largus A. D. 415. 418.
- Georgius A.D. 425.
- Celer A. D. 429.

Comes Orientis.

Alius a Vicario Orientis.

Comitum Orientis fit mentio, *l. 15. de pœnis: l. vltim. de Princip Agent. l. 7. de Iuriſdict. l. 33. 63. de Decuri. l. 21. de diuerſ. offic. l. vnic. de Prab. Sal. l. 30. de appell.* Comes abſolute dicitur,

citur, *l. 4. de patrocin. vicor.* Comitiua Orientis, *l. 11. de Cenſitorib. l. 3. de Primicerio.* Inſulæ eius, *d. l. 3.*

Tituli eius: Spectabilis Vir, *l. 21. de diuerſ. offic.* Grauitas tua, *l. vnic. de præb. ſalar.* (emendata inſcriptione.) Sublimitas tua, *l. 33. de Decurion.* quæ eſt Conſtantii Imp.

Poſt Proconſules, *l. 21. de diuerſ. offic. l. 15. 16. de pœnis.* Iungitur cum Ægypti Præfecto ſeu Auguſtali Præfecto, imo & præmittitur, *d. l. 3. de Primiceria: d. l. ult. de Princip. Agent. l. 21. de diuerſ. offic. l. 15. 16. de pœnis.* Poſt Proconſules, ante Præfectum Auguſtalem ſeu Ægypti, *dict. l. 16. de pœnis: d. l. 21.* Poſt Comitem Ægypti, *d. l. vltim.*

Sub diſpoſitione eius fuerunt. Inter alias *Syria*, *l. 103. de Decurion.* & *Antiochia* (totius Orientis vertex) *l. 51. de Decurionib.* vbi & ſedes eorum erat: vide Zoſimum *lib. 5. cap. 2.* & Berythus, *l. 41. de curſu: l. 63. de Decurion.* (niſi vt dixi, de alio Comite id accipiendum.) Aquæductuum ibi cura ei incumbebat, *l. 7. de Aquaductu: l. 6. de operibus publicis.* Metallis & metallariis per Orientem præerat, *l. 2. de metallis.*

Extra ordinem per Ægyptum emendandorum nonnullorum negotium ei datum, *d. l. 63. de Decurion.* niſi de alio Comite Orientis, puta largitionum Comitatenſium accipienda ſit: vide quæ ad *eam leg.*

Officium Viri Spectabilis Comitis Orientis. Memoratur id *l. 21. de diuerſ. offic.* Comitiani dicuntur, *l. 18. de cobort.*

Princeps de ſchola Agentium in rebus, *l. vltim. de Princip. Agent.* vnde Principatus Officii, *l. 14. de cobort.*

Indiculus, ſeu Notitia Comitum Orientis, quorum nomina inuenies etiam in Proſopographia.

Sub CONSANTIO.

Rufinus A. D. 342.

De eo vid. Libanius *Ep. 737.* ad Nepotem eius Rufinum, & *l. 33. de Decurion.*

Leontius A. D. 349.

An hic, cuius meminit Epiphanius *hæreſi 71. pag.* 829. *Edit. Colon.*

Marcellinus A. D. 349.

An is quoque, cuius meminit idem Epiphanius *dict. hæreſ. 71. pag. cit.*

Honoratus A. D. 353.

De eo Ammianus Marcellinus *lib. 14. cap. 1.* Libanius *Ep. 178. ad eum.*

Nebridius A. D. 353.

Ammianus Marcellin. *lib. 14. c. 2.*

Sub IVLIANO.

Iulianus A. D. 362.

Vid. de eo Amm. Marcellin. *lib. 23. c. 1.*

Rufinus A. D. 363.

Vid. de eo Ammianus *lib. 23. cap. 1.*

Sub THEODOSIO M.

Felix A. D. 380.

Tuſcianus A. D. 381.

Clicherius A. D. 381.

Proculus A. D. 382.

De eo ex Libanio in *Proſopograph.*

Filagrius A. D. 382.

Proculus A. D. 383.

Marcianus A. D. 392.

Sub ARCADIO.

Lucianus A. D. 395.

Vid. Zoſimus de eo *lib. 5. cap. 2.*

Claudianus A. D. 396.

Vid. de eo Zoſimum *lib. 5.*

Aſterius A. D. 397 398.

Sub THEODOSIO IVN.

Aurelianus A. D. 415.

Fuit autem hic PP. Orientis & emendanda Inſcript. LL. vid de eo *Proſopograph.*

Abtharitus A. D. 435.

PRÆFECTVS AVGVSTALIS.

PRæfectus Auguſtalis: abſolute Auguſtalis, *l. 190. 192. de Decurionib. l. 4. de patrocin. vicor. l 57. de appellat.* vnde Auguſtalitas pro munere Auguſtalis Præfecti, *l. 11 de Cenſitorib.* & Auguſtalianum iudicium, *l. vltim. de patrociniis vicorum:* quomodo & Auguſtalianum Officium, *l. 3. de indictionib.*

Spectabilis Vir, *l. 21 de diu. offic. l. 15. de Legatis: l. 42. de Epiſcopis: l. 190. de Decurionib.* Experientia tua, *l. 126. de Decurion.* Grauitas tua, *l. 82. de Decurionib.* Laudabilis auctoritas tua, in ſuppoſititia, *l. vltim. de Epiſcop. iudic.* Sedis tuæ iudiciaria poteſtas, *d. l. 126 de Decurion.*

Poſt Comitem Orientis, *l. 21. de diu. offic.*

Sub diſpoſitione Viri Spectabilis Præfecti Auguſtalis, fuere Iudices diuerſarum Prouinciarum, Iudices ordinarii, *l. 9. de Iuriſdict. l. 80. de Decur.* atque adeo variæ Prouinciæ.

Varia eius munia, *l. 2 de defenſorib ciuit. l. 190. ult. de Decurion.* Multa grauis ei impoſita quandoque, velut 25. auri librarum in f. p. *l. vltim. de Decurion.*

Sedes eius Alexandriæ, *l. 1. de Alexandr. pleb. Primatibus.*

Officium eius: cuius mentio, *l. 21. de diuerſ. offic. l. 1. de Alexandr. pleb. primat. l. 22. de ſuſceptorib. l. 126. de Decurion. l. 3. de Indictionib.*

Princeps de ſchola Agentium in rebus; *l. vltim. de Princip. Agent.*

Indiculus ſeu Notitia Præfectorum quorundam Auguſtalium ſeu Ægypti, ab Anno Domini 354. ad Annum Domini 435. e Codice Theodoſiano.

Præfecti Ægypti dicuntur ſequentes.

Longinianus A. D. 354.

Ecdicius A. D. 362.

Vid. Iulian. ad hunc Epiſtol.

Tatianus A. D. 367.

Vide de eo plura in *Proſopographia* ex *Chron. Alexandrin.* & *vita Athanaſ. pag.* 542. & altera Metaphraſt. *p.* 566.

Iulianus A. D. 380.

Præfecti Auguſtales.

Palladius A. D. 382.
Hypatius A. D. 383.
Florentius A. D. 384.
Paulinus A. D. 385. 386.
Florentius A. D. 386.
Erythrius A. D. 388.
Alexander A. D. 390.
Euagrius A. D. 391.
Hypatius A. D. 392.
Potamius A. D. 392.
Remigius A. D. 396.
Gennadius A. D. 396.
Vid. de eo Claudian. in *Epigrammat. ad eum* & Syneſium *ep.* 33.
Archelaus A. D. 397.
Cleopater A. D. 435.

Cum hac Præfectorum Auguſtalium ſerie conferri & ex ea reſtitui debet Chronicon Alexandrinum, quod Scaliger edidit.

DE VI-

De Vicariis in Genere.

DE Officio Vicarii eſt *titulus 6. libri primi.* De Vicariis eſt etiam *lex vnic. ſi quacunque præd. poteſt. l. 12. 13. 38. 61. de curſu: l. 13. de accuſat.* Ab his Vicaria poteſtas, *l. 13. in fin. de Prætorib. l. 1. de annon. & trib. l. 17. de proximis: l. 12. de curſu: l. 10. de proximis Comitib. l. 5. de iis quæ adminiſtr. l. vnic. de Comitib. qui inluſtrib. Agent. adſid. l. vltim. de Suariis: l. 4. ad L. Iul. de ambitu: l. 9. de Legatis.* Vicariana poteſtas, *l. 11. de Cenſitorib. l. vnic. de Magiſtris Scriniorum.* Vicariæ poteſtatis adminiſtratio, *l. 7. de honor. cod.* Præſidens Vicariæ poteſtati, *l. 9. de Legatis.* Vicarianus honor, *l. 54. de hæreticis.*

Erant autem Vicarii Præfectorum, *l. 6. de diuerſ. offic.* Vicarii Inluſtriſſimæ Præfecturæ, *l. 1. ne quis in Palat. l. vltim. de aduocato fiſci.* Vicarii Præfecti Prætorio, *l. 4. de extraordin.* Vicarii ſedis excelſæ, *l. vnic. de Comitib. qui Inluſtrib. agentib. adſid.* Agentes Vicariam Præfecturam, *l. 3. de famoſis libell. l. 6. de curſu publ. l. 3. de ſponſalib.* Agentes vices Præfecti Prætorio, *l. 2. de Paganis: l. 1. de vſuris.* Pro Præfecto vel Proprætfectis in inſcriptione, *l. 15. de Paganis.* Vice Præfectorum cognoſcentes, *l. 16. de appellat.* Indeque Vicaria Præfectura, *d. l. vnic. de Comitib. qui inluſt. Agent. l. 15. de Prætoribus.* Nempe pro Præfectis plures Prouincias adminiſtrabant, de quibus eſt, & *l. quicunque 6. in princ. de iis quæ adminiſtr.* Diœceſes ſibi creditas temperabant, *l. 4. de proximis*, diœceſes ſortiebantur, *l. 1. ne quis in Palat.* Diœceſes regebant, *l. 9. de Legatis: l. 33. de curſu publ.* Vnde Vicarii huius vel illius diœceſeos, *l. 66. de Decurionib. l. 42. de curſu: l. 94. de Decurionib. l. 10. de hæreticis: l. 7. de deſertorib. l. 12. de exactionibus.* Ideoque paſſim adduntur Rectoribus ſingularum Prouinciarum ſeu ordinariis Cognitoribus, vel Poteſtatibus, *l. 20. de petition. l. vltim. de aduoc. fiſci.*

Grauitas tua, *l. 4. de priuil. eorum qui in ſ. p. l. 29. de appellat.* Sinceritas tua, *l. 31. de curſu: l. 2. de libellis fam. l. 5. 16. de pœnis, l. 7. de honor. Codic. l. 2. de Primicerio: l. 40. ad L. Iul. de ambitu: l. 54. de hæretic.*

Spectabiles erant & dicebantur, *l. vnic. de off. Vicarii: l. 21. de diuerſ. offic. l. 60. 61. de appellat. l. 24. de ſuſceptorib. l. 10. de Suariis:* vide & Symmachum *lib. 10. epiſt. 36. & 46.* Laudabiles, *l. 22. de diuerſ. offic.* A cæteris Iudicibus ſeparabantur, *l. vltim. de canon. frum. V. R.* id eſt, a Rectoribus Prouinciarum ſingularum. Imo ſub his Iudices fuere, *l. 1. de offic. Iudicum omnium: l. vnic. ſi quacunque præd. poteſt.*

Quod *Gradum* eorum attinet, Proconſulibus inferiores erant. Exæquati Proximis Scriniorum & Magiſtris diſpoſitionum, *l. 2. de proximis.* Comitum dignitate auctis, *l. 10. de proximis.* Ex Proximis exæquati, *l. 11. 17. de proximis*, vt & Comitibus Orientis, Præfectis Auguſtalibus, *d. l. 16. de pœnis*, & Magiſtris Scriniorum, *l. vnic. de Magiſtris Scrin.* & Notariorum Primiceriis, *l. 2. 3. de Primicerio & Notar.* Notarii & Tribuni, *l. 2. de Primicerio.* Inter Vicarios, Duces & eos qui Comitiuam primi ordinis meruerant, nihil intererat, *l. vnic. de Comitib. & Archiatris.* Adſeſſores Virorum Inluſtrium in actu poſitorum his æquati, *l. vnic. de Comitib. qui inluſtr. ag. adſeſſ.* Archiatri item intra Palatium militantes, *d. l. vnic. de Comitibus & Archiatris:* vtique hi, ſi videlicet Comitiua primi ordinis honorati eſſent, *dd. ll. vnic.* vt & Profeſſores Conſtantinopoli poſt 20. annorum obſequium Comitiua primi ordinis ornati, *l. vnic. de profeſſorib. qui in V. C.* Vicariana dignitas Primatibus Agentium in rebus data, *l. 20. 21. 22. de Agentib.* aliiſque, vide *l. vltim. de Senatorib.*

Muneris eorum fuit: Annonarum & Tributorum cura, *l. vn. de offic. Vicarii: l. 1. in fin. de annona & trib* Eodemque refero & *l. 1. de offic. Iudic. omn.* conlationis ac transmiſſionis totius cura, *d. l. vnic.* Eoque fine Iudicibus ſeu Rectoribus Prouinciarum imminere, *d. l. vnic. de offic. Vicarii*, inque eos vindicare, quorum indeuotio cognita fuerit in illatione vel transmiſſione, *d. l. vnic.* Neque quidquam de annonis alicui remittere, *l. 1. de annon. & trib.* Comes rei militaris ſpecies annonarias de conditis vſurpare non poterat, niſi Vicarius Comitis ſcriptione conuentus id cenſuiſſet, *l. 3. de erog. mil. ann.* Oppreſſos a Iudicibus ordinariis ſeu Rectoribus vindicare, & viciſſim, *l. vnic. ſi quacunque prædit. poteſt.* vagos & deſertores corripere, & cuſtodire, donec de his ad Principem referretur, *l. 16. de re militari.* Palatia a tranſeuntium iniuriis & a ſenio vindicare, *l. 1. ne quis in Palatiis.* Metallariis etiam præerant, *l. 9. de metall.*

Quod *Iuriſdictionem* eorum attinet, non tantum ex ordine iudicabant, verum etiam ex appellatione, quandoque ex delegato, *l. 16. de appellat.*

Quod *Curſum publicum* ſpectat: Euectiones facere ſeu curſus publici vſurpandi licentiam facere non potuere, *l. 12. 38. de curſu*; niſi pro translatione ſpecierum largitionalium, *l. 13. 18. 20. 33. 40. 61. de curſu.* Ipſis Vicariis Princeps manu ſua euectiones perſcriptas denas vel duodenas annuas ad implendas neceſſitates publicas faciebat, *l. 12. de curſu.* Et Vicario proficiſcente, 30. tantum aſini, vere di decem moueri poterant, *l. 38. de curſu.* Vicarii autem alii adminiſtratione functi, perfuncti, *l. 15. in fin. de Prætoribus:* alii Epiſtulas, id eſt, honorarios codicillos Vicariorum adepti, *l. 5. de honor. codicillis.* Aduocati fiſci in foro Vicariorum fit mentio, *l. 9. vltim. de Aduocato fiſci.* Qui ex Vicariis erant, ad Præturam vocari poterant, *l. 13. 15. de Prætorib.* Vicariam poteſtatem repetere ſeu iterare prohibitum, *l. vltim. ad L. Iul. de ambitu.* In ſalutandis iis certus ordo ſeruatus. Oſculandi eos in ſalutationibus ius fuit Domeſticis ac protectoribus, *l. 4. de domeſticis.*

Officium Vicariorum. Eius mentio, *l. 2. de Curioſis: l. 38. 61. de curſu: l. 6. 16. 21. de diuerſ. offic. l. 2. de fam. libell.* Officiales Præfectorum Vicariorum, *l. 6. de diuerſ. offic.* Officiales Vicarii militia perfuncti, ad adorandam Principis purpuram admiſſi, *l. 16. de diuerſ. offic.* Item Officiales 25. annorum militiæ Curia liberabantur, *d. l. 6. de diuerſ. offic.*

Chartas ac ratiocinia publica quidam in Officio Vicarii tractabant, *l. 11. de diuerſ. offic.*

Numerarii Vicarii, *l. 5. de iis quæ adminiſtr.* Officii tempore quidquam comparare prohibiti, *d. l. 5.*

Indiculus & Notitia Vicariorum incertæ diœceſeos.

Ianuarius A. D. 320.	Seuerus A. D. 319.
Magdalianus A. D. 341.	Valerianus A. D. 330.
Marcianus A. D. 384.	Voluſianus A. D. 365.
Magnus A. D. 326.	Vrſus A. D. 314.
Imo 354.	Sed forte ſupponendus *Verus* Vicarius, Vid. dicta in *Comment. ad l. 1. de dilat.*

Vicarius Asiae.

VIcarius diœceſeos Aſianæ idem dicitur, *l. 69. de Decurion.* Ante Vicarium Ponticæ nominatur, *l. vltim. de Princip. Agent.*

Officium eius memoratur, *l. 16. de re militari.*
Princeps de ſchola Agentium in rebus, *l. vltim. de Princip. Agent.*

Indiculus ſeu Notitia Vicariorum Aſiæ.

Beronicianus A. D. 334. 354.
Sub VALENTE.
Clearchus A. D. 365.
Auxonius A. D. 365.
Sub THEODOSIO Magno.
Menandrius A. D. 385.
Deſiderius A. D. 385.
Sub ARCADIO.
Euthymius A. D. 396.
Theophilus A. D. 398.
Sub THEODOSIO Iun.
Euſtathius A. D. 435.

VICARIVS PONTICAE.

De eo conſule Theodoretum, *lib. 5. c. 28.*

VIcarius diœceſeos Ponticæ dicitur plenius, *l. 42. de curſu publ. l. 7. de deſertoribus.* Poſt Vicarium Aſiæ nominatur, *l. vltim. de Princip. Agent. in reb.*

Grauitatis titulus ei tributus, *l. 94. de Decurion.*
Munus eius. Curſus publici cura, *d. l. 42.* Exactiones, *l. 12. de exactionib.* Decuriones ad Curiam reuocare, *d. l. 94. de Decurion.*
Deſertores & Latrones eruere, *l. 7. de deſertorib.*
Hæreticorum cœtus impedire, *l. 10. de hæreticis.*
Duo Vicarii Ponticæ hoc Codice memorantur.
Conſtantianus A. D. 382. 383. ſub Theodoſio M.
Nectarius A. D. 435. ſub Theodoſio Iun.
Princeps Officii de ſchola Agentium in rebus, *l. vltim. de Princip. Agent.*

VICARIVS THRACIARVM.

VNus memoratur Philoxenus Vicar. Thraciarum ſub Theodoſio Magno, Anno D. 392. *l. 124. de Decurionib.*

VICARIVS MESOPOTAMIÆ.

Vnico memoratur loco Vicarius Meſopotamiæ in Conſtantii *l. 4. de cohort.* Anno D. 349.

VICARIVS ORIENTIS.

Alius a Comite Orientis.

VNus Vicarius Orientis memoratur hoc Codice, ſub Conſtantino Magno, Maximus Anno D. 325. *l. 12. de Decurion.* & *l. 1. Cod. Iuſt. in quibus cauſis coloni*, lib. 11.
De eodem accipio, & *l. 1. de gladiatoribus*, quæ dicitur PP. *Berytho.*
Dracilianus, qui dicitur agens vices Præfecti Prætorio, cuius diœceſeos fuerit ſub Conſtantino Magno, inquiro ad *l. 1. de vſuris*, & ad *l. 1. de hæreticis*, quæ ad eum datæ ſunt.
Sub *Vicarii Orientis diſpoſitione* fuerunt.
Syria Cœle.
Phœnice, arg. *d. l. 1. de gladiatorib.*

VICARIVS MACEDONIÆ.

Duo tantum Vicarii Macedoniæ hoc Codice memorantur.
Felix A. D. 365. *l. 5. de Iurisdict.*
Albucianus A. D. 380. *l. 4. de Quæſtionib.*

VICARIVS VRBIS ROMÆ.

VIcarius Vrbis Romæ, *l. 3. 4. de tyronib. l. 6. de adulter. l. vltim. quib. equorum vſus:* Vicarius Vrbis, *l. 2. de inc. nupt. l. 2. vnde vi: l. 2. de Princip. Agentium: l. 61. de appellat.*
Spectabilis, *l. 61. de appellat. l. 24. de ſuſceptoribus: l. vltim. de Suariis: l. vltim. de Decuriis V. R.*
Spectabilis Vicaria poteſtas, *l. vltim. de Suariis:* De quibus appellationibus in criminalibus cognoſceret, vide *l. 61. de appellat.* Grauitas tua, *l. 29. de appellat.* Spectabilitas tua, *l. 162. de Decurionibus.*
Sub diſpoſitione Vicarii Vrbis Romæ Prouincia infraſcripta inter alias, *Valeria*,
Et *Picenum*, *l. vlt. quibus equorum vſus.*
Campania (inque ea Auellinates,) *l. 68. de Decurionib.*
Officium.
Primiſcrinius, *l. vltim. de Suariis: l. 2. de executorib.*

Indiculus ſeu Notitia Vicariorum Vrbis Romæ.

Ianuarinus A. D. 320.	Potitus A. D. 379. 381.
Voluſianus A. D. 355.	Antidius A. D. 381.
Hymerius A. D. 362.	Hellenius A. D. 386.
Seuerus A. D. 364.	Orientius A. D. 390.
Magnus A. D. 367.	Varus A. D. 398.
Probus A. D. 372.	Benignus A. D. 399. 400
Simplicius A. D. 373.	

VICARIVS ITALIÆ.

GRauitas tua, *l. 4. de priuil. eorum qui in S. Pal.* Sub diſpoſitione Vicarii Italiæ fuerunt Prouinciæ variæ. *Venetia*, inter alias: vt docet *l. 2. ne opera a conlat.*

Indiculus & Notitia Vicariorum Italiæ.

Iulius Verus A. D. 321.
Baſſus A. D. 326.
Fauentius A. D. 365.
Cataphronius A. D. 370.
Italicus A. D. 374.
} Repete ex *Proſopogr.* leges ad hos datas.

VICARIVS AFRICÆ.

VIcarius Africæ, ad quem variæ conſtitutiones datæ ſunt, memoratur quoque *l. 3. de erog. mil. ann.*
Spectabilis erat & vocabatur, *l. vlt. de Decurion. V. R.* Sed tamen lex illa potius referenda ad Vicar. Vrbis.
Compellabatur, Sinceritas tua, *l. 13. de annon. l. vltim. de actionib. Procurator. l. 17. de Piſtorib. l. 9. de exactionibus.* Solertia tua, *l. 13. de annona.*

Sub diſ-

Sub diſpoſitione Vicarii Africæ fuerunt.

Iudices, ſeu Rectores Prouinciarum varii: de his *l. 1. de officio Iudicum omnium: l. 17. de Piſtoribus.*

Conſulares, inquam & Præſides, *l. 9. de exactionibus.*

Præfectus Annonæ Africæ, *l. 13. de annona.*

Inter alia viarum cura per diœceſim Africæ ad eum pertinuit, *l. 2. de itin. mun.* Conditorum militarium cura: neque ex his quidquam Comes Africæ vſurpare poterat citra Vicarii arbitrium, *l. 3. de erog. mil. ann.* Nauicularii Africani ſub eius diſpoſitione fuerunt, *l. 36. de Nauicul. l. 3. 4. de præd. nauicular.*

Aduocatus fiſci in foro huius, *l. 3. de Aduocato fiſci.*

Sedes eius Karthagine, vbi leges quæ ad eum datæ,

Acceptæ: puta *l. 9. de exactionib. l. 24. de Decurionib. l. 13. de annona: l. 1. de indulgent. debitor. l. vnic. de parricidio.*

Propoſitæ, *l. 84. de Decurion. l. 9. de metatis: l. 1. de famoſis libellis.*

Acceptæ & nonnullæ Conſtantinæ, *l. 9. de ſuſceptorib.* Hadrumeti, *l. vltim. de fide haſta*: vide & *l. 10. de iure fiſci.* Tacapis, *l. 33. de appellat.* Tamugadi, *l. 2. de bonor. codic.*

Propoſita & Thebeſte, *l. 5. 6. de appellat.*

Officium quod habebat Vir Spectabilis Vicarius Africæ, memoratur *l. 33. de appellat. l. 13. de annona: l. 2. de famoſis libellis.*

Indiculus & Notitia Vicariorum Africæ.

Domitius Celſus A. D. 315. 316.	
Petronius Probianus A. D. 316.	
Locrius Verinus A. D. 318. 319.	
Catullinus A. D. 338.	
Anatolius A. D. 339.	
Petronius A. D. 340.	
Eubolides A. D. 344.	Titianus A. D. 380.
Martinianus A. D. 358.	Camerius A. D. 381.
Auitianus A.D. 362. 363.	Magnillus A. D. 392.
Dracontius A. D. 364. 365. 367	Hierius A. D. 395.
Muſufilus A. D. 368.	Dominator A. D. 399.
Creſcens A. D. 370. 371. vel 373.	Sapidianus A. D. 399.
Chilo A. D. 374.	Strategius A. D. 403.
Flauianus A. D. 377.	Sapidianus A. D. 406.
	Gaudentius A. D. 409.

VICARIVS HISPANIARVM.

DE eo *l. 5. de ſponſalib. l. 5. de appellat. non recip. l. 3. de offic. Rector. prou. l. 4. de cuſtod. reor. l. 1. de diſcuſſorib. l. 2. de tabulariis: l. 14. de accuſat. l. 1. quorum bonorum: l. 151. de Decurionib. l. 5. vnde vi: l. 15. de Paganis*: (ibi quippe *PP. Hiſpaniarum*, eſt Propræfecto Hiſpaniarum:) *l. 61. de curſu publ.*

Vir Clariſſimus, *l. 4. de cuſtod. reor.*

Sub diſpoſitione Præfecti Prætorio Galliarum fuit, *l. 61. de curſu publ.*

Iudices ſub eius diſpoſitione, eorumque officia, *l. 3. de diuerſ. offic.*

Sedem ſuam Hiſpali habebat, *l. 5. de Sponſalib.*

Indiculus ſeu Notitia Vicariorum Hiſpaniæ.

Tiberianus A. D. 336.
Albinus A. D. 341.
Valerianus A. D. 365.
Artemius A. D. 369. 370.
Marinianus A. D. 383.
Petronius A. D. 395. 396. 397.
Macrobius A. D. 399. 400.

VICARIVS GALLIARVM.

De eo accipio *l. 11. de diuerſ. offic.*

VICARIVS QVINQVE PROVINCIARVM.

Vicarius quinque Prouinciarum vnica *l. 15. de Paganis* Anno 399. memoratur: vbi diſquiro, quænam illæ quinque Prouinciæ fuerint: nempe duæ Aquitaniæ, & tres Lugdunenſes.

Coniungitur & ſubiicitur Propræfecto Hiſpaniarum, *d. l. 15.*

Proclianus Vicarius quinque Prouinciarum ibi nominatur.

VICARIVS BRITANNIARVM.

Vnius tantum Vicarii Britanniarum mentio nomenque extat Codice Theodoſiano: nempe Pacatianus, ad quem data Conſtantini *l. 2. de exactionib.* Anno D. 319.

De COMITIBVS *rei militaris in genere.*

DVcibus potiores, *l. 11. de diuerſ. offic.*

COMES ÆGYPTI.

De Comite Ægypti agitur *l. 52. de curſu: l. vnic. de Comitib. & Tribun. ſcholar. l. 3. de patrocin. vicorum: l. 8. ſeu vltim. de Princip. Agent. in reb. l. 11. de Paganis.* Dicitur & Comes Ægyptiaci limitis, *d. l. 52. de curſu.* Inde Ægypti Comitiua, *l. 3. de Primicerio & Notar.*

Sub Præfecto Prætorio Orientis erat, *d. l. 52.*

Par dignitate cum Comite Ponticæ diœceſeos, ante quem tamen nominatur, *l. vnic. de Comitib. & Tribun. ſcholar.* Inſulæ Comitiuæ Orientis, ſiue Ægypti, *d. l. 3. de Primicerio.*

Euectionum faciendarum ius ei ademptum, *dict. l. 52. de curſu.* Eius prærogatiua, *d. l. vnic.*

Officium eius memoratur, *l. 3. de patrocin. vicor.* Princeps de ſchola Agentium in rebus, *l. vlt. de Princip. Agentium.*

Indiculus & Notitia Comitum Aegypti.

Romanus A. D. 391. ſub Theodoſio Magno, *d. l. 11. de Paganis.*

Heraclianus A. D. 395. ſub Arcadio, *l. 3. de patrocin. vicor.* vide Syneſii epp. decem *a 137. ad 146.*

Theodotus A. D. 435. ſub Theodoſio Iun. *l. 8. ſeu vltim. de Princip. Agent.*

COMES PONTICÆ DIOECESEOS.

Fit mentio *l. vnic. de Comitib. & Tribun. ſcholar.*

Iungitur Comiti Ægypti, *d. l. vnic.*

Prærogatiua eius, *d. l. vnic.*

COMES MACEDONIÆ.

Vnica de eo *l. 2. ſine cenſu:* & vnicus Acacius Comes Macedoniæ ſub Conſtantino Magno A. D. 327. cui inſcribitur *d. l. 2.*

COMES ASIANÆ DIOECESEOS.

Vnica eius mentio ſub Conſtantino Magno, *l. 1. finium regundor.* A. D. 330. quæ data ad Tertullianum V. P. Comitem Diœceſeos Aſianæ.

Vir Perfectiſſimus, *d. l. 1.*

COMES AFRICÆ.

COmes Africæ ſeu per Africam: de quo *l. 13. de diuerſ. offic. l. 51. 56. de hæreticis*, ſeu Comes rei militaris per Africam, *l. 3. de erog. mil. ann.* Comes rei militaris per transmarinas Prouincias, *l. 1. de Comitib. rei milit.*

Spectabilis Vir, *l. 31. in fin. de Epiſcopis.*

Prouinciarum Rectores monere debebat, *l. 15. de Decurionib.* de Conditis citra Vicarii arbitrium quidquam vſurpare vetabatur, *d. l. 3. de erog. mil. ann.*

Sedem habebat Karthagine, colligo ex ſubſcriptione *l. 15. de Decurionib.*

Officium eius. Dicitur armata apparitio Comitis Africæ, *l. 31. in fin. de Epiſcopis.*

Indiculus ſeu Notitia Comitum Africæ.

Sub CONSTANTINO M.	Annius Tiberianus A. D. 326. 327.
Sub VALENTIN. Sen.	Romanus A. D. 372. Vide & Amm. Marcellin. *lib. 28. cap. 6.* Zoſimum *lib. 4. cap. 16.*
Sub VALENTIN. Iun.	Gildo A. D. 386. 393. Vide Claudianum de bello Gildonico. & *l. 9. de adulter.* Symmachum, Zoſimum, & præterea *l. 16 de bonis proſcript. l. 7. de metatis*: *l. 19. de bonis proſcript. l. 19. de pœnis*: *l. 9. de metat.* & dicta ad *leg. 3. ad leg. Cornel. de Sicar.*
Sub HONORIO.	Marcharidus A. D. 401. Vt puto, Gildonis ſuffectus, mox & proſcriptus, *l. 18. de bonis proſcript.*
	Bathanarius A. D. 401. Vid. de eo *d. l. 18.* Meminit & Zoſimus *lib. 5. cap. 37. in fin.* in geſtis Ann. 408.
	Heraclianus A. D. 410. Vid *l. 51. de hæreticis.* Eadem lex rurſum propoſita A. 415. *l. 56. de hæreticis.* vide & Zoſimum in geſtis Anno 408. *lib. 6. cap. 8. 9.* Oroſium, Marcellinum *Chronico.* De eodem eſt *lex 13. de infirm. his quæ ſub Tyran. l. 11. de pœnis.*

COMES HISPANIARVM.

DE eo agitur *l. 4. de Decurionib. l. 1. de accuſat. l. 2. de fide teſtium*: *l. 5. de donationib. l. 3. de maternis bonis*: *l. 8. de nauicul.*

Sublimitas tua, *d. l. 4. de Decurion.*

Sedes Comitis Hiſpaniarum, Corduba, arg. *l. 1. de accuſat.*

Sub Conſtantino Magno tantum eius mentio.

Indiculus ſeu Notitia Comitum Hiſpaniarum.

Octauianus A. D. 317.

Seuerus A. D. 333. 334. 336.

COMITES *per* GALLIAS *ad Rhenum.*

FIt eorum mentio, & quidem ad Rheni limitem in Valentiniani Sen. *l. 9. de re milit.* Anno 367. Huiusmodi fuit Comes Argentoratenſis in Notitia *Imperii.*

COMITES Prouinciarum, *l. 1. de offic. Rector. Prouinc.*

De DVCIBVS *in genere.*

DVces, quorum etiam mentio fit *l. vlt. de curſu*: *l. 128. de Decurion.* & *l. 9. de re milit.* *l. vnic. de luſor. Danub. l. 11. in fin. de diuerſ. offic.* a quibus Ducatus, *l. vltim. de domeſticis*, dicuntur plenius Duces limitum, *l. 6. 9. de cohortalib. l. 5. de fil. mil. apparit. l. 2. de venat. ferar. l. 1. de Comitib. & trib.* Duces militum, *l. vltim. de Veteranis.* Duces Prouinciarum, *l. vnic. de Comitibus & Tribun. ſcholar. l. vltim. de curſu.* Duces in Prouinciis adminiſtrare, *l. vltim. de Comitib. rei milit. l. vnic. de Comit. & Archiatris*: indeque, ingredi Prouinciam ſuam, *l. vlt. de curſu.*

His regendæ militiæ cura commiſſa erat, *l. vlt. de re militari.* Ad eos pertinebat cura cingendorum militum, *l. 5. de fil. mil. appar.*

Spectabiles erant, *l. 27. de cohortalib. l. 30. de erog. mil. ann.* Clariſſimi, *l. 113. de Decurion.* Grauitas tua, *l. 4. de cohortalib.* Experientia tua, *l. 8. de Paganis*: *l. 47. de curſu.* Laudabilitas tua, *dict. l. 47.*

Sub Magiſtris militum erant, *l. vltim. de Veteranis*: *l. 1. de venat. ferarum*: *l. 9. de re militari.*

Gradus eorum. Poſt Comites, *l. 11. in fin. de diuerſ. offic.* Inter Vicarios, Duces & eos qui Comitiuam primi ordinis meruerant, nihil intererat, *l. vnic. de Comitibus & Archiatris S. Palat.* Primicerii Domeſticorum Tribunatu aucti, ex-Ducibus exæquati, *l. vltim. de domeſtic.*

Ducibus in Prouincias pergentibus curſus publicus præſto erat, *l. vltim. de curſu.* Ipſi neque facere euectiones, neque vſurpare curſum publicum citra euectionem Principis potuere, *l. 77. vltim. de curſu publ.* Semel ingreſſi Prouinciam ſuam, expeditionem militarem iumentis propriis exequi debebant, non etiam curſu publico, vt *d. l. vltim. de curſu.* A primipilaribus munerum vel ſportulæ nomine aliquid exigebant, *l. 6. 9. 27. de cohortalib.* Patrocinia quandoque præſtabant ruſticis & colonis: aduerſus quod vide *l. 1. de patrociniis vicorum*, & *Libanium* περὶ προστασιῶν.

Ducis & Præſidis ſimul Officia quandoque idem functus: vt Matronianus Dux & Præſes Sardiniæ, *l. 3. ad L. Iul. repet.* Idem Dux & Corrector, *l. 133. de Decurion.*

Ad Præturam vel editionem etiam qui Ducatum adminiſtrarant, vocari poterant: exceptis tantum qui grauiſſimam armatæ militiæ ſollicitudinem longa temporum ſerie pertulerant, *l. 28. de Prætorib.* vide & Symmachum *lib. 7. epiſt. 95.*

Poſt emeritam militiam, ad Ducatus honorem prouecti, immunes a Prætura erant, *d. l. 8. de Prætoribus.* & *l. 13. de proximis.*

Ex Duci-

Ex Ducibus, *l. 1. de Decur. & ſilent.*

Ad limitem reuocati Duces finita adminiſtratione, ſi quid adminiſtrationis tempore publice, priuatim peccaſſent, *l. 3. ad L. Iul. repet. l. 13. de operib. publ.*

Officium Ducis, *l. vltim. de curſu: l. 1. 2. de venatione ferarum.* Officium Ducianum, *l. 2. de venat. fer.* vide infr. in Duce *Libya.*

Apparitores Duciani, *l. vnic. de quadrimeſtr. breuibus.*

Ad cuſtodiam limitum diſpoſiti, *l. vltim. de litorum & itin. cuſtod.* Hi quadrimenſtruos breues erogationis in militares expenſas factæ conficiebant, *d. l. vnic.*

Domeſticus, Manipularius, Miniſter Ducis, *l. 3. ad L. Iul. repetund.*

DVX ÆGYPTI.

DE eo *l. vltim. de Comitib. rei mil. l. 1. de patrocin. vicor. l. 5. de Legatis: l. 43. de appellat.*

Indiculus Ducum Aegypti.

Victor A. D. 364. ſub Valente.

Merobaudes A. D. 384. ſub Theodoſio Magno, vide & Zoſimum *lib. 4. cap. 17.*

DVX LIBYÆ.

Vnica tantum de eo *l. 16. de Numerariis.*

Officium eius.

Numerarii.

Scriniarii.

Adiutores.

Domeſtici. *d. l. 6.*

Finito Officio eundem actum repetere non poterant, *d. l. 16.*

Nomen vnius tantum Ducis Libyæ hoc Codice extat: puta Vitaliani Anno 417. ſub Theodoſio Iun. *d. l. 6.*

DVX PALÆSTINÆ.

Vnica de eo lex, *l. 30. de erog. mil.*

Spectabilis Vir, *d. l. 30.*

Officium eius, quod & Ducianum Officium dicitur, *d. l. 30.*

Sub diſpoſitione eius, inter alia Verſauinum & Mœnænum caſtrum, *d. l. 30.* (Notitia Imp. *Equites Dalmata Illyriciani Beroſaba. Equites promoti Illyriciani Menoide.*)

DVX OSDROENÆ.

Vnica tantum de eo *l. 8. de Paganis.*

Experientia tua, *d. l. 8.*

Nomen vnius tantum Ducis Oſdroënæ extat hoc Codice Palladii ſub Theodoſio Magno Anno 382.

DVX MESOPOTAMIÆ.

Duæ tantum de eo leges, puta *l. 4. de cohortalib. l. 6. de fil. mil. apparit.*

Grauitas tua, *d. l. 4.*

Vnius tantum Ducis Meſopotamiæ hoc Codice nomen extat: puta Antonii ſub Conſtantio Anno D. 349. *d. l. 4. de cohortalib.* & *d. l. 6. de fil. mil. apparit.*

DVX LIMITIS EVFRATENSIS.

Duæ eius mentiones in *l. 2. ne Comitib. & Tribun. lauacra*, & *l. 2. de venat. ferarum.*

Officium eius memoratur *d. l. 2.* Ducianum Officium vocatur, *d. l. 2.*

DVX ARMENIÆ.

De eo *l. 57. de curſu:* & *l. 15. de re militari.*

Experientia tua, *d. l. 57.* Laudabilitas tua, *d. l. 57.*

Officium quod eius iuſſionibus obſecundabat, *d. l. 57.*

Vnius tantum Ducis Armeniæ hoc Codice memoria extat: puta Remiſthei Anno 396. & 397. ſub Arcadio: idque duabus illis legibus, quæ ad eum datæ ſunt.

DVX PONTICÆ.

Huius mentio vnica, *l. vlt. de re milit.*

DVX LIMITIS SCYTHICI.

Vnica de eo *l. vnic. de Luſoriis Danubii.*

Officium eius quoque memoratur, *d. l. vnic.*

DVX LIMITIS MYSIACI.

Vnica de eo *l. vnic. de Luſor. Danub.*

Officium eius, *d. l. vnic.*

DVX DACIAE RIPENSIS.

Vnica eius mentio *l. 13. de operib. publ.*

Et vnius tantum ibidem eius mentio: Tautomedis Anno D. 364.

DVX TRIPOLITANAE.

Duæ tantum de eo leges, puta *l. 33. de Decurionib. l. vlt. quorum appellat.*

Idem Dux & Corrector, *d. l. 133.* Comites & Dux, *d. l. vlt.*

Duorum nomina extant.

Siluanus A. D. 393. *d. l. 133.*

Neſtorius A. D. 406. *d. l. vltim.*

Apparitores eius, *d. l. 133.*

DVCES *per* GALLIAS *ad Rhenum.*

Horum mentio, & quidem ad Rheni limitem, *l. 9. de re militari.*

DVX SARDINIAE.

Vnica de hoc lex Theodoſii Magni: puta *l. 3. ad L. Iul. repet.*

Duorum memoria extat.

Natalis, *d. l. 3.*

Matroniani, cui lex illa inſcribitur A. D. 382. ſub Theodoſio Magno.

Idem Dux & Præſes quandoque, vt *d. l. 3.*

Domeſticus eius, Manipularius, Miniſter, *d. l. 3.*

De CLARISSIMIS *in genere.*

l. 52. de hæreticis.

De RECTORIBVS PROVINCIARVM *in genere.*

REctores Prouinciæ vel Prouinciarum, *l. 1. de pignorib. l. 1. ſi quis pecun. conſt. l. 2. de præd. Senator. l. 10. 18. 22. de Iudæis: l. 2. 10. 11. de Iuriſdict. l. 15. 85. 10. 73. de Decurion. l. 4. de Paganis: l. 23. de pœnis: l. vltim. de his qui ſuper relig. l. 9. de metal-*

metallis : l. 4. de extraordin. l. 2. de Actor. Procur. l. 8. de donat. l. 3. de relationib. l. 1. ne quis in Palat. man. l. 15. de Agentibus : l. 5. 7. 13. 64. de curſu: l. 1. 2. ne quid publ. lat. l. 12. de Numerar. l. 15. 18. 34. 41. de operibus publicis : l. 2. de Princip. Agens. l. 12. de ſuſceptorib. l. 2. de milit. veſte : l. 40. de hæreticis : l. 9. de Legatis : l. 12. & 17. de exaction. l. 4. in fin. de deſertorib. l. 3. de iis quæ adminiſtr. l. 5. 6. de executor. l. 6. de cohort. l. 11. de diuerſ. offic. l. 2. de præd. & mancip. Curial. Rubr. ſi Prouinciæ Rector. l. 8. de donat. l. vnic. ne ſine iuſſu Princip. l. 1. in fin. de annona & trib. l. vnic. ne damna Prouincialibus.

Rectores abſolute, *l. 18. in fin. de exactionib. l. 87. de Decurion. l. 12. de Iudæis : l. 3. & 4. de extraordin. l. 2. de poſtliminio : l. 1. de lucris Officior. l. 5. de metallis : l. 4. de Numerariis : l. 31. de appellat. l. 35. de operibus publ. l. 2. de iis quæ adminiſtrantibus: l. 7. de proximis. l. 10. de diuerſ. offic. l. 2. de Aquæductu : l. 4. de offic. Rector. Prouinc.* Ordinarii Rectores, *l. 2. ſi vagum per. mancip l. 4. de Spectaculis : l. vltim. de Aduocato fiſci.* Rectores Prouinciarum, quibus Prouinciæ gubernacula euenerunt, *l. 2. ne Principib.* Hi qui Prouinciæ præſunt, *l. 49. de curſu,* Prouinciæ Præſidentes, *l. 4. 5. de offic. Rector. Prouinc.* Prouinciales dignitates, *l. 106. de Decurionibus.* In poteſtate publica poſiti, atque honore Prouinciarum adminiſtrandarum, *l. vnic. ſi Prouinciæ Rector.* Adminiſtrantes, *l. 10. de metatis: l. vnic ſi Prouincia Rector. tit. de iis qui adminiſtrantib.* Hinc adminiſtrationes, *l. 1. 2. de honor. cod. l. 52. 155. 159. 160. de Decurion.* in adminiſtratione ciuili ac Prouinciæ gubernaculis ſub Iuriſdictionis licentia conſtituti, *l. vnic. de Comitib. qui Prou. regunt.* In adminiſtratione poſiti, *l. 31. de operib. publ.* Adminiſtratores, *l. 5. de his quæ adminiſtr. l. 21. de Paganis: l. 1. de Decur. & ſilent. l. 2. de adſeſſorib. l. vnic. ſi Prou. Rector. l. 10. de Cenſitorib.* Quibus Prouincia credita, *l. 28. de ſuſceptorib. l. 15. de Agentib.*

Cognitores, *l. 10. de Iuriſd. l. 4. de admin. & per. tutor. l. 2. de fructib. & lit. exp. l. 5. vnde vi : l. vltim. de exaction. l. 110. 175. de Decuri. l. vlt. de naufragiis : l. 2. vt intra annum : l. 12. de accuſat. l. 6. de quæſtionib. l. 16. de pœnis : l. 24. quorum appellat. l. 14. in fin. de priuil. eorum qui in ſ. p. l. 37. de appellat.* Ordinarii Cognitores, *l. 12. de Legatis : l. 1. de Religione.* Iudicantes, *l. 7. de appellat. l. 109. in fin. l. 134. de Decurionib. l. 4. quorum appellat. l. 24. 54. de hæreticis : l. 7. de proximis.* Iudices frequentiſſime pro Rectoribus Prouinciarum (quomodo id diſerte interpretatur, *l. 7. de cenſu:) l. 5. de diu. reſcr. l. vnic. de offic. Vicar. l. vnic. de imaginib. Imp. l. 1. 2. 3. 4. de Spectaculis : l. 1. de ſcenicis : l. 1. de Lenonib. l. 7. de ſuſceptorib. l. 1. 3. de his quæ ex publ. collat. l. 1. de Paganis : l. 15. 18. de accuſat. l. 2. de his qui latron : l. 3. de indulg. debit. l. 1. de fide Cathol. l. 2. de quæſtionib. l. 2. de abolition. l. 20. 22. 25. 58. de curſu : l. 2. 4. vlt. de exhib. reis : l. 12. de cuſtod reor. l. 1. 6. 9. 39. 46. 47. 49. 61. 71. 77. 80. 85. 108. 150. 160. 175. 181. de Decurion. l. 7. 8. de extraord. l. 3. ne quid. publ. lat. l. 3. ad l. Corn. de falſo : l. 9. de metallis : l. 2. de præd. & mancip. Curial. l. 9. 12. de Numerar. l. 11. de deſertorib. l. vlt. ad L. Iul. de vi : l. 2. de exhib. reis : l. 14. 15. 16. 28. 29. 31. 35. 37. 43. de operibus publ. l. vnic. de offic. Præf. Præt. l. 1. 2. 3. 4. 6. de offic. Rector. Prouinc. l. vlt. de offic. Iud. omn. l. 1. vlt. de adſeſſorib. l. 7. de cenſu : l. 14. de Iudæis : l. 3. de annona : l. 8. 9. 11. 13. 15. 16. 20. 22. 30. 32. 33. 51. 58. 67. de appellat. l. 2. de expenſ. ludor. l. 1. 4. 5. 6. ad L. Iul. repet. l. 4. 46. 54. de hæreticis : l. vnic. de emend. propinqu. l. 1. de proximis : l. 1. de crimine pecul. l. 8. de pœnis : l. 8. 10. de indulg. crim. l. vltim. de excuſ. artif. l. vltim. de abolition. l. 6. in fin. de nauic. l. 1. de Palatinis S. L. l. 13. 17. 19. de diuerſ. offic. l. 23. de cohort. l. 3. ne quid publ. lat. l. 20. 22. 56. 62. de curſu : l. 16. 20. de exactionib. l. 5. de Relationib. l. 2. de ſepulcr. viol. l. 18. de accuſat. l. 2. de concuſſ. aduoc. l. 20. de extraordin. l. vltim. de cuſtod. reor. l. 13. de Prætorib. l. vnic. in fin. ſi quacunque præd. pot. l. 8. de deſertorib. l. 15. de pœnis : l. 11. de extraordin. l. 3. de indulgent. debit.* Iudices Prouinciarum : *l. 5. de cenſu.*

Ordinarii Iudices (quam vocem etiam retinuit Syneſius *epiſt. 144.) l. 9. de Senatorib. l. 10. de infirm. his quæ ſub Tyran. l. 8. de deſertorib. l. 3. de Legatis : l. 25. de appellat. l. 16. de cohort. l. 41. de operibus publicis : l. 3. de Suariis : l. 6. de metatis : l. 2. ne quis in Pal. l. 7. de petitionibus : l. 57. 68. 108. 117. 118. de Decurionib. l. 5. 16. de proximis : l. 11. de extraordin. l. 9. de diuerſ. offic. l. 8. ſeu vlt. de cenſu : l. 59. de curſu : l. 3. 3. de repar. appellat. l. 1. 2. de domib. ad rem pr. l. 6. de offic. Rector. Prouinc. l. 2. 9. 11. de Iuriſdict. l. 3. de donat. l. 12 de Agentib. l. 9. de Senatorib. l. 3. de Legatis :* hinc & ordinaria ſedes *l. vnic. ſi quacunque præd. poteſt. l. vltim. de his qui cond. propr.* Ordinaria poteſtas, *l. vnic. ſi quacunque præd. poteſt.* Cognitor ordinarius, *l. 12. de Legatis : l. 1. de relig.* Ordinarii Rectores, *l. 2. ſi vagum.* Ampliſſimis oppoſiti, *d. l. vlt. de cenſu.* Spectabilibus, *l. 16. de proximis.* Proconſulibus, Comitibus, Præfecto Auguſtali, Vicariis, *l. 15. de pœnis : l. 4. de curſu : l. 24. de cohort.* Vicariis, *l. 20. de petitionib. l. vnic. ſi quacunque præd. pot. l. vlt. de Aduoc. fiſci.* Rationalibus, *l. 1. de domib. ad rem pr.* Extraordinariis Iudicibus & Inluſtribus poteſtatibus, *l. 23. de Epiſcopis.* Iudicantes, *l. vltim. de falſo.*

Iudices ad Prouinciam deſtinati, *l. 20. de operib. publ.* Iudices Prouinciarum, *l. 3. de Decurion. & ſilent. l. 11. de deſertorib. l. 30. de ſuſceptorib. l. 3. de operibus publicis : l. vltim. de itin. mun. l. 17. de nauicul. l. 1. de naufrag. l. vltim. de quæſtionib. l. 3. ne Chriſt. mancip. l. 23. de Iudæis : l. 9. de metallis : l. 3. 37. de operib. publ. l. 1. 80. de Iuriſdict. l. 4. de tutor. & cur. appellat. l. 5. de cenſu : l. 3. in fin. de Decurion. & ſilent.* Iudices qui Prouinciis præſident, *l. 4. 5. ne ſanctum baptiſma.* Præſidentes, *l. 13. de diuerſ. offic.* Præſides, *l. 3. fin. regund.* Iudices Prouinciales, *l. 13. de accuſat. l. 8. de domib. l. 8. de cenſu : l. 6. de Cenſitorib. l. 12. de hæreticis : l. 1. de ſtud. lib. V. R.* Iudices qui in Prouinciis iura reſtituunt, *l. vltim. de tutorib.* Iudices quibus reddendi iuris in Prouinciis permiſſa eſt facultas, *l. 1. de ſentent. ex peric. recit.* Qui Prouincias moderantur, *l. 7. de Legatis.* Moderatores (quanquam ea voce quoque Proconſules quandoque comprehenſi) *l. vnic. ne ſine iuſſu : l. 25. de cohort.* Moderatores Prouinciarum, *l. quandam & l. vltim. de offic. Rector. Prouinc. l. 32. de ſuſceptorib. l. 161. 164. 175. 181. de Decurionib. l. 31. de Epiſcopis : l. 32. de petitionib. l. vltim. de fabricenſib. l. 4. ne ſanctum baptiſma : l. 13. de Paganis.* Iudices locorum, *l. 2. de ſepulcr. viol.* Grauitas tua, *l. 33. de curſu.* Sinceritas tua, *l. 8. de Iuriſd. & d. l. 33.*

Hi quandoque Comites quoque pri[illegible] ordinis erant, *l. vnic. de Comitib. qui Prouincias reg[illegible].*

Sub diſpoſitione Præfectorum Prætorio erant: hinc adeo cenſuræ eorum obnoxii erant, *l. 16. 18. 20. 21. de operibus publicis.* Ab his commonebantur; & commoneri iubebantur, *l. 2. 3. de operibus publicis : l. 1. 2. de paſcuis.*

Cognoſcebant ipſi de quibuſdam, in aliis Arbitros dabant, *l. 2. 8. de Iuriſdict. l. 3. fin. regund.* & *l. vltim. l. vnic. de Religioſis.* Leges Prouinciarum Iudicibus per Præfectos Prætorio intimabantur, *l. vltim. de itiner. mun.* Ipſi Præfectos Prætorio conſulebant; *l. 41. de operibus publicis :* & ad eos referebant, *l. 5. de Veteranis.* A Iudicibus ad P. P. appellabatur, *l. vnic. de offic. P. P.*

Erant

Erant & ſub Vicariis, *l. vnic. de offic. Vicarii.* Et nonnulla his in defectum Vicariorum, competebant, vt *l. 33. de curſu.*

Quæ ad Officium & munus eorum pertinebant, ea habes in paratitlo *de Officio Rectoris Prouinciæ.* Gladii ius habebant, *l. vnic. ne ſine iuſſu.* Quædam his vetita, vt *l. vnic. ſi Prouinciæ Rector. l. vnic. ſi quacunque præd. poteſt. tit. de his quæ adminiſtr.*

Comitiua primi ordinis quandoque decorabantur: qui poſt depoſitam adminiſtrationem Vicariis exæquabantur, *l. vnic. de Comitib. qui Prouincias regunt.*

De *Prætoriis* Iudicum, vide *l. 2. ne quis in Palat. l. 1. de domib. ad rem priu. l. 6. de metatis: l. 3. de offic. Iudic. omnium: l. 8. 35. de operibus publicis*, quæ & domus Iudiciariæ: *d. l. 8.*

De *Secretariis Iudicum* (quod & ipſum commune Spectabilibus aliiſque Magiſtratibus) *l. 5. de pactis: l. 20. de exactionib. l. 8. in fin. de Iuriſdict. l. 1. de Præfectis Prætorio: l. 16. de proximis: l. 5. 7. de proximis: l. 1. & 2. de offic. Rector. Prouinc.* quæ & publica ſecretaria, *l. vltim. de denuntiat.* Fores Secretarii, *d. l. 2.* Velum erat ad fores Secretarii, *d. l. 1. de offic. Rector. Prouinc. l. vltim. de naufragiis.* Tribunal: de eo vide *l. 2. de offic. Rector. Prouinc.* Ingreſſus in Secretarium Iudicis, inque eo conſidendi ius quibus pateret, vide *l. 5. & 7. 16. de proximis: l. vnic. de offic. Iudicum ciuilium.*

De *Aduocatis fiſci* in eorum foro, vide *l. 3. 32. de petitionibus: l. vltim. de Aduocat. fiſci.*

De *ſalutationibus Iudicum* & ordine in iis ſeruato, *l. 1. de Præfectis Prætorio: l. vnic. de Comitibus: l. vnic. de præpoſ. S. C. l. 4. de donat. l. 5. de proximis:* Et oſculandi in his ſalutationibus iure, *d. l. 4. de domeſticis:* De conſedendi iure in Secretario cum his *l. vnic. de offic. Iudic. ciuilium: l. 5. 7. de proximis.*

De *Tranſitu Iudicum* per Prouinciam, *l. 4. 5. de offic. Rect. Prouinc. l. 2. ne quis in Palat.*

Officia ſeu *Officiales Iudicum* ſeu Rectorum Prouinciarum: De his *l. 2. de exhib. reis: l. 12. de exactionibus: l. vnic. ne damn. l. 43. de indulgent. l. 4. de extraordin. l. vltim. de præd. Senat. l. 31. de diuerſ. offic. l. 1. 3. de offic. Rector. Prouinc. l. 43. de operibus publicis: l. 1. 2. 3. 4. ne quid publ. læt. l. 15. de accuſat. l. 5. 6. vltim. de cuſtod. reorum: l. vnic. ſi quis eam cuius tutor. l. vnic. de mulier. quæ ſe ſeruis: l. 2. vltim. ad L. Iul. de ambitu: l. 8. 10. de priuil. eorum qui in S. Palat. l. unic. de offic. Iudic. ciuil. l. vltim. de adſeſſorib. l. 6. 8. de Iuriſdictione: l. 47. de Decurionib. l. 25. 51. 58. 59. 60. de appellat. l. 3. vltim. de Aquæductu: l. 1. 2. de venatione ferarum: l. 2. de gladiatoribus: l. 3. de præd. Senator. l. 4. de Princip. Agent. l. 13. de erog. mil. ann. l. 40. de curſu: l. 25. de appellat. l. 1. de deſertoribus: l. 3. in fin. de Decur. & ſilent. l. 10. de Palat. S. L. l. 20. de extraordinar. l. 13. de Prætoribus.* Ordinarium Officium, *l. 7. de bonis proſcript.* Prouinciale Officium, *l. vltim. de his qui cum diſpenſ. l. 41. de operibus publicis: l. 40. in fin. & 58. de hæreticis.* Officium Prouinciarum, *l. 21. de Prætoribus.* Officium Prouinciale, *l. 22. de cohort. l. vnic. de quadrimenſtruis breuib.* Officia Rectorum, *l. 1. ſi quis pecun. conſt. l. 8. in fin. de deſertoribus.* Rectorum Prouinciarum, *l. 12. de cohort.* Officium Rectoris Prouinciæ, *l. 2. de milit. veſte.* Officiales Rectorum, *l. 21. 22. 23. 24. 25. 28. de cohort.* Officia Iudicum, *l. 3. de exactionibus.* Qui Prouinciarum Rectoribus obſequuntur, *l. vnic. ne damn. Prouinc.*

Apparitiones Iudicum, *l. 15. de proximis.* Apparitio Prouincialis, *l. 4. ne conlat. transl.* Apparitio moderatoribus obſecundans, *l. 13. de Paganis.* Apparitio Prouinciarum Rectorum, *l. 4. de Decur. & ſilent.* Apparitores Rectorum Prouinciæ, *l. 14. de pœnis: l. 1. de fide Cathol.* Apparitores, *l. 2. de præd. Senatorum.* Apparitores Iudicum, *l. 11. de Curioſis: l. vnic. ſi quacunque præd. poteſt.* Cuiuslibet Iudicis, *l. 19. de diuerſ. offic.* Ciuilis apparitio, *l. 12. de Veteranis: l. 31. de Epiſcopis.*

Cohortales ſeu cohortalini: de quibus vide Paratitlon *de cohort. lib. 8.*

Militia Iudicum, *l. 23. de cohort.* Apparitor Prouincialis, *l. 4. de Palatinis S. L. l. 26. de cohortalibus.* Apparitores Rectorum, *l. 2. in fin. de poſtliminio.*

Per hos ſtatuta complebantur, & neceſſaria peragebantur, *l. 1. de habitu.* Erant autem hi perpetui in Prouinciis, *l. 59. de appellation.* Neque iudicem ſuum deſerere poterant, *l. 16. de Palatinis S. L.* Annonas conſequebantur e fiſco, *l. 3 de Numerariis: l. 19. de erog. mil. ann.* exceptis Exceptoribus, *l. 17. de diu. offic.*

Veſtis eorum ſeu habitus: penulati erant, *l. 1. de habitu quo vti oportet:* diſcoloribus palliis pectora contegebant, vt ex his dignoſcerentur, obſeruabantque ſeu obfirmabant cingulis interiorem veſtem, *d. l. 1. de habitu.* Suggerere Iudicibus Leges, eiſque obſiſtere perperam agentibus & ab illicitis deducere debebant, alioquin puniebantur, *l. 16. de nauicular. l. 10. 11. de Paganis: l. 15. de pœnis: l. 5. de relationibus: l. 15. de accuſat. l. 12. in fin. 21. de Piſtoribus: l. 3. in fin. de Agentibus: l. 64. de appellat. l. 85. in fin. de Decurionibus: l. 16. de nauiculariis: l. 8. in fin. de appellat. l. 34. 58. in fin. 59. de appellat. l. 46. de hæreticis:* nominatim Adiutor & Subadiuua, *d. l. 2. in fin. de Agentibus.*

Muneris ſeu *officii eorum erant hæc.* Ordines dignitatum ſeruandi cura, *l. 10. de Agentibus.* Locorum a Principe donatorum poſſeſſionem donatariis tradebant, *l. 41 43. de operibus publicis.* Ad ſeparatas Prouinciarum ſecretaſque partes neceſſariis ex cauſis aliquando dirigebantur, inque eum finem, binas annuas euectiones iis Præfectus Prætorio faciebat, *l. 12. de curſu.* In munus aliquod niſi Principe (Officii) ordinante mitti non poterant, *l. 1. 2. de Principis Agentibus.* Exigebant tributa, *l. 15. de proximis.* Tyrones, *l. 20. de tyronibus:* potentiorum poſſeſſorum domos, *l. 12. de exactionibus.* Senatorias functiones, *l. 2. 3. de præd. Senator.* quod abolitum, *l. vlt. eod. tit.*

Mancipes curſus publici electi, *l. 42. de curſu:* mancipatus cura ad Officiales Iudicum veteranos ſeu emeritos quandoque reducta, *l. 23. 26. 34. 46. de curſu.* In ſubſidium ad Curiales, *dict. l. 26.* ad Curiales id reductum, *l. 58. eodem titulo.* Compulſores, *l. 4. ne conlat. translat.* Suſceptores & præpoſiti horreorum, *l. 5. 6. 7. 9. 31. de ſuſceptoribus.* Suſceptores veſtium, *l. 1. de milit. veſte.*

Vetita his ſequentia. Debiti reum, quem Rationalis Officium ad ſolutionem cogit, abducere vetiti, *l. 4. in fin. de Palatinis S. L.* Ad matrisfamiliâs domum, ad eam extrahendam, etiam ob tributa publica mitti, *l. 1. de officio Iudicum ciuilium.* In curiales, nauicularios & cætera corpora Africæ quid eis licere vetitum, *l. 11. de Curioſis.*

Corruptelæ & peccata eorum varia fuere. Ex collecta Prouincialium præda ad maiores militias feſtinabant, *l. 11. de Curioſis.* Periculo eorum multæ erant, *dict. l. 1. de milit. veſte: l. 41. de operibus publicis.* Piſtores prædia quæ priuato iure poſſidebant vendere, transferre in Officialem non poterant, cum in alios poſſent, *l. 3. de Piſtoribus.* In Conſtitutionibus Officiis quoque pœnæ comminatio de more fiebat, ſi quid neglexiſſent: vide vel *l. 25. 29. 32. 34. 48. 51. 59. 64. de appellat.* vide & Symmachum *l. 9. epiſt. 121.* ſub Cuſtodia eorum rei continebantur, *l. 2. de exhib. reis.* Denique Officiales

militia Curia non liberabat, *l. 13. 22. 31. 42. in fin. 82. 83. 96. 113. 134. 137. 147. 175. 181. de Decurionib.*
Genera & Ordo Officialium.

Primores Officii, *l. 6. de Iuriſdict.*

Princeps Officii, *l. 3. & 5. de iis qua adminiſtr. l. 1. de officio Rectoris Prouinciarum: l. 5. de proximis: l. 6. de Principibus.* A quo Principatus, *l. vnic. ne damna.* Is litigatores in Secretarium inducebat, *dict. l. 1. de officio Rectoris Prouinciarum.* Ad hunc pertinebat ſalutationum & conſeſſus cura, *dict. l. 5. de proximis.* Leges Imperatoriæ, præceptiones Iudicum, ſine notione eius impleri non poterant, *l. 6 de Principibus Agentium.* Agentes in rebus dirigebantur, *dict. l. 6.* Gubernare officia dicti *dict. l. 6.* Verum plene de his vide Paratitl. *de cohort. Principibus.*

Capita Officii, *l. 5. de proximis: l. 4. de extraordinariis.* Primates officiorum, *lex 30. de ſuſceptoribus: lex 40. de hereticis: l. vltim. de officio adſeſſorum: l. 16. de pœnis.* Primores Officii, *l. 6 de Iuriſdict. l. 4. in fin. de deſertorib.* Proceres, *l. 10. de metatis.*

Adiutores Officiorum ſeu Principum, *l. 1. de officio Rectoris Prouincia: l. 8. 16. de Numerar. l. 10. de cohort.*

Cornicularii, *dict. l. 10. de cohortalibus: l. 32. de erog. mil. ann. l. 5. de proximis: l. 3. de iis qua adminiſtr.* Qui Corniculum gerunt, *dict. l. 5. de iis qua adminiſtr.* De his eſt pars *tituli 4. lib. 8.* vbi vide Paratitlon. Hos ſalutationum & conſeſſus cura reſpiciebat, *dict. l. 5. de proximis:* vide & *l. vnic. de Comitibus vac.*

Habebant & hi *Auditores* ſuos, *l. 10. de cohort.* Chartas ac ratiocinia publica tractabant, *l. 11. de diuerſ. offic.*

Commentarienſes, *l. 5. de cuſtod. reorum: dict. l. 3. & d. l. 5. de iis qua adminiſtr.* Adiutores commentarienſium, *d. l. 5. de cuſtod. reor.*

Tabularii Prouinciarum, & Vrbium ſingularum, *d. l. 5. de iis qua admin.* Tabularii Rectorum Prouinciæ, *l. 4. de Numerariis*: vide *titulum de tabulariis.*

Numerarii, *l. 2. 3. 5. de iis qua adminiſtr.* vide in *Ducib.* vide *tit. de Numerariis.* Sic antea vocabantur, *l. 9. de Numerariis.* In ea Prouincia peregrini, *d. l. 9.* Duo in Prouinciis ſingulis, *l. 16. eodem tit.* quorum vnus fiſcalis arcæ ratiocinium, alter largitionales titulos tractabat, *dict. l. 12.* Debitorum ac reliquorum modum frequenter Iudicibus ingerere debebant ſub actorum teſtificatione, *dict. l. 9.* Triennales erant, *dict. l. 9.* Biennio poſt adminiſtrationem in Prouinciis reſidere debebant ad rationem edendam torporis, *dict. l. 9.* Tormentis obnoxii erant, *dicta l. 9.*

Speculatores, *l. 16. de cohort.*

Domeſtici & Cancellarii quoque Iudicum quidam fuerunt, ab Officiis diuerſi: de quibus eſt ex parte titulus vltimus *lib. 1.* ac nominatim *l. vltim. eius tituli.*

Ordinarii, *d. l. 3. de iis qua adminiſtr. l. 16. de cohortalibus:* qui ſcilicet poſt Principem, Cornicularium, Commentarienſem, Numerarium erant.

Ab actis, qui iurgantibus acta reſtituebant, *l. 1. de offic. Rectoris Prouincia.*

Exceptores, *l. 17. de diuerſ. offic. l. 12. de Palatinis S. L.*

Centuriones, *dict. l. 1. de officio Rectoris Prouinciæ.*

De CONSVLARIBVS *in genere.*

DE Conſularibus eſt *titulus 18. lib. 6. l. 2. 3. de Primicerio: l. 7. 8. de proximis: l. 7. de honor. codicillis: l. 5. 6. 10. de Agentibus: l. 8. 9. 10. de domeſticis: l. vnic. de Prapoſitis Laborum: l. 19. & vlt. de Palatinis: d. l. 52. de curſu: l. 13. de accuſat. l. 4. ſeu vltim. ad L. Iul. de ambitu.* Titulis his compellati, Grauitas Tua, *l. 27. de curſu: l. 8. quorum appellat. l. 10. de Paganis.*

Inter ordinarias poteſtates, *l. 7. de honor. codicill.* Prouincias regebant & gubernabant, *l. vnic. de Conſularib.*

Præſidibus & Correctoribus potiores erant, iisque adeo præmittebantur, *tit. de Conſularibus & Præſidibus: l. 8. de cohort. l. vltim. ad L. Iul. de ambitu: l. 10. de Paganis.* Aliquando tamen poſtponuntur, *l. 12. de curſu.*

Conſularis dignitas, *l. 7. de honor. codicill. l. 10. de Agentibus: l. vnic. de Conſularibus.* Adminiſtratio Conſularis, *d. l. 17.* Faſces Conſularitatis, *d. l. vlt. de ambitu.*

Seuerius ſeu grauiore multa puniti quam Correctores & Præſides, *d. l. 10. de Paganis.*

Honorarii Conſulares quidam, *l. 23. de Pratoribus: l. 5. de honor. codicill.* Alii item inter Conſulares adlecti: de quibus multa mentio *lib. 6.* cum Conſularibus compoſiti nonnulli, *l. 2. de Primicerio.*

Inſignia Conſularium, *l. 5. de honor. codicill. l. 2. de Senatorib. & gleb. coll.* Faſces, *l. vltim. ad L. Iul. de ambitu.*

Iterare id munus non licuit, *d. l. vltim. ad L. Iul. de ambitu.*

Officia Conſularium, *l. 8. de cohort. l. 12. de curſu*, ſeu Conſulare Officium, *l. 18. de cohort.* Vnde ſumti hi per PP. Orientis, vide *d. l. 18.*

Tabularii, *l. 9. de Numerariis.* Ante Numerarii vocabantur, quod *lex illa 9.* abolet, inducto Tabulariorum nomine.

Ex Conſularibus erant Senatores, ſed immunes erant a Senatoriis oneribus, *l. 8. 9. 10. de domeſticis: l. vnic. de Prapoſit. laborum: l. 7. 8. de proximis: l. 5. 6. de Agentibus: l. 19. vltim. de Palatinis S. L.*

Conſularis PHOENICES.

Trium hoc Codice memoria extat.
Iulianus A.D. 362.
Leontius A.D. 372.
Petrus A.C. 380.

Sedes eius & ad eum ſcriptæ leges PP. vel Acc.
Tyri, *l. 52. de Decurionib.*
Berythi, *l. 9. de luſtrali conlat.*
Damaſci, *l. 9. de fil. mil. appar. l. 83. de Decurionibus.*

Conſularis (vide ſupra Proconſul) PALÆSTINÆ.
Vnius Conſularis Palæſtinæ fit nominatim mentio Leontii: ad quem data *l. 55. de Decurionibus.* Anno D. 363.

Conſularis SYRIAE COELES.
Hierocles A.D. 344.
Theodorus A.D. 347.
Hierocles A.D. 348.
Feſtus A. D. 365.
De eodem Conſulari accipe, *l. 2. de Aquaductu: & l. 11. de cohort.*
Cohortales eius, *d. l. 11. de cohort.*

Conſularis LYCIAE.
Pallius A. D. 382. ſub Theodoſio Magno: ad eum data *l. 17. de petitiou.*

Conſularis PANNONIAE SECVNDAE.
Grauitas tua, *l. 27. de curſu.*

Indiculus ſeu Notitia horum.

Helpidius A. D. 352. *l. 6. de Veteranis:* vbi dicitur ſimpliciter Conſularis Pannoniæ.
Africanus A. D. 355. 356. Ammianus Marcellinus, *lib. 15. cap. 3. & lib. 16. c. 8.* Errat Pancirolus,

cirolus, qui Helpidium Africano poſteriorem facit.
Victor A.D. 361. Ammianus Marcellinus *l. 21. cap. 10.* (Hic eſt Sex. Aurelius Victor, qui Cæſarum vitas ſcripſit.)
Fortunatus A. D. 365. *l. 27. de curſu.*
Conſularis NVMIDIÆ.
Valentinus A. D. 330.
Ianuarinus A.D. 399.
Conſularis BYZACENÆ. Hinc Conſularis Prouincia Byzacena, *l. 12. de diuerſ. offic.*
Aginatius A.D. 363. qui poſtea Vicarius V. R. factus: de quo Ammian. Marcell. *l. 28. cap. 1.* in geſtis Anno 319.
Catullinus, A. D. 314. *vide leg. 2. de appellat.* & *not. b.*
Conſularis TRIPOLITANÆ indicatur, *dict. l. 12. de diuer. offic.*
Conſularis AQVARVM.
Verſennius Fortunatus A.D. 315.
Maximilianus A.D. 330.
Conſularis CAMPANIAE.
Deco, *l. 3. de Suariis: l. 12. de pœnis: l. 5. ad S. C. Claud.*
Grauitas tua, *d. l. 5. ad S. C. Claud.* Vir Clariſſimus, *d. l. 3. de Suariis.*
De eius Iurisdictione intra Prouinciam ſuam, & in loco cum conditione finito, vide *l. 12. de pœnis.*
Officium eius, *d. l. 3. de Suariis.*

Indiculus ſeu Notitia Conſularium Campaniæ.

Barbetius Pompeianus A.D. 333.
Buleforus A. D. 364.
Felix A. D. 365.
Amphilochius A. D. 370.
Gracchus A. D. 397.
Conſularis PICENI.
Kariſſime, *l. 5. de pactis.* Sinceritas tua, *l. 17. de operibus publicis.*
Vrbium, quibus is præerat, mentio *d. l. 17.*

Indiculus.

Valentinus al. Valentinianus A. D. 365.
Sophronius A. D. 370.
Conſularis SVBVRBICARIVM Regionum.
Anatolius, cuius mentio *l. 9. de annona & trib.*
Iudicum Suburbanarum Prouinciarum fit mentio, *l. 13. de accuſat.* Ab his ad Præfectum Vrbis referebatur, *d. l. 13.*
Conſularis TVSCIAE.
Olybrius A. D. 370.
Claudius A. D. 389.
Conſularis VENETIAE.
Florianus A. D. 365.
Conſularis SICILIAE.
Domnus A. D. 368.
Conſularis BAETICAE.
Cœleſtinus A. D. 357.
Conſularis AEMILIAE & LIGVRIAE, vel ſimpliciter Aemiliæ & ſimpliciter Liguriæ.
Iunius Rufinus A. D. 321.
Flauianus A. D. 323.
Dulcitius A. D. 357.
Romulus A. D. 385.
(Ambroſius, ante Ann. D. 392. v. Paulinum in eius v. & Symmachum, *l. 3. epiſt. 147.*)
Arrianus A. D. 396.

De CORRECTORIBVS.

Correctorum mentio fit inter alia *l. 13. de accuſat. l. 10. de Paganis.* Conſularibus inferiores, Præſidibus vero potiores, *d. l. 10. l. 8. de cohort.* & in Notitia Imp.
Correctorum ſub PP. Italiæ Officia, *dict. l. 8. de cohort.*
Corrector TVSCIÆ, *l. 6. 8. de accuſat. l. 4. de Iurisdictione: l. 61. 65. de Decurionibus: l. 8. de accuſat.*
Sedes eius, Florentia, arg. *l. 8. de accuſat.*
Numerarii eius, *l. 6. de Numerar.*

Indiculus ſeu Notitia.

Auxonius A. D. 362.
Terentius A. D. 364. 365.
Maximus A. D. 366.
Corrector LVCANIÆ & BRITTIORVM, vel Brutiorum.
Eius mentio *l. 1. de priuil. appar. Magiſt. poteſt. l. 6. de priuil. eorum qui in ſ. p. l. 1. de relat. l. 1. de appellat. l. 1. de falſis: l. 3. de Decurionibus: l. 1. de fil. mil. appar. l. 2. de Epiſcopis: l. 25. de curſu.*
Rhegium ſedes eius, arg. *l. 1. de fil. mil. appar. l. 1. de relationib.* iunge *l. 1. de appell.*

Indiculus ſeu Notitia.

Claudius Plotianus A. D. 313. 314.
Mechilius Hilarianus A. D. 316.
Octauianus A. D. 319.
Artemius A. D. 364.
Symmachus A. D. 365.

De PRAESIDIBVS *in genere.*

DE Præſidibus eſt *tit. 19. lib. 6.* Horum mentio fit *l. vnic. de offic. PP. l. 1. de offic. Rectoris Prouinciæ: l. quadam eodem tit. l. 3. fin. regund. l. 3. 12. 18. de curſu publ. l. 13. de accuſat.* quanquam & nonnullis legibus Præſidum & ſimilibus appellationibus Rectores Prouinciarum intelligendi. Ab his Præſidatus, *l. 2. de Princip. Agent.* Præſidalis adminiſtrationis dignitates, *l. 7. de honor. cod.* Præſidalis induſtria, *l. 1. de offic. Rect. Prouinc.* Prouinciis Præſidentes, *l. 11. de exactionibus.* Prouinciæ meritis horum credita, *l. vnic. ne Præfect.* regebant & gubernabant Prouincias, *l. vnic. de Conſular. & Præſid.* Præſides diuerſorum Officiorum, *l. 18. de curſu publ.*
Inter ordinarias poteſtates, pariter vt Conſulares, *l. 7. de honor. cod.* Sed omnium poſtremi: Conſularibus proinde & Correctoribus inferiores, *d. l. 7. l. 8. de cohort.* & *l. vlt. ad L. Iul. de ambitu. l. 10. de Paganis.* Rationales præcedebant, *l. 2. de Princip. Agent.* & Principatu Agentium functos *d. l. 2.*
Vexilla Præſidalia, vt Conſularitatis faſces memorantur, *l. vltim. ad L. Iul. de ambitu.*
Ducis & Præſidis Officio ſimul quidam quandoque functi, *l. 3. ad L. Iul. repet.*
Tituli Præſidum, *V. P.* id eſt, Vir perfectiſſimus, *l. 4. de pœnis: l. 2. de cenſu.*
Grauitas Tua, *l. 2. de tempor. curſu. V. C* id eſt, Vir Clariſſimus, *l. 1. de temporum: l. 3. de proſtaſia: l. vnic. de ſtratorib.*
Sinceritas tua, *l. 3. de pœnis.*
Honorarii quidam *Præſides* fuere, & pro præmio Præſidatus collata prærogatiua, *l. 4. de Decurion. l. 23. de curſu: l. 4. de Decur.*
Præſidatu functi, dicti ex-Præſidibus, *l. 26. 36. 40. 42. de Decurion.*

Immunes a muneribus, quæ alias dignitate functis imponi ſolita, *l. 3. de bonor. cod.*

Cognitio Præſidis ipſius in quibus cauſis, *l. 3. in fin. finium regundor. l. vnic. in fin de litigioſis.*

Ius gladii habuerunt, *l. 1. ne ſine iuſſu Principis.*

Annonas de publico, & alimenta pecoribus accipiebant, *l. 3 de curſu publ.* Ideo ſuis ſumptibus non fiſci, non Prouincialium collatione mouere iis curſum licebat, *d. l. 3.*

Euectiones facere non potuere, *l. 12. de curſu.* Euectiones binas annuas Præſidibus faciebant Præfecti Prætorio; quibus ad ſeparatas Prouinciarum ſecretaſque partes neceſſariis ex cauſis Officiales ſuos dirigere poſſent, *l. 12. de curſu.* Ac præterea Princeps ſingulas his euectiones dabat, vt ad ſe referre poſſent, cum id fieri neceſſitas quædam exigeret, *d. l. 12.*

Sub Diſpoſitione Præfectorum Prætorio erant, innumeris Legibus.

Ex Præſidibus, *l. 26. 36. 41. 42. de Decurion. l. vnic. de oblat. equ.*

Officium Præſidum, *l. 8. de cohort. l. 12. in princ. de curſu*, ſeu Officiales Præſidum, *l. 1. de cohort. l. 12. in fin. de curſu.* Præſidale Officium, *l. 2. de Veteranis: l. 6. de fil. mil. appar. l. 134. de Decurion. l. 2. de venat. ferar. l. 4. 6. in fin. 8.*

Præſidiale vna litera amplius apud Ammianum Marcellinum *l. 28. cap. 1* ſicut *Præſidialis apparitor*, eidem *l. 17. cap. 3. in fin.*

Officium id non inter illuſtria: hinc Præſidalis Officii obſcuritas, *l. 134. de Decurion.*

Tabularii Præſidum, *l. 9. de Numerariis*, qui antea numerarii vocabantur, *d. l. 9.*

Præſes ARABIÆ.

Theodorus A. D. 346. *l. 4. de pœnis.*

Præſes AVGVSTAMNICÆ.

Auxentius A. D. 342. *l. 34. de Decurion.*

Titulus, Prudentia tua, *d. l. 34.*

Præſes CILICIÆ.

Eius mentio *l. 5. de ſuſceptorib.*

Sub Diſpoſitione P. P. Orientis, *d. l. 8.*

Indiculus Præſidum Ciliciæ.

Procopius A. D. 348. Ad eum data *l. 24. de appell.*

Maximus A. D. 358. Ad eum data *l. 1. de inoff. dotib.*

Innominatus A. D. 365. Ad eum data *d. l. 5. de ſuſceptoribus.*

Præſes EVFRATENSIS.

Officium Præſidale Eufratenſe, *l. 2. de venat. ferarum.*

Præſes OSDROENÆ.

Eius mentio, *l. 105. de Decurionib.*

Officium eius, *d. l. 105.*

Princeps Officii, *d. l. 105.*

Primipilaris, *d. l. 79.*

Præſes SYRIÆ PALÆSTINÆ.

Nam ita legendum in *l. 3. de protoſtaſia*, loco Frygiæ Palæſtinæ: vide Ammianum Marcellinum, *l. 14. cap. 8.*

Grauitas tua, *d. l. 3.*

Præſes LYCIÆ & PAMPHYLIÆ.

V. P. *l. 2. de Cenſitorib.* ſeu Cohors, *l. 79. de Decurionibus.*

Euſebius A. D. 313. *d. l. 2.*

Præſes INSVLARVM.

Fit eius mentio A. D. 409. in *l. 32. de Nauicul.*

Præſes DACIÆ.

Claudius A. D. 321. *l. 2. de inoff. teſt.*

Præſes EPIRI NOVÆ.

Grauitas tua, *l. vnic. de Stratorib.*

Sedes eius Apolloniæ, arg. *d. l. vnic.*

Officium eius, *d. l. vnic.*

Indiculus ſeu Notitia.

Zoſimus A. D. 365. *l. vnic. de Stratorib.* & A. D. 373. (forte 370.) *l. vnic. ne Præfect.*

Paulinus A. D. 372. *l. 22. de Epiſcopis.*

Præſes SARDINIÆ.

Sub PP. Italiæ, *l. 16. de curſu.*

Sedes eius Caralis, arg. *l. 1. de curſu.*

Sinceritas tua, *l. 3. de pœnis.*

Officium eius, *d. l. 16. de curſu.*

Indiculus ſeu Notitia.

Conſtantius A. D. 315.

Feſtus A. D. 319.

Helpidius A. D. 321.

Bibulenius Reſtitutus A. D. 353.

Laodicius A. D. 375.

Dux ſimul & Præſes.

Matronianus A. D. 382.

Præſes CORSICÆ.

Grauitas tua, *l. 2. de tempor. curſu.*

Felix Anno A. D. 319. *d. l. 2. de tempor. curſu.*

Præſes LVGDVNENSIS primæ.

Antonius A. D. 319. *l. 1. ſine cenſu.*

Præſes BÆTICÆ.

Incertus, ad quem Anno 324. datæ, *l. 1. de diſtr. pign.*

Egnatius Fauſtinus A. D 337. *l. 2. de diſtrab. pign.*

Præſes TARRACONENSIS.

Iulianus, ad quem data Anno 316. *l. 1. de temporum curſu.*

Præſes TRIPOLITANÆ.

Simplicius A. D. 399. ad quem data *l. 59. de appellat.*

Præſides incertæ Prouinciæ.

Florianus A. D. 318. *l. 1. de Veteranis.*

Iulianus A. D. 334. *l. 3. de fide teſtium.*

Argyrius A. D. 349. *l. 2. de longi temp. præſcr.*

PROSOPOGRAPHIA

SEV

INDEX PERSONARVM

OMNIVM,

QVARVM FIT MENTIO

IN CODICE THEODOSIANO.

NVMERO CIRCITER DCCL.

Ab Anno Domini 312. *ad Annum Domini* 439.

PROSOPOGRAPHIA CODICIS THEODOSIANI, ORDINE ALPHABETICO.

A.

ABLAVIVS ſub Conſtantino M. ſine dignitate Anno D. 315. *Conſtantio A. IV. Licinio IV.* Coss. *l. 1. de alimentis quæ inopes parentes.* Iubetur hæc lex proponi per omnes ciuitates Italiæ, videturque Ablauius dicto anno *Vicarius Italiæ* fuiſſe. vid. *not. b. ad d. leg.* PP. A. D. 326. *Conſtantino VII. & Conſtantio Cæſ. l. 6. de Epiſcop. l. 5. de nauicular.* A. D. 330. *Gallicano & Symmacho* Coss. *l. 2. de Iudæis.* A. D. 331. *Baſſo & Ablauio* Coss. *l. 1. de repudiis* Conſul fuit cum Baſſo A. D. 331. vid. *Chronolog.* & PP. A. D. 333. *Dalmatio & Zenophilo* Coss. *l. 5. de filiis milit. appar.* ſine Conſule, ſubdititia *l. 1. de Epiſcopi iudicio.* De hoc *Ablauio PP.* ſub Conſtantino Magno Eunapius, *in v. Ædeſii p. 40. Edit. Commelin.* vbi genus eius, patriam, potentiam, multis perſequitur. Ammianus Marcellinus *lib. 20. cap. 11.* Hic omnino non *Ælafius*, ſed *Ablauius* videtur, ad quem extat Conſtantini Ep. Anno 314. ſuper Concilio Arelatenſi, quam recitat Baronius *in Annal. an. cit.* Filia eius Olympias ſponſa primum Conſtantis, dein conjux Arſacis Armeniæ Regis, Marcell. *d. lib. 20. cap. 11.* Domum eius Conſtantinopoli (quæ poſtea Placidiæ Arcadii ſororis fuit) memorat Syneſius, *epiſt. 61.* meminit & forte Libanius *epiſt. 839. Edit. Wolff.* Eiusdem Ablauii ἀπὸ ἐπάρχων, meminit Palladius *in Lauſiaca, in V. Olympiat p.* 139. Conſulis Ablauii diſtichon memorat Sidonius Apollinaris, *lib. 5. epiſt. 8.* Interfectus is mox poſt mortem Conſtantini, vt teſtatur Eunapius *in vita Ædeſii p. 44. & 47. Edit. Commelin.* vt & Zoſimus *lib. 2. cap 40.* Hieronymus *Chronico, p. 182. Theſaur. Tempor. Scaliger.* Menologium Græcum *VIII. Kal. Auguſt.* Idem & *Capitularium lib. 6. tit. 366.* pro more ſeculi illius, *Dux Ablauius* vocatur.

ABTHARITVS, vel Abthartius (forte Autharicus,) ſub Theodoſio Iun. Comes Orientis Anno D. 435. *l. 8. de Princip. Agent.*

ABVNDANTIVS, ſub Theodoſio Magno, Comes & Magiſter vtriusque militiæ A. D. 392. *l. 128. de Decur.* A. D. 393. *l. 3. de Salgamo hoſpitibus non præb.* & *l. 18. de erogat. militar. annon.* Datæ Conſtantinopoli. Conſul fuit cum Theodoſio III. Anno D. 393. vid. *Chronolog.* De hoc Abundantio Claudianus *lib. 1.* in Eutropium *v.* 154. & Zoſimus *lib. 5.* in Arcadii rebus *c. 10.* qui nominatim ait, eum ἐπὶ Θεοδοσίȣ στρατηγὸν καὶ ὕπατον ἀποδεδειγμένον *ſub Theodoſio Præfectum militum & Conſulem fuiſſe.* Hieronymus Epitaphio Nepotiani pag. 17. *Tom. I. Oper. Edit. Francf. apud Chriſt. Genſch.* De eodem ſentit Aſterius homil. in feſt. Kal. *p. 60. in princ. Edit. Ruben.* De eiusdem exilio agit Hieronymus *in Epitaph. Nepotiani, pag. 17. Edit. cit.* Alius autem ab hoc is eſt, de quo agit Socrates *hiſt. eccleſ. lib. 7. cap. 7.* quique ἡγεμὼν τȣ̃ στρατιωτικȣ̃ τάγματος in Ægypto fuit.

ACACIVS, ſub Conſtantino Magno, Comes Macedoniæ, Anno D. 327. *l. 2. ſine cenſu vel reliquis*, quæ lex *data* dicitur *Theſſalonicæ.* Hic idem forte Acacius, cuius mentio fit in Epiſtola Conſtantini Magni apud ſcriptorem vitæ Conſtantini, *lib. 3. cap. 53. & 62.* data Conſtantinopoli, quam memorat Baronius *Anno 326. n. 67* Hic poſtea in Palæſtina fuit.

ACACIVS alius ſub Theodoſio Iuniore Comes ſacr. largitionum, A. D. 426. *l. 16. de murilegulis, l. vltim. de diuerſis officiis*, Datæ Conſtantinopoli. *l. vltim. de proximis ſacr. Scrin.* Data Nicomediæ.

ACINDYNVS, ſub Conſtantino Magno PP. Anno D. 326. *l. 3. de curſu publ.* quam legem tamen malim referre ad Annum D. 339. uti monui in *Chronolog.* ad annos citat. & *not. b.* ad *l. 3. de curſ. publ.* ſub Conſtantio PP. Orientis Anno D. 338. *l. 4. ſeu l. vltim. de temporum curſu.* Data & PP. Antiochiæ. Anno D. 340. *l. 3. de cuſtodia reorum.* In hunc Acindynum extat Symmachi Epigramma, *lib. 1. ep. 1.* vbi inter alia eum Præfectum Prætorio Orientis fuiſſe indicat:

Aurora in populis Regum Prætoria rexi.

Sed & Auguſtinus, *lib. 1. de Sermone Domini in monte § 50. cap. 16. pag. 186. Tom. III. Part. 2. Edit. Benedictin.* vbi *Antiochiæ* eum conſtitutum fuiſſe docet (pariter vt *lex vltim. de temporum curſu*) Præfectum & Conſulem vocat, illiusque iudicium quoddam memorabile in cauſa adulterii prolixe memorat. Conſul fuit cum Proculo Anno D. 340. V. *Faſtos & Marmora* in *Chronolog.* Symmachus quoque *d. epiſt. 1.*

Sed faſces pictura tacet: tu reſpice faſtos.

Item *ibid.*

Hic Conſul clarum produxit Acindynus auum.

Adde Auguſtinum, loco, quem modo laudaui.

ACONIVS ſub Conſtantio & Conſtante Vicarius Africæ, An. D. 338. *l. 2. de bonor. codicill.* appellatur hic integro nomine

Aconius Catullinus, vide infra *Catullinus.*

ADDEVS, ſub Theodoſio Magno Comes Domeſticorum Anno D. 393. *l. 5. de Domeſticis & pro*

rectoribus. Dat. Conſtantinopoli, *l. 4. Cod. Iuſt. de offic. Praef. Praetor. Orient.* Comes & Magiſter vtriusq. e militiæ per Orientem Anno D. 393. *l. 9. de Iudaeis.* Data Conſtantinopoli, & A.D. 395. *l. 6. de Domeſticis.* (vbi omiſſum *per Orientem.*) Dat. Conſtantinopoli. Inſcribitur Addæo Libanii *Epiſtola 982. Edit. Wolff.* qui idem omnino eſt, & appellatur a Libanio *Vir militaris.* Eundem quoque iodicat S. Ambroſius *Epiſt. 29.* ſiv. *57. Edit. Pariſ.* quod probatum in *Commentar. ad d. leg. 9. de Iudaeis.*

ADRIANVS, vide infra *Hadrianus.*

ÆLIANVS, ſub Conſtantino Magno Proconſul Africæ A.D. 313. *l. 2. de annona & tributis: l. 1. de exactionib.* Dat. Kalend. Nou. Hactenus hæ leges male referuntur ad Annum D. 315, *l. 1. de concuſſion. aduocator. l. 1. de aduocato fiſci.* Dat. VI Idus Nou. Anno D. 313. Acc. XV. Kal. Mart. Karthag. nempe A. 314. Eodem die XV. Mart. Ælianus de cauſa Felicis Aptungitani cognouit. Hæ leges hactenus male ad annum D. 315. referuntur. Nam Conſules ſubſcripti, tempori datæ legis non conueniunt, & in totum mutandi ſunt, ſubſcribendique Conſtatinus A. III. & Licinius III. id eſt an. 313. Conſtantinus enim an. 315. neque Treviris conſtitit, qui locus eſt legibus ſubſcriptus, neque etiam Ælianus Proconſ. Africæ fuit, ſed Probianus. vid. *not. g. ad leg. 1. de aduocat. fiſci.* Ælianus hic Proconſul Africæ eſt, qui Anno D. 314. de vita Felicis Aptungitani cognoſcere juſſus a Conſtantino Magno, eumque innocentem ſententia ſua pronuntiauit. Videndus de eo Optatus Afer Mileuitanus *lib. 1. de Schiſmat. Donatiſt. cap. 27. pag. 25. Edit. du Pin.* Geſta Collationis Carthaginenſ. *Cognit. 3 num. 555. 559. pag. 295. Edit Optati du Pin.* & Geſta Purgationis Felicis Aptungitani, habita Carthagine apud Ælianum Proconſulem Africæ, An. D. 314. Voluſiano & Anniano Coſſ. XV. Kal. Mart. *pag. 162 163. Edit. Optat. Auguſtinus poſt collat. cap. 32. & 33. & lib 3. contra Creſconium cap. 70. pag. 476. Tom. IX. Oper. Edit. Benedictin.* & *Epiſtola 68.* ſiu. *88. Edit. Benedictin.* vbi Conſtantinus ipſemet, ſcribens ad Probianum, Æliani ſucceſſorem, eius meminit. A. D. 320. Conſtantino Aug. VI. & Conſtantino C. Coss. *l. 1. de Praetorib.* vbi perperam editum P V. pro PC. Dat. VII. Id. Mart. *l. 2. de famoſis libellis, PP. Karthag. V. Kal. Mart.* vbi Helianus vocatur, *l. 3. quorum appellat.* PP. VI. Kal. Maii Karth. videtur hæc lex referenda ad Annum D. 320. quæ alioquin præfert Conſtantinum A. VII. & Conſtantium Cæſ. Coſſ. i.e. A. D. 326. Eidem inſcribitur ſine die & Cos. *l. 1. Cod. Iuſt. de officio Proconſulis & Legati.*

ÆMILIANVS ſub Conſtantino Magno PP. Italiæ A.D. 328. *l. 4. de extraord. ſiue ſordid. mun.*

ÆMILIANVS ſub Arcadio Imp. Magiſter Officiorum Anno D. 400. *l. 8. de metatis.* Dat. Conſtantinop. 405. *l. 1. de menſoribus.* Dat. Ancyræ. Præfectus Vrbi *Anno D.* 406. Arcadio A. VI. & Probo Coss. *l. 44. 45. 46. de operib. publ.* Dat. Conſtantinop. *l. 6. de denunciatione.* Dat. Conſtantinop. Huius Æmiliani P. V. Conſtantinopol. meminit auctor Chronici Alexandrini his ipſis Conſulibus Anno 406. *pag. 714. 715. Edit. Raderi.*

ÆMILIVS ſub Conſtantino Magno V. P. Rationalis, A.D. 313. *l. 1. de bonis vacantibus.*

ÆTERNALIS ſub Arcadio Imp. Proconſul Aſiæ A. D. 396. *l. 12. de fide teſtium: l. 3. de teſtamentis.*

AETIVS, ſub Theodoſio Iuniore P. V. Conſtantinopol. A.D. 419. Monaxio & Plinta Coſſ. *l. vlt. de calcis coctorib.* Dat. IV. Non. Octobr. Conſtantinopol. Meminit huius Aetii P V, his ipſis Coſſ. Auctor Chron. Alexandrini *pag. 721. Edit. Rader.* Eidem Aëtio inſcribitur *lex 5. Cod. Iuſt. de commerc.* quæ numerum corporatorum ſeu collegiatorum quorundam Conſtantinopoli definit. Male autem in vulgatis Editionibus Cod. Iuſt. vocatur Aëtius PP. rectius in aliis P V. vid. *not. b. ad leg. vlt. citat.* PP. Aetius dicitur A. D. 425. *leg. un. de imaginib. Imperialibus.* vid. ibi *not. b.* Conſul cum Valerio A D. 432. GOTHOFREDVS. Rarius ſoleo notare ad Gothofredum meum, ſed emendo, & inſero textui, ne opus in immenſum excreſcat, quod vbique animaduertent lectores. Sed non poſſum non hic loci, accurationis ergo, quædam monere. Aëtius hic PP. de cuius ciſterna conſtructa Conſtantinopoli loquitur Marcellinus *in Chron. ad an. 421. pag. 39. Theſaur. Tempor. Scaliger.* non eſt is, qui cum Valerio Conſul proceſſit an. 432, ut vult noſter. Geſſit enim hic honores in aula Orientali Theodoſii, ut patet ex legibus omnibus ſupra citatis, Aetius, autem, qui Conſul prodit anno 432. Occidentalis fuit, quod vel ſola *lex vltima de his qui ad eccleſ. confugiunt*, docere poteſt, quæ hanc ſeruat ſubſcriptionem, *Valerio & qui fuerit nunciatus*, quia ſcilicet Aëtium in Occidente Conſulem dictum eſſe, nondum innotuerat in aula Conſtantinopolitana. Vide Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. an. 432. num. 1.* Eſt autem Conſul Aetius occidentalis imperii ſalus, ut appellat cum ipſe Gothofredus *not. b. ad leg. 1. de imaginib. Imperial.* & de honoribus eius differit ex Frigerido, vt mirum ſit, auum oculatiſſimum hoc non animaduertiſſe. De hoc Aetio Magiſtro militum multa habes apud Procopium *de bello Wandal. lib. 1. c. 3.* Iornandem *de Reb. Get. cap. 34.* Idacium *in Chron. ad pag. 23. Theſaur. Tempor.* Proſperum *in Chron. an. 430* Frigeridum apud Gregorium Turonenſ. *hiſt. Francor. lib. 2. c. 8.* Marcellinum *in Chron. Coſſ. Valerio & Aetio.* itam *Aetio & Studio Coſſ. pag. 42. Theſaur. Tempor.*

AFRICANVS V.C. ſub Conſtantino Magno Anno Domini 326. *l. 1. de adulteriis*: vbi vide quæ dico in fine Commentarii.

AFRICANVS ſub Arcadio Imp. P. V. Conſtantinop. A. D. 395. *l. 6. de Aquaeductu.* PP. Conſtantinop, item 396. *l. 13. de annonis ciu.* PP. Conſtantinop. & *l. 152. de Decurionib.* PP. Conſtantinop. *l. 3. de praediis Senatorum. l. vnic. de dilat. ex conſenſu.* Dat. Conſtantinop. 397. *VI.* Kalend. Octobr, *l. 4. de teſtamentis.* Ad Africanum Præſidem extat Gregor. Nazianzeni *epiſt. 65.*

AGAPIVS peræquator, A. D. 416. *l. 13. de cenſitorib.*

AGINATIVS ſub Ioviano Imp. Conſularis Byzacenæ, Anno D. 363. *l. 1 de conlatione donatarum.* Hic idem *Aginatius*, puto, eſt, quem poſtea Vicarium Vrbis Romæ fuiſſe ſcribit Ammianus Marcellinus, in geſtis Anno D. 368. 369. 370. *lib. 28 cap. 1.* Ad hunc Aginatium Vicarium Vrb. Rom extat Reſcriptum Valentiniani Aug. quod Baronius recitat ad An. D. 369. ex quo apparet, eum ciuem Romanum fuiſſe. Vid. Valeſius *ad Marcellin. loc. cit.*

AGRESTIVS ſub Theodoſio Magno Proconſul Palæſtinæ A. D. 384. *l 48. de appellat.*

AGRICOLANVS ſub Conſtantino Magno, ſine dignitate A.D. 322. *l. 3. de accuſat.* vbi vide quæ dico ibi *not. b.*

AGRIPPINA mulier memoratur in Conſtitutione Conſtantini M. *l. 1. de his qui adminiſtrant.* a qua & dies & Conſul abſunt.

ALBI-

ALBINVS, ſub Conſtantino Magno Conſul cum Conſtantio Anno D. 335. Conſule *Chronolog.* & in marmore adducto integrum eius nomen leges.

ALBINVS, ſub Conſtante Imp. Vicarius Hiſpaniarum, Anno 341. Marcellino & Probino Coss. *l. 5. quorum appellat. non recip.* Conſul cum Amantio Anno D. 345. Hic integro nomine vocatur *Ceionius Rufius Albinus* in Faſtis Capitolinis, quo nomine & ſuperior venit, docente Schelſtratio in faſtis, quos inſeruit *Antiquit. Eccleſ. Tom. I.* Conſule etiam Relandum *in Faſtis*, Pagium in Critic. ad Annal. Baron. *an. 314. num. 1.* De hac *Ceioniorum Albinorum* familia ſub Conſtantino. vide vitam *Clodii Albini p. 80.*

ALBINVS, ſub Valentiniano Iun. & Theodoſio M. P. V. Romæ 389. *l. 18. de hæreticis.* Dat. Romæ *l. 49. de appellat.* Dat. Rom. *l. vlt. Cod. Iuſt. de ſeruis fugitiuis.* hæ duæ ſunt iungendæ. *l. 2. de feriis.* Dat. Romæ, *l. 1. de Mancipibus.* Dat. Romæ, *l. 11. de maleficis.* Dat. Romæ, *l. 5. & 6. de Suariis.* Dat. Romæ, *l. 5. de Aquaeductu.* Dat. Romæ A.D. 390. *l. vltim. ad L. Iul. de vi.* Dat. Med. *l. 27. de operibus publicis.* Dat. Med. Huius Albini P. V. ſub Valentiniano mentio in veteri inſcriptione Romæ, *apud Gruterum CCLXXXV. num. 8.* vbi integro nomine *Ceionius Rufinus Albinus*, niſi ad Valentiniani III. tempora referenda. Hic idem videtur, ad quem extat Symmachi *epiſt. 25. lib. 8.* PP. A.D. 391. *l. 10. de Paganis ſacrif. & templ.* Dat. Med. Sed & in *huius leg.* inſcriptione forte reponendum P. V. Vide *not. c. ad d. leg.* GOTHOFRED.

Lapis apud Gruterum omnino referri debet ad Valentiniani Secundi, non Tertii, tempora. En ipſum.

EXTINCTORI TYRANNORVM
AC. PVBLICAE. SECVRITATI
AVCTORI

D. N. VALENTINIANO
PERPETVO. AC. FELICI
SEMPER. AVGVSTO

CEIONIVS. RVFIVS. ALBINVS. V. C.
PRAEF. VRBI. ITERVM.
VICE. SACRA. IVDICANS

D. N. MQ. EIVS.

Maximus enim Tyrannus a Theodoſio & Valentiniano A. A. An. D. 388. debellatus eſt, ſequenti anno 389. pacata Italia, & Albinus primum fuit PV. Rom. & iterum anno ſequenti 390. quo in memoriam reportatæ victoriæ, actique triumphi, inſcriptio marmori inciſa.

ALBINVS ſub Honorio Imp. P. V. 414. *l. vltim. de nauiculariis.* Dat. Rau. Meminit huius Albini P. V. Rutilius Claudius Numatianus, *Itinerarii lib. 1. a verſu* 466. & Olympiodorus, apud Photium *in Biblioth. Cod. LXXX. pag. 187. Edit. Schott.* & *Tom. I. Script. Rer. Byzant. pag. 9. Edit. Reg.* Mentio eiusdem in veteri inſcript. *apud Gruterum CCLXXXVI. num. 7.* vbi integro nomine *Cæcina Decius Aginatius Albinus* vocatur: & *CCLXXXVII. num. 2.* vbi *Cæcina Decius Albinus.* Hic idem, quem Macrobius in *ſaturnalibus* loquentem inducit, & *Cæcinam Albinum* vocat.

ALBINVS ſub Valentiniano III. Imp. PP. A. D. 426. *l. 7. de legitimis hæreditatib.* Dat. Romæ.

ALBVCIANVS, ſub Theodoſio Magno Vicarius Macedoniæ Anno D. 380. *l. 4. de Quæſtionibus.*

ALEXANDER, ſub Theodoſio Magno Præfectus Auguſtalis, Anno D. 390. *l. 18. de nauiculariis.* De Alexandro Syriæ rectore ſub Iuliano Imp. vide Libanii epiſtolas. De alio quodam ſortito Prouinciam Præſidialem, vide Symmachum *lib. 1. epiſt. 101.* Eſt eiusdem ad Alexandrum *epiſt. 25. & 67. lib. 9.* Qui omnino & Sulpitius *Alexander* eſt hiſtoricus, cuius nonnulla extant apud Gregorium Turonenſem *hiſt. Francor. lib. 2. cap. 9.* De hoc vero Alexandro PF. Auguſtali accipienda videntur quæ Libanius *epiſt. ad Africanum 800. Edit. Wolff.* Ad eundem Alexandrum extant eiusdem Libanii epiſtolæ plures, puta, *285. 302. 682. 758. Edit. cit.* vide etiam Commentarium *ad dict. leg. 18.*

ALEXANDRINVS vel ALEXANDRIANVS, ſub Valente Imp. Comes R. P. A. D. 367. *l. 1. de equorum conlat.* Dat. Marcianop. *l. 11. de iure fiſci.* Dat. Doroſtori, *l. 14. de ſuſceptor.* Dat. Doroſtoli. & A. D. 369. *l. 11. de petitionibus.* Dat. Marcianop.

ALYPIVS, ſub Theodoſio Magno & Valentiniano Iun. P. V. A. D. 391. *l. 2. de priuilegiis corpor. Vrbis Romæ.* Dat. Aquil. De hoc Alypio P. V. inſcriptio vetus apud Gruterum *CCLXXXVI. num. 6.*

DOMINO NOSTRO
FL. THEODOSIO
AVGVSTO
FACTONIVS PROBVS.
ALYPIVS V. C. PRAEF. VRB.

Ad Alypium hunc extant ſex Symmachi *epiſtolæ lib. 7.* puta 66. 67. 68. 69. 70. 71. ita quidem vt *epiſt. 70.* hanc Alypii Præfecturam indicari exiſtimem. Hunc ipſum quoque Alypium cenſeo, de quo Symmachus *lib. 2. epiſt. 83* ad Flauianum, vbi dominum & fratrem appellat. Memoratur & a Palladio in Ioanne Lycopolita *pag. 98.* Alypius ἄρχων τῆς χώρας. De Alypio Antiochenſi Vicario Britanniarum eiusque filio Hierocle Ammianus Marcellinus, *l. 23. cap. 1.* & *lib. 29. c. 1.* vbi conſule Cl. Valeſium. eſt enim is ille, ad quem extant Iuliani epiſtolæ, & Epiſtolæ Libanii 327. & *1054. Edit. Wolff.* vbi & Hieroclis quoque meminit. Alypii Hieroclis nepotis meminit idem Libanius *Epiſtola ad Baſilium 1583. Edit. Wolff.* Verum hic Alypius alius eſt a noſtro. Alypium nobilem adoleſcentem memorat Ammianus *lib. 28. c. 1.* qui videtur eſſe frater Q. Hermogeniani Olybrii, de quo ſunt Inſcriptiones duæ a Baronio relatæ *in Annal. ad an. 395.* Alypium Olympii Grammatici patrem memorat Baſilius Seleuciæ *in V. Theclæ cap. 2.* Ad Alypium quendam extant Gregorii Nazianzeni *epiſtolæ* quinque, 148. 149. 150. 151. 152.

AMABILIANVS ſub Conſtantino Magno Præfectus annonæ A.D. 315. *l. 2. de nauiculariis.* A. D. 319. *l. 3. de nauiculariis.* Præfectus Annonæ Africæ, A. D. 315. *l. 4. de appellat.*

AMAN. Eius mentio fit in *l. 18. de Iudæis.* Vid. *Commentar.*

AMANTIVS Conſul cum Albino ſub Conſtantio & Conſtante A.D. 345. Vid. *Chronolog.*

AMMIANVS ſub Valentiniano, Theodoſio & Arcadio Com. R. P. An. D. 383. *leg. 41. de appellat.* Merobaude II. & Saturnino Coss. PP. loco non addito. Agitur ea lege de tranſmarina appellatione. An is, de quo Symmachus *lib. 10. epiſt. 493.* GOTHOFRED. In *not. c. ad cit. leg.* Ammianum hunc non eſſe hiſtoriarum Scriptorem, licet tempora conueniant, ſcripſit Noſter. Verum Claudius Chiffletius in μονοβιβλίῳ de vita Marcellini, quod præfixum eſt Edit. Gronov. inſcriptam eſſe Ammiano

miano hiſtorico *legem citat*. putat, idque liquere etiam ſcribit, ea *leg. 5. ad leg. Iul. repetundar.* quæ eſt eiuſdem anni 383. data ad Marcellinum. *Sed tamen*, inquit Chiffletius, *in Reipubl. luce verſatum tanta induſtriæ virum, ac titulis dignitatum decoratum fuiſſe, non dubito, cum etiam ſub Gratiano, Valentiniano Iuniore ac Theodoſio Comitiuam Rei priuatæ meruerit, id eſt, ab armata ad palatinam dignitatem tranſierit.* In Symmachi Editionibus optimis, epiſtola adducta non *Ammianus*, ſed *Aminianus* legitur. In Pareana ſolà errore typographico editum eſt *Ammianus*. Sed quis ille Aminianus fuerit, de cuius criminibus cognouit Symmachus, obſcurum eſt.

AMPELIA ſub Valentiniano Imp. Sen. 364. *l. 7. de Pactis*. Dat. Sirmio.

AMPELIVS, ſub Valentiniano Sen. Proconſul Africæ, A. D. 364. *l. 10. de naucul.* Meminit Ampelii Proconſulatus, & quidem gemini, poſtea vero Præfecti Vrbis Ammianus Marcellinus, *lib. 28. cap. 4* Meminit & huius Ampelii ἀνθυπάτου Himerius Sophiſta apud Photium *Cod. CLXV. pag. 354. Edit. Schott.*

P. V. Ad hunc Ampelium P. V. extant tredecim leges. A. D. 371. *l. 3. de denunciatione*, (vbi perperam editum *PF. P.*) Dat. Contionaci, *l. 1. de equis Curulibus*, *l. 21. de Epiſcopis*, (vbi male *PP.* editum.) *l. 1 de naturalibus filiis*. Dat. Contionaci. *l. 10. de maleficis*, *l. 32. de curſu publ.* Dat. Triuer. Ad Ampelium Præf. Vrb. data ſine die & Coſ. *l. 2 Cod. Iuſt. de officio P. V.* cui Impp. Valentinianus & Valens inſcripti. Referenda autem eſt ad annum 372. vel 373.

A. D. 372. *l. 3. de hæreticis*. (vbi male editum PP.) Dat. Treuer. *l. 4. de honor. codicillis*. *l. 1. de Præfectis Prætorio, ſiue Vrbis*. *l. 1. de Quæſtoribus*: *l. 1. de Magiſtris Scrinior.* *l. 1. de Comitibus rei milit.* Datæ Naſonnaci, & inter ſe coniungendæ. Huius *Ampelii P. V.* poſt Olybrium, meminit Ammianus Marcellinus, *lib. 28. cap. 1. & 4.* in Anni 371. geſtis. Symmachus quoque meminit Ampelii Illuſtris Viri, *lib. 5. epiſt. 54. 66.* quem de ſummatibus Senatus fuiſſe dicit, & Senatorem clarum, & illuſtris recordationis. Imo & *epiſt. 54.* Præfecturam eius diſerte indicat. Vide Cl. Iuretum ad Symmach. Ep. 66. cit. Baronius etiam *in Annal. ad an. 371. num. 1.* ex Codice Vatican. refert Valentiniani indulgentiam de Vrſicino Schiſmatico ad hunc Ampelium P. V. datam.

AMPHILOCHIVS, ſub Valentiniano Sen. Conſularis Campaniæ. A. D. 370. *l. 71. de Decurionib.*

AMPHILOCHIVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Iconienſis. A. D 381. Fit eius mentio in Theodoſii, *l. 3. de fide catholica*, vbi conſule *not. n.* vide de eo Centuriatores *centur. 4. cap. 10. pag. 993. 994.* Nuper in vnum collecta prodierunt eius opera cura Franciſ. Combefiſii, *Paris. 1644. in fol.* vbi vide & Elogia eiuſdem. Epiſtola eius Synodica aduerſus Pneumatomachos gr. & latin. extat in Ioh. Bapt. Cotelerii Monument. eccleſ. gr. Petr. Poſſinus S. I. in Theſauro Aſcet. qui prodiit *Paris. 1684. in 4.* tribuit ei librum de non deſperando. Plura de eo habes apud Hieronymum *in Catalog. Script. Eccleſ. cap. 133.* Sixt. Senenſ. *lib. 4.* Riuetum *lib. 3. cap 27.* Cauium *ad an. 370.* Mabillonium *T. I. Muſ. Ital. Part 2. pag. 82.* Fabricium *Bibl. gr. lib. 5. cap. 12.* § 4.

ANATOLIVS. Adhuc extant ſedecim Baſilii epiſtolæ, ab *epiſt. 391.* ad 406. ſub Conſtantino Vicarius Aſiæ. A. D. 339. *l. 19. de appellationib.* *l. 28. de Decurionibus*. PP. A. D. 346. *l. 38. de Decurionibus*. Dat. Cæſenæ A. D. 349. *l. 39. de Decurionib.* Dat. Antiochiæ. *Anatolius* PP. Illyrici fuit Anno Domini 358. 359. vt diſerte aiunt Ammianus Marcellinus *lib. 19. cap. 11.* in geſtis Anni 359. & *lib. 21. cap. 6* in geſtis Anni 360. Victor item Schotti (Conſtantii temporum æqualis) *in Traiano cap. 13.* & Eunapius *in Proæreſio p. 149. 150. Edit. Commelin.* Himerius, *Orat.* peculiari ad Anatolium ὕπαρχον apud Photium *Cod. CCXLIII. pag. 1139. Edit. Schotti*, vbi eum miris laudibus extollit. Phœnix Berytius fuit, & magnus Iuriſconſultus, ſed Deorum cultor, quod docet abunde laudatus Eunapius *in Proæreſ. pag. cit.* De eo eiuſque laudibus, dignitatibus ab eo decurſis, Libanius, *epiſt. 18. 466. 587. Edit. Wolff.* Mortuus eſt Anno 360. teſtis Ammianus Marcellinus, *lib. 21. cap. 6.* Ad Anatolium hunc PP. Illyrici plures extant Libanii epiſtolæ in Codice Vaticano & Pariſienſi, & ex iis in Editione Cl. Wolffii, quæ nuper prodiit Amſtelodami, nimirum *Epiſt. 78. 79. 211. 298. 306. 312. 314. 317. 336. 342. 351. 365. 366. 394.* &c. quas euolue in *Indice*. Tandem de hoc Anatolio vide quæ Valeſius ad Marcellinum, *lib. 19. cap. 11.* vbi videbis, quomodo hic Anatolius ab aliis ſit diſtinguendus.

ANATOLIVS ſub Iuliano Magiſter Officiorum Anno D. 362. *l. 5. de fide teſtium*. Meminit huius Anatolii Magiſtri Officiorum ſub Iuliano iam Cæſare Ammianus Marcellinus, *lib. 20. cap. 9.* & *l. 25. cap. 3.* Libanius, *pea Ariſtophane p. 214. Edit. Morell.* Zoſimus *lib. 3.* in Iuliani morte *cap. 29.* vbi & eum occidiſſe ait in prælio: Ἀνατόλιος, ὁ τῶν περὶ τὴν αὐλὴν ἡγούμενος τάξεων, ὃν καλοῦσι Ῥωμαῖοι Μάγιστρον: *Anatolius ordinum palatinorum Dux, quem Romani Magiſtrum officiorum vocant.* Vbi tamen male Ἀντώνιος, pro Ἀνατόλιος, vt *ſeq. capite* diſerte vocatur.

ANATOLIVS ſub Valentiniano Sen. Conſularis Suburbicariarum regionum. Fit huius mentio Anno D. 365. *l. 9. de annona & tributis*, quæ ad Mamertinum PP. data eſt Treuiris.

ANATOLIVS ſub Arcadio Imp. PP. Illyrici Anno D. 397. *l. 12. de Iudæis*: *l. 3. ſeu vltim. de conditis in publ. horr.* A. D. 398. *l. 6. ad S. C. Claudianum* A. D. 399. *l. 6. de Princip. Agent. in reb.* Ad Anatolium ἐπαρχικὸν, extat Chryſoſtomi *epiſtola* inter Frontonianas 205.

ANDROMACHVS ſub Valentiniano, Theodoſio & Arcadio Comes R. P. ſine die & Conſule *l. 4. Cod. Iuſt. de inceſtis nuptiis.* Agitur *hac leg.* de confiſcatione. Sub Honorio Imp. P. V. (F. PP. & quidem Galliarum) Anno D. 395. Olybrio & Probino Coſſ. *l. 9. de infirmand. his quæ ſub Tyrannis*, Dat. XI. Cal. Mai *l. 11. eod. tit.* Dat. XV. Kalend. Iun. Mediolan. *l. 54. de appellat.* *l. vltim. de commeatu*: *l. 6 de Cognitor. & Procurat.* (vbi editi Libri & MSS. habent PF. P.) *l. 7. de executoribus*. Dat. Mediol.

A. D. 401. Vincentio & Frauita Coſſ. *l. 3. de indulg. debitorum.* Dat. Med. Andromachi meminit Symmachus, *lib. 2. epiſt 79.*

ANDRONICVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate, Anno 334. *l. 2. de officio omnium Iud.* Dat. XV. Kal. Iul. Conſtantinop.

ANICIVS Iulianus, vide infra *Iulianus*.

ANISIVS, vide infra *Anyſius*.

ANNIVS Tiberianus, vide infra *Tiberianus*.

ANNAS Didaſcalus ſub Honorio Imp. A. D. 415. *l. 3. ne Chriſtianum mancip. Iudæus.* Dat. Rau. & A. D. 416. *l. 23. de Iudæis*. Dat. Rau.

ANTHE-

Digitized by Google

ANTHEMIVS ſub Valentiniano Sen. Præſes A. D. 364. *lex 2. Cod. Iuſt. de conditis in public. horreis.* Dat. Arelate.

ANTHEMIVS, Magiſter Officiorum ſub Arcadio. A. D. 404. *l. 4. de his qui ſuper relig. cont.* Dat. 4. Kal. Febr. Conſtantinop. *l. 14. de Agentibus.* Dat. Prid. Kal. Iul. Conſtantinop. Conf. de *Chronolog. l. 5. de Fabricenſibus.* Dat. 3. Kalend. Aug. Conſtantinop. Conſul, cum Stilichone II. Anno D. 405. PP. ſub Arcadio 405. Stilichone II. & Anthemio Coss. *l. 1. ne quis in Palatio man.* Dat. Ancyræ VI Idus Iulias, *l. 24. de petitionibus.* Dat. 8. Id. Nou. *l. 63. de appellationibus.* Dat. Conſtantinop. XIV. Kalend. Ian. *l. 2. Cod. Iuſt de naturalib. lib.* Dat. Id. Nou. *l. 5. Cod. eod. de offic. PP. Orientis.* Dat. Idib. Decemb. *l. 26. Cod. eod. de procurator.* Dat. pridie Kal. Octobr. A. D. 406. Arcadio VI. & Probo Coss. *l. 27. de erogat. militar. annon.* Dat. Kal. April. Conſtant. & *l. 28. eiusd. tit.* Dat. Conſtantinop. *l. 10. de famoſis libellis* vbi PP. & Patricius appellatur. *l. 167. de Decurionibus: l. 1. ne Comitibus & Tribunis: l. 1. de priuil. domus Aug.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 407. *l. 8. de maternis bonis: l. 20. de cohort. l. 29. de erog. mil. ann. l. 66. de curſu: l. 2. ne quis in Palatio.* Dat. Conſtantinop.

Sub Theodoſio Iun. A. D. 408. *l. vlt. de Quæſtionib.* Dat. V. Kal. Mai. Agitur *hac leg. de Iſauris* latronibus. Forte hæc lex tribuenda adhuc Arcadio, qui mortuus eſt Kal. Maii his Coss. teſte Socrate. vide Commentarium ad hanc leg. in fin. *l. 18. de Iudæis: l. 14. de Legatis:* in cuius *leg.* inſcriptione additum, *Et Patricio. l. 17. de exactionibus.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 409. Honorio A. VIII. & Theodoſio III. Coss. *l. 32. de Nauiculariis.* Dat. loco non addito. *l. 11. de Cenſitoribus: l. 2. de expenſis ludorum: l. 30. de erogat. mil. ann. l. 168. de Decurionib. l. 4. ne conl. transl.* Dat. loco non addito. *l. 33. de nauiculariis.* Dat. Conſtantinop. *l. 1. de auri proſecutor.* Dat. loco iterum non addito. *l. 2. Cod. Iuſt. de officio ciu. iudic. l. 3. de Spectaculis: l. 1 de Nili aggeribus.* Dat. Conſtantinop. *l. 2. quis in gradu præf. l. 169. de Decurionibus: l. 18. de exactionib.* Fit *hac. leg.* mentio Achiuorum. *l. 31. de erogat. mil. annon.* Agitur *hac leg.* de Oriente & de Ægypto, *l. 1. de Irenarchis: l. 16. Cod. Iuſt. de Epiſcopis.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 410. *l. 48. de hæreticis.* Dat. Conſtantinop. *l. 49. eod. tit.* Agitur *hac leg.* de Eunomianis, *l. 21. de cohortalib.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de Polychronio, *l. 2. de litorum & itin. cuſtod.* Meminit *hac leg.* Theodoſius Honorii patrui ſui. Dat. Conſtantinop. & *l. 4. Cod. Iuſt. de commerc.* ſine die & Conſule. Quæ duæ leges inter ſe coniungendæ videntur. Vid. *Commentar. ad dict. leg. 2. & not. 4.*

l. 20. de luſtrali conlat. Dat. loco non addito. *l. 173. de Decurionib.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 412. *l. 1. de frumento Alexandrino: l. 6. de fabricenſibus. l. 5. de itinere muniendo.* Fit *hac leg.* mentio Bithyniæ. Dat. Conſtantinop.

A. 413. Lucio V. C. Coss. *l. 6. & 7. ne ſanctum bapt.* Dat. Conſtantinop. *l. 51. de operibus publ.* Dat. non addito loco. Agitur *hac leg.* de turribus *Muri* noui Vrbis Conſtantinop. vide Socratem, *lib. 7. cap. 1.* & Nicephorum *lib. 14. c. 1. & Commentar. ad d. leg. l. vnic. de pretio piſcis.* Dat. loco non addito. *l. 16. de Agentibus in rebus.* Dat. loco non addito. *l. 6. Cod. Iuſt. de Iuriſd. omn. iudic.*

A. D. 414. *l. 9. de indulgent. debitor.* Dat. Conſtantinop. Meminit *hac. leg.* Theodoſius Iun. Honorii patrui ſui, & Prouinciarum *Orientis*, item trium metallorum, *Docimeni, Proconenſis & Troadenſis.*

A. D. 415. *l. 26. de cohort.* Dat. Conſtantinop.

Ad hunc *Anthemium* extat Chryſoſtomi *epiſtola 147. Tom. III. Oper. Edit. Benedictin.* vbi Conſulatus eius & Præfecturæ ſimul meminit deque vtroque honore ei ſimul gratulatur: ἄλλοι μὲν σοῦ τῇ θαυμασιότητι καὶ τῆς ὑπατείας καὶ τῆς ἐπαρχότητος συνήδονται, *alii quidem tuæ admirabilitati Conſulatus atque imperii nomine gratulantur.* Et mox, οὐδὲ τὸν ὕπαρχον καὶ ὕπατον ἡμεῖς φιλοῦμεν, ἀλλὰ τὸν δεσπότην μου τὸν ἡμερώτατον Ἀνθέμιον, &c. *nec nos Præfectum atque Conſulem amamus, ſed Dominum meum ſuauiſſimum Anthemium.* Meminit eius & Syneſius *epiſt. 47. 49. 73. 75. 79.* & initio *Cataſtaſeos*, quibus locis omnibus *magnum Anthemium* vocat. Auctor *Chronici Alexandrini* in Anno 406. *pag. 715. Edit. Rader. & pag. 308. Edit. Pariſ. & 246. Edit. Venet. inter Script. Rer. Byzant.* Socrates *lib. 7. cap. 1.* ſub Theodoſio Iun. in Anno 408. qui eum mirifice commendat; quo loco tamen Petauius *notis in Syneſium pag. 79.* perperam *Præfectum Vrbi* interpretatur. Sidonius quoque Apollinaris, *Carmine 2. v. 94.* de Anthemii Imp. patre agens:

Huic ſocer Anthemius, Præfectus, Conſul & idem, Iudiciis populos, atque annum nomine regit.

De Anthemio hoc etiam agit Theodor. *Hiſtor. Sanctor. Patr. cap. 8.* & inter recentiores Em. Baronius *in Annal. Eccleſ. ad an. 405. num. 1. 2. 3.* Certe hic Vir totam Imperii molem, Theodoſio Iun. adhuc impubere, ſuis quaſi humeris ſuſtinuit, καὶ τὴν διοίκησιν τῶν ὅλων adminiſtrauit.

ANTIDIVS, ſub Valentiniano Iun. V. C. Vicarius Vrb. Rom. A. D. 381. *l. 6. de indulg. criminum.* Recitata Rom.

ANTIOCHVS, ſub Conſtantino Magno Præfectus vigilum. A. D. 326. *l. 3. de infirm. his quæ ſub Tyrann. s.* Dat. Rom.

ANTIOCHVS, ſub Theodoſio Iun. PP. 427. *l. 2. Cod. Iuſt. de officio eius qui vicem alterius Iudicis.*

A. D. 430. Theodoſio XIII. & Valentiniano III. Coss. *l. 6 de conlat. donatar.* Dat. Conſtantinop. Meminit *hac leg.* Theodoſius Iun. aui ſui (Theodoſii Magni) & Arcadii genitoris ſui.

A. D. 431. *l. 4. de his qui ad Eccl. confug.* Dat. Conſtantinop. vbi in Græca conſtit. μεγαλοπρεπέστατος ἔπαρχος καὶ ὕπατος, dicitur. Conſul cum Baſſo Anno 431. Vid. *Chronolog.* de hoc Antiocho Præfecto Prætorio Eunucho, vide & Nouellam Theodoſii *1. in fin. & 33.* Anno D. 444. quo Anno iam mortuus fuiſſe indicatur. Marcellinum *Chronico Anno D. 448. pag. 41. Theſaur. Tempor. Scaliger.* Suidam, *in voce* Ἀντίοχος, in v. εὐνοῦχος, in v. Θεοδόσιος. Ad hunc extat Theodoreti *Epiſtola 95.* GOTHOFREDVS. De Antiocho varia habet Baronius ad ann. Dom. 431. Sed is atque Gothofredus tres Antiochos, qui hoc tempore floruere, confundunt in vnum. Conſtat enim ex Nouella Theodoſii Iun. 33. *Albino Cos.* anno ſcil. CCCCXLIV. data, vnum ex illis iam mortuum fuiſſe, cum ibi legatur, *Inluſtris memoriæ Antiochus,* isque in Nouella eiusdem Imp. prima Theodoſ. Aug. XV. anno ſcil. CCCCXXXV. emiſſa (rectius an. 438. vid. Prolegom. ad Cod.) nominetur *Antiochus Ex præfecto & Conſule.* Et tamen Marcellinus ad Zenonis & Poſtumiani Conſulatum anno CCCCXLVIII. geſtum, mentionem facit *Antiochi* Præfecti Prætorio tunc viuentis. Imo fuit tertius *Antiochus*, isque Eunuchus, de quo verba faciunt Suidas, in voce *Antiochus.* & in voce *Eunuchus*, Theophanes ad annum Theodoſii Iunioris XXXVI. & Zonaras in vita Theodoſii Iun. quem afferunt, Theodoſii Iun. juſſu factum eſſe Clericum. Zonaras ſcribit, hunc eſſe *Antiochum*, qui Iſdigerdis Perſarum Regis nomine Impe-

Imperium Romanum adminiſtrauit, ſed hunc tertium Antiochum nullus Conſulatum, aut Præfecturam Prætorii geſſiſſe, tradit ANT. PAGIVS *in Crit. ad Annal. Baron. an. Dom. 431. num. 1.*

ANTONIVS ſub Conſtantio Dux Meſopotamiæ. A. D. 349. *l. 4. de cohort. l. 6. de filiis mil. appar.* Iungendæ hæ duæ leges.

ANTONIVS, ſub Gratiano Imp. PP. Galliarum A. D. 376. *l. 11. de medicis & Profeſſor.* Dat. loco non addito. *l. 2. de quæſtionibus.* Dat. Treu. vbi vide Commentar. noſtrum.

PP. Anno 377. *l. 6. de officio Rectoris Prouinc.* Dat. Moguntiaco.

A. D. 378. Italiæ *l. vnic. victum ciuiliter.* vbi vide *not b. l. 7. de fide teſtium.* Dat. Treu. *l. 2. Cod. Iuſt. de aduoc. diu. Iud.* Dat. Rauennæ (id eſt, reddita) *l. 12. de pœnis.* Dat. Treuir. Agitur *hac leg.* de *Campania:* quare hunc hoc tempore PP. Italiæ fuiſſe oportet. Huc etiam referenda eſt *l. 1. Cod. Iuſt. de off. Vicar.* ſine die & Conſule; quæ lex inſcriptios habet Valent. Valentem & Gratianum. Emendanda autem forte inſcriptio aut retrahenda lex ad annos 376. vel 377. Ad hunc *Antonium* quinque extant Symmachi *epiſtolæ libro 1.* ab *epiſt. 83.* Inter alias vero *epiſtola 83.* eum Magiſtrum ſacrorum Scriniorum fuiſſe teſtatur: *ep. 86.* publicis curis eum occupatum fuiſſe ſcribit: & *ep. 84* Marium ex Conſulari Suburbanæ cuiuſdam Prouinciæ ei commendat. Error vero eſt Scaligeri *in Auſonianis lectionibus lib 2. c. 17.* Antonii huius nomen in Auſonii vbique mutantis, Conſul cum Syagrio, Anno Domini 382. GOTHOFRED. Confer etiam ea, quæ congeſſit Noſter *ad dict. leg. 11. de Med. & Profeſſ.* initio Commentarii. Certe coniectura magni, Scaligeri magnam præ ſe fert probabilitatis ſpeciem, in primis, cum incertum ſit, quis ille Antonius, quem Symmachus memorat, fuerit, quosque honores, præter magiſterium ſacrorum ſcriniorum, geſſerit. Verum cum & MSS. & impreſſi Codices in dictis legibus conſtantiſſime Antonium præferant, nil temere mutandum eſſe, cenſeo. Id autem ſtare non poteſt, quod & Noſter & iam olim Iuretus ad *epiſt. Symmachi 86.* obſeruarunt, Antonium hunc A. D. 382. prodiſſe cum Syagrio Conſulem. Noſter enim Antonius honores geſſit omnes in aula occidentali Gratiani Auguſti, Antonius vero is, qui laudato anno Conſul fuit, in Oriente creatus eſt, adſcenditque ad id honoris faſtigium, quia Pater fuit Placillæ prioris Theodoſii Aug. uxoris. Themiſtius enim in oratione, quæ inſcribitur, *Gratiarum actio ob pacem & ob Conſulatum Saturnini* anno 383. geſtum, quam Harduinus publicauit, Theodoſium laudat his verbis, τὴν γὰρ τῦ γενῦς ἀγχιστείαν πρώτην τιμήσας τὸν πατράδελφον λέγω καὶ κηδεστὴν, &c. id eſt: *poſtquam enim generis propinquitati primas honoris detuliſti, patruo videlicet & affini.* Vbi Patruus eſt Eucherius, qui anno 381. Conſul fuit, affinis vero, ſeu, ut vox græca κηδέστης, magis proprie ſignificat, alius non eſt, quam Antonius anno 382. in Oriente Conſul, Placillæ Auguſtæ Pater. Verum eſt, Zoſimum lib. 5. cap. 2. vocare Eucherium, τὸν τῦ βασιλέως θεῖον, id eſt, Imperatoris patruum, nempe Arcadii, de quo ibidem loquitur. Sed vox θεῖος, quæ proprie patruum aut auunculum ſignificat, eo in loco propatruum, qualis erat Eucherius reſpectu Arcadii, ſignificare exiſtimat Antonius Pagius in *Critic. ad Annal. Baron. an. 382. num. 1.* quem conſule etiam in *diſſert. hypat. prolegom. num. 27. 28.*

ANTSIVS, ſub Theodoſio Iun. Comes S. L. A. D. 416. *l. 21. de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop. A. D. 419. *l. 22. de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop. *Antſii* quoque huius Comitis S. L. fit mentio Anno 436. in *l. vltim. de murilegulis.* An vero hic idem eſt, cui inſcribitur Syneſii *epiſt. 6. 14. 37. 59. 77. 78. 94.* qui tum iuuenis adhuc Dux Libyæ fuit. In quem & peculiare elogium ſcripſit *p. 304. Edit. Petav.* de quo & agit *initio Cataſtaſeos*, & *epiſt. 57. aduerſus Andronicum?*

APODEMIVS, ſub Valentiniano Sen. A. D. 369. Valentiniano NB. P. & Victore Coss. *l. 4. de relationibus.* Dat. Treu. Dignitatis titulo omiſſo. Sub Theodoſio Magno PP. Illyrici & Africæ A. D. 392. *l. 21. de nauicularius.* Dat. Conſtantinop. vide quæ ad eam *l. noto.* Delenda enim eſt Africæ vox in inſcriptione huius legis.

PP. per Illyricum A. D. 392. *l. 12. & 13. de Legatis.* Dat. Conſtantinop.

PP. II. Illyrici & Ital. A. D. 393. *l. 51. de appellationib.* Dat. Conſtantinop. vide quæ dico de hac Apodemii Præfectura ad *l. 2. de Conſtit. Princ.*

APOLLODORVS ſub Honorio Imp. Comes R. P. Arcadio IV. & Honorio III. Coss. A. D. 396. *l. 32. quorum appellation.* Dat. Med. Proconſ. Africæ. A. D. 399. Theodoro Cos. *l. 1 de religione: l. 17. & 18. de Paganis.* Hæ leges inter ſe coniungendæ ſunt.

A. D. 399. *l. 18 de iure fiſci.* In *huius leg.* inſcriptione omiſſus titulus dignitatis Proconſ. Africæ. A. D. 400. Stilichone & Aureliano Coss. *l. 2. de ſuperexactoribus.* Ad hunc *Apollodorum* extant Symmachi epiſtolæ aliquot: *lib. 8. epiſt. 14.* & *lib. 9. epiſt. 14. & 48.* quibus eum Proconſulem Africæ fuiſſe aperte indicat.

APOLLONIVS, ſub Theodoſio Iun. Comes S. L. A. D. 436. *l. vltim. de murilegulis.* Dat. Conſtantinop. Ad *Apollonium* Comitem extat Theodoreti *epiſtola 103.* & dignitate omiſſa *epiſt. 73.* quanquam ibi Magnificentiæ titulum ei tribuit. Ad Apollonium PP. data etiam *l. 16. Cod. Iuſt. de dignitat.* ſine die & Coſ. & *l. 3. Cod. eod. de diſcuſſorib.* Sed videtur hic alius eſſe a Noſtro.

APPIVS, ſub Gratiano Epiſcopus in Galliis ni fallor. A. D. 376. *l. 23. de Epiſcopis.* Dat. Treuir. Vid. *Comment.*

FL. APRONIANVS, ſub Iuliano Imp. ſine dignitate A. D. 363. Iuliano IV. & Salluſtio Coss. *l. 3 de Suariis.* Huius legis inſcriptio ita habet: *Fl. Aproniano ſuo ſalutem.* In *ea leg.* fit mentio Vrbis Romæ & Campaniæ. Hic idem Apronianus indicatur, *l. 4. eod. tit.* Hic eſt L. Turcius Secundus *Apronianus* ille P. V. cuius auctoritas de conſuetudine micandi ſublata iam notiſſima eſt, quæ extat in Corpore Inſcript. Gruteri *DCXLVII. 6.* vt & alterum eiuſdem edictum de Suariis *DCXLVII. 7.* vide Commentarium ad *leg. 4. de ſuar.* Eiuſdem meminit Inſcriptio alia apud Gruterum *MLXXX. 9.* Ad eundem referenda Inſcriptio Fani Fortunæ, in Piceno, ſita, apud Gruterum *CLXV. num. 2.* vbi L. TVRCIVS SECVNDVS APRONIANVS PRÆF. VRB. ſimulque filius eius Aſterius memoratur. Quam Inſcriptionem ex ſchedis vetuſtiſſ. Ambroſianis, correctiorem edidit in Corpore Inſcriptionum Cl. Muratorius. Adde aliam inſcriptionem apud laudatum Gruterum *CCCCLXXVI. 7.*

Eiusdem Aproniani P. V. quem Iulianus ipſe ordinauit, meminit Ammianus Marcellinus in huius Anni 363. geſtis *lib. 23 cap. 1.* & An. 364. *lib. 26. cap. 3.* vbi vide eius elogium, *lib. 27. c. 3.* Vide & Martyrologium Romanum *23 Iunii.* & ibi Baronium. Eidem inſcribitur Anno D. 372 *l. 5. Cod. Iuſt. de officio Rectoris Prouinciæ:* Niſi ibi *Ampelius* pro Aproniano ſubſtituendus. GOTHOFRED.

FREDVS. Gens Apronia, a qua familia Aproniana, celebris eſt apud Romanos, eiuſque multi fecere mentionem inter recentiores. Sed ſuperauit omnium induſtriam Card. Noriſius, qui in *Cenotaph. Piſan. diſſert. 4. cap. 2.* Apronianam familiam magna eruditione & perſpicacitate illuſtrauit. Ex eo ſua habet Cl. Muratorius, qui *diſſertat. 1. ad Sanct. Paulin. pag. 141. Tom. I. Anecdot.* de Turcio Aproniano diſſerit. Memini, me ad Commentarium *l. 3. de ſuar* adſcripſiſſe Valeſii obſeruationem, qui Flauium Aproniauum, a L. Turcio Aproniano, diſcernendum eſſe iudicabat. Gothofredus quoque Flauii nomen in inſcriptione dictæ legis dubium reddidit. Fuit autem Turcius Apronianus Præf. Vrb. *A. D. 339. Conſtantio II. & Conſtante Coſſ.* docente *Anonymo de Præf. Vrb.* & ad hunc referendam puto Inſcriptionem Fani Fortunæ, in Piceno ſitam, vbi integro nomine *L. Turcius Secundus Apronianus Præf Vrb.* nominatur. Dicata enim ea eſt Conſtantino M. Is vero diem ſupremum obiit anno 337. & ſine dubio biennio poſt immortalia Conſtantini M. merita æternitati conſecrare hic Apronius ſtuduit, quem ideo ob diuerſam temporis rationem a Fl. Turc. Aproniano, qui Præfecturam tempore Iuliani geſſit, diuerſum etiam eſſe iudico.

ARBITIO, vel *Arbetio*, Conſul cum Lolliano A. D. 355. ſub Conſtantio Imp. de hoc Arbetione ex-Conſule Marcellinus *lib. 26. c. 10.* Hic idem *Arbitio* eſt Magiſter militum ſub Conſtantio: de quo multa Ammianus Marcellinus *lib. 14. c. 11. lib. 15. c. 2. 3. 4. 8.* & ad eum Cl. Valeſius. Adde *Chronologiam ad an. 355.*

ARBORIVS ſub Gratiano & Valentiniano Iun. P. V. A. D. 380. Gratiano V. & Theudoſio I. Coss. *l. 9. de priuil. eorum, qui in ſacro Palat.* Dat. Triberi *l. 16. de Piſtoribus.* An hic eſt, cuius meminit Sulpitius Seuerus *de Vit. beat. Martin. c. 19. & dialog. 3. cap. 10?* De eodem agit Paulinus Petrocorius *lib. 2. de Vit. beat. Martin. v. 645. pag 35. 36. Edit. Daumii.* Ex Auſonio *de Profeſſ. Burdigalenſ. num. 17.* diſcimus, Arborii nomen per Gallias fuiſſe nobiliſſimum.

ARCADIVS Imperator, eiuſque Conſulatus ſex. 1. A. 385. cum Bautone. 2. A. 392. cum Rufino. 3. A. 394 cum Honorio II. 4. A. 396. cum Honorio III. 5. A. 402. cum Honorio V. 6. A. 406. cum Probo. Vid. *Chronolog.*

ARCHELAVS ſub Valente Imp. Com. Or. (vel Com. S. L. A. D. 369. *l. 2. de fiſci debitoribus: l. 7. Cod. Iuſt. de vectigal.* quæ legi illi 2. coniungenda eſt. Fuiſſe autem Archelaum A. D. 369. Comitem S. L. diſcimus ex *l. 7. de falſa moneta: l. 1. de veſtibus oloueris.* Sub Conſtantino Magno Archelaus Comes Orientis memoratur in Actis Concilii Tyrii. Archelai Comitis Orientis ſub Conſtantio meminit & Rufinus *lib. 1. cap. 26.* ad quem extant aliquot Libanii epiſtolæ in MS. Regio 106. 850. & in *Edit. Wolff. III. 873.*

ARCHELAVS ſub Arcadio Præfectus Auguſtalis A. D. 397. *l. 2. de his, qui ad Eccleſ. conf.* Dat. Conſtantinop. *l. 9. de Iuriſdictione.* Dat. Conſtantinop. Huius meminit Hieronymus ad Pammachium *adu. errores Ioannis Hieroſol. pag 122. Tom. II. Oper. Francf. apud Chriſt. Genſchium:* vbi *virum diſertiſſimum & chriſtianiſſimum Archelaum Comitem* vocat.

ARGVRIVS ſub Conſtantio Præſes A. D. 349. *l. 2 de longi temporis præſcript.*

ARINTHÆVS ſub Valentiniano & Valente Conſul cum Modeſto Anno D. 372. Vid. *Chronolog.* Ad Arinthæum PP. eſt lex Gratiani, Valentiniani & Theodoſii ſine die & Cos. *l. vltim. Cod. Iuſt. de Veter. numiſm. pot.* Hic ille Arinthus, cuius multa mentio apud Ammianum Marcellinum *lib. 15. c. 4. lib. 24. cap. 1. 7. lib. 25. c. 10. lib. 26. c. 8.* (vbi conſule etiam Valeſii notas) *lib. 27. cap. 5. & 12.* De huius morte & elogiis Baſilius *epiſt. 186. ad viduam eius.* Vid. etiam eiusdem *Epiſt. 202. & Ep. 380. ad Arinthæum.* Meminit & Claudianus eius *in Eutropium.*

ARIOVINDVS ſub Theodoſio Iun. & Valentiniano III. Conſul cum Aſpare, A. D. 434. Ad Areouindum Patricium eſt Theodoreti *epiſt. 23.* De eo vide Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. an. 434.* & Relend. *in Faſt.*

ARISTÆNETVS Conſul cum Honorio VI. Anno D. 404. in Oriente creatus, vt liquet ex Syneſii *Ep. 132.*

ARRIANVS ſub Honorio Imp. Conſularis Liguriæ. A. D. 396. *l. 4. vnde vi.* Dat. Mediolani.

ARSACES Rex Armeniorum ſub Conſtantino Magno, vel ſub Conſtantio, *l. 1. de annona & tributis.*

ARSACIVS ſub Arcadio Imp. Epiſcopus (Conſtantinopolitanus) Anno D. 404. Honorio VI & Ariſtæneto Dat. Conſtantinopol XIV. Kalend. Decembr. *l. vltim. de his, qui ſuper religione.* Frater Nectarii, qui his Coss. Ep. Conſtantinopol. creatus in locum Ioannis Chryſoſtomi Cucuſum pulſi, vide *Chron. Alexand. bis COSS. pag. 714. 715. Edit. Rader.* vbi male ὑρσάκιος. Sed reſtituit veram lectionem Cl. du Freſne *in notis ad Chron. cit. pag. 571. Edit Pariſ. & pag. 502. Edit. Venet. inter Script. R. B.*

ARSACIVS cum Valerio & Theodoro Inſpector. Eius fit mentio in Theodoſii Iun. Conſtitutione Anno D. 415. *l. vltim. de patrociniis vicorum.* Codices tamen omnes *Tharſacius* præferunt.

ARSENIVS, ſub Conſtantio Imp. ex-Vicariis Præfecti Anno D. 359. Eius fit mentio, ſimul & exemplum proponitur in *l. 15. de Prætorib.*

ARTEMIVS Epiſcopus ſub Gratiano Anno D. 376. *l. 23. de Epiſcopis.* Dat. Treueris. Ad quam legem vide quæ dico.

ARTEMIVS, ſub Valentiniano Sen. ſine dignitate, A. D. 364. *l. 6. 7. de Pœnis.* Dat. Naiſſo & Altino *l. 21. de curſu. l. 6. de priuil. eorum, qui in S. Palat. l. 2. de Officio Rectoris Prouinc.* Dat. Aquileiæ. Fuit autem hoc anno 364. Corrector Lucaniæ & Brittiorum, vt docet *l. vnic. de priuil. apparit. Mag. poteſtatis,* Dat. Aquileiæ, & Acc. SALERNI. vid. notat *ad. d. l.* Vicarius Hiſpaniarum A. D. 369. *l. 1. de defenſoribus* & A. D. 370. *l. 2. de tabulariis.* Dat. Triu. Alius ab hoc Artemius Dux Ægypti, qui & ſub Iuliano capite truncatus: de quo Iulianus *epiſt. 10.* Theodoretus *3. Eccl. hiſt 17.* Chron con Alex. & Nicephorus. Item alius Artemius Vicarius V. Romæ, ſub Conſtantio, de quo Marcellinus, *lib. 17. c. 12.*

ASCLEPIADES ſub Theodoſio Iun. Epiſcopus Cherſoneſitanæ ciuitatis A. D. 419. *l. vltim. de pœnis.* Dat. Conſtantinop. Vid. Commentar. *ad dict. leg.*

ASCLEPIODOTVS, ſub Theodoſio Iun. Comes S. L. A. D. 422 *l. 23. de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop. Conſul ordinarius cum Mariniano, Anno D. 423. Vide *Chronologiam,* & Pagium *in Crit. ad an. 431.* PP. A. D. 423. Aſclepiodoto & Mariniano Coss. *l. 35. de erogat. mil. ann. l. 6. de itinere muniendo: l. 25. de Iudæis: l. 2. de Terris limitaneis:* vbi titulus ita habet, *Aſclepiodoto PP. & Conſuli ordinario l 5. de militari veſte: l. 2. de fructibus & litium exp. l. 67. de appellationib. l. 9. de reparat. appellat. l.*

L 28. de

l.28. de cohort. l. 3. de adſeſſorib. Dat. Conſtantinop. *l. 26. & 27. de Iudæis: l. 22. 23. 24. de Paganis: l. 59. 60. 61. de hæreticis: l. 2. de prædiis & mancip. Curial. l. 5. ne Chriſtianum mancip. l 184. de Decurionibus: l. 14. de priuil. eorum, qui in ſacro Pal.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 424. Victore V. C. Coſ. *l. 7. de teſtamentis: l. 7. de inoffic. teſtam. l. 5 de conlat. donat. l. 7. de Cognitor. & Procurator. l. 1. de actionib. certo temp. fin.* Data Conſtantinop.

A. D. 425. *l. 5. de Spectaculis.*

Asella vel potius Asellvs, ſub Gratiano, Valentiniano & Theodoſio A. D. 379. *l. 1. de Palatinis S. L.* Dat. Sirmio.

An hic Fl. Eugenius *Aſellus* Præf. Vrbi in vet. inſcript. Romæ in Baſi columnæ, apud Gruterum *CXCIII. 6.*

Aspar Conſul cum Ariouindo A. D. 434.

Ad Aſparem Conſulem & Patricium eſt Theodoreti *Epiſt. 149.* Conſule Em. Baronium *in Annal. ad an. cit num. 15.* it. *ad an. 425. num. 2. & 431. n. 138.* & Relandum *in Faſt. ad an. 434.*

Asterivs, ſub Arcadio Comes Orientis A. D. 397. *l. 36. de operibus publicis: l. 7. de Aquæductu.* Iungendæ ſunt inter ſe.

A. D. 398. *l. 1. ſi ſecundo nupſ. mulier.* Dat. XVI. Kal. Mart.

Aſterii huius Comitis Orientis hoc ipſo Anno 398. imo & menſe Februario, meminit Sozomenus, *lib. 8. cap. 2.* (quem locum vide excerptum in Commentar. *ad leg. 36. de Oper. publ.*) vbi eius induſtria factum narrat, vt Ioannes Chryſoſtomus Antiochia Conſtantinopolim transferretur. Quam ipſam rem memorat & Palladius *in vita Chryſoſtomi*, & Georgius Alexandrinus *in eiusdem vita*, & Leo Imp. *in eius vita, cap. 11.* & Simeon Metaphr. *cap. 15.* vbi eum quidem de nomine non deſignant, verum per *Comitem Antiochiæ* indicant.

Attalvs, & Attali Tyrannis ſub Honorio indicatur A. D. 410. *l. 2. de litorum & itin. cuſtod. & l. 11. 12. de indulg. criminum.*

Atticvs (F. Auitianus) ſub Iuliano ſine die & Coſ. *l. 1. Cod. Iuſt. de diu. præd. Vrbanis.*

Atticvs ſub Gratiano, Valentiniano & Theodoſio PP. A. D. 384. Richomere & Clearcho Coſſ. *l. 12. de luſtrali conlat.* Dat. Med. Sub Arcadio & Honorio Conſul vna cum Cæſario A. D. 397.

Ad hunc *Atticum* extant Symmachi *epiſtolæ* quinque *lib. 7.* puta *epiſt. 30. 31. 32. 33. 34.* qui & *d. epiſt. 30.* Conſulatus eius meminit.

Avitianvs ſub Iuliano Imper. Vicarius Africæ A. D. 362. *l. 1. de indulgent. debitor. l 15. de curſu publ. l. 2. de itinere muniendo: l. 7. Cod. Iuſt. de adific. priuatis.* Hæ leges inter ſe coniungendæ ſunt. Acceptæque Carthag. A. D. 363. Iuliano & Salluſtio Coſſ. Forte ad eundem data *l. 1. Cod. Iuſt. de diu. præd. Vrbanis:* quæ præfert ad *Atticum.*

Auitiani huius Vicarii (Africæ ſcilicet) meminit Ammianus Marcellinus *lib. 27. cap. 7.* in geſtis Anni 367. Auitianus Comes apud Sulpitium Seuerum *dialogo. 3. cap. 4.* memoratur.

Avrelianvs ſub Valentiniano Sen. Præfectus annonæ A. D. 367. *l. 5. de prædiis nauicular.*

Avrelianvs, ſub Theodoſio Magno P. V. A. D. 393. Theodoſio III. & Abundantio *l. 4. de Senatoribus & glebali collat. l. 11. de annonis ciuicis: l. 29. & 30. de operibus publicis: l. 26. de Prætoribus: l. vltim. Cod. Iuſt. de Tutoribus & Curatoribus Illuſtrium.* Dat. Conſtantinop. *l. 3. de Conſtitutionibus Principum: l. 130. de decurion. l. 131. eod. tit.* vbi de Antiochia & Tatiano, it. *l. 132. 138. l. 1. de præd. Senator.* & quanquam nonnullæ leges hoc anno 393. præferant PP. dignitatem, emendandæ tamen illæ ſunt, cum Aurelianus P. V. & Rufinus PP. Orient. fuerit. vide quæ dicta ſunt *in Commentar. ad leg. 131. de decurion. & not. h. ad leg. 1. de præd. Senator.*

Sub Arcadio Imp. PP. A. D. 396. *l. 5. de legitimis hereditatibus: l. 1. vnde liberi.* Datæ Conſtantinopol. & iungendæ inter ſe. In *citat. leg. 1.* autem dicitur P. V. PP. A. D. 399. *l. 17. de pœnis: l. 2. de Maiuma.* A. D. 400. Conſul cum Stilichone. Ad hunc Aurelianum ſunt Syneſii *epiſtolæ 31. 34. 38.* vbi *ep. 31.* μεγάλην ἀρχὴν ei tribuit, eundemque μεγαλοπρεπέστατον vocat: eidemque ait omnes ciuitates ob merita gratias agere. Huius eiusdem Aureliani ὑπάρχου meminit & Philoſtorgius *l. 11. Eccl. hiſt. cap. 6. in fin.* in iudicio de Eutropio Anno 399. vide & Chronicon Alexandr. A. 406. 414. D. 415. De eodem eſt & vetus epigramma ἀνθολ. *lib. 4. c. 4.* de quo ad *l. 4. de Senatoribus & glebali collat.* Adde & dicta *ad l. 17. de pœn.*

Aurelianus hic ſub Theodoſio Iun. Com. (γρ. PP.) Ori. A. D. 415. *l. 1. de Decurion. & Silent.* Dat. Conſtantinop. In Cod. Iuſt. editum male, *Com. Ord. pr.* Iungitur in *huius legis* inſcriptione ſecundo loco inter Vrſum P. V. & Strategium PP. Illyrici.

PP. II. A. D. 415. *l. vltim. de peculatu: l. 8. de donationibus: l. 10. de indulgent. debitor. l. 4. de paſcuis:* in cuius *leg.* inſcriptione additur, *& Patricio. l. 22. de Iudæis: l. 57. 58. de hæreticis: l. vltim. de patrociniis vicorum: l. 4. ſeu vltim. de inceſtis nuptiis.*

A. D. 416. PP. II. *l. vltim. de Salgamo: l. 21. de Paganis.* PF. P. Poſt alia. Sine die & Conſule *l. 14. Cod. Iuſt. de omni agro deſerto.* Huius Aureliani II. PP. meminit Anno 414. & 415. Chronicon Alexandrinum *pag. 309. Edit. Pariſ.* & *pag. 246. 247. Edit. Venet. inter Script. Byzant.* ἀπὸ Αὐρηλιανοῦ, inquit, δὶς ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων καὶ πατρικίου: *ab Aureliano iterum Præfecto ſacri Prætorii & Patricio.*

Avrelianvs ſub Arcadio Imp. Procoſ. Aſiæ A. D. 395. *l. 28. de hæret.* videtur fuiſſe ſuperioris filius. Vid. *not. c. ad dict. l.*

Avsonivs ſub Gratiano PP. (Galliarum) A. D. 378. *l. 35. de curſu* Dat. Triuer.

Auſonii Præfecturam Prætorianam indicat Symmachus *l. 1. epiſt. 12. 16. 20.* ad eum ſcribens, cuius verba ibi ad Auſonii Conſulatum male nonnulli referunt. Ipſemet Auſonius Præfecturam ſuam memorat, & in *Gratiarum actione cap. 17. (al. 12.)* & in *præfat. ad Syagrium v. 36.* & in *Epicedio in Patrem Iulium. v. 42. Præfectus*, inquit, *Gallis, & Lybiæ & Latio:* ac nominatim Præfecturam Galliarum hoc ipſo tempore in dicta *Gratiarum actione ad Gratianum* memorat: *Agant pro me gratias voces omnium Galliarum, quarum Præfecto hanc bonorificentiam detuliſti.* Conſul cum Olybrio, A. D. 379. Symmachus quoque huius Auſonii Conſulatus meminit *lib. 1. epiſt. 14. & 15.*

Avtharitvs, vide *ſupr. Abtharitus.*

Avxentivs ſub Conſtantio Imp. Præſes Auguſtamnicæ A. D. 342. *l. 34. de Decurionibus.* Dat. Antiochiæ.

Avxonivs ſub Iuliano Imper. Corrector Tuſciæ A. D. 362. *l. 6. de Numerariis.* ſub Valente Vicarius diœceſeos Aſianæ Anno D. 365. *l. 69. de Decurionibus.* In *hac lege* perperam Iuretus in Symmachi *epiſtola 53. lib. 3.* Auſonii nomen reponit.

PP. A. D. 365. (imo A. D. 368.) *l. 1. de fiſci debitorib. l. 2. de militari veſte: l. 4. de murilegulis.* Dat. Marcianop.

A. D.

A.D. 369. *l. vnic. de claſſicis.* Dicitut data Indictione XII. Eſque *leg.* agitur de claſſe Seleucena, de Comite Orientis & de fluuio Oronte. *l. 15. de erog mil. ann.* Dat Marcianop. Eadem lex relata in Cod. Iuſt. *l. 4 ejus tit.* & in ea fit mentio Betorinorum caſtrorum. vid. *Commentar. ad dict. l. 15. l. 2. de legitim. hereditat.* Dat. Conſtantinop.

A.D. 370. *l. 2. de patrociniis vicorum.* Referendam puto *hanc legem* ad an. 368.

Hic *Auxonius* plane alius eſt ab Auſonio, quos tamen commiſcent Viri Docti, etiam Iuretus. Meminit huius Auxonii PP. qui a Valente Marcianopoli Salluſtio PP. ſuffectus, Eunapius *in vita Maximi p. 109. Edit. Commelin.* Zoſimus, *lib. 4 cap. 10.* Philoſtorgius, *lib. 9. hiſtor. Eccl. cap. 8. & 11.* cui Modeſtus in Præfectura ſuffectus, eodem Philoſtorgio & Zoſimo teſte.

AVXONIVS ſub Theodoſio Magno Proconſul Aſiæ. A.D. 381. Euchetio & Syagrio Coss. *l. 3. de fide Catholica.* Et hic Auxonius cum Auſonio perperam commiſcetur a Iureto *Not. in Symmach. Ep. 53. lib. 3.*

B

BAPPO ſub Valentiniano P.V. A. D. 372. Modeſto & Ariotheo Coss. *l. 21. de Prætoribus.* Dat. Naſonaci. Bapponis Tribuni meminit Marcellinus, *lib. 15. cap. 4.* in An. 354. Neſcio, an idem ſit cum noſtro Præf. Vrb. Valeſius autem ad Marcellin. *loc. cit.* errat, ſtatuens, Bapponem fuiſſe Præf. Vrb. Conſtant. in cit. *leg. 21.* enim expreſſa mentio fit Vrbis Romæ. vid. *not. a. ad leg. cit.*

BASILIVS ſub Gratiano & Valentiniano Iun. Conſul (γρ. Com Sa. L.) A.D. 379. *l. 1. qui bonis cedere.* PP. Rom. vid. Commentarium *ad h. leg.* Dicitur autem Comes S. L. A. D. 383. Merobaude II. & Saturnino Coss. *l. 101. de Decurionib.* Dat. Rom. *l. 40. de appellat.* Dat. loco non addito. Hic eſt ille Baſilius, de quo A. 384. Symmachus, *lib. 10. epiſt. 47.* Patet autem ex ſubſcriptionibus legum ſuperiorum, eum fuiſſe Com. S. L. per occidentem.

BASILIVS ſub Honorio P. V. A. 395. Olybrio & Probino Coss. *l. 1. de oblatione votorum.* Dat. Med. III. Non. Mart.

BASILIVS ſub Arcadio & Honorio Com. S. L. A. D. 407. *l. vltim. de immunitate conceſſa*, quæ lex in ſubſcriptione dicitur, *Prolata literis Viri Illuſtris Comitis ſacrarum largitionum.*

De hoc accipiendum videtur, quod Zoſimus ſcribit *lib. 5.* in geſtis Anni 408 *cap. 40.* quem & Hiſpanum facit.

BASSVS ſub *Conſtantino Magno* A. D. 313. PP. *l. 3. Cod. Iuſt. ſi contra jus* Dat. Kalend. Octob. Conſtantino A. III. & Licinio Cæſ. III. Coss. Forte referenda ad A. 319. PP. *al.* P.V. A.D. 316. Sabino & Rufino Coss. *l. 1. Cod. Iuſt. de legibus.* III. Non. Decemb.

P.V. 317. Gallicano & Baſſo Coss. *l. 2. ad L. Iuliam de vi publica.* Dat. VI. Id Mart. γρ. Maji Rom. *l. 7. de appellat.* Dat. VIII. Id. Iun. Sirmio. Item A. D. 319. Conſtantino A. V. & Licinio Cæſ. Coss. *l. 8. de appellation.* PP. IV. Kalend. April. Rom. *l. 1. de emendat. ſeruorum.* Dat. V. Id. Maji Rom. *l. 1. de his, qui a non domino.* Prop. Idibus Iul. *l. 3. ad L. Iul. de vi publica.* PP. Prid. Non. Octobr. Rom *l. 4. de donationibus.* Dat. Non Octobr. *l. 23 Cod. Iuſt. de Procuratorib.* Dat. XIII. Cal. Iul. *Baſſus* hic integro nomine *Septimius Baſſus* fuit. P.V. ab Idibus Maji Anni 317 ad Kal. Sept. 319. vt diſcere eſt ex Notitia veteri Præfectorum Vrbis, quam ſupra edidimus.

PP. A. D. 319. *l. 1. de Tutoribus.* Dat. IV. Id. Octobr. Aquileia. Vid. ibi *not. c.* A. D. 320. Conſtantino A. VI. & Conſtantino Cæſ. Coss. *l. 3. de Epiſcopis: l. 1. de poſtulando: l. 2. Cod. Iuſt. de adſeſſoribus*, qua *leg.* agitur de Præſidibus. Male ibi *P. V.* editum.

P. V. (γρ. PP.) A. D. 321. *l. 3 de temporum curſu: l. 1. ſi pendente appellat. l. 3. de maleficis: l. 1. de legitimis heredit.* vid. *not. b. ad cit. leg. 3 de temp curſ.* PP. ſine die & Coss. *l. vltim Cod. Iuſt. de ordine cognit.* Hic idem Baſſus videtur, cuius meminit Porphyrius *in Panegyrico carm. 11.*

BASSVS ſub Conſtantino Magno Vicarius Italiæ A. D. 326. *l. 1. ſi quis eam, cuius tutor.* Retraho *hanc leg.* ad A. 320. Vide Commentarium. Eodem anno ad Baſſum data *l. 2. de hæreticis* Spoleti, dignitate non addita. Dicitur autem, Præfectus Prætorio, expreſſis literis A. D. 327. *l. vlt. Cod. Iuſt. commmationes, epiſtolas.* Subſcriptio habet, *Conſtantio A. VI. & Maxim.* quæ emendanda ex Faſtis. A. D. 329. *l. 2. de integri reſtitutione,* data ad Baſſum, dignitate non addita. Verum in Cod. Iuſt. *leg. 5. de temp. in integr. reſt.* quæ ex hac deſumta eſt, additum PF. P. recte; nam colligimus ex ipſa lege & eius ſubſcriptione, eum tum fuiſſe Præf. Præt. Ital. Occurrit A. D. 330. *l. 2. finium regund.* data ad Baſſum P.V. verum id ſtare non poteſt, cum eo anno Petronius Probianus P.V. fuerit. Reſtituendum ergo ibi PF. P. aut in lege Conſulatus emendandus eſt. Vid. ibi *not. c.* Prius malo, cum etiam ſequente Anno 331. Baſſus Præfecturam geſſerit, docente *l. 3. de liberal. cauſ. l. 1. de Off. Præf. Prætor.*

Conſul cum Ablauio Anno Domini 331. vid. *Chronolog.* Vbique Anno 327. 329. 330. 331. retinendum vel reſtituendum *PP.* neque enim Baſſus per eos annos Præfectus Vrbi fuit, verum alii, quos memorat vetus Notitia Præfectorum Vrbis.

BASSVS ſub Honorio Imp. Conſul cum Philippo Anno D. 408. Vide Faſtos Cl. Relandi.

BASSVS ſub Valentiniano III. Cæſare Comes R. P. 425. *l. 64. de hæreticis: l. 47. de Epiſcopis.* Dat. Aquil. Vid *not. c. ad hanc leg.* Videtur enim reſcribendum PF. P. Sub Valentiniano III. Imp. PP. 426. *l. 1. de conductor. & hominibus domus Auguſtæ. l. 3. ſeu vlt. de libertis: l. 7. de Apoſtatis: l. 28. de Iudæis.* Dat. Rauennæ. Sine die & Coss. *l. 21. Cod. Iuſt. de nuptiis, & l. 14. Cod. eod. de dignitat.*

An. D. 431. Conſul cum Antiocho. Integro nomine *Anicius Baſſus* dicitur, eratque ex familia Anicia Romæ hoc tempore clariſſima. Vid. Pag. *in Critic. ad an. cit.* & *Chronolog.*

BATHANARIVS, ſub Honorio Imp. Comes Africæ Anno D. 401. Vincentio & Frauitta Coss. *l 18. de bonis proſcriptorum.* Meminit huius Bathanarii Comitis Africæ Zoſimus, *lib. 5.* in geſtis Anni 408. *cap. 37.* qui eum τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ Λιβύῃ ϛρατιωτῶν (ἡγέμενον) id eſt, *Comitem Africæ,* dicere facit. Cuius & uxorem Stilichonis ſororem fuiſſe ait: eidemque, poſt Stilichonem cæſum, occiſo Heraclianum in ea dignitate ſuffectum ſcribit.

ÆLIA Bauonia ſub Valentiniano Sen. 355. *l. 6. de pactis.* Inter cætera.

BAVTO Conſul cum Arcadio A. I. Anno D. 384. Huius Conſulatus Bautonis meminit Symmachus ad eum ſcribens, *lib. 4. epiſt. 15.* ad quem alteram quoque epiſtolam ſcribit, puta 16. & Auguſtinus *lib. 3. contra literas Petiliani*, c. 25. De hoc Bautone Franco dixi ad Philoſtorgium *lib. 11. cap.*

6. egit & Valeſius lib. 2 de geſtis vet. Fraocorum *pag. 62. 63. 64.* Ioretus in Symmacchi *lib. 4. epiſt. 15.* & Pagius io *Critic. ad Annal. Baron. ad an. 395. num. 3.*

BENAGIVS, ſub Theodoſio Iuniore Melloproximus, vt videtur Scrinii Memoriæ A. D. 416. *l. 17. de proximis.* Dat. Conſtantinop.

BENIONVS ſub Hooorio Imp. Vicarius Vrbis Romæ A. D. 399. *l. 162. de Decurionibus: l. vltim. quibus equarum vſus.*
A. D. 400 *l. 26. de ſuſceptoribus.* Videtur eorea Præſes fuiſſe Sardiniæ, de quo Symmachus, *lib. 9 ep. 39.*

BERONICIANVS vide *infr. Veronicianus.*

BONOSVS ſub Conſtantio Imp. Magiſter Equitum (militum *in aliis*) A. D. 347. *l. 1. de bonis militum.* Dat. Hierapoli. vid. *not. b. ad leg. cit.*

BONOSIANVS ſub Hooorio Imp. P. V. A. D. 409. *l. vlt. de decuriis Vrbis Roma* & A. D. 411. *l. 48. de operibus publ.* Dat. Rau.

BRAXIVS ſub Cooſtantio Imp. Proconſul A. D. 356. in ſubſcriptione *l. 8. & 9. de Prætorib.* Dat. Med. *Lecta a Braxio Proconſule.* Vide Commentarium *ad dict. leg.* ibique coniecturas de Proconſulis dignitate.

BVBVLEVS ſub Valentiniano III. Comes Spectabilis, Legatus Proconſularis Prouinciæ A. D. 429. *l. 186. de Decurionib.* Dat. Rau. Eiusdem mentio fit eodem Anno 429. *l. 34. de annona & trib.* (vbi tamen male editum eſt, *Bubulus*) quæ data eſt *ad Celerem*, Proconſulem ſcilicet Africæ.

BVLEFORVS, ſiue Bulephorus, Rationalis ſummæ rei. Dat. XVI. Kal. Mart. Licinio Coss. *l. 7. Cod. Iuſt. vbi cauſæ fiſcales.* Sed hunc looge diuerſum ab eo eſſe oportet, qui ſub Valeotioiano Imp. Conſularis fuit Campaniæ. A. D. 364. *l. 1. quorum vſus interdictus: l. 2. quibus equorum vſus.* Item A. D. 365. *l. 24. de curſu publico.* Forte emendanda in Cod. Iuſt. ſubſcriptio.

C

CÆCILIANVS ſub Conſtantio PP. A. D. 359. *l. 47. de Decurionib.* Verum error ibi admiſſus, vid. *not. c. ad dict. leg.* Sub Honorio Imp. Vicarius A. D. 404. *l. 4. Cod. Iuſt. de adſeſſoribus.* Forte hic eſt, ad quem extat Symmachi *epiſt. 47. lib. 9.* cuius fine Indicem eum fuiſſe indicat. PP. A. D. 409 Honorio VIII. & Theodoſio III. Coss. *l. 8. Cod. Iuſt de defenſorib. ciuit.* vbi male editum *Cæcilio PP. l. vlt. de maleficis: l. vlt. de abolitionib. l. 5. & 6. de exhibendis reis: l. 7. de cuſtodia reorum: l. 2. vt intra annum crim. act. l. 3. de ſuperexactionib. l. 1. ne paſtoribus dentur: l. 13. de fide teſtium.* Eiusdem quoque fit mentio Aono 414. *l. 33. de erogat. mil. ann.*
Meminit huius Cæciliani PP. in geſtis Aoni 309. Zoſimus *lib. 5.* ἀναιρεθέντος παραλύσας Θεόδωρον τῆς τῶν ὑπάρχων ἀρχῆς Κεκιλιανῷ ταύτην παραδέδωκεν, *Honorius, Theodoro Præfectura Prætoriana dejecto, Cæciliano eam tradidit*, vbi Interpres *Præfecturam Vrbanam*, male vertit. Hic paulo ante a Senatu Romano ad Honorium Imp. miſſus fuerat Raueonam, voa cum Attalo & Maximiano, deplorando Vrbis Romæ ſtatui, Zoſimus, *d. loco.* Ad hunc quoque extat Auguſtini *Epiſtola 259. ſiv. 151. Edit. Benedictin.* vbi perperam Præſes vocatur. Hic & Præfectus annonæ antea fuiſſe videtur: de quo Symmachus, *lib. 3. epiſt. 36.*

COELESTINVS ſub Conſtantio Imp. Conſularis Beticæ A. D. 357. *l. 3. de bonis proſcript.*

CÆSARIVS ſub Valente Imp. Comes R. P. A. D. 364. *l. 8 de jure fiſci.*
Gregorii Nazianzeni frater hic fuit: cui is exprobrat *epiſt. 17.* ſeu *51.* quod honorum & pecuniarum amore delinitus Comes R. P. factus fuerit: non tamen ſub Iuliano, quod nonnulli cenſent, & in his etiam Baronius. Patet enim ex *Orat. 10.* Nazianzeni *in laudem Cæſarii pag. 167. 168.* eum a Iuliano, ut Chriſtianum, & tum Conſtantinopoli inter Archiatros principem locum tenentem, magno fuiſſe odio exceptum. Sub Valente poſtea Com. R. P. fuit, quod probat laudata *oratio 10.* Nazianzeni *pag. 169. Edit. Colon. ſiv. Lipſ. apud Weidm.* quo loco eam dignitatem vocat τὴν οὐ πολλοστὴν ἀπὸ βασιλέως ἀρχήν, *poteſtatem ab Imperatore haud poſtremam*, & in *Carmine de vita ſua, pag. 6. Tom. 2. Oper. edit. Lipſ.* ταμιείων πίστιν, *rerum priuatarum curam.* Auctor etiam vitæ Gregorii Nazianzeni, quæ præmiſſa eſt Operibus, *num 20.* Cæſarium ait, fuiſſe, ἐπιμελητὴν τῶν θησαυρῶν, *curatorem Theſaurorum*, ſeu ταμίαν τῶν δημοσίων χρημάτων, *adminiſtratorem rerum priuatarum.* Denique Gregorius Nazianzenus *Epiſtol. 18.* ſive *32.* ad *Sophronium* ὕπαρχον fratris Cæſarii meminit, & queritur de direptis eius mortui bonis. Vide etiam dicta in *Commentar. ad leg. 8. de jur. fiſci*, & ſi quid errore typothetarum peccatum ibi, hinc reſtitue & emenda. Cæſarium quoque hoc tempore cum Procopius tyrannidem arripuiſſet, Præfectum Vrbis Conſtantioop. fuiſſe ajunt Ammianus Marcellinus, *lib. 26. cap. 7.* io geſtis Aoni 365. Zoſimus, *l. 4. cap. 6.* Ad eundem extat Baſilii *epiſt. 362.*

CÆSARIVS ſub Theodoſio Magno Magiſter Officiorum Anno Domini 389. Timaſio & Promoto Coss. *l. 49. de curſu publ.* Dat. Valentiæ. Hic eſt ille Cæſarius Magiſter Officiorum, qui in negotio ſeditionis Antiochenæ a Theodoſio Magno Antiochiam miſſus fuit: de quo Theodoretus *lib. 5. cap. 19.* Chryſoſtomus *de Statuis ad popul. Antiochen. Homil. 17. pag. 170. Tom. II. Oper Edit. Benedict.* Ad hunc ipſum Cæſarium Magiſtrum ſuper hac ipſa re extat Libanii *oratio 20. pag. 515.* Edit. Morelli. Sub Arcadio PP. A. D. 395. Olybrio & Probino Coss. *l. 27. de hæretic. l. vnic. de grege dominico.* Dat. Conſtantinop. *l. 150. de Decurion.* Dat. Conſtantinop.
A. D. 396. Arcadio IV. & Honorio III. Coss. *l. 14. & 15. de bonis proſcript. l. 1. de jure liberorum: l. 2. de prædiis Senatorum: l. 9. de indulgent. criminum: l. 14. de Paganis.* Dat. Conſtantinop. *l. 34. l. 35. de operibus publicis.* PP. Regio. *l. 7. de proximis: l. 10. de Agentibus: l. 6. de Apoſtatis.* Dat. Conſtantinopol. *l. 21. de erogat. mil. ann. l. 31. 32. de hæretic. l. 1. de Maiuma.* Dat. Conſtantinop.
A. D. 397. Cæſario & Attico Coss. *l. 1. de ambitu. l. 1. de ſuperexact. l. 9. & 10. de proximis: l. 8. de Senatoribus & glebali collation. l. 13. de Iudæis: l. omnes, debit, quæ adminiſtr.* Dat. Conſtantinop.
A. D. 398. Honorio A. IV. Eutychiano Coss. *l. 32. de Epiſcopis.*
A. D. 400. Stilichooe & Aureliano Coss. *l. 1. de adſeſſoribus* Dat. Conſtantinop.
A. D. 401. Vincentio & Frauitta, *l. 62. de curſu publ.* Ad hunc Cæſarium PP. data *l. 2. Cod. Iuſt. de alluuionibus*, ſine die & Conſule, quæ tribuitur Arcadio, Honorio & Theodoſio. Agitur ea *leg.* de *Nili* fluminis inundatione. Cæſarii etiam nomen præferunt nonnulli Codices in *l. 4 Cod. Iuſt. de divers. præd.* qua de fundis templorum agitur. Huius Cæſarii PP. qui Rufino ſucceſſit, meminit Philoſtorgius *l. 11. cap. 5. hiſtor. Eccleſ.* Conſul fuit cum Attico anno D. 397. GOTHOFREDVS. De Conſulatu Cæſarii in *Chronologia*, diximus. Panvinius Cæſarium inter *Fla-*

vios

wos retulit, ſed nulla auctoritate, notatus ideo a Cl. Reineſio *Ep. 69.* ad Rupertum. Idem Reineſius ibidem hoc marmor producit,

ROMAE.
MATRI. DEVM MAGNAE.
IDAEAE. SVMMAE. PA
RENTI. HERMAE. ET. ATTIDI.
MENOTYRANNO. INVICTO
CLODIVS. HERMOGENIANVS.
CAESARIVS. V. C.

& eius auctoritate Conſuli Caſario adſerit nomen familiæ. Verum, quamvis & ipſe in ea olim opinione eſſem, cum Chronologiam reſtituerem, iam tamen alia omnia ſentio. Fuit enim Cæſarius noſter ſine dubio in Oriente natus, ubi & honores geſſit, quod vides ex iis, quæ hic Gothofredus cumulavit. Cæſarii etiam nomen in Oriente frequens fuit, quod teſtantur plurima Græcorum Patrum loca, & fidem facit Cæſarius, Gregorii Nazianzeni frater, de quo paullo ante. Marmor autem a Reineſio productum, ad Occidentem pertinet, vbi *Clodii*, *Hermogeniani*, & cum iis coniuncti *Olybrii*, innotuerunt, & honoribus geſtis exſplenduerunt, quod Index Gruterianus docebit. Miror, Cl. Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. ad an. 397 num. 1.* ſtatuiſſe, liquere ex Chronico Alexandrino, Cæſarium noſtrum fuiſſe Conſulem Orientalem & Præfectum. Verum quidem eſt, in Chronico laudato *pag. 319 Edit. Pariſ.* & *pag. 254. Edit. Venet.* ad Conſulatum Marciani & Adelphii, *anno 451.* legi, Cæſarium-Conſulem *καὶ ὕπαρχον* (quod interpretatur Pagius, *Præfectum Vrbi*) ſtruxiſſe Conſtantinopoli templum in honorem Sancti Thyrſi: ſed bene monuit Cl. du Freſne *in Obſervat.* hunc Cæſarium longe alium eſſe a noſtro, qui an. 397. Conſul in Oriente prodiit, ob diverſiſſimam temporum rationem, & obſcurum eſſe, quis ille Conſul & Præfectus, ab auctore Chron. Alexandr. laudatus, fuerit, cum hac tempeſtate nullus in Faſtis hac nomenclatura Conſul occurrat.

CALLEPIVS, ſub Conſtante Rationalis trium Provinciarum Anno D. 340. *l. de petitionibus.* Dat. Naiſſo.

CAMENIVS, ſub Valentiniano Iun. Vicarius Africæ. A. D. 381. *l. 84. de Decurion.* Vid. ibi *not. h.* & obſerva, Carterium, quem laudat Symmachus, forte reponendum eſſe.

CASSIVS, ſub Conſtantino Magno P. V. A. D. 316 *l. 3. de donation.* Hic eſt Iulius Caſſius, qui vice Septimii Baſſi P. V. cognovit ex die 3. Idus Iulii in Idus Auguſti, vt refert Vetus Notitia Præfectorum Vrbi Anno 318.

CASTINVS A. D. 424. Conſul cum Victore. Vid. Pagi *in Critic. ad Annal. Baron. an. cit.*

CATAFRONIVS, ſub Valentiniano Imp. Vicarius Italiæ A. D. 370. *l. 31. de curſu publico: l. 2 ne operæ a conlat.*
Sine dignitate A. D. 377. *l. 24. de Epiſcopis.*

CATERVIVS ſub Gratiano, Valentiniano & Theodoſio Comes S L. A. D. 379. *l. 3. de Palatinis S. L.* Dat. Bauxare.

CATVLLINVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate A. D. 314. *l. 2. de appellat. l. 1. quorum appellationes: l. 1. de pœnis.* Vide ibi *not. b.* qua probatur, hoc anno fuiſſe Conſularem Byzacenæ. Proconſul Africæ fine Anni 315. *l. unic. de frumento Karthag.* Anno 316. *l. 2. de donationibus. Aconius Catullinus* vocatur *his ll.* Anno 317. *l. 1. de re publica.* A. D. 318. *l. 4. Cod. Iuſt. de dilationibus:* A. D. 319. *l. 1. de extraordin. mun.* Sed referendæ forte hæ leges ad annum 315. Vid. *not. d. ad dict. leg. 1.* Sub Conſtante Vicarius Africæ. A. D. 338. *l. 24. de Decurionibus.* Acc. Karthagini. Aconius Catullinus vocatur *hac leg.*
l. 26. de Decurionib. Catullinus ſimpliciter *hac leg.* vocatur.
l. 2. de honor. codicillis. Aconius ſimpliciter vocatur *hac leg.* & dicitur Acc. Thamugadi, quæ vrbs Mauritaniæ Tingitanæ eſt.
l. 5. de operibus publ. vbi inſcriptio ſic habet: *Have Catuline K. NB.*
A. D. 339. *l. 4. quorum appellationes.* Catulinus ſimpliciter *hac leg.* Ad Catullinum Vicarium data *l. 7. Cod. Iuſt. de excuſat. muner.* ſine die & Conſule, quæ Conſtantini nomen male præfert. PP. A. D. 341. *l. 1. de tabulariis: l. 31. de Decurionibus.* Eadem hæc lex eſt, verum bis repetita.
P. V. A. D. 342. *l. 3. de Paganis.* Aconius Catullinus P. V. fuit a pridie Nonas Iulias Anno D. 342. ad 3. Idus April. 344. vt teſtatur vetus Notitia Præfectorum Vrbi. A. D. 349. Conſul cum Limenio. Huius Aconii Catullini ex Præfecti & Conſulis ordinarii mentio fit in veteribus Inſcriptionibus, memoriæ filiæ eius Fabiæ Aconiæ Paulinæ, dicatis, *apud Gruterum CCCIX. 2. 3. 4.* in quarum prima, ACONIVS CATVLINVS, in ſecunda, ACO CATVLINVS, & in tertia, C. CATVLINVS, appellatur. Onuphrius quidem in Faſtis, obſervante Pagio *in Critic. ad an. 349 num 1.* probare voluit, *Aconem Fabium Catulinum*, integro nomine fuiſſe dictum, ſed cum lapides varient, Codexque noſter *Aconii* nomen expreſſe præferat, non *Aconem*, ſed *Aconium* appellatum, exiſtimaverim.
Sub Conſtantio Aug. Anno D. 354. occurrit Catulinus Proconſul Africæ in *l. 3. Cod. Iuſt. ad SC. Tertullian.* an is idem cum Aconio Catulino ſit, non liquet.

CATVLLINVS ſub Honorio V. C. eius mentio fit Anno 418. *l. vltim. de iure liberorum.* Dat. Rav.

CELER, ſub Valentiniano III. A. D. 429. *l. vltim. de appellation.* Dat. Rav. Dignitatis quidem titulus hac lege omiſſus eſt, ſed ſuppleri facile poteſt: agitur enim ea de Proconſule. Vid. ibidem *not. b.* *l. 34. de annona.* Agitur *hac leg.* de Africano poſſeſſore, & de Capitolio. Proconſul Africæ eodem anno, expreſſis verbis dicitur, *l. 185. de Decurionibus*, ex qua deſumpta *l. 2. Cod. Iuſt. de apochis publicis.* Item *l. 186 de Decurionibus*, ex cuius legis poſteriore parte deſumpta eſt *lex 17. Cod. Iuſt. de omni agro deſerto.* Ad hunc extant duæ Auguſtini epiſtolæ: puta *epiſt. 210* & *237.* ſiv. *Ep. 56. 57. Edit. Benedictin.*

CELSINVS, ſub Conſtante PP. A. D. 338. *l. 4 de petitionibus honor.* Dat. Viminaci.
Sine dignitate A. D. 339. *l. 27. de Decurion.* Dat. Treu. Inſcriptio ſic habet, *Have Celſine K. NB.* In *ea leg.* fit mentio Karthaginis & Africæ.
A. D. 341. *l. 6. de donationibus.* Dat. loco non addito, *Aurelius Celſinus* fuit P. V. a V. Kalend. Martii Anno D. 341. ad Kal. April. 342. vt teſtatur vetus Notitia Præfectorum Vrbi.

DOMITIVS CELSVS, ſub Conſtantino Magno Vicarius Africæ A. D. 315. *l. 1. ad L. Fabiam.*
Vicarius A. D. 316. *l. 1. de officio omnium Iudicum.* Ad hunc Domitium Celſum Vicarium Africæ extat Conſtantini Magni epiſtola adverſus Donatiſtas: vt & altera ad eundem Petronii Præfecti Prætorio, quas a P. Pithœo editas Baronius refert *Anno 314 n. 66. & n. 70.*

CEREALIS ſub Conſtantino Magno Præfectus annonæ A. 328. *l. 1. de menſis olearis.* Data Nicomediæ, & Accepta Romæ.
Sub Conſtantio P. V. A. D. 352. *l. 9. quorum appellat. l. 5. de Paganis. l. 2. de indulg. criminum.* Neratius hic *Cerealis* P. V fuit a 6 Kalend. Octobr. 352. ad 6. Idus Decembr. Anni 353. vt refert vetus auctor

auctor Notitiæ Præfectorum Vrbis. Meminit huius Cerealis Præfecturæ Am. Marcell. *lib. 14. cap. 11.* Fit & mentio in veteribus inſcriptionibus apud Gruterum *CCXXXI. 3.* & *CCLXXX. 6. CCCCXLI. 3.* Fabrett. *Inſcript. p. 706.* Boiſſard. *Antiq. Rom. Part. 3. pag. 109.* Contelor. de Præf. Vrb. *pag. 57.* Reineſius *claſſ. XX. Inſcript. CXXXI. pag. 929.* Baronius *in Annal. ad An. 353. num. 9.* vbi pariter vt in Notitia Præfectorum Vrbis, integro nomine *Neratius Cerealis* vocatur. Vetus Interpres Iuuenalis *ad Satyram* X. v. 24. 25. eius meminit his verbis: *Vſque ad Cerealem Præfectum in foro Trajani arcas habuerunt Senatores, in quibus argentum aut pecunias tutius deponebant. &c.*

Conſul cum Datiano A. D. 358. Vide *Chronolog.* & Relandum *in Faſt.* de Cereali Coss. idem Marcellinus *d. loco*, & Hieronymus *in Epitaphio Marcellæ. Ep. 96.* Cerealis etiam meminit Symmachus *lib. 10. ep. 53.*

CHILO, ſub Valentiniano Imp. Vicarius Africæ, A. D. 374. *l. vlt. de excuſat. artificum.* A. D. 375. *l. 16. de ſuſceptoribus. l. 7. de prædiis nauicular.* Proconſul Africæ, ut expreſſe innuit *dict. l. 7.* Chilonis ex-Vicario meminit quoque Ammianus Marcellinus, *lib. 28. cap. 1.* vbi conſule Doct. Valeſium, qui probat, Chilonem hunc iam an. 374. fuiſſe Proconſulem Africæ, mendoſamque eſſe inſcriptionem *l. vlt. de excuſat. artif.* cum ex Marcellino clarum ſit, eum iam anno 369. vel 370. ſub Olybrio PV. ex Vicario fuiſſe. Adde *not. b. ad l. vlt. de excuſat. artif.*

CHRONOPIVS, ſub Valentiniano Imp. Epiſcopus A. D. 369. Mentio eius in *l. 20. quorum appellat. non recip.* quæ lex data eſt ad Claudium P. V. (γρ. PC. Afr.). Vid Comment. *ad cit. leg. 20.*

CLAVDIANVS ſub Arcadio Comes Orientis A. D. 396. *l. 11. de Iudæis.* Hunc eundem cum Claudiano Poëta, putat Seldenus *de iure naturali gentium*, &c. *lib. 2. cap. 2. & 9. pag. 243.* Vid. *not. b. ad leg. cit.*

CLAVDIVS, ſub Conſtantino Magno Præſes Daciæ A. D. 321. *l. 2. de inoffic. teſtam.*

CLAVDIVS, ſub Conſtantio Imper. Præfectus annonæ Alexandriæ A. D. 349. *l. 3. de Suſceptorib.*

CLAVDIVS, ſub Valentiniano Sen. Proconſul Africæ A. D. 368. *l. 18. de Epiſcopis.* Dat. Triu. *l. 12. de Piſtoribus.* Dat. Triu. Male, hæ duæ leges ad Annum 365. referuntur. Poſſis & eas referre ad Annum 370. Vide, quæ dixi *not. b. ad cit. leg. 18.*
A. D. 369. *l. 6. de Legatis: l. 20. quorum appellationes non recip.* Huius *leg.* inſcriptio perperam præfert ad Claudium *P. V.* loco *PC.*
A. D. 370. *l. 8. de luſtrali collatione.* Eidem Claudio, vt puto, inſcribitur *l. 2. Cod. Iuſt. de priuil. domus Auguſtæ*, vti Cuiacius edidit.
P. V. A. D. 374. *l. 22. quorum appellationes non recip. Claudii* huius P. V. meminit Ammianus Marcellinus *lib. 27. cap. 3.* & *lib. 29. extremo*, in geſtis Anno D. 374.

CLAVDIVS ſub Valentiniano Iun. Conſularis Tuſciæ A. D. 389. *l. 5. de denunciatione.* Hic Claudius pater eſt Rutilii Claudii Numatiani, qui in *Itinerario* ita de eo *lib. 1. a vers. 579.*

Namque pater quondam Tyrrhenis præfuit aruis,
Faſcibus, & Senis credita iura dedit.
Narrabat memini, multos emenſus honores,
Tuſcorum regimen plus placuiſſe ſibi
Nam neque opum curam, quamuis ſit magna ſacrarum,
Nec ius Quæſturæ grata fuiſſe magis.
Ipſam ſi fas eſt poſtponere Præfecturam,
Pronior in Tuſcos non dubitabat amor.

P. V. ſub Arcadio Imp. A. D. 396. *l. 8. de proximis: l. 1. de vſu ſellarum.* Dat. Conſtantinop. Meminit huius Præfecturæ filius eius *ſuperiore loco.*

CLAVDIVS Plotianus, vide *infra Plotianus.*

CLEARCHVS, ſub Valente Imp. Vicarius Aſiæ A. D. 365. *l. 1. ne colonus inſcio dom. l. 9. de Numerar.* Dat. Conſtantinop. In inſcriptione *huius legis* in Cod. Iuſt. Edit. Cujac. additum PP. hoc vero Codice omiſſa eſt dignitatis nota, incertumque, utrum reponendum Vic. Aſiæ, an Proconſ. Aſiæ, ad quam dignitatem etiam admotus eſt, teſte Eunapio *in Vit. Maxim. pag. 106. 107.* qui auctor etiam Clearchi Vicarii meminit, *ibid. pag. 104. 105. Edit. Commelin.* Idem Eunapius *in hiſtoriis* referente Svida *voc.* Μυσώνιος, reliquit, in Vicarii dignitate Clearcho ſucceſſiſſe Muſonium, de quo agit etiam Ammianus *lib. 27. cap. 9* & ibi Valeſius. In *cit. leg. 9. de numerar.* forte mutanda ſubſcriptio. Vid. ibi *not. l.*
P. V. A. D. 370. *l. vnic. de iure Italico Vrbis Conſt.* Dat. Hierapoli. Huic *legi* perperam adſignatur annus 365. Vid. *not. k.*
A. D. 372. *l. 7. de annonis ciuicis. l. 2. de ſtudiis liberalibus. l. 20. de Prætoribus.* Iungendæ hæ duæ leges, imo & tertia ſuperior. Huius Clearchi P. V. & aquæductus tubique ab eo extructi meminit Socrates, *lib. 4. cap. 8.* Hieronymus Chronico Anno 374. *pag. 187. Theſaur. Tempor. Scaliger.* ad Clearchum Libanii extant in Cod. Regio *epiſtolæ* decem 1. 2. 4. 46. 60. 83. 230. 243. 566. 708. in Latina editione quinque *lib. 1. ep. 40. 86. 87. lib. 3. ep. 133. 148.* In Editione Cl. Wolffii *1. 3. 4. 50. 65. 88. 243. 256. 582. &c.* quas vide in Indice. Sub Theodoſio Magno P. V. A. D. 382. *l. 3. de Aquæductu.* Dat. Conſtantinop. *l. 2. & 3. de ſententiis ex periculo recit.* Dat. Conſtantinop. *legis 3.* inſcriptio male præfert PP. *l. 93. de Decurionibus.* Et hic male PP.
A. D. 383. *l. 1. vt dignitatum ordo.* Dat. Conſtantinop.
A. D. 384. *l. 3. de Senatoribus & glebali coll.* Dat. Conſtantinop. Inſcriptio male præfert PP.
Forte hic idem eſt, cui inſcribitur ſine dignitate, ſine die & Coss. *l. 5. Cod. Iuſt. de dignitatibus.* Agitur *hac leg.* de Præfecto Vrbi. Ad eundem data videtur *l. 8. Cod. Iuſt. de fundis patrimonial.* quamvis in vulgatis Editionibus *Nedearchi* nomen appareat. Agitur in *hac leg.* de limitaneis fundis per Meſopotamiam & Oſdroënam, & vt in quibusdam MSS. eſt, Sophenam. Sub Arcadio P. V. A. D. 396. *l. 30. de hæreticis.* Data Conſtantinop. Comes Conſiſtorianus A. D. 399. *l. vnic. de Comitib. Conſiſtor.* Data Conſtantinop. P. V. A. D. 399. *l. 16. de luſtrali collat.* A. D. 401. *l. 12. de proximis.*
A. D. 402. *l. 14. de annonis ciuicis.* Dat. Conſtantinop.

CLEOPATER ſub Theodoſio Iuniore Præfectus Auguſtalis A. D. 435. *l. 8. de Principibus Agentium in rebus.*

CLICHERIVS ſub Theodoſio Magno Comes Orientis A. D. 381. *l. 8. de hæret.*

COMASIVS ſub Arcadio Imp. Vir Spectabilis Comes Conſiſtorianus A. D. 399. *l. vnic. de Comitibus Conſiſtorianis.* Dat. Conſtantinop.

CONSTANS Imperator. Vid. *Chron. hiſtor.*

CONSTANS ſub Theodoſio Iun. Magiſter militum per Thracias. A. 411. vel 412. *l. vnic. de luſoriis Danubii*, Theodoſio A. V. & qui fuerit nuntiatus. Sed forte ibi reponendum, Theodoſio IV. Cos. Vid. *Chronolog.* Ad Conſtantem ſcripſit Syneſius *Ep. 27.* forte hic idem cum noſtro.

CONSTANTIANVS Vicarius diœceſeos Ponticæ ſub Theodoſio Magno A. D. 382. *l. 42. de curſu publico.*
A. D. 383. *l. 94. de Decurionib. l. 12. de exactionib. l. 10. de hæreticis: l. 7. de deſertoribus.* In *hac leg.* voca-

vocatur *Conſtantinus*, & in *l. 10. de haret.* Conſtantinianus. PP. Galliarum ſub Valentiniano Iun. A. D. 389. *l. 8. de infirmandis his, quæ ſub Tyr. l. 4. de legitimis hæreditatib. l. 5. de proximis.* Galliarum vox *hac leg.* intercidit, quam tamen habet Codex Iuſtin. vbi ea repetita *l. 2. Cod. eod. tit. de prox.* & *l. vltim. Cod. de offic. diu. Iudicum.*
A. D. 390. *l. 50. de curſu publico.* data ad Præf. Prat. Galliar. cuius ibi nomen excidit, & forte reponendum *Conſtantiani.* Sed cum in Cod. Iuſt. *l. 13. de curſ.* quæ deſumpta ex *d. l. 50.* Flori nomen appareat, vix liquet, quid ſentiendum ſit.

CONSTANTINVS Magnus Imperator Conſul Anno D. 313. cum Licinio III. Anno D. 315. cum Licinio IV. Vid. *Chronolog.* & Reland. *Faſtor.*

CONSTANTINVS Iun. Imp. filius Conſtantini Magni. Vid. *Chron. hiſt.*

CONSTANTIVS Imper. filius Conſtantini Magni. Vid. *Chron. hiſt.*

CONSTANTIVS, ſub Conſtantino Magno & Licinio PP. A. D. 315. *l. 1. de cohort. l. 1. de curſu publico* Acc. Caralis.
Sub Conſtantino Magno PP. 324. *l. 1. de infirmandis, quæ ſub Tyr.*
A. D. 325. *l. 11. de Decurionib.*
A. D. 327. *l. 2. de famil. herciſ.* Conſul cum Albino A. D. 335. Hic eſt *Iulius Conſtantius*, Patricius, Conſtantini Imp. frater, vt teſtatur Athanaſius *Apol. ad Conſtantium.* Item ſubſcriptio epiſtolæ Mareoticorum *anno 335.* ſcriptæ, quam ex *Tom. II. Concil. general. pag. 458* refert Relandus *in Faſtis* ad an. cit. & Pagius *in Critic. ad an. 334. n. 2.* Hunc Conſtantium etiam memorat *Auctor incertus de Vita Conſtantini M. pag. 713.* ad calcem Ammiani *Edit. Gronou.*

CONSTANTIVS, ſub Valentiniano Sen. Imp. A. D. 374. *l. 33. de curſu publico.* Dat. Robore. An hic, ad quem ſcribit Libanius *epiſt. 713. Edit. Wolff?* Non puto.

CONSTANTIVS, ſub Arcadio Imp. Comes S. L. A. D. 399. *l. 15. de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop.

CONSTANTIVS, ſub Honorio Imp. genere Illyrius fuit, e Panæſo Vrbe. Olympiodorus apud Photium *Cod. LXXX. pag. 194. Edit. Schotti.* Iam inde a Theodoſii Magni temporibus militiæ munera obiit, teſte eodem Olympiodoro *loc. cit.*
1. Magiſter militum A. D. 412. *l. vltim. de deſertorib.* Dat. Rauennæ. *Hac leg.* fit mentio Africæ. A. D. 414. *l. 34. de erogat. mil. annon.*
2. Conſul a parte Honorii Imp. cum Conſtante Anno D. 414. Occidentalis ſcilicet, ut teſtatur Olympiodorus *apud Photium pag. 186. Edit. Schott.* Κωνςάντιος ὕπατος κατὰ τὴν Ῥάβενναν προέρχεται, μεθ' ὃ κατὰ τὴν Κωνςαντινούπολιν ὑπατεύει Κώνςας. *Conſtantius Rauennæ Conſul prodit, cum quo Conſtantinopolitanum Conſulatum Conſtans gerit.* Vid. *Chronolog.* & Pagium *in Critic. ad an. cit. num. 1.*
3. Comes & Patricius A. D. 416. *l. vlt. de infirmandis, quæ ſub Tyrannis.*
4. Conſul II. cum Honorio XI. A. D. 417. v. Olympiodorum apud Photium *p. 192. Edit. cit.* ὕπατος ὁ βασιλεὺς Ὁνώριος προελθὼν τὸ ἑνδέκατον, καὶ σὺν αὐτῷ Κωνςάντιος τὸ δεύτερον. *Honorius Auguſtus undecimum Conſul creatur, & cum ipſo Conſtantius.*
5. Conſul III. cum Theodoſio Aug. IX. A. D. 420. Vid. Petr. Reland. *in Faſt. ad. an. 414* & *Chronologiam ad an.* 420. ibique maiorem ex Broweto adductum ſubſellæ fidei.
6. IMPERATOR cum Honorio & Theodoſio Iun. A. D. 421. Vid. Anton. Pagium *in Critic. ad An. 420. num. 2 ſeq.* qui id aduerſus Baronii ſententiam ex legibus Codicis noſtri accurate probat. Adde Labbeum *in not. ad Olympiodorum*, qui de Conſtantii patria erudite diſſerit, & Olympiodorum emendat. Huic Conſtantio nupſit Placidia Honorii ſoror A. D. 417. ex quo matrimonio natus eſt Valentinianus III. Vid. laudatum Olympiodorum.

CONSTANTIVS, ſub Theodoſio Iun. Præfectus Vrbi (Conſtantinop.), A. D. 425. *l. 53. de operibus publicis.* Dat. Conſtantinop. *l. vltim. de ſtudiis liberalibus.* Iungendæ hæ duæ leges. Eidem inſcribitur *l. vlt. Cod. Iuſt. de officio P. V.* (vbi vocatur *Conſtantinus*) ſine die & COSS.

CRESCENS ſub Valentiniano Sen. Vicarius Africæ A. D. 371. Gratiano A. II. & Probo Coſſ. *l. 17. de annona & tribut.* inſcripti ſunt Valentinianus, Valens & Gratianus: & ex ea lege deſumpta eſt *l. 4. Cod. Iuſt. de omni agro deſerto*, vbi *Creſcentius* male dicitur. Ad eundem Creſcentem Vic. Afr. data eſt *lex vlt. de actorib. & procurat.* Valentiniano & Valente Coſſ. non adſcripto Conſulatus numero. Sed ea ad an. 365. referri non poteſt, cum notum ſit ex dict. *l. 17.* & ex Ammiano, *lib. 28 extremo*, Creſcentem fuiſſe Vicarium Africæ an. 370. 371. & 372. vti in Commentario ad *d. l. vlt.* pluribus docui. Hinc emendandus Conſulatus, reſcribendumque, aut, Valentiniano & Valente III. i. e. *an. 370.* aut Valentin. & Valente IV. i. e. *an. 373.* prius tamen malo.

CRESCONIVS ſub Valentiniano Sen. Comes metallorum A. D. 365. *l. 3. de metallis.* Dat. Pariſis.

CRETIO ſub Conſtantio Imp. V. C. Comes A. D. 350. *l. 4. de re militari.* Meminit Ammianus Marcellinus *lib. 21. cap. 7.* in geſtis Anni 361. & *lib. 26. cap. 5.* Comes hic rei militaris Africæ erat, vt ex Marcellino liquet. Vide ibi Valeſium.

CRISPINVS, ſub Conſtantino Magno, ſine dignitate A. D. 315. *l. 2. de Decurionibus.* Item quinquennio poſt 320. *l. 10. de appellationibus.*

CRISPINVS, ſub Honorio Imp. Comes & Magiſter equitum, A. D. 423. *l. 1. de rei vindicatione.* Dat. Rauennæ.

CRISPVS Cæſar, filius Conſtantini Magni, A. D. 322. de eo, vt & de Helena, agitur, *l. 1. de indulgent. criminum.* Conſul I. cum Licinio V. A. D. 318. II. cum Conſtantino II. A. D. 321. III. cum Conſtantino II. A. D. 324. Vid. *Chronolog.*

CVRTIVS, ſub Honorio Imp. PP. (Italiæ) A. D. 407. Honorio VII. Theodoſio II. COSS. *l. 5. de decuriis Vrbis Romæ.* Dat. Rau. A. D. 408. *l. vnic. de officio iudic. ciuil. l. 43 de hæreticis: l. 19. de Paganis.* Dat. Romæ.

CYNEGIVS, ſub Theodoſio Magno PP. A. D. 381. Eucherio & Syagrio COSS. *l. 1. Cod. Iuſt. ne fideiuſſor dotium.* Dat. 8. Non. Septemb. Comes S. L. A. D. 383. Merobaude II. & Saturnino COSS. *l. 12. de priuil. eorum, qui in ſacro Pal.* Dat. Conſtantinop. 3. Non. Mart. *l. 97. de Decuriomb.* Dat. Conſtantinop. 8. Idibus Mart. Agitur *hac leg.* de diœceſi Ægyptiaca. PP. poſt Poſthumianum, qui adhuc PP. erat fine Anni 383. per Sexennium, a medio iam menſe Ianuario Anni 384. ad Annum 389.
A. D. 384. Richomere & Clearcho COSS. *l. 5. de auro coronario: l. 23. de operibus publicis: l. 13. de hæreticis.* Dat. Conſtantinop. XV. Kal. Febr. *l. 44 de curſu publico:* (v. & *l. 11. Cod. Iuſt. de curſu publ.* quæ ex hac deſumpta eſt.) *l. 12. de re militari. l. 45. de curſu publico.* Dat. Conſtantinop. *l. 105. de Decuriomb.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de Ædeſenis & Oſdroëna. *l. 106. de Decuriomb.* Dat. Heracleæ 8. Id. Iul. *l. 107. de Decu-*

rionibus. Dat. Veronæ. Prid. Kal. Sept. *l. 5. de contrab. empt.* Acc. Regio X. Kal. Oct. *l. 11. de metallis.* Dat. Conſtantinop. 3. Non. Octob. *l. 108. de Decurionib.* Dat. Conſtantinop. 8. Id. Nouemb.

A. D. 385. Arcadio A. I. & Bautone Coss. *l. 24. de operibus publicis: l. 46. & 47. de curſu publico: l. 109. de Decurionibus: l. 15. de accuſationibus.* Vbi Cynegius hic laudatur a iuſtitia & æquitate. *l. 9. de Paganis: l. 10. de ſcenicis: l. 21. de annona & tributis: l. 4. de adulteriis.*

A. D. 386. Honorio NB. P. & Euodio Coss. *l. 9. de famoſis libellis: l. 47. de appellationibus: l. 7. de ſepulcbro violato: l. 3. de Principibus Agentium in rebus: l. 48. de curſu publico: l. 5. de Agentibus in rebus: l. 2. de Cenſitoribus: l. 15. de luſtrali collat. l. 111. de Decurionibus: l. 4. de proximis Comitib. l. 1. de bis, qui ad ſtatuas conf. l. 22. de annona & trib. l. 2. de vſuris: l. 20. de ſuſceptorib. l. 2. de fugitiuis colonis: l. 1. de prædiis & mancip. Curialium: l. 21. de ſuſceptoribus.* Agitur *hac leg.* de Armenia. *l. 115. de Decurionibus: l. 7. & 8. Cod. Iuſt. de officio Rectoris Prouinciæ: l. 7. Codicis eiusd. de fundis patrimon.*

A. D. 387. Valentiniano A. III. & Eutropio Coss. *l. 14. de Medicis & Profeſſoribus: l. 116. 117. 118. de Decurionibus.* Fit quoque huius Cynegii PP. mentio hoc ipſo anno *l. 19. de petitionibus*, quæ lex inſcripta eſt Senatoribus ciuitatis Alexandrinæ. Vide ibi Commentarium, & quæ de Cynegio ex Zoſimo, Idatio, Libanio dicta ſunt.

A. D. 388. Theodoſio A. II. & Cynegio Coss. *l. 14. de hæreticis: l. 2. de nuptiis: l. 5. de adulteriis: l. 16. de hæreticis.*

A. D. 389. Timaſio & Promoto Coss. *l. 5. ſeu vlt. tributa in ipſis ſpeciebus: l. 23. de ſuſceptoribus: l. 17. de cohortalibus:* vbi nominatim *Cynegius PP. per Orientem* vocatur.

Eidem Cynegio PP. ſine die & Coss. inſcribuntur Cod. Iuſt. ſex leges. *l. 10. Cod. Iuſtin. de agricolis & cenſitis:* vbi inter alia mentio fit Armeniæ ſecundæ, Helenoponti, & Cappadociæ ſecundæ. *l. 1. Cod. Iuſt. de colonis Palæſtinis: l. 5. Cod. de inceſtis nuptiis.* Puto, *hanc legem* referendam ad Annum 384. eandemque illi cohæſiſſe, qua *Conſobrinorum* nuptiæ vetitæ. *l. 6. Cod. Iuſt. de officio Rectoris Prouinciæ*, vbi de ciuitate Phodiorum agitur & de quinque Vrbibus, quæ cæteris potiores erant, *l. 11. Cod. Iuſt. de curſu publico: l. 4 ſeu vltim. Cod. eod. de mancip. & colon. patrimon.* ſine die & Conſule.

De hoc Cynegio PP. Orientis. v. Libanius, *Oratione, κατὰ τῶν εἰσιόντων, p. 97. 100. Edit. Gothofred.* (*& pag. 434. 435. Oper. Iurid. minor. Gothofred. Edit. Cl. Trotz.*) vbi dixi. Zoſimus, *l. 4. cap. 37. 45.* Idacius, *in Chronico*, Anno D. 338.

CYRVS ſub Theodoſio Iun. PP. (al. P. V.) A. D. 426. *l. 5. Cod. Iuſt. de aduoc. diu. Iudiciorum.* de Cyro PP. ſub Theodoſio Iuniore Euagrius *lib. 1. c. 19.* & ad eum Cl. Valeſius.

CYRVS ſub Theodoſio Iun. Afrodiſienſium Epiſcopus A. D. 436. Mentio eius fit *l. vltim. de annona & tributis.*

D

DAGALAIPHVS ſub Valentiniano Sen. Magiſter militum A. D. 366. *l. 9. de Veteranis.* Dat. Veronæ. Dagalaiphus hic antea Comes domeſticorum fuerat ſub Conſtantio, Iuliano, Iouiano: teſtis Ammianus Marcellinus *lib. 21. cap. 8. lib. 24. cap. 1.* De eodem & *lib. 25. cap. 5.* cuius inter alios ope, conſilio Valentinianus Imperator factus eſt, teſte Philoſtorgio, *lib. 8. cap. 8.* Inde Magiſter militum ſub Valentiniano, Ammianus Marcellinus, *lib. 26. cap. 1. 4. 5.* idque per Gallias, *lib. 26. c. 5.* Etiam hoc ipſo Anno 366. Pariſiis *lib. 27. cap. 2* vide & de eo Zoſimum *lib. 3. cap. 21.* Conſul cum Gratiano NB. P. Anno 366. quem Conſulatum memorat Ammianus *lib. 26. cap. 9.* Vide Faſtos Relandi & *Chronolog.*

DALMATIVS. Ad hunc ſub Conſtantino M. A. D. 324. data eſt *l. 1. de his, qui numero liberor.* ſine dignitate. Conſul cum Zenophilo An. D. 333. Dalmatius Conſtantini M. frater fuit, & Cenſor dictus: ejusdemque filius eodem nomine Dalmatius dictus, poſtea & Cæſar fuit, in Oriente, puta Syria & Meſopotamia. Vide Athanaſium *Apolog. 2. pag. 607. Tom. I. oper. Edit. Commelin.* Socratem *lib. 1. cap. 27.* Chronicon Alexandrin. *an. 333.* & *an. 335.* Ad Dalmatium, nulla dignitate addita, A. D. 337. data *l. 7. Cod. Iuſt. de repud.* GOTHOFRED. Confundit patrem & filium Gothofredus. *L. 1. de his, qui numero liberor.* data ad Dalmatium Patrem Cenſorem, Conſtantini M. ex patre tantum fratrem, qui integro nomine *Flauius Delmatius Hannibalianus* vocatur, vt probat CAROL. DV FRESNE *in famil. Byzant. pag. 36. 37. Edit. Venet.* & ANT. PAGIVS in *Critic. ad Annal. Baron. an. 333. num. 1.* Lex enim citata nescio quid redolere videtur, quod ad Cenſoris pertinet officium, vt ipſe Gothofredus in Commentario obſeruat. Ad hunc Dalmatium Cenſorem pertinet Athanaſii locus *Apolog. 2. pag. cit.* Κωνςαντῖνος γράφει εἰς Ἀντιοχείαν Δαλματίῳ τῷ Κήνσωρι, *Conſtantinus literas mittit Antiochiam ad Dalmatium Cenſorem*, quem locum de Dalmatio Cæſare, & filio, perperam accepit Socrates *hiſt. eccleſ. lib. 1. c. 27.* ſcribens: βασιλεὺς γράφει τῷ Κήνσωρι Δαλματίῳ τῷ ἀδελφιδῷ ἑαυτȣ̃ ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας διάγοντι, *Imperator literas ſcribit ad Dalmatium Cenſorem, fratris ſui filium, qui tum Antiochiæ in Syria morabatur.* Vide Cl. VALESIVM *in not. ad Socratis loc. cit.* & *ad Marcellin. lib. 14. c. 1.* Eundem Dalmatium Cenſorem memorat Chron. Alexandrin. tantum an. 335. non vero 333. vti Gothofredus putat. Verba Chron. cit. dict. an. 335. *pag. 228. Edit. Venet. int. Script. Rer. Byzant.* hæc ſunt, καὶ Δαλμάτιον, τὸν υἱὸν τȣ̃ ἀδελφȣ̃ αὐτȣ̃ Δαλματίȣ τȣ̃ Κήνσωρος, *& Dalmatium, fratris Dalmatii Cenſoris filium, &c.* Dalmatius enim, qui in dict. Chron. ad an. 333. memoratur, filius eſt, non pater, vt ſequentia docent. Etenim reliquit Fl. Dalmatius Hannibalianus, Cenſor dictus, ad quem *dict. l. 1.* retuli, filios duos, *Flav. Iulium Dalmatium*, & *Flau. Claudium Hannibalianum.* Prior an. D. 333. prodiit Conſul cum Zenophilo, vti accurate docuit Ant. Pagius *in Crit. ad Baron. an. cit.* & Carol. du Freſne *in familiis Byzant.* & probat elegans locus Chron. Alexandrin. ad an. D. 335. *pag. 228.* Ἦν δὲ Δαλμάτιος ὁ υἱὸς Δαλματίȣ τȣ̃ ἀδελφȣ̃ Κωνςαντίνȣ τȣ̃ εὐσεβȣ̃ς, Στρατηγὸς Ῥωμαίων, καὶ ὕπατος, πρὸ τȣ̃ αὐτὸν ἀναγορευθῆναι Καίσαρα. *Erat autem Dalmatius filius Dalmatii, fratris Conſtantini Pii, Magiſter Militiæ Romanorum, & Conſul, priuſquam Cæſaris dignitatem eſſet conſecutus.* Hic Dalmatius a Conſtantino M. An. D. 335. Cæſar dictus eſt, vt probat Chronicon Alexandrin. *ad an. cit.* & Anton. Pagius *in Critic. an. eod.* eique, ſi Victorem audimus in *Epitom. cap. 41.* Thracia, Macedonia & Achaja, ſeu vt habet auctor Geſtorum Conſtantini *pag. 716. in Editione Marcellini Gronov.* præfectura ripæ Gothicæ, eſt conceſſa. Gothofredus, Cæſarem in Oriente

puta

puta Syria & Meſopotamia, fuiſſe ſcribit, ſeductus a ſæpius laudato auctore Chron. Alexandr. qui ad an. 337. hæc reliquit: *Καὶ Δαλμάτιον Καίσαρα υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, ἔτος ἄγοντα καὶ αὐτὸν τρίτον, & Dalmatium Cæſarem fratris filium, qui in Meſopotamia & ipſe annum tertium regnauit.* Verum cum ſciamus ex auctore anonymo de Geſtis Conſtantini, alterum Dalmatii Cenſoris filium Flau. Claudium Hannibalianum a Conſtantino *Regem Regum & Ponticarum gentium* conſtitutum fuiſſe, & Victor tradat, Hannibalianum hunc, *Armeniam nationesque circumſocias rexiſſe*, ipſe etiam auctor Chron. Alexandrin. ſcribat, ad an. 335. Annibalianum Regem appellatum verſus Cæſaream Cappadociæ miſſum fuiſſe; rectius omnino ſtatuimus, conſentientibus tot auctoribus, Dalmatio Cæſari conceſſas eas Occidentis prouincias, quas ſupra memoravi. Et ad hunc Dalmatium Cæſarem data eſt *lex dicta 7. Cod. Iuſt. de repud. Feliciano & Titiano Coſſ.* i. e. A. D. 337. Naiſſi. Hæſerunt enim Conſtantius & Conſtans eo anno, quo Conſtantinus M. mortuus erat, in Pannonia, diuidendi imperii cauſa. Inſcriptio autem recte habet, *Imp. Conſt. & Dalmatio.* Poſt obitum enim Conſtantini M. tribus circiter menſibus, antequam diuiſum eſſet imperium, edicta atque leges omnes, Conſtantini, tanquam ſuperſtitis, nomine, inſcriptæ ſunt, cum nullus alius eſſet A. in orbe. Legem denique citatam, licet ſubſcriptum diem non habeat, dari tamen oportuit ante V. Id. Septembr. Etenim Imperii diuiſio V. Id. Septembr. facta eſt, Dalmatius autem a Conſtantii factione, ſeditione caſtrenſi, fuit occiſus, antequam Conſtantius cum fratribus imperium diuiſit. Illuſtrabit dicta Iulianus *orat. 1. pag. 19. Edit. Spanh. Lipſ.* vbi de mora filiorum Conſtantini in Pannonia perorat: Valeſius *in not. ad Euſebium lib. 4. de vit. Conſtantin. M. cap. 71.* vbi de honoribus mortuo Conſtantino M. perinde ac vivo exhibitis, diſſerit, & Anton. Pagius *in Critic. ad annal. Baron. an. 337.*

DAMASVS Epiſcopus Vrbis Romæ ſub Valentiniano Imp. A. D. 370. *l. 20. de Epiſcopis.* Lecta in Eccleſiis Rom. & ſub Theodoſio Magno A. D. 380. *l. 2. de fide Cathol.* vbi conſule Commentarium.

DARDANVS ſub Honorio Imp. PP. Galliarum A. D. 409. *l. 171. de Decurionib.* Ad hunc Dardanum extat Hieronymi *epiſt. tom. 4. fol. 29. & 30.* ſiu. *pag. 47. Edit. Francf. Tom. III.* vbi in fine duplicem eius Præfecturam memorat. De hoc eodem *Dardano* PP. Galliarum Sidonius Apollinaris, *lib. 5. epiſt. 9.* ad quam Sirmondus veterem inſcriptionem protulit, & Proſper *in Chronico an. 413.* Geſſit hic Dardanus iterum Præfecturam an. D. 413. docentibus Olympiodoro *apud Photium Cod. LXXX.* in geſtis an. 413. *pag. 186. Edit. Schoetti*, & Proſpero *ad an. cit.* in rebus Iouini Tyranni. Vide *notas ad dict. leg. 171. de Decur.*

DARIVS ſub Theodoſio Magno Conſul. (ſiue Com. S. L.) A. D. 382. *l. 91. de Decurionibus.* Data Conſtantinop. Vide *not. b. ad dict. l. 91.*

DARIVS ſub Theodoſio Iun. P. P. A. D. 436. *l. vltim. de annona & trib.* Dat. Apameæ. In *hac lege* fit mentio Cyri Afrodiſienſium Epiſcopi, *l. vltim. de Indictionibus.* Dat. Apameæ. PP. Orientis A. D. 437. *l. 4. ſeu vltim. de Decurionib. & Silentiariis.* Ad Darium V. illuſtrem extat Auguſtini, (qui deceſſit A. 430.) *epiſt. 262. 264.* & ipſius Darii ad Auguſtinum *epiſt. 263.*

DATIANVS V. C. Patricius ſub Conſtantino Magno A. D. 315. Eius fit mentio in *l. 1. de annona & tributis.* In Vita Sylveſtri Pontif. apud Anaſtaſium *pag. 8. Edit. Venet.* mentio fit Domus Datiani in ciuitate Antiochia, quam obtulit ſiue donauit Conſtantinus M. B. Petro. memorat etiam Prudentius hymno 5. v. 130. ſeu *in paſſione Vincentii*, Datianum, & alius occurrit in *Martyrolog. 22. Ian.* Sed an ſit idem cum eo, cuius extat memoria in *citata l. 1.* incertum eſt. Alius eſt Datianus, qui ſub Conſtantio Imp. fuit Comes, magnæ apud imperatorem auctoritatis, qui per epiſtolam Athanaſium hortatus eſt, vt vocatus ad Conſtantium veniret, teſte Athanaſio *ad ſolitar. vit. ag. pag. 823. Tom. 1. Oper. Edit. Lipſ.* De eo etiam agit Epiphanius *hæreſ. 71. num 1. pag. 829. Tom. I. Oper. Edit. Colon. apud Ierem. Schrey.* Fuit hic Conſul cum Cereale an. D. 358. Vid. *Chronolog.* Anton. Pagium *ad an. cit.* & Cl. Valeſium *in not. ad Socrat. hiſt. Eccleſ. lib. 2. cap. 39.* Huius Datiani Patricii etiam meminit in Iouiani & Valentiniani Impp. rebus Philoſtorgius *lib. 8. c. 8.* Fuit hic inter amicos Libanii Sophiſtæ, probante Valeſio ad Socratem *loc. cit.* hunc & de eodem accipio Libanium *orat. inedit. ὑπὲρ Θαλασσίου*, vbi inter eos, qui ſub Conſtantio a ſordidis pene natalibus ad ſummum honoris faſtigium pervenere, Datianum citat. Conſule, quæ dicta ſunt in Commentario *ad dict. leg. 1. de annon.*

DECIVS, ſub Honorio P. V. A. D. 402. *l. 15. de tyronibus.* Dat. Rau. Ad hunc Decium extant 25. Symmachi epiſtolæ *lib. 7.* ab *epiſt. 35.* ad *59.* incluſiue, qui de honoris gradu Præfecturaque eius Vrbana indicium facit *epiſt. 47. 48. 50.* Inque ea Flauiani ſucceſſorem eum fuiſſe, *d. ep. 50.* Hunc quoque Macrobius collocutorem inducit.

DEMETRIANVS, ſub Valentiniano Sen. Præfectus annonæ Africæ A. D. 369. *l. 12. de nauicularis.* Sine die & Coſs. *l. 2. de naufragiis.* Acc. Aquileiæ. Lecta actis.

DESIDERIVS, ſub Theodoſio Magno Vicarius Aſiæ A. D. 383. *l. 1. vt intra annum crim.*

DEXTER ſub Theodoſio Magno Comes R. P. A. D. 387. *l. 1. Cod. Iuſt. ne rei dominica vel templorum.* Sub Honorio PP. A. D. 395. *l. 53. de curſu publico.* Dat. Med. *l. 1. de indulg. debitor.* Dat. Mediol. *Hac leg.* mentio fit Campaniæ.
l. 2. ſi quis pecun. conſt. l. 54. de curſu publico: l. 5. de executoribus: l. 148. de Decurionib. Dat. Med. *l. 27. de Prætorib.* Dat. Brixiæ.
Dextri huius PP. meminit Hieronymus *2. Apologia aduerſus Rufinum fol. 101. D.* ſiu. *pag. 151. Tom. II. Oper. Edit. Francf. apud Genſchium. Ante annos ferme decem cum Dexter amicus meus, qui Præfecturam adminiſtrauit Prætorii, me rogaſſet, &c.* Hic idem eſt, quem idem Hieronymus *libro de ſcriptorib. Eccl.* (quem ſcripſit is Anno 392. vt teſtatur *cap. vltim.*) clarum apud ſæculum vocat, fideique deditum, eundemque ad ſe omnimodam hiſtoriam texuiſſe ſcribit.

DIODORVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Tarſenſis A. D. 381. *l. 3. de fide Catholica.*

DIOGENIANVS, ſub Honorio Imp. V. C. Tribunus voluptatum A. D. 413. & 414. *l. vltim. de ſcenicis.* Dat. Rum. (vel Rau.) Acc. a Tribuno voluptatum Karthagine.

DIONYSIVS ſub Conſtantino Magno Vicariam Præfecturam agens A. D. 314. *l. vltim. Cod. Iuſt. de longi tempor. præſc. quæ pro lib. &c. 8. Cod. Iuſt. de iudiciis*, & A. D. 318. *l. 4. de famoſis libellis.* PP. Tyro.
Hic ille *Dionyſius* Comes eſt, qui in Synodo Tyria ſub Conſtantino Magno præſedit, Anno 335. de quo Athanaſius, *Apologia 2. p. 581. 611. 618. 619. Edit. Commelin. & pag. 797. ſequ. Edit. Lipſ.*

Conſtantini Imp. epiſtola ad Synodum Tyri apud Auctorem *vitæ Conſtantini*, *lib. 4. cap. 42.* Socrates, *lib. 1. cap. 28.* Theodoretus, *l. 1. cap. 29.* Sub Conſtantio A. D. 339. *l. 4. de maternis bonis* PP. Heliopoli *l. 8. Cod. Iuſt. qui admitti ad bonorum poſſeſſ.* Iungendæ inter ſe ſunt hæ leges.

Dionysivs Coſ. in Oriente A. D. 429. Vid. *Chronolog.* & Pagium *in Critic. ad an. cit.* P. Relandum *in Faſt. h. a.* In *capite 176* Synodici aduerſus Tragœdiam Irenæi, dicitur *Præſes utriusque militia & Exconſul*, & apud Priſcum *pag. 47. Edit. Reg.* & *pag. 32. Edit. Venet. Tom. I. Scripſ. Rer. Byzant.* habetur, eum fuiſſe ex Scythia oriundum, ac Legatum miſſum ad Rouam Hunnorum Regem, Attilæ deceſſorem, cum iam antea Conſulatum geſſiſſet.

Diotimivs *vel* Diotimus ſub Honorio PC. Africæ. A. D. 405. *l. 2. de religione: l. 62. de appellation.* A. D. 405. *l. 39. de hæreticis:* cuius inſcriptio ſic habet, *Diotimo ſuo ſalutem.*

Dometivs Dracontius, vide *inf. Dracontius.*

Dominator ſub Honorio Vicarius Africæ A. D. 399. *l. 35. de hæreticis.* Proconſul Africæ ſine die & Conſule, *l. 2. Cod. Iuſt. de apparitoribus Proconſulis.*

Dominvs, (f. *Domninus*,) ſub Arcadio Primicerius Officii S. L. A. D. 408. Fit eius mentio *l. 19. de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop.

Domitivs Celſus Vicarius, v. *ſupra Celſus.*

Domnvs, Conſularis Siciliæ ſub Valentiniano Sen. A. D. 367. vel 368. *l. 29. de curſu publico.* Domnum quendam commendat Libanius, *lib. 3. epiſt. 261.* ex editis Latinis. Ad eundem ſcribit *epiſt. 277. lib. cit.* vbi eum Iuriſconſultum fuiſſe oſtendit, & inter Regias *epiſt. 80.* v. & *epiſt. 769.* Conſule Indicem Edit. Wolffii, & omnes ad Domnum datas epiſtolas inuenies, atque ea lege, quæ Cl. Wolffius ad *Ep. 1124.* notauit.

Donatvs ſub Honorio Proconſul Africæ A. D. 408 *l. 19. de pœnis* & *l. 44. de hæreticis:* cuius inſcriptio ſic habet, *Habe Donate.* K. NB. Ad hunc Donatum Proconſulem Africæ extat Auguſtini *epiſtola 427.* (quæ ad *l. 44. de hæreticis* interpretationem omnino pertinet) & *ep. 128.*

Dracilianvs ſub Conſtantino Magno. Agens vices Præfecti Prætorio A. D. 325. *l. 1. de vſuris.* PP. Cæſareæ A. D. 326. *l. 1. de hæreticis.* PP. Generaſto. Huius *Draciliani* mentio in epiſtola Conſtantini Magni ad Macarium Hieroſolymitanum apud Socratem, *lib. 1. cap. 9.* Theodoretum, *lib. 1. cap. 17.* Vide etiam Auctorem vitæ Conſtantini *lib. 3. c. 31.* Baronium *ad an. 326. num. 31.* & Commentarium ad *l. 1. de hæret.*

Dometivs Dracontius ſub Conſtantino Magno Magiſter rei priuatæ Africæ A. D. 320. *l. 4. de iure fiſci.* A. D. 321. *l. 1. de conlatione fundorum patrim.* Sine dignitate, ſine die & Coss. *l. 2. Cod. Iuſt. de fundis patrimon.* Hæc lex proculdubio iungenda eſt cum *l. 1. de conlat. fund. patrimon.*

Dracontivs ſub Valentiniano Sen. Vicarius Africæ A. D. 364. Diuo Iouiano & Varroniano Coss. *l. 9. de exactionibus: l. 33. de appellationibus.* Acc. Tacapis.

A. D. 365. *l. 15. de operib. publ.* In inſcriptione dignitas eius omiſſa. *l. 10. de cohortalib. l. 9. de ſuſceptoribus: l. 10. de iure fiſci: l. 10. 11. 13. de annona & tributis.*

A. D. 367. *l. 4. de prædiis nauicular. l. 3. de ponderatoribus: l. 16. de annona & tributis:* vide quæ dico ad *hanc leg.*

Drepanivs ſub Valentiniano Iuniore, & Theodoſio Magno Proconſul Africæ A. D. 390. *l. 4. de exhib. reis:* vide quæ dico ad *hanc leg.* Comes R. P. A. D. 393. *l. 3. de bonis proſcriptor.* Dat. Conſtantinopoli. In *hac lege* fit mentio Tatiani.

Dvlcitivs, ſub Conſtantio Conſularis Æmiliæ A. D. 357. *l. 3. de cenſu.* Decennio ferme poſt Dulcitius Dux in Britannia memoratur ab Ammiano Marcellino, *duobus locis lib. 27. cap. 8.* & *lib. 28. cap. 3.* Ad Dulcitium extat Libanii *epiſt. 281. Edit. Wolff.* De Dulcitio idem agit *Orat. inedita* ὑπὲρ Θαλασσίȣ, qui Phœniciæ & Ioniæ præfuit.

E

Ecdicivs ſub Iuliano Imp. Præfectus Ægypti A. D. 362. *l. 8.* & *9. de operibus publicis.* IV. Non. Decembr. Ad hunc Ecdicium extant Iuliani Imp. *epiſtolæ 6.* & *9.* & *50. 56.* Ἐκδικίῳ ἐπάρχῳ Αἰγύπτȣ.

Egnativs Fauſtinus, vide *infra Fauſtinus.*

Ellebichvs, vide *infra Hellebichus.*

Elpidivs, vide *infra Helpidius.*

Ennoivs ſub Honorio Imp. Proconſul Africæ A. D. 395. *l. 141. 142. 143. 144. 145. de Decurionibus.* Ennoio ſuo ſalutem eod. ann. 395. *l. 24. de annona & trib.* vbi Karthaginis mentio fit *l. 149. de Decurionib. l. 25. de nauiculariis*, vbi ſcriptum Ennodio.

Epiphanivs, ſub Honorio Imp. P. V. A. D. 407. (imo 412. ut emendo, in *not. vltim. ad l. 14. de prox.*) *l. 14. de proximis. l. vnic. de Comitibus vacantibus.* A. D. 414. *l. 7. de domeſticis.* Dat. Rauennæ. De hoc Epiphanio P. V. vetus inſcriptio, *apud Gruterum CLXX. 5.* vbi integro nomine vocatur, Flavivs Annivs Evcharivs Epiphanivs: & characteriſmus Impp. additur, *Honorio & Theodoſio Principibus.*

Eqvitivs ſub Valentiniano & Valente, Comes & Magiſter militum A. D. 365. *l. 8. de re militari.* Sine die & Coss. *l. 3. Cod. Iuſt. de agricolis & mancip. dom.* quæ lex perperam Conſtantino inſcribitur & ſine dubio cum *d. l. 8.* conjungenda eſt. Eius inſcriptio ita habet: *Ad Equitium Magiſtrum Equitum & Peditum.* Equitius hic primum Comes Illyriciano exercitui præpoſitus a Valentiniano, Marcellinus *lib. 26. cap. 5.* in geſtis A. D. 365. Magiſter militum, idem Ammianus *lib. 29. c. 6.* in geſtis Ann. D. 371. Eius mentionem faciunt Zoſimus, *lib. 4. cap. 19.* Victor, *Epitome cap. 45.* Hieronymus, *Chronico Anno 373. pag. 187. Theſaur. Tempor. Scaliger.* Eius quoque fit mentio in veteri Inſcriptione, quæ Viennæ in Auſtria, in Gymnaſio publico bonarum literarum viſitur, legiturque apud Gruterum *CLXIV. 3.* vbi aſſignatus eſt Conſulatus Valentiniano & Valente III. id eſt, A. D. 370. ſed leui emendatione pro *Equite*, legendum eſt Eqvitio. Lapis hæc verba inciſa, præfert:

ORDINANTE. VIRO. CLARISSIMO
EQVITE. COMITE. ET. VTRIVSQVE
MILITIAE. MAGISTRO &c.

Ad eundem Equitium pertinere etiam cenſeo alteram inſcriptionem, quæ legitur apud Gruterum *CLXIV. 4.* eſtque ſuperiori ſimillima. Hic Equitius Conſul fuit cum Gratiano Anno Domini *374.* Vide Socratem *hiſt. eccleſ. lib. 4. cap. 31.* Idatium *in Faſt.* Chron. Alexandrin. *ad an. cit.* Ammian. Marcellin. *lib. 30. c. 3.* Anton. Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. h. a.* Petr. Reland. *in Faſt. h. a.* &

a. & ab eo adducta ibi marmora, & *Chronologiam* noſtram.

ERYTHRIVS ſub Theodoſio Magno Præfectus Auguſtalis A. D. 388. *l. 1. de priuati carceris cuſtodia.*

EVAGRIVS ſub Conſtantino Magno, ſine dignitate A. D. 313. *l. 1. de Decurionib.*

PP. 315. *l. 1. de Centonariis & Dendrophoris.* Dat. XIIII. Kalend. Octobr. Acc. VIII. Id. Nouembr. *l. 1. de Iudæis.*

Sine dignitate A. D. 326. *l. 2. de cuſtod. reorum,* in Cod. Iuſt. additum, *Præf. Prætor.*

PP. A. D. 326. *l. 2. de adulteriis: l. 13. de Decurion. l. 11. Cod. Iuſt. de his, qua vi metuſque cauſa.*

Sine dignitate A. D. 331. *l. 19. de Decurionib. l. 3. de filiis mil. apparit.*

PP. A. D. 331. *l. 20. de Decurionibus.* A. D. 336. *l. 22. de Decurionibus.*

Sub Conſtantio, ſine dignitate A. D. 339. *l. 6. de Iudæis: l. 2. ne Chriſtianum mancip.* Dat. Conſtantinop.

P. V. (γρ. PP.) A. D. 353. *l. 7. de Veteranis,* vbi vide *not. b.*

EVAGRIVS ſub Theodoſio Magno Præfectus Auguſtalis A. D. 391. *l. 11. de Paganis.* Huius *Euagrii* Præfecti Auguſtalis meminit Eunapius, in *V. Ædeſii pag. 73. Edit. Commelin,* vbi male hactenus editum *Ευετίυ* loco *Ευαγρίυ*, & Sozomenus, *lib. 7. cap. 15.* De eodem ſentit & Socrates, *lib. 5. cap. 16.* Forte hic idem, ad quem Gregorius Nazianzenus *epiſt. 153.* ſcribit.

EVBVLIDES (Eubolides Cod. Iuſt.) ſub Conſtantio & Conſtante V. C. Vicarius Africæ A. D. 344. *l. 2. de concuſſ. aduoc.*

EVBVLVS ſub Theodoſio Iun. PP. Illyrici A. D. 436. *l. vlt. de cohort. l. 187. de Decurion.*

EVCHARIVS ſub Conſtantino Magno, Proconſul Palæſtinæ A. D. 383. *l. 28. quorum appellat. non recip.*

EVCHARIVS ſub Honorio Proconſul Africæ A. D. 412. *l. 19. 20. de exactionibus: l. 32. de annona & tribut. l. 23. de cohort. l. 9. de curioſis: l. 174. de Decurionibus: l. 4. de concuſſ. aduocator.*

Sine dignitate eod. anno 412. *l. 31. de ſuſceptoribus.* Agitur *hac leg.* de officio Proconſulari. *l. 21. ſeu vlt. de exactionibus.* Dat. Rau.

EVCHERIVS ſub Gratiano & Valentiniano Iuniore, ſine dignitate A. D. 380. *l. 9. de murilegulis.* PP. Karthagine. Conſul cum Syagrio, A. D. 381. in Oriente. De hoc Eucherio Arcadii Imp. propatruo diſſerit Anton. Pagius *in Prolegom. diſſert. hypat. num. 27.* Vid. etiam *Chronologiam.*

EVCHERIVS Stilichonis filius indicatur, A. D. 408. *l. 22. de bonis proſcript.*

EVDOXIVS ſub Theodoſio Iun. PP. A. D. 427. *l. 1. Cod. Iuſt. nemini licere ſignum Saluatoris,* ſine die & COSS. *l. 2. Cod. eod. de cupreſſis ex luco Daphn.*

EVFRAXIVS ſub Conſtantino Magno Rationalis trium Prouinciarum A. D. 325. *l. 1. de ponderatoribus: l. 2. de ſuſceptorib.* ſiue *Eufraſius,* quomodo apud Symmachum *Eufraſius* ſcribitur, *lib. 4. ep. 59. 60.* Vid. ibi Iuretum, vel *Eupraxius.*

EVGENIVS Tyrannus. Ad hunc refero *l. 11. 12. de infirm. his, qua ſub Tyran.*

EVGRAMMIVS ſub Valente Imp. A. D. 364. *l. 1. ne quid publ. lat.* Dat. Conſtantinop. Vid. ibi *not. b.*

EVLOGIVS ſub Honorio Imp. Comes R. P. 395. *l. 10. de infirm. his, qua ſub Tyr.* Dat. Med. Agitur in *hac leg.* de Maximo Tyranno, *l. 2. de incorporat.* Dat. Med.

A. D. 398. *l. vnic. qui conductores rei priu.* Dat. Med.

EVMELIVS ſub Conſtantino M. Vicarius Africæ, A. D. 315. Conſtantino A. IV. & Licinio IV. COSS. *l. 2. de pæn.* Dat. Cabillono XII. Kal. April. Vide quæ ad eam legem *not. b.* obſeruo. Eſt enim hic Eumelius, ad quem Conſtantinus M. de Cæciliani abſolutione ſcripſit. Vid. Auguſtinum *in breuicul. collat. die 3. c. 19.*

EVPRAXIVS ſub Valentiniano Sen. P. V. A. D. 374. *l. 5. de relationibus: l. 36. de appellat. l. 21. quorum appell.* Huius Eupraxii P. V. meminit Symmachus, *lib. 10. epiſt. 45.* vbi perperam editum *Cupraſio.* Hic antea Magiſter Memoriæ, mox Quæſtor fuit: de quo Ammianus Marcellinus, *lib. 27. c. 6. 7. lib. 28. c. 1.* qui eum Cæſarienſem Maurum facit.

EVRESIVS hæreticus in Aſia ſub Arcadio Imper. A. D. 395. Fit eius mentio *l. 28. de hæreticis,* quæ lex inſcripta Aureliano Proconſuli Aſiæ.

EVRYOICVS ſub Gratiano Epiſcopus in Gallia, vt puto A. D. 376. *l. 23. de Epiſcopis.* Dat. Treu.

EVSEBIVS ſub Conſtantino Magno V. P. Præſes Lyciæ & Pamphyliæ. A. D. 313. *l. 2. de Cenſib.*

EVSEBIVS ſub Conſtantino Magno Ex-Conſule & Ex-Magiſtro Equitum. Fit eius mentio in Conſtantini Magni *l. 1. de annona & tributis.* A. D. 315. Fuit Conſul A. D. 311. Vide, quæ ad h. a. notat Anton. Pagius *in Critic.* ex Notitiæ Præfect. Vrb.

EVSEBIVS ſub Conſtantino Comes R. P. A. D. 342. vel 352. *l. 6. de petitionib.* Dat. Sebariæ. Huius Euſebii Ex-Comite priuatarum meminit Marcellinus in geſtis A. D. 355. *lib. 15. cap. 5.* Conſul cum Hypatio Anno 359.

Euſebii Eunuchi, qui ſub Conſtantio Præpoſitus fuit cubiculi Anno D. 354. 359. meminit Athanaſius, *ad ſolitar. vitam agen. p. 644. 645. Edit. Commelin.* Marcellinus *lib. 14. c. 11. & lib. 16. c. 8. lib. 20. c. 2. & lib. 22. c. 3.* Philoſtorgius *lib. 4. cap. 1.* Sozomenus, *lib. 3. cap. 1.* προεστήκει δὲ τότε τῆς βασιλικῆς οἰκίας Εὐσέβιος, quem locum non cepit interpres, vertens, *per id temporis Præpoſitus domus regia erat Euſebius.* Euſebium etiam memorat Tripart. Auctor *lib. 6. c. 1.* Meminit & Palladius *in Lauſiaca p. 150.* Perſtringit eum & Iulianus, *in Miſopogone.* GOTHOFREDO. Male hæc omnia cohærent, & tres Euſebios noſter confundit. *Euſebius* ſub Conſtantio *Comes R. P.* fuit, cuius mentio fit *d. l. 6. de petition.* eiuſque meminit Marcellinus *lib. 15. cap. 5.* & de eo loquitur Sozomenus *lib. 3. cap. 1.* προεστήκει δὲ τότε τῆς βασιλικῆς οἰκίας Εὐσέβιος, quæ verba *Comitem rerum priuatarum* deſignant. Alter *Euſebius Eunuchus* ſub Conſtantio fuit *Præpoſitus S. cubiculi,* cuius meminit Athanaſius *ad ſolit. vit. ag. loc. cit.* Marcellinus *lib. 14. c. 11. lib. 16. c. 8. lib. 20. c. 2. lib. 22. c. 3.* Philoſtorgius *loc. cit.* & Socrates *hiſt. eccleſ. lib. 3. cap. 1.* Εὐσέβιον δὲ τὸν προεστῶτα τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος, ἐζημίωσε θανάτῳ, *Euſebium vero Præpoſitum imperialis cubiculi ſupplicio affecit* (Iulianus Aug.) & ex Socrate Auctor *hiſt. tripart. lib. 6. c. 1. Euſebium præſidentem imperiali cubiculo morte damnauit.* Meminit quoque eius Palladius *in Lauſiaca pag. 150.* & eum perſtringit Iulianus in *Miſopogone pag. 357. Edit. Spanhem. Lipſ.* ſcribens, ὑμῖν μόνοις ἐκ πάντων Ῥωμαίων πολλοὺς δοῖεν οἱ θεοὶ τῶν Κωνσταντίων πειραθῆναι, μᾶλλον δὲ τῶν ἐκείνου φίλων τῆς πλεονεξίας, *vtinam vobis ſolis ex omnibus Romanis dent Dii multos Conſtantios, vel potius amicorum eius rapinas experiri.* Fuit enim Euſebius diuitiarum auidiſſimus teſte Marcellino *lib. 16. c. 8.* & ob rapinas omnibus exoſus, vt patet ex Socrate *lib. 3. cap. 11.* De eo etiam ſcribit Iulianus *Epiſtol. ad Senat. popul. Athenienſ. pag. 272. Edit.*

cit. cum ait, Gallum fratrem cæſum in unius ſpadonis & cubicularii gratiam, εἰς χάριν ἑνὸς ἀνδρογύνȣ καὶ κατακοιμιςȣ̃, καὶ προσέτι τȣ̃ τῶν μαγείρων ἐπιτρόπȣ, *in unius ſpadonis & cubicularii gratiam, atque etiam coquorum magiſtri*, ead. epiſt. *pag. 274.* deteſtandum ſpadonem & fidum Conſtantii cubicularium vocat, & *Epiſt. 17. ad Oribaſium*, ſceleratum eunuchum appellat, vbi conſule doctiſſimi Petauii obſeruationem. Tertius *Euſebius*, cum his non confundendus, Conſul fuit A. D. 359. Eo enim anno *Flauius Euſebius*, & *Hypatius* Conſules prodiere, vt patet ex Caſſiodori *Chron. Chron. Alexandr.* Faſtis Idat. & aliis, vid. Petr. Relandum *in Faſt.* & *Chronologiam* noſtram. Fuerunt autem Euſebius & Hypatius fratres germani & Conſtantii affines. Ammian. Marcellinus *l. 18. c. 1. init. Et Euſebium atque Hypatium fratres ſublimarent vocabula Conſulum*, & *lib. 29. cap. 2. egregium illud par Conſulum, Euſebium & Hypatium germanos fratres, Conſtantii principis quondam affines*, erant nempe fratres Euſebiæ Auguſtæ, Idem Ammianus *l. 21. c. 6. amiſſa iampridem Euſebia, cuius fratres erant Euſebius & Hypatius Conſulares.*

EVSEBIVS ſub Honorio Imp. Comes S. L. A. D. 395. *l. 32. de operibus publicis.* Dat. Med.
Recte in editione, quæ in quarto prodiit & in Cod. Iuſt. inſcriptio *huius leg.* habet *Comes S. L.* Male in Pariſienſi edit. *Conſulari Sicilio.* PP. A. D. 395. Olybrio & Probino COSS. *l. 12. de infirm. his, quæ ſub. Tyr.* Dat. Med.
A. D. 396. Arcadio IV. & Honorio III. COSS. *l. 26. de nauicul.* Dat. Med. *l. 7. de Cenſitorib.* Dat. Med. *l. 19. de Piſtoribus.* Agitur *hac leg.* de Piſtoribus Vrbis Romæ. Ad hunc pertinere videtur Symmachi *epiſt. 52. lib. 9. & lib. 8. ep. 34.* Huius Euſebii Præfecti meminit Paulinus *in v. Ambroſii p. 3.*

EVSIGNIVS ſub Valentiniano Iuniore, Proconſul Africæ A. D. 383. *l. 95. de Decurionib.* Dat. Med. *l. 1. de Mandatis Principum.* Dat. Veronæ.
PP. (Italiæ ſcilicet) A. D. 386. *l. 4. ſeu vltim. de fide Catholica.* Dat. Med. *l. 1. de his, qui ſuper reb.* Data Conſtantinop. Iungendæ hæ leges *l. 11. de Legatis.* Dat. Ticini. *l. 18. de diuerſ. offic.* Dat. Mediol. *l. 114. de Decurion. l. vnic. ſi de momento fuerit appell.* Dat. Mediol. *l. 4. de executoribus.* Dat. Mediol.
A. D. 387. *l. 3. de itinere muniendo: l. 1. de defenſorib. ciuit. l. 4. de domeſticis.* Dat. Mediol. *l. 3. ne conlationis transl. l. 48. de appellationib.* Dat. Mediol. Eidem inſcribitur *l. 1. Cod. Iuſt. de offic. Magiſtri militum.* Imppp. Valentinianus, Gratianus & Theodoſius inſcripti, *l. 4. Cod. eod. de metallariis.* In *hac lege* agitur de Macedonia, Dacia, Mœſia, Dardania, & de metu hoſtili. Ad hunc Euſignium PP. extant Symmachi nouem poſteriores epiſtolæ *lib. 4.* ab *epiſt. 67.* Ita quidem, vt ſub Valentiniano Iuniore eum in dignitate poſitum fuiſſe oſtendat *epiſt. 68.* & diſerte quidem Præfectum Prætorio Italiæ *epiſt. 69. 70. 71. 73.* vbi & Aquileienſis Vrbis meminit & Romæ & Africæ *epiſt. vlt.*

EVSTATHIVS ſub Conſtante Imp. Comes R. P. A. 345. *l. 7. de petitionibus.* Dat. Treu. huius Euſtathii Comitis R. P. apud Conſtantem Imp. παραδυναςεύοντ☉-, meminit Philoſtorgius, *hiſtor. Eccl. lib. 3. cap. 12.* vbi vide quæ dixi.
PP. A. D. 349. *l. 1. de Iuriſdictione* Euſtaſius in hac lege vocatur. *l. 6. de exactione,* Dat. Romæ.

EVSTATHIVS ſub Theodoſio Iun. V. illuſtris Quæſtor A. D. 416. *l. 17. de proximis.* Dat. Conſtantinop. Euſtathii Quæſtoris ſub Arcadio, Anno D. 401. in rebus Chryſoſtomi, meminit Georgius Alexandrinus *num. 64.* Theodorus Diaconus, apud Palladium *in Dialogo.* PP. A. D. 420. *l. vltim. de littorum & itin. cuſtod.* Dat. Conſtantinop. Theodoſio A. IX. & qui fuerit nuntiatus. Conſul fuit cum Agricola A. D. 421. Vid. *Chronolog.* & Pagium *ad h. a.*
PP. A. D. 422. *l. 13. de metatis: l. 3. de poſtulando: l. 2. de adſeſſoribus: l. 27. de cohortalibus.* Dat. Conſtantinop.
Sine die & Coss. *l. 15. Cod. Iuſt. de dignitatib.* In nonnullis dicitur *Euſtaſius*, e. gr. *in l. 2. de aſſeſſor.* Hunc Euſtathium, vt puto, loquentem inducit Macrobius in *Saturnalib.*

EVSTATHIVS ſub Theodoſio Iun. Vicarius Aſiæ A. D. 435. *l. vltim. de Principibus Agentium in rebus.*

EVTHYMIVS ſub Arcadio Imper. Vicarius Aſiæ A. D. 396. *l. 4. ſeu vlt. de protoſtaſia. l. 19. de cohort.*

EVTROPIVS ſub Theodoſio Magno PP. (Orientalis Illyrici ſcilicet) A. D. 380. *l. 4. Cod. Iuſt. de modo multarum: l. 7. de Legatis: l. 21. de operibus publicis: l. 6. de cuſtodia reorum: l. 3. de exhibendis reis.* Dat. Theſſalonicæ. *l. 15. de petitioninib. l. 1. Cod. Iuſt. de ſecundis nuptiis: l. 4. Cod. eod. ad S. C. Tertyllianum: l. 1. de vſuris rei iudicatæ: l. 2. ad L. Iul. repetundarum: l. 1. de Primicerio: l. 8. & 9. de bonis proſcriptor. l. 6. de ſponſal. l. vnic ſi Prouinciæ Rector. l. 16. Cod. Iuſt. de teſtament.* Dat. Theſſalonicæ. In *huius leg.* inſcriptione dignitatis nomen intercidit.
A. D. 381. *l. 6. & 7. de heretic. l. 11. de priuil. eorum, qui in S. Pal. l. 1. de Apoſtatis: l. 7. de heretic. l. 1. de Cenſitoribus.* Dat. Conſtantinop. *l. 85. & 86. de Decurionib.* Dat. Heracleæ. *l. 10. de tyronibus.* Dat. Hadrianopoli. *l. 1. de ſecundis nuptiis: l. 40. Cod. Iuſt. de transactionib. l. 12. Cod. eod. qui dare tutores.*
A. D. 385. *l. 4. Cod. Iuſt. de crimine ſacrilegii.* Ad hunc Eutropium PP. ſed tum Præfectura defunctum, extant duæ Gregorii Nazianzeni *epiſt. 137. 138.* quibus clare oſtendit, eum PP. fuiſſe: nam & ἀρχῆς eius meminit, μέγαν vocat & ἄρχοντα: & ὑψηλότατον θρόνον habuiſſe. Quod de Proconſule Aſiæ Valeſius accipiebat, in Marcellinum *lib. 29. cap. 1.* Conſul cum Valentiniano III. Anno D. 387. Sub Arcadio Conſul & Patritius Anno D. 399. v. *l. 17. de pœnis*, quæ data Conſtantinop. De eodem vide Claudianum, Philoſtorgium & *alios.* GOTHOFREDVS. Iterum confundit Gothofredus duos Eutropios. Prior, qui Theodoſio Magno imperante Præf. Prætor. oriental. Illyrici fuit an. D. 380. & ad quem multæ leges datæ hoc Codice, a Noſtro hic adductæ, Conſul prodiit in Oriente, A. D. 387. vide Pagium *in Critic. ad annal. Baron. h. a.* & *Præfationem ad Tom. III. Cod. Theodoſ.* Alter vero *Eutropius*, qui Arcadio imperante Conſul fuit *an. D. 399.* notiſſimus ille Eunuchus eſt, in quem inuectiuas ſcripſit Claudianus Poeta, & de quo latiſſime dixit Gothofredus *in Commentario ad cit. leg. 17. de pœnis.* Hic Præpoſitus fuit S. cubiculi, & in aula Arcadii omnia potuit, Κυριεύων Ἀρκαδίȣ καθάπερ βοσκήματος, *in Arcadium, velut pecudem, exercens imperium*, vt Zoſimus habet *lib. 5. c. 12.* Is autem eodem anno, quo conſulatum geſſit, omnibus dignitatibus exutus, relegatus in Cyprum, & paulo poſt inde abductus, capite multatus eſt, nomine etiam eius e faſtis eraſo, Conſule Anton. Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. ad an. 399.*

EVTYCHIANVS, ſub Arcadio Imp. PP. A. D. 396. Arcadio IV. & Honorio III. COSS. *l. vltim. de admi-*

adminiſtr. & pericul. tutor. Dat. VI. Kal. Mart. Conſtantinop. *l. 3. de inceſtis nuptiis: l. 2. ſi Curialis relicta ciuit. l. 30. de Prætoribus:* in *qua leg.* Arcadius fratris ſui Honorii meminit. Dat. Conſtantinop.

A. D. 397. Cæſario & Attico Coss. *l. 1. de argenti pretio: l. 33. de hæreticis.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de Vrbe Conſtantinop. *l. 4. de prædiis Senatorum: l. 3. de ſicariis.* Dat. Ancyra. *l. 3. ne præter crimen maieſt. l. 3. de vſuris.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 389. Honorio IV. & Eutychiano Coss. *l. 10. de Iuriſdictione: l. 34. de hæreticis: l. 8. de Cenſitoribus.* Agitur *hac leg.* de Vrbe Hierapolitana. *l. 25. de erogat. mil. ann.* Agitur *hac leg.* de Epiphanis ordine. *l. 38. & 40. de operibus publicis.* Dat. Conſtantinop. *l. 3. de his, qui ad Eccl. l. 57. de appellationib. l. 33. de Epiſcopis: l. 16. de pœnis.* Dat. Mnizo, vel Minizo. *l. 159. de Decurionib. l. 9. de diuerſis reſcriptis.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 399. Theodoro V. C. Coss. *l. 163. 164. 165. de Decurionib. l. 4 & 5. de patrociniis vicanorum: Hac leg.* agitur de *Auguſtali. l. 1. de nauibus non excuſ.* Agitur *hac leg.* de Ægypto. *l. 36. de hæreticis.* Dat. Conſtantinop. *l. 16. de Paganis.* Dat. Damaſco. *l. 18. de pœnis.* Dat. Conſtantinop. *l. 10. Cod. I. de fundis patrimonial.*

A. D. 404. PP. Honorio VI. & Ariſtæneto Coss. *l. 15. de Iudæis.* Dat. 3. Non. Febr. *l. 42. de operibus public.* Dat. Prid. Id. Iul. Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de Eudoxiopoli. *l. vltim. de his, qui ſuper relig.* Dat. 14. Kalend. Decembr. *Hac leg.* fit mentio Arſacii, Theophili, & Porphyrii: eorumque communio imperatur.

A. D. 405. Stilichone II. & Anthemio Coss. *l. 19. Cod. Iuſt. de nuptiis.*

Conſul cum Honorio IV. A. D. 398.

Eutychiani huius Præfecti Prætorio ſimul & Conſulis, meminit Socrates, *lib. 6. cap. 2.* ὑπατείᾳ τῇ ἑξῆς, ἣν ἐπετέλλεν ἐν μὲν τῇ Ῥώμῃ ὁ βασιλεὺς Ὀνώριος, ἐν δὲ τῇ Κωνσταντίνου πόλει Εὐτυχιανὸς ὁ τότε τῶν βασιλείων ὕπαρχος, *Conſulatu proxime ſequente, quem Romæ quidem Imperator Honorius, Conſtantinopoli vero Eutychianus Præfectus Prætorio editionibus ludiſque celebrarunt:* quem alioquin locum male vertit interpres Chriſtophorſonus, ideo notatus a Valeſio in *notis ad h. loc.* De Conſulatu Eutychiani porro conſule Pagium *in Critic. ad annal. Baron.* Petr. Reland. *in Faſtis* & *Chronolog.* De eo PP. per Annum 404. exerte fidem quoque faciunt in rebus Ioan. Chryſoſtomi Georgius Alexandrinus *num. 61.* menſe Iunio Anno D. 404. Theodorus Diaconus apud Palladium *in dialogo de vit. Chryſoſtomi cap. 3. pag. 27. Edit. Bigotii, & pag. 11. Tom. XIII. Oper. Chryſoſtom. Edit. Benedictin.* qui huius Eutychiani tum Præfecti Prætorio (male editum apud Palladium, Prætoris, Georgius diſerte τῶν πραιτωρίων) meminit in hiſtoria de incendio Conſtantinopoli oborto: vbi nominatim memorantur ornamenta Eccleſiæ, ſignata manu Studii P. V. & *Eutychiani* PP. & Ioannis Comitis theſaurorum, & Euſtathii Quæſtoris. Eundem vero inter initia quoque Anni 405. Præfectum Prætorio fuiſſe, oſtendit *lex 19. Cod. Iuſt. de nuptiis:* cui in ea Præfectura ſucceſſiſſe deprehenditur iam menſe Iulio Anthemius, in *l. 1. ne quis in Palat.* De hoc Eutychiano multa dixit Em. Baronius *in Annal. Eccleſ. ad An. 404. num. 78. ſequ.*

EVTYCHIANVS P. V. fit eius mentio Anno D. 414. *l. 11. de metatis.*

EVTYCHIVS, ſub Conſtantino & Licinio Præſes Cappadociæ *l. 41. Cod. Iuſt. de liberali cauſa.* al. ad Titianum.

EVPARANTIVS, Iulius & cæteri decuriales, ſub Honorio Imp. A. D. 404. *l. 4. de decuriis Vrbis Romæ.* Dat. Rom.

F

FACVNDVS ſub Conſtantio Ex-Proconſule A. D. 359. Fit eius mentio, eiuſque ſimul exemplum aduocatur, *l. 15. de Prætoribus*, quæ ad Senatum (Vrbis Conſtantinop. ſcilicet) data Sirmio.

FAVENTIVS ſub Valentiniano Sen. Vicarius Italiæ A. D. 365. *l. 12. de annona & trib.*

POMPEIVS Faventius ſub Valentiniano Sen. ſine dignitate A. D. 365. *l. 5. de pactis.* Allegata in Baſilica Thermarum Commodianarum. Fuit hic vir priuatus, vt nota ad *leg.* citat.

EGNATIVS Fauſtinus ſub Conſtantino Iuniore Præſes Bæticæ A. D. 337. *l. 2. de diſtrahendis pignorib.*

FAVSTINVS ſub Honorio Imp. PP. A. D. 410. *l. 34. de nauiculariis.* Poſt alia. *l. vltim. Cod. Iuſt. quæ res venire.* ſine die & Conſule: & vulgatæ ibi editiones etiam *Fauſti*, non *Fauſtini* nomen præferunt. A. D. 413. *l. 16. de proximis.* Dat. Rau. AP. POMPEIVS FAVSTINVS PRÆFACT. VRB. memoratur in veteri inſcript. Romæ apud Gruterum *CLXXXXIII. 5.* An Fauſtinus hic, de quo Symmachus, *lib. 9. epiſt. 108.*

FAVSTVS ſub Gratiano, Valentiniano, & Theodoſio Comes S. L. ſine die & Conſule *l. 1. Cod. Iuſt. quæ res venire.* Forte is, ad quem & Euſebium in Cod. Vat. extat Libanii *epiſt. 159. lib. 1.* ſiu. *178. Edit. Wolff.*

FAVSTVS ſub Valentiniano III. P. V. (Romæ ſcilicet) A. D. 425. *l. 62. de hæreticis.* Dat. Aquil. Agitur in *hac lege* de Vrbe Roma & de Papa. Fuit hic Fauſtus, qui integro nomine *Anicius Acilius Glabrio Fauſtus* dicitur, Conſul cum Theodoſio XVI. an. D. 438. Vid. Onuphrium *in Faſtis*, Pagium *in Critic. h. a.* Petr. Reland. *in Faſt.* & Contelorium *de Præf. Vrb. pag. 74.*

FELICIANVS Conſul cum Titiano A. D. 337. Vid. *Chronolog.*

FELIX ſub Conſtantino Magno Præſes Corſicæ A. D. 319. *l. 2. de temporum curſu.*

Sine dignitate A. D. 320. *l. vnic. de erroribus aduocat.* vbi *Furius Felix* vocatur. A. D. 325. *l. 1. de erogat. mil. ann.* A. D. 328 *l. 4. de operib. publicis.* Inſcriptio ſic habet: Habe, *ſeu* Haue Felix K. NB. A. D. 333. *l. 3. de adminiſtr. & periculo tutor.* A. D. 334. *l. 1. de excuſat. artificum: l. 6. de nauiculariis.* PP. Karthagine. *Hac leg.* Felici iſti *ſublimitatis* titulus tribuitur, & Prouinciarum *Africanarum* fit mentio.

PP. A. D. 335. *l. 21. de Decurionib.* In *hac leg.* fit mentio Afrorum. A. D. 336. *l. 5. de Iudæis: l. 1. ne Chriſtianum mancip.* PP. Karthagine. Sine die & Coss. *l. 4. ſeu vltim. Cod. Iuſt. vectigalia noua.* Procurator rei priuatæ, ſine die & Coss. *l. 2. Cod. Iuſt. de murilegulis.*

FELIX ſub Conſtantio Imp. Epiſcopus (Vrbis Romæ.) A. D. 354. Ad eum data eſt *lex 14. de Epiſcop.* Quæ dicitur, *data VIII. Id. Decembr. Med. Lecta V. Kal. Ian. apud acta Conſtantio A. IX. & Iuliano Cæſ. II. COSS.*

FELIX ſub Iuliano Comes S. L. A. D. 362. *l. 5. de bonis proſcript. l. 5. de fide teſtium.*

De hoc *Felice* Comite S. L. eiuſque apoſtaſia & morte, Ammianus Marcellinus *lib. 23. cap. 1.* Iulianus *Miſopogone p. 125. ſiu. pag. 365. Edit. Spanhem.* Libanius, *pro Ariſtophane, pag. 218. Edit. Morell.* & *Ep. lat. 29. ad Iulianum.* Hic idem puto, ad quem extat C. Vat. Libanii *ep. 262.*

lib. 5. Vide *Indicem Editionis Wolffii.* Theodoretus *lib. 3. cap. 8. 12.* Philoſtorgius *lib. 7. cap. 10.* ad quem dixi. Chryſoſtomus *Orat. 2. de S. Babyla,* item *orat. contra gentiles & in laud. Pauli homilia 42.*

FELIX ſub Valente Comes S. L. A. D. 365. Refer vel ad Annum D. 368. vel 370. *l. 2. de fide haſta.* Dat. Marcianop.

FELIX ſub Valentiniano Conſularis Campaniæ A. D. 365. *l. 5. ad S. C. Claudianum.*

FELIX ſub Valentiniano Vicarius Macedoniæ A.D. 365. *l. 5. de iuriſdict.*

FELIX ſub Valentiniano & Valente Conſularis. Forte *Comes S. Largit.* Agitur enim *hac leg.* de ſeruo *fiſcali:* Niſi Conſularis Campaniæ hic accipiendus, ad quem ſcripta *lex 5. ad S. C. Claudianum* A. D. 371. *l. 7. Cod. Iuſt. de ſeruis fugitiuis.*

FELIX, ſub Theodoſio Magno Comes Orientis A. D. 380. *l. 19. de filiis milit. apparit.*

FELIX ſub Honorio Imp. P. V. A. D. 398. Honorio IV. & Eutychiano. *l. 10. de Senatoribus & glebali collat.* Dat. Mediol. *Hac leg.* fit mentio *Hiſpaniarum.* An reponendum *PP.* quod viſum mihi ad *d. legem?* (Galliarum ſcilicet) De hoc Felice Symmachus, *lib. 4. epiſt. 62.* quæ ad *d. l. 10.* omnino pertinet, vbi & *Illuſtrem Virum* vocat pariter, vt *lib. 7. epiſt. 58.* vbi eum quoque & Mineruium virtutum & litterarum Sacerdotio præditum, vocat. Ad eundem Felicem extant eiusdem epiſtolæ octo *lib. 5.* ab *epiſt. 47. ad 54.* qua Epiſtola poſtrema *Amplitudinis* titulum ei tribuit, & *collegam* Ampelii (qui ſane P. V. fuit) eum vocat, & Quæſtorem fuiſſe tum indicat ſuperiore Anno D. 397. quo ea epiſtola data eſt.

FELIX ſub Honorio PP. A. D. 412. *l. 13. de hæreticis.* Dat. Med. Agitur *hac leg.* de Iouiano (Iouiniano) hæreticos conuentus agente extra muros Vrbis Romæ: eoque in Inſulam Boam deportando.

FELIX ſub Valentiniano III. Conſul cum Tauro & quidem in Occidente, A. D. 428. Vid. Pagium *in Critic. h. a.* & ad *an. 463. & 511.* vbi de huius Felicis poſteris diſſerit.

FESTVS ſub Conſtantino Magno Præſes Sardiniæ A. D. 319. *l. 3. de pœnis.*

FESTVS ſub Valente Conſularis Syriæ A. D. 365. ſiue rectius 368. *l. 11. de cohortal.* vbi vide quæ *not. b.* & *i.* obſeruo. Feſti huius Conſularis Syriæ meminit Libanius *de vita ſua pag. 51. 52. Edit. Morell.* & Ammianus Marcellinus *lib. 29. c. 2.* (vbi tamen perperam *Feſtinus* vocatur in editionibus nonnullis) ex quo diſcimus, eum *Syriæ Conſularem, Magiſtrum* deinde *memoriæ,* & tandem *Proconſulem Aſiæ* fuiſſe. De Feſto Aſiæ Proconſule ſub Valente agit Zoſimus *lib. 4. c. 15.* Eunapius *in Vit. Maximi pag. 111. 112. Edit. Commelin.* ex quo diſcimus, eum hanc dignitatem etiam ſub Theodoſio retinuiſſe. Quod Magiſter memoriæ fuerit, præter Ammiani locum, ex Svida ſcimus *voc.* Φῆϛος, & Γλωσσοκόμον. Vide quæ dixi in Commentario *ad cit. leg 11. de cohortalib.* vbi & Valeſii conjecturam probaui, qui exiſtimat, hunc Feſtum eſſe illum Sextum Rufum Feſtum, cuius extat Breuiarium ad Valentem Auguſtum, & ſimul docui, eum A. D. 368. Conſularem Syriæ, A. D. 370. Magiſtrum memoriæ, & A. D. 371. Proconſulem Aſiæ fuiſſe. De Feſto eſt Inſcriptio apud Gruterum *CCCCLXIV. 7.* ſed is ab hoc diuerſus eſſe videtur.

FESTVS Proconſul Africæ A. D. 366. occurrit in *l. 1. Cod. Iuſtin. vbi de poſſeſſione.* & A. D. 367. *l. 3. ad leg. Cornel. de falſis.* Eius nulla fit apud auctores mentio, viderique poſſent, emendandæ hæ leges, reſcribendumque Proconſ. Aſiæ.

FILAGRIVS ſub Theodoſio Magno Comes Orientis A. D. 382. Antonio & Syagrio COSS. *l. 41. de curſu publico* PP. Byrito 12. Kal. Octobr. *Filagrii* huius Comitis Orientis ſub Theodoſio Magno, meminit & Libanius *de vita ſua, p. 64.* & *orat. 30. pag. 638. Edit. Morell.* & Orat. MS. ad Timocratem & Am. Marcellinus, *lib. 21. cap. 4.* vbi vide Valeſium. Eiusdem meminit Libanius, *in reſponſione ad cuiuſdam pædagogi maled. pag. 638. Edit. cit.* Oriundus autem erat ex minore Armenia, vt diſcere licet ex *Ep.* eius 101. quam ad eum ſcripſit. Ad eundem extant eiusdem Libanii in Codice Vaticano epiſtolæ vndecim: *lib. 1. epiſt. 70. 88. 112. 157. lib. 2. epiſt. 79. lib. 3. epiſt. 295. lib. 4. epiſt. 219. 294. lib. 5. epiſt. 34. 183. 283.* in Regio ſeptem 82. 102. 122. 167. 579. 824. in exſcr. Cler. Vide in Indice Edit. Wolffii omnes ad Filagrium Epiſtolas. Forte idem ille, quem Patricium fuiſſe duobis locis teſtatur Sidonius Apollinaris, *lib. 2. epiſt. 3.* & *Carm. 7. v. 162.* Proculo Comiti Orientis ſucceſſit, qui hoc ipſo Anno 8. Id. Mart. erat, *l. 90. de Decurion*

FILEMATIVS ſub Valentiniano & Valente, Comes S. L. A. D. 371. *l. 5. de murilegulis.* Dat. Treu. A. D. 372. *l. 7. de murilegulis.* Dat. Ciliciæ.

FILOMETOR ſub Arcadio, Comes S. L. A. D. 406. *l. 13. de murilegulis.* Dat. Conſtantinop.

FILOXENVS ſub Theodoſio Magno, Vicarius Thraciar. A. D. 392. *l. 124. de Decurionibus.* Dat. Conſtantinop.

FIRMINVS ſub Honorio Imp. Comes S. L. A. D. 398. *l. vltim. de domibus ad rem. pr. p.* Dat. Mediol. *l. vltim. de conlat. fund. patrimon.* Poſt alia. Dat. Mediol. Comes R. P. 398. *l. 22. de petition.* Dat. Med. 399. *l. 25. de ſuſceptorib.* Dat. Med. Theodoro V. C. COSS.

VLPIVS Flauianus ſub Conſtantino Magno Conſularis Æmiliæ & Liguriæ. A. D. 323. Seuero & Rufino COSS. *l. 2. de extraordinar. munerib.* Lecta apud acta.

FLAVIANVS ſub Conſtantio Proconſul Africæ A. D. 357. Huc retraho *l. 1. de operibus publicis* A. D. 358. *l. 10. de curſu publico.* A. D. 361. *l. 14. quorum appellationes.* Sine die & COSS. *l. 1. Cod. Iuſt. de apparitorib. Proconſulis.* Hæc lex perperam Valentinianum, Theodoſium & Arcadium, vulgo inſcriptos habet, alibi, Conſtantinum.

FLAVIANVS ſub Valentiniano & Valente, Comes R. P. *l. 1. de fun[illegible]*

FLAVIANVS ſub Gratiano Vicarius Africæ A. D. 377. *l. 2. ne ſanctum baptiſm.* Flauiani huius Vicarii Africæ meminit Ammianus Marcellinus, *lib. 28. extremo.* Himerius in propemptico *apud Photium num. 243. p. 1142. Edit. Schotti.* vbi Africæ meminit, tanquam ab eo adminiſtratæ, quod & de Flauiano P. C. Africæ accipi poſſit. Statua ipſi Romæ poſita eſt cum inſcriptione, quam adducit Valeſius ad cit. locum Ammiani, vbi integro nomine *Virius Nicomachus Flauianus, & Conſularis Siciliæ, Vicarius Africæ, Quæſtor intra palatium, Præf. Prætor. iterum & Coſ.* dicitur. Vide Auguſtinum *Epiſt. 164.* ſiu. *87. Edit. Benedictin.* Symmachum *Ep. 27. 63.*

FLAVIANVS ſub Theodoſio & Valentiniano Iun. PP. Illyrici & Italiæ A. D. 382. Antonio & Syagrio COSS. *l. 13. de pœnis.* Dat. Veronæ 15. Kal. Septembr.

Habet hæc *l.* inſcriptos Gratianum, Valentinianum & Theodoſium. Refero *hanc legem* ad A. 390. vel 391.

PP. A. D. 383. Merobaude II. & Saturnino COSS. *l. 8. de deſertor. l. 2. de his, qui latrones.* Dat. 3. Kal. Mart. Poſt alia.

His legibus congruit Symmachi *epiſt. 22. lib. 2.* quæ ad Flauianum filium P. C. Aſiæ data eſt, quaque

que etiam beneficia Theodoſii tum Imperatoris in Flauianum memorat. Imo ad eundem datæ ſunt omnes, (paucis exceptis, quæ ad filium datæ ſunt) eiuſdem Symmachi epiſtolæ *lib. 2.* qui eum fratrem ſuum vocat. Præfecturam vero eius Prætorianam nomioatim memorat *epiſt. 74.* Indicat & *epiſt. 8. 10. 27.* cum ab eo animalia curſus, ſcilicet publici, collocata, manſiones inſtructas, titulos fiſcales exactos, ſcribit. tria quippe hæc ad curam Præfecti Prætorio pertinebant. Adi & *epiſt. 33. 41. 43. 44. 46.* (vbi eum rogat vt Cenſualium Præpoſitorum auaritiæ ac moræ occurrat) 62. 74. 75. 81. 87. & vltim. Meminit & *lib. 3. epiſt. 58. 66. 69.* (quæ tres epiſtolæ datæ ſunt ad Ricomerem) 86. 89. De eodem ſeorſ & *epiſt. 90.* vbi Quæſtorem eum indigitat, (de qua Quæſtura & *lib. 2. epiſt. 8.*) & Rectorem Prætorianum. Denique ipſum Conſulem fuiſſe, teſtis eſt Symmachus *lib. 2. ep. 83. 84.* ab Eugenio, vt opinatur Valeſius ad Marcellinum, factus; quo fit, vt nomen eius in Faſtis non compareat.

Flavianvs ſub Theodoſio Magno Proconſul Aſiæ A. D. 383. *l. 18. de ſuſceptorib.* Dat. Conſtantinop. Ad hunc Flauianum filium Proconſulem Aſiæ omnino pertinet quod Symmachus ſcribit *lib. 2. epiſt. 22. & 24.* quarum illa ad hunc Flauianum data eſt, hæc ad Flauianum patrem ipſius & *lib. 3. epiſt.* media *69.* Himerii, ad hunc ipſum Propempticum, & *Θεωρία apud Photium, n. 165. pag. 354. Edit. Schotti.* Eiuſdem Proconſulis Aſiæ meminit quoque Libanius *Oratione* inedita *κατὰ Ικαρίου*: quem ait, ideo Magiſtratu depoſitum, quod Decuriones aduerſus *Theodoſii* conſtitutionem tormentis ſubieciſſet.

Flavianvs ſub Theodoſio Magno, & Valentiniano Iun. PP. A. D. 391. Tatiano & Symmacho Coss. *l. 11. de fide teſtium: l. 4. & 5. de Apoſtatis.* Dat. Concordiæ V. Id Mai. Fuit autem PP. Illyrici & Italiæ, quam Flauiani Præfecturam indicat Symmachus, *lib. 3. epiſt. 81. & l. 2. de Conſtitutionibus Principum: l. 6. de contrahenda emptione.* Dat. Vincentiæ 6. Kal. Iun. PP. A. D. 392. Arcadio & Rufino Coss. *l. 20. de petitionib.* PP. 6. Id April. De Flauiano PP. quomodo A. D. 392. Eugenio Tyranno adhæſerit & Chriſtianæ religioni infeſtus fuerit, aguot Sozomenus *lib. 7. cap. 22.* Paulinus, *in V. Ambroſii,* & Rufinus *lib. 2. cap. 33.* qui ſcribit, Flauianum PP. ſub Theodoſio Imp. fuiſſe Virum eximium eiuſque magnam in ſapientia prærogatiuam extitiſſe, (quem Præfectum Vrbi a Rufino indicari perperam tradit Baronius *Anno 393. n. 37.*) Flauianum quoque hunc, quem *filium ſuum* ſemper vocat, memorat Symmachus, *Eugeniana* Tyrannidi implicitum, apud Theodoſium Imp. in concilium Præfectura bonisque multatum fuiſſe *lib. 7. epiſt. 103.* verum integrata mox ei bona ab eodem Theodoſio *lib. 4. epiſt. 19.* tandem & inſtauratum ei honorem ex Theodoſii ipſius deſtinatione ab Honorio filio eius. Quæ omnia diſcere eſt ex *lib. 4. epiſt. 5. lib. 7. epiſt. 92. 94. 95. 103. lib. 8. epiſt. 29. lib. 9. epiſt. 44.*

Flauianus ſub Honorio P. V. A. D. 399. Theodoro V. C. Coss. *l. 3. de habitu, quo vti oportet intra Vrbem.* Dat. Brixiæ. Agitur *hac lege* de Vrbe Roma.

A. D. 400. Stilichone & Aureliano Coss. *l. 61. de appellationibus.* Dat. Brixiæ. Agitur *hac lege* de Vicario Vrbis Romæ. *l. vltim. de Aquaductu.* Dat. Mediol. Agitur *hac leg.* de Aqua Claudia. *l. 29. de nauiculariis.* PP. Romæ in foro Aproniano VIII. Kalend. Feb.

PP. (*ſp.* PV.) ſine Conſule inſcribitur *l. 24. Cod. Iuſt. de excuſat. tutor.* Dat. Mediolan. III. Non. Mart. AA. Coss. Agitur *hac leg.* de nauiculariis. Flauiani, quem *filium ſuum* ſemper vocat, Præfecturam Vrbanam hanc memorat Symmachus *lib. 7. epiſt. 50. & 95.* Eandem perſtringit & indicat *lib. 4. ep. 5. 7. lib. 5. epiſt. 5. lib. 7. epiſt. 92. 94. 103. lib. 8. epiſt. 29.* eius meminit idem, *lib. 4. epiſt. 39. 51.* Qui & illud indicat *d. l. 7. epiſt. 50.* Decium ei in Præfectura Vrbana ſucceſſiſſe, *v. ſupra Decius.* De eodem eſt vetus inſcriptio apud Gruterum *CLXVII. 5.* vbi fit mentio Secretarii Senatus ab iſto inſtituti, dein fatali igne abſumpti, poſtea ab Epiphanio P. V. reparati & ad faciem priſtinam reducti. In *l. 33. de erogat. mil. ann.* Anno Domini 414. fit mentio Flauiani & Cæciliani VV. Illuſtrium per Africam.

Flavianvs ſub Valentiniano III. PP. A. D. 431. *l. 36. de annona & trib.* Dat. Rau.

A. D. 432. *l. 3. de Decurionibus & ſilentiariis.* Data Rauennæ.

Florentinvs ſub Conſtantino Magno, vide *infra Florentius.*

Florantinvs ſub Valentiniano & Valente Comes R. P. A. D. 369. Valentiniano NB. & Victore Coss. *l. 1. de incorporatione.*

Sub Valentiniano Iun. Comes S. L. A. D. 385. *l. 30. quorum appellat. l. 46. de appell.* vbi *Florentinus* vocatur. Dat. Aquil. *l. 4. Cod. Iuſt. de agricol. & mancip. dom.* In nonnullis male *ad Florum.*

Florentinvs ſub Honorio P. V. A. D. 396. *l. 5. de Senatorib.* vbi *Florentio* editum. Agitur *hac leg.* de Vrbe ſacratiſſima. *l. 7. de maternis bonis.* Dat. Med.

A. D. 396. *l. 2. de conditis in publicis horreis.* Dat. Med. Agitur *hac leg.* de Vrb caria Præfectura, deque canone antiquitus inſtituto (ea Africa ſcilicet) complendo. *l. 55. de curſu publica.* Dat. Mediol. *l. 3. de teſtimoniali ex tribunis.* Dat. Med.

A. D. 397. *l. 7. de Suariis: l. 3. de priuil. corpor. V. R. l. 19. de diuerſis officiis: l. 153. 154. 155. 156. de Decurionibus: l. 9. de Senatorib. & glebali collat.* Dat. Mediol. ſine dignitate, *l. 1. Cod. vbi quis de Curiali.* Perperam *hac leg. Florus* PF. P. vocatur.

Sine die & Coss. *l. 12. Cod. Iuſt. de agricolis. Florentinus* hic P. V. ille eſt, ad quem Symmachus, *lib. 4.* ſex epiſtolas ſcribit, puta *ep. 51. 52. 53. 54. 55. 57.* qui *epiſt. 52. & 54. Præfecturam* eius *Vrbis* indicat. De hoc etiam accipienda eiuſdem *ep. 21. & 30. lib. 4.* vbi pariter eam indicat. Gallus hic fuit Mineruii & Protadii frater. Ad Florentinum libros *de raptu Proſerpinæ* emiſit Claudianus.

Florentivs ſub Conſtantino Magno Rationalis A. D. 320. *l. 1. de cuſtodia reorum.* Sine dignitate A. D. 323. *l. 12. de apellationibus.* (Hic vocatur *Florentinus*) *l. 8. de Decurionibus.* In Cod Iuſt. in inſcriptione additur PP.

Florentivs ſub Conſtantio Conſul cum Tauro A. D. 361. vide Pagium, Relandum & *Chronologiam* noſtram. Hic & Anno 357. fuit PP. Marcellino teſte *lib. 16. cap. 12.* & A. D. 359. *lib. 18. c. 2.* & A. D. 360. *lib. 20. cap. 4.* & A. D. 361. *l. 22. cap. 3.*

Florentivs ſub Valentiniano Sen. Comes S. L. A. D. 364. *l. 6. de luſtrali collatione.* A. D. 365. *l. 3. de immunitate conceſſa.* Dat. Med. A. D. 366. *l. 11. de ſuſceptor.* Dat. Mantebri. An hic idem Florentius Conſtantii Imp. intimus, de quo Athanaſ. *ad ſolit. vit. agen. pag. 637. Edit. Commelin.* Florentius hic alius a ſuperiore, teſte Marcellino, hic quippe Nigriniani filius fuit, Magiſtri Officiorum munere antea functus, teſte Marcellino *lib. 15. cap. 5. in geſtis Anni 355. lib. 20. cap. 2. in geſtis Anni 360.* & *lib. 22. in geſtis Anni 361. cap. 3.* PP. Galliarum A. D. 367. Lupicino & Iouino Coss. *l. 5. de cenſu.* Huius Florentii

PP. Galliarum meminit hoc ipſo anno Ammianus Marcellious *lib. 27. cap. 7.*

FLORENTIVS ſub Theodoſio Magno Præfectus Auguſtalis A. D. 384. *l. 1. de bis, qui plebem: l. 9. de fide teſtium.* Sine die & Conſule. *l. 1. Cod. Iuſt. de officio Præfecti Auguſtalis* A. D. 386. *l. 112. de Decurion.*

FLORENTIVS ſub Valentiniano Iuniore Comes S. L. A. D. 385. vide *Florentinus ſupr.*

FLORENTIVS ſub Theodoſio Magno Proconſul Palæſtinæ A. D. 385. Arcadio A. I. & Bautone COSS. *l. vltim. de fiſci debitorib.*

FLORENTIVS ſub Theodoſio Magno P. V. A. D. 422. *l. vnic. de Præpoſitis S. Cubiculi.* Dat. Conſtantinop, Fit mentio *hac leg.* Macrobii Viri Illuſtris.

PP. A. D. 428. *l. 2. de Lenonibus: l. 65. de hæreticis: l. vnic. de imponenda lucratiuis deſcript. l. 1. C. Iuſt. quando & quibus quarta pars: l. 1. Cod. eod. de prædiis Curialium: l. 29. de cohortalibus.* Dat. Conſtantinopol.

A. D. 429. *l. vltim. Cod. Iuſt. de precibus.* Dat. Conſtantinop. *l. 4. Cod. eod. de hæreditat. Decurion.*

Conſul cum Dionyſio Anno D. 429. Vide Anton. Pagium *in Critic. h. a.* Relandum *in Faſt. & Chronolog.*

PP. A. D. 435. *l. 5. Cod. Iuſt. de Apoſtatis.* Alius annus adſignandus: Florentius enim Iſidori ſucceſſor fuit (qui Anno 435. 436. PP. fuit) vt teſtatur quoque Theodoretus *epiſt. 47.*

A. D 436. *Nouella 1.* Theodoſii, de Theodoſiani Codicis auctoritate, ad hunc Florentium data eſt: vbi PP. Orientis nominatim dicitur. Eidem plures Theodoſii Nouellæ inſcribuntur A. D. 428. & 429. adde & de iureiurando Rectorum Prouinciarum *l. vltim. Cod. Iuſt. ad leg. Iul. de repetund.* Huius Florentii meminit Iſidorus Peluſiota, *lib. 1. epiſt. 4. 3. 6.* & ad eum quoque ſcribit. Meminit & Theodoretus *epiſt. 47.* ad Proclum Epiſc. Conſtantinopolitanum, quæ eſt de Cenſitore & Peræquatore. Extat & einſdem *epiſt.* ad Florentium Patricium, 89. Eiuſdem meminit *Nouella 33.*

FLORIANVS, ſub Conſtantino Magno (Præſes vel PP.) A. D. 324. *l. 1. de Veteranis.*

FLORIANVS, ſub Valentiniano Seniore Comes R. P. A. D. 364. *l. 20. de curſu publ.* A. D. 365. *l. 11. de exactionib.* Dat. Med. A. D. 367. *l. 2. C. Iuſt. de bonis libertorum.* Dat. Treu. Sine die & COSS. *l. 4. Cod. de fundis patrimonialib.* vbi MS. recte habent ad Florianum Com. R. P. male vulgo ad Florentinm. Huic legi perperam inſcribuntur *Valens, Gratianus & Valentinianus.* In MS. recte, Iidem AA. id eſt *Valentinianus & Valens.*

FLORIANVS ſub Valentiniano Sen. Conſul Venetiæ. *l. 1. de executorib. l. 10. de exactionibus.* Hæc lex eadem eſt duobis locis repetita.

FLORIANVS ſub Valente Comes A. D. 373. *l. 10. de accuſationib.* Dat. Marcianop. *l. 11. eodem tit.* Dat. Conſtantinop.

FLORVS ſub Valente, Gratiano & Valentiniano, Com. R. P. *l. 2. de curſu publ.*

FLORVS ſub Gratiano & Valentiniano PP. *l. 1. Cod. Iuſt. de locat. præd. ciuil.*

FLORVS ſub Theodoſio Magno Magiſter Officiorum A. D. 380. *l. 3. de Agentib.* Dat. Theſſalonicæ A. D. 381. *l. 6. de Curioſis.* Dat. Conſtantinop.

PP. (Orientis) A. D. 380. *l. 6. de his, quæ adminiſtr.* Dat. Theſſalonicæ. Vide, quæ de Floro hoc atque eius Præfectura hoc anno, dicta ſunt in Præfatione ad Tom. III. huius Codicis.

A. D. 381. *l. 87. de Decurionib.* Dat. Heracleæ. *l. 3. de Primicerio.* Dat. Conſtantinop. *l. 6. de honorar. codicill.* Poſt alia. Dat. Conſtantinop. *l. 7. de Paganis.* Dat Conſtantinop.

A. D. 382. *l. 6. de diuerſis reſcriptis.* Dat. Conſtantinop. *l. 9 de hæreſic.* Agitur *hac leg.* de Manichæis, Encratitis, Saccoforis, Hydroparaſtatis. *l. 38. 39. 40. de curſu publ. l. 3. de abolitionibus.* Dat. Conſtantinop. vnde deſumpta *lex vltim. Cod. Iuſt. de probation.* die & Conſulatu omiſſis *l. 4. ad L. Iul. repetundar. l. 10. de metallis.* Dat. Conſtantinop. *l. 7. de his, quæ adminiſtr.* Dat. Conſtantinop. Et iungendæ *l. 13. de Numerariis. l. 92. de Decurion. l. 2. de ſecundis nupt.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 383. *l. 4. ne quid public. lætit. l. 96. de Decurion. Hac leg.* fit mentio Prouinciæ *Myſiæ.* Dat. Conſtantinop.

FLORVS (*Florentinus* PF. V. reponendum) PP. ſub Honorio A. D. 397. *l. 1. Cod. Iuſt. vbi quis de Curiali.* Dat. Mediolani.

FORTVNATIANVS ſub Valente Imper. ſine dignitate A. D. 368. *l. 2. de tyronibus.* Dat. Marcianopoli Comes R. P. A. D. 369. Valentiniano NB. P. & Victore COSS. *l. 5. de metallis. l. 2. de Aquæductu.* Agitur *hac leg.* de Daphnenſi Palatio. Data (id eſt reddita) Antiochiæ A. D. 377. *l. 3. de debitoribus.* Dat. Hierapoli.

Fortunatiani huius Comitis R. P. meminit Ammianus Marcellinus, *initio lib. 29.* in narratione de his, quæ facta ob Vaticinium quoddam ſub Valente exercitum, vbi Comitem vocat, *moleſtum flagitatorem eorum, quæ ærario debebantur,* & ſub eius diſpoſitione fuiſſe Palatinos exigi, quæ de ærario interceperant, iuſſos: Rurſum de eo agit *eodem libr. cap. 2.* Meminit & Zoſimus, *lib. 4. cap. 14.* in eadem narratione, vbi τῇ τῶν βασιλικῶν ἐφεςῶτα ταμιείων φροντίδι vocat: Interpres parum accurate *Imperatorio fiſco Præfectum* interpretatur, cum hæc verba denotent *Comitem Rei priuatæ.* vid. dicta in Commentario *a d. l. 3. de fiſci debitor.* Ad eundem exſtant in Cod. Vaticano plures Libanii Antiocheni epiſtolæ: puta *lib. 2. epiſt. 43. 48. 50. lib. 4. epiſt. 31. 44. 149. 162. lib. 5. epiſt. 25. 36. 115.* Conſule *Indicem Editionis Wolff.* & omnes ad Fortunatianum Epiſtolas inuenies.

VERSENNIVS Fortunatus ſub Conſtantino Magno Conſularis aquarum A. D. 315. *l. 1. de diuerſ. offic.*

FORTVNATVS ſub Valentiniano Sen. Conſularis Pannoniæ ſecundæ, A. D. 365. *l. 27. de curſu publico.*

FRAVITTA cum Vincentio Conſul Anno Domini 401. Hic ad Conſulatum euectus eſt, quod terra marique Gainam debellaſſet, vt eſt apud Sozomenum *lib. 8. c. 4.* Fuit natione Gothus, & religione paganus, vt habet Philoſtorgius *lib. 11. c. 8.* & Svidas *voc.* Φράβιτος. vide Ant. Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. h. a.* Reland. *in Faſt. & Chronolog.*

G

GANDANA Theodoſii Magni tempore Satrapa Sofanenæ A. D. 387. *l. 6. de auro coronario.*

GAISO ſub Honorio ſine die & COSS. Comes S. L. *l. 12. Cod. Iuſt. de vectigalib.* vbi nonnulli habent Gaizoni.

Comes & Magiſter Officiorum A. D. 410. *l. 11. de indulgent. criminum.* Dat. Rau.

Comes & Magiſter Militum A. D. 412. *l. 16. de deſertoribus.* Dat. Rau.

Alius fuit *Gaiſo*, ſed eiusdem proculdubio gentis (Francicæ) qui Conſtantem Imp. iuſſu Magnen-

gnentii interfecit, & ideo ab eo Conſulatus collega aſſumptus.

GALLICANVS ſub Conſtantino Magno Conſul Anno 317. cum Baſſo. Idem & Anno ſuperiore & hoc ipſo fuit P. V. vide *Notitiam Præf. Vrbi* in *Notitia Dignitat.* de quo & vetus inſcriptio Romæ Criſpo Cæſari dicata ab eo, vbi OVINIVS GALLICANVS dicitur apud Gruterum *CCLXXXIV.* 7. Hic A. D. 330. iterum Conſul cum Symmacho prodiit. Conſule Antun. Pagium *in Critic. ad annos cit.* Petr Reland. *in Faſt.* & Contelorium *de Præf. Vrb. pag.* 54.

GAMALIELVS ſub Theodoſio Iuniore Patriarcha Iudæorum A. D. 415. *l. 22. de Iudæis,* Dat. Conſtantinop. Hic idem videtur, de quo Marcellus Empiricus, *cap. 23.* Hieronymus *epiſt. ad Pammachium, de optimo genere interpr. pag. 245. Tom. II. Op. Edit. Francof.*

GAVDENTIVS ſub Honorio V. C. Comes Africæ Vincentio & Frauita COSS. A. D. 401. Mentio eius fit *l. 3. de equorum conlatione.* Vicarius Africæ A. D. 409. *l. 1. de terris limitaneis.* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de *Gentilibus*, & de munitione limitis & foſſati.

De *Gaudentio* hoc agit Renatus Profuturus Frigeridus apud Gregorium Turonenſem, *lib. 2. hiſtor. Franc. cap. 8.* qui vna cum Proſpero Comitem & Magiſtrum Equitum vocat. De eodem agit & Zoſimus *lib. 5.* in geſtis Anni 408. *cap. 36.* Hic Aetii pater fuit.

GENNADIVS ſub Arcadio Præfectus Auguſtalis A. D. 396. *lex 1. de Alexandr. pleb.* PP. Eutychio Alexandriæ.

Ad hunc *Gennadium* Præfectum Auguſtalem extat Claudiani *Epiſtola*, ex qua de Præfectura eius Auguſtali liquet. Meminit eiuſdem Syneſius, *epiſt. 33. pag. 221.* vbi eum valde commendat, & Syrum fuiſſe oſtendit, & *initio* καταςάσεως, ἐπὶ τῇ μεγίςῃ βαρβάρων ἐφόδῳ.

GEORGIVS, ſub Valentiniano III. Proconſul Africæ A. D. 425. *l. 46. de Epiſcopis: l. 63. de hæreticis.*

GERASIMVS ſub Gratiano Epiſcopus (in Galliis vt puto) A. D. 376. *l. 23 de Epiſcopis.* Dat. Treu.

GERMANIANVS ſub Iuliano PP. A. D. 362. *l. 39. de appellationibus.* Fit mentio in *hac leg. Comitis Orientis.* Ammianus Marcellinus in geſtis Anni 361. *lib. 21. cap. 8.* ſcribit Germanianum iuſſum a Iuliano vicem tueri Nebridii PP. Idem ſcribit *lib. 26. cap. 5.* in geſtis Anni 365. Germanianum poteſtate Præfecti rexiſſe Gallias Prouincias. An hic Germanus, ad quem ſunt tres Libanii *epiſt. 194 213. 258.?* Vide *Indicem Epiſtol.* Libanii *Edit. Cl. Wolfii.*

Sub Valentiniano Comes S. L. A. D. 365. *l. 1. de paſcuis.* Dat. Rom. *l. 3. de murilegulis.* Dat. Med. vbi male editum *Conſularis* loco Comes S. L. *l. 3. de fundis patrim.*

A. D. 367. *l. 13. de ſuſceptorib. l. 4. de metallis.* Dat. Rom. γρ Rem.

Sine die & COSS. & ſine dignitate *l. 1. Cod. Iuſt. de veteris numiſm. poteſt.* quæ duobus ſuperioribus iungenda eſt.

PP. A. D. 365. *l. 9. de diuerſ. offic.* Dat. Rem. Sine dignitate anno eodem, *l. 2. Cod. Iuſt. de magiſtr. municip.* PP. Galliarum A. D. 365. vel 368. *l. 39. Cod. Iuſt. de Decurion.* vbi Germanus vocatur.

Sine die & COSS. & ſine dignitate *l. 6. Cod. Iuſt. de Agricolis.* Forte iungenda hæc lex cum *l. 3. Cod. eod. de fund. patrim.* Agitur *hac leg.* de Præſidibus Prouinciarum.

GERVLVS, ſub Conſtantino Magno Rationalis trium Prouinciarum A. D. 334. *l. 1. de communi diuid.* Agitur in *hac leg.* de Sardinia.

GILDO ſub Valentiniano Iun. Comes & Magiſter vtriuſque militiæ per Africam A. D. 393. *l. 9. de adulteriis.*

Huius proſcripti ſub Honorio mentio fit A. D. 399. *l. 16. de bonis proſcriptorum.*

A. D. 400. *l. 7. de metatis*, vbi *hoſtis publicus* vocatur.

A. D. 406. *l. 19. de bonis proſcriptorum.*

A. D. 408. Baſſo & Philippo COSS. *l. 19. de pœnis.*

A. D. 409. *l. 9. de metatis.*

Videndus Claudianus, *de bello Gildoniaco*, aliique, & in his quoque Symmachus, *lib. 4. epiſt. 4.* & Zoſimus, *lib. 5. cap. 11.* vbi Gildonem πάσης ἔχοντα τῆς ὑπὸ Καρχηδόνα Λιβύης τὸν ἡγεμόνα *totius ad Carthaginem pertinentis Africæ Ducem* vocat: & Oroſius, *lib. vltim. cap. 36.* De Comite Gildoniaci patrimonii *Notitia Imperii.*

GORGONIVS ſub Valentiniano Iuniore Comes R. P. A. D. 386. *l. vnic. de petitoribus & deſiſt.* Dat. Mediol. Hic forte *Gorgonius* eſt, cui antea thalami Cæſariani cura commiſſa erat, cuius meminit Ammianus Marcellinus, *lib. 15. cap. 2.* Forte etiam idem ille, quem Auſonio commendat, quemque fratrem ſuum vocat Symmachus, *lib. 1. epiſt. 33.*

Gracchus ſub Valentiniano Iun. PP. A. D. 376. Valente V. & Valentiniano AA. COSS. *l. vnic. ne quis in ſua cauſa.* Lecta Kalend. Decembr. A. D. 377. Gratiano IV. & Merobaude COSS. *l. 3. de Quæſtionibus.* Dat. Treu.

Huius Gracchi meminit Hieronymus *epiſt. 7 ad Latam de inſtitut. filiæ pag. 35. Tom. I. Opp. Edit. Francf. apud Chriſt. Genſchium*, & Prudentius *lib. 1. adu. Symmachum v. 562. ſequ.* qui P. V. fuiſſe oſtendunt. Et vero ita in his duabus legibus reponendum eſt, quomodo etiam præfert Codex Iuſtin. in *l. vnic. ne quis in ſua cauſa:* vide quæ de eo plene dico, ad *l. 3. de Quæſtionibus.*

GRACCHVS ſub Honorio Conſularis Campaniæ, A. D. 397. *l. 1. de collegiatis.* Præfectus Vrbi A. D. 415. *l. 20. de diuerſ. offic.* Dat. Rau. An de hoc ſenſit Hieronymus *dict. epiſt. 7?* Vide *Commentar. ad dict. l. 20.*

GRATIANVS Imp. & Conſul.

GREGORIVS ſub Conſtantino Magno PP. A. D. 336. *l. 3. de annona & tributis.*

Sine dignitate anno eodem, *l. 1. Cod. Iuſt. de naturalibus liberis.* Dat. (id eſt reddita) Karthagine. Fit *hac leg.* mentio *Phœniciarchias*, & Syriarchias: Quod Triboniani emblema eſt.

A. D. 337. *l. 2. de contrah. empt.* Dat. Conſtantinopoli Prid. Non. Febr. Hic eſt ille Gregorius Præfectus, de quo Optatus Mileuitanus, *lib. 3. cap. 10.* vbi Donati in eum conuicium memorat. De eo plura ad *d. l. 3. not. b.*

GREGORIVS ſub Gratiano Præfectus annonæ. A. D. 377. *l. 15. de Piſtoribus.* Dat. Treu. An hic idem, ad quem extant ſex Symmachi epiſtolæ *lib. 3.* puta *epiſt. 17. 18. 19. 20. 21. 22.* vbi Quæſtorem eum fuiſſe indicat. Memoratur & hoc tempore ſub Gratiano Gregorius PP. Galliarum in cauſa Priſcillianiſtarum a Sulpitio Seuero *hiſt. eccleſ. lib. 2 cap. 49.*

GREGORIVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Nyſſenus A. D. 381. *l. 3. de fide Cathol.*

H

HADRIANVS ſub Honorio Imp. Magiſter Officiorum A. D. 397. *l. 11. de proximis.* Dat. Med. A. D. 399. *l. 11. de Agentibus.* Dat. Med.

PP. A. D. 400. *l. 35. de Epiſcopis: l. 37. de hæreticis: l. 3. de conlat. donatar.* Dat. Rau.

A. D. 401. *l. 5. de tabulariis: l. 41. de operibus publicis:*

publitis: l. 16. de exactionib. l. 11. Cod. Iuſt. de annonis. Dat. Mediol. Vide etiam *l. vn. de offic. Vicar.*
A. D. 403. *l. 11. & 12. de deſertorib. l. 31. de Agentibus in rebus.* Dat. Rauennæ. *l. 13.* & *14. de deſertoribus.*
A. D. 404. *l. 65. de curſu publico: l. 2. de excoct. vel tranſl. l. 17. de Iudæis.* Dat. Romæ. *l. 31. de nauiculariis.*
A. D. 405. *l. 4. & 5. ne ſanctum baptiſma: l. 43. de operibus publicis.* Dat. Rauennæ. Hypobolimæa *l. 2. de Epiſcopali iudicio.*
Sine die & Conſule. *l. 11. Cod. Iuſt. de omni agro deſerto: l. 4. ſeu vltim. Cod. eod. de lucris aduocatorum.* Honorio & Theodoſio tribuitur. *l. 3. Cod. eod. de locat. præd. ciuil.* Arcadio & Honorio hæc lex tribuitur in libris MS. male in editis *Honorio & Theod.* Extat ad hunc *Hadrianum PP.* Claudiani epigramma ſatisfactionis: vt & alterum eiusdem *de Theodoro & Hadriano.*

HADRIANVS PP. ſub Honorio A. D. 412. *l. 13. de infirmandis his, quæ ſub Tyran.* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de Heracliano Tyranno.
A. D. 414. Conſtantio & Conſtante Coss. *l. 33. de erogat. milit. annona.* Agitur *hac leg.* de Africa. *l. 11. de curioſis.* Dat. Rauennæ. *l. 12. de metatis.* Vbi inſcriptio male præfert *Proc. Africæ:* quæ poſtrema vox ad initium *leg.* retrahenda eſt.
A. D. 416. *l. 21. de tyronib.*

HARIOBAVDES, v. *infr. Tariobandus.*

HELENA ſub Conſtantino Magno: ob Criſpi & Helenæ paratum (ita enim repono) indulgentia criminum data a Conſtantino Magno *l. 1. de indulgent. criminum.* Anno Domini 322. Inſcribitur hæc lex *Maximo PP.* & in ſubſcript. dicitur *Acc. Romæ.*

HELIANVS, v. *ſupr. Ælianus.*

HELIO ſub Theodoſio Iun. Magiſter Officiorum per quatuor primum Annos A. D. 414. *l. 17. de Medicis & Profeſſor.*
A. D. 415. *l. 17. de Agentib. in reb.* Dat. Conſtantinop.
A. D. 416. *l. 18. de Agentibus in reb. l. 17. de proximis.* Dat. Conſtantinop. *l. vnic. de decanis.* vbi Comes & Magiſter Officiorum vocatur.
A. D. 417. *l. 19. de Agentibus in reb.* Dat. Conſtantinop. Iterum, per quatuor Annos.
A. D. 424. Caſtino & Victore Coss. *l. 2. Cod. Iuſt. de officio Quæſtoris.*
(A. D. 425. Helio in Italia fuit, vid. *Chronicon hiſt. h. a.*)
A. D. 426. *l. 20. de Agentibus in rebus.*
A. D. 427. *l. 14. de metatis.* His duabus legibus *Patricius & Magiſter Officiorum* vocatur, *l. 18. de Medicis & Profeſſor.* Huius *Helionis Magiſtri Officiorum*, meminit Olympiodorus apud Photium, *num. 80.* Helionis Patricii Socrates, *lib. 7. cap. 24. in fin.*

HELIODORVS ſub Conſtantino & Conſtante, ſi inſcriptio in nonnullis Codicibus recte habet, *l. 1. Cod. Iuſt. de fundis rei priuatæ.*

HELIODORVS ſub Theodoſio Iun. P. V. A. D. 432. *l. vlt. de domeſticis & protectoribus.* Dat. Conſtantinop. Forte is, de quo Caſſiodorus *I. Var. 4.*

AVRELIVS HELLADIVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate A. D. 325. *l. 5. Cod. Iuſt. de poſtulando: l. 1. de fide teſtium.* Dat. Naiſſo. Forte Rector Prouinciæ fuit, ut ad *d. l. 1.* dixi.

HELLADIVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Cæſarienſis, A. D. 381. *l. 3. de fide catholica.*

HELLADIVS ſub Theodoſio Iun. Grammaticus Græcus Conſtantinopoli A. D. 425. *l. vnic. de Profeſſorib. qui in Vrbe Conſtantinop.* De hoc Helladio agit Socrates, *lib. 5. hiſtor. Eccl. cap. 16.* & Suidas *in v.* Ἑλλάδιος: ex quo, vt & decem aliis Indicem ſuum, ſeu Lexicon, idem confecit. Vide Commentarium ad *d. l. vn.*

HELLEBICVS ſub Theodoſio Magno Comes & Magiſter vtriusque militiæ A. D. 383. *l. 1. de calumniatoribus.* Dat. Conſtantinop. In hunc *Hellebicum* extat Libanii *Oratio 21.* Eiusdemque epiſtolæ in Codice Vaticano *lib. 1. epiſt. 2. lib. 1. epiſt. 166. 190.* in Regio *epiſt. 2. 764. 780. 794. 822.* vide *Indicem* Epiſtolar. Libanii *Edition. Cl. Wolffii.* Ad hunc eundem extat *epiſtola* Gregorii Nazianzeni 129. vbi aperte oſtendit, eum Magiſtrum militum fuiſſe. De eodem Ἑλλεβίχῳ ϛρατηλάτῃ Chryſoſtomus περὶ ἀνδριάντων, ſiv. *de ſtatuis ad popul. Antiochen. Orat. 17. pag. 170. Edit. Benedict. Tom. 2. Opp.* & Theodoretus, *lib. 5. cap. 19.* Conſule, quæ dixi ad *d. l. 1. in Commentar.*

HELLENIVS ſub Valentiniano Iun. Vicarius Vrbis A. D. 386. *l. 2. de Curatorib. Kalendarii.*

HELPIDIVS ſub Conſtantino Magno Agens vicem Præfecti Prætorio A. D. 321. *l. 6. Cod. Iuſt. de ædificiis.* Dat. VI. Kal. Iun. ſine dignitate A. D. 321. *l. 3. Cod. Iuſt. de feriis.* Non. Mart. *l. 1. de feriis.* PP. Caralis V. Non. Iun. A. D. 323. *l. 5. de Epiſcopis.* Dat. Sirmi. A. D. 324. *l. 4. de Nauiculariis.* Agitur *hac leg.* de Portu Vrbis Romæ, deque nauibus ex Hiſpaniæ littoribus eo appellentibus, indeque dimittendis. A. D. 329. *l. 4. de falſa moneta.*

HELPIDIVS ſub Conſtantino Imp. Conſularis Panoniæ A. D. 352. *l. 6. de Veteranis.*
Sine dignitatis titulo A. D. 358. *l. 4. de erogat. mil. ann.* Dat. Doridæ.
PP. A. D. 359. *l. 5. de erogat. mil. ann.* Dat. Conſtantinop.
Sine dignitatis titulo A. D. 360. *l. 1. de patrocin. vicor.* Dat. Marcianop. Agitur *hac leg.* de coloniis per Ægyptum.
PP. A. D. 360. *l. 6. de erogat. mil. ann.* Dat. Hierapoli. Indict. IV. id eſt Anno 360. *l. 11. de curſu publico. Helpidii* huius Præfecti Prætorio meminit Ammianus Marcellinus, *lib. 21. cap. 6.* in geſtis Anni 361. qui eum Paphlagonem fuiſſe teſtatur, & aſpectu vilem & lingua, ſed ſimplicis ingenii, incruentum & mitem. Vide, quæ doctiſſimus Valeſius notat ad Marcellinum *l. c.* Eundem proſcribit Libanius, *Orat. adu. Polyclem.* quia Chriſtianus erat. Eiusdem Libanii epiſtola extat Cod. Vatic. *lib. 1. epiſt. 207.* (quæ eſt in Edit. Wolffii *Ep. 227.*) τοῖς Ἐλπιδίου παρέδροις *Helpidii aſſeſſoribus*: vt & in Regio. In eodem Cod. Regio *epiſt. 204. 445. & 507.* ad Elpidium. Meminit eius & *epiſt.* ad Iulianum 638. & 655. Salluſtiumque ei ſucceſſiſſe indicat. Meminit & in editis Latine *lib. 3. epiſt. 258.* & in Lutetianis *epiſt. 199.* ad Ampelium, vbi & κράτιϛον vocat & ἄρχοντα & *epiſt.* ad Iulianum 618. vbi σκαιὸν vocat. Conſule *Indicem Epiſtolar. Libanii Edit. Wolffii.* Meminit & eius Hieronymus *in vita Hilarionis pag. 158. Tom. I. Opp. Edit Francf. apud Chriſt. Genſchium.* vbi vxorem quoque eius Ariſtæneten memorat: & vtrumque Chriſtianæ fidei & pietati operatum oſtendit: Quæ cauſa forte Marcellino fuit acrius eum perſtringendi. Quare nil mirum, ſi eum proſcribit Libanius *d. Orat.* & *d. epiſt. 638.*

HERACLIANVS ſub Conſtantino Magno Tribunus & Magiſter Officiorum. Mentio fit eius A. D. 321. *l. 1. de Paganis ſacrif. & templis*, quæ lex data eſt ad Maximum (P. V. Romæ ſcilicet.)

HERACLIANVS ſub Arcadio Comes Ægypti A. D. 395. *l. 3. de patrociniis vicorum.* Hic idem videtur cum *Herculiano*, ad quem ſcriptæ ſunt

decem

decem Syneſii epiſtolæ ab *epiſt.* 136. ad 145. quæ vltima vt & *epiſt.* 144. vel in Ægypto Magiſtratum egiſſe, aperte teſtatur, inque officio ſuo habuiſſe & *δορυφόροις*, *Officiales:* & in his *ἀπὸ διηγημάτων*, *ab actis* ſeu, *a libellis*, & *ſubadiuuam*: Cuiusmodi ſane ſubadiuuas habuere, Tingitanæ, Britanniæ Duces. Item Mauritaniæ Tripolitanæ, Pannoniæ 1. & 2. Daciæ, Sequaniæ Armoricanæ, Britanniarum Conſulares. Item Campaniæ, Apuliæ, Calabriæ Præſides, præter Illuſtres, & in his Præfecti Prætorio, Præfectus Vrbis, Proconſules, item Africæ Vicarii, Magiſter Officiorum, etiam Comites rei militaris, v. g. Africæ, vt docet *Notitia Imperii.* Idem *epiſt.* 139. eum corpore validum ſubque eo *ὑποτεξότῃ* conſtitutum fuiſſe docet.

HERACLIANVS ſub Honorio Comes Africæ A. D. 410. *l.* 51. *de hæreticis.* Eadem lex quinquennio poſt rurſum propoſita Anno 415. retenta inſcriptione *l.* 56. *de hæreticis.* Meminit huius *Heracliani* Comitis Africæ Zoſimus, *lib.* 5. *cap.* 37. in geſtis Anni 408. vbi minus recte doctiſſimus alioquin Interpres *τῶν ἐν μεγάλῃ Λιβύῃ ϛρατιωτῶν ἡγήμενον*, vertit, *militum in magna Lybia Magiſtrum.* Hic idem eſt, qui Tyrannidem in Africa poſtea vſurpauit: de quo Anno 413. *l.* 21. *de pœnis*, & *lex* 13. *de infirm. his, quæ ſub Tyrannis*: & ſcriptores paſſim Eccleſiaſtici, Chronographi aliique; Hieronymus quoque in Ezechielem *lib.* 28. de quo accipio quoque Philoſtorgium, *lib.* 12. *cap.* 6. vbi vide, quæ dixi. Hic poſtea Conſulatum aſſecutus eſt, cum Africam ſtrenue tutatus eſſet, adverſus Attalum, vt Oroſius habet *lib.* 7. *cap.* 92. Conſul prodiit A. D. 413. cum Lucio, vid. *Chronolog.* ſed cum novatum in Africa rerum reus & honorem amitteret & vitam, nomen eius e faſtis eraſum eſt. Vide dicta *ad l.* 13. *de infirmand. his, quæ ſub Tyrann.* Baronium *in Annal. an. cit.* Pagium *in Critic. h. a.* & Reland. *in Faſt.*

HERALIVS ſub Gratiano & Valentiniano Iuniore Proconſul Africæ A. D. 381. *l.* 9. *de ſcenicis.* PP. Karthagine.

HERCVLIVS ſub Theodoſio Iuniore PP. Illyrici A. D. 408. *l. vltim. de equorum collatione.* Data Conſtantinop. Agiturque *hac leg.* de neceſſitatibus *Illyricianis.* In inſcriptione *huius leg.* in Cod. Theod. omiſſa vox *Illyrici*, quam habet Codex Iuſt. in *l.* 1. *Cod. de quibus munerib. nemo excuſ.* quæ ex *d. l. vlt.* deſumpta eſt.

A. D. 410. *l.* 172. *de Decurionib. l. vltim. ne collationis tranſlatio.*

A. D. 412. *l.* 49. *de operibus publicis.* Ad hunc Herculium extat Ioannis Chryſoſtomi *epiſtola* 221.

HERMOCRATES, vide *infr. Hieritocrates.*

HERMOGENES, a quo Hermogenis equi, *l.* 1. *de Equis Curialibus*: ſeu Hermogeniani *l. vnic. de grege dominico.* Hermogenes Ponticus PP. ſub Conſtantio Muſoniani ſucceſſor. Memoratur A. D. 359. ab Ammiano Marcellino, *lib.* 19. *cap.* 12. vide & de eo Libanium, *de vita ſua pag.* 39. *Edit. Morell.*

HERONES ſub Honorio A. D. 396. Arcadio IV. & Honorio II. Coss. *l.* 5. *de Cenſitoribus:* vbi dignitatis ſeu officii nomen omiſſum. Sed Proconſul hic Africæ fuit, vt teſtatur Auguſtinus, *lib.* 3. *contra Creſconium*, *cap.* 56. vbi & Anno 394. iam Arcadio III. & Honorio II. Coss. eum Proconſulem fuiſſe oſtendit. Ad quem Annum forte hæc lex referenda. Vide *Commentar. ad leg. cit.*

HESPERIVS ſub Gratiano Proconſul Africæ A. D. 376. Valente V. & Valentiniano AA. Coss. *l.* 3. *de ſcenicis.* Dat. Triu. Hic Heſperius eſt Auſonii filius: cuius Proconſulatum idem memorat in epicedio *patris:* Meminit & huius Heſperii Proconſulis Africæ Ammianus Marcellinus, *lib.* 28. *in fin.* De eo nonnulli quoque accipiunt illud Paulini, *in Euchariſtico:*

Illic vt didici ter ſenis menſibus actis
Sub genitore meo Proconſule.

Idem poſtea PP. fuit, de quo mox.

Sub Gratiano & Valentiniano Iuniore PP. A. D. 377. *l.* 34. *de curſu publico.* Dat. Treuiris. Fit *hac leg.* mentio Proconſulatis Prouinciæ, (id eſt, *Africa*) & *Cubiculariarum* regionum (de qua voce ibi.)

A. D. 378. *l.* 4. *de hæreticis.* Dat. Treuer. Adſumptus Coss. Valente & Valentiniano AA. Coss.

A. D. 379. *l.* 2. *de deſertoribus.* Dat. Aquileiæ. *l.* 11. *de luſtral. collat.* Dat Aquileiæ. Fit *has leg.* mentio *Illyrici*, *Italia*, & *Galliarum.* *l.* 15. *de nauiculariis.* Acc. Conſtantinæ, *l. vltim. Cod. quemadm. teſtam. aper.* Dat. Mediolani. *l.* 6. *de maternis bonis*: *l.* 5. *de hæreticis.* Dat. Med. *l.* 4. *de Palatinis S. L.* Dat. id eſt reddita. Sirmio VIII. Id. Dec.

A. D. 380. *l.* 10. *de murilegulis.* Dat. Aquil.

Sine die & Coss. *l.* 2. *Cod. Iuſt. de officio Vicarii:* ubi agitur de relationibus Vicariorum.

Sine dignitate, ſine die & Coss. *l.* 3. *Cod. Iuſt. de fundis rei priuil.* & *lex* 4. in quibusdam *Codicibus.*

Hanc Heſperii filii ſui Præfecturam memorat Auſonius bis *in Gratiarum actione ad Gratianum*, quæ habita fine Anni 379. ſic quidem, vt indicet in eadem Præfectura Prætoriana ſibi iunctum. Ad hunc Heſperium PP. extant Symmachi *epiſt* 14. *lib.* 1. ab *epiſt.* 69. ad 82. ſic quidem vt 82, doceat, eum Mediolani poſitum fuiſſe, quæ ſedes Præfecti Prætorio Italiæ erat: *epiſt.* 72. vocat *ſummatem litterarum*: quomodo idem alibi Præfecturam Prætorianam vocat *Pontificium literati honoris.* Annonas item & Salarii emolumenta a Senatu V. R. Priſciano Philoſopho decreta ab eo confirmari poſtulat *epiſtola* 73. quæ ſane res ad curam Præfecti Prætorio pertinuit, vide *l.* 11. *hoc Codice de Medicis & Profeſſorib.* De huius honore idem Symmachus exultat *lib.* 1. *epiſt.* 10. ad Auſonium patrem eius. Tandem ex *epiſt.* 71. & 73. colligitur, eum publicos honores geſſiſſe Iudicemque fuiſſe. Eundemque Anno D. 384 Comitem V. C. & Illuſtrem vocat *lib.* 12. *epiſt.* 36. Hunc vero Doctiſſ. Valeſius ad Marcellini *lib.* 28. *cap.* 6. PP. Galliarum facit; pariter vt Auſonium patrem, vnde colligit, tum primum videri duo ſimul fuiſſe Præfectos Prætorio per Gallias. Ego vero ita cenſeo, coniuncta poteſtate, & Auſonium patrem & Heſperium filium Præfectos Prætorio fuiſſe Italiæ, Illyrici, Africæ & Galliarum ſimul: nam vt de ſe Auſonius *Epigram. ad Syagrium v.* 36.

Præfectus Gallis & Lybiæ & Latio.

Ita in *l.* 11. *de luſtrali collat.* quæ ad Heſperium PP. data eſt, fit mentio *Illyrici*, *Italiæ & Galliarum:* ſic tamen. vt Auſonius in Galliis moraretur, Heſperius in Italia.

HESYCHIVS ſub Theodoſio Iuniore Proconſul Achaiæ A. D. 435. *l. vltim. de Principibus Agentium in rebus.*

HIERITOCRATES ſub Theodoſio Iuniore Comes R. P. A. D. 435. *l. vltim. de bonis vacantibus.* Dat. Conſtantinop. In *hac leg.* agitur de Achaia & Proconſule Achaiæ in Cod. Iuſt. *l. vltim. cod. tit. Hierocrates*, vel vt al. *Hermocrates.* Vid. dicta *not. h. ad. leg. cit.*

HIERIVS ſub Honorio Vicarius Africæ A. D. 395. *l. 29. de Epiſcopis.*

HIERIVS ſub Theodoſio Iun. PP. A. D. 425. *l. vnic. ne ſine iuſſu.* Dat. Conſtantinop. *l. 4. de Primicerio.* In *hac leg.* expreſſe dicitur, *PP. Orientis. l. vltim. de honorar. codicillis.* Dat. Topiſo. In *hac leg.* memorat Theodoſius Iun. aui ſui, Theodoſii ſcilicet Magni, Conſtitutionem. *l. vltim. de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 426. *l. 24. de bonis proſcript.* Dat. Conſtantinop. *l. 16. ſeu vltim. de Legatis: l. 21. de diuerſ. offic.* Dat. Nicomediæ. *l. 21. de Agentibus.*

A. D. 427. *l. 10. de domeſticis: l. 1. Cod. Iuſt. vnde vir & vxor.*

A. D. 428. *l. vltim. de legitimis hæredit. l. vltim. de nupt. l. vltim. de ſponſalib. l. vnic. de omiſſa act. impetrat. l. vltim. de dotibus.* Dat. Conſtantinop. *l. vltim. de naturalibus filiis: l. 2. Cod. de bonis, quæ liberis.*

A. D. 432. *l. 6. de his, qui ad Eccl.* Dat. Conſtantinop. Hierii huius PP. mentio in Chronico Alexandrino *Anno D. 427. pag. 250. Edit. Venet. inter Script. Rer. Byzant.* vbi δὶς ἔπαρχος vocatur, maleque Interpretes Raderus, & Ducangius, Præfectum Vrbi interpretantur. Conſul Hierius cum Ardabure Anno D. 427. Vide A. Pagium *in Critic. h. a.* Relandum *in Faſtis & Chronologiam.*

HIEROCLES ſub Conſtantio Imp. Conſularis Syriæ Cœles A. D. 344. *l. 7. quorum appellat. non recip.* A. D. 348. *l. 6. de iure fiſci.* Huius, vt puto, Hieroclis meminit Libanius *in epiſt. ad Baſilium,* in Baſilianis 145. Hic idem videtur, ad quem eiuſdem Libanii *epiſt.* in Cod. Regio extant 336. 370. 380. 419. 468. 493. Conſule *Indicem Edit. Wolff.* Hic idem forte, qui Apollonium Chriſto comparare auſus, & aduerſus quem ſcripſit Euſebius.

MECHILIVS (vide *Mecilius*) Hilarianus ſub Conſtantino Magno Corrector Lucaniæ & Bruttiorum A. D. 316. *l. 1. de falſis: l. 3. de Decurionib.*

HILARIANVS ſub Conſtantino Magno Proconſul Africæ A. D. 424. *l. 9. de Decurionib.* Conſul cum Pacatiano Anno A. D. 332. hic idem & Mecilius Hilarianus.

MECILIVS HILARIANVS ſub Conſtante Imp. PP. A. D. 339. Conſtantio II. & Conſtante Coss. *l. 3. de Prætoribus & Quæſtoribus.* Dat. VIII. (Kal.) April. *l. 4. dicto titulo.* Dat. IV. Kal. Iul. Fit quoque eius mentio *l. 7 eod. tit.* Reponendum tamen P. V. Teſtatur enim vetus auctor Notitiæ Præfectorum Vrbis, hunc Mecilium Hilarianum Præfectum Vrbi fuiſſe inde ab Idibus Ianuariis Anni ſuperioris 338. Vrſo & Polemio Coss. ad Pridie Idus Iulias huius Conſulatus 339.

HILARIANVS: Sine dignitate A. D. 341. Marcellino & Probino Coss. *l. 32. de Decurionib.*

HILARIANVS ſub Honorio Imp. ſine dignitate A. D. 396. *l. 6. de Cenſitoribus.* Dat. Med. Et tamen *hac leg. Culmen* ei tribuitur, vt proinde in Illuſtri dignitate poſitus fuerit.

HILARIVS ſub Gratiano & Valentiniano Iuniore PP. A. D. 383. *l. 3. de legitimis hæredit.* Dat. Mediolani in Cod. Iuſt. *Hilarianus P. V.* Hic Hilarius videtur, ad quem Symmachus quinque epiſtolas ſcripſit *lib. 3.* puta *epiſt.* 33. 39. 40. 41. 42.

HILARIVS ſub Honorio ſine dignitate A. D. 396. Arcadio IV. & Honorio III. Coss. *l. 2. de conlat. æris.* Dat. Mediolani in Cod. Iuſt. vocatur Præf. Præt. PP. A. D. 396. *l. 22. & 23. de erogat. mil. ann.* Dat. Med. Hic idem forte, cuius meminit Symmachus, *lib. 2. epiſt. 80.* ad Flauianum.

HILARIVS ſub Honorio P. V. A. D. 408. *l. vlt. de Suariis.* In *hac leg.* agitur de Suariis Vrbis Romæ & de priuilegiis Vrbis Romæ.

HONORATVS ſub Valentiniano Conſularis Bizacii, ei inſcribitur Anno D. 368. *l. 1. Cod. Iuſtin. de offic. Com. R. P.*

HONORIVS Imp. & Conſul.

HYMETIVS ſub Iuliano Vicarius Vrbis A. D. 362. *l. 29. de appellation.* Hymetii PC. Africæ meminit Ammianus Marcellinus, *lib. 28. in princ.* Hymetii quoque meminit Hieronymus *Ep. 7.* ad *Latam de inſtitut. filiæ pag. 34. Tom. I. Oper. Edit. Francf. apud Chriſt. Genſch.* qui fratrem habuit Toxotium patruum Euſtochii Virginis, vt colligitur ex D. Hieronymi *loco.*

HYPATIVS vel Hyppatius ſub Gratiano & Valentiniano Iun. Geminam hic Præfecturam geſſit, teſte quoque Ammiano Marcellino, *lib. 29. cap. 2.* quod etiam ex hoc Codice conſtat. Nempe fuit is Hypatius ſub Conſtantio Conſul cum Euſebio A. D. 359. vide Anton. Pagium in *Critic. h. a.* & Petr. Reland. *in Faſt.* & ſupra dicta *voc. Euſebius.*

P. V. A. D. 379. Quo anno ei inſcribitur *lex 26. quorum appellat.* Dat. Treu.

PP. A. D. 382. quo ei inſcribuntur *l. 13. de extraordin. & ſord. mun.* PP. Karthag. Id. April. *lex 15. dicto titulo: l. 3. de proximis.* Dat. Pataui. Et Anno D. 383. quo anno ei inſcribuntur *l. 2. de Senatoribus.* Dignitas ibi omiſſa. *l. 99. & 100. de Decurionibus.* Dat. Med. *l. 4. de contrah. empt.* Dat. Med. *l. 3. de Apoſtatis: l. 5. de inoffic. teſt.* Dat. Pataui. Ad Hypatium extat Gregorii Nazianzeni *epiſt. 192.* vbi & Præfecturam Prætorianam indicare videtur. Cæterum hanc Præfecturam Prætorianam & vrbanam Hypatii intelligit quoque Marcellinus, *lib. 29. cap. 2.* de qua velut geſta iam cum agat, hinc liquet, eum poſt Annum 383. ſcripſiſſe.

HYPATIVS ſub Theodoſio Magno Præfectus Auguſtalis Anno A. D. 383. quo ei inſcribitur *l. 27. quorum appellationes.* Dat. Conſtantinop. *l. 17. de ſuſceptoribus:* quæ dicitur Dat. Conſtantinop. Et inſcriptio ſic habet, *Habe Hypati K. NB.*

A. D. 392. quo ei inſcribuntur *l. 31. quorum appellationes: l. 20. de nauiculariis.* Huius Hypatii Præfecti Auguſtalis meminit quoque Farrago Alexandrina, quam edidit Scaliger *in Theſauro Tempor. pag. 70.*

HYPATIVS ſub Theodoſio Iuniore Magiſter militum per Orientem A. D. 415. quo inſcribuntur ei *l. 15. de Numerariis: l. 2. Cod. Iuſt. de offic. Magiſtri mil.* ſine die & Coss. Coniungendæ ſunt inter ſe hæ duæ leges.

HYPATIVS ſub Theodoſio Iuniore Melloproximus, vt videtur Scrinii Epiſtolarum. Eius fit mentio Anno D. 416. *l. 17. de proximis.* Dat. Conſtantinopol.

HYPERECHIVS (*male* Sperechius) ſub Honorio Imp. Comes R. P. Anno D. 397. Cæſario & Attico Coss. quo anno inſcribuntur ei *l. 14. de iure fiſci: l. 12. de Tyronibus.* Dat. Mediol. vbi *Sperechius* vocatur.

Hyperechii cuiuſdam meminit, quem & commendat Victori olim Magiſtro militum, Gregorius Nazianzenus, *epiſt. 124.* Ad Hyperechium quoque extat Baſilii *epiſt. 367.* Memorat & Ammianus Marcellinus *lib. 26. cap. 8.* Hyperechium antea Caſtrenſis Apparitorem, poſtea ſub Valente Dadaſtanæ cum copiis a Proſpero Præpoſitum. Ad Hyperechium quoque in Vaticano Codice Græco extant 13. Libanii epiſtolæ: *lib. 1. epiſt. 205. 244. lib. 2. epiſt. 102. 129. 151. 173. 188. lib. 4. epiſt. 4. 155. 248. 271. lib. 5. epiſt. 20. 41. 75.* in Codice Regio, *Septem:* puta *215. 252. 602. 629. 650. 674. 689.* vide *Indicem* Epiſtolarum Libanii Edit. Cl. Wolffii. de eodem agit *epiſt. 711. 713.* Symmachus quoque *lib. 3. epiſt. 51. ad Eutropium,* Hyperechium

rechium memorat ab Eutropio ſibi commendatum, quem & fratrem ſuum, amicitiæ ſcilicet iure, vocat, & iamdudum inſtitutione Romanum: & ſic natione Barbarum fuiſſe indicat. Idem *epiſt. 54. & 66. lib. 5.* memorat Illuſtrem Virum *Sperecium:* ex quibus epiſtolis clare hoc ipſo anno datis, de hac eius dignitate *Comitis R. P.* liquet. Omitto Hyperechium Alexandrinum Grammaticum ſub Leone, de quo *Suidas*, vide *infra Sperechius.*

I

IANVARIVS *vel* Ianuarinus ſub Conſtantino M. ſine dignitate A. D. 319. *l. 2. de accuſationibus.* Acc. Corintho: *l. 5. Cod. Iuſt. de ſeruis fugitiuis.*

P.V. A. D. 319. *l. 1. de abolitionibus.* Hic Ianuarinus vocatur in MSS. & pleriſque impreſſis. Cum autem Maximus hoc tempore P. V. fuerit, omnes vident, reponendum hic eſſe *Pro Præf.*
Agens Vicariam Præfecturam A. D. 320. *l. 3. de famoſis libellis.* Hic Ianuarinus vocatur in Editione, quæ in quarto prodiit.

Sine dignitate A. D. 321. *l. 2. de falſa moneta.* PP. ſine die & Coss. *l. 2. Cod. Iuſt. de agricol. & mancip. dom.* Hic Ianuarinus PP. forte pro *Pro P.* vocandus. Conſul cum Iuſto Anno Domini 328. Vide *Chronolog.* & Relandi *Faſtos.*

INFANTIVS ſub Theodoſio Magno Comes Orientis A. D. 393. *l. 3. Cod. Iuſt. de Iudæis.* Modeſti PP. filius fuit, cuius meminit Libanius *epiſt. 906. Edit. Wolff.*

IOANNES CHRYSOSTOMVS, & Ioannitæ ſub Arcadio. Ad hos pertinent Anno D. 404. *l. 4. 5. 6. de his, qui ſuper relig. l. 27. de Epiſcopis.*

IOANNES ſub Honorio PP. A. D. 412. *l. vltim. de ſeruis: l. 8. de executoribus* Malereferuntur hæ duæ ad Annum D. 409. vide *Commentar. ad dict. leg. vlt. l. 20. de Iudæis: l. 12. de Cenſitoribus: l. 3. de ſecund. nupt.* Dat. Rau.
A. D. 413. *l. vltim. de diuerſis reſcriptis: l. vltim. de iure liberorum: l. 6. de inoffic. teſtam. l. 19. Cod. Iuſt. de teſtam.* Iungendæ hæ quatuor leges. *l. 7. de indulg. debitorum: l. 20. de Palatinis S. L. l. 10. de metatis.*
A. D. 414. *l. 2. Cod. Iuſt. de his, qui ad Eccl.* vbi alii habent *Iouius*, alii *Iouino.*
Ioannis olim Tribuni & Notarii, poſtea Præfecti, meminit auctor vitæ Ambroſii *in fin.* de Ioanne Tribuno Zoſimus quoque in Anno 408. *lib. 5. cap. 40.* τῶν βασιλικῶν ὑπογραφέων, ὃς Τριβούνους καλοῦσιν, ἄρχοντα γεγενημένον, *præpoſitum notariis principis, quos tribunos vocant.* Hic idem Ioannes Comes Theſaurorum eſt, de quo Ioannes Diaconus apud Palladium *in dial. in reb. Chryſoſtomi.* Anno 404.

IOANNES ſub Honorio PP. A. D. 422. *l. vnic. de pecuniæ ſequeſtrat. l. vnic. quod iuſſu: l. vnic. de peculio: l. vnic. de actionibus ad potent. l. vltim. de executor. l. 2. de pignoribus.* Dat. Rau.
Sine die & Coss. *l. 17. Cod. Iuſt. de agricolis.*

IOANNES Tyrannus ſub Valentiniano III. De eo accipienda eſt *l. vltim. de Epiſcopis*, quæ data eſt Anno 425. Ad eundem refero & *l. 14. de Senatorib.* & *l. 33. de petitionib.*

IOANNES ſub Theodoſio Iuniore Comes S. L. Ei inſcribitur Anno 429. *l. vltim. de Iudæis.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de vtraque Palæſtina: ſed & Occidentales partes ei patti, cui Theodoſius Iun. præerat, opponuntur.
Extat in actis Orientalium poſt Synodum Epheſinam Theodoſii Imp. epiſtola miſſa per Ioannem Comitem ſacratum, διὰ Ἰωάννου τοῦ Κόμητος σακρῶν: cui ea ſubdita eiusdem Ioannis Comitis Sacrenſis (vt ibi vertitur) ad Imp. vide *pag. 1554. 1555. Tom. I. Conciliorum Harduin.* De eodem ſenſit & Facundus *lib. 7. cap. 4.*
Comes & Magiſter Officiorum. Huic inſcribitur Anno D. 430. *l. 15. de metatis.* Dat. Conſtantinop. Fit *hac leg.* mentio Vrbis Conſtantinop. Putem *hanc leg.* datam ad Ioannem Comitem S. L. ſimul & ad Paullinum Magiſtrum Officiorum. Vide, quæ dixi *not. b. ad dict. leg.* Comes rerum priuatarum, *l. vn. Cod. Iuſt. de Palatiis*, ſine die & Conſule.

IOVIANVS Imperator.

IOVIANVS ſub Honorio Hæreticus. Eius fit mentio Anno D. 412. *l. 53. de hæreticis.* Dat. Med. *Ea leg.* fit mentio quoque murorum Vrbis Romæ. Vocatur potius Iouinianus.

IOVINVS ſub Valentiniano Sen. Magiſter Equitum, ei inſcribitur Anno D. 365. *l. 10. de numerar.* vbi *Magiſter Equitum* tantum vocatur. *l. 7. de re militari:* vbi *Magiſter Equitum & peditum* vocatur. Dat. Mediol. In vtraque male *Iouius* vocatur.
A. D. 367. Lupicino & Iouino Coss. *l. 9. de re milit.* Dat. Remis. Fit mentio *hac leg.* Ducum & Comitum & eorum, quibus *Rheni* eſt mandata cuſtodia, itemque Regalium: vocatur verò *hac leg. Magiſter Equitum. l. 10. dicto tit. de re militari.* Dat. Remis: vocatur *hac leg. Magiſter militum.*
A. D. 373. (Malereferri poſſit ad Annum 368. vel 370.) *l. 11. de Veteranis:* vbi *Magiſter militum* vocatur. Vide *not. m. ad d. leg.* & Valeſium ad Marcellinum *lib. 28. c. 4.* Frequens huius *Iouini* Magiſtri militum, primo per Illyricum ſub Iuliano *lib. 22. cap. 3.* poſtea vero ſub Iouiano & Valentiniano per Gallias, mentio apud Ammianum Marcellinum *lib. 25. cap. 8. lib. 26. c. 5. lib. 27. c. 2. lib. 28. cap. 3.* vbi & *Valens Iouinus* vocatur, cuique ſucceſſit Theodoſius: & apud Flodoardum *lib. 1. hiſtor. Rhemenſis cap. 6.* Ad Iouinum Comitem extat quoque Baſilii *epiſtola 378.* De hoc Iouino plene dico ad *l. 7. de re milit.*

IOVIVS ſub Iuliano Quæſtor Anno D. 362. Fit eius mentio in ſubſcriptione *l. 5. de fide teſtim.* Meminit huius *Iouii Quæſtoris* Ammianus Marcellinus *lib. 21. cap. 8.* in geſtis anni 361. & *lib. 22. cap. 8.* niſi iſtud de alio accipiendum eſt.
Sub Valente P. V. Conſtantinop. ſcilicet. Ei inſcribitur Anno 364. *l. 1. de annonis ciuicis: l. 3. de his, quæ adminiſtr.* Dat. Conſtantinop. vocatur *d. l. 3. Iouinus.*

IOVIVS ſub Honorio PP. Ei inſcribitur Anno D. 409. Honorio VIII. & Theodoſio III. *l. 19. de Iudæis.* Agitur *hac leg.* de Cœlicolis. *l. 47. de hæreticis: l. 7. de denunciatione.* Dat. Rau. *l. 13 Cod. Iuſt. de Iudæis*, quæ eſt in Cod. Theodoſ. *l. 3. de feriis*, & *l. 8. de executor.* Iouio inſcribitur, in Cod. Theod. vero Ioanni. Vide quæ dixi ad *l. 3. de feriis.* Mentionem huius facit Zoſimus, *lib. 5. cap. 47. 48. 49.* & *lib. 6. cap. 8. 9. 12.* & Sozomenus *lib. 9. cap. 7.* qui PP. Italiæ diſerte fuiſſe ait. Et Olympiodorus apud Photium Cod. *LXXX.* qui modo *Iouinianum*, modo *Iouinum*, modo *Iouium* vocat *Vid. pag. 182. Edit. Schott.* Forte hic idem Iouius eſt, ad quem tres extant Symmachi epiſtolæ, *lib. 8. epiſt. 30. 49. lib. 9. epiſt. 56.* & *epiſt.* Paulini, *de fortuna & fato.*

ISIDORVS ſub Theodoſio Iun. P. V. A. D. 410. *l. 2. & 3. de iure liberorum.*
A. D. 412. *l. 50. de operibus publicis.*
PP. A. D. 416. *l. 6. Cod. Iuſt. de precib. Imp. offer.*

PP. Illyrici A. D. 424. *l. 4. de Spectaculis.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de curia Delphorum & de Illyrici ciuitatibus. *l. 33. de annona & tributis.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de Macedonibus, Achiuis, & Eccleſia Theſſalonicenſi.

PP. A. D. 426. *l. vltim. de Paganis.* Dat. Conſtantinop.

PP. (Orientis) A. D. 435. *l. 8. de Princip. Agent. in reb.* Dat. Conſtantinop. Iſidorus hic erat hoc tempore PP. Orientis, Reginus vero PP. Illyrici, et ex *illa leg.* conſtat, & poſt Reginum Anno proximo Eubulus PP Illyrici, vt docet *l. 30. de Cohortalib.* & *l. 187. de Decurionib.* Exſtat etiam Edictum Præfectorum Neſtorii de libris non legendis, hoc anno emiſſum, *Part. 3. Concil. Epheſin. cap. 46.* in cuius Epigraphe hæc verba leguntur, *Flauius Anthemius Iſidorus, Flauius Baſſus, Flauius Simplicius Reginus, Præfecti edicunt*, ex quo integrum Iſidori nomen diſcimus.

A. D. 436. *l. 30. de cohortalib. l. 187. 188. 189. (hac lege* agitur de Alexandrinis principalibus) 190. 191. 192. (Agitur *hac lege* de Hypomnematographis & Auguſtali) *de Decurionibus: l. 3. de indictionibus.* Agitur *hac leg.* de Ægyptiaco tractu & de Auguſtaliano officio. *l. 2. de frumento Alexandr. l. 2. de Alexandr. pleb. primatib. l. 17. de indulgent. debitor.* Dat. Conſtantinop. Meminit Theodoretus *epiſt. 47. ad Proclum Ep. Conſtantinop.* huius Iſidori P. P. quæ eſt de Cenſitore & Peræquatore. Ad eundem extat quoque Iſidori Peluſiotæ *epiſt. 299. lib. 1.* Conſul cum Senatore Anno 436. Vide Anton. Pagium *in Critic. h. a.* Relandum *in Faſt.* & Chronologiam noſtram.

ITALICVS ſub Conſtante ſine dignitate. Ei inſcribuntur

Anno D. 343. *l. 5. de extraordinar. munerib.* Data hæc lex *Bononiæ* (Galliarum ſcilicet) de quo ad *eam leg.* iungenda cum *l. 6. Cod. Iuſt. vbi cauſa fiſcales.* Dat. Kalend. Febr. ſine Coss. Quæ lex *Conſtantino* ibi male tribuitur. In hac vero fit mentio *Veri Illuſtris Comitis rerum priuatarum.*

ITALICVS ſub Valentiniano Sen. Vicarius Italiæ. Ei inſcribitur A. D. 374. *l. 10. de luſtrali collatione.* Dat. Med.

IVLIANVS ſub Conſtantino Magno Præſes Tarraconenſis A. D. 316. *l. 1. de temporum curſu.* Conſul cum Probiano A. D. 322. Vide Anton. Pagium *ad h. a.* & Relandum *in Faſt.* & Inſcriptionem in Baronii Annal. *h. a.* in qua *Anicius Iulianus* dicitur. P. V. A. D. 326. *l. 13. de appellat.* Dat. III. Non. Auguſt. Heracleæ. Refertur hæc lex ad Annum 326. Atqui Iulianus P. V. factus tantum Idib. Nouemb. huius Anni. Vid. *not. f. ad d. l.*
P. V. A. D. 327. *l. 2 de Prætoribus: l. 2. de dilationibus.* Prop. Romæ.
Anicius Iulianus fuit P. V. ſub Conſtantino ab Idib. Nouemb. Anno D. 326. ad 7. Idus Sept. 329. vt teſtatur *vetus Notitia Præfectorum Vrbi*, quam vide *in Notit. Dignit.* In hunc Anicium Iulianum P. V. extat Symmachi epigramma *in Auctar. Symmach. ep. 1.* vbi de Præfectura Vrbana hæc accipe:

——tum celſus honoribus, attamen illis
Grandior, æternam camplebas nomine Romam.

Sub Conſtantio P. V. A. D. 329. *l. 18. de appellationib.* Data XIII. Kal. Iul. Serdicæ. PP. VI. Kalend. Aug. Rom Integro vero nomine *Anicius Iulianus* in *hac leg.* vocatur. Vide Commentarium ad *d. l. 18.*

IVLIANVS ſub Conſtantino, Præſes Anno D. 334. *l. 3. de fide teſtium.* Dat. Naiſſo.
An hic Ceionius Iulianus, de quo Vopiſcus *in Vit. Firmi cap. 1.* An idem cum eo, cui inſcribitur ſub Conſtantio ſine dignitate *l. 23. de Decurionibus.* Dat. Antiochiæ. An Iulianus Vicarius, de quo Marcellinus, *lib. 22. cap. 11.*

IVLIANVS, ſub Conſtantio A. ſine dignitate (erat P. V.) Anno D. 357. *l. 1. de decuriis Vrbis Romæ.* Dat. VI. Kal. Mart. Conſtantinop. Acc. Id. Maii Rom. *ſublimitatis* titulus ei tribuitur *hac leg.*

IVLIANVS Imp. de quo conſule *Chronicon. hiſt.*

IVLIANVS, ſub Iuliano Imp. Comes Orientis. Ei inſcribuntur, Mamertino & Neuitta Coss. A. D. 362. *l. 51. de Decurionibus.* Dat Antiochiæ. V. Kal. Septembr. *l. 3. de contrahenda empt.* Dat. Antiochiæ VIII. Id. Decemb. *l. 54. de Decurion.* PP. Byrtho.

A. D. 363. *l. 12. Cod. Iuſt. de exceptionib.* Dat. Antiochiæ. Huius Iuliani Com. Orientis (qui & Iuliani Imp. auunculus erat) meminit Ammianus Marcellinus *initio lib. 23. cap. 1.* Iulianus ipſe hunc indicat *in Miſopogon. pag. 103. & in fin. pag. 112 Edit. in 4.* & *pag. 348 365. Edit. Lipſ. Spanhem.* & *Epiſt. 10. ad. Alexandrinos*: ſed & *epiſtola* eiusdem ad eum exſtat, *13.* Theodoretus, *lib. 3. c. 7. 8. 9.* Philoſtorgius, *lib. 7. cap. 10. 12.* qui de eius morte agunt. Vide, quæ ſcripſi *not. b.* & *c.* ad *d. ll. 51. & 54. de decurion.* Hunc Iulianum indicat Libanius *Epiſt. 648. Edit. Wolff. ad Celſum*: & forte hic idem eſt, ad quem extant eiusdem Libanii *Epiſtola* inter latinas *280. 286. lib. 3.* & inter Græcas *Edit. Wolff. 503. 514. 528. 586. 591.* & plores, quas euolue in Indice Edit. laudatæ. An vero is idem Iulianus ſit Conſularis Phœnices A. D. 362. *l. 52. de decurion.* Dat. Antiochiæ III. Non Septembr. Accept. Id. Octobr. Tyro, & Comitiua Orientis cum dignitate Conſularis Phœnices fuerit conjuncta, non liquet. Certe ad Iulianum Phœnices Conſularem ſcripta eſt Libanii *epiſtola 224.* in qua diſerte eum Phœniciæ præfuiſſe, reliquit: *ἡμᾶς μὲν ἐκ ἐᾷ τῦτο παθεῖν ἡ Φοινίκη, τὴν σὴν ἀρχὴν ὕμνοις ἀθανάτοις τιμῶσα, at nos obliviſci tui non patitur Phœnice, imperium tuum immortalibus laudibus concelebrans: & epiſt. 652. σῦ τῆς Φοινίκης ἄρχοντος, te Phœniciam adminiſtrante.*

IVLIANVS ſub Valentiniano Sen. Præfectus annonæ A. D. 366. *l. 2. de Canone frumentario V. R.* Dat. Rem. Ei inſcribitur *l. 2 Cod. de veteris numiſmatis poteſt.* Quæ ſine die & Coss. eſt: & inſcribitur male *PP* quod etiam argumentum illius *leg.* confutat, vbi agitur de æſtimatione ſolidi, deque pretio ſpecierum, annonarum ſcilicet. vide *not. c. ad d. leg. 2. de canon. fr.*

IVLIANVS ſub Valentiniano Sen. Proconſul Africæ A. D. 371. Gratiano II. & Probo Coss. *l. 2. de ſcenicis.* Dat. Magontiaci.
A. D. 372. Modeſto & Arinthæo Coss. *l. 12. de diu. offic.* Dat. Naſſonaci.
A. D. 373. (forte 370.) *l. ne ſanctum bapt. iter.* Dat. Treu. Huius *Ruſtici Iuliani*, antea Magiſtri memoriæ, poſtea Proconſulis Africæ, meminit Ammianus Marcellinus *lib. 27. cap. 6.* quem beſtiarum more humani ſanguinis auidum fuiſſe ſcribit. Integro hic nomine Ruſticus Iulianus, vel vt apud Symmachum nouem epiſtolis, quæ ad eum datæ *lib. 3. Iulianus Ruſticus.* Idem poſtea ſub Maximo Tyranno, P. V. fuit, eodem Marcellino teſte *loc. cit.* vbi & Valeſii notam conſule, & quæ Cl. Iuretus obſervat ad Symmach. *lib. 3. ep. 7.* Alius autem ab hoc, Iulianus Proconſul Africæ, ſub Honorio fuit, quem tamen cum noſtro confundit laudatus Iuretus *loc. cit.*

IVLIANVS ſub Theodoſio Magno Præfectus Ægypti A.

pti A.D. 380. *l. 80. de Decurionib. l. 20. de operibus public.* Iuliani ὑπάρχου Αἰγύπτου multa extant epigrammata io *ἀνθολογ. lib. 4. c. 21. 29.* Forte de hoc Libanius *epiſt. ad Anatolium 79. Edit. Wolff.*

IVLIANVS ſub Theodoſio Magno ſine dignitate A. D. 383. *l. 1. Cod. Iuſt. de canone largitionib. tit.* Hunc credo Iulianum (ex Præfecto forte Ægypti) Comitem S. L. (quod argumentum *d. l. 1.* omnino indicat:) de quo & ad quem Gregorius Nazianzenus, qui in carmine ait, ei a Deo creditum *φόρων τάλαντον*, cum antea Iuſtitiæ lances ei commiſiſſet: eiusdem tres ad eundem epiſtolæ extant *epiſt 166. 167. 168.*

IVLIANVS ſub Arcadio & Hooorio Proconſul Aſiæ A. D. 397. *l. 12. Cod. Iuſt. de ſentent. & interlocut.* dicitur Dat. Mediolani io oonoullis Codd. quod cum inſcriptione ſtare noo poteſt. Forte reponendum *Africa.*

IVLIANVS ſub Hooorio Proconſul Africæ A. D. 411. *l. 64. de appellationib.* Dat. Rau.

II. Proconſul Africæ A. D. 413. *l. 176. de Decurionibus.*

A. D. 414. *l. vltim. vnde vi: l. 3. de integri reſtitut. l. 54. & 55. de hæreticis.*

Iulius, Exuperaotius, & cæteri decuriales ſub Honorio Anno D. 404. *l. 4. de Decur. V. R.* Dat. Rom.

IVSTVS ſub Conſtaotioo Conſul cum Ianuarino Anoo D. 328. Vid. Pagium in *Critic.* & Relandi *Faſt.*

IVVENALIS, ſub Conſtante Rationalis Numidiæ A. D. 346. *l. 4. de bonis vacantibus.*

IVVENTIVS ſub Valentioiano Sen. P. V. vide *infra Viuentius.*

L:

LAMPADIVS ſub Theodoſio Magno ſine dignitate A. D. 382. *l. 2. de his, quæ ex publ. collat.* Dat. Conſtantinop. *Huius leg.* inſcriptio ſic habet, *Hanc Lampadi K. NB* Occurrit ſub Arcadio & Honorio Lampadius ſine die & COSS. *l. 11. Cod. Iuſt. de vectigalibus, qua leg.* agitur de Mancipibus Salinarum, ſed hic ſine dubio alius eſt a noſtro, vide dicta ad *leg. cit. 2. de his, quæ ex publ.* & forte Lampadius P. V. ad quem extant duæ Symmachi epiſtolæ, *62. & 64. lib. 8.* De quo & *lib. 6. epiſt. 65. lib. 9. epiſt. 31.* Alius etiam ab eo tertius Lampadius P. V. ſub Valentiniaoo M. quem memorat Ammianus *lib. 27. cap. 3.* & quem cum ſuperiore male confuodit Iuretus io not. ad Symmach. *lib. 8. ep 62.*

LAODICIVS ſub Valentiniano, Præſes Sardiniæ. A. D. 375. *l. 12. de accuſationibus.* Dat. Carnunti. Vid. Commeotarium *dict. leg. in fin.*

LARGVS, ſub Honorio Proconſul Africæ. A. D. 415. *l. 27. de petitionibus.* Reſtituenda hæc lex Anno Domini 418.

A. D. 418. *l 3. de incorporatione: l. 28. de petitionibus.* Iungendæ ioter ſe hæ tres leges.

LATINVS PP. ſub Valentioiano II. *l. 1. Cod. Iuſt. de fundis limitrophis* A. D. 385. Ita habet MS. Contii: al. *ad Licinium PP.*

LAVRENTIVS, ſub Arcadio Imp. Comes R. P. A. D. 396. *l. 21. de petitionib.* Dat. Conſtantinop.

LEONTIVS, ſub Conſtantino Magoo PP. A. D. 317. *l. vnic. ſi quis ſolidi circulum.*

Sioe dignitate A. D. 319. *l. 1. de Numerariis.* PP. Hierapoli.

PP. A. D. 323. *l. 1. Cod. Iuſt. de commeatu:* in Codice Theod. vero *Leontii* PP. nomen omiſſum *dict. l. 1. de commeatu.*

PP. A. D. 332. *l. 4. de fil. militar. apparitor.*

LEONTIVS ſub Conſtantio PP. A. D. 338. *l. 7. de accuſat. Hac leg.* vocatur integro nomine *Dometius Leontius.*

A. D. 343. *l. 5. de falſa moneta.* Dat. Antiochiæ. *l. 35. de Decurion.* Dat. Hierapoli.

A. D. 344. Leontio & Salluſtio COSS. *l. 3. de excuſat. artificum.*

PP. ſine die & COSS. *l. 2. de Salgamo.* Refero ad annum 343. vel 344. Vid. *not. l. ad dict. leg.* Sine digoitate A. D. 342. *l. 6. quorum appellat.* Dat. Antiochiæ. Leootius hic Cooſul prodit cum Salluſtio A. D. 344. V. *Chronolog.*

LEONTIVS ſub Conſtantio Comes Orieotis A. D. 349. *l. 5. de maternis bonis.* Ao hic Leontius, cuius meminit Epiphaoius, *hæreſ. Photini, h. 91. pag. 829. Tom. I. Opp. Edit. Colon.*

LEONTIVS ſub Cooſtantioo ſine dignitate A. D. 357. (imo 356. vt probo *in Commentar. ad d. leg.*) *l. 13. de Epiſcopis.* Dat. Mediol. Agitur *hac leg.* de Eccleſia & Clericis Vrbis Romæ. Hic Leontius eſt P. V. cuius meminit Ammiaous Marcellinus duobus locis: *lib. 14. cap. 11. & lib. 15. cap. 7.*

LEONTIVS ſub Iuliano Conſularis Palæſtinæ A. D. 363. *l. 55. de Decurion.*

LEONTIVS ſub Valeote Conſularis Phœnices A. D. 372. *l 9. de luſtrali collat.* Ad hunc Leootium Libanii *epiſt. 92* vbi Phœnices fit meotio, *Ep. 282. 300. 625. 813 906.* vbi de Sidoniis, & de eius Præfectura, & *ep. 992. 1001. Edit. Wolff.*

LEONTIVS ſub Theodoſio Iuoiore PP. Illyrici A. D. 412. *l. 32. de erogat. milit. ann.* A. D. 413. *l. 177. de Decurionibus.*

LEONTIVS ſub Theodoſio Iun. Iuriſperitus Conſtantinopoli A. D. 425. *l. vnic. de Profeſſoribus, qui in Vrbe Conſt.*

LEONTIVS ſub Theodoſio Iun. P. V. A. D. 434. *l 3. de frumento Vrbis Conſt.* Dat. Conſtantinop. A. D. 435. *l. vltim. de hæreticis.* Hæc lex eſt aduerſus Neſtorium. *l. vltim. de Principibus Agentium in rebus.* Dat. Conſtantioop.

LIBERIVS ſub Honorio PP. A. D. 412 *l. 25. de cohortalib. l. 170. de Decurionib. l. 2. de collegiatis.* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de Vitutiatis, Nemeſiacis, Caotabrariis.

LICINIVS, Licinii filius, Cæſar, & COSS. cum Cooſtaotino A. V. Anoo D. 319. Vid. Ant. Pagium *in Critic. h. a. Faſtos* Relandi, & *Chronologiam* noſtram.

LICINIVS Tyraonus. De hoc extaot tres Conſtantini Magni conſtitutiones: puta Anno D. 324. *l. 1. de infirmandis his, quæ ſub Tyrannis.*

A. D. 325. *l. 2. eod. tit.*

A. D. 326. *l. 4. eod. tit.* De Victoriis aduerſus eum *l. 1. de Veteranis,* vbi in *Commentario* dixi. Conſul fuit quioquies: & quidem Tertium Anno D. 313. cum Conſtantino III. A. D. 315. cum Conſtaotino IV. A. D. 318. cum Criſpo COS. Conſule Pagium & *Faſtos* Relandi *ad an cit.*

LICINIVS PP. (forte Vioentius) ſub Valentioiano *l. 1. Cod. Iuſt. de fundis limitrophis*, quæ lex in aotiquis editioοibus oeque diem, neque Coſſ. ſubſcriptos habet; Cujacius tandem ex Codd. edidit, Dat. VIII. Kal. Octobr. Aquilei. Arcadio A. & Bautone Coſſ. 385. MS. Contii habet, *ad Latinum PP.* Fit meotio hac lege Tiberiani (PP. ſcil. Galliarum.)

LIMENIVS ſub Conſtaote COS. cum Cattullioo A. D. 349. vide Pagium *in Critic.* & *Faſtos* Relaod. *h. a.* PP. eodem aooo 349. *l. 6. de falſa moneta: l. 2. de ſepulchro viol.* Agitur *hac leg.* de Vrbis Romæ Pontificibus. Fuit aotem hic Vlpius Limenius ſimul PP. & P. V. hoc eodem anno

349. quo Conſulatum geſſit, vt præter *legg. cit.* teſtatur vetus Auctor de Præfectis Vrbi. Fuit porro P. V. a Pridie Idus Iunias 347. ad 6. April. 349.

LIMENIVS ſub Arcadio & Honorio Comes S. L. ſine Coss. *l. 10. Cod. Iuſt. de officio Rectoris Prou.* A. D. 407. Honorio VII. & Theodoſio II. Coss. Comes S. L. vt diſcimus ex *l. vnic. Cod. eod. de officio Comitis S. L.* Hic Limenius. poſtea PP. Galliarum fuit Anno proximo 408. teſte Zoſimo *lib. 5. cap. 32.*

LOLLIANVS ſub Conſtantio Imp. Conſul cum Arbetione Anno D. 355. Conſule Pagium *in Critic.* & Petr. Relandi *Faſtos h. a.* & *Chronologiam* noſtram. PP. (Italiæ ſcilicet) eodem Anno quo Conſul 355. Arbitione & Lolliano Coss. *l. 1. de Curioſis.* Dat Mediol. vno vero poſt menſe Accepta. *l. 25. de appellationib.* Dat. Meſſadenſi PP. Capuæ. *l. 11. quorum appellationes.* Iungendæ hæ duæ leges. Eidem inſcribi puto *legem 21. Cod. Iuſtin. mandati.*

Hic ille *Mauortius Lollianus*, cui libros ſuos Aſtronomicorum ſub Conſtantino Magno inſcripſerat Iulius Firmicus: Qui & *Lollianum lib. 8. cap. 15.* ſeueritatis merito commendat. *Mauortium* Campaniæ quoque Conſularem fuiſſe ait *in præfatione operis lib. 1.* deinde totius ei Orientis gubernacula ab Imp. Conſtantino tradita, & ordinarii Conſulatus inſignia conſecutum. Idem ille eſt, qui P. V. fuit ſub Conſtante Anno D. 342. Conſtantino III. & Conſtante II. Coss. ſeptem annis poſt Conſtantini M. mortem, vt teſtatur Auctor *de Præfectis Vrbi*, quem vide in *Notitia Dignitat. noſtra.* Sponius *in miſcell. pag. 129.* lapidem profert, in quo eius mentio:

MAVORTI
Q. F. MESSIO. EGNATIO. LOLLIANO
V. C
Q. K. PRAEFECTO. VRBANO

Apud Fabrettum *Inſcript. pag. 689.* legitur:

MAVORTI
FL. MESSIO. EGNATIO
LOLLIANO. V. C
Q. K. PRAEF. VRBAN

Huius quoque Mauortii PP. mentio apud Ammianum Marcellinum, *lib. 16. cap 8.* in geſtis Anni 356. vbi vide eius elogium; & quæ Cl. Valeſius ad hunc locum notat.

LONGINIANVS ſub Conſtantio Imper. Præfectus Ægypti A. D. 354. *l. 11. de Epiſcopis.*

LONGINIANVS ſub Honorio Imp. Comes S. L. A. D. 399. *l. 17. de Palatinis S. L.* Dat. Mediol. *Longianus* in *hac leg.* vocatur. PP. (Italiæ ſcilicet) A. D 406. *l. vltim. de nauibus non excuſ. l. 10. de Cenſitorib. l. 15. de deſertoribus.* In *hac leg. Longianus* vocatur. Dat. Rau.

Extant ad hunc Longinianum nouem Symmachi epiſtolæ *lib. 7.* puta *epiſt. 92. 93. 94. 95 96. 97. 98. 99. 100.* quibus omnibus perperam editum *Longimano.* Ex *epiſt.* certe 93. ſatis aperte colligitur de eius *Comitiua S. L.* inter cætera, ibi: *Honor militia veſtra dandis beneficiis eniteſcit*, vt & ex *epiſt. 95.* ex eo videlicet quod *ab eo vinarii tituli debita flagitata* ait. Quod Præfecturam Prætorianam attinet Zoſimus diſerte *lib. 5. cap. 32.* in actis Anno 408. τῆς κατὰ τὴν Ἰταλίαν αὐλῆς ὕπαρχον, *PP. Italiæ*, vocat, eademque eius memorat. Hic idem videtur *Fl. Macrobius Longinianus* V. C. P. V. teſte veteri inſcriptione de inſtauraris ab Honorio muris, portis, turribus Vrbis Romæ ex ſuggeſtione Stilichonis apud Gruterum *CLXV. 1.* & Baronium *Anno 403. num. 50.* in marmore vero & Stilichonis & Longiniani nomina eraſa ſunt, (apparentibus tamen litterarum veſtigiis) ob condemnatam eorum memoriam.

LVCIVS ſub Arcadio & Honorio Comes S. L. A. D. 408. *l. 30. de ſuſceptorib.* Conſul 413.

LVCRETIVS Paternus, vide *infra Paternus.*

LVCRIVS Verinus, vide *infra Verinus.*

LVPIANVS ſub Theodoſio Iuniore Comes & Magiſter militum per Orientem A. D. 412. *l. 175. de Decurionibus.* Vid. *not. b. ad h l.*

LVPICINVS Conſul cum Iouino Anno D. 367. in Oriente. Magiſter enim Equitum in Oriente fuit, vt teſtatur Ammianus *lib. 26. cap. 5.* Conſule Pagium *in Critic.* & *Faſtos* Relandi, & *Chronologiam* noſtram.

LVSIANVS (error in hoc nomine, forte *Voluſianus*, vti & editum eſt in poſterioribus Editionibus) PP. ſine die & Coss. ſub Conſtantino *l. 21. Cod. Iuſt. mandati.*

M

MACEDONIVS ſub Gratiano & Valentiniano Comes S. L. A. D. 381. *l. 39. de appellationibus.* PP. Karthagine. Meminit huius Macedonii, ſed Magiſtri Officiorum ſub Gratiano Imp. in cauſſa Priſcillianiſtarum poſt Synodum Cæſaraugustanam Sulpitius Seuerus, *lib. 2. ſacr. hiſt. cap. 48.* & Paulinus *in vita S. Ambroſii.* Hic idem videtur, ad quem extant quatuor Symmachi epiſtolæ *lib. 7.* puta *epiſt. 26. 27. 28. 29.* cuius eiuſdem meminit *lib. 2. epiſt. 42.* Idemque Macedonius videtur, de quo idem *lib. 10. epiſt. 58.* vbi de mancipibus Salinarum agit, ſub diſpoſitione Comitis S. L. fuere. An idem, de quo *lib. 10. epiſt. 49.*

MACEDONIVS ſub Honorio Comes R. P. A. D. 410. *l. 20. de tyronibus.* Dat. Rau.

MACEDONIVS ſub Honorio & Theodoſio Magiſter militum, ſine Coss. *l. 2. Cod. Iuſt. vbi de ratiociniis. Macedonii* epiſtolæ ad Auguſtinum duæ 51. & 53. & retro Auguſtini duæ maximæ ad Macedonium 52. & 54. exſtant, ex quibus *epiſt. 52.* oſtendit, eum in Iudiciaria poteſtate conſtitutum fuiſſe, Edictoque Donatiſtas ad vnitatem inuitaſſe.

MAXIMIANVS MACROBIVS ſub Conſtantino Magno, ſine dignitate A. D. 326. *l. 2. de emendat. ſeruor.*

MACROBIVS ſub Honorio PP. (Propræfecto Hiſpaniarum) A. D. 399. *l. 15. de Paganis.* Vicarius ſub Vincentio PP. (Galliarum) A. D. 400. Fit mentio *l. 61. de curſu publ.* Dat. Med.

Ad eundem pertinere puto Symmachi *epiſt. 9.* in *Auctario* Symmach. ſiv. *ep. 21. lib. 9. Edit. Paret.*

Proconſul Africæ A. D. 410. *l. 6. de indulgent. debitor.* Dat. Rau.

MACROBIVS ſub Theodoſio Iun. præpoſitus S. Cubiculi. Mentio eius fit A. D. 422. *l. 1. de Prapoſ. S. Cubiculi.* Dat. Conſtantinop. Hic videtur eſſe Scriptor Saturnalium, de quo dixi in Commentar *ad d. l.*

MAGNALIANVS ſub Conſtantio & Conſtante. Agens vicem Præfecti Prætorio A. D. 341. *l. 2. de Paganis.*

MAGNENTIVS Tyrannus, meminit eius Conſtantius Anno D. 353. *l. 5 de Paganis.* De eodem accipienda eiuſdem Anno D. 353. *l. 2. de indulgentiis criminum.* A. D. 352. *l. 5. de infirmandis his, quæ ſub Tyrann.*

MAGNILLVS, ſub Valentiniano Iun. Vicarius Africæ A. D. 392. *l. 3. ſeu vltim. de fide & iure haſta.* Dat. Aquileiæ. Acc. Hadrumeti.

Adhunc.

Ad hunc Magnillum extant 17. Symmachi epiſtolæ *lib.* 5. ab *epiſt.* 17. qui & Vicariatum eius Africæ indicat, *epiſt.* 20. 21. expreſſe vero eum memorat *lib.* 3. *epiſt.* 34. *ad Ambroſium.* De eodem agit & *lib.* 9. *epiſt.* 112. Vide dicta *ad cit. leg.* 3.

MAGNVS ſub Conſtantino Magno agens Vicariam Præfecturam A. D. 326. *l.* 6. *de curſu publico.*

MAGNVS ſub Valentiniano Seniore Vicarius Vrbis Romæ A. D. 367. *l.* 3. & 4. *de tyronibus.*
Hic forte poſtea P. V. fuit, quem indicare videtur Ambroſius *lib.* 3. *offic.* qui A. D. 374. i. e. ſeptennio poſt Epiſcopus Mediolanenſis factus eſt. Occurrit quoque Magnus P. V. apud Gruterum *Inſcriptione CLXXVII.* 7. Fuit & Magnus Comes S. L. ſub Valente Anno 373. V. Scriptores Eccleſ. & inprimis Socratem *lib.* 4. *c.* 21. Theodoretum *lib.* 4. *c.* 19. Sozomenum *lib.* 6. *cap.* 19. de eo forte accipienda *l.* 63. *de Decurion.* vbi dixi in Commentario

MAMERTINVS ſub Iuliano Imp. Conſul A. D. 362. cum Neuitta. Vide Pagium *in Crit. h. a.* & Relandi *Faſtos.*
PP. ad eum Iuliani Imp. leges octo datæ A. D. 362. Mamertino & Neuitta COSS. *l.* 12. *de curſu publ.* Acc. VIII. Kal. Mart. *Syracuſis. l.* 13. & 14. *eod. tit.* A. D. 363. Iuliano & Salluſtio COSS. *l.* 2. *de dotibus: l.* 31. *de appellationibus: l.* 2. *de ponderatoribus.* Dat. *Salonæ. l.* 16. *de curſu publico.* Fit mentio *hac leg. Sardiniæ. l.* 8. *de Numerariis.* Data epiſtola PP. *Viminacio.*
Sub Valentiniano Imp. A. D. 364. D. Iouiano & Varroniano COSS. *l.* 6. *de Medicis & Profeſſoribus: l.* 2. *de conlatione donatarum: l.* 2. *de Cæſarianis: l.* 18. *de curſu publico: l.* 8. *de cohortalib. l.* 3. *de Legatis: l.* 2. *de auro coronario: l.* 1. *quibus equorum vſus.* Agitur *hac leg.* de Piceno, Flaminia, Apulia, Calabria, Brutiis, Lucania, & Samnio. *l.* 1. *de reparat. appellationum: l.* 1. *de Equeſtri dignitate: l.* 2. *de annonis ciuicis.* Agitur *hac leg.* de pane gradili, & de Præfecto annonæ. *l.* 11. *de erogat. mil. ann.*
A. D. 365. Valentiniano & Valente COSS. *l.* 14. *de operibus publicis: l.* 18. *de diuerſis officiis: l.* 70. *de Decurionibus: l.* 9. *de annona & tributis.* Agitur *hac leg.* de regionibus Suburbicariis & Italiæ. *l.* 23. 26. *de curſu publico: l.* 15. *de operibus publicis: l.* 4. *de pactis: l.* 4. *de annonis ciuicis.* Agitur *hac leg.* de pane gradili & de piſtoribus. *l.* 1. *de militari veſte.* Agitur *hac leg.* de *Africæ* Proconſule, qui & moueri iubetur. *l.* 4. *de ſuſceptorib.* Agitur *hac leg.* de Proconſule *Africæ. l.* 6. 7. 10. *eod. tit. de ſuſceptorib.*
A. D. 369. *l.* 3. *ne quid publ. lætitia.* Miſſa ad PP.
Mamertinus ipſe non Conſulatus modo & Comitiuæ S. L. ſed & Præfecturæ ſuæ meminit, *non vno loco Panegyrici ſui, ad Iulianum.* Meminit & Ammianus Marcellinus, in geſtis Anni 361. 362. *lib.* 21. *cap.* 8. 10. 12. in geſtis Anni 364. 365. *lib.* 26. *cap.* 5. in geſtis Anni 366. *lib.* 27. *cap.* 7. Symmachus quoque ſub Iuliano Anno 363. *lib.* 10. *epiſt.* 53. Fuit vero PP. Italiæ, Illyrici, Africæ, quod idem Marcellinus diſerte ſcribit, *lib.* 21. *cap.* 12. & *lib.* 26. *c.* 5. Idque ipſum ex legibus ad eum datis colligere eſt: de Vrbe Roma teſtis *l.* 1. *de Equeſtri dignitate,* & *l.* 2. & 4. *de annonis ciuicis:* de Suburbicariis regionibus *l.* 9. *de annona & tributis:* de Italia, *l.* 1. *quibus equorum vſus: d. l.* 9. *de annona & trib.* de Africa *l.* 1. *de militari veſte,* & *l.* 4. *de ſuſceptoribus:* de Sicilia & Sardinia *l.* 12. & 16. *de curſu publ.* de Illyrico *l.* 8. *de numerar.* vt ex ſubſcriptione patet.
Sine die & COSS. Eidem inſcribuntur Cod. Iuſtin. *l.* 2. *de apparitorib. Magiſtri milit.* forte iungenda *l.* 8. *de cohort.* Anno D. 364. vel *l.* 1. *quibus equorum vſus: l.* 3. *Cod. Iuſt. de omni agro deſerto.* forte iungenda cum *l.* 2. *de conlat. donat.*

MARCELLINVS ſub Conſtantino Magno Præſes Prouinciæ Lugdunenſis primæ A. D. 312. *l.* 1. *ſine cenſu vel reliquis.*

MARCELLINVS ſub Conſtante, ſine dignitate A. D. 340. *l.* 1. *de immunitate conceſſa.* Hic Marcellinus eſt Comes S. L. ſub Conſtante: de quo Zoſimus, *lib.* 2. *cap.* 42.
PP. A. D. 340. *l.* 3. *de honorar. codicill.* ſed & hic reſcribendum videtur *Com. S. L.* vide dicta in Commentario *ad leg. cit.* 1. *de immunit. conceſſ.* & *not. b.* ad *hanc leg.* 3.
COS. cum Probino A. D. 341. Vide Pagium, & Relandi *Faſt.*

MARCELLINVS ſub Conſtantio Præſes Phœniciæ A. D. 342. Imo 339. *l.* 1. *Cod. Iuſt. de formulis.*

MARCELLINVS ſub Conſtantio Comes Orientis, cuius caput Antiochia, vbi natus Ammianus Marcellinus hiſtoricus. *l.* 6. *de operibus publicis: l. vnic. de præbendo ſalario.* In *hac leg.* male editum, *ad Marcellinum Corr.* An hic Marcellinus, poſtea Magiſter militum ſub Magnentio: de quo Petrus Patricius in *Excerptis de Legat. pag.* 20. *Tom.* I. *Script. Rer. Byzant. Edit. Venet.* An hic Marcellinus, cuius meminit Epiphanius, *hæreſi* 71. *num.* 1. *pag.* 829. *Edit. Colonienſ. apud Ierem. Schrey.* Forte pater Ammiani Marcellini. Vide Cl. Valeſii *præfat. ad Ammianum,* & Claud. Chiffletii μονοβιβίλον de vita Marcellini.

MARCELLINVS, ſub Gratiano & Valentiniano Iun. ſine dignitate A. D. 383. *l.* 5. *ad L. Iul. repetundar.* cuius inſcriptio habet, *Haue Marcelline K. NB.* Eaque lex *data* dicitur *Med.* An forte PP. vt ex illa *l.* 5. colligi videatur? Putem, Marcellino illi negotium extra ordinem datum ad inquiſitionem facinoroſorum Iudicum. Idemne cum Ammiano Marcellino hiſtorico? vide quæ dixi *not. b. ad laudatam legem.*

MARCELLINVS ſub Honorio Imp. ſine dignitate A. D. 410. *l.* 3. *de religione.*
Hic eſt Marcellinus Tribunus & Notarius Vir Spectabilis, qui collationi Karthaginenſi præfuit Anno D. 411. Et certe *lex* illa 3. pars eſt Mandatorum ab Honorio datorum Marcellino ad eam collationem proficiſcenti. Fit eiusdem mentio Anno D. 414. vt & actorum, quæ ab eo contra Donatiſtas geſta *l.* 55. *de hæreticis.* De eiusdem morte Hieronymus, *lib.* 3. *contra Pelagium in fin. pag.* 206. *Tom.* 2. *Oper. Edit. Francf. apud Chriſt. Genſch.* & Oroſius *lib.* 7. *cap.* 42. *in fin.* De eo & ad eum in ipſum multa Auguſtinus *paſſim.* Vide *Commentar. ad dict. leg.* 55.

MARCELLVS ſub Arcadio Magiſter Officiorum A. D. 395. *l.* 8. *de curioſis: l.* 29. *de hæret.* Dat. Conſtantinop. Huius Marcelli Magiſtri Officiorum Theodoſii A. liber *de medicamentis* extat *ad filios* inter Principes Medicorum *Tom. vlt.* Hic idem eſt, de quo eiusque filiis Libanius *epiſt. ad Anatolium* 365. *Edit. Wolffii.*

MARCHARIDVS ſub Honorio in Africa proſcriptus. Eius mentio fit Anno D. 401. *l.* 18. *de bonis proſcriptorum.* Videtur hic fuiſſe Comes Africæ, Gildoni ſuffectus: cui Bathanarius poſtea ſucceſſit, vt patet ex dict. *l.* 18. vbi vide Commentarium, & doctiſſimi Valeſii de Marcharido conjecturam.

MARCIANVS ſub Conſtantio Præf. annonæ A. D. 354. *l.* 1. *Cod. de hereditat. decurion.* Conſtantio A. VII. & Conſtant. Cl. C. COSS. forte hæc lex referenda ad A. D. 326. cum nonnullæ Codicis Edition. Conſtantinum VII. Coſ. præferant. In vulgatis Edit. etiam legitur, *Maſtichiano Præf. an.*

MARCIANVS, ſub Valentiniano Iun. Vicarius Hiſpaniarum A. D. 384. *l. 7. de indulgent. criminum.* Dat. Med. XI. Kal. April. Ad hunc proculdubio extant aliquot Symmachi epiſtolæ *lib. 8.* puta *epiſt. 9. 22. 53. 57. 72.* Italiæ porro Vicarium hunc fuiſſe coniicio. De quo ad *eam leg.*

MARCIANVS ſub Theodoſio Iun. Comes S. L. A. D. 414. in ſubſcriptione *l. 9. de indulgent. debitorum.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de Prouinciis Orientis, deque metallis Docimenis, Proconenſibus, & Troadenſibus.

MARINIANVS ſub Valentiniano Iun. Vicarius Hiſpaniarum A. D. 383. *l. 14. de accuſationib.* Dat. Pataui. Ad hunc extant ſeptem Symmachi epiſtolæ *lib. 3.* puta *epiſt. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29.* De eo dico plura ad *d. l. 14.*

MARINIANVS ſub Honorio PP. A. D. 422. *l. 7. de ſponſalib.* Dat. Rauennæ. *l. 3. de dotibus: l. 4. Cod. Iuſt. de ſecundis nupt.* Dat. Rau. Conſul cum Aſclepiodoto A. D. 423. Male in nonnullis Cod. Iuſt. Edit. Martianus dicitur, *l. vlt. ſolut. matrim.* & *l. 4. de ſponſalib.* Vide Marmora apud Baronium *in Annal. ad an. 423. num. 1.* & Relandum *in Faſtis an. eod.* Pagius *in Critica ad Annal. Baron. ad an. cit.* bene docet, hunc Marcianum patrem eſſe Rufi Prætextati Poſtumiani, qui an. 448. Conſul ordinarius fuit.

MARMARIVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Marcianopolitanus A. D. 381. *l. 3. de fide Catholica.* Dat. Heracleæ. Martyrius Sozomeno, *lib. 7. cap. 9.*

MARTIANVS, ſub Theodoſio Magno Comes Orientis A. D. 392. *l. 7. de Iurisdictione*, vbi *Martianus* vocatur, pariter vt *l. vltim. Cod. Iuſt. de incolis: l. 13. Cod. eod. de dignitat. l. vnic. hoc Cod. de fideiuſſor. dotium*: vbi *Martinianus* vocatur, quomodo & nomen exhibent plerique MSS. vt noto ad *d. l. 7.* videtur enim idem eſſe cum eo, qui ſub Arcadio A. D. 396. Comes S. L. fuit, de quo mox. Ad hunc extat Libanii *epiſt. in Codice* Vaticano *lib. 1. epiſt. 7. in Pariſina* & *in Edit. Wolff. 9.*

MARTINIANVS ſub Conſtantio Vicarius Africæ A. D. 358. *l. 44. 45. 46. de Decurionibus.*

MARTINIANVS ſub Theodoſio Magno, vide *ſupra Martianus.*

MARTINIANVS ſub Arcadio Comes S. L. A. D. 396. *l. 4. de militari veſte.* Dat. Conſtantinop. Fit mentio *hac leg.* Illyrici *l. 14. de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop.

MARTINVS ſub Theodoſio Iuniore Sophiſta Conſtantinopoli. Eius meminit Theodoſius Iun. Anno D. 425. *l. vnic. de Profeſſoribus, qui in Vrbe Conſtantinop.*

MATERNVS ſub Conſtantino A. D. 314. *l. 10. Cod. Iuſt. de acquir. & ret. poſſ.*

MATRONIANVS ſub Theodoſio Magno Dux & Præſes Sardiniæ. A. D. 382. *l. 3. repetundarum.* Dat. Conſtantinop.

MAVRIANVS ſub Honorio Comes domeſticorum & vices agens Magiſtri militum A. D. 414. *l. 1. de venatione ferarum.*

MAXENTIVS Tyrannus. Ad hunc pertinet *l. 1. de Ingenuis, qui tempore Tyranni ſeruier.* & *l. 1. de cohortalib.*

MAXIMIANVS (al. Maximilianus) Macrobius, Anno D. 326. ſub Conſtantino Magno, vide *ſupra Macrobius.* Anno D. 322. Maximianus Præſes Prouinciæ *l. 2. Cod. Iuſt. de offic. Rect. Prou.*

MAXIMILIANVS ſub Conſtantino Magno Conſularis Aquarum A. D. 320. *l. 1. de Aquaeductu.* Vide, quæ dixi *not. b. ad hanc leg.*

MAXIMINVS ſub Valentiniano Sen. Corrector Tuſciæ A. D. 366. *l. 8. de accuſationibus.* Ammianus quoque Marcellinus, *lib. 28. cap. 1.* hunc Maximinum (qui poſtea Præfectus annonæ, mox & P. P. fuit) Tuſciam rexiſſe teſtatur. Præfectus annonæ A. D. 375. (refero ad an. 368.) *l. 3. de annonis ciuicis.*

A. D. 370. *l. 6. de annonis ciuicis.* His duabus legibus *Maximus* vocatur, pariter vt apud Hieronymum *ad an. 371.* & Rufinum *lib. 2. cap. 10.* Huius Maximini Præfecti annonæ multa mentio apud Ammianum Marcellinum, *lib. 28. cap. 1.* Meminit & Hieronymus *Chronico* Anno 371.

Sine dignitate A. D. 371. *l. 7. Cod. Iuſt. qui teſtam. fac. poſſ.* Maximus hic perperam vocatur. Hoc tempore Maximinus erat quoque Vicarius Vrbis Romæ. V. Marcellinum, *lib. 28. cap. 1.* quo ipſo Ampelius erat P. V.

PP. A. D. 374. *l. vltim. de raptu Virginum.* Sub Gratiano, vbi *Maximus* vocatur PP. A. D. 376. *l. 1. & 2. ne prater crimen majeſt.* vbi *Maximus* vocatur. *l. vltim. ad Corneliam de falſo.* PP. Romæ. Et *hac leg. Maximus* vocatur.

Sine Conſule *l. 7. Cod. Iuſt. de agricolis.* Et *hac leg. Maximus* vocatur. Maximini huius Præfecturam Prætorianam memorat Ammianus Marcellinus *lib. 28. cap. 1.* & *lib. 29. c. 2. 3. 6. lib. 30. c. 2.* Memorant & Præfecturam in negotio ſchiſmatis Vrſicini Rufinus, *lib. 2. cap. 10.* Socrates, *lib. 4. cap. 29.* quam Præfecturam Vrbis, vocat Sozomenus, *lib. 6. c. 22.* De hoc feroce Maximino quoque Symmachus, *lib. 10. epiſt. 2.* vbi vide Iuretum, & quæ dixi *in Comment. ad l. 2. ne prater crimen.*

MAXIMINVS ſub Theodoſio Iun. Comes S. L. A. D. 424. Victore V. C. Coſ. *l. 3. de veſtibus oloueris.* Data Conſtantinop. *l. vlt. de metallis.* Dat. Conſtantinop. *l. 14. de murilegulis.* Dat. Conſtantinop. *l. vltim. de conlatione æris.* Dat. Conſtantinopoli.

A. D. 425. Theodoſio A. XI. & Valentiniano Cæſ. Coſs. *l. 15. de murilegulis.* Sine Conſule *l. 6. ſeu vltim. Cod. Iuſt. de commerciis:* vbi perperam *Maximus* in nonnullis vocatur.

MAXIMVS ſub Conſtantino Magno P. V. A. D. 314. *l. 1. ad L. Iul. Maieſtatis.* Sed reponendum Præf. Prætor. cum hoc anno *Notitia Præf. Vrb.* non Maximum, ſed Rufinum Voluſianum memoret.

P. V. Anno D. 316. Sabino & Rufino Coſs. *l. 1. de pactis: l. 1. de donationibus.* Hinc deſumpta eſt *l. 25. Cod. Iuſt. de donation.* vbi diſerte ſubſcriptio habet, *Seuero & Rufino COSS. l. 1. de adminiſtr. & periculo tutor.* quæ excerpta eſt ex *d. l. 1. de donationibus.* Sed referendæ ſunt hæ leges omnes ad *Seuerum & Rufinum* Coſs. id eſt, ad Annum D. 323. vt probo *not. pp. ad dict. l. 1. de donat.*

Sine dignitate Anno D. 319. *l. 1. de maleficis & mathematicis.* Hic ſupple P. V. vt oſtendit ſubſcriptio, *PP. Rom.* & Vetus Notitia Præf. Vrb.

P. V. A. D. 319. *l. 2. de ſponſalibus.* PP. Romæ, A. D. 320. *l. vnic. de hereditat. petitione: l. 2. de falſo l. 5. de accuſat.* his *ll.* ſubſcriptus perperam *Conſtantinus A. VII. & Cæſ.* Reponendus *Conſtantinus A. VI. & Cæſar. I.* A. D. 320.

Sine dignitate A. D. 321. *l. 1. de Iudiciis: l. 11. de appellationib. l. 1. de Paganis ſacrif. & templ.* Et in his legibus ſupple P. V.

PP. A. D. 321. *l. 1. de ſentent. paſſis:* vbi editum PF. P. Reponendus autem hic P. V. teſte vetere auctore Notitiæ Præf. V.

P. V. A. D. 322. Probiano & Iuliano Coſs. *l. 1. de liberali cauſa: l. 5. Cod. Iuſt. de dilationibus.*

PP. A. D. 322. Probiano & Iuliano Coſs. *l. 2. de denuncia-*

nunciationib. l. 1. de indulgent. criminum. Vide *not. c. ad cit. leg. 2.* Forte hic Maximus Præfecturam vtramque hoc anno geſſit, quod ſæpe factum, docente Notitia Præf. Vrb.
P. V. A. D. 323. *l. 2. de liberali cauſa.*
PP. *l. vltim. Cod. Iuſt. de vindicta libert. l. vltim. Cod. eod. de liberali cauſa* ſine Coss. Hic *Valerius Maximus*, P. V. fuit a Kalendis Septembribus Anno D. 319. *Conſtantino V. & Licinio Cæſare,* & inde *Conſtantino VI. & Conſtantino Cæſare,* id eſt, A. D. 320. *Criſpo II. & Conſtantio II.* id eſt, Anno D. 321. *Probiano & Iuliano*, id eſt, A. D. 322. ad Idus Septembres Anni 323. *Seuero & Rufino*: vt teſtatur vetus auctor *de Præfectis Vrbi.* Forte idem & PP. fuit.

MAXIMVS P. V. A. D. 320. vt puto *l. 2. Cod. Iuſt. de libertis.*

MAXIMVS alius ſub Conſtantino Magno Rationalis Africæ A. D. 320. *l. 1. de metatis.*

MAXIMVS, *ſiue* Maximianus, ſub Conſtantino Magno Præſes prou. A. D. 322. *l. 2. Cod. Iuſt. de offic. Rector Prou.*

MAXIMVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate A. D. 325. *l. 10. de Decurionibus*, quæ lex dicitur *PP. Antiochia.* Hic Vicarius Orientis.
PP. (id eſt, Pro Præfecto) id eſt, Vicarius A. D. 325. *l. 1. de Gladiatoribus*, PP. Berytho.
Vicarius Orientis A. D. 325. *l. 12. de Decurionibus.* Sine die & Coss. *l. 1. Cod. Iuſt. in quibus cauſis coloni cenſiti*: vbi diſerte quoque inſcriptio habet *ad Maximum Vic. Orientis.*
PV. A. D. 325. *l. 4. de Veteranis*, quæ lex dicitur *PP. Antiochiæ.* Sed reponendum etiam hic in inſcriptione *Pro PF.* i. e. Vicarius. Vide, quæ dixi *not. b. ad l. 12. de decurion.*

MAXIMVS ſub Conſtantino Magno, ſine dignitate A. D. 328. *l. 5. de Veteranis.* Dat. Treu. id eſt reddita. Forte hic PP. Galliarum fuit.
PP. A. D. 333. *l. 3. de Numerar.*
Sine dignitate A. D. 337. *l. 2. de excuſat. artificum*: vbi dies ita ſubſcriptus *IV. Non. Aug.* ſi vere, tum hæc lex Conſtantino Magno tribuenda non fuerit.

MAXIMVS ſub Conſtantio Præſes Ciliciæ A. D. 358. *l. 1. de inoffic. dotibus.* An hic idem Maximus eſt, qui Præfectus Ægypti fuit Anno 356. de quo in *διαμαρτυρία* populi Alexandrini apud Athanaſium *p. 356. Edit. Commelin. & alibi?*

MAXIMVS ſub Iuliano Imp. ſine dignitate A. D. 363. *l. 1. de longa conſuetudine.*
Hic omnino Clytholius Maximus P. V. videtur, cuius meminit & Symmachus, *lib. 10. epiſt. 47.* quemque idem, vt & Ammianus Marcellinus, *lib. 21. cap. 12.* Tertullo in Præfectura Vrbana a Iuliano ſubmiſſum, ſeu ſubſtitutum, ait. Forte & hanc Maximi Præfecturam intelligit Libanius *epiſt.* ad eum 699. ſiue *718. Edit. Wolff.* niſi is alius plane eſt Maximus. Symmachum etiam videtur *Clytolia* nomen corruptum, vt obſeruat Iuretus *in not.* Onuphrius *in Faſt.* hunc Maximum *Anicium* appellat, ſine auctore, vt notat Valeſius ad Marcellin. *l. c.*

MAXIMVS ſub Valentiniano, vid. *ſupra Maximinus. l. 7. Cod. Iuſt. de Agricolis,* ad Maximum. PP.

MAXIMVS Tyrannus. Eius mentio fit *l. 7. & 10. de infirmandis his, quæ ſub Tyrannis.* Ad eundem refero *l. 6. & 8. eod. tit. & l. vltim. ne quid publ. lætitiæ.* Infandiſſimus Tyrannorum dicitur *dicta lege 7.*

MAXIMVS ſub Arcadio PP. A. D. 396. *l. 18. de accuſat.* PP. Conſtantinop. niſi in huius legis inſcriptione reponendum, *Cæſarius*, quod ſuadere videtur *l. 15. de bonis proſcriptorum*, cum hac lege coniungenda. Vid. *not. b. ad cit. l. 18.*

MAXIMVS ſub Honorio. Comes R. P. A. D. 415. *l. 26. de petitionibus.*
Comes S. L. ſine die & Coss. *l. vltim. Cod. Iuſt. de commerciis.*
PP. (*vel* P. V.) A. D. 420. *l. 6. de legitimis heredit.* Dat. Rauennæ. Hic eſt PETRONIVS MAXIMVS COMES SACRARVM REMVNERATIONVM PER TRIENNIVM, POST PRAEFECTVS VRBIS, cui ſtatua & inſcriptio poſita Romæ, ab Honorio, Theodoſio & Conſtantio Cenſoribus remuneratoribusque virtutum, apud Gruterum *CCCCXLIX. 7.* Altera de eo inſcriptio legitur apud eundem *MLXXX. 6.*

MAXIMVS ſub Theodoſio Iuniore Sophiſta Conſtantinopoli. Eius meminit Theodoſius Iun. Anno D. 425. *l. vnic. de Profeſſoribus, qui in Vrbe Conſtantinop.*

MECILIANVS ſub Honorio Imp. Legatus Prouinciæ Africæ ad Honorium miſſus Anno D. 400. Fit mentio eius *l. 166. de Decurionib.*

MELITIVS ſub Honorio PP. A. D. 410. *l. 15. de proximis comitib. diſpoſ.*
A. D. 412. PP. Galliarum *l. vltim. de extraordinariis: l. vnic. qui a præbitione tyronum: l. 2. de expoſitis: l. 40. & 41. de Epiſcopis.* Dat. Rau. in nonnullarum legum inſcriptionibus dicitur *Melitius*, neque ſatis conſtat de Præfectura eius; vtrum eam in Italia, an Gallia geſſerit. Conſule dicta in Commentario ad *leg. 41. de Epiſcop.*

MENANDER ſub Conſtantino Magno ſine dignitate Anno D. 321. *lex 2. de operibus publicis.* A. D. 322. *l. 2. de alimentis, quæ inopes par.* In *hac leg.* fit mentio *Africæ.* A. D. 326. *l. 4. de curſu publico:* ſine die & Coss. *l. 5. Cod. Iuſt. de vectigalibus.* Fuit hic procul dubio PP. Italiæ, vt patet ex *d. l. 2. & d. l. 4.* vbi Africæ, & Proconſulum fit mentio.

MENANDER ſub Valentiniano Sen. ſine dignitate A. D. 364. *lex 17. de curſu publico.* Dat. Med. Hunc Menandrum PP. Galliarum fuiſſe putem, arg. *l. 28. & 30. eod. tit. de curſu publico.* Vid. *not. b.* ad *d. l. 18.*

MENANDRIVS ſub Theodoſio Magno A. D. 385. Vicarius Aſiæ. *l. 2. de calumniatorib.*

MEROBAVDES ſub Valentiniano Sen. & ſub Gratiano Conſul cum Gratiano A. IV. Anno D. 377. Iterum Conſul cum Saturnino Anno Domini 383. Vide Pagium *in Critic. h. a.* & *Faſtos* Reland.

MEROBAVDES hic ταξίαρχος Magiſter peditum in Gallia vna cum Equitio, cuius meminit Philoſtorgius, *lib. 8. cap. 1.* Marcellinus, *lib. 30. cap. 5. & 10.* in geſtis Anni 375. Zoſimus *lib. 4. cap. 17. & 19.* Eius opera Valentinianus Iun. ad Imperium euectus eſt, Anno 375. Tandem iuſſu Maximi Tyranni mortem ſibi conſciuit, vt refert Pacatus, *in Panegyrico cap. 28.* Merobaudes Dux Ægypti ſub Theodoſio Magno A. D. 384. *l. 43. de appellat.*

MESSALA ſub Theodoſio Magno PP. Anno D. 388. *l. vltim. Cod. Iuſt. de modo multar.* vide quæ ad eam not. *in Chronol.* & quæ mox dicam. Sub Honorio Imp. PP. A. D. 396. *l. 55. de appellat.*
A. D. 399. Theodoro V. C. Coss *l. 9. de cenſitorib.* Dat. Mediol. agitur hac lege de terris Læticis. *l. 8. de prædiis nauiculariorum: l. 28. de nauiculariis: l. 14. de Iudæis: l. 4. de itinere muniendo: l. 3. de his, quæ ex publ. collat.* Dat. Med. *l. 1. de fabricenſis: l. 161. de Decurionib. l. 6. de Quæſtionib. l. 8. de contrah. empt. l. 5. & 6. de canone frum. V. R. l. 15. de exactionib. l. 4. ſeu vltim. de dilationibus.* Poſt alia Dat. loco non addito. *l. 16. de Palatinis*

latinis S. L. Dat. Med. *l. 8. de Aquaductu.* Dat. Med. Agitur *hac leg.* de *Campania.*
A. D. 400. Stilichone & Aureliano Coss. *l. 1. de patronis horreorum Portuenſ.* Dat. Altino. *l. 1. de Conſularibus.* Dat. Aquileiæ. *l. 59. de curſu publico: l. 5. de locatione fundorum.* Dat. Mediol. Agitur *hac lege* de fundis *Templorum. l. 2. de diſcuſſoribus: l. 60. de curſu publico.* Dat. Mediol. *l. 1. de his, qua potentiorum nom.* Dat. Med.
A. D. 403. Theodoſio & Rumorido Coss. *l. 3. Cod. Iuſt. de adſeſſoribus.*
Sine die & Coss. *l. 2. Cod. de collat. fundorum fiſcal.* &c.
Ad hunc *Meſſalam* duodecim extant *lib. 7.* Symmachi epiſtolæ: qui & Præfecturam eius Prætorianam indicat *epiſt. 80. 81. 82. 87. 88. 90.* patitet vt Rutilius Numatianus *lib. 1. Itiner. v. 268. ſequ.*

Carmine Meſſala nobilitatus ager.
Hic & Præfecto nunc Pratoria rexit,
Sed menti & lingua gloria maior ineſt.

Meſſalæ quoque PP. nomen inſcribitur *l. 6. ſeu vltim. Cod. Iuſt. de modo multarum,* Anno D. 388. ſed vitium in *ea leg.* eſt. In ea enim agitur de Comite Orientis & de Præfecto Auguſtali; cum vero Meſſala Præf. Præt. Italiæ fuit, vt liquet ex legibus hic adductis, alterius PP. nomen ſine dubio reponendum eſt.

MESSIANVS ſub Valentiniano Iun. Proconſul Africæ A. D. 385. Arcadio A. I. & Bautone Coss. Inſcribitur ei *l. 13. de iure fiſci.* Huius *Meſſiani* mentio quoque apud Auguſtinum *lib. 3. contra Petilianum, cap. 25.* qui & diſerte eum hoc ipſo Anno Bautone Cos. Proconſulem Africæ fuiſſe indicat.
Comes R. P. A. D. 389. *l. 3. vnde vi.* Dat. Treuiris ſub Valentiniano Iun. & ſub Honorio A. D. 395. *l. 20. de extraord.* Dat. Med.

AVRELIVS MIMENIVS ſub Conſtantio A. D. 346. ſine dignitate *l. 4. de fide inſtrumentorum.*

MINERVIVS, ſub Honorio Imp. Comes R. P. A. D. 397. Cæſario & Attico Coss. *l. 14. de tyronibus:* vbi de Æterna Vrbe agitur *l. 1. Cod. Iuſt. de officio Com. S. Palatii.* Dat. Kalend. Ianuar. Mediol.
A. D. 398. *l. 25. de annona & trib.* Dicitur hæc lex in ſubſcriptione *PP. in programmate Vari V. C. Vicarii Vrbis Rom.* Sine die & Coss. *l. 4. Cod. Iuſt. de locat. prad. ciuil.*
Ad hunc *Mineruium* extant quindecim Symmachi epiſtolæ *lib. 4.* ab *epiſt. 35.* Meminit eiuſdem & *d. lib. 4. epiſt. 18. 20. 29 30.* & *lib. 7. epiſt. 58.* vbi eum Illuſtrem Virum vocat & litteratum Sacerdotio præditum. Quinimo Comitem eum R. P. fuiſſe aperte indicat *d. lib. 4. epiſt. 20. in fin.* & *epiſt. 37. 40. 42. 43.* Ex eodem Symmacho patet, fuiſſe natione Gallum, Protadii fratrem.

MODESTVS ſub Valente Imp. PP. A. D. 365. *l. 63. de Decurionibus:* refero hanc legem in Commentario ad Annum D. 373. *l. 35. de appellationib. l. 17. quorum appellat. non recip. l. 19. de Epiſcopis: l. 8. de maleficis.* Referendæ hæ leges ad A. 350. vel 373.
A. D. 366. *l. 14. de annona & tributo.* Referenda ad Annum D. 371. In *lege 4. Cod. Iuſt. de agricolis cenſitis,* quæ ex hac deſumpta eſt, perperam *Modeſtinus* vocatur.
A. D. 370. *l. 6. de Tyronibus.*
A. D. 371. *l. 7. de cenſu: l. 14. de nauiculariis: l. 74. de Decurionibus: l. 1. de conlatione æris: l. 76. de Decurionibus.*
A. D. 372. *l. 1. ne collatio per logogr. l. 1. de naufragiis: l. 6. de murilegulis.*
Conſul cum Arintheo A. D. 372. Vide Pagium in *Critis.* & Relandi *Faſtos.*
PP. A. D. 373. *l. 6 de reparat. appellat.*
A. D. 377. Gratiano IV. & Merobaude *l. 3. de militari veſte: l. 7. de tyronibus: l. 79. de Decurionibus: l. 17. de erogat. mil. ann. l. 8. Cod. Iuſt. de adific. priu.*
Modeſtus hic integro nomine vocatur *Domitius Modeſtus* apud Idacium in Faſtis A. D. 369. Valentiniano N. P. & Victore Coss. Vid. Scaligeri *Theſaur. Temp. pag. 31.* Antea ſub Conſtantio fuerat Comes Orientis Anno D. 359. vide Ammianum Marcellinum, *lib. 19. cap. 12.* Ad eum extant quinque Libanii epiſtolæ ex editis hactenus Latine *lib. 3. epiſtola 101. 103. 260. 262. 302.* quadraginta vero quinque in Vaticano Græcarum Libanii epiſtolarum Codice: puta *lib. 1. epiſt. 27. 39. 77. 81. 82. 86. 89. 91. 135. 144. 149 162. 175. 177. 178. 181. 186. 187. 201. 213. 223. 258. 259. 275. 290. lib. 2. epiſt. 14. 21. 30. 31. 200. 203. 213. 223. 227. 284. l. 3. epiſt. 57. 73 74. 79. lib. 4. epiſt. 103. 192. 203. 256. lib. 5. epiſt. 53. 83.* In Regio Codice quadraginta. Epiſtolas Libanii omnes, Modeſto inſcriptas, vide *Indic. 2. Edit. Libanii Cl. Wolfii.* Meminit *epiſt. 32. Edit. Wolff.* ad Iamblichum; & eius elogium continet *Epiſtola Libanii 95. Edit. cit.* De eodem Valeſ. *in Marcellinum lib. 29. cap. 1.* Extant & Baſilii ad eundem epiſtolæ ſex: puta *274.* ſiu. *104. Edit. Benedictin.* vbi Præfecturam eius Prætorianam deſignat, *ἐπὶ τῆς μεγάλης σου καὶ ὑπερφυοῦς ἐξουσίας: epiſt. 275.* ſiu. *Epiſt. 110. Edit. Benedictin.* vbi *ἄνδρα τοιοῦτον* vocat, eiusque *πρόσταγμα* indicat, *epiſt. 276.* ſiu. *111. Edit. Benedict.* ibi. *μεγαλότητι ἐξουσίας:* item mox vocat *φιλανθρωπότατον τῶν ὑπάρχων; epiſt. 277.* ſiu. *279. Edit. cit.* vbi *περιφάνειαν* ei tribuit, item *ὑπερέχοντα* vocat: *epiſt. 278.* ſiu. *280. Edit. cit.* vbi rogat eum, vt ad Præſidem Prouinciæ mandatum emittat: *epiſt. 279.* ſiu. *281. Edit. cit.* inquit, *τῆς ὑπερφυοῦς σου ἐξουσίας.* Frequens eius quoque mentio apud Ammianum Marcellinum, *lib. 29.* in geſtis Anno D. 370. *cap. 1.* & in geſtis Anno 374. *lib. 30. cap. 4.* apud Zoſimum, *lib. 4. cap. 11. & 14.* Gregorium Nazianzenum *in Monodia Baſilii,* ſeu *Orat. 20. num. 72. 73. pag. 348. 349. Edit. Colonienſ. ſiu. Lipſ. apud Weidman.* Socratem, *lib. 4. cap. 13. & 14.* Philoſtorgium, *lib. 9. cap. 11.* Quo anno PP. factus fuerit, diſquiro ad *l. 63. de Decurion.* Fuit hic Modeſtus Arianus & ab Arianis baptizatus, vt refert Gregorius *l. c.* hinc Valenti charus, quem variis etiam blanditiarum artibus ſibi conciliauit, vt retineret diutius Præfecturam. Iuuat id ſcire, vt rectius poſſint intelligi variæ ad hunc datæ conſtitutiones, quibus catholicæ eccleſiæ addictis, & monachis præſertim fit iniuria.

MONAXIVS ſub Theodoſio Iun. P. V. A. D. 408. Baſſo & Philippo Coss. *l. 19. de Palatinis S. L.* huius legis inſcriptio præfert *PP. l. 15. de annonis ciuic.* Dat. Conſtantinop.
A. D. 409. *l. 47. de operibus publicis: l. 1. de frum. Vrbis Conſtantinop. l. vltim. Cod. Iuſt. qui dare tutores:* Monaxii huius P. V. Conſtantinop. meminit auctor Chronici Alexandrini Anno 409. *pag. 716. Edit. Raderi.*
PP. A. D. 412. *l. 12. Cod. Iuſt. de offic. Rector. Prou.* Forte ad Annum D. 415.
A. D. 414. *l. 16. de Medicis & Profeſſoribus: l. 12. de Senatoribus & glebali collatione. Has lege* dicitur P. V.
A. D. 416. Theodoſio VII. & Palladio Coss. *l. 182. de Decurionib. l. 23. de pœnis.* Dat. Eudoxiopoli.

opoli. *l. 11. de indulgent. debitor.* Dat. Heracleæ. *l. 42. de Epiſcopis*, quæ eſt *l. 17. Cod. Iuſt. eod. tit.* vbi male in vulgatis edit. expreſſum, *Maximo. l. 15. de Legatis: l. 1. de Præpoſitis laborum: l. 8. & 9. de domeſticis: l. 2. Cod. Iuſt. de offic. milit. Iudicum.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 417. *l. vlt. de donationibus: l. 4. ne Iudæus Chriſt. manc. l. 1. de Comitibus & Tribunis: l. 2. de venatione ferarum.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 418. *l. 43. de Epiſcopis: l. 183. de Decurionibus: l. 21. de luſtrali collat.* Dat. Conſtantinop.
A. D. 419. *l. 66. de appellationibus. l. 24. de pœnis.* Dat. Conſtantinop. Eodem anno & Conſul prodiit, cum Plinta. Vide Pagii *Critic. ad Annal. Baron.* & Relandi *Faſt.*
A. D. 420. *l. 10. Cod. Iuſtin. de ædificiis priuatis.* Data Conſtantinop. *Hac leg.* nominantur Prouinciæ Orientales.

MVSELLIVS ſub Theodoſio Iun. Præpoſitus S. Cubiculi A. D. 414. in ſubſcriptione *l. 9. de indulg. debit.* Dat. Conſtantinop.

MVSONIANVS ſub Conſtantio PP. A. D. 354. *l. 5. de curſu publico.* A. D. 356. *l. 2. de Legatis, Hac leg.* fit mentio Auxumitarum & Homeritarum. Proconſul Achaiæ fuit prius poſt Vetranionem & Magnentium deuictos. Vide Libanium *de vita ſua pag. 29. Edit. Morell* Mox poſt Domitianum cæſum, PP. Anno D. 354. teſtis Libanius *de vita ſua pag 37. Edit. cit.* & Ammianus Marcellinus, *lib. 15. extremo.* Huius Muſoniani meminit quoque Valens *l. 14. de nauiculariis.* Hic antea *Strategius* vocabatur, teſte Ammiano Marcellino, *lib. 15. extremo*, & Anno D. 356. *lib. 16. cap. 9.* & vtrobique vide eius elogium & in geſtis Anni 358. *lib. 17. cap. 5.* Ad Strategium ſunt Libanii *Epiſt. 347. 359.* & *396. Edit. Wolff.* vbi eum Antiochenum facit. Eiusdem meminit *epiſt. 173. Edit. cit.* ad Priſcianum, & *de vita ſua pag. 29. Edit. Morell.* Hic idem Muſonianus Comes eſt, & Arianus, qui Sardicenſi Concilio interfuit A. D. 347. cuius apud Athanaſium mentio *epiſt. ad ſolitar. vitam ag. pag. 818.* & *Apolog. 2. ad Conſtantium pag. 754. Tom. I. Oper. Edit. Lipſ.* Hic item antea a Conſtantio *Proconſul Achaiæ* factus extincta Magnentii factione: teſtis Libanius *de vita ſua pag. 29. 37. 39. Edit. Morell.* qui & Præfecturam Prætorianam Orientis eius memorat *pag. 37.* ibi, *πρότερον δὲ ἦν ἀφιγμένος ἀρχὴν ἔχων, ἣ τῶν ἄλλων ἄρχει, ϛρατήγιος, ac prius quidem aduenerat, cum dignitate, quæ aliis imperat, Strategius.* Ibidem eius manſuetudinem & lenitatem commendat, quemadmodum & Marcellinus. Hermogenes ei in Præfectura Prætoriana ſucceſſit, Libanius *de vita ſua, p. 39. Edit. citat.*

MVSONIVS ſub Conſtantio Comes & Magiſter Officiorum. Fit eius mentio Anno D. 357. in *l. 8. de curſu publico*, quæ lex data eſt ad Taurum PP. Meminit huius & Libanius *Orat. pro Ariſtophane, p. 213. Edit. Morell.* Forte & *epiſt. 465.* in MS. Regio ſiu. *ep. 471. Edit. Wolff.* Ad eundem *epiſt. 472. Edit. cit.*

MVSVFILVS (Muſofilus) ſub Valentiniano Imp. Vicarius Afric. A. D. 363. imo 368. *l. 3. de prædiis nauiculariis.*

MYGDONIVS ſub Conſtantino Magno Caſtrenſis S. Palatii A. D. 315. *l. 1. ſi petitionis ſocius.* Dat. Antiochiæ. Mygdonio (forte huius filio) inſcribuntur duæ Libanii Antiocheni epp. in Codice Vaticano & in Regio *lib. 3. epiſt. 249. 290. epiſtola 511. 501. epiſt. 456. 465. Conſule Indicem Edit. Wolff.*

N

NAMATIVS ſub Honorio Magiſter Officiorum A. D. 412. *l. 15. de Agentibus.* Dat. Rau.

NARSES ſub Theodoſio Iun. V. Sp. Comes & Caſtrenſis ſacri Palatii A. D. 416. *l. 1. de Caſtrenſianis.* Dat. Conſtantinop.

NATALIS Dux (Sardiniæ) Fit eius mentio a Theodoſio Magno Anno D. 382. *l. 3. ad L. Iul. repetund.* Dat. Conſtantinop. Vid. *not. e. ad leg. cit.*

NEBRIDIVS ſub Theodoſio Magno Comes R. P. A. D. 382. *l. 16. de petitionibus.*
A. D. 383. *l. 4. de locat. fundor.* Dat. Conſtantinop.
Sine die & COSS. *l. 2. Cod. Iuſt. de locatione præd. ciuil.* Vbi MS. diſerte habet Nebridio Com. R. P. male in editis *Nibrio*, & in Niuellíano, *Inibrio.*
A. D. 383. *l. 18. de petitionibus: l. 5. de Palatinis S. L. & R. P.* Dat. Conſtantinop.
Sine die & COSS. *l. 4. & 5. Cod. Iuſt. de fundis rei priuatæ.*
P. V. A. D. 386. Honorio NP. & Euodio COSS. *l. unic. de honoratorum vehiculis.* III. Kalend. Febr. *l. 1. de Aedilitiis actionibus*, III. Kalend. Iul. Dat. Conſtantinop.
Sine die & COSS. *l. vnic. Cod. Iuſt. de officio Præfecti Vigilum.* Vbi inſcriptio perperam habet *Nebridio Præfecto Vrbis.* Ex cuius legis contextu apparet *eam leg.* Conſtantinopoli datam a Theodoſio Imp. Nebridii huius P. V. Conſtantinopol. meminit quoque Palladius *in Lauſiaca, in Olympiade, p. 139.* Nebridio quoque inſcribitur in Codice Vaticano Libanii *epiſt. 202. lib. 4.* ſiu. *Epiſt. 1391. Edit. Wolff.*

NEBRIDIVS ſub Arcadio Proconſul Aſiæ A. D. 396. *l. 56. de appellationibus.* Dat. Conſtantinop.
Sine die & COSS. *l. 2. Cod. Iuſt. in quibus cauſis coloni.* In *cuius legis* inſcriptione Com. Aſiæ, loco Proconſulis Aſiæ eſt editum.
An hic, an ſuperior Nebridius eſt, de quo agit quemque prædicat Hieronymus *epiſt. ad Viduam ipſius Saluinam*, vbi honorum culmen ei tribuit, Apparitorum cateruas, honoris infulas.

NECTARIVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Conſtantinopol. Meminit eius Theodoſius Anno D. 381. *l. 3. de fide Catholica:* qua fidem eius pro Catholicæ fidei exemplari proponit. Ad hunc Nectarium extant quoque quatuor Gregorii Nazianzeni epiſtolæ: puta 51. 52. 226. 227. vt & oratio ad eundem *p. 721. Edit. Paris. & Colon.* Frater huius Arſacius, *v. ſupra.* Plura de eo inuenies *not. g. ad leg. cit.*

NECTARIVS ſub Theodoſio Iuniore Vicarius Ponticæ A. D. 435. *l. 8. de Principibus Agentium in rebus.*

NEMESIANVS ſub Conſtantio Comes A. D. 340. *l. 30. de Decurionib.* Dat. Beſſæ. V. P. Comes Largit. A. D. 345. *l. 5. de exactionib.* Dat. Nizibi.

NEOTERIVS ſub Theodoſio Magno PP. A. D. 380. *l. 1. ad L. Iul. repetundarum: l. 3. de Tabulariis: l. 81. & 82. de Decurionib.* Dat. Theſſalonicæ. *l. 9. de tyronib. l. 3. de deſertorib.* PP. Antiochiæ. *l. 11. de filiis mil. appar.* Dat. Sirmio. vbi inſcriptio ſic habet, Habe Neoteri K. NB.
A. D. 381. *l. 5. de deſertorib.*
Sub Valentiniano Iuniore PP. A. D. 384. *l. 43. de curſu publico.*
A. D. 385. *l. 8. de indulgent. criminum: l. 16. de extraord. l. 6. de iuriſdictione.* Dat. Med. *l. 2. ne conlation. tranſl. l. 110. de Decurionib. l. 15. de cohortal. l. 2. quid probare deb. l. 4. finium regund.*

cuius inſcriptio ſic habet, *Neoteri PF. P. O. K. N.* i. e. *Praf. Prator. Kariſſimo Nobis.*
PP. A. D. 390. *l. 3. de theſauris.* Dat. Conſtantinop. VI. Non. Mart. *l. 7. de Curioſis.* Dat. V. Kal. Iun. Conſul eodem Anno 390. cum Valentiniano IV. Ad hunc Neoterium extant Symmachi epiſtolæ *lib. 5.* ab *epiſt. 38.* ad *46.* e quibus *ep. 39.* data eſt poſt Victoriam de Maximo Tyranno, id eſt poſt Annum 388. *epiſt.* vero *46.* Anno D. 392. Idem & *lib. 5. epiſt. 38.* de hoc Neoterii Conſulatu agit. Conſule Ant. Pagium *in Critic. ad an. 390.* & Petr. Reland, *in Faſt.* Prior probat, hunc Neoterium A. D. 390. fuiſſe PP. Illyrici Orientalis, & in Oriente etiam prodiiſſe Conſulem. Ante decennium autem, anno ſcilicet 380. adminiſtrauit Præf. Prætorianam Orientis, quod aſſertum leges in *Præfat. ad Tom. 3.* huius Cod.

NESTORIVS ſub Arcadio Comes diſpoſitionum. Fit eius mentio Anno D. 397. in *l. 10. de proximis.* Dat. Conſtantinop. Comes R. P. A. D. 401. *l. 6. de locatione fundorum.* A. D. 405. *l. 18. de Palatinis S. L.* Dat. Ancyræ. Sine COSS. *l. 18. ſeu vlt. Cod. Iuſt. de reſcind. vendit.*

NESTORIVS ſub Honorio Comes & Dux A. D. 406. Arcadio VI. & Probo COSS. *l. vltim. quorum appellat.* Dat. Rau. Mentio fit *hac leg.* Tripolitanæ Prouinciæ.

NESTORIVS hæreticus ſub Theodoſio Iuniore. De eo agit Theodoſius Iun. Anno D. 435. *l. vltim. de hareticis.*

NEVITTA COSS. cum Mamertino Anno D. 362. vide Ammianum Marcellinum, *lib. 21. c. 10.* qui ita de eo: *Mamertino in Conſulatu junxit* (Iulianus) *Neuittam, nec ſplendore, nec vſu, nec gloria horum ſimilem, quibus magiſtratum ampliſſimum detulerat Conſtantinus, contra inconſummatum & ſubagreſtem, & quod minus erat ferendum, celſa in poteſtate crudelem.* Hic ſub Conſtantio A. D. 358. equeſtris turmæ præpoſitus fuit, vti legimus apud cit. Marcellin. *lib. 17. c. 6.* & a Iuliano A. D. 361. Magiſter armorum per Gallias factus eſt, Idem *lib. 21. c. 8.* Eius meminit Zoſimus *lib. 3. c. 21.* Fuit autem natione Gothus, vti probat Valeſius *ad Marcell. lib. 21. c. 10.* & Deorum cultui addictus, Iulianoque eam ob cauſam acceptus.

NICENTIVS ſub Valentiniano Iuniore Præfectus annonæ A. D. 385. *l. 5. Cod. Iuſt. de diuerſis reſcriptis.* Dat. Med.

NICENVS (al. Decio. al. Cynegio. Malim, *Monaxio* vel *Nicetio.*) PP. ſub Theodoſio Iun. Anno D. 418. *l. 4. de ſacro S. Cub.*

NITENTIVS ſub Valente. Meminit eius Gratianus Anno 377. *l. 2. ne ſanctum baptiſma*, ad Flauianum P. C. Africæ. Dat. Conſtantinop. (vitioſe.) Nicentii Tribuni & Notarii meminit Ambroſius, *epiſt. 64.* ſiu. *46. Edit. Pariſ.* Ad Nicentium Libanii quoque extat *epiſtola 1114.* eiusque meminit *Epiſtol. 20. 200. 367.* & alibi, Nicentii autem nomen, loco Nitentii, in *dict. l. 2.* reſcribendum eſſe cenſeo.

O

OCTAVIANVS: ſub Conſtantino Magno Comes Hiſpaniarum A. D. 317. Gallicano & Baſſo COSS. *l. 4. de Decurion. l. 1. de accuſat.*
Corrector Lucaniæ & Brittiorum A. D. 319. Conſtantino A. V. & Licinio Cæſ. COSS. *l. 2. de Epiſcopis: l. 1. de filiis militar. apparitor.* Acc. Regio.

OLYBRIVS ſub Conſtantio Imp. Proconſul Africæ A. D. 354. *l. 7. de curſu publico.* Dat. Antiochiæ. In veteri inſcriptione, Romæ reperta, quæ legitur *apud Gruterum CCCLIII. 2.* integrum, *Q. Clodii Hermogeniani Olybrii*, occurrit nomen, eiusque Proconſulatus fit mentio, inter reliquas dignitates:

> TYRANIAE ANICIAE
> IVLIANAE C. F. CONIVGI
> Q. CLODI HERMOGENIANI
> OLYBRII V. C
> CONSVLARIS CAMPANIAE
> PROCONSVLIS AFRICAE
> PRAEFECTI VRBIS
> PRAEF. PRAET. ILLYRICI
> PRAEF. PRAET. ORIENTIS
> CONSVLIS ORDINARII
> FL. CLODIVS RVFVS VF.
> PATRONAE PERPETVAE

P. V. A. D. 357. *l. 9. de nauicular.* ibi autem *Orphyti* nomen ſubſtituendum videtur. vid. *not. b. ad hanc legem.*
Sub Conſtantio ſine dignitate A. D. 361. *l. 4. de inofficioſ. teſtament.* & *l. vn. de inofficioſ. donat.* Sed in vtraque lege reponendum P. V.
P. V. ſub Valentiniano Sen. *l. 2. de poſtulando.* Referenda hæc lex ad an. 368. & plenior exſtat *l. 6. Cod. Iuſt. de poſtulando.*
A. D. 368. P. V. *l. 3. de reparat. appellat. l. 9. de piſtoribus. l. 9. pœnis: l. vn. de mancip. thermarum: l. 10. de piſtoribus: l. 4. de indulgent. criminum: l. 19. quorum appellationes.*
A. D. 369. P. V. *l. 2. de centonariis: l. 16. de fide teſtium: l 1. de fructib. & litis expenſ. l. 5. Cod. Iuſt. de feriis: l. 13. de piſtoribus: l. 4. de reparat. appellat. l. 1. de quaſt. l. 13. de nauicular.*
A. D. 370. P. V. *l. 9. de Medicis & Profeſſoribus: l. 1. de ſtudiis liberal. V. R. l. 7. Cod. Iuſt. de poſtulando: l. 17. de pratoribus.* Conſulatus numerus non eſt additus.
A. D. 373. *l. 5. de reparat. appellat.* Dat. Altino. Referenda autem hæc lex eſt ad A. D. 368.
A. D. 379. Conſul prodiit in Occidente cum Auſonio. Vid. *Chronologiam*, Pagium *in Critic.* & Relandi *Faſtos*, & *veterem Inſcriptionem* ſupra adductam.
De hoc Olybrio P. V. Ammianus Marcellinus *lib. 28. cap. 1.* agit, & *cap. 4. eod. libr.* elogium eius apponit, ſimul & differit de Ampelio eius ſucceſſore. Locus autem Claudiani in Panegyr. in Olybrii & Probini Conſulat. *v. 30.* ſequ. non ad hunc, ſed ad alium Olybrium, de quo mox, pertinet.

OLYBRIVS ſub Valentiniano Sen. A. D. 370. Conſularis Tuſciæ *l. 72. de Decurion.* Ad hunc forte pertinet Inſcriptio Romana *apud Gruterum CCCXCII. 5.*

> C. CLODIO HERMOGENIANO
> OLYBRIO V. C. FRATRI
> ADMIRANDAE PIETATIS
> FALTONIVS PROBVS ALYPIVS V. C

Conſule Reineſium *ad Inſcript. pag. 70.* & *Epiſtol. 69. ad Rupertum.*

OLYBRIVS Conſul A. D. 395. cum Probino. Vterque filius *Sexti Anicii Petronii Probi* Conſulis & PP. de quo infra, & *Anicia Faltonia Proba*, quam Baronius perperam cum *Faltonia Proba Poëtria* confundit. Peperit hæc *Anicia* filios tres, *Anicium Probum* Conſulem A. D. 406. cum Arcadio, *Anicium Probinum*, & *Anicium Hermogenianum Olybrium*, Conſules A. D. 395.

395. Hinc lucem capit marmor *apud Gruterum CCCCL. 2.*

SEXTO PETRONIO PROBO V. C
PROCONSVLI AFRICAE
PRAEFECTO PRAETORIO
QVATER ITALIAE ILLYRICI
AFRICAE GALLIARVM
CONSVLI ORDINARIO
PATRI CONSVLVM
ANICIVS PROBINVS V. C
CONSVL ORDINARIVS
ANICIVS PROBVS V̄C̄
QVAESTOR CANDIDATVS FILII
MVNVS SINGVLARI RELIGIONI
DEBITVM DEDICARVNT

Et alterum *ibidem num. 3.*

SEXTO PETRONIO PROBO
ANICIANAE DOMVS
CVLMINI PROCONSVLI
AFRICAE PRAEFECTO
PRAETORIO QVATER
ITALIAE ILLYRICI AFRI
CAE GALLIARVM CON
SVLI ORDINARIO CON
SVLVM PATRI ANICIVS
HERMOGENIANVS
OLYBRIVS ET ANI
CIA IVLIANA C. F. EIVS
DEVOTISSIMI FILII
DEDICARVNT

Anicia Iuliana in lapide non confundenda eſt cum *Anicia Iuliana Turania* ſiue *Tyrania*, uxore *Q. Clodii Hermogen. Olybrii*, de quo ſupra. Neque *filiorum* nomine intelligi debent frater & ſoror, quod credidit Baronius *in Annal. ad an. 395.* verum maritus *Olybrius* natura filius Probi & Faltoniæ Probæ, & uxor eius *Anicia* nurus Probi Probæque. Scimus enim ex Hieronymi *epiſtola ad Demetriadem*, quæ filia huius Olybrii, & neptis Faltoniæ Probæ erat, Probo præter tres, quos ſupra memoraui, filios, filiam nullam fuiſſe. Conſule *citatam epiſt. Hieronym.* & multa, hæc illuſtrantia, ibidem legas. Huc pertinet etiam Claudiani *Panegyricus in Olybrii & Probini Conſulatum*, qui *v. 31.* patrem Conſulum, *Probum*, laudibus ornat:

Viuit adhuc, completque vagis ſermonibus aures
Gloria fuſa Probi

Et *v. 62.* canit filios *Probinum* & *Olybrium* Conſules, ſuperaſſe patrem:

Sed nati *vicere* patrem, *ſolique merentur*
Victores audire Probi. *Non contigit illi*
Talis honor, prima cum parte vireſceret aui,
Non Conſul cum fratre fuit.

Conſule Anton. Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. ad an. 395.* vbi de Olybriis aduerſus Baronii ſententiam multa diſputat. Reineſius *Epiſt. 69. cit.* omnem Hermogenianam & Aniciam familiam illuſtrat, & multa collegit in Inſcriptionum opere. Adde Relandum *in Faſtis.*

OLYMPIVS ſub Honorio Magiſter Officiorum A. D. 408. *l. 42. de hæreticis.* Dat. Rau. De hoc Olympio Magiſtro Officiorum Zoſimus. *lib. 5. cap. 32. 33. 34. 35.* Olympiodorus *apud Photium Cod. LXXX.* Philoſtorgius, *lib. 12. hiſtor. Eccleſ. cap. 1.* Ad eundem extant duæ Auguſtini epiſtolæ, 124. ſiu. *96. Edit. Benedictin.* vbi de celſo & ſublimi honore ei delato gratulatur, eique cauſam Bonifacii commendat apud Imperatorem, & *epiſt. 129.* ſiu. *97. Edit. Benedictin.* vbi & *Comes* vocatur, eumque rogat, vt confirmentur leges de Idolis confringendis & hæreticis corrigendis, quæ viuo Stilichone in Africam miſſæ fuerant, quas neſciente Imper. latas, Pagani & hæretici iactabant. Plura de eo dixi ad *Philoſtorgium.*

OPTATVS ſub Conſtantino Magno Conſul cum Paulino Anno D. 334. Optatus Patricius ſub eodem memoratur a Zoſimo *lib. 2. cap. 40.* Vid. Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. h. a.* & Relandi *Faſtos.* ibique lapides adductos.

OPTATVS ſub Theodoſio Magno Præfectus Auguſtalis. Ad quem Hypobolimæa *l. 5. de epiſcopali iudicio* data dicitur. Ad Optatum extant duæ Libanii epp. in Cod. Vaticano, *lib. 5. epiſt. 188.* & *lib. 6. epiſt. 38.* & *in Edit. Wolffii epiſt. 841. 1028.* Eiusdem mentio fit fine *epiſt. 73.* in Cod. Pariſ. & *Epiſt. 78. Edit. Wolff.* Sub Arcadio P. V. A. D. 398. *l. 160. de Decurionibus.* Dat. Conſtantinop. Arcadius aperte ſe *huius legis* auctorem facit. Male autem hæc lex *Optatii* nomen præfert. A. D. 405. *l. 4. de vſuris.* Dat. Niciæ.
Huius *Optati P. V.* meminit Socrates, *lib. 6. c. 18. in fin.* in rebus Chryſoſtomi in exilium abducti, & incendii eius occaſione exorti, (quod Anno 404. ſuperiori congruit) Theodorus item Diaconus apud Palladium, *in dialogo de vita Chryſoſtom.*

OPTIMVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Antiochenus (Piſidiæ) A. D. 381. Eius meminit Theodoſius Magnus *l. 3. de fide Catholica.* Ad hunc extat Baſilii *epiſt. 317.* ſiv. *260. Edit. Benedictin.* Socrates *lib. 5. cap. 8.* Theodoretus *lib. 4. cap. 30.* & *lib. 5. cap. 8.* Nicephorus *1. cap. 44.*

OREBIVS in quibusdam Codd. *l. 4. Cod. Iuſt. de fundis rei priu.* ſine die & COSS. Hoc nomen ſine dubio mendoſum eſt.

ORIENTIVS, ſub Valentiniano Iuniore & Theodoſio Magno Vicarius Vrbis Romæ A. D. 390. *l. 6. de adulteriis.* In aliis Codd. legitur *Orontius* & *Origenius.* vid. *not. a.* ad *d. l.*

ORION ſub Conſtantino & Conſtante V. C. A. D. 348. *l. 2. ſi petitionis ſocius.* Comes R. P. A. D. 353. *l. 8. de petitionibus.*

ORICVS PP. ſub Valentiniano & Valente, *l. 5. Cod. Iuſt. de agricol. & cenſit.* ſine die & Conſule. Reponendum autem videtur *Atticus.*

ORPHITVS ſub Conſtantio Imp. P. V. per ſex annos ferme Anno D. 354. *l. 7. de Prætorib. huic legi* ſubnotatus perperam Conſulatus Anni ſuperioris 353. *l. 1. de raptu vel matrim. ſanct.*
A. D. 355. *l. 3. de reuocandis donat. l. 7. de donationib. l. 2. de Piſtorib.*
A. D. 356. *l. 3. de ſepulchro viol.* vbi dignitas omiſſa.
A. D. 357. *l. 1. qui petant.* vbi inſcriptio ſic habet, *Haue Orphite Kariſſ. Nob. l. 2. de gladiatoribus.*
A. D. 358. *l. 4. de reuocandis donation.*
A. D. 359. Euſebio & Hypatio COSS. *l. 1. de calcis coctoribus.* Sine die & COSS. Eidem Orphito P. V. inſcribuntur duæ leges Codice Iuſt. *l. 6. de dignitatibus: l. 1. de quadriennii præſcript.* Conſtantino tribuitur.
Orphitus hic integro nomine *Memmius Vitraſius Orphitus.* Meminit eius & Symmachus gener ipſius, *lib. 9. epiſt. 121.* & *lib. 10. epiſt. 47.* Hic eſt & quem Symmachus in carmine *lib. 1. epiſtola 1.* ſcribit *Leges dediſſe Æneadis*, id eſt P. V. fuiſſe; quod ad Orſitum, qui Senatusconſulti Orſitiani auctor fuit, perperam nonnulli referunt. Vide

Cl. Iuretum in *obſeruat. ad Symmach. lib. 9. ep. 121.* Primam Præfecturam hic geſſit Anno D. 353. a VI. Idus Decembris: eamque continuauit toto Anno 354. vt teſtatur Auctor Notitiæ *Præfectorum Vrbis.* De eadem eiuſdem Præfectura Ammianus Marcellinus, *lib. 14. cap. 6.* eo ipſo anno 354. De ſecunda eius Præfectura idem Marcellinus, *lib. 16. cap. 10.* & *lib. 17. cap. 4.* & vetus Inſcriptio apud *Gruterum XXXVIII. 6.*

APOLLINI SANCT
MEMMIVS VITRAS
ORFITVS V. C
BIS PRAEF. VRBI
AEDEM PROVIDIT
CVRANTE FL. CLAVDIO
EVANGELO V. C COMITE

ibidem pag. *CCLXXXIV. 8.*

DOMINO NOSTRO
CL IVLIANO
NOBILISSIMO AC
FORTISSIMO CAES

MEMMIVS VITRASIVS
ORFITVS V. C. ITERVM
PRAEF. VRB. IVDEX
SACRAR. COGNITION
TERTIVM D. N. M. Q. EIVS

ibidem pag. *CCCCXXXVIII. 1.* omnes Orphiti huius honores, mancipum corpus in ſtatua expreſſit.

HONORI
MEMMIO. VITRASIO. ORFITO. V. C
NOBILITATE. ACTIBVSQVE. AD. EXEM
PLVM. PRAECIPVO. PRAEFECTO. VRBI
ET. ITERVM. PRAEFECTO. VRBI. PROCON
SVLI. AFRICAE. AC. TERTIO. SACRARVM
COGNITIONVM. IVDICI. COMITI. IN
CONSISTORIO. ORDINIS. PRIMI. LE
GATO. SECVNDO. DIFFICILLIMIS. TEM
PORIBVS. PETITV. SENATVS. ET. P. R
COMITI. ORDINIS. SECVNDI. EXPEDITION
BELLICAS. GVBERNANTI. CONSVLARI. SICIL
PONTIFICI. SOLIS. PONTIFICI. VESTAE
XV. VIRO. S. F. CONSVLI. PRAETORI. Q. K. OM
NIBVSQ. PERFVNCTO. HONORIB. INTRA
AETATIS. PRIMORDIA. OB. PROVIDENTIAM
ET. STATVM. OPTIMVM. VRBI. ROMAE. AB. EO
REDDITVM. CORPVS. OMNIVM. MANCI
PVM. STATVAM. SVB. AERE. CONSTITVIT.

Docent hi lapides, Orphitum hunc fuiſſe addictum paganæ ſuperſtitioni.

Hic poſtea ex Præfecto Vrbis peculatus reus factus, inque exilium miſſus, bonis proſcriptis, a Valentiniano Anno D. 367. reſtitutus fuit, vt idem Marcellinus docet, *lib. 27. cap. 3.* & *7.* Deceſſiſſe tandem videtur Anno 370. vt colligo ex Symmachi *epiſt. 121. lib. 9.* & *lib. 10. epiſt. 47.* De hoc Orphito vel Orfito vide Valeſium *in not. ad Marcellin. loc. cit.*

OSIVS ſub Conſtantino Magno Epiſcopus A. D. 321. *l. 1. de manumiſſionib. in Eccl.* Hic eſt Oſius ſiue Hoſius Cordubenſis Epiſcop. Conſtantiſſimi animi vir, & defenſor ſtrenuus eccleſiæ catholicæ, cuius auctoritas eminuit in Concilio Nicaeno. Vid. Sulpitius Seuerus *hiſt. eccleſ. lib. 2. c. 40.*

OSIVS ſub Arcadio Comes S. L. Anno D. 395. *l. 13. de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop.

Magiſter Officiorum A. D. 395. *l. 7. de Agentibus in rebus.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 396. *l. 6. de proximis: l. 8. & 9. de Agentibus.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 398. *l. 5. de metatis.* Dat. Conſtantinop. *l. 4. de fabricenſibus.* Dat. Conſtantinop. Huius Oſii Magiſtri Officiorum meminit Claudianus, *lib. 2. in Eutropium v. 346.* cuius verba refero ad *l. 4. de fabricenſibus*, *not. b.* ex quibus intelligimus, eum ſecundum locum ab Eutropio in aula Conſtantinopol. obtinuiſſe, Hiſpanum, ſeruilis conditionis, & antea coquum fuiſſe. Vide *Commentar. ad leg. 3. ad leg. Cornel. de ſicar. num. 11.*

OTREIVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Melitenus A. D. 381. Meminit huius Theodoſius Magnus *l. 3. de fide Cathol.* Ad hunc Otreium Epiſcopum Melitenes extat Baſilii *epiſt. 316.* ſiu. *ep. 181. Edit. Benedictin.* De eodem Socrates, *lib. 5. cap. 8.* & Sozomenus, *lib. 7. c. 13.*

P

PACATIANVS ſub Conſtantino Magno Vicarius Britanniarum A. D. 319. *l. 2. de exactionib.*

P. V. (ita Cod. Theod. Cod. Iuſt. *PP.*) A. D. 332. *l. 4. de ſponſalibus.* Sed præferenda Cod. Iuſt. inſcriptio, cum notum ſit ex vetere Notitia Præf. Vrb. an. D. 332. Anicium Paulinum P. V. fuiſſe. Vid. *not. c. ad dict. leg. 4.*

Cos. cum Hilariano A. D. 323. Vid. Pagii *Critic. h. a.*

PP. A. D. 334. *l. 1. de Suariis.* Dat. Romæ, id eſt, reddita vel propoſita. Agitur *hac leg.* de populo Romano, & de corpore ſuariorum. *l. 2. de aduocat. fiſci.*

Sine dignitate A. D. 335. *l. 1. de lucris Officiorum.* Agitur *hac leg.* de *Rectoribus.*

PALLADIVS ſub Theodoſio Magno Comes S. L. A. D. 381. *l. 2. de his, qui cum diſpenſ.* Dat. Heracleæ.

Sine die & Coss. *l. 8. & 9. Cod. Iuſt. de vectigal.* quibus agitur de vectigali Octauarii & Alabarchia per Ægyptum & Auguſtamnicam, & cum *d. l. 2.* coniungendæ videntur. Vid *Commentar. ad d. l.* Magiſter Officiorum A. D. 381. *l. 3. de his, qui cum diſpenſatore*, PP. Byrito.

A. D. 382. *l. 4. de Agentibus in rebus.* Data Conſtantinopol.

A. D. 384. *l. 3. de metatis.* Dat. Conſtantinop. Ad hunc Palladium in dignitate conſtitutum in Magna Vrbe, id eſt Conſtantinopoli, ſunt Gregorii Nazianzeni *epiſtolæ 228. 229. 230. 231.* ex quarum priore 228. apparet, eum in ſummo aliquo Magiſtratu conſtitutum fuiſſe *ἐν δυναςείᾳ.* Ex *epiſt. 229.* eum Conſtantinopoli fuiſſe. Forte idem ille Palladius, ad quem eſt eiuſdem *epiſt. 386.*

PALLADIVS ſub Theodoſio Magno Præfectus Auguſtalis A. D. 382. *l. 37. de curſu publico.* Meminerunt Palladii Præfecti Auguſtalis, verum ſub Valente, Scriptores Eccleſiaſtici, Theodoretus *lib. 4. cap. 22.* & Socrates *lib. 4. cap. 21.*

PALLADIVS ſub Theodoſio Magno Dux Oſdroenæ A. D. 382. *l. 8. de Paganis ſacr.*

PALLADIVS ſub Honorio Proconſul Africæ A. D. 410. *l. 7. de Princip. Agent. in reb.* Dat. Rau.

PP. A. D. 410. *l. 12. de indulgent. criminum.* Dat. Rauennæ. Agitur *hac leg.* de Republica liberata a Tyrannide Attali v. Zoſimum *lib. 5.* in geſtis Anni 408.

A. D.

A. D. 415. *l. vltim. de Curioſis*. Dat. Rau. Mentio fit *hac leg*. Dalmatiæ & Inſularum.
A. D. 416. *l. 2. de indictionibus: l. 4. de ambitu*. Huic forte cohæſit lex illa Honorii ad Palladium PP. quam ex Codice Theodoſiano allegat Valentinianus *Nouella 10. de confirm. his, quæ adminiſtr. l. 147. l. 181. de Decurionib. l. 6. de retentionibus: l. 9. de executoribus*. Dat. Rau.
A. D. 417. *l. 22. de Piſtoribus: l. 9. de Suariis*. Dat. Rau. Hæ leges manifeſte ad Vrbem Romam pertinent.
A. D. 418. *l. 24. de Iudæis: l. 12. de indulgent. debitor*. Dat. Rau. Agitur *hac leg*. de Campania, deque Piceno & Tuſcis Suburbicariis regionibus. *l. 6. de teſtamentis*. Dat. Rau.
A. D. 419. *l. 1. de Inquilinis: l. 10. de Suariis*. Dat. Rau. Hæc lex de Suariis Vrbis Romæ agit.
Sine die & Coss. *l. 16. Cod. Iuſt. de Agricolis*. Dignitas omiſſa hac lege.
A. D. 420. *l. 44. de Epiſcopis: l. 3. de raptu vel matrim. ſanctim.*
A. D. 421. *l. 2. de Repudiis: l. 29. de petitionibus: l. 1. de quinquennii præſcript. l. 23. de bonis proſcriptor. l. 30. de petitionibus: l. 3. Cod. de requirendis reis: l. 1. ſi certum petatur de chirograph.*

PALLIVS (*γρ. Panellenius*) ſub Theodoſio Magno Conſularis Lydiæ A. D. 382. *l. 17. de petitionib.* vid. *not. b.* ad *d. l.* Ad Panellenium extant Libanii *Epiſtola 780. & 782. Edit. Wolff.*

PALMATIVS vel *Palmatus*, a quo Palmati & Palmatii equi: de quibus *l. vnic. de grege dominico, & l. 1. de Equis Curulibus*. De hoc *Palmatio* eſt locus Heſychii, quem ſeruarunt Gloſſæ *βασιλικῶν*, voc. *παλματίας*. Vide dicta ad *leg. vn. de grege dom.*

PALMATVS ſub Honorio P. V. Anno D. 412. *l. vlt. de priuilegiis corporat. V. R.*

PANCRATIVS ſub Theodoſio M. Comes R. P. A. D. 379. *l. 12. de Iur. fiſci*. Data Theſſalonicæ. *l. 2. de Falſitinis S. L.* data Scopis, ſiue rectius, Stopis. Hoc eodem anno ad *Pancratium P. V.* data *l. 4. de auro coronario*, Vico Auguſti. Sed reponendum eſt ſine dubio Com. R. P. vide dicta ad *h. l.*
A. D. 380. Com. R. P. *l. 12. & 14. de petitionibus*, Dat. Theſſalonicæ. *l. 3. de locatione fundorum iur. emphyt*. Dat. Theſſalonicæ.
A. D. 381. P. V. *l. 6. de ſepulchris violat*. Dat. Heracleæ. Pertinet autem eius Præfectura ad Vrbem Conſtantinopolitanam.
A. D. 382. P. V. Conſtantinopol. *l. 1. de habitu, quo vti oport. intra Vrb*. Dat. Conſtantinopol. *l. 3. de cognitor. & procurat*. Dat. Conſtantinopol.
A. 389. P. V. Conſtantinopol. iterum, *l. 4. de aquæduct*. Dat. Conſtantinopol.

PANELLENIVS ſub Theodoſio M. A. D. 382. Conſularis Lydiæ, *l. 17. de petitionib*. Vide ſupra *Pallius*.

PASIPHILVS ſub Honorio ſine dignitate A. D. 395. *l. 8. de Iuriſdictione*. Dat. Mediol. *ſinceritatis* titulus ei tribuitur: Rectorem ergo Prouinciæ alicuius fuiſſe oportet. CL. VALESIVS *in notis ad Marcellin. lib. 29. c. 1.* hunc Paſiphilum eundem eſſe cenſet, cum eo, cui Palladius Rutilius Carmen ſuum *de Re Ruſtica* inſcripſit.

LVCRETIVS PATERNVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate A. D. 329. *l. 17. de Decurionib*. Dat. Heracleæ.

PATERNVS, ſub Theodoſio Magno ſine dignitate A. D. 393. *Theodoſio A. III. & Abundantio* Coss. *l. 14. de metallis*. Dat. Conſtantinop. Paternum hunc *Comitem S. L.* accipio: vt ex *hac leg.* colligo. Sed & Symmachus aperte docet *lib. 5. epiſt. 59. 62. 63. 65. 66* cuius ad eum extant nouem epiſtolæ. Neque dubito, quin is ipſe ſit, ad quem Ambroſius ſcribit, *Epiſt. 66.* (ſiv. *Epiſt. 48. Tom. 5. Oper. Edit. Cardinalis Felicis de Monte Alto.*) qua inter alia agit de vetito coniugio a Theodoſio inter patrueles fratres, & conſobrinos.

PATRICIVS ſub Valentiniano, Theodoſio & Arcadio Magiſter Officiorum, ſine die & Conſule *l. 2. Cod. Iuſt. de offic. Magiſtri Officiorum*. PP. Hadrumeti.

PATRICIVS ſub Theodoſio Iun. Comes R. P. A. D. 420. *l. vltim. de iure fiſci*. Dat. Conſtantinop. Ad Patricium Comitem extat Theodoreti *epiſt. 34.* vbi agit de Africæ & Carthaginis clade per Barbaros.

PATROCLVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate A. D. 319. *l. 6. de Decurionib*. Dat. Aquil. Ex hac lege deſumpta eſt *l. 3. Cod. Iuſt. de inceſtis nuptiis*, ſine die & Conſule.

PAVLINVS ſub Valentiniano Sen. Præſes Epiri nouæ A. D. 372. *l. 22. de Epiſcopis*. Dat. Treu.

PAVLINVS ſub Gratiano & Valentiniano Iun. P. V. A. D. 380. *l. 4. & 5. de ſcenicis*. Dat. Mediol. An hic ANICIVS PAVLINVS PRAEFECTVS VRBI in Vet. inſcript. Romæ *apud Gruterum CCCLIII. 4.* GOTHOFREDVS. Mirum ita Gothofredum ſcribere potuiſſe. En inſcriptionem laudatam:

ANICII. IVN
ANICIO. PAVLINO. IVN. C. V
PRO. COS. ASIAE. ET. HELLESPONTI
CONSVLI. ORDINARIO. PRAEF. VRBI
VICE. SACRA. IVDICANTI. OB
MERITVM. NOBILITATIS. ELOQVII
IVSTITIAE. ATQVE. CENSVRAE. QVI
RVS. PRIVATIM. AC. PVBLICE
CLARVS. EST. PETITV. POPVLI. R
TESTIMONIO. SENATVS. IVDICIO
D. D. N. N. TRIVMPHATORIS. AVG
CAESARVMQVE FLORENTIVM
STATVAM. SECVNDAM. AVRO
SVPERFVSAM. LOCARI. SVMPTV
PVBLICO. PLACVIT

Hic *Anicius Paullinus* Iunior Conſul prodiit cum Optato anno D. 334. eodemque anno fuit P. V. Vetus Notitia Præfect. Vrb. *Optato & Paulino V. Kal. Mai. Anicius Paulinus P. V.* Deinde verba illa. *Iudicio Triumphatoris Aug. Cæſarumque Florentium*, non ad Gratianum Valentinianumque, ſed ad Conſtantinum M. qui A. D. 332. de Gothis triumphauit, & filios, atque Dalmatium & Hannibalianum, Cæſares, pertinent.

PAVLINVS ſub Theodoſio Magno Præfectus Auguſtalis A. D. 385. *l. 10. de fide teſtium*. A. D. 386. *l. 22. de ſuſceptorib*. Dat. Conſtantinop. Libanii in Cod. Regio & *in Edit. Wolfii*, extat *epiſt. 5.* ad Paulinum quendam, vbi eum Iudicem fuiſſe indicat.

PAVLINVS ſub Theodoſio Iun. Magiſter Officiorum Anno D. 430. vel 435. *l. vltim. de Agentib*. Dat. Conſtantinop. Meminit huius Paulini Magiſtri Officiorum in Anno D. 440. Marcellinus *in Chronico pag. 40. Theſaur. Tempor. Scaligeri*, & Chronicon Alexandrinum, verum in Anno 421. *pag. 249. Edit. Venet.* &. *pag. 313. Edit. Reg.* vbi interpres primus male *Μάγιστρον*, *Magiſtrum Palatii*, vertit, qui error ſublatus poſtea a Cl. du Freſne, quem

vide in *notis ad Chron. cit.* Hic Paulinus eſt, qui pomo ab Eudocia accepto, ob adulterii ſuſpicionem, a Theodoſio Imp. occidi iuſſus eſt: de quo Scriptores illi, aliique plures.

PAVLVS ſub Arcadio, ſine dignitate A. D. 396. *l. 15. de iure fiſci.* Dat. Conſtantinop. Comes dominicæ rei, *l. 3. Cod. Iuſt. ne rei domin.* & *l. vltim. Cod. de fundis & ſaltibus*, quæ eædem ſunt cum *dict. leg. 15.*

PELAGIVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Laodicenſis. Eius meminit Theodoſius Anno D. 381. *l. 3. de fide Catbolica.* De hoc Pelagio Epiſcopo Laodiceno Socrates, *lib. 3. c. 25.* Theodoretus *lib. 4. cap. 15.* & *lib. 5. cap. 8.* Philoſtorgius *lib. 5. cap 1.* Ad eundem extat Baſilii *epiſt. 311.*

PELAGIVS ſub Valentiniano Iun. Comes R. P. A. D. 385. *l. 45. de appellationibus: l. 29. quorum appellat.* Dat. Mediol.

PEREGRINVS ſub Honorio Comes & Procurator diuinæ domus A. D. 399. *l. 16. de bonis proſcriptorum.* Dat. Altino. Agitur *bac leg.* de poſſeſſionibus Gildonis.

PERICLES ſub Conſtantino Præſes A. D. 335. *l. 4. Cod. Iuſt. de offic. Rector. Prou.* Dat. Nicopoli.

PETRONIVS PROBIANVS, vide *infra Probianus.*

PETRONIVS ſub Conſtante Vicarius Africæ A. D. 340. *l. 3. de dilationibus.* Dat. Aquileiæ. *l. 3. de aduoc. fiſci.* Subſcripta Aquil. Coniungendæ ſunt hæ duæ leges.

PETRONIVS Patricius ſub Valente Imp. ſine dignitate A D. 365. *l. 7. de filiis militar. apparit.* Comitem Orientis accipio, vt colligo ex ſubſcriptione *d. l. 7.* iuncta *l. 54. 63. de Decurionibus: l. 41. de curſu publico.* hac videlicet *PP. Beryti.* Huius Petronii Patricii meminit quoque Ammianus Marcellinus, *cap 6.* in huius ipſius Anni 365. geſtis, qui Valentis Imper. ſocer fuit, repentino ſaltu ex Præpoſito Martenſium militum promotus Patricius.

PETRONIVS ſub Honorio Vicarius Hiſpaniarum A. D. 395. *l. vnic. quorum bonorum.*
A. D 396. *l. 151. de Decurionibus.*
A. D. 397. *l. 5 vnde vi.*
PP. (forte, *pro PF. P.*) ſine die & COSS. *l. vlt. Cod. Iuſt. de collatione fundorum fiſci:* vbi alii habent *Centronio.* An hic Petronius, ad quem vna cum Patruino tres extant Symmachi epiſtolæ *lib. 7.* puta *epiſt. 101. 102. 103.?* Idem meminit & *lib. 9. epiſt. 45.* Petronii ex Conſulari, cui lar apud Ariminum fuit. Hic idem Petronius Præfectus nonnullis creditur, cuius mentio fit in Conſtantini Tyranni epiſtola ad *Agricolam*, quam primus protulit in lucem Ioſ. Scaliger *in Lection. Auſonian. lib. 1. c. 24.*

PETRVS ſub Theodoſio Magno Alexandriæ Epiſcopus Anno D. 380. Fit eius mentio *l. 2. de fide Catbolica.* Huius multa mentio apud Scriptores hiſtoriæ Eccleſ. Ad eundem extat Baſilii *epiſt. 320. & 321.*

PETRVS ſub Theodoſio Magno Conſularis Phœnices A. D. 380. *l. 9. de filiis milit. apparit. l. 83. de Decur.* Iungendæ hæ leges.

PHILAGRIVS, vide *ſupra Filagrius.*

PHILEMATIVS, vide ſupra *Filematius.*

PHILIPPVS ſub Conſtantino Magno Vicarius Vrbis A. D. 315. *l. 1. de Actoribus & procurat. rei priuat.*

PHILIPPVS ſub Conſtantio Imper. PP. A. D 340. poſt COSS. Conſtantii II. & Conſtantis AA. *l. 20. de appellationib.* Malim tamen referre ad Annum 347. Vide *Commentar. ad dict. leg.*

A. D. 346. Conſtantio IV. & Conſtante III. COSS. *l. 1. ne collationis transl.*

A. D. 348. Conſul cum Salia. Vid. Anton. Pagium *in Critic. h. a.* & Relandum *in Faſt. Chronologiam* noſtram & ibi lapides.

A. D. 349. PP. Limenio & Catullino COSS. *l. 1. de dotibus: l. 1. & 2. de reuocandis donat.*

A. D. 353. *l. 2. de diuerſis offic.* Dat. Arelato 3. *Nonas Nou.* Hæc lex male *Conſtantino Magno* tribuitur, & Conſules Anni 326. præfert *Conſtantinum A. VII. & Conſtantium Cæſ.* verum reſcribendum puto *Conſtantius A. VI. & Conſtantius Gallus II.* qui prodiere A. D. 353. Vide *Commentarium ad dict. leg. 2.* Sine dignitate, ſine die & COSS. *l. 4 Cod. Iuſt. de dignitatibus.*

Philippi huius γενομένȣ ἐπάρχȣ, *Praſecti*, meminit Athanaſius *Apologia de fugâ ſua, pag. 547.* (vbi interpres male *Praſidem*, vertit) & *epiſt. ad ſolitariam vitam agent. pag. 630. & 654. Edit. Commelin* & ex Athanaſio Theodoretus, *lib. 2. cap. 5.* & Libanius *de vita ſua, pag. 25. 26. Edit. Morelli.* Mentio quoque fit Philippi huius apud Ammianum Marcellinum, *lib. 19. cap. 12.* Zoſimum, *lib. 2. cap. 46. 47. 48.* vbi agit de Magnentio, ad quem is a Conſtantio miſſus fuit A. D. 350. Hic ille Philippus PP. fuit Arianus, per quem Imp. Conſtantii iuſſu Paulus Conſtantinopoli exturbatus, atque in exilium miſſus fuit: Macedonius contra in ſede eius collocatus, teſte Socrate, *lib. 2. cap. 12.* Sozomeno, *lib. 3. cap. 9.* Hieronymo, *Chronico* an. 343. *pag. 183. Theſaur. Tempor. Scaliger.* Actis *Pauli Conſtantinopol.* Theodoreto, *lib. 2. cap. 5.* Id quod tum Hieronymus Chronico, tum auctor vitæ Pauli, triennio ante Synodum Sardicenſem factum fuiſſe indicare videntur. Imo id patratum demum poſt Sardicenſe Concilium, quod & Scriptores Eccleſiaſtici, in primis Theodoretus *loc. cit.* teſtantur, & Baronius quoque putat. Huius tandem Philippi PP. miniſterio Paulus interfectus fuit, Athanaſius *epiſt. ad ſolitariam vit. agent. pag 547.* & *Apolog. de fuga ſua pag. 547.* Et vero anno nondum vertente poſt occiſum Paulum, Præfectura depoſitum moxque mortuum ſcribit Athanaſius *ad ſolitariam vitam agent. d. pag. 630. Edit. cit.* ἀλλ᾽ ȣ̓δὲ τȣ̃τον παρεῖδεν ἡ θεία δίκη, ȣ̓δὲ γὰρ παρῆλθεν ἐνιαυτὸς, καὶ μετὰ πολλῆς ἀτιμίας καθῃρέθη τῆς ἀρχῆς ὁ Φίλιππος ȣ̔́τως, ὡς ἰδιώτην γενόμενον, ὑφ᾽ ὧν ȣ̓κ ἤθελε καταπαίζεσθαι: *verum ad hoc ſcelus vindicta divina conniuendum ſibi putauit: Philippus enim nondum vertente anno, præfectura ſua magna cum ignominia ſpoliatus eſt, ac iam inde priuatus iis, quibus minime volebat, ludibrio fuit.* Cuius proinde narratio non congruit cum iis, quæ Zoſimus de Philippo ſcribit, vt notat Valeſius *in Marcellinum loc. cit.* & recte puto legendum apud Athanaſium φιλάγριος ȣ̔́τος. Hic idem videtur, de quo Libanius *epiſtola ad Baſſum 369. Edit. Wolff.* GOTHOFRED.

Valeſius miratur *loc. cit.* Athanaſium ſcribere potuiſſe, Philippum eodem anno, quo Paullum occiderat crudeliter, bonis ſpoliatum relegatumque fuiſſe, & miſere paullo poſt finiſſe vitam, cum Zoſimus tamen eius mentionem faciat paullo ante Murſenſe prælium. Κωνστάντιος ἐκπέμπει Φίλιππον, τῶν ἐν μεγίστοις ἀξιώμασιν ἄνδρα, καὶ Φρονήσει προέχοντα, *Philippum Conſtantius ablegat, vnum ex iis, qui maximis in dignitatibus erant conſtituti, & prudentia praſtantem.* Gothofredus propterea Athanaſii emendare verba voluit; ſed emendatione illa nil opus eſt. Pugnata enim eſt Murſenſis pugna A. D. 351. vt ex Idatio probat Pagius *in Critic. h. a.*

num.

num. 2. eodemque etiam anno *S. Paullus* Conſtantinopolitanus mortem violentam occubuit Philippi PP. juſſu, vt docet Idem *ibidem num. 9.* & Baronius *in Annal. ad A. 351. num. 47.* Potuit itaque Philippus nondum veriente anno 351. bonis ſpoliari relegarique. Ex his pater, male Gothofredum *l. 2. de diuerſ. offic.* referre ad annum D. 353. quo Philippus e vivis iam exceſſerat. Errat etiam Valeſius, quando ad Marcellini *locum cit.* ſcribit, Philippum Theſſalonica Macedoniæ vrbe oriundum eſſe, prouocans ad Sozomenum, & veterem Neapolitanam inſcriptionem. Inſcriptionem enim apud Gruterum fruſtra quæres, & locus Sozomeni *lib. 3. cap 8.* non ad Philippum, ſed ad Paullum Ep. Conſtantinop. pertinet. Ita enim Sozomenus laudatus de Paulli deportatione ſcribit: *Φίλιππος τοῦ βασιλέως ἐπέδειξε τὸ γράμμα. λάθρα τε διὰ τῶν βασιλείων τῷ λουτρῷ παρακειμένων, ἐπὶ θάλασσαν αὐτὸν ἀχθῆναι προστάξας, εἰς πλοῖον ἐπεβίβασε, καὶ εἰς Θεσσαλονίκην ἔπεμψεν, ὅθεν καὶ τοὺς προγόνους ἔχειν ἐλέγετο: Philippus Imperatoris literas ei oſtendit: ſimulque clam per palatium, quod vicinum eſt balneo, eum ad mare deduci præcepit, & nauigio impoſitum Theſſalonicam miſit, ex qua vrbe majores eius orti dicebantur.*

PHILIPPVS ſub Arcadio Coſ. in Oriente A. D. 408. cum Baſſo. Vide Anton. Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. h. a.* Relandi *Faſtos*, & *Chronologiam.* Hic Philippus poſtea PP. per Illyricum factus eſt ſub Theodoſio Iuniore A. D. 412. vt patet ex *l. 21. de Iudæis.* Dat. Conſtantinopol. quam refero ad an. D. 418.

PP. A. D. 421. *l. 45. de Epiſcopis.* Agitur hac lege de Antiſtite vrbis Conſtantinopolitanæ, eiusque prærogatiua, per omnes Illyricianas prouincias. GOTHOFREDVS. Male Gothofredus Philippum Conſulem Occidentalem fuiſſe ſcripſerat, quem errorem ſuſtuli. itemque alterum, quem commiſit, diuerſos Philippum Conſulem & PP. fuiſſe, ſtatuens. Neque video, quid mouere potuerit optimum virum, vt *l. 21. de Iudæis* ad an. D. 418. referendam eſſe cenſeat. Hanc reddit rationem *not. i. ad leg. cit. Extat altera eiusdem Theodoſii conſtitutio ad eundem Philippum PP. Illyrici data A. D. 421 quare referam hanc legem ad A. D. 418.* Sed qui anno 408. Conſul prodiit, nonne is anno 412. Præfecturam Prætor. primum, & A. 421. iterum adminiſtrare potuit? Denique errat Contelorius in libro *de Præfect. Vrb. pag. 70.* quando hunc Philippum P. V. fuiſſe ſtatuit, & ad eum refert inſcriptionem in hortis Barberinis, quam in *Chronologia* communicaui. Ignorauit forte Philippum & Conſulem Orientalem fuiſſe, & in Oriente geſſiſſe Præfecturam.

PHILOMETOR. Vide ſupra *Filometor.*

PHILOXENVS. Vide ſupra *Filoxenus.*

PINIANVS ſub Valentiniano Iun. P. V. A. D. 386. *l. 13. de priuileg. eorum, qui in ſacro palat.* Hæc lex in Codicem Iuſt. relata, ibique nonnulli Codd. præferunt *Octauianum.*

P. V. A. D. 387. *l. 13. de Med. & Profeſſ.* & *l. 4. de princip. agentium in reb.* Dat. Mediolan. vide Palladium *Hiſt. Lauſiac. pag. 136. Edit. Meurſii* ſiu. *Sect. 103. 104. Edit. Herueti Tom. VII. Biblioth. Patr.* vbi tamen deprauatum nomen. Auguſtinum *Ep. 124. 125. 126.* Baronium in *Annal. ad an. 385. n. 6.* vbi Reſcriptum Valentiniani Iunioris memorat ex Codice Vaticano, datum ad Pinianum P. V. de ordinatione Siricii, ſimulque notat perperam *Pinianum* hunc in nonnullis libris dici *Pimanum*, & *Alpianum.* GOTHOFREDVS. Magnus Annalium Parens ad Annum Chriſti 485. ex Codice Vaticano literas Valentiniani Imp. profert ad Pinianum Vrbis Præf. ſuper Siricii ſummi Pontificis electione ſcriptas. Eidem Piniano inſcriptæ ſunt leges Cod. Theodoſ. anno 386. & 387. promulgatæ. Hunc Pinianum Baronius & Gothofredus in animaduerſionibus ad citatas leges putant fuiſſe Iunioris Melaniæ maritum. Sed parum ſolide opinari tantos viros, euincam. Ante Majum anni 399. e viuis exceſſit Poplicola Melaniæ junioris Pater, ac Piniani ſocer, vti egregie in quodam opuſculo probat Clariſ. Card. Noriſius. Scriptor vero vitæ S. Melaniæ apud Surium d. 31. Ianuar. eandem narrat vna cum coniuge Piniano de vita cælibe ineunda cogitaſſe, ſed a Melaniæ parente propoſito tam ſancto obuiam itum. Subdit Auctor ille: *Eis quidem e vivis excedit Melaniæ pater; illi vero, cum amotus eſſet is, qui prohibebat, quando Deo viſum eſt, & tempus vocabat, ſtatim quidem exeunt a magna ciuitate, vrbanam multitudinem, & tumultus valere iubentes. Eis autem, quando hanc angelicam inceperunt vitæ formam, ætas erat, Apeniano quidem 24. annorum, Melaniæ autem 20.* Igitur ſi ab anno Chriſti 399. ſex annos retro numeres, quibus Piniani cum uxore matrimonium ſtetit, venies ad annum 393. quo ipſe Melaniæ nupſit, *agens*, vt idem ſcriptor ait, *annum circiter decimum ſeptimum.* Rurſus ab anno 393. retro recurrens ad annum 385. quo vrbanam Præfecturam geſſiſſe cenſetur, Piniano tum fuiſſe nouem circiter annorum ætatem manifeſtiſſime deprehendes. Quam igitur improuide Pinianum hunc Vrbis Præfectum Baronius & Gothofredus effecerint, nemo non videt. Vrbis vero Præfectura grandis erat moles, tenerosque reſpuebat humeros, vti videre eſt apud Pancirollum in Notit. Vtriusque Imper. & apud eundem Gothofredum in Notitia Dignitatum. Id quoque ex Paulini ſilentio ſuaderi poteſt; cur enim Pinianum laudaturus, ac, vt laudet, omnia componens, hunc eius honorem inſalutatum præteriiſſet? Sed inquies: Quis ille Pinianus Præfectura vrbana clarus? Me neſcire lubenter fateor, Piniani tamen, quem Paulinus memorat, conſanguineum, & fortaſſis patrem fuiſſe, cur non credamus, quum Heraclides *Pinianum Seueri Expræfecti filium* vocet, ac Palladius *Seueri filium, qui erat Expræfectus?* Seuerus autem ille Piniani cognomentum vſurpare potuit. LVDOV. ANT. MVRATORIVS *diſſertat. 6. ad S. Paullini Poëmata pag. 150. Tom. I. Anecdot. Latin.*

PLACIDVS ſub Conſtante Conſul cum Romulo A. D. 343. Vide Pagium *in Critic. h. a.* Relandi *Faſtos*, & *Chronologiam.* PP. A. D. 344. *l. 37. de Decurion.* Fuit idem P. V. A. D. 346. & 343. vt teſtatur vetus Notitia Præfectorum Vrbi.

PLINTA Coſ. A. D. 419. cum Monaxio, vterque Orientalis, ſub Theodoſio Iun. Fuit poſtea A. D. 432. Magiſter militiæ, vt legere eſt in *Tragœdia Irenæi cap. 46.* Priſcus *in Excerptis de legat. pag. 47. Ed. Reg* prodit, *Plintam* ex Schytia oriundum, exercituum Ducem, & Conſulatus honore inſignem, miſſum eſſe legatum a Theodoſio Iun. ad Rouam Hunnorum Regem, Attilæ deceſſorem. Vide Pagium *in Critic. ad an. 419.* Relandi *Faſtos* & *Chronologiam.*

CLAVDIVS PLOTIANVS ſub Conſtantino Magno Corrector Lucaniæ & Brittiorum A. D. 313. *l. 1. de relationibus: lex 1. de appellationibus.* Iungendæ hæ inter ſe. Dicuntur *Acc. Regio.*

POLEMIVS ſub Valentiniano Iuniore, Theodoſio & Arcadio PP. A. D. 385. *l.* 10. *Cod. Iuſtin. vbi cauſa ſiſcal.*
PP. Illyrici & Italiæ. A. D. 390. *l.* 26. *de operibus publ. l.* 28. *eod. tit.*
PP. Illyrici A. D. 390. *l.* 9. *Cod Iuſt. de offic. Rectoris Prouinciæ.* Dat. Mediol. Agitur *hac leg.* de Auguſtiſſimæ Vrbis ingreſſu Rectoribus interdicto.

POLYCHRONIVS ſub Theodoſio Iuniore. Is Ex-Primipilari in Memorialium Scriniis irrepſerat. Fit eius mentio A. D. 410. *l.* 21. *de cohortalib.* Dat. Conſtantinop. Ad Polychronium multæ extant Libanii Epiſtolæ, quas require in Indice *Edit. Wolfii.*

BARBARVS POMPEIANVS ſub Conſtantino Magno Conſularis Campaniæ A. D. 333. *l.* 4. *de diuerſis reſcriptis.*

POMPEIANVS ſub Honorio ſine dignitate A. D. 400. *l.* 27. *de ſuſceptorib.* Dat. Med.
Proconſul Africæ A. D. 400. *l.* 7. *de metatis: l.* 2. *de ambitu: l.* 60. *de appellationibus: l.* 30. *de nauicularis: l.* 166 *de Decurionibus: l.* 18. *de luſtrali collatione: l.* 3. *de Concuſſione: l.* 28. *de annona & trib l.* 27. *de ſuſceptorib.*
A. D. 401. *l.* 2. *de Equorum conlatione: l.* 28. *de ſuſceptoribus: l.* 1. *de Indictionibus: l.* 36. *de Epiſcopis.* Hic Pompeianus v. detur: de quo Symmachus *lib.* 5 *epiſt* 65.

POMPONIANVS ſub Conſtantio, ſine dignitate A. D. 360. *l.* 2. *de inoffic. dotibus.*

PORPHYRIVS, ſub Honorio Imp. Proconſul Africæ A. D. 407. Honorio VII. & Theodoſio II. Coss. *l.* 41. *de haret. l.* 38. *de Epiſcopis.*

PORPHYRIVS, ſub Arcadio Epiſcopus (Antiochenus.) Fit mentio eius Anno D. 404. vna cum Arſacio Epiſcopo Conſtantinop. & Theophilo Alexandrino *l. vltim. de his, qui ſuper relig.*

POSTHVMIANVS ſub Theodoſio Magno PP. A. D. 383. *l.* 98. *de Decurionib. l.* 10. *de bonis proſcriptorum: l.* 2. *de Apoſtatis: l.* 1. *quid probare deb. l.* 11 & 12. *de hæreticis.* Dat. Conſtantinop. *l.* 19. *de ſuſceptoribus: l.* 104. *de Decurionib* VII. Id. Nouemb. *l.* 7. *de honorar. codicillis.* Dat. Conſtantinop. IV. Kal. Ian.
PP. iterum 383. *l.* 102. *de Decur.* Dat. XIV. Kal. Aug. Conſtantinop.
Sine dignitate A. D. 384. *l.* 13. *de luſtrali collat.* cuius inſcriptio ſic habet, *Haue Poſtumiane K. NB.* VII. Id. Nou. Forte emendandus hic Conſulatus: iungendaque lex cum *l.* 104. *de Decurion.* Vid *not. a. ad d. l.* 13. Ad hunc Poſtumianum ſcribit Gregorius Nazianzenus *epiſt.* περὶ εἰρήνης, *de pace*, 71. al. 68. vbi & Chriſtianum eum fuiſſe teſtatur, & Præfecturam eius poſt geſtos alios Magiſtratus indicat, cum ſit, ἦλθες ἐπὶ τὸ ἀκρότατον τῆς ἐξουσίας, *veniſti ad ſummum poteſtatis*, & mox, μεγάλων τυχῶν, *magnarum fortunarum*, & quidem Orientis, ibi, εἶτα ἐπέστησεν ἡμῖν εὐ ποιῶν ὁ θεὸς, *deinde præfecit nobis Deus benefactor*, meritaque eiusdem ibi commendat, doctrinæque præſtantem vtraque lingua vocat: tandem vt paci Eccleſiæ in Synodo quadam tum coacta conſulat, aduerſus eos, qui eam turbant, rogat, etiam ſi quid aſperius, σφοδρότερον ſtatuere neceſſe ſit. Hunc eundem videtur Macrobius loquentem inducere *in libris Saturnaliorum.* Extat Libanii *epiſt.* 956. vbi τὸν πρῶτον Ῥωμαίων, *inter Romanos primarium* vocat Poſtumianum, & multis laubus extollit ejus peritiam linguæ græcæ.

POTAMIVS ſub Theodoſio Magno Præfectus Auguſtalis A. D. 392. *l.* 2. *de defenſor. ciuit. l.* 126. *de Decurionib. l.* 3. *de his, qui ſuper relig. l.* 51. *de curſu publico.*

POTITVS ſub Gratiano & Valentiniano Iuniore Vicarius Vrbis A. D. 379. Auſonio & Olybrio Coss. *l.* 1. *de Principibus Agentium in rebus.* Acc. Romæ VII. Id. Sept. *l.* 2. *ſeu vltim. de re iudicata.* Poſt alia. Dat. Rom. pro Acc. vid. *notas ad h. leg. l.* 2. *de executorib.*
A. D. 381. Eucherio & Syagrio Coss *l.* 2. *vnde vi. Potiti* meminit, eundemque Auſonio commendat Symmachus, *lib.* 1. *epiſt.* 13.

PRAETEXTATVS, ſub Valentiniano Sen. P. V. A. D. 367. Lupicino & Iouino Coss. *l. vnic. de ingratis liberis.* Dat. Ambianis. *l.* 10. *de pœnis.* Dat. Remis. *l.* 4. *de Suariis.* Dat. Remis. Agitur *hac leg.* de foro Romano & de foro Suario. *l.* 7. *de priuilegiis eorum, qui in S. Palatio.* Dat. Triu.
A. D. 368. *l.* 8. *de Medicis & Profeſſoribus.* Dat. Triu. Fit *hac leg.* mentio Xyſti & Virginum Veſtalium. Male refertur ad Annum 370.
Sub Valentiniano Iuniore P. V (γρ. PP. vt habet etiam MS.) A. D. 384. menſe Maio. *l.* a. *vt dignitatum ordo ſeruetur.* Dat. Mediol. vid. *not d.* & PP. expanſis literis, *Præfectus Prætorio*, dicitur 384. menſe Septemb. *l.* 5. *Cod. Iuſt. de modo multarum.* Dat. Aquileiæ. & hoc ipſo anno 384. Symmachus fuit P. V. qui Prætextatum diſerte PP. vocat *lib.* 10. *ep.* 34.
Hic eſt *Vettius Agorius Prætextatus* P. V. uti appellatur in veteribus Lapidibus *apud Gruterum CCCCLXXXVI.* 3.

VETTIO. AGORIO. PRAETEXTATO. V. C. ET. INL.
CORRECTORI. TVSCIAE. ET. VMBRIAE.
ILLYRICI. ITALIAE. ET. AFRICAE. CONS. DE-
SIGNATO.
ACHAIAE. PRAEF. VRB. PRAEF. PRAETORI
CONSVLARI. LVSITANIAE. PROCONSVLI
LEGATO. AMPLISSIMI. ORDINIS. SAEPE
ET. AD. IMPERATORVM. REB. ARDVIS
SEMPER. OPPOSITO.
PARENTI. PVBLIC. PRIVATIMQ. REVERENDO
VT. ETIAM. STATVAE. IVSIVS. DOMVS
HONORARET. INSIGNIA. CONSTITVI
LOCARIQVE. CVRAVIT.

& apud eundem *MCII.* 2.

AGORIS

VETTIO. AGORIO PRAETEXTATO. V. C.

PONTIFICI VESTAE	QVAESTORI
PONTIFICI. SOLI	CANDIDATO
QVINDECIMVIRO	PRAETORI. VRBANO
AVGVRI	CORRECTORI. TVS
TAVROBOLIATO	CIAE. ET. VMBRIAE
CVRIALI	CONSVLARI
NEOCORO	LVSITANIAE
HIEROFANTAE	PROCONSVLI
PATRI SACRORVM	ACHAIAE
	PRAEFECTO. VRBI
	PRAEF. PRAET. II.
	ITALIAE ET. ILLYRICI
	CONSVLI
	DESIGNATO.

In latere ſiniſtro.
DEDICATA. KAL. FEB.
DN. FL. VALENTINIANO. AVG. III.
ET. EVTROPIO. CONSS.

Singu-

Singularem merentur hæ inſcriptiones attentionem, & ex legibus allatis plurimum fœnerantur lucis, facileque prior ex altera emendari poteſt, collatis auctorum veterum teſtimoniis. Ad hunc Agorium Prætextatum extant Symmachi epiſtolæ 12. *lib. 1. ab epiſtola 38.* Memorat Præfecturam vrbanam Prætextati Ammianus Marcellinus *lib. 27. cap. 9.* in geſtis Anni 368. eumque laudibus extollit, & Romæ ab eo prudenter conſtituta eſſe multa, prædicat. Locum hunc illuſtratum vide in Commentario *ad legem 8. de Med. & Profeſſorib.* Prætextatus hic a Iuliano Proconſul Achaiæ factus eſt, teſte eodem Marcellino *lib. 22. cap. 7.* & perſtitit in eadem dignitate primis Valentiniani annis, vt diſcere eſt ex Zoſimo *lib. 4. cap. 3.* ἐπεὶ δὲ Πραιτεξτάτος, ὁ τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀνθύπατον ἔχων ἀρχὴν, ἀνὴρ ἐν πάσαις διαπρέπων ταῖς ἀρεταῖς, *Prætextatus Achaiæ Proconſul, vir omnibus virtutibus excellens.* Adde reliqua apud eundem, quæ laudes Prætextati continent. Huius Proconſulatus mentio quoque fit in marmoribus ſupra adductis, Præfecturam autem eius Prætorianam A. D. 384. geſtam, indicat diſertiſſimis verbis Symmachus *lib. 10. ep. 34. & 37.* iisdem & Hieronymus loco mox laudando, & lapis alter ſupra adductus, qui habet Conſules *Valentinianum Aug. III. & Eutropium*, qui prodiere *A. D. 387.* Hunc Prætextatum Macrobius inducit loquentem cum Symmacho. Vid. *Saturnal. lib. 1. cap. 1. ſequ.* Conſulem deſignatum fuiſſe adducta marmora teſtantur & Symmachus *lib. 10. Ep. 25. Certe ille eſt Prætextatus, quem iure Conſulem feceratis: vt memores celebre nomen extenderent. Abierit cum homine præmium, &c.* Adde Hieronymum *aduerſ. errores Iohannis Hieroſolymitan. pag. 78. Edit. Baſil.* qui deceſſiſſe eum ait, cum eſſet Conſul deſignatus, quod etiam clarum eſt ex allegata Symmachi epiſtola, ad quam vide, quæ Cl. Iuretus notauit. Adde *lib. 10. ep. 23. 24.* quibus Symmachus eius mortem deflet. Nulla ergo mentio huius Conſulis fieri potuit in priſcis faſtis, quia Conſulatum re ipſa non geſſit, quare labitur Lazius *Commentar. Reipubl. Roman. lib. 8. c. 2.* vbi ſcribit, Ammianum, Caſſiodorum, Capitolinum & Symmachum meminiſſe Prætextati Conſulis. Confundit ille male nomina & tempora, & *Aſinium Prætextatum* cum Attico Conſulem A. D. 242. cum *Vettio Agorio Prætextato.* Vid. Pagius in *Critic. ad Annal. Baron. an. cit.* & Relandus *in Faſtis.* Prætextatus denique noſter gentilitiæ fuit addictus ſuperſtitioni, vt conſtat ex Symmacho *lib. 1. ep. 41.* vbi ſcribit, eum Romæ ſacerdotem in collegio Pontificum fuiſſe. Eo ſpectant Macrobii verba *Saturnal. lib. 1. c. 7.* vbi dicitur, Prætextatus ſacrorum vnice conſcius, & *c. 11.* princeps religioſorum, *cap. 17.* ſacrorum omnium præſul. Idem docet marmor ſupra citatum & ſtatua a virginibus Veſtalibus ipſi poſita, cuius inſcriptionem vide *in Commentar. ad leg. 8. de Med. & Profeſſor.* (in qua lege etiam Veſtalium facta eſt mentio) item lapis apud Gruterum *CCCIX. 5.*

FABIAE. ACONIAE. PAVLLINAE. C. F
FILIAE. ACONIS. CATVLINI. V. C
EX. PRAEF. ET. CONSVLIS. ORDIN
VXORI. VETTI. PRAETEXTATI. V. C
PRAEF. ET. CONSVLIS. DESIGNATI
SACRATAE. APVD. ELEVSINAM
DEO. BACCHO. CERERI. ET. CORAE
SACRATAE. APVD. LERNAM. DEO
LIBERO. ET. CERERI. ET. CORAE
SACRATAE. APVD. AEGYNAM
DEABVS. TAVRBOLITAE. ISIACAE
HIEROPHANTRIAE. DEAE. HECATAE
GRAECO. SACRATAE. DEAE
CERERIS.

Sed maxime inſignis eſt locus Hieronymi *Epiſt. 61. ad Pammachium, pag. 113. Tom. II. Oper Edit. Francf.* vbi ſcribit: *Miſerabilis Prætextatus, qui deſignatus Conſul mortuus eſt, homo ſacrilegus & Idolorum cultor, ſolebat ludens beato Papæ Damaſo dicere; facite me Romanæ vrbis Epiſcopum, & ero protinus Chriſtianus.* Conſule etiam Gutherium *de Iur. Pontific. lib. 1. cap. 5.* Van Dale *de ſacris Tauroboliis pag. 8.* Idſingam *in Var. Iur. Ciuil. pag. 8.* qui quæ de Prætextato habet, ex Gothofredo hauſit.

PRINCIPIVS ſub Valentiniano Seniore P. V. A. D. 370. *l. 10. de Medicis & Profeſſoribus.* Agitur *hac leg.* de Magiſtris & Medicis Vrbis Romæ.

Sub Valentiniano Iuniore P. V. (*γρ.* PP.) A. D. 384. *l. 2. Cod. Iuſt. de officio diuerſ. iudic.* Richomere & Clearcho Coss.

PP. A. D. 385. Arcadio A. I. & Bautone *l. 14. de pœnis: l. 10. de Palatinis S. L. l. 16. de diuerſis officiis: l. 7. de diuerſis reſcriptis: l. 20. de annona & trib. l. 12. de murilegulis.* Dat. Aquileiæ. *l. 14. de luſtrali collat.* Dat. Veronæ. *l. 10. de Legatis: l. 17. de diuerſis officiis: l. 17. de extraordinariis.* Data Aquileiæ.

A. D. 386. Honorio NP. & Euodio. *l. 17. de nauicul. l. 3. de executorib.* Acc. Romæ. *l. 13. de exactionib.* Dat. Aquil.

PRISCIANVS ſub Theodoſio Iun. P. V. A. D. 413. *l. 1. de Comitibus & Tribunis.* Fit mentio *hac leg.* Comitum Ægypti & Ponticæ. *l. 1. de Comitibus & Archiatris: l. 1. de Comitibus ordinis primi: l. 1. de Comitibus, qui Prouincias: l. 3. de Comitibus rei militar.* Fit mentio *hac leg.* Comitum Ægypti & Ponticæ. *l. 1. de Comitibus, qui illuſtr.* Dat. Conſtantinop.

PRISCVS ſub Conſtantino Magno Rationalis A. D. 319. *l. 2. de bonis vacantib.*

PROBIANVS ſub Conſtantino M. Proconſul Africæ A. D. 315. *l. 3. de appellat.* Dat. VIII. Kal. Septembr. Rom. Ad hunc Æliani in Proconſulatu ſucceſſorem extat Epiſtola Conſtantini M. de Felice Aptungitano & Cæciliano, quam leges apud Auguſtinum *lib. 3. contra Creſconium c. 70.* & in *breuiculo collat. d. 3. ſub fin.* & *epiſt. 68. ſiu. 88. Edit. Benedictin.* vnde intelligimus, eum iam A. D. 314. Proconſulem fuiſſe. In *l. 5. & 6. de appellat.* A. D. 316. PP. Thebeſte. & in *l. 1. de bonis proſcriptorum*, A. D. 321. Serdicæ Dat. occurrit PETRONIVS PROBIANVS dignitate non addita. An hic idem ſit cum ſuperiore, non liquet. Vide quæ dixi in *Commentario ad leg. 5. de appellat.* In hunc Petronium Probianum eſt Symmachi Patris Epigramma *in Auctuar. Symmachiano ep. 1. pag. 299. Edit. Pariſ. 1604. in 4.* Idem fuit Conſul cum Iuliano, A. D. 322. Vid. Pagium *in Critic. h. a.* & Relandum *in Faſt.* A. D. 329. & 330. P. V. vt videre eſt apud *Veterem auctorem de P. V.*

PROBIANVS ſub Gratiano & Valentiniano Iun. P. V. A. D. 377. *l. 3. tributa in ipſis ſpeciebus.* Dat. Treu. Agitur *hac leg.* de Vrbicariis regionibus, & de popularibus V. R. commodis.

PROBIANVS ſub Honorio P. V. A. D. 416. *l. vltim de habitu, quo vti oportet intra Vrbem.* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de Vrbe ſacratiſſima.

Fit mentio in veteri inſcriptione *apud Gruterum CLXXI. 7. & MLXXX. 11.* GABINII VETTII PROBIANI P. V. charactere Conſtantiniani tempo-

ris, qui proculdubio hic Probianus eſt, velcerte ſuperior.

PROBINVS ſub Conſtantio & Conſtante cum Marcellino Coss. A. D. 341. De hoc accipio quod Claudianus ſcribit Panegyr. in *COSS. Olybrii & Probini* v. 29. vid. Pagium *in Critic. b. a.* & Relandi *Faſtos.*

PROBINVS ſub Honorio Conſul cum Olybrio A. D. 395. Extat in hunc Claudiani Panegyricus. Vid. Relandi *Faſtos*, & Pagii *Critic. b. a.*

PROBINVS ſub Honorio Proconſul Africæ A. D. 397. *l. vlt. quem munera ciuilia.*

PROBVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate A. D. 314. *l. 1. ad Senatusconſultum Claudianum*, ſine die & Coss. *l. 9. Cod. Iuſt. de ſeruis fugitiuis.* Memorat Hieronymus Lactantii (qui ſub Conſtantino fuit) ad *Probum* epiſtolarum libros 4.

PROBVS ſub Conſtantio Proconſul Africæ A. D. 358. Datiano, & Cereale Coss. *l. 13. quorum appellationes.*

Sub Valentiniano Sen. PP. A. D. 365. (ad Annum 368. referendæ ſunt hæ leges omnes) *l. 1. de bis, qui cum diſpenſatore.* Dat. Treu. *l. 1. ſi vagum mancip. pet.* Dat. Treu. XV. Kal. Iul. *l. 9. de cohortalibus.* Dat. Triu. *l. 16. de erogat. mil. ann. l. 2. ſi vagum mancipium pet.* Dat. Treu. *l. 3. de auro coronario.* Dat. Salariæ. *l. 5. de bis, qua adminiſtr.* Dat. Sirmio. *l. 28. de curſu publico.* Directa Sirmio. Fit *bac leg.* mentio *Illyrici Italiaque* regionum. *l. 2. Cod. de defenſorib. ciuit.*

PP. Illyrici 365. (ad Annum 368. refero) *l. vnic. ne damna Prouinc.* Dat. Agrippinæ. Ad *banc leg.* dico planè.

PP. A. D. 366. Gratiano NB. P. & Victore Coss. *l. 15. de annona & tributis.*

Sub Valentiniano, P. P. A. D. 368. Valente & Gratiano Coss. Huc refero *l. vnic. ne damna Prouinc.* & *l. 28. de curſu publ.*

PP. A. D. 369. Valentiniano NB. P. & Victore Coss. *l. 15. de ſuſceptorib.* PP. Sabariæ. *l. 7. de Medicis.* Dat. Sirmio. *l. 5. de offic. Rectoris Prouinc.* Dat. Treuiris. *l. 7. de luſtrali collat.* PP. Karthagine. *l. 7. de bonis proſcriptorum.* Dat. Treu. *l. 6. de metallis.* Dat. Mattiatici. Agitur *bac* g. de metallariis tranſlatis in *Sardiniam: l. 1. de oblatione equorum.* Dat. Sirmio. *l. 8. de priuil. earum, qui in S. Pal.* Dat. Briſiaci. *l. 2. de abolitionib.* Dat. Treuiris. *l. 10. de Veteranis.* Dat. Triu. Memorantur *bac leg.* Præpoſiti Lætis.

A. D. 370. *l. 7. de metallis.* Fit *bac leg.* mentio *Illyrici* & dioeceſeos *Macedonicæ.*

Conſul cum Gratiano A. II. Anno D. 371. vide de hoc Cos. Auſonium *epiſt. 16. ad Probum PP.* Onuphrium in *Faſtis*, Pagium *in Critic. b. a.* & Relandum *in Faſt.*

PP. A. D. 371. *l. 2. Cod. Iuſt. de ſententiis ex periculo: l. 5. de cuſtodia reorum.* Dat. Concionaci. *l. vltim. Cod. Iuſt. de operis libertorum.*

A. D. 372. *l. 8. de filiis milit. apparit.* PP. Rom. *l. 1. de Spectaculis.* Dat. Triu. *l. 78. de Decur.* Dat. Parauione. *l. 9. de cohortalib. l. 2. de locatione fundorum.* Dat. Triberis.

A. D. 374. *l. 18. de operibus publicis.* PP. Sirmio. *l. 1. ad L. Cornel. de Sicariis.* PP. Romæ. *l. 2. Cod. Iuſt. de infantibus expoſitis: l. 1. de ſententiis ex periculo recit.* Dat. Treu. III. Non. Dec.

Sine die & Coss. *l. vnic. Cod. Iuſtin. de nundinis: l. 8. Cod. Iuſt. de agricol.*

PP. Galliæ vel Galliarum, ſine die & Coss. *l. 1. Cod. Iuſt. ne rei domin. vel templorum.* Agitur *bac lege* de ſeruis, libertis & colonis rei priuatæ. *Probi* huius PP. qui integro nomine *Sex. Petronius Probus*, multa mentio apud Ammianum Marcellinum. Eum in Vulcatii Rufini demortui locum PP. factum ſcribit A. D. 368. *lib. 27. cap. 11.* vbi & iudicium de eo ſuum fert. Addit *ibidem*, marcuiſſe eum absque Præfecturis; quas ob iurgium ingentium familiarum capeſſere cogebatur: Item, interuallaſſe eum poteſtates aſſiduas. Idem meminit huius Probi PP. *lib 28. cap. 1.* & quidem Sirmii agentis Anno 373. *lib. 29. cap. 6.* Anno 374. *lib. 30. cap. 3.* vbi relatio eius memoratur, docentis *Illyrici* clades, & in geſtis Anni 375. *lib. 30. cap. 5.* vbique eius virtutes & vitia commemorans. Huius Probi dignitatum paginam & recenſum continet *apud Gruterum CCCCL. 3.* vetus inſcriptio, quam legis *in Commentario ad leg. 1. ne damna prouincial.* vbi nominatim *Proconſul Africæ, Præfectus Prætorio quater* dicitur; *Italiæ, Illyrici, Africæ, Galliarum Conſul ordinarius.* Apud eundem *pag. cit. num. 1. & 2.* in lapidibus eosdem Probi honores inuenies. Auſonii epiſtola ad hunc Probum PP. extat *16.* vbi *Sirmii* eum egiſſe initio docet, eiusque Præfecturam Prætorianam & Conſulatum memorat. Ad eandem Probi Præfecturam pertinent *epiſtolæ 50. 51. 52. 53. 54. 55.* Symmachi *lib. 1.* & apertiſſime *epiſt. 53.* & ex *epiſt. 55.* colligitur, eum PP. Italiæ & Africæ fuiſſe. Meminit & Paulinus *in vita Ambroſii.* Claudianus quoque inter alia in Probini filii eius & Olybrii Conſulatum, *v. 57. ſequ.*

Acta Probi narrare queam, quot in ordine gentes
Rexerit, Italiæ late cum fræna teneret,
Illyricosque ſinus & quos arat Africa campos:

Et poſt,

Vt pigeat meminiſſe Probi, quo iudice totam
Vidimus Heſperiam feſſasque reſurgere gentes.

Locum hic ſibi vindicant inſcriptiones ſepulcri Probi, cum alicubi in illuſtratione Legum ad eas prouocatum ſit. Prima legitur *apud Gruterum CCCCL. 4.*

SVBLIMIS. QVISQVIS. TVMVLI. MIRABERIS. ARCES

DICIS. QVANTVS. ERAT. QVI. PROBVS HIC. SITVS. EST

CONSVLIBVS. PROAVIS. SOCERISQVE. ET CONSVLE. MAIOR

QVOD. GEMINAS. CONSVL. REDDIDIT IPSE. DOMOS

PRAEFECTVS. QVARTVM. TOTO. DILECTVS. AB. ORBE

SED. FAMA. EMENSVS. QVICQVID. VBIQVE. HOMINVM. EST

AETERNOS. HEV. ROMA. TIBI. QVI. POSCERET. ANNOS

CVR. NON. VOTA. TVI. VIXIT. ADVSQVE BONI

NAM. CVM. SEX. DENOS. MENSIS. SVSPENDERET. ANNOS

DILECTÆ. E. GREMIO. RAPTVS.... PROBÆ

SED. PERIISSE. PROBVM. MERITIS. PRO TALIBVS. ABSIT

CREDAS. ROMA. TVVM. VIVIT. ET ASTRA. TENET

VIRTVTIS. FIDEI. PIETATIS. HONORIS. AMICVS

PARCVS. OPVM. NVLLI. LARGVS. ET. IPSE. FVIT

SOLAMEN. TANTI. CONIVX. TAMEN. OPTIMA. LVCTVS

HOC. PROBA. SORTITA. EST. IVNGAT VT. VRNA. PARES

FELIX

FVLIR. HRV. NIMIVM. FELIX. OVM. VITA MANERET
DIGNO. IVNCTA. VIRO. OIONA. SIMVL TVMVLO.

Baronius in *Annalibus ad An. D. 395.* Gruterus *CCCCL. 5.* & Fleetwood *in Sylloge Inſcription. pag. 155.*

RRIMILRRSOLVTVS. IN. ÆTHERIS. ÆQVORE. TANTVM.
CVRRIS. ITER. CVNCTIS. INTRGRR. A VITIIS
NOMINE. QVOD. RESONAT. IMITATVS MORIBVS. ÆQVR
IORDANE. ABLVTVS. NVNC. PROBVS ES. MELIOR
DIVES. OPVM. CLARVSQVE. GRNVS. PRÆCLARVS HONORR
FASCIBVS. ILLVSTRIS. CONSVLE. DIGNVS. AVO
RIS. GEMINS. POPVLOS. PRÆFECTVS. SEDE. GVBERNANS
HAS. MVNDI. PHALERAS. HOS. PROCERVM. TITVLOS
TRANSCENDIS. SENIOR. DONATVS. MVNERE. CHRISTI
HIC. EST. VERVS. HONOS. HAEC. TVA. NOBILITAS
LÆTARARE. PRIVS. MENSÆ. REGALIS. HONORE
PRINCIPIS. ALLOQVIO. REGIS. AMICITIA
NVNC. PROPIOR. CHRISTO. SANCTORVM SEDE. POTITVS
LVCE. NOVA. FRVERIS. LVX. TIBI. CHRISTVS. ADEST.
O. NVNQVAM. DEFLENDE. TVIS. CVM. VITA. MANERET
CORPORIS. ATQVE. ARTVS. SPIRITVS HOS. REGERET
PRIMVS. ERAS. NVLLIQVE. PATRVM. VIRTVTE. SECVNDVS
NVNC. RENOVATVS. HABES. PERPETVAM. REQVIEM.
CANDIDA. FVSCATVS. NVLLA. VELAMINA. CVLPA
ET. NOVVS. INSVRTIS. INCOLA LIMINIBVS
HIS. SOLARE. TVOS. QVANQVAM. SOLATIA. MÆSTA
GRATIA. NON. QVÆRAT. GRATIA. CHRISTE. TVA
VIVIT. IN. ÆTERNA. PARADISI. SEDE. BEATVS
QVI. NOVA. DECEDENS. MVNERIS. ÆTHEREI
VESTIMENTA. TVLIT. QVO. DEMIGRANTE. BELIAL
CESSIT. ET. INGEMVIT. HIC. NIHIL. ESSE. SVVM
NVNC. TV. CHRISTE. CHORIS. IVNGAS. CAELESTIBVS. ORDO.
TE. CANAT. ET. PLACIDVM. IVGITER ADSPICIAT
QVIQVE. TVO. SEMPER. DILECTVS. PENDET. AB. ORE
AVXILIVM. SOBOLI CONIVGIOQVE. FERAT.

Probvs ſub Valentiniano Sen. Vicarius Vrbis A. D. 372. *l. 77. de Decurion.* Dat. Trev.

Probvs ſub Valentiniano Iun. *l. 2. de Princip. Agentium in rebus.* PP. *Hadrumeta. l. 12. de privilegiis eorum, qui in ſacra Palatia.* Dat. Aquil. A. D. 383. *l. unic. ſi per abreptionem.* Dat. Med. Agitur *hac leg.* de *Italia*, & de *Vrbicariis* regionibus *Africanisque*, & de *Illyrica.*
A. D. 384. *l. 6. de Palatinis S. L.* Dat. Med. VII. Kal. Non. Meminit Probi Præfecti Galliæ hoc ipſo tempore Paulinus *in V. Ambroſii.*

Probvs ſub Honorio Conſul cum Arcadio Anno D. 406. Meminit Hieronymus *Epiſtola ad Demetriadem.* Hic *Anicius Probus* filius fuit *Sexti Petronii Probi & Anicia Faltonia Proba*, & frater *Anicii Probini & Hermogeniani Olybrii* Conſulum, de quibus ſupra, vide Pagium *in Critic. ad A. D. 395.* & *An. 406.* Relandum *in Faſtis*, & *Chronologiam noſtram.*
Comes S. L. A. D. 412. *l. 24. de cohortalibus.* Dat. Rav. A. D. 414. *l. 11. de metatis.* Poſt alia. Prælata literis ad Eutychianum Præfectum Vrbi. *l. 8. Cod. Inſt. quares pignori.* Vetantur *hac leg.* ea, quæ ad culturam agri pertinent, pignori capi. Argumentum *huius legis* ſatis oſtendit, Probum, cui ea inſcribitur, fuiſſe Comitem S. L. Sine dignitate A. D. 414. *l. 13. de omni agro deſerto Cod. Iuſt.* Sine dignitate ſimul & ſine die & Conſule. *l. 8. Cod. Inſt. de Agricolis.* Inſcribuntur *Honorius & Theodoſius.*

Proclianvs ſub Conſtantino Magno: an Probianus? Sine dignitate A. D. 315. *l. 1. de annona & tribut.*

Proclianvs ſub Conſtantio Proconſul Africæ. A. D. 354. *l. 12. quorum appellat.* Acc. Karthag.

Proclianvs ſub Honorio Vicarius quinque Provinciarum A. D. 399. *l. 15. de Paganis.* Dat. Rav.

Procopivs ſub Conſtantio Præſes Ciliciæ A. D. 348. *l. 24. de appellationib.* Ab hoc alius Procopius Notarius, Anno D. 353. qui poſtea Tyrannus fuit ſub Valente: de quo Ammianus Marcellinus, *lib. 26. extrema.* & Eunapius *Maximo pag. 104. Edit. Commelin.* vide *Chron. hiſtor.* in rebus Valentis.

Procopivs ſub Valente ſine dignitate A. D. 377. *l. 11. Cod. Iuſt. de dignitatibus.* Dat. Hierapoli. Forte hic videtur Procopius, ad quem extant Gregorii Nazianzeni *epiſt. 55. 56. 57. 58. 157. 158.* ubi ſatis indicat, eum in dignitate conſtitutum fuiſſe. Item is, ad quem Libanii *Epiſt. 847. Edit. Wolff.* Eum fuiſſe puto Præfectum Vrbis Conſtantinopol.

Procopivs ſub Theodoſio Iun. Magiſter militiæ per Orientem A. D. 424. *l. 36. tit. ultim. de erogat. milit. ann.* Huius Procopii Magiſtri militum meminit Socrates, *lib. 7. hiſtor. Eccleſ. cap. 20.* Sidonius, *Carmine 2. ad Anthemium v 90. ſeq.* qui eum militum Magiſtrum factum teſtatur ante biennium poſt fœdus Perſicum

Suſcipit hinc reducem duplicati culmen honoris.
Patricius, nec non Peditumque Equitumque Magiſter
Præficitur caſtris, ubi Tauri clauſtra coërcens,
Æthiopasque vagos belli terrore relegans,
Gurgite pacato famulum ſpectaret Orontem.

Quibus verbis poſtremis eleganter expreſſit Orientem ſiue Orientis diœceſim. Limes ſcilicet Orientis a Tauri montis iugo ad Nilum vſque porrigebatur, & Æthiopum fines quoque contingebat. *Hiſtor. Tripartita, lib. 11. cap. 15.*

Proclianvs ſub Conſtantino Magno Tribunus & Magiſter Officiorum A. D. 323. *de diſtrahendis pignorib.*

Proclvs ſub Conſtantino Magno ſine dignitate

A. D. 319. *l. 1. de re iudicata: l. 2. Cod. Iuſtin. quæ ſit longa conſuetudo.*

Proconſul Africæ A. D. 319. *l. 1. de itinere muniendo: l. 2. de priuil. eorum, qui in ſ. palat.*

Meminit eius ſub Conſtantino M. Auguſtinus in *breuiculo Collat. d. 3. c. 23.* quamuis ibi Codices varient. Ad hunc *Proculum*, qui integro nomine Q. ARADIVS RVFINVS VALERIVS PROCVLVS audit, referendi lapides apud Gruterum, *CCCLXII. 1.* vbi PRÆSES. PROVINCIÆ. VAL. BYZAC. appellatur, poſitumque ipſi monumentum dicitur *Criſpo & Conſtantino Iun. Nobiliſſimis Cæſar. Conſul.* A. D. 321. & ibidem *num. 2.* atque *CCCLXIII. 1. 2.* in quibus appellatur tantum Q. ARADIVS VALER. PROCVLVS. Sed tres illi lapides eundem honorem, eoſdemque Conſules præferentes unius viri ſunt. Sequenti *anno 322. Probiano & Iuliano Coſs.* Prid. Kal. April. *Coloni coloniæ Æliæ Hadrianæ Aug. Zamæ Regiæ Q. Aradium Valerium Proculum, liberos poſteroſque ejus Patronum cooptarunt* ſibi, quod teſtatur publicum monumentum apud laudatum Gruterum *CCCLXIV. 1.*

PROCVLVS ſub Conſtantio Proconſul Africæ A. D. 340. *l. 21. de appellationib.* Hic idem eſſe videtur, qui eodem anno prodiit Conſul cum Acindyno. Vide Pagium *in Critic. b. 4.* Relandi *Faſtos*, & *Chronologiam.* Ad eum pertinet marmor apud Gruterum CCCLXIII. 2. in quo L. ARADIVS. VALERIVS. PROCVLVS. V. C. AVGVR. PONTIFEX. MAIOR. XV. VIR. SAC. FACIVNDIS. PONTIF FLABIAL. PRÆTOR. TVTELARIS. LEGATVS PRO-PRÆTORE. a PROV. NVMIDIÆ. PROCONS. PROV. AFRICÆ. VICE. SACRA. IVDICANS. PRÆF. PRÆTOR. COM. ORDIN. PRIMI. PRÆF. VRB. CONSVL. ORDINARIVS. appellatur. Item lapis CCCLXI. 1, & *num. 2.* & *3.* antiqua carmina duo Romæ quandam effoſſa, quorum prius a Suariis Rom. Patrono dicatum:

HIC. BIS. PRAEFECTVS. PATRIAE
PRAEFECTVS. ET. IDEM
HIC. LIBYAE. IDEM. LIBYAE
PROCONSVL. ET. ANTE
TER. VICE. QVI. SACRA
DISCINXIT. IVRGIA. IVDEX
CONSVL. ET. AETERNO
DECORAVIT. NOMINE. FASTOS
CETERA. QVID. MEMOREM
TANTO. SVB. IVDICE. GESTA
CVM. PROCVLVM. VIDEAS
TOTO. QVI. NATVS. HONORI. EST.

COLLEGIVM. SVARIORVM. PATRONO
PRESTANTISSIMO

alterum a Piſtoribus in honorem Proculi factum:

ILLE. EGO. SVM. PROCVLVS
TOTVS. QVI. NATVS. HONORI
AVT. DIC. QVIS. SIT. HONOS
QVEM. MIHI. INESSE. NEGAS

COLLEGIVM. PISTORVM
PATRON. PRESTANTISSIMO

In eundem Proculum eſt etiam Symmachi Patris carmen *in Auctuario Symmachian. epiſt. 1. carm. 2.*

PROCVLVS ſub Theodoſio Magno Comes Orientis. A. D. 382. Antonio & Syagrio COSS. *l. 90. de Decurionibus* Dat. VIII. Id. Mart. A. D. 383. Merobaude & Saturnino COSS. *l. 14. de cohortalibus: l. 103. de Decurionibus*, Dat. VI. Kalend Aug. *Hac leg.* cauetur, neminem cogi poſſe ad Syriarchiæ munus.

Sine dignitate A. D. 383. *l.* 13. *de operibus publicis:* vbi inſcriptio ita habet, *Haue, Procule KNB.*

Huius Proculi Comitis Orientis meminit quoque Libanius, *de vita ſua*, *pag.* 68. & *Oratione ad Icarium*, *pag.* 455. 456. 458. *Edit. Morelli*, & in ſupplemento *MS. eius Orationis:* quibus locis omnibus tyrannicam eius adminiſtrationem ſuggillat. Ad eundem exſtant Libanii *epiſtolæ* 735. 767. 771. 775. 643. 793. 803. 824. 840. & aliæ *Edit. Wolff.* in quibus tamen ei adulatur, jam ad Præfecturam Vrb. promoto.

Comes S. L. A. D. 386. *l.* 11. *de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop. Acc. a Valerio Com. S. L.

Sub Theodoſio Magno P. V. A. D. 389. *l. 25. de operibus publicis: l. 9. de annonis ciuicis.* His duabus legibus diſerte vocatur P. V. Conſtantinop. *l. 3. de Tutoribus & Curatoribus.* Dat. Med. *l. 2. de teſtamentis*, P. P. Mediol. De *hac leg.* agit Symmachus *lib. 2. epiſt. 13.*

A. D. 390. *l 6. de Agentib. in reb.* Dat. Med.

A. D. 391. *l. vnic. de poſſeſſ. ab eo, qui bis prouoc.* Dat. Aquil.

A. D. 392. *l.* 10. *de annonis ciuicis.* Dat. Conſtantinop. *Proculus* hic antea Comes Orientis P. V. filius fuit Tatiani Præfecti Prætorio: de Præfectura Vrbis ei delata Zoſimus, *lib. 4. cap. 45.* Hic poſtea ἀπουπάρχων capite truncatus hoc ipſo Anno 392. VIII. Id. Decembris, vide Zoſimum, *lib. 4. cap. 52.* & *l. 12. de annonis ciuicis:* & *Chronicon Alexandr. pag. 709. Edit. Rader.* Hic eſt, ad quem Libanii epiſtolæ extant plures, & in his *epiſt. 771. 803. 840.* quibus Præfecturam eius Vrbis deſignat. Quomodo & Tatiani filium fuiſſe oſtendit *epiſtola 771. 824. 889. 942.* De eodem accipio & quæ idem *epiſt. 858. ad Priſcianum.*

PROCVLVS ſub Honorio Comes R. P. A. D. 422. *l.* 31. *de petitionib.* PP. in foro Traiani. PP. Italiæ A. D. 423. *l. vltim. de prædiis nauicular.* Dat. Rau. Agitur ibi de Africa.

PROCVLVS ſub Theodoſio Iuniore P. V. A. D. 428. *l. 22. de Agentibus: l. vltim. de Medicis: l. vltim. de Senatoribus & glebali collat.* Dat. Conſtantinop.

PROFVTVRVS ſub Conſtantino Magno Præfectus annonæ A. D. 318. *l. 3. Cod. Iuſt. de dilationib.* A. D. 319. *l. 2. de relationib. l. 1. de Piſtoribus: l. 1. de contrab. empt.*

PROMOTVS Conſul cum Timaſio A. D. 389. uterque Orientalis. De Promoto hoc Duce copiarum equeſtrium, agit Zoſimus *lib. 4. c. 35.* & *45.* Conſule Pagium *in Critic. ad an. cit.* Relandi *Faſtos*, & *Chronologiam.*

PROTOGENES Epiſcopus A. D. 316. Sabino & Rufino COSS. *l. 1. Cod. de bis, qui in Eccl. manum.*

PVLCHERIA Auguſta, germana Theodoſii Iun. A. D. 418. *l. vltim. de luſtrali collat.*

R

REGINVS ſub Theodoſio Iuniore PP. Illyrici A. D. 435. *l. vlt. de Principibus Agentium in rebus.* Dat. Conſtantinopol. Integro nomine *Flauius Simplicius Reginus:* cuius vna cum Iſidoro PP. Edictum διάταγμα exſtat, quo propoſita Theo-

Theodoſii Lex aduerſus Neſtorium, deque Neſtorii libris non legendis inter acta Concilii Epheſini *parte* 4. *pag* 1718. *Tom.* I. *Concil. Harduin.*

REMIGIVS ſub Valentiniano Sen. Magiſter Officiorum. A. D. 365. Valentiniano & Valente Coss. (imo Anno 368. vel 370.) *l.* 2. *de metatis.* Data Triueris.

Remigii huius Magiſtri Officiorum meminit Ammianus Marcellinus, *lib.* 15. *cap.* 5. In geſtis Anni 367. *lib.* 27. *cap.* 9. *lib.* 28. *cap.* 6. *lib.* 29 *cap.* 5. *lib.* 30. *cap.* 2. Gallum vero hunc fuiſſe & prope Magontiacum natum ſcribit *lib.* 30. *c.* 2. Eodemque tempore Magiſtrum Officiorum fuiſſe, quo Romanus Comes Africæ, *d. l.* 27. *c.* 9. qui certe fuit Anno D. 372. Tandem laqueo vitam finiiſſe, eique Leonem ſuffectum Magiſtrum Officiorum Anno 373. *d. lib.* 30. *c.* 2.

REMIGIVS, ſub Arcadio Præfectus Auguſtalis A. D. 396. Arcadio IV. & Honorio III. Coss. *l.* 8. *de diuerſ. reſcript. l.* 7. *de contrab. empt.*

REMISTHEVS ſub Arcadio Dux Armeniæ A. D. 396. *l.* 15. *de re militari.* A. D. 397. *l.* 57. *de curſu publico*

BIBVLENIVS RESTITVTVS ſub Conſtantio Præſes Sardiniæ A. D. 353. *l.* 7. *de exactionib.*

RESTITVTVS ſub Theodoſio Magno P. V A. D. 380. *l* 2. *de Præfectis Prætorio : l.* 2 *de Quæſtorib. l.* 8. *de annonis ciuicis.* Dat. Theſſalonicæ.

RICHOMERES ſub Theodoſio Magno & Valentiniano Iun. Conſul Occidentalis cum Clearcho Anno D. 384. Richomeris huius natione FRANCI Conſulatus meminit Libanius, *de vita ſua*, *pag.* 67. & Symmachus *lib.* 3. *epiſt.* 59 61 Adde Pagium *in Critic. ad an. cit.* Relandi *Faſtos*, & *Chronologiam.* A. D. 391 Comes & Magiſter vtriusque militiæ. Comitiuæ eius & Magiſteriæ militum paſſim meminere alii: vide de eo Ammianum Marcellinum, *lib.* 31. *c.* 7. 12 Libanium *de vita ſua*, *pag.* 67. *Edit. Morell.* & *Epiſtol. Latin.* lib. 1. 21. De eo vide & Philoſtorgium *lib.* 10. *cap.* 8. Symmachus ad eum *epiſt.* 16. ſcripſit *lib.* 3. ab *epiſt.* 54. qui & *epiſt.* 67. indicium facit de militari eius poteſtate, & Zoſimus, *lib.* 4. *cap.* 54. 55. In Codice Libanii Regio tres *epiſt.* 762. 866. 900. in Vaticano quatuor ad eum extant *lib.* 2. *epiſt.* 258. *lib.* 5. *epiſt.* 231. 264. 280. & in Editione Cl. Wolfii *Ep.* 785. 891 926. 944. Mortuus is Anno 393. tempore expeditionis Theodoſii aduerſus Eugenium, teſte Zoſimo, *lib.* 4 *c.* 55. De eo plura & diſtincta ad *d. l.* 13. *de re militar.*

ROMANVS, ſub Valentiniano Sen. Comes Africæ. A. D. 372. *l.* 13 *de diuerſis officiis.* De hoc Romano Comite Africæ, non vno loco Ammianus Marcellinus, *lib.* 27. *cap.* 9. *lib* 28 *cap.* 6. *lib.* 29. *cap.* 5. Zoſimus item, *lib.* 4 *cap.* 16. Ρωμανὸς ὁ τὴν στρατιωτικὴν ἔχων ἐν Μαυρουσίοις ἀρχήν. Eum vero inde a Iouiniani Imp. & Valentiniani initiis Comitem Africæ fuiſſe, teſtatur idem Marcellinus.

ROMANVS, ſub Theodoſio Magno Comes Ægypti A. D. 391. *l.* 11. *de Paganis.* Meminit huius Romani τοὺς κατ᾽ Αἴγυπτον στρατιώτας πεπιστευμένους, *qui cum imperio præerat Ægypti militibus*, Eunapius *Ædeſio pag.* 76. 77. *Edit. Commelin.* Sozomenus *Hiſt. Eccleſ. lib.* 7. *c.* 15. ἦρχε δὲ τότε τῶν ἐν Αἰγύπτῳ στρατιωτικῶν ταγμάτων Ρωμανός, *erat tunc temporis Dux militum in Ægypto Romanus.*

ROMVLIANVS ſub Arcadio P. V. A. D. 398. *l.* 17. *de re milit.* Dat. Conſtantinop. Sub Honorio PP. A. D. 404. *l.* 16 *de Iudæis.* Dat Rom.

ROMVLVS ſub Conſtantio & Conſtante Coss. cum Placido A. D. 343. In ſubſcriptione *l* 35. & 36. *de Decurionib.* vocatur *Romylus.* Conſule Pagium in *Critic. h. a.* Relandi *Faſtos* & *Chronologiam.*

ROMVLVS ſub Valentiniano Iun. Conſularis Æmiliæ & Liguriæ, A. D. 385. *l.* 4 *de denunciationibus.*

Sub Theodoſio Magno Comes S. L. A. D. 392. *l.* 1. *de his, qui ad Eccl.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de *publicis* debitoribus. *l.* 12. *de metallis.*

Sub Honorio PP. A. D. 400. Stilichone & Aureliano Coss. *l.* 10. *de indulgentiis criminum.* Dat. Rau. Ad hanc legem vid *not. c. Romuli* crebro mentio in Symmachi epiſtolis & in his *lib.* 8. *epiſt.* 38. & 56. Extat & Auguſtini *epiſt.* 211. ad Romulum, qua eum exhortatur, ne nimium acerbus tributorum exactor ſit. De *Romulo* loquitur etiam Libanius *epiſt.* 807. & 808. *Edit. Wolff.* PISIDII ROMVLI fit mentio in inſcriptione Stilichonis ſtatuæ Romæ *apud Gruterum CCCCXII* 4. Sed appellatur V. C. PRAEF. VRB. An idem ſit cum noſtro, non liquet.

RVFINVS ſub Conſtantino Magno PP. (γρ. PV) A. D. 313. *l.* 1. *de Teſtimoniali ex Tribunis.* Hic enim eſt *Aradius Rufinus*, qui P. V. fuit inde à III. Kalend. Decembris Anni ſuperioris 312. itemque P. V. his Coss. vſque ad 6. Decembr. vt teſtatur vetus auctor Notitiæ Præfectorum Vrbis, quem vide in *Notit. Dignitat.*

VETTIVS RVFINVS ſub Conſtantino Magno P. V. A. D. 315. Data a Conſtantino Magno *l.* 1. *de maternis bonis*, ad Conſules, Prætores, Tribunos plebis, & Senatum: quæ in ſubſcriptione dicitur. *Recitata apud Vettium Rufinum P. V. in Senatu.* In ſubſcriptione male *Conſtantinus A. V.* loco *IV.* Cos. notatus, Vid. *not. tt. ad dict. leg.* A. D. 316. *l.* 1. *de longi temporis præſcriptione.*

Huius *Vettii Rufini P. V.* meminit auctor de Præfectis Vrbis, qui eum P. V. fuiſſe ſcribit a XIII. Kal. Sept. Anno 315. ad Pridie Nonas Aug. Anno 316.

Conſul prodiit A. D. 323. cum Seuero, quod probat marmor apud Gruterum *CCIX.* 2. ACILIO SEVERO ET VETTIO RVFINO Coss. Vide Pagium *in Critic. h. a.* Relandum *in Faſt.* & *Chronologiam.*

RVFINVS ſub Conſtantino M. Conſul cum Sabino A. D. 316. Fleetwood *in Sylloge Inſcription. pag.* 157 putat, *Proculum* eſſe hunc Rufinum, perſuadetque ſibi, dictum fuiſſe eum integro nomine, *L. Aradium Rufinum Valerium Proculum.* Verum marmor apud Gruterum *CCCLXIII.* 2. & *CCCLXI.* 1. id non probant. Vide ſupra *voc. Proculus* Neque etiam *Q. Aradius Rufinus Valerius Proculus*, qui A. D. 319. Proconſul fuit Africæ (vid. ſupra *voc. Proculus.*) Conſul eſſe poteſt anni 316. cum probabile non ſit, municipes, qui in clientelam eius ſe tradiderant, monumentisque publicis, quæ ſupra adduximus, id teſtati fuerant, hunc honorem, Patrono delatum, tacuiſſe.

RVFINVS ſub Conſtantino Magno PP. A. D. 319. Conſtantino A. V. & Licinio C. Coss. *l.* 3. *de priuilegiis eorum, qui inſ. p. l* 1. *de ſponſalibus.* Meminit *hac lege* Imperator Patris ſui. *l.* 1. *de bonis decurionum.* Forte hæ leges Conſtantio tribuendæ, referendæque ad Annum D. 352. vide quæ ſcribo ad *dict. leg.* 1. *de ſponſal.*

IVNIVS RVFINVS ſub Conſtantino Magno Conſularis Æmiliæ. A. D. 321. *l.* 1. *de vectigalib.*

RVFINVS ſub Conſtantino Magno PP. A. D. 326. *l.* 2. *de Medicis & Profeſſorib.*

RVFINVS ſub Conſtantio Comes Orientis A. D. 342. *l.* 33. *de Decurionib.* Meminit Libanius *epiſt. ad* Nepotem eius Rufinum 737. *Edit. Wolff.*

RVFINVS ſub Conſtantio Conſul cum Euſebio Anno D. 347. Hic Vulcatius *Rufinus* eſt. vid. Pagium *in Critic. h. a.* & Relandi *Faſtos.*

Sub Conſtante & Conſtantio PP. A. D. 349. *l. 3. Cod. Iuſt. de bæredit. decur.*

A. D. 352. *l. 5. Cod. Iuſt. qui teſtam. fac. poſſ.* Et forte ad hunc annum reuocanda etiam *l. 8. de ſponſal. l. 3. de priuileg. eorum, qui in ſ. palat.*

A. D. 354. Memoratur *l. 6. de annona & tributis:* vbi vide quæ dixi. Meminit Rufini Præfecti Prætorio, qui Galli C. auunculus erat, in Galliis hoc anno Marcellinus *lib. 14. cap. 10.*

A. D. 356. *l. 1. ſi quis pecunias conſt.* Acc. Conſtantina. Erat hic Vulcatius Rufinus Conſtantii affinis, nam *Gallus Cæſar* natus erat Galla ſorore Rufini, Marcellinus *lib. 14. c. 11. Natus* Gallus *patre Conſtantio, Conſtantini fratre Imperatoris, matreque Galla ſorore Ruffini.* Hinc & factum eſt, vt, miſſus A. D. 350. a Magnentio & Vetranione Tyrannis cum aliis legatus ad Conſtantium, ab eo humaniſſime exceptus ſit, cum reliquos legatos Conſtantius in vincula coniiceret. Vid. Petrum Patricium *in Excerptis Legation. pag. 20. Tom I. Script. Rer. Byzant. Edit. Venet.* Vide de hoc Rufino Ammianum *lib. 14. c. 10. & lib. 16. cap. 8.* in geſtis anni 354. & 356 Epiphanium *bæreſi 51. ſiu. 71. pag. 829 Edit. Colonienſ. apud Ierem. Schrey.* anno D. 351. ſiue, vt nonnullis placet, an. 357.

RVFINVS ſub Iuliano ſine dignitate A. D 362. *l. 10. de operibus publicis.* Dat. VII. Id. Decemb. Aquil.

RVFINVS ſub Iuliano Comes Orientis (male editum *Com. Officiorum*) A. D. 363. *l. 2. de metallis.* Hic *Aradius Rufinus* Comes Orientis eſt, cuius meminit hoc ipſo Anno 363. Ammianus Marcellinus, *lib. 23. cap. 1.* vbi eum Comitem Orientis a Iuliano Imp. in locum auunculi ſui Iuliani recens defuncti prouectum, ſcribit. De eodem accipio Libanii *epiſt.* ad Zenonem 972. & ad eum eſt Eiusdem *Epiſtol. 784. Edit. Wolff.* & aliæ, quas require in *Indice* Editionis laudatæ.

RVFINVS ſub Valentiniano Sen. PP. A. D. 365. (f. ad A. 368.) *l. 1. de tractoriis.* Miſſa Rom. VIII. Kal. Febr. *l. 66. de Decurionibus.* Dat. Rau.

l. 3. quibus equorum vſus. Dat. Rau. XI. Kalend. Iun. Agitur *bac leg.* de *Vrbicariis* regionibus.

A. D. 365. *l. 2. de paſcuis.* Dat. Luceriæ IX. Kalend. Octobr. *l. 11. de numerariis.* Dat. Pariſiis Prid. Id. Dec.

A. D 366. *l. 12. de ſuſceptoribus.* Dat. IV. Id. Non.

A. D. 367. *l. 4. de aduocat. fiſci.* Dat. Remis. Hic *Vulcatius Rufinus* eſt, qui Mamertino in Præfectura Prætoriana ſucceſſit, teſte Ammiano Marcellino, *lib. 27. cap. 7.* cui viciſſim Probus ſucceſſit Anno D. 368. teſtis idem Marcellinus *eodem lib. 27. cap. 11.*

RVFINVS ſub Valente, Gratiano & Valentiniano P. V. A. D. 376. *l. 3. Cod. Iuſt. de officio P. V.* De hoc ipſo Rufino P. V. accipio Symmachum, *lib. 7. epiſt. 126.* ad Patruinum.

RVFINVS ſub Theodoſio Magno PP. A. D. 386. *l. 2. de ſpectaculis.* Dat. Heracliæ.

RVFINVS ſub Theodoſio Magno Magiſter Officiorum. A. D. 390. *l. 3. de fabricenſib.* Dat. Med. Rufini huius Magiſtri Officiorum meminit Ambroſius, *epiſt. 53. ad Tatianum. Rufinus,* inquit, *ex Magiſtro Officiorum factus eſt in Conſulatu Præfectus Pretorio.* Zoſimus, *lib. 4. cap 51.* Theodoretus, in narratione cædis Theſſalonicenſis *lib. 5. cap. 18.* e quibus Ambroſius & Zoſimus, eum Magiſtrum Officiorum quoque fuiſſe teſtantur Anno 391. & 392.

Conſul cum Arcadio II. Anno D. 392. vide Pagium in *Critic. b. a.* & Relandi *Faſtos & Chronologiam.*

PP. ex Magiſto Officiorum, teſte Ambroſio *ep. 53.*

A. D. 392. *l. 2. de tractoriis.* Dat. VII. Kal. Ind. Sept. *l. 1 de crimine peculatus.* Dat. IV. Id. Sept. *l. 12. de Paganis.* Dat. VI. Id. Nou. *l. 5. finium regundorum.* Dat. Prid. Non. Nou. *l. 129. de Decurionib.* Dat. X. Kal. Dec. *l. 7. de adulteriis* Dat. VII. Id. Decemb.

A. D. 393. Theodoſio III. & Abundantio COSS. *l. 1. de metallis: l 1. quis in gradu præf. l. 52. de curſu publico: l. 3. de Cenſitoribus: l. 134. de Decurionibus: l. 14. de Exactionibus: l. 11. de bonis proſcriptorum: l. 1. de quadrimenſtruis breuibus: l. 135. de Decurionibus: l. 12. de bonis proſcriptor. l. 23 de annona & tribut.* His duabus poſtremis legibus agitur de Tatiano. *l. 136. de Decurionib. l. vltim. de falſa moneta: l. 15. de Medicis & Profeſſoribus: l. 20. de erogat. mil. ann. l. 1 ſi quis Imperatori maled. l. 137. de Decurionibus: l. 22. de Numerariis: l. 11. de ſcenicis: l. 5. de liberali cauſa: l. 9. de Cognitoribus & Procuratoribus: l. 52. de appellationibus l. 1. de Carboniano edicto: l. 4. de Cenſitorib. l 8. de adulter. l. 23. de Nauiculariis.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 394. *l. 2. ſi certum petat. de ſuffr.* Dat. Conſtantinop. *l. 18. de cohortalib.* Dat. Heracliæ. *l. 139. de Decurionib. l. 31. de operibus publicis.* Dat. Conſtantinop. *l. 23. de bæreticis.* Dat. Hadrianopol. *l. 24. dicto tit. l. 12. de ſcenicis.* Dat. Heracleæ. *l. 9. Cod. Iuſt. de omni agro deſerto.* Sine die & COSS. *l. 2. Cod. eod. de offic. Præf. Auguſt. l. vnic. Cod. eod. de colonis Thracenſib.*

Sub Arcadio PP. A. D 395. *l. 1. ne quid oneri publico: lex 25. & 26. de bæreticis.* Memorat *bac leg.* Arcadius conſtitutionem Genitoris ſui. *l. 8. de pactis.* Sine die & COSS. *l. 10. Cod. Iuſt. de vectigalibus.* De Rufino hoc PP. ex Magiſtro Officiorum in Tatiani locum (qui adhuc menſe Iunio PP. erat) ſuo ipſius Conſulatu 292. facto, vide Ambroſium *dict. epiſt. 53.* Zoſimum, *lib. 4 c. 51.* deque eo plura apud eundem vide *dict. lib. 4. c. 52. 55. 57.* Ad eundem extant Symmachi epiſtolæ vndecim poſtremæ *lib. 3.* De huius nece hoc ipſo Anno 395. V. Kal. Decemb. vide Claudianum, Hieronymum. vide & Zoſimum, Oroſium, Socratem, Sozomenum: dixi plene ad Philoſtorgium *lib. 11 cap. 3.* & in Chronico Theodoſiano. De bonis eius proſcriptis, v. Anno 396. *l. 13. & 14. de bonis proſcriptorum.*

RVFINVS ſub Honorio Comes S. L. A. D. 423. *l. 14. de indulg. debit.* Regeſta Rau. Fit mentio *bac leg.* Vrbicariarum regionum.

RVSTICVS ſub Conſtante P. V. A. D. 345. *l. 23. de appellat.* PP. Rom. VI. Non. Iul. Agitur *bac lege* de iure appellandi a ſententia Præfecti Vrbi.

Quintus Ruſticus hic P. V. fuit, inde a VI. Idus April. ſuperioribus COSS. ad III. Nonas Iul. his COSS. quibus Probianus ei ſuffectus, vt teſtatur vetus auctor Notitiæ Præfectorum Vrbi. Alius Iulianus *Ruſticus* ab hoc, ad quem Symmachus *lib. 3. epiſt. 1, 2, 3. ſeq.*

S

SABINVS ſub Conſtantino Magno cum Rufino Conſul Anno D. 316. Vide Pagium in *Critic. b. a.* Relandi *Faſtos & Chronologiam.*

SALLVSTIVS PP. ſub Iuliano A. D. 362. *l. 7. de erogat. militar. annonæ: l. 1. de exhibendis reis: l. 2. de protoſtaſia: l. 1. de auro coronario: l. 53. de Decurionibus.*

A. D. 363. Conſul cum Iuliano IV. Vid. Ammianum *lib. 23. initio: Iulianus vero iam ter Conſul adſcito in Collegium Trabeæ Salluſtio Præfecto per Gallias, quater ipſe inierat ampliſſimum magiſtratum.* Conſule Pagium *in Critic. an. cit.* Relandi *Faſtos, & Chronologiam.*

A. D. 364. PP. ſub Valentiniano & Valente, *l. 1. de cognitoribus.*

Hic Salluſtius eſt, qui alibi *Secundus* vocatur. Vocabatur enim *Secundus Salluſtius,* quod docet Marcellinus *lib. 22. cap. 3. Breui deinde Secundo Sallu-*

Salluſtio promoto Præfecto Prætorio &c. Hinc & quæ a nonnullis Salluſtio tribuuntur, ea Secundo ab aliis adſcribuntur, veluti a Philoſtorgio *lib. 8. cap 8.* in auguratione Valentiniani. Fuere porro *duo Salluſtii* hoc ipſo tempore A. D. 363. *Salluſtius* puta *PP. Galliarum*, qui Conſul fuit eo anno 363. & *Salluſtius PP. Præſens in Oriente*, Ammianus Marcellinus *lib. 23. cap. 5. lib. 26. c. 5.* De Salluſtio PP. Galliarum Marcellinus *lib. 23.* in princip. & *cap. 5. lib. 25. c. 5.* Eunapius etiam meminit Salluſtii PP. in *vit. Maximi pag. 108. Edit. Commelin.* & Libanius *Epiſtol. 648. Edit. Wolff.* vbi eum a Iuliano eam primum dignitatem nactum ſcribit, firmatumque in ea a Valente, & *Ep. 652.* vbi eum Elpidio ſucceſſiſſe ſignificat. Alias ad vtrumque Salluſtium literas a Libanio datas, require in *Indice Epiſt. Edit. Cl. Wolff.* Zoſimus *lib. 3. c. 29. 31. 36. lib. 4. cap. 1. 2. 6.* & Chronicon Alexandrin. *A. D. 369.* Salluſtium memorant. Adde Lambecium *ad Codini Origin. Conſtant. pag. 148.* Excerpta Valeſiana *pag. 843. 847.* Valeſium *ad Marcellinum lib. 22. c. 3.* & ad *Sozomenum lib 6. cap 3. leg. 7. de malef. not. b.* GOTHOFREDVS. Duo Salluſtii diſtinguendi ſunt, quod Gothofredo in Proſopographia Cod. Theodoſ. *verb. Salluſtius* & *voc. Secundus*, & Hermantio *in notis ad vitam Gallicam S. Athanaſii* a ſe compoſitam *lib. 10. c. 11.* obſeruatum, quodque certis argumentis magis ſtabiliendum, ne vnus pro alio ſumatur, aut, quæ tanquam indubitata haberi debent, in dubium reuocentur. Vterque itaque *Salluſtius Præfectus Prætorio* fuit, alter *in Galliis*, alter *in Oriente.* Qui in Galliis, anno D. 363. Iuliani in quarto eius Conſulatu, collega fuit: qui vero Præfecturam Orientis adminiſtrauit, *Salluſtius Secundus* appellatus fuit, ſecus quam putauit Gothofredus, qui Salluſtii Secundi nomine, Conſulem intelligendum vult. Imo *Salluſtius Secundus* alius non eſt, quam *Saturninus ſecundus*, quem tamen tam Gothofredus *loco citato*, quam Valeſius *in notis ad lib. 6. Sozomeni c. 3.* in duos etiam diuidunt, quod apud Gruterum *CCCCLXV. 8.* & apud *Smetium in Inſcript.* antiquis, Inſcriptio refferatur, in qua *Saturninus Secundus*, Salluſtius non nominatur. Eam inſcriptionem Romæ effoſſam hic repræſento:

SATVRNINO. SECVNDO. V. C
PRAESIDI. PROVINCIAE. AQVITANICAE
MAGISTRO. MEMORIAE. COMITI. ORDI
NIS. PRIMI. INTRA. CON
SISTORIVM. ET. QVAESTORI. PRAEF
PRAETORIO. ITERVM. OB. EGREGIA
EIVS. IN. REMPVBLICAM. MERITA
DD. NN. VALENTINIANVS. ET
VALENS. VICTORES. AC. TRIVMFA
TORES. SEMPER. AVGVSTI
STATVAM. SVB. AVRO. CONSTI
TVI. LOCARIQVE. IVSSERVNT

Saturninum Secundum diuerſum non eſſe a *Salluſtio Secundo*, duplex Præfectura Prætoriana Orientis ante Valentiniani & Valentis mortem ab eo geſta certum reddit. Salluſtius enim anno Chriſti CCCLXVII. ſecundam Præfecturam poſuit, *Auxoniumque* ſucceſſorem accepit, Zoſimus quippe *lib. 4. cap. 10.* de initio belli Gothici anno CCCLXVII. ſuſcepti loquens: de Valente ſcribit: *Exercitum propter Iſtri ripam porrigens, & ipſe Marcianopoli degens &c Præfectum quidem Prætorii declarabat Auxonium, Salluſtio propter ſenectutem hoc munere liberato, qui iam ſecundo Magiſtratum hunc geſſerat.* Quod ſi Saturninus Secundus, diuerſus eſſet a Salluſtio Secundo, vtriuſque eius Præfecturæ aliqua veſtigia in legibus Cod. Theodoſiani per hæc tempora datis ſupereſſent. Decepit viros doctos cognominis Salluſtii omiſſio in relata Inſcriptione. Verum obſeruare debuerant, quod *anno CXXXVII. num. 8. ſequ. in Critica ad Annal.* oſtendimus, Romanos nempe ab hiſtoricis, & in vſu vulgari loquendi quibuſdam quandoque cognominibus appellatos, quæ eis nunquam in Inſcriptionibus, Actiſque publicis attribuuntur. Quare Secundus a Zoſimo variis in locis, ab Eunapio in *Vita Maximi*, Rufino *lib. 13.* Socrate *lib. 3. cap. 19.* Sozomeno *lib. 5. cap. 20.* aliiſque Salluſtius vocatur: ab Ammiano modo ſimpliciter Saluſtius dicitur, vt *lib. 23. c. 5.* vbi ait de Iuliano Auguſto: *literas triſtes Salluſtii Galliarum Præfecti ſuſcepit*, anno nempe CCCLXIII. dum in Perſidem pergeret, ſtatimque ait, eodem tempore viſum cadauer cuiusdam apparitoris, *quem Præfectus Saluſtius Præſens ea re ſupplicio capitali damnarat.* (Qui vltimus *Salluſtius* diuerſus eſt a priori, qui Gallias, dum *Secundus* Orientem, regebat. Quo etiam ex loco vtriuſque Salluſtii diſtinctio manifeſte patet.) Modo ab eodem Ammiano *Secundus Salluſtius* nuncupatur, vti *lib. 22. c. 3.* vbi de rebus anno præcedenti geſtis loquitur: *Breui deinde Secundo Salluſtio promoto Præfecto Prætorio ſummam quæſtionum agitandarum, vt fido commiſit.* Modo denique ſimpliciter & abſolute *Secundus* vocatur, vt in inſcriptione omnium legum Cod. Theod. quæ eidem inſcribuntur, & a Philoſtorgio *lib. 8. num. 8.* vbi ait, *Secundum Præfectum Prætorio operam ſuam contuliſſe*, vt Valentinianus Senior Imperator eligeretur. Quæ narrans Zoſimus *lib. 3.* in fin. ait: *Omnium ſuffragia in vnum Saluſtium Præfectum Prætorii concurrebant: illo ſenectutem prætendente, filium ſummæ rerum præfici poſtulabant.* Ex quo & habemus, Saluſtium iſtum Secundum vocatum.

Sed, vt de vtroque Saluſtio ſeorſim agam, *Secundus Saluſtius* A. D. 361 Præfectus Prætorio Orientis a Iuliano Auguſto poſt Conſtantii Auguſti mortem renuntiatus fuit, vt diximus ex Ammiano Marcellino *lib. 22. c 3.* Eum ea in dignitate Helpidio ſucceſſiſſe, docet Libanius *epiſtola ad Iulianum 652 & 670.* Fuit Helpidius Chriſtianus, cuius exor Ariſtænete extitit, mulier ob pietatem eximiam celebris, quæ Sanctos Antonium & Hilarionem magnopere coluit, vt docet Hieronymus *in Hilarionis Vita.* Secundus gentilis erat, vt teſtantur Socrates, Sozomenus & Rufinus locis laudatis: Vir tamen perilluſtris, vt fidem facit ſtatua aurea ei a Valentiniano & Valente Imperatoribus Chriſtianis poſita, exercituſque ſuffragium, vt Imperator fieret. Iulianum Aug. in expeditione Perſica comitatus eſt. Eam Præfecturam continuauit vſque ad electionem Valentiniani, qua peracta, cum milites adminiſtrationes, aliosque magiſtratus a Iuliano datos auferrent, *eorum in numero Præfectus etiam Prætorii Salluſtius erat*, inquit Zoſimus *lib. 4. cap. 2* In Secundi locum Nebridium ſubrogatum fuiſſe affirmat *ibidem* Zoſimus *cap. 6.* vbi ait: *Cumque Cæſarium, quem Imperatores Præfectum Vrbis conſtituerant. itemque Nebridium, quem poſt Salluſtium Præfectum Prætorii fecerant, apprehendiſſet: hos quæcunque ſibi viderentur, ad ſubduos ſcribere coëgit*, Procopius nempe, cum A. D. CCCLXV. menſe Septembri Conſtantinopoli tyrannidem arripuit. Ammianus *lib. 26. c. 7.* Zoſimo ſuffragatur, cum de eadem defectione loquens, ait: *Confeſtim Nebridius in locum Salluſtii Præfectus Prætorio factione*

Petronii recens promotus, & Cæſarius Conſtantinopolitanæ vrbis Præfectus in vincula compinguntur, a Procopio ſcilicet.

Nebridium porro A. CCCLXIV. paullo antequam Imperatores inter ſe partiti eſſent imperium, Secundo Salluſtio ſubſtitutum fuiſſe, modus loquendi Zoſimi indicat, duplexque Secundi Præfectura Orientalis; alioquin hic non duplicem Præfecturam, ſed triplicem adminiſtraſſet. Quo pacto leges aliquæ Cod. Theod. anno CCCLXIV. & anno CCCLXV. ante menſem Septembrem Secundo Præfecto Prætorio directæ, anno CCCLXVI. vel initio CCCLXVII. (quo tempore ſecundam Præfecturam Secundus geſſit) emiſſa, deceptuſque Gothofredus in Chronologia Cod. Theodoſ. qui Secundum anno CCCLXIV. & CCCLXV. Præfectum Prætorio Orientis fuiſſe, credidit. Ille tamen ex variis conſtitutionibus ad Voluſianum P. V. i. e. Præfectum Vrbis anno CCCLXIV. & CCCLXV. datis, quo non Voluſianus, ſed Symmachus Præfectus Vrb. erat, quaſque ideo ad annum CCCLXXIII. Gothofredus retrahendas eſſe recte vidit, intelligere poterat, leges illas ad Secundum PF. P. miſſas, extra ordinem in Codice Theodoſiano pariter recitari: quæ transpoſitio in hoc Codice non infrequens.

Sed quicquid hac de re ſit, recte ſcribit Libanius *in epiſtola vltima*, Secundum a Iuliano Præfecturam Prætorianam primum nactum, in eaque a Valente Imperatore firmatum, & quidem, vt coniectura eſt, poſt Nebridii mortem, & non ante eam. Is paullo poſtquam in carcerem a Procopio coniectus fuit, fato functus eſt, vt Valeſius *in notis ad Ammianum lib. 26. c. 7.* colligit ex Themiſtio in oratione nona iuxta veterem ordinem, vbi Themiſtius inquit: *E ſummis vero magiſtratibus alter, qui erat vere mortuus, non credebatur: qui viuebat, mortuus putabatur.* Hi enim ſummi magiſtratus alii eſſe non poſſunt, quam Nebridius Præfectus Prætorio, & Cæſarius vrbi Præfectus. Quorum Nebridius, cum breui poſt abiiſſet e vita, adhuc viuere fingebatur, vt literis eius nomine inſcriptis Procopius populum ad ſe pelliceret. Nebridio demortuo, vel ſaltem in carcere detento, Valens *Saluſtium* ſeu *Secundum* iterum Præfectum Prætorii declarauit. Tradit enim Eunapius *in Maximo*, Procopio tyrannidem Conſtantinopoli exercente, Salluſtium res imperii curaſſe. Præfecturam itaque hac ſecunda vice vſque ad annum CCCLXVII. quo poſt inchoatum bellum Gothicum Valens ei Auxonium ſuffecit, continuauit, vt iam ex Zoſimo docuimus, quem etiam ſucceſſorem ei Eunapius citatus attribuit. In Codice Theodoſiano aliquæ conſtitutiones reperiuntur annis CCCLXV. & CCCLXVI. datæ, & ad Secundum PF. P. inſcriptæ, & poſt eum annum nulla amplius eius mentio. Sed earum legum ſubſcriptiones, vel in vrbe, qua datæ ſunt, vel in Conſulibus, vel in aliis temporis characteribus, mendoſæ.

Venio ad *Salluſtium* alterum, cui pars maxima eorum, quæ ad Secundum Saluſtium pertinent, hucuſque per errorem attributa. Hunc Conſtantius cum Marcello in Gallias ablegauit, quando eiſdem Iulianum Cæſarem præfecit: *Illis ipſis, non Cæſari, tota iſtbic adminiſtratione credita*, vt prodit Zoſimus *lib. 3 cap. 2.* qui poſtea *cap. 5.* dicit, Conſtantium Saluſtium accerſiſſe. Hinc in Operibus Iuliani Imp. habetur, Iuliani Imperatoris ob diſceſſum Saluſtii *conſolatoria Oratio VIII.* in qua, quantum eum diligeret, oſtendit. Succeſſit Salluſtius in Gallica Præfectura Nebridio, de quo Ammianus *lib. 20. cap. 9.* in geſtis CCCLX. ait, *In locum Florentii Præfectum Prætorii Nebridium, tum Quæſtorem eiuſdem Cæſaris promouerat, ſcilicet Conſtantius. Sed cum iuramentum Iuliano præſtare nollet, ad larem ſuum receſſit in Thuſciam*, inquit Ammianus *lib. 21 c. 5.* dum de rebus eodem anno geſtis ſermonem habet. Tum *cap 8.* loquens de rebus anni CCCLXI. *Diſcedens inter hæc Iulianus a Rauracis Saluſtium Præfectum promotum remiſit in Gallias, Germaniano iuſſo vicem tueri Nebridii.* Erat autem Nebridius (vt hunc locum obiter explicem) Iuliani Quæſtor, cum Conſtantius eum Præfectum Prætorio Galliarum deſignauit, vt mox ex Ammiano diximus: cuius Quæſturam Conſtantius in diſpoſitione Iuliani Cæſaris reliquerat, quia is factus a militibus Auguſtus ad Conſtantium ſcripſerat, Præfectos Prætorio ſe ab illo accepturum: reſiduos vero ordinarios iudices, militiæque moderatores ſuo arbitrio concedi conſentaneum eſſe. Quas Iuliani literas refert Ammianus *lib. 20. c. 8.* poſt quas Conſtantius Nebridium Præfectum Prætorii creauit, præcepitque Iuliano, intra Cæſaris ſe poteſtatem continere, vt *cap. 9* habet Ammianus. In Codice Theodoſiano nullæ leges ad Salluſtium anno CCCLXI. directæ leguntur, ſed anno CCCLXII. complures inſcriptæ, modo Salluſtio PF. P. modo Secundo PF. P. argumento euidenti, hos Præfectos diuerſos fuiſſe, & *Saturninum Secundum* in Actis publicis *Salluſtium* appellatum non fuiſſe. Saluſtius PF. Galliarum eam dignitatem geſſit anno CCCLXIII. quo Conſul proceſſit. Ammianus enim *initio lib. 23.* ait: *Iulianus iam ter Conſul aſcito in Collegium Trabea Saluſtio Præfecto per Gallias, quater ipſe inierat ampliſſimum magiſtratum.* Quis ei in Præfectura Gallica ſucceſſerit, incertum. Ex his liquet, duos eodem tempore floruiſſe Saluſtios, alterum Præfectum Galliarum, alterum Præfectum Orientis: cuius diuerſitatis primus ex antiquis meminit Suidas, voc. Σαλλέϛιος, & quibus characteribus alter ab altero dignoſci poſſit, quando eius mentio, vel in Annalibus eccleſiaſticis, vel in hiſtoricis profanis occurrit.

SALLVSTIVS ſub Valentiniano Iun. P. V. A. D. 386. *l. 18. de Piſtoribus: l. 2. de decuriis Vrbis Romæ.* Dat. Med. Salluſtius hic ſuperioris filius (de quo alioquin Zoſimus *fine libri* 3.) videtur: Idemque eſſe, ad quem extant tres Symmachi epiſtolæ *lib. 5.* puta 55. 56. 57. Valentiniani Iun. ſcriptum ad hunc Salluſtium P. V. de conſtruenda B. Pauli Apoſtoli Baſilica via Oſtienſi exhibet ex Codice Vaticano Baronius *Anno 386. n. 29. 30. 31.* Adde Pagium in *Critic. ad Annales A. 362. num. 38.*

SALLVSTIVS ſub Theodoſio Iuniore Quæſtor A. D. 424. Caſtino & Victore Coss. *l. 1. Cod. Iuſt. de officio Quæſtoris.*

SALVINVS ſub Honorio Comes R. P. A. D. 400. *l. 27. de annona & trib.* Dat. Rau.
Hic proculdubio Saluinus eſt, ad quem extat Symmachi *epiſt. 29. lib 8.*

SAPIDIANVS ſub Honorio Vicarius Africæ. A. D. 399. Theodoro Cos. *l. 34. de Epiſcopis.* A. D. 406. Arcadio VI. & Probo *l. 30. de annona & tributis.* Sine dignitate A. D. 409. *l. 9. de metatis.* Ad alium annum hæc lex referenda.
Ad hunc Sapidianum extat Symmachi *epiſt. 16. lib. 9.* vbi eum publica & maiora tractaſſe ait, deque animalibus ad ludorum apparatum præparandis agit: quæ ſane animalia ex Africa vel maxime petebantur.

SATVRNINVS ſub Theodoſio M. Conſul in oriente cum Merobaude Anno D. 383. Ad hunc Saturninum extat non vna Gregorii Nazianzeni epiſtola, quibus ἀρχῆς ὕψος ei tribuit. Idem fuit & Comes (Orientis ſcilicet) vt eum vocat Baſilius *epiſt.*

epiſt. 315. ſunt ad eundem Libanii *epiſt.* Latinæ 753. & 793. & in Græco Vaticano Codice *lib. 2. epiſt.* 105. 249. *lib. 5. epiſt.* 65. in Regio 753. 793. Conſule *Indicem* Epiſtolar. *Edit. Wolff* Conſule Pagium in Critic. an. cit. & Relandi *Faſtos*, & *Chronologiam*.

SCYLLACIVS ſub Conſtantio, ſine dignitate A. D. 343. *l. 22. de appellationibus. PP. Cyzico. Hac leg.* iubentur ab eo moneri Præſides. Itaque fuerit Proconſul *Aſia.* Ad Scyllacium alioquin extant in Vaticano Codice Græco ſex Libanii epiſtolæ *lib. 4. epiſt. 107. 148. 158. 223. lib. 5. epiſtola 31. 255.* Conſule *Indicem* Epiſtolarum *Edit. Wolff.* Sed & Himerii Orationis ad Scylacium, *Proconſulem Græcia*, eclogam, vide apud *Photium pag. 1135. 1136. Edit. Schott.*

SCHOLASTICVS ſub Theodoſio Iuniore V. Sp. Comes & Caſtrenſis A. D. 422. *l. 2. de Caſtrenſianis.* Dat. Conſtantinop.

SEBASTIVS ſub Honorio Comes primi ordinis A. D. 417. *l. 14. 15. 16. de Cenſitorib. l. 13. de Senatoribus & glebali collat.* Dat. Rau. Hinc ſumpta *l. 15. Cod. Iuſt. de omni agro deſerto: l. 9. de prædiis nauiculariorum.* Poſt alia.

SECVNDVS ſub Conſtantino Magno PP. A. D. 326. *l. 3. de operibus publicis.* A. D. 328. *l. 6. de accuſat.*

SECVNDVS PP. ſub Iuliano A. D. 362. *l. 7. de numerariis: l. 10. de extraordinariis: l. 4. de luſtrali collat: l. 50. de Decurionibus: l. 1. de locatione fundorum.* Dat. Conſtantinop. *l. 8. de erog. mil. ann.* Dat. Nicomediæ. *l. 1. de domeſticis: l. 1. de dominio rei qua poſc. l. 1. de proximis.* Acc. Naiſſi. *l. quadam de offic. Rector. Prou.* Dat. Antiochiæ.
A. D. 363. *l. 1. de Cognitoribus.* Lecta apud acta. *l. 3. ſine cenſu.* Dat. Antiochiæ.
Sine die & COSS. *l. 2. de Agentibus.* PP. Beryto. *l. 2. Cod. Iuſtin. de diverſis prædiis Vrbanis.* In *hac leg.* agitur de Ciuitatibus Pamphyliæ.
Sub Iouiano A. D. 364. *l. 9. de erogat. mil. ann.* Dat. Ædeſſa. *l. 2. de raptu vel matrim. ſanctimon.* Dat. Antiochiæ.
Sub Valentiniano & Valente A. D. 364. *l. 5. de luſtrali collat.* Dat. Conſtantinop. *l. 7. de maleficiis.*
A. D. 365. *l. 11. de extraordinariis.* Data Conſtantinop. *l. 5. de ſuſceptoribus.* Dat. Cæſareæ. Fit mentio *hac leg.* Præſidis Ciliciæ. *l. 8. d. tit. de ſuſceptoribus.*
A. D. 366. *l. 6. ad SC Claudianum.* Dat. Treuer. Iſtud ſtare non poteſt. Vide dicta ad *h. leg.*
Secundus hic idem cum *Salluſtio*: de quo ſupra: vbi vide notata. Secundus enim Salluſtius dictus, vide Ammianum Marcellinum. Meminit huius & Eunapius *in vita Maximi, pag. 108. Edit. Commelin.* & Philoſtorgius *lib. 8 cap. 8.* Alius vero ab hoc *Saturnius Secundus*, cui ſtatua aurea a Valentiniano & Valente conſtituta locataque: cuius titulum, vide in *Corpore Inſcriptionum Gruteri CCCCLXV. 8.* GOTHOFRED. Saturninum Secundum, & Salluſtium Secundum eſſe eum, probauit Pagius *in Critic.* vid. *voc. Salluſtius.*

SELEVCVS ſeu Seleuchus ſub Honorio PP. A. D. 412. *l. 52. de hæreticis,* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de Donatiſtis & de Africano ſolo. *l. 1. de annona & tributis.* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de Africano poſſeſſore. *l. 22. de cohortalib.* Dat. Rau. *l. 34. de nauiculariis.* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de Canone ſacratiſſimæ Vrbis.
A. D. 414. *l. 8. de indulgent. debit.* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de Africa.
A. D. 415. *l. 178. & 179. de Decurionib. l. 5. Cod. Iuſt. de adſcriptitiis.* Dat. Rau.

SENATOR ſub Honorio PP. A. D. 407. *l. 40. de hæreticis.* Dat. Rau. Forte hic Senator, de quo Symmachus *lib. 2. epiſt.* ult

Tom. VI. Pars II.

SENATVS ſub Gratiano & Valentiniano Iun. P. V. A. D. 382. *l. vnic. de Conſulib.* Putat quis reſcribendum *ad Senatum R. V.* vel *Seuerum PF. P.*

SENECA ſub Valentiniano Sen. ſine dignitate A. D. 365. *l. 4. de his, quæ adminiſtr.* Defenſori A. D. 365. *l. 1. Cod. Iuſtin. de defenſoribus ciuitatum.* Dat. Tenici (γρ. Treueris.)

SEPTIMINVS ſub Honorio Proconſul Africæ A. D. 403. *l. 29. de ſuſceptorib. l. 64. de curſu publ. l. 19. de luſtrali collat.* Dat. Rau. *Septimini* huius Proconſulis Africæ fit mentio in actis Collationis Karthaginenſis. *die 3. cap. 17. 4 pag 1168. 1169. Tom. I. Concil. Edit. Harduin.* vbi his ipſis COSS continentur preces Catholicorum ei oblatæ aduerſus Donatiſtas, eiuſdemque ad eas reſponſum.

SERGIVS Conſul cum Nigriniano, ſub Conſtantio Anno 350. Vide Pagium *in Critic.* & Relandi *Faſtos.*

SEVERIANVS ſub Conſtantio Proconſul Aſiæ, ál. Achaiæ, A D 349. *l. 9. de Epiſcopis.*

SEVERIANVS ſub Valentiniano, Dux. A. D. 366. *l. 1. de poſtliminio.* Dat. Remis. Hic Seuerianus Dux eſt, de quo Ammianus Marcellinus *initio lib. 27.* in geſtis huius ipſius Anni 366.

SEVERINVS ſub Theodoſio Magno & Valentiniano Iun. Comes R. P. A. D. 390. *l. ultim. repetundarum.* Dat. Med. In *hac leg.* fit etiam mentio Comitis domorum, & Præpoſiti Gynæcio.
Comes S. L. ſine die & COSS. *l. 4. Cod. Iuſt. de officio P. V.* vbi agitur de Corporatis Vrbis Conſtantinop. Libanii aliquot ad hunc extant epiſtolæ, quas vide in *Indice Edit. Wolff.*

SEVERINVS ſub Arcadio P. V. A. D. 399. *l. 1. de Comitibus Conſiſtorianis.* Dat. Conſtantinop.

SEVERINVS ſub Theodoſio Iun. P. V. A. D. 423. *l. 11. Cod. Iuſt. de ædificiis priuatis.* Ibi editum *Præfecto Prætorio.* Memoratur in veteri lapide *apud Gruterum XLVII. 2.* C. IVLIVS POMPONIVS PVDENS SEVERIANVS P. V.
A. D. 424. *l. 52. de operibus publicis:* vbi agitur de Porticibus Zeuxippi.

IVLIVS SEVERVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate A. D. 319. *l. 2. de maternis bonis.* Dat. VII. Id. Sept. Med. Acc. Non. Octobris. Ad Seuerum *libros 2.* Epiſtolarum ſcripſit Lactantius teſte Hieronymo in eius *Vita cap. 80.*

SEVERVS ſub Conſtantino Magno Rationalis Africæ A. D. 319. *l. 2. de iure fiſci.* PP. Romæ in foro Traiani.

SEVERVS ſub Conſtantino Magno Vicarius A. D. 319. *l. 9. de appellationib.* Illyrici Vicarium ſuſpicatur Blondellus: de quo ad *eam leg.*

SEVERVS ſub Conſtantino M. P. V. A. D. 320. *l. ult. de privileg. eorum, qui in ſacro pal.* Sed reponendum aut *PP.* aut emendandus eſt Conſulatus. Anno enim 320. non *Seuerus*, verum *Valerius Maximus P. V* fuit, teſtante Vetere Notitia P. V. quam vide *in Notit. Dignit.* Nota *l.* ad legem *citat.* reſcribendum eſſe cenſui, *Conſtantino A. VII. & Conſtantio Cæſare*, vt ita lex hæc referatur ad A. D. 326. Nam *Severus*, qui integro nomine *Acilius Seuerus* dicitur, *Præf. Vrb.* fuit ſub Conſtantino M. *a Prid. Non. Ian. A. D. 325. ad Idus vsque Nouembr. A. D. 326.* vt teſtatur laudata *Notitia P. V.*
Ad eundem Seuerum P. V. data A. D. 321. *l. 1. de honorar. Codicill.* ſed & illa lex, ea, qua dixi, ratione emendanda eſt. Vid. ad *h. legem* dicta *not. h.* A. D. 322 data ad Seuerum dignitate omiſſa, *l. ult. Cod. Iuſt. de præd. minor. non alienand.* vti expreſſum eſt in Editione Niuelliana; ſed præferunt alii Codices, *ad Senatum.* Agitur hac lege de Conſtantiniano Prætore, & nemo non videt, & hic emendatione opus eſſe. Ad *Seuerum* data præterea *l. 4. Cod. Iuſt. de feriis* ſine die & Coſ.

A. D. 325. PV. *l. 3. de diuerſ. reſcript.* Vid. *not. b. ad h. l. l. 2. de judicus.*
A. D. 326. P. V. *l. 3. de bonis vacant. l. 1. vnde vi; l. 2. de fil. milit. apparitor.* in vltimis duabus omiſſa dignitas. Vid. *not. b. ad cit. l. 3.*
Hic *Aelius Seuerus PV.* idem videtur, cum eo, qui A. D. 323. Conſul prodiit cum *Rufino* Vid. Pagium *in Critic, h. 4.* & Relandi *Faſtos.*

SEVERVS ſub Conſtantino Magno Comes Hiſpaniarum A. D. 333. *l. 2. de fide teſtium: l. 5. de donationibus.* A. D. 334. *l. 3. de maternis bonis.*
Sine dignitate A. D. 336. *l. 8. de nauicularus.* Fit *hac leg.* mentio *Hiſpaniarum.*

SEVERVS ſub Conſtantio P. V. A. D. 343. *l. 1. de lenonibus.* Dat. Hierapol. Nullus talis P. V. hoc Anno deſignatur in Notitia Præfectorum Vrbi. Vid. *not. c. ad h. leg.*

SEVERVS ſub Conſtantio ſine dignitate A. D. 355. *l. 12. de Epiſcopis.* Inſcriptio ita habet, *Seuero ſuo ſalutem.* Vide. *not b. ad h. leg.*

SEVERVS ſub Valentiniano, Comes domeſticorum A. D. 364. *l. 2. 3. de domeſticis.* Dat. Med Huius Seueri Comitis domeſticorum ſub Valentiniano meminit Ammianus Marcellinus, in geſtis Anni 367. *lib. 27. cap. 8.*

SEVERVS ſub Valentiniano Vicarius Vrbi. A. D. 365. *l. 2. de actoribus & procur.* Dat. Med. P. V. A. D. 365. *l. 68. de Decurionib.* Dat. Veronæ. Fit *hac leg.* meotio ordinis Auellinatium.

SEVERVS ſub Valentiniano Sen. Magiſter militum. A. D. 371. *l. 11. de diuerſis officiis A. D. 372. l. 11. de re milit.* Dat. Treueris.
Huius Seueri Magiſtri militum meminit Ammianus Marcellinus in geſtis Anno 367. 368. & 369. *l. 27. c. 6. 8. 10.* In geſtis Aoni 370. *l. 28. c. 5.* In geſtis Anni 371. *l. 29. c. 4.* Eſt & Libanii *Oratio κατὰ Σευήρε,* vbi eum ait *στρατιώτας ἐπιτήξαντα.*

SEVERVS ſub Valentiniano Iun. P. V. (γρ. PP.) A. D 382. *l. 8. de Legatis* PP. Karthag. Agitur in *hac lege* de *δοκιμασίᾳ* decretorum Prouincialium: quæ ad PP. pertinebat. *l. 4. de calcis coctoribus.* Agitur in *hac leg.* de calce Vrbis Romæ. *l. 1. de mendicantibus non inualidis.* Dat. Pataui. *l. 2. de lucris officiorum.* PP. A. D. 382. *l. 6. de deſertorib.* PP. Rom. *l. 13. de cohort.* Dat. Med. Fuit igitur Seuerus hic PP. & quidem *Italia & Africa,* vt ex argumento & ſubſcriptionibus legum illarum colligimus.

SEVERVS ſub Valentiniano Iun. & Theodoſio M. Comes & Caſtrenſis. A. D. 390. *l. 12. de Palatinis S. L.* Dat. Med.

SEVERVS ſub Arcadio P. V. A. D. 398. *l. 14. de Numerar.* Dat. Niciæ. *l. 39. de operibus publicis.* Dat. Conſtaotinop. Sine die & COSS. *l. 33. de Pratorib.*
De hoc Seuero accipio Symmachum, *lib. 8. epiſt. 6.*

SIAGRIVS ſub Gratiano & Valentiniano Iun. Magiſter Officiorum A. D. 379. *l. 2. de commeatu.* Ad hanc Syagrii Magiſteriam Officiorum pertinere exiſtimo Symmachi *epiſt. 98. lib. 1.* vbi ait, *Tua virtutis eſt, omnes, qui Palatinis ſtipendiis eneteſcunt, iuuare præſidio.* Huius quoque meminit *lib 3. epiſt 19.* PP. A. D. 380. *l. 38. de appellationib. l. 4. de deſertorib.* PP. Rom.

A. D 381. *l. 36. de curſu publico: l 15. de diuerſis offic.* Inſcriptio *huius leg.* male habet *P. V.*
A. D. 382 *l. 88. de Decurionibus.* PP. Karthag *l. 14 de extraordinariis.* Lecta Capuæ. *l. 89. de Decurion.* Dat. Viminacio III. Non. Iul.
Conſul A. D. 381. cum Eucherio. A. D. 382. cum Antonio. Syagrii huius Præfecturam & Conſulatum memorat Ammianus Marcellinus, *lib 28. c. 2. Per Syagrium,* inquit, *tunc Notarium, poſtea Præfectum & Conſulem.* Auſonius quoque ad Syagrium carmen ſcripſit. Ad eundem Symmachi *epiſt 14.* datæ extant *lib 1.* ab *epiſt. 88.* ad *vltim.* de eodem agit & *lib. 3. epiſt 19.* De Præfectura Prætoriana Italiæ eius indicium *ep 96.* & *l. 4. de deſertorib.* de Præfectura Prætoriana Galliarum *epiſt. 95. 98.* Integro vero oomine dicebatur *Afranius Syagrius,* teſte Sidonio Apollinari, *lib. 1 epiſt. 7.* Triplicem eius Præfecturam idem memorat *lib. 7. ep. 12.* At cur? Ideo quia triennio eam continuauit, ait Sirmondus, nempe Anno 380. 381. 382. A quo diſſentit recte Gutherius 2. *de offic. dom. Aug. c. 7.* De hoc denique accipienda ſunt illa Ambroſii in Concilio Aquileienſi. *Denique etiam Præfectus Italia literas dedit, vt ſi vellent conuenire, in poteſtate haberent.* GOTHOFREDVS. Confundit duos Syagrios noſter. Nam Syagrius, qui anno 381. Conſul prodiit, diuerſus eſt ab eo, qui anno 382. geſſit Conſulatum. Vide Ant. Pagium *in diſſert. hypat. Prolegom. num. 27.* vbi de vtroque Syagrio fuſe egit. Adde *eiuſdem Critic. an. 381. 382.* Relandi *Faſtos,* & *Chronologiam.*

SIBVRIVS ſub Gratiano PP. A. D. 379. *l. 7. de reparat. appellat.* Dat. Treu. III. Non. Dec. Ad hunc Siburium extant Symmachi epiſtolæ tres *lib. 3.* puta *epiſt. 43. 44. 45.* e quibus 43. ait, eum *Concilio publico* iudicio Principis acceſſiſſe. De eodem Siburio accipio Marcellum, Virum Illuſtrem ex Magiſtro Officiorum, in *epiſt. ad filios ſuos:* vbi *Illuſtrem* Virum vocat, & *Gallum* fuiſſe indicat. Vide Iuretum *ad Symmach. lib. 3. ep. 43.* Ad Siburium extant Libanii in Cod. Regio quinque *epiſt. 859. 875. 876. 883. 908.* Conſule *Indicem* Epiſtolar. *Edit. Wolff*

SIGISVLDVS Comes Conſul cum Aetio, A. D. 437. Ei inſcribitur *Nouella* Valentiniani *de tironib.* Vid. Pagium *in Critic. h. 4.* & Relandum *in Faſt.*

SILVANVS ſub Conſtante Imp. Comes & Magiſter equitum & peditum A. D. 349. Limenio & Catullino COSS. *l. 2. de re militari.* Dat. Sirmio. Comes & Magiſter militiæ A. D. 349. *l. 3. de diuerſis officiis.* Dat. Sirmio. Hic poſtea Tyrannidem in Galliis adſumpſit, cæſuſque eſt.

SILVANVS ſub Theodoſio Magno Dux & Corrector (γρ. Com.) limitis Tripolitani A. D. 393. *l. 133. de Decurion.* Dat. Conſtantinop.

SIMPLICIVS ſub Valentiniano Vicarius Vrbis Romæ A. D. 374. *l. 1. de his, qui latrones.* PP. Rom. Simplicii huius Vicarii V. R. meminit diſerte Am. Marcellinus, *lib. 28. c. 1.* Mentio & in Gratiani reſcripto apud Baronium *Annal. an. 381. num. 1.*

SIMPLICIVS ſub Arcadio Magiſter militum A. D. 396. *l. 56. de curſu publico.* Dat. Conſtantinop.
PF. P. A. D. 396. *l. 28. de Pratorib.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de his, qui Ducatum adminiſtrarunt, & armatam militiam pertulerunt. Emendanda in hac lege Inſcriptio. Vide *not. h. ibidem.*
Comes & Magiſter vtriuſque militiæ A. D. 398. *l. 3. de paſcuis.* Dat. Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de pratis Antiochenis & Apamenis.
Ad hunc Simplicium extant tres Syneſii epiſtolæ, puta *epiſt. 24. 28 130.* ex qua poſtrema de Magiſteria eius militum coniecturam facere licet.

SIMPLICIVS ſub Honorio Præſes Tripol. A. D. 395. *l. 59 de appellat.* Dat Verona.

SIMPLICIVS, ſub Theodoſio Iun. Proconſul Aſiæ ſine die & COSS *l. 2. Cod Iuſt. de officio Comitis ſacri patrimon.* Agitur *hac leg.* de Conſulari Helleſponti, & de Vicario Aſiæ. Meminit & *hac leg.* Patris ſui (Arcadii ſcilicet) Theodoſius.

SOPHRONIVS ſub Valentiniano Seniore Conſularis Piceni A. D. 370. *l. 71. de Decurion.* Dat. Treu.
Meminit Ammianus Marcellinus, *lib. 26. cap.*

7. in

7. in geſtis Anni 365. Sophronii Notarii poſtea P. V. Conſtantinopol. Sophronio Magiſtro ſeptem Baſilii epiſtolæ inſcribuntur, puta *epiſtola 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335.* Sophronio ὑπάρχῳ Gregorii Nazianzeni *epiſtolæ 58. ſeu 52. 59. & 60.* Et *epiſt. 107. & ſeq.* Eidem Sophronio inſcribitur Libanii *epiſt. 842. Edit. Wolff.* ex cuius argumento diſcimus, eum P. V. fuiſſe.

SPERECHIVS ſub Honorio Comes R. P. A. D. 397. *l. 12. de tyronibus: l. 14. de jure fiſci.* Dat. Mediol. In *hac leg. Hyperechius* vocatur. Huius *Sperechii* vel *Hyperechii* Illuſtris Viri meminit Symmachus, *lib. 3. epiſt. 51. lib. 5. epiſt. 54. 66.* vbi haud obſcure eum Comitem R. P. indicat, & Illuſtrem Virum vocat. In geſtis purgationis Cæciliani & Felicis, ſub Conſtantino, memoratur *Sperecius*, Sacerdos Iouis, Duumuir in Africa. Vide reliqua in *Hyperechius.*

STILICHO Comes & Magiſter vtriuſque militiæ ſub Theodoſio Magno in Oriente A. D. 393. *l. 18. de erogat. militar. ann. l. 3. de ſalgamo.* Dat. Conſtantinopol.

Sub Honorio in Occidente per Galliam, & Italiam.

A. 398. *l. vlt. de filiis milit. appar.* Dat. Med.

A. D. 399. *l. 1. de excoctione & transl.* Dat. Med.

A. D. 400. *l. 12. de Veteranis: l. vlt. de re milit.* Dat. Med. Comes & Magiſter militum vocatur *hac leg.*

A. D. 407. *l. 18. de tyronibus:* Comes & Magiſter militum, vocatur *hac. leg. l. vltim. de Veteranis.* Dat. Romæ.

Conſul A. D. 400. cum Aureliano A.D. 405. cum Anthemio. Vide Pagium in *Critic. h. a. Faſtos* Relandi, & *Chronologium.*

Hoſtis publicus iudicatus Anno D. 408. *l. 1. de litorum & itin. cuſtod.* Conſule *Commentarium* ad hanc leg. in quo fuſe de Stilichone actum. Eius & ſatellitum ipſius bona proſcripta anno D. 408. *l. 20. 21. 22. de bonis proſcriptorum.* Comitatu Vrbis Romæ iidem prohibiti *l. 20. de pœnis.* De Stilichone hoc paſſim Hiſtorici, Claudianus etiam *in Laud. Stilichon.* & nos *ad Philoſtorgium.* Ad eundem extant Symmachi *epiſt. 14. priores lib. 4.*

STRATEGIVS ſub Honorio Vicarius Africæ A. D. 403. *l. 3. de ambitu.* Dat. Ran. Comes R. P. A. D. 410. Varane COS. *l. 50. de hæreticis.* Dat. Ran. Ita habet Pariſ. editio. Male. Vid. *not. m. ad h. l.*

STRATEGIVS ſub Theodoſio Iun. PP. Illyrici A. D. 415. *l. 1. de decurionibus & ſilentiariis.* Dat. Conſtantinopol.

STRATOR ſub Arcadio & Honorio Peræquator. Memoratur Anno D. 396. *l. 5. de Cenſitorib.*

STVDIVS ſub Arcadio Comes R. P. A. D. 401. *l. 17. de bonis proſcript. l. 23. de petitionib.* Eadem hæc lex eſt, & Data Conſtantinop. P. V. A. D. 404. *l. 37. de Epiſcopis.* Agitur *hac leg.* de incendio exorto Conſtantinop. *l. 11. Cod. Iuſt. de Epiſcopis.* Dat. Conſtantinop. IV. Kal. Septembr. *l. 5. de his, qui ſuper religione.* Dat. Conſtantinop. III. Id. Septemb. Ad hunc Studium P. V. extat Chryſoſtomi epiſtola, inter Sauilianas *57. tomo 7. pag. 197.* Frontonianas *197. pag. 921.* Σπυδαίῳ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως, qua eum conſolatur de morte fratris. De eo Theodorus Romanus Diaconus apud Palladium *in dial. pag. 11. Tom. XIII. Oper. Chryſoſtom. Edit. Benedictin.* in narratione de exilio Ioannis Chryſoſtomi, & de incendio tum Conſtantinopoli exorto, quo pertinent & hæ duæ conſtitutiones.

SYAGRIVS, vide *ſupra Siagrius.*

SYMMACHVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate Anno D. 3 . 9. Conſtantino A. V. & Licinio Coss. *l. 1. de denunciatione.* Dat. Sirmio. Acc. Corintho. Licinio & Conſtantino tribuitur hæc lex in Cod. Iuſt. *l. 2. Cod. Iuſt ſi ex pluribus tutor*, neque id male, vt docet *Chronologia: l. vnic. de dolo malo.* Dat. Naiſſo. Inſcriptio ita habet, *ad Symmachum V. C.* In Cod. Iuſt. *ad Symmachum Vicarium*, male. Conſul cum Gallicano A. D. 330. Hic integro nomine *L. Aurelius Symmachus.* Vide Pagium *in Critic. h. an.* & Relandi *Faſtos.*

SYMMACHVS ſub Valentiniano Sen. Hic integro nomine *Lucius Aurelius Auianius Symmachus.*

P. V. A. D. 364. D. Iouiano & Varroniano COSS. *l. 3. 4. 5. 6. de Piſtoribus: l. 20. de erogat. mil. ann. l. 11. 12. de operibus public. l. 1. de priuileg. corpor. V. R. l. 2. de calcis coctorib. l. 1. de ſaccariis: l. 5. de pœnis: l. 8. de annona & tribut. l. 19. de curſu publ. l. 1. de canone frum. V. R. l. 1. de Nauis Tiberinis: l. 16. quorum appellationes: l. 34. de appellationib. l. 6. de bonis proſcriptorum: l. 62. de Decurionib.*

A. D. 365. Valentiniano & Valente COSS. *l. 8. de pœnis: l. 8. & 11. de Piſtorib. l. 2. de reparat. appellat. l. 9. de iure fiſci: l. 2. de præd. nauicular. l. 12. tributa in ipſis ſpeciebus: l. 1. de fide Catholica: l. 12. quorum appellationes.* Sine die & COSS. *l. 9. Cod. Iuſt. de dignitatib.* In quibuſdam Codicibus hæc lex *Iuliano* tribuitur: in aliis *Valentiniano, Valenti & Gratiano:* & data dicitur ad *Symmachum PP.* in qua inſcriptione, ſi vera, reponendum *P V.* Symmachus hic, pater fuit Symmachi epiſtolographi, de quo mox. Hanc vero Symmachi Præfecturam Vrbanam memorat Ammianus Marcellinus *lib. 27. cap. 3.* & Vetus inſcriptio *apud Gruterum CCCLXX. 3.* cui additus Conſulatus, *Gratiano IV. & Merobaude Coſſ.* id eſt, Anno D. 377. vbi & integro nomine LVCIVS AVRELIVS AVIANIVS SYMMACHVS vocatur.

SYMMACHVS (filius, Epiſtolographus) Hic integro nomine Q. AVRELIVS AVIANIVS SYMMACHVS in Faſtis Capitolinis apud Onuphrium & Cuſpinianum, audit: Macrobius quoque *in Saturnal. lib. 1. cap. 5.* & Sidonius Appollinaris *lib. 1. ep. 1.* hunc *Quintum* vocant. Sub Valentiniano Seniore Corrector Lucaniæ & Brittiorum A. D. 365. *l. 25. de curſu publico.* Proconſul Africæ A. D. 370. vel 373. *l. 73. de Decur.* Dat. Treu. Symmachus ipſe Proconſularem Virum ſe appellat *lib. 10. epiſt. 16.* item caram ſibi Africam dicit *lib. 2. epiſt. 63.* amicam *lib. 10. epiſt. 1.* iudicio & amore Karthaginis gloriatur, *lib. 8. epiſt. 20.* ſibique gratulatur ob merita laudesque ſuas celebratas apud Africam *lib. 8. epiſt. 5.* Tandem in carmine *lib. 1. epiſt. 1.* de ſe:

Hos inter iuuenale decus, ſed honore ſenili
Biſſeno celſus, Symmache, faſce cluis.

Sub Valentiniano Iun. P. V. A. D. 384. Richomere & Clearcho COSS. *l. 44. de appellationib.* Poſt alia. Dat. Med. *l. 4. de ſententiis ex periculo.* Dat. Med. *l. 9. Cod. Iuſt. de crimine ſacril.* Dat. Med. Hic eſt ille Symmachus P. V. cuius hodie Epiſtolæ extant, cuius liber decimus continet ferme Relationes ipſius, tanquam P. V. Meminit huius Vrbanæ Præfecturæ, ſibi delatæ, ipſe *lib. 10. epiſt. 16.* Ambroſius *lib. 5. epiſt. 31. ad Valentinianum*, & *epiſt. 88. ad Eugenium*: Prudentius, qui aduerſus eum ſcripſit. Auguſtinus *lib. 5. Confeſſion. c. 13.* Paulinus *in vita Ambroſii.* Conſul cum Tatiano A. D. 391. Huius Conſulatus ſui meminit ipſe *lib. 1. epiſt. 1. lib. 2. epiſtola 62. 63. 64. lib. 5. epiſt. 10. 15. lib. 9. epiſt. 120. & vltim.*

Anni quoque ſequentis Conſulatus ita notatur in *l. 3. de fide & iure haſtæ. Poſt Conſulatum Tatiani & Symmachi.* Vide Iuretum *de dignitat. & ſcriptis Symmachi.* Pagium *in Critic. ad an. 391.* Relandi *Faſtos, an cit.* Sirmondum *not. ad Ennodium VII. ep. 25.*

SYMMACHVS (nepos, Epiſtolographi filius) qui integro nomine *Quintus Flauius Memmius Symmachus* ſub Honorio Imper. Proconſul Africæ A. D. 415. *l. 65. de appellat.* Dat. Rau.

Conſul cum Victore A. D. 424. in *l. 1. de actionibus certo temp. fin.* appellatur, cum alias *Victor ſolus Coſ.* ponatur in aliis legibus & Faſtis. Neque Symmachus Victoris collega fuit: Marcellinus Caſtinum Victori collegam addit, cuius memoria damnata fuit. GOTHOFREDVS. De hoc Conſulatu diſputauit Iuretus de *dignitat. & ſcript. Symmachi pag. 6.* & Pagius *in Critic. h. a.* aduerſus Iureti & Baronii ſententiam, qui ſibi perſuaſere, quod & Noſter fecit, Caſtini memoriam fuiſſe hoc anno damnatam, cum tamen id anno demum ſequenti factum ſit. Vide *Chronologiam.*

SYNESIVS ſub Theodoſio Iun. ſine dignitate A. D. 412. *l. 10. de curioſis.* Dat. Conſtantinop.

Syneſius hic eſt Comes S. L. vt vel ex *d. l. 10.* ſatis colligitur, cujus mortui mentio quoque fit in *l. vltim. de murilegulis*, Anno D. 436. cui ſucceſſit Anyſius: Anyſio poſt alios, Apollonius *d. l. vltim.* Eiuſdem meminit auctor Chronici Alexandrini *an. 407. pag. 717. Edit. Rader.* Conſule *Commentarium ad d. l. 10. & vltim.* καὶ Συνέσιος καὶ (hæc vox tollenda eſt) Κώμης τῶν λαργιτιώνων. Videndus & Syneſius Epiſcopus Cyrenæus *epiſt. 18. 35.*

SYRIANVS ſub Theodoſio Iuniore Grammaticus Græcus Conſtantinopol. A. D. 425. Fit eius mentio *l. vnic. de profeſſoribus qui in Vrbe Conſtantinop.* Dat. Conſtantinop.

T

TARIOBANDVS, ſiu. TORIOBANDVS ſub Gratiano, Valentiniano & Theodoſio Dux Meſopotamiæ *l. 1. Cod. Iuſt. quæ res venire*, ſine die & Conſule. Forte eſt Hariobaudes, vacans Tribunus, de quo Marcellinus ſub Conſtantio *lib. 18. cap. 2.* nam & alii Codices habent *Cariobandi.*

TATIANVS ſine dignitate A. D. 349. *l. 2. de raptu virginum.* Forte *Titianus.* Vide infra voc. *Titianus.*

TATIANVS ſub Valente Præfectus Ægypti A. D. 367. Lupicino & Iouino COSS. *l. 1. ſi Curialis relicta ciuitate.* Dat. Conſtantinop.

Tatiani huius Præfecti Ægypti mentio apud Suidam, in voce Ουάλης: in *Vita Athanaſii* apud Photium *Cod. CCLVIII. pag. 1450. Edit. Schotti.* & in Chronico Alexandrino, vbi dicitur, cum *Lupicino & Iouino COSS.* introiiſſe in Alexandriam primum Auguſtalium, VI. Kal. Febr. adduntur que duo præterea de eo. Nempe, eum condidiſſe in Alexandria fluuium (id eſt, lauacrum vel Aquæductum) qui vocatur *Tatianus.* Item eum portas feciſſe, dictas Petrinas, auro perfuſas. In eodem Chronico iterum Auguſtalius fuiſſe dicitur, A. D. 374. 375. 376. verum COSS. ibi turbati.

Comes S. L. A. D. 374. *l. 8. de murilegulis.* Dat. Antiochiæ. Agitur *hac leg.* de Lyniſis Scythopolitanis. *l. 1. de fabricenſib.* Dat. Antiochiæ. Agitur *hac lege* de Antiochia & de Conſtantinopoli. *l. 8. de falſa moneta.* Dat. Antiochiæ. Sine die & COSS. *l. 2. Cod. Iuſt. de commerciis. huic legi* inſcribuntur perperam Gratianus, Valentinianus & Theodoſius.

Sub Theodoſio Magno PP. A. D. 380. *l. 3. Cod. Iuſt. de litigioſis.* Dat. Theſſalonicæ. Item rurſus Conſtantinop.

A. D. 385. *l. 3. Cod. Iuſt. de offic. Præf. Præt. Orientis.* Dat. Cap. (*γρ.* Conſtantinop.)

A. D. 386. *l. 16. de accuſationib.*

A. D. 388. *l. 2. de his, qui ſuper relig. cont.* Dat. Stobis. *l. 119. de Decurionib.* Dat. Scupis. Fit mentio *hac leg. Bithynia*, & variorum in ea oppidorum. *l. 2. de fabricenſibus.*

A. D. 389. *l. 120. de Decurionib. l. 5. ne quid publ. lætit.* Inſcriptio *huius legis* ſic habet, *Haue, Tatiane K. NB. l. 17. de hæreticis: l. 16. de cohortalibus.* Dat. Med. Erat hoc tempore Theodoſius in Italia. *l. 9. de falſa moneta.* Dat. Conſtantinop. id eſt, reddita. Inſcriptio *huius legis* ſic habet, *Haue Tatiane K. NB. l. 5. de Quæſtionibus.* Dat. Foro Flaminii. *l. 19. de hæret.* Dat. Med.

A. D. 390. *l. 4. de tutoribus: l. 17. de accuſationibus: l. 121. de Decurionibus: l. 27. de Epiſcopis: l. 18. de extraordinariis.* Dat. Med. *l. 28. de Epiſcopis: l. 122. de Decurionib. l. 1. de Monachis: l. 19. de nauicular.* Dat. Veronæ.

A. D. 391. Conſul cum Symmacho. Vide Pagium in *Critic. h. a. Faſtos* Relandi & *Chronolog.* Eodem anno etiam fuit PP. *l. 1. de patribus, qui filios diſtr.* Dat. Mediol. *l. 19. de extraordinariis.* Dat. Med. Diſerte in inſcriptione *huius legis* Tatianus vocatur *PP. Orientis. l. 4. de naufragiis: l. 123. de Decurionib. l. 5. ſine cenſu.* Dat. Conſtantinop.

A. D. 392. Arcadio II. & Rufino COSS. *l. 15. de pœnis.* Data Conſtantinop. Agitur *hac leg.* de *Comite Orientis*, & de *Præfecto Auguſtali. l. 1. Cod. Iuſt. ſi ſecundo nupſ. l. vltim. de defenſoribus ciuitatum: l. 8. de Iudæis: l. 2. de Monachis: l. 2. de hæreticis: l. 127. de Decurionibus.* Dat. Conſtantinop. Prid. Kalend. Iul. *l. 25. Cod. Iuſt. de procuratoribus.* Dat. XVIII. Kal. Octobr.

A. D. 393. *l. 19. de erogat. mil. ann.* Dat. Conſtantinop. *Hanc leg.* Rufino PP. inſcribi oportet. *Tatianus* hic PP. factus in locum Cynegii: teſtis Zoſimus, *lib. 4. cap. 45.* de quo plura idem *cap. 52.* Eidem in PP. ſuffectus Rufinus: vide in *Rufinus.* De huius cæde & proſcriptione Claudianus, Zoſimus, Libanius in Lucianum, Aſterius. Vide, quæ dixi *ad leg. 9. de indulgent. crim.* & *l. 13. de bonis proſcript.* & Antonium Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. an. D. 392.* cuius verba leges, *ad d. l. 13.* Huius Tatiani mentio Anno 393. *l. 12. 13. de bonis proſcriptorum: l. 23. de annona & tributis: l. 131. de Decurionibus:* & *l. 19: de erogat. mil. ann.* & Anno 396. *l. 9. de indulgent. criminum.* Ad Tatianum extant in Cod. Vaticano plures Libanii epiſtolæ *lib. 1. epiſt. 95. lib. 2. epiſt. 236. 243. 263. 264. 298. lib. 5. epiſt. 167. 176. 205. 209. 245. 249. 277.* In Regio vero Codice quindecim *epiſtola 109. 399. 336. 747. 751. 767.* vbi multæ eius laudes congeruntur *768. 795. 806. 837. 855. 880. 884. 886. 914.* De eodem agit *& epiſtola 781. 815.* Conſule *Indicem* Epiſtolarum *Edit. Wolffii.*

TAVRVS ſub Conſtantio PP. A. D. 353. *l. 4. de Paganis.* Præfert hæc lex male Annum 342. *l. 40. de Decur.* Dat. Rau.

A. D. 355. Arbitione & Lolliano COSS. *l. 8. Cod. Iuſt. vbi cauſa fiſcales.* Dat. Sirmii. *l. 2. de erogat. milit. ann.* Dignitatis titulus omiſſus *hac leg.* Agitur *hac leg.* de *Africa l. 43. de Decurionibus.* Data Mediolani. *l. 2. de Iuriſdictione.* Dat. Mediolani. *l. 1. de Legatis.* Dat. Mediolani. Agitur *hac leg.* de Pro-

de Prouinciis *Africanis. l. 8. de exactionibus.* Acc. Karthag.

A. D. 356. vel 357. *l. 5. de diuerſis reſcriptis.* Data Mediol.

A. D. 357. *l. 8. de extraordinariis.* Dat Mediol. *l. 2. de Curioſis.* Dat. Mediolani. *l. 5. de Actuariis.* Dat. Romæ. *l. 8. de curſu publico.* Data Mediolani. *l. 3. de Iurisdictione* Dat. & Accepta loco non addito. *l. 1. de luſtrali collatione.* Acc. Romæ: *l. 9. de curſu publico.* Dat. Mediol. *l. 3. de erogat. milit. ann.* Dat. Sirmio. *l. 27. de appellationibus.* Dat. Sirmii. Agitur *hac lege*, de *Sardinia*, *Sicilia*, *Campania*, *Calabria*, *Bruttiis*, *Piceno*, *Æmilia*, *Venetia* & cæteris, deque P. V.

A. D. 358. *l. 4. de bonis proſcriptorum.* Dat. Sirmi. Acc. *l. 2. de murilegulis.* Dat. Mediol. *l. 6. de cohortalibus.* Data Epiſtola PP. cui hæc ſacra fuerat antelata. *l. 6. de maleficis.* Dat. Arimini. *l. 7. de diu offic.* Dat. Med.

A. D. 359. *l. 9. de extraordinariis.* PP. Romæ. Agitur *hac leg.* de *Africa*, *Italia Vrbicariis regionibus* & *Sicilia*, *l. 28. de appellationib.* Dat. Singiduno. Acc. Romæ.

A. D. 360. *l. 15. de Epiſcopis.* Data epiſtola Mediol. Agitur *hac lege* de Synodo Sirmienſi, itero de *Italia*, *Hiſpania & Africa*. *l. 2. de luſtrali conlat.* Acc. Karthag.

A. D. 361. *l. 7. de cohortalibus: l. 49. de Decurionibus: l. 4. Cod. Iuſt. de Epiſcopis.* Dat. IV. Kal. Septemb. De Tauro hoc P. P. per Italiam Ammianus Marcellinus, *lib. 21. cap. 6. 9. lib. 22. cap. 3.* & Iulianus *Orat. ad S. P. Q. Athen. pag. 524.* ſiu. *286. Edit. Spanhem.* Sulpitius Seuerus *lib. 2. ſacra hiſtoria cap. 41.* aliique, in hiſtoria Synodi Ariminenſis: a Iuliano in exilium actus Vercellas, eodem An. 361. quo ipſe Conſul cum Florentio prodiit. Ammianus *lib. 22. c. 3. Acta ſuper eo* (Tauro) *geſta, non ſine magno legebantur honore, cum id voluminis publici contineret exordium: Conſulatu Tauri & Florentii, inducto ſub præconibus Tauro.* Adde Pagium *in Critic. h. a.* & Relandi *Faſtos.*

TAVRVS ſub Theodoſio Iuniore Comes R. P. A. D. 416. *l. 12. de Palatinis S. L.* Conſtantinop.
Conſul A. D. 428. cum Felice. Vide *Chronologiam.*
PP. Anno D. 433. *l. 16. de indulgent. debitorum: l. 17. ſeu vltim. de numerariis: l. 9. Cod. Iuſt. de adſeſſoribus domeſticis*, &c. Dat. Conſtantinop. Iungendæ autem hæ leges: omiſſa dignitas in *huius legis* inſcriptione.

PP. & Patricius A. D. 434. *l. 15. de indulgent. debitor.* Dat. Conſtantinop. *l. vnic. de bonis Clericorum.* Iſidorus ei ſucceſſit in PP. Orientis, Iſidoro Florentius.

Ad hunc Taurum Patricium extat Theodoreti *epiſtola 88.* vbi etiam ait eum, τὰς μεγίςας κεκοσμηκότα ἀρχὰς, καὶ τὰς ὑπερτάτας εἰληφότα τιμάς: *ornaſſe maximas poteſtates, & ſupremos accepiſſe honores*, item tribuit ei μεγαλοψυχίαν, *magnificentiam*; tandem, τῶν ἀξιωμάτων τὸ ὕψος, καὶ τὸ τῶν νομίμων πρωτεύειν, *omnium dignitatum apicem, & quod inter iuſtos æquoſque principatum obtineat.* Ad eundem extat Iſidori Peluſiotæ *lib. 3. epiſt. 365.* vbi eum vocat, ἀρχικῆς ἀρετῆς ἀψευδέςατον βασανιςήριον, *virtutis illius, quæ a præfecto requiritur, veriſſimum examen*, & *lib. 5. ep. 40.* ἀγχινοίας τέμενον, *ſagaciſſimum virum.*

TAVTOMEDES, ſub Valentiniano Sen. Dux Daciæ Ripenſis A. D. 364. *l. 13. de operibus publicis.* Dat. Med. vide *Teutomeres*: cui inſcribitur Libanii *Epiſtola 1287.* Forte idem *Teutomeres*, qui Protector Domeſticus fuit Conſtantii, teſte Ammiano Marcellino *lib. 15. c. 3.* & Francus, vt iam quoque coniecit Valeſ. *de geſtis veterum Franc. lib. 1. p. 44.* & *ad Ammian. l. c.*

TERENTIVS ſub Valentiniano Sen. Corrector Tuſciæ A. D. 364. *l. 4. de Iurisdictione.* Dat. Med. *l. 61. de Decurion.* Agitur *hac leg.* de Vrbe Vulſinienſium. A. D. 365. *l. 65. de Decurionib.* Dat. Mediolani. Terentii huius Correctoris Tuſciæ meminit Ammianus Marcellinus *lib. 27. c. 3.*

TERENTIVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Scythiæ. A. D. 381. *lex 3. de fide Catholica.* Data Heracleæ.

TERTVLLIANVS ſub Conſtantino Magno P. V. Comes diœceſeos Aſianæ. A. D. 330. *lex 1. finium regundorum.*

TERTVLLVS ſub Conſtantino Magno Proconſul Africæ. A. D. 326. *l. 3. de falſa moneta.* In *huius legis* inſcriptione male expreſſum *P. V. Africa*, pro *PC. Afric.* An hic *Tertullus* idem eſt cum eo, qui poſtea ſub Conſtante Vicarius Vrbis Romæ fuit Anno D. 340. de quo *Notitia vetus Præfectorum Vrbi*: mox & P. V. ſub Conſtantio: cuius meminit Marcellinus, *libro 19. cap. 10.* & *lib. 21. c. 10*?

THALASSIVS ſub Conſtantio PP. A. D. 357. *l. 7. de Iudæis.* Data Mediolani. Huius Thalaſſii PP. Antiochiæ præſentis ſub Gallo C. & ſic PP. Orientis, meminit Ammianus Marcellinus, *lib. 14. c. 1. & 7.* vbi eum arrogantis ingenii vocat, meminit & in cauſa Photini Epiphanius *hæreſi 71.* & ſcribit Synodo Sirmienſi & diſputationi Baſilii interfuiſſe, vna cum Datiano, Cereale & Tauro. De eius apud Conſtantium auctoritate & gratia Zoſimus *lib. 2. cap. 43.* in rebus Magnentii. Hic antea Comes fuerat, teſte Athanaſio *ad ſolitariam vitam agen. pag. 637. Edit. Commelin.* Idem a Conſtantio ad Conſtantem fratrem miſſus Pœtobionem, eodem Athanaſio teſte, *Apol. ad Conſtantium.* Ad eundem extant quatuor Libanii epiſtolæ in Codice Vaticano *lib. 2. epiſt. 291. lib. 3. epiſt. 67. 77. lib. 5. epiſt. 213.* in Regio *epiſt. 378.* & *847.* Conſule *Indicem Epiſt. Edit. Wolff.*

THALASSIVS ſub Gratiano & Valentiniano Iuniore Proconſul Africæ. A. D. 378. *l. 37. de appellationib. l. 23. quorum appellationes.* Dat. Treuer. *l. 24. d. tit. l. 25. d. tit.* Dat. Treu. *Thalaſſius* hic, quem cum ſuperiori nonnulli perperam confundunt, Auſonii gener fuit. De cuius Proconſulatu Auſonius ſocer, in Epicedio patris, ſub perſona patris ſui, *v. 45.*

Huius & ego natum & generum Proconſule vidi,
Et in Protreptico ad Nepotem, *v. 43.*
. . . *Et cui*
Proconſul genitor, Præfectus auunculus inſtant.

De hoc vide & Symmachum *lib. 1 epiſt. 19.* & *lib. 5. epiſt. 58.* Integro vero nomine *Euromius Thalaſſius* vocabatur.

THALASSIVS, ſub Theodoſio Iun. Comes R. P. A. D. 430. *l. vltim. de penſionibus.* Dat. Conſtantinop. Hic Thalaſſius poſtea PP. fuit: teſte Socrate *in fin. hiſt. eccleſ.* & quidem per Illyricum, vt docet *lex 7. Cod. Iuſtin. de aduocat. diuerſ. Iudiciorum.*

THEMISTIVS ſub Conſtantio Philoſophus. Fit eius mentio in Conſtantii *leg.* Anno D. 361. *l. 12. de Prætoribus*: vbi ait, eius ſcientiam dignitatem augere: eidemque ius tribuit Senatui & Senatusconſulto celebrando intereſſe. Ad hunc Themiſtium Philoſophum, qui & Præfectus Vrbi Conſtantinopolitanæ fuit, extant duæ Gregorii Nazianzeni *epiſtolæ* 139. & 140. plures item Libanii, quas vide in *Indice Edit. Wolff.*

THEODORVS ſub Conſtantio P. V. Præſes Arabiæ, A. D. 346. *l. 4. de pœnis.* Conſularis Syriæ Cœles A. D. 347. *l. 8. quorum appellationes.* Alius ab

hoc Theodorus Conſularis Syriæ, ad quem extat Chryſoſtomi *epiſtola* inter Frontonianas 139. De Theodoro Conſulari Syriæ Libanius *de vita ſua, pag. 69. Edit. Morell.* & ad quem proculdubio exſant plures eiusdem *Epiſtolæ* in Codice Vaticano & Regio. Vide *Indicem Edit. Wolff.*

THEODORVS ſub Gratiano & Valentiniano Comes R. P. A. D. 380. *l. 12. de extraordinariis munerib.* Data Treueris. Agitur *hac lege* de Suburbicariis partibus. Hanc Comitiuam R. P. Theodori indicat ſimul & deſcribit Claudianus Panegyrico in eius Conſulatum *a verſ. 38.*

Hinc ſacra mandantur opes, &c.

Sub Honorio fuit PP. bis, vt docet Claudianus (Galliarum primo) A. D. 395. *l. 140. 148. de Decurionibus.* Data Mediolani. Memorat hanc Theodori Præfecturam Prætorianam Galliarum ſimulque eam deſcribit Claudianus in Cos. huius Theodori a *v. 47. Sic cum clara diu.* &c. In hac P. Prætoriana Galliarum ſucceſſit Theodoro Vincentius, vide Symmachum *epiſtola 23. lib. 9.* P. Italiæ poſtea, quo tempore Vincentius PP. Galliarum erat: hanc memorat & deſcribit, & laudat Claudianus *v. 197.*

Sic fatus, tradente Dea, &c.

A. D. 397. *l. 21. de extraordinar.* Agitur de Epiſcopo Vrbis Romæ. *l. 30. de Epiſcopis: l. 22. de extraordinariis.* Dat. Mediolani. *l. 13. de tyronibus.* Dat. Patavi. Agitur *hac lege* de *Ampliſſimi Ordinis petitione.*

A. D. 398. Honorio A. IV. & Eutychiano Coss. *l. 37. de operibus publicis: l. 157. de Decurionibus: l. 1. de pretio panis Oſtienſis: l. 4. de Canone frum. Vrbis Romæ: l. 20. de Piſtoribus: l. 31. de Epiſcopis.* Agitur *hac lege* de Iudicibus *Africanis*, & de Comite *Africæ. l. 11. de Iuriſdictione: l. 1. Cod. Iuſtin. de ſtatuis.*

A. D. 399. *l. 58. de appellationibus: l. 12. de Agentibus in rebus.* Hanc eius geminam Præfecturam Prætorianam memorat & deſcribit Claudianus Panegyrico in eius Conſul. *v. 22.*

- - ipſa hac Ampliſſima Sedes
Orantem ſtupuit. BIS LAVDATVRA REGENTEM.

Item *v. 12.*

- - eadem rurſum complexa poteſtas
Euehit & reducem notis imponit habenis.

Et *v. 144.*

Sed meritis tantum redeunt, actusque priores
Commendat repetitus honos, virtusque reducit.

Aperte quoque eum indicat Symmachus *lib. 9. ep. 23.* ad eundem eiusdem Symmachi 13. epiſtolæ extant *lib. 5. ab epiſt. 4.* Conſul autem Anno D. 399. in cuius Conſulatum extat Claudiani Panegyricus, vti quoque meminit Symmachus *lib. 5. epiſt. 5. 6. 10. 11.* Vid. Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. an. cit.* Relandi *Faſtos*, *Chronologiam*, & Rubenii *diſſertat. de vita Fl. Mallii Theodori.*

THEODORVS ſub Honorio PP. A. D. 408. *l. 4. de indulgent. debitorum.* Dat. Mediolani. Agitur *hac leg.* de Italia *l. 20. de pœnis: l. 20. de bonis proſcriptor.* Data Mediolani. *l. 21. dicto tit.* Agitur his legibus de Stilichone, eiusque ſatellitibus & de Vrbe Roma. *l. 4. de teſtimoniali.* Dat. Rauennæ. Agitur *hac lege* de Vrbe ſacratiſſima *l. 22. de bonis proſcriptorum.* Dat. Rauennæ. Agitur *hac lege* de Stilichone eiusque filio Eucherio. *l. 7. de officio Rectoris Prouinciæ: l. 16. Cod. Iuſt. ſi certum pet.*

PP. II. A. D. 408. *l. 45. de hæreticis.* Dat. Rau. V. Kal. Decemb.

PP. A. D. 408. *l. 39. de Epiſcopis.* Dat. Rauennæ. Kal. Decemb. *l. 1 de litorum & itiner. cuſtod.* Dat. Rauennæ. Agitur *hac leg.* de Stilichone. *l. 25. de petitionibus.* Dat. Rau. IV. Id. Decembr. Agitur *hac leg.* de Illyrici partibus: & Illyricum Oriensque opponuntur Imperii parti, cui Honorius præerat. *l. vltim. de poſtliminio.* Dat. Rau. *l. 8. Cod. Iuſt. de Epiſcop. aud.*

A. D. 409. *l. vnic. ſi nuptiæ ex reſcripto pet.* Data Rauennæ.

PP. II. A. D. 409. *l. 46 de hæreticis.* Agitur hac lege de Donatiſtis. Dat. Rauennæ.

PP. Sine die & Cos. *l. 3. Cod. Iuſt. de commerciis: l. 20. Cod. eod. de nuptiis.* Theodori huius PP. meminit Zoſimus, *lib. 5. c. 44.* in Anni 409. geſtis: vbi & Præfectura eum deiectum, eique Cæcilianum ſuffectum ſcribit.

THEODORVS ſub Theodoſio M. Defenſor A. D. 385. *l. 4. Cod. Iuſt. de defenſorib. ciuit.* Conſtantinop.

THEODORVS ſub Theodoſio Iun. Melloproximus, vt videtur Scrinii libellorum. Huius fit mentio Anno D. 416. *l. 17. de proximis.* Dat. Conſtantinop.

THEODOSIVS (Theodoſii Magni Imp. pater) Magiſter Equitum ſub Valentiniano & Valente Anno A. D. 365. *l. vnic. de Nuptiis Gentilium.* Referam potius *hanc legem* ad Annum 370. vel 373. Huic eidem vindico *legem 1. Cod. Iuſt. quæ res exportari*, quæ *Theodorum Magiſtrum* militum præfert.

Hic Theodoſii M. pater eſt, Arcadii & Honorii auus, cuius Ducis vel Comitis multa & egregia mentio apud Am. Marcell. *lib. 27. 28. 29.* Ambroſium de *fun. Theod.* Symmachum *lib. 10. epiſt. 1.* Eundemque pluribus commendat Pacatus *Panegyrico ad Theodoſium filium eius.* De hoc V. Claudianum, in III. Honorii Cos. Zoſimum *lib. 4.* Oroſium *lib. 5. cap. 33.* Hieronymum *Chronico*, & alios nominatim. De geſtis in Britannia antequam Magiſter Equitum eſſet A. 367. 368. 369. agit Marcellinus *lib. 27. cap. 8. & lib. 28. cap. 3.* Perſtringit & Claudianus *in III. Honorii* Cos. *v. 53.* &c. & *in IV.* Cos. *v. 24. ſeq.* mox Magiſter equitum factus Anno D. 370. in locum Valentis Iouiani, teſte Marcellino *lib. 28. cap. 3.* Eius itaque iam Magiſtri Equitum geſta Anno 370. in Rhetia aduerſus Alamannos, memorat idem *lib. 28. cap. 5.* Anno 371. in Africa, *lib. 28. cap. 6.* & Anno 373. rurſum in Africa, *lib. 29. cap. 5.* Perſtringit & Claudianus *d. loco:* & in IV. Cos. *Honor.* & de bello Gildon. a *v. 330.* De eius in Africa cæde (Anno vt coniicitur 376.) Hieronymus in *Chronico*, Oroſius *lib. 7. cap. 33.* vide & Ambroſium in *fun. Theod.* & Pagium *in Critic. ad Annales Baron. an. D. 373. n. 5.*

THEODOSIVS M. Imp. eiusque Conſulatus. Vide *Chron. hiſtor.* & *Chronologiam.*

THEODOSIVS Iun. Imp. eiusque Conſulatus. Vid. *Chron. hiſt.* & *Chronolog.*

THEODOSIVS ſub Valentiniano III. Primicerius Notariorum Anno A. D. 426. in ſubſcriptione *l. 14. de Senatoribus & glebali conlatione.* Per hunc ea lex in Senatu recitata dicitur: quæ data eſt ad Senatum V. R.

THEODOSIVS PP. A. D. 430. *l. vltim. de ſuſceptoribus.* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de Byzacena & de Proconſulari Prouincia.

THEODOTVS ſub Theodoſio Magno Magiſter Officiorum A. D. 393. *l. 4. de metatis.* Dat. Conſtantinop. A. D. 394. *l. 14. de re militari.* Dat. Conſtantinop. P. V. A. D. 395. *l. 5. de Principibus Agentium.* Dat Conſtans.

THEODOTVS ſub Theodoſio Iuniore, Comes Ægypti A. D. 435. *l. 8. de Principibus Agentium in rebus.* Forte hic eſt *Theodorus Auguſtalius*, ad quem Iſidorus Peluſiota *epiſt.* ſcribit 462. *lib. 5. & lib. 3. epiſt. 50.*

THEOPHILVS ſub Arcadio Vicarius Aſiæ A. D. 398. *l. 16. de re militari.*

THEO-

THEOPHILVS ſub Arcadio Epiſcopus Alexandrinus A. D. 404. *l. vltim. de his, qui ſuper relig.* Eius fit mentio apud Eunapium *in vit. Ædeſii pag. 76. Edit. Commelin.*

THEOPHILVS ſub Theodoſio Iuniore P. V. A. D. 425. *l. vnic. de Profeſſoribus, qui in Vrbe Conſtant.* Dat. Conſtantinop. A. D. 426. *l. 22. de diuerſis officiis.* Dat. Nicomediæ. Agitur *hac leg.* de regionibus Vrbis Conſt.

THEOPHILVS ſub Theodoſio Iuniore Grammaticus Latinus Sophiſta Conſtantinop. Fit eius mentio Anno D. 425. *l. vn. de Profeſſor. qui in Vrbe Conſt.*

TIBERIANVS ſub Conſtantino Magno Comes per Africam A. D. 326. Conſtantino A. VII. & Conſtantino Cæſ. COSS. *l. 1 quemadm. mun. ciuilia* A. D. 327. Conſtantino Cæſ. V. & Maximo COSS. *l. 15. de Decurionib.* PP. Karthag. In *hac leg.* dicitur *Annius Tiberianus Com.* non addito diœceſeos nomine.

TIBERIANVS ſub Conſtantino Magno Vicarius Hiſpaniarum A. D. 336. Nepotiano & Facundo COSS. *l. 5. de ſponſalib.* Acc. Hiſpali. Propræfectis igitur hic Galliarum per Hiſpanias fuit. At Hieronymus in Chronico Anno 337. id eſt, hoc ipſo Anno, eum Præfectum Prætorio Galliarum perperam facere videtur. In Cod. Iuſt. extat quoque Anno D. 332. *l. 6. de ſeruis fugitiuis* ad Tiberianum Comitem Hiſpaniarum. Tiberiani denique fit mentio in Valentiniani Iunioris *l. 1. Cod. Iuſt. de fundis limitrophis.* A. D. 385. vbi dignitas eius non memoratur. Accurſius & Cujacius Præfectum Prætorio fuiſſe coniiciunt. Quidam nuper male Magiſtrum militum, mox Proconſulem Hiſpaniæ facit. Inſcriptio vetus in Hiſpania referente Ambroſio Morales, *lib. 10. hiſt. Hiſp. c. 44.*

EX. OFFICINA
HOMONI. VTE
RE. FELIX. VAS
CONI. IN
X
PRO. C. TIBERIA
NO. FACTVM
EST. HORREVM
D. N. VALENTI
NIANO. AVG.
TER. ET. EVTRO
PIO. V. C. CONS
SCRIB. ELEFANTO.

Procul dubio hic idem, qui poſtea P. V. fuit: cuius meminit Vopiſcus initio *vitæ Aureliani*, quem Iunium Tiberianum vocat. Vide, quæ ſcripſi in Comment. *ad d. leg. 5. de ſponſal.* Tiberianus enim Comes cum Vicario Hiſpan. idem eſſe videtur.

TIMASIVS ſub Theodoſio Magno Comes & Magiſter Equitum A. D. 386. *l. 5. de ſentent. ex periculo.* Dat. Conſtantinop. Timaſii huius Magiſtri militum meminit Ambroſius *lib. 10. epiſt. 89.* vbi Magiſtrum equitum & peditum vocat, *Tunc Timaſius Magiſter equitum & peditum cœpit aduerſus Monachos eſſe vehementior.* Ad hunc extant quatuor Symmachi epiſtolæ *lib. 3. epiſt. 70.* (qua Caſtrenſes curas ei adſcribit) 71. 72. qua Felicem ei commendat probabilem, exercitatione militiæ, eius vt conſiderationem habeat. 73. qua & *epiſt. 70. 72.* militare eius officium indicat. De eo Zoſimus *lib. 4 cap. 49.* in geſtis A. 389. eumque Peditum Magiſtrum vocat *lib. 4. cap. 51. 57.* & *lib. 5. cap 8. 9.* De eodem & Philoſtorgius *lib. 10. c. 8.* De eius exitu & exitio Zoſimus *d. lib. 5. cap. 9.* Aſterius *homilia in feſtum Calend. in fin.* Sozomenus *lib. 8. c. 7.* Hieronymus *in Epitaphio Nepotiani Tom. I. Oper. pag. 15. Edit. Francf.* vide & Suidam duobus locis in V. σπουδεία & in V. Τιμάσιος. Conſul cum Promoto Anno D. 389. Vid. Pagium in *Critic. h. a.* Relandi *Faſtos & Chronologiam.* Adde obſeruationem Valeſii ad *Sozomen. lib. 8. cap. 7.*

TIMOTHEVS ſub Theodoſio Magno Epiſcopus Alexandrinus. Fit eius mentio Anno D. 381. *l. 3. de fide Catholica.*

TITIANVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate A. D. 316. *l. 2. de curſu publico.*

TITIANVS ſub Conſtante P. V. A. D. 340. *l. 1. de ſepulchro viol.* Dat. Med. VII. Kal. Iul. vbi male *Tatianus* audit.

Titianus hic P. V. fuit Anno D. 339. & A. D. 340. v. Notitiam veterem Præfectorum. Vbi integro nomine *Fabius Titianus* vocatur. Et in veteribus inſcriptionibus Romæ apud Gruterum CXCIII. 4. 7. 8. & CCCCVII. 8. TI. FABIVS. TITIANVS. Sine dignitate A. D. 343. *l. 36. de Decurion.* Dat. pro *Acc.* forte Triueris.

PP. A. D. 349. *l. 3. de re milit.* De hoc Titiano PP. Galliarum Hieronymus *Chronico*, Anno Conſtantis 8. id eſt, Anno 344. Hic poſtea Magnentii partes ſecutus eſt. Sub eodem P. V. fuit A. D. 350. 351. vt teſtatur Vetus Notitia Præfectorum Vrbi. Ab eodem ad Conſtantium legatus miſſus fuit, auctor Zoſimus *lib. 2. cap. 44.* vbi vocatur εἷς τῶν ἀπὸ τῆς Ῥώμης συγκλήτου βουλῆς, *vir ordinis Senatorii Romæ.*

TITIANVS ſub Valente Comes S. L. A. D. 377. *l. 14. de diuerſis officiis.* Dat. Antiochiæ. Vid. *not. c. ad h. leg.*

TITIANVS ſub Valentiniano Iun. Vicarius Africæ A. D. 380. *l. 17. de Piſtorib.* Dat. Triu. Hic eſt *Celſinus Titianus*, ad quem extant Symmachi *epiſt. 13. lib. 1.* ab *epiſt. 56.* qui eum Vicarium Africæ fuiſſe aperte indicat, *epiſt. 57. 58. 59. 62. 63. 64. 67. 68.* ac nominatim Numidiæ Conſularem ſub eo fuiſſe *epiſt. 63.* & Mauritaniæ Cæſaream *epiſt. 58* vbi etiam meminit Clementis Epiſcopi Cæſarienſes. Idem *epiſt 59.* curam Annonæ Vrbicæ ex Africa Romam ſubuehendæ, ei incubuiſſe ſignificat, quod etiam optime reſpondet *l 17. de Piſtorib.* De eodem accipio & Symmachi *epiſt. 84. lib. 2.* & *lib. 8 epiſt. 67.* Eundem Paganum fuiſſe oſtendit *epiſt. 58. & 62. 65. 67.*

TORTOBANDVS ſub Valentiniano, Gratiano & Theodoſio Dux Meſopotamiæ, ſine die & Conſule *l. 2. Cod. Iuſt. quæ res venire.* Forte Hariobaudes: Nam alii Codices habent *Cariobandi*, de quo Marcellinus ſub Conſtantio A. 359. *lib. 18. cap. 2.*

TRIFOLIVS Comes S. L. ſub Theodoſio Magno A. D. 384. *l. 7. de Palatinis S. L. l. 14. de murilegulis.* Dat. Heracleæ A. D 385. *l 8. & 9. de Palatinis S. L.* Dat. Conſtantinop. PP ſub Valentiniano Iun. A. D 388. *l. 15. de hæret.* Dat. Stobis. *l. 6. 7. de infirm. his, quæ ſub tyr.* Dat. Aquil.

A D. 389. *l. 3. de decuriis Vrbis Romæ.* Dat. Med. Agitur *hac leg.* de Vrbe Roma Fuit igitur PP. Italiæ. Hic Trifolius ex Comite S. L. ſub Theodoſio Magno, ſub Valentiniano Iun. PP. Italiæ fuit, vide quæ dico ad *l. 15 de hæret.*

TRIGETIVS ſub Honorio Comes R. P. A. D. 423. *l. 4. de collat. donatar.* PP. in foro Traiani. Papianus *lib. Reſponſorum tit. 1. §. vlt.* habet *Strategio*, male. Trigetii cuiuſdam meminit quoque Symmachus *lib. 1. epiſt 38.* Et Paulus Diaconus Trigetii in *Theodoſio Iun. lib. 14. hiſt. miſcell. pag. 94. Tom. I. Script. Rer. Ital.* qui Vandalis Afri-

cæ portionem dedit ad inhabitandum pace magis neceſſaria, quam vtili. Sed & Auguſtinus *lib. de vita beata* Trigetii ſæpe meminit, quem ſuum ciuem & diſcipulum vocat. Omitto poſteriora.

TROILVS (*Troinus* editum) ſub Arcadio Comes S. L. A. D. 401. *l. 11. de Senatoribus & glebali collat.* PP. Med. Syneſii ad hunc Troilum ſunt *epiſt. 26. 73. 91. 112. 118. 123.* de eodem agit & *epiſt. 47.* Male porro in *d. l. 11.* editum *Troino*. De Troilo Sophiſta ſub Theodoſio Iun. v. Socratem *lib. 7. c. 1.*

TVSCIANVS ſub Theodoſio Magno Comes Orientis A. D. 381. *l. 26. de Epiſcopis.* Dat. Conſtantinop. Meminit Tuſciani, quocum familiariter vixit Iulianus, Eunapius *in Iuliano pag. 120. 127. Edit. Commelin.* Sed hic alius.

V

VALENS Imperator, & Conſulatus eius. Vid. *Chron. hiſtor. Chronologiam*, & *Faſtos* Relandi.

VALENS ſub Honorio Comes Domeſticorum A. D. 408. *l. 42. de hæret.* Dat. Rau. An is Valens, de quo Zoſimus in geſtis Anni 409. *lib. 5. cap. 45.* & *lib. 6. c. 7.*

VALENTINIANVS Senior, Imperator, eiusque Conſulatus, Vid. *Chron. hiſt. Chronolog.* Pagius *in Critic.* & *Reland. Faſt.*

VALENTINIANVS Iunior, Imperator, eiusque Conſulatus. Vid. *citat.*

VALENTINIANVS III. Imperator, Conſtantii Imperatoris & Placidiæ filius. Vid. *cit.*

VALENTINVS ſub Conſtantino Magno Conſularis Numidiæ A. D. 330. *l. 7. de Epiſcopis.*

VALENTINVS ſub Valentiniano Sen. Conſularis Piceni A. D. 365. *de exhibendis reis: l. 4. quibus equorum vſus.* Dat. Med. *l. 5. de pactis: l. 17. de operib. publ.* Meminit & Ammianus Marcellinus ſub Conſtantio *lib. 18. cap. 4.* in geſtis Anni 359. Valentini Tribuni Protectorum, mox Ducis in Illyrico: vt & ſub Valentiniano *lib. 28. cap. 3.* Valentini Pannonii exulis in Britannia res nouas molientis. Kalendarium quoque vetus Romanum, quod Heruagius primus edidit, ſub Conſtantio ferme ſcriptum, *Valentino* cuidam inſcribitur.

VALERIANVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate A. D. 317. *l. 4. Cod. Iuſt. de ſeruis fugitiuis.*

VALERIANVS (al. Valentinianus) ſub Conſtantino Magno agens Vicariam Præfecturam A. D. 330. *l. 3. de ſponſalibus. Valerius* quidam Vicarius Africæ, ad quem Conſtantinus Magnus literas dedit, de exilio Donatiſtarum ſoluto & eorum furore Deo vindici mittendo, apud Auguſtinum *poſt. collat. cap. 33.*

PATERNVS VALERIANVS ſub Conſtantino Magno ſine dignitate, ſine die & Conſule *l. 1. de Perfectiſſimatus dignitate.* Hic idem videtur cum Valeriano agente vicariam Præfecturam an. 330. Vide quæ dixi in *Commentar. ad leg. cit.*

VALERIANVS ſub Valentiniano Sen. Vicarius Hiſpaniarum A. D. 365. *l. 2. de offic. Rector. Prou.* Prælata Veronæ. *l. 4. de cuſtodia reorum.* Prælata literis V. C. Vicarii Veronæ.

VALERIANVS ſub Valentiniano Seniore P. V. A. D. 336. *l. 9. de accuſationib.* Dat. Remis. Vbi notanda illa *Sedis Tuæ.*

VALERIANVS ſub Gratiano & Valentiniano Iuniore P. V. A. D. 381. *l. 5. de bonorariis codicillis.* Dat. Mediol. *l. 2. de Primiceriis: l. 2. de proximis* Dat. Med. Iungendæ ſunt inter ſe hæ leges. In *huius legis* inſcriptione omiſſa dignitas. *l. 2. de Equis Curulib.* Dat. Aquil. Agitur *hac leg.* de Campanorum populo, & de factionibus in Vrbe venerabili. *l. 6. de ſcenicis.* Agitur *hac lege* de Vrbe Roma. Dat. Treu. *l. 7. dicto tit. l. 8. eod. tit.* Dat. Aquileiæ. Valeriani V. C. Senatoris præcelſæ poteſtatis, ſeu potiſſimæ dignitatis, Anno 384. meminit Symmachus *lib. 10. epiſt. 44.* cui lar in Epiro erat.

VALERIVS ſub Theodoſio Magno Comes S. L. A. D. 386. *l. 11. de Palatinis S. L.* in ſubſcriptione Legis.

VALERIVS ſub Theodoſio Iun. Inſpector cum Theodoro & Arſacio. Meminit Theodoſius Iun. Anno D. 415. *l. 6. de patrociniis vicorum.*

VALERIVS ſub Theodoſio Iun.
Comes R. P. A. D. 425. *l. 32. de petitionib.* Sine die & Coss. *l. vlt. Cod. Iuſt. de agricolis & mancip. dom.*
Comes S. L. A. D. 427. *l. 17. de murilegulis.*
Magiſter Officiorum & Ex-Conſule ordinario, A. D. 435. *l. vltim. de Princip. Agent. l. vlt. de metatis.* Dat. Conſtantinop. Ad *Valerium* Virum Illuſtrem Comitem extat Auguſtini Epiſtola. De eo & *lib. adu. Iulianum:* item eiusdem libri duo de *Nuptiis*: vbi v. initum *lib. 2.* GOTHOFRED. Hic Valerius Conſul prodiit cum Aetio A. D. 432. in Oriente, vbi Magiſter Officiorum fuit, & Neſtorianæ factioni fauit, vt liquet ex epiſtola Ioannis Antiocheni ad eum data, ideoque diuerſus eſt a *Valerio* Comite, S. Auguſtini amico, licet vtrumque Gothofredus & Em. Cardinalis Noriſius *lib. 2. hiſt. Pelagiana c. 15.* inter ſe confundant. Ex legibus enim, quas laudant, ſatis patet, Valerium hoc anno Conſulem geſſiſſe dignitates varias in Oriente, eo tempore, quo Valerius, amicus S. Auguſtini, agebat in aula Honorii Imperatoris. Conſule Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. an. 432.* Relandum in *Faſtis*, & *Chronologiam.*

VARANES Conſul ſub Theodoſio Iun. A. D. 410. Annus quoque proximus 411. ita notatus *PC. Varanis.* Hic anno 407. ςρατηλάτης erat cum Arſacio, vt teſtatur Chronicon Alexandrinum. Ad Varanem extat Libanii *Epiſtola 1024. Edit. Wolff.* Vide Pagium in *Critic. ad an. 410.* & Relandi *Faſtos.*

VARVS ſub Honorio V. C. Vicarius Vrbis Romæ A. D. 398. in ſubſcriptione *l. 25. de annona & tributis.* Hic Varus omnino videtur, ad quem extat Symmachi *epiſt. 16. Auctuarii:* vbi agit de Apulia & Campania, aitque Varum Prouincialium aduerſis mederi, ſalutaremque manum laborantibus porrigere, eundemque hortatur, vt iter ad *Campaniam* celeriter promoueat, & vt Apulis ſubueniat, a quibus frumenta poſcebantur: Porro *Campania & Apulia* inter alias Prouincias ſub diſpoſitione Vicarii Vrbis Romæ fuere, vt docet *Notitia Imperii.*

VENANTIVS ſub Honorio Comes R. P. A. D. 422. *l. 13. de indulg. debitor.* PP. A. D. 423. *l. 2. de decurion. & ſilent.* Dat. Rau.

VERINVS ſub Conſtantino Magno dignitatis titulus omiſſus A. D. 314. *l. 1. de Curatorib. Kalendarii.* PP. Kal. Febr. *Hac leg.* integro nomine *Locrius Verinus* vocatur. Verini huius Vicarii Præfectorum per Africam, quo tempore Ælianus erat Proconſul Africæ (Anno 314.) meminit Conſtantinus *epiſt.* ad Probianum P. C. Africæ apud Auguſtinum *epiſt. 68.* ſiu. *88. num. 4. p. 214. Edit. Benedictin.* Dignitatis titulus omiſſus A. D. 319. *l. 1. de falſa moneta: l. 1. de inoffic. teſtam. Hac leg.* integro nomine *Lucrius Verinus.* Sed addita dignitate, dicitur Vicarius Africæ *l. vnic. de parricidiis.* Data A. D. 318. Acc. Karthag. A. 329. *l. 1. de famoſis libellis.* PP. Kart. Eiusdem Conſtantini ad Valerium Verinum Vicarium Africæ epiſtola

la, ſeu Indulgentia pro Donatiſtis ab exilio relaxandis Criſpo II. & Conſtantino II. Coss. III. Nonas Maias, memoratur. In Collatione Karthag. *die 3. c. 549. Tom. I. Concil. Harduin. pag. 1143.* ab Auguſtino *in breuiculo collationis diei 3. circa fin. & poſt collat. cap. 31. 33. & epiſt. 152.* ſiu. *141. num. 8. 9. Edit. Benedictin.* Vide quæ noto in *Commentario ad eit. leg. 1. de famoſis libellis.* Sine dignitate. A.D. 324. *l. vn. de his, qui veniam ætatis: l. 1. familiæ erciſcundæ.* In his legibus ſupple *P. V.* Fuit ſcilicet Lucer, vel Lucrius Verinus P. V. ab Idibus Sept. Anno 323. toto Anno 324. ad Pridie Nonas Ianuar. vsque, Anno 325. vt teſtatur Vetus Notitia Præfectorum Vrbi, quam vid. in noſtra *Notitia Dign.* A. D. 326. *l. 2. de ſuar.* dignitate omiſſa. Videtur ſubſcriptio legis in mendo cubare. Conſule ibi *not. b.* Porro de hoc *Verino* extat Symmachi Epigramma *in Auctuario Epiſt. I.*

VERONICIANVS Vicarius Aſiæ ſub Conſtantino Magno A. D. 334. *l. 4. de Numerariis.* Sub Conſtantio *l. 2. de his, quæ adminiſt.* A. D. 346. *l. 6. de extraord. mun.*

VERSENNIVS Fortunatus, vide *ſupra Fortunatus.*

IVLIVS VERVS ſub Conſtantino Magno Vicarius Italiæ, A. D. 321. *l. 4. de priuileg. eorum, qui in ſacro Palatio.* PP. Id. Mart.

VETTIVS Rufinus, vide *ſupra Rufinus.*

VICTOR ſub Conſtantino Magno A. D. 327. Rationalis Vrbis Romæ, *l. 14. de appellat.*

VICTOR ſub Valente Imp. Dux Ægypti. A. D. 364. *l. 5. de Legatis.* Agitur *hac lege* de Legatis *Gentium* & Regulis.

VICTOR ſub Valente Imper. Magiſter militum A. D. 364. *l. 11. de erogat. mil. ann.* Dat. Bonamanſione. Hic Victor factus στρατηγὸς, a Iuliano, teſte Zoſimo *lib. 3. cap. 11.* inque ea dignitate retentus a Valentiniano, *lib. 4. cap. 2.* Ad hunc Victorem στρατηλάτην extat Baſilii *epiſt. 374.* vt & Gregorii Nazianzeni *epiſt. 133. 134.* vbi diſerte dignitatem ſeu officium eius militare deſignat. De eodem Ammianus Marcellinus, *lib. 26. cap. 5. & lib. 27. cap. 5.* Hunc vero Chriſtianum & Orthodoxum fuiſſe Baſilius teſtatur *d. epiſt. 374.* & Gregorius *d. epiſt. 133.* qua eum hortatur ad procurandam pacem Eccleſiæ.
Conſul cum Valentiniano NP. P. Anno D. 369. Errauit itaque Baronius, qui cum Onuphrio ſtatuit, Victorem Conſulem huius anni, eſſe *Aurelium Victorem* celebrem hiſtoricum. Vide Pagium *in Critic.* h. a. Relandum *in Faſt.* & *Chronologiam.* Ad Victorem hunc ἀπὸ ὑπάτων extat Baſilii *epiſt vlt.* Ad Victorem quoque Libanii eſt *Epiſt. 1544. Edit. Wolff.* De Victore quoque nonnulla monet Harduinus *ad Themiſtii Orat. 9.*

VICTORINVS ſub Conſtantino Magno Veteranus. Fit mentio Anno A. D. 320. *l. 2. de Veteranis.*

VICTORIVS ſub Theodoſio Magno Proconſul Aſiæ A. D. 392. *l. 125. de Decurion. l. 8. de reparat. appellat.* A. D. 393. *lib. 50. de appellat. l. 4. de Cognitorib. l. 5. de reuocandis donat.* Iungendæ inter ſe. *l. 4. de conſtitut. Principum.*
A. D. 394. *l. 22. de hæreticis.*

VICTVRVS ſub Honorio Proconſul Africæ. A. D. 398. *l. 3. de Calumniatoribus.*

VINCENTIVS ſub Honorio ſine dignitate A. D. 395. *l. 33. de operibus publ. Huius legis* inſcriptio ſic habet, *Haec Vincenti K. NB.*
PP. Galliarum A. D. 397. *l. 5. Cod. Iuſt. de Iurisdict.*
PP. A. D. 398. Honorio IV. & Eutychiano Coss. *l. 58. de curſu.* Dat. Mediol. *l. vnic. de Burgariis.* Dat. Med. *Hac leg.* fit mentio Hiſpaniarum.
PP. Galliarum A. D. 399. Theodoro Cos. *l. 26. de annona & trib.*
PP. A. D. 399. *l. vnic. de centurionib.* Dat. Med. A. D. 400. *l. 6. de metatis.* Dat. Med.
PP. Galliarum A. D. 400. Stilichone & Aureliano Coss. *l. 10. de deſertorib. l. 1. 2. 3. de his, qui condit. propr. l. 1. vtrum vi.*
PP. ſine die & Coss. *l. 33. Cod. Iuſt. de agricolis & cenſitis.*
PP. A. D. 400. *l. 61. de curſu.* Fit mentio *hac leg.* Macrobii, qui Vicarius Hiſpaniarum erat, vt docet *l. 15. de Paganis.*
Ad hunc Vincentium ſcriptæ extant tres Symmachi *lib. 9.* epiſtolæ *7. 9. 23.* in qua poſtrema docet, cum in Præfectura Prætoriana Galliarum Theodoro ſuffectum. Meminit eius & Seuerus Sulpitius *1. dialogo c. 25.* Conſul cum Frauitta Anno D. 401. Vide Pagium in *Critic. h. a.* Relandi *Faſtos,* & *Chronolog.* De Vincentio multa legis apud Baronium in *Annal. an. 400. n. 19.*

VINDICIANVS ſub Gratiano Vicarius A. D. 378. *l. 9. de metallis.* Agitur *hac leg.* de Præfectis Prætorio Galliarum & Italiæ, & de Sardinia. Sine dignitate A. D. 379. *l. 12. de Medicis.* Dat. Triuer. Comes Archiatrorum hic eſt: cuius epiſtola extat inter opera Medicorum. Vide *Commentar. ad d. l. 12.*

VITALIANVS ſub Theodoſio Iun. Dux Lybiæ A. D. 417. *l. 16. de numerariis.* Dat. Conſtantinop.

VITALIS ſub Honorio Præfectus annonæ. A. D. 403 *l. 21. de Piſtorib.* Dat. Rau.

VIVENTIVS ſub Valentiniano Sen. P. V. A. D. 364. *l. 7. de Piſtorib.* Dat. Altino. In *hac leg.* Symmachi P. V. nomen reponendum. A. D. 367. *l. 11. de pœnis: l. 3. de indulgent. crim.* Dat. Rom. (γρ. Remis.) Meminit huius Viuentii P. V. Ammianus Marcellinus, *lib. 27. cap. 3.* vbi tamen in MSS. optimis *Iuuentius* vocatur, pariter vt apud eundem *lib. 26. cap. 4.* cuius & Iuuentii P. V. ſub Valentiniano meminit Symmachus *lib. 10. epiſt. 43.* ad filium eius Valentinianum Iun. Et ita hic in Codice Theod. reponendum cenſet Doctiſſ. Valeſius *in notis ad Ammianum.*

VIVENTIVS ſub Valentiniano Sen. PP. Galliarum. A. D. 365. *l. 4. de cenſu.*
PP. A. D. 365. *l. 3. de relationib.* Dat. Treu.
PP. Galliarum A. D. 365. *l. 5. de tyronib.* Dat. Triberis. Referendæ ſunt ad Annum 368.
PP. A. D. 368. *l. 30. de curſu publico.* A. D. *369. l. 1. ne opera a collator. l. 4. de officio. Rector. Prou.* Dat. Treu. *l. 10. de diuerſ. offic.* Dat. Compisti.
PP. Galliarum A. D. 369. *l. 1. de fide & iure haſtæ.* Dat. Treu. Huius quoque nomen forte reponendum loco *Licinii* in *l. 1. Cod. Iuſt de fundis limitr.*
PP. A. D. 370. *l. 6. de cenſu.* Dat. Triu. A. D. 371. *l. 75. de Decurionib.* Dat. Treu.
P. V. A. D. 371. *l. 1. de ſcenicis.* Dat. Trin. Reponendum hic PP. vt probo *not. c. ad h. l.*

VOLVSIANVS, ſub Conſtantino Magno A. D. 314. Voluſiano & Aniano Coss. *l. 1. de nauicular. l. vnic. de ingenuis.* PP. Romæ. P. V. A. D. 315. *l. 2, quorum appellat.* PP. V. Kal. Mart. Rom. Hic *Voluſianus P. V.* fuit a VI. Idus Decemb. Anno 313. toto Anno 314. & 315. ad XIII. Kal. Sept. vt docet auctor Notitiæ Præfectorum.
Conſul cum Anniano A. D. 314. Vide Pagium in *Critic. h. a.* & *Faſtos* Relandi.
Sine dignitate A. D. 321. *l. 1. de Medicis & Profeſſor.* PP. (γρ. P. V.) ſine die & Cos. *l. 2. Cod. Iuſt. de dignitatib.*

VOLVSIANVS ſub Conſtantio Vicarius Vrbis A. D. 355. Arbitione & Lolliano Coss. *l. 2. de inceſtis nupt.* Dat. Rom.
PP. A. D. 355. *l. 2. de his, qui per metum.* Dat. Mediol. *l. 26. de appellat. l. 12 quorum appellat.* In *hac leg.* fit mentio Præfecti Vrbis & Proconſulis (Africæ ſcilicet.)
P. V. A. D. 355. *l. 6. Cod. Iuſt. qui teſtam. fac. poſſ.* Dat. Med.

VOLVSIANVS ſub Valentiniano Sen. P. V. A. D. 364.

l. 1. de conditis in publ. horrea, forte Apronianoo inſcripta. Agitur *hac leg.* de Præfecto Vrbis & de Præfectn annonæ. Dat. VI. Id. Aprilt.
A. D. 365. *l. 22. de curſu publico*. Prolata literis XII. Kalend. Mart. Rom Accepta IV. Kal. April. Venabri. Hac lege iubetur Voluſianus cunctos iudices monere. *l. 18 de Prætoribus*. Sinceritas tua. Data IV. Kalendas Iul. *l. 67. de Decurionibus*. Data Mediolani III. Kalendar. Iul.
Vicarius Vrbis A. D. 365. *l. 3. de calcis coctorib.* Dat. Med. III. Id. Aug. Serenitas tua Parens Kariſſime & amantiſſime.

P. P. A. D. 365. *l. vnic. de ſecundo lapſu.* Dat. Mediol III. Non. Sept.

P. V. ſine die & Coss. *l. 1. Cod. Iuſt. de officio* P. V. Iungenda eſt hæc *l. 1. Cod. Iuſt. de apparit. PF. ann.* Item, *l. 1. de conditis.*

Mentio huius Voluſiani P. V. in quinque veteribus inſcriptionibus apud Gruterum *XXVIII. 5. CI. 9. CCLXXXV. 6. CCCXXXVI 1. 2. CCCLXXXVII. 5.* Vbi *Ceionius Rufius Voluſianus* integro nomine tempore Valentis Imp. nuncupatur. Iterum Præfectum V. fuiſſe docent quatuor inſcriptiones. Puto fuiſſe primum P. V. A. 364. ante Symmachum, & iterum Anno 373. Valentiniano & Valente IV. Coss.

* P. Prætorio Anno D. 365. *l. 1. Cod. de precibus Imp. offer.* vbi ſubſcriptio habet Dat. Rom. XV. Kal. Octobr. Vide & inſcriptionem apud laudatum *Gruterum XXVIII. 5. l. 2. de præſcript. 30. vel 40. ann.* Dat. VIII. Kal. Aug. al. P. V. Agitur *hac leg.* de Præfectorum Prætorio ſententiis.
Eſt & alius *Rufius Antonius Agrippinus Voluſianus*, Præfectus Vrbi, in veteri inſcriptione apud Gruterum, *CLXXXXIII. 10.* vide quæ dixi *not. b. ad l. 22. de curſ. publ. & l. 1. de condit. in publ. horr.*

VOLVSIANVS ſub Valentiniano III.
PP. A. D. 428. *l. vlt. de tyronib.* Dat. Rau. Fit mentio *hac leg.* Proconſularis Prouinciæ.
A D. 429. *l. 35. de annona & trib.* Dat. Rau. *l. 32. de ſuſceptorib.* Dat. Rau. *l. 4. Cod. Iuſt. de legib.* Dat. Rau.
Sine die & Cos. *l. 5. Cod. Iuſt. de executorib.* Extat ad hunc Illuſtrem Voluſianum Auguſtini *Ep. 1. & 3.* & retro ipſius Voluſiani ad Auguſtinum *epiſt. 2.* Eiuſdem meminit Auguſtinus *epiſt. 5.*

Sub Conſtantio Imp. Valentiniani III. patre idem Anno D. 421. fuit P. V. ad quem eo Anno extat Imp. illius edictum aduerſus Pelagianos ac nominatim aduerſus Cœleſtinum, quod legitur apud Baronium *ad an. 420. initio* De huius conuerſione per Proclum Ep. Conſtantinop. Anno D. 434. vide Baronium ex Metaphr. 31. Ianuar. Photium *bibl. n. 53. pag. 43. Edit. Schotti.*
VRANIVS ſub Conſtantio A. D. 339. *l. 5. de annona & trib.*
VRSACIVS ſub Honorio Comes R. P. A. D. 414. *l. 2. Cod. Iuſt. de officio Com. S. Pal.* ſeu *l. vltim. Cod. eod. de offic. Com. R. P.* A. D. 416. *l. 13. de Cenſitorib.* A. D. 417. *l. vlt. de locat. fund.* Dat. Rau.
VRSICINVS ſub Valente Comes A. D. 364. Fit eius mentio in Valentis *l. 12. de erogat. mil. ann.*
VRSICINVS ſub Valentiniano Præfectus annonæ A. D. 372. *l. 14. de Piſtorib.* Data Triu. De hoc accipiendus Marcellinus *lib. 28. c. 1.* quem & Vicarium Vrbis Romæ poſt Maximinum fuiſſe indicat.
VRSICINVS ſub Honorio Comes S. L. A. D. 405. *l. 19. de bonis proſcriptor.* Dat. Rau. Agitur *hac leg.* de bnois Gildonis.
VRSVS, ſub Conſtantino Magno Vicarius A. D. 314. *l. 1. de dilationib.* Dat. II. Non. Mart. *Vrſus* Rationalis Africæ in *epiſt.* Conſtantini Magni, quæ data Anno A. D. 313. ad Cæcilianum Ep. apud Euſebium *lib. 10. cap. 6.* Itaque hic reponendum *ad Vrſum* VI. CL. vide quæ ad *eam l. plura noto.* Sine dignitate A. D. 337. (Refero ad Annum 313.) *l. 5. Cod. Iuſt. vbi cauſæ fiſcales.* Sub Conſtantio & Conſtante Conſul cum Polemio A. D. 338. Vide Pagium *in Critic. & Faſtos* Relandi.
VRSVS ſub Theodoſio Iun. P. V. A. D. 415. *l. 1. de decur. & ſilentiar.* A. D. 416. *l. 180. de Decurionib.* Dat. Conſtantinop. *l. 2. de frumento Vrbis Conſt.* Vrſi huius P. V. meminit ter Anno 415. & 16. Chronicon Alexandr.

Z.

ZENOPHILVS Conſul cum Dalmatio An[illegible] mini 333. Vide Pagium in *Critic. h. a.* & [illegible] di *Faſtos.*
ZOSIMVS ſub Valentiniano Præſes nouæ [illegible] A. D. 373. *l. vnic. de ſtratoribus.* Data A[illegible] (id eſt, reddita) *l. vnic. ne Præfectianus.* Dat. [illegible] diolani.

TOPO

TOPOGRAPHIA THEODOSIANA SIVE ORBIS ROMANVS EX CODICE THEODOSIANO DEPROMPTVS.

TOPOGRAPHIA
CODICIS THEODOSIANI.

PARS PRIMA
QVA CONTINENTVR
GENERALIA *de Imperio Romano, eiuſque Diuiſione & Partibus.*

I. IMPERIVM *Romanum.*

ORBIS appellatione notatur: quo ſenſu *Romanus* orbis *l. vltim. de fide Cathol. l. 5. de metallis.*

Terrarum Orbis *l. 5. de nauicularriis:* omnis orbis terrarum *l. 18. de hæreticis.*

Totus orbis *l. 6. in fin. de hæreticis.*

Orbis, & *orbis terrarum*, pro Imperio Romano: Æthicus *Coſmogr. pag. 706. Edit. Gronov. Omnis orbis terra intra annos 32. a dimenſoribus peragratus eſt.* Sic apud Græcos οἰκουμένη: vel illo D. Lucæ *cap. 2.* loco, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην: vnde & *Oecumenicis* Conciliis nomen.

II. *De Imperio Romano diuiſo in Occidentale & Orientale (ſeu Geminos orbes, quomodo eos vocat Claudianus, idemque geminam aulam, geminos axes.)*

Occidentales partes. *l. 48. de hæret. l. vlt. de Iudæis.*

Occiduæ partes *Nouella Theod. 2.* Heſperia hæc ſæpe Claudiano.

Oriens l. 1. de littorum & itin. cuſtod.

Partes Orientis *l. 158. de Decurion.* Ita Theodoſius Magnus *l. 2. de fide Cathol.* intelligendus, de Oriente, *cunctos populos, quos clementiæ noſtra regit temperamentum.*

Ita Honorius (cui Occidentis Imperium ceſſerat) *ex Oriente* (inquit) *ad hanc Imperii partem, d. l. 1. de littorum & itin. cuſtod.*

in noſtro Orbe, ait idem *l. 20. de Paganis.*

Occidentali, ſcilicet cui ipſe præerat: non vniuerſo Orbe Romano, vt perperam viſum nuper nonnemini. Gemini quippe Orbes fuere. Claudianus, *de bello Gildonico v 3.*

Conſpirant GEMINI frenis communibus ORBES.

Rutilius Numantianus, de veteri Roma *lib. 1. v 47.*

Exaudi Regina TVI pulcherrima MVNDI.

Sidonius, de noua Roma, ſeu Conſtantinop. *carmin. 2. v. 30.*

regina Orientis
ORBIS Roma TVI.

Quam conſtat meis partibus eſſe damnoſam: ait Idem Honorius *l. 158. de Decurionibus.*

Theodoſius Iunior quoque *l. 2. de littor & itin. cuſtod. Vt nullus noſtri poſſit Imperii regiones irrepere.*

Diuerſo ideo quoque iure Oriens & Occidens quandoque vtebantur *l. 158 de Decurion.*

Vtriuſque vero Orbis ſua quædam & ſumma Metropolis, & Regina fuit, *Roma*, & *Conſtantinopolis*, noua Roma, de quo in *Vrbibus.*

III. *De* DIOECESIBVS, *in quas diuiſus vterque Orbis, & ſic Imperium Romanum.*

I. *Mentio fit: Diœceſeon* hoc Codice *l. 17. de ſuſceptoribus: l. 34 de nauicular. l. 23. in princ. de diuerſ. offic. l. 3 de equorum conlat. l 9. de Legatis: l 12. de metallis*, &c. *l. 11. de medicis:* & aliis legibus ſequentibus.

II. Diœceſis *eſt* plurium ſimul Prouinciarum adminiſtratio. Ideo opponuntur ſingulæ Prouinciæ, integræ diœceſi *l. 9. de Legatis:* & *l. 3. de equorum conlat.*

Balſamo, *in Can. 9. Chalcedon.* διοίκησις δέ ἐστι ἡ πολλὰς ἐπαρχίας ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ, *diœceſis vero eſt, quæ multas Præfecturas in ſe continet.* vide & Notitiam *Imperii, &c.*

III. *Synonyma* diœceſeon.

1. *Partes*, pro diœceſi: veluti
   1. *Ægypti* partes in ſubdititia *l. vltim. de Epiſcopali iudicio:* ſeu Ægyptiacæ, *l. 14. de nauiculariis.* Itaque & Alexandrinus Epiſcopus *d. l. vlt.* dicitur *Præſul in ſuis partibus omnium Sacerdotum, id eſt, per Ægypti diœceſim.*
   2. *Macedoniæ* partes: quomodo repono *l. 3. de Senatorib.*
   3. *Illyrici* partes *l. 25. de petitionib.* ſeu Illyricianæ partes *l. 49. de operib. publ.*
   4. *Italiæ* partes *l. 15. de Epiſcopis.*
   5. *Orientis* partes *l. 3. de militari veſte: l. 3. de fide Cathol.*
   6. *Suburbicariæ* partes *l. 12. de extraordinar. munerib.*

   Partes etiam pro tractu quouis, *l. vltim. de Curioſis.*
2. *Tractus* pro diœceſi, veluti
   Ægyptiacus tractus *l 3. de Indictionib.*
   Illyrici tractus *l. 8. de metallis.*
   Sic *Orientalis* tractus *l. vltim. in princ. Cod. Iuſt. de tempor. & reparat. appellat.* Ammianus *lib. 15. c. 2. Conſtantii nomine per omnes Orientis tractus abolito.* Orientis tractus *l. 13. Cod. Iuſt. de fundis patrimon.*

IV.

IV. *Nomina diœceſeon ſingularum.* (Vide plura parte 2. in Notitia Diœceſeon.)

Sub *Theodoſio Magno* Anno D. 381.

1. *Thracia*, in qua Conſtantinopolis, Scythia, Marcianopolis.
2. *Ægyptus:* cuius Metropolis, Alexandria.
3. *Oriens:* in qua Laodicea, Tarſus.
4. *Aſia* & Aſiana diœceſis: in qua Iconium, Antiochia (Piſidiæ ſcilicet.)
5. *Pontica* diœceſis: in qua Cæſarea (Cappadociæ) Melita, Niſa *l. 3. de fide Cathol.* Sozomenus *lib. 7. cap. 9.* Quam diuiſionem ſecuta quoque Catholica Eccleſia, *canone 2 Concilii Conſtantinopolit.* vide & Socratem *lib. 5. cap. 8.* qui canonem illum enarrat, de quo plene ad *eam l. 3.*

Ægypti Diœceſis *l. vlt. de Epiſcop. iudicio:* quæ & Ægyptiaca diœceſis *l. 97. de Decurion.*

Africana Diœceſis *l. 3. de equorum conlat.*

Aſiana Diœceſis *l. 3. de militari veſte: l. 12. de metallis: l. 69. de Decurionibus: d. l. 3. de fide Cathol.*

Galliarum Diœceſis *l. 11. de Medicis & Profeſſoribus.*

Pontica Diœceſis *l. vnic. de Comitibus & Tribunis ſchol. d. l. 3. de militari veſte: l. 7. de deſertor. l. 42. de curſu publico: l. 12. de metallis: l. 94. de Decurionibus: d. l. 3. de fide Cathol.* (Socrates, *lib. 25. cap. 8.*) *l. 10. de haretic.*

V. *Præfectis Prætorio* plures regulariter diœceſes parebant *l. 2. in fin. de Epiſcop. iudicio.* *Itaque* & in *l. 4. de Prætoribus:* pro *Diœceſim* legat quis *Diœceſes:* niſi forte *Diœceſeos* ibi appellatio pro integra Præfectura exaudienda. Et ſane in inſcriptione reponendum *P. V.*

VI. *Singulæ* Diœceſes regebantur a

1. *Comitibus.* Itaque, *Comites diœceſeos*, *Ducibus Prouinciarum* opponuntur *l. vnic. de Comitibus & Tribunis ſcholarum.*
2. *Vicariis l. 9. de Legatis.*
   Vnde Vicarii, dicuntur Diœceſeon Vicarii, *l. 7. de deſertoribus: l. 42. de curſu publico: l. 12. de exactionib. l. 66. 69. 94. de Decurion. l. 9. de Legatis: l. 10 de hæreticis.*
   Diœceſes ſortiti *l. 1. ne quis in palat. man.*
   Propræfectis Diœceſes ſibi creditas temperare *l. 4. de proximis Comitib. diſpoſition.*
   Itaque & Rectoribus Prouinciarum Vicarii opponuntur paſſim: vt *d. l. 9. de Legatis.*
3. *Magiſtri militum* erant per ſingulares diœceſes, vide *Notit. Dignit.*
4. Comes theſaurorum diœceſeos occurrit *l. 23. ſeu vlt. in princ. de diuerſ. offic.*
5. *Rationales* ſingularium diœceſeon fuere. Vide *Notitiam Dignit.*

VII. Diœceſeon

1. *Legationes*, de quibus vide *Paratitlon de Legatis*, quæ ſingularum Prouinciarum legationibus opponuntur *d. l. 9.*
2. *Synodi l. 23. de Epiſcopis.* (Synodi Diœceſeon ſunt Synodi Epiſcoporum e multis Prouinciis ſub vno Patriarcha conſtitutorum: ſic in actis Epheſini Concilii *pag. 1283. 1284. Tom. I. Concil. Harduin.* ἡ συνελθοῦσα Σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, *congregata Synodus Alexandriæ ex Ægyptiaca diœceſi.* Item, ἡ ἁγία Σύνοδος τῆς Ανατολικῆς διοικήσεως, *ſancta Synodus orientalis diœceſeos.* dixi fuſius ad *d. l. 23.*)
3. *Suſceptores l. 17. de ſuſceptoribus.*

VIII. *Metropoles* Diœceſeon.

Alexandria, Ægyptiacæ Diœceſeos Metropolis. Ideo

Sedes Præfecti Auguſtalis fuit Alexandria: *l. 1. de Alexandr. pleb. primatib.*

Leges ad Præfectum Auguſtalem datæ propoſitæ Alexandriæ *d. l. 1.* Theodoretus, *lib. 1. cap. 2.* Ἀλεξάνδρεια πόλις ἐστὶ μεγίστη, οὐκ Αἰγυπτίων μόνον, ἀλλὰ καὶ Θηβαίων καὶ Λιβύων τῶν πρὸς Αἴγυπτον τὴν ἡγεμονίαν πεπιστευμένη. *Alexandria vrbs eſt maxima, non Ægypti ſolum, verum etiam Thebaidos ac Lybiæ, quæ Ægypto finitima eſt, metropolis.*

Theſſalonica, Macedoniæ. Ideo *lex 2. ſine cenſu*, quæ inſcribitur Comiti Macedoniæ, Theſſalonicæ data dicitur: *Data*, inquam, id eſt reddita: eo quippe tempore Conſtantinus in Macedonia non erat (Antipater, *lib. 1. ἀνθολογ. cap. 26. Epigram. vlt.*

Θεσσαλονίκη

Μήτηρ ἡ πάσης πέμψε Μακεδονίης.

Theſſalonica, totius Macedoniæ mater miſit. vide & Theodoretum, *lib. 5. c. 17.*)

Karthago, Africæ diœceſeos Metropolis. Ideo *Leges* ad Vicarium Africæ datæ, propoſitæ Karthagine: vt *l. 9. de metatis: l. 1. de famoſis libell. l. 84. de Decurionib.*

Ludos in ea Sacerdotes Africani edidere *l. 145. 176. de Decurion. l. 20. de Paganis.*

In Africano Orbe quaſi Romam Karthaginem vocat Saluianus *lib. 7. cap. 16.* quem conſule.

Vide plura in Vrbibus.

Triueris, Galliarum Metropolis. Ideo,

Clariſſima ciuitas per diœceſim Galliarum, vocatur *l. 11. de Medicis & Profeſſorib.*

Leges ad Præfectum Prætorio Galliarum datæ, propoſitæ vel datæ ſeu redditæ Treueris: veluti, *l. 50. de curſu: l. 5. de proximis Com. diſpoſ.* & *l. 1. de his, qui cum diſp. l. 5. de Veteranis: l. 2. de Numerar.*

Vide Auſonium, Zoſimum, Ammianum, &c.

IV. De PROVINCIIS ſeu REGIONIBVS, in quas ſubdiuiſum Imperium.

Diœceſes ſingulæ Prouinciis pluribus conſtabant *l. 3. de equorum conlatione:* Hinc adeo integra diœceſis & ſingulæ Prouinciæ opponuntur *l. 9. de Legatis.*

I. *Regiones*, & *Prouinciæ* Regio, pro Prouincia, etiam in *l. 24. de cohortalib. l. 9. de executoribus.*
   Repetitio inanis in *l. 10. de Curioſis*, videatur, vbi ſcriptum, *per diuerſas regiones atque Prouincias.* Verum alio ſignificatu.
   Regionis appellatio eo loco accipienda: pariter vt *l. 2. in fin. de integri reſtitut.* & *l. vlt. de defenſor. ciuit.*

II. *Principatum* Prouinciarum vna, in diœceſi obtinebat: veluti, Africa.
   Africa, (ait *l. vltim. de tyronibus,*) *omnium intra Africam* (diœceſeon) *Prouinciarum obtinet principatum.*

III. *Nomen* Prouinciæ de Metropolis quandoque nomine inditum. Ita Karthago Prouincia *l. 9. de Decurionibus.* Sext. Rufus, *in Breuiario ad Valentin. c. 4. Per omnem Africam ſex Prouinciæ factæ ſunt, ipſa vbi Carthago eſt Proconſularis.* Suidas Καρχηδών: ἡ Ἀφρική. Dicta & *Prouinciæ Carthaginenſis.*

IV. Aliæ Mediterraneæ, aliæ mari alluuntur *l. 9. de metallis.* Item aliæ
   Contiguæ eædem & *transmarinæ Prouinciæ:* quæ in multis diuerſo iure fuere, inque his conſti-

tuti.

tuti *l. 2. de Pratorib. l. 13. de iure fiſci: l. 27. de petitionib. l. 41. 45. 46. 64. de appellation. l. 1. de Comitibus rei militaris.* vel continuæ Prouinciæ *l. 8. circa fin. de deſertorib.* vnde *tranſmarina dilatio*, quæ datur ad probationes ex transmarina Prouincia petendas. *l vlt. de dilat.*

Italis, transmarinæ Prouinciæ ſunt Africanæ: & viciſſim *Afris*, Romanæ & Italicæ. Itaque paſſim apud Africanos Scriptores, & Canones, *tranſmarina Eccleſia, tranſmarini Epiſcopi, transmarina Concilia.* Ita etiam *transmarina iudicia*, ſunt ferme *Romana.*

V. *Termini* Prouinciarum ſingularum: deque SVA cuiusque priuati Prouincia, EADEMQVE eſt *l. 10. de accuſat. & 16. eod. tit.* quæ ex illa ferme deſcripta eſt: & *l. 2. de off. iudicum omnium.*

Extra hos accuſatio prohibita. *d. l. 10. & 16.* & in ea Prouincia accuſandus reus: ubi crimen admiſſum: etiam Senator, quod abrogatum. *l. 13. eod. tit. de accuſat.* vt & Euocatio regulariter ad comitatum Principis. *l. 2. de off. Iudicum omnium.*

In Prouincia ſua nemo 1. Adſidere poteſt. *l. 1. de adſeſſorib.* 2. Executoris munere fungi. *l. 4. de executoribus.* 3. Tabularii *l. 9. de Numerariis.* 4. Domeſtici, Protectoris, Stratoris, Agentis in rebus. *d. l. 4. de Palatinis S. L.* vel R. P.

In eadem Prouincia, dilationes non tantæ, *l. 41. 45. 46. de appellat.* Præſcriptiones aliæ *l. 2. & 3. de his, qui cond. propr.*

Delator bonorum ad Prouinciam, vbi bona erant, dirigebatur: *l. 12. 13. de petitionib.*

Donationum acta intra eandem Prouinciam fieri debebant, in qua res erant, *l. 3. de donat.*

VI. *Metropoles* Prouinciarum. De his *ſect. 5.* huius partis, veluti *Tyrus* Metropolis Phœnices, vt teſtatur ſubſcriptio *l. 11. de tyronib.* Alias repete ex Notitia *Vrbium.*

1. Prouinciæ nomen, quandoque de earum nomine inditum, vide *n. 4 ſupra.*

2. *Concilia* Prouinciarum in his habita: vt docet inſcriptio & ſubſcriptio *l. 2. quemadm. muner. ciuil. l. 15 de appellation. l. 12. 13 de Legatis.*

VII. *Priuilegia* ſeu ſingularia iura quarundam Prouinciarum.

Tyronum corpora ipſa in quibusdam Prouinciis exigebantur, in aliis pretia. *l. 2. de tyronibus.*

Annonas Officiorum præſtabant nonnullæ, quia transuectioni publicæ, neque arcæ, aliquod compendium deferre poterant. *l. 19. de erogat. mil. ann.*

Africæ Proconſularis Sacerdotales immunes a tyronum præſtatione *l. vlt. de tyronib.*

Curſus publicus, in quibusdam Prouinciis exhibebatur, *l. 5. de curſu publico:* vbi vide *Paratitlon.*

Hiſpaniæ quondam priuilegium quoddam datum circa glebalem collationem: quod abolitum *l. 10. de Senatorib.*

VIII. *Magiſtratus*, Officia & Munera Prouinciarum.

Proconſules, Conſulares, Correctores, Præſides, ſeu *Rectores Prouinciarum*, vide *Notit. Dignit.*

Tabularii alii *Prouinciarum*, alii *Vrbium* ſingularum *lex 5. de iis, qua adminiſtr.* Et quidem duo tabularii in ſingulis Prouinciis. *lex 12. de Numerariis: l. 30. de ſuſceptoribus.*

Suſceptores item duo. *d. l. 30.*

Agentes duo in rebus per ſingulas Prouincias curas gerebant, & curſum publicum gubernabant: *l. 2. de curioſis:* poſtea ſinguli tantum *lex 8. eodem titulo:* vide & *Notitiam Imperii.*

Munera Prouinciarum *l 8. de contrab. empt.*

Sacerdotes, ſiue, *Sacerdotales*, ſingulis & ſolidis Prouinciis præerant: vnde Prouinciæ Sacerdotes. *l. 46. 148. de Decurionibus:* & Prouinciæ ſeu Prouinciarum Sacerdotium. *l. 75. 174. eod.*

Indeque nomina ſortiti. *Aſiarcha, Syriarcha*, vide *Paratitlon de Paganis.*

IX. *Actus* Prouinciarum, & FATVM, ſeu aduerſa.

1. *Concilia Prouinciarum*, vide *tit. de Legatis.*
   Habita ea in Metropolitanis Vrbibus *l. 2. quemadm. mun. ciu.*
   Publicus tractatus. *l. 148. de Decurionib.*
2. *Legationes* Prouinciarum, vide *titulum de Legatis.*
3. *Infamata* quandoque *Prouincia* integra ob vnius ciuis delictum. *lex 9. de indulgentiis criminum.*
4. *Prouincia* quandoque bene geſto ab aliquo munere eum *honeſto teſtimonio proſequebantur:* & quorundam munerum vacationem ei tribuebant. *l. 1. de honor. codicill. l. 25. 52. de Decurionibus.*

X. DIVISIO Prouinciarum.

Vna Prouincia in duas vel plures diuiſa.

Hinc *Dacia Ripenſis, Lugdunenſis Prouincia prima, Pannonia ſecunda, Syria Cœle, Palaſtina dua, Epirus Noua, Mauritania Sitifenſis.*

XI. ADMINISTRATIO ſeu Regimen Ciuile Prouinciarum.

Aliæ Proconſulibus, aliæ Conſularibus, aliæ Correctoribus, aliæ Præſidibus parebant.

Quandoque vna adminiſtratio in aliam mutabatur.

XII. Quandoque duæ *Prouincia iuncta* erant adminiſtratione, ſeu ſub uno eodemque Rectore agebant: veluti *in Italia.* 1. *Æmilia, Liguria.* 2. *Apulia, Calabria.* 3. *Lucania, Bruttii.* Quandoque ſeparatos Rectores habebant.

XIII. Prouinciæ, quæ & ipſa Regiones quandoque dictæ, in peculiares REGIONES diuiſæ: Eoque ſenſu accipienda *Regionum* vox in *l. vltim. de defenſoribus ciu. l. 2 de integri reſtit. l. 10. de Curioſis: l. 8. in fin. & 34. de curſu publico.* (Quæ Græcis χῶραι: a quibus & Chorepiſcopi.)

XIV. His Regionibus præſtituti quidam *d. l. 8. in fin.*

XV. Prouinciæ aliæ, alia varios in vſus conferebant. *l. 19. de erogat. milit. ann. lex 2. 9. de tyronibus.*

V. *De* CIVITATIBVS, *ſeu* VRBIBVS *aliisque locis.*

I. Ciuitates, Vrbes, ab aliis diſtinctæ.

Hinc, Ciuitas, oppidum, vicus, caſtellum, municipium *l. 16. de Epiſcopis:* vide Auguſtinum *epiſt. 50.*

Vrbes, oppida, municipia *l. 8. in fin. de cohortalibus.*

Oppidum, frequens ciuitas, manſio, vicus. *l. 35. de curſu.*

Ciuitates vniuerſæ atque Vrbes. *l. 34 de haret.*

Ciuitates vel oppida loca. *l. 17. de pœnis: l. 8. de donatar.*

Vrbes, vici, caſtella *l. 13. de deſertorib.*

Ciuitates, municipia, vici, caſtella. *l. 3. de conlat. donat.*

Ciuitates & oppida, pro eodem *l. 1. de Monachis.*

Ciuitas & *Vrbs* abſolute quandoque pro Metropoli: vt *l. 9 de operibus publicis:* vide plura *num. 4.*

II. *Reſpublica*, pro Ciuitate, vel ſaltem pro eius re publica, *Rubr.* & *l. 2. tit. de locat. fund. iuris Emphyt. & Reip. l. vnic. de prab. ſal. l. 69. de Decur. l. 18. de operib. publ.*

III. *Genera* Ciuitatum. Non eiusdem meriti. *l. 26. de operibus publicis.*

Maiores aliæ, aliæ minores. *l. 12. de Decurionib.* clariores aliæ, aliæ minores. *d. l. 26.*

Oppida & claræ Vrbes opponuntur. *l. 7. verſ. Illud etiam de hareticis:* vide Auſonium *de claris Vrbibus.*

Vrbes maximæ, *Roma* atque *Conſtantinopolis l. 2. de feriis.*

Oppida abdita. *l. 14. de operibus publ.*

IV. de *Metropolibus*, aliisque *eminentioribus* Ciuitatibus.

Metropoleon mentio *l. 11. de Medicis: l. 14. de operibus publicis: l. 20. de tyronibus.* Cuiusmodi Tyrus Metropolis Phœnices *l. 11. de tyronibus.*

Hæ *Vrbes* κατ᾽ ἐξοχὴν dictæ. *l. 3. de Decur. V. R.* vide *l. 4. de damno.* πόλεις τῶν πόλεων, Ezechielis *cap. 17.* vbi Hieronymus vertit *Ciuitatum matres.* Vt & Ciuitates. *l. 1. de Spectaculis.*

Eminentiores Vrbes. *l. 7. de Curioſis:* Frequentiores totius Prouinciæ *l. 12. de Legatis.* Opulentiores totius Prouinciæ *l. 13. eod.* frequentiſſimæ. *l. 11. de Medicis.* Splendidiſſimæ. *l. 32. de operibus publ.*

Mandata, Edicta Principum in his proponebantur, vt facilius innoteſcerent.

Concilia Prouinciarum in Metropoli, vel in frequentiore ſeu opulentiore totius Prouinciæ Vrbe habita. *l. 12. 13. de Legatis: l. 15. de appellat. l. 2. quemadmodum muner. ciuil.*

De Profeſſorum numero & annonis in his *l. 11. de Medicis.*

De operibus publicis in his *l. 14. 32. de operibus publicis.*

Tributa quædam, puta aurum argentum ibi illatum. *l. 32. 34. de annona: l. 2. de ſuſceptoribus.*

Exactores ibi ordinati in ſecretario Iudicis, admiſſo populo.

Spectacula ſeu ludi ibi edita a Sacerdotibus *l. 145. 176. de Decurion. l. 20. de Paganis: l. 1. de Spectaculis.*

Prouinciæ denominatæ de Metropoleon nomine: vt Prouincia Karthago *l. 7. de Decurionibus.*

V. de *Ciuitatibus* in genere.

Vrbibus frequentandis arcana nonnulla, vide *in Conſtantinopoli.*

Ius Italicum Vrbis Conſtantinopol. de eo titulus expreſſus *lib. 14.*

Colonia quædam; Colonia Adrimirina, Colonia Agrippina.

Conſuetudines ſuæ ciuitatibus & municipiis ſeruandæ, *l. vnic. de impon. lucr. deſcript. l. 22. de ſuſceptorib. l. 68. 101. de Decurion.* ſeu Leges *l. 51. de Decurionib.*

Nomina Ciuitatum, de Imperatorum, eorumque coniugum nominibus: vt *Eudoxiopolis*, ab Eudoxia Arcadii coniuge: eaque in re Vrbium ambitio, *l. 42. de operib. publ.*

Natales dies Vrbium maximarum, Romæ & Conſtantinopoleos iuridicis exemti. *l. 2. de feriis:* & *l. 7. Cod. Iuſt. eod.*

Minoribus ciuitatibus aduerſus maiores conſultum. *l. 12. de Decurionibus:* & *l. 1. de Spectaculis.*

De operibus publicis & ornatu ciuitatum: *tit. de operibus publicis:* & nominatim *l. 1. 14. 18. 26. 37. 41. 43. eo tit.*

Palatia Principis ibi. *l. 1. ne quis in Palat.*

Res, ciuitatum, res publica ciuitatis. *l. 2. de Iudiciis: l. 6. de Decurion. l. 38. de operibus publ.*

Loca publica ciuitatum. *l. 9. de operibus publ.*

Prata publica, paſcua, ſaltus. *l. 2. 3. de paſcuis.*

Fundi *tit. de locat. fund. iuris emphyt.* Reip. vel in *l. voce Reſpublica.*

Reditus ciuitatum, ex fundis vectigalibus, & ad quid deſtinati *l. 10. 18. 26. 32. 33. 41. 47. 48. de operibus publicis: l. 1. de locat. fund. l. vnic. de præb. ſal. l. 2. de Veteranis.*

Pecuniæ ciuitatum, eiusque ratiocinium & diſpenſatio *l. 27. 28. de operibus publ.* vide *tit. de Curat. Kal.*

Fœnori collocata, eius curator, Curator Kalendarii *tit. de Curatorib. Kalendar.*

Multæ quædam rei publicæ ciuitatis inlatæ *l. 2. de Iudiciis.*

Debitores ciuitatum *d. tit. de Curat. Kal.*

Serui ciuitatum, ſeu Vrbium *l. 3. & 4. ad Senatusconſultum Claud.*

Perſonæ & *Partes* ciuitatis. Ordines ſeu Curiæ, & incolæ *l. 32. de operib. publ.*

Curiæ & collegia, ſeu Curiales & collegiati, Corporati *l. 146. 156. 162. 179. de Decurion.*

Flamines in ſingulis municipiis & ciuitatibus, vide *Paratitlon de Paganis: l. 60. de Decurion.*

Cœtus, Concilia, Conſilia *l. 4. 148. de Decurion. l. 84. d. tit. l. 20. de ſuſceptorib. l. 3. de inoffic. teſt. l. 15. de appellat. l. 1. de libertis.*

de Maiore eius parte *l. 177. de Decurion. l. 12. de Legatis:* de duabus partibus *l. 84. 142. de Decurion.*

Decreta, in defenſoribus creandis. *l. 1. de defenſ. eius:* in Legationibus mittendis *tit. de Legat. & decret.*

Adminiſtratio, officia, publica.

Curiales ſeu decuriones. Magiſtratus, ſeu Duumuiri municipales *l. 3. 8. de donat.*

Curæ ciuitatum. *l. 1. de honor. cod.* ſeu Curatores.

Defenſores ciuitatum, vide *ſuo tit. lib. 1.*

Curatores Kalendarii, vide *ſuo tit.*

Largitionales ciuitatum. *l. vn. de priuil. appar. mag. l. 3. de priuil. cor. qui in ſ. p. l. 6. 12. 13. de ſuſceptorib.*

Tabularii in ſingulis ciuitatibus, vide *tit. de numerar.*

Scribæ, *l. 3. d. tit.*

Logographi *d. l. 3.*

Decuriarum ordines *l. 1. de lucris offic.*

Mœnia, Muri, Portæ, vide *tit. de operibus publ. l. 5. de locat. fund.*

Metæ propriæ ciuitatis *l. 174. de Decurionib.*

Pomœria ciuitatum *l. 5. de locat. fundor.*

Fines *l. 2. in fin. de Iudiciis.*

Territoria ciuitatum *l. 45. 46. 58. de hæreticis: l. 18. de luſtrali: l. 3. de cenſitoribus: l. 5. de locat. fundor. l. 186. de Decur. l. 2. ne opera a conlat.*

Termini ciuitatis *l. 60. de Decurion.*

Spectacula ſeu Ludi in his, vide *tit. de Spectaculis: l. 145. 176. de Decurionibus: l. 20. de Paganis.*

Priuilegia. Plebs Vrbana a cenſu ſeu capitatione immunis. *l. 2. de cenſu.*

Matre Curiali natus Antiochiæ Curiæ vindicatus *l. 51. de Decurion.*

Intra Vrbes ſepeliri vetitum *l. 6. de ſepulchr. violat.*

Ingreſſu Vrbium ſeu oppidorum Monachi interdicti *l. 1. 2. de Monachis.*

Reparatio ciuitatum *l. 1. de locat. fund. iur. emph.* vide & *Paratitl. de operibus publ.*

Remiſſa quandoque nonnulla ciuitatibus in commune *l. vltim. de collat. don.*

Admiſſa in ciuitate grauius punita in ſp. *l. 6. verſ. ſi vero de Decurionib.*

Poſtulata ciuitatum *l. 16. de Legatis.*

VI. de ALIIS locis (quæ in Territoriis Ciuitatum erant.)

de Burgis *l. 2. de his, qui condit. propr.* a quibus burgarii, de quibus *tit. de burgariis.*

De Caſtris *l. 30. de erog. mil. ann.*

de Caſtellis *l. 2. de terris limitaneis: l. 13. de deſertorib. l. 3. de conlatione donat. l. 16. de Epiſcopis.*

de Manſionibus, & Mutationibus, vide *l. 9. de annon. & trib.* & *l. 119. de Decurionib. l. 2. de coniug. aduoc.*

In his quoque erant Curiæ & Curiales *dict. l. l. 119. tit. de curſu publ.*

de Oppidis, Municipiis, vide *num. 1. huius cap.* Conſule *Paratitlon de Decurion.*

de Pagis, & præpoſitis Pagorum, *l. 1. de peculio: l. 49.*

l. 49. in fin. de Decurion. l. 16. de curſu: l. 1. de iis, quæ adminiſtr. l. 8. de ſuſceptor.

de Villis *l. 12. 21. vlt. de hæreticis: l. 5. de offic. Rector. Prou.*

de Vicis, & Vicanis *tit. de patrocin. vicorum: l. 5. de offic. Rectoris Prouinc. l. 3. de conlat. donat. l. 16. 33. de Epiſcopis: l. 13. de deſertor. l. 35. de curſu.*

ab Oppidis, ciuitatibus, municipiis, manſionibus ſeparati *d. l. 13 de conlat. donat.* & *d. l. 16. d. l. 35. de curſu.* ab Vrbibus & Caſtellis *l. 13. de deſertor.*

Inter vicos, magni & celebres quidam, *l. 33. de Epiſcopis.*

Metrocomiæ *l. vltim. de patrociniis vicorum.*

Eccleſiæ & Clerici in Vicis *l. 16. 33. de Epiſcopis.*

Curſus publicus in Vicis, *dicta lege 35. de curſu.*

PARS SECVNDA:

QVA CONTINETVR

DIOECESEON & PROVINCIARVM NOTITIA.

ACHAIA: de hac vide *l. 11. de Prætoribus: l. vlt. de bonis vacantibus: l. 17. 18. de exaction. l. 33. de annona & trib. l. 17. 18. de exactionibus: l. 11. de Prætorib.*

Proconſulum Achaiæ Notitiam repete ex *Notit. Dignit.*

Corinthus, Metropolis Achaiæ, vide *Corinthus.*

ÆGYPTVS. Ægypti diœceſis *l. vltim. de Epiſcopali iudicio:* diœceſis Ægyptiaca *l. 97. de Decurionib.* Ægyptiacus tractus *l. 3. de Indictionib.*

Auguſtamnica Ægypti Prouincia, v. *Auguſtamnica.* Item Libya, vide *Libya.*

Sub diſpoſitione Præfecti Prætorio Orientis, l. 1. de nauib. non excuſ. l. 31. de erogat mil. ann. l. 1. 46. de patrocin. vicorum: l. 3. de milit. veſte.

de *Comitibus,* & *Ducibus Ægypti,* vide *Notit. Dignit.*

de *Præfecto Auguſtali,* ſeu Ægypti, vide *d. Notitiam,* vnde repetenda Notitia Præfectorum horum.

de Iudicibus ſub Præfecto Ægypti *l. 8. 20. de operibus publ.*

de Colonis ſeu Vicanis homologis per Ægyptum, vide *l. 1. 3. 4. 6. de patrocin. vicor.*

de Curialibus & vectigalium conductoribus *l. 97. de Decurion.*

de Curſu publico per diœceſim Ægypti *l. 38. 51. de curſu.*

de Defenſoribus ciuitatum *l. 2. de defenſ. ciuit.*

de Epiſcopis & Clericis per Æpypti diœceſim *l. 11. de Epiſcopis.*

de Nilo, Nilique aggeribus per Ægyptum, *l. vnic. de Nili aggerib. non corrump.*

Indictionis exordium in Ægyptiaca diœceſi a Kal. Maij *l. 3. de indictionib.*

de Iudæis ac Samaritanis per Ægyptum, *l. 18. de Nauiculariis: l. 2. de his, qui ad Eccleſ. conf.*

Limes Ægyptiacus *l. 52. de tractu.*

de *Comite limitis Ægyptiaci,* v. *Notit. Dign.*

Familiæ militarium apud Ægyptum *l. 31. de erog. mil. ann.*

Monazonton, ſeu Monachorum cœtus, per Ægyptum *l. 63. de Decurionib.*

Opera publica per Ægypti diœceſin *l. 20. de operibus publ.*

de Paganis ſacrificiis, templis, per Ægypti diœceſim *l. 11. de Paganis.*

Diſputationes de religione ſpeciatim intra Ægyptum prohibitæ *l. 3. de his, qui ſuper relig.*

Archieroſyna Sacerdotum Ægypti *l. 112. de Decurion.*

In ſeditiones procliuis Aegypti populus. Eo ſeu ad eas amoliendas ſpectant *lex 3. de his, qui ſuper relig. l. vnic. de his, qui plebem audent. l. 2. de defenſor. ciu.* In his conſule *Commentarium.*

de Re tributaria per Aegypti diœceſim *l. 3. de Indictionib.*

de Vicis & Metrocomiis Aegypti *l. vltim. de patrocin. vicor.*

de Alexandria Aegypti Metropoli, vide *Vrbium Notitiam.*

de Colonis homologis, de Aruris *d. l. vltim. de patrocin. vicor.*

ÆMILIA. De hac vide *l. 2. de appell. l. 2. de extraord. l. vnic. de vectigalib.*

Sub diſpoſitione P. P. Italiæ d. l. 27.

Adminiſtratione modo iuncta, modo ſeparata a Liguria, vide *Notitiam Dignit.*

Conſularis Æmiliæ, de eo vide *d. Notit.*

AFRICAE *diœceſis:* de hac vide quoque *l. 3. de equor. conlat. l. 2. 3. de erog. mil. ann.*

Sub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, l. 13 de annona & tributis: l. 2. 3. 33. de erogat. mil. ann. l. 8. de exactionibus: l. 10. de metatis: l. 1. de milit. veſte: l. 4. de ſuſceptor. l. vnic. ſi per obrept.

Prouinciæ diœceſeos Africanæ, ſeu Africanæ Prouinciæ vel regiones *l. 3. de equorum conlat. l. 9. de ſuſceptoribus: l. 1. de Legatis: l. 1. de excuſat. artif. l. vlt. de concuſſ. aduoc. l. 2. de relig. l. vnic. ſi per obrept.*

Intra eam Africa ſeu Proconſularis Prouincia, Principatum obtinebat *l. vlt. de tyronib.*

de Aduocatis per eam *l. 2. de concuſſ. aduoc.*

de Appellationibus per eam *l. 5. 6 33. de appell.*

de Centuriis per eam opulentis, deſertis, *l. 10. de ann. & trib.*

Concilia per Prouincias Africanas *l. 1. de Legatis.*

de Curialibus per eam *l. 15. 24. 26. 27. 44. 45. 46. 84. de Decurion. l. 2. de honor. codic.*

de Curſu publico per eam, *l. 15. de curſu publico.*

de Donatiſtis per eam *l. 37. 38. 39. 41. 44. 52. 54. 55. de hæret. l. 1. 2. 3. 4. 5. ne ſanctum bapt.*

Edictum Conſtantini ad Afros *l. 2. de cohort.*

de Epiſcopis, Eccleſiis & Clericis *l. 29. 31. 34. de Epiſcopis.*

Iudices *l. 5. de operibus publicis: l. 17. de Piſtorib.*

l. 31. circa finem de Epiſcopis: l. 11. de Curioſis.

Magiſtratuum nominatiooes populi ſuffragiis, *l. 1. quem mun. ciuil.*

Officiales Aduocati, eorum concuſſiones, *l. a de concuſſ. aduoc.*

de Hæreticis, per diœceſim Africæ *l. e. 35. 51. 52. 56. de haretic. l. 2. ne ſanctum bapt.*

Militaria per Africæ diœceſim *l. 2. 3. de erogat. mil. ann. l. 13. de diuerſ. offic.*

Opera publica *l. 5. 15. de operib. publ.*

de Priuata re, & Magiſtro rei priuatæ, per Africam, *l. 1. de conlat. fundor.* vide & Notitiam Dignitatum *ſub Comite R. P.*

Sacerdotes ſeu Sacerdotales *l. vlt. de tyronibus: l. 145. de Decurionib.* Ad eos pertioet quoque *l. 21. 46. e45. 166. 174 176. de Decurionibus: l. 2. quemadmodum mun. ciuil. l. 38. de Epiſcop. l. 52. 54. de hareticis.*

Res tributaria *l. 10. 11. 13. 16. 17. 30. 31. de annona: l. 4. 8. 9. de exactionib. l. 1. de indulgent. debitorum.*

Viæ & earum munitio *l. 2. de itinere mun.*

de Vicariis *Africa*, vide & *Notit. Dignit.*

de *Comite Africa.* vide *Notit. Dignit.*

Africanæ Prouinciæ *l. 1. de Legatis: l. 1. de excuſ. artif.*

AFRICAE *Prouincia.*

Proconſularis prouincia, pro Africæ Prouincia, *l. vltim de tyronib. l. 34. 63. de curiis: l. 82. de annona: l. 26. de erogat mil ann. l. 186. de Decurionib. l. 13. de indulg. debitorum: l. vlt. de ſuſceptorib.*

Proconſulum Africa Notitiam repete ex *Notitia Dignit.*

Sub diſpoſitione P. P. Italiæ *l. 10. de metatis: l. vlt. de ſuſceptorib. l. 33. de erog mil. ann.*

Omnium intra Africam (id eſt, Africæ diœceſim) Prouinciarum, Proconſularis Principatum obtinebat *l. vltim. de tyronibus.* Et ideo maioribus expenſis fatigabantur eius Sacerdotes, *d. l. vlt.* Et ideo Sacerdotales eius Prouinciæ a tyronum præſtatione immunes *d. l. vlt.*

Ciuitates Prouinciæ Africæ: *Karthago, Hadrumetum:* vide *ſuis locis.*

de Appellationibus per eam *l. 2. 3. 4. 15. 21. 32. 37. 53. 60. 62. 64. 65 l. vlt. de appellat. l. 1. 3. 4. 10. 13. 14. 15. 23. 24, quorum appellat*

Concilium Prouinciæ Africæ: ad id data Conſtantini Magni *lex 19. Cod. Inſt. de procuratoribus:* quæ dicitur *Dat.* (id eſt, PP. vel Redd.) *Adrumeti.*

de Concuſſiooibus frequentibus per Africam, *l. 1. 3. 4. de concuſſ aduoc.*

de Curiis, Curialibus, Duumuiris, *l. 7. 9. 21. 73. 95. 141. 142 144. 145. 166. 174 176. 185. 186. de Decurionib. l vlt. quemadmodum mun ciuil. l. 31. de ſuſceptoribus:* de Duumuiralibus *l. 2. quem. mun. ciu.*

de Curſu publico eiuſque Præpoſitis, *l. 7. 10. 34. 63. 64.* (ſi vera eſt inſcriptio) *de curſu: l. 9. de Curioſis.*

de Deſertoribus & vagis per Africam *l. vlt. de deſertorib.*

de Epiſcopis, Eccleſiis & Clericis *l. 18. 35. 38. 46. de Epiſcopis.*

Equorum præſtatio ſeu conlatio per Africam, *l. 2 de annona: l. 2. de equorum conlat. l. 2. de priu. eorum, qui in S. Pal.*

Famoſi libelli frequentes io Africa ſub Conſtantino Magoo & Conſtaote *l. 1. 2. 5. de famoſ. lib.*

Gentiles, eorumque Præfecti per Africam *l. 62. de appellat. l. 1. de terris limit.*

de Hæreticis per eam *l. 39. 41. 44. 54. 55. 63. de haret. l. 1. ne ſanctum bapt.*

Horrea fiſcalia intra Africam *l. 16. vltim. de ſuſceptoribus:* vide & Ammianum Marcellinum, *lib. 28. cap. 1.* & eorum Præpoſiti, *dicta lege 16. vltim.*

Ad inſtructionem Prouiuciæ Numidiæ & Mauritaniæ ex Prouincia Africa pecunia transmiſſa, *l. 18. de ſuſceptorib.*

Itinera per eam *l. 1. de itin. mun.*

Militaris res per Africam Prouinciam *l. 26. 33, de erog. mil. ann. l. 1. de Indiction.*

Monachi intra Africam *l. 36. de Epiſcopis.*

Monetæ *l. 3. de falſa moneta.*

Opera publica *l. e. de operibus publ.*

de Paganis, ſacrificiis & templis, *l. 17. 18. 20. de Paganis.*

Principales & Honorati *l. 1. de mil. veſte. l. 4. vlt. de ſuſceptorib.*

Patrimoniales fundi, & emphyteutici, resque priuata *l. 16 de iure fiſci: l. e. 2. 9. de extraord. l. 19. de exactionib.*

Res Tributaria *l. 5. 6. 13. de indulgent. debitor. l. 2. 24. 29. 32. 34. de annona & trib. l. 19. 20. vlt. de exactionib. l. 2. de ſuperexactionib.*

Sacerdotes ſeu Sacerdotales Africæ Prouinciæ, *l. vltim. de tyronibus:* maioribus expenſis fatigabantur, & ideo a tyronis præſtatiooe immunes erant, *d. l. vltim.* de Sacerdotalibus & Flaminibus perpetuis *l. 2. quemadmodum mun. ciuilia.*

Scenicæ voluptates *l. 2. 3. 9. 13. de ſcenicis*, Tribunus voluptatum.

Veſtium militarium collatio, ſuſceptio *l. 31. de ſuſceptoribus.*

Tribunus ſtabuli io Africa *l. 3. de equorum collat. l. 29. de annona & trib.*

Rationales Africæ ſeu per Africam, vide *Notit. Dignit.*

Rationalis rei priuatæ per Africam, vide *dict. Notitiam.*

Africanum ſolum *l. 32. de hareticis.*

Præfectus annonæ Africæ, & nauicularii ſub eo *l. 2. 3. 12. 36. 38. de nauicular. l. 2. de naufragiis.*

de Saturianis & Subsfrenſibus *tit. 19. lib. 7.*

Annona, commeatus anoonarius, & nauicularii per Africam *l. 6. 10. 12. 14. 21 24 25. 30. 36. 37. 38. de nauicular. l. 3. 4. 6. 7. vltim. de prad. nauicular. l. 2. 3. vlt. de naufragiis: l. 8. de indulgent. debitor.* Quæ ſub diſpoſitione erant Vicarii Africæ, *d. l. 36. l. 3. 4. de prad. nauic.* Proconſulis Africæ *l. 20. 25. 30. 36. de nauicul.* & Præfecti annonæ Africæ *l. 2. 3. 12. 36. 38. de nauicular. l. 2. de naufrag.* Canon frumentarius ex Africa Romam *l. 3. de canon. frum V. R.*

Anoona etiam Conſtantinopolim ex Africa translata *l. 2. de naufragiis.*

Corpora Africæ *l. 11. de Curioſis.*

Curiales Africæ *d. l. 11.*

Curioſi ex Africa remoti, *l. 11. de Curioſis.*

Epiſcopi ex Africa *l. 15. de Epiſcopis.*

Leones *l. 1. de venat. ferar.*

Ligna ex Africa Romam ad lauacrorum vſum aliasque neceſſitates: *l. 10. de nauicul.*

Litora Africæ *l. 3. de canon. frum. V. R.*

Marmora & marmorum metalla, *l. e. de metallis.*

Gentiles ad curam & tuitiooem limitis atque foſſati, conſtituti per Africam *l. 1. de terris limit. l. 62. de appellat.* de iſtorum Præfectis *d. l. 62.*

Naui-

Nauicularii Africæ *l. 11. de Curioſis l. 33. de erogat. militar. annon.*

Oleum ex Africa Vrbicario Canoni ſeu ad vſum V. R. delatum *l. 3. de can. frum. V. R.*

Piſtores ex Africa Romam miſſi, *l. 12, 17. de Piſtoribus.* Eodem pertinet *l. 2. de nauicul.*

Poſſeſſiones Principis per Africam, & in his Gildonis proſcripta bona *l. 7. 9. de metatis.*

Honorati & poſſeſſores per Africam, *l. 5. de indulgent. debitor. l. 31. 32. de annona.*

Studiorum ergo adoleſcentes ex Africa Romam ſe conferebant, *l. 1. de ſtudiis lib. V. R.*

Tributorum exactioni per Africam incumbebant Rectores Prouinciarum, Præfectus annonæ & Rationales *l. 8. de exactionib.*

Alpes, (id eſt, *Alpium Prouincia.*)

Edicta duo per Italiam & Alpes, de deſertoribus *l. 1. de deſertorib.* vbi dixi. Vide Zoſimum *l. 6. cap. 2.*

Apulia & Calabria ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, *l. 158. de Decurion. l. 7. de indulgent. debitor. l. 1. quibus equorum vſus.*

Curiæ & Curiales per eas *d. l. 158. & d. l. 1.*

Iudæi per eas *d. l. 158.*

a Latronibus & abactoribus infeſtatæ, *l. 1. quibus equorum vſus.*

Indulgentia quædam his tributa ab Honorio Anno D. *d. l. 7. de indulgent. debit.*

Arabia: latrociniis infeſtata Arabia *l. 4. de pœnis:* vide & Iulianum *Oratione 1. in laud. Conſtantii, pag. 66. Edit. Petau. & pag. 21. Edit Spanhem.*

Caſtra Vetorina in limite Arabico Perſis oppoſito, *l. 15. de erogat. mil. ann.* vide ibidem *not. g.* & *Commentarium* atque *Notitiam Imperii.*

Armenia: gentes diuerſæ Armeniæ vicinæ, *l. 57. de curſu publico,* & *l. vltim. de auro coron.* vide quæ ſcribo ad *l. 2, 5. de Legatis.*

Legatis harum ad Comitatum properantibus curſum publicum vſurpare licuit, *d. l. 57.*

Curſus publicus per Armeniam, *d. l. 57. de curſu.*

Duci Armeniæ cum ſine euectione vſurpare & euectiones facere non licuit, *d. l. 57.*

Militia & milites per Armeniam, Duceſque Armeniæ, Remiſtheus Anno D. 396. & 397. ſub Arcadio Imp. *l. 15. de re milit. l. 57. de curſu.*

Tributaria res per Armeniam *l. 21. de ſuſceptor.*

Suſceptoribus Armeniæ, maiora epimetra data quam alibi, quod longinqua hæc Prouincia eſſet *l. 21. de ſuſceptorib.*

Asiana *diœceſis*, ſeu Asia: cui præfuit Vicarius.

De hac *l. 12. de metallis: l. 4. de Numerar. l. damus 2. de iis, qua adminiſtr. l. 3. de fide Catbolica: l. 1. finium regundorum: l. 3. de milit. veſte: l. 69. de Decurion.* Vide inſignem locum Eunapii *in Vita Maximi pag. 104. 105 106. Edit Commelin.*

Auri metalla & aurileguli in ea *l. 12. de metallis.*

Rectores diuerſi in ea *d. l. 4. de Numerar. dicta l. damus.*

Vrbes in ea. *Iconium: Antiochia* Piſidiæ, *l. 3 de fide Cathol.*

Comes Aſianæ diœceſeos, *l. 1. fin. regund.* vide *Notitiam Dignit.*

Vicariorum Aſiæ Notitiam, repete ex *Notitia Dignit.*

Asia: cui præfuit Proconſul. Aſia Proconſularis ab Aſiana diœceſi ſeparatur *l. 3. de fide Catbolica.*

De Clericis per hanc Aſiam *l. 9. de Epiſcopis.*

Sacerdos & Munerarius Aſiæ, Aſiarcha *l. 2. de expenſ. ludor.*

Proconſulum Aſiæ Notitiam repete ex *Notitia Dignit.*

Attica. Doctrina Attica *l. 11. de Medicis.*

Augustamnica: Præſes Auguſtamnicæ Auxentius, *l. 34. de Decurion.* vide *Notit. Dignit.*

De hac Prouincia, vide *Notit. Imperii.* Ammianum Marcellinum, *lib. 22. cap. 16.*

B

Betica: Recta Betica a Conſulari primum, poſtea a Præſide, vide *Notit. Dignit.*

Patrimonii per Beticam Procurator *l. 3. de bonis proſcript.*

Tributaria res per Beticam *l. 1. 2. de diſtrabend. pignorib.*

Præſides Beticæ, repete ex *Notitia Dignit.*

Aurum & argentum contulit, *d. l. 2.*

Caſtulo, Vrbs Beticæ: vide *Notit. Vrbium.*

Bithynia ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Orientis *l. 19. de Decurion.*

de Curiis & decurionibus per Bithyniam *l. 5. 19. de Decurion.*

Leges municipales ſuæ Bithynis quædam fuere, *l. 5. de Decurionib.* vide Plinium *l. 10. epiſt. 109.* qui ipſe PC. Bithyniæ erat.

Vrbes Bithyniæ, Claudiopolis, Pruſias, *l. 119. de Decurion.* Nicomedia, Nicæa, Cyzicum, vide *Vrbes.*

Manſiones Bithyniæ, Tottaium & Voris, *l. 119. de Decurion.*

Monetæ & monetarii in Bithynia, *l. 1. de murilegulis:* in Vrbe ſcilicet Cyzico, vide Sozomenum, *lib. 5. cap. 14.* in qua Vrbe & Theſauri fuere. Ammianus Marcellinus, *lib. 26. cap. 8.*

Viæ per Bithyniam & earum reparatio *l. 5. de itin. mun.*

Ad Bithynos data conſtitutio a Conſtantino Magno, cuius partes ſunt *lex 1. de Cæſarianis: l. 4. de cohortalibus: l. 1. de murilegulis: l. 5. de Decurion.*

Britanniæ: Decuriones per diœceſim Britanniarum, *l. 2. de exaction.*

Tributaria res per eam *d. l. 2.*

Vicarius Britanniarum Pacatianus *d. l. 2.*

Conſtantis Imp. in Britanniam tranſitus Anno D. 343. argumentum ex ſubſcriptione, *l. 5. de extraordin.*

Brutii (ita ſcriptum, *l. 7. de indulgent. debitor. l. 1. de relationib. l. 27. de appellat.* Brittii *l. 1. quibus equorum vſus.* Bruttii *l. 1. de appellat.* (alias quoque *Brettii*) Sub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, *l. 7. de indulgent. debit.* ad quem inde appellatum *l. 27. de appellat.* Vinum conferebant. *l. 4. de vſuris.*

a Latronibus & abactoribus infeſtati *l. 1. quibus equorum.*

Adminiſtratio eius Prouinciæ coniuncta fuit cum Lucania, ſub eodem Correctore Lucaniæ & Bruttiorum, vide *Notit. Dignit.*

Rhegium ſedes huius Correctoris, vide *Vrbes.*

Indulgentia quædam tributorum ei tributa ab Honorio, *d. l. 7. de indulg. debit.*

Byzacena *Prouincia.* Byzacena *l. vlt. de ſuſceptor.*

De hac *d. l. vlt. de ſuſceptorib.*

Concilium Byzacenorum in Colonia Adrimitina: ad quod extat Conſtantini Magni *l. 1. de libertis,* & *l. 3. de inoffic. teſt.*

Conſularis Byzacena Prouincia, *l. 12. de diuerſis officiis.*

Conſularis Byzacenæ præfuit, vide *Notit. Dignit.*

de Clericis per Byzacenam, *l. 59. de Decurion. l. 17. de Epiſcopis.*

Curiales *l. 60. de Decurion. l. vlt. de ſuſceptorib.*

Emphyteuticarii poſſeſſores per eam *l. 3. de conlat. fundor. patrim.*

Equi exacti a Byzacenis *l. 29. de annona.*

Horrea & Præpoſiti horreorum, ſeu cuſtodes *l. vltim. de ſuſceptor.*

Tributaria res per eam *l. 13. de indulgentiis debitorum: l. 3. de conlat. fundor. l. 1. de conlat. donatar.*
Vrbes Byzacenæ, Colonia Adrumentina ſeu Hadrumetum: vide *infra in Vrbibus.*

C.

CALABRIA, ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, *l. 168. de Decurion. l. 1. quibus equorum vſus: l. 7. de indulgent. debitor.* ad quem inde appellatum *l. 27. de appellat.*
Latrones & abactores ibi, *l. 1. quibus equorum vſus.*
Iudæi ibi, *d. l. 158.*
Curiæ & Curiales per eam *d. l. 158. & d. l. 1.*
Indulgentia quædam ei tributa ab Honorio *d. l. 7. de indulgent. debit.*
CAMPANIA, ſub diſpoſitione Præfecti Vrbis eam fuiſſe oſtendere videtur *l. 68. de Decurionib. l. 3. de Suariis: l. 2. de equis Curulib.*
Fuit & ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, *l. 7. de indulgent. debit.* ad quem inde appellatum *l. 27. de appellat.*
Forma, cui nomen Auguſtæ, erat, in Campania ſumptu publico reparata *l. 8. de Aquaductu:* & ex ea deinceps aquæ deriuandæ copiam priuatis ducendæ tribui vetitum, *d. l. 8.*
Collegiati per Campaniam *l. 1. de Collegiatis.*
de Curſu publico per eam *l. 24. de curſu.*
Equos voluptatibus profututos, nequaquam Campanorum populus adſequi poterat antiqua & ſolemni præbitione, quam ſi duo millia modiorum fabæ per ſingulas factiones ſtabulorum Romæ neceſſaria conferret, *l. 2. de Equis Curul.*
a Latronibus infeſtata Campania *l. 2. quibus equorum vſus.*
Paſtores rei priuatæ Principis per Campaniam, lanigerarum ouium pecudumque *l. 2. quibus equorum vſus.*
Porcina e Campania in vſum Vrbis Romæ tributa *l. 3. de Suariis.*
Pretia Porcinæ in Campania non ab Officialibus Præfecti Vrbis, verum ab Officialibus Conſularis Campaniæ exigi debebant, *d. l. 3. de Suariis.*
Senatores, prædia habebant: eorumque Procuratores & Actores per Campaniam *l. 2. quibus equorum vſus.*
Tributaria res per Campaniam, & indulgentia quædam triburorum ei ſubinde data tum propter deſerta & ſqualida loca, in quem finem & Inſpectores miſſi.
Conſularium Campaniæ notitiam pete ex *Notitia Dignitatum.*
Præfecti Vrbis Iuriſdictio intra Campaniam *l. 12. de pœnis.*
Vrbes Campaniæ, Capua, Auellinum, vide *Notitiam Vrbium.*
CAPPADOCIA, Comes domorum per Cappadociam *l. 2. de Palatinis S. L.*
Equi Cappadoces, Palmatii *l. vn. de grege domin. l. 1. de Equis Curulib.*
Cæſarea Cappadociæ, vide *Notit. Vrbium.*
CILICIA ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Orientis *l. 5. de ſuſceptorib.*
Præſidum Ciliciæ Notitiam, repete ex *Notitia Dignit.*
Tarſus Ciliciæ, vide *Notit. Vrb.*
CORSICA, De ea *l. 20. de tyronib.*
Vna fuit e tribus Prouinciis, quarum vnus Rationalis fuit, vide *infra Sicilia.*
Præſes Corſicæ, vide *Notit. Dignit.*

D.

DACIA: Præſes Daciæ Claudius: ad quem data *l. 2. de inoffic. teſt.*
Dux Daciæ Ripenſis *l. 13. de operibus publ.*
Serdica Vrbs Daciæ, vide *Notit. Vrb.*
DALMATIA ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, *l. vlt. de Curioſis.*
Litora Dalmatiæ, inſulæque *d. l. vlt.*
Curioſi remoti ab Honorio ex Dalmatiæ litoribus *d. l. vlt.*

E.

EPIRVS noua. De ea *l. vnic. de ſtratorib. l. 22. de Epiſcopis: l. vnic. ne Præfectianus.*
Epiſcopi, Clerici, Virgines per Epirum nouam *d. l. 22.*
Equis Epirus pollebat: ideo ab Epiro exacti equi pro tributo, *d. l. vnic.* vide Virgilium 1. Georg. & ibi Seruium: Sidonium, *Carm. 6 verſ. 45.* vide & Mamertini *Panegyricum ad Iulianum.*
Præſidum Epiri Nouæ Notitiam pete ex *Notitia Dignit.*
Apollonia Vrbs Epiri Nouæ. Ibi data (id eſt reddita, accepta) *l. 1. de ſtratoribus*, quæ ſcripta eſt ad Præſidem nouæ Epiri: vide Vibium Sequeſtrem, Peutingeri Itiner. & Antonin.
EVFRATENSIS Prouincia: Limes Eufratenſis *l. 2. ne Comitibus: l. 2. de venat. ferar.*
Dux limitis Eufratenſis, & eius Officium, *d. l. 2. ne Comitib. & d. l. 2. de venat. ferar.*
Præſes Eufratenſis & eius Officium, *d. l. 2.*
Hieropolitana ciuitas in ea, *d. l. 2.* vide Ammianum Marcellinum, *lib. 14. cap. 8.*

F.

FLAMINIA: a Latronibus & abactoribus infeſtata *l. 1. quibus equorum vſus.*

G.

GALATIA: Ancyra Galatiæ, vide *Notit Vrbium.*
GALLIÆ: & Præfectura Prætoriana Galliarum.
Diœceſis Galliarum *l. 11. de Medicis.*
Prouinciæ Galliarum *l. 10. de deſertorib. l. 1. ſine cenſu.*
Quinque Prouintiæ, earumque Vicarius *l. 15. de Paganis.*
Lugdunenſis prima Prouincia, eiusque Præſes *l. 1. ſine cenſu.*
Aurileguli per Præfecturam Prætorianam Galliarum, *l. 9. de metallis.*
Cenſus & capitatio per Gallias *l. 4. 5. 6. de cenſu.* Cenſus Gallicanus *l. 1. ſine cenſu:* vide & Eumenium *in Gratiar. act. Flauienſium nomine.*
Centuriones per Præfecturam Prætorianam Galliarum *l. vnic. de Centurionib.*
Clerici intra Gallias, & negotiantium eorum priuilegium, ſeu Immunitas, major quam intra Illyricum & Italiam *l. 11. de luſtrali conlat.*
Collegiati per Præfecturam Prætorianam Galliarum *l. 1. 2. 3. de his, qui condit. propr.*
Coloni per Præfecturam Prætorianam *l. vnic. virum vi.*
Ordines & Decuriones ſeu Curiales per Præfecturam Prætorianam Galliarum *l. 2. de Quæſtionib. l. 2. 3. de his, qui condit. propr. l. 36. 75. 140. 148. 171. de Decurionibus: l. vltim. de his, qui condit. propr. l. 33. de operibus publicis:* & nominatim per diœceſim Galliarum *dicta lege 171.*
Primates ordinum *d. l. 33. de operibus publ.*
de Curſu publico per Gallias *l. 17. 28. 30. 35. 50. 58. de curſu.*
Defenſores ciuitatum per Præfecturam Prætorianam Galliarum *l. vltim. de his, qui condit. propr.*
Defenſores per Præfecturam Prætorianam Galliarum *l. 10. de deſertorib.*
Hæretici nulli per Gallias hoc Codice memorantur. Ad Priſcillianiſtas tamen, qui ex Hiſpania virus ſuum eo effuderant, pertinere ſuſpicor *l. 7. de fide teſtium.*

Impe-

Imperatores hoc æuo frequenter in Galliis conſtitere: vide *Vrbes Galliarum.*

Officiales Præfecti Prætorio Galliarum *l. 10. de diuerſ. offic.* & examen de his agitatum.

de Præfectis Prætorio Galliarum, deque iis, quæ ad eos pertinebant, & ad eorum Officium, vide *Notit. Dignit.*

Indiculum Præfectorum Prætorio, vide *ibid.*

Prætoria Iudicum per Gallias *lege 6. de metatis.*

Loca fundique ciuitatum per Præfecturam Prætorianam Galliarum *l. 33. de operib. publ.* & ex his canon ſeu reditus.

de Magiſtris militum per Gallias, vide *Notit. Imperii.*

Manſiones per Præfecturam Prætorianam Galliarum *l. 4. de offic. Rectoris Prouinc.*

Militiæ euitandæ per Gallias quoque quidam pollicem ſibi præcidebant, *l. 5. de tyronib.*

Et tamen Ammianus Marcellinus, *lib. 15. cap. 12.* contra ſcribit.

De re militari per Gallias, vide *Parat. de re milit.*

Rhenus, limes Galliæ: ad eum Duces & Comites, aliiſque cuſtodia eius mandata *l. 9. de re militari:* aduerſus Francos ſcilicet & Alemannos.

Magiſtratus per Gallias. *Ciuiles:* Præfectus Prætorio Galliarum, vide *Notitiam Dignitatum*, vbi omnes Præfecti Prætorio Galliarum, qui hoc Codice memorantur; & ad quos leges datæ ſunt, ſub vnum aſpectum apponuntur. Iudices per Præfecturam Prætorianam Galliarum *l. 6. de metatis: l. 2. de Quæſtionib.*

Præſes Lugdunenſis primæ *l. 1. fine cenſu.*

Vicarius Galliarum: de hoc accipio *l. 11. de diuerſ. offic.*

Vicarius quinque Prouinciarum *lex 15. de Paganis.*

Comes Gallicianorum, titulorum ſcilicet, *l. vnic. de Conſular. & Præſidib.* vide Ammianum Marcellinum, *lib. 22. cap. 3.*

Militares Duces, & quidem ad Rhenum *l. 9. de re milit.* Comites *ibid.*

Militaris res per Gallias *l. 3. 7. 9. 10. 11. 13. de re milit.*

Opera publica per Præfecturam Prætorianam Galliarum. Ad ea deſtinata tertia pars redituum ciuitatum, *l. 33. de operibus publ.*

Reditus ciuitatum Præfecturæ Prætorianæ Galliarum *d. l. 33.*

Ruſtici per Præfecturam Prætorianam Galliarum: a quibus operæ exigi vetitæ ad profecutionem animalium, *l. 1. ne opera a conlatoribus.*

Profeſſores per diœceſim Galliarum: quinam, & in quibus ciuitatibus: nominatim in clariſſima Treuirorum ciuitate, *l. 11. de Medicis & Profeſſorib.*

Res tributaria per Præfecturam Prætorianam Galliarum *l. 1. de fide & iure haſtæ: l. 1. fine cenſu: l. 26. de annona & tributis.* Querelæ de eo *d. l. 1.* & *d. l. 26.* vide Saluiani de eo querelam *lib. 5. cap. 7. 8.*

Virgines deuotæ per Gallias *l. 4. 6. de cenſu:* vide Auſonium *in Æmilia Hilaria 7.* & *de Catapbronia 26. Parental.*

Synodus diœceſeos per Gallias aliqua, vt & Epiſcopi in ea memorari videntur *l. qui mos eſt, de Epiſcopis.*

Vrbes per Prætorianam Galliarum *l. 1. 2. 3. de his, qui condit. propr. l. 171. de Decurionibus.* Inter has ciuitates Galliarum frequentiſſimæ & Metropoles *l. 11. de Medicis.* Et in his omnibus Profeſſores *d. l. 11.*

Oppida, frequentes ciuitates, manſiones, vici, & in his omnibus Curſus publicus, *l. 35. de curſu.*

Vrbium Galliæ, quarum memoria ſeu Notitia extat hoc Codice. *Agrippina, Alta ripa, Altium, Ambiani, Arelas, Bononia, Briſiacum, Complatum, Concionacum, Lauriacum, Lugdunum, Mantebrum, Martiaticum, Mogontiacum, Naſonnacum, Nemaſia, Nicomedia,* (forte *Nicromedio*) *Pariſii, Robur, Treuiris, Vangiones, Verona, Vienna.* De quibus ſingulis vide *Notitiam Vrbium.*

Paganorum ſtatus per Gallias, *l. 15. de Paganis.*

Hiſpaniæ ſub Præfectura Prætoriana Galliarum *l. 61. de curſu publico: l. 15. de Paganis: l. 1. de Senatoribus: l. vnic. de burgariis:* vide *Notitiam Dignit.*

Hiſtoriæ Gallicanæ Annalium ex hoc Codice confectorum ſpecimen habes infra huius Indicis *parte 4.*

Græcia: vide *ſupra Achaia, Attica.*

Equi Græci *l. 1. de Equis Curulibus.*

Achiui Equi inter celeberrimos, vide Gratium *Cynegetico, verſ. 217. 531.* Nemeſianum *v. 240.*

H

HISPANIAE: ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Galliarum erant Hiſpaniæ *l. 10. de Senator. & glebali collat. l. vnic. de burgariis:* vide & Symmachum *lib. 4. epiſt. 62.* Zoſimum & *Notit. Imperii.*

Vicarius Hiſpaniarum, vide *Notitiam Dignit.* vbi 7. huiuſmodi Vicarii memorantur, Tiberianus, Albinus, Valerianus, Artemius, Marinianus, Petronius, Macrobius.

Annonarii commeatus ex Hiſpania Romam, *l. 4. 8. de nauicularii:* vide Symmachum *lib. 10. epiſt. 50.* &c.

Burgi & Burgarii intra Hiſpanias *l. vnic. de burgariis:* vide & *l. 2. de his, qui condit. prop.*

Comes Hiſpaniarum, vide *Notitiam Dignit.* vbi duo memorantur.

de Curiis & Decurionibus per Hiſpaniam, *l. 4. 151. de Decurion. l. 2. de Tabulariis.*

de Epiſcopis, Clericis, Seruis, *l. vnic. de manum. in Eccl. l. 15. de Epiſcopis.*

de Veſtium collatione, *l. 1.* & *2. de diſtrahend. pignorib.*

Litora Hiſpaniæ *l. 4. de nauicular.*

de Municipalium geſtorum ibi forma *l. 151. de Decurionib.*

Equi Hiſpani ſanguinis *l. 1. de Equis Curulibus.* Multa eorum mentio apud Symmachum & Claudianum.

Hos in curuli certamine debiles factos factionariis vendere licuit, *d. l. 1.*

de Equorum collatione in Hiſpania, vide *l. 1. 2. de diſtr. pign.*

Fruges: Nauicularii, qui commeatus annonarios ex Hiſpania Romam ſubuehebant, *l. 4. 8. de nauicular.*

Metalla: Aurum & argentum contulit Hiſpania, ac nominatim Betica *l. 1. de diſtrahendis pignorib.* Ad hæc tria refer illud Claudiani in laudibus Serenæ, de Hiſpania *v. 54.*

Diues EQVIS, FRVGVM facilis, pretioſa METALLIS.

de Paganis ſacrificiis & ſimulacris per Hiſpaniam *l. 15. de Paganis.*

Senatores per Hiſpanias *l. 10. de Senator. & gleb. collat. l. 1. de accuſat.*

Circa Glebalem collationem peculiaris aliquando Hiſpaniarum ratio ſeu priuilegium fuit: verum eo abolito ad aliarum Prouinciarum conſuetudinem ex redactæ, *l. 10. de Senator. & glebali collat.*

Officium ſummæ rei per Hiſpanias, ſeu Rationalis ſummarum Hiſpaniæ, *l. 2. de diſtrab. pignorib. l. vnic. de bis, qui ſe defer.*

Procurator patrimonii, id eſt rerum priuatarum, per Hiſpaniam *l. 3 de bonis præſcript. l. 2. in fin. de diſtrahendis pignorib.* vbi Cuiacius lapſus eſt, qui de Procuratore ſummarum accepit.

Prouinciæ: Betica, vide *ſupra.*

Luſitania, ad Luſitanos data *d. l. 1. de conſtitut. Princip.*

Res tributaria per Hiſpanias *l. 1. de diſcuſſor.* vide *ſupra* annona, aurum, argentum, equi, veſtis,

Vrbes Hiſpaniarum. Hiſpalis, Caſtulo, Corduba, Tarraco, vide *in Vrbibus.*

I

ILLYRICVM totum *l. 11. de Prætorib.* duplex: Orientale, Occidentale (de Illyrico multa Capitolinus, Spartianus, Pollio, Vopiſcus. Apud quos memorantur Præfectus, Dux, Curator Illyrici, Munimenta, Exercitus Illyrici, ſeparaturque a Rhetia, Thracia, Dalmatia, vide & de Illyrico Appianum *Illyric.* Sept. Ruſum, Zoſimum, *lib. 2. cap. 20. 39.* Ant. Pagium *in Critic. ad Annal. Baron. ad an. D. 380.*

Illyriciani inde *l. 25. de petitionib.*

Partes Illyricianæ, vel Illyrici partes, *d. l. 25. de petitionib. l. 49. de operib. publ.* Tractus Illyrici.

Macedoniæ diœceſis iungitur Illyricum *l. 7. de metallis*, ſeu Illyrici tractus *l. 8. eod. tit.*

Sub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ Illyricum Occidentale *l. 28. de curſu:* & *d. l. 25.*

Prouinciæ Illyrici (Occidentalis) *l. 9. de ſuſceptor. l. 9. in ſubſcript. de indulgent. debitor.*

Præfectus Prætorio ſuus, Illyrico Orientali: de quo vide *Notit. Dignit.*

Diœceſes & Prouinciæ ſub eo, *l. 33. de annona & trib. l. 45. de Epiſcopis.*

Macedonia ſcilicet & Achaia *d. l. 33. l. 11. de Prætorib.*

Ciuitates Illyrici *l. 4 de Spectaculis*, ciuitates Illyrici & Italiæ *l. 26. 28. de operibus publicis.* Ciuitates Illyrici Orientalis *l. 177. de Decurionibus.*

Clerici intra Illyricum & Italiam: eorum immunitas a luſtrali collatione negotiantium in denis ſolidis, intra Gallias in quindenis, *l. 11. de luſtrali.*

Iudices per Illyricum *l. 4. de Spectaculis.*

Metalla & metallarii per Illyricum auri *l. 7. de metallis*, per Prouincias Illyrici *l. 9. in ſubſcriptione de indulg. debit.* Lapidicinæ marmoris *l. 8. de metallis.*

Itaque ſuus Comes metallorum per Illyricum: cuius mentio *in Notitia*: de quo accipio *l. 3. de metallis.*

Opera publica per Illyricum & Italiam *l. 26. 28. de operibus publicis.*

Rei eo transmiſſi Romam pœnam ibi luituri, *l. vnic. de menſis olear.*

de Militibus per Illyricum *l. 4. de milit. veſte.*

Illyrica expeditio & neceſſitates Illyricianæ *l. 15. 18. de extraordinar. l. vltim. de equorum conlat.* vide & *l. 49. de operibus public.* ad eam parangariæ exactæ, a quibus nullus immunis *dd. ll.* vt & ad conſtructionem murorum, & comparationi transuectionique ſpecierum vniuerſi ſine vllo priuilegio coartati *d. l. vlt. de equorum conlat.*

de Barbarorum incurſu in Illyrici (Occidentalis) partes *l. 25. de petitionib.*

Senatores per totum Illyricum, quo multi declinantes Curiam V. R. ſeſe conferebant *l. 11. de Prætorib.*

De Præfectis Prætorio Illyrici & Italiæ, vide *Notitiam Dignit.*

INSVLÆ: Præſes Inſularum *l. 32. de nauicul.*

ISAVRIA: Orientis diœceſeos Prouincia *l. 3. de milit. veſte.*

Latrones Iſauri *l. 7. de Quæſtionib.*

Militarem veſtem conferebat, non aurum comparatitium *l. 3. de militari veſte,*

ITALIA. Præfecti Prætorio Italiæ, vide *Notit. Dignit.* ſub eo Italia, Illyricum, Africa.

Vicarii Italiæ. Horum Notitiam repete ex *Notitia Dignitatum.*

Iudæi per Præfecturam Prætorianam Italiæ, *l. vltim. de feriis: l. 8. de executorib.*

Opera publica per Præfecturam Prætorianam Italiæ, *l. 37. de operibus publicis.*

Italia triplici ſenſu. 1. Pro Italiæ diœceſi, quo ſenſu Vicarius Italiæ. 2. Pro tota Italia, & ſic generali appellatione complectens quoque Vrbicanas regiones & Siciliam, *l. 9. de extraordinar.* Tertio ſignificatu Italia & Vrbs ſeparantur *l. 20. de tyronib.*

Italia centeſimo Vrbis miliario oppoſita, ſeu trans centeſimum ab Vrbe miliarium *l. 2. de integri reſtit.*

Italiæ regiones, ſeu Italia, ab Vrbicariis ſeu Suburbicariis Regionibus ſeparantur *l. 9. de annona: l. vnic. ſi per obrept. l. 9. de extraordinar.*

Italia & Alpes ſeparantur *l. 1. de deſertoribus:* vbi inſcriptio ita habet: *Edicta duo per Italiam & Alpes.*

Regiones ſeu Prouinciæ Italiæ, & ſub P. P. Italiæ *l. 28. de curſu: l. 26. de operibus publ.*

Italiæ Prouinciæ, *Campania, Tuſcia, Picenum, Samnium, Apulia, Calabria, Brutii* & *Lucania* nominantur *l. 7. de indulgent. debitor. Æmilia, Alpes, Apulia, Calabria, Bruttii, Campania, Flaminia, Lucania, Picenum, Samnium, Suburbicaria regiones Tuſcia, Valeria, Venetia*, vide ſingulas *ſuis locis.*

Italiæ partes *l. 15. de Epiſcopis.*

Edicta duo per Italiam & Alpes *l. 1. de deſertoribus.*

Italia a Prouinciis, vel a cæteris omnibus Prouinciis, ſeparatur *l. 13. de accuſat. l. 2. de integri reſtit.*

Italos ſuos, Italiam ſuam, peculiari effatu Principes quidam vocant *l. 2 de extraord. l. 6. de annona: l. vnic. de his, qui ſanguinolentos.*

Ciuitates Italiæ (diœceſ.) *l. 2. ne opera a conlator. l. 26. 28. de operibus publ. l. 1. de alimentis, quæ inop. par.*

Clerici intra Illyricum & Italiam negotiantes in denis ſolidis a luſtrali collatione immunes erant, *l. 11. de luſtrali collat.*

Curſus publicus per Italiam *l. 24. 25. 28. 31. de curſu publico.*

Militiæ detrectandæ in Italia quidam pollices ſibi ſeu digitos truncabant, *l. 4. de tyronib. l. 1. de filiis milit. apparit.* & nominatim in diœceſi V. R. *d. l. 4.* in Lucania & Brutiis, *d. l. 1.*

Opera publica per Illyricum & Italiam *l. 26. 28. de operibus publ.*

Pari-

Patrimoniales & emphyteuticarii fundi per Italiam *l. 29. de extraordin.*

Immunis ab Annonariis functionibus & a glebali penſione Italia aliquando reddita *l. 4. de indulgent. debitor.*

Vinum ad Cellarii (Principis) vſus a cunctis Italiæ poſſeſſoribus conferebatur *l. 6. de annona & tributis.*

Res tributaria per Italiæ diœceſim *l. 6 9. 12. de annona & tributis.*

Comites Italicianorum (titulorum) *l. vnic. de Conſularibus & Præſidibus.*

Flunii Italiæ, *Tiberis, Liquentia.*

Vrbes Italiæ: *Roma, Altinum, Aquileia, Ariminum, Auellina, Brixia, Caſena, Capua, Concordia, Flauia Faneſtri, Florentia, Forum Flaminii, Luceria, Mediolanum, Opitergium, Oſtia, Patauium, Portus V. R. Regium, Salernum, Senigalia, Spoletium, Valentia, Venabrum, Verona, Vincentia, Vulſinienſium Vrbs:* vide de ſingulis *Notit. Vrbium.*

L.

LIBYA: de Duce Libyæ, vide *Notitiam Dignit.*

Liguria, vide *ſupra Æmilia.*

LVCANIA: adminiſtratio eius iuncta cum Bruttiis: Corrector Lucaniæ & Bruttiorum, vide *Notitiam Dignitatum.*

de Clericis per eam *l. 2. de Epiſcopis.*

de Curſu publico *l. 25. de curſu.*

Leuiorum criminum rei inde in piſtrinum Vrbis damnati, *l. 6 7. de pœnis.*

Vinum conferebant Lucani & Bruttii, *l. 4. de vſuris.* Quibus id conceſſum, quia longe a Roma diſſiti erant, vt pecunia diſſoluere id poſſent, eo ipſo loco quo vinum traditurierant, *d. l. 4.*

Indulgentia quædam tributorum ei data ab Honorio *l 27. de indulgent. debitor.*

LVGDVNENSIS Prouincia: prima mentio eius, vt & Antonii Marcellini Præſidis eius in Conſtantini Magni *l. 1. ſine cenſu,* quæ illi inſcribitur Anno D. 312. (vt exiſtimo) non 319.

LVSITANI: Ad Luſitanos data prima omnium huius Codicis conſtitutio, & quidem Conſtantini Anno 322. *l. 1. de conſtit. Princip.*

LYCIA Prouincia: Sub diſpoſitione Præfecti Prætorio Orientis *l 9. de indulgentiis criminum.*

Deuotiſſima *d. l. 9.*

Infamata aliquando ſub Theodoſio Magno ob Tatiani ciuis Lycii delictum. Verum reſtituta mox famæ ſuæ ab Arcadio *d. l. 9.* Vid. Anton. Pagium *in Critic. ad an. 392.* cuius verba legis *ad l. 13. de bon. proſcript.*

Lycia & Pamphylia adminiſtratione iunctæ ſub eodem Præſide *l 2. de cenſu.*

LYDIA Prouincia: Conſularis Lydiæ *Palladius*, ſub Theodoſio Magno, ad quem data *l. 17. de petitionib.*

M.

MACEDONIA diœceſis: Diœceſis Macedonica *l. 7. de metallis.*

Macedonia *l. 11. de Prætoribus: l. 3. de Senatoribus: l. 8. de metallis.*

cum Illyrico ſeu Illyrici tractu iungitur, *l. 7. & 8. de metallis.*

Lapidicinæ marmorum per Macedoniam *d. l. 8. de metallis.* Auri metalla, *d. l. 7.*

Res priuata Principis in diœceſi Macedoniæ, *l. 5. de Iurisdict.*

Rationales rei priuatæ in diœceſi Macedoniæ, *d. l. 5.*

Senatores & Macedonia in Senatum Vrbis Conſtantinopol. nouiter allecti a glebali collatione immunes fuere, *l. 3. de Senatoribus & glebali collat.*

Tom. VI. Pars II.

Comes Macedoniæ *l. 2 ſine cenſu:* vide *Notitiam Dignitatum.*

Vicarius Macedoniæ *l. 5. de Iurisdict. l. 4. de Quæſtion.* vide *Notitiam Dignitatum.*

De Macedonibus, Achiuis, Theſſalonicenſi Eccleſia, *l. 33. de annona & tribut.*

Theſſalonica, Metropolis Macedoniæ, vide *Vrbes.*

Conſtantini *l. 3 de extraordinar.* ad Edictum Chalcedonenſium & *Macedonenſium* (niſi ibi aliter legendum.)

Vrbes Macedoniæ: præter *Theſſalonicam, Stobis, Scupis.*

MAVRITANIA. Ad inſtructionem Mauritaniæ, ex Prouincia Africa pecunia miſſa *l. 28. de ſuſceptor.*

Militares res in Mauritania *d. l. 28.*

Mauritania Sitifenſis: militaris res per eam *l. 6. de re militari.*

Mauris Sitifenſibus inſcripta *d. l. 6.* & *l. 64. de Decurion.*

MESOPOTAMIA. Dux Meſopotamiæ *l. 4. de cohortal. l. 6. de filiis milit. apparit.* vide *Notit. Dignit.*

Vicarius Meſopotamiæ *d. l. 4. de cohortalib.* vide *Notit. Imperii.*

MYSIA Prouincia: Curiæ & Curiales *l. 96. de Decurionibus.*

Myſia (ſecunda ſcilicet) Thraciarum Prouincia *l. 3. de milit. veſte.*

Dux limitis Myſiaci *l. vnic. de luſor. Danub.* vide *Notitiam Dignit.*

Vrbes: *Bona manſio, Viminacium.*

N.

NORICVM: Arelate ciuitas in Norico, vide *Notit. Vrb.*

NVMIDIA: Conſularis Numidiæ, vide *Notitiam Dignitatum.*

Agaſones de Numidia ſibi adiungere ſoliti ſtationarii per Africam: plures vero quam duos ſibi adſciſcere prohibiti. *l 2. de cohort.*

de Clericis per Numidiam *l. 7. de Epiſcopis.*

Equorum collatio in Numidia *l. 15. de nauicul. l. 29. de annona.*

Milites in Numidia *l. 28. de ſuſceptorib.*

Ad inſtructionem, id eſt, ad ſumptus militares & limitaneos, Numidiæ ex Prouincia Africa pecunia miſſa, *l. 28. de ſuſceptorib.*

Nauicularii per eam, ſubuehendis commeatibus Vrbis Romæ, *l. 15. de nauicul.*

Rationalis Numidiæ *l. 4. de bonis vacantib.*

Conſtantina Metropolis Numidiæ *d. l. 15.*

Thebeſte in Numidia, vide *Notit. Vrbium.*

O.

ORIENTIS ſeu per *Orientem Præfectus Prætorio,* vide *Notitiam Dignit.*

Imperium Orientis, vide *ſupra cap. 1.*

ORIENTIS *diœceſis:* De ea *l. 14. de nauicul l. 7. de Epiſcopis: l. 3. de erog. mil. ann.* ſeu orientis partes *l. 3. de milit. veſte: l 3. de fide Cathol. l. 158. de Decurion.*

Omnis Oriens: ab Illyrico & Macedonica diœceſi ſeparatus *l. 7. de metallis*

Orientales Prouinciæ *l. 14. de nauicul. l. 2. de cenſu:* ſeu Prouinciæ Orientis *l. 22. de nauicul.*

In his *Oſroene* & *Iſauria d. l. 3. de milit. veſte: Cilicia, d. l 3. de fide Catholica. Phœnice, l. 175. de Decurionibus. Syria, l. 103. de Decurionibus.*

Vrbes in ea in genere *l 22. de operibus publicis: Laodicea, Tarſus, dicta l. 3 de fide Cathol. Antiochia l. 8. de metallis.* Berythus, vide *infra.*

k e Comi-

Comitum Orientis Notitiam repete ex *Notitia Dignit.*

Tribuni, Comites, Duces, Præpoſiti numerorum per Orientis diœceſim ſub Magiſtro militum per Orientem *l. vltim. de erogat. mil. annon.*

Magiſter militum per Orientem, vide *Notitiam Dignit.*

Claſſis Seleucena ad auxilium purgandi Orontis, aliasque neceſſitates Comiti Orientis deputata, *l. vnic. de Claſſicis.*

Curſus publicus per diœceſim Orientis *l. 41. de curſu.*

Eccleſiæ ſancta loca per eam, *l. 26. de Epiſcopis.*

Fabricæ & Fabricenſes *l. 8. de metatis*, Antiochiæ nominatim *d. l. 8.*

Familiæ militarium apud Orientem *l. 31. de erogat. mil. ann.*

Marmora *l. 2. de metallis.*

Metalla in Oriente ac nominatim Docimenum, Proconenſe, Troadenſe *l. 9. 11. de indulgentiis debitorum.*

Monachi per Orientem *l. 1. 2. de Monachis.*

Opera publica per Orientem *lex 6. 10. 22. de operibus.*

Templa Paganorum per Orientem ſub Arcadio, Aſterio Comite Orientis deſtructa *l. 36. de operibus publ.* Eorumque materia ad Viarum, Pontium, Murorum refectionem ordinata *d. l. 36.*

de Naucularijs Orientis, Conſtantinopolim annonam ſubuehentibus, deque eorum priuilegiis *l. 7. 32. de nauicular.*

Beryto Pr. lex data ad Comitem Orientis *l. 1. de gladiatorib. l. 51. 54. de Decurionib. l. 41. de curſu.*

OSDROENA vel *Oſdroëne:* De hac, *l. 79. 105. de Decurion. l. 2. de præd. & mancip. Curiali: l. 8. de Paganis: l. 3. de militari veſte.*

Orientis diœceſeos Prouincia *l. 3. de militari veſte.*

Duæ Oſdroënæ, *d. l. 8.*

Præſes Oſdroënæ *d. l. 79. & 105.* Officium eius ſeu cohors, & in ea Princeps Officii & Primipilaris, *d. l. 79. 105.*

Edeſſa Vrbs eius *d. l. 79. 105.* De eadem accipio & *l. 8. de Paganis.*

P.

PALÆSTINA: Vtriusque Palæſtinæ mentio fit *l. vlt. de Iudæis.*

Trium, *prima, ſecunda*, & *tertia, l. 30. de erog. militaris ann.*

Caſtra per Palæſtinam Verſabinum, & Mœnænum *d. l. 30.*

Iudæi & Synedria per Palæſtinam *d. l. 29. vlt. de Iudæis.*

de Sanctis Palæſtinæ locis, accipienda *l. 26. de Epiſcopis.*

Proconſul, & Conſularis Palæſtinæ, eorum Notitiam repete ex *Notitia Dignit.*

Duæ Palæſtinæ *d. l. 30. de erogat. mil. ann.*

Præſes Palæſtinæ *l. 3. de protoſtaſia:* vide *Notitiam Dignit.*

PAMPHYLIA: Pamphylia & Lycia adminiſtratione iunctæ: & ab vno Præſide rectæ *l. 2. de cenſu:* vide *Notitiam Dignit.*

PANNONIA: Diuiſa. Pannoniæ ſecundæ, eiusque *Conſularis* mentio *l. 27. de curſu:* vide *Notitiam Dignitatum.*

Veterani per Pannoniam *l. 6. de Veteranis.*

Curſus publicus per *Pannoniam ſecundam, d. l. 27.*

Vrbes Pannoniæ: *Sirmium, Murſa, Sabaria*, vide *de Vrbibus.*

PHOENICE. Metropolis Phœnices, Tyrus, *l. 21. de tyronib.* vide plura in *Notitia Vrb.*

Baphia Phœnices *l. vltim. de murilegulis.*

Conchyliolegufi, ſeu murilegufi in Phœnicia Berythi, *l. 9. de luſtrali collat.*

Curiales & ordines Curiarum per Phœnicen, *l. 175. de Decurionib.*

ad Prouinciales Phœnices data *l. 1. de inceſt. nupt.*

Conſularis Phœnices, vide *Notit. Dignit.*

Damaſco ſcripta lex, data ad Conſularem Phœnices *l. 9. de filiis militar. apparit. l. 83. de Decurion.*

Templa per Phœnicen *l. 16. de Paganis.*

de Nuptiis inter fratris vel ſororis filiam, & patruum vel auunculum prohibitis ad Prouinciales Phœnices, *l. 1. de inceſt. nupt.*

Vrbes Phœnices Berythus, Damaſcus, Tyrus, vide *Vrbes.*

PHRYGIA: Equorum greges Phrygiæ, *l. 19. de Prætoribus.*

Editoribus donati certo numero a Principibus equi e Phrygia, *d. l. 19.*

Phrygia Palæſtina male in *l. 3. de protoſtaſia*, reſcribendum vel *Hygia Palæſtina:* vel *Frygia Pacatiana.*

Docimenum Phrygiæ, vide *Notit. Dignit.*

PICENVM ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, *l. 7. de indulgentiis debitorum.* Ideo Conſulares Piceni, vide in *Notit. Dignit.*

Appellatum ex Piceno ad eum *l. 27. de appellat.*

Picenum, Suburbicaria regio *l. 12. de indulgentiis debitorum.*

a Latronibus & abactoribus infeſtatum Picenum *l. 1. 4. vlt. quibus equorum vſus.*

Indulgentia tributorum quædam ei data *l. 7. de indulgent. debit.*

Opera publica per Picenum, veluti ſtabula, horrea, *l. 17. de operibus publ.*

Palatini per Picenum *l. 4. quibus equorum vſus.*

Vrbes Piceni *d. l. 17.*

Flauia Faneſtri Metropolis Piceni *l. 5. de pactis.* Gutherius *de Off. dom. Aug. lib. 1. c. 36.* ridicule, hanc Flaviam, Feneſtri vxorem fuiſſe, tradidit.

PISIDIA. Antiochia Piſidiæ, vide Antiochia in *Notit. Vrb.*

PONTICA diœceſis: De ea *l. 42 de curſu l. 7. de deſertoribus: l. vltim. de Principib. Agentium: l. 10. de hæreticis: l. 3. de fide Catholica: l. 3. de milit. veſte: l. 12. de exactionib. l. 12 de metallis.*

Tributa, & eorum exactio per Ponticam *d. l. 12. de exact.*

Poſſeſſores per eam *d. l. 12.*

Decuriones *d. l. 12.*

Defenſores ciuitatum, *d. l. 12.*

Auri metalla & aurileguli in ea *l. 12. de metallis.*

Comes Ponticæ diœceſeos, vide *Notitiam Dignitatum.*

Vicarius Ponticæ. Notitiam Vicariorum Ponticæ repete ex *Notitia Dignitatum.*

Curſus publicus per eam *l. 42. de curſu.*

Duæ Ponticæ, vide *Notitiam Dignit.*

Hæretici in Pontica, veluti Taſcodrogitæ, *l. 10. de hæreticis.*

Vrbes, in Pontica diœceſi, *Cæſarea, Melita, Nyſſa, l. 3 de fide Cathol.* vide *Vrbes.*

PROCONSVLARIS *Prouincia*, vide *Africa.*

Q.

QVATVOR REGIONES (in Italia ſub Præfecto Vrbis Romæ.)

Harum fit mentio *l. 1. de calcis coctorib.* vbi disquiro plene, quænam eæ ſint. Illud *ea lege* cauetur, vt ex iis regionibus, vecturariis calcis Vrbis Romæ 300. boues dentur.

QVINQVE PROVINCIÆ (Galliarum.)

Harum

Harum ſit mentio *l. 15. de Paganis*: vbi plene diſquiro, quænam eæ ſint.

Vicarius harum quinque Prouinciarum peculiaris, *d. l. 15.* vbi & pro Præfecto Hiſpaniarum iungitur.

TRES PROVINCIAE (id eſt: *Sicilia*, *Sardinia*, *Corſica*.)

Rationalis harum trium Prouinciarum *l. vnic. communi diuid. l. 2. de ſuſceptorib. l. 51. de petitionib.* cuiuſmodi tres memorantur, de quibus vide in *Notit. Dignit.* ſub Comite S. L.

R

RHETIÆ: De his ſunt tres leges: nota Valentiniani Iun. & Theodoſii Magni *l. 15. & 18. de extraordinar.* & Honorii *l. vltim. de conlatione fundorum patrum.*

Rhetiarum limes, *d. l. 18.* ſeu limes Rheticus *d. l. 15.*

Onerum Rheticorum penſio *d. l. vltim.*

Ad limitis huius inſtructionem annonæ militares ſcilicet parangariæ, ab omnibus exactæ *d. l. 15. & 18.*

Sic vt nullus immunis eſſet, nulla dignitas aut profeſſio *d. l. 15 & 18.* non patrimonialium fundorum, aut emphyteuticorum, aut priuatæ rei poſſeſſores, *d. l. vlt.* niſi quod hi dimidiam tantum onerum Rheticorum præſtarent partem, *d. l. vlt.*

Vrbes Rhetiarum: *Bauxara*, *Dinumma*, *Meſiatenſes*, *caſtra Auguſti.*

CHRONICON.

Anno D. 355. a Conſtantio data *Meſiatenſi l. 2 de Iuriſdict.* 8 Kalend Auguſt.

Eodem Anno 4. Nonas Septemb. *Dinumma*, *l. 8. de exactoribus.*

Anno D. 379. a Gratiano data 4. Idibus Aug. *vica Auguſti l. 4 de auro coron* Et 14. Kal. Septemb Dat. *Bauxare l. 3. de Palatinis.*

Anno D. 382. a Valentiniano Iun. 5. Id. Dec. *d. l. 15 de extraordin.* cuius ſenſum iam expreſſi.

Anno D. 390. a Theodoſio Magno *d. l. 18. eod. tit.*

Anno D. 398. ab Honorio *d. l. vlt. de conlat. fundor.*

S

SAMNIVM Prouincia: a Latronibus & abactoribus infeſtata *l. 1. quibus equorum vſus.*

Sub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, *d. l. 1*

Samnium ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ *l. 7. de indulg. debit.*

Indulgentia quædam ei tributa *d. l. 7.*

SARDINIA: Prouincia Sardinia, *l. 16. de curſu.*

Caralis Sardiniæ, vide *Notit. Vrbium.*

Rationalis vnus fuit Siciliæ, Sardiniæ, Corſicæ: de quo ſupra *in tres Prouincia*, vide & *Notit. Dignit.* De Sardinia nominatim fidem facit *l. vnic. communi diuid.*

Præſes Sardiniæ, v. *Notit. Dignit.* vnde repete.

Dux Sardiniæ, vide *Notitiam Dignit.*

Sub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, *l. 16. de curſu.* Ideo appellatum ad Præfectum Prætorio Italiæ ex Sardinia, *l. 27 de appellat.*

Metropolis Sardiniæ Caralis, v de *Vrbes.*

de Curſu publico in Sardinia *l. 1. 16. de curſu.*

de Clericis Eccleſiaſticis *l. 5. de Epiſcopis.*

Metallarii ſeu Aurileguli aliarum Prouinciarum prohibiti tranſire in Sardiniam, *l. 5. 9. de metallis*, Cur? vide *ibi.*

Rei leuiorum criminum in Sardinia in piſtrina Vrbis Romæ condemnati, & ad Vrbem Romam deſtinati *l. 3 de pœnis.*

Patrimoniales fund. vel Emphyteuticarii in Sardinia *l. vnic communi diuid.*

Portus Sardiniæ diuerſi *l. 16. de curſu.*

Publicæ ſpecies ad diuerſos Portus Sardiniæ angariis deferebantur, *l. 16. de curſu*, quæ ſcilicet ab ea conferebantur.

Tributaria res per Sardiniam, *d. l. 16.* & *l. 2. de ſuſceptorib. l. 7. de exactionib.*

Ruſtica plebs ſeu pagi in Sardinia, *d. l. 16. de curſu.*

Serui fundorum patrimonialium, vel Emphyteuticorum *l. vnic. communi diuid.*

SATVRIANI (γρ. Aſturiani) & Subafrenſes, de his *tit. 19. lib. 7.* vbi vide quæ dixi.

SCYTHIA: Thraciarum diœceſeos Prouincia *l. 3. de milit. veſte: l. vnic. de luſor. Danubii.*

Limes Scythicus ad Danubium in diœceſi Thraciarum, *d l. vnic.*

Sub Magiſtro militum per Thracias, *d. l. vnic.*

Dux limitis Scythici, *d. l vnic.*

Epiſcopus Scythiæ Terentius, *l. 3. de fide Cathol.* id eſt, Tomorum in Scythia. Sozomenus, *lib. 7. cap. 9.*

SICILIA: ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ. Appellatum ex Sicilia ad P. P. Italiæ, *l. 27. de appellat.*

Rationalis vnus Siciliæ, Sardiniæ, Corſicæ, vide *Notitiam Dignit.*

Curſus publicus per Siciliam *l. 29. de curſu.*

Patrimoniales & Emphyteutici fundi per Siciliam, *l. 9. de extraordin.*

Separatur ab Italia, & ab Vrbicariis Regionibus, *d. l 9.*

Tyrones exacti in Sicilia *l. 20. de tyronib.*

Conſularis Siciliæ, vide *Notit. Dignit.*

Syracuſa, vide *Notit. Vrb.*

SOFANENA: Satrapa Sofanenæ, vide *l. 6. de auro coronario.*

Aurum coronarium ab eo oblatum Imperatori Romano, *d l. 6.*

SVBVRBICARIÆ REGIONES, Soburbanæ, vide & infra *Vrbicaria*: & ſupra *Quatuor Regiones*, vide & *Vicinæ Regiones.*

Suburbicariæ Regiones *l. 9. de annona & tribut. l. 12. de indulgent debitor.* Suburbicariæ partes *l. 12 de extraordinar. munerib.* Suburbicariæ Prouinciæ, Nouella Valent. inter *Theod 41. de tyronib l. 2.*

Suburbicariæ Prouinciæ *l. 13. de accuſat.*

Conſularis Suburbicariarum regionum, *d. l. 9. de annona.* Iudices Suburbanarum Prouinciarum, *d. l. 13.*

Ab Italia & Italiæ regionibus diſtinctæ Suburbicariæ, *d l. 9.* ſeu Vrbicariæ *l. ſuper abreptionem: l. 9 de extraordin.*

Tuſcia & Picenum Suburbicariæ Regiones *l. 12. de indulg debit.*

Immunes Suburbicariæ partes a tyronum præſtatione *l. 12. de extraordin.*

De capite Senatorio ab his ad P. V. relatum *d l. 23.*

Tributaria res per Suburbicarias regiones *l. 12. de indulg debitor.*

SYRIA alibi & *Syria Cœle*: Sub PP. Orientis, *l. 1. de præd Senat l. 169. de Decurionib.*

Sub diſpoſitione Comitis Orientis, *l. 123. de Decurionibus.*

Conſularis Syriæ Cœles, vide *Notit. Dignit.*

Vrbes *Antiochena* per Syriam ciuitas *l. 169. de Decurionib.*

rionib. vide plura in Vrbibus. *Apamia, Daphne, Scythopolis.*

Senatoriæ poſſeſſiones per Syriam, *l. 1. de præd. Senatorib.*

Fiſcales res & cauſæ, *l. 6. de iure fiſci.*

de Syriarchia, & Syriarchis *l. 1 de præd. Senator. l. 2. de expenſ. ludor. l. 103. de Decurion.*

T

TARRACONENSIS Prouincia: Præſes eius Iulianus, ad quem data Conſtantini *l. 1. de temp. curſu.* Anno D. 316.

THRACIA: diœceſis Prouinciæ Thraciarum, *l. 3. de milit. veſte.*

In hac, *Myſia, Scythia, l. vnic. de luſor. Danub.* earumque Duces.

Vicarius Thraciæ: vide *Notit. Dignit.*

Magiſter militum per Thracias *d. l. vnic.* vide *Notitiam Dignitatum.*

Aurileguli per Thraciam *l. 7. de metallis.*

Licinius in Thracia a Conſtantino Magno pulſus V. Non. Iulias *l. 1. de Veterans.*

Senatores e Thracia in Senatum Vrbis Conſtantinop. allecti a glebali collatione immunes fuere, *l. 3. de Senatoribus & glebali collat.*

Vrbes. *Beſſa.*

TRANSMARINAE Prouinciæ *l. 1. de Comitibus rei milit. l. 13. de iure fiſci: l. 27. de petitionib. l. 41. de appellat.* vnde & transmarina dilatio, *l. vltim. de dilationib.*

Ad eaſdem pertinet & *l. 2. de Prætorib.*

TRIPOLITANA Prouincia: De ea *l. vltim. quorum appellat. l. 12 de diuerſis officiis: l. 29. de annona: l. 133. de Decurion.*

Conſularis Prouincia Tripolitana *d. l. 12. de diuerſis officiis.*

Dux Tripolitanæ, vide *Notitiam Dignit.*

Equi exacti a Tripolitanis, *l. 29. de annona & tribut.* de Reis & Appellationibus eorum, *d. l. vlt. quorum appellat.*

Præſes Tripolitanæ, vide *Notitiam Dignitatum.*

TVSCIA: Florentia Metropolis Tuſciæ, *l. 8. de accuſationib.*

Suburbicaria Regio *l. 12. de indulg. debitor.*

Conſularis Tuſciæ, vide *Notitiam Dignit.* vbi habes duorum nomina *Olybrii* & *Claudii.*

Corrector Tuſciæ, vide *Notitiam Dignit.*

Calcis 900. vehes, Curiales Tuſci inferre ad Vrbis Romæ vſum cogebantur per ſingulos annos *l. 3. de calcis coctorib.*

Vulſinienſium Vrbs in Tuſcia, *l. 61. de Decur.* vbi agitur de Principalium eius Vrbis priuilegio & immunitate.

Indulgentia quædam tributorum ei data ab Honorio *l. 7. de indulg. debit.*

V

VALERIA Prouincia inter Italiæ Prouincias. Italiæ Prouincia: iungitur ſeu ſimul nominatur cum Piceno, *l. vlt. quibus equorum vſus.*

Sub Vicario V. R. *d. l. vlt. quibus equorum vſus.*

Paſtores Valeriæ *d. l. vlt.*

a Latronibus & abactoribus infeſtata, *d. l. vlt.* & ideo equorum vſu ibi Paſtoribus interdictum *d. l. vlt.*

VENETIA Prouincia. De ea plures obſeruationes hiſtoricæ.

Sub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ erat. Ideo appellatum inde ad eum *l. 27. de appellationibus.*

Fuit item ſub diſpoſitione Vicarii Italiæ, *l. 2. ne opera a conlatorib.*

Tributa & tributorum exactio per Venetiam: de ea *l. 1. de executoribus:* ſeu *l. 10. de exactionibus.*

De Diei Solis obſeruantia per Venetiam, *dicta l. 1 & 10.*

Conſularis Venetiam regebat, ſeu adminiſtrabat, *d. l. 1. & 10* cuiuſmodi erat ſub Valentiniano Sen. Florianus *d. l. 1. & 10.*

Fluuius Liquentia: & Ponteius (in Venetia) *l. 2. ne opera a conlatorib.* qui ſub Valentiniano Sen. reparari iuſſus Anno D. 370. *d. l. 2.*

Ciuitates Venetiæ: (*Opitergium.* Indicatur ea, *d. l. 2.*) *Altinum, Aquileia, Concordia, Patauium, Brixia, Vincentia.* Vbi frequenter Imperatores conſtitere: variaſque ibi conſtitutiones dedere. Ex quibus omnibus breue Chronicon conficere quiſque facile per ſe poteſt ad illuſtrationem *hiſtoriæ Venetæ.*

Vrbicariæ regiones, vide & ſupra *Quatuor Regiones, Suburbicaria, Vicina.*

De his *l. 3. tributa in ipſ. ſpeciebus: l. 9. de extraord. l. 3. quibus equorum vſus: l. vnic. ſi per obrept. l. 14. de indulg. debitor.*

Prima omnium mihi mentio occurrit Vrbicariarum regionum Anno D. 359. ſub Conſtantio, in *l. 9. de extraord.*

Prouincialium nomine veniebant, & qui Vrbicarias regiones incolebant, *l. 14. de indulgent. debitorum.*

a Latronibus & abactoribus inquietatæ, *d. l. 3. quibus equorum vſus.*

Patrimoniales & Emphyteutici fundi per Vrbicarias regiones, *l. 9. de extraord.*

Vinum populi Romani vſibus ex Vrbicariis regionibus conferebatur *l. 3. tributa in ipſis ſpeciebus.*

Suarii per Vrbicarias regiones *l. 3. quibus equorum vſus.*

ab Italia Vrbicariæ regiones diſtinguuntur *lex vnic. ſi per obreptionem: l. 9. de extraordinariis.*

Vrbis Præfectura. Priuata res per Præfecturam Vrbis Romæ, non niſi ſciente Comite R. P. tractari poterat, *l. 9. de iure fiſci: l. 1. 4. 5. 6. 7. 8. de ſcenicis:* Vide *Notitiam Dignitatum.*

PARS

PARS TERTIA:

QVA CONTINETVR

VRBIVM NOTITIA.

A

ADRVMETVM, vide *infra Hadrumetum.*

ÆDESSA, vel Ædeſa, Oſdroënæ ciuitas *l. 79. 105. de Decurionibus.* De eadem accipio & *l. 8. de Paganis:* vbi agitur de quodam Templo.

Curia Ædeſena, & Ædeſini municipes, *dicta l. 79. & 105.*

Iouianus Imp. Ædeſſæ conſtitutus Anno Domini 363. vnde data ab eo *l. 9. de erogat. milit.* [illegible]

AFRO[illegible]SIENSIVM ciuitas (Cariæ alia fuit in Thracia) *l. 37. ſeu vlt. de annona & tribut.* Epiſcopus eius ciuitatis Cyrus, cuius merita prædicantur *d. l. vltim.*

AGRIPPINA: Imperatores ibi conſtitere, legesque dedere.

Conſtantinus Magnus A. D. 312. (non, 319.) vbi data ab eo *l. 1. ſine cenſu.*

Val[illegible]tinianus Sen. Anno D. 368. (non 365.) vi[illegible]a ab eo *l. vnic. ne damna Prouinc.*

Cu[illegible] Decuriones Agrippinenſium. Ad hos [illegible]ata a Conſtantino Magno Anno D. 3[illegible] *l. 3. de Iudæis.*

Iuda[illegible]grippinæ ſub Conſtantino Magno *d. l. 3.*

ALEXANDRIA, ſeu ciuitas Alexandrina *l. 1. 2. de frum. Alex. Ciuitas* abſolute, de Alexandria, *l. 19. de operibus publ.* Vide Eunapium *in Vita Ædeſii pag. 75. Edit. Commelin.*

Diuiſa, vt aliæ ciuitates, in *Curiam & Plebem.*

de Curia Alexandrina: eiusque Decurionibus, Primatibus, Principalibus agitur *l. 189. 190. 191. vlt. de Decurion. l. 42. de Epiſcopis.*

Senatores ciuitatis Alexandrinæ *l. 19. de petition.* ad quos ea lex data.

de Aduocatis *d. l. 189.*

Plebs: de qua *tit. de Alexandrina plebis primatibus:* in varia corpora diuiſa erat.

Corporati Alexandrini, ſeu ciuitatis Alexandrinæ, *l. 2. de Alexand. pleb. primatib. l. 42. de Epiſcopis.* In his

Artifices varii ſeu operarii, qui ERGASIOTARII dicti *l. 1. d. tit. de Alex. pleb. prim.*

Horum Primates, *Archigerontes*, & *Diæceta* dicti, *d. l. 1.*

Epiſcopi Alexandrini *l. 2. 3. de fide Catholica: l. 42. 43. de Epiſcopis: l. vltim. de his, qui ſuper relig. l vltim. de Epiſcop. iud.*

Petrus *l. 2. de fide Cathol.*

Timotheus *d. l. 3.*

Theophilus, *d. l. vlt. de his, qui ſuper relig.*

Legatio Alexandrina, ad Theodoſium Iun. Anno D. 416. *l. 42. de Epiſcopis:* de Legatione Alexandrina, vide & *l. 188. de Decurion.*

Sedes Præfecti Auguſtalis: ideo PP. ibi lex quæ ad eum data eſt, *l. 1. de Alex. pleb. prim.*

Eurycheum, locus Alexandriæ, vbi PP. dicitur *d. l. 1.*

Hypomnematographi Alexandriæ, & eorum munus *l. vltim. de Decurionib* vide Strabonem, *lib. 17. pag. 1148. Edit. Almeloueen.*

Eccleſia Alexandrina venerabilis, *l. vltim. de patrocin. vicor.* qua vetatur illi quoque patrocinium vicorum.

Parabolani Alexandriæ, qui ad curanda debiliſſima ægra corpora deputati erant, num. 500. *l. 42. de Epiſcopis:* mox 600. *l. 43. eod.*

Spectacula publica Alexandriæ, ad quæ Parabolani accedere vetiti *d. l. 42. 43.*

Nauium titulus Alexandriæ, *l. 2. de Alexandr. pleb. prim.*

Frumentum Alexandrinum, de eo *titulo 26. lib. 14.*

Canon gratuitus ab Imperatoribus Alexandrinæ Vrbi quoque conceſſus, qui a Theodoſio auctus 110. modiis diurnis *l. 2. de frum. Alexandr.*

Commeatus frumentarius ex Alexandria Conſtantinopolim. Hic Alexandrinus ſtolus *l. 7. de naucul.* Alexandrina Claſſis *l. 32. d. tit.* quæ ex Alexandrinæ ciuitatis conditia frumentum transferebat, diſpoſitione PF. annonæ Alexandr. *l. 3. de ſuſceptoribus.* Eum in finem frumentum Conſtantinopolitanæ Vrbi deſtinatum Alexandrinam ciuitatem conuectum, *l. 1. de frum. Alex.*

Crithologus, & Zygoſtates ſuſcipiendo & excutiendo illi admetiendoque præerant: vnde Crithologiæ & Zygoſtaſiæ munus, *d. l. 1.*

Præfectus annonæ Alexandriæ, *d. l. 3. de ſuſceptoribus.*

Vectigal dinummium ciuitatis Alexandrinæ, *l. 2. de Alexandr. pleb. prim.*

de Legatis ad Gentes Auxumitarum, & Homeritarum miſſis, Alexandriæ commorantibus *l. 2. de Legatis.*

de Ergaſteriis publicis, & domibus ſuper iis extructis, *l. 9. de operib. publ.*

Legationum ex Alexandria ad Comitatum Principis mittendorum forma, *l. 15. de Legatis.*

ALTA RIPA (in Galliis ad Rhenum.) Valentinianus Imp. ibi conſtitit Anno D. 369. Data ideo ibi ab eo, eo Anno XIII. Kal. Iul. *l. 4. de reparat. appellat.* vbi dixi. Inde ſeſe *Briſiacum* ad eandem Rheni ripam contulit. *Alta ripa* & hodie nomen retinet.

ALTEIVM (in Gallia) Valentiniani Sen. lex Altei data Anno D. 365. vel potius Anno D. 368. aut 370. *l. 3. de actor. & procur.* Forte & ibi (non Altino) data *l. 3. de repar. appell.*

ALTINVM Italiæ. Valentinianus Sen. ibi conſtitit Anno D. 364. vbi & datæ ab eo *l. 1. 2. quibus equorum vſus: l. vnic. quorum vſus interd. l. 16. quorum appellat. l. vnic. de Nautis Tiber. l. 7. de Piſtorib. l. 7. de pœnis.*

Honorius ibi conſtitit, Anno D. 399. vbi data ab eo *l. 5. & 6. de canone frum V. R. l. 15. de exactionib. l. 16. de bonis proſcriptorum.*

Anno 400. *l. vn. de patrocin. horreor. Portuenſ.*

Anno 401. *l. vnic. de off. Vicarii.*

Anno 406. *l. 30. de annona & tribut.* niſi hæc lex referenda ad Annum 395.

AMBIANIS (in Galliis) Valentinianus Sen. ibi conſtitutus menſe Auguſto A. D. 367. quare ibi data ab eo XV. Kal. Sept. eius Anni *l. vnic. de Ingratis liberis.*

ANCYRA Galatiæ: Imperatores ibi quandoque conſtitere:
Conſtantius Anno D. 347. vbi & data ab eo *l. 8. quorum appellat.*
Valens Anno D. 371. vbi & data ab eo *l. 76. de Decurionibus.*
Arcadius Anno D. 397. vbi data ab eo *lex quisquis ad L. Corn. de Sicar. l. vlt. de præd. Senator.*
Anno D. 405. vbi data ab eo *l. 1. ne quis in Palat. l. vnic. ne menſorib. l. 17. de Palatinis.*

ANTIGONIA forte loco Antiochiæ in ſubſcriptione *l. 1. de ſuſcept.* quæ in Macedonia.

ANTIOCHIA: Antiochena per Syriam ciuitas, *l. 169. de Decurion.* De ea vide Eunapium *in Libanio pag. 167. Edit. Commelin.*
Decora ciuitas, *d. l. 169.*
Imperatores Antiochiæ ſæpe conſtitere: vnde & complures datæ ab iis leges.
a Conſtantino A. D. 338. *l. 23. de Decurionib. l. vlt. de temp. curſu.*
A.D. 339. *l. 1. de inceſtis nupt.*
A.D. 340. *l. 5. 6. de Prætorib.*
A. D. 342. *l. 33. 34. de Decurion. l. 6. quorum appell.* Forte & *l. 7. de curſu publ.*
A. D. 343. *l. 5. de falſa moneta.*
A. D. 349. *l. 39. de Decurionib.*
A. D. 361. *l. 16. de Epiſcopis.*
a Iuliano Anno D. 362. *lex, quadam, de officio Rector. Prouinc. l. 1. de domeſt. & protectorib. l. 51. 52. 53. de Decurion. l. 1. de dominio rei qua poſcitur: l. 29. de appellat. l. 1. de proximis: l. 8. 9. de operibus publ. l. 3. de contrah. empt. l. 1. de indulgent. debitorum: l. l. 15. de curſu publ. l. 2. de itiner. mun. l. 7. Cod. Iuſt. de ædific. priu.*
A. D. 363. *l. 5 de ſepulchro viol. l. 3. ſine cenſu: l. 55. de Decurion. l. 12. Cod. Iuſt. de exceptionib.*
a Iouiano Anno D. 363. *l. 2. de metallis: l. 16. de curſu: l. 3. de Suariis: l. 56. de Decurionib.* Nam has leges Iouiano adſcribo: vt pote datæ poſt mortem Iuliani.
A. D. 364. *l. 2. de raptu vel matr. ſanct.*
a Valente Anno D. 369. *l. 2. de Aquaductu: l. 5. de metallis.*
A. D. 372. *l. 19. de Prætorib.*
A. D. 374. *l. 8. de murilegulis l. 1. de fabricenſib. l. 8. de falſa moneta.*
A. D. 375. *l. 7. de tyronib. l. 79. de Decurionib.*
A. D. 376. *l. 24. de Prætorib.*
A.D. 377. *l. 17. de erog. mil. ann. l. 14. de diuerſis officiis.*
Dat. (redd.) Antiochiæ Anno D. 364. *l. 2. de raptu vel matr. ſanct.* ad Secundum PP. Annó D. 369. *l. 5. de metallis.*
Propoſitæ leges Antiochiæ, quæ datæ ad Vicarium Orientis *l. 4. de Veteranis: l. 10. de Decurion.* ad PP. *l. 9. de tyronib. l. 3. de deſertorib. l. vlt. de temporis curſu: l. 2. de raptu vel matr. ſanctim.*
Data ad Antiochenſes Conſtantii *l. 16. de Epiſcopis.* Anno D. 361. de immunitate Clericorum.
Magiſtratus, id eſt, Duumuiri ciuitatis Antiochenæ. Hi ludos edebant. Eorum cenſus erectus 600. ſolidorum præbitione, probatusque ab Arcadio *l. 169. de Decurionib.*
Alytarcha Vrbis Antiochenæ *l. 12. de iure fiſci.* Alytarcha ſimpliciter *l. 2. de expenſ. ludor.* cui vnius cupreſſi excidendæ, plantandi plures priuilegium datum *d. l. 12. de iure fiſci.* Hic erat Sacerdos Vrbis Antiochenæ, qui ludos curabat, ſic vt modum ludis poſitum excedere poſſet, *d. l. 2.*
de Clericis in Antiochenſi territorio *l. 16. de Epiſcopis.*
de Curia ſeu Ordine & Curialibus Antiochenis, *l. 51. 131. 169. de Decurionib.* vide & *l. 2. Cod. Iuſt. de excuſ. mun.* Ammianus Marcellinus, *l. 14. cap. 7.*
Matre Curiali Antiochena patre licet libero natus, Curiæ Antiochenæ vindicabatur. quod ius firmatum a Iuliano *d. l. 51. de Decurion.* vel primum inſtitutum. Zoſimus *lib. 3. cap. 11. in fin.*
Barbaricarii, id eſt, qui caſſides & buccellas argento tegebant, & deaurabant Antiochiæ, *l. 1. de fabricens.*
Fabricæ & fabricenſes Antiochenæ ciuitatis, *l. 8. de metatis, & d. l. 1. de fabric.* Horum domus a metato immunes, *d. l. 8.*
Ludorum Antiochenorum mentio *l. 169. de Decurionibus:* de his inſignis locus Herodiani *lib. 2. cap. 7. in fin.* Procopii *lib. 1. in Perſicis, cap. 17.* Eo pertinent quæ de *Magiſtratuum* ludis ſupra *de Alytarcha.*
Prata priuatorum Antiochenorum ab animalibus militum depaſci, mutilari, vetuit Arcadius *l. 3. de paſcuis.*
Thermæ Antiochiæ. Harum mentio *l. 131. de Decurionibus:* vbi agitur de earum calefactione.
Daphne Suburbium Antiochiæ, vide *infra Daphne.*

ANTIOCHIA, vbi data Anno D. 364. *l. 10. de erogat. mil. ann.* videtur inſula Antiochia prope Conſtantinopolim, in Scythia & Propontide: pariter vt Anno D. 369. *l. 5. de metallis.*

ANTIOCHIA (Piſidiæ ſcilicet) in Aſiana diœceſi, *l. 3. de fide Cathol.*
Epiſcopus eius, Optimus Anno D. 381. *d. l. 3.*

APAMIA, vel Apamea; Publica prata Apamena ab animalibus militum mutilari vetuit Arcadius *l. 3. de paſcuis,* ſi recta ibi lectio eſt.
Conſtitit ibi Theodoſius Iun. Anno D. 436. data ibi ab eo *l. vltim. de annona, & l. vltim. de indictionibus.*

APOLLONIA: Apolloniæ data, id eſt, reddita Anno 373. (male vulgo 365.) *l. 1. de ſtratorib.* quæ data eſt ad Præſidem Epiri nouæ.

AQVÆ: Aquis data Anno D. 325. *l. 1. de erog. mil. ann.* A. D. 333. *l. 4. de diuerſ. reſcr.* Quænam hæ Aquæ, ibi diſquiro.

AQVILEIA: Conſtantinus Magnus ibi conſtitit Anno 312. vbi tum data ab eo *l. 1. de maternis bonis.*
Anno D. 319. vbi tum data ab eo, *l. 9. de appellationib. l. 6. de Decurionib. l. 1. de tutoribus.*
Anno D. 320. vbi tum data ab eo *l. 1. de raptu virgin. l. vnic. ſi quis eam, cuius tutor.* ad hunc enim annum hanc legem referre malo. Vide *Commentarium.*
Anno D. 321. vbi tum data ab eo *l. 3. de maleficis.*
Anno D. 326. vbi tum data ab eo *l. vnic. ſi quis eam, cuius tutor: l. 2. de filiis mil. apparit.*
Conſtans ibi conſtitit Anno D. 340. vbi data ab eo *l. 3. de dilationibus: l. 5. de aduocato fiſci.*
Valentinianus Sen. Anno D. 364. vbi data tum ab eo *l. 4. de Legatis: l. 59. de donation. l. 17. de Epiſcopis: l. 9. de petitionib. l. 60. de Decurion. l. 33. de appellat. l. 3. de conlat. fund. patrimon. l. vnic. de priuileg. apparit. Magiſt. pot. l. 6. de priuil. eorum, qui in ſacro Palatio: l. 21. de curſu: l. 2. de officio Rectoris Prouinciæ.*
A. D. 365. vbi datæ ab eo *l. 11. de Piſtoribus: l. 13. de erogat. mil. ann.*
Gratianus Anno D. 379. quo ibi ab eo data *l. 2. de deſertorib. l. 11. de luſtrali collat.*

Valen-

Valentinianus Iun. Anno D. 380. *l. 10. de murilegul. l. 10. de priuileg. eorum, qui in ſacro Palat.*

Anno D. 381. *l. 2. de Equis Curulib. l. 18. de annona.*

Anno D. 384. *l. 6. Cod. Iuſt. de modo multarum.*

Anno D. 385. *l. 10. de Palatinis: l. 13. de iure fiſti: l. 16. de diuerſ. offic. l. 7. de diuerſis reſcriptis: l. 20. de annona & tribut. l. 12. de murilegulis: l. 10. de Legatis: l. 46. de appellation. l. 30. quorum appellat. l. 17. de diuerſ. offic. l. 17. de extraord. l. 1. Cod. Iuſt. de fundis limitroph.*

Anno D. 386. *l. 17. de nauicular. l. 3. de executoribus: l. 13. de exactionib.*

Theodoſius Magnus & Valentinianus Iunior ſimul, poſt Maximum Tyrannum ibi deuictum: de quo vide *Chronicon noſtrum.*

Anno D. 388. *l. 6. de infirm. his, qua ſub Tyrannis.*

Anno D. 391. *l. 11. de Paganis: l. vnic. de poſſeſſ. ab eo qui his: l. 3. de fide & iure haſta: l. 2. de priuil. corporat. V. R.*

Honorius Anno D. 400. *l. vnic. de Conſularibus & Praſidibus.*

Valentinianus Tertius Anno D. 425. *l. 46. vlt. de Epiſcopis: l. 62. 63. 64. vlt. de hareticis.*

ARELAS (Galliarum:) Conſtantinus Magnus Arelate Anno D. 316. vnde datæ ab eo *l. 5. & 6. de appell.* poſt Magnentium deuictum.

Conſtantinus Magnus Arelate Anno D. 326. vbi tum data ab eo *l. 2. de diuerſ. offic.* vbi vide quæ dixi: ſi modo ea lex Conſtantini eſt.

ARELAPE (Norici ciuitas) nam ita reponam in ſubſcriptione *d. l. 2. de diuerſ. offic.* ſi ea Conſtantini Magni eſt, vide *Itineraria.*

Ibidem conſtitit Valentinianus Anno D. 365. per Emonam: inde Aquileiam & Altinum Mediolanum pergens: vbi & data ab eo *l. 2. Cod. Iuſt. de cond. in publ. horr.* vbi hactenus pariter male *Arelate.*

ARIMINVM: Concilii Arimini habiti, ſeu Ariminenſis mentio *l. vltim. de fide Catholica: l. 15. de Epiſcopis.*

Dat. Arimini (pro reddita) Anno D. 358. *l. 6. de maleficiis:* ad Taurum PP. hic enim Taurus PP. Arimini tum erat.

AVELLINVM, vnde oppidani *Auellinates.* Ordinis Auellinatium fit mentio in *l. 68. de Decurion.* vbi & Ordinarii Iudicis ſub quo Auellinates fuere (nempe Conſularis Campaniæ) mentio fit ſub Vicario Vrbis.

AVGVSTENSIS Suitranea (Zeugitana, vide *Itinerar. Antonini)* ciuitas *l. 1. de domibus ad rem priuatam.*

B.

BAVXARE (*ſc.* Banzane in Rhetia) ibi data Anno D. 379. a Gratiano *l. 3. de Palatinis S. L.* vbi vide quæ dixi.

BERSABINVM Caſtrum in Palæſtina, ſub Duce Palæſtinæ, *lex 30. de erogat. militaris ann.* vide *Notit. Imperii* & auctorem de locis Hebraicis, *fol. 125.*

BEROEA, vide *infra Verona.*

BERYTVS, al. Byritus, vel Bytithus, Metropolis non erat Anno D. 382. imo ei opponitur *l. 11. de tyronib.* Laudes eius Eunapius *pag. 151. Edit. Commelin.* habet.

Conchylioleguli ſeu murileguli in Phœnicia Byriti, *l. 9. de luſtrali collat.*

Propoſitæ ibi Leges: quæ datæ ſunt ad Conſularem Phœnices *l. 9. de luſtrali collat.* Ad PP. Orientis *l. 63. de Decurion.* (qua etiam agitur de Comite Orientis, vt *l. 2. de Agentib. l. 1. de naufragiis: l. 1. de gladiatorib.)* niſi ibi Proprafecto legendum.

Ad Comitem Orientis *l. 41. de curſu: l. 54. de Decurionibus.*

Pro Præfectis *l. 1. de gladiatorib.* ſi in inſcriptione PP. ita accipimus.

ad Petronium Patricium *l. 7. de filiis mil. apparit.* (quanquam ſubſcriptio forte ibi emendanda.)

ad Magiſtrum Officiorum *l. 3. de his, qui cum diſp.*

Lex quædam quæ inſcriptione caret, data Tyro Metropoli, PP. Beryto *l. 11. de tyronib.*

Vt & aliæ leges de re tributaria, ſine inſcriptione, Dat. vel PP. Byritho: puta *l. 2. de publ. comparat. l. 4. tributa in ipſ. ſpec. l. 19. de annona & tribut.*

Sub Conſtantino Magno A. D. 325. *l. 1. de gladiatorib.*

Sub Iuliano A. D. 362. *l. 54. de Decurionib.* A. D. 364 *l. 2. de Agentibus.*

Sub Valente A. D. 372. *l. 9. de luſtrali collat. l. 1. de naufrag.* A. D. 373. *l. 63. de Decurion.*

Sub Theodoſio Magno A. D. 381. *l. vltim. de his qui cum diſp.*

A. D. 382. *l. 41. de curſu: l. 11. de tyronib.*

A. D. 384. *l. 2. de publ. comp. l. 4. trib. in ipſ. ſpec. l. 19. de annona & trib.*

BESSA (in Thracia) Ibi conſtitit Conſtantius, vbi & ab eo data Anno D. 340. *l. 30. de Decurion.*

BETORINA CASTRA. Mentio fit eorum in *l. 15. de erogat. mil. ann.* vide *Notitiam Imperii.*

BONA MANSIO: Valentinianus & Valens e Philippopoli, Bonam manſionem profecti ex Thraciis in Mœſiam: vnde data ab iis *l. 1. de priuil. corpor. V. R. l. 12. de erog. mil. ann.*

BONONIA (Galliarum ſcilicet) Conſtans Imp. conſtitit Bononiæ Anno D. 343. vbi & data ab eo *l. 5. de extraordin.*

BRISIACVM: Valentinianus Briſiaci Anno D. 369. digreſſus Altaripa ad eandem Rheni ripam. Data ideo ibi ab eo *l. 8. de priuileg. eorum, qui in ſacro Palat.*

BRIXIA: Valentinianus Iunior ibi conſtitit Anno D. 382. ibi data ab eo *l. 9. de Legatis.*

Honorius A. D. 396. *l. 27. de Pratoribus.*

Anno D. 399. *l. 3. de habitu quo vti: l. 34. de Epiſcopis.*

Anno D. 400. *l. 61. de appellat.*

C.

CABILLVNVM. Dat. Cabilluno Conſtantini M. lex Anno D. 315. puta *l. 2. de pœnis:* vbi vide quæ noto.

CÆSAREA (Cappadociæ ſcilicet) in Diœceſi Pontica *l. 3. de fide Cathol.* vide Sozomenum *l. 7. cap. 9.* (Eiusque Metropolis) Epiſcopus eius Palladius, *d. l. 3.*

CÆSAREA (Palæſtinæ Metropolis.) Ideo PP. Cæſareæ lex, data ad Dracilianum Agentem vices Præfecti Prætorio *l. 1. de vſuris.* De Cæſarea Palæſtina id accipiendum, ibi doceo.

Data Cæſareæ Anno D. 365. Valentis *l. 5. de ſuſceptoribus,* ad Secundum PP. qua & Præſidis Ciliciæ mentio fit.

CÆSENA & Cæſenates: Conſtans Imp. conſtitit Cæſenæ. Anno D. 346. vbi ab eo data *l. 38. de Decurion.* niſi *eam legem* referamus ad Annum D. 354. & ſic ad Conſtantium: quod mallem. Ordo Cæſinatium, ad quem ſcribit Conſtantius Anno D. 354. *l. 6. de annona* (hic editum *Cæſinatium) l. 42. de Decurionib.* (hic dicuntur Cæſenates,

tes, vt Plinio *lib. 14. cap. 6.* & Sidonio Apollinari *lib. 1. epiſt. 8.*)

Vinum ex collata ab Italis pecunia in cellarii Principis vſum, ibi quoque comparabatur, quo pertinet *d. l. 6. de annona.* De vino generoſo, eiusque maxima copia in agro Cæſenati teſtis Plinius, *d. lib. 14. cap. 6.* & Strabo *lib. 5. pag. 334. Edit. Almeloueen.*

CAPVA: Metropolis Campaniæ: hinc Accepta Capuæ Conſtantis *l. 1. de ſalgamo:* quæ data ad Prouinciales. Lecta Capuæ *l. 14. de extraordin.* quæ data ad Præfectum Prætorio. PP. Capuæ *l. 25. de appellat.* data ad Præfectum Prætorio.

CARALIS: Metropolis Sardiniæ. Hinc Acc. Caralis dicitur *l. 1. de curſu publ.* quæ data ad Conſtantium (Præſidem ſcilicet Sardiniæ vel PP. Italiæ, ſub quo Sardinia erat) quaque id iubetur, ne boues aratris dediti ad curſum publicum abſtrahantur, vt & *l. 1. de feriis*, quæ Helpidio inſcribitur, vbi disquiro, quænam eius dignitas fuerit. *Caralis*, hodie *Cagliari*, apud antiquos etiam *Carales.*

CARNVTVM (Illyriorum:) Valentinianus Imp. Carnuti conſtitit: Anno D. 375. ideo ibi data ab eo *l. 12. de accuſat.* Zoſimus *lib. 2. c. 10.*

CASTVLO PP. Caſtulone dicitur Conſtantini M. *l. 1. de diſtrah. pignor.* A. D. 323. quæ caret inſcriptione eius, ad quem ea data eſt: ſed procul dubio ad Præſidem Beticæ data ea: cuius Beticæ Vrbs Caſtulo, vel Liuio teſte *l. 24. c. 41.* vide & Plinium *lib. 3. c. 3.* & quæ dixi in *Commentario* ad h. l. Inde etiam Hannibalis vxor, nomine Helce, erat.

CHALCEDON. Ad Edictum Chalcedonenſium & Macedonienſium data a Conſtantino Magno Anno D. 324. *l. 3. de extraordin.* de adſcriptionis forma Acc. Chalcedone Anno D. 365. Valentis, *l. 14. de erog. mil. ann.* Secundo PP.

CIRTA, ſeu Conſtantina Cirtenſium, vide *infra* in *Conſtantina.*

CLAVDIOPOLIS oppidum Bithyniæ, *l. 119. de Decurionib.* vide Ptolemæum *lib. 5. cap. 1.* Dionem in vita *Adriani.*

COMPLATVM. Data Complati Anno D. 379. a Valentiniano *l. 10. de diuerſis officiis:* ad Viuentium PP.

CONCORDIA. Theodoſius Magnus & Valentinianus Iun. ibi conſtitere A. D. 391. vbi ideo data *l. 11. de fide teſtium: l. 4. 5. de Apoſtatis:* ad Flauianum PP. Inde Vincentiam profecti, mox Aquileiam: vnde Conſtantinopolim rediit Theodoſius.

CONSTANTINOPOLIS: Prima omnium lex Conſtantinopoli data, Anno D. 330. *l. 2. de Iudæis:* quo ipſo Anno ea dicata fuit. Sed & eo ipſo Anno eo refero *l. 1. de Aquæductu.*

Æterno nomine, iubente Deo donata a ſe ait Conſtantinus *l. 7. de nauicul.*

Epitheta: Æterna Vrbs *l. 4. de Spectaculis.*

Alma Vrbs *l. 15. vltim. de metatis: l. 4. de his, qui ad Eccl. l. 5. de iis, qui ſup. relig. l. vlt. de Palatinis S. L.*

Ampliſſima Vrbs *l. 1. in fin. de frum. V. Conſtp. l. vlt. de calcis coctorib.*

Auguſtiſſima Vrbs *l. 32. de nauicul.* Auguſtiſſimi nominis *l. 14. de annona ciu.*

Chara nobis ciuitas *l. 33. de hæreticis.*

Conſpicua Vrbs *l. 25. de operibus publ.*

Florentiſſima Vrbs *l. 4. de Aquæductu: l. 14. de metatis.*

Inclyta Vrbs *l. 58. de hæreticis.*

Maxima Vrbs *l. 2. de feriis.*

Vrbs noſtra *l. 14. de numerariis.*

Noua Roma: ideo ad differentiam eius vetus Roma dicta *l. 45. de Epiſcopis.*

Sacratiſſima Vrbs *l. 32. de nauicul. l. vltim. de Decurion. & ſilent. l. 30. de hæreticis: l. 13. de metatis: l. 37. de Epiſcopis: l. 5. de his qui ad eccleſ.*

Sacratiſſimi nominis *l. vnic. de honorat. vehic.* Splendidiſſima *l. 51. de operib. publ.*

Actuarii Conſtantinopoli vltra 50. dies morari prohibiti, ſub pœna 20. librarum auri, *l. 14. de numerar.*

Ædes Principis Conſtantinopoli *l. vlt. de calcis coctor.* vicinæ Amphitheatro, & D. Iuliani Portui, *d. l. vlt.* Baſilicam Theodoſianam accipio, octaua Regione: vide Themiſt. *p. 161. Edit. Petau.* & veterem Conſtantinop. deſcript.

Frequentandæ ciuibus & domibus Conſtantinopolitanæ Vrbi, varia priuilegia domos habentibus ciuibus indulta.

A metati onere immunes fuere, niſi præſente Comitatu, *l. 14. de metatis.*

Ab extraordinariis item ſordidisque muneribus *l. 6. de extraordin.*

Annonæ ciuicæ ſeu panes de publico dati, vt ædificandi ſtudio magnitudo Vrbis augeretur, *l. 11. de annonis ciuicis.* pro extruendis domibus *d. l. 11.* his qui domus haberent, *l. 11. 12. 13. d. tit.* domibus *l. 2. de frum. V. Conſt.* Quod a Conſtantino Magno inſtitutum, isque canon a Conſtantino inſtitutus dicitur *l. 9. 12. de annon. ciu. l. 2. de frum. V. Conſt.* vide Socratem *lib. 2. cap. 13.* Sozomenum *lib. 3. cap. 6.* a Theodoſio M. auctum fuit *l. 2. de frum. V. Conſt.* Vnde & ædium panes dicuntur *l. 1. d. tit. de annonis ciuicis:* qui in tantum ædes ſequebantur, vt vendi ædes retentis panibus non poſſent, *d. l. 1.* Conſule etiam Eunapium in Ædeſio *pag. 39. Edit. Commelin.*

Operibus item publicis ornandæ, Conſtantius ingenti ſtudio incubuit, vide *l. 13. de Prætoribus*, & quæ ibi notaui.

Frequentando item Senatui, Senatoribus quædam data immunitas *l. 3. de Senatoribus & glebali collat.*

Area frumentaria Conſtantinopoli, *l. 1. de frum. V. Conſt.*

Amphitheatrum Conſtantinopoli. Eius mentio *l. ultim. de calcis coctorib.* Inter id & D. Iuliani Portum per littus maris fornaces calci coquendæ erant, *d. l. vltim.* vide Vet. deſcript. Vrb. *regione 2. & 3.*

Annona ex Africa Conſtantinopolim delata: vt probat *l. 2. de naufragiis*, ex Ægypto & Alexandria.

Annonæ ciuicæ Conſtantinopoli: de his *l. 1. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. de annonis ciuicis.* Duplex ea: vetus & ſolita a Conſtantino ſcilicet inſtituta: altera noua a Theodoſio M. *l. 12. 13. 14. de annonis ciuicis: l. 2. ne frument. V. Conſt.* (Hic diſtincta horrea Conſtantiaca & Theodoſiana, vide Veterem deſcript. *regiones 5. & 9.*

Apoſtolorum & martyrum Sedes Conſtantinopoli *l. 6. de ſepulchro viol.* In his quoque Theodoſius Magnus ſepeliri vetuit, *d. l. 6.*

Aquæductus Conſtantinopoli *l. 1. 3. 4. de Aquæductu:* Aquæductus Theodoſiacus *l. 29. 30. de Prætorib.* Ad eundem refero *l. 6. de Aquæductu: l. 23. de operibus publ.*

Expenſæ a Prætoribus in Theatrales ludos faciendæ ad huius Aquæductus fabricam conuerſus *d. l. 29. & 30.*

Balneum

Balneum Zeuxippi: de eo accipienda *l. 52. de operibus publ.* 1. Porticus id balneum præcurrere, quæ ideo Porticus Zeuxippi quoque dicuntur *ea lege:* de quibus vide & Zoſimum *lib. 2. c. 30.* 2. In his Porticibus plures domus cum officinis ſuis priuati habuere. 3. Reditus ex his domibus & officinis deſtinati ipſi balneo, ad luminaria, ſarta tecta eius, *d. l. 52.*

In priuatorum quoque domibus balneæ, ſeu lauacra fuere *l. 3. de Aquaductu.*

Barbaricarii, qui caſſides & buculas argento tegebant & deaurabant, erant Conſtantinop. *l. 1. de fabricenſib.*

Baſilica vetuſta Conſtantinopoli *l. 50. de operibus publ.*

Bibliotheca publica Conſtantinopoli & bibliothecarii, vide Themiſt. *orat. 13. a pag. 305. Edit. Petau.* Hæc poſtea Baſiliſci imperio conflagrauit. Zonaras, & Cedrenus *in Annalibus.*

Capitolium Conſtantinopoli, in eo Porticus: & in his Porticibus exedræ, cellulæ, *l. vlt. de Profeſſoribus, qui in Vrbe Conſt. l. vltim. de ſtud. lib. V. R. l. vltim. de operibus publ.* in eo docebant Profeſſores, eorumque auditoria erant, *l. vltim. de ſtud. lib. V. R. l. vnic. de Profeſſorib. qui &c.*

Ciues Conſtantinopolitani immunes erant ab extraordinariis oneribus & temonariis, *l. 6. de extraordin.* item a metati onere *l. 14. de metatis.*

Claſſes Vrbis Conſtantinop. *l. 21. de diuerſ. offic.* id eſt Corpora: vt puta Suariorum, Optionum, *l. 22. eod. tit.* Horum Actuarii & Cornicularii, *d. l. 21.* Nummulariorum quoque corpora *l. 5. de his, qui ſuper religione,* aliaque *d. l. 5.*

Eccleſia venerabilis Conſtantinop. *l. vlt. de patrociniis vicor.*

Edictum ad populum Vrbis Conſt. *l. 5. de teſtam.*

Epiſcopus Vrbis Conſtantinop. Eius prærogatiua, *l. 45. de Epiſcopis.*

Memorantur Epiſcopi duo, Nectarius *l. 3. de fide Cathol.* Arſacius *l. vlt. de his, qui ſuper religione.*

Accipienda de Attico, *d. l. 45.*

Equi Curules Conſtantinopoli *l. 22. de diuerſ. offic.* Horum Actuarii certi erant *d. l. 22.* qui a Principe conſtituebantur, *d. l. 22.* vide & *l. 21. eodem.*

Frumentum Vrbis Conſtantinop. de eo *tit. 16. lib. 14.* vbi vide *Paratitlon.* Arca ibi frumentaria *l. 1. d. tit.* Deſtinata certa auri ſumma coëmptioni frumenti ad prohibendam famem *l. 1. & 3. de frum. V. Conſt.*

Horrea publica ſeu Vrbis annonæ ciuicæ aſſeruandæ *l. 2. de frument. V. Conſtant. l. 32. de navicular.*

Magiſter cenſus Conſtantinop. *l 8. de donat.* Ludi, vide ſupr. *Amphitheatrum. Equi Curules,* vide infra *Pratores, Thymela.*

Murus nouus Conſtantinopol. *l. 13. de metatis: l. 51. de operibus publ.* eiusque Turres, *d. l 51.* natalitius dies Vrbis Romæ & Conſtantinopoleos otio ſancitus, neque Iuridicus, *l. 2. de feriis: & l. 7 C. Iuſt. eod.*

Opera publica Conſtantinopoli. De his *l. 23. 25. 29 30. 39 44. 45 46. 47. 50. 51 52. 53. ſeu vltim. de operibus public.* vide ſingula ſparſim hoc Indice: & quæ ſupra dixi de Conſtantii in hæc ſtudio.

Optiones & Suarii per omnes regiones Vrbis Conſtantinop. *l. 22. de diuerſ. offic.*

Palatium Conſtantinopoli *l. 47. de operibus publ.* Id cum priuatorum ædificiis occupatum fuiſſet, ea dirui voluit, idque amplius fieri vetuit Theodoſius Iun. *ea leg.* Anno D. 409.

de Parapetaſiis, operibus publicis, priuatis, plateis, porticibus, vide *l. 39. de operibus publ.*

Populus Vrbis Conſtantinopol. Theodoſii M. edictum ad eum Anno D. 380. *l. 2. de fide Cathol.*

Porticus *leg. 45. de operibus publicis.* Incenſæ Anno D. 406. *d. l. 45.* vide *Chron. Alexandr.* Porticibus adhærentes exedræ, Magiſtrorum conſeſſibus deputatæ, *l. vlt. de operib. publ.* Porticus Zeuxippi, vide *ſupra in Balneum.* Porticus, & in his imagines Principum Conſtanti nopoli *l. 44. de operibus public.*

Portus D. Iuliani *l. vltim. de calcis coctorib.* Inter id & Amphitheatrum per littus maris fornaces calci coquendæ erant, *d. l. vlt.* Palatium Principis huic ſpatio vicinum, *d. l. vltim.* vide Veter. deſcript. Theodoſianus Portus: de hoc eſt *l. 23. de operibus publicis.*

Præfectus Vrbis Conſtantinopolitanæ a Conſtantio inſtitutus, quando: de eo ad *l. 16. de Pratorib.* & in Chron. Anno 359.

Dignitas eius ab eodem aucta variis modis Anno 361. vide *l. 13. eod. tit. de Prætor.*

Indiculum ſeu Notitiam Præfectorum Vrbis Conſtantinop. habes *in Notit. noſtra.*

Prætores, quinque Conſtantinopol duo Vrbis Conſtantinop. fabricis ſeu ad opera publica argentum inferebant ex Conſtantii *l. 13. de Pratorib.* ſic vt eorum nomina operi publico inſcriberentur *d. l. 13.* Simile quid poſtea factum ab Arcadio *l 29. 30. de Pratorib.* a Marciano, vide Marcellinum *Chronico* Anno 452. & *l. 2. Cod. Iuſt. de Conſulib.* Cæteri, ludis edendis.

A Theodoſio Magno plures adhuc inſtituti, *l. 25. de Pratorib.*

Prætoris Iuriſdictio quæ Conſtantinopoli *l. 16. de Pratorib.*

Priuilegia Vrbis Conſtantinopolitanæ: Veteris Romæ prærogatiua lætabatur *l. 45 de Epiſcopis:* in Eccleſiaſticis etiam *d. l. 45.*

Italici iuris auxilium nominatim ei tributum, quod & renouatum a Valente *l. vnic. de Iure Italico Vrbis Conſtant.* qui id ad perpetuam auctoritatem publicis actibus intimari, & tabulis incidi voluit, *d l. vnic.* Compone locum Sozomeni *lib. 7. cap. 9.*

Profeſſores & ſtudia Conſtantinopoli. De his ſunt duo *tit de ſtudiis liber. V. R. & Conſtantinop.* (& nominatim *l. 3. eo tit.*) & *tit. de Profeſſorib. qui in Vrbe Conſtantinop.* Adde & *tit. de Medicis & Profeſſorib.*

In Capitolio docebant *l. vnic. de Profeſſor. qui in Vrbe: & l 3. de ſtud. lib. V. R.* &c.

Quidam ſub Theodoſio Iun. nominantur *dict. l. vnic.*

Helladius & Syrianus, Grammatici Græci.

Theophilus, Grammaticus Latinus.

Martinus & Maximus, Sophiſtæ.

Leontius Iuriſperitus.

Proconſul: ibi a Proconſule lectæ leges ad Senatum datæ Anno 356. *l. 8. 9. de Pratorib.*

Reditus, facultates, vires Vrbis Conſtantinop. Multæ his quædam inlatæ *l. 13. in fin. de Pratorib.*

Regiones Vrbis Conſtantinop. *l. vnic. de diuerſis officiis.*

Scenici & Tabernarii Conſtantinop. *l. vnic. de vſu ſellarum.*

Senatus Conſtantinopol. De eo vel ad eum datæ ab Anno D. 340. *l. 3. de Senatoribus: l. 5 6. 8. 9 10. 11. 12. 13. 14 15. 16.* Ex quibus etiam liquet, quo honore Conſtantius Imp. eum habuerit. Venerandus cœtus Senatus, *l. 12. de proximis. l. 19. 24. 25 de Pratorib. l. 5. de Princip. Agentium: l. 8. de metallis: l. 11. de domeſticis.*

Singulari priuilegio Curialis vnum e tribus maioribus filiis Senatui dando, eum Curiæ nexu liberabat, *l. 132. de Decurionibus:* (id quod abrogatum *l. vltim. Cod. Iuſt. eod.*)

Frequentando item Senatui, Senatoribus ſeſe Senatui dantibus, quædam immunitas data *l. 3. de Senatorib. & glebali collat.*

Senatus. Lectæ leges in Senatu, quæ ad Senatum datæ *l. 8. de metallis: l. 19. de operibus publicis.*

Sepeliri mortuos in Vrbe Conſtantinopol. vetuit Theodoſius Magnus etiam in Apoſtolorum vel Matyrum ſedibus *l. 6. de ſepulchro violat.*

Suarii & Optiones per omnes Regiones Vrbis Conſtantinop. *l. 22. de diuerſ. offic.*

Thermæ Honorianæ, & de Porticu eas prœcurrente *l. 50. de operib. publ.*

Thymele Conſtantinop. *l. 22. de diuerſ. offic.* id eſt, chori ſcenicorum mimorum, vide & *l. 21. eod.*

Propoſitæ Conſtantinopoli *l. 152. de Decurion. l. 6. de Aquaductu:* data ad P. V. *l. 50. de Decurionib.* data ad P. P. Orientis & *l. 40. de luſtrali collat.* & *l. 1. de locat. fundor.*

Imperatores ibi ſubinde hæſere: vnde

Datæ quamplurimæ leges Conſtantinopoli a Conſtantino M. id eſt, inde ab Anno D. 330. Conſtantio, Iuliano, Valente, Theodoſio M. Arcadio, Theodoſio Iun. quas nullo labore Lector ex Chronologia noſtra ſeruata annorum ſerie, excerpere poterit. Imperatorum erga Conſtantinopolim ſtudium, non tantum Conſtantini, qui eam excitauit; verum etiam Conſtantii: de quo vide notitiam ad *l. 13. de Prætorib.* Iuliani, Valentis: de quo vide notitiam ad *l. vnic. de Italico iure*, Theodoſii Magni: de quo vide *notitiam.* Dat. pro Acc. vel Reddita (vt exiſtimo) *l. 7. de Legatis.*

CONSTANTINA *Cirtenſium*, aliæque Conſtantinæ: Conſtantinæ Cirtenſium mentio, & Ordinis eius ciuitatis in *l. 39. de Decurion.* quæ ad eum data, vbi vide quæ dixi: vide etiam Victorem Schotti in Conſtantino.

Hic ipſa Conſtantina eſt: cuius mentio fit in ſubſcriptione *l. 15. de nauicul.* Acc. Conſtantinæ: quæ data ad Heſperium PP. apud Æthicum, & in Nou. Valent. *inter Theodoſ. 23.* Vrbs hæc Concilio, quod inde Cirtenſe, habito A.D. 412. illuſtris. Vid. *not. d. ad dict. leg. 15.*

Et in ſubſcriptione Acc. Conſtantinæ *l. 9. de ſuſceptoribus:* quæ data eſt ad Vicar. Africæ & *l. 15. de nauicular.* quæ data ad PP. Acc. Conſtantinæ *l. 1. ſi quis pec. conſt.* Anno 356. ad Rufinum PP.

CONTIONACVM (in Gallia) Data ibi Valentiniani *l. 5. de cuſtod. reorum: l. 17. de annona & tribut.* Anno D. 371. *l. 3. de denunciat.* vbi dico *l. 1. de nauicul. fil.*

CORDVBA. Acc. Cordubæ lex data ad Comitem Hiſpaniarum *l. 1. de accuſat.* Anno D. 316.

Oſio (Ep. Cordubenſi) inſcribitur *l. vnic. de manum. in Eccl.*

CORINTHVS: Metropolis Achaiæ: hinc acceptæ dicuntur Corinthi *l. 1. de denunciat. l. 2. de accuſationib.* quæ datæ proculdubio ad Proconſules Achaiæ.

CYZICVM. Cynæceia & familiæ Cynæcii Cyzici, ita enim repono loco *Ciliciæ* in ſubſcriptione *l. 7. de murilegulis.* Horum mentio apud Sozomenum, *lib. 5. cap. 14.*

Propoſita Cyzico Conſtantii *l. 22. de appellat.* Anno Domini 343. quæ data ad Scyllacium (vel PP. vel Vicarium Ponticæ.) Forte & ibi PP. *lex 1. de Veteranis:* emendata ſubſcriptione.

Data Cyzico Anno D. 368. vel potius 370. Valentis *l. 17. quorum appellat.* ad Modeſtum PP.

Data (id eſt PP.) Cyzici *d. l. 7. de murilegulis.* ad Filematium Com. S. L. vbi male *Cilicia* editum.

D

DAMASCVS: Scripta Conſulari Phœnices Damaſco Anno D. 380. Theodoſii Magni *l. 9. de filiis milit. apparit.* & *l. 83. de Decurionib.* quo tempore Theodoſius Theſſalonicæ erat. Data (id eſt propoſita) Damaſci, de Phœnices templis, *l. 16. de Paganis.* Anno D. 399.

DAPHNE: Palatium Daphnenſe, *l. 2. de Aquaductu.*

Aquæductus qui Palatio Daphnenſi vſum aquæ præſtabat, *d. l. 2.* quæ data eſt Antiochiæ.

Lucus Daphnenſis, & cupreſſus in eo: Priuato cupreſſos inde exſcindere ius non fuit. Alytarchæ tantum Vrbis Antiochiæ vnam exſcindere datum, pluresque inuicem in eo plantare *l. 12. de iure fiſci:* quod poſtea abrogatum *l. 2. Cod. Iuſt. de cupreſſis ex luco Daphn. exſcind.*

DELPHVS: Curia Delphorum *l. 4. de Spectaculis.*

DINVMMA in Rhetia, vel in Campis Caninis: Conſtantius Meſiatenſi digreſſus ibi conſtitit Anno D. 355. vbi data tum ab eo *l. 8. de exactionib.*

DOCIMENVM (Phrygiæ) vide *Itiner. Peutinger.* Vnde Docimenum metallum, *l. 9. 11. de indulgent. crimin.* vbi iungitur Proconenſi & Troadenſi.

DORILAVM (Phrygiæ) Pro *Doride*, in ſubſcriptione *l. 4. de erogat. mil. ann.* quæ data ad Helpidium (PP. Orientis) repono Dorilao, quæ Phrygiæ ciuitas erat. Niſi ea *Doris* eſt in Macedonia.

DOROSTORVM, vel Doroſtolum, data ibi Valentis lex Anno D. 367. *l. 1. de iure fiſci:* & *l. 14. de ſuſceptoribus*, data ad Com. R. P.

E

EMESA: Data Emeſæ a Conſtantio Anno D. 338. *l. 25. de Decurionib.* In Syria Phœnice, Arabiæ vicina, vide Chronicon noſtrum *eius anni*, illi *l.* & anno appoſitum.

EMONA: Pannoniæ ciuitas Plinio, Ptolemæo, Zoſimo *lib. 5. cap. 29.* inter Pannoniam ſuperiorem & Noricum. Data Emonæ a Valentiniano Sen. qui ibi e Pannonia in Italiam, Aquileiam pergens, conſtitit, Anno D. 364. *l. 2. de auro coronario*, ad Mamertinum PP. vide Chronicon noſtrum *eius anni.*

EPIFANIS ordo *l. 21. de erogat. mil. ann.*

EVDOXIOPOLIS: ſeu Eudoxiopolitana ciuitas. Ciues eius patriam ſuam Arcadio obtulerunt Anno D. 404. (vt de Eudoxiæ ſcilicet nomine deinceps nominaretur) *l. 42. de operibus publ.*

Ergaſteria in ea ciuitate erant, *d. l. 42.* quæ ab aliis peti vetita *d. l. 42.* Sub PP. Orientis conſtituta *d. l. 42.* conſtitit ibi Theodoſius Iun. Anno D. 416. vbi datæ ab eo *l. 182. de Decurionib.* & *l. 23. de pœnis: l. 4. Cod. Iuſt. de ſacroſ. Eccl.* Anno D. 423. vbi data ab eo *l. 61. de hæreticis: l. 2. de præd. & mancip. Curial.*

F

FLAVIA FENESTRI (reſcribendum Faneſtri) Metropolis, vt videtur Piceni: & quidem Annonarii Ideo allegata IV. Kal. Maii Anno D. 365. Flauia Feneſtri in Secretario *l. 5. de pactis*, quæ inſcribitur Valentiniano Conſulari Piceni.

FLO-

FLORENTIA: Metropolis Tuſciæ (Aononariæ) vt videtur. Ibi certe Anno 366. Valentiniani *l. 8. de accuſat.* quæ ad Correctorem Tuſciæ data eſt, Accepta dicitur.

FORVM FLAMINII: Theodoſius Magnus Roma Mediolanum tendens ibi conſtitit Anno D. 389. vbi tum data ab eo *l. 5. de Quæſtionib.* ad Tatianum PP.

G.

GENERASTVM: Propoſita Generaſto lex Conſtantini Magni data Anno D. 326. ad Dracilianum (Agentem vices Præfecti Prætorio, ſimul & Palæſtinæ Conſularem, vt probo ad *l. 1. de vſuris:*) puta *l. 1. de hæreticis.*

GIFYRA: Data Giſyræ a Conſtantio, vbi tum conſiſtebat, *l. 12. de Prætoribus*, ad Senatum, Anno D. 361. cuius loci ſubſcriptio ſupplenda in multis legibus, quæ illi ſociandæ ſunt.

H.

HADRIANOPOLIS: Imperatores ibi quandoque conſtitere. Ideo datæ Hadrianopoli leges Valentiniani & Valentis, qui ibi conſtitere Anno D. 364. *l. 5. de re militari: l. 9. de exactionib. l. 58. de Decurion. l. 8. de cohortal. l. 10. de nauicul.* Theodoſii Magni, qui ibi conſtitit Anno D. 380. *l. 21. de operibus public.* A. D. 381. *l. 10. de tyronibus.* A.D. 394. *l. 23. de hæreticis.*

HADRVMETVM: Acceptæ leges Hadrumeti, quæ ad Proconſules & Vicarios Africæ datæ ſunt: *l. 1. de pœnis: l. 2. de appellat. l. 1. quorum appellat. l. vlt. de fide & iure haſtæ:* vt & *l. 10. de iure fiſci:* in ſubſcriptione. Dat. pro Prop. vel Acc. Dat. (id eſt reddita) Hadrumeto Anno D. 365. *l. 10. de iure fiſci:* ad Vicar. Africæ.

PP. Hadrumeto lex data ad Probum PP. *l. 2. de Princip. Agent. in reb.* A. D. 380.

Dat Hadrumeti *l. 19. Cod. Iuſt. de procuratorib.* ad Concilium Prouinciæ Africæ.

Coloniæ Adrimitinæ (loco *Colonia Agrippina*) data, id eſt, reddita conſtitutio Conſtantini Magni Anno D. 332. quæ diſcerpta in duas leges, puta. *l. 1. de liberis*, & *l. 3. de inoffic. teſtam.* ad Concilium Bizacinorum.

HELIOPOLIS: Propoſita ibi, vel Dat. *l. 4. de maternis bonis:* & *l. 8. Cod. Iuſt. qui admitti ad b. p.* quæ datæ ad Diœceſium (Com. ſcilicet Orientis.)

HEMONA: vide *ſupra Emona.*

HERACLEA vel Heraclia (alia Vrbs Macedoniæ, alia Thraciæ) Imperatores ibi ſæpe conſtitere: Ideo Datæ ibi leges.

Conſtantini M. A. D. 315. *l. 1. de actorib. & conductorib.* A. D. 326. *l. 1. ad L. Iul. de adulter. l. 2. de cuſtod. reor. l. 13. de appell.* (hæc lex ad alium annum pertinet, forte ad Annum 327. vel 329.) A.D. 329. *l. 17. de Decurion.* Retraho etiam huc *l. 13. de appellat.*

Valentis Anno D. 365. *l. 8. de re militari:* vbi Dat. Heracleæ pro Reddita ad Comitem & Magiſtrum militum.

Theodoſii Magni Anno D. 381. *l. 85. 86. 87. de Decurionib. l. 2. de his, qui cum diſp. l. 6. de ſepulch. viol. l. 3. de fide Cathol.* A.D. 384. *l. 8. de Palatinis: l. 106. de Decurionib. l. 1. de expenſ. ludor. l. 11. de murilegulis: l. vnic. Cod. de Senatuſconſultis.* A.D. 386. *l. 2. de Spectaculis:* (forte ad Annum D. 394.) 394. *l. 18. de cohort. l. 12. de ſcenicis.*

Theodoſii Iun. A. D. 4 6. *l. 11. de indulgent. debitor.* vide *Chronicon Alexandr.*

HIERAPOLIS, vel Hieropolitana ciuitas, vt *l. 8. de Cenſitorib, l. 2. de venat. fer.*

In Eufratenſi Prouincia *d. l. 2. de venat. ferar.* vide & Ammianum Marcellinum, *l. 14. c. 8.*

Per eam ciuitatem feræ ad Comitatum, Conſtantinopolim a Duce transmiſſæ, tranſibant, *d. l. 2.*

Legati ab Hierapolitana ciuitate ad Arcadium miſſi, &c. *l. 8. de Cenſitorib.*

Datæ ibi leges variæ, ab Imperatoribus, qui ibi aliquando conſtitere: Conſtantii Anno D. 343. *l. 35. de Decurion. l. 1. de Leuonib.*

Anno D. 347. *l. vnic. de bonis militum.*

Anno D. 360. *l. 6. de erog. mil. ann.* vide Ammianum Marcellinum, *lib. 14. cap. 7. lib. 21. cap. 13.*

Valentis A. D. 365. *l. 19. de Epiſcop.* A. D. 368. *l. 3. Cod. Iuſt. de defenſor. ciu.* niſi ad Annum D. 370. referantur.

Anno D. 370. *l. vnic. de iure Italico: l. 6. de tyronibus: d. l. 19. de Epiſcopis: & d. l. 3.*

Anno D. 377. *l. 3. de fiſci debitoribus:* & *l. 3. de milit. veſte: l. 1. de Senatorib. & glebali collat.* qua *lege 3.* Oſdroënæ, Iſauriæ, & Orientis Prouinciarum mentio fit.

Propoſitæ Hierapoli Anno D. 319. Conſtantini Magni *l. 1. de Numerar.* data ad Leontium PP.

HISPALIS: Accepta Hiſpali Conſtantini Magni *l. 5. de ſponſalibus*, quæ data eſt Anno 336. ad Vicarium Hiſpaniarum, & Accepta XIV. Kal. Maii. Vnde apparet eam Hiſpaniarum metropolim fuiſſe, quod probatur ex Auſonio: vide quæ ad *eam leg.* noto.

I.

ICONIVM: In Aſiana Diœceſi *lex 3. de fide Catholica.* Epiſcopus Iconienſis, Amphilochius A. D. 381. *d. l. 3.* vide Sozomenum *lib. 7. c. 9.*

K.

KARTHAGO: Splendidiſſima dicitur a Conſtante *l. 27. de Decurionib.*

Prouincia Karthago *dicta l. 7. de Decurionib.* ab eius metropoli. Sic & Sext. Rufus in breuiario, *ipſa vbi Karthago eſt Proconſularis* (quanquam & huius loci alius ſenſus eſſe poteſt) & Suidas. Vide hæc plenius ſupra *voc. Afr. Prouinc. Prouincia Karthaginenſis.*

Curia Karthaginenſis *l. 176. de Decurionib.* ſeu Senatus *l. 27. de Decurionib.* ſeu ordo ciuitatis Karthaginis. Ad quem ſcripta *l. 32. de appellat. l. 15. quorum appellat. lex 41 de Decurionibus.*

Capitolium Karthagine *l. 34. de annona & trib.* Mentio eius quoque apud Cyprianum *epiſtola 55. ad Cornelium, & lib. de lapſis, cap. 6.* In hoc inferebatur aurum, quod tributi nomine a poſſeſſoribus collatum, *d. l. 34.*

Concilium Prouinciæ Africæ Karthagine habitum: vt docet cum inſcriptione iuncta ſubſcriptio *l. 15. de appellat.* & *l. 2. quemadm. mun. ciuil.*

Exactores per Africam ordinati Karthagine in Secretario, populo admiſſo, conſtituto tempore *l. 20. de exactionibus.*

Corporati Karthaginis *lex 24. de annona & tributis.*

Forum: Propoſita in foro Karthagine ſub programmate Proconſulis *l. 41. de hæreticis.*

Frumentum Karthaginenſe: de eo, *titulo 25. lib. 14.*

Ludi Karthagine a Sacerdotibus Africæ exhibiti, *l. 145. 176. de Decurionibus: lex 10. de Paganis.*

Ad eos conueniebant, ex aliis Prouinciis & Ciuitatibus Sacerdotes.

Ne illi ſuas Prouincias & ciuitates deſtituerent dio, conſtitutum, vt ludi illi a Sacerdotibus ſuo tempore ſeu die implerentur.

Deinde, vt poſt ludos editos intra quinqne dies Sacerdotales quique ad ſuas ciuitates redirent, *l. 176. de Decurionib.* & *l. 20. de Paganis.*

Tribunus volnptatum Karthagine, *l. vltim. de ſcenicis.*

Sedes ea Proconſulis Africæ: vt diſerte docet *l. 32. de annona & tribut.* & *l. 20. de exactionib.* Saluianus *lib. 7.*

Hinc & quæ leges ad Proconſulem Africæ datæ ſunt plures, Acceptæ Karthagine dicuntur, *l. 3. 10. quorum appellat. l. 1. de concuſſ. aduoc. l. 9. de murilegulis: l. 9. de Decurionib. l. 1. de itiner. mun. l. 9. de ſcenicis: l. 2. de famoſis lib.*

Vicarii item Africæ: hinc & leges ad eum datæ ibi Acceptæ, *l. vnic. de parricidio: l. 24. de Decurionib. l. 13. de annona: l. 1. de indulgent. debitor. l. 9. de exactionib. l. 1. de famoſis lib. l. 9. de metatis.*

Magiſtri etiam rei priuatæ Africæ: ibi enim accepta quoque *l. 1. de conlat. fund. patrimon.* quæ ad eum data eſt. Comitis Africæ, *l. 15. de Decurionib.*

Acceptæ item vel Propoſitæ leges Karthagine ad Africam pertinentes: Quæ datæ ſunt

ad Afros *l. 2. de cohortalib.*

ad Præfectum Prætorio: ſub cuius diſpoſitione erat Africa; puta *l. 2. 7. de luſtrali conlat. l. 8. de exactionib. l. 13. de extraordinar. l. 1. de excuſat. artif. l. 6. de naucular. l. 88. de Decurionibus: l. 8. de Legatis:* (vbi male inſcriptus *P. V*) *l. 5. de Iudæis: l. 1. ne Chriſt. mancip. l. 1. Cod. de naturalib. lib.*

ad Comitem S. L. *l. 39. de appellat.* quæ de Comite ærarii, id eſt, de Comite largitionalium titulorum per Africam agit.

ad Proconſulem Africæ *l. 1. de extraordinar. l. 2. de famoſis lib. l. 9. de Decurionib. l. 9 de murilegulis:* (vt exiſtimo) *l. 9. de ſcenicis: l. 3. & 10. quorum appell. l. 41. de hæret.*

ad Vicarium Africæ *l. 24. 84. de Decurion. l. vnic. de parricidio: l. 1. de famoſis: l. 9. de exactionib. l. 13. de annona & trib.*

ad Eucherium (vel Proconſulem vel Vicarium) *l. 9. de murilegul.*

ad Concilium Prouinciæ Africæ *l. 15. de appell. l. 2. quemadm. mun. ciuil.*

ad Tribunum voluptatum *l. vltim. de ſcenicis.*

Textrina Principis ſeu Gynæceia Karthagine *l. 9. de murilegulis: l. 24. de annona & trib.* vide quoque *Notitiam Imperii.*

Aurum & argentum a poſſeſſoribus per Africam Prouinciam in Vrbe Karthaginenſi inferri oportebat, *l. 32. 34. de naucul.*

L.

LAODICEA (Phœniciæ.) Conſtantius ibi conſtitit A. D. 339. vbi data ab eo *lex vltim. Cod. Iuſt. qui admitt. ad bon. poſſ* forte & *l. 15. Cod. Iuſt. de teſtam.* adde & *l. 21. Cod. Iuſt. de Legatis.*

LAODICEA (Syriæ.) In Orientis partibus (diœceſi) ea fuit *l. 3. de fide Cathol.*

Epiſcopus Laodicenſis Pelagius *d. l. 3.* vide Sozomenum *lib. 7. cap 9.*

LASTRONA. Data ibi Conſtantini Magni Anno D. 326. *l. 1. Cod. Iuſt. de hered. decurionum.*

LAVRENTVM *Societas* conſortiumque *l. 46. de curſu publ.* quæ data Anno 385.

LAVRIACVM (forte in Batauia) Data ibi a Conſtante Anno D. 341. *l. 1. de Tabulariis,* quæ repetitur *l. 31. de Decurionib.* ad Catullinum PP.

LVCERATA (in Gallia Circumpadana,) Data ibi a Valentiniano Sen. Anno D. 365. *l. 2. de paſcuis.*

LVGDVNVM: vide *ſupra Lugdunenſis Prouincia.*

Conſtantius Imp. ibi poſt Magnentium penitus deuictum conſtitit Anno Domini 353. vbi & ab eo tum data *l. 2. de indulg. crimin.*

M.

MAGONTIACVM, vide *infra Mogontiacum.*

MAMPSYSTA (quæ alias Mompſiſtea, Mopſueſtia, Mompſueſtia) in Cilicia, Iouianus Imp. ibi conſtitit, vnde data ab eo Anno D. 363. *l. 1. de conlat. donatar.* vide Ammianum Marcellinum, *lib. 25. cap. vltim.* & *Commentarium ad d. l. 1.*

MANTENRVM (in Gallia) Valentinianus Imp. ibi conſtitit Anno D. 366. vbi data tum ab eo *l. 11. de vſurpatoribus,* ad Florentium Com. S. L.

MARCIANOPOLIS: Epiſcopus Marcianopoleos Marmarius (Martyrius, Sozomenus *7. cap. 9.*) ſub Theodoſio Magno Anno Domini 381. *l. 3. de fide Cathol.*

Acc. Marcianopoli Valentis lex data ad Comitem S. L. puta *l. 1. de veſtib. oloueris.*

Datæ leges Marcianopoli ab Imperatoribus, qui ibi conſtitere.

Conſtantini Anno. D. 332. *l. 4. de ſponſalibus.*

Valentis Anno D. 367. *l. 1. ſi Curialis relicta ciu. l. 1. de equorum conlat.*

Anno D. 368. *l. 4. de murilegulis: l. 2. de tyronib. l. 2. de milit. veſte: l. 2. de patrocin. vicor. l. 35. de appellat.* Forte & ad hunc annum referenda *l. 8. de famoſis lib.*

Anno D. 369. *l. 7. de falſa moneta: l. 15. de erogat. mil. ann. l. 11. de petitionib.* vide Ammianum Marcellinum, *lib. 27.*

Anno D. 373. *l. 3 de appellat. l. 10. 11. de accuſat.* forte & *d. l. 8 de famoſis.*

Acc. Marcianopoli Anno D. 369. Valentis *l. 1. de veſtib. oloueris,* quæ data eſt Nebioduni ad Archelaum Com. S. L.

MARTIATICVM; Quid ſi *Mantiaticum,* vt ſit *Manheim?* (in Gallia) Valentinianus ibi conſtitit Anno D. 369. vbi data tum ab eo *l. 6 de metallis,* ad Probum PP. indeque digreſſus Altamripam.

MEDIANA Suburbanum Naiſſi indicari videtur in ſubſcriptione *l. 13. de operibus publ.* ad Ducem Daciæ Ripenſis: vt & forte *l. 8. de iure fiſci.*

MADIOLANVM: Imperatores ibi ſubinde conſtitere. Conſtantinus Magnus Anno D. 313. vbi data tum ab eo *l. 1. de bonis vacantibus.*

Anno D. 326. vbi data ab eo *l. 3. de falſa moneta.* Et rurſum Roma digreſſus, vbi data *l. 1. unde vi.*

Conſtans Anno D. 340. vbi data tum ab eo *l. 1. de ſepulchr. viol.*

Anno D. 346. quo data ab eo *l. 6. de annona & tribut. l. 42. de Decurionib.* (quæ leges male referuntur ad A. D. 354.)

Anno D. 348. quo data ab eo *l. 2. ſi petit. ſocius.*

Conſtantius Anno D. 352. quo data ab eo *l. 5. de infirm. his, quæ ſub Tyrann.*

Anno D. 354. vide *ſupra* Anno D. 346.

Anno D. 355. quo data ab eo *l. 2. de his, qui per metum: l. 6. Cod. Iuſt. qui teſtam. l. 2. de Piſtorib. l. 43. de Decurionib. l. 1. de curioſis: l. 2. de Iuriſdict. l. 1. de Legatis: l. 6. de famoſis lib.*

Anno D. 356. *l. 2 de Legatis: l. 6. de Paganis: l. 2. de bonis proſcript. l. 8. 9. de Prætorib. l. 13. de Epiſcopis.*

Anno D. 357. *l. 4. 5. de maleficis: l. 1. de operibus publ. l. 7. 8. de extraordinar. l. 2. de curioſis: l. 3. de cenſu: l. 4. de ſepulcr. viol. l. 8. 9. de curſu: l. 7. de Iudæis: l. 5. de diuerſ. reſcr. l. 14. de Epiſcopis.*

Valentinianus Sen. Anno D. 364. vbi data ab eo

tum

tum *l. 2. 3. de domeſtic. l. 32. de appellat. l. 6. de bonis proſcriptor. l. 62. de Decurionib.*

Anno D. 365. *l. 14. 15. de operibus public. l. 11. de nauicular. l. 2. de prad. naute l. 2. ne quid publ. lat. l. 8. de Piſtorib. l. 1. de ſide Cathol. l 2. de exhib. reis: l. 8. de diuerſ. offic. l. 10. de petitionib. l. 2. de repar. appell. l. 3. de immun. conc. l. 9. de iure fiſci: l. 23. 24. 25. 27. de curſu: l. 1. de deſertoribus: l. 10. de cobort. l. 1. de mil. veſte: l. 4. quibus equorum vſus: l. 10. 11. 12 de annona: l. 18. quorum appellat. l. 11. de exactionib. l. 10. de numerar. l 65 67. de Decurionib. l 7. de re milit. l. 3. de muril. l. 18 de Pratorib l. 5. ad Senatusconſultum Claud. l. 2. 6. de pactis: l. 3. de calcis coctorib. l. vnic. de ſecundo lapſu: l. 2. trib. in ipſ. ſpeciebus.*

Anno D. 373. *l. vnic. ne Praſectiani.* Forte etiam *d. l. 3. de calcis coctor. & d. l. vnic. de ſecundo lapſu.*

Annó D. 374. *l. 10. de luſtrali collat.*

Gratianus Anno D. 379. *l. vlt. Cod. Iuſt. quemadm. teſt. aper. l. 5. de haret.*

Valentinianus Iun. Anno D. 380. *l. 4. 5. de ſcenicis.*

Anno D. 381. *l. 5. de bonor. cod. l. 2. de proximis.*

Anno D. 382. *l. 13. de cobort. l. vn. de ſuperindicto.*

Anno D. 383. *l. vnic. ſi per obrept. l. 3 de legit. hared. l. 95. 99. 100. de Decurion. l. 8. de cenſu: l. 5. ad l. Iul. repet. l. 5. de repar. appell l. 4. de contr. empt.*

Anno D. 384. *l. 12. de luſtrali: l. 7. de indulgent. crimin. l. 2. ut dignit. ordo: l. 6. de Palatinis: l. 44. de appellat. l. 3. de ſentent. ex peric. recit. l. 2. Cod. Iuſt. de crimine ſacril.*

Anno D. 385. *l. 5. Cod. Iuſt. de diu. reſcr. l. 54. de appellat. l. 29. quorum appell. l. 8. de indulgent. crim. l. 46. de curſu: l. 16. de extraordin. l. 6. de Iuriſdict lex 110. de Decurionib. l. 15. de cobort. l. 4. de denunciat. l. vltim. quid probare.*

Anno D. 386. *l. vltim. de ſide Cathol. l. 1. de his, qui ſuper relig. l. vnic. de petitor. & deſiſt. l. 2. de decur. V R. l. 18. de Piſtoribus: l. 13. de priuil. eorum, qui in ſ. p. l. 18. de diuerſ. offic. l. vnic. ſi de momento: l. 4. de executoribus: l. 114. de Decurionibus.*

Anno D. 387. *l. 13. de medicis: l. 4. de domeſticis: l. 48. de appell. l. 4. de Princip. Agent.*

Anno D. 388. *l. 7. de infirm. his, qua ſub Tyr.*

Theodoſius Magnus & Valentinianus Iun. ſimul. Anno D. 389 *l. 8. de infirm. his, qua ſub Tyr. l 3. de decur. V. R. l. 2. de teſtamentis: l. 4. de legit. hared. l. vltim. ne quid. publ. latit. l. 5. de denunciat. l. 17. 19. de hareticis: l. 16. de cobort. l. 3. de tutorib. l. 120. de Decurion.*

Anno D. 390. *l. 12. de Palatinis: l. 26. 27. 28. de operib. publ. l. vltim. de tutoribus: l. 4 de exhib. reis: l. 17. de accuſat. l. vltim. ad l. Iul de vi: lex 3. de fabricenſib. l. vltim. ad l. Iul. repet. l. 121. de Decurion. l. 17. de Epiſcopis: l. 18. de extraord. l. 6. de Agentibus: l. 9. Cod. Iuſt. de offic. Rectoris Prouincia.*

Anno D. 391. *l. 10. de Paganis: l. vnic. de patrib. qui filios: l. 19. de extraord.*

Honorius ferme ibi conſtitit Anno D. 395. & deinceps, niſi ſi quando Brixiam ſeſe conferret, vel Rauennam, Veronam, Patauium, Altinum, Aquileiam. Ab

A. D. 402. Rauennam prætulit Mediolano. Idem tamen ſeſe aliquando contulit Mediolanum vt

Anno D. 408. vbi data ab eo *l. 4. de indulg. debitor. l. 20. de bonis proſcript.*

Valentinianus III. ab eo nulla lex data Mediolani.

Præfecti Prætorio Italiæ ibi conſtitere: vt docet *l. 6. de cobort. l. 15. de Epiſcopis: l. 3. ne quid publ. latit.* Datæ quoque Mediolani, pro redditæ, vel Acceptæ *l. 2. de bonis maternis: l. 2. de murilegul. l. 6. de cohortalib. l. 7. de diuerſ. offic. l. 15. de Epiſcopis: l. 3. quibus equorum vſus,* quæ datæ ad Præfectos Prætorio Italiæ. Ciuitas Liguriæ Mediolanum ſub Conſulari, vide *Liguria.*

MELANTIA forte pro Valentia, vide *infra Valentia.*

MELITA: in Pontica diœceſi *l. 3. de ſide Catholica:* Epiſcopus Melitenus Otreius (Otroinus, Sozomeno *7. c. 9.*) ſub Theodoſio Magno *d. l. 3.*

MESIATENSE (in Rhætia, & ſpeciatim in Lepontiis) Conſtantius ibi conſtitit Anno D. 355. vbi data ab eo *l. 25. de appellat.* vbi ſcriptum hactenus *Meſſadenſi.*

MINTZVM: vel Mnizum: data ibi ab Arcadio A. D. 398. *l. 3. de his, qui ad Eccleſ. confug. l. 57. de appellat. l. 33. de Epiſcopis: l. 16. de pœnis:* in quarum nonnullis agitur de Comite Orientis.

MOENÆNVM *caſtrum* in Palæſtina ſub Duce Palæſtinæ, *l. 30. de erogat. milit. ann.* vide & *Notitiam Imperii.*

MOGONTIACVM (vel Magontiacum) Valentinianus Sen. ibi aliquando conſtitit Anno. D. 381 vbi tum data ab eo *l. 2. de ſcenicis:* ad Proconſulem Africæ.

Gratianus quoque Anno D. 377. vbi data ab eo *l. 46. de Decurion.*

MVRSILLVM (male Murgillum) in Pannonia: Conſtantinus Magnus ibi aliquando egit Anno Domini 315. vbi tum data ab eo *l. c. de Iudais.*

N.

NAISSVM (in Dacia) Imperatores ibi ſubinde conſtitere.

Conſtantinus Magnus Anno D. 315. vbi data tum ab eo *l. 1. de alimentis, qua inop. par. l. 1. de Centonar.*

Anno D 319. *l. vnic. de dolo malo.*

Anno D. 325. *l. 1. de ſide teſtium.*

Anno D. 329. *l. 2 de integri reſtitut.*

Anno D. 334. *l. 3. de ſide teſtium.*

Conſtans Anno D. 337. *l. 7. Cod. Iuſt. de repudiis:* vbi editum *Neſſo.*

Anno D. 340 *l. 29. de Decurion. l. 5. de petitionib.*

Valentinianus & Valens Anno D. 364. (vide Ammianum Marcellinum, *lib. 26 cap. 5.* Hinc igitur datæ ab iis *l. 3. 4. 5. 6. de Piſtorib. l. 2. de calcis coctoribus: l. vnic. de Sacariis: l. 12. de operibus publ. l. 5. 6. de pœnis: l. 8. de annona & tribut. l 1. de canone frum. V. R. l. 2. de annonis ciuicis.*

NAISIS: Accepta Iuliani lex Naiſſi, puta *lex 10. de proximis,* quæ data Antiochiæ ad Secundum PP.

NASONNACVM, vel *Naſſonacum* (in Galliis, vt videtur) Datæ Naſonnaci Valentiniani Leges aliquot Anno D. 372. *l. 12. de diuerſ. offic. l. 1. de off. Praſect. Prat. l. 4. de bonor. codicill. l 1. de Quaſtor. l. 1. de Magiſtr. Scrin. l. 1. de Comitib. l. 21. de Pratoribus.*

NEMASIA, *Nemay,* prope Remos (in Gallia) Data ibi a Valentiniano Anno D. 367. *l. 3. de ponderator.* ad Dracontium (Vicarium Africæ.)

NICEA, ſeu *Nicea.* Imperatores ibi quandoque conſtitere. Conſtantinus Magnus Anno D. 325. vbi data ab eo X. Kalend. Iun. *l. 3. de diuerſis reſcript.* (ibi haberi cœpit pridie eius diei, quo hæc lex data, hoc Anno Concilium Nicænum, cui & Conſtantinus interfuit.) Arcadius: vbi data ab eo Anno D. 398. *lex 14. de Numerariis.*

Anno D. 405. *l. vlt. de vſuris.* Ideo ibi ab eo datæ, quas ad hunc Annum retraho, leges, vide *Chronol.*

NICOMEDIA: Imperatores ibi ſæpe conſtitere Anno D. 326. *l. 1. quemadm. mun. ciuil.*
Anno D. 328. *l. vnic. de menſis olear.*
Conſtantini Magni victoria de Licinio apud Nicomediam *l. 1. de Veteranis.*
PP. Nicomediæ Conſtantini Magni leges Anno D. 325. *l. 4. de accuſat.* quæ data ad vniuerſos Prouinciales: & ibi *PP.* pro *data:* vel certe & PP. & data eodem loco. Ad eundem annum refero *l. 15. Cod. Iuſt. de teſtam. mil.* ab A.D. 334.
A. D. 326. *l. 2. ad l. Iul. de adulter.* quæ data ad Euagrium PF. P.
Iulianus, vbi ab eo data Anno D. 362. *l. 8. de erog. mil. ann.*
Valentinianus Sen. vbi ab eo data forte Anno D. 364 *l. 17. de curſu publ.* vbi hodie ſcriptum *Med.*
Anno D. 367. *l. 16. de annona & trib.* ad Dracontium (Vicarium Africæ.) vbi Nicomedia alia a Bithynica, inque Gallia Belgica quærenda, (forte *Nicro medio.*)
Arcadius: vbi ab eo data Anno D. 397. *lex 32. de Prætoribus.*
Theodoſius Iun. Anno D. 326. vbi tum ab eo datæ *l. vltim. de Legatis: l. 21. 22. 23. de diuerſis officiis.*
Apud Nicomediam Veterani quidam a Conſtantino Magno miſſionem meruere, quibus & certa per Edictum indulſit, vt ipſe teſtatur *l. 1. de Veteranis:* vide Chronicon noſtrum & dicta ad *eam leg.*
Ad Edictum Chalcedonenſium, & Nicomedienſium (ita mallem, quam Macedonienſium) Conſtantini Magni *l. 3. de extraordin.* accepta Anno D. 324.

NICOPOLIS. Data ibi Anno D. 335. *l. 4. Cod. Iuſt. de offic. Rectoris Prouinc.* ad Periclem Præſidem. Quænam ea ſit, diſquiro in *Chronologia h. a.*

NIZIBIS, *vel Nizebis.* Data ibi a Conſtantino Imp. Anno D. 345. *l. 5. de exactionib.* vide *Chronicon noſtrum.*

NOVIODVNVM, (vel Nebiodunum *l. 1. de veſtibus oloueris.*) Data ibi a Valente Anno D. 369. *l. 1. de veſtibus oloueris: l. 2. de fiſci debitor* quæ datæ ad Com. S. L. & Acc. Marcianopoli, vide Ammianum Marcellinum, *lib 27. cap. 4.*

NYSA in Pontica diœceſi *l. 3. de fide Cathol.* Epiſcopus Nyſſenus Gregorius Anno D. 381. *d. l. 3. de fide Cathol.* Sozomenus *7. c. 9.*

O.

OPITERGIVM ciuitas eiuſque territorium indicatur *l. 2. ne opera a conlatorib.* Anno D. 350. In Venetia Prouincia erat, *d. l. 2.* Pontis Liquentiæ reparationi obnoxia *d. l. 2.*

OSTIA Panis Oſtienſis: de eo eſt *tit. 19. lib. 14.* vide & *l. 1. & 4. in fin. de canone frum. V. R.*

P.

PARISIIS. Valentinianus Sen. ex Italia in Gallias, quas Alamanni tum poſt Iuliani cædem vaſtabant, profectus, fuit Pariſiis Anno D. 365. menſe Octobri, Nouembri, Decembri: vide & Ammianum Marcellinum, *lib. 26. cap. 5.*
Itaque datæ eo Anno ex hac Vrbe ab eo tres leges: puta *l. 13. de annona & tribut. l. 3. de metallis: l. 11. de numerar.*
Inde Valentinianus Remos progreſſus. Marcellinus *loc. cit.*

PATAVVM. Valentinianus Iun. Anno D. 382. conſtitit Patauii, vbi data ab eo *l. vnic. de Medic. non inual. l. 3. de proximis:* & A. D. 383. *l. 3. de Apoſtatis: l. 14. de accuſat.* Honorius ibi quoque fuit Anno D. 397. vbi data ab eo *l. 13. de tyronib.* Anno D. 399. vbi datæ ab eo *l. 1. de religione: lex 17. 18. de Paganis.*

PATAVIO, (Pœtauio) Data a Valentiniano A. D. 372. Patauione *l. 78. de Decurion.* ad Probum PP. vbi diſquiro quænam illa ſit.

PHILLIPPIS data a Valentiniano & Valente, qui ibi tum conſiſtebant Anno D. 364. *l. 11. de operibus publicis.*

PHILIPPOPOLI data a Valentiniano & Valente, qui ibi conſiſtebant Anno D. 364. *l. 19. de curſu:* ad Symmachum P. V. *l. vnic. de Equeſtri dignit.* ad *Mamertinum* PF. P.

PORTVS *Vrbis Romæ:* de eo *l. 2. 4. de can. frum V. R. l. 12. de operibus publicis: l. 3. de calcis coctorib. tit. de ſaccariis Portus Romæ: lex 4. vltim. de nauicular.*
Eo canon Vrbis Romæ ſubuehebatur a nauicularìis *d. l. 4. & vltim. de nauicular.* ex Africa, *d. l. vltim.* ex Hiſpania *d. l. 4.* vt & a priuatis *l. vnic. d. tit. de ſaccariis.*
Horrea itaque in eo erant fiſcalia, *l. 12. de operibus publicis: l. 4. de canone frum. V. R.* cellulæque, quæ piſtorio iure retinebantur, *d. l. 4.* Quæ *horrea Portuenſia* ideo dicta: vnde *tit. de patronis horreorum Portuenſium.* In quibus ſcilicet canon Vrbis Romæ condebatur: vnde & Condita Portuenſia *l. 9. de Suariis.* Quorum etiam horreorum Patroni quidam erant, de quibus *d. tit. de patronis horreorum Port.* & menſores quoque ibi erant, qui pariter inde menſores Portuenſes dicti *d. l. 9. de Suariis.*
Erant & ibi *Caudicarii*, qui a Portu annonam Romam ſubuehebant, *l. 2. de Piſtorib. l. 9. de Suariis: l. 1. de canone frum. V. R.*
Erant & *Saccarii*, qui ſcilicet aduentitias ſpecies ſeu omnia ad Portum etiam a priuatis aducta in horrea comportabant: de quibus *tit. 22. lib. 14. de Saccariis.*
Erat & in hoc Portu *Pharos*, ad dirigendum nauiculariorum curſum *l. 3. de calcis coctorib.*
Ad huius vtriuſque vſum ſiue reparationem Terracinenſes certum calcis canonem præſtabant, *d. l. 3.*
Erant hæc omnia ſub cura Præfecti Vrbis, *l. vltim. de nauicul. l. vnic. de Saccariis: l. 42. de operibus publ.* & Præfecti annonæ *d. l. vltim. de nauic.* qui canonis frumentarii inſpiciendi cauſa eo ſe quandoque conferebat *d. l. vltim. de nauic. l. 2. de canone frum. V. R.* (vide & Sidonium Apoll. *lib. 1. epiſt. 10.*) Imo & Præfectus Vrbi ipſe *d. l. vltim.* vide & exemplum Tertulli apud Ammianum Marcellinum, *lib. 19. cap. 10.*

PRVSIAS oppidum Bithyniæ, *l. 119. de Decurionib:* de hac præter alios, vide & Memnonem *in Excerptis apud Photium Cod. CCXXIV.* De hac ciuitate doctiſſime diſputauit Cellarius *Geograph. Veter. pag. 242. 243. Tom. 2.*

R

RAVENNA. Conſtantius ibi conſtitit A. D. 353. vel 354. Ibi data tum ab eo *l. 40. de Decurionibus.*
Data (pro reddita vel Acc.) Anno D. 368. Valentiniani Sen. *l. 66. de Decurion.* ad Rufinum PP.
Data (pro reddita vel Acc.) Rauennæ A. D. 378. Gratiani *l. 2. Cod. Iuſt. de aduoc. diu. iudiciorum* ad Antonium PP.
Honorius ibi conſtitit primum Anno D. 399.

Ibi

ibi tum data ab eo *l. 15. de Paganis*: dein A. D. 400. vbi data tum ab eo *l. 35 de Epiſcopis*: *l. 37. de hæretic. l. 10. de indulgent. criminum*: *l. 3. de conlat. donat. l. 27. de annona & trib.* & deinceps ferme ab Anno Domini 402. vide *Chronologiam*.

Valentinianus III. ab Anno Domini 425. vide *Chronologiam*.

REGIVM in Italia (& quidem in Bruttiis.) Sedes Correctoris Lucaniæ & Brittiorum. Ideo Acc. Regio, leges ad eum datæ: puta *l. 1. de filiis mil. appar. l. 1. de relation.* cui iungenda *l. 1. de appell.* vide & Olympiodorum *apud Photium Cod. LXXX.*

REGIVM prope Conſtantinopolim. De hoc accipio ſubſcriptionem *l. 5. de contrahend. empt.* quæ Theodoſii Magni eſt & Accepta dicitur *Regio* Anno D. 384. dataque ad Cynegium PP. Orientis. Et *l. 35. de operibus publicis*, quæ data ad C.ſarium PP. Orientis, dicitur *PP. Regio*. De hac eadem accipio & Hieronymi locum *epiſt. ad Euagrium*.

REMI. Valentinianus Sen. ibi, Pariſiis progreſſus propter Alemannos Gallias vaſtantes, conſtitit Anno D. 366. Datæ ideo eo Anno ibi ab eo *l. 9. de diuerſ. offic. l. 1 de poſtliminio*: *l. 15. de annona & trib. l. 1 de canone frum. V. R. l. 8 & 9. de accuſat.* Et Anno D. 367. *l. 4. de metallis*: *l. 13. de ſuſceptorib.* (in quibus duabus ll. male hactenus editum *Rom.* loco *Rem.*) *l. 9 10. de re militari*: *l. 4. de præd. nauic. l. 3. de indulgent criminum*: in *hac leg.* pariter editum, *Rom.* pro *Rem.*) *l. vlt. de aduoc. fiſci*: *l. 5. de cenſu*: *l. 4. de Suariis*: *l. 10. de pœnis*. His adde & *l. 3. ad L. Cornel de falſo*, vbi perperam habet ſubſcriptio *Dat. Tren.*

REAVA: Valentinianus Sen. R bore fuit (prope Baſilicam) teſte Ammiano Marcellino *lib. 30. cap. 3.* Quare ibi data ab eo Anno D. 374 *l. 33. de curſu publ.* ad Conſtantium, vbi vide quæ dixi.

ROMA. *Vrbi*, pro Roma *l. 5. 9. 14. de Senatorib. & gleb. collat. l. 3. de Prætorib. l. vnic. de Equeſtri dignit. l 2. de priuil. corp. V. R. Rubrica, de mancip. æterni Vrbis*: *l. 1. in princ. de ſtudiis liberalib. V. R. l. 19. de operibus publ.*

Vrbs Roma: *l. 3. de pœnis*: *l. 4. 7. 11. de Prætor. l 2. de ſepulcr. viol. l 2 de naufragiis*: *Rubrica de decuriis Vrbis Romæ*: *Rubr* & *l. 4. de priu. corpor. V R. l. 3 de Suariis*: *Rubric. de calcis coctorib. V. R. l. 11. de operibus publ. l. 2. de gladiatoribus.*

Æterna Vrbs *l. 14. de tyronib. l. 10. de pœnis*: *l. 18. de annona*: *l. 2. tributa in ipſis ſpeciebus*: *l. 3. de decuriis V. R. l. 2. 3 de priu. corpor. V. R. l. 19. de Piſtorib l. 6. de Suariis*: *l. 1. de calcis coctorib. l. vnic. de ſaccar. Portus Romæ*: *l. 11. 12. de operibus publ. l. 14 de tyronib.*

Æternabilis Vrbs *l. 3. de conlat. donatar.*

Auguſta ciuitas Roma, *l. 27. de operibus publ.*

Inclyta Vrbs Roma, *l. 19 de operibus publ.*

Maxima Vrbs Roma, *l. 2. de feriis.*

Patria communis *l. 14. de Senatorib. & gleb. collat. l. 21. de Prætorib.*

Sacra Vrbs *l. 3. de habitu, quo uti*: *l. 2. 3. de canone frum. V. R.*

Sacratiſſima Vrbs *l. 5. 9 de Senator. & gleb. collat. l. vltim. de teſtimonial. l. 35. de nauicular. l. 5 de decuriis V. R. l. 12. de Piſtorib. l. 5. de habitu quo uti*: *l. 53. de hæretic.*

Venerabilis Vrbs *l. 49. de appellat. l. vltim. de nauicul. l. 4. de calcis coctoribus*: *l. 2. de habitu*: *l. vnic. quibus milit. ad Vrbem*: *l. 4. de canone frum. l. 5. de Scenicis*: *l. 2. de Equis Curulib. l. 17. de Piſtoribus.*

Veneranda Vrbs *l. 62. de appellat. l. 30. de nauic. l. 5. de canone frum.*

Maieſtas propria Vrbi Romæ tribuitur ab Honorio *l. 3. de conlat. donat.* Eunapius etiam *Rerum* Dominam appellat, *in Vit. Porphyr. pag. 15. Edit. Commelin.*

Vetus Roma dicta ad differentiam Conſtantinopoleos, quæ *noua Roma* dicta, eademque cum veteri Roma prærogatiua donata *l. 45. de Epiſcopis*: vide & *can. 3.* Concil. Conſtantinop. & *d. l. 45.*

Reuerentia eius Conſtantinopoli: Romani nominis Prætura ibi inſtituta, *l. 25. 29. de Prætor.*

Centeſimum Vrbis Romæ miliarium, cum Vrbe Roma, eodemque iure ambulabat, & Italiæ opponebatur *l. 2. de integri reſtit. l. 62. de hæret.*

Italiæ & Vrbis ſolum ſeparatur, *l. 2a de tyronibus*,

de Suburbicariis, ſeu Vrbicariis regionibus ſupr. *parte 2.*

Ad populum (Vrbis Romæ ſcilicet) Datæ Conſtantini *l. 1. 2. de petitionib. l. 1. de cenſu*: *l. 2. de tyronib. l. 2. de diu. reſcript. l. 1 de iure fiſci*: *l. 15. Cod. Inſt. de fide inſtrum l vnic. de commiſſ reſc. l. vnic de infirm pœn cœl. l. 1. de rapin virginum*: *l. vnic. de mulier. quæ ſe ſeru. propr. l. vn. Cod. Inſt. de Concubinis*: *l 4 de Epiſcopis*: *l. 1 de integri reſtit. l. 22. Cod. Iuſt. de admin. tutor. l. vltim. Cod. Inſt. quando decreto*: *l. 25. Cod. Inſt. de vſuris*: *l. 9. Cod. Inſt. de precib. Imp. off*

Conſtantii *l. 6. de famoſ. libel, l. 2. de bon. proſcript. l. 4. 5 de maleficiis*: *l. 7. de extraord. l. 4. de ſepulcr. violat.*

Valentiniani Sen. *l. 8. de re milit. l. 5. de annonis ciu.*

Honorii *l. 2. de habitu*: *l. vnic. de campo Mart. l. vltim. de gladiator. l. vnic. quibus milit. ad Vrbem*: ad Senatum & populum ſimul: vide infra ad Senatum.

Lecta apud Acta Romæ; lex Conſtantii ad Felicem Epiſcopum, puta *l. 14. de Epiſcopis.*

Ærarium Vrbis Romæ, *l. 27 de operibus publ.*

Amphitheatrum, Titianum ſcilicet. Eius mentio *l. 1. de Paganis.* Tactum id fulgure ſub Conſtantino Magno *d l. 1.*

Canon frumentarius Vrbis Romæ, de eo *tit. 15. lib. 14.*

Annonæ Vrbis Romæ, *l. 18. de annona.*

Annonæ ciuicæ & panis gradilis erogatio: *l. 1. 3. 4 5. 6. de annon. ciu.*

ad Canonem Vrbicarium ex Africa pertinent, *l. 8, 13. de annona*: *l. 6. 10. 12 14 21. 24. 25. 30. 36. 37. 38. de nauicular l. 3 4 6 7. vltim. de præd. nauicul. l. 2. 3. vlt. de naufrag. l. 8. de indulg. debitorum.*

Aquæductus Vrbis Romæ, *l. 4. 5. 8. 9. de Aquæductu.*

In his Auguſta forma, quæ in Campania publico ſumptu reparata ab Honorio, *d. l. 8.* Claudia *d. l. 9.*

Conſularis Aquarum Romæ: Maximilianus *d. l. 14.* Verſennius Fortunatus *l. 1. de diu. offic.* vide *Not. Imp.* ſub Præfecto Vrbis.

Baſilica Thermarum Commodianarum Romæ. In ea allegata *l. 3. de pactis.*

Calcis præſtatio ad ſtatum Vrbis Romæ reformandum, ad mœnia ſeu opera publica: calcisque eius coctores: de hoc vide *tit. 6. lib. 14.*

Campus Martius Vrbis Romæ, de eo *tit. 14. lib. 14.* Caſus ſeu Tuguria in eo conlocare priuati vetiti, *l. vnic. d. tit.*

de Ciuitatis Romanæ iure, dignitate, & de ma-

numiſſionibus: vide *l. vnic. de manumiſſ.* & quæ dixi ad *l.vnic.de heredit. pet.*

Mater ciuis Romana, tantum a ciuibus Romanis, liberis ingratis, reuocandæ donationis ius habuit, *l. 1 de reuoc. donat.*

Clerici Vrbis Romæ, vide *tit. de Epiſcop.*

Confinia grata locorum Vrbis Romæ *l. 11. de Prætoribus.*

Corporati Vrbis Romæ. De his horumque priuilegiis eſt *tit. 2. lib. 14.* In his

Piſtores & Catabolenſes, de quibus *tit. 3. lib. 14.*

Suarii, Pecuarii, ſuſceptores vini, de quibus *tit. 4. lib. 14.*

Mancipes Thermarum Vrbis, & lignorum ſubuectioni obnoxii, *tit. 5. lib. 14.*

Calcis coctores *tit. 6.*

Curia Vrbis Romæ, id eſt, Senatus *l. 11. de Prætor.*

de Curſu publico per Præfecturam Vrbis Romæ, vide *l. 19. 22. 32. 55. de curſu.*

Decuriæ Vrbis Romæ: de his *tit. 1. lib. 14.*

Dies Iuridici & feriati Romæ, *l. 2. de feriis:* vide & *l. 7. Cod. Iuſt. eod.*

Eccleſiæ Romæ. In his lecta Valentiniani Sen. *l. 20. de Epiſcopis.* Anno D. 370.

Epiſcopi Vrbis Romæ, vide *Parat. de Epiſcopis.*

Fabricæ, vide inf. *Opera publ.*

Factiones Romæ quatuor *l. 2. de Equis Curulib.* Earum Stabula *d. l. 2.*

Fora Romæ. Aproniani. In eo propoſitæ leges, veluti de nauiculariis Honorii, *l. 29. de nauic.* Anno D. 400.

Suarium In eo proponi iubetur *l. 4. de Suar.*

Traiani. In eo propoſitæ leges: cuiusmodi vndecim hoc Codice occurrunt: datæ ad populum, ad P. V. ad Rationalem Africæ, ſi recte habet inſcriptio *l. 2. de iure fiſci*, ad Comitem R. P. Conſtantini Magni *l. 2. de petitionibus: l. 2. ad L. Corn. de falſo: l. 2. de iure fiſci.* Conſtantii *l. 3. de ſepulchr. viol.* Iuliani *l. 4. ad SC. Claud.* Valentiniani Sen. *l. 1. de priu. carp. V. R.* Valentiniani Iun. *l. 6. ad l. Iul. de adulter.* Honorii *l. 31. de petitionib. l. 4. de conlat. donatar. l. 2. de habitu quo vti: l. vnic de Campo Martio.*

Rerum Venalium *l. 10. de erogat. mil. ann.*

Atrium Mineruæ. PP. Romæ in Atrio Mineruæ Anno D. 390. *lex non patiamur, de ſtuprator ib.* quæ refertur ex hoc Codice Theodoſiano, ab auctore *Coll. legum Moſaicar. tit. 5.* inſertaque legitur *tit. ad legem Iul. de adulter.* & eadem fuit cum *l. 6. hoc Cod. Iuſt. de adult.*

Gradus Romæ: e quibus annona ciuica ſeu panis (qui inde gradilis dictus) diſtributus *l. 2. 3. 4. 5. de annonis ciuicis & pane gradili.*

Haruſpicinæ vſus Romæ ſub Conſtantino M. *l. 1. 2. de maleficis: l. 2. de Paganis:* ſub Conſtantio *l. 4. de maleficis:* ſub Valentiniano *l. 9. de maleficis.*

Horrea Vrbis Romæ, De his *l. 7. de Prætorib. l. 16. de Piſtoribus: l. 12. de operibus publ. l. 1. 2. de condiis in publ. horr. l. 24. de ſuſceptoribus* fiſcalia *d. l. 12. de operib.*

Præpoſiti horum horreorum, de his *d. l. 24.*

Prætores, qui editionis tempore abſuiſſent, Vrbis Romæ horreis quinquagena millia modiorum tritici inferre compellebantur, *d. l. 7. de Prætorib.* de eadem condemnatione, & de neceſſitudinis titulo (nam ita vocatur) vide *l. 1. & 5. eod. tit.*

Imperatores qui & quando Romæ fuerint.

Conſtantinus Magnus, ter: Quomodo & in Kal. Heruagiano tres eius *Aduentus* notati. A. D. 312. Huc refero *l. 2. de petitionib. & vltro dat.* Primus hic Aduentus Conſtantini Magni ad Vrbem Romam poſt deuictum Maxentium menſe Octubri extremo: vbi ſubſtitit & menſe Nouembri, & potiſſima parte menſis Decembris.

A. D. 315. Menſe Iulio, Auguſto & Septembri. Ibi tum data ab eo *l. 3. de appellat.* (ſi recta eſt ſubſcriptio) *l. 1. de iure fiſci.* Eodem pertinet *l. 1. de diu. reſcript.* quæ PP. Romæ dicitur.

A. D. 326. Menſe Iulio, Auguſto, Septembri. Ibi tum data ab eo *l. 3. de infirm. his, quæ ſub Tyr.* ad Antiochum Præf. Vigil. Ibidemque manſit vsque ad 9. Kal. Octobr. quo die Spoletum peruenit: vbi tum eo die data ab eo *l. 7. de hæreticis.* Eoque pertinet *Profectio Diui* notata menſe Septembri extremo in Kalendar. Heruagiano. Vide *Chron. hiſtor.* & Anton. Pagium *in Critic. ad. an. cit.*

Criſpus & Helena, vt mihi quidem videtur Romæ fuerunt: Anno D. 322. quo refero *l. 2. de indulg. crim.* Conſule Pagium *an. cit.*

Conſtantinus A. D. 357. Ibi tum datæ ab eo *l. 9. de nauicul. l. 5. de Numerariis.* De eo vide Ammianum Marcellinum, & Pagium.

Theodoſius Magnus & Valentinianus Iun. vna. A. D. 398. Ibi tum datæ ab iis *l. 18. de hæret. l. 25. de operibus publ. l. 49. Cod. Iuſt. de appellat. l. vltim. Cod. Iuſt. de ſeruis fugit. l. 9. de annonis ciuicis: l. 2. de feriis: l. vnic. de mancip. l. 11. de maleficiis: l. 5. 6. de Suariis: l. 5. de Aquaductu.*

Honorius A. D. 404. Ibi tum data ab eo *l. 65. de curſu: l. 2. de excoct. vel tranſl. ann. l. 16 17. de Iudæis: l. 4. de decur. V. R.* vide Claudianum *in VI. Coſ. Honorii* de hoc Honorii aduentu Romam: vbi error calculi eſt, cum ſcribit, intra ſæculum integrum ſeu centum annos ter tantum Imperatores Romam adueniſſe: *verſu 388.* quod verum quidem eſt de trino Conſtantii, Theodoſii, Honorii Romam intra hos 50. annos Aduentu ad hoc vſque tempus: omiſſis tribus Conſtantinianeis. Accuratiſſime hæc deducta leges apud laudatum Pagium in *Critic. ad an. cit.*

A. D. 407. Ibi tum data ab eo *l. 40. de hæreticis: l. vlt. de Veteranis.*

A. D. 408. *l. 8. de Suariis: l. 43. de hæretic. 19. de Paganis: l. vnic. de aff. Iud. ciuil.*

Valentinianus Tertius A. D. 426. Ibi datæ ab eo *l. 3. de conductorib. dom. Auguſtæ: l. 33. de petitionibus: l. 14. de Senatoribus: l. 6. de legit. hæred.*

Incolæ. Multi Romæ conſiſtentes in Africa poſſidebant *l. 13. de annona & trib.*

Iura (ſeu leges) ab ea nata *l. 2. de feriis:* vbi vide quæ notaui plura.

Locorum Romæ grata confinia, Senatoribus iucunda *l. 11. de Prætoribus.*

Leges ſeu Conſtitutiones & Edicta Acc. Romæ, quæ data ad Præfectum Prætorio Italiæ. *l. 1. de luſtrali conlat. l. 1. de indulg. crim.* (niſi ibi *PP.* pro *P. V.*) *l. 3. de executorib.*

ad Præfectum Vrbis *l. 5. de accuſ. l. 2. de Prætoribus: l. 2. de poſtulando:* vbi *Rom.* omiſſum: *l. 1. de decur. V. R.* ad Iulianum, dignitate non addita. Fuit hic ſine dubio P. V.

Vicarium Vrbis *l. 1. de Princip. Agent. in reb.*

Præfectum annonæ *l. vnic de menſis oleariis.*

Allegatæ in Baſilicis Romæ: veluti in Baſilica thermarum Commodianarum *l. 3. de pactis.*

Lectæ Romæ *l. 4. de extraordin.* In Pantheo *l. 10. de*

Digitized by Google

10. de Piſtorib. in Eccleſiis *l. 20. de Epiſcop.* in Senatu, vide infr. *Senatus.*

Miſſæ Romam *l. 1. de tractoriis:* data ad Ruſinum PP.

Propoſitæ Romæ: Idque vel loco adſignato: vt in Foris, vide *ſupra Fora:* non adſignato: quæ data ad populum, *l. 5. de cenſu:* (vnde ſupplenda ſubſcriptio *l. 1. de petitionib.*) *l. 2. de petitionib. l. 3. ad L. Iul. de adulter. l. 4. de Epiſcopis: l. 2. de habitu: l. vnic. de Campo Martio: l. vltim. de gladiatorib. l. vnic. quibus militantib. l. vnic. de infirm pœnis cælib. l. 1. de diu. reſcriptis: l. vltim. de gladiatoribus: l. 5. de annonis ciuicis.*

ad Præfectum Vrbi *l. 2 19. quorum appell. l. 3. de ſepulchr. viol. l 5. Cod. Iuſt. de dilationib. l. 1. de maleficiis: l. 8 18. 23. de appell. l. 3. ad L. Iul. de vi: l. 2. de dilationib. l. vnic. de his, qui ven. ætat. l. 2. de ſponſalib. l. vnic. de longi temp. præſcript. l. vnic. de ingenuis, qui ſemp. Tyr. l. 1. de legit. hæred.* ſi nullum ibi vitium.

ad Præfectum Prætorio (Italiæ ſcilicet) *l. 28. de appell. l. 4. de deſertor. l. 8. de fil. mil. appar. l. vltim. ad L. Corn. de falſo: l. 6. de exactionib. l. 9. de extraordin. l. 1. de integri reſtit. l. 1. ad L. Corn. de ſicar. l. 6. de deſertorib.*

ad Comitem S. L. *l. 5. de bonis proſcript. & l. 1. qui bonis ex L. Iul. cedere.*

ad Rationalem *l. 2. de iure fiſci.*

ad Vicarium *l. 3. de famoſ. libell. l. 1. de his, qui latrones: l. 25. de annona.* PP. in programmate Vari V. C. Vicarii V. R.

Data Romæ conſtitutiones ſæpe dicuntur: pro Redditæ, Acceptæ, Propoſitæ, vt *l. 1. de feriis:* (forte etiam *l. 3. de donationib.*) *l. 2. ad L. Iul. de vi: l. 1. de emend. ſeruor. l. 15. Cod. Iuſt. de fide inſtrum. l. 2. de falſa mon. l. 2. de alim. quæ inop.* (niſi ibi mendum aliquod ſubeſt) *l. 1. de pactis: l. 2. de admin. tutor. l. 1. de Suariis: l. 2. de inceſt. nupt. l. 1. de denat. l. 1. de paſcuis: l. 10. de ſuſceptarib. l. vlt. de re iudic. l. 20. de hæret.* Ita quoque Datum Romæ exemplum ſacrarum literarum dicitur *l. 43. de hæret. l. 19. de Paganis.*

Recitatæ Romæ leges, quæ datæ ad Præfectum Vrbi, vel Vicarium *l. 6. de indulg. crim. l. 3. de vacantib.* Idque in Palatio, *d. l. 3.* in Senatu, *l. 4. de Senatorib.*

Ligna ex Africa Romam deuecta ad publicas neceſſitates, *l. 10. de naucular.*

Ludi, ſpectacula, ſcenici Vrbis Romæ, *l. 1. 4. 5. 6. 7. 8. de ſcenicis: l. 1. de expenſis luder. l. 1. 2. de Equis Curulibus: l. 2. 3. de gladiatoribus: l. 1. de ſtudiis liberalib. V. R.* vide & *ſupra Factiones, infra Scenici.* vide & *titulum, de Prætoribus & Quæſtoribus:* vbi de ludis ab his ibi editis.

Magiſtratus Romæ: Iudices Romæ, *l. 11. de operibus public.* ſub P. V. *l. 3. de Prætoribus.* Nec ab Vrbe abeſſe poterant. In Vrbe Roma Magiſtratibus perfuncti, ab editionibus immunes erant, *l. 11. de Prætorib.*

Conſules, Prætores, Tribuni plebis, Senatus. His iunctim inſcriptæ leges aliquot: *l. 1. de maternis bonis: l. 19. de accuſat. l. vlt. de Iuriſdict. l. 2. de Libertis.*

Præfectus Vrbis: Præfectorum Notitiam repeto ex *Notitia Dignitatum.*

Præfecti Prætorio quoque partes aliquæ Romæ fuere.

Præfectus Annonæ: vide *eandem Notit.*

Vicarius Vrbis: vide *Notit. Dignit.*

Conſularis aquarum: vide *Notitiam prædictam.*

Magiſter cenſus.

Medici ſeu Archiatri Romæ, *l. 8. 9. 10. 13. de Medicis.* Medici populares tot Romæ quot Regiones Vrbis: & præter hos medici ſeparati, Portus Xyſti, Virginumque Veſtalium, *l. 18. de Medicis.*

Monachi intra Epiſcopatum Vrbis Romæ, *l. 20. de Epiſcopis.*

Romæ eſſe prohibiti nonnulli: proſcripti *l. 20. de pœnis:* & alii, de quibus *l. vltim. de teſtimon.*

Romæ agere iuſſi Senatores editores; neque paruo tempore ab ea abeſſe his licitum: vide *tit. de Prætorib.* ac nominatim *leg. 7.*

Natalitius dies Vrbis Romæ, feriatus, *l. 2. de feriis:* vide & Sozomenum *lib. 5. c. 16.*

Muri Vrbis Romæ, *l. 53. de hæreticis: l. 3. de Paganis.* Extra muros Templa Gentilium, quæ Conſtans deſtrui vetuit, *dicta l. 3.* Iouianus hæreticus ſacrilegos conuentus habebat: quod facere prohibitus, & in Boam inſulam relegatus, *d. l. 53.*

Opera publica Romæ, *l. 11. 12. 19.* forte etiam 48. *de operibus publ.* ſeu Fabricæ. Duo Prætores ex quinque argentum inferebant Vrbis fabricis profuturum *l. 19. de Prætorib.* puta Conſtantiniana Prætura & Flauialis.

De Paganis Romæ, *l. 1. 3. 5. 10. de Paganis.*

Pontifices Gentiles Romæ, quorum de religioſis & ſepulchris notio fuit, *l. 2. de ſepulchr. violat.*

Palatium Vrbis Romæ. Huius mentio *l. 1. de Paganis: & l. 2. de bonis vacantib.*

Suum vocat Conſtantious Magnus *d. l. 1.*

Recitata in Palatio lex data a Conſtantino Magno, Romæ tum conſiſtente, ad P. V. *d. l. 3. de bonis vacantib.*

Pantheum. Lecta in Pantheo Valentiniani *l. 10. de Piſtorib.* Anno D. 368.

Piſtrina Vrbis Romæ: de Piſtoribus, vide *ſupra Corporati.* De his *l. 3. 5. 6. 7. de pœnis.*

In ea leuiorum criminum rei condemnati quandoque ex Imperatorum præcepto, nempe cum piſtorum inopia eſſet. Et quidem per Sardiniam, *d. l. 3.* per Præfecturam Vrbanam, *d. l. 5.* in Lucania & Bruttiis, *d. l. 6. 7.* ſic vt ſub idonea proſecutione Romam mitterentur ad Præfectum annonæ, *d. l. 3. & 6.* ſub cuius diſpoſitione Piſtores erant.

Populus. Leges ad populum datæ, vide *ſupra.*

Facultates quandoque proſcriptorum, veluti Manichæorum, populo V. R. publicatæ, *l. 18. de hæreticis.*

Populo Romano adſtante, reſte, audiente, Suarii reuocati ad Suariorum obſequium, *l. 14. de Suariis.*

Priuilegium. Cum extra ordinem aliarum ciuitatum horreis, balneis, ergaſteriis, domibus, tabernis, cœnaculis quid indiceretur, Roma ad hac indictione excepta fuit, ob reuerentiam propriæ maieſtatis, *l. 3. de conlat. donat.*

Profeſſores ſeu Magiſtri Vrbis Romæ, *l. 10. de Medicis & Profeſſorib.*

Studia liberalia Vrbis Romæ: de his *tit. 9. lib. 14.* & nominatim *l. 1. illius tit.* Eo ex Africa ſtudiorum cauſa conueniebant, *d. l. 1.*

Leges Academicæ ſtudioſis ibi poſitæ, *d. l. 1.*

Regiones ipſius Vrbis *l. 8. de Medicis.*

Scenici, ſcenicæ, Thymelicæ, Vrbis Romæ, *l. 1. 4. 5. 6. 7. 8. de ſcenicis.*

Salinæ Romæ, *l. vnic. de mancip. thermar. l. 3. de conlat. donat.*

Senatus: Mentio eius *l. 14. in ſubſcript. de Senatoribus.*

Lectæ in Senatu leges, vide inter alias *l. 14. de accuſat. l. 18. de Prætorib. l. 19. de operibus publ. l. 8. de metallis.*

Vel recitatæ in Senatu apud P. V. *l. 1. de maternis bonis.* Item, *l. 3. de conduct. domus Auguſt. l. 33. de petitionib. l. 14. de Senatorib* Item, *l. vnic. de reſp. prud. l. 2. 3. Cod. Iuſt. de legib. l. penult. Cod. Iuſt. ſi contrarius: l. 7. Cod. Iuſt. de precib. l. vnic. de cretione. l. 8. de legit. hæred. l. penult. & vlt. de maternis bonis: l. vnic. de bonis, quæ filiis: l. vltim. de reuoc. don. l. 18. de iure delib.* quæ omnes ſunt vnius orationis partes.

Leges ſeu Orationes ad Senatum datæ: Conſtantini Magni *l. 11. de maternis bonis: l. 1. Cod. Iuſt. de præd. & aliis reb. l. 4. de infirm. his, quæ ſub Tyran.* Valentiniani Sen. *l. vnic. de emend. propinq. l. 1. de nuptiis.* Valentiniani Iun. *l. 3. de accuſat.* Valentiniani III. *l. 3. de conduct. dom. Auguſt. l. 33. de petitionib. l. 14. de Senator. & glebali.*

Ad Senatum & populum: Honorii *l. 27. de nauic. l. 3. Cod. Iuſt. quæ res venire: l. 5. de naufragiis: l. 3. de Can. frum. l. 67. de Senatorib. l. 24. de ſuſceptor. l. 2. de Prætorib.*

Senatus & Senatores. Dicitur & Curia *l. 11. de Prætorib*, Roma ſedes dignitatis propriæ Senatorum, *l. 11. de Prætorib.* de Senatu & Senatoribus: vide *Paratitlon tit. de Senatoribus.* In ipſa Vrbe Roma Senatores glebalem ſoluere tenebantur collationem, etſi alibi poſſiderent.

Stabula factionum quatuor in Vrbe Roma, *l. 2. de Equis Curulib.*

Templa Gentilium extra Vrbis Romæ muros, *l. 3. de Paganis*, in itinere *l. 10. de Paganis*, (id eſt, in viis, quæ Romam ducebant.)

Thermæ Romæ ſeu populi Romani publicæ. De his *l. vnic. de mancip. therm. Vrbis Romæ: l. 3. de conlat. donat.*

Thermæ Commodianæ, & in his Baſilica *l. 3. de pactis:* vbi ea Allegata dicitur.

Vicinæ Vrbis Romæ Vrbes *l. 20. de hæretic.* Regiones *l. vltim. de habitu, quo vti.*

Vinum Romam collatum: & quomodo id erogandum *l. 1. 2. 3. tributa in ipſis ſpecieb.* Aliud ex Vrbicariis regionibus, aliud ex Prouinciis, *d. l. 3.*

Arcæ mentio in *l. 26. de ſuſceptorib.* id eſt, Arcæ vinariæ, (vide Symmachum *lib. 7. epiſt. 95.*)

Virgines Veſtales Romæ. Harum mentio Anno 370. ſub Valentiniano Sen. *l. 8. de Medicis.* Medicos hæ ſeparatos a popularibus habuere, *d. l. 8.*

ROMESIANA *prope Naiſſum* ſorte accipienda in ſubſcriptione, *l. 3. de abolitionibus:* & *l. 8. de Veteranis.*

S.

SABARIA (Pannoniæ Vrbs) Imperatores ſubinde ibi conſtitere: & ideo data ibi a Conſtantino Magno Anno D. 322. prima omnium huius Codicis conſtitutio, puta *l. 1. de conſtitutionib.* a Conſtantio

Anno D. 352. *l. 6. de petitionib.* Hactenus refertur ad Annum 342. Dat. (id eſt, reddita, vel Acc.) lex Valentiniani Sen.

Anno D. 368. *l. 3. de auro coronario*, ad Probum PP. Propoſita ibi lex eiuſdem Valentiniani Sen.

Anno D. 369. *l. 15. ſuſceptoribus*, quæ inſcripta Probo PP.

SALERNVM: Accepta dicitur Salerni Anno D. 364. *l. vnic. de priu. apparit. Magiſter. pot.* quæ data eſt ad Arthemium Correctorem, (Lucaniæ & Brittiorum, vt exiſtimo.)

SALONA: data Salonæ Iuliani Imp. *l. 2. de ponderatoribus*, ad Mamertinum PP. *Data*, hic eſt, propoſita vel Accepta.

SARDICA, vide *infra Serdica.*

SCOPIS, vel Scupis. Data ex ea Vrbe a Theodoſio Magno, Anno D. 379. *l. 2. de Palatinis.*
A. D. 388. *l. 119. de Decurionib.*

SCYTHOPOLIS (Cœles Syriæ Vrbs) Lyniſi, ſeu Lyniſatri, obnoxii publico canoni, Scythopoli, *l. 8. de murileg.*

SELEVCIA ad Orontem: Claſſis ibi erat, quæ inde Claſſis Seleucena, quæ ad auxilium purgandi Orontis, aliaſque neceſſitates Comiti Orientis deputata erat, *l. vnic. de Claſſicis.* Quam Legem refero ad Annum D. 368. Valens Imp. conſtitit Seleuciæ, Anno D. 372. Ideo Seleucia data ab eo *l. vnic. ne conlat. per logogr.* ad Modeſtum PP.

SENIGALLIA. Valentiniani lex data Senigalia Anno D. 365. *l. 16. de operibus publicis*, ad Mamertinum PP.

SERDICA, vel *Sardica* (in Dacia) Imperatores ibi quandoque conſtitere. Et ideo datæ ibi plures a Conſtantino Magno leges, Anno D. 316. *l. 4. de donation. l. 1. de Accuſationibus.*
A. D. 317. *l. 1. ad L. Iul. de vi.*
A. D. 319. *l. 1. de abolition.*
A. D. 320. *l. 3. ad Senatuſconſultum Claud: l. vnic. de hæred. petition. l. vnic. de infirm. pœn. cæl. l. vnic. de commiſſ. reſcind. l. 4. de iure fiſci: l. 1. de cuſtod. reor. l. vnic. de mulierib. quæ ſe ſeruis*, (quam ad hunc annum retraho ab Anno D. 326.) *l. 1. de Paganis.*
A. D. 321. *l. 1. de bonis proſcriptor. l. 1. de Paganis.* Acc. hoc Anno, quæ data Anno ſuper. *l. 2. de inoffic. teſtam* quæ data eſt ad Claudium Præſidem Daciæ,
A. D. 326. *l. 2. ad Senatuſconſultum Claud. l. 1. de hæred. petition. l. 1. de mulier. quæ ſe ſeruis*, (retrahenda hæc lex ad Annum D. 320.) *l. 18. de appellation.*
A. D. 327. *l. 4. de exactionib.*
A. D. 329. *l. 18. de appellat. l. vnic. de his, qui ſanguin. l. 16. de Decurion.*
A. D. 330. *l. 7. de Epiſcopis.* a Valentiniano & Valente.
A. D. 364. *l. 3. de Legatis*, ad Mamertinum PP.

SINGIDVNVM (in Pannonia) Imperatores ibi quandoque conſtitere: & ideo data Singiduno a Conſtantino Magno, Anno D. 334. *l. 2. de aduoc. fiſci*, a Conſtantio Anno Domini 359. *l. 28. de appellat.*

SIRMIVM (in Pannonia) Propoſita Sirmio Anno D. 374 *l. 18. de operibus publ.* ad Probum PP.
Anno D. 315. *l. 1. de teſtimonialib.* ad Rufinum PP. Directa Sirmio *l. 28. de curſu publico*, ad Probum PP. Dat. Sirmio. pro reddita, vel PP. *l. 8. Cod. Iuſt. vbi cauſa fiſcales: l. 7. de ſuſceptorib. l. omnis de iis, quæ adminiſtr l. 7. de Medicis: l. vnic. de oblig. equor. l. 16. de erogat. militaris annonæ: l. 4. de Palatinis.*
Imperatores ibi ſubinde conſtitere: & ideo Datæ Sirmio a Conſtantino Magno A. D. 315. *l. 1. de pignorib. l. vnic. de frum. Karthag.*
Anno D. 317. *l. 7. de appellat.*
Anno D. 318. *l. 3. & 4. Cod. Iuſt. de dilat.*
Anno D. 319. *l. 1. de denunciat. l. 2 de Relationibus: l. 1. de filiis milit. apparit. l. 4. de bonis vacantib l. 1. de inoffic. teſt. l. 3. de priu. eorum, qui in ſ. pal. l. 1. de ſponſalibus: l. 2. de temporum curſu: l. vnic. de bonis decurion.*
A. D. 320. *l. 1. de Prætoribus: l. 5. de accuſationibus.*
A. D. 321. *l. 1. de iudiciis: l. 11. de appellat. l. 1. de honor.*

honor. codicill. l. 2. de operibus: l. 1. de conlat. fund. l. 3. de temporum curſu: l. vnic. ſi pend. appellat. l. 1. de Medicis: vbi PP. pro *Dat. l. vnic. de ſentent. paſſis & reſtitutis.* Poſſit quoque ad huoc Annum referri *l. vnic. de his, qui numero liber.*

A. D. 322. *l. 2. de denunciat. l. 1. de liberali cauſa.*

A. D. 323. *l. 5. de Epiſcopis.*

A. D. 324. *l. vnic. de his, qui numero liberorum.*

A. D. 326. *l. 5. de accuſat. l. 5. de iure fiſci: l. 1. de in integri reſtit.*

A. D. 329. *l. 4 de operibus publ.*

a Conſtante A. D. 338. *l. 5. de operibus publ.*

A. D 349. *l. 2. de re militari: l. 3. de diuerſ. offic.*

a Conſtantio A. D. 352. *l. 5. Cod. Iuſt. qui teſtam. l. 8. de petitionibus: l. 3. de priu. eorum, quum ſ. p. l. 1. de ſponſalib. l. 6. de Veteranis*, ad Conſularem Pannoniæ. Forte ab Anno 319. huc retrahenda *l. vnic. de bonis decurionum.*

A. D. 355. *l 8. Cod. Iuſt. vbi cauſa fiſc.* verum ibi error aliquis A. D. 357. *l. 3. de erogat. milit. ann. l. 27. de appellation.*

A. D. 358. *l. 1. de inoffic. dotib. l. 4. de bonis proſcript. l. 44. 45. de Decurionib. l. 13. quorum appellat. l. 4. de renoc. donat. l. 10. de curſu.*

A. D. 359. *l. 14. 15. de Prætorib.*

a Valentiniano Sen. A. D. 364. *l. 7. de pactis: l. 2. de Cæſarianis*, ad Mamertinum PP. vbi *Dat.* pro *Acc.* vel *Reddita*, niſi aliud ibi emendandum.

A. D. 365. *l. 5. de his, quæ adminiſtr.* & *l. 7. de Suſceptoribus*, datæ ad Probum & ad Mamertinum PP.

A. D. 369. *l. 7. de Medicis & Profeſſorib. l. 1. de oblat. votorum.*

A. D. 374. *l. 18. de operibus publ.* datæ ad Probum PP.

a Gratiano A. D. 378. vel initio Anni 379. Reſcriptum ibi datum a Gratiano, cuius mentio fit, quodque abrogatur *l. 5. de hæreticis.*

A. D. 379. *l. 1. de Palatinis S. L. l. 4. de Palat. S. L.* forte *Dat.* ibi pro *reddita*, ſeu *Acc.*

A. D. 380. *l. 11. de filiis mil. apparit.*

Solabamia (nam ita reſcribo loco *Salamaria*) Data ibi A. D. 383. Theodoſii Magni *l. 103. de Decurionib.* ad Proculum Com. Orientis.

Spoletium. Conſtantinus Roma digreſſus Mediolanum tendens, atque inde in Pannoniam reuerſurus, fuit Spoleti Anno D. 326. vbi data ab eo *l. 2. de hæreticis*, quæ agit de Nouatianis. Acc. Spoletio A. D. 362. Iuliani *l. 5. de Medicis & Profeſſorib.*

Stobis. Theodoſius Magnus ibi conſtitit A. D. 388. vnde data ab eo *l. 5. de hæretic. l. 2. de his, qui ſuper relig.*

Syracusae. Iuliani lex data ad Mamertinum PP. (Italiæ ſcilicet) Acc. Syracuſis, puta *l. 12. de curſu.* Anno D. 362.

T

Tacapis lex data ad Vicarium Africæ, puta *l. 33. de appellat.* accepta Tacapis.

Tarraco, vide in Prouinciis, *Tarraconenſis*, & in Notit. Dignit. *Præſes Tarraconenſis.*

Tarsus. In Orientis partibus, id eſt, in diœceſi Orientis *l. 3. de fide Catholica.* Epiſcopus Tarſenſis, Diodorus Anno D. 381. *d. l. 3.* Sozomenus *lib. 7. cap. 9.*

Terracina. Terracinenſes calcem phari & Portus Oſtienſis vſibus præſtabant *lex 3. de calcis coctoribus:* vide & Symmachum *l. 10. epiſt. 52.*

Thamugadi. Accepta Thamugadi *l. 2. de honor. codicill.* quæ data eſt ad Vicarium Africæ Anno Domini 388.

Thebeste (in Numidia) PP. Thebeſte *l. 5. 6. de appellat.* quæ inſcribitur Petronio Probiano, (Vicario, vt videtur, Africæ.)

Thessalonica Macedoniæ Metropolis: Ideo *l. 2. ſine cenſu*, quæ inſcribitur Comiti Macedoniæ, Theſſalonicæ data, id eſt, reddita dicitur, quo tempore Conſtantinus non erat in Macedonia.

Eccleſia Theſſalonicenſis immunis ab annona & tributis, *l. 33. de annona & tribut.*

Conſtantinus Magnus Theſſalonicæ Anno D. 323. vbi data ab eo *l. 2. de liberali cauſa.* Anno D. 324. vbi data ab eo *l. 4. de naucular.* & *l. vnic. de his, qui ven. ætat.* quæ lex, vt exiſtimo, male refertur ad Annum 321. A. D. 327. vbi data *lex 2. ſine cenſu.* Acacio Comiti Macedoniæ.

Conſtans Theſſalonicæ, vbi data ab eo Anno D. 337. *l. 4. de annona & tributis.*

A. D. 346. *l. 7. de exactionibus.*

Theodoſius Magnus Theſſalonicæ conſtitit: Anno D. 379. vbi data ab eo *l. 12. de iure fiſci.*

Anno D. 380. *l. 1. ad L. Iul. repet. l. 2. de Theſauris: l. 12. de petitionibus: l. 3. de tabulariis: l. 2. de fide Catholica: l. 25. de Epiſcopis: l. 20. de operibus publicis: l. 81. 82. de Decurionib. l. 12. de extraordin. l. 4. de Quæſtionib. l. 2. de Præf. Prætor. l. 2. de Quæſtorib. l. 3. de locat. fundor. l. 1. de Primicerio: l. 3. de Agentibus: l. vnic. ſi quacunque præd. pot. l. 8. 9. de bonis proſcript. l. quicunque de iis, quæ admin. l. 3. Cod. Iuſt. de litigioſis: l. 16. Cod. Iuſt. de teſtam. l. 6. de ſponſalib. l. 2. ad L. Iul. repet. l. vnic. ſi Prou. Rector. l. 6. de his, quæ admin. l. vnic. de vſuris rei iudic. l. 10. de filiis milit. appar. l. 8. de annonis ciuicis: l. 13. 14. 15. de petition.*

Anno D. 388. *l. 14. de hæreticis: l. 2. de nuptiis: l. 5. ad L. Iul. de adult. l. 1. de priuati carcer. cuſtod.*

Ticenum. Valentinianus Iun. ibi conſtitit Anno D. 386. vbi tum data ab eo *l. 11. de Legatis.*

Topiso, vel Topiro (Macedoniæ) Theodoſius Iun. ibi conſtitit Anno D. 425. vbi data ab eo *l. vlt. de Primicerio*; & *l. vltim. de honor. codic.*

Tottaium. Manſio Bithyniæ, *l. 119. de Decurion.*

Treviris, vel Triueris. Clariſſima ciuitas vocatur a Gratiano *l. 11. de Medicis.*

Profeſſores, Rhetores, Grammatici Latini & Græci ibi fuere, *d. l. 11.*

Salarium his vberius conſtitutum, quam cæterarum per diœceſim Galliarum Vrbium & Metropoleon Profeſſoribus *d. l. 11.*

Sedes PP. Galliarum fuit Treuiris. Et ideo PP. Triueris *l. 50. de curſu*, quæ data eſt Anno D. 390. ad PP. (ſupple Galliarum:) Quomodo & Datæ quædam dicuntur, eodem ſenſu, de quo mox.

Datæ innumeræ leges Treuiris, ab Imperatoribus ibi conſiſtentibus: quas omnes habes *infra* in ſpecimine hiſtoriæ Galliæ, ſeruato Imperatorum & annorum ordine.

Et datæ tamen quædam Treuiris dicuntur, pro Acceptæ, Redditæ: vt tres Conſtantini leges: puta *l. 1. de his, quæ ex publ. conlat. l. 5. de Veteranis: l. 2. de Numerar.* & duæ Valentiniani Iun. Anno D. 385. puta *l. 3. vnde vi:* & *l. 5. de proximis:* quæ ad Conſtantinum PP. (Galliarum ſcilicet) ſcripta eſt.

Troas. Metalla ibi inſignia fuere: hinc metallum Troadenſe: quod & cum Docimeno & Proconenſi iungitur *l. 9. 11. de indulgent. debit.*

TYRVS. Metropolis erat (Phœnices ſcilicet) *l. 11. de tyron.* quæ data Anno D. 382.

Accepta Tyro lex quæ data eſt ad Conſularem Phœnices: puta Iuliani *l. 52. de Decurion.*

Dat. Tyro Anno D. 394. *l. 9. Cod. Iuſt. de omni agro deſerto*, ad Cynegium PP. quo tempore Theodoſius Magnus Conſtantinopoli erat.

PP. Tyro Anno D. 328. lex quæ data eſt ad Dionyſium Comitem, qui in Synodo Tyria iuſſu Conſtantini Magni congregata Cognitor præſedit: puta *l. 4. de famoſis libellis.* De Tyro Phœnices metropoli elegans eſt locus apud Eunapium *in Vit. Porphyrii init. pag. 13. Edit. Commelin.*

V

VALENTIA: Datæ Valentiæ a Theodoſio M. Anno D. 386. *l. 22. de annona & trib. & l. 113. de Decurionib.* (vbi forte ſubſtituendum *Melantiæ*) Anno D. 389. *l. 49. de curſu publico:* hæc Valentia Italiæ eſt, inter Romam & Forum Flaminii.

VALLI (Zeugitanæ in Africa: vide *Itinerar.* vtrumque & loca in Commentario *ad h. l.* adducta) PP. Vallis dicitur A. D. 357, Conſtantii Imp. *lex 7. de iure fiſci*, data ad Rationalem ſummarum.

VANGIONES: Valentinianus Sen. ibi conſtitit Anno Domini 368. Ibi data ab eo tum *lex 2. de præd. nauicular.* ad Muſufilum Vicarium Africæ.

VELOVOCORVM ciuitas. Ibi data a Conſtantino M. *l. 2. de Veteranis*: forte Velanorum: de quo plenius ad *eam leg.*

VENABRVM: Accepta Venabri Valentiniani *l. 22. de curſu:* quæ & prælata dicitur literis Romæ: dataque ad Voluſianum P. V.

VENETIA: Ciuitatis non fit mentio, ſed Prouinciæ: de qua ſupra.

VERONA (in Gallis, haud procul Remis) Anno D. 366. Ibi data a Valentiniano Remis digreſſo, *l. 9. de Veteranis*, ad Dagalaiphum Magiſtrum militum.

VERONA (Italiæ.) Valentinianus Sen. ibi aliquando conſtitit: Anno 364. Ibi ideo data tum ab eo *l. 1. de reparat. appellat.*

A. D. 365. Prælata literis V. C. Vicarii Veronæ, ad Vicarium Hiſpaniarum, *l. 3. de offic. Rector. Prouinc. l. 4. de cuſtod. reor.* Eodem anno data Veronæ *l. 67. de Decurion.*

A. D. 366. Data Veronæ *l. 9. de Veteranis* (verum vt ſupra notaui hæc Verona Gallica eſt.)

Valentinianus Iun. Veronæ Anno D. 383. Ibi ideo data ab eo tum *l. vnic. de mandat. Principum.*

A. D. 384. *l. 107. de Decurionib.* niſi ibi reponatur *Veroea*, id eſt, Beroeæ.

A. D. 385. *l. 14. de luſtrali collat.*

Theodoſius Magnus Anno D. 390. Ibi ideo tum ab eo datæ *l. 28. de Epiſcopis: l. 122. de Decurion. l. 1. de Monachis: l. 19. de nauic.* & vt puto hoc ipſo Anno *lex, ſi vindicari de pœnis.*

Honorius Anno D. 399. Ibi ideo tum ab eo data *l. 59. de appellat.*

VERSAVINVM *caſtrum*, vide *ſupra Berſabinum.*

VETORINA *caſtrum*, vide *ſupra Betorina.*

VICVS AVGVSTI (in Rhetia) Gratianus ibi conſtitit Anno D. 379. vbi data tum ab eo *lex 4. de auro coronario.*

VIENNA (Galliarum) Conſtantinus Magnus ibi conſtitit Anno D. 316. quare data ibi ab eo *l. 1. de temporum curſu.*

VIMINACIVM (in Myſia) Imperatores ibi ſubinde fuere.

Conſtantinus Magnus Anno D. 321. vbi data ab eo *l. 1. Cod. Iuſt. de ædific. priuat.* A. D. 335. vbi data ab eo *l. 21. de decurion.*

Conſtantinus & Conſtans Anno D. 338. vbi data tum *l. 4. de petitionib.*

Iouiani epiſtola ibi data (id eſt, reddita) ad Mamertinum PP. Anno D. 363. *l. 8. de Numerariis*, quo tempore Iouianus in Oriente erat.

Item Anno D. 382. Dat. (id eſt, reddita) Viminacii *l. 89. de Decurionib.* quæ ſcripta eſt ad Syagrium PP.

VINCENTIA: Theodoſius Magnus & Valentinianus Iun. Mediolano & Concordia digreſſi ibi conſtitere Anno D. 391. vbi data ab iis *l. 13. de re militari*, ad Richomerem Comit. & Magiſtrum vtriusque militiæ. Inde Aquileiam profecti atque exinde Theodoſius Conſtantinopolim rediit. Eodem anno datæ ibidem *l. 2. de Conſtit. Principum: l. 6. de contrah. emptione.* Flauiano PP. Illyrici & Italiæ. Cæterum in omnibus illis legibus clare *Vincentia* vocatur: non vt nonnulli exprimunt *Vicentia.*

VOCORIVM ciuitas (in Norico) Huius nomen latere putet quis in ciuitate *Velouocorum*, *l. 2. de Veteranis:* verum ibi malo *Velonorum.*

VORIS manſio Bithyniæ: cuius mentio, vt & Tottai *l. 119. de Decurion.*

VVLSINIENSIVM Vrbs: In Tuſcia *l. 61. de Decurionibus:* vbi vide quæ dixi, hodie *Bolſena* Principalium & Patronorum eius Vrbis fit mentio *d. l. 61.*

Y

YSCOI data Conſtantini Magni lex Anno Domini 328. puta *lex 5. de priuil. eorum, qui in ſpal.* ad vniuerſos Palatinos. (Eſco fluuius in *Itinerar. Peutinger.* qui ſe in Danubium exonerat, non longe a Serdica.)

PARS

PARS QVARTA

QVA

GALLICANÆ HISTORIÆ

Annales centum Annorum, e Conſtitutionibus huius Codicis ſub vnum Conſpectum dantur:

Eorumque adeo exemplo ſpecimen datur aliarum ſimiliter Gentium, & Ciuitatum Annales & Hiſtorias ex hoc Codice conficiendi.

Sub CONSTANTINO M.

ANNO DOMINI 312.

Conſtantino A. II. & Licinio COSS.

LVGDVNENSIS Prouinciæ primæ Præſes, Antonius Marcellinus. Ad quem data (prima omnium, quæ hoc Codice extat,) *l. 1. ſine cenſu vel reliquis.* Ex Vrbe Agrippina, vbi tum Conſtantinus erat. Et pertinet lex ea ad Cenſum Gallicanum, ſeu ad rem tributariam, & ad Reliqua tributorum illius Prouinciæ: quorum cauſas aperit, iisdemque in futurum occurrit. (Itaque committenda prorſus lex illa cum Gratiarum actione Conſtantino dicta, hoc ipſo anno, vel certe fine ſuperioris anni, Auguſtodunenſium nomine. *Auguſtodunum* enim Lugdunenſis primæ ciuitas fuit, cui tam afflictæ & in Reliquis hærenti Conſtantinus, & Cenſum releuauit, & quinque annorum Reliqua remiſit. Quod argumentum vnicum eſt illius Gratiarum actionis. Quam ex *hac leg.* non Treueris (quod elegantiſſimo Liuineio viſum) verum Agrippinæ habitam colligas. Agrippinenſi certe Ponti, in Francos faciendo, occupatum per hæc tempora Conſtantinum fuiſſe, idem Eumenius *Panegyrico* qui incipit: *Vnde mihi* teſtatur.)

ANNO DOMINI 313.

Conſtantino A. III. & Licinio III. COSS.

TREVIRIS hoc anno conſtitutus Conſtantinus Magnus: vbi data ab eo Kalend. Nou. *l. 2. de annona & trib. l. 1. de exactionib.* (quæ perperam hactenus referuntur ad Annum D. 315.) ad Ælianum Proconſ. Africæ. Et 3. Nonas Nouemb. conſtitutio ad Catulinum, cuius partes ſunt *l. 1. de pœnis: l. 2. de appellat. l. 1. quorum appellat.* Item 6. Id. Nouemb. *l. 1 de aduoc. fiſci,* ad Ælianum Proconſ. Africæ. Et 3. Kal. Ianuar. lex data ad Claudium Plotianum Correctorem Lucaniæ, &c. cuius partes ſunt *l. 1. de appellat.* & *l. 1. de relationib.* (Zoſimus, *lib. 2. cap. 17.* teſtatur, Conſtantinum rebus Vrbanis poſt Maxentium deuictum conſtitutis in Galliam reuerſum: Et nominatim quidem ad inferiorem Germaniæ limitem, ob repentinos videlicet Francorum per abſentiam eius in Gallia motus, docet auctor Panegyrici, qui incipit *Vnde mihi.*)

ANNO DOMINI 314.

Voluſiano & Aniano COSS.

TREVIRIS & hoc Anno Conſtantinus Magnus conſtitit, vbi data ab eo XI. Kalend. Febr. *l. 10. Cod. Iuſt. de acquir. & ret. poſſ.* vbi male editum *PP. Tribon.* item VII. (al. VI.) Kal. Apr. *l. 1. de adminiſtr. & periculo tutor.* Et IV. Kal. Nouemb. *l. 1. de priuil. eorum, qui in ſacro Pal.* ad Palatinos & benemeritos ſuos.

ANNO DOMINI 315.

Conſtantino A. IV. & Licinio IV. COSS.

CABILLVNO data *l. 2. de pœnis. XII.* Kalend. *April.* (Ante ſexennium Conſtantinum, cum aduerſus Maximianum (qui Arelaten, mox & Maſſiliam ſe contulerat,) moueret, Cabillonenſem Vrbem & Portum cum exercitu ingreſſum auctor eſt Eumenius Panegyrico, quem Conſtantino ipſi dixit, hoc initio, *Facerem.* Vide & Ammianum Marcellinum *lib. 14. cap. 10. in geſtis* Anno 354. Verum hæc lex de alio Cabilluno omnino accipienda eſt, vt ad eam oſtendo)

TREVERIS hoc eodem Anno a Conſtantino data dicitur Kalend. Iun. (ſiue 3. Kalend. Ian. vt ita iungatur cum *l. 4. de appellat.*) *l. 2. de nauicul.*

ANNO DOMINI 316.

Sabino & Rufino COSS.

TREVERIS hoc anno conſtitit Conſtantinus, a quo data ibi *l. 1. de officio omnium Iudicum.* III. Id. Ian. (Certe, hoc ipſo Anno 316. TREVERIS dictus a Panegyriſte Gallo Panegyricus, hoc initio, *Vnde mihi.* Conſtantino ipſo præſente.)

VIENNAE conſiſtit Conſtantinus Magnus, menſe Maio, vbi data ab eo *l. 1. de temporum curſu,* ad Præſidem Tarraconenſem. Pridie Non. Maii.

ARELATE tandem hoc eodem anno conſtitit Conſtantinus: vbi data ab eo *l. 5. 6 de appellat.* Id. Aug. (Et in hac ſane Arelatenſi Vrbe in lucem editus Conſtantinus, Conſtantini Magni Filius, hoc ipſo anno: de quo vide Zoſimum, *lib. 2. cap. 20.* Poſt hunc annum Conſtantinus in Gallia nunquam verſatus eſt: ſed miſſus eo ab eo Criſpus C. dein & Conſtantius.

ANNO DOMINI 320.

Conſtantino A. VI. & Conſtantino COSS.

Almelouenius *in Emendandis ad Faſtos pag.* 336. putat Gothofredum Conſules hoc loco *Conſtantinum & Conſtantium* conſulto adſcripſiſſe. Sed cum in Chronologia agnoſcat *Conſtantinum VI. & Conſtantinum Cæſ. Coſſ.* facile iudicare poſſimus, *Conſtantii* nomen in editionem priorem irrepſiſſe aut Marcillii incuria, aut typi errore.

VELOVOCORVM in ciuitate, data a Conſtantino, proponitur Kal. Mart. *l. 2 de Veteranis.* (*Belouacorum ciuitatem* accipiendam credunt plerique. Certe Serdicæ, vel in *Pannonia* Sirmii vel *Aquileia*, non in Gallia, Conſtantinum hoc anno conſtitiſſe, complures huius anni conſtitutiones docent.

ceot. Itaque ſic forte legendum: *Velenorum*, olim legebam, *In ciuitate vel O. Vocorio*, id eſt, *in ciuitate vel oppido Vocorio*. Vncorium Vrbs io *Norico*, cuius meminit itinerarium Peutingerianum, & Ptolemæus, cui dicitur Οὐακόριον: io Itiocrario Vocarium, verum de boc ad *eam leg*.

ANNO DOMINI 321.

Criſpo II. & Conſtantino II. CC. COSS.

AGRIPPINENSIAVS decurioοibus ioſcripta lca Conſtantini, qui tum io Pannonia agebat: nempe *l. 3. de Iudæis*: qua Iudæos ad Curiam vocari poſſe cnncedit. Iudæns itaque per Galliam adhuc, & Belgicam quidem ſub Couſtantioo fuiſſe, ex *hac leg*. apparet.

ANNO DOMINI 325.

Paullino & Iuliano COSS.

TREVERIS Prid. Noo. Mart. *l. 1. de bis, qua ex publica conlat*. data proponitur: cum tamen hoc anno Conſtantious longe a Gallia in Oriente & quidem in Bithynia cnnſtiterit. Itaque ſic exiſtimo, *Datam*, id eſt, redditam Treueris Præfecto Prætorio Galliarum, qui in ea Vrbe conſiſtebat: niſi ibi lateat Bithyniæ locus aliquis.

ANNO DOMINI 326.

Conſtantino A. VII. & Conſtantio C. COSS.

ARELATO data III. Non. Nou. ad Philippum PP. dicitur *l. 2. de diuerſ. offic*. Sed illic reſcribendum Arelape, qui locus in Norico: niſi ad Annum 353. hæc lex referenda videatur, & ſic Coostantio hæc lex tribuenda.

ANNO DOMINI 328.

Ianuarino & Iuſto COSS.

TREVERIS IV. Kal. Ian. (Iun. Cod. Iuſt.) data *l. 5. de Veteranis*, ad Maximum. Sed & h c rurſum *Data* pro *Reddita* accipi oportet: vt ita Maximum, cui lex illa inſcribitur, *PP. Galliarum* fuiſſe mihi perſuadeam.

ANNO DOMINI 331.

Baſſo & Ablauio COSS.

TRIVERIS Kal. Iul. *l. 2. de Numerariis*, data dicitur. Certe, cum ex aliis huius anni conſtitutionibus conſtet, Conſtantinum Conſtantinopoli hac anno hæſiſſe, de *hac leg*. idem qnod de ſuperiore iudicium faciendum: nempe datam eam ad *PP. Galliarum*: in qua illa verba perpende: ab officio *Sublimitatis tua*.

ANNO DOMINI 332.

Pacatiano & Hilariano COSS.

COLONIÆ AGRIPPINÆ data dicitur VII. (vel VI.) Kal. Aug ad Concilium Byzacenorum *l 3. de inoffic. teſt.* & *l. 1. de libertis*. (Verum, cum & hoc anno Conſtantinum io Oriente verſatum conſtet, legam in ſubſcript. illarum legum Colnoiæ Adrimitinæ: Colonia enim Adrumetum metropolis Byzacenæ, vide Æthicum *pag. 47. 94.* ſio. *pag. 721. 731. Edit. Gronov.*) Quare Valeſio non adhæreo, qui hinc colligebat, Conſtantinum hoc anno Colnniam Agrippinam petiiſſe, vt ipſe quidem credebat, vt cum Francorum Regibus colloqueretur, quos ab Agrippinenſibus Rhenus diuidebat.

Sub CONSTANTINO ARELATENSI.

Conſtantini Magni F. natu maximo.

ANNO DOMINI 339.

Conſtantio II. & Conſtante COSS.

TREVERIS data a Cooſtantioo Iun. ad Celſioum, *l. 27. de Decurionib*. In *qua leg*. Karthaginis & Africæ mentio fit. Vodc clarum, Karthaginem & Africam Conſtaotino in Imperii partitione obtigiſſe: etſi de eo poſtea orta controuerſia ioter fratres Conſtantem & Cooſtantinum: vide Victorem Schnni, & Zoſimum. (Certe, ex ea Vrbe Cooſtantinus hic Iun. literas illas dedit ad populum Alexandrinæ Eccleſiæ, quibus munitus Athanaſius Alexandriam repetiit, ipſo Athanaſio teſte *Apol. 2.* & Socrate, *lib. 2. cap. 2.*

Sub CONSTANTE.

ANNO DOMINI 340.

Acyndino & Proculo COSS.

TATIANVS (Titianus *infra Anno 343.*) PP. Galliarum fuit. (Hieronymus *Chronico* Anno D. 346. *Titianus Vir eloquens Præfecturam Prætorianam apud Gallias adminiſtrat*. Itaque in inſcriptione *l. 1. de ſepulchro violato*, pro *ad Tatianum P. V.* repnnam, *P. P.* qui error hoc Codice frequeos: vide & *infra Anno D. 343.* quanquam *Fab. Titianum P. V.* Anoo 339. 340. fuiſſe teſtatur Vetus Notitia P. V.

ANNO DOMINI 341.

Marcellino & Probino COSS.

LAVRIACO data a Conſtante VII. Kal. Iul. *l. 11. de Decurionib. l. 1. de tabulariis*, ad Catulioum PP. quem locum io Gallia, & Batauia quidem, fuiſſe cenſeo.

ANNO DOMINI 343.

Placido & Romulo COSS.

BONONIÆ data a Conſtante non a Conſtantio, vt lex præfert, *l. 3. de extraordin.* VIII. Kal. Febr. (id eſt, Bononiæ *Galliarum*, non Italiæ, quod doctiſſimo Sigooio viſum. Conſtans enim poſt pacem cum Francis initam ſuperiore Anno 342. teſte Socrate *lib. 2. cap. 10.* Sozomeno, *lib. 3. cap. 5.* Hieronymo, in *Chronico*, huius Anni 343. priocipio ſæua hyeme io Britaooiam (ſubſidio aduerſus Scotos & Pictos teſte Ammiano *initio lib. 20.*) nauigauit: vt teſtantur Firmicus Materous, ad *Conſtantium & Conſtantem* ſcribens, & Libanins, Βασιλικῷ. Io quam Britanniam ſolemnis e Bononia tranſitus fuit: vide inter alios Ammianum *lib. 20. c. 1.* & *lib. 27. cap. 8.*

TREVIRIS data ad Titianum pridie Kal. Iul. *l. 36. de Decurionib.* ad Titianum, ſupple PP. Galliarum, vide Anno 340. ſup. & A. 349. infra.

ANNO DOMINI 345.

Amantio & Albino COSS.

TREVIRIS data a Conſtaote Id. Maii, lex ad Euſtathium Com. R. P. *lex*, inquam 7. *de petition.* qui

qui proinde Euſtathius Com. R. P. fuit ſub Occidente. Id quod diſerte teſtatur Philoſtorgius 3. *cap.* 12.

ANNO DOMINI 349.

Limenio & Catullino COSS.

SILVANVS Comes & Magiſter Equitum & Peditum: ſeu militum, cui inſcripta *l. 2. de re militari: & l. 3. de diuerſ. offic.* (Hunc Magiſtrum militum fuiſſe per Gallias, & Agrippinæ verſatum teſtatur Ammianus Marcellinus, *lib. 15. c. 5.* Ex his interim duabus legibus apparet errare Valeſium, qui Anno demum 355. Magiſtrum peditum factum ſcribit.

TITIANO PP. inſcripta *l. 3. de re militari.* Tatiano *l. 2. de raptu virg.*

ANNO DOMINI 350.

Sergio & Nigriniano COSS.

MAGNENTIVS e FRANCIS oriundus in Gallia Tyrannus exortus, a quo Conſtans interfectus: de quo *infra Anno 353.*

Sub CONSTANTIO

ANNO DOMINI 353.

Conſtantio A. VI. & Conſtante (id eſt Gallo.) C. II. COSS.

LVGDVNI data a Conſtantio VIII. Id. Sept. *l. 2. de indulgent. criminum.* (Magnentius ſcilicet a Conſtantio ex Italia in Galliam retruſus apud Lugdunum XVIII. Kal. Septembris ab eodem profligatus fuit: vt Socrates, *lib. 2. cap. 27.* memoriæ prodidit. Itaque lex hæc paucis poſt eam victoriam diebus a Conſtantio Lugduni lata: & aliæ duæ ſequenti menſe in Italia (nempe *l. 5. de Paganis: l. 5. de infirm. his, quæ ſub tyr.*) abolendis, videlicet quæ Magnentii Tyrannis inuexerat: Magnentii, inquam, iam mortui, non vt Valeſius credidit, viui adhuc.

ARELATO data *l. 2. de diuerſ. offic.* ad Philippum PP. huc retrahenda mihi videtur. De Conſtantii ſane hoc tempore mora Arelate teſtis Ammianus Marcellinus, & Athanaſius: vide plura in *Chronico.*

ANNO DOMINI 356.

Conſtantio VIII. & Iuliano C. COSS.

RVFINVS PP. Galliarum: vt teſtatur Ammianus Marcellinus *lib. 14. cap. 10.* in geſtis A. 354. Itaque *l. 1. ſi quis pecunias conſl.* data ad Rufinum PP. quod de hoc Rufino PP. Galliarum omnino accipiendum. In ſubſcriptione interim *leg.* nota, dici eam *Acceptam Conſtantina.* Eaque *leg.* de cuſtodia Portuum & Litorum agi, ne quis pecunias ad barbaricum transferat. Itaque forte in ſubſcriptione legis legendum *Accepta ad Conſtantia*, id eſt, caſtra, Conſtantia ſcilicet; quorum Ammianus Marcellinus meminit in geſtis Anni ſuperioris 355. *lib. 15. cap. 11. Matrona*, inquit, & *Sequana amnes magnitudinis gemina: qui fluentes per Lugdunenſem, poſt circumclusum ambitu inſulari Pariſiorum caſtellum Lutetiam nomine, conſociatim meant, meanteſque protinus prope Caſtra Conſtantia funduntur in mare.*

ANNO DOMINI 358.

Datiano & Cereale COSS.

IVLIANI Cæſaris comitatus fit mentio *l. 6. de maleficis*, in Galliis nempe: Vbi exercentes Magiam, vel diuinandi artem, Conſtantius *illa leg.* inſequitur.

Sub IVLIANO A.

ANNO DOMINI 362.

Mamertino & Neuita COSS.

GERMANIANVS PP. Galliarum, teſte Ammiano *lib. 21. cap. 8.* in geſtis Anno 361. Hoc quoque Anno extat *l. 30. de appellat. ad Germanianum PP.* Quanquam quod *ea leg.* nominatim de Præfectis Vrbis, de Proconſulibus & de Comite Orientis agitur, *PP. Galliarum* cum non fuiſſe ſuadere videtur.

SALLVSTIVM Præfectum Prætorio Galliarum hoc Anno fuiſſe & ſequenti diſertis verbis Ammianus Marcellinus teſtatur, *initio lib. 23. cap. 1. & 5. Salluſtio*, inquit, *Præfecto per Gallias: Item, literas Salluſtii Galliarum Præfecti ſuſcepit.* Extant certe plures hoc Anno ad *Salluſtium PP.* conſtitutiones: nempe *l. 7. de erogat. mil. ann. l. 1. de exhib. vel tranſf. reis: l. 2 de protoſtaſia: l. 1. de auro coronario: l. 53. de Decurion.* Sed ex nulla illarum colligi poteſt, cuiusnam Præfecturæ adminiſtrationem habuerit.

Sub VALENTINIANO Sen.

ANNO DOMINI 364.

D. Iouiano & Varroniano COSS.

Menander, cui inſcribitur *l. 17. de curſu publico:* videatur PP. Galliarum fuiſſe, arg. *l. 28. & 30. eod. tit.* Dicitur & his Coss. Dat. Triueris Id. Decemb. *l. 11. de erogat. mil. ann.* ad Mamertinum PP. verum ibi vitium hæret.

ANNO DOMINI 365.

Valentiniano & Valente AA. COSS.

Dat. his Coss. 7. Kal. April. *l. 1. de deſertorib.* cuius inſcriptio hæc eſt, *Edicta duo per Italiam & Alpes:* aduerſus Deſertores. Data item *l. 7. de re militari*, ad Iouium (γρ. Iouinum) Magiſtrum Equitum & Peditum: qui hoc tempore & deinceps in Gallia fuit.

TREVERIS datæ complures hoc Anno leges proponuntur: vt & Agrippinæ *l. vnic. ne damna Prouincialib.* verum eæ referendæ ad Annum Domini 368. vel 370. vel aliter ibi erratum. Valentinianus Mediolano ex Italia in Gallias profectus, propter Alamannos, qui poſt Iuliani mortem Gallias vaſtabant, Pariſiis huius anni fine conſtitit: *Prope Kalendas Nouembris venturo Valentiniano Pariſios*, inquit Ammianus Marcellinus, *l. 26. c. 5.* in huius anni geſtis: vide eundem & *l. 27. c. 2.* Itaque tres ex hac Vrbe conſtitutiones a Valentiniano datæ hoc Codice extant: datæ, inquam, hoc Anno menſe Octobri, Nouembri & Decembri: nempe *l. 13. de annona & tributis: l. 3. de metallis: l. 11. de numerariis*, ad Rufinum PP. Igitur & fides apud Pariſiam ciuitatem expoſita, (& Valentiniano oblata) quæ extat inter fragmenta Hilarii, ad hunc annum retrahenda eſt: quam integritatis & iudicii notiſſimi Nicol. Faber ille, Anno 362. celebratam credidit.

CVRSVS publici hoc Anno per Gallias mentio fit *l. 82. de curſu:* qua *leg.* id quod iam Galliis proderat circa curſum publicum ad Illyricum & Italiæ regiones extenditur.

ANNO DOMINI 366.

Gratiano NB. P. & Dagalaipho COSS.

TREVERIS data *l. 5. ad Senatusconſultum Claudianum.* Pridie Non. April. quæ inſcribitur *ad Secundum PP.* verum ibi *Remis* forte reſcribendum.

REMOS Lutetia Pariſiorum progreſſus hoc anno Valentinianus ibi conſtitit, *Remos* ſcilicet Lutetia Pariſiorum *progreſſus Valentinianus* (ait Ammianus *lib. 26 cap. 5.*) *ſtatuens interim nuſquam extra Gallorum confinia mouere.* Itaque datæ hoc anno plures ex ea Vrbe conſtitutiones: nempe *l. 9. de diuerſ. offic.* VII. Id. April. data *ad Germanianum PP.* (Galliarum) vide Ammianum *lib. 26. cap. 5.* & *Proſopogr.* noſtram. *l. 1. de poſtliminio* XVI. Kal. Iun. *vel* Iul. ad Seuerianum Ducem *l. 15. de annona & tributis*: XIV. Kalend. Iun. *l. 1. de canone frum. V. R.* XVIII. Kal. Iul. *l. 10. de pœnis:* VIII. Id. Octobr. (Hæc lex referenda ad annum ſequentem 367.) *l. 8. de accuſat.* XV. Kal. Decemb. *l. 9. de accuſat.* VII. Kal. Decemb. Ex his legibus *l. 1. de poſtliminio*, data ad Seuerianum Ducem, eius meminit Ammianus Marcellinus in huius anni geſtis *initio lib. 27. cap. 1.* qui apud Calidona Diuitenſibus præſidebat & Tungricanis, & prælio aduerſus Alemannos equo deturbatus miſſilique telo per os fixus fuit. Quo prælio infeliciter geſto, cuncti metu compulſi in fugam, Carietto Comes per vtramque Germaniam oppetiit: Erulorum Batauorumque vexillum direptum fuit: vt teſtatur Ammianus *dicto loco:* multique adeo in captiuitatem a Barbaris (Alemannis) abducti, vt teſtatur *dicta l. 1. de poſtlim.* quibus ideo Valentinianus *ea leg.* poſtliminii ius indulget. Datæ quoque his ipſis COSS. duæ Valentiniani leges: vna, XV. Kal. Octobr. Mantebri, puta *l. 11. de ſuſceptor.* ad Florentium Comitem S. L. altera, Veronæ VIII. Id. Decembr. puta *l. 9. de Veteranis*, (ad Dagalaiphum, de quo mox.) Qui vterque locus haud procul Remis fuit, quo digreſſus inde Valentinianus & exinde rurſum Remos ſeſe contulit: de quo ad *eas leges* plenius. *Dagalaiphus* Magiſter militum fuit hoc Anno (per Gallias ſcilicet.) Ad quem data eſt hoc Anno VIII. Id. Decemb. *dicta l. 9. de Veteranis.* Eum clade ab Alamannis accepta, de qua ſupra, correcturum huiuſmodi geſta a Pariſiis miſſum Ammianus Marcellinus, *lib. 27. cap. 2.* ſcribit.)

ANNO DOMINI 367.

Lupicino & Iouino COSS.

REMIS, & hoc Anno ſubſtitit Valentinianus, ad Iunium menſem vſque. Itaque, ex ea Vrbe datæ complures leges hoc Codice extant: nempe *l. 13. de ſuſceptoribus:* & *l. 4. de metallis:* (in quarum ſubſcriptione perperam legitur hactenus *Rom.* pro *Rem.*) *l. 9. 10. de re militari. l. 4. de prædiis nauicular. l. 3. de indulgent. crimin.*) vbi pariter *Rom.* pro *Rem.* excuſum:) *l. 4. de aduoc. fiſci: l. 5. de cenſu: l. 3. ad L. Corn. de falſo:* (vbi perperam hactenus *Treu.* pro *Rem.* editum.)

IOVINVS Magiſter Equitum vel militum (per *Gallias*) hoc anno. Ammianus Marcellinus *lib 27. cap. 2.* a Pariſiis aduerſus Alamannos miſſum prodit (Anni ſcilicet 366. principio) partaque de Alemannis victoria Pariſios redeunti Imp. Valentinianum lætum occurriſſe, cumque poſtea Conſulem deſignaſſe. Data ad eum hoc Anno 367. IV. Kalend. Febr. *d. l. 9. de re militari:* qua *l. 9.* Ducum & Comitum per Gallias ſcilicet mentio fit, & eorum quibus Rheni eſt mandata cuſtodia. Item, Regalium, (Francorum ſcilicet vel Alamannorum) &c. de quibus ad eam *l. 9.* fuſe.

FLORENTIVS vel FLORENTINVS PP. Galliarum hoc anno fuit: ad quem data *l. 5. de cenſu*, quæ ad Cenſum Gallicanum pertinet. Meminit huius Florentii Præfecti Prætorio Galliarum quoque in huius ipſius anni geſtis Ammianus Marcellinus *lib. 27. cap. 7.*

NEMASIÆ fuit menſe Auguſto Pridie Non. Aug. Valentinianus, vbi data ab eo Pridie Non. Aug. *l. 3. de ponderatoribus.* Qui locus in Gallia fuit *Nomay* prope Remos, de quo ad *eam leg.*

AMBIANIS exinde menſe Auguſto medio huius anni Valentinianus: Itaque data ab eo ex ea Vrbe *l. 1. de ingratis liberis.* (Et vero Gratianus a patre Valentiniano hoc menſe IX. Kalend. Septembris Auguſtus renunciatus; Hieronymus, *Chronico* Anno 368. (metachroniſmo vnius anni illi ſolemni) *Gratianus Valentiniani F. Ambianis Imperator factus.* Ammianus quoque *lib. 27.* narrata Gratiani inauguratione, ſubiicit, *cap. 8. Profectus itaque ab Ambianis, Treuerosque feſtinans,* &c. (Valentinianus) Conſules & diem quoque huius renunciationis recte notant Socrates, *l. 4. cap. 10.* & Faſtorum Siculorum auctor.)

REMOS reuerſus Valentinianus: vbi datæ ab eo *l. 4. de ſcenicis:* & *l. 10. de pœnis*, quibus anni ſuperioris Conſules male adſcripti: menſe Octobri.

TREVERIS Valentinianus; quo ab Ambianis profectus, vt ex ſuperiore Ammiani Marcellini loco conſtat. Itaque data ex hac Vrbe III. Id. Octobr. *l. 2. Cod. Iuſt. de bonis libert.* III. Id. Octobr. Reperitur medio hoc tempore data VIII. Kal. Nouemb. ad Dracontium (Vicarium Africæ) Nicomediæ *l. 16. de annona & frum.* (forte Nicro medio.) Exinde Triueris datæ *l. 7. de priuilegiis eorum qui in ſacro Pal.* XIV. Kalend. Decemb. & *l. 29. de curſu publ.* IV. Non. Decemb.

ANNO DOMINI 368.

Valentiniano & Valente II. COSS.

VIVENTIVS PP. Galliarum: ad quem data XI. Kal. Decemb. *l. 4. de cenſu*, cuius hæc ſententia, *a Cenſu immunes eſſe in Virginitate perpetua viuentes, & viduas, de quibus ipſa maturitas ætatis pollicetur nulli iam eas eſſe nupturas. Item, pupillos virilis ſexus vſque ad 20. annos: mulieres, donec virum ſortiantur.* Per Gallias proinde Deuotas Virgines iam per hæc tempora claret: vide quæ ſupra notaui. Ad eundem *Viuentium PP.* data & *l. 3. de relationibus* 3. Kal. Ian. de Relationum ſuper delictis Prouincialium, quæ a Rectoribus Prouinciarum, ad Principem fiunt, forma & quidem data Treueris.

TREVERIS & hoc Anno conſtitit Valentinianus: & ideo ab eo data III. Kal. Febr. *l. 8. de Medicis & Profeſſoribus* (ad hunc enim Annum retrahenda ea lex, vt alibi oſtendo vt & ſeqq.) Item *l. 18. de Epiſcopis: l. 1. de his qui cum diſp. l. 3. de repar. appellat. l. 1. 2. ſi vagum mancipium: l. 9. de cohortalib. l. 9. de Piſtoribus: l. vnic. de mancipibus therm. l. 10 de exactionib. l. 1. de executoribus: l. 2. de metatis: & l. 5. de tyronibus.* VI. Kal. Mai. Ad eundem Viuentium *PP. Galliarum* hoc anno eodem fuit data *d. l. 5. de tyronib.* cuius hæc ſententia eſt: Digitorum truncatione militiam fugientes, ignis ſupplicio afficiendos. Data ad eun-

Digitized by Google

eundem *Viuentium PP. l. 30. de curſu*, quæ de *curſu publico* agit: item *l. 4. de cenſu:* vbi quoque diſerte vocatur Viuentius PP Galliarum. Data & ad eundem *l. 3. de Relationib.*

ALTEIO verſatus Valentinianus: vbi data ab eo Pridie Non. April. *l. 3. de Actorib. procur.* Ea Vrbs procul dubio in Galliis erat. Eodemque refero *l. 5. de repar. appell.*

VANGIONIBVS quoque aliquando verſatus Valentinianus hoc Anno menſe Iulio, data quippe Pridie Kalend. Aug. Vangionibus *l. 3. de prædiis nauicular.* quæ perperam hactenus *Valentinianum & Valentem COSS.* (id eſt, Anno D. 365.) ſubſcriptos præfert. (Oppoſiti ſcilicet Vangiones Alemannis erant: aduerſus quos & nominatim aduerſus Alemannum Regalem Randonem, qui Magontiacum latenter irrepſerat, hoc tempore Valentinianum cum Gratiano expeditionem mouiſſe Ammianus teſtatur, *lib. 27. cap. 10.)*

AGRIPPINÆ inde conſtitit Valentinianus vbi data ab eo Prid. Kal. Octob. *l. vnic. ne damna Prouincialibus*, quæ perperam refertur ad A. D. 365. atque ita a Valeſio colligatur: qui & illud addit, credere ſe non ob aliud Agrippinam petiiſſe Valentinianum, quam vt cum Francorum Regibus fœdera antiqua ex morte iniret.

TRIVERIS rurſum fine huius anni & ſequenti Anno verſatus Valentinianus: quo reuerſus ille cum filio, triumpho de Alemannis obtento. Itaque data Kalend. Decemb. in ea Vrbe *l. 12. de Piſtoribus*, & IV. Non. Decembr. *l. 29. de curſu.* & III. Kalend. Ianuar. *l. 3. de Relationib.* (Ammianus *lib. 27. cap. 10. Hisque tali caſuum diuerſitate peractis milites ad hyberna, Imperatores Treueros reuerterunt.* Et de hoc ingreſſu & triumpho accipiendus Auſonius Moſella. v. 421. ſq.

Auguſtæ veniens (Moſella) *quod mœnibus Vrbis*
Spectauit iunctos nati patriſque triumphos.

Quod qui alio referunt, fallunt & falluntur: de quo alibi.

ANNO DOMINI 369.

Valentiniano NB. P. & Victore COSS.

TREVIRIS conſtitit hoc Anno Valentinianus: leges & primo quidem per primos quinque menſes: quare inde datæ plures tum ab eo: nempe *l. 2. de centonariis: l. 6. de Legatis: l. 1. ne opera a collatoribus: l. 6. de fide teſtium: l. 4. 5. de offic. Rector. Prouinc. l. 1. de fructibus & litis exp. l. 7. de bonis proſcriptor. l. 4. de relationibus: l. 12. de nauicular. l. 13. de Piſtoribus.* Ibidem data procul dubio *l. 5. Cod. de feriis.*

COMPLATI Valentinianus: vbi data ab eo XVI. Kal. Iun. (Iul.) *l. 10. de diuerſ. offic.* ad Viuentium PP. quam ego Vrbem quoque in Gallia fuiſſe puto.

MARTIATICI Valentinianus Pridie Non. Iun. vnde eo die data *l. 6. de metallis.* Martiaticum accipio locum ad Martianas ſyluas in Alamannorum ſolo, vide *Itinerar. Peutinger.* & Ammianum *lib. 21. cap. 8.* ibique Cl. Valeſium.

ALTÆ RIPÆ Valentinianus III. Kal. Iul. fuit: inde data quippe *l. 4. de repar. appell. Alta ripa* hodiernum nomen remanſit: qui locus altero milliari ab Illuſtr. Heidelberga, haud longe ſupra confluentes Nicri, inter Nemetes & Vangiones, de quibus Anno ſuperiore. Meminit huius loci *Notitia Imperii* in Duce Magontiacenſi: vbi hoc ordine & ſecundo Rheno loca hæc recenſet. *Saletio, Taberna, Vico Iulio, Nemetis, Alta ripa, Wangionis, Mogontiaco.*

BRISIACI mox conſtitit Valentinianus: vbi data ab eo *l. 8. de priuilegiis eorum, qui in ſacro Palat.* III. Kal. Sept. (Mentio huius loci quoque in Itinerario Æthici, inter Rauracos & Argentoratum. Qui locus in ripa Rheni dextra in Alemannorum ſolo. Cæterum, ad huius & ſuperioris loci hoc anno memoriam pertinet egregie, quod Ammianus ſcribit *lib. 28. cap. 2. At Valentinianus magna animo concipiens & vtilia, Rhenum omnem a Rhetiarum exordio ad vſque fretalem Oceanum magnis molibus communiebat, caſtra extollens altius & caſtella, Turresque adſiduas per habiles locos & opportunos, qua Galliarum extenditur longitudo: nonnunquam etiam vltra flumen ædificiis poſitis ſubradens Barbaros fines. Denique cum reputaret munimentum celſum & tutum, quod ipſe a primis fundarat auſpiciis præterlabente Nicro nomine fluuio, paulatim ſubuerti poſſe vndarum pulſu immani, meatum ipſum aliorſum vertere cogitauit,* &c. Ex his clarum, cur Martiatici, Altæ ripæ, Briſiaci, Valentinianus conſtiterit.

TREVERIM, poſt Briſiacum, reuerſus Valentinianus: vbi datæ ab eo: Pridie Id. Octob. *l. 2. de abolitionibus.* III. Non. Nouemb. *l. 1. de fide & iure haſtæ.* IV. Non. Decemb. *l. 13. de nauicular.* X. Kal. Ian. *l. 10. de Veteranis.*

Viuentio PP. Galliarum inſcriptæ hoc Anno leges quatuor: quanquam nullibi *Galliarum* nomen additum ſeu expreſſum, *L. 1. ne opera a collator.* quæ vetat, Operas a collatoribus Prouincialibus exigi: ſed, ad proſecutiones extraordinarias caupona, propola vel tabernaria lucrum ſectantes cogi. *L. 4. de offic. Rectoris Prouinciæ*, quæ vetat Rectores Prouinciarum religioſa deuerticula ſectari. *L. 10. de diuerſis officiis*, qua probatur iudicium Viuentii, qui iners vulgus ex officio ſuo eiecerat: & dicitur ea lex data *Complati*, qui locus procul dubio in Galliis fuit: vide *ſupra locum* Ammiani: & quæ de *Martiatico* dixi: niſi potius legendum *Cambete:* qui locus ad Auguſtam Rauracum: vide Itinerarium vtrumque. *L. 1. de fide & iure haſtæ*, quæ de diſtrahendis pignoribus Tributorum cauſa eſt.

ANNO DOMINI 370.

Valentiniano & Valente III. COSS.

TREVERIS & hoc Anno conſtitit Valentinianus: vnde ab eo datæ hoc Anno *l. 1. ne ſanctum bapt. l. 1. de ſtud. lib. V. R. l. 7. Cod. Iuſt. de poſtulando: l. 6. de annonis ciuicis: l. 7. de metallis: l. 6. de cenſu: l. 6. de re milit. l. 64. de Decurionibus. l. 8. de luſtrali: l. 5. de tyronibus: l. 71. 72. 73. de Decurion. l. 2. de tabular. l. 31. de curſu. publ.* (vide Ammianum *lib. 28. cap. 5.*)

ALTEIO quoque data *l. 3. de actorib. & procur.* quæ huc forte retrahenda.

Viuentio (PP. Galliarum) inſcripta *l. 6. de cenſu:* cuius hæc ſententia: immunes a Cenſu eſſe viduas, pupillos, donec ſuæ tutelæ fiant, item Virgines deuotas. Item, *l. 5. de tyronibus*, (quæ perperam refertur ad Annum D. 365.) ad Viuentium PP. Galliarum diſerte data eſt, quæ eſt de Murcis.

Iouinus Magiſter militum, ad quem hoc Anno data *l. 11. de Veteranis.*

ANNO DOMINI 371.

Gratiano II. & Probo COSS.

TRIVERIS conſtitit Valentinianus: vbi ad menſem Iunium vſque data ab eo *lex 1. de ſcenicis: l. 9. de*

9. de maleficis: l. 5. de indulgent. crimin. l. 5. de murilegulis: l. 75. de Decurionib. quæ duæ leges datæ IV. Kal. Iul.

Viventio PP. inſcripta *d. l. 1. de ſcenicis*, ſed male ibi *P. V.* pro *PP.* ſcriptum (quæ eſt de ſcenicis in vltimo vitæ Sacramenta, ſeu Extrema ſuffragia poſcentibus, ut cum cognitione cauſæ id eis tribuatur: & conualeſcentes poſtea in ſcenam retrahi non poſſint,) *l. 75. de Decurionib.* quæ eſt de Sacerdotum & principalium immunitate.

CONTIONACVM vel CONTIONATVM profectus Valentinianus: vbi manſit menſe Iunio, Iulio, Auguſto, datæque ab eo *l. 5. de cuſtod. reor.* poſtero ſtatim die III. Kal. Iul. *l. 17. de annona & trib.* IV. Id. Iul. *l. 3. de denunciationibus*, IV. Kal. Aug. *l. 1. de natural. filiis.* XVI. Kalend. Septemb. (*Contionacum*, in Gallia fuerit oportet, & quidem inter Treueros & Magontiacum.)

MAGONTIACI inde verſatus Valentinianus: a quo ibi data *l. 2. de ſcenicis.* VIII. Id. Septemb. (vide Ammianum *lib. 29. cap. 4.* qui locus huc omnino pertinet.)

TRIVEROS reuerſus Valentinianus: vbi ab eo data *l. 32. de curſu.* III. Id. Decemb. (vide Ammianum *lib. 28.*)

Seuerus Magiſter militum per Gallias: vide Ammianum *lib. 28. cap. 5. & lib. 29. c. 4.* qui locus proprie huc facit. Ad eum data hoc anno X. Kal. Ian. *l. 11. de diuerſ. offic.*

ANNO DOMINI 372.

Modeſto et Arintheo COSS.

TREVERIS ſubſtitit & his Coſs. Valentinianus: a quo datæ ibi *l. 14. de Piſtoribus: l. 77. de Decurionibus: lex 3. de hæreticis: l. 6. de prædiis nauicul. lex 11. de re militari: lex 1. de ſpectaculis.*

Seuerus Magiſter militum (per Gallias vt & dixi ſuperiore Anno.) Ad eum hoc anno VIII. Kal. Mai. data *l. 11. de re militari:* qua agitur de adcreſcentibus in militia.

PATAVIONE data occurrit XVII. Kal. Iun. Valentiniani *l. 78. de Decurionib.* quæ forte Galliæ Belgicæ ciuitas videatur.

NASSONACVM ſeſe contulit Valentinianus: vbi data ab eo III. Kal. Iun. *l. 12. de diuerſ. offic.* & III. Non. Iul. *l. 1. de Præfecto Prætorio: l. 1. de Quæſtoribus: l. vnic. de Magiſtr. ſcrin. l. 1. de Comit. rei milit. l. 4. de bonor. codic.* quæ omnes vnius conſtitutionis partes ſunt.

TREVEROS reuerſus Valentinianus: vbi datæ ab eo VI. Kal. Iul. *l. 2. de locat. fund. iuris Emphyt. l. 22. de Epiſcopis.*

ANNO DOMINI 373.

Valentiniano et Valente IV. COSS.

TREVERIS & hoc Anno fuit Valentinianus: vbi ab eo data *l. 1. ne ſanctum baptiſma*, niſi ad Annum 370. potius ea referenda. Referri poteſt & ad hunc Annum *l. 6. de re militari: l. 64. de Decurionibus.*

ANNO DOMINI 374.

Gratiano III. & Equitio COSS.

TREVERIS aliquando fuit his Coſs. Valentinianus: vbi ab eo data *l. 22. quorum appellat.* VII. Kalend. Iun. & *l. 4. de excuſation. artif.* XII. Kal. Iul.

ROBORE inde conſtitit: vbi ab eo data lex 13 Conſtantinum (PP. Galliarum ſcilicet) VI. Id. Iul. puta *l. 33. de curſu*) Ammiani locus hic ſingularis *lib. 30. cap. 3. Sicuto poſt hac anno Gratiano adſcito in trabeæ ſocietatem Æquitio Conſule, Valentiniano poſt vaſtatos aliquos Alemanniæ pagos munimentum ædificanti prope Baſileam, quod appellant accolæ Robur, offertur Præfecti relatio Probi*, &c.

TREVEROS inde reuerſus Valentinianus: vbi ab eo data III. Non. Decembr. *l. 1. de ſententiis ex periculo rec.* Quo Valentinianus poſt fœdus ictum cum Macriano Alemannorum Rege ad hyberna diſceſſit Ammianus, *lib. 30. cap. 3.*

ANNO DOMINI 375.

Poſt Conſ. Gratiani III. & Equitii.

TREVERIS data V. Id. April. *l. 16. de ſuſceptoribus:* inde mox Valentinianus pubeſcente vere in Illyricum ſe contulit, teſte Ammiano *lib. 30. cap. 5.* relicto Treueris Gratiano *lib. 30. cap. 10.*

Sub GRATIANO.

ANNO DOMINI 376.

Valente V. & Valentiniano AA. COSS.

TREVERIS conſtitit Gratianus his Coſs. poſt mortem patris: vbi ab eo datæ leges *l. 3. de ſcenicis: l. 4. de hæreticis: l. 23. de Epiſcopis: l. 2. de quæſtionibus.*

Antonius PP. Galliarum. Ita diſerte vocatur, ad quem, hoc Anno duæ conſtitutiones a Gratiano hoc Codice extant: nempe *l. 11. de Medicis & Profeſſorib.* & *l. 2. de quæſtionib.* data Treueris (Aſſentiendum non eſt Scaligero, qui 2. *Auſon. 17.* leges has *ad Antonium PP. Galliarum* datas, aliasque duobus annis ſequentibus, ad Auſonium traducit: & pro *Antonii* nomine *Auſonii* nomen ſubſtituendum putat. Neque enim tam diu Auſonius PP. Gallias rexit: Sed breuis fuit eius præfectura, in qua ad Conſulatum euectus, Anno 379. vide ipſius Auſonii Gratiarum actionem. Geſſit eam itaque Anno 378. vt probat *l. 35. de curſu:* vide *infra.*) Ad hunc Antonium extant quoque Symmachi *epiſt. 5. lib. 1.*

ad SYNODVM aliquam Gallicanam pertinere omnino cenſeo dictam *l. 23. de Epiſcopis*, quam liquido non eruo, vt nec omnes Epiſcopos illi *leg.* inſcriptos, Artemium, Euridicum, Appium, Geraſimum. Vide quæ ad *eam legem* ſcribo.

De PROFESSORIBVS per Galliarum Diœceſim omnem, in Metropolitanis Vrbibus, & nominatim Treueris, eorumque annonis, eſt *lex illa 11. de Profeſſoribus* ad Antonium PP. Galliaru, elegans & ſingularis admodum.

ANNO DOMINI 377.

Gratiano IV. & Merobaude COSS.

TREVERIS datæ hoc Anno a Gratiano *l. 3. de quæſtionibus: lex 15. de Piſtoribus: lex 34. de curſu.*

MOGONTIACVM inde (perperam editum *Morantiaco*) profectus Gratianus: vnde ab eo data lex ad Antonium PP. (Galliarum ſcilicet) Kal. Aug. *lex*, inquam 6. *de officio Rectoris Prouinc.*

TREVEROS inde reuerſus Gratianus: vbi ab eo data XV. Kalend. Octobr. *l. 8. tributa in ipſis ſpeciebus.*

ANNO

ANNO DOMINI 378.

Valente VI. & Valentiniano II. COSS.

Treveris & hoc Anno conſtitit Gratianus: vbi ab eo datæ *l. vnic. victum ciniliter: lex 7. de fide teſtium:* vtraque pars eſt voius conſtitutionis, datæ Pridie Id. Ianuar. Ad eundem *Antonium PP.* (Galliarum) *lex 37. de appellat.* & *l. 23. 24. 25. quorum appellat.* III. Kal. Feb. *l. 35. de curſu: l. 4. de hæreticis: l. 12. de pœnis.*

Auſonius PP. (Galliarum ſcilicet.) Ad eum data hoc Anno XII. Kal. Mai. *d. l. 35. de curſu:* (vide ipſummet Auſonium in *Gratiarum actione.* De qua Præfectura Auſonius in Moſella ſua ſenſiſſe non potuit, (quod tamen Scaliger putabat) cum Idyllium illud ſcripſerit decennio ante: nempe Anno 369.)

Præfecti Galliarum fit etiam mentio hoc Anno XVIII. Kalend. Septembr. in *l. 9. de metallis:* quæ data eſt ad Vindicianum V. C. Vicarium, & vt ne ex Præfectura Prætoriana Galliarum metallariis in Sardiniam tranſire liceat.

ANNO DOMINI 379.

Auſonio & Olybrio COSS.

Treveros Sirmio reuerſus Gratianus: Ideo data ab eo ibi *lex 26. quorum appellat.* Non. April. vitium tamen ibi in menſe. De Gratiani ex Illyrico in Galliam reditu: vide Auſonium *in Gratiarum actione*, Zoſimum *lib. 4. cap. 24. l. 1. de Princip. Agent.* Prid. Non. Aug.

Treveros inde reuerſus Gratianus: quare data ibi ab eo *l. 12. de Medicis & Profeſſoribus.* XVIII. Kalend. Octob. *l. 7. de reparat. appellat.* III. Non. Decemb.

Clericis intra Gallias negotiantibus, maior intra 15. ſolidos immunitas a luſtrali collatione tributa *l. 11. de luſtrali conlat.* intra Illyricum & Italiam, intra 10. ſolidos.

Alamannos Gallias hoc tempore infeſtaſſe, cum Gratianus Anno 378 in Illyricum profectus fuiſſet, teſtantur Sozomenos *lib. 7. cap. 4.* Zoſimus *lib. 4. cap. 24.* Hi ſunt Hoſtes & Perduelliones, quorum mentio fit *dicta l. 7. de reparat. appellat.* data Treueris ad Siburium PP. (Galliarum) Victoriam de illis Gratiani perſtringit Sozomenus *d. loco:* & vt puto Auſonius *Gratiarum actione:* cum ait: *Teſtis eſt vno pacatus anno, & Danubii limes & Rheni.*

ANNO DOMINI 380.

Gratiano V. & Theodoſiano I. COSS.

Triveris potiſſimam huius anni partem egit Gratianus: vbi ab eo data *l. 16. de nauiculariis: l. 3. de naufragiis: l. 9. de priuilegiis eorum, qui in ſacro Pal. l. 12. de extraordinar. l. 17. de Piſtoribus.* IV. Idus Iul. Inde Sirmium profectus.

ANNO DOMINI 381.

Eucherio & Syagrio COSS.

Triv. data *l. 6. de ſcenicis*, quanquam ibi forte reponendum *Trid.* loco *Triv. l. 2. vnde vi.* Atque hæ iam vltimæ ſunt leges, quas Imperatores Treuiris conſtituti ibi dederunt. Et error eſt in *l. 1. vt intra ann* quæ data dicitur Anno D. 385. Treu. vt ibi oſtendo.

Sub Valentiniano Iun.

ANNO DOMINI 388.

Theodoſio A. II. & Cynegio COSS.

Maximo Galliarum Tyranno apud Aquileiam a Theodoſio debellato, capiteque truncato, Galliarum potitus Valentinianus Iun. Itaque ſub eo geſta, ſtatim per Præfecturam Prætorianam Galliæ infirmata datis legibus Aquileiæ *l. 6. de infirm. his, quæ ſub tyrannis.* X. Kal. Octobr. & *l. 7. eod. tit.* VI. Id. Octubr. vide *infra Anno prox.*

ANNO DOMINI 389.

Timaſio & Promoto COSS.

Constantianus PP. Galliarum. Ad hunc data, initio huius Anni, XIX. Kalend. Febr. a Valentiniano *lex 8. de infirmandis his, quæ ſub tyrannis:* qua infirmantur quæ ſub Tyranno Maximo per Gallias geſta fuerant: puta Dignitates ab eo collatæ: Iudicum ſub eo ſententiæ: non tamen actus voluntarii. Ad eundem Conſtantianum PP. Galliarum data V. Kalend. Mart. *l. 4. de legit. hæreditatib.* quæ lex ad ius priuatum pertinet.

Treveris data XVIII. Kalend. Iul. *lex 3. vnde vi:* quæ inſcripta, ad Meſſianum Com. R. P. (Certe cum Valentinianum hoc Anno & ſequentibus aliquot liquido conſtet extra Italiam pedem non mouiſſe, oportet Meſſianum Com. R. P. Treuiris conſtitiſſe: credo, reuocandis, iis quæ ad rem priuatam pertinentia ſub Maximo tyranno vſurpata fuerant, & fiſco incorporandis rebus Maximi Tyranni: quod omnino ſuadet lex illa tertia. Proinde, in ſubſcriptione eius *Dat.* pro *reddita* accipio.)

Conſtantiano PP. (Galliarum ſcilicet) ruſum inſcripta VI. Id. Nouembr. *l. 5. de proximis Comitibus diſpoſitionum:* in cuius pariter ſubſcriptione Dat. Triueris, pro reddita accipiendum videtur: Valentinianus enim tum in Italia, vt paulo ante dixi, verſabatur: at Treuiris Præfecti Prætorio Galliarum ſedes fuit.

ANNO DOMINI 390.

Valentiniano A. IV. & Neotherio COSS.

PP. Triveris XV. Kalend. Iul. *lex 50. de curſu:* quæ data *ad PP.* cuius nomen intercidit: verum & *PP. Galliarum* accipiendum eſſe ex ſubſcriptione ſatis conſtat: & *Conſtantianum* nominatim exaudiendum, quæ ad ſuperiorem annum dicta, ſuadent. Argumentum autem illius legis, eſt de Curſu publico per Præfecturam Prætorianam Galliarum.

ANNO DOMINI 391.

Tatiano & Symmacho VV. CC. COSS.

Richomeres Comes & Magiſter vtriusque militiæ: ad quem data hoc Anno *lex 13. de re militari.*

ANNO DOMINI 392.

Arcadio II. & Rufino COSS.

Valentiniano hoc anno apud *Viennam* interfecto, ad Maiorianum vſque, nullum amplius Principum in Gallia conſtitiſſe, obſeruat Sidonius *Carmine 5. ad Maiorianum.*

Ex quo Theudoſius communia iura fugato.
Reddidit auctoris (Gratiani) *fratri* (Valentiniano) *cui guttura fregit.*

Poſt in ſe vertenda manus: mea Gallia rerum
Ignoratur adhuc dominis, ignaraque ſeruit.
Ex illo multum periit, quia Principe (Honorio & Valentiniano III.) *clauſo.*
Quicquid erat miſeri diuerſis partibus orbis
Vaſtari ſolemne fuit: qua vita placeret.
Cum rector moderandus erat? contempta tot annos.
Nobilitas iacuit: pretium Reſpublica forti (Aetio.)
Rettulit inuidiam. Princeps hac omnia noſter
Corrigit, &c.

Itaque nullæ iam amplius nobis occurrent Principum conſtitutiones in Gallia datæ. Et locus ille Sidonii eximius inſecuti poſtea Galliarum excidii cauſas retexens, huc inſeri meruit.

Sub HONORIO.

ANNO DOMINI 395.

Olybrio & Probino COSS.

THEODORVS PP. Galliarum. Claudianus Panegyrico dicto in huius poſtea Conſulatum Anno 399.

Sic quum clara diu rerum documenta dediſſes,
Non te parte ſui, ſed in omni corpore ſumpſit
Imperium, cunctaque dedit tellure regendos
Rectores: Hiſpana tibi Germanaque Thetis
Paruit, & noſtro diducta Britannia mundo.
Diuerſoque tuas coluerunt gurgite voces
Lentus Arar, Rhodanuſque celer, & diues Iberus.
O quoties doluit Rhenus, qua Barbarus ibat,
Quod te non geminis frueretur Iudice ripis.
Vnius ſit cura viri, quodcunque rubeſcit
Occaſu, quodcunque dies deuexior ambit.

Hic idem poſtea Anno 397. 398. 399. PP. Italiæ fuit. Ad hunc igitur Theodorum PP. (Galliarum) datæ hoc Anno leges duæ: nempe *l. 140. 148. de Decur.* quæ leges de Sacerdotibus Prouinciarum eligendis tractant.

ANNO DOMINI 397.

Cæſario & Attico COSS.

VINCENTIVS PP. Galliarum. Ad eum data Honorii *lex 5. Cod. Iuſt. de Iuriſdictione.* V. Kal. Ianuar.

ANNO DOMINI 398.

Honorio IV. & Eutychiano COSS.

VINCENTIVS PP. Galliarum & hoc Anno fuit, ad quem proinde extant hoc Codice per hunc Annum & tres ſequentes complures conſtitutiones: cuius etiam mentio apud Sulpitium Seuerum *dialogo 1. cap. 17.* ad eundem eſt & Symmachi *epiſtola 23. lib. 9.* ex qua clare apparet Præfectum Prætorio Galliarum eum fuiſſe. Theodori enim ea mentio fit (quem PP. Galliarum fuiſſe oſtendimus:) & Hiſpaniæ.

FELIX PP. (Galliarum.) Ad eum extat *lex 10. de Senatoribus & glebali conlatione*, data IV. Kal. April. *qua leg.* id ſtatuitur, glebam ſeu glebalem Senatoriarum poſſeſſionum collationem, poſſeſſionum onus eſſe, non perſonarum: Hiſpanoſque in poſterum ea parte cæterarum Prouinciarum conſuetudinem ſeruare debere. (Ad *hanc legem* omnino pertinet *epiſtola 62. lib. 4. Symmachi*; cuius idem argumentum, quod *huiusce legis*: & in *ea lege* etiam nominatim Illuſtris viri Felicis Præfecti Prætorio, & Hiſpaniæ mentio fit: Itaque committenda illa cum *hac leg.* tu vide ſis eam.)

Hoc Anno igitur datæ ad eum (etſi in inſcriptione legum *Galliarum* non additum) duæ conſtitutiones, quæ tamen vnius & eiuſdem legis portiunculæ ſunt, XII. Kalend. Mart. nempe, *l. 8. de curſu publico*: & *l. vnic. de Burgariis*, quæ lex de Burgariis Hiſpaniæ tractat. De Burgariis, vide quæ ad eum titulum dixi. In ſubſcriptione tantum harum legum, reponendum *XII. Kalend. Maii*, non. *Mart.* Hinc interim quoque apparet, Hiſpanias ſub Præfecti Prætorio Galliarum diſpoſitione fuiſſe.

VICARIVS quinque Prouinciarum, Proclianus: ad quem, vt & ad Macrobium Pro Præfecto Hiſpaniarum, data hoc anno IV. Kal. Febr. *l. 15. de Paganis, ſacrificiis & templis*: cuius hæc inter alias ſententia. Sacrificia per eas Diœceſes prohiberi quidem: ſed ornamenta operum publicorum, id eſt, ſimulacra intacta ſeruari oportere.

QVINQVE PROVINCIARVM mentio quoque apud Symmachum *lib. 4. epiſt. 30.* hoc ferme ipſo Anno: in Notitia Imperii (27. circiter poſt *hanc legem* annis:) apud Philaſtrium Brixienſem, (30. circiter poſt *hanc legem* annis) in *Catalogo hæreſium, cap. 61. de Manichæis*: & in Conciliis Gallicanis, Valentino, Taurinenſi. Quibus omnibus locis modo Galliis, modo Hiſpaniis iunguntur; a Britannis certe clare ſeparantur. Itaque certum & indubitatum, Galliarum portionem fuiſſe, quæ a ſpeciali Galliarum appellatione ſeparata erat: ſunt autem hæ, *quinque Prouinciæ* illæ, *Aquitania Prima*, & *Secunda*, & *tres Lugdunenſis*. De quo plenius ad *illam legem*.

VINCENTIO PP. Galliarum inſcribuntur duæ leges hoc Anno: nempe *l. 26. de annona & trib.* & *l. 1. de centurionibus*. Prioris hæc ſententia eſt: Tributa ab omnibus æqualiter agnoſci oportere: Plebem aliorum immunitate non prægrauandum: de quo tamen querelæ tum ex quibuſdam Galliarum Prouinciis exortæ, vt teſtatur ea lex. (Geminam querelam, vide 40. poſt annis apud Saluianum locis ſæpe citatis ſupra.)

ANNO DOMINI 400.

Stilichone & Aureliano COSS.

VINCENTIO PP. Galliarum inſcribuntur ſex leges hoc Anno: nempe *l. 6. de metatis*, quæ eſt de Prætoriis Iudicum a metati onere immunibus, *l. 10. de deſertoribus*, quæ de Deſertoribus veteranorum filiis ac vagis requirendis agit, & ne eo prætextu Prouinciales inquietentur, *l. 1. 2. 3. de his, qui condit. propriam*: quæ leges agunt de retrahendis Curiarum, Collegiorum, Burgorum, Poſſeſſionum, aliiſque conditionis ſuæ refugis, *l. vnic. vtrum vi*, quæ pariter de colonis refugis agit, *l. 61. de curſu publico*, quæ lex vult, Vicarios Præfecti Prætorio Galliarum, & in his Vicarium Hiſpaniarum euectiones curſus publici facere non poſſe.

Comitum Gallicanorum fit mentio *l. 1. de Conſularibus*: vbi dixi plene.

ANNO DOMINI 409.

Honorio VIII. & Theodoſio III. COSS.

DARDANVS PP. Galliarum. Ad hunc extat Honorii *l. 171. de Decurion.* data VII. Id. Dec. quæ de Principalibus Curiarum in Galliis agit. (Cæterum lex hæc ideo ad Annum 412. retrahenda videatur: quia Dardanus, non ante PP. Galliarum eſſe potuerit, quam ſublato Conſtantino tyranno, qui vniuerſa Gallia (niſi qua exteræ gentes eam iam arroſerant) potiebatur. Quod certe factum Anno 411. vt teſtantur Proſper *Chronico*, & Marcellinus *in Chron.* Verum de hoc Dardano PP. Galliarum plura ad *eam leg.*

Hic finis eorum, quæ ad Gallicam hiſtoriam pertinent. Nullum quippe deinceps eius veſtigium, ob turbatas hoc tempore Gallias, & a Barbaricis nationibus a ncinatas, occurrit in his conſtitutionibus.

PARS

PARS QVINTA.

DE MARI, FLVMINIBVS, INSVLIS, MONTIBVS, LIMITIBVS, ET DE BARBARIS GENTIBVS.

MARE Carpathium, a quo Carpathia claſſis, *l. 32. de nauiculariis:* in quo Inſularum Prouincia.

Prouinciæ, quæ mari alluebantur, a cuſtodibus obſeruatæ: inter alia, ne aurileguli alio transfretarent, *l. 9. de metallis.*

Huc pertinet & litorum cuſtodia: de qua titulus expreſſus *lib. 7.*

Tranſmarina Prouincia. Earum mentio *l. 1. de Comitibus rei milit.* Singulari & præcipuo iure habiti, qui ibi exercitum duxiſſent, *d. l. 1.*

Ciuitates maritima, mediterraneæ, vt differunt, *l. 22. de annona & tributis:* ita &, quæ a maritimis collata erant, ad mediterraneas deuehi, transferri non debebant, & viciſſim, *d. l. 22.*

In vicinum mare vel amnem proiectus parricida culeo inſutus, *l. vnic. de parricidio.*

Fluminum aggeres, puta Nili, vide *tit. de aggeribus Nili*, qui & Chomata, vnde & logographi Chomatum, *l. vlt. de patrociniis vicorum.* Pœna eius, qui eos rupiſſet, *dicto titulo de aggeribus Nili.*

Ripæ virentes. Cum ſupra virentes fluminum ripas omnis legionum multitudo conſiſtit, *l. 13. de re militari.*

Milites ſeu Legiones Riparenſes, *l. vltim. de re militari.* ripenſes, *lex 14. de erogat. militaris annon.* Ripenſes, *lex 14. de Veteranis: lex 8. de filiis milit. apparit.* Riparenſes Caſtriciani *d. l. vltim.*

In ripa per cuneos auxiliaque conſtituti, *lex 7. de tyronibus:* vbi Comitatenſibus opponuntur.

Claſſes & Claſſici in fluminibus Imperii Romani fuere: de quibus Claſſicis *titulus 23. lib. 10.* In Oronte nominatim, & apud Seleuciam: de quo *d. tit.*

Nomina quorundam fluminum.

Danubius, limes imperii. Ad eum Scythicus, & Myſiacus limes. Itaque in eo Luſoriæ naues, quarum aliæ iudiciariæ, aliæ agrarienſes, *lex unica de luſoriis Danubii.*

Eufrates. Vnde Eufratenſis Prouincia: Limes Eufratenſis.

Liquentia. Huius mentio in *l. 2. ne opera a conlatorib.* vt & pontis Liquentiæ, ad cuius inſtaurationem omnes teneri vult ea lex.

Nilus, de quo, eiusque aggeribus non rumpendis, deque iuſta eius incrementorum menſura, *titulo de aggeribus Nili non rumpendis.*

Repurgandi Nili onus: ab eo Corporati ciuitatis Alexandriæ immunes erant, *l. 2. de Alex. pleb. primatib.*

Orontes. Purgando inter alia Oronti, claſſis Seleucena Comiti Orientis deputata erat, *l. vnic. de Claſſicis.*

Rhenus limes Galliæ. Huius cuſtodia mandata nonnullis, Ducibus Comitibus, *lex 9. de re militari.*

Tiberis. A Portu Vrbis Romæ, canon Romam ſubuehebatur per Tiberim nauibus caudicariis. Hinc nautæ Tiberini, de quibus eſt *tit. 21. lib. 14.* Et caudicarii, de quibus *l. 2. de Piſtoribus: l. 9. de Suariis: l. 1. de canone frum. V. R.*

Inſulæ, litora, ſtationes, l. 8. de nauicul. l. 2. de litor. & itin. cuſtod.

In inſulam relegatio, deportatio: vide *Paratitlon de pœnis.*

Boa, inſula. In eam relegatio, & quidem Iouiani hæretici, *l. 53. de haeretic.*

Carpathus inſula: vnde claſſis Carpathia: de qua *l. 32. de nauicul.*

Cyprus. In Cyprum inſulam relegatio, & quidem Eutropii, *l. 17. in fin. de pœnis.*

Dalmatæ litora, omnesque Inſulæ *l. vltim. de Curioſis.*

Oaſis. Deportationis Oaſenæ mentio *l. vnic. de Nili aggerib.* Oaſin tamen rectius inter loca deſerta referes.

Portus: De cuſtodia Portuum, *l. 5. de litor. & itin. cuſtod. l. 1. ſi quis pec. conſl.*

de Inſtauratione Portus, *lex 23. de operibus publicis.*

Portus Conſtantinopoli Theodoſianus *d. l. 23.* Iuliani *l. 5. de calcis coctoribus.*

Vrbis Romæ, *l. vnic. de ſaccariis: l. 2. de canone frum, V. R. l. vlt. de nauicul.* vide plura in Vrbium Notitia.

Expeditionales Portus, *l. 35. de nauicul. l. 2. de naufrag.* Sardiniæ *l. 16. de curſu.*

Conductores Portuum & vectigalium, *l. 3. de indulgent. debitor.*

Portus diœceſeos cuiusque Iudicis, *l. 34. de nauicular.*

Prouincia Inſularum, earumque Præſes, *l. 32. de nauicul.* vide Sext. Rufum Feſtum, *in breuiario*, & *Notitiam Imperii.*

Inſulæ ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Orientis, *l. 2. de litor. & itin. cuſtod.*

De Trium Prouinciarum, Siciliæ, Sardiniæ, Corſicæ Rationali: vide *Notit. Dignit.*

Proconneſus inſula in Propontide: vbi metallum, quod Proconnenſe, *l. 9. 11. de indulgentiis debitorum.*

Montes. Alpes memorantur & Italiæ iunguntur, *l. 1. de deſertoribus.*

Limites Imperii. fluminibus limitatum Imperium, vt Rheno, *l. 9. de re milit.* Danubio *l. vnic. de luſor. Danub.* Euphrate, vide *mox.*

Limites Imperii. Orientalis nominatim *l. 15. de erog. mil. ann.*

In his limitibus Caſtra militum, annonaque militaris condita, *d. l. 15.*

Milites, Duces limitum, *d. l. 15. & l. 13. de operib. publ. l. 2. de venat. ferarum.* Limitanei milites *l. 17. de cohortalib.* v. plura *Paratitlo de re militari*, & Notitiam Dignitatum.

Luſoriæ Naues *tit. de Luſor. Danubii.*

Terræ limitaneæ quoque militibus traditæ & ab his excultæ; de quibus terris *tit. 15. lib. 7.* propter curam munitionemque limitis atque Foſſati, *d. tit. 15. l. 1.*

Inſtructio limitis, *l. 21. de annona & trib. l. 15. de extraordin. l. 28. de ſuſceptorib.*

Ad id exactæ Parangariæ, a quibus nemo immunis erat *l. 15. 18. de extraordin.*

Ad limitaneorum annonam Prouinciales etiam longius delegari poterant, *l. 21. de annona.*

Annona tranſuehebatur ad limitem a poſſeſſoribus pro loco ac proximitate poſſeſſionum, *l. 11. 21. de annona.*

Limes Myſiacus, Scythicus *l. vnic. de Luſoriis Danub.*

Limes Ægyptiacus, *l. 52.*

Eufratenſis limes, *d. l. 2. & l. c. ne Comitib. & Tribunis lauacra.*

Rheni limes, eiuſque cuſtodis: de eo eſt *lex 9. de re militari.*

Danubii *l. vnic. de Luſor. Danub.*

Rheticus limes, *l. 15. de extraord.* ſeu limes Rhetianus *l. 18. eod. tit.* ad huius limitis inſtructionem Parangariæ exactæ ab omnibus *dict. l. 15. & 18.*

Tripolitanus limes: cui Dux Præpoſitus, *l. 133. de Decurion.*

Turres in limitibus per opportuna loca: veluti in Dacia Ripenſi, *l. 13. de operibus publ.*

De Barbaris nationibus, ſeu gentibus, hoſtibusque Imperii Romani.

de Poſtliminio a Barbaris reuerſis, vide *tit. de Poſtliminio 5. lib. 5.*

de Litium reparatione, his qui per hoſtes & perduelliones lapſum temporis incurrebant, ſtatim conceſſa, *l. 7. de repar. appell.*

Barbari tum priuati, tum milites plures in Vrbe Romano fuere. Iique ſub Arcadio factionibus opportuni, *l. quisquis*, ad *l. Corn. de Sicar.*

Coniurantis cum Barbaris pœna, *l. quisquis*, ad *l. Corn. de Sicar.*

Barbaris prædandi facultatem dantis, vel prædam cum eis diuidentis pœna, *l. 1. de re milit.*

Ad nationes Barbaras merces quædam deferri prohibitæ, *l. vlt. de litor. & itin. cuſtod.* veluti pecuniæ, *l. 1. ſi quis pecun. conſl.* aliaque, de quibus ad eam *l. vlt.* Ideo etiam modus Viatico poſitus, *d. l. vlt.* Et in vniuerſum Curioſi litorum conſtituti, qui merces excuterent, vide *tit. de litorum & itin. cuſtod.*

Nauium fabricandarum peritiam, qui Barbaros docuere, capitali ſupplicio afficiendi, *l. vltim. de pœnis.*

Auxilia gentium Barbararum fuere in exercitu Romano. Horum auxiliorum mentio, *in l. 22. de erog. mil. ann.* vbi a Legionibus ſeparantur & vexillationibus, quæ ex Romanis fuere: vide *Paratitl. de re milit.* Hi ſunt Barbari, *in l. quisquis*, ad *leg. Cornel. de Sicar.*

Fœderatæ gentes, eorumque Legati, vide *tit. de Legatis.* Fœderati in militia Romana *l. 16. de tyronib.*

Serui apud Romanos Barbari: de his *l. vnic. de adilit. Edicto: l. 4. de excuſ. artif.*

Dedititii apud Romanos ex Barbaris multi, vtque in exercitu Romano *l. 16. de tyronib.* qui & ipſi ſeruos habebant, *d. l. 16.*

Gentiles, inter Romanos: de quibus *l. vnic. de nuptiis Gentilium: l. 1. de terris limit. l. 62. de appellat.* per limitem Africæ *dictis legibus*, Italiæ, *d. l. vnic.* ad curam munitionemque limitis, atque foſſati conſtituti *d. l. 1.* ſeu tuitionem, *d. l. 1.* His terræ quædam limitaneæ adſignatæ, *d. l. 1.* Cum his connubii ius non erat, *d. l. vnic. de nupt. Gentil.* his præerant Præfecti quidam, *d. l. 62.* in Africa Prouinciæ ad Proconſulem ab his appellabatur, *d. l. 62.* ſub Magiſtro Equitum fuere, *d. l. vnic.*

Ab his Gentilibus Gentilitius mos *l. vltim. de patrociniis vicorum.*

Dedentes ſe, vel in fidem recepti, inque ſolum Romanum translati Gentiles nonnulli, terris adſcribebantur: vt per Ægyptum, qui *homologi* coloni dicti inde: qui ſcilicet terras ſuas deſerere non poterant, & functiones publicas, atque liturgos præſtare tenebantur, *l. vlt. de patrociniis vicor.*

Læti hi, nominatim per Occidentem dicti, *l. 10. 12. de veteranis:* indeque terræ læticæ *l. 9. de Cenſitorib.* Lætorum Alamannorum nominatim mentio fit, *d. l. 12.* Hi delectibus obnoxii erant, ſuosque & peculiares Præfectos habuere, *d. l. 10. & 12.*

Legati Gentilium *l. 5. de Legatis*, de diuerſis gentibus *l. 57. de curſu publ.* Regalium *l. 9. de re militari*, per hæc tempora ad Principes ſeu imperatores miſſi: puta Rheno vicinorum, Francorum ſcilicet, ſeu Alamannorum, de quibus accipienda eſt dicta *lex 9.* Armeniæ item vicinarum gentium, *d. l. 57.* Ægypto vicinarum, *d. l. 5.*

His curſu publico vti licuit: annonæque & pabula ipſis eorumque animalibus, ſeu pecoribus præbebantur, *d. l. 9. de re militari: l. 57. de curſu.*

Regales gentium memorantur *l. 9. de re militari:* reguli, *l. 5. de Legatis.*

de *Alamannis* nominatim accipio *legem 7. de repar. appell.* quæ lex data Anno D. 379. Treuiris a Gratiano ad Sibutium PP. (vt puto Galliarum) quo pertinent, quæ Auſonius *gratiarum act. c. 3.* & *Idyll. 8.* habet *v. 28 ſq.* vide & Sozomenum, *lib. 7. c. 4.* Zoſimum *lib. 4. cap. 24.* quomodo & ad Victoriam de Alamannis refero *legem 2. & 3. ne quid publ lat.* Ad eosdem quoque pertinet, & ad eorum Regales *l. 9. de re milit.* Lætus Alamannus *l. 12. de veteranis.*

de *Armeniorum Rege* Arſace ſub Conſtantino Magno fœderato, qui poſſeſſiones in Imperio Romano quasdam habebat, ſed immunes ab annonis & tributis, *l. 1. de annona & trib.*

Gentes diuerſæ Armeniæ contermina, *l. 57. de curſu publ.*

Axumitæ & *Homeritæ.*

Horum mentio *l. 2. de Legatis.*

Fœderati hi Romanorum fuere: & vltro citroque inter hos Legati commeauere, *d. l. 2.*

Franci ad ſummas dignitates promoti.

Magnentius natione Francus, *Siluanus*, *Rappo*, *Menobaudes*, *Teutomeres*, *Bauto*, *Ellebichus.*

Richomeres inter alios Comes & Magiſter militum *l. 13. de re militari*, idemque & Conſul.

Regales Francorum, de his accipio *legem 9. de re milit.*

Scythæ, & *Gothi.*

De Barbara, id eſt, Alariciana vaſtitate, vide *l. 20. de tyronibus*, ſeu feritate, *legem 4. de litorum & itiner. cuſtod.*

De Scytharum & Gothorum incurſibus accipienda *lex 25. de petitionibus:* & *lex 2. de Poſtlim.*

Hoſtium, id eſt, Gothorum incurſione vaſtata Campania, *l. 2. de indulg. debitor.*

Iſauri latrones: de his *l. vlt. de Quæſtionib.*

Aſturiani & Subafrenſes, vide *tit. peculiarem*, de his *19. lib. 7.*

Sarmatæ delectibus obnoxii & legionibus inſerendi, *l. 12. de Veteranis.*

de *Scythis* & *Sarmatis* accipio *legem 1. de re militari.*

Hoſtilis impetus, de quo *in l. 16. de tyronibus*, eſt Alarici, Dagaiſi in Italiam.

Vaſtitas Barbara in Italiæ ſiue Vrbis ſolo & Alariciana *in l. 20. de tyronib.*

Sofanena, cuius mentio in inſcriptione *legis vltim. de auro coronario*, vt & Satrapæ Sofanenæ. Hic vna cum aliis Satrapis pro deuotione, quam Imperio Romano debebant, coronam auream Imperatori ſolemniter & ſingulis annis offerre tenebatur, *d. l. vlt.*

Barbaries omnis inuitata a Stilichone, *l. 22. de bonis proſcript. Gothi* ſcilicet, *Vandali* & *Alani*, *Alamanni*, *Franci*, *Burgundiones.*

GLOS-

GLOSSARIVM
NOMICVM
CODICIS THEODOSIANI.

Digitized by Google

GLOSSARIVM
NOMICVM
CODICIS THEODOSIANI.

A. Hæc præpoſitio omiſſa eſt, *l. 1. de patrocin. vicor. lib. 11. tit. 24.* Quorum conſortio receſſerunt, pro *a quorum conſortio.* 2.) *A liberis alienare, l. 3. de dotib. lib. 3. tit. 13.* eſt in fraudem liberorum quid alienare. Quam loquendi formulam etiam uſurpat Seuerus Aug. *Nouell. 1.* & Anianus ad *l. 2. de ſecund. nupt.* Vide *not. g. ad l. 3. de dotib.* 3.) *A vigiliis & laboribus, l. vlt. de primicer. & notar. lib. 6. tit. 10.* idem notat, ac poſt vigilias, & labores. Conſule ibi *notas.*

Ab. *Ab eſſe,* ἀπεῖναι, *l. 1. ne opera a conlatorib. lib. 11. tit. 10.* ab hoc obſequio eſſe patiatur. Et *l. 10. de Epiſcop. & Cleric. lib. 16. tit. 2.* Ab hominibus etiam eorum, qui mercimoniis ſtudent, cuncta diſpendia eſſe ſancimus. 2.) *Ab* pro, *ex,* vt *leg. 1. de his qui ſe deferunt, lib. 10. tit. 10.* tertiam ab omnibus defuncti bonis percipiat portionem. Cod. Iuſt. hic reſcriptum, *ex omnibus bonis.*

Abactor. Abactoribus annumerantur, ſeu æquantur ii, qui equorum vſum iure ſibi denegatum, vſurpant. *l. 1. quibus equorum vſus.* Eorum pœnas, vide *l. 2. 3. quibus equor. vſ. lib. 9. tit. 30.*

Abactum. Animalis *abacti* cauſſa inter leuiores, *l. 8. de iurisdiction. lib. 2. tit. 1.*

Abalienare. *Abalienandi* facultas, *leg. 2. de ſecund. nupt. lib. 3. tit. 8.*

Abdicare. *Abdicati re aliqua,* veluti Codicillis honorariis, *l. 1. de codicill. honorar. lib. 6. tit. 22.* reiectus in plebem, quo plus extorquere conatus eſt, abdicetur.

Abditum. *Abdita* oppida, metropolibus & ſplendidiſſimis ciuitatibus opponuntur, *l. 14. de operib. publ. lib. 15. tit. 1.* 2.) *In abdito conlocare res ſuas,* i. e. abſcondere & clanculum ſeruare, *l. 1. de piſtoribus, lib. 14. tit. 3.*

Abducere. *Abducere volentem virginem, & rapere inuitam,* inconſultis parentibus, opponitur *leg. 1. de raptu virgin. vel viduar. lib. 9. tit. 24.* 2) *Abducere licentiam,* pro auferre & adimere, *l. 12. de curſu publ. lib. 8. tit. 5.*

Abhorrere. *Abhorret* noſtris moribus, vt quemquam fame confici concedamus, *l. 2. de alimentis, quæ inopes parentes, lib. 11. tit. 27.* Si abhorreant a conditione ſeruili, id eſt, ſi alieni ſint, *l. un. de perfect. dignit. lib. 6. tit. 37.*

Abiicere. *Abiecti* dicuntur illi, qui officio non fungentes ſunt, e ſchola aliqua eiecti, aut matricula expuncti ſunt, *l. 18. & vltim. de agent. in reb. lib. 6. tit. 27. l. 15. de Palatin. S. L. lib. 6 tit. 30. & l. 9 de exſecutor. lib. 8. tit. 8.* militia abiicietur. Dicuntur etiam *eiecti,* & *proiecti.* Vide infr. *proiicere.* 2.) *Abiecti* Epiſcopatu aut ſacerdotio, *l. 35 de Epiſcop. lib. 16 tit. 2.* 3) abiecta pudicitia, *l. 1. de reuocand. donat. lib. 8. tit. 13.* vel portentoſæ vilitatis, abiectæque pudicitiæ.

Abire. Abire permiſerint, id eſt, curia & curiali nexu liberos dimiſerint, *l. 2 in fin. quid probare deb. lib. 7. tit. 2.* Fornerius ibi male legit *ambire.* Vid. *not. f. ad leg. cit.* Dimitti alibi dicuntur, vid. *l. 27. 33. 40. de curſu publ. lib 8. tit. 5.*

Abiurare. Ore petentibus aliquid abiuretur, *l. 2 de bon. vacantib. lib. 10. tit. 8.* id eſt, ſubripiatur, aut ſubducatur. 2.) Pretium abiuratum, *l. vlt. de veſtib. olour. lib. 10. tit. 21.* id eſt, non præſtitum, non ſolutum. Symmachus *lib. 2 ep. 87. partem pretii proteruus emptor abiurat.* Caſſiodorus *X. Var. 3. Non ſum callidus abiurator.*

Ablegare. In exilium ablegare, *l. 57. de hæret. lib. 16. tit. 5.*

Ablegatio. De ſacerdotibus inquietis & abiectis dicitur, *l. 2 de epiſcopal iudicio, lib 16. tit. vlt.* alius debent eſſe conſtituta ablegatione terrori.

Abnutivum duplex, vid. infr. *negatiua dua.*

Aboleri. Abſolute, pro flammis aboleri, *l. 3. 6. 14 de indulgent. debitor. lib. 11. tit. 28.*

Abolitio. De abolitionibus eſt *tit. 37. lib. 9. & l. 2. vt intra annum. lib. 9. tit. 36. l. 2. ad leg. Iul. de adulter. lib. 9. tit. 7.*

Abominandus. Abominandi pagani, *l. 26. de Iudæis, lib. 16. tit. 8.*

Abominanter. Si quis filiam fratris ſororisque faciendam reddiderit abominanter vxorem, *l. 1. de inceſt. nupt. l. 3. tit. 12.*

Abradere. Menſuram circuli exterioris in ſolido *abradere.* Ita legendum *leg. vn. ſi quis ſolidi circulum, lib. 9 tit. 22.* ibi: *qui menſuram circuli exterioris adraſerit.* Aut reſcribendum forte *adraſerit.* Vid. *not. s. ad hanc leg.* & ibi varias Codicum MSS. lectiones, & infra voc. *adradere.*

ABROGARE. Bona *abrogare*, pto *adimere*, auferre, *l.3. ad leg. Iul. de vi, lib.9. tit.10.* 2.) in *leg. 1. qui bonis ex lege Iul. cedere poſſ. lib.4. tit.20.* hæc leguntur: *Niſi forte propriorum dilapidationem bonorum, aut latrociniis abrogatam, aut fortaſſe naufragio conflatam, docuerit*, vbi *abrogata dilapidatio bonorum latrociniis*, idem plane ſignificare debet, quod bonorum amiſſio latrociniis. 3.) De legis abrogatione, agit, *l. 28. de Epiſcopis lib 16. tit. 2.*

ABRVPTVM. *Abruptum periculum*, *l. 28. de petitionib. lib. 10. tit. 10.* eſt periculum imminens, præceps, & ſubitum. Gloſſarium Philox. *abruptum*, ἀπόκρημνον. Ita Terttulliano, *homo abruptus, praeceps & mori cupidus*, *de coron. milit. c.1.* Idem *de Trinit. c. 7. animos abruptos*, dixit & *c. 20. Erroris ſemper eſt abrupta dementia*, & *de anima cap. 8. abruptum & abſurdum.* 2.) *abrupte* & *abrupto* occurrit. Victor *de Cæſar. c. 24. in Alexandr. Romanum ſtatum, quaſi abrupto præcipitavere.* Ammianus *lib. 14. cap. 1. qua abrupte mariti fortunas trudebat.* Ex *lib. 15. cap. 2. damnabantur abrupte.*

ABSCESSVS, ſunt abdita loca, & receſſus. *L. 2. de litor. & itiner. cuſtod. lib. 7. tit. 16.* Omnes ſtationes nauium, portus, littora, omnes *abſceſſus* prouinciarum, abdita quin etiam loca, & inſulæ.

ABSCISVM, eſt ademptum. Abſciſa ſpes, multis legibus. Ita *leg. 9. de deſertorib. lib. 7. tit. 18.* abſciſa ſpe totius defenſionis, i. e. ſublata omni defenſione. Similiter *l. 35. D. de euictionib.* & auctores optimi, inprimisque Liuius.

ABSENTARE eſt abſentem reddere, *l. 84. de decurionib lib. 12. tit. 1.* Crimen deſertionis abſentat, i. e. abſentes reddit.

ABSOLVTVS. Cingulo & ſacramento militari abſolutus. *L. 147. de decurionib. lib. 12. tit. 1.* 2.) *abſolutæ dignitas*, eſt quæ expletis patriæ muneribus curiali obringit, *l. 94. de decurionib. lib. 12 tit. 1.* eadem lege, *liber honor*, vocatur. 3.) *Abſolute*, *L. 20. de extraordinar. lib. 11 tit. 16* euidenter atque abſolute iubemus. *L. 13. §. vlt. D. de ann. legat.* abſolute reſpondere, eſt certo, determinate. 4) *Abſoluta vox*, id eſt libera. *l. vltim. de apoſtat. lib. 16. tit. 7* Vt vniuerſis ab inteſtato venientibus, etiam poſt mortem peccantis abſolutam vocem inſimulationi congruæ non negemus.

ABSQVE. Ita repoſui *l. 18. de Prætorib. lib. 6. tit. 4.* abſque his, quibus liberum commeatum clementia noſtra conceſſerit, cum antea legeretur, *vbique his quibus &c.* *Abſque his* hoc loco eſt, *exceptis his.* Eodem ſenſu occurrit *l. 17. de extraordinar. ſiue ſordid. mun. lib. 11. tit. 16.* abſque his, quæ diuali lege præcepta ſunt, & apud Victorem *de Cæſ. cap. 1* de Auguſto, *Felix adeo (abſque liberis tamen ſimulque coniugio) vt Indi &c. legatos mitterent.* Symmachus *lib. 4. epiſt. 36. abſque paucis.*

ABSTRVSVM, eſt occultum *L. 9. de deſertorib. lib. 7. tit. 18.* Quisquis in domo patrimonioue ſuo, vel qualibet abſtruſe & longiſſime a ſe diſcreta poſſeſſione. &c.

ABSVMI, eſt finiri. Ita *l. vlt. ad leg. Cornel. de ſicar.* abſumitur vſusfructus.

ABSVMPTVS. *L. 41. de Epiſcop. lib. 16. tit. 2.* naturali ſorte abſumptus.

ABSVRDE. *L. 53. de decurionib. lib. 12. tit. 1.* quoniam ex paucis plurima commiſſa non abſurde ſuſpicamur.

ABVNDARE, eſt ſupereſſe, *L. vlt. de infirmand. his, quæ ſub Tyran. lib. 15. tit. 14.* Si tamen in eorum, quos pulſauerint, facultatibus, abundare aut reſidere id potuerint comprobare.

ACCEDERE, ad aliquid, id eſt, ſuſcipere aliquid. Ita, accedere ad adminiſtrationem, *L. 1. D. de contr. tutel l. 5. D. de magiſtr. conueniend. l. 20. D. de adminiſtr. & pericul. tutor.* accedere ad vectigal conducendum, *l. 1. Cod. Inſt. ne tutor vel cur.* accedere ad procurationes vel curas ciuitatum, id eſt, fieri procuratorem vel curatorem ciuitatis, aut munus curatoris ſuſcipere, *L. 20. de decurion. lib. 12. tit. 1.*

ACCENDI. *l. 29. de petition. & vltr. dat. lib. 10. tit. 10.* nullum fomitem calumniæ patimur luis accendi. Symmachus *lib. 1. ep. 82. accendere culpam.*

ACCEPTVM. Accepti expenſique ratio *l. 14. de iure fiſci lib. 10. tit. 1.* 2.) Accepto ferri, *l. 6. 27. 28. de operib. publ. lib. 15. tit. 1.* Quotiescunque auri maſſa tranſmittitur, in ſeptuaginta duos ſolidos libra feratur accepto, *l. 13. de ſuſceptorib lib. 12. tit. 7.* Omnes publicas ſecuritates, quæ geſtia tenentur, a ſuſceptoribus ferri accepto, *l. 26. de ſuſceptoribus, lib. 12. tit. 6.* Nec in acceptum, ei qui ſuſceperit, referendum, *l. 28. de ſuſceptoribus.* Calculus nequaquam feratur acceptus, *l. 32. de nauicular. lib. 13. tit. 5.*

ACCESSIO, *fænus* & *incrementum.* Qui ſtudentes fænori creſcentis in dies ſingulos pecuniæ acceſſione lætantur, *l. 18. de luſtrali conlat. lib. 13. tit. 1.* eodem ſenſu *l. vlt. de adminiſtrat. tutor. lib. 5. tit. 19.* vſuratum creſcat acceſſio. Horatius *Lib. 1. Ep. 1. multis occulto creſcit res fænore. L. 13. D. de SC. Macedonian.* acceſſio vſurarum. Hinc titulo de Vſuris: *Fruitur & cauſſa, & omnibus acceſſionibus.* 2) Acceſſio, *incrementum honoris. L. 42. de decurion. lib. 12. tit. 1.* Si quia ex Præſidibus, vel Perfectiſſimatus acceſſione cumulati eſſe noſcuntur.

ACCIPERE, id eſt, *admittere.* Ita appellationem accipere dicitur Iudex, qui eam a ſe factam admittit, *l. 4. de appellat. lib. 11. tit. 30.*

ACCIRE manes, *l. 5. de malef. lib. 9. tit. 16.* Vid. infr. *Manes.* Sollicitare vmbras, Manilio *lib. 1. v. 106.*

ACCVSARE non ſufficit, quod docet *l. 9. de fide teſtium lib. 11. tit. vltim.* Quis alioquin erit innocens?

ACERVITAS. *Acerbitas.* Filios contumaces, qui patres vel *aceruitate* conuicii, vel cuiuscunque atrocis iniuriæ dolore pulſaſſent, &c. *l vn. de ingrat. liber lib. 8. tit. 14.* Iniuriæ acerbitas, Symmachus *lib. 10. ep. 7.* Pœnarum acerbitas, *l. 2. de raptu virgin. lib. 9. tit 24.* Sceleroſi raptus acerbitas, *l. 2. de raptu vel matrimon. lib. 9. tit. 29.*

ACERBVS. Ad ſolutionem ab exactore acerbius perurgendi ſunt debitores, *l. 6. de diuerſ. reſcriptis, lib. 1. tit. 2.* Ita, acerbus exactor, *l. 33. D. de vſuris.*

ACER. Vbi falſi examen inciderit, *acerrima* fiat indago, argumentis, teſtibus, ſcripturarum conlatione, aliisque veſtigiis veritatis, *l. 2. ad leg. Cornel. de falſ. lib. 9. tit. 19.*

ACIES. Thermas Honorianas Porticus præcurrat *acie* columnarum *l. 50. de operib. publ. lib. 15. tit. 1.*

ACRIMONIA. *L. 7. quorum appellat. lib. 11. tit. 36.* Plerumque accidit, vt aduerſarii calliditas teſtes ſubtrahat, qui veritatem *audacia* vel *acrimonia* ſuperet. Rectius certe hic legendum, *quo veritatem.* Senſus hic eſt. Aduerſarium, ſiue accuſatorem, id omnibus artibus agere, ne teſtes cauſſam rei poſſint iuuare, teſteſque ipſum adeo ſubtra-

ſubtrahere, aut remouere, quo veritatem ſuperare queat, ſola audacia & acrimonia fretus. Sed in Commentario ad hanc legem, hæc malui accipere de ipſo reo, qui teſtes callide ſubtrahat iudicio, vt ita audacia & acrimonia ſuperet veritatem, atque ita non plene conuinci poſſit. *Audacia* enim eſt, quando quis tormenta quæuis ſufferre poteſt. Vid. infra *audacia* & Nonius *cap. 4. num 23.* Forte nonnullis placeret hic *teſtis acrimonia & audacia*, qui ſi in iudicio ſtatet, veritatem omni gratiæ prælaturus eſſet, ingenita atrimonia, atque generoſo animo. Itaque *acrimonia teſtis* hic, qui veritatis ſtudio inceſſus a veritatis orbita nunquam recedit, *rigidi ſeruator honeſti*, vt eſt apud Lucanum. Nam veritati, vt *acritas*, ita *acrimonia* tribui ſolet. Nonius *cap. 8. num. 8a. Acritas: Accius Neoptolema: Vit veritatis atque acritas.* Idem *cap. 2. n. 36. Acrimonia eſt animi viuacitas. Nauius Lycurgo: Ne ille mei feri ingenii, atque animi acrem acrimoniam. Accius Neoptolemo: Vim, feraciam, animum, atrocitatem, iram, acrimoniam.* Sed minus recte Nonius, & dilute nimis, quando animi viuacitatem interpretatur. Auctor enim ad Herennium *lib. 1.* ſcribit, *Connenit igitur pudorem & acrimoniam in vultu eſſe.* Græcorum prouerbium τὰ ἀληθὲς πικρόν. Dio Chryſoſtomus *initio Troici*, τὰ μὲν ἀληθὲς πικρόν ἐστι καὶ ἀηδὲς τοῖς ἀνοήτοις, *veritas ſtultis acerba & adiuſa eſt.* Et erat e Stoicorum ſcitis hoc vnum, *omnes Sapientes acrimonia & auctoritate cenſeri.* Itaque & ſimiles vino, quod medicaminia vim obtineret, ad computationes autem ineptum eſſet. Laertius *in Zenone lib. 7. pag. 508. Edit. Caſaubon.* Καὶ αὐστηροὺς δέ φασιν εἶναι πάντας τοὺς σπουδαίους, τῷ μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖν, μήτε παρ' ἄλλων τὰ πρὸς ἡδονὴν προσδέχεσθαι. Καὶ ἄλλον δὲ εἶναι αὐστηρὸν (τὸν σοφὸν) παραπλησίως λέγομεν τῷ αὐστηρῷ οἴνῳ ᾧ πρὸς μὲν φαρμακοποιίαν χρῶνται, πρὸς δὲ πρόποσιν οὐ πάνυ. *Seueros vero aiunt eſſe ſapientes omnes, quod neque ipſi loquantur ad voluptatem, neque ab aliis ad voluptatem dicta admittant: eſſe autem & alios ſeueros (ſapientes) qui ad rationem acris vini ſeueri dicantur, quo ad medicamenta potius, quam ad propinationem vtantur.* Ad hoc Stoicum dogma alluſum a Perſio, Satyr. 1. 107.

Mordaci radere vero
Auriculas.

& Satyr. 5. Aurem mordaci lautus aceto.

Acta. De Actorum & geſtorum confectione: vide *titulum de appellat. & quorum appellat. Actis* legi inſtructiones legationum præcipimus *l. 14. de legatis lib. 12. t. 12.*

Actio. Actiones cremari, id eſt, inſtrumenta actionum *l. 3. de iure fiſci, lib. 10. t. 1.* 2.) *Actio* pro accuſatione. Actio falſi *l. 2. ad l. Corn. de falſis.* Actiones vtrique litigatori tribuuntur, cognitis vtrioque actionibus, *l. 1. de appellat. lib. 11. t. 30.*

Actor. Actores dominici, vide *cap. de perſonis.*

Actvs. Actus Iudicum. Donec ab aliis euocatum locis (conſiliarium Iudex) ſuis *actibus* attribuerit, *l. 1. de aſſeſſoribus lib. 1. t. vlt.* 2) *actus* de artibus & ſuffragiis magicis, *l. 3 de maleficis lib. 9. t. 16.* 3.) Qui in facultates Stilichonis & *actus* ratiocinii videntur eſſe verſati *l. 21. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* Intelligendi hic actores prædiorum 4.) *Actu municipes*, id eſt, ſpontanei, qui municipibus genere aut *actu* obnoxii ſunt, *l. 137. de Decurion. lib. 12 t. 1.* Tales autem ſunt Nati patre Curiali, vel initis muneribus Curiæ *l. 164.* actu muneris ipſius *l. 177. de Decurion.* Occupatio *Actuum* publicorum Lamprid. Alex. Actibus *publicis operam dabat*, *l. vltim. de repar. appell. lib. 11. tit. 31.* Omnes, qui Curiali obſtricti ſanguine, diuerſis ſe officiorum priuilegiis & *Actuum* præiudiciis adgregarunt, *l. 134. de Decurion, lib. 12. t. 1.* Qui tamen in *actu* poſiti Reip. prouiderunt, *l. 44. de curſu lib. 8. t. 5.* 5.) *Actus* de Rationalibus *l. 3. de honor. Codicillis.* Quos non adumbratis honoribus, ſed in actu poſitos immortalitati coniunximus *l. 6. de honor. codic. lib. 6. tit. 22.* vide & *l 3. de metat.* Quod in *actu* fuerint conſtituti, *l. 3. de numerariis. lib. 8. t. 1.* Probeque in *actu* Reipublicæ diuerſans, *l. 4. de agentibus. lib. 6. tit. 27.* 6) *Actus* publici laboris, pro munere perſonali, *l. 36. de Epiſcopis. lib. 16. t. 1.* Actibus nullorum miſceantur, *l. vlt. de commeatu, lib. 7. t. 12.* vide infra *Miſceri.*

Acvcvla ὑποκοριστικῶς ab acu. Si præter hæc tria crimina repudium marito miſerit, oportet eam vſque ad *acuculam* capitis in domo mariti deponere, *l. 1. de Repudiis. lib. 3. t. 16. Acuncula*, in Onomaſtico veteri. Acus erat ornamentum muliebre, *l. 27. §. 2. D de auro, arg.* crinibus ornandis diſcernendis; vnde & *acus crinalis*, Apulein *lib. 8. Metamorph.*

Acvlevs. In eos etiam auctoritatis *aculei* dirigantur qui, &c. *l. 35. de hæreticis. lib. 16 t. 5.* Concitatos *aculeos* acrioris commotionis non dubitet exerendos, *l 38. de hæreticis lib. 16. t. 5.* Aculeos conſultiſſimæ legis incurrat, *l. 1. vt intra annum, lib. 9 t. 36.* Competentes vigoris *aculei* exerantur, *l. 3. de iuriſdict. lib. 2. t. 1.*

Ad *Ad* Senatoriæ dignitatis nomen ambiit, *l. 14. de cohortalib.* Si quis *ad* Iuluſtrem Palatii noſtri ambierit dignitatem. *l. 1. ad l. Iul. de amb. lib. 9. t. 26.* Ambierit *ad* honores *l. 2. de teſtimon. ex tribun. lib. 7. t. 2.* Nec *ad* crimen vocari, *l. 14. de curſu. lib. 8. t. 5.* Omnis memoratis intentio *ad* Prouinciæ Rectorem ſit, *l. 6 de executorib. lib. 8. t. 8.* (Tribonianus hoc immutauit.) *Ad ſummum*, id eſt breuiter & in ſumma *l. 17 18. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* Sciat *ſe ad veniam* pertinere, *l. 18. de bonis proſcriptorum. lib 9. t 42.*

Adæqvare loca *l. 12. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.*

Adærare, *abanner, adenerer, affeurer*, ad æris pretium redigere. Annonæ ſpecies, adærari, *l. 28. de erogat. ann. mil. lib. 7. t. 4.* Valerianus *epiſt. ad Zoſimum Procurator. Syria* apud Pollionem *in Vit. Claudii c. 14. Iam cætera, quæ propter minutias ſcribi nequeunt, pro moderatione præſtabis, ſed ita vt nihil adæretur.* Antea male adderetur, vt in *l. 15 Cod. Iuſt. de erog. mil. ann.* adhærere, pro adærari. Adæratæ annonæ *l. 31. d. t.* quæ etiam appellantur ærariæ annonæ *l. 34. 35. 36. d. t.* Quod adæratæ in pretiis exhibentur, cum ſcilicet ærariæ annonæ in ære perſoluebantur, pretio taxabantur *dd. ll.* χρυσικαὶ ῥόγαι, καὶ συνήθειαι Mauritio *Strateg. lib. 2. cap 2 Adærata ſpecies.* Illud prouiſionis accedat, vt Lucanus poſſeſſor & Bruttius, quos longæ ſuffectionis damna quatiebant, poſſint, ſi velint, ſpeciem *adæratam. (ita γρ. non moderatam)* hoc eſt ſeptuagenarum librarum compenſatione diſſoluere, *l. 4. de ſuariis lib. 14. t. 4. Adærat*, ἐξαργυρίζεται, ἀποχαλκίζει. in *Gloſſis*, Ammianus, *lib 31. cap. 14: in adærandis reliquorum debitis.* In ſpeciebus *adærandis*, *l. 29. de cohortalib. lib. 8. t. 4.* Quoniam trecentas pene libras blattæ ſericæ clandeſtina ſuccatione non ſine læſæ maieſtatis crimine coloratas, & *adæratum*, (id eſt ære æſtimatum, ac proinde venditum, quod teſtantur mox illa verba, *mundiana purpura*) conchylii non minimum pondus patefactum eſt &c. *l. vlt. de murilegulis. lib. 10. t. 20.*

Equos canonicos ſecundum ſubiectam vocem iuſſimus adærari *l. 3. de conlat. equor. lib. 11. t. 17.* Illorum tantum innoxia relinquatur habitatio, quos iamdudum fiſcus adærauit, *l. 8. de deſertor. lib. 7. tit. 18.* Adærata leuius *l. vltim. circa pr. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.*

ADÆRATIO. Eſt compenſatio, quæ fit in pecunia vice ſpecierum. In Gloſſis Cyrilli, ἀπαργυρισμὸς, ἐξαργυρισμὸς, *adæratio.* Dixi late *ad leg. 28. de erogat. militar. annon.*

ADAMARE. Qui nati origine Curiali militare munus *adamauerunt*, &c. *l. 56. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* Si poſt definitam ætatem ignobile otium *adamauerint. l. 5. de re militari. lib. 7. t. 1.*

ADCORPORARE. Locis fiſco adcorporandis, *l. 30. de hæret. lib. 16. t. 5.*

ADCRESCERE. Adcreſcentes in tractatu de Cenſibus, *l. 3. de priuil. eor. qui in ſ. p. lib. 6. t. 35.* dixi *tit. de cenſu. Adcreſcentes, l. 7. de cenſu lib. 13. t. 10.* vbi dixi. *Adcreſcentes* in militia: vide *l. 6. de tyron. lib. 7. t. 13.* in cenſibus *d. l. 6.* Adcreſcentes milites, *l. 11. de re milit. lib. 7. t. 1.* vbi dixi: vide & *Paratitlon* illius, & auctorem ſubditum Notitiæ Imperii, *c. 5.* Adcreſcentes. *l. vnic. de claſſicis. lib. 10. t. 23.* (erant, qui in quoque corpore legitimi nondum milites erant, quique in promptu habebantur, vt in locum legitimorum amiſſorum, ſi ita res tuliſſet, ſubrogarentur: dixi fuſe ad *l. 11. de re militari.*

ADCVMVLARE. Vt ademtio facultatum, pœnam præmiſſæ indignationis *adcumulet*, *l. 29. de petitionibus. lib. 10. t. 10.*

ADDICERE. Addicere venditor, dicitur *l. 1. de prædiis & mancip. Curial. lib. 2. t. 3.*

ADEO, id eſt, tam neceſſario. Et ſi adeo aliquid fuerit inchoandum, ab aliis ciuitatibus conueniat temperari, *l. 14. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

ADFATIM. *Adfatim* ea pretia, quæ in Campania per ſingulos annos reperiuntur, ſuariis Vrbis Romæ debent ſolui: ita vt periculo ſuariorum populo porcinæ ſpecies adfatim præbeatur, *l. 3. de ſuariis, lib. 14. t. 4.* data anno 363. Victor Schotti, illius *l.* σύγχρονος, *in Aureliano cap. 35. Simulque vſus porcinæ carnis, quo plebs Romana AFFATIM cederet, prudenter magnificeque proſpectauit.* Quibus locis *adfatim* pro viritim accipio: Victor *in Epitome, c. 35. Porcinæ carnis vſum populo inſtituit:* vſum gratuitum, ſcilicet. Gl. Philoxeni. *Adfatim,* πάνυ, μεμοιραμένως, κατακόρως. Ab affatu. Agroëtius *de orthograph. affatim, de affatu dictum eſt.* Eodem ſenſu, *l. vnic. de mendicantib. validis. Cunctis adfatim, quos in publicum quæſtum incepta mendicitas vocauit, inſpectu exploretur in ſingulis.* 2.) *Adfatim*, abunde, ſatis, *l. 122. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

ADFECTATVM. Adfectatis dolis, *l. 6. de hæret. lib. 16. t. 5.*

ADFECTIO. Adfectiones, qui alias adfectus, liberi, *l. 3. de naufragiis, lib. 13. t. 9. & l. 11. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2.* Sic enim ea *l.* repono, *per affectiones*, vt ſequentia oſtendunt: non quod voluit Burgius, *per factiones:* vide *infra affectiones.*

ADFILIATVS. Adiacus, ſiue interpres, *leg. 2. de legitim. hereditat. lib. 5. tit. 1.* Adoptiuum, id eſt, geſtis ante curiam adfiliatum.

ADFINES. Culpæ adfines, *l. 29. de hæret. lib. 16. tit. 5. Cupiditatis adfines*, Tertulliano *de patient. 7.* idololatriæ adfines *c. 10.*

ADFLICTATIO iniuriarum, *l. 22. de appellationibus. lib. 11. t. 30.*

ADFLICTI. Exceptis his, qui crimine Maieſtatis fuerint *adflicti*, *l. 8. in fin. de bonis proſcr. lib. 9. t. 42.* Si aliquis ſupplicio fuerit *adflictus*, *l. 9. de bonis proſcr. lib. 9. t. 42.*

ADGNATI. Remotis iniuriis, iuſſimus Veteranis noſtris, vel *adgnatis* licere emere, vendere, &c. *l. 9. de Veteranis. lib. 7. tit. 20.*

ADGRESSVS. Quicunque militiam, cum eſſet Curialis, *adgreſſus* eſt, *l. 129. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

ADGREGARI. *Adgregandus. Adgregatus.* Si quis in Archiatri defuncti eſt locum promotionis merito *adgregandus*, *l. 9. de Medicis. lib. 13. t. 3.* Senatorum cenſibus *adgregentur*, *l. 1. de proteſtaſia. lib. 11. t. 23.* Merito Conſularibus *adgregetur*, *l. 6. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Curiis *adgregentur*, *l. 5. de filiis militar. apparit. lib. 7. t. 22. & l. 8. de cohortal. lib. 8. tit. 4.* Muniis Curialibus *adgregentur*, *l. 133. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Si officio cohortis *adgregaris*, *l. 83. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Curiis *adgregabuntur*, *l. 56. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Ordinibus Curiarum non *adgregentur*, *l. 66. de Decurion. lib. 12. t. 1.* mox, *adgregandos.* Curialibus ſine dubio muneribus, atque obſequiis *adgregari*, *l. 1. de filiis militar. apparit. lib. 7. t. 22.* Functorum cœtibus *adgregari*, *l. 10. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* Domeſticorum cœtibus *adgregamur*, *l. 2. de domeſticis. lib. 6. t. 24.* Veſtris cœtibus *adgregentur*, *l. 42. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Qui venerando cœtui Senatus fuerint *adgregati. lib. 12. de prox. Com. diſp. 6. t. 26.* Clericorum ſe cœtibus *adgregarunt*, *l. 15. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2.* Si quis ſacrilegis cœtibus *adgregetur*, *l. 7. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* Fiſci noſtri compendiis *adgregandum*, *l. 54. de hæret. lib. 16. t. 5.* Fiſci noſtri corporibus *adgregentur*, *l. vnic. de Saturianis. l. 7. t. 19.* Fiſci noſtri viribus *adgregari. l. 21. de Epiſcopis, lib. 16. t. 5.* Fiſci noſtri vtilitatibus *adgregandas*, *l. 54. verſ. igitur, de hæretic. lib. 16. t. 5.* Sciat fundum fiſcalis tituli proſcriptione ſignatum, priuatis rebus noſtris *adgregandum*, addendum, incorporandum, *l. 4. de aquæductu. lib. 15. t. 2.* Rei noſtræ *adgregata*, *l. 16. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* Ei patrimonio, quod noſtrum eſt, placuit *adgregari*, *l. 8. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* Muneribus ciuicis *adgregari*, *l. 17. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Omnes ciuilibus neceſſitatibus *adgregentur*, *l. 17. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Eo anno, quo fuerint numeris *adgregati*, *l. 7. de tyronibus. lib. 7. t. 13.* Ciuitatum obſequio *adgregantur*, *l. 79. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Prædicto *adgregentur* obſequio, *l. 2. de filiis milit. apparit. lib. 7. t. 22.* Ne Veteranorum filii officiis Præſidialibus *adgregentur*, *l. 6. de fil. mil. apparit. lib. 7. t. 22.* Officiorum conſortiis ſe *adgregauit*, *l. 7. de fil. mil. apparit. lib. 7. t. 22.* Diuerſis ſe officiorum priuilegiis, &c. *adgregarunt*, *l. 134. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Palatinis ſuo officiis *adgregati*, *l. 35. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Profanis ritibus *adgregati*, *l. 41. de hæret. lib. 16. t. 5.* Eo tempore, quo iam honoratis viris cœperit *adgregari: l. 20. de Agentibus. lib. 6. t. 27.*

ADHIBERE. Ad neceſſitatem penſitationis *adhibeat*, *l. 5. de luſtrali conl. lib. 13. t. 1.*

ADIECTA, ſuperindicta. Neque *adiectis* ſæpius, ac præter primum delegationis Canonem poſtulatis adficiantur impendiis, *l. 13. de extraord. lib. 11. t. 16.* ἀυξανόμενα, Syneſio. Vid. not. ad h. leg.

ADIPISCI. Adipiſcendi licentia teſtamenti, id eſt, adipiſcendi ex teſtamento, *l. 17. de hæret. lib. 16. t. 5.*

ADITIO. Si publicam iudiciorum *aditionem*, amicitiarum forſitan impediuit affectio, *l. vnic. ſi cert. petat. de chirograph. lib. 2. t. 27.* Aditio Prætoris, *l. 1. §. 2. π. de op. nou. nunc.* 2.) Inque publicis neque priuatis *aditionibus*, id eſt, conuentibus *l. 12. de hæret. lib. 16. t. 5.*

ADIVDICARI. Adiudicari fiſco res alicuius *l. 4. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

ADIV-

ADIVMENTVM, *les Aydes.* 2.) Si nunquam obſtiterit tanta neceſſitas, vt aliquid in *adiumentum* ærarii noſtri publica requirat expenſa, adiuuari nos biennali penſione præcipimus, *l. 4. de conlat. donat. ar. lib. 11. t. 20.*

ADIVNCTA, pro, iniuncta, *l. 10. de curioſis. lib. 6. tit. 20.*

ADIVTORES. De *Adiutoribus* inter officiales dixi ad *l. 10. de cohortalib. lib. 8. t. 4.*

ADLECTI, & *Adlectionis* honor: vide *titulum de Senatoribus.* Adlecti & immunes a Senatoriis deſcriptionibus, *l. 1. de decurion. & ſilentiar. lib. 6. tit. 23.* Inter allectos, *l. 8. 9. 10. de domeſt. & protector. lib. 6. tit. 24.* Inter allectos habeantur nullis Senatoriis muneribus adſtringendi: Inter allectos eſſe mercantur, ita vt a ſenatoriis functionibus habeantur immunes. Omnes hi *allecti* ſunt immunes a functionibus ſenatoriis, vt patet ex his legibus, item ab oneribus Præturæ, quaſi iam reuera iis functi eſſent. Vid. quæ dixi ad *legem 15. de extraordinar. ſiue ſordid. munerib. lib. 11. tit. 16.* 2.) Alecti, qui a principe publici negotii ergo euocantur. Græci interpretantur, τὰς ὑπὸ βασιλέως καλουμένους. *L. 15. 18. de extraordinar. ſiu. ſord. lib. 11. tit. 16.* Legati atque Adlecti. Vid. *Comment. ad leg. cit.*

ADLECTIO, qua Principis beneficio immunitas a Senatoriis functionibus, Præturæ onere, datur, quaſi iam functis, hinc *adlectionis* honos, *l. 10. de Prætoribus. lib. 6. t. 4.* vbi dixi. Adlectio, *l. 7. de domeſticis. lib. 6. t. 24. l. 7. de priuil. cor. qui in ſ. pal.*

ADLEGARE. Donationum inſtrumenta apud acta *adlegare, l. 3. de donat. lib. 8. t. 12.*

ADMINICVLA. Adminicula æquitatis. Vt hoc facto tanquam interpoſita appellatione, hisdem æquitatis adminicula tribuantur, *l. 30. de appellat. lib. 11. t. 30. l. vlt. Cod. Iuſt. de his qui per merit.* Adminicula appellationum, *l. 11. de appellat. lib. 11. t. 30.* Adminicula dignitatum, *l. 35. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4.* ſunt officiales, vt *Nouella Valent. 7.* Adminiculo ordinum & poſſeſſorum quandoque rei correpti, *l. 31. circa fin. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Qui honeſtis teſtimonii *adminiculis* enitentes, talium dignitatum priuilegia inſigniaque meruerunt, *l. 25. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Sextans eis ad vitæ adflictæ *adminicula* reſeruetur, *l. 6. de bonis proſcriptor. lib. 9. t. 42.*

ADMINISTRATIONES, ſunt gubernacula prouinciarum. *l. 36. 155. 159. 160. de decurion. lib. 12. tit. 1.* Qui neque ex Adminiſtrationibus ſunt, & tamen vt perfectiſſimi deliteſcunt, *l. 1. in fin. de bonor. codicill. lib. 6. t. 22.*

ADMINISTRARE. Adminiſtrare dicuntur Curatores Ciuitatum, & Procuratores, *l. 20. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* & Procurationum *Adminiſtrationes, l. 1. de bonor. codicillis. lib. 6. t. 22.*

ADMINISTRATIVNCVLÆ, tribuuntur principibus officiorum. Ipſos potiſſimum his *adminiſtratiunculis* perfrui iubemus, *l. 10. de cohortalib. lib. 8. t. 4.*

ADMISSIO. Admiſſionum officium, *l. 3. de priuil. eorum qui in ſ. p. lib. 6. t. 35.*

ADMITTI. Admitti & flagitari, vt differant, vide *l. 8. de fide teſt.*

ADMODVM. Hoc *admodum* ſufficiente numero *l. 3. de tabul. lib. 8. t. 2.*

ADMONERE, id eſt, excitare, coërcere, caſtigare. Flagro, cuius in cuſpide infixus breuis aculeus, pigreſcentes artus (animalium publicorum) innocuo titillo poterit *admonere, l. 2. de curſu publ. lib. 8. tit. 5.* Nonius *c. 4. num. 20.* *Admonere, percutere.* Virgil. *lib. 10. v. 587.*

Lucagus vt pronus pendens in verbera telo
Admonuit biiugos.

Spart. *Seuero cap. 11.* *Equum ipſe reſidens ſupra cadauer Albini egit, expaueſcentemque admonuit, vt effrenatus audacter protereret.* At Seneca II. *de ira 14.* ita: *Sicut tarde conſurgentes ad curſum equos, ſtimulis facibusque ſubditis* EXCITAMVS. Idem *de clementia lib. I. cap. 14. aliquando admonere etiam veteribus.* Valer. Max. *lib. 1. c. 1. admonere flagello, flagris.* Vide etiam Columellam *lib. 2. cap. 2.* & plura loca apud Briſſonium *de V. S.* 2.) Senſu & affectu propriæ ſalutis admoniti. *l. 7. de hæret. lib. 16. tit. 5.*

ADMONITIO. Legis admonitio *l. 20. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.*

ADMONITOR, *l. 7. de executor. lib. 8. t. 8.*

ADNECTI. Fiſco adnecti, *l. 12. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* Adnectere geſta Conſultationi, &c. *l. 1. de appellat. lib. 11. t. 30.* vide *infra Sociare.*

ADNITI, *l. 49. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Cum omnimodo filios conducat *adniti*, vt mereantur, &c. *l. 2. in fin. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

ADNOTARE. *Adnotare* perſonas, id eſt, videre; *remarquer.* Neque vnquam poſt hac liceat in loco honeſto inhoneſtas *adnotare* perſonas, *l. 12. de ſcenicis. lib. 15. t. 7.*

ADNOTATIO, reſcriptum Principis: dixi *Paratitlo de diuerſ. Reſcriptis.*

ADNVMERATIO. Annorum adnumeratio, & adnumeratione annorum ſibi adplaudere. Nemo ſibi arbitretur annorum *adnumeratione* adplaudendum, *l. vlt. de honor. codic. lib. 6. t. 22.*

ADPETITIO, *adpetitum.* Adpetitæ maieſtatis crimen, *l. 2. ne præter crimen maieſt. lib. 9. t. 6.* Nec enim patimur alienam innocentiam ſecuritatemque ſine crimine damnabili *adpetitione* terreri, *l. 1. de calumn. lib. 9. t. 39.* Vt ad incuſantium iurgia facilis *adpetitu* ſit vita priuata, *l. 6. de numerar.*

ADPETITOR diuinorum vultuum, id eſt Principis, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

ADPLICARE, συγκολλᾶν, iungere. Quoſcunque vacuos publico inueneritis officio in complexum veſtri ordinis *adplicate, l. 3. in fin. de naufrag. lib. 13. t. 6.* *Quædam coloniæ propter aquæ commodum, monti applicantur.* *Hyginus de limit. conſtituend. pag. 165. inter Script. Rei agrar. W. Gæſii.* Conciliabulis eorum ſe *adplicauerit, l. 1. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

ADPONI cuſtodem, proprie, *l. 2. de ſtudiis lib. V. R. lib. 14. t. 9. l. 1. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* Sueton. *Tiberio, c. 22.* *Hunc Tribunus militum cuſtos* APPOSITVS *occidit:* vide & *Claudio, c. 2.* & Martialem *lib. 1. epig. 74.* *Imponi* Ouidio 3. *Amor. Eleg. 4. initio:*

Dure vir IMPOSITO *teneræ cuſtode puellæ*
Nil agis. ingenio quaque tuenda ſuo eſt.

ADPOTVM. Ita *adpota fiſtulæ.* Aquæductus, qui Dafnenſi palatio vſum aquæ præſtat, quorundam auiditate tenuatur, *adpotis* maioribus *fiſtulis. L. 2. de aquæductu. lib. 15. tit. 2.* Adpotis eſt ad potandum admotis. Niſi fortaſſe in ipſa lege ſcribi debebat *admotis*, vt cuidam in mentem veniebat. Ita hac lege nonnullorum auiditas vtebatur maioribus fiſtulis, quam ex largitate Imperiali licebat.

ADPREHENSVS. In qua culpa ſi quis fuerit adprehenſus, *l. 1. de erogat. militar. annon. lib. 7. tit. 4.* Ita in furto deprehendi, *l. vlt.* D. *de furib. baln.*

ADPROBARE, pro probare, non pro aſſentiri. Quicumque Decuriones patre, atque maioribus adprobantur, *l. 147. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

ADPROPERVM facinus, *l. 6. de maleficis.*

ADRIPERE opus lex cohibet. Aliquid noui operis *adripere* prius quam, &c. *l. 15. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Quodcunque opus inchoandum eſſe neceſſario viderint, id arripere non dubitent, *l. 18. d. t.* Horreorum vel ſtabulorum fabricas arbitratu proprio Prouinciarum Iudices ſtudio laudandæ deuotionis *adripiant*, *l. 37. de operibus publicis. lib 15. t. 1.*

ADRODERE, propria vox *παραχαράττειν.* Emptio venditioque ſolidorum, quos excidunt, aut deminuunt, aut (vt proprio verbo vtar cupiditatis) *adrodunt*, tanquam leues eos vel debiles nonnullis repudiantibus, iNpeditur, &c. *l. 2. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.* In *l. quoque vnic. ſi quis ſolidi circulum, adroſerit* non *adraſerit*, legendum videtur: niſi malis, *abraſerit:* vide quæ notaui ad v. *Abradere.*

ADROGATIO. Quæ ordinarii Iudicis nimia *adrogatione* geſta ſunt in perniciem ordinis, ſine auctoritate, ac iudicio principali, *l. 68. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Adrogatione inlicita Prouincialium, *l. 2. de actorib. & procurator. lib. 10. t. 4.* Vid. Commentar. ad *h. l.*

ADSCISCI. Domus fiſci viribus *adſciſcantur*, *l. 3. de hæretic. lib. 16. t. 5.*

ADSCRIPTVM. Conlatio *adſcribta*, *l. 11. de conlat. donatar. lib. 11. tit. 20.* i. e. recte diſtributa.

ADSCRIBTIO, *l. 3. 26. de annona. lib. 11. t. 1. & l. 117. de Decurionib. l. 3. de extraordin.* eſt idem quod partitio *d. l. 26. de annona*, ſeu diſtributio, *l. 5. de his quæ adminiſtr. l. 4. de extraordin. l. 36. de annona.* (*L'aſſiette, & departement des Tailles.*) Vnde & adſcribtus plebis numerus, *d. l. 26.*

ADSENTATIO, pro conſenſu, conniuentia, *l. 5. in fin. de locat. fundor. iuris emphyt. lib. 10. t. 3.*

ADSEQVI. Donatum *adſequi l. 149. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Equos nequaquam Campanorum populus *adſequatur*, *l. 2. de equis Curialib. lib. 15. t. 10.* Filios ſane militarium iuxta prius præceptum, aut patris *adſequi* militiam volumus, aut ſi, &c. *l. 8. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

ADSERTVS. Cauſa *adſerta*, id eſt probata, *l. 2. de delation. lib. 2. t. 7.* Eos petere, quos iuſtis *adſertos* priuilegiis non poterunt obtinere, *l. 136. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

ADSIMVLATVS. Hirenarcharum vocabula, quæ *adſimulata*, (*qui faiſant ſemblant de garder & defendre les ſujets és Prouinces*) Prouincialium *tutela*, quietis ac pacis per ſingula territoria haud ſinunt ſtare concordiam, radicitus amputanda ſunt. *l. vn. de Hirenarchis. lib. 12. t. 14.* Paulus V. *ſentent. 21. in pr. vaticinatores, qui ſe Deo plenos ADSIMVLANT. Adſimulatum* itaque hic, pro ſimplici, *ſimulatum.*

ADSIMVLARE, pro inſimulare, accuſare. Ex longinquo ſi quis eſt acciendus, non prius adſimulanti adcommodetur adſenſus, quam ſolemni lege ſe vinxerit, &c. *l. 3. de exhib. reis. lib. 9 t. 2.*

ADSIMVLATIO pro diſſimulatione. Nec ea inani (ita *γρ.*) *adſimulatione* aliqua conualeſcant, quæ tunc decreta vel facta ſunt, cum Paganorum animi, &c. *l. 18. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.*

ADSIMILATVS. *Adſimilata ſpecies crucis*, id eſt, ſpecies ad ſimilitudinem crucis facta. Et ſanctæ crucis *adſimilatam* ſpeciem (potius ſcribendum faciem *adſimilatam*) in contemptu Chriſtianæ fidei, ſacrilega mente exurere, *l. 18 de Iudæis. lib. 16. t. 8.* *Ἀπεικόνισμα, ἀφομοίωσις, adſimilatio*, Gloſſ. Seruitus morti adſimilatur *l. 59. D. de condit. & demonſtr.* Is cui bona addicta ſunt, bonorum poſſeſſori adſimilari debet, *l. 4. §. 21. D. de fideicom. libert.*

ADSIMVLATITIVS. Inſignibus Conſularium emendicatis, atque *adſimulatitiis*, *l. 5. de honor. codic. lib. 6. t. 22.*

ADSOCIETAS, pro adſociatione. Quotque ſint & quales recenti *adſocietate* delecti, *l. 14. de nauicular. lib. 13. t. 5.*

ADSOLET. Vt *adſolet*, *l. vnic. de imaginib. Imperial. lib. 15. t. 4. l. 5. circa med. de metatis. lib. 7. t. 8.* ICtus *de ritu nupt. ſi qua, vt adſolet in taberna cauponia pudori ſuo non parcit.* Vt ſæpe adſolet, *l. vlt. de commeatu. lib. 7. t. 12.*

ADSPERGERE. Cum infamiæ *adſpergitur* vitiis. *l. 3. de inoff. teſtam. lib. 2. t. 19.*

ADSTRICTVS. Adſtrictior quæſtio *l. vnic. ad l. Iul. maieſt.* Quæſtio vel cruenta in eodem argumento Ammianus *lib. 28. cap. 1.*

ADSTRVERE. Scripturam prolator affirmet, quam tamen *aſtrui* conueniet. *Et mox:* maioribus aſtrui poteſt conuentio longinqua documentis, *l. vnic. ſi certum petat de chirogr. lib. 2. t. 27.* Mecilianus. legatus *adſtruxit*, *l. 166. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

ADSVETVM. Adſueta officia *l. 21. de cohortalib. lib. 8. t. 4.* Conſueta militia *l. 23. eod.*

ADSVMERE. Adſumere temeritatem. Vniuerſos itaque, quos tantum ſibi claruerit *temeritatis adſumere, &c. l. 1. de patrocin. vicor. lib. 11. t. 24.* Quæſtionem, id eſt, crimen animo adſumere. Excepta ſola maieſtatis quæſtione, quam ſi quis ſacrilego animo *adſumit*, iuſte pœnam ad ſuos etiam poſteros mittit, *l. 6. de bonis proſcriptor. l. 9. t. 42.*

ADSVMPTIO. Nec Palatini quidem nominis *adſumptionem* huius eſſe volumus quæſtionis exortem, *l. 1. de quæſtion. lib. 9. t. 35.*

ADTAMINARE. Ne quis omnino Iudæorum Chriſtianorum comparet ſeruum, neue ex Chriſtiano Iudaicis Sacramentis *adtaminet. l. 5. de contrah. empt. lib. 3. t. 1.* Capitolinus, *Gordianis, c. 27. vt nihil quod ad eorum fortunas pertinet, adtaminaret.* Victor *de Cæſar. c. 16. Quæ imprudentiam regendæ coniugis attaminauit.* Ambroſius, *de inſtit. virginis. Semel mundo mortua, ne quæſo attigeris, ne attaminaueris, quæ ſunt iſtius ſeculi* Auguſtinus *lib. 12. de ciuitate Dei: Rabidus canis facit hominem, quem forte adtaminauerit, contagione peſtifera rabioſum.* Gl. Iſidori. *Attaminat*, *Inquinat.* Gl. *Attaminatus, χειρωθείς.* Contra *rem mattaminatam*, dixit Tertullianus *de Coron. mil. c. vlt.*

ADTEMPERIES. Vt Iudicibus immodice ſæuientibus fræni quædam *adtemperies* adhibita videatur, *l. 2. de cuſtod. reorum. lib. 9. t. 3.*

ADTEMPTARE, pro, ſollicitare. Si quis, non dicam rapere, ſed vel *adtemptare*, ſollicitare matrimonii iungendi cauſa ſacratas virgines, vel inuitas (*γρ. inuitare*) auſus fuerit, &c. *l. 2. de raptu vel matrim. ſanct. lib. 9. t. 15* vide *ll. 9. 10. 11. D. de iniuriis.* Porro de *hac leg.* vide Sozomenum *lib. 6. c. 3.*

ADTEMPTATIO, ſolicium, ſollicitatio *adtemptatio*, *l. 5. de locat. fundor. iuris emphyt. lib. 10. t. 3.* Omni, venientis extrinſecus, atque occultæ conductionis, adtemptatione ſubmota. Nullius *adtemptationis* moleſtiam ſuſtinere decernimus, *l. 26. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.*

ADTERERE. *Adterere notam* Singulos Iudices ſcire volumus, ne quis huic collegio iniuriis corporalibus tenter notam *adterere*. (Vel *adurere*: quanquam iſtud *atterere* ſeruat etiam Tribonianeus Codex) *l. 4. de Decurion. V. R. lib. 14. t. 1.* Nec patronorum veſtrorum familiaris res *adteratur*, *l. 1. de Salgama. lib. 7. t. 9.*

ADTESTATIO. *Adteſtatio* bonorum. Etiam bonorum *adteſtatio*, & conſenſus accedat, *l. 4. in fin. de Agentibus in reb. lib. 6. t. 27.* Propter *adteſtationem* fidei, *l. 2. de donat. lib. 8. t. 12.*

ADTINERE. Hi qui inter adcreſcentes matriculis *attinentur*, *l. 11. de re milit. lib. 7. t. 1.* Auctor ſubditus Not. Imperii *c. 5. Extra hos, qui matriculis continentur.)* Nec deſcribtio glebalis eos ideo *adtineat*, *l. 1. de decurion. & fil. lib. 6. t. 23.* His legibus ſe quoque nouerint *adtinendos*, *l. 19. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* Ad conlationem Iuniorum res tantum oportet *adtineri*, *&c. l. 11. de tyronib. lib. 7. t. 13.* Ad oblationem hanc *adtineatur*, *l. 3. de auro Coronario, lib. 12. t. 13.* Multa *adtinendos*, *l. 4. in fin. ne ſanct. bapt. lib. 16. t. 6.* Ad onus *adtinendis*, *l. 1. de aquæductu. lib. 15. t. 1.* Quos priuatorum domos, non religionum loca, habitationum merito conuenit *adtinere*, *l. 2. de metatis. lib. 7. t. 8.* ubi Cod. Iuſt. habet, *attingere*. Si aliquibus fortaſſe rationibus *adtinentur* implicitì, *l. 7. de re milit. lib. 7. t. 1.* Neminem pro alieni debitis territorii *adtineri*, *l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Exactoribus, pro his negotiatoribus *adtinendis*, *l. 12. de Inſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Qui pro loco atque ordine iam pactui *adtineantur*, *l. 1. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Occultatores eorum ad ſubeundam pœnam legibus *adtineri*, *l. 13. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Ad præſcriptam pœnam ſe nouerint *adtinendos*. *l. 4. de conlat. donatar. lib. 11. t. 20.* *Adtinendis* his nihilominus in officio, &c. *l. 20. de cohort. lib. 8. t. 4.* Nam æquitatis ratio perſuadet, niſi idonei fuerint nominati, ipſos quorum eſt periculum, *adtineri*, *l. 1. quemad. mun. ciuil. lib. 12. t. 5.* Ad vniuerſa munia ſuſtinenda, tranſlationesque faciendas omnes Clerici debeant *adtineri*, *l. 15. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Si eos tamen cenſibus conſtiterit *adtineri*, *l. 7. de tyron. verſ. hi vera qui. lib. 7. t. 13.* Adprobantibus ſe Sacramentis militaribus adtineri, *l. 3. de immunitate. lib. 11. t. 12.* Obnoxium *adtineri*. *l. vlt. de tabular. lib. 8. t. 2.* Ex omnibus prædiis, quæ iamdudum præſtationi calcis cœperunt eſſe obnoxia *adtineri*, &c. *l. 1. de calcis coctor. lib. 14. t. 6.* Ipſe ad redhibitionem eius æſtimationis debet *adtineri*, *l. vnic. de ſecundo lapſu. lib. 11. t. 32.*

ADTRECTERE. Si quis poſt hac temerario & inconſiderato auſu vllum vſurpata *adtrectauerit* iniuria, *l. 128. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

ADTRIBVARE. Quæ beneficia fuerant *adtributa*, intemeratæ permaneant, *l. 4. de itin. mun. lib. 15. t. 3.*

ADVECTARE. Ita, vt cunctas petitiones cum literis tuis vnus legatorum *aduectet*, *l. 3. de Legatis lib. 12. t. 12.*

ADVENÆ. Aduenarum emtio Iuniorum *l. 7. de tiron. lib. 7. t. 13.* *Aduenæ* iuniores ſunt ἄπαικοι, qui extraneæ gentis, in Romano ſolo conſident. De aduenæ voce, vide *l. 239. D. de V. S. & Comment. ad d. l. 7.*

ADVENTITIVM. Aduentitiæ neceſſitatis ſarcina, inlationi canonicæ opponitur, *l. 40. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* 2) Aduentitiæ ſpecies, *l. vnic. de fac. car. Portus Romæ. lib. 14. t. 22.* quæ ex aliis Prouinciis importantur.

ADVECTITIVM, ſiue aduentitium. Ammianus *lib. 14. c. 8. Antiochia cui non certauerit alia ADVECTITIIS ita adfluere copiis & INTERNIS, & lib. 15. cap. 11. Belgæ non ADVENTITIIS effœminati delitiis.* Et mox: *Aquitani ad quorum litora, merces ADVENTITIÆ conuehuntur*; & *lib. 14. cap. 2. Cum ADVECTITIVM nihil inueniretur.* Victor *de Cæſar. c. 41. Remotæ olei frumentique aduentitiæ præbitiones.*

ADVERSVM. Propter *aduerſa* hiemis & caſus fortuitos, *l. 26. de nauicul. lib. 13. t. 5.*

ADVIVERE, *l. 1. de legit. hæred. lib. 5. t. 1.* vbi dixi.

ADVLTERINVM. Adulterina nomiſmata, *l. 1. de falſa mon. lib. 9. t. 21.* Adulterina moneta *l. 2. ead.* Adulterini ſolidi, *l. 13. de ſuſceptor.*

ADVLTERATVM. Monetæ adulteratæ figuratio, *l. 8. de indulgent. criminum.*

ADVLTER. Adulter ſolidorum, *l. 5. de falſa mon.* Adulteratores monetæ, *l. 1. de conlat. aris, l. 8. de indulg. crim.* Qui & Paracharactæ, *l. 9. de falſa mon.*

ADVMBRATVM. *Adumbrata dignitas.* Quicunque fugientes obſequia Curiarum, affectauerint *adumbrata* nomina dignitatis, etſi eos *ſpes falſi* honoris inluſerit, 30. argenti libras inferre cogantur, *l. 24. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Qui ſine adminiſtratione *adumbratarum* dignitatum Codicillos honorarios meruerint, *l. 41. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Quos non *adumbratis* honoribus, ſed in actu poſitos immortalitati coniunximus, *l. 6. de honor. codic. lib. 6. t. 22.* Calpurnius *Ecloga 1. v. 69.*

> *Iam nec ADVMBRATI faciem mercatus honoris*
> *Nec vacuos tacitus faſces & inane Tribunal*
> *Accipies Conſul.*

Vbi *facies*, pro nuda imagine, vt vocat Claudianus. Et *vacui* faſces, id eſt caſſi, atque nullius poteſtatis, vt vacuus labor Sedulio *lib. 3. claudere per noctem vacuo potuere labore.* Obſeruationes vacuæ, Apuleio *lib. 9.* Metam. *confictis obſeruationibus vacuis fallens omnes homines*, vti doctiſſimus Barthius *ad loc. cit. Calpurn.* obſeruauit. Oportet enim viribus vacuari; quæ in diſpendium publicum *adumbratione* extorta ſint, *l. 8. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

ADVOCATIO, pro aduocatis, *l. 3. de exhib. reis. lib. 9. t. 2.* Aduocatio fiſci pro aduocato. Hancque vocem illius loco ſubſtituit *Tribon. l. 41. de appellationib. lib. 11. t. 30.* Qui poſtea quam ad Iudicem venerit, adhibita *aduocatione* ius debebit experiri, *l. 3. de exhib. reis. lib. 9 t. 2.*

ÆDES, id eſt, templum, *l. 8. 18. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Ædes templorum, *l. 3. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

ÆDIFICERE naues, v. *infra Exædificare.*

ÆDIFICATOR. Priuatus *ædificator*. *l. 137. D. de V. O. l. 46. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

ÆGER. Paſchæ celebritas poſtulat, vt quoſcunque nunc *ægra expectatio* quæſtionis, pœnæque formido ſollicitat, abſoluamus, *l. 4. de indulg. criminum. lib. 9. t. 38.* Seneca *lib. 2 de benef. cap. 5.* *Bonarum rerum ſollicita expectatio.*

ÆNEVM. Æneum frumentum. *l. vnic. de frumento Carthaginienſi. lib. 14. t. 15.* vbi diſquiſitum quid ſit.

ÆQVALE. Æquale coniugium, *l. 1. de collegiatis*,

vbi dixi. Omneſque, ad *æquale* Prouincialium cæterorum conſortium reducantur, *l. vnic. ſi per obrept. lib. 11. t. 13.* Pax atque æqualis iulanoois forma, *l. 7. de diuerſ. reſcript.*

ÆQVABILE. Quod a nobis exemplo *æquabili* ex iuris priſci eſt formulis introductum, *l. vnic. de vſuris rei iud. lib. 4. t. 19.*

ÆQVANIMITAS, de adquieſcente æqualitati in tributis agnoſcendis, *l. vnic. ſi per obrept. lib. 11. t. 13.*

ÆQVITAS. Æquitatis ratio, *l. 1. quemadmodum munera ciuilia. lib. 12. t. 5.* In muniendis viis iuſtiſſimum *æquitatis* curſum reliquit auctoritas, *l. 2 de itin. mun. lib. 15. t. 3.*

ÆQVVM. Inter fiſcum meum & parentes ſuos *æqua lance* diuidatur, *l. ult. de metall. lib. 10. tit. 19.* Vid. *l. 20. D. de re iudicat. l. 17. Cod. Iuſt. de collationib.* 2.) Æquum ἐν σαθμηκῇ. Æqua lance & librament is paribus. Et mox: Æquis ac paribus ſuſpenſo ſtatere momentis, *l. 1. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.* Tertull. adu. Hermog. *c. 41 ſi ÆQVALIS MOMENTI in neutram partem pronus & præceps medio, quod aiunt, agine ÆQVILIBRATO impetu ferebatur.* Æquatum examen Virgil. *lib. 12. v. 725.*

Iupiter ipſe duas æquato examine lances
Suſtinet,

Æqua lance, quod adagio ceſſet, *l. 20. de re iudic.* Æqua lance, pariter Symmachus 1. *epiſt. 86.* & *lib. 2. epiſt. 56 & lib. 10. epiſt. 53.* Veteres *Æquilancium.* Gl. Iſidori. *Æquilanciorum Æquatio*, vbi corrupte *Æquilatium.* *Æquipondium.* Vitruuius *lib. 10. c. 8.* Idem *lib. 9. c. 3.* Sacoma vocem retinet; Græci enim σήκωμα, ἰσοῤῥοπίαν vocant. V. etiam Gl. Philox. Gl. Cyrill. ἀντίῤῥοπος. *Æquilibrium*, *Æquamentum* Feſto, & Nonio *c. 1. num. 11.* & forte *in l. 52. §. 2. D. pro ſocio.* Lucanus *lib. 4. v. 58.*

- - æquatis ad iuſta pondera libra
Temporibus vicere dies.

ÆRAMEN. Nemo iudicum ex diuerſis operibus æramen aut marmora, vel quamlibet ſpeciem, quæ fuiſſe in vſu vel ornatu probabitur ciuitatis, eripere vel alio transferre ſine iuſſu tuæ ſublimitatis audeat, *l. 37. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Eſt autem *æramen*, ornamentum ex ære, vt ſunt ænea ſimulacra, & ſtatuæ æneæ. Paullus *Sent. III. tit. 6. §. 56.* vocat *æramenta.* Vide quæ dixi *not. c. add. leg. 1.*

ÆRARIVS. Ærariæ annonæ, quæ adæratæ in pretiis exhibentur, pretio taxantur, vide *ſupra* Adærare *ll. 34. 35. 36. de erog. mil. ann. lib. 7. t. 4.*

ÆREVS. Æreæ Tabulæ legum, v. *Paratitlon de Conſtitut. & edictis.*

ÆS. Qui caſtrorum expertes habentur, nec in hoſtem *martio ære* incaluerunt, *l. un. qui a præbit. tiron. lib. 11. tit. 18.*

ÆSTIMATIO. Menſor, qui vel frumenta modio metiatur, vel iuſtis *æſtimationibus* colligat, quanta habeantur in condito, *l. t. de conduct. lib. 11. t. 14.*

ÆSTIMARE. Nonnulla opera, in quibuſdam Vrbibus *æſtimant* extruenda, *l. 7. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

ÆTAS. Ædes *ætatis l. 13. D. de tutelis: propter aduerſam valetudinem, vel ætatis ſenium*, ſenio concuſſæ *l. 44. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* vide etiam *infra Senium.* Chirographi diſcuti oportebit *ætatem l. vnic. ſi certum petat. de thir. lib. 2. t. 27.*

ÆTERNVS. Æterna lex. Æterna lege ſancimus. *l. 22. de petition. lib. 10. t. 10.* Æterna Roma, vide *Roma.* Æterni principes. Vid. *Princeps.*

ÆTERNABILIS Æternabilis domus, id eſt Principis, *l. 5. de locat. fundor. iuris emphyt. lib. 10. t. 3.* Æternabilis Vrbs, Roma *l. 3. de conlat. donatar. lib. 11. t. 20.*

ÆVVM. Æuum paſſura ſimulacra, *l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

AFANTICVM. Afantica, defecta, vaſtata, ſænea ieiuna *l. 3. de cenſitorib. lib. 13. t. vlt.* *Qui fundum aliquem olim afanticorum mole depreſſum, cupit aliquatenus releuari.* Ἀφαντικὸν eſt euanidum, quod parum fructus fert. Euanidi enim vox propria in re ruſtica, vt patet ex Columella *lib. de arboribus c. 17. nam quæ in proceritatem exteuduntur, euanida ſiunt, & parum fructus ferunt.* Vide *Commentar. ad leg. cit.* & varias ibi virorum doctorum de *afantici* voce coniecturas.

AFFATVS. Vt ſi ad alium quenquam a memorato Principe dixerit habere *affatus*, petitore detecto ſacræ literæ cum omnibus charus ſignatæ ad meam clementiam tranſmittantur, *l. 2. de litor. & itin. cuſtod. lib. 7 t. 16.* Sacri *affatus*, *l. 2. quis in gradu. lib. 7. t. 3.* Sunt *affatus ſacri*, vt omnibus patet, principis epiſtolæ.

AFFECTIONES (vt reponoo) *l. 11. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* ſunt, qui alios affectua, ſeu liberi, vide *ſupra* Adiectiones. Si quis in parentis aut filii, aut omnino *affectionis* eius quæ nuncupatione parricidii continetur, fata properauerit, *l. vnic. de parricidio. lib. 9. t. 15.*

AFFECTVS, pro liberis, propinquis, proximis, Parentibus, qui affectu præcipuo amantur. Ita vt, qui ſingulorum tantummodo filiorum probabuntur eſſe genitores, ex integro vnicis fiſco *affectibus* cedant, *l. ult. de metallis lib. 10. t. 19.* Denique ex perfectiſſimis honoraris, vel affectibus eorum *l. 26. de decurion. lib. 12. tit. 1.* Capitolinus ideo in *Maximinis c. 23.* quos Herodianus παῖδας καὶ γυναῖκας vocat, *affectus* dicit. Eadem ratione cuſtodiri ergaſtula præcipit *l. un. de commun. diuidund.* ne *affectus*, id eſt, liberi, parentes fratres, ſorores, diuidantur, ſed vt integra apud poſſeſſorem vnumquemque ſeruorum agnatio permaneret. *Et inuigilandum*, ait lex, *ne per prouinciam, aliqua poſthac querela ſuper diuiſis mancipiorum affectibus perſeueret. Quis enim ferat liberos a parentibus, a fratribus ſorores, a viris coniuges ſegregari.* Hoc ſenſu quoque *affectio* occurrit, *Inſtitut. de publ. iudic. §. 6.* *Affectus* apud Oroſium *lib. 7. cap. 8.* Sidonium *lib 6. epiſt. 4.* Saluianum *de gubernat. Dei lib. 1. c. 8.* Capitolinum *in Gordian. c. 6.* Vulcanium in *Auidio Caſſio c. 7.* Conſule Sauaronem in not. *ad Sidonium l. c.* Caſaubonum & Salmaſium *ad Script. Hiſt. Aug. l. c.*

AFFIRMARE. Vt ſcripturam prolator *affirmet*, id eſt probet, vide *l. vnic. ſi certum petat. lib. 2. t. 27.*

AFFLICTARI. Vt actores rei priuatæ noſtræ minime neceſſitatibus terrerentur, adque *adflictarentur* iniuriis, *l. 2. de actor. procur. lib. 10. t. 4.*

AFFLIGERE, vide *ſupra* Adfligere.

AFVERIT, pro abfuerit. *l. 1. 2. in fin. de commeatu. lib. 7. t. 12.*

AGASONES, miniſtri ſtationariorum *l. 2. de cohortal. lib. 8. t. 4.*

AGERE, pro negotiari. Publicani quoque, vt ſolent *agentibus* ſuperconpellere, *l. 2. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Ita agite, vt boni ſæculi poſcit affectio.

AGGER publicus, pro via publica. V. Indicem Vitruu. *p. 6, & l. 4. 5. de itin. mun. lib. 15. t. 3. l. 2.*

nu

ne quis in Palatiis maneat lib. 7. t. 10. In remotis *ab aggere* (id eſt, ab itinere publico,) *publice* ciuitatibus. Gloſſ. *Agger, ſtrata, via publica.* Seruius *Æn. V. v. 273.* poſt eum Iſidorus XV. *Orig. c. vlt. Agger eſt media ſtrata eminentia, coaggeratis lapidibus ſtrata:* vide Ammianum *lib. 18. c. 8.* & *lib. 19. c. 8.* vbi vocatur *Itinerarius agger.* 2.) *Aggeres conſecrati.* Pergit audacia ad buſta defunctorum & aggeres conſecratos: cum & lapidem hinc mouere, terram ſollicitare, & ceſpitem vellere, proximum ſacrilegio maiores ſemper habuerint. Iulianus *l. 5. de ſepulchris viol. lib. 9. t. 17.* Agger hic eſt, quæuis terræ alteriusue rei congeſtio, coaceruatio. Virgil. *Æn. IX. 567. & foſſas aggere complent.* 3.) *Aggeres Nili*, vide titulum *de aggeribus non corrumpend. lib. 9. tit. 32.* De aggeribus iuxta Ligerim, agitur *Capitular. lib. 4. c. 66.*

AGITARI, agitare, pro curſu publico, *l. 2. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* 2.) Cenſus *agitari* dicitur, *l. 5. de cenſu lib. 13. t. 10.* Agitare contractus, *l. 4. ne ſanctum baptiſma lib. 16. t. 6.* Conuentus *agitari*, *l. 34. de hæretic. lib. 16. t. 5.* Agitare delectus. Tempore delectus *agitandi*, *l. 10. de tyronib. lib. 7. t. 13.* Deſcriptiones *agitari* dicuntur *l. 173. de Decur. lib. 12. t. 1.* Inter ſe potius volumus de tempore *agitare* diſcrimen, *l. 6. de honor. codic. lib. 6. t. 22.* Agitare examen, *l. 53. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Cuius examen tormentis iam cœperat *agitari*, *l. vlt. de abolition. lib. 9. t. 37.* Explorationem agitare. Vt exploratione diligenter *agitata*, *l. 18. de Agentibus lib. 6. t. 27.* Agitari iudicia *l. 10. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Agitare ludicras artes. Ludicras artes concedimus *agitari*, *l. 2. de Maiuma lib. 15. t. 6.* Mercimonia agitare. Et mercimonia *agitent*, *l. 7. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Munus publicum agitare. Publicum munus *agitantes*, id eſt in publico munere conſtituti, *l. 4. de iis, qui admiſtr. lib. 8. t. 15.* Quæſtionem agitare, V. Symmachum *lib. 10. ep. 46. Agitare* Cognitor dictus, *l. 12. de accuſ. lib. 9. t. 1.* Tempus ætatis agitare. Securi a moleſtiis munerum omnium publicorum reliquum *tempus ætatis* iugiter *agitabitis*, *l. 4. de Medicis, lib. 13. t. 3.* Supplementa numeris agitare. Supplementa numeris manſuetudo noſtra decreuit *agitari*, *l. 9. de tyronib. lib. 7. t. 13. Agitare*, de curſu aurigarum. Hinc agitandi munus, *l. 7. de ſcænicis, lib. 15. tit. 7.* Vetus inſcriptio, HIC IN QVATVOR STABVLIS AGITAVIT. Lamprid. *Commodo c. 8. voluit etiam in Circo quadrigas agitare.*

AGITATORES ſunt aurigæ ab agitando *L. 12. de ſcæn. lib. 15. tit. 7.*

AGMINALIS. Agminales equi *l. 3. 6. de curſu publ. lib. 8. t. 5. Præſidibus*, ait lex illa, *& Rationalibus vſurpandi agminalis, ſeu parauereds licentia derogetur*, & mox: *Si a publico itinere aliqua militari via diuertendum fuerit, vbi euectio non erit, publicis vtemini agminalibus*, &c. Lex 6. *Ne quis agminales aut paraueredos aſſumat poſtulandos.* Ex illis duabus legibus penitus lectis, apparet eos a Prouincialibus exactos. Agminales igitur equi ſunt, qui deficiente curſu publico, ex Prouincialium agminibus vſurpantur. Horum mentio & *l. vlt. §. 21. D. de muneribus.* voc. φορβάδων. φορβάδας, Græci, νομάδας βοσκομένας, vt Suidas explicat φορβὰς ἵππος equus gregarius ſeu agminalis, qui cum aliis paſcitur. Oppianus Κυνηγ. *lib. 1. v. 164.* μουνάδας αὐτ' ἐρίφοις, καὶ φορβάδας ὠκέε πώλους. Ita φορβὰς βοῦς, apud Apoll. *Argon. 2.* Sic φορβὰς γυνὴ ἡ πολλοῖς προσομιλοῦσα τροφῆς χάριν. *mulier quæ cunctis ſui copiam facit.* V. & Scholiaſtem Nicandri. Tatianus ἱπποφορβάδας quoque dixit. In *d. l. vlt. D. de muner.* agminales equos interpretatur Cuiacius quaſi quod agmen exercitus ſequerentur conueherentque impedimenta, Galli, *le bagage.* Græci ταγματικοὺς: & ab iis diuerſos, quos iidem appellant σιγελλαρίους, id eſt, maiores equos, qui & paraueredi, ſeu paraſredi, vt in legibus Baiuuarorum. Vid. *Commentar. ad l. 13. de curſu.*

AGNATIO, pro filiis, *l. 1. de collegiatis. lib. 14. t. 7. l. 19. in fin. de diu. offic. lib. 8. t. 7.* Agnatio ſeruorum, id eſt, liberi, parentes, fratres, ſorores, coniuges, *l. vn. de communi diuid. lib. 2. t. 25.*

AGNOSCERE. Vide *leg. 14. 17. 36. de annon. & trib.* Suorum ſcelerum pœnas *agnoſcant*, pro ſubeant, *l. 5. de gladiatorib. lib. 15. t. 12.*

AGON Gymnicus *l. 3. de ſcænicis lib. 15. t. 7.*

AGONOTHESIA munus erat ludorum exhibendorum, *l. 109. de Decur. lib. 12. t. 1.* Editores ipſi *agonothetæ*, *l. 2. de expenſ. ludor.* Vide ibi *Commentarium.* Quales erant quoque Sacerdotes Prouinciarum Metropoleon: Syriarchæ, Aſiarchæ, Alytarchæ: de quibus v. *Parat. de Pagan. ſacrif. & templ.*

AGRARIENSES naues, *l. vn. de luſoriis Danub. lib. 7. tit. 17.* ſic dictæ quod agrarias exercerent, id eſt, in vigiliis & ſpecula eſſent. Vide Marcellin. *lib. 14. c. 3.* ibique Valeſium, & *Commentarium ad d. l. un.*

AGRATICVM, *l. 11. de Veteranis lib. 2. t. 20.* eſt, quod pro agro conceſſo penditur. *Agrier, Champart*, in Conſuetudinibus Gallicis dicitur. Dixi ad eam legem. Conſuli etiam hic meretur du Freſne *in Gloſſario voc. Agrarium.*

AGRESTIS vita, *l. 1. de his, qui condit. propriam. lib. 12. t. 11.* Si *agreſtis vita* ſit, aut etiam gentis *l. vnic. de off. Præf. Prætor. lib 1. t. 5.*

ALARES milites & cohortales diſtinguuntur, *l. 4. de veteranis, lib. 7. tit. 20.* Alares & cohortales dum militant, propria capita excuſent.

ALBARII artifices ſunt, tecta ſarcientes, & tectoria inducentes, vt Tertullianus dicit *de Idololatr. c. 8.* Vide *l. 2. de excuſat. artific. lib. 13. tit. 4.* ibique *Commentar.* & *Indicem Vitruuii.*

ALBVM. Album Curiæ. *l. 48. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* ibique *not. d. Adde Præfat. ad Tom. III.* huius Codicis.

ALEA. Belli alea, *l. vn. de luſor. Danub. lib. 7. tit. 17.* Ad belli aleam præpararis. Lucanus *lib. 6. v. 7. Placet alea fati, alterutrum merſura caput.*

ALEATOR. Velut ebrioſo, aut *aleatori*, aut muliereulario. *L. 1. de repudiis, lib. 3. tit. 16.*

ALIENARE, id eſt, impedire, quò minus quis certo loco ſe ſiſtat, *l. 84. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

ALIENIGENA, alterius fundi. Actor eius fundi, in quo alienigena, vel idoneus militiæ vel ante iam traditus lat[u]erit, *l. 2. de deſerter. lib. 7. t. 18.* Alienigenæ decentatores, *l. 14. de murileg. lib. 10. t. 20.*

ALIENVS. Hunc a conlatione iubemus eſſe *alienum*, *l. 4. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.*

ALIMONIA, de annona Vrbis Romæ dicitur. Veſtræ liberorumque veſtrorum *alimonia* exſoluat. Ita Valentinianus Iunior, *l. 18. de annona lib. 14. t. 1.* ad Populum V. R. vide Symmachum *VI. Ep. 26.* Hac eadem voce vtitur Arnobius non ſemel. 2.) Alimonia, *l. 2. de alimentis, quæ inop. par. lib. 11. t. 27.* 3.) Equorum ex horreis fiſcalibus *alimoniam* præberi decreuimus *l. 1. de equis Curulib. lib. 15. t. 10.* 4.) Alimoniæ Annonariæ, *l. 2. de Legatis lib. 12. t. 12.* Militares, *l. 6. de cohort. lib. 8. t. 4.* Pauperum reorum in cuſtodia

vlt. de cuſtodia reor. lib. 9. t. 3. Seneca *Epiſt. 18. alimenta carceris* vocat.

ALIQVA pro *alia qua.* Vid. *l. 1. de accuſat. & inſcript. not. c. lib. 9. tit. 1.* Quicunque virginem rapuerit, vel fines aliquos inuaſerit, vel in *aliqua culpa* ſeu crimine ſuerit deprehenſus. In *leg. 39. de operib. publ. lib. 15. tit. 1.* legitur: Ædificia, quæ vulgi more parapetaſia nuncupantur, vel ſi *qua aliqua* opera publicis mœnibus cohærent. Sed ibi vt in Cod. Iuſt. legendum, *ſi qua alia.*

ALIQVANTI pro aliquot. Si non omnes, poſſunt tamen *aliquanti* cognoſci; *l. 31. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Tertullian. *lib. 3. adu. Marcionem c. 10. Aliquantis enim indignis conueniet vti.* Et quoniam *aliquanti* ant, &c. *l. 9. de Cenſitor. lib. 13. t. vlt.* Comperimus *aliquantos* relictis muneribus Curiarum ſcribas, Logographos &c. *l. 3. de tabul. lib. 8. t. 2.* Aliquantos in Tripolitana Prouincia reos, &c. *l. vlt. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Solidorum figura aliquantorum fraudibus deprauata, Auctor *ſubd. Not. Imp. c. 3.*

ALIQVATENVS. Non prius eidem accipiendi poteſtas, *aliquatenus*, id eſt, vllo modo tribuatur, *l. 2. de aquaductu. lib. 15. t. 2.*

ALIQVOLIBET, id eſt, alioquocunque. *Omnes ſeu Conchylioleguli ſeu ex aliquolibet corpore mercatores, l. 9. de inſtrali conlat. lib 13. t. 1.*

ALII, id eſt, reliqui. Datianus enim V. C. Patricius, qui hanc olim gratiam fuerat conſecutus, auferri ſibi cum tanta inſtantia depopoſcit, cum quanta *alii* poſcere conſuerunt, *l. 1. de annona. lib. 11. t. 1.* Illuſtrat hæc Iuſtinus de Scythis *lib. 2. c. 2. aurum & argentum perinde aſpernantur, ac reliqui mortales appetunt:* & Sidonius *lib. 2. epiſt. 13. illa refugit celeritate, diuitias delicias que regales, quæ ſolent appeti.*

ALLECTI ſuſceptores, vide *Poraticlon tit. de ſuſcept.*

ALLECTI qui, vide ſupra *Adlecti.*

ALLEGATIO eſt reſcriptum. Geſta, quibus eſt huiuſcemodi *allegatio* inſerta, *l. 37. de hæretic. lib. 16. t. 5.* Geſta allegationis Auguſtinus de eadem re de qua lex illa, agens *lib. 2. contra lit. Petiliani, cap. 92. num. 202 & c. 97 n. 209* vide & *lib. 1. contra epiſt. Parmeniani lib. 1. ſub fin cap 12.* 2.) *Allegationis* officium. *l. 11. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* idem eſt, ac *allectionis officium*, ſiue *ſuſceptionis* munus, vti mutauit Tribonianus in *leg 4 Cod. Inſt. de ſuſceptorib. Allecti* enim ſunt ſuſceptores tributorum fiſcalium. Vid *Commentar. ad leg. 13 de ſuſceptorib.* 3.) *Allegationes*, de refutatoriis partium, *l. 3. de relationibus. lib. 11. t. 29.* vide *infra Refutatoria.* Allegationes partium *l. 31 de appellat lib. 11. t 30.* Interrogatione Iudicis frequentetur, nunc quid noui reſideat, quod annecti allegationibus in iudiciaria contentione oporteat, *l. 1. de iudiciis lib. 2. t. 18.*

ALTARIA, de Chriſtianis, *l. 27. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* 2.) *Altaria* ſibi vindicabant Imperatores. Hinc illud, Reſcriptum de noſtris altaribus (id eſt, e ſcriniis principis) meruerit, *l vlt. de locat. fundor. iuris emphyt lib. 10. t. 3.* vide *Princeps.* Noſtris altaribus ſuggeſtio offeratur, *l. vlt. de relation. lib. 11. t. 29.*

ALTER pro alio. Ad *altera* functionis officia prohibeo deuocari, *l. 2. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* Tertull. *de cultu fœm. c. 2. expingamus nos vt ALTERI* (id eſt alii) *pereant.*

AMPLEXARI. Etiam illis adſertionibus remotis, quibus nonnulli *amplexantur*, quæ Diuorum Principum conſecuti fuere permiſſu, *l. 3. de prædiis nauic. lib. 13. t. 6.*

AMPLIARE. Dignitatibus *ampliati*, *l. 12. de legatis. lib. 12. t. 12.* Ampliandi voce vtitur & Arnobius *lib. 1. aduerſ. gentes: Lenociniis ampliare.* Et honoribus *ampliati*, *l 74. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.* 2.) Significat penſionem augere. Cum nulla ratio ſit, cur in paſcuis ſaltibus rei priuatæ debeat *ampliari. Penſio* additur in Cod. Iuſtin. Quæ vox forte non neceſſaria, v. *infra v. Augmenta, l. 2 de paſtuis lib. 7. t. 7.* confer. *l. 1. de paſcuis.* Ita ampliari precia *l. 3 §. 5 D de iure fiſci.*

AMPLISSIMVS. Ampliſſimi Iudices ſunt, P. P. *l. vltim. de cenſit. lib. 13. t. 10.* Ampliſſimus ordo Senatus, id eſt Senatorius, vide *titulum de Senatorib.*

AMPVTARE: Amputare licentiam, *l. 16 de operibus publicis. lib. 15 t. 1.* Hirenarcharum vocabula radicitus *amputanda* ſunt, *l. vnic. de hirenarchis lib. 12 t. 14.* Memoratum curſum penitus *amputari* decernimus *l. 16. de curſu lib. 8. t. 5.*

AMPVTARI. Ne iuſta pœnitudinis humanitas *amputetur*, *l 56 de appellat. lib. 11. t. 30.* Amputata conſtitutione, *l vn de dominio rei, quæ poſcitur. l. 2. t. 5.* Publicus ac noſter inimicus ducalis immunitatem dederat. Iugorum capitationibus & profeſſionibus *amputatis*, id eſt, *cenſu expunctis*, & immunibus redditis, *l. 1 de immunitate. lib. 11. t. 12.* Omnia penitus *amputentur*, quæ tyrannicum tempus poterat habere triſtiſſima, *l. 2. de indulg. crim. lib. 9 t. 38*

AN, pro *vel, aut.* Nullum graui pulſatione Tribunus, Dux ille *an* Comes ſit, curialem principalem contingat *l. 128 de Decurion. lib. 12. tit. 1.* In Cod. Iuſt. legitur, *Dux ille aut Comes ſit.* Sed illud eleganter dictum: cuius exempla multa: vnum hoc e multis. Mamertinus, *Panegyr. Iulian. c. 24. Duo an tria ferme e vetere memoria amicorum paria proferuntur.* Sed hic alii legunt, *Duo aut tria.* Alia loca vide *not. b. ad leg. citat.* & apud Iuretum *in Symmach. lib. 9. ep. 42* Adde etiam *l. 83 D de acquir. vel omitt. hær. l. 11. D. vt in poſſ. ſſ. legat.*

ANGARIAE. De *angariis* & parangariis eſt pars *tit. 5. lib. 8. de curſu publico.* De his vide Schefferi *librum de re vehicul.* Gl. Cyrilli ἀγγαρεύω, *Angario.* Adde Libanii *Orat.* περὶ ἀγγαρειῶν.

ANGVSTARE. Eiuſmodi poſtulantur curricula, quæ intra ſpatium lege receptum *anguſtari* nequeunt, &c. *l. 2. de dilationib lib. 2. t. 7. Qua maris anguſtat fauces ſaxoſa Carybdos*, Lucanus *lib. 5. v. 232.* anguſtare aditum, *l. 19 §. 5. D. locati.* ſpatia platearum, *l. 39 de operibus publ. lib 15 t. 1.*

ANGVSTIA, rerum, id eſt paupertas, *l. vnic. de his, qui numero liberorum, lib. 12. t. 17.*

ANIMA In terrena ſiue *animarum* deſcriptione releuata ſunt, *l. vlt. de conlat. donat. lib. 11 tit. 20.* vbi paullo ante dicitur, *capitatio humana, atque animalium.* Eſt autem *animarum capitatio*, quæ pro ſeruis, colonis, adſcriptis, cenſitis, item animalibus, quæ omnia cum prædio ambulare ſolent, præſtatur.

ANIMALIA, *l. 16. 23. 24. 64. vlt. de curſu publ. lib. 8. t. 5. l. 29. in fin. de Curioſis.* Animalia publica (id eſt, cenſui publico deputata) *l. 2. 10. 53. 60. de curſu publ. l. 35. de operibus publicis.* Animalia publici curſus *l. 8 de curſu publ.* 2.) Pro equis, vide *l. 17. 23. 24 64. de curſu publ* 3.) Pro mulis, vide *l. 8. 53. d. t.* 4.) Pro aſinis, *l. 38. 41.* 5.) Pro bobus, vide *l. 1. 11. 53. d. t.* Vt apud Græcos ἄλογα, pro equis. Gloſſ. *Animalia* ψυχικά, ζῶα ἄλογα. Heſychius, παράβλημα ἀλόγῳ. Diaconus *in Heraclio pag. 129. Tom. I. Script. Rer. Murator. Romani animalia ſua nocte & adaquauerunt, & acceperunt.* Etiam animalia,

pro,

pro equis *l.* 9. *de re milit. lib.* 7. *t.* 1. & *l.* 4. *de murilegulis.*

ANIMVS. Si implacabilem *animum dicant. l.* 1. *de liberal. cauſſ. lib.* 4. *tit.* 8. Sed legendum ibi *inducant*, vt Horatius *Serm. I. Sat.* 3. *v.* 2. *Vt nunquam inducant animum.* Aut reponendum *ducant*, vt eſt apud Poetam, *ducit opes animumque freno.* Si qui ædificandi iuxta publicas ædes *animos dederit.* Quem locum ita reſtituo, *ſi qui ædificandis iuxta publicas ædes animoſum ſe dederit. l.* 46. *de operibus publ. lib.* 15. *t.* 1. Animum intendere *l.* 19. *de operibus publ. lib.* 15. *t.* 1. Ne pietatis præmium apud ſceleſtos & flagitioſos *animos* permaneret, *l.* 3. *de reuoc. donat. lib.* 8. *t.* 13.

ANIMOSVS. Homo animoſus, qui ædes ſuas ad ornatum Vrbis excitat, *l.* 7. *de præd. naucul. lib.* 13. *t.* 6. Eodem ſenſu Symmachus *lib.* 5. *epiſt.* 59. de præparatoriis ad munus: *Multum*, inquit, *rebus omnibus additurus, quas ciuium voluptati ANIMOSO impendio præparamus.*

ANNALES, ſunt acta iudicialia, quæ per annos digeri ſolebant. Hinc *annalibus necti.* Hac igitur lege ſancimus, vt appellatio litigantium intra tempus iure præſcriptum ſuſcepta, nectatur *annalibus*, vt promiſſa relatio intra triginta dies legibus definitos, ad ſacra ſcrinia deſtinetur, *l.* 65. *de appellation. lib.* 11. *t.* 30.

ANNECTI. Interrogatione Iudicis frequentetur, numquid non reſideat, quod *annecti* allegationibus in iudiciaria contentione conueniat, *l.* 1. *de iudiciis. lib.* 2. *t.* 18.

ANNIVERSARIVS. Religio *anniuerſariæ* obſecrationis, id eſt, Paſchatis, *l.* 7. *de indulg. crim lib.* 9. *t.* 38. Anniuerſario anno tranſcurſo, *l.* 11. *de ſuſceptorib. lib.* 12. *t.* 6. Vt indictione *anniuerſariis* vicibus emiſſa, &c *l.* 8. *de extraord. lib.* 11. *t.* 16.

ANNONA. Annonæ templorum, *l.* 19. *de Paganis. lib.* 16. *t.* 10. vbi dixi plene. Gl. Cyrilli *ἀννώνα, ſalarium.*

ANNONARIVS. Annonaria, abſolute *l.* 1. *de domeſticis.* Annonaria exactio, *l.* 12. *de appellat. lib.* 11. *tit.* 30. Annonariæ functiones *l.* 14. *de indulgent. debit. lib.* 11. *t.* 28. Annonariæ functionis munus intra Italiam, *l.* 4. *de indulg. debit. lib.* 11. *t.* 28. Neceſſitates *annonariæ*, *l.* 1. *de conditis in publ. horr. lib.* 11. *t.* 14. Annonaria res, vide *lib.* 11. *tit.* 1. *de annona & tributis.* Annonarii cenſus, *l. vlt. de metallis. lib.* 10. *t.* 19. v. *infra* Cenſus.

ANNONARII, præerant annonæ militari. Eorum fit mentio *leg.* 3. *de numerar. lib.* 8. *tit.* 1. vbi dixi. Niſi forte *annoſa* militia, & longa ſtipendiorum mole vexatus, *l.* 16. *de Agentib. lib.* 6. *t.* 27. *Annoſa cornix*, Horatio 3. *Carminum* 17. *Annoſum æuum*, Lucano, *lib.* 9 *v.* 359. *Quæſtio, mora annoſa*, Auguſtinus *poſt collat. cap.* 25.

ANNOSITAS. Nemo ſe *annoſitate* tueatur, *l.* 113. *de Decurionib. lib.* 12. *t.* 1. Annoſitatis curſus, *l. vltim. de prædiis nauicular. lib.* 13. *t.* 4.

ANNOTATORES, *l.* 3. *de ſuſceptorib. lib.* 12. *t.* 6. erant rationibus obnoxii, *d. l.* 3. qui ſcilicet inlatarum ſpecierum breues ſeu rationes conficiebant. Tabularii, *l.* 2. *eod. tit.*

ANTEFERRI. Incorporationem bonorum *anteferri* competitionis effectui decernimus, *l. vlt. de incorporat. lib.* 10. *t.* 9. Antelatæ conſtitutiones precibus ad Principem miſſis, *l.* 16. *de naucul. lib.* 13. *t.* 5.

ANTICIPARE. A nullo ordine, obtentu *anticipata* per ſe inlationis, vlterius aliquid exigantur, *l.* 10. *de indulg. debit. lib.* 11. *t.* 28.

ANTISTITES, id eſt Epiſcopi, *l.* 11. *vltim. de Epiſcop. lib.* 16. *t.* 2. Antiſtites Epiſcopi, *l.* 20 *quorum appellat. lib.* 11. *t.* 36 *l.* 49. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. Antiſtites ſupernæ legis, *d. l.* 49. *in fin.* Antiſtes ſacroſanctæ legis, *l.* 45. *de Epiſcopis. lib.* 16. *t.* 2. Chriſtianæ religionis, *l. vltim. de cuſtod. reorum, lib.* 9. *t.* 3.

ANTIQVARII ad Bibliothecæ Codices componendos, vel pro vetuſtate reparandos, ſcribendi periti, *l.* 2. *de ſtudiis lib. V. R. lib.* 14. *t.* 9. Antiquarius, recte Gloſſis, *ἀρχαιογράφος, καλλιγράφος.* Iſidorus *Origin. VI.* 14. *Librarii autem iidem & Antiquarii vocantur: ſed Librarii ſunt, qui & noua & vetera ſcribunt. Antiquarii, qui tantummodo vetera, vnde & nomen ſumpſerunt.* Auſonius ad Probum *Epiſt.* 16. *init. ablata per antiquarios mora.* Auguſtinus *de verbis Domini Serm* 44. *Laudat antiquarii manum admirans apicum pulchritudinem.* Hieronymus, *ad Florentium. Habeo alumnos, qui antiquaria arti ſeruiunt:* adde & Sidonium *lib.* 9. *epiſt.* 16. & Caſſiodorum *de diuinis lectionib. cap.* 15. & 30. vbi ſcite deſcribit antiquarios. Hinc *antiquaria ars*, Hieronymo *epiſt ad Florentium.*

ANTIQVO. Vt eiuſdem vniuerſis actibus *antiquatis*, &c. *l.* 17. *de pœnis. lib.* 9 *t.* 40.

ANTIQVITAS. Cæterum anteriore tempore adſcitos, ipſa æquum eſt *antiquitate* defendi, *l.* 74. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1.

ANTRVM. *Antra feralia*, Eccleſiæ hæreticorum, *l.* 57. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5.

ANVS. Anus ridicula ſenectute deformis, *l.* 8. *de ſcenicis. lib.* 15. *t.* 7.

APERIO. Sublimitas tua det Inquiſitores, *aperiat* forum, indices denunciatoreſque ſine inuidia delationis accipiat, *l.* 9. *de hæretic. lib.* 16 *t.* 5. Super eodem conquerendi, vocem omnibus *aperimus*, apud Comites cunctos Prouinciarum, *l.* 1. *de off. Rector. Prou. lib.* 1. *t.* 7. Quando votis communibus felix annus *aperitur*, *l. vnic. de oblatione votor. lib.* 7. *t. vltim.* vbi dixi fuſe.

APERTVS. *In Apertum deducere.* Et cœptam atque diſcuſſionem volumus in *apertum* quæſita ratione *deduci*, *l.* 26. *de ſuſceptorib. lib.* 12. *t.* 6.

APEX. Sublimis *apex* Præfecturæ, *l.* 7. *de honor. codicill. lib.* 6. *t.* 22. Apex de Præfectura, *l. vlt. de honor. codic. lib.* 6. *t.* 22. Proconſularis *apicis* dignitas, *l.* 7. *de Princip. agentum. lib* 6 *t.* 28. Sub quoquo *apice* poteſtatis quid donauit, *l. quicunque* 6. *de iis quæ adminiſtr. lib.* 8. *t.* 15. 2.) Apices, *de re litteraria, & ſcriptura.* Et in tabulas, formatæ legis huius *apices* inprimat, *l.* 4. *de priuil. eorum qui in ſacro Palat. lib.* 6. *t.* 35. Sacri *apices*, ſunt principis literæ. Diuinis impetratis *apicibus*, *l.* 2. *de Caſtrenſ. lib.* 6. *t.* 32. Siue elicitis ſpecialiter *apicibus* adnotationis expreſſæ, *l.* 27. *de petitionib. lib.* 10. *t.* 10. Lectores diuinorum *apicum*, & hypodiaconi, *l.* 7. *de Epiſcop. lib.* 16. *t.* 2.

APOCHARE. Scias inhibitam eſſe *apochandi* licentiam: ita vt ne ex præſenti, aut futuro vel præterito ſub hoc titulo nummus a Prouincialibus poſtuletur, *l.* 1. *tributa in ipſis ſpecieb. lib.* 11. *t.* 2. Commoda cogitantes Vrbis æternæ, vini ſpeciem ita Prouinciales ſtatuimus conportare, vt *apochandi* præſumptione damnata vina Romam portentur, *l.* 2. *d. t. tributa in ipſis ſpec. Apochare*, his duabus legibus eſt mutare canonem, vt loquitur *l.* 30. *de annona: l.* 5. *de canone frum. V. R.* & quaſi in aliud vertere, fundere: & accipiendo pretium ſeu aurum pro ſpeciebus, apochas ſeu ſecuritates emittere. Quod alias *Adarare* dicitur, vide *ſupra Adarare.* Vide *l.* 8. *de annona*,

quæ eidem Symmacho P. V. cui eſt *d. l. t.* inſcribitus: vide & *d. l. 30. de annon.*

APOCHÆ, *l. 2. 19. 22. de annona l. 27. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.* Cautiones apocharum, *l. 16. de ſuſceptoribus, lib. 12. t. 6.*

Ἀ'ΠΟΣΥΝΑΓΩΓΙΣΜΌΣ, vide *Proiici, infra,* & Commentar. ad *leg. 8. de Iudæis, lib. 16. tit. 8.*

APOSTOLI (*Apoſtres, Lettres dimiſſoires.*) *l. 7. 20. de appellat. lib. 11. t. 30.* vbi dixi.

APOSTOLI Iudæorum, *l. 14. de Iudais. lib. 16. t. 8.* vbi dixi fuſe.

APPARATVS. Criminis apparatus. Cum ipſis delationum libellis, cum omni ſcributurarum & meditati *criminis apparatu*, nefandarum accuſationum concrementur auctores, *l. 4. ne præter crimen maieſt. lib. 9. t. 6.* 2.) *Apparatus magici.* Ne quis deinceps nocturnis temporibus, aut nefarias preces, aut magicos *apparatus.* (Vide *Kirchmannus de funer. lib. 3. cap. 23.*) aut ſacrificia funeſta celebrare conetur, *l. 7. de maleficis. lib. 9. t. 16.*

APPARITIO, pro Apparitoribus, *l. 59. de appellat. lib. 11. t. 30.* Apparitio ciuilis, armata, *l. 31. in fin. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Apparitio Prouincialis, id eſt, Rectoris Prouinciæ Apparitores, *l. 4. ne conlat. translatio. lib. 11. t. 22.* Apparitiones pro Apparitoribus, *l. 15. de proximis. lib. 6. t. 26.*

APPARITORES & apparitio proprie Præfecti Prætorio, *l. 18. 24. 25. de cohort. lib. 8. t. 4.*

APPELLATIO. Appellationis verbum in maioribus rebus dici oportet, *l. 12. de appellat. lib. 11, t. 30.*

APPELLATOR, *l. 2. 14. 15. 28. 56. 67. de appellat. lib. 11. t. 30. l. 3. vlt. de repar. appell.*

APPETITVS. Appetita innocentia, *l. 41. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

APVO. *Apud* Antiochiam thermæ, id eſt, *Antiochia, l. 131. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

ARA. Ara ſalutis, *βωμὸς ἐλέους. l. 4. 5. de his qui ad Eccleſ. lib. 9. t. vlt.*

ARATORIA, *terres labourables.* Quid in vineis, oliuis, aratoriis, paſcuis, ſyluis, fuerit inuentum, *l. 7. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* Similiter dicit Claudianus *in Coſ. Theod. v. 79. qua gleba faueret frugibus.*

ARATORIVS. Boues aratorii, *l. 1. de pignorib. lib. 2. tit. 30.*

ARBITER. ARBITRA. Singularis meritorum *arbiter, l. 11. de proximis Comitib. diſpoſ. lib. 6. t. 26.* In tantum humani generis inimicos *arbitra* æquitate perſequimur vi, &c. *l. 10. de petitionib. lib. 10. tit. 10.* Italici iuris auxilium *arbitra æquitate* renouamus, *l. vnic. de iure Italico. lib. 14. t. 13.* Quis tam inueniri iniquus *arbiter* rerum poteſt, qui, &c. *l. vltim. quemadmodum muner. ciuilia. lib. 12. t. 5.* 2.) *Arbitri,* pro teſtibus. Aduocata vicinitate, omnibusque arbitris adhibitis, quorum poſtea fide probabitur donatam eſſe rem, in *l. 1. de donat. lib. 8. t. 12.*

ARBITRATIO. Artis huius peritis omne commiſimus ſub fidei *arbitratione* iudicium, *l. 4. finium regundorum, lib. 2. tit. 26.*

ARBITRIVM, de vltimo arbitrio, *l. 4. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Arbitrium conditum, id eſt, vltima voluntas, *l. 3. de teſtament. lib. 4. tit. 4.* extremum arbitrium *ibid.* Arbitrium morientis, id eſt teſtamentum, *l. 107. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Arbitrium vltimum, id eſt, vltima voluntas, teſtamentum, *l. 124. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 2.) Bonorum virorum *arbitrium, l. 1. 2. de maternis bon lib. 8. t. 18.* Arbitrium faciendæ diuiſionis, *l. 2. de mat. bonis.* 3.) Arbitrium haſtæ. Quibus res huiusmodi ſub haſtæ ſolemnis *arbitrio* fiſcus addixerit, *l. 1. de fide & iure haſta. lib. 10. t. 17.* Domina, id eſt, arbitra, ideo haſta dicitur a Iuuenale *Satyr. 3. v. 33.*

Et præbere caput domina venale ſub haſta.

4.) *Arbitria,* id eſt, reſcripta principum, ſeu mandata. Noſtra potiſſimum explorentus *arbitria, l. 10. de pœnis, lib. 9. tit. 40.* Arbitria ſerenitatis noſtræ, *l. 11. de operibus publ lib. 15. t. 1.*

ARCA. Prouinciæ, quæ nec tranſuectioni publicæ, nec *arca* aliquod compendium deferre poſſent, officiorum annonas præſtabant, *l. 19. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4.* Hæc verba videntur intelligenda, de Arca Præfectoria ſeu ſublimium Poteſtatum, in quam ſpecies inferebantur, non ad horrea publica, ſeu fiſcalia, militibus erogandæ, ſed ad vſus neceſſitatesque Præfectorum Prætorio, pertinentes, Vide de arca Præfect. Prætor. Syneſium *Epiſt. 127.* Quod refertur, in conditis, vel in *arca* continetus *l. 2. de his, quæ ex publ. conlat. lib. 12. t. 9.* Arca olearia frumentaria, *l. 2. de Curator. Kalend. lib. 12. t. 11.* vbi dixi. Arca in *l. 26. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.* eſt arca vinaria, & ad eam illius l. ſpeciem pertinet *Ep. 98. lib. 7.* Symmachi. Arca vinaria, *l. 3. de calcis coctorib. lib. 14. t. 6.* Symmachus *lib. 9. ep. 121. & lib. 10. ep. 42. 47.* Eadem intelligitur, *l. 26 de ſuſceptoribus.* In eam referebatur pretium vini ex Campania, Tuſcia, exacti. 2.) Arcæ ratio, ſeu arariæ Principis ratio, *l. 29. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Arcæ ratiocinia, aurum quod ad rei priuatæ rationem pertinet, *l. 30. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Arcæ ratiocinium, ratio, arca fiſcalis, *l. 12. de numerar. l. 29. 30. de ſuſceptor.* Quid eſſet *dixi in* Commentar. ad *has leges. Quod iamdudum, vel fiſco, vel arca eſt vindicatum, de tuo magis conferre videbere, quam de ſuo reddere.* Ambroſius *lib. 1.* aduerſus Symmachum *ſub init.* De *arcis* variis, vide *Comment. ad l. 14. de ſuſceptorib.* conſule etiam *du Freſne in Gloſſario voc. arca.*

ARCANA. Sacri Conſiſtorii *arcana, l. 23. de Prætor. lib. 6. tit. 4.* Qui admitti intra Conſiſtorii *arcanum* meruerunt, *l. vlt. de Honor. Codic. lib. 6. t. 22.* 2.) Arcana Philoſophiæ rimari, *l. vlt. de ſtudiis lib. V. R. lib. 14. t. 9.*

ARCARII ſunt ſuſceptores, quibus reditus domui Principis debiti tradebantur *l. 14. 32. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6. l. 11. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* dixi de iis, atque arcis, quibus præfecti erant, late *in Commentar. ad d. leg. 14.* Gloſſ. *Arcarius* ὑποδέκτης χρυσοῦ, ὁ ἐπὶ τῆς δημοσίας τραπέζης. Arcarii erant, qui reditus domui Principis debitos a colonis rei priuatæ accipiebant, *l. 11. de iure fiſci, lib. 10. t. 1. l. 14 de ſuſceptor.* quæ leges eædem ſunt. Macarius *homilia 16. §. 11 in fin. pag. 253. Edit. Lipſ. Pritii.* ἔχουσι δὲ καὶ φόβον οὐ τῶν φοβουμένων τὰ πονηρὰ πνεύματα, *metum vero habent, non tamen eum, qualis eſt, qui extimeſcunt malos Spiritus.* Hic autem nonnulli legunt, ἔχουσι δὲ καὶ φόβον οὐ τῶν ἀρκαρίων, &c. Et *pag. 254. 255.* οἱ δὲ ἐγκεχειρισμένοι ἀρχὰς ἐπαρχότητος, ἢ θησαυρὸν βασιλικὸν πάντα τὸν χρόνον ἐν μερίμνῃ εἰσι, μήπως ἄρα προσκρούσωσι τῷ βασιλεῖ, *& ſicut ii, quibus gerenda Præfectura aut cuſtodiendi theſauri regii, cura commiſſa eſt, nunquam curis vacant, ne quo pacto regem offendant:* vbi pro ἀρχὰς Briſſonius legit ἀρκὰς, *de V. S. voc. Arcarius.*

ARCHIATRI, *v. tit. de Medicis.*

ARCHIATRIA, *l. 8. de Medicis lib. 13. t. 3.*

ARCHIEROSYNA, *in l. 112. de decurionibus lib. 12. t.*

12. t. 1. Eſt, vt oſtendit inſcriptio legis, Sacerdotium Ægyptiacæ Prouinciæ.

Architecti, *l. 1. 2. 3. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.*

Ardiniensis panis ſordidus, *l. 5. de annonis ciuic. lib. 14. tit. 17.* vbi dixi. Tales quos Plato Comicus in *Nocte longa*, (Comœdiæ nomen eſt) κιλικίους, *cilicios* vocavit, & in *Alexandro*, ἀγελαίους, *gregales*; Alexis, φαιούς, *fuſcos*. Vide Athenæum *lib. 3. cap. 15.* Πλάτων δ' ὁ κωμωδοποιός, ἐν νυκτὶ μακρᾷ τοὺς μεγάλους ἄρτους καὶ ῥυπαροὺς κιλικίους ὀνομάζει. *Plato vero Comicus in longa nocte magnos panes & ſordidos cilicios vocat.* Theocrito *Idyl. 24. in fin.* eſt ἄρτος Δωρικός, quem ita deſcribit: ἀσφαλέως κε φυτοσκάφον ἄνδρα κορέσσαι, *qui facile etiam foſſorem ſatiare poſſet.* Vide Heinſium *in Lection. Theocrit. cap. 25.* ibique Gloſſam Apollonii. Ejusmodi erant *panes cibarii* apud Romanos, quibus viliores veſcebantur ruſtici. Cicero *Tuſculan. V. 34. Ptolemæo peragranti Ægyptum, comitibus non conſecutis, cum cibarius in caſa panis datus eſſet, nihil viſum eſt illo pane iucundius.* Conſule *Clauem Ciceron. Cl. Erneſti, voc. cibarius.* Nonius *cap. 2. num. 188.* cibarium neutro genere dictum tradit, de pane ſordido aut alio indigno. Iſidorus *Origin. XX. 1. cibarius eſt, qui ad cibum ſeruis datur, nec delicatus.* Apuleius *Metamorphoſ. lib. 6. pag. 110. Edit. Lugd. Batau. apud Ioan. Maire: Sed ante pedes eius reſidens humilis, & pane cibario contenta.* Vide etiam Hieronymum *Epiſtol. ad Paulinum.* Talis panis fuit etiam *cumanus*, cujus meminit Lucilius *lib. 25.* apud Nonium *cap. 5. voc. aceroſum num. 97.* & *pag. 1500. Tom. II. Corpor. Poëtar. Edit. Londinenſ. farre aceroſo, oleo decumano, pane cumano.* Conſule Commentarium *ad leg. 5. de annon. ciuic.* vbi late dixi.

Argentarius. Argentaria multa, male appellantis, *l. 20. quorum appell. lib. 11. t. 36.*

Argentarii, *l. 37. de Decurion. lib. 12. t. 1.* iidem cum Barbaricariis, vide *infra Barbaricarii.* Argentariorum fabricæ, *d. l. 37.*

Argumenta. Manilius *lib. 5. v. 414.*

Quæſitor ſcelerum veniet, vindexque reorum,
Qui commiſſa ſuis rimabitur ARGVMENTIS
In lucemque trahet tacita latitantia fraude.

L. 2. dd. leg. Cornel. de fals. acerrima fiat indago, *argumentis*, teſtibus, ſcripturarum conlatione. Sunt autem *argumenta*, quæ citra teſtium depoſitionem, citra ſcripturarum collationem, citra alia veritatis veſtigia, vi animi & rationis colliguntur. Quintilianus *Inſtit. lib. 5. c. 10. Argumentum eſt ratio probationem præſtans, qua colligitur aliud per aliud.* Vide plura in *Commentar. ad dict. leg.* 2.) Qui vel leui *argumento* a iudicio Catholicæ religionis & tramite detecti fuerint deuiare, *l. 28. de hæretic. lib. 16. t. 5.* Vbi *argumentum* eſt, thema, titulus, articulus fidei, aut *propoſitio*, cuius quis arguitur. 3.) Arugmentum, in examinatione & ſupplicio reorum. Paſſio S. Euphemiæ apud Proſperum Martinengium: *Confeſtim conſcripta ſunt omnia argumenta rotarum.* Vid. du Freſne *in Gloſſar. voc. argumentum.*

Argutus. Ac ne alicuius fallax & *arguta* ſolertia ab huius ſe præcepti intentione ſubducat, *l. 6. de ſepulchro viol. lib. 9. tit. 17.* 2.) *Arguto pectine.* Nec eiusdem infectionis (conchylii) *arguto* pectine ſolidanda fila decurrant, *l. vlt. de veſtib. olouer. lib. 10. t. 21.* Recte Lucas de Penna translatione, hoc ex *principio Æneidos ſeptimæ*, indicauit:

ARGVTO tenues percurrens PECTINE telas:

Vbi Seruius male *Arguto*, interpretatur, *garrulo, ſtridulo, ſonanti:* vt *Forte ſub arguta conſiderat ilice Daphnis.* Apuleius *lib. 2. Metamorph. p. 23. Edit. Lugd. B. 1623.* hoc imitatus eſt: *Et pectinis arguti dente tenui diſcriminatur.* 3.) Argutum eſt celer, feſtinum. Simili alluſione Symmachus *lib. 4. epiſt. 52.* dixit, ſe *tres literas* quas acceperat *omnes ARGVTO legendi tranſitu percurriſſe. Geminas*, inquit, *fratrum communium litteras in cumulum extulit, tertius honor ſcriptorum tuorum. Itaque vt rerum bonarum difficilis eſt electio, pauliſper haſi*, &c.

Armari. Iubemus inſurgere leges, *armari* iura gladio vltore, *l. 3. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7.* 2.) *Armare*, pro animare. Si colonum ad contumaciam retractationis *armauerit*, *lib. 2. de cenſitor. lib. 13. tit. vlt.*

Armatus. Armata militia, *l. 12. de diu off. lib. 8. t. 7. l. 5. 6. de re militari. lib. 7. t. 1.* Armatæ naues. Armatæ naues inſtrumentis ſuis, *l. vnic. de luſor. Dan. lib. 7. t. 17.* Eumenius in *Panegyr.* Conſtantino dicto, *c. 13. Cum totus Armatis nauibus Rhenus inſtructus ſit.* Armatum Sacramentum, *l. 181. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* eſt, ſacramentum militare.

Arripere. Arripere examen, *l. 61. de appellat. lib. 11. t. 30.*

Ars. Ars calliditatis, *l. 105. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Curiales plerique ad inane vocabulum militiæ cucurrerunt, ac tanta *arte* rem gerunt, vt nec muniis militaribus obſequantur, nec oneribus oppidaneis proſint, *l. 40. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Artes fraudulentæ, *l. 49. de decurion.* artes inſidioſæ, *d. l. 49.* Artes magicæ. *l. 3. & 5. de malefic. lib. 9. tit. 16.* Qui *magicis* accincti *artibus*. &c. Multi *magicis artibus* auſi ſunt elementa turbare. Dicuntur *dict. l. 5.* etiam malæ artes. Ut quisque ſuos conficiat *malis artibus*. Ammiano *lib. 14. c. 1. artes nefandæ, & lib. eod. cap. 7. artes vetitæ, lib. 28. c. 1.* artes prauæ. *Hiſpanilla cuiusdam artibus prauis adfectaſſe coniugium.* Lactantio *l. 2. c. 17.* artes execrabiles.

Arctari. Nec ad iacturam veteris dominii ſub iniuria properæ feſtinationis *arctandus. l. 27. de petitionib. lib. 10. t. 10.* Idem itaque eſt, *arctari*, quod *cogi*. Religione iurisiurandi teſtes *arctari* præcepimus, *l. 3. de fide teſtium. lib. 11. t. vlt.* Ad neceſſitatem conlationis *arctentur*, *l. 7. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Ad redintegrationem ſpecierum *arctari*, *l. 9. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Ad ſolutionem debiti *arctari*, *l. 3. ad l. Iul. de ambit. lib. 9. t. 26.* Ad ſimulationem iubemus *arctari*, *l. vlt. ad l. Iul. repet. lib. 9. t. 27.*

Arctus. *Arctiores metæ* temporum, id eſt, breviores, *l. 1. de reparat. appellat. lib. 11. tit. 31.*

Articulus, eſt caput quoddam legis, ſeu certa poſitio. Secundum legem, quæ de hoc *articulo* emiſſa, *l. vnic. ſi ſecundo nupſerit mulier. lib. 3. t. 9.* Ita *l. 142. D. de V. S. non poſſunt omnes articuli legibus comprehendi.* Et *l. 1. D. de rer. diuiſ. Summa rerum in duos articulos deducitur.* 2) Articulus idem eſt, quod interlocutio, a qua appellare non licet. Vid. *l. 1. 3. 23. quorum appellat. lib. 11. tit. 36.*

Arva. Præcipimus vt Veterani, quibus bona mens eſt, aut *arua verſent*, (id eſt rus colant,) aut certe in optimis negotiis pecuniam tractent, *l. 7. de Veteranis lib. 7. t. 20.*

As eſt integra ſolida quantitas, ſeu, vniuerſitas. Peræquatis territoriis nonam partem tantummodo *præteriti aſſis*, publicarum toleret functionum, *l. 12. de indulg. debit. l. 11. t. 28.*

ASCODROGITA, vide *l. 10. 65. de hæret.* ibique *Commentar.*

ASIARCHA, vide *Comment. ad leg. 1. de præd. Senat.*

ASPECTVS. Sane, quæ quondam ſacrata, ſacrificiis deceptionem hominum præſtiterunt, ab vſibus lauacrorum, vel publicis *affectibus* (γρ. *aſpectibus*) ſeparentur, ne inlecebram errantibus præſtent, *l. 20. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Ne publicos oculos nudatus inceſtet, atque ita confundat aſpectum, *l. 13. de re militar. lib. 7. tit. 1.* Efferri cognouimus cadauera per confertam populi frequentiam: quod quidem oculos hominum infauſtis inceſtat *aſpectibus.* Iulianus *leg. 5. de ſepulchr. violat. lib. 9. tit. 17.* Et mox *eadem lege,* liberari conuenit populi totius *aſpectus.* 2.) Aſpectus in operibus publicis. Ita *leg. 25. de operib. publ. lib. 15. tit. 1.* Turpe eſt publici ſplendoris ornatum, priuatarum ædium adiectione corrumpi, unde, ſi publicis nitoribus *faciem adſpectus deterioris* inducit, &c. Cenſorinus *de die nat. cap. 8.* Signorum σχηματισμὺς, *conſpectum* appellat. *Quid autem ſit conſpectus, & quot eius genera, pauca prædicam.* Arabes & hodie paſſim *aſpectus*, græci inferioris æui βλέψεις vocant.

ASYLVM. Ad ſcholam Agentum in rebus paſſim plurimi velut ad quoddam *aſylum* conuolarunt, *l. 18. de Agentib. lib. 6. t. 27.*

ASYNDETON elegans occurrit *l. 6. ad leg. Iul. repetundar.* Iubemus, hortamur.

ATRVM. Aut tabeſcentes artus *atro* ſanguine permixta ſanie defluentes, *l. 1. de emendat. propinq. lib. 9. t. 12.*

ATROX. Atrox audacia ſerui vel liberti volentis dominum vel patronum accuſari, *l. vnic. ad l. Iul. maieſt. lib. 9. t. 5.* Quos *atrox* cupiditas in ſcelera compulit ſæuiora, *l. 7. de indulg. crimin. lib. 9. t. 38.*

ATTERERE. Vt eoſdem non *atterat* damno culpa temeritatis alienæ, *l. 2. vnde vi. lib. 4. t. 22.*

ATTINERI. Is profecto debebit iuſtius *attineri* ad illa præſtanda, &c. *l. 5. verſ. cui vero non vendita, de conlat. donatar. lib. 11. t. 20.*

ATTONITVS. Qui ex Quæſturæ honore, aut efficaci Magiſteria, aut Comitiua vtriusque ærarii noſtri *attonito* ſplendore viguerunt, *l. 2. de Quæſtorib. lib. 6. t. 9.* Eſt autem attonitus ſplendor, ſtupendus, quique attonitos reddere valet. Vide loca collecta, *not. e. ad leg. cit.*

AVCTIO, *l. 1. & vltim. de fide & iure haſtæ. lib. 10. t.* 17 Et, vt putat Cujacius, *l. 1. de fiſci debitoribus. lib. 10. tit. 16.* Nam illa verba, *nonnulli fiſcalem refugiant functionem*, ita refingit, *nonnulli fiſcalem refugiant auctionem.* Sed tu vide, quæ ibi monui *not. f.*

AVCTOR, id eſt, is a quo bona aliqua promanant, *l. 107. 123. de Decurionib. lib. 12. t. 1. l. vltim. circa fin. de conlat. donat. lib. 11. t. 20. l. 19. de nauicular. lib. 13. t. 5. l. 8. de prædiis nauicul. lib. 13. t. 6. l. vlt. ſine cenſu. lib. 11. t. 3.* Vt beneficia hæredes ab *auctoribus* ſuis impetrata percipiant. Anianus *ad l. 2. de diuerſ. reſcript. lib. 1. t. 2.* Idem eodem ſenſu *ad. l. 8. eod. tit.* Succeſſorem *auctoris* ſui culpa comitatur, *l. 5. vnde vi. lib. 4. t. 22.* 2.) Auctor, a quo quid proficiſcitur. Peccata ſuos teneant *auctores*, *l. 18. de pœnis. lib. 9. t. 40.* 3.) Auctores libertatis, & *l. 3. Cod. Iuſt. de donat. quæ ſub modis*, id eſt patroni. Ceſſent liberti capitalium criminum tumultu, & nefariæ delationis indiciis, auctores libertatis inceſſere, *l. 1. ne præter crimen maieſt. lib. 9. t. 6.*

AVCTORAMENTVM dicitur de ſacramento militari: Inde Militiæ *auctoramentum*, *l. 1. de quæſtionib. lib. 9. t. 35.*

AVCTORARI ſe dicebantur, qui intercedente auctoramento vel ſacramento, ad ludum ſe ſponte, pretio accepto, vendiderant. Vniuerſi, qui in Vrbe Roma gladiatorium munus impendunt, prohibitum eſſe cognoſcant, ſollicitandi *auctorandos* milites, &c. *l. 2. de gladiator. lib. 15. t. 12.*

AVCTORITAS. In muniendis viis iuſtisſimum æquitatis curſum reliquit *auctoritas* iuris prudentum, *l. 2. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* Si vero domini *auctoritate*, vel iuſſione, vrgeantur, *l. 1. de ſepulchris viol. lib. 9. t. 17.* 2.) *Auctoritas*, pro lege, *l. vnic. de Centurion. lib. 12. t. 15.* 3.) *Auctoritas*, pro reſcripto, *l. 31. de petitionibus. lib. 10. t. 10.* 4.) *Auctoritates*, id eſt, probationes. Reliqui, qui ſuperflui fuerint, Prouinciis ſine dilatione datis *auctoritatibus*, reſtituantur, *l. 17. in fin. de Palatin. S. L. lib. 6. t. 30.* Nimirum videtur, *auctoritatibus datis*, hic idem eſſe, ac, adductis a curia probationibus, quibus manifeſtum fieret, hominem, velut curialem repetendum eſſe. Sed forte rectius etiam quis per *auctoritates* intelligeret, mandata ſeu literas Iudicum. Vide Iuretum *ad Symmach. lib. 3. epiſt. 69.* 5.) Euectionis *auctoritas*, *l. 2. de curioſis. lib. 6. t. 29. l. 27. de curſu. lib. 8. t. 5.* eſt, data licentia vſurpandi curſus publici. 6.) Auctoritas, pro edicto Iudicis. Volumus creditorem editi Iudicis edictum mereri, *auctoritateque* poſtibus debitoris affigere, *l. vnic. ſi certum petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* in veteri lapide *apud Gruterum DCXLVII. 7. EX AVCTORITATE TVRCI APRONIANI V. C PRÆFECTI VRBIS.* 7.) In eos iudiciorum *auctoritas* exſeratur, *l. 10. in fin. de numer. lib. 8. t. 1.* 8.) Auctoritates, id eſt, ſententiæ Iuriſconſultorum, *l. vlt. de integri reſtitut. lib. 2. t. 16.* vide quæ dixi *ad l. 8. de diuerſis reſcriptis. lib. 1. t. 2.*

AVCVPARI Nihilque illis, qui meſſium tempus adſolent *aucupari*, Agratici nomine deferatur, *l. 11. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Dum popularem plauſum alienis ſpoliationibus *aucupantur*, *l. 1. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.*

AVDACIA. Audacia teſtis. Plerumque accidit, vt aduerſarii calliditas teſtes ſubtrahat, qui veritatem *audacia* vel acrimonia ſuperet, *l. 7. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Vide ſupra *voc. acrimonia.* An, vt *Audax* Cratinus, Perſio *Satyra 1. v. 137.* cuius comœdia omnium liberrima, & conuiciis, nullo ſale conditis, referta. Eſt *Audacia* hic proprie hominum, quibus a tormentis & minis nullus timor. Ita confectores, Contifices, qui ſe beſtiis obiicerent AVDACES vocat, Claudianus *in Manlii Theodori COS. v. 292.*

AVDACES legat ipſa viros, qui colla ferarum,
Arte ligent, certoque premant venabula niſu.

εὐδοκιμοῦντας τῇ τόλμῃ, *nobiles audacia*, dixit Iuſtin. *Nouella 105. cap. 1.* A Græcis eadem ratione *paraboli*, & *parabolani* dicti, vide *infra Paraboli.* Audacia eſt igitur teſtium (& ſeruorum maxime) quæ PATIENTIA ſeu DVRITIA tormentorum, qua quidam ita tormenta contemnunt, vt falſum dicere nullo modo adigi poſſint, *leg. 1. §. 23. D. de quæſtionibus.* Audacia furoris, *l. 7. Cod. Iuſt. vnde vi.* Optatus Mileuitanus *lib. 1. de Schiſm. Donatiſt. cap. 26. o rabida furoris audacia.* De his verbis mira comminiſcitur Cuiacius *Obſeruat. IV. 10.* Vigilius Tapſenſ. *lib. 1. contra Eutychen. Illud etiam ſolita furoris audacia reprehendere ſolet.* Si quis de cætero vetiti furoris *audacia*, &c. *l. 4. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* 2.) *Audacia*, de inuaſore, *l. 3. vnde vi. lib. 4. t. 22.* 3.) Audacia,

dacia, de raptu, *l. 1. 3. de raptu virginum. lib. 9. t. 24.* 4.) *Audacia tyrannica.* Nullus ſibi honorem audeat vindicare, quem Tyrannica conceſſit *audacia*, *l. 6. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.*

AVDIENTIA. Epiſcopalis, *l. vlt. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Seuerus Sulp. *lib. 2. cap. 49. alius Epiſcopis AVDIENTIAM reſeruare.* 2.) Iudicis *audientia*, *l. 2. de temporum curſu, lib. 2. t. 6.* Nulli prorſus *audientia* præbeatur, qui cauſæ continentiam diuidit, *l. 2. de Iudiciis. lib. 2. t. 18.* quæ lex data ad P. V. *Audientia* Vicarii Vrbis Romæ, *l. 29. de appellat. lib. 11. t. 30.* Audientia diuerſorum, *l. 30. de appellat. lib. 11. t. 30.* ſcil. P. V. Procoſ. Comitum, Vicariorum. Aut ſubtractos *audientia* longa tabe conſumere, *l. 1. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.* quæ verba ad omnes Iudices pertinent. Sedem tuam ſacra vice, *audientiam* præbere ſancimus. *l. 61. de appellationib. lib. 11. t. 30.* quæ ad P. V. data eſt. Manentibus his, quæ de audientiæ diſcretione ſuperioribus ſunt decreta præceptis, *l. vlt. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* quæ Comiti & Duci inſcribitur. Si in ſacræ cognitionis examine *audientiam* neceſſitas publica vel ægritudo Iudicis abnegauerit, *l. 3. de repar. appell. lib. 11. t. 31.* quæ lex ad P. V. data eſt.

AVDITIO. Prouinciarum iudices ſciant, ſi quas cœleſtes perſcriptiones ſuper reddenda militia elicuerit Prouincialis apparitor, quas non ante præcelſa ſedes tua librauit, *auditionem* huius legis interceſſione depulſam, *l. 26. de cohortalibus, lib. 8. t. 4.* Sub tuæ ſedis *auditione*, *l. 32. de nauic. lib. 13. t. 5.*

AVDITORIVM. ſacrum, auditorium *l. 33. 40. 44. 64. 67. de appellat. lib. 11. t. 30. l. 4. 5. vlt. de repar. appellat. lib. 11. t. 31. l. 2. de pactis.* Cum in noſtro *auditorio* dari minime dilationem oporteat, *l. 3. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Qui a præiudicio appellauerit, vel ab executoribus rerum antea ſtatuarum atque alterius *auditorii* præpropere iudicia popoſcerit, &c. *l. 2. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

AVDITVS. Nefanda (monſtruoſis nominibus auctorum) prodigia ſectarum ab ipſo etiam abolenatur *auditu*, *l. 6. de hæretic. lib. 16. t. 5.*

AVELLERE. Nec vllius temporis *auellet* obliuio, *l. 15. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

AVERTA, *l. 47. 48. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* Eſt pera, mantica, ſeu ſarcina veredarii, id eſt, eius qui veredo vehitur, vehitur, vetus interpres Horatii, *in lib. 1. Satyra 6. v. 106. Pera, mantica, auerta.* Σκεῦος, ſarcinam vocat Suidas *voc.* ἀόρτη. ὑπομασχάλιον. *Eclog. Baſil. 58. tit. 17.* ἡ δὲ ἀβιέρτα, τουτέστι τὸ ὑπομασχάλιον, ὅπερ ἐπιφέρεται καὶ τῷ νώτῳ, καλεῖται δὲ ἀβέρτα, ἐκ τοῦ ἀποστρέφεσθαι. *Auerta vero id, id eſt, lateralium, quod in tergo geſtant: vocatur autem auerta ex eo, quod auerſa ſit.* Auertarius equus, *l. 22. de curſu publ. Vt Parhippum vel AVERTARIVM nullus impune præſumat, niſi cum noſtra ſerenitatis arbitrio aliqua neceſſitate cogente, Vir Inl. Mag. Off. textui euectionis addiderit.* Qui pro equi ornamento laterali pectori ſubſtricto, vel antilena, loriſque, pleriqueomnes accepere, turpiter lapſi ſunt. Vide quæ dixi *d. l. 47. Gloſſ. Philox. Liba*, ἀβέρτης, qui locus corruptus: forte *Lixa*, qui quod ſarcinas domini ferret, ἀβέρτης quoque dictus fuerit. Heſychius etiam ἀορτής, ξιφιστὴς ὑπὸ Μακεδόνων.

AVFERRE. Auferenda abſolute, cenſu eximenda: vt & *remouenda*, *l. 13. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.*

AVFVGERE. Nec pœnam conuictus *aufugiat* (in Codice Iuſt. *limitem effugiat*) *l. vltim. finium regundorum. lib. 2. t. 26.*

AVGMENTVM. Augmentum honoris ſeu incrementum, *l. 57. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Honoris *augmentum* non ambitione, ſed labore ad vnumquemque conuenit deuenire, *l. vlt. de re milit. lib. 7. t. 1.* Augmentum honoris, *l. 3. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Augmentum penſionum. In locis rei priuatæ *augmenta* (*huius legis* ſenſum vide *l. 3. de locatione fundorum iuris emphyt. lib. 10. tit. 2.* vt & *l. 2. de paſcuis & ſupra, v. amphari.*) penſionum non eſſe facienda, *l. 1. de paſcuis. lib. 7. t. 7.* Is qui nutu noſtro in ſchola Agentum in rebus *augmenta* perceperit, *l. 9. de Agentibus. lib. 6. t. 27.* Vectigalium inlibata *augmenta*, *l. 48. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* 2.) Augmenta tributi, *Creue.* Claudianus *in IV. COS. Honorii v. 495. Impia continui ceſſant AVGMENTA tributi.* Ammiano *lib. 17. c. 3.* Indictionale AVGMENTVM. & apud Caſſiodorum *lib. IX. Var. 10.* ex quo vel maxime patet, AVGMENTVM, proprium tributi nomen eſſe. Augmentum & ſuperindictitium, *Creue. l. vlt. de conlat. fundor. patrim. lib. 11. t. 19.*

AVGVSTVS. Auguſta ciuitas *Romana*, *l. 27. de operibus publ. lib. 5. t. 1.* Auguſtæ memoriæ Valentinianus, *l. 7. de proximis. lib. 6. t. 26.*

AVGVSTALES id eſt, Præfecti Auguſtales, ſeu Ægypti, *l. 4. de patrociniis lib. 11. t. 24. Vid. Notitiam Dign.* hinc & *Auguſtalianum* Iudicium, id eſt, Auguſtalis Præfecti iudicium, *l. vlt. de patrociniis vicorum. lib. 11. t. 24.* Auguſtalianum Officium, id eſt, officiales Præfecti Auguſtalis, *l. 3. de indiction. lib. 11. t. 5.*

AVIDITAS, de eo, qui vltra licitum *Aquam* ex aquæductu publico, vel rei priuatæ deriuat; *l. 2. 6. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* 2.) Competitorum *auiditas* ſuper vacantibus ac caducis. Cum forte largitatem noſtram *auiditas* (cupiditas, *l. 29.* inhiatio *l. 15.* libido, *l. 25.* inhiantium prædæ, *l. 27.*) circuit poſtulantium, *l. 11. de petition. lib. 10. t. 10.*

AVITVS. Auita *lex*, *l. vnic. de honor. codicill. lib. 6. tit. 22.*

AVRA. Qui *aura* communis hauſtu & lucis aſpectu diu priuati ſunt, *l. 22. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

AVRARIA *functio*, *l. 11. 13. 18. 19. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* id eſt, luſtralis conlatio. *Auraria Penſio*, id eſt, luſtralis conlatio, *l. 3. de teſtimoniali ex trib.* & *l. 36. de Epiſcopis. Auraria Præſtatio*, *l. 19. de annona. lib. 11. t. 1.* id eſt tributa, quæ in auro præſtantur: vide *l. 32. eod.* Auraria principis ratio, *l. 29. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.* id eſt, luſtralis collationis, quæ hic *auraria* ſimpliciter vocatur, & apud Caſſiodorum *II. Var.* 26. Aurariis tamen quas tempus efflagitat iuuare Rempubl. ſtatuimus expenſis, *l. 13. de cohort. lib. 8. t. 4.*

AVRATAE *paragauda*, *l. 2. de veſtib. oloueris. lib. 10. tit.* 20. quo loco, de paragaudis fuſe dixi.

AVSPICATVS *dies.* Quis enim dies eſt bene auſpicatus a funere? Iulianus *l. 5. de ſepulchris viol. lib. 9. t. 19.*

AVSPICARI. Nil *auſpicari* quenquam noui operis patieris, *l. 16. de operib. publ. lib. 15. tit. 5. Auſpicatur* paſſiue. Poſt celebratam denunciationem litis exordium *auſpicatur*, *l. 4. de denunciatione. lib. 2. t. 4.*

AVSPICIA Inter ipſa cognitionum *auſpicia*, *l. 6. de denunciat. lib. 2. t. 4.* A primi quoque honoris *auſpiciis*, *l. 4. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Cum vter-

que pari eiuſdem gradus niteretur *auſpicio l. 2. quis in gradu præf. lib. 7. t. 3.* Cuius exordium teſtatæ apud Iudicem competentem actionis naſcetur *auſpitio*, *l. 2. ad l. Corn. de falſo. lib. 9. t. 19*

AVSTERITAS. Vt alterutram partem digna legum tenere poſſit *auſteritas*, *l. 8. de Iuriſdict. lib. 2. t. 1.* Auſteritas vigoris publici, *l. 3. de calcis coctarib. lib. 14 t. 6.*

AVSVS. Auſugraui, adque damnabili, *l. 2. de his, qui ſup. relig. lib. 16. t. 4.*

AVT. ponitur pro *vel*, *etiam*. Nec cuiquam *aut* (id eſt, *vel:* niſi malis, *vt*, id eſt, velut. Nam quod Fornerius III. *Quot. 11. ob deſiderium* repoſuit: nil opus) delectationis deſiderio, erudita fœminea, Muſicæ artis ſtudio, liceat habere mancipia, *l. 10. de ſcenicis*, *lib. 15. t. 7.* Qua lege haberi Pſaltrias Theodoſius vetuit. Vide *Commentar.* & ibi alia loca Symmachi Arnobiique, ex quibus clarum fit, *aut*, idem ſignificare, quod *&*, *etiam*, *vel*.

AVTHENTICVM. Authentica pittacia, *l. 11. 13. 16. de erogat. mil ann. lib. 7. t. 4.* Vide *Commentarium ad d. l. 11.*

AVTOPRACTORVM impetratio, *l. 4. ne conlationis transl. lib. 11. t. 22.* Eſt, vt quis ſponte tributa inferat, ſicut a compulſore compelli, exigi, vt cæteri, non poſſit. Studium ſpontaneæ deuotionis eleganter vocat, *l. 34. de annona & tributis. lib. 11. t. 1.* Αὐτοπραγία Græcis, *actio ſpontanea*. Inter Stoica dogmata apud Laërtium *lib. 7. in Zenone*, *pag. 511. Edit. Stephan.* ἐλευθερία ἐστὶν ἐξουσία αὐτοπραγίας: δουλεία, στέρησις αὐτοπραγίας. *Libertas, poteſtas eſt per ſe agendi, ſeruitus autem priuatio arbitrii ſui & voluntatis.* Αὐτόπρακτος, *ſpontanea.* Sponte autem fit, quod ſine alterius interuentu vel ope fit.

ΑΥΤΟΚΑΤΑΚΡΙΤΟΣ, ſuopte iudicio damnatus, *L. 7. de falſ. moneta*, *lib. 9. tit. 21.* Si quidem ipſe, ſe dignum condemnatione iudicauit.

AVTVMNVS pro *autumnalis*. Et *autumnis* feribus decerpendis. *L. 2. de feriis. lib. 2. tit. 8.* Vbi Tribonianus male repoſuit, *autumnos*, intelligens *autumnos dies*. Sic *autumnum* frigus, Ouidio *Metamorph. III. v. 729.* *Autumna* tempeſtas. Gellio *XIX. 7.*

AVELLERE. Atque ita omnia ſuo corpori, a quo ſunt *auulſa*, reſtituet, *l. 15. de iure fiſci. lib. 10 t. 1.*

AVXILIA (Barbarorum) in exercitu Romano. Ea a legionibus & vexillarionibus, (vtpote quæ ex Romanis compoſitæ) ſeparantur, *l. 22. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4.* vide *Feſtum* in v. *Auxiliares*. Per cuneos & *auxilia* in ripa conſtituti, *l 7. de tyronibus. lib. 7. t. 13* 2.) *Auxilium* prouocationis, *l. 10. 13. 14 37. de appell. lib. 11. t. 30.* & *l. 1. de repar. appellat.* Idem eſt quod ſuffragium, perſugium, adminiculum, iuris remedium: vide *ſuis vocibus*. 3.) *Auxilium* de iure liberorum, *l. 1. de iure lib. 8. t. 17.* Martialis, *lib. 2. epig. 9.* *Solatium:* παραμυθία Dioni *lib. 55.* quo loco ſcribit, Liuiæ, ex neto filio Druſo, datum ius trium liberorum, ἐπὶ παραμυθίᾳ, *in ſolatium.*

B

BAPIA loca in quibus fucabatur ſeu tingebatur purpura, *l. 1 de murilegulis lib. 10. t. 20.* vbi dixi. Conſule etiam Briſſonium *de V. S.*

BAIVLI ſunt portatores. Vide Schedas Feſti, *voc. baiulus*, & du Freſne *in Gloſſar. voc. baiuli.* Pecuniæ *baiulos* hinc inde produci, *l. vnic. ſi certum pet. de chirogr. lib. 2. t. 27.*

BALLVCA. *L. 3. 4. de metallis. lib. 10. t. 3.* vbi dixi. denotat autem, arenam auroſam, ſeu minuta ramenta nondum excocta. *Baluca*, ψήγμα χρυσοῦ ἀκαθάριστον. *Gloſſ.* Prudentius *hymno D. Laurent. II v 196.*

Quod terrulentum ac ſordidum
Flammis neceſſe eſt decoqui.

Crudus puluis Perſio, *Satyra II. v. 66.*

& ſtringere venas
Feruentis maſſa crudo de puluere iuſſit.

BARBARICARII, *l. 1. de fabricenſibus. lib. 10. t. 22.* & *l. 2. de excuſat artiſic.* Erant qui arma, argento & auro, decorabant, *d. l. 1.* Barbarico ſcilicet opere. De quibus plura & plene ad eam *l. 1.* vide & *Notit. Imper. fol. 42.* & *141.* & *l. 1. Cod. Iuſt. de prap. agens.* Hinc & Βαρβαρικὸν, *armamentaris* genus, cuius fit mentio apud Theophylact. Simocat. *lib. 5. hiſt. cap. 13. Tom. I. Script. Rer. Byzant.* vide Meurſium *in Gloſſar.* & du Freſne *in Gloſſ. Lat. voc. barbaricarii.*

BARBARI. Prope in ipſis adegerit cruciatibus vitam linquere ſæuitia immanium *Barbararum*, *l. 1. in fin. de emendat. ſeruorum. lib. 9. t. 12.*

BASILICA. Vide *Ind. Vitruu.*

BASTAGA, eſt onus tranſuectionis, ἀπὸ τοῦ βαστάζειν. Hinc Sollicitudo *baſtaga*, *l. 11. de cobartalib. lib. 8. tit. 4.* Heſychius: βασταγὴ, βάρος. Conſule du Freſne in *Gloſſar. voc. baſtaga.*

BASTAGARII, ſunt, qui ſpecies fiſcales animalibus tranſuehebant. Βασταγιάρης, *baiulus*, ἀχθοφόρος, in corona pretioſa, & apud Portium. Vide Meurſium & du Freſne *in Gloſſar.* & *Gloſſarium* explicationi Officiorum magn. eccleſ. additum, *inter Script. R. Byzant.* *L. 4. de murilegul. lib. 10. tit. 20.* Decimum animal *baſtagariis* pro reparatione præbeatur. *L. 11 eod tit.* Ne vnquam *baſtagariis* militiam vel ſuam deſerere liceat.

BEATITVDO. Conſtantinus A. dixit: Magis magiſque conueteranis meis *beatitudinem* augere debeo, quam minuere, *l. 2. de Veteranis. lib. 7. t. 20.*

BELLARE. Qui ſudore *bellandi* ſtipendiorum gradus vſque &c. *l. 7. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.*

BELLVM. Si tanta Clericorum ac Monachorum audacia eſt, (in retinendis reis addictis ductiſque ad ſupplicium) vt *bellum* potius quam iudicium futurum exiſtimetur, *l. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

BENEFICIVM, pro immunitate, pro reſcripto aduerſus ius commune. Extraordinariorum munerum *beneficia*, id eſt immunitates, *L. 18 de extraordin. lib. 11. t. 16*, *Beneficium* quibusdam datum plebis iniuria eſt, *l. 9 de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Eodem ſenſu. Generale præceptum beneficio ſpeciali anteferendum eſt, *L. vltim. de conſtitut. Princip.* & *Nouella Valentiniani inter Theodoſianas 42.* Omni amoto priuilegio beneficiorum poſſeſſores ſublimitas tua præcipiat vniuerſos muneribus adſtringi. Beneficii prærogatiua, id, eſt, reſcripti ad ius commune, *lib. 2. de iudiciis. lib. 2. t. 18.* 2.) *Beneficii* vox, de aquæ conceſſione ex aquæductu publico, *l. 6. de aquaduct. lib. 15. tit. 2.* vbi late ex Frontino dictum.

BENEFICIARII, *l. 5. & 7. de cobartalibus. lib. 8. t. 4.* οἱ ἐπὶ θεραπείᾳ τῶν μαγιστράτων τεταγμένοι. Gloſſ. *Baſilica*, ita enim legendum non

meta-

Digitized by Google

μεταράνων: neque vt putat aliquis *βεταράνων*. Conquirendis hominibus malis criminumque reis per Prouincias occupati erant, vt curioſi & ſtationarii. Itaque curioſis iungit eos Tertullianus, *lib. de fuga in perſecut. cap. 13.* vide Euſebium *hiſtor. Eccleſ lib. 9. cap. 9.* & Spartianum, *Hadriano c.* a. & Veteres *Inſcriptiones*: dixi plene ad *d. l. 5.* Conſule etiam Salmaſium ad Spartiani *loc. cit.* Torrentium ad Sueton. *Tiber. c. 12.* Rittersbuſium ad Plinium *lib. 10. ep. 32. 36.* Du Freſne *in Gloſſar. vtroque.*

BENEMARITI. Palatinis & benemeritis ſuis ſalutem Conſtantinus, *l. 1. de priuil. eorum, qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.* Lampridius *Alexand. Seuero cap. 16. Si de re militari tractaret, adhibebat milites veteres & ſenes ac benemeritos.* Omnibus *benemeritis* Veteranis, quam volunt, patriam damus, *l. 8. de Veteranis, lib. 7. tit. 20.*

BENIGNVS. In ea ſane larga ac *benigna* his licentia tribuetur, *l. 16. de operib. publ. lib. 15. c. 1.*

BLANDIRI. Blandiri ſibi, id eſt, vani aliquid ſibi in cauſa ſua perſuadere. Blandiri ſibi *auctoritate* aliqua, id eſt, Reſcripto, aut quadam lege. Ac ne ſibi aliqua auctoritate *blandiantur* qui ea conantur euertere, &c *l. 15. de Paganis lib. 16 tit. 10. Blandiri ſibi iuſſione.* Iuſſio, qua ſibi Iudææ legis homines *blandiuntur*, &c. *l. 99. de Decurion. lib. 12. t. 1. Blandiri ſibi honore.* Nec ſibi poſthac eo honore *blandiantur*, quo ſe ipſi indignos iudicauerunt, *l. 1. ad l. Iul. repetund. lib. 9. t. 27.* Ita vt nihil ſibi ex his, quos adepti fuerint, honoribus *blandiantur*, *l. 12. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14. Blandiri ſtatuto.* Ne eis nouelli ſtatuti, quod fuerit elicitum, *priuilegio*, tranſeundi ad Sardiniam ſpes improba *blandiatur*, *l. 9. de metallis. lib. 10. t. 19 Blandiri priuilegio.* Sub moto priuilegio militari, quo ſibi Actuarii *blandiuntur*, *l. 125. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Iudæos & Samaritanos, qui ſibi Agentum in rebus *priuilegio blandiuntur*, omni militia priuandos eſſe cenſemus, *l. 16. de Iudæis. lib. 16. t. 8. Blandiri ſibi obiectu criminis.* Nemo tamen *ſibi obiectu* cuiuslibet criminis *blandiatur*, de ſe in quæſtione confeſſus, veniam propter flagitia ſperans adiuncti, *l. vlt. de accuſ. lib. 9. t. 1. Blandiri ſibi conſenſu.* Nec vllus *ſibi* ex poſteriore conſenſu valeat raptæ *blandiri*, *l. 1. de raptu vel matr. ſanctimon. lib. 9. t. 25.* Ita Auguſtinus *in Pſalm. 98. Non ſibi ergo blandiantur, quia eos in quibusdam exaudit Deus.* Omitto alia.

BLANDITIAE. Verum huius beneficii maritis & vxoribus inter ſe vſurpatio non patebit, quorum fallaces plerumque *blanditia*, vix etiam oppoſito iuris rigore, cohibentur, *l. vnic. de infirm. pœn. cæl. lib. 8. t. 16.*

BLANDVS. *Blandum* miniſterium delatoris, alicui bona caduca delata denuntiantis, quæ ipſe poſtea a Principe petat, *l. 12. de petition. lib. 10. t. 10.* inde male credulas mentes ad ſpem ſecundæ indulgentiæ *blandus* error inuitat, *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.*

BLATTA. *purpura.* V. Gregor. Turon. *lib. a. c. 38. Blatta* autem ſignificat cruorem, ſeu bullam ſanguinis concreti. Inter blattas excellebat, quæ Oxyblatta dicebatur, *l. 1. Cod. Iuſt. quæ res venire. Cedrenus in Tiberio pag. 310. Edit. Venet. inter Script. Rer. Byzant.* ςολας σιγιλλωτὰς βλαττίω ὀξέος, *ſtolas rugeſas ſiue tabulatas, Oxyblatteas.* Blattium ὀξὺ, ſiue acutum, purpura ſcilicet fulgentiſſima, quæ acumen & flos ipſe. Lotas inpoſterum ſerica *blatta* ac mataxæ &c. *l. 13. de murilegul.* vbi de *blatta* latiſſime expoſui. Ad-

Tom. II. Pars VI.

de *Gloſſarium* Cedreni, & du Freſne *in Gloſſar. vtroque.*

ΒΩΜΟΣ ἐλέου, ara ſalutis, *l. 4. & 5. de his, qui ad Eccleſ. lib. 9. t. vlt.* vbi dixi.

BONVS. *Bona mens.* Præcipimus, vt Veterani quibus *bona mens* eſt, aut arua verſent, aut certe, &c. *l. 7. de Veteranis, lib. 7. t. 20.* Bonorum cœtus, *l. 9. de heret. lib. 16. t. 5.* congreſſus, *l. 13. eod.* Æſtimatione, ſi res diuidi *bonorum* (ἀγαθοῦ ἀνδρὸς δοκιμασία. *Gloſſ.*) *virorum arbitrio* permittenda, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* & *l. 2. eod.*

BONVSCVLA. Vno tamen petitorio ſingulorum bonuſcula iubemus adſcribi, *l. 29. de petitionibus. lib. 10. t. 10.* Sidonius *lib. 9. epiſt. 6. Retractare, quantum de BONVSCVLIS auitis paternisque ſumptuoſitas domeſtica charybdis abligurriſſet.* Ita *recula* ſiue *reſcula* apud Saluianum non ſemel. Donatum, *in V. Virgilii.* Iuonem *epiſt. 91. 101.* in Capitularibus *lib 7. cap. 192.*

BREVIS. *Mora breuis* Præſertim cum ſi voluntas continuata perſtiterit, *breuis* (facile, procliue, & vt loquitur Theodoſius *l. olim de legitima hered. Non ita laborioſa vel ſumptuoſa eſt teſtandi occaſio*) *mora* ſit recentibus vetuſtatem innouare temporibus, *l. 6. de teſtam. lib. 4. t. 4.*

BREVIS vel *breue*, eſt tabella, in qua & nomina debitorum, & priuata quæque negotia adnotantur. Genere maſculino occurrit *l. 3. de fiſci debitorib.* Inter chartulas deportati, *breuis quidam adſeueratur inuentus. Titul. 25. lib. 11. de quadrimenſtruis breuibus,* & *leg. 1. eius tit.* vbi conſule *Commentarium.* Alia loca vide apud Briſſonium de V. S. & du Freſne in *Gloſſar. latin.*

BVCELLAE MVNDAE, Sunt panes mundi, *l. 5. de annonis ciuicis. lib. 14 tit. 17.* vbi dixi.

BVCCELLATVM, *l. 6. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* vbi dixi fuſe. Dicitur &, expeditionalis annona, *l. 4. 5. d. tit.* Erat frumentum, ad diuturnitatem vſus excoctum, vt ſolet panis nauticus, *du Biſcuit.* Ammianus *lib. 17. cap. 8. Viginti dierum frumentum, ex eo quod erat in ſedibus conſumendum, ad vſus diuturnitatem excoctum, BVCCELLATVM, vt vulgo vocant, humeris impoſuit libentium militum* βούκελλος *Conſtantio Porphyrog. de them. them. 6.* & κρικελλοειδὲς ψωμίον, *ibidem, panis in modum circuli factus.*

BVCCVLAE, *l. 1. de fabricenſibus. lib. 10 t. 22.* Caſſidibus *ea lege* iunguntur. Fuiſſe certa buccarum caſſidibus, vtrinque dependentia tegmina putat Turnebus *Aduerſar. IX. cap. 16. Buccula,* παράγναθις *Gloſſ.* Iuuenalis, *Satyra X. v. 134. fracta de caſſide buccula pendens.* Capitolinus *Maximino cap. 3. Fecit & ſpathas argenteas, fecit etiam aureas; fecit & galeas gemmatas, fecit & bucculas.* Hinc & *Buccula* in mechanica apud Vitruuium, *lib. 10. cap. 15.* Regulæ quædam dictæ quæ in catapultis dextra & ſiniſtra ad canalem, in quo telum, affigi ſolitæ, quarumque opera miſſile dextra ac ſiniſtra, ne in ipſa epitoxide vacillaret, continebatur. *Buccula* Cupidinis apud Apuleium *Metamorphoſ. lib. 6. pag. 111. Edit. Lugd. Ioan. Maire.* eſt bucca puſilla. *Iupiter prenſa Cupidinis buccula, manuque ad os ſuum relata, conſuauiat.* Conſule du Freſne *in Gloſſar. latin. voc. buccula,* qui exiſtimat, *bucculam* non fuiſſe caſſidis partem, quæ demiſſa buccam tegat, ſed *vmbonem clypei,* ſeu ſcuti partem eminentiorem. *Bucularum ſtructores*, occurrunt in *leg. vlt. D. de immunitat.* quos, clypeorum confectores, interpretatur laudatus Du Freſne.

BVRGARII, *Burgus*, vide *titulum de burgariis 14. lib. 7.*

BVSTVM pro ipſo ſepulcro. Pergit audacia ad buſta diem functorum & aggeres conſecratos &c. Iulianus *l. 5. de ſepulcr. violat. lib. 9. tit. 17.* vide Feſtum *voc. buſtum.* Seruius ad illud *Æn. XI. v. 850. terreno ex aggere buſtum; buſtum*, inquit, *hoc loco ſepulcrum.* Huc pertinent illa Lucani *lib. 4. v. 815. nullo contextus Curio buſto.* Quod Græci τύμβον, Cicero *de Legib. 2. cap. 26.* buſtum vocat.

C

CABALLATIO, pro capitatione, ſeu capito, & pabulo animalium, ſeu equorum, & caballorum. His ſcholaribus, quibus laborum intuitu regendos numeros dederimus, de ærariis annonis ſingulos ſolidos per opinatores, Caballationis quoque rationem pro adminiſtrato tempore debitam, quando militibus erogatur, ſine mora præberi oportet, *l. 34. de erogat. militar. ann. lib. 7. tit. 4.* vbi vide quæ dixi fuſe.

CADO. Quod ex cuiuscunque patrimonio *ceciderit* (inde *caduca.* Simili forma cadere in commiſſum. Strabo *lib. 17.* πίπτειν εἰς Καίσαρα.) in caſum, & legibus, & recto iuris ordine, fiſci aduocatis agentibus, vindicetur, *l. 3. de petitionib. lib. 10. t. 10.*

CADVCVM. *Cadura bona*; de his vide *l. vltim. de bonis vacantibus. lib. 10. t. 8. l. 2. de incorporatione. lib. 10. t. 9. l. 11. 12. 20. 27. 30. 31. vltim. de petitionibus. lib. 10. t. 10. Caduca bona, damnati* Ad beneficium legis Valentinianæ pertineant *poſtumi* quoque puniti patris, vt bona faciant non *caduca*, *l. 10. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42. Caduca menſa olearia*, *l. vnic. de menſis oleariis. lib. 14. t. 24.* Intelligitur modus olei, ciui Romano gratuito deſtinatus, qui certo caſu in fiſcum cadit. Vt caducus panis, caduca popularia, caduca relicta. *Caduci panes*, *l. 1. de annonis ciuicis, lib. 14. t. 17. Caduca popularia*, *l. 2. de ſtudiis lib. V. R. lib. 14 t. 9.* ſunt annonæ ciuicæ vacantes, *l 8. de annonis ciuicis*, quæ ſcilicet abeunte aliquo ex vrbe, *l. 7. d. tit.* vel obeunte, *dict. l. 8.* fiſci rurſum viribus vindicantur, *d. l. 1.* in horreorum conditis reſeruantur, *d. l. 7.* mox petentibus aliis ex eodem ordine deferendæ, *d. l 7.* Hæc *popularia*, vocantur in *l. 3. tribut. in ipſis ſpecieb. lib. 11. tit. 2.* commoda popularia, in *leg. 3. de annon. ciuic. lib. 14. tit. 17.* alimenta popularia &, *l. 27. dict. tit.* annona popularis. *Caduci* titulus, *l. 7. de hæret. lib. 16. tit. 5.*

CAEDERE metallum, *l. 1. 2. de metallis. lib. 10. t. 19.*

CAESARIANI, de his *titulus. 7. lib. 10.* vbi v. *Paratitlon.* vſurpat & hoc nomen Arrianus, *lib. 3. in Epictet. c. 24.* Erant autem Officiales Procuratoris Cæſaris, vnde etiam iis nomen, bonaque ad Principem deuoluta, velut vacantia, occupabant. Conſule du Freſne *Gloſſar. voc. Cæſarianus.* & Cuiacium ad *leg. 7. Cod. de iur. fiſci.*

CALAMITAS. Deficiente *calamitate* membrorum, *l. 1. de fil. mil. appar. lib. 7. t. 22.*

CALCARIENSES. *l. 37. de Decurion. lib. 12. t. 1.* ſunt, qui obſtricti erant excoctioni calcis.

CALX. Qui inculpatim ad *calcem* terminumque militiæ peruenerint, *l. 20. de Palatinis S. L. lib. 6. t. 30.* Si intra prædicti temporis *calcem* ſuis partibus abſuiſſet, *l. 64. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Hinc & *extra calcem.* Quæ locutio iam nota.

CALCVLVS. Quotiens fiſcalis *calculi* ſatisfactio poſtulatur, *l. 19. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Dies ſolis, qui repetito in ſe *calculo* reuoluuntur *l. 2 de feriis. lib. 2. t. 8.*

CALLIDVS. *Callida ars*, de tacito fidei commiſſo in fraudem legis, *l. 27. de Epiſcopis. lib. 16 t. 2.* Callidæ debitorum artes, *l. 32. quorum appellat. lib. 1. t. 36.* Hoc *callido* (*l. 7. D. de Publiciana*) conſilio reppererunt, vt, &c. *l. 161. de Decurion. lib. 2. t. 1.* Fraus *callida* molitionis, *l. 161. de Decur. lib. 12. t. 1. Callidis* litigatorum obiectionibus, *l. vlt. de infirm. his quæ ſub tyran. lib. 15. t. 14.*

CALLIDITAS. Ars *calliditatis*, *l. 105. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Calliditas aduerſarii, *l. 7. quorum appellat. lib. 11 t. 36. Calliditatis* auxilium, *l. 9. d. t. Calliditas* negotiatorum, *l. 16. de luſtrali conlat. lib. 13. t.*

CALVMNIÆ, id eſt, lites, actiones improbæ, *calumnioſa criminationes*, vt Arnobius *lib. 1. initio*, vocat. *Calumniarum faces.* Ne igitur ea quæ aboleri ante cenſuimus, nouis calumniarum *facibus* inardeſcant, *l. 2. de Curat. Kalend. lib. 12. t. 11. Fomes calumniæ.* Nullum fomitem *calumniæ* patimur litis accendi, *l. 29. circa fin. de petition. lib. 10. t. 10.* A Palatinis procul vniuerſas *calumnias*, ſiue nominationes iubemus eſſe ſummotas, *l. 1. de priuil. eor. qui in ſ. p. lib. 6. t. 35. Subita calumniæ*, *l. vlt. de indictionib. lib. 11. tit. 5.* quibus prouinciales, non ante præmoniti, ſæpe ab officialibus cogebantur ſoluere indebita.

CALVMNIARI & reprobare materiem ſeu maſſam obryzi, *l. 12. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.*

CANALIS. Neque tamen ſit cuiusquam audacia, qui parangarias aut parauere dos in ciuitatibus ad *canalem* audeat commouere, *l. 15. de curſu. lib. 8. t. 5.* Sufficit duos tantummodo curas gerere, & curſum publicum gubernare, vt licet in *Canalibus publicis* hæc neceſſitas explicetur, numerus tamen amplior eſſe non debet, *l. 2. in med. de curioſit. lib. 6. t. 29. Canalis* autem eſt via publica, quo ſenſu occurrit etiam apud Apuleium *lib. 6. pag. 160. & lib. 9. pag. 204. Edit. Lugd. & Can. 21. Synodi Sardicenſ. pag. 651. Tom. I. Concil. Harduini.* Athanaſium *Apolog. 2 pag. 768. Tom. I. Oper. Edit. Lipſ.* Vide *Commentar.* ad *dict. leg. 2. & 15.*

CANCELLARIVS. De eo dixi *ad l. 3. de aſſeſſor. lib. 1. tit. 12.*

CANDIDATVS ordo, id eſt Senatorius, *l. 22. de Prætor. lib. 6. t. 4.* vbi dixi *add. l. 1. de habitu.*

CANON, *l. 19. de exactionib. lib. 11. t. 7. Canon. Rubr. l. 3. t. 5. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15. l. 2. de conditis in publ. horr.* Vrbicarius *d. l. 3.* Vrbanus *l. 27. de nauicul.* Canon Frumenti: vnde *Canon frumentarius d. t. Canon*, pro *reditu*, & *penſione.* Si ciuitatis eius Reſpublica tantum in tertia parte penſionis non habeat, ex aliarum ciuitatum Reipublicæ canone præſumant, *l. 15. de operib. publ. lib. 15. t. 1. Canon*, pro reditu annuo ex fundis & locis cuiusque ciuitatis ſeu Reipublicæ, *l. 33. de operibus publ. lib 15. t. 1.* Qui demto *canone* poſſeſſiones cuiuslibet iuris donationis obtinent titulo, *l. 5. de conlat. donatar. l. 11. t. 20. Canon*, præſtatio tributorum ordinaria, ſolemnis, *l. 30. 31. de annona. lib. 11. t. 1. l. 8. 13. de extraordin. lib. 11. t. 16.* vide & *titulum de canone frumentario V. R.* Hinc, *canonici tituli*, *l. 36 de annona. Canonica*, abſolute, *l. 2. de extraord. lib. 11. t. 16. Canonica præbitiones*, vel tributa, *l. 4. trib. in ipſis ſpecieb.* vide ſolemnis *infra. Canon ex poſſeſſionibus.* Ex poſſeſſionibus Gildonis, quæ ad noſtrum ærarium ſunt deuolutæ, *canonem* omnium titulorum ex integro ſolemni more imputata cautione ſolui præcipimus, *l. 16. de bonis*

proſcript. l. 9. t. 42. Canon anniuerſarius, *l. vlt. de Iudæis lib. 16 t. 8.* Auranus *Canon*, *l. 13. de extraord. lib. 11. t. 16.* Primus delegationis *canon*, *l. 13. de extraordinar. lib. 11. t. 16.* *Canon fundorum* Reipublicæ, & iuris templorum, *l. 5. de locat. fundor. iuris emphyt. lib. 10. t. 3.* Canon *metallicus*, eſt quod fiſco ab his, qui metalla exercent, præſtatur, *l. 4. de metallis. lib. 10. t. 19.* De cuius modo, vide *l. 3. 8. 10. 11 12 eod.* Canon *priuata rei*, *l. vlt. de his qua ex publ. conlat. lib. 12. t. 9.* Obnoxios Scythopolitanos lyntſos publico *canoni*, *l. 8. de murileg. lib. 10. t. 20.* Terracinenſis præſtationis *canon*, *l. 3. de calcis coctor. lib. 14. t. 6.* Senatorius *Canon*, *l. vltim. de prædiis Senatoriis. lib 6. t. 3.* Canon veſtium, *l. 2. de militari veſte. lib. 7. t. 6.* Idem eſt, ac Veſtes Canonicæ, *l. 1. de diſtrab. pignor.* Veſtis collatio annua, *l. 3. de militari veſte.* Canon ſacratiſſimæ Vrbis, *l. 35. de navicular. l. 13. t. 5.*

CANONICA & conſueta, quæ extraordinariis opponuntur, *l. 2. de extraord. lib. 11. t. 16.* *Canonici equi* militares, *l. 3. de equorum conlat. lib. 11. t. 17.* *Canonica indictionis* tributum, *l. 14. de proxim. Comitib. diſp. lib. 6. t. 26.* Quod opponitur ſuperindicto, venaliccio *d. l. 14.* Canonica inlatio, *l. 40. de Epiſcop lib. 16 t. 2.* Xenia, aut munuſcula, quæ *canonica* ex more fecerunt, *l. vn. ne damna prouincial. lib. 11. t. 11.* Solemnes & *canonicæ* penſitationes, *l. 2. de concuſſ aduoc. lib. 8. t. 10* Canonicæ ſpecies, veluti veſtes atque equi, *l. 14. de nauicul. lib. 13. t. 5.* Canonici tituli, & ſuperindictini opponuntur, *l. 36 de annona. lib. 11. t. 1* Veſtes *Canonica* & equi, *l. 1. de diſtrab. pignor. quatrib. cauſa. lib 11. t. 9.* Vox hæc a Græcis poſtea quoque vſurpata: apud quos *κανονικὸν* tributum ordinarium, & *κανονικάριοι*, huius exactores.

CANTABRARII, *l. 2. de collegiatis. l. 14. t. 7.* vbi dixi plene. Sunt, qui in ſolemnibus Gentilium, & per Africam nominatim cantabra ſeu vexilla per Vrbem tulere: (vt Nemeſiaci ſigniferi, qui ſigna Deorum.) *Banniers, ou porteurs de bannieres aux proceſſions..*

CANTATVM. Hoc toto iure *cantatum* eſt, vt ſcripturam prolator affirmet, *l. vn. ſi certum petat. de chirograph. lib. 2. tit. 27.* Vide & *l. vlt. de pignoribus.* Sua ſunt ICtis *ᾄσματα*, carmina, id eſt, regulæ, axiomata. Sic vſu fori receptas ſententias, Carmina ſeu Cantilenas fori dicere poſſis: vide & *infra Decantare.*

CAPACITATIS *priuilegium & modus.* Et donatio maritalis ante tempus criminis ac reatus, conlata in vxorem, obſeruanda eſt: tanquam ſi maritos eis natura, non pœna ſubduxerit, *capacitatis* priuilegio videlicet & modo inſpecto (id eſt, quantum vxor per leges decimarias capere ex bonis mariti poſſit.) Et mox, in quantum capere potuit. *Capacitas* eodem ſenſu apud Gaium *lib. 12. ad l. Iul. & Papiam in l. 55. D. de legat. 2.* vnde & ſolidi *capacitas*, apud Vlpianum fragm. *tit. 16 §. 1.* vide quæ dixi plenius *ad t. 12. l. Iul. de maritandis ordinibus.* Vt conſideretur quid capere potuerit, *l. 1. de bonis proſcriptor. lib. 9. t. 42.*

CAPERE, de adquiſitione ex liberalitate vel teſtamento alicuius, *l. 20. in fin. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* *Capiendi vbertas*, de pretio maiore tyronis vendiți, *l. 9. de tyronib. lib. 7. t. 13.* id eſt, accipiendi pretii maioris ſpes.

CAPESSERE. Sitque omnibus æqua conditio *capeſſendi*, (id eſt acquirendi, capiendi ex bonis) quod quisque mercatur, *l. vnic. de infirm. pœn. cæl. lib. 8. t. 6.*

CAPITALITER. Si quis poſt hæc fuerit in hac machinatione deprehenſus, *capitaliter*, (id eſt, capitalem pœnam,) ſe feciſſe cognoſcat, *l. 6. de falſa moneta. lib. 9. t. 21.*

CAPIO pignorum, *l. 7. de exactionibus. lib. 11. t. 7.* vide *tit. de diſtrahend. pignoribus qua tributorum cauſa. lib. 11. t 6.*

CAPITA, pro animalibus & veredis nominatim, *l. 6. de curioſis. lib. 6. t. 29.*

CAPITATIO. Deſcribtione facta pro *capitatione* aut iugatione, *l. 1. ne quid publ. lat. lib. 8. t. 11.* Plebeia *capitatio*, *l. 36. de Decurion. lib. 12 t. 1.* Capitatio, *l. 2. de excuſ. vel tranſl. ann lib. 7. t. 5.* Capitatio, *l. 2. 4. vlt de cenſib. lib. 13. t. 10.* Plebeia capitatio, *d. l. 4.* Hæc vocatur, Exactio plebis, *l. 6. d. t. de cenſib.* Eſt autem *capitatio*, cenſus impoſitus per *capita*, ſeu iuga. Hinc & *præſtatio* vel *capitatio*, *l. vltim. de cenſ.* Dividiturque in capitationem *humanam*, & *animalium*, ſiue animarum. Vide *Commentar. ad leg. 6. de conlat. donatar.* vbi late dixi.

CAPITVLA legum, *l. 4. de falſa mon. lib. 9. t. 21.*

CAPITVLARII, *l. 3. de priuil. eorum qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.* Ne exactorum vel turmariorum, quos *capitularios* vocant, eueam ſubeant, vel obſequium temonariorum, vel prototypiæ. Symmachus *lib. 9. epiſt 10. Poſtulant Capitularii taxationem tyronis.* Vide *Commentar. ad dict. leg. 3.*

CAPITVLARIA, id eſt, *capitularia functio.* Omnium vilium munerum, ac totius *capitularia*, ſiue (vt rem quam volumus intelligi communi denunciatione ſignemus) temonariæ functionis fieri iubemus exortes, *l. 14. de extraordin. lib. 11. t. 16.* Eſt autem *capitularia functio*, onus tironum ſeu capitum exigendorum.

CAPITVLI onus ſeu neceſſitas, *l. 15. de extraordin.* Et *leg. 18. eod. tit.* Temonis, ſiue *capituli* onera non ſentiet. *Capitulum* autem idem quod *capitatio.*

CAPITA. Pro iugorum numero vel *capitum*, quæ poſſidere noſcuntur, adſtringi cogantur. *l. 5. de ciu. mun. lib. 15. t. 3.* Capita ſunt iuga. 2.) Capite cenſi, *l. 26. de Epiſcopis. lib. 16. t. 1.*

CAPITVM, *l. 7.* (vbi vide quæ dixi) *l. 13. 17. de erogat. mil. ann. lib 7. t. 4. l. 1. de domeſticis & protector. l. 10. de numerar. lib. 8 t. 1.* Idem eſt quod Capitatim, *l. 8. 16. de erogat. mil. ann.* Erat nempe fœnum & palea, ſeu pabulum animalis, dixi fuſe ad *d. l. 7.* Ammianus *lib. 22. c. 4.* *Pabula iumentorum, quæ vulgo dictitant capita.* Heſychius, *Καπιτὸν. παράβλημα ἀλόγων. pabulum iumentorum.*

CAPTATI, pro, *poſtquam captauerunt*, vel, *captantes*, vel, *captauerunt*, vel, *qui captant.* Quod nonnulli, *captati* aliquorum momentarias neceſſitates, ſub hac conditione fundos opimos comparent, &c. *l. 1. ſine cenſu, vel reliquis. lib. 11. t. 3.* apud Valerium M. *lib. 9. cap. 5.* legit Lipſius *ſpreto mortali habitu diuinum captatus eſt*, ductu veteris Codicis: vbi legitur, *capite latus eſt.* Ita ex aliis Codicibus idem *cap. 8.* reponit, *exiguo momento maxima res caſus fluctuatus eſt.* Huic ſimile apud Tertull. & Salluſtium, *homo venitus*, & *aduentus*, id eſt, qui venit, aduenit: in XII. *Sol occaſus.* Ita apud Lucretium *lib. 4. v. 1240.*

- - penetratum
Ægre admiſcetur muliebri ſemine ſemen.

Et tamen Tribonianus, quia hoc obſcurius erat, repoſuit, *captantes.* Conſule Salmaſium *in Solinum pag. 39.* Edit. *Traiect.* qui hanc loquendi formam, multis confirmat locis.

CAPTIO. Eiuſmodi captio minime admittatur, *l. 74. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Sic enim fiet, vt

teſtantium ſucceſsiones ſine aliqua *captione*, (id eſt *fraude*,) ſeruentur, *l. 1. de teſtamentis. lib. 4. t. 4.* vbi dixi. Quoniam inter alias *captiones* (Captio, quæ alias fraus, damnum, ζημία) præcipue commiſſoriæ legis creſcit aſperitas, *l. vnic. de commiſſoria reſcindenda. lib. 3. t. 2.* Quam pœnam illi etiam ſuſtinebunt, qui *captione* (forte, captioſe) ſupplicatione delata, ſpeciale reſcriptum in fraudem ſanctionis extorſerint, *l. 33. in fin. de Decurion. lib. 12. t.*

CAPTIOSVS. In iudicio *captioſa* præſcriptionis vincula, *l. 1. de Epiſcop. iudicio lib. 16. t. 12.* Captioſum aliquid, *l. vlt. tributa in ipſis ſpeciebus. lib. 11. t. 2.*

CAPTVS, *conditio.* Pro *captu* virium & mediocritate cenſuum, *l. 8. in fin. de cobort. lib. 8. t. 4.*

CAPVT. Atque ideo calumnioſiſſimum *caput* & perſonam iudicio irritæ delationis infamem deportatio ſequatur, *l. 2. de calumniator. lib. 9. t. 39.* Suum *caput*, patris ac matris & vxoris, ſi tamen eos ſuperſtites habeant, omnes excuſent, ſi cenſibus inditi habeantur, *l. 4. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* vide eadem *l.* alia adhuc exempla. Si oblatus iunior fuerit, qui cenſibus tenetur inſertus, ex eo tempore, quo militiæ ſacramenta ſuſceperit, proprii cenſus *caput* excuſet, ac ſi quinquennii tempus fida obſequii deuotione conpleuerit, vxoriam quoque *capitationem* merito laborum præſtet inmunem, *l. 8. de tyronib. lib. 7. t. 13.* Vniuerſi qui militaria Sacramenta ſuſceperint, eo anno quo fuerint numeris adgregati, ſi tamen in ſuſcepto labore permanſerint, inmunes propriis *capitibus* mox futuri ſint: conpletis vero quinque annorum ſtipendiis, qui Comitatenſibus numeris fuerit ſociatus, patris quoque & matris, nec non & vxoris ſuæ *capitationem* meritis ſuffragantibus excuſabit. Hi vero, qui in ripa per cuneos auxiliaque fuerint conſtituti, cum proprio *capite* vxorem ſuam tantum poſt quinque annos, vt dictum eſt, præſtet immunes, ſi tamen eos cenſibus conſtiterit attineri, *l. 7. de tyronib. lib. 7. t. 13.*

CARCERALIS. Clauſtra *carceralia*, *l. 23. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Cuſtodia *carceralis*, *l. vltim. de cuſtod. reorum. lib. 9. t. 3.*

CARITAS. Soluta matrimonii *caritate*, *l. 3. de ſponſalibus. lib. 3. t. 5.*

CARMINA dira, caſtis precibus opponuntur, quæ ſcilicet adhibebantur ſacrificiis Conſultoriis, *l. 7. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Inde noſtrum *Charmes.* Dicuntur ſuffragia, *l. 3. de maleficis.* Contamina, *l. 6. d. t. de malef.* pro quo in Iuſt. repoſitum **CARMINA.** *Nefaria preces*, magici apparatus, *l. 7. d. t.* Fremor, ſtridor, murmur, de quo alibi.

CARPTIM. Quod quidem non ſolum in generali iubemus bonorum petitione ſeruari, verum etiam ſi *carptim*, vel vacantia rura poſcentur, aliqua etiam huiusmodi, quæ viritim ſolent obtentu liberalitatis inuadi, *l. 12. de petitionibus. lib. 10. t. 10.* Delatores, ab ipſis qui bona nobis delata, vel *carptim* ſuſcipiunt, fundos vel vacantia rura, &c. *l. 13. de petitionib. lib. 10. t. 10.* Carptim minutatim, a Carpere, minuere, Virgil. *Georg. III. v. 215.* *Carpit enim vires paulatim, vritque videndo Fœmina.*

CARVCA, *l. vnic. de bonor. vehicul. lib. 14. t. 21.* vbi dixi plene.

CASARII. Quotue mancipia in prædiis occupatis vel Vrbana vel Ruſtica vel quarum artium generibus inbuta teneantur: quot ſint *Caſarii* (in Cod. Iuſt. male *cenſuarii*) vel Coloni, *l. 7. de bonis proſcriptor. lib. 9. t. 42.* Caſati in Capitularibus, *lib. 1. c. 68. lib. 3. c. 74. lib. 4. c. 75. lib. 5. c. 136.* Qui ſcilicet intra caſam ſeruiunt. Caſatorum Eccleſiæ mentio apud Iuonem *ep. 29.* & in vetuſto lapide, dixi plura ad *d. l. 7.*

CASSVS. Inanes vmbras & *caſſas* imagines dignitatum Codicillis honorariis ſectantes, *l. 74. de Decur. lib. 12. t. 1.* Non ſint *caſſa* iudicia, *l. 4. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Si quis priuatorum eiusmodi reſcribtione nitatur, *caſſa* eadem ſit, *l. 3. de immunitate. lib. 11. t. 12.* *Caſſi* honoris argumentum, *l. 57. de Decurionibus lib. 12. t. 1.*

CASSARE. Nam cum in priuatis cauſis, quæ contra leges fuerint elicita, *caſſantur*, &c. *l. 30. de annona. lib. 11. t. 1.* Si quæ quolibet genere fuerint elicita vel emendicata, *caſſentur*, *l. 8. de Suariis. lib. 14. t. 4.* Pacta per vim & metum apud omnes ſatis conſtat *caſſata*, viribus reſoluenda, *l. 4. de pactis. lib. 2. t. 9.* Superiore lege *caſſata*, *l. 6. de contrahend. empt. lib. 3. t. 1.* Caſſatis, quæ hoc modo impetrata ſunt, *l. 3. ad l. Iul. de ambitu. lib. 9. t. 26.* Caſſatis, quæ pragmaticis vel adnotatione manus noſtræ potuerint impetrari, *l. 52. de hæretic. lib. 16. t. 5.*

CASSIDES & bucculæ, *l. 1. de fabricenſibus. lib. 10. tit. 22.*

CASTELLA, *l. 2. de territ. limit. lib. 7. t. 15.* a quibus Caſtellani milites, *d. l. 2.* Vid. *Commentar. ad d. l. 2.* 2.) *Caſtella* aquarum, vide *tit. de aquaductibus* & Vitruuianum *Indicem.*

CASTRA, *l. 5. 10. de re militari. lib. 7. t. 1. l. 1. de commeatu. lib. 7. t. 12.* Caſtra, *l. vlt. de priuil. eorum qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35. l. 5. de re militari. lib. 7. tit. 1.*

CASTRENSES. *Eſt & alia militia regiarum familiarum: Nam & CASTRENSES appellantur, munifici & ipſi ſolemnium Cæſareanorum.* Tertullian. *de Corona, c. 12.*

CASTRENSIANI, qui ſub diſpoſitione Caſtrenſis S. P. ſunt; de quibus eſt *tit. 32. lib. 6.*

CASTRENSIA munia, id eſt, in Palatio obita, *l. 2. de tractoriis. lib. 8. t. 5.*

CASTRICIANI. Sed ne (de) ipſis quidem Pſeudocomitatenſibus legionibus, ſeu de Riparenſibus Caſtricianis ceteriſque cuiquam eorum transferendi militem copiam adtributam, *l. vltim. de re militari. lib. 7. t. 1.* Aurelianus in *epiſt.* ad Vlpium Ciuicum apud Vopiſcum *Aurel. c. 38.* *Hi, compreſſi ſunt, ſeptem millibus Hiberorum Riparienſium, & Caſtrianorum & Daciſcorum interemptis.* In Tribon. Cod. Iuſt. eſt *Caſtrenſianis.* Itaque *Caſtriani* ſunt, qui in caſtris erant: Riparienſes, qui prætendebant ad ripas fluminum. Atque *Caſtriciani* & *Caſtriani* ſunt iidem.

CASTVS. Vt ſeruetur honeſtas, & verecundia *caſtis* moribus perſeueret, *l. 1. de Maiuma. lib. 15. t. 6.* *Caſtæ preces.* Cum nos iuſta inſtitutione moneamus, *caſtis* Deum *precibus* excolendum, non diris carminibus profanandum, *l. 7. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Caſtæ preces, id eſt, mortem alterius non ſpectantes, quæ & ideo *diris carminibus* opponuntur, quæ ab incertorum conſultoribus adhibita, de alterius fine quærentibus. Huiusmodi enim impia non tantum vota, ſed & ſacrificia, neque vlla res frequentior: & de his aſtrologi, haruſpicesque conſulti. Iuuenalis *Satyra III. v. 42.*

- - motus
Aſtrorum ignoro funus promittere patris
Nec volo nec poſſum.

Et *Satyra VI. v 565.*

Conſulit ictericæ lento de funere matris
Ante tamen de te Tanaquil tua: quando ſororem
Efferat, & patruos, vid. *infra ſpes. Caſtius propoſitum;*

Nec

Nec ſe ſub ſimulatione fallaciæ eorum ſcilicet nominum (quibus plerique vt cognouimus, probatæ fidei propoſiti *caſtoris* dici ac ſignari volunt) maligna fraude defendant: cum præſertim nonnulli ax hia Encratitas, Apotactitas, &c. *l. 7. de hæretic. lib. 16. t. 5.* *Caſta ſacerdotia.* Vt veræ ac Nicænæ fidei ſacerdotia *caſta* permaneant, *l. 3. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* *Gerulus caſtiſſimus.* Hæc ſine pretio nuntiari eɩ ipique ſancimus: gerulum iubemus eſſe *caſtiſſimum*, Indices nummarios eſſe prohibemus, *l. 4. ne quid publ. latit. lib. 8. t. 11.* Auctor ſubditus Notit. Imp. c. 4. *Si Prouincias CASTI & integritatis cupidi moderentur.* Vide *Commentar. ad cit. leg. 4.*

CASTITAS. *Caſtitatis adfectio*, de clericatus voto & profeſſione, *l. 44. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Caſtitatis tempus, de Paſchali, *l. 8. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Idem tempus, appellatur, auſpicium cærimoniarum, *l. 4. de quæſtion. lib. 9. t. 35.* *Caſtitas*, ſordibus & auaritiæ opponitur. Vitruuius *c. 1. nullum opus ſine fide & caſtitate fieri poteſt.* Ante enim inceſſerat auaritiam. Eodem modo, in *oratione pro L. Manilia*, vſurpatur.

CASVS pro morte, *l. 6. de legit. hered. lib. 6. t. 1.* & ita quoque Tribon. ſubſtituit in *l. 10. Cod. Iuſt. de ſuis.* Quod ex cuiuscunque patrimonio ceciderit in *caſum*, *l. 3. de petitionibus, lib. 10. t. 10.* Symmachus, *lib. 10. relat. ad Valent. Quod nomen accipiet ablatio facultatum, quas nulla lex, nullus CASVS fecit caducas?*

CATABOLENSES, *Rubr. & l. 9. 10. de piſtorib. & catabol. lib. 14. t. 6.* ſunt, qui delatam ad Vrbem Romam annonam ciuicam & ligna ad horrea veterinis comportabant. Ideo piſtoribus iunguntur, *d. 1.* Alioquin generaliter *Catabolenſes* ſunt, omnes, qui vehenda veterinis onera conducebant, *Charriers*, ἀπὸ τοῦ καταβάλλειν, quod eſt comportare. Meminit eorum quoque Caſſiodorus *III. Variar. 10: IV. 47. in fin.* dixi plane ad *d. l. 9.* Κατάβολος etiam eſt nauale, emporium, quo comportantur & exonerantur merces. Suidas: ἐπίνειον, παραθαλάσσιον χωρίον, ἢ προσορμητήριον, ὁ λεγόμενος κατάβολος: *caſtellum maritimum, aut portus, qui & dicitur* κατάβολος. & ſtatim δύνασαι δ' ἐπὶ παντὸς ἐμπορίου καὶ παραθαλασσίου χρήσασθαι τῷ ὀνόματι τούτῳ, ὃν νῦν οἱ πολλοὶ κατάβολον καλοῦσι. *poteſt vero pro quolibet emporio vel oppido maritimo accipi nomen hoc, quod nunc multi* κατάβολον *vocant.*

CATHOLICVS, Catholica, Communio, *l. 46. de hæretic. lib. 16. t. 5.* Concilium Catholicum, *l. 4. de Epiſcopis.* Catholica Diſciplina, *l. 9. de hæreticis.* Eccleſiæ Catholicæ, *l. 3. de fide Catholica, lib. 16. t. 1. l. 6. 47. 54. de hæreticis: l. 31. de Epiſcopis: l. 1. de annona.* Fides Catholica *tit. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* Catholica Lex, *l. 1. de hæreticis.* Catholica Obſeruantia, *l. 54. de hæreticis.* Catholica Obſeruatio, *l. 5. d. t.* Catholica Religio, *l. 28. de hæret.* Catholica Sanctitas, *l. 4. 11. de hæret.* Catholica Secta, *l. 5. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2. l. 42. 44. vltim. de hæreticis.* Catholica Veneratio, *l. 38. de hæret.* Chriſtianorum Catholicorum nomen, *l. 2. de fide Cathol. lib. 16. t. 2.* Ita & D. Auguſtinus *9. Confeſſ. 1. Catholicum Chriſtianum*, dicit.

CAVDICARII, *l. 2. de piſtoribus. lib. 14. t. 3.* & *l. 1. de canone frum. V. R. l. 9. de ſuariis.* Erant, qui caudicibus, ſeu caudicariis nauibus annonam P. R. a Portu Vrbis Romæ per Tiberim ſubuehebant. Vide & Senecam *de breuitate v. c. 13.* Dixi plene ad dictas leges. Romæ amnicos nauicularios Aurelianum conſtituiſſe Vopiſcus refert.

CAVEA ferarum *l. 2. de venat. ferarum, lib. 15. t. 11.* male Briſſonius *d. V. S.* pro *cauea theatri* accipit. Cauea eſt quod vocamus, *cage.* Caueæ hæ portatiles. aliæ caueæ theatrales: quibus feræ dum emitterentur, includebantur: vnde ὑπόγαια Herodiano *in Commodo lib. 1. c. 15.* ferreis aut ligneis *portis* obſtructa: *Clathros cauea*, vocat Horatius *ſub fin art. poet.*

CAVSARI. Neque enim de immaturo præiudicio, temporis poſſunt breuitare *cauſari*, *l. 161. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Cauſari, eſt cauſam prætendere, excipere, conqueri. *Cauſari Teſtamenta parentum.* Liberis parentum iudicia inofficioſa *cauſantibus*, *l. 5. de inoff. teſtam lib. 2. t. 19.* Quod ſi ſe forſitan *cauſetur* abſentem, *l. vnic. ſi certum petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* Vt vires ſibimet *cauſetur* locorum incognitas, *l. 4. de contrah. empt. lib. 3. t. 1.* Nihil ſibi numeratum *cauſetur*, *l. vnic. ſi cert. petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.*

CAVSA. Ut ſi cauſam non tenuerit, cautum legibus ſupplicium delator excipiat. *l. 12. de petition. lib. 10. tit. 10.*

CAVSARIÆ vel honeſtæ miſſiones, *l. 9. de deſertor. lib. 7. t. 8.* vbi dixi.

CAVSATIO. Si quando *cauſatio* (cauſari tempeſtatem, vel vim fluminis, *l. 2. §. 3. D. ſi quis cautionib.*) eſt, de impetu procellarum, &c. *l. 9. de naufragiis. lib. 13. t. 9.* Ne qua *cauſatio* vectigalium nomine relinquatur, &c. *l. 24. de nauicul. lib. 13. t. 5.* Pia cauſatio Symmacho *2. epiſt. 36.* de vxoris vtero cauſatio *epiſt. 22.* de ſeuge cauſatio *lib. 5. epiſt. 48.* Nulla debet eſſe *cauſatio*, quin ſolidi ea quocunque titulo congregati, in maſſam obryzæ ſoliditatemque redintegreatur, *l. 12. de ſusceptoribus. lib. 12. t. 6.* Vniverſis *cauſationibus* pulſis, *l. 2. de ſponſalibus. lib. 3. t. 5.*

CAVSIDICINA. *l. vlt. de cohortal. lib. 8. tit. 4.* *Cauſidicinam* profiteri, *l. 158. de Decurionibus. lib 12. t. 1.*

CAVSIDICVS, id eſt, aduocatus, *l. 2. de poſtulando. lib. 2. t. 10.*

CAVTVS. Quem penitus liberum inquiſitio tam *cauta* deprehenderit, *l. 1. quod prob. deb. ad quamcunque mil. lib. 7. t. 2.* v. illam *leg.* Studio *cautæ* celeritatis nouerint explicandam, *l. 21. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Priſcarum legum *cautio*, *l. 1. de priuileg. corp. V. R. lib. 14. t. 2.*

CAVTIO, pro chirographo, quod protritum, vide *l. vnic. ſi cert. petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.*

CAVTIONES. Cum neque teſtibus credita pecunia probaretur, *neque cautionibus* quæ (breui) inſerta ſunt docentur, *l. 3. de fiſci debitor lib. 10. t. 16.* *Cautiones*, id eſt, Apochæ, *l. 2. de annona. lib. 11. t. 1.* Cautiones Apocharum, *l. 16. de ſusceptoribus. lib. 12. t. 6.* Cautiones, *l. 2. de annona. lib. 11. t. 1.* ſunt ſecuritates Apochæ.

CAVTIVM nobilitas, de marmoribus, *l. 14. de metallis. lib. 10. t. 19.*

CELEBRARE *Contractus.* Vide & *infra Emptio.* Contractus ſine vlla culpa *celebratus*, *l. 1. de contrah. empt. lib. 3. t. 1.* Nec inter emptorem & venditorem ſolemnia in exquiſitis cuniculis *celebrentur*, *l. 2. d. t.* Cognitio *celebrata.* Donec repererit cognitio *celebrata* diſcrimen, *l. 3. de exhib. vel lib. 9. t. 2.* Conuenticula celebrare, id eſt agitare, *l. 37. de Epiſcopis. l. 16. t. 1.* Poſt *celebratam denunciationem*, *l. 4. de denunciat. lib. 2. t. 4.* Celebrata deſcriptio, *l. 173. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Diſtributionem *celebrare*, *l. 4. de extraordinar. lib. 11. t. 16.* Diuiſionem *celebrare*, *l. vnic. de his qui ſe defer. lib. 10. t. 11.* Cum editio muneris *celebratur* (celebrari certamina, *l. 21. D. de annuis leg.*) *l. 1. de Prætoribus lib. 6. t. 4.* Qui editio-

nem *celebrare* cenſuerunt, *l. 13. de Prætoribus. lib. 6 t 4.* Emptio *celebrari* dicitur, *l. 8. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.* Emptiones *celebrata*, *l. 2. de præd. & mancip. Curial. lib. 12. t. 3.* Exactio *celebrari* dicitur, *l. 15. de exactionibus. lib. 11. t. 7.* Exactionem *celebrari*. *l. 5. de executor. lib. 8. t. 8.* Ex eo die, ex qua iuſſio noſtra fuerit *celebrata*, *l. 16. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* Et apud Iudicem Interpellatione *celebrata*, *l. 2. de diſtrab. pignor. lib. 11. t. 9.* Quoniam viæ, pontes, per quos Itinera *celebrantur*. *l. 36. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Ludis *celebrandis*, *l. vlt. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* Per quorum terras Murus *celebratur*, *l. 51. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Nominatio magiſtratuum *celebrari* dicitur, *l. 1. quemadm mun. ciuil. lib. 12. t. 5.* Nominationes *celebrari* dicuntur, *l. 84. de Decur. lib. 12. t. 1.* Nominatio (ad Magiſtratum) *celebrari* dicitur, *l. 10. de appellat. lib. 11. t. 30.* Celebrare ſacrificia, *l. 2. de Paganis. lib. 16. t 10.* Celebrari ſolutio, ſeu collatio tributorum dicitur, *l. 13. de annona. lib. 11. t. 1.* & *tit. ne conlatio per logographos celebretur.* Celebrata eſt, pro celebratur, *l. 15. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.*

CELEBRITAS Hominum. Qui in hominum erit *celebritate* verſatus, *l. vlt. de liberali cauſa lib. 4. t. 8.* Paſchæ *celebritas*, *l. 4. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Celebritas perfidiæ, vel ſolemnitas diræ communionis de hæreticorum conuentibus, cœtibus, *l. 12 de hæretis. lib. 16. t. 5.* Celebritas votorum, *l. 8. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

CELERIS *redhibitio*, *l. 4. vnde vi:* Reformatio, *l. vnic. vtrum vi:* Executio: celeri executione reuocari, *l. vult. de inquil. & colon.* Eſt autem poſſeſſionis per vim vel alio modo ablatæ interueniente reſtitutio.

CELERITAS. In interdictis quorum bonorum, ceſſat licentia prouocandi, ne quod beneficio *celeritatis* inuentum eſt, ſubdatur iniuriis tarditatis, *l 22. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Studio cautæ *celeritatis* nouerint explicandum, *l. 21. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

CELLÆ. Vide Vitruuianum *Indic.*

CELLARIVM & *Cellarienſes* ſpecies. Dixi plene ad *l. vlt. de officio Iudicum omnium. lib. 1. t. 10. l. 9. 16. de indulg. debitor. lib 11. t. 28.* Cellarium, *l. 6. de annona & tributis. lib. 11. t. 1.* Sunt ſpecies annonariæ ad Principis vſum. Seruius *Æn. I. v. 707.* *Inter Penum & Cellarium hoc intereſt, quod Cellarium eſt paucorum dierum: Penus vero longi temporis.* Et lapſus Beroaldus, qui Seruium erroris arguit, quaſi Cellarium nunquam pro ipſis rebus reconditis accipiatur. Annonæ & *cellaria* Iudicum: de his vide quæ dixi *l. vlt. de off. Iud. omn.*

CELSIORIS militiæ ac faſtigii viris, *l. 8. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Ita *Celſa poteſtates*. Ammianus, *lib. 14. cap. 1. & 10 lib 16. cap. 12.*

CENATICA, *l. 12. de erogat. ann mil. lib. 7. t. 4.* Exactionis genus erat quoddam quod milites a poſſeſſoribus ſeu Prouincialibus exigebant. *Superſtatutorum graue atque inuſitatum quoddam nomen Cenaticorum*, ait lex citata. Nominis hæc ratio videtur, quod quaſi pro cœna exigeretur.

CENSERE, pro decernere, conſtituere, præcipere, ait ICtus *in l. 111. D. de V. S* & Feſtus. Hoc ſenſu in legibus ſequentibus accipienda vox ea, *l. 4. de Medicis. lib. 13. t. 3. l. vlt. de vſuris lib. 2. t. vltim. l. vlt. de curioſis lib. 6. t. 29. l. 53. de curſu lib. 8. t. 5. l. 7. de maleſic. lib. 9. t. 6. l. 9. de indulg. crim. lib. 9. tit. 38. l. vlt. de incorpor. lib. 10. tit. 9. l. 4. de patrociniis vicor. lib. 11. tit. 24. l. 2. de indulgent. debitor. lib. 11. t. 28. l. 32. quorum appellat. lib. 11. t. 36. l. 171. de Decurionib. lib. 12. t. 1. l. 176. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 179. de Decurion. lib. 12. t 1. l. 190. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. vnic. de auri publ. proſecut. lib. 12. t. 8. l. 36. de operibus publ. lib. 15. t. 1. l. 7. de aquaductu. lib. 15. t. 2. l. 4. Cod. Iuſt. eod. l. 20. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2. l. 21. de Epiſcop. lib. 16. t. 5. l. 45. de hæret. lib. 16. t. 5. l. 1. ne ſanctum baptiſma. lib. 16. t. 6. l. 41. in fin. de hæret. lib. 16. t. 5. l. 3. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7. l. 20. de Iudæis. lib. 16. t. 8. l. 3. ne Chriſtianum mancip. lib. 16. tit. 9. l. 16. de Palatinis S. L. lib. 6. tit. 30. l. 14. de pœnis. lib. 9. tit. 40. l. 21. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Cenſeri honore. Qui Clericatus honore *cenſentur l. 44. de Epiſc. l. 16. t. 2.* Paſſiua obſeruatio eſt, *cenſeri*, hoc eſt, exigi, & aliqua re æſtimari Martialis *VIII. Epigr. 6. Hi duo longæuo cenſentur Neſtore fundi.* Iuuenalis *Satyra VIII. initio: Longo ſanguine CENSERI.* Omitto alia.

CENSIO. Vbicunque Manichæorum conuentus vel turba huiuſmodi reperitur, Doctoribus graui *cenſione* multatis, domus, &c. *l. 3. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

CENSOR, *l. vltim. de cenſu. lib. 13. t. 10.* qui alias cenſitor: Vide *titulum 11. lib. 13.* Cenſor apud Suidam τιμητὴς, vt in *Gloſſ.* ἀπογραφεὺς καὶ τιμητής.

CENSVRA. Aderit armata *cenſura*, quæ nefariorum capita ceruicesque detruncet, *l. 1. de off. Rector. Prou. lib. 1. 7.* Reddi Vrbibus debita *cenſura* præcipimus, *l. 170. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Iudices *cenſura* P. P. ſubditi dicuntur, *l. 108. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Cenſura tua hanc Iudicibus licentiam amputabit, &c. *l. 16. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* quæ inſcripta P. P. Legibus *cenſuram* experiantur vltricem, *l. 5. ne ſanctum baptiſma. lib. 16. t. 6.*

CENSVS. Ceteros (ſeruos) quos rectæ religionis participes conſtitutos, in ſuo *cenſu*, nefanda ſuperſtitio iam videtur eſſe ſortita, vel deinceps, &c. *l. 4. ne Chriſtianum mancip. lib. 16. t. 9.* In *ſuo cenſu*, eſt in bonis ſuis. De cenſu *tit. 10. l. 13.* Cenſus ἀπογραφὴ οὐσίας, ἀποτίμησις. *Gloſſ.* Ad *Cenſus annonarios* tranſire, dicuntur metallarii, qui conditione propria relicta, priuatorum nexibus implicantur, priuatis cenſibus ſuum nomen indiderunt, *l. vltim. de metallis. lib. 10. tit. vlt.* Criminalis vero programmatis tenor hanc tantum ferat de iure cenſuram, vt inter reos adnotato non tam *cenſum* debeat transferre, ſed famam, *l. 29. de petition. lib. 10. t. 10.* Cenſum transferre, id eſt, facultates, bona. Omnes quibus eſt *cenſus* anguſtia, *l. 4. de Senator. & glebali conlat. lib. 6. t. 2.* Si, regendis pupillaribus *cenſibus* (ſubſtantiis *Tribon.*) pares eſſe non poſſunt, *l. 3 de Tutoribus. lib. 3. t. 17.* Ne *cenſus ſui* quiſquam intercepta lucra exploret, ſed e contrario cum pulchritudine ciuitatis etiam fortunas ſuas auctas eſſe lætetur, *l. 50. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* Ciuium cenſum cupimus amplhari, *l. 42. d. t.* Diſpar cenſus (Tribon. *patrimonium*) eſt *l. 2. de falſa mon.* Cenſus tenuis, id eſt paupertas, *l. vnic. de his qui numero liberorum. lib. 12. t. 17.*

CENSVALES functiones, *l. 12. de indulg. debitor. lib. 11. tit. 28.*

CENTENÆ dignitas, *l. 1. de Cæſarianis: l. 3. de cohort. l. 1. de murileg. l. 5. de Decurion. lib 12. tit. 1.* quæ leges inter ſe coniungendæ De *Centena* dignitate: vide *Comment. ad l. 7. de Agent.*

CENTENARII, vnde Centenæ dignitas. In ſchola Agentium in rebus, *l. 6. de Agentibus. lib. 6. t. 27.* Ducenarii, & *Centenarii*, *l. 1. de concuſſ advoc. ſiue app. lib. 8. t. 10. l. 1. t. 9. de exactionib.* Erant offi-

officiales Iudicum, vt dixi plene ad *l. 8. de Agentib.* & *1. de exact.* quos tributorum exactores Iudices mittere ſoliti, *d. l. 1.* & *9.* Quod idem de ſexagenariis dicendum *dict. l. 1.* & *l. 2. de annon.* & *trib. lib. 11. t. 1.*

CENTENARIVM æris, vocat *l. vltim. de conlat. æris. lib. 11. t. 21.* Centum libras æris.

CENTENIONALIS nummus, *l. 2. ſi quis pecunias conflau. lib. 9. t. 23.* Qui & *Centenionalis* communis, *l. 1. eod. tit.* A maiorina, ſeu maiore, ſeu decargyro ſeparatur, *d. l. 1. 2.* Vtraque pecunia aliquando prohibita: *d. l. 1.* verum centenionalis rurſum in conuerſationem publicam & vſum publicum reducta, *d. l. 2.* dixi de his numis fuſius ad eam *l. 2.*

CENTESIMVM *miliarium, l. 2. de integri reſtitut. lib. 2. tit. 16.* idem notat, quod *centeſimus lapis*, & continebantur hoc centeſimo miliario regiones ſuburbicariæ. vide *Comment. ad d. l.*

CENTONARII, de his *tit. 8. lib. 14.* vbi Dendroforis iunguntur & fabris. De iiſdem vide & *l. 162. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Non confundendi ſunt cum *Centenariis*, vti reſcribendum *l. 20. de paganis*, qui centenis plebis videntur eſſe præfecti, vt inſtruerent pompam ſacrorum gentilitiorum. *Centonarii* autem qui fabris iunguntur *l. cit.* circa domos & ædificia ſarta tecta habenda occupabantur. Vid. *Commentar. ad l. 1. de centonar.*

CENTVRIÆ agrorum, *l. 10. de annona & trib. lib. 11. t. 1.* vbi dixi.

CENTVRIONES: de his *tit. 15. lib. 12.* Hi certum corpus in municipiis conſtituerunt, vt ex *tit. cit.* patet, obieruntque munera perſonalia. Quidnam vero eorum muneris fuerit, hodie vix liquet. Forte vigiliis nocturnis in municipiis præfuere. Vid. *Commentar. ad d. l.* 2.) *Centuriones* inter officiales, *l. 1. de offic. Rectoris Prouinc. lib. 1. tit. 7.*

CEPHALÆOTÆ, *l. vlt. de patrocin. vicor. lib. 11. t. 24.* Videntur eſſe, *capitationis* in vicis collectores: vel certe, qui capitationis rationes & cenſuales libros tractabant: quales in ciuitatibus Tabularii; vel, qui collectam capitationem ad ciuitatem, cui vicus ſuberat, deferebant.

CERTARE. *Certantibus ſtudiis* deuotionis exſoluant, *l. 11. de exactionib. lib. 11. t. 7.*

CERVIX. Earumque *ceruicibus* impoſita iuris imperia, velut quædam iuga ſoluimus promiſcue omnibus, *l. vnic. de inf. pœn. cœl. lib. 8. t. 16.* 2.) Liberti ſi quadam iactantia vel contumacia *ceruices* erexerint, *l. 1. de libertis. lib. 4. t. 11.* Iudicem deſidem ac reſupina *ceruice* (Subtilior itaque illa, quam verior, Seruii differentia *ad. Æn. II. v. 707. Ceruix quum numero ſingulari dicitur, collum ſignificat: ſi plurali vtamur, ſuperbiam oſtendimus*) tantum titulum gerentem, &c. *l. 6. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.* dixi *in v. Reſupina.* 3.) Heraclianum hoſtem publicum iudicantes, digna cenſuimus auctoritate puniri, vt eius reſecentur infauſtæ *ceruices, l. 21. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

CERVSSA, *l. 1. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* plumbum eſt acuto aceto ſolutum, quo incruſtabantur apud antiquos tabulæ, quibus inſcribere ſolebant tranſmittenda ad ſeram poſteritatem. *Citata l. 1. Certa per edictum* (veteranis) *indulſimus, quæ encauſto & ceruſſa conſcribere detur eis licentia.* Hinc *tabula ceruſſata in l. 1. de aliment. quæ inop. parent. lib. 11. tit. 27.* Æreis tabulis, vel ceruſſatis ſcripta, proponatur lex.

CESPES. Erecta *effoſſis* ara *ceſpitibus*, *l. 12. de Paganis. lib. 16. tit. 10.* Aræ ruſticæ ex ceſpitibus congeſtis ſtruebantur. Horat. *III. Carm. 8.*

- - *poſituſque carbo in Ceſpite viuo.*

Pergit audacia ad buſta diem functorum & aggeres conſecratos: cum & lapidem hinc mouere, terram ſollicitare, & *ceſpitem* vellere proximum ſacrilegio maiores ſemper habuerint. Iulianus *l. 5. de ſepulcb. viol. lib. 9. t. 17.* Sidonius *lib. 3. epiſt. 2.* de ſepulchro violato pariter agens. *Quid plura? iam niger CESPES ex viridi, iam ſupra antiquum ſepulcbrum glebæ recentes.* Hieronymus *ad Innocentium. pag. 153. Tom. I. Oper. Edit. Francf. Recens a Clericis ceſpes oſtenditur, & dudum ſuperiecta humus.* Virgil. *III. Æneid. v. 304.*

- - - *Maneſque vocabant*
Hectoreum ad tumulum viridi quem ceſpite inanem.

Ceſpes Africanus. Si quod prædium in quolibet *ceſpitis* Africani loco, &c. *l. vlt. de prædiis nauic. lib. 13. t. 6.*

CETERVS. Legis a nobis paulo ante latæ, *ceteræ* quidem cautio neceſſaria nobis admodum viſa eſt, ſublata vero, &c. *l. vlt. de donat. lib. 8. t. 12.* Vt *cetera* huiuſmodi homines pœna ſequatur, *l. 5. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 7. Cetera* munerum publicorum obire non abnuant, *l. 1. de bonorar. codicill. lib. 6. tit. 22. Cetera morum*, Symmacho *1. epiſt. 17. terrarum*, apud Feſtum. Auien. *in deſcr. orbis.* Auguſtino *conf. lib. 9. cap. 7. Circi*, Caſſiodoro *Variar. 57 facinoris cetera*, Rufino in verſione Ioſephi *de bell. Iud. lib. 6. cap. 1. veritatis*, Apuleio 2. *de Aſino. Cetero modo* ſuis deſideriis vindicando, *l. 10. de metallis. lib. 1. t. 19.*

CHALDÆI. *L. 4. de malef. & mathemat. Chaldæi* ac Magi & cæteri. Sunt autem Genethliaci & Aſtrologi, quorum frequens eſt apud veteres mentio. Vide loca collecta *in Commentar. ad d. l. 4.*

CHARTÆ ἁπλῶς, pro famoſis libellis, *l. 7. de famoſis lib. 9. t. 34.* Sidonio *lib. 1. epiſt. 11. famoſa charta*, Aniano ad *l. 1. de famoſ. libell.* & *Famoſa chartula*, Eidem *ad ad leg. 9. de famoſ.*

CHARTVLA. Inter *chartulas* deportati, breuis quidam adſeueratur inuentus, *l. 3. de fiſci debitor. lib. 10. t. 16.* & *l. vlt. Cod. Iuſt. eod.* Intelligendæ autem hic ſunt chartæ, res vel curas domeſticas continentes, vt loquitur Symmachus *lib. 5. Ep. 34.*

CHILIARCHA, *l. 20. de Paganis. Chiliarchas* inſuper vel Centenarios, vel qui ſibi plebis diſtributionem vſurpare dicuntur, &c. ex quibus patet hos χιλιάρχας, millenis plebis præfuiſſe ad inſtruendam pompam ſacrorum gentiliorum. Vide *Commentar. ad d. l.*

CHLAMYS, *l. 1. de habitu quo vti oport. l. 14. tit. 10.* Nullus Senatorum habitum ſibi vindicet militarem, ſed *chamydis* terrore depoſito, &c. Vide *Commentar. ad d. leg.*

CHOMATA, id eſt, aggeres Nili, aggeſtæ terræ moles, quibus aquas continent. Logographi *Chomatum*, *l. vlt. de patroc. vicor. lib. 11. t. 24.* Heſychius χῶμα, ὕψωμα γῆς, ὄχθη. Hinc & παραχώματα *60. Baſil. tit. 22. Aggeres, moles*, Latinis: Gallis, *chauſſées, leuées. Adſepta* Apuleio ni fallor. *Metamorphoſ. lib. 2. pag. 35. Edit. Lugd. & pag. 39. Edit. Pricai.* vbi perperam *adepta Coptica* legebatur. Vid. etiam *l. penult. D. de extraordinar. criminibus*, Ioſephum *Antiquit. Iud. lib. 2.* & alia loca in *Commentar. ad leg. 1. de Nili aggerib.* Logographi itaque *Chomatum* fuerunt, qui muniendæ Nili ripæ tuendiſque chomatibus, ſiue aggeribus, præerant.

CHRISTIANITAS. *l. vlt. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5. l. vltim. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7. l. 19. 23. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* vtitur & Ambroſius *ſermone* 10. vt *Romanitas*,

manitas apud Tertullianum; *Paganitas*, *l. vlt. de ſpectaculis.* Eſt autem *Chriſtianitas*, religio Chriſtiana; obſeruatio Chriſtianitatis, ſiue cultus religionis Chriſtianæ, *l.* 112. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1. Veneranda *Chriſtianitas*, *l.* 26. *de Iudais lib.* 16. *t.* 8. 2.) *Chriſtianitas* pro clericatu, *l.* 123. *de decurion. lib.* 12. *tit.* 1. vt apud nos olim, Epiſcopalis audientia, dicebatur, *Curia Chriſtianitatis, Cour de Chreſtienté, c'eſt à dire, Cour d'Egliſe* V. Paſquier 3. *des recherches chap.* 26. vide *Commentar. ad l.* 1. 2. *de poſtlimin.*

CHRISTIANI pro clericis *l.* 2. *de poſtlimin. lib.* 5. *tit.* 5. *l.* 50. 123. *de decurion. lib.* 12. *tit.* 1. *l.* 11. *de piſtorib.*

CHRISTIANVS, *Chriſtiana legis* votum, pro clericatu, *l.* 16. *de Epiſcop. lib.* 16. *t.* 2.

CICATRICES. Glorioſorum vulnerum *cicatrices* (in milite) *l.* 12. *de Veteranis. lib.* 7. *t.* 20.

CINGVLVM. Abſolutos *cingulo* militiæ ad propriam functionem reduci, *l.* 25. *de cobort. lib.* 8. *t.* 4. Abſolutus *cingulo*, militia abiicietur, *l.* 9. *de executor. lib.* 8. *t.* 8. Cingulum dignitatis alicuius, vel militiæ, *l.* 11. *de muner. lib.* 8. *t.* 1. Cinguli honore, *l.* 14. *de priuil. eorum, qui in ſ. pal. lib.* 6. *t.* 35. Cingulum militare, *l.* 181. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1. *l.* 147. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. Cingulum militiæ, *l.* 18. *de Palatinis. S. L. lib.* 6. *t.* 30. Nullius *cingulo* dignitatis vtantur. *l.* 1. *de conductor. & hominib. domus Auguſt. lib.* 10. *t. vlt.* Soluto *cingulo* matricula conuenit aboleri, *l.* 11. *de indulg. crim. lib.* 9. *t.* 38. Vllo *cinguli* obiectu fruſtrabuntur, *l.* 2. *de conduct. & homin. dom. Auguſtæ. lib.* 10. *t. vlt.* Soluto militiæ *cingulo*, *l.* 16. *de cobort. lib.* 8. *t.* 4. Cingulo priuari, *l.* 4. *de his, qui ſuper religione lib.* 16. *t.* 4. Quisquis *cinguli* ſacramenta deſiderat, *l.* 2. *quid prob. deb. ad mil. lib.* 7. *t.* 1. Spoliati *cingulo* ad priorem ſtatum reuocentur, *l.* 29. *de cobort. lib.* 8. *t.* 4.

CIRCITORIA dignitas in militia equeſtri, *l.* 2. *de fil. mil. appar. lib.* 7. *t.* 22. vbi dixi plene.

CIRCITORES, Eorum fit mentio *l.* 3. *de agent. in rebus. lib.* 6. *tit.* 27. Erant hi inter equites, qui duobus equis vel ſaltem vno, cum ſeruo, merebant, & binas ideo accipiebant annonas. De his dixi in Commentar. ad *d. l.* 3. *& ad leg.* 2. *de fil. militar. apparitor.* Conſule etiam du Freſne *in Gloſſar. latin. voc. Circitor.*

CIRCVIRE. Super vacantibus ac caducis cum forte largitatem noſtram auiditas *circuit* poſtulantium prius, &c. *l.* 11. *de petition. lib.* 10. *t.* 10.

CIRCVLVS. Nullis *circulis* (hæretici) coeant, nullum colligant multitudinem, nullum ad ſe populum trahant, *l.* 11. *de hareticis lib.* 16. *t.* 5. περιςάτεις Græcis. Inde περίςατοι, qui corona hominum cingantur: apud Iſocratem θαυματοποιοὶ περίςατοι. vide notas *ad d. leg.* 2.) *Circulus ſolidi.* vide *tit.* 22. *ſi quis ſolidi circulum lib.* 9. κύκλον quoque Procopius 3. *Gothic. cap.* 1. *pag.* 112. *Edit. Venet. inter Script. R. B.* vocat.

CIRCVMCELLIONES, *l.* 52. *de haret.* vbi dixi.

CIRCVMDARE, id eſt, *conſtringere, impedire.* Cui, ſi per impugnantium profectionem, *circumdato*, ad comitatum pergere aut peruenire liberum intra curricula præfinita non fuerit, *l.* 27. *de petition. lib.* 10. *t.* 10.

CIRCVMDVCTIO ad aſſertorem quærendum, *l.* 1. *de liberali cauſa. lib.* 4. *t.* 8. vbi dixi.

CIRCVMFLVERE. Si *patrimonio circumfluat*, id eſt, ſi diues ſit, *l. vnic. de off. Præf. Præt. lib.* 1. *t.* 5.

CIRCVMIRE *templa.* Nemo Templa circumeat, nemo delubra ſuſpiciat, *l.* 11. *de Paganis. lib.* 16. *t.* 10. perluſtrare, *l.* 10. *eod. tit.* παραπορεύεσθαι. Polybio *lib.* 9. *pag.* 545. *Edit. Caſaubon.* αἱ δὲ γυναῖκες παραπορευόμεναι τοὺς ναοὺς, ἱκέτευον τοὺς θεοὺς, πλύνουσαι ταῖς κόμαις τὰ τῶν ἱερῶν ἐδάφη: τοῦτο γὰρ αὐταῖς ἔθος ἐστὶ ποιεῖν, ὅταν τις ὁλοσχερὴς τὴν πατρίδα καταλαμβάνῃ κίνδυνος. *Mulieres vero circa Deum delubra diſcurrunt, ſupplicia diis faciunt, adium ſacrarum pauimenta crinibus paſſis mundant. Is namque illis mos eſt, quoties in aliquo inſigniore & grauiore periculo patria verſatur.* Arnobius *lib.* 1. *pag.* 2. *Edit. Stewech. Cum per omnia ſupplices irent templa.* &c. Eadem vox in Litaniis & Proceſſionibus Chriſtianorum, Gregorius noſter 3. *c.* 29. *Vt muros ciuitatis pſallendo CIRCVIRENT.* Ita *Circumire ades ſacras*, *l.* 7. §. 1. *D. de offic. Proconſ.*

CIRCVMSCRIPTVS. Suis patrimoniis cum viuendi *circunſcripta* temporibus, *l.* 18. *in fin. de extraord. lib.* 11. *t.* 16.

CIRCVMSCRIPTOR. Non inluſor vtilitatis alienæ, nec futuræ diſceptationis *circumſcriptor* occurrat, *l.* 27. *de petition. lib.* 10. *t.* 10.

CIRCVMSPECTVS. Horum omnium fideli *circumſpectoque* dilectu, *l.* 8. *de Medicis. lib.* 13. *t.* 3.

CITATIORES, id eſt, proniores, *l.* 3. *de exactionib.*

CITVS. Et *citam* remeandi accipiant facultatem, *l.* 17. *de re milit. lib.* 7. *t.* 1.

CITATORIA, id eſt, citationes. Omnia *citatoria*, omnium ſcilicet cauſarum, atque perſonarum, ad Principes (officii) ſpecialiter reuocari præcipimus, *l.* 5. *de Princip. Agent. lib.* 6. *t.* 28.

CIVICVS. *Ciuica annona:* de his *tit.* 17. *lib.* 14. & ſic nominatim vocantur, *l.* 9. 10. 11. *illius tit.* Ciuici honores, *l.* 7. *de nauic. lib.* 13. *t.* 5. *l.* 4. 29. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. Ciuica Munera, *l.* 7. 27. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. Ciuica Onera, *l.* 26. *de Decurion.* Ciuicum Nomen, *l.* 46. *de Decurion.*

CIVILIS, Ciuiles honores, *l.* 5. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. Ciuiles neceſſitates *l.* 17. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. Ciuile ius pro XII. Tabulis, *l.* 9. *de bonis proſcriptor. lib.* 9. *t.* 42. Ciuilis iuris, id eſt, iuris Reipublicæ, *l. vlt. in pr. de conlat. donat. lib.* 11. *t.* 20. Ciuilia munera, *l.* 1. 5. 17. 25. 36. 37. 46. 78. 175. 191. *de Decurionib. lib.* 12. *t.* 1. Ciuilia Munia, *l.* 147. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. Ciuilia Officia, *l.* 37 *de Decurion.* Ciuilia Onera, *l.* 36. *d. t.* Ciuiles partes, militari nomini opponuntur. Illos tantum tironum, &c. munus adſtringat, quos honorarios vocauit antiquitas, vel qui faſces *ciuilium partium* conſecuti, nulla prius laboribus rudimenta poſuerunt. De ipſis etiam militaris nominis viris, &c. *l. vnic. qui a prabit. tyronum. lib.* 11. *t.* 18. Huc pertinet locus Vegetii *lib.* 1. *c.* 5. *Tunc plures militiam ſequebantur armatam. Nec dum enim CIVILIS pars florentiorem abduxerat iuuentutem.* Ciuilis cauſa militari iudicio opponitur, *l.* 8. *de iuriſdictione.*

CIVILITER. Nec vllus inquirat, vtrum *ciuiliter* (iure communi. *Nouella Valent.* 10.) rem actam conſtet an turbide, *l. omnis* 5. *de iis, qua admin. lib.* 8. *t.* 15. Ad exigenda debita ea, quæ *ciuiliter* poſcuntur. *l.* 1. *de pignorib. lib.* 9. *t.* 30. His verbis Anianus fiſcalia debita ſeu tributa intelligit. Verum de priuato etiam accipi poſſe, vox *Creditoris* in *ea lege* oſtendere videtur, ſi retineatur.

CIVES aurigæ, ſunt cuiuscunque ciuitatis aurigæ, *l.* 3. *de ſpectaculis lib.* 15. *t.* 5. Ciues plebeii, *l.* 53. *de decurion. lib.* 12. *t.* 1.

CIVI-

Civitas pro Metropolitana, *l. 1. de ſpectaculis.* *Ciuitatium*, *l. 16. de Legatis. lib. 12. t. 12.*

Clabularis *curſus.* dixi plene ad *l. 23. de curſu. lib. 8. tit. 45.*

Clabulariae *regiones*, *l. 43. de curſ. lib. 8. tit. 5.*

Clanculo. Obreptiue aut *clanculo* ſupplicare, *l. vlt. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.*

Clandestinus. Quod ſi *Clandeſtinis* artibus putauerit inrependum, *l. 7. de cohort. lib. 8. t. 4.* *Clandeſtina* fraus *l. vlt. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* Digma *clandeſtinum*, *l. 9. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* *Clandeſtina* ſupplicatione, *l. 27. in fin. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.*

Clarescere. Vt facilius accepti expenſique ratio *clareſcat*, *l. 14. de iure fiſci lib. 10. t. 1.*

Clarissimus. Domum *clariſſimæ* memoriæ Euſebii ex Conſule, *l. 1. de annona & trib. lib. 8. t. 1.*

Clarissimatus, id eſt Senatoria dignitas, *l. 180. 183. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

Clarissimi, *l. 52. de hæret. lib. 16. t. 5.* ſunt Conſulares, Præſides.

Clarissimus, id eſt Senator, *l. 23. de appellationib. lib. 11. t. 30.*

Classes Vrbis Conſtantinopolitanæ, *l. 21. de diu. off. lib. 8. t. 7.* ſunt *corpora*, vt docet *l. 22. eod.*

Classici, de his *tit. 23. lib. 10.* vbi dixi.

Clausus. Vt imminens accuſatio nullis *clauſa* temporibus petitorem poſſeſſoremue deluderet, *l. 2. ad l. Corn. de falſo. lib. 9. t. 19.* Ex die *clauſi* renuntiatique cenſus, *l. 5. de cenſu lib. 13. t. 10.*

Claustra carceris, *l. 2. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.* *Clauſtra* carceralia, *l. 23. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Clauſtrorum tutamina, ſunt conclauia in carcere, *l. 3. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.*

Clausula Donationis vel poſſeſſionis occurrit, *l. 1. de bonis vacant. lib. 10. tit. 8.* hunc in modum: *Cum adiacentibus, & mancipiis, & pecoribus, & fructibus, & omni iure ſuo:* ſiue quod idem ſignificat, *Integro ſtatu.*

Clibanarii *ſcutarii*, *l. 9. de annonis ciuicis. lib. 14. t. 17.* id eſt, equites Cataphracti. Horum mentio quoque in Notitia Imperii *fol. 42.* & apud Eutropium *lib. 6. cap. 7.* Lamprid. *Alexandro cap. 56.* Vegetium *lib. 3. cap. 6.* Eorum deſcriptionem v. apud Ammianum *lib. 16. cap. 10.* & Suidam, *in v.* θώραξ. Eos deſcribit & Claudianus in VI. *Conſul. Honor. v. 569.* ſequ. Conſule *Commentar. ad dict. l. 9.* & du Freſne *in Gloſſar.*

Clientela. Qui *clientelam* ſuſceperint ruſticorum, *l. 4. de patrociniis vicor. lib. 11. t. 24.*

Coadunare. Velut caſtrenſe peculium Filiifamilias aſſeſſores poſt patris obitum vindicant, ſi quid licitis honeſtisque lucris *coadunare* potuerint, *l. 2. de aſſeſſorib. lib. 1. t. vlt.* *Coadunata ſumma in vnam*, *l. 9. §. vlt. D. de pactis.*

Coalescere. Ne deinde (id eſt *deinceps*) facinora impunita *coaleſcant*, &c. *l. vlt. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15.*

Coarctare. Ad ſolutionem debiti *coarctandi* ſunt, *l. 2. ſi certum petat. de ſuffrag. lib. 2. t. 29.*

Coctus. Coctum aurum, *l. 1. de ponderator. lib. 12. t. 7.* vide quæ ad *eam leg.* dixi.

Codicillarius. *Codicillaria dignitates*, *l. 7. de honor. codicill. lib. 6. t. 22.*

Codicilli. De *Codicillis*, atque epiſtulis dignitatum: vide *titul. 22. lib. 6. de honorar. codicillis.*

Coecatus. Fide deuii, & mente *cæcati*, *l. 4. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.*

Coelicolae. De his *l. 19. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* & *l. 43. de hæret. lib. 15. t. 5.* dixi fuſe ad *d. l. 19.*

Coelitus. Infuſa *cælitus* ſanctitas, id eſt, baptiſma, *l. 4. ne ſanctum baptiſma, lib. 16. t. 6.* 2.) *Cælitus*, id eſt a Principibus. Iuxta formam *cælitus* datam beneficio principali, *l. 16. de murileg. lib. 10. t. 20. l. 23. de Palatinis. lib. 6. t. 30. l. 2. de caſtrenſ. lib. 6. t. 32.* Simili ratione *cæleſtes litteræ, &c.*

Coenobitae, Monachi, *cænobitæ*, *l. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40.* ſeu *Synoditæ*, vt eſt in *l. 57. de appellat.* quæ eadem eſt lex. Dixi *tit. de Monachis.* Similes κοινόβιοι, οἱ τὰς οὐσίας κοινὰς ἔθεντο, *cænobitæ, qui facultates communes habuerunt*, & κοινοβίου nomen, & genus, inter Pythagoricos: de quo vide Iamblichum, de *Vit. Pythagor. lib. 1. cap. 6. pag. 43. cap. 18. pag. 184. Edit. Commelin.* τῶν Πυθαγορείων κοινὴν εἶναι τὴν οὐσίαν διέταξε, καὶ τὴν συμβίωσιν ἅμα διὰ παντὸς τοῦ χρόνου διατελεῖν. *Pythagoreorum fortunas ſimul & conuictum toto vitæ tempore communem tranſigere præcipit.* Vide & Gellium *lib. 1. cap. 9.* κοινόβιοι, qui Charondæ in legibus ὁμοσίπυοι, ὁμόκαπνοι Epimenidi Cretenſi, *ſodalitia, conſortia* vocat Ammianus *lib. 15. cap. 9.*

Coenosus. Erepto ſplendore eius (Eutrop.) & Conſulatu a terra inluuie & a commemoratione nominis eius, & *cænoſis* ſordibus vindicatio, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

Coenum. Nullus omnino immundo fimo, fordidatis fluentis, commune poculum polluat, atque ita & turbido potum *cæno* miſceat, *l. 13. de re milit. l. 7. t. 1.* Eos, qui orthodoxorum ritu fuerint initiati, *cæno* profanatarum religionum hæreticorumque ſordibus polluere moliatur, *l. 6. ne ſanctum baptiſma. lib. 16. t. 6.*

Caerimoniae. Quadraginta diebus, qui auſpicio *cærimoniarum* Paſchale tempus anticipant &c. *l. 4. de quæſtion. lib. 9. tit. 35.* Cærimoniæ hic νηστεία, *ieiunium:* vide Socratem *lib. 5. cap. 21.* Sozomenum *lib. 7 cap. 19.*

Coetus, de Curiis ciuitatum, *l. 42. 66. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Hinc *cœtus Curiarum*, *l. 23. de Decurionibus. lib. 12. tit. 1.* Vid. *Paratitlon de decurion.*

Cogere, *colligere, exigere, congregare.* Cogere debita. Cogendis obnium debitis prouocationis ſuffragium, *l. 39. de appellat. lib. 11. t. 30.* Ne cunctantes *cogerentur*, *l. 1. de liberali cauſa lib. 4. t. 8.* Poëta *Æn. 11. v. 235. accitos alta intra limina cogit.* Cogendarum intuitu penſionum a fundis patrimonialibus, *l. 17. de extraord. lib. 11. t. 16.* Cogere animalia, *l. 2. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* Ammianus *lib. 15. initio. Equorum permutatione veloci, vt nimietate COGENDI quoſdam extinguerēt.* Eodem ſenſu, *l. 39. D. ad l. Aquil.*

Cognatus *Sanguis.* Qui venerandum *cognati ſanguinis* vinculum profano cœcus violauit inceſtu, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Martialis quoque *lib. XII. Epigr. 44. Vnice COGNATO iunctum mihi ſanguine nomen.* Vid. *not. g. ad dict. leg.*

Cognitor, Iudex, *l. 4. de Iuriſd. lib. 2. t. 1. l. 10. de Iuriſd. lib. 2. t. 1. l. 2. de fructib. & lit. exp lib. 4. t. 18.* *Cognitor*, Iudici opponitur, *l. 5. ad l. Iul. repet.* *Cognitor* priuatarum litium, ad diff Procuratoris vel Rationalis *l. 5. ad l. Iul. repet*

Cognitores, id eſt, Iudices & Rectores Pro-

vinciarum, *l. vlt. de adminiſtr. & periculo tutor. lib. 3. t. vlt.*

COGNITOR, præſentis Procurator: vide *tit. de cognitorib. lib. 2. t. 12. Attournes en la couſtume de Normandie.*

COGNITIONALIS ſententia, *l. 32. de petitionib. lib. 10. t. 10.*

COGNOSCERE, pro *agnoſcere*, *l. 17. de Prætor. lib. 6. t. 4.* *Cognoſcere* annonarias functiones, pro agnoſcere, *l. 4. in fin. de annona lib. 11. t. 1.* *Cognoſcere* cenſum, id eſt, agnoſcere, *l. 4. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.* *Cognoſcenda*, abſolute, quæ agnoſcere, ſubire quis tenetur. Iubemus eos ad munera relicta, & ad *cognoſcenda* coniungi, *l. 129. de Decurion. lib. 12. t. 1.* ita, *defendenda l. vnic. de Irenarchis lib. 12. t. 14.* Functiones publicas *cognituri*, *l. vlt. de patrociniis vicor. lib. 11. t. 24.*

COHÆRERE. Querimoniam, quæ finali *cohæret* cum proprietate controuerſiæ, *l. 1. finium regundorum. lib. 2. t. 26.*

COHIBERE. Si vero intra præſtitutum modum *litigii ſumma ſe cohibet. l. 49. de appell. lib. 11. tit. 30.* id eſt, litigii ſummam non excedit. *Gloſſ. Philox. cohibet*, καμμύει καταμύει

COHORTES. Cohortium nomine, officia Rectorum Prouinciarum, donata, *l. 2. de cohort. lib. 8. t. 4.*

COHORTALINI, *l. 26. 28. de cohort. lib. 8. t. 4. l. 184. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 14. de priuil. eorum, qui in ſ. p.* ſunt Prouinciales Apparitores, *d. l. 26.* Ab Apparitoribus P. P. ſeparantur, *d. l. 14.*

COHORTATIO imponitur, non neceſſitas imperatur, *l. 2. de publ. compar. lib. 11. t. 15.*

COITIONES profanæ & illicitæ hæreticorum, *l. 7. de hæret. lib. 16. t. 5.* Coitio vetitæ congregationis, *l. 12. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

COLLATIVUM. pro *collatione*. Nullis, aut equorum oblationibus, aut quibuſcunque prætereà de *collatiuo* omnium, poſtulatis parere cogantur, *l. 3. de proxim. Comitib. diſp. lib. 6. t. 26.* Vbi late dixi.

COLLEGIATI. De his eſt *titulus 7. lib. 14.*

COLLIGERE, συνάγειν, συνιέναι, *Abſolute.* Damus copiam *colligendi* his, qui ſecundum ea ſentiunt, quæ Ariminenſi concilio decreta ſunt, *l. vlt. de fide cathol. lib. 16. t. 1.* Mox his, qui ſibi tantum exiſtimant *colligendi copiam* contributam, &c. *d. l. vlt.* quod repetitum *l. 1. de his, qui ſuper religione. lib. 16. t. 4.* Si licentiam dederit *colligendi*, *l. 21. de hæret. lib. 16. t. 5.* Congregationes *colligere*, *l. 14. de hæret. Cohort hæreticorum colligi* dicitur. Ne in quoquam loco ſacrilega cohors talium hominum *colligatur*, *l. 20. de hæret.* Vide quæ ſcripſi ad *l. 36. de hæret.* Inde *Collectiones d. l. 36.* συνάξεις quas *Collectas* ſcripta Eccleſiaſtica ſæpe vocant. 2.) *Colligere plebem.* De his qui plebem audent contra publicam diſciplinam *colligere* (*ſuſcipere*, *defendere* in *l. vn. illius tituli*) eſt *tit. 33. lib. 9.* 3.) *Colligere* dicitur de expoſitis, vide *leg. 1. de expoſitis. lib. 5. tit. 7.* Inde *collectitii.* vid. *not. 0. ad eit. leg.* 4.) Summa *collecta*, *l. 1. de frum. V. CSP. lib. 14. t. 16.* Cuius tota ſubſtantia 30 librarum argenti æſtimatione *colligitur*, *l. 9. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* Et de præterito, ſi qua ipſis poſſidentibus reliqua *colliguntur* a ſemetipſis ſciant ſine aliqua excuſatione ſoluenda, *l. 14. de murilegulis. lib. 10. t. 20.* Ad eum modum, quem habitæ concertationis impendia ſupputata *collegerint*, &c. *l. 2. in fin. ſi vagum petat. mancip. lib. 10. t. 12.* Et ſuſceptorum ſubſtantiæ & fideiuſſorum facultates diligenti deſcribtione *collecta*, ad officii notitiam perferantur, *l. 25. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.* Menſor, qui vel frumenta modio metiatur vel iuſtis æſtimationibus *colligat*, quanta habeantur in condito, *l. 1. fin. de conditis in publ. horreis. lib. 11. t. 14.* Sciat intra anni metas debere *collectis* ratiociniis ad proprium Iudicem remeare, eique ſuam efficaciam oſtendere, quid eius inſtantia exactum fuerit, &c. *l. 9. de executor lib. 8. t. 8.* Ex ſumma, quæ quinquennii perpenſis frugibus *colligitur*, *l. vlt. de annona. lib. 11. t. 1.* Ita ſea coniunctis accepturum ſolidos oouerit, vt integri pretii modus in 36. tantummodo ſolidis *colligatur*, *l. 7. de tyron. lib. 7. t. 13.* 5.) Litigatores quorum intereſt, *collectis* omnibus geſtis, & ipſius Relationis exemplis, veniendi ad comitatum, *l. 47. de appellat. lib. 11. t. 30.* Hinc *Collecta ſcriptura.* *Quid portendat ab haruſpicibus requiratur, & diligentiſſime ſcriptura COLLECTA ad noſtram ſcientiam referatur, l. 1. de Paganis.* Ita *facultates diligenti deſcriptione COLLECTÆ deferantur*, *l. 25. de ſuſceptoribus.* Apud Scriptores alios *de coloniis, p. 92. 99. 111. 117. Edit. Rigalt. COLLECTVS iugerationis modus: collecta territoria: agri menſura collecta.* Colligere de tenui quæſtu *l. 10. 14. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.*

COLOBIA. De his dixi *ad leg. 1. de habitu, quo vti oportet intra vrbem, lib. 14. tit. 10.* Erant autem *colobia* veſtimenta ſine manicis.

COLLOCARE, vide *infra Conlocare.*

COLONATUS, *l. 33. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

COLOR, *prætextus.* Breuis hæc videtur iniuria, quæ inani honeſtatis *colore* velatur, &c. *l. 6. de contrah. empt. lib. 3. t. 1.* Nullius iuris *color* proficiat, *l. 3. de abolition. lib. 9. t. 37.* Nihil ex his quæ inſtaurationi, ornatibuſque ſingulis deputauit antiquitas, nullius *colore* occaſionis auferri volumus, *l. 47. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Etſi *color* petitionis aut ratione aliqua aut tempore poſſit admitti, *l. 18. de petitionibus. lib. 10. t. 10.* Symmacho *lib. 5. epiſt. 54.* in hoc eodem argumento color fiſcalis. *His auſibus COLOR FISCALIS adhibetur, veluti ob inquiſitionem mobilium ex bonis, quæ meruit Euſebius, diuinæ domus debitorum.*

COLORARE. Vtrum is fuerit petitionis hortator, qui iniquæ retentionis inuidiam aliquo neceſſe habuit *colorare* velamine *l. 2. ſi vagum mancip. lib. 10. t. 12.* Licet ſub teſtamenti vocabulo ereptæ, cum perfectæ non ſint, euanuiſſe videntur: tamen diſpoſitiones vltimæ *coloratam* (ſi pater inter filios diſponat) iuris imaginem referentes, iuſtius in ſe legum procliuem fauorem debent prouocare, *l. 1. de famil. hercisc. lib. 2. tit. 24.*

COMITARI pœnæ criminoſos dicuntur, *l. 180. de Decurion lib. 12. t. 1.* Sceleris tanti auctores capitali pœna, proſcribtione *comitante* plectentur, *l. 4. in fin. ne Chriſtian. mancip. Iudæus. lib. 16. tit. 9.*

COMITATENSES. Scrinia largitionum *Comitatenſium*, id eſt, Comitis S. L. *l. 7. de Palatinis S. L. Lib. 6. t. 30.* Largitionales *Comitatenſes*, *l. 6. de diuerſ. offic.* Officium largitionum *Comitatenſium*, *l. 3. 7. de priuil. eorum qui in ſ. pal.* Largitionales *Comitatenſes* ſunt officiales Comitis largitionum, *l. 6. de diuerſ. offic. lib. 8. t. 7.* Theodoretus *hiſt. Eccleſ. lib. 4. cap. 22.* καὶ ὁ τῶν κομητατησίων δὲ λαργιτιώνων κόμης, στρατιωτῶν ἐπαγόμενος ἄμετρον πλῆθος, *& Comes etiam Largitionum Comitatenſium, immenſam militum multitudinem ſecum ducens.*

COMITATENSES *numeri*, *l. vltim. de re milit. lib. 7. t. 1.*

t.1. & l.10. de numer. lib.8.t.1. Erant, qui in id conſtituti fuerant, vt Comitatum Principis ſequerentur, ita vt ibi conſiſterent, vbi Comitatus eſſet, *l. 17. de re milit.* Horum alii, pedites erant: vnde legiones Comitatenſes, *l. vltim. de bonis militum.* Alii Equites: vnde vexillationes Comitatenſes, ſeu cunei, *d. l. vnic.* Ammianus, *lib. 29. c. 5. Cum Comitatenſi auxilio militis pauci Theodoſius Magiſter militum mittitur.* Comitatenſe militiæ munus, *l. 38. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

COMITATVS, vide *l. 2. de officiis Iudicum omnium. lib. 1. t. 10.* Comitatus eſt, vbi rerum domini ſunt: vt Anianus exponit *ad l. 20. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

COMITIANI, *l. 18. de cohort. lib. 8. t. 4.* ſunt officiales Comitis Orientis.

COMITIVA *honoraria, l. 150. de Decurionibus. lib. 12. tit. 1.*

COMITIVA ſedes, id eſt Comitis S. L. *l. vlt. de conlat. æris. lib. 11. t. 21.*

COMMACVLARE Quæ prædictorum ſe conſortiis *commaculauerint.* Et mox: Illicitis memoratarum nuptiarum ſceleribus commaculari, *l. 3. de inceſtis nupt. lib. 3. t. 12.* Ne viduitatem ſtupri procacitate *commaculet, l. 2. de repudiis.*

COMMANERE. In ædibus *commanendi* habeant facultatem, *l. 2. ne quis in Palat. man. lib. 7. t. 10.*

COMMEARE, iter facere. Callida machinamenta *commeantium* (tranſeuntium, *l. 7.*) ac ſimulatæ obſeruationis ingenia & fraudes depellant, *l. 6. de curioſis. lib. 6. t. 29.* Nec emenſis euectionibus dandam *commeandi* cuiquam facultatem grauitas tua cognoſcat, *l. 27. de curſu. lib. 8. t. 5.* Qui viri, & euectiones *commeantium* exactiſſima cura inſpicere debebant, *l. 23. de curſu. lib. 8. t. 5.* Vt ſecuritas antiqua vel conſiſtentibus, vel *commeantibus* reparetur, *l. vlt. de curioſis. lib. 6. t. 29.* Quotiens eos *commeare* per Prouinciam Sardiniam neceſſitas publica perſuaſerit, *l. 16. de curſu. lib. 8. t. 5.* Quotieſcunque ex diuerſis Prouinciis ad ſacrum manſuetudinis noſtræ Comitatum legationes quas inſtruxere decreta, neceſſe erit *commeare,* &c. *l. 10. de Legatis. lib. 12. t. 12.* Per quorum prædia ductus *commeat. l. 1. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* id eſt, vt eadem *l.* paulo ante, *per quorum fines formarum meatus tranſeunt.* 2.) Breues *commeare* dicuntur, *l. 2. in fin. de bonis vacantibus. lib. 10. t. 8.* cum ſcilicet mittuntur ad Comitem R. P. 3.) Commeandi officium, id eſt, nauicularii, *l. 27. de nauic. lib. 13. t. 5.*

COMMEATVS. Commeatus annonæ, *l. vnic. de patronis horreor. Portuenſium: lib. 14. t. 23. Ne vnquam veteris erogationis ratiocinium, NOVIS COMMEATIBVS inſeratur.* L. 18. *de annona. lib. 11. t. 1. Eius anni atque Indictionis exordio, quæ NOVVM denuo annonæ COMAEATIBVS poſcit obſequium.* Et *l. 32. de nauicular.* commeatus pro canone frumentario ponitur. *Commeatus P. R.* Lamprid. *Alexand. cap. 21. Commeatum populi Romani ſic adiuuit, vt quum frumenta Heliogabalus euertiſſet vicem de propria pecunia reponeret.* Nam *commeatus* ſignificat exercitus & hominis etiam priuati alimoniam. Imo cum plures naues vna aliquo appellunt, *commeatus* dicuntur. Huc pertinet locus Catonis *originum lib. 2. Si indu nauis putidas atque ſentinoſas commeatum onerare volebant.* παρασίτησις. *Gloſſ. Phil.* ita enim legendum: cum vulgo editum ſit: *Commeatus* παράστησις. Frumentarius *commeatus, l. 32. de nauicular. lib. 13 t. 5* Onus frumentarii *commeatus,* qui per Orientales nauarchos ex Alexandrinæ ciuitatis conditis debuerat transferri. *Hiſpanienſes* atque *Alexandrini commeatus,* apud Symmachum *lib. 10. epiſt. 50. Macedonici,* apud eundem *lib. 3. epiſt. 82.* Idem, *annonarium commeatum,* appellat, *lib. 9. epiſt. 114. Frumentarios commeatus* pariter, *lib. 10. epiſt. 31.* Sæpe, apud Ammianum, vox ea eo ſenſu, *lib. 14. 18.* & alios. Vide Iuretum *ad Symmach.* Commeatus maritimi nauiculariorum Alexandrinorum, Orientis, *l. 7. in fin. de nauicular. lib. 13. t. 5.* Commeatus annonarii, *l. 3. ne conlationis transl. lib. 11. t. 22.* 2.) *Commeatus,* pro itu, reditu, *l. 15. de Agentib. lib. 6. t. 27. lib. 16. de palatin. S. L. lib. 6. tit. 30.* Vt ciuitatis Prouinciæ ſuæ finibus peregrinos expeterent *commeatus, l. 161. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* De *commeatu* hoc eſt *tit. 12. lib. 7.* 3.) Commeatus eſt facultas merces importandi & exportandi. Et ne rarior ſit diuerſarum mercium *commeatus, l. 1. de litorum & itin. cuſt. lib. 7. t. 16.*

COMMEMORATIO criminis, *l. 2. de cuſtod. reor.*

COMMENDARE. Quæque antiqua conſuetudine *commendantur, l. vlt. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.*

COMMENTITIA venditio. Aduerſus *commentitias* venditiones & aduerſus Tutorum inſidias, &c. *l. 1. de integri reſtitutione. lib. 2. t. 16.*

COMMENTVM cretionis, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8 t. 18. Commentum fraudis.* Fraudis huius *commenta* facile comprimentur, *l. 43. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 3 Cod. Iuſt. de exceptioni.* Fruſtrationis *commentum. l. 21. de appellat. lib. 11. t. 30. Audax commentum.* Abſtineant patrociniis agricolæ, ſubiugandi ſupplicio, ſi talia ſibimet adiumenta *commentis* audacibus conquiſierint, *l. 2. de patrociniis vicor. lib. 11. tit. 24 Commentum. deteſtabile, l. 1. de piſtorib. lib. 14. t. 3 Exquiſitum. Commentum.* Nec exquiſita *commentis* ars eiuſmod ſuborneiur, vt, &c. *l. 15. de pœnis. lib 9. t. 40. Fœdum Commentum.* Fœda *commenta,* id eſt, emendicata ad honores vel empta ſuffragia, *l. 1. ſi certum petatur de ſuffr. lib. 2. t. 28.*

COMMENTARIENSIS, vide *Paratitlon, lib. 9. de cuſtod. reorum.*

COMMENTARII, pro Commentarienſes. P. P. *l. 21. de appellat. lib. 11. t. 30.*

COMMILITONES. Aut ſciant ſe non abſque deuotionis nota, & morſu honoris alieni *commilitonibus* eſſe poſtponendos, *l. 10. de re milit. lib. 7. t. 1.*

COMINVS partibus conſtitutis, *l. 2. de fructibus & lit. exp. lib. 4. t. 18.*

COMMISSVM eſt, cuius dominium vectigali acquiritur. Vitium *commiſſi,* vide *l. 3. de adminiſtrat. & pericul. tutor. lib. 3. t. vlt.* Commiſſi offenſa *d. l. 3.* Commiſſi legem incurrere, id eſt, *in commiſſum cadere.* Abſque omni mora auro ſuſcipiendo: ne quis in aliena ciuitate ſumptus faciat, vel (quod eſt grauius) legem commiſſi fruſtratus incurrat, *l. 2. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Et mox *ead. leg.* commiſſi nexu liberatus. Tale commiſſum, *l. 18. de ſuſceptor.*

COMMODA, de re annonaria proprie, *l. 25. de annona. lib. 11. t. 1. l. 2 3. trib. in ipſis ſpec. l. 8. de Medicis & Profeſſor.* Hinc, commoda annonaria, *d. l. 8.* Publica, *d. l. 25.* Popularia, *d. l. 3.* Populi, *d. l. 8.* 2.) Commoda, pro annona ſpeciatim, *l. 3. de canone frum. V. R. lib. 14. tit. 15.* Commoda annonarum. *l. 10. 12. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* late dixi *add. l. 12.* 3.) *Commoda* Curiarum, *l. 43 de Decurion. lib. 12. t. 1. Commoda* Publica. *l. 36. de Decurion. lib. 12. t. 1. Commoda* Oppidanea, *l. 43. de Decurion.*

Commodum publicum, *l. 8. quorum appellat.* 4.) *Commodum* Fiſci, *l. 10. quorum appellat. lib. 11. tit. 36.* Fiſci *commodis* iuſſimus vindicari, *l. 8. de falſa mon. lib. 9. t. 21.* Qui curam fiſcalis *commodi* gerit, *l. 8. de appellat. lib. 11. t. 30.* Patroni fiſcalium commodorum, *l. 3. de aduocato fiſci. lib. 10. t. 15.* Fiſcalia *commoda, l. 14. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Debita quæcunque Viceni fiſci docebuntur *commodis* intuliſſe, *l. 1. de patrocinijs vicorum. lib. 11. t. 42.* 5.) *Commodum* ſententiæ latæ, *l. 6. quorum. appellat.* Nec libellos ſuſcipi, qui in damna fiſcalia, commodum ſententiæ latæ aut dilatione ſuſpendant, aut terrore (*iniecto iudicibus, & quidem terrore appellationis*) detorqueant. 6.) *Commoda* domus priuatæ principis. Commoda, quæ domui noſtræ debentur, *l. 32. quor. appellat. lib. 11. tit. 36.* 7.) Largitionalia *commoda, l. vltim. de immunitate. lib. 11. tit. 12.* 8.) *Commoda militum. Cæſar apud milites de commodis eorum, non Fruſtrabo vos milites.* Diomedes *lib. 1. p. 395. apud Puetſch. inter Grammaticos.* Ouidius *de Art. am. I. v 131. Romule militibus ſciſti dare COMMODA ſolus. Gloſſ.* Philoxeni. Commodum, τὸ σιτώνιον, ita lego, vel τὸ ϛρατιωτικὸν ὀψώνιον; editum τὸ σιτονικόν: male Vulcanius τὸ ὤνιον reponit. 9.) Commoda Prouincialium, *l. 1. 3. de Legatis. lib. 12 t. 12.* 10.) *Commoda publica*, de capitatione, *l. 36. de Decur. lib. 12 t. 1.*

COMMODVS. Commoda nobis viſa eſt ea diſpoſitio, quæ, &c. *l. 6. de nauicular. lib. 13. t. 5.*

COMMODARE. Qui ſeruo, &c. pecuniam *commodat: mox* niſi ſpecialiter vt pecuniam *commodet*, a domino fuerit poſtulatus. *Item*, ſi fuerit commodata pecunia, *l vnic quod iuſſu. lib. 2. t. 31. Commodatum* pro mutuo. Vide quæ dixi ad *l. illam not. 1.* 2.) *Commodare* conniuentiam *l. 8. de appellationib. lib. 11. t 30.* id eſt, *conniuentiam tribuere* Ita *commodare* patientiam, *l. 13 quorum appell lib 11 tit. 30.* Horatius l. *Epiſt. 1. v. 40. Si modo culturæ patientem commodet aurem.* 3.) *Operam commodare.* Emendis vendendisque rebus *operam* voluerint *commodare, l. 14. de luſtral. collat. lib. 13. tit. 1.*

COMMODERATA (tentet alius, *cum moderata*) diſpoſitione tua retentis, *l. vltim. de annonis ciuicis. lib. 14. t. 17.*

COMMODITATES patriæ, *l. 190. de Decurionibus. lib 12 t. 1.*

COMMONERI. Singularum ciuitatum ordinibus *commonendis*, &c. *l. 5. de filiis mil. appar. lib. 7. t. 22.*

COMMONITORIVM, eſt præceptum, mandatum, quo negotium alicui committitur. Hinc *commonitoria* a principe dantur, *Instructions, mandata*, Ammianus *lib. 28. c. 1. commonitorium cum Auguſti literis tradidit.* Dantur etiam a priuatis, *Commiſsions* appellares recte. Huius generis commonitorium occurrit *l. 2. ſi certum petat. de ſuffrag. l. 2. tit. 29.* vbi quidam commonitorium de ſuffragio dederat, promiſeratque in eo ſimul ἀντίδωρον Si quis, *ait lex*, dum ſolo *commonitorio de ſuffragio* nititur, bona duxerit occupanda. Marcellinus *lib. 28. c. 1. commonitorium repertum eſt, manu ſcriptum Hymetii, petentis, vt obſecrata ritu ſacrorum ſolennium numina, erga ſe Imperatores delinirent.* Commonitorium principis occurrit *l. 27. de erogat. militar. annon* vbi dixi, & *l. 10. de curioſ. lib. 6. tit. 29.* Curioſi idonei transmittantur, *commonitoriis* conpetentibus atque mandatis inſtructi. Conſule etiam Iuretum ad Symmach. *lib. 5. ep. 22.*

COMMOTIO, pro ira. Circa hos maxime vrgenda *commotio* eſt, qui, &c. *l. 62. de hæret. lib. 16. t. 5.* Commotio Iudicis, *l. 14. quorum appellat. lib. 11. tit. 36.* Sine vllo metu Iudiciariæ *commotionis, l. 1. de Palatini S. L. lib. 6. t. 30.*

COMMOVERE. Calumnias commouere, *l. 1. in fin. de aduocato fiſci. lib. 10. t. 15.* 2.) *Commouere*, id eſt, *Mouere* de loco in locum. Si quis vſurpato vno vel duobus veredis, quos ſolos euectio continebit, alterum tertiumue extra ordinem *commoueat, l. 14. de curſu. lib. 8. t. 5.* Qui Parangarias aut parauere dos in ciuitatibus ad canalem audeat *commouere, l. 15. de curſu. lib. 8 t. 5.*

COMMVNE, τὸ κοινὸν, *prouinciæ*, aut *ciuitatis.* Legatos dixiſſe libere, quæ illorum fierant *a communi* fidei conſtantiæque commiſſa, *l. vlt. de Legatis. lib. 12 t. 12.* Symmachus *lib. 4. epiſt. 46 Legationem illis Campanorum Prouincialium COMMVNE mandauit: & lib. 1. epiſt. 11. Ambroſium, ad Dominos & Principes noſtros Siciliæ COMMVNE legauit.* Vide *not. b. ad leg. cit.* & Iuretum *in Symmach.*

COMMVNIS. Neque eos quicquam, vltra hanc formam in curſum habere *commune l. 7 de curioſis. lib. 6. t. 29. Communes, Dies* feſtis opponuntur, *l. vnic. de imaginib. imper. lib 15. t 1. Communes*, id eſt profani. *Commune* pro *profano:* ſic κοιναῖς χερσί, *communes, illota*, apud *D. Marcum cap. 7. v. 2.* κοινοῦν Matth. *15. v. 11. Communicare*, vt recte vertit vetus interpres, id eſt, *inquinare, polluere:* Quod Tertullianus imitatus eſt, *lib. de pudicitia, cap. 8. Non vaſculorum inquinamentis, ſed eorum, quæ ex ore promuntur, hominem communicari.* Et *lib. de ſpect aculis, c. 17. Quæ ore prolata communicant homines. Communes Literæ*, quibus vti communiter mos eſt. His ideo opponuntur apices ſeu literæ, quibus ſcrinia Principis vtebantur, *l. 3. ad l. Corn. de falſo lib. 9. t. 19.* Commune ius, *l. 23. de hæret. lib. 16. t. 5.* Commune poculum, vide *infra Poculum.* Quod in *commune* omnibus profuturum eſt, *l. 1. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* In *commune* omnibus profuturum communi labore curetur, *l. 49 de operib. publ. lib 15. t. 1.* Varro 2. *de vita pop Rom* apud Nonium *cap. 7. num. 110. Non IN COMMVNE ſpectant, ſed ſuum quiſque diuerſi commodum focilantur.*

COMMVNIO. Catholicæ *communionis* cultus, *l. 46. de hæreticis lib. 16. t. 5. Communione* criminis implicato, *l. 4 de hæret. lib. 16. t. 5. Communione* iſtius muneris ſeparentur, *l. 3. de indulg. crim. lib. 9. t 38.*

COMMVTARE. Qui merces, emendo atque vendendo, *commutantes, l. 8. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.*

COMMVTATIO. In mercimonii *commutatione, l. 7. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Anonymus auctor ſubditus Notitiæ Imperii, *cap. 1. commutationum neceſſitatem*, vocat, quam paullo ante *emendi & vendendi vtilitatem*, dixerat. Vid. *l. 1. D. de contrahend. empt.* Apuleius *Apolog. Sane pretio mutaui.* Nouella Valentinian. 10. *de confirmand. iis, quæ adminiſtr.* Commutatio inſtar emptionis obtinet.

COMPARARE. Ne vllis parentibus aut propinquis in capiendis ab inteſtato hæreditatibus præferantur coniuges, vel etiam *comparentur, l. vlt. de legitim. hæred. lib. 5. t. 1.* 2.) Suffragio *comparato, l. 5. de decurion. lib. 12. tit. 1.* Idem eſt, quod, *ſuffragio parato.*

COM-

COMPARATIO publica, quæ & *Synoneton:* de ea *tit. 15. lib. 11. de publica comparatione*, vide *ibi Paratitlon*, & commentarium *ad leg. c.*

COMPENDIA, pro reditibus & vectigalibus cuiuſque ciuitatis, *l. 26. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* 2.) Per illicitæ ambitionis *compendia* prouecti non merito probantur eſſe, ſed pretio, *l. 86. de Decur. lib. 12. t. 1.* Vbi *compendia* ſunt, per quæ quis non ordine, aut per gradus, ad quamcunque rem enititur. 3.) Fiſci noſtri *compendiis* profutura, *l. 179. de Decur. lib. 12. t. 1.* Tricenas auri libras *compendiis* fiſcalibus conferent, *l. 25. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

COMPENSATIO. Numerus ex adcreſcentibus primus reparetur, ac ſi *compenſatio* non potuerit conuenire, &c. ita demum, &c. *l. 6. de tyronibus. lib. 7. t. 13.*

COMPETENTISSIME. Diuinum Iulianum hoc *competentiſſime* decreuiſſe comperimus, *l. 2. de actorib. procurat. lib. 10. t. 4.*

COMPETITIO, pro querela eius, qui ſe a peræquatore prægrauatum queritur, *l. 5. de cenſit.* & *l. 4. 15. de cenſitoribus. lib. 13. t. vlt.* Si eadem per alias *competitionum* nebulas detectus fuerit amiſiſſe, *l. vnic. de rei vindicat. lib. 2. t. 23.* vbi petitiones intelligendæ, de quibus eſt *titulus 10. lib. 10.*

COMPLEXVS. Quoſcunque vacuos publico inuenentis officio in *complexum* veſtri ordinis adplicate, *l. 3. in fin. de naufrag. lib. 13. t. 9.* Complexos ordinis Senatorii, *l. 57. de decurionib. lib. 12. tit. 1.* 2.) *Complexum*, paſſiue. Hoc quoque legis auctoritate complexo, *l. 28. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* *Complecti* paſſiuo ſignificatu apud Tertullianum quoque *adu. Hermog. c. 31.*

COMPONERE. Vt ſi vnus patruus ſeu duo pluresue ſint, ſiue filius filiiue eorum, vſque ad nepotem extiterint, in partem tertiam *componant*, *l. 2. de legitim. hered. lib. 5. t. 1.* vide & *l. 7.* ibi: *compoſitionis ſue* nomine. 2.) *Componere Prætorium*, eſt rebus neceſſariis inſtruere, *l. vlt. de offic. Iud. omnium. l. 1. tit. 10.* 3.) Compoſitæ pacis ſi erit efferenda tranquillitas, *l. 4. ne quid publ. lat. lib. 8. t. 11.*

COMPROBARE, *l. 4. de accuſat. lib. 9. t. 1. l. 12. de famoſ. libell. lib. 9. t. 34.* Idem eſt Adprobare, *l. 6. ad l. Iul. repetund. lib. 9. t. 27.* *Comprobare* his de rebus, *l. 1. de famoſ. libellis. lib. 9. t. 34.*

COMPELLERE. Quos atrox cupiditas in ſcelera *compulit* ſæuiora, *l. 7. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

COMPVLSOR. Erat exactor, qui tempore elapſo, quo tributorum exſolutionem factam oportebat, ad compellendos prouinciales mittebatur. Vid. *l. 34. de annon. & tribut. lib. 11. tit. 1.* vbi late dixi. *l. 186. de decurion. l. 5. de Off. Rect. prouinc. l. 7. de executor.* ἐπείκτης, græcis in libris *Βασιλ.* & apud Cedrenum *in Leon. Philoſoph.* ἐπείκτης τῶ βασιλέων. Vide du Freſne *in Gloſſar. vtroque voc. compulſor*, & ἐπείκτης.

CONCEPTACVLA aquarum, *l. 2. de aquaeductu. lib. 15. t. 2.* vbi dixi. Immiſſaria & receptacula, Vitruuio *lib. 8. c. 7.* Caſtella, *l. 5. eod. tit.*

CONCERTATIO. Habitæ *concertationis* impendia ſupputata, *l. 1. in fin. ſi vagum petat. mancip. lib. 10. t. 12.*

CONCEDAS, id eſt remittas, *l. 17. de Prætoribus. lib. 6. t. 3.*

CONCESSA, pro remiſſa, indulta, *l. 3. de immunitate. lib. 11. t. 12.*

CONCIDERE. Ne tanta res eorum *concidat* vilitate, *l. 8. de donat. lib. 8. t. 12.* vide legem ipſam.

CONCILIABVLA hæreticorum, *l. 2. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* *Conciliabula* damnatæ dudum opinionis, id eſt, hæreticorum, *l. 5. de hæret. lib. 16. t. 5.* Funeſta *conciliabula* hæreticorum, *l. 9. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Conciliabula* Iudæorum, *l. 1. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

CONCILIARE. Quæ ex earum rerum quæſtu ac fructibus *conciliata* ſunt, *l. 2. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* *Conciliat*, συναθροίζει. *Gloſſ.* Philox. vide quæ ad *eam legem* dixi.

CONCILIATRIX. In maſculis, ſi repudium mittant, hæc tria crimina inquiri conueniet, ſi mœcham, vel medicamentariam, vel *conciliatricem* repudiare voluerit, *l. 1. de Repudiis. lib. 3. t. 16.* vbi dixi.

CONCINNATVS. Commentitia & *concinnata*, *l. 4. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.* Vid. ibi *Commentarium in fin.*

CONCILIVM ſanctiſſimum Catholicæ, venerabileque. Eſt *Eccleſia Catholicorum*, *l. 4. de Epiſcopis Eccleſ. lib. 16. t. 2.* & *l. 1. Cod. Iuſt. de ſacroſ. Eccleſ.*

CONCITATVS. *Concitatos* aculeos acrioris commotionis non dubitet exerendos, *l. 38. de hæret. lib. 16. t. 5.*

CONCITATOREM iudicii, qui inquietudinem inferre temptauerit, *l. 2. de bonis vacantib. lib. 10. t. 8.*

CONCLVDERE. Indultum noſtrum eo præcepti fine *concludimus*, vt, &c. *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. tit. 38.*

CONCORDARE. Cum omnis hæreditas dote dicitur exhauſta, *concordare* (id eſt, bonæ occaſio eſt, legibus quibus aliquid introductum, concordes & ſimiles caſus ad eandem vtilitatem vel æquitatem tendentes, addere, ſupplere, *l. 13. D. de legibus*) legibus promptum eſt, vt ad exemplum inofficioſi teſtamenti aduerſus dotem immodicam exercendæ actionis copia tribuatur, *l. 1. de inoffic. dotib. lib. 2. t. 21.* Itaque male Tribonianus, qui hoc ſibi immutauit, *leges legibus concordare promptum eſt.*

CONCORDIA quietis ac pacis, *l. vnic. de irenarchis. lib. 12. t. 14.*

CONCVRRERE. Docuit tua ſublimitas, exactionem tributorum Senatus non poſſe *concurrere*, adeo vt in nonnullis Prouinciis Senatorii Canonis medietas in debitis reſideret, *l. vlt. de prædiis Senat. lib. 6. t. 3.* *Concurrere* autem exactio tributorum dicitur, quæ reſpondet breuibus tributorum ſeu canonis, neque quicquam in reliquis reſidet.

CONCVSSIO. Non perpetui exactores in continuata vexandorum Prouincialium poteſtate veluti *concuſſionum* dominatione, teneantur, *l. 22. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.*

CONCVSSVS. Ædes ætatis ſenio ſeu fortuitis *concuſſa* (veluti incendio, vt in ſp. *d. l. 44*) caſibus, *l. 44. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* *Concuſſum* terræ motu ædificium, *l. 95. D. locati.* *Concuſſus* paries, *l. 18. §. 11. D. de damno inf.* 2.) Si quis a Iudice fuerit aliqua ratione *concuſſus*, *l. 6. ad l. Iul. repetund. lib. 9. t. 27.* Quicunque ſe a Comite dominorum meminerit eſſe *concuſſum*, *l. vltim. ad l. Iul. repetund. lib. 9. t. 27.*

CONDEMNATIONES, *l. 27. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Facultatum ſuarum *condemnatione* vindicetur, *l. 16. de re militari:* vide quæ dixi *ad l. 12. eodem tit.* *Condemnatio*, proprie de multa *l. 38. de appellat. lib. 11. t. 30.* confer *eam legem* cum *l. 25. Cod. Iuſt. eod.* *Condemnationes*, ſunt multæ, *l. vlt. de ponderatoribus. l. 12. t. 7.* Ipſe 150. libras argenti: & eius officium parem ſummam *condemnationis* inferre cogetur, *l. 48. de appellat. lib. 11. t. 30.* Vid. *leg. 4. ne ſanctum baptiſm. in fin.*

CONOS decreta a Prouincialibus conciliis dicuntur, *l. 1. de Legatis, lib. 12. t. 12.*

CONDICTVM pondus. Cum pondere quod a nobis moderantibus *condictum* (hactenus, *conditum*, male) eſt, *l. 13. de Pretorib lib. 6. t. 4.*

CONDIGNVS. Sed quoniam nec *condigna* crimini vltio eſt, nec par pœna peccato. Et *mox:* vt cum vix par pœna his poſſit flagitiis inueniri, neque *condignus* tantum nefas cruciatibus expiari, *l. 1. de crimine peculatus. lib. 9 t. 28.*

CONDITA, *l. 3. 15. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* (vbi late in *Commentar.*) Quæ & horreorum condita, *l. 10. de numerarus. lib. 8. t. 1. leg. 7. de annon. ciuic. lib. 14. tit. 17.* Fiſcalia condita, *l. 16. de erogat. mil. ann.* *Condita militaria*, Spartiano in *Hadriano cap. 11.* ἀποθετὸν, *conditum*, *Gloſſ.* Cyrilli, ἀποθετὰ. *Nouella Iuſt. 163* ſunt annonæ in horreis repoſitæ, reconditæ, in caſtris limitaneis. Vide *Caſtra*, & Capitolinum *in Gordian. c. 28.* Ammianum *lib. 14. c. 2. lib. 18. c. 2.* De Conditis eſt *tit. de conditis in publicis horreis. lib. 11. t. 14. l. 2. de his qua ex publ. conlat. l. 9. de ſuariis.* Ex *l. 1 de conditis*, intelliges clare *condita* dicta, frumenta in horreis ad vſum Vrb. Rom. adde *leg. 2. eius tit.* *Condita* etiam ad militarem vſum. Vide *l. 2. 3. 5. 11. 16. 17. 32. de erogat. mil. ann.* *Condita*, ſacræ largitiones. Quod refertur in *conditis*, vel in arca continetur, *l. 2. de his qua ex publ. conlat. lib. 12. t. 9.* Alexandrinæ ciuitatis *condita*, *l. 32. de nauicular. lib. 13 t. 5.* Portuenſia *condita*, *l. 9. de ſuariis, lib. 14. t. 1.* (Vt annonariæ ſpecies aut vina dicuntur *Condita*, & *in conditis* ea quis habere dicitur, ita pecunia *confiſcata*, in fiſco vel ſacco condita, apud Suetonium *Aug. c. 102 quam ſummam repraſentari iuſſit, nam & confiſcatam ſemper repoſitamque habuit.* & Tertullianus *de fuga c. 12.* eleganti vtitur tranſlatione, *Felices itaque pauperes, qui animam totam in confiſcato habent.* Apud Manilium *lib. 2. pag. 56. Edit. Scaliger.* ex *occulto: Quam rata ſint foſſis, ſcrutatur, vota metallis, Atque ex occulto, quantum contingere poſſit.*) Horatius 1. *Carm. 1.*

Illum ſi proprio CONDIDIT horreo
Quidquid de Libycis verritur areis.

Conduntur fructus geminum mihi ſemper in annum, Auſonius *Idyllio 3.* προβολὴν quoque & ἀφορμὴν Græci. Scholiaſtes Euripidis *Medea:* ἣν ἡμεῖς προβολὴν καλοῦμεν εἰς τὸ ζῆν, ἀττικοὶ ἀφορμὴν καλοῦσι, *quam nos* προβολὴν, *vita, vocamus, Attici dicunt* ἀφορμὴν. *Condita monilia.* Quiſquis theſauros & *condita* ab ignotis dominis tempore vetuſtiore monilia quolibet caſu repererit, *l. 2. de theſauris. lib. 10. t. 18.* IC. *l. 31. D. in fin. de acquir. rer. domin. CONDIDERIT ſub terra.* *Depoſita* alii dicunt hac in re. Manilius, *lib. 4. pag. 91. Edit. Scaliger.*

- . ſcrutari caca metalla,
DEPOSITAS & opes - -

Theſauris inde *l. 31 D de adquir. rerum dom. Vetus DEPOSITO pecunia.* Caſſiodorus VI. *Var. 8. DEPOSITIVÆ pecunia, qua longa vetuſtate competentem dominum amiſerunt.* 3.) *Conditi* modii, id eſt, in publico conditi, locati, *l. 21. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.*

CONDITIO præceptorum, *l. vlt. de ſent. ex periculo recit.* id eſt, tenor, forma ſententiæ, & quidem militaris. 2) *Conditio*, de nuptiis. Quod ſi in conditionis delectu mulieris voluntas certat ſententiæ propinquorum, *l. 1. de nupt. lib. 3. t. 7.* 3.) *Conditio* (ex eo ipſo quod in territorio ciuitatis poſſidet ad Curiam vocatur) *poſſidendi*, eſt lex poſſeſſori dicta. Ex poſſidendi conditione vocatur in Curiam, *l. 5. fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 4.) *Conditio*, *l. vnic. de rei vindicat.* qui locus accipiendus de conditione occupatoria. 5.) Donatio *conditionibus* faciendi ac non faciendi *ſuſpenſa*, *l. 1. de donation. lib. 8. t. 12.*

CONDITIONALES, *l. vlt. de ponderator. lib. 12. t. 7.* ſunt, qui conditione perſonæ actui alicui tenentur. Dixi ad eam legem. Occurrunt etiam *Servi conditionales*, *leg. 5. de iure fiſci. lib 10. tit. 1.* qui quales fuerint, diſquiro ibi in *Commentario.* Annonarii & Actuarii *Conditionales*, *l. 3. de numerariis. lib. 8. tit. 1.* de his ad d. *leg.* Conſule etiam du Freſne *in Gloſſar. latin. voc. conditional.*

CONDITVS, *humatus.* Quolibet in loco ſanctorum eſt aliquis *conditus* (humatus *initio leg.*) *l. vltim. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.*

CONDITOR. Quæ legis ſuæ verba aliis quoque ſcitis clemens *Conditor* explanauit, *l. 14. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Veteres iuris voluerunt *conditores*, i. e. Iuriſconſulti: *l. 1. de cognitoribus. lib. 2. t. 12.*

CONDONARE. Quibus omnibus *condonamus*, ne exactorum curam ſubeant, *l. 3. de priuileg. eorum qui in ſ p lib. 6. t. 35.* Non prius ouo *condonetur*, quam, &c. *l. 16. de cohort. lib. 8 tit. 4.* Ita his quoque honorem congruum *condonamus*, *l. 9. de domeſticis lib. 6. t. 24.*

CONDVCIBILE, *l. 3. de indictionibus. lib. 11. t. 5.* Damus itaque optionem, vt quod *conducibile* ſenatui videtur, eligendi habeat poteſtatem, *l. 13. de tyron. lib. 7. t. 13.* *Conducibili* deuotiona volumus feſtinare, *l. 4. de itin. mun. lib. 15. t. 3.*

CONDVCTELA vectigalium, Anianus *in interpretatione l. vnic. de vectigalibus. lib. 4. t. 12.* pro *conductione.*

CONFARRE. Vicariis *conferatur*, *l. 11. de proximis Com. diſp. 6. t. 26* id eſt, *vicariis exaquetur.*

CONFERTVS. Per *confertam* populi frequentiam, & per maximam inſiſtentium denſitatem, *l. 5. de ſepulchris viol. lib. 9. t. 17.*

CONFESSIO *Augurum, & Vatum.* Nemo haruſpicem conſulat, &c. Augurum & vatum *praua confeſſio* (id eſt, *profeſſio, reſponſio*) conticeſcat, *l. 4. de maleficiis. lib. 9. t. 16.* 2.) *Confeſſiones* teſtium, *l. vlt. ad leg. Iul. de vi lib. 9. tit. 10.* ſunt, teſtium depoſitiones.

CONFESSI. De conuictis & *confeſſis*, v. *l. 1. 7. 31. 13. vlt. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

CONFICERE. Multi magicis artibus auſi elementa turbare, vitas inſontium labefactare non dubitant, & Manibus acceitis audent ventilare, vt quiſque ſuos, *conficiat* malis artibus, inimicos, *l. 5. de maleficiis. lib. 9. t. 16.* Aut proprium fortaſſis inimicum ſub huius vindictæ nomine conſilio atrociore *confecerit: l. 11. eod.*

CONFIDENTIA. Catholicæ *confidentia* ſtabilita conſtantia, *l. 37. de haret. lib. 16 tit. 5.* cui opponitur Donatiſtarum *deſperatio; fucata perfidia.*

CONFINIVM. Eum gradum honorariæ adminiſtrationis petat, quem proximiore *confinio*, loco ordinis ſui cognoſcit eſſe contiguum, *l. 7. de honor. codic. lib. 6. t. 22.* 2.) Locorum Romæ grata *confinio* Senatoribus, *l. 11. de Pretorib. lib. 6. t. 4.* 3.) *Confinium* temporis. Si in *confinio* legitimi temporis petantur, *l. 2. de dilationib. lib. 2. t. 7.*

CONFLARE. Nec *conflanda* criminationis erit occaſio, *l. vlt. de his, qui ad Eccleſ. lib. 9. t. vlt.* Criminis *conflatur* inuidia; *l. 61. de appellationib. l. 11. t. 30.* 2) Proprie dicitur *conflari* pecunia, *l.*

1. ſ

1. ſi quis pec. conſlauerit, vnde *conſlatores*, *l. 1. de conlat. æris.*

CONFLICTVS, de cauſis & litibus, *l. 40. de appellat. lib. 11. t. 30.* Quandiu priuàto iurgio æquis *conſtiĉtibus* decertatur, *l. 32. de petition. lib. 10 t. 10.* Exercendum interpartes iure *conflictum*, *l. 27. de petition. lib. 10. t. 10.*

CONFOVERE, eſt *occultare*. Actorem qui in perniciem fortaſſe domini, aut ſceleris participatione *confouit* (deſertorem) aut diſſimulatione, neglexit, *l. 4. de deſertor. lib. 7. t. 18.*

CONFVGA. Quidquid fuerit interiacens, *confugas* interioris templi vice, tueatur, *l. 4. de his, qui ad Eccleſ. lib. 9. t. vlt.* προσφύγας, *l. 5. eod. tit.*

CONFVNDERE. Vt eos nec inuitos, nec volentes cœno propriæ ſectæ *confundat*, *l. 4. ne Chriſtian. mancip. Iud. lib. 16. t. 8.* Idem hoc quod *l. 22. de Iudæis. Iudaica nota FOEDARE.* Ita *l. 13. de re milit. lib. 7. t. 1. Publicos oculos nudatus inceſtet, & CONFVNDAT aſpectum.* Cum ſupra virentes fluminum ripas omnis legionum multitudo conſiſtit, nullus omnino abluendo equorum ſudore deproperus, publicos oculos nudatus inceſtet. atque ita *confundat* aſpectum, ſed procul a cunctorum obtutibus, &c. *d. l. 13. de re militari.* Ambroſius I. *offic. 18. Quæ abſcondenda accepimus, & ſi caſu aperiantur hæ partes, confunditur verecundia: ſi ſtudio, impudentia æſtimatur.* 2.) Qui diuinæ legis ſanctitatem neſciendo *confundunt*, *l. 25. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* 3.) Epiſcopum ad teſtimonium dicendum admitti non decet: nam & perſona dehonoratur, & dignitas Sacerdotalis excepta *confunditur*, *l. 8. de fide teſtium. lib. 11. t. vlt.*

CONFVSIO bonorum, id eſt collatio, *l. 8. de bonis proſcriptorum. lib 9. t. 42.* eodem ſenſu apud Paulum *V. ſent. 9. in fin.*

CONFVSVS. Iubemus omnes numerarios, non eos modo, quos plebe *confuſa* vulgus abſcondit, ſed primos etiam, &c. *lex 8. de numerariis. lib. 8. tit. 1.* Qui pacem publicam actuum perturbatione *confuſam* rebelli contumacia miſcuerunt, *l. 31. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

CONFVTARE. Vt qui perperam vel petita, vel erogata notauerit, *confutetur*, *l. vnic. de quadrim. breuibus. lib. 11. t. 25.*

CONFVTATVS. Si quis exactorum ſuperactionis crimine fuerit *confutatus*, &c. *l. 1. de ſuperexactionib. lib. 11. t. 8.*

CONGEMISCERE. Viginti ſibi antepoſitos ex *congemiſcat*, *l. 16. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Nec inputati ſibi, quod exſoluerint *congemiſcant*, *l. vnic. de quadrim. breuib. lib. 11. t. 25.*

CONGERERE, pro inſerere. Nemo in refutatione aliquid *congerat* (mox, *ingerere* vocatum) quod adſerere intentione neglexerit, *l. 11. de appellationibus. lib. 11. t. 30.* 2.) Si quid vel parſimonia vel prouiſione, vel mercatoria, honeſtati tamen conſcia, *congeſſerint*, *l. 14. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* id eſt, ſibi parauerint. 3.) Cuius negligentia perniciem formæ *congeſſerit* (pro *ingeſſerit*) *l. 1. de aquaductu. lib. 15. t. 1.* (*l. 1. Cod. Iuſt. eod.*)

CONGESTIO. Sepulchri ruinas terræ (*l. 57. D. locati.*) *congeſtione* celare, *l. 2. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.*

CONGLVTINARI argumenta dicuntur: cum ex pluribus coniecturis, præſumptionibus argumentum deducitur. Plerumque accidit, vt fortuna iudicii argumenta *conglutinet*, quorum ſimilitudine opprimatur reus, qui non poſſit vera ratione conuinci, *l. 7. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

CONGREGARE. Curiæ *congregentur*, *l. 105. in fin. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* His abiectis de officio, qui Palatino inconſiderate ac vulgo ſunt *congregati*. *l. 15. de Palatinis S. L. lib. 6. t. 30.* 2.) Species quæ in Prouinciis a poſſeſſoribus *congregantur*. *l. 21. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.*

CONGRESSVS. In ipſo latrocinio vel *congreſſu* violentiæ, *l. 5. de exhib. reis. lib. 9. t. 2.*

CONGRVVM. *Emendatio congrua, lex 191. de Decurionibus. lib. 12 t. 1.* 2.) Si veteribus finem cum ſignis limes incluſus *congruum* erudita arte præſtiterit, *l. 4. finium regundor. lib. 2. t. 26.* 3.) *Congrua* obſequia, *l. 44. in fin. de Decurionibus. lib. 12 t. 1.* 4.) Ad ſpeciem priſtinam, & vſum *congrua* vtilitatis inſtaurent, *l. 16. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

CONHIBENTIA, *l. 27. 39. de Epiſcop. lib. 16. t. 2. l. vlt. de aquaduct. lib. 15 tit. 2.* pro *conniuentia.* Proboſa *conhibentia*, de eo, qui tacitam fidem accommodat. in ſp. *d. l. 27.* Culpabilis *conhibentia*, *l. 10. quorum appellation. lib 11. t. 36.* Si quando damnabilem voluerit *conhibentiam* commodare, *l. 8. de appellat. lib. 11. t. 30.* Gloſſ. Cyrilli *conhibeo*, καμμύω, quod a Vulcanio mutari non debuit. Et Μύω *conhibeo, conniueo.* Qui tam ignaue *conhibentiam* adhibuerit, *l 26. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Si *conhibentia* domini patuerit, *l. 21. de Epiſcop. lib. 16. t. 5.* *Conhibentia* Iudicantum, *l. 24. ne hæret. lib. 16. t. 5.* Si per *conhibentiam* huiusmodi appellationem admiſeris, *l. 2. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Officium ſi *conhibentiam* præſtet Iudici, *l. 59. in fin. de appellat. lib. 11. t. 30.*

CONHIBERE, pro *conniuere*. *Conhibente* curia, *l. 71. de decurion. lib. 12. tit. 1.* *Conhibente* Iudice, *l. 77. de decurionib.*

CONIVGIA, pro coniugibus, *l. 3. de re militari. lib. 7. t. 1.* *Coniugia* Clericorum, id eſt, coniuges, *l. 14 de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

CONIVNCTIO, pro coniuge, *l. vnic. in fin. de Burgariis. lib. 7. t. 14.* (confer. *l 58 de curſu*, quæ illi legi coniungenda.) 2.) Cum & in deliberationibus *coniunctionum* futurarum, commodis proſpiciatur hæredum, *l. 149. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Id eſt, *futurorum coniugiorum.*

CONIVNCTISSIMVS. Neceſſariæ *coniunctiſſimæque* perſonæ, *l. 5. de donat. lib. 8. t. 12.* ſunt, liberi & parentes, quos Paulus etiam IV. *ſent. t. coniunctarum* perſonarum appellatione intellexit.

CONIVRATVS. Vix enim fieri poteſt, vt per hæc tempora omnem teſtium conſcientiam mors *coniurata* ſurripiat, *l. 6. de teſtam. lib. 4. t. 4.*

CONIVRATIO. Superſtitioſa *coniuratio*, de hæreſi, *l. 53. de hæret. lib. 16. t. 5.*

CONIVNGERE. Inter ſe potius volumus de tempore agitare diſcrimen, quam cum his vlla vſurpatione *coniungere* (*committere*) quos non adumbratis honoribus, ſed in actu poſitos immortalitati *coniunximus*, *l. 6. de honor. codicill. lib. 6. t. 22.*

CONLOQVI. Qui nec paciſcendi, nec *conloquendi* (*conloquendi*, id eſt, *tranſigendi*: vide *l. vlt. Cod. Iuſt. de feriis.*) de negotio ſubſtantiam habuit, *l. 6. de pactis. lib. 2. t. 9.*

CONLOCARI. Conductio vectigalium *conlocari* alicui dicta, cum ei in licitatione addicebatur, *l. vnic. de vectigalib. lib. 4. t. 12.* 2.) Manſionem *conlocare*, *l. 9. de re milit. lib. 7. t. 1.* 3.) *Conlocare* pecuniam, id eſt. fœnori conlocare, *lex 1. in fin. de Curatoribus Kalend. lib. 12. t. 11.*

CONLVBIO. pro *conluuio*. Reddatur vnusquisque patriæ ſuæ, qui habitum Philoſophiæ indebitæ & inſolenter vſurpare cognoſcitur: exceptis his, qui a probatiſſimis adprobati, ab hac debent *conlubione* (in Cod. Iuſt. perperam *conluſione)* ſecerni, *l. 7. de Medicis. lib. 13. t. 3.*

CONLVDIVM. Iudices ſtatuimus eſſe ſollicitos, ne turpi *conludio* quæratur ex miſeris pretium gaudiorum, *l. 4. ne quid publ. læt. lib. 8. t. 11. Conludium*, συνηλασμὸς. *Gloſſ. Phil. Conludia* fœda, *l. 39. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Abſque vllius gratiæ *conludio*, *l. 41. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

CONMANERE. In eorum domibus nullus hoſpitalitatis iure *commaneat*, *l. 1. de metatis. lib. 7. t. 8.* A conductoribus ſub quibus conmaneant, *l. 52. de hæret. lib. 16. t. 5.* Ne diuturnitas *commanentium* vlla ex parte prædium vexet, *lex 10. de metatis. lib. 7. t. 8.* vide *l. 1. eod.*

COMMERCIA Neque vtilem vitam *commerciis* exhibent, *l. 7. de Veteranis. lib 7. t. 20.*

CONMVNIVM *liberorum ius*, *l. vltim. de iure liber. lib. 8. t. 17.* vbi dixi: & *l. 9. de infirmand. his, quæ ſub tyrannis.*

CONNECTI. Senatui *connecti*, *l. 74. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

CONNVBIVM cum perſonis non poteſt eſſe ſeruilibus, *l. 6. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

CONPARATITIVM aurum, *l. 3. de militari veſte. lib. 7. t. 6.* quod pro veſte datur comparanda.

COMPESCERE. Sed & his perſonis legem imponimus, vt crimen abolitione *compeſcant*, *l. 2. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* Corrigat propinqui iuuenis erratum & priuata animaduerſione *compeſcat*, *l. vnic. de emendat. propinqui. lib. 9. t. 13.*

COMPETENS. Iudicem *competentem*, *l. 1. de prædiis & mancip. Curialium. lib. 12. t. 3.*

CONPETENS. Cenſuimus etiam in abſentes pro *conpetenti* vltione debere *conſurgi*, *lex 14. de pœnis. lib. 9. tit. 40.*

CONPLACITVM. Aut ſuum tantum munus agnoſcat, aut ſi *conplacito* opus eſt, magis alteri ipſe ſocietur. quam eidem alter annectatur, *l. 14. de extraord. lib. 11. t. 16. Complacitæ conditiones.* Hisque penitus cognitis vel recipiantur ſi (conditiones, pactiones) *complacita* ſunt, *l. 1. de donat. lib. 8. t. 12.* Vid. ibi *not. m.* & Symmachi loca.

CONPLEXVS. Obnoxiis municipum *conplexui* relinquendis, *l. 8. de cohort. lib. 8. t. 4.*

CONPLORATIO. Nec tenuiores in querellas infructuoſæ *conplorationis* incurrant, *l. 6. de nauiculariis. lib 13. tit. 5.*

COMPONERE. Domeſticos & Notarios Conſularibus *componimus*, *l. 2. in fin. de primicerio & Notar. lib. 6. t. 10.* i. e. *æquamus.*

CONPVLSOR, *l. 7. de executorib. lib. 8. t. 8. l. 3. 4. de concuſſ. aduocat. lib. 8 t. 10. l. 34. de annona. lib. 11 t. 1. l. 15. de exactorib. l. 4. ne conlat. transl. l 186. de Decurion. lib. 12. t. 1* eſt, qui præterito tempore quo tributorum ſolutionem factam oportuit, mittitur ad compellendos Prouinciales eosque exigendos. Dixi plene ad *d. l. 1. de concuſſ. aduoc.* & iam ſupra *voc. Compulſor.*

CONPERTA *integritas*, *l. vnic. de ſent. paſſ. & reſtit lib. 9. t. 43*

CONQVESTI *Prouinciales* per legatos ad Principes miſſus, *l. 21. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

CONQVIESCERE hæreſes earumque cœtus iubentur, *l. 4. 5. de hæret. lib. 16. t. 5.*

CONQVIRERE, de tenui quæſtu, *l. 14. 15. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Abſtineant patrociniis agricolæ ſubiugandi ſupplicio: ſi talia ſibimet adiumenta commentis audacibus *conquiſierint*, *l. 2. de patrociniis vicor. lib. 11. t. 24.* Quod anterioris ætatis induſtria *conquiſiuit*, *l. 14. de proximis inf. lib. 6. t. 26.* Labore dignitas *conquiſita*, *l. 14. de proximis. lib. 6. t. 26.*

CONSANGVINEVS filius adoptiuo opponitur, *l. 2. de legit. hæred. lib. 5. t. 1. Conſanguinei*, *l. 5. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* ſunt filii, poſteri, ſucceſſio generis, *l. 7. eod. Conſanguineus*, pro agnatione, *l. 1. de legit. hæred. lib. 5. t. 1.*

CONSCELERATVS. Aduocatos, qui *conſceleratis* depactionibus ſuæ opis egentes, ſpoliant atque denudant, &c. *l. 1. de poſtulando. lib. 2. t. 10.*

CONSCIENTIA. Verecundæ & tacitæ *conſcientiæ* remuneratione contentus, *l. 177. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 2.) *Conſcientia* pro conſenſu, *l. 27. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* 3.) Conſcientiæ fructus, *l. 27. de Epiſcop lib. 16. t. 2.* 4.) Conſcientiam Principis fallere, *l. vnic. de his, qui a non domino lib. 4. t. 10.* 5.) Qui vitæ ſuæ tempore diuerſis *conſcientiam* ſuam dicuntur polluiſſe criminibus, &c. *l. 30. de petitionibus. lib. 10. t. 10.* Cum veteris iuris auctoritas, de ſe confeſſos ne interrogari quidem de aliorum *conſcientia* ſinat, *l. vlt. de accuſat. lib 9. t. 1.* Nemo igitur de proprio crimine confitentem, ſuper *conſcientia* ſcrutetur aliena, *l. vltim. de accuſat. lib. 9. t. 1.*

CONSCIVS. Dicat ſecurus & bene ſibi *conſcius* dicat; ſi probauerit, &c. *l. 4. de accuſat. lib. 9. t. 1. 2. Mercatura* honeſtati *conſcia*, *l. 14. de epiſcop. lib. 16. tit. 2.*

CONSCRIBERE. Iuniores in arma *conſcribere*. *l. 12. de tyronibus. lib. 7. t. 13.*

CONSECRARE. Quæ ſunt ſanctionibus *conſecrata* (id eſt, conſtituta) violant, *l. 22. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

CONSENESCERE *leges* dicuntur. Vt vetuſtatis auctoritas & appellandi facultas & origo repetatur, ſcilicet *conſeneſcente* priore lege, qua iſtiusmodi poteſtas videtur excluſa, *l. 23. de appellat. lib. 11. t. 30.*

CONSILIANTES, qui ad Conſilium conueniunt, qui conſultant, *l. 12. de Legatis. lib. 12. t. 12.*
Horatius III. *Carm. 3.*

Gratum elocuta conſiliantibus
Iunone Diuis.

Tacitus 2. *Hiſtor. c. 53. Rediere omnes Bononiam rurſus conſiliaturi.* Cicero 15. *ad Atticum 9. Difficili ad conſiliandum legatione.* Priſcianus, *de praex. Rhet. Conſiliabantur de vrbe condenda.* Inde & *Conſiliator* apud alios.

CONSILIVM & *concilium* promiſcue; v. *ll. 12. 13. de Legatis. lib. 12. t. 12.* Si Iudæi ad Chriſtianæ religionis lucem de tenebris propriæ ſuperſtitionis *conſilio* meliore migrauerint, *l. 28. de Iudæis. lib. 16. tit 8.* Niſi prauæ mentis errorem reuerendam aduerſus fidem *conſilii* emendatio correxerit: ita lego *lege 4. ne ſanctum baptiſma. lib. 6 tit. 6.*

CONSISTERE. Nec enim patimur frequenter iterari, quæ *conſiſtere* prima actione non quiuerint, *l. 1. de calumn. lib. 9. t. 39.* 2.) *Conſiſtat*, pro *conſtet*, *l. 6. de accuſationibus. lib. 9. t. 2.*

CONSISTORIVM Principis, eſt vbi Princeps conſiſtit. Dixi *ad leg. vn. de Comit. Conſiſtorian.*

CONSOCIATIONES, quas proximas putamus eſſe criminibus, ait Valentinianus, *l. 1. de ſtudiis liber. V. R. lib. 14. t. 9.* Conſociationes ſunt ὁμιλίαι.

CON-

CONSOLARI ſur triſtia oblectatione (id eſt, ludis) *l. 169. de Decurion. lib. 12. t. 1. Conſolatio παραμυθία*, de ludis.

CONSONVS. Vt ſi ſint ſalui *conſonas* (ita repono: hactenus, *vt ſint ſalui cum ſeunas*) conſequantur pœnas indulgentiæ, *l. 2 in fin de Veteranis. lib. 7. t. 20. Conſona* ciuium fama, *l. 75. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

CONSORS, *l. vnic. de dominio rei quæ poſcitur:* vbi dixi.

CONSERTES, *l 164. de Decurion. lib. 12. t. 1.* ſunt Concuriales. Habeat vnaquæque ciuitas *conſortem* (mox *ſocium*) munerum, quem habuit in profeſſione collegam, *l. 2. ne colat. tranſl. lib. 11. t. 22.*

CONSORTES ſocii ſunt, qui communiter, communi nomine, iunctis nominibus, rem a Principe impetrarunt, *l. 2. ſi petitionis ſocius. lib. 10. t. 14.* 2.) *Conſortes* ſunt, plures coniuncti, vni tironi exhibendo, ſi exiguas poſſeſſiones haberent. Illud etiam ſimiliter definitum eſt, vt hi tantum a *conſortibus* ſegregentur, quorum iugatio ita magna eſt, vt accipere non poſſit adiunctum: cum pro ſuo numero in exhibendo tirone ſolus ipſe reſpondeat, *l. 7. de tyronibus, verſ. illud etiam lib. 7. tit 13.* Et mox *ibidem:* qui primo anno, & ſuo & *conſortis* nomine tironem dederint.

CONSORTIVM, pro coniunctione, & communione. Vel communione criminis *conſortium* perſonæ ſuperioris optans, *l. vltim. de accuſationib. lib. 9. t. 7.* 2.) *Conſortium* pro collegio & ordine. *Conſortium* Curiæ *l. 19. 177. de Decurionibus lib. 12. t. 1. Conſortium* Curiale, *l. 33. 175. eod. Conſortium* Ordinis, *l. 41. 42 eod.* Conſortium Senatus, *l. 73 74. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.* 3.) *Conſortium* pro *communione hæreditaria.* Quod filiis in poteſtate conſtitutis obuenerit, cum patre mortuo ſui iuris fuerint, præcipuum habere eos, & ſine cuiuſquam *conſortio* placuit. *l. 1. de maternis bon lib. 8. tit. 18.* 4.) *Conſortium* pro coniugio illicito. Etiam de fœminis, quæ prædictorum ſe *conſortio* commaculauerint, cuſtodiatur, *l. 3. de inceſt nupt. lib. 3. tit. 12.* 5.) *Conſortium* pro coniugio licito. Inter pares honeſtate perſonas nulla lege impediente, fiat *conſortium*, *l. vlt. de nuptiis. lib. 3. tit. 7.* 6.) *Conſortium*, pro vicinia, & connexis ædificiis. Horrea, ex quatuor lateribus priuatorum *conſortio* (id eſt, ne ſociata cohæreant, vt *l. 39. eodem tit.*) ſeparata ſint, *l. 38. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Confer & *l. 4.* eiuſdem tituli.

CONSPECTVS. Vtilitate *conſpecta*, *l. 30. de erogatione mil. ann. lib. 7. tit. 4.* id eſt, bene perpenſa.

CONSPECTVS. Iudiciorum *conſpectu* ſegregari, id eſt, foro arceri, *l. 1. de poſtulando. lib. 2. t. 10.* 2.) Sub noſtris acta *conſpectibus*, *l. 8. de priuil. eorum, qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.*

CONSPICVVS. Ab omnibus quacunque *conſpicui* fuerint dignitate, *l. 8. de curſu. lib. 8. t. 5.*

CONSPIRATIO. Communi omnium bonorum *conſpiratione*, *l. 11 de hæret. lib 16. t. 5.*

CONSTANTIA & fides, de legatis, *l. vlt. de Legatis. lib. 12. t. 12.* 2.) *Conſtantia* deſiciendi in Iudice requiritur, *l. 55. de appell. lib. 11. t. 30.* Iudex conſtans, *l. 9. D de off. Præſidis*, opponitur infirmo diſceptatori. Rerum iudicatarum *conſtantia*, *l. 15. de piſtorib. lib. 14. t. 3.*

CONSTANTIANA *Prætura*, vide *l. 5. 13. 25. de Prætoribus. lib. 6. t. 4.* vbi dixi.

CONSTITVERE. Præſertim cum neque nouam *conſtitui* fabricam iuſſerimus, antequam vetera reformentur, *l. 14. de operibus publicis. lib. 15. t. 1.* vt *inſtitui*, *leg. 16. eod. tit. Conſtituta*, pro proſtituta, conculcata, *l. 7. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

CONSTRICTVS. Tum demum omnia ea, quæ velle nos perſpicua inquiſitione *conſtricta*, Rationalis rei priuatæ tradantur officio, *l. 7. de bonis proſcriptor. lib. 9 t. 42.*

CONSTRINGERE. Hac pœna *conſtringimus*, *l. vltim. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* Quos diuerſi mercimonii cura *conſtringit*, *l. 19. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Officium adque ipſum iudicem auri pondo dena *conſtringent*, *l. 28. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Quos officii ſollicitudo *conſtringit*, *l. 1. de denunciatione. lib. 2. t. 4.* Par conditio & ſollicitudo *conſtringat*, *l. 4. de itin. mun. lib. 15. t. 3.*

CONSVETVDO, de more veteri haruſpices conſulendi, *l. 2. de maleficiis: l. 1. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Hi, quos Curagendarios, ſiue Curioſos, Prouincialium *conſuetudo* appellat, *l. 1. de Curioſis. lib 6. t. 29* Ammianus *lib. 17. c. 8. Francos, quos Salios, conſuetudo vocauit, & lib. 31. c. 3. Alanos, quos Tanaitas, conſuetudo appellauit. Conſuetudinis* ſolemnia, de aruſpicina, *l. 2 de maleficiis. lib. 9. t. 15.* Eodem ſenſu, *Mos veteris obſeruantia*, *l. 1. de Paganis. lib. 16 t. 10.* & *Præterita vſurpationis officia*, *d. l. 2 αἱ συνήθειαι τῶν ἐθνῶν*, pariter de aruſpicum & vatum conſtitutionibus, *canone Ancyran. 24* 2.) *Conſuetudines* manumiſſionum, id eſt ſolemnia, *l. 13. de his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.*

CONSVLI haruſpices, Mathematici, harioli dicti, *l 4. de maleficiis. lib 9. t. 16.* Suetonius, *Tiberio. cap. 38. vetuit haruſpices ſecreto, & ſine teſtibus Conſuli.* Conſulius aſtrologus. *l. 15. §. 13. D. de iniur.* 2.) *Conſulere*, ſibi proſpicere bene vel male. Singuli loca debent quæque ſortiri, vt ſibi *conſulant* vel negligentia vel labore, *l. 2. de itinere mun. lib. 15. t. 3.* Vt *vehementiſſime conſulere*, pro *aſperius & ſeueriſſime*, κολάζειν, *cauere*, apud Spart. *Hadr. cap 12* 3.) *Conſulere* ſpirantia exta, proprie, *l 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Seruius in hæc verba IV. *Æneid v. 64. Trepidantia conſulit exta, Proprie, ait, dixit CONSVLIT: Aruſpices enim exta conſulere dicuntur, cum inſpiciunt:* vide *infra Inſpicere.*

CONSVLARITAS, id eſt, Conſulis dignitas, *leg. 74. de decurionib. lib. 12. tit. 1.*

CONSVLTVS. *Conſulta* præceptione mandauimus, *l. 63. de decurion. lib. 12. t. 1.*

CONSVLTATIO, *l. 3 4. de relation. lib. 11. t. 29. Rubr.* & *l 8. 34. 35. 47. 66. de appellationib. lib. 11. t. 30. l. 9. de diuerſis reſcriptis lib. 1. t. 2.* quaſi & *conſultum*, *l. 11. d. tit. de appellat. lib. 11. t. 30.* Eſt *relatio ad Principem*, ſuper aliquo dubio a Iudice facta. 2.) *Conſultatio*, Haruſpicum, Augurum, Vatum, &c. Ne quis mortalium ita faciendi ſacrificii ſumat audaciam, vt inſpectione iecoris extorumque præſagiis vanæ ſpem promiſſionis accipiat: vel (quod eſt deterius) futura ſub execrabili CONSVLTATIONE cognoſcat, *l. 9. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Vlpianus *apud auctorem collat. legum Moſaic. tit. 15. num. 2.* ſub titulo de Mathematicis & Manichæis. *Quod quidem magis per contumaciam & temeritatem eorum factum eſt, qui viſi erant vel CONSVLERE vel exercere.* Mox: *Et varie puniti ſunt hi, qui id exercuerunt, pro menſura ſcilicet & CONSVLTATIONIS. Nam qui de Principis ſalute,* &c. vide Ammianum *lib. 16. cap. 8* Tertull. *Apolog. cap. 35. Non enim ea mente de charis CONSVLITVR qua de dominis.* Paulus V. *ſentent. 21. §. 3. Qui de ſalute Principis: vel, de ſumma Reipubl-*

publ. Mathematicos, ariolos, aruſpices, vaticinatores CONSVLIT, cum eo qui reſponderit, capite punitur. Omitto alia innumera aliis præoccupata. Vide & Tacitum *lib. 16. Annal. c. 30. 31.* Spartianum *Seuero cap. 2.* alii dicunt, *ſcrutari, perſcrutari, interrogare.*

CONSVLTISSIMVS. *Lex conſultiſſima.* Iuxta D. Iuliani *conſultiſſimam* legem, *l. 20. de curſu lib. 8. t. 5.* Aculeos *conſultiſſimæ* legis incurrat, *l. 1. vt intra annum lib. 9 t. 36.* Princeps conſultiſſimus. Iuxta D. Pii, *conſultiſſimi* Principis inſtituta, *l. 4. de donat. lib. 8 t. 12. Definitio conſultiſſima.* Conſultiſſima definitione ſtatuimus, *l. 11. de Agentibus. lib. 6. t. 27. Conſulti* ἁπλῶς pro Iuriſconſultis. Definitione iuris, *conſultorum* omnium, conſona reſponſione firmatur, *l. 8. de diuerſ. reſcript. lib. 1. t. 2.* Horatius *II. Epiſt. 2. v. 160. Quædam ſi credis Conſultis mancipat vſus.* Vetus Interpres Horatii 1. *Satyr. 1. Conſultor, qui conſilium rogat, nam CONSVLTVS eſt, qui dat conſilium. Gloſſ* Cyrilli ἀγαθοσύμβουλος, *beneſuaſor, Conſultus.*

CONSVLTVM, pro Conſultatione ſeu relatione ad Principem, *l. 11. de appellationibus. lib. 11. t. 30.*

CONSVMPTA *cauſa*, i. e. amiſſa, perempta, *l. 37. de appellat lib. 11. t 36.*

CONSVMERE actionem, *l. 14. §. 13. D. quod metus cauſa: l. 2 D. de priuat. del.*

CONTAGIO & *Contagium.* Nonius *c. 3. num. 57. Contagio fæminin. genere appellatur. Salluſt. Poſt vbi contagio quaſi peſtilentia inuaſit. Contagio neutro. Lucretius lib 3. Quandoquidem penetrant in eum contagia morbi.* Donatiſtarum hæreticorum, Iudæorum noua adque inuſitata detexit audacia, quod Catholicæ fidei velint ſacramenta turbare. Quæ peſtis adque *contagio* ne latius emanet, ac profluat, *l. 44. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* Rutilius *lib. 1. de Iudæis agens v. 397.*

LATIVS exciſæ peſtis CONTAGIA ſerpunt,
Victoreſque ſuos natio victa premit.

Salluſtius *Catilin. c. 10.* & apud Nonium *l. c. Poſt, vbi contagio quaſi peſtilentia inuaſit.* Hæreticorum polluta *contagia* pelli vrbibus viciniæ, &c *l. 20. de hæret. lib. 16. t. 5* Quæ lex proprie ad Manichæos pertinet. Ambroſius *epiſt 81. Omnes qui illos viderunt quaſi quædam CONTAGIA refugerunt.* Vt nec præſentia criminoſorum *contagione*, (Catholici) fœdentur, *l. 62 de hæret. lib. 16. t. 5.* Homines ſemel munere diuinitatis ablutos, *contagione* profanæ repetitionis infecerint, *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6. Contagio*, de hæreſi, *l. 56. de hæret. lib. 16. t. 5.* Iudaicis ſemet polluere *contagiis*, *l. 3. de Apoſtatis. lib 16. t. 7.* Quod diuinum præmium Conſulatus, lutulentum prodigium (Eutropius) *contagione* fœdauit, *l. 17. de pœnis lib. 7. t. 40.* Claudianus pariter in hunc *Eutropium lib. 1. v. 489.*

Inquinat hic omnes CONTAGIA faſcibus, oro
Defendas ignaua tuis.

Quandoquidem hæc ſcelera velut *contagium* quoddam funeſtæ peſtis debeant declinari, *l. 2. de crimine pecul. lib. 9. t. 28.*

CONTAMINA *magica*, id eſt percunctationes, conſultationes. Sis quis magus, vel magicis *contaminibus* adſuetus, qui maleficus vulgi conſuetudine nuncupatur, *l. 6. de maleficis. lib. 9. t 16.* In *Cod. Iuſt.* legitur, *carminibus.* Aliis placuit *cantamnibus.* Vide *Commentar.* ad *cit. leg.*

CONTAMINARI gaudia lætitiamque communem, &c. *l. 8. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

CONTAMINATIO. Fotinianæ labis *contaminatio*, *l. 6. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

CONTAMINATVS. *Contaminata* religio buſtorum, Iulianus, *l. 5. de ſepulchris viol. lib. 9. t 17.*

CONTEMPLATIO. Periculi ſui *contemplatione* prouideant, vt &c. *l. 1. quemad. mun. ciuilia. lib. 12. tit. 5.*

CONTENTVS. Vel ſibi vacans vel alieno obſequio *contentus* (id eſt, intentus) *l. 17. de re milit. lib. 7. t. 1.*

CONTESTATIO, pro ſcribtura, libello, *l. 8. de famoſ. libell. lib 9. t. 34.* Vt omnes deinceps cautiones intra duodecennium vim *conteſtationis* accipiant. 2.) Iure delata *conteſtationibus* tempora, *l. vnic. ſi certum petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* Pro *exceptione*, & quidem *ea leg* pro exceptione non numeratæ pecuniæ, v. *legem ipſam.*

CONTEGERE. Sin vero tantum nefas ſimili taciturnitate *contexerint*, *l. 21. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* 2.) *Contexta* naues dicuntur, *l. vnic. de luſor. Danub. lib. 7. t. 17.* Nonaginta recenti fabricatione *contextas* luſorias, *l. vnic. de luſoriis Danubii. lib. 7. t. 17.*

CONTINENTIA, id eſt, tenor, ſeries. *Continentia* venditionis. Cur enim *continentiam* (an *conticentiam*) venditionis alienæ inquiſitio palatina timetur? *l. 29. in fin. de petit. lib. 10. t. 20.* vide *eam legem ipſam. Continentia* cauſæ. Nulli prorſus audientia præbeatur, qui cauſæ *continentiam* diuidit, &c. *l. 2. de Iudiciis. lib. 2. t. 18.* vbi dixi. *Continentia*, id eſt, *tenor*, συνοχὴ, περιοχὴ. Ita, *iuxta edicti noſtri continentiam*, *l. 40. Cod. Iuſt. de liber. cauſa*: id eſt, *iuxta tenorem.* Græce illo loco ἀκολουθίαν. Scripturæ *continentia.* Etiam ſi iiſdem ſcripturæ *continentia* (id eſt, tenor: male Alciatus hoc explicauit) non fuerit intimata, *l. 3. de teſtam. lib. 4. t. 4.*

CONTINENTES; Monachi. Eccleſiaſtici aut ex Eccleſiaſticis, vel qui *continentium* ſe volunt nomine nuncupari, *l. 20 de Epiſcop. lib. 16. tit. 2.* Concil. Carthag. Anno 397. ſeu *canon 38. Cod. Afric. pag. 883. Tom. I. Concil. Harduin. Clerici vel CONTINNENTES ad virgines & viduas, niſi ex iuſſu vel permiſſu Epiſcoporum, non accedant.* Vide Commentarium *ad d. l.*

CONTINERI. Scientes magis religionibus, quam officiis & labore corporis vel ſudore, noſtram Rempublicam *contineri*, *l. 16. de Epiſcop. lib. 16. tit. 2.*

CONTINGENS. Pro rata *contingentis* muneris, *l. 32. in fin. de nauic. lib 13. t. 5.*

CONTINVVS. Apoſtatarum ſacrilegum nomen ſingulorum vox *continua* accuſationis inceſſet, & nullis finita temporibus huiuſcemodi criminis arceatur indago, *l vlt. de Apoſtatis. lib. 16 t. 7. Continua*, id eſt. perpetuæ, vt *l. vlt de Epiſcopali iudicio: CONTINVA lege ſancimus*, id eſt, *perpetua*, in *æternum victura*, vt alibi loquuntur Imperatores. 2.) Iter *continuum.* Omniumque ſit adceleratum iter, & *continuum*, nec illi liceat reſidere, *l. 10. de metatis. l. 7. t. 8.* 3.) Niſi in *continua* quacunque Prouincia, *l. 8. circa fin. de deſertor. lib. 7. t. 18.* * Id eſt, *contigua*: ſic *continua prædia*, *l. 31. D. de ſeruit. præd. ruſt. l. 7. D. commun. præd.*

CONTRADICTORII libelli, vide *l. vnic. de his qui potent. nomina*: vbi dixi. *lib. 2. t 14.*

CONTRAHENS, ſecum trahens, vel trahens ſimpliciter. Curialem *contrahens* originem, *l. 58 de Decurion. lib. 12. t. 1.*

CON

CONTROVERSIÆ vox propria, vbi de controuerſiis agrorum agitur, *l. 1. 3. finium regundorum. lib. 2. t. 26.* vide quæ ſcripſi ad *d. l.* 1. vnde *finalis controuerſia, d. l. t. t. 3.*

CONTVBERNALES, milites, *l. 33. de erog. mil. ann. lib. 7. tit. 4.* vbi dixi, vide & *Commilitones.* Viceni quidem ſolidi pro ſingulis equiaæ Prouincialibus exigantur: ſeptem vero *contubernalibus* (deuotiſſimo militi *l. 3. ead.*) miniſtrentur, *l. 3. de equorum conlat. lib. 11. t. 17.*

CONTVBERNIVM perſonarum ſeruilium, *l. 6. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 2.) Illas etiam fœminas, liberas a *contubernio* ſcænici præiudicii durare præcipimus, *l. 4. 9. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.* Id eſt, *a vinculo naturalis conditionis*, vt paulo ante loquitur. 3.) *Contubernium* ſerui, *l. 1. 3. 5. de SC. Claudiano. lib. 4. t. 8.* imo, pro ſeruo ipſo, *d. l. 1.* 4.) *Contubernium*, de gynæciarii complexu cum ingenua muliere, *l. 3. de murileg. lib. 10. t. 20.*

CONTVERI. Horum (Officialium vel ex Officialibus Proconſulis Africæ) intereſt huiusmodi explorata rationem & quærere qualitatem eorum, quorum ad *contuendum* cura commodior eſt, *l. 31. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.* Ad *contuendum*, id eſt, ad inſpiciendas, & explorandas veſtes, quæ conferuntur. Vide quæ pro huius loci defenſione aduerſus Cuiacium & Rævardum, ad *eam legem* notaui.

CONTVMACIVS, quam decus publicum ſinebat, erectos *l. 3. vnde vi. lib. 4. tit. 22.* *Contumacius erecti*, ſunt homines audaces ſuperbique.

CONTVMACIA. Rebellis *contumacia* de ſeditioſis, *l. 31. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

CONTVMACITER, pro *grauiter.* Conſtantius A. dixit. Apertius indica, quæ ſunt maxime munera, quæ vos *contumaciter* grauant, *l. 2. de Veteranis. lib. 7. t. 20.*

CONTVMAX Iudex dicitur, qui appellationem interpoſitam legitime, recuſat, *l. 59. de appellat. lib. 11. t. 30.*

CONTVMELIA. Nonnulli proterue id faciunt (id eſt, accuſationem adulterii inſtituunt) & falſis *contumeliis* matrimonia deformant, *l. 2. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* *Contumelia*, in hac re propria: nam & ὕβρις & ὑβρίζειν, *de adulterio*, apud Græcos, quod & Vlpianus ad Demoſthenem notauit. Ita Ariſtoteles *Nicom. lib. 7. cap. 6.* οὐδεὶς ὑβρίζει λυπούμενος, *nemo dolore affectus pudicitiæ vim affert.* Hinc & ὑβρισταὶ *ſtupratores.* Baſilius Seleucienſis *orat. 41.* ἐξυβρίζων εἰς ἑτέραν, *alteram petulanti amore proſequens.*

CONTVRBARE. Nec ſententiam iudicantium aut illico patrocinii ſui fomite, iura *conturbent*, *l. 1. de conductor. & hominibus dom. Auguſt. lib. 10. t. vlt.*

CONVALESCERE, de eo quod nunc primum obtinet: non quaſi antea iam valuerit. Sententia ſuper hos lata ſine aliquo cunctamine *conualeſcat*, *l. 23. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

CONVECTARE. E viceſimo non amplius lapide milites ſibi iubemus paleas *conuectare*, *l. 9. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.*

CONVEHI pabula, de translatione annonæ, *l. 9. de annona & tribut. lib. 11. t. 1.* Inde, conuectio annonæ. Ammiano *lib. 14. cap. 10.* *Atque monſtraret, quam ob cauſam annonæ CONVECTIO ſit impedita.* Euectionem Eumenius in *Gratiarum actione cap. 7.* *Cum paucarum frugum nobis difficilior ſit EVECTIO, quam ceteris plurimarum.*

CONVENIRE. In ſecundas nuptias non ſine patris ſententia *conueniant*, *l. 1. de nuptiis. lib. 3. t. 7.* In ſecundas *conuenire* nuptias, *l. 4. de reuoc. don. lib. 8. t. 13.* *Conuenire* in matrimonium, *l. 15. D. de ritu nupt. l. 121. §. 1. D. de V. O.* Gellius *lib. 18. c. 7.* 2.) *Conueniri* ad munerum ſocietatem, *l. 17. de Decurion. lib. 12. t. 1.* id eſt, adſtringi, cogi.

CONVENTICVLA hæreticorum, *l. 12. 22. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Conuenticula* tumultuoſa, *l. 4. 5. de his qui ſuper religione. lib. 16. t. 4.*

CONVENTVS, *l. 3. 4. de hæret. lib. 16. t. 5.* Agere *Conuentus*, *d. l. 4.* *Conuentus* Vrbis, *l. 8. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Feſtus *conuentus* ciuium & communem omnium lætitiam, *l. 17. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

CONVERSATIO, pro vſu publico forenſi, & negotiatione. Singulis quibusque annis ea pretia porcinæ poſſeſſor adnumeret, quæ vſus publicæ *conuerſationis* attulerit, *l. 2. de ſuariis, lib. 14. t. 4.* Æs, quod dichoneutum vocatur, non modo deinceps largitionibus inſeratur; verum de vſu penitus & *conuerſatione* tollatur, ac nemini publice hoc habere liceat, *l. 1. de conlat. aris. lib. 11. t. 21.* Centenionalem nummum in *conuerſatione* (id eſt, in vſu publico vt eſt, *l. 1. eod.*) publica tractari præcipimus, *l. 2. ſi quis pecun. conſl. lib. 9. t. 23.* Pecunia, quam habet (negotiator) in *conuerſatione*, *l. 72. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Iuxta pretia quæ reperiuntur in publica *conuerſatione*, *l. 3. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* In quinis denis ſolidis immunem vſum *conuerſationis* exerceant, *l. 11. de luſtral. collat. lib. 13. tit. 1.* 2.) *Conuerſatio* pro adminiſtratione. Omnes adoleſcentes, qui paternam frugem vel maiorum patrimonia vrbana vel ruſtica *conuerſatione* (omiſſum a Triboniano) rectius gubernare cupiunt, *l. vnic. de his qui ven. ætatis. lib. 2. t. 17.*) Non ante ex eius officii *conuerſatione* (πολιτείᾳ, *adminiſtratione*) remouendus, quam vitæ finis, &c. *l. 23. de cohort. lib. 8. tit. 4.* 3.) *Conuerſatio* pro quotidiana vitæ conſuetudine. Vt ab omni contractu eos, & propemodum Romana *conuerſatione* ſubmouerit, *l. 48. de hæret. lib. 16. tit. 5.*

CONVETERANI Conſtantinus A. dixit: magis magisque *Conueteranis* meis beatitudinem augere debeo, quam minuere, &c. *l. 2. de Veteranis, lib. 7. t. 20.* Vt milites commilitones; ita Veteranos, Conueteranos ſuos, vocauere Principes: vide Rittershus. *in Plinium p. 130.*

CONVICANI, *l. vltim. de patrociniis vicor. lib. 11. tit. 24.* Eiusdem vici homines.

CONVICIVM. Conuicio pulſare, vel atrocis iniuriæ dolore, *l. vnic. de ingratis liber. lib. 8. tit. 14.* vide *infra Pulſare.*

CONVICTI. De *conuictis* & confeſſis, vide *l. 1. 7. 31. 32. vlt. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

COPIA de annonis ciuica, *l. vlt. in fin. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* 2.) *Copia*, de commeatu, canone & annona P. Romani frequenter. Incertus auctor Panegyrici; *vnde mihi cap. 18 ſancte Tibri, tu Roma tua alier COPIIS ſubuehendis.* Et in commune, pro omni annona. *Copia manſionum*, apud Eumenium *Panegyr. c. 16.* Vide & Senecam *6. de benef. cap. 7.* Omitto alia apud Symmachum complurima, & alios. Experimentis nuperrimis palam factum eſt ædificiorum quæ horreis adhærebant, incendiis fiſcales copias laboraſſe, *l. 4. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

COPIATÆ. Clerici vero, vel hi quos *copiatas* re-

 cent

cens vſus inſtituit nuncupari; ait Conſtantius Ann. D. 360. *l. 15. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Negotiatores omnes protinus conuenit aurum argentumque præbere: Clericos excipi tantum, qui *Copiatæ* appellantur. Conſtantius Anno D. 387. *l. 1. de luſtrali conlat. l. 13. t. 1* de his dixi plene ad eam *l. 15.* ex Epiphanio. *Gloſſ.* Philoxeni. *Biſpelliones*, νεκροθάπται, κοπιάται.

COPVLARE. Exedras, quæ Septentrionali videntur *adhærere* porticui: *& mox*, iis vero, quæ tam Orientali, quam Occidentali lateri *copulantur*, &c. *l. ult. de operibus publ. l. 16. t. 1.* id eſt, adhærent. 2.) Quam ſibi uxorem *copulauerat* aſfectu, *l. 6 de tyron. lib. 7. t. 13.* Qualibet neceſſitudine *copulatus*, *l. 49. de decurionib. lib. 12. t. 1.* Piſtorum corpori *copulentur*, *l. 10. de piſtoribus. lib. 14. t. 3.* Caudicariorum corpori minime de cetero *copulandos*. *l. 2. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* Nonnulli Curiis derelictis, domeſticorum ſeu protectorum ſe conſortio *copularunt*, *l. 37. de Decurion. lib. 12 t. 1.*

COQVARE, pro decoquere, interuertere; ita forte accipienda vox *coquendum* in *l. vnic. de auri publ. proſecutor. lib 12. t. 8.*

CORNICVLARII *leg 10. de cohortal. lib. 8. tit. 4.* vbi pleniſſime dixi. Conſule etiam Briſſonium *de V. S.* & du Freſne *in Gloſſar voc. Cornicularius.*

CORONARIVM aurum quid, vide *Paratitlon de Auro Coronario. lib. 12. t. 13.* Seruius *ad 8 Æneid.* ad illa *v. 721. Dona recognoſcit populorum Aurum coronarium*, inquit, *quod triumphantibus hodieque a VICTIS gentibus datur. Imponebant autem hoc Imperatores propter conceſſam vitam. Ideo ergo dixit, dona: ſi hoc non eſſet, ſpolia diceret.* Vide & Gellium, *lib. 5. c. 6.* 2.) *Coronarium* aurum, quod Patriarchis præſtabatur, *l. vlt. de Iudæis lib. 16. t. 8.* vbi dixi: vide *l. 14. 17. eod. tit.*

CORONATI, *l. 38. de Epiſcop. lib 16. t. 2.* Hi videntur fuiſſe clerici, qui ſeſe ad eccleſiarum defenſionem iudiciis interere. Nonen finxere a corona clericorum inſigni. Vid. Commentarium *ad h. l.*

CORPORA de Curialium Corporibus, *l. 70. 21 de Decurion. lib. 12 t. 1.* 2.) Militaris *corporis* virum *l. 2. de Comitibus rei milit. lib 6. t. 14.* 3.) *Corpus tractoriarum*, i. e. Diploma euectionis. In tractoriarum *corpore* præfinitus quinque dierum numerus adſcribatur, *l 2. de tractoriis. lib 8 t. 6.* 4.) Notas etiam Pauli atque Vlpiani in Papinianii *corpus* (Homeri corpus *l. 52. D. de legat. 3.*) factas præcipimus infirmari, *l. vnic. de reſp. Prud. l. 1. t. 4.* 5.) *Corpora* tironum, pretiis tironum opponuntur, *l. 2 7 de tyron. lib. 7. t. 13.* Et *corpora*, pro tyronibus abſolute, *d. l. 7.* Sic *corpora* ſeu σώματα, pro *ſeruis*, v. Moſchionem apud *Athenæum*, & Epiphanium, in ἀγκυρωτῷ, *Pollucem*, *Harpocrationem*, Ariſtotelem *de miraculis audit. Demoſthenem, contra Eneg.* Pro tironibus in *corporibus* poſtulatis, pretia conferri iubemus, *l. 14 de tyran. lib. 7 t. 13.* 6.) *Corporis* iniuria, id eſt quæſtio, *l. 39. 75. de Decur. lib. 12 t. 1.* 7.) *Corpora*, pro bonis, *l 3. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42.* 8) *Corpus*, pro reo, *l. omnis 5 circa fin. de iis qua adminiſtr. lib. 8. t. 15.* 9) *Corpora*, bona, facultates, patrimonium, *l. 1. de Curatoribus. Kal. lib 12. t. 6.* *Corpora*, pro rebus hæreditariis, *l. vnic. quorum bonor. l. 4. t. 21.* Adrepto rerum quolibet *corpore*, *l. 1. de legitimis hæred lib. 5. t. 1.* Huc referenda illa verba: Etſi iniuſtum atque dedecus videtur mulieres ad Laticlauum atque inſignia procedere, tamen *Corpora* eam Præturam, iuxta glebam paternæ ſubſtantiæ cognoſcere poterunt, *l. 17. de Prætoribus. lib. 6. tit. 4.* Ita enim lego, cum hactenus ſcriptum ſit, *tamen carbonariam præturam*, nullo plane ſenſu. *Corpora*, id eſt, *res hæreditaria*, vocantur ad ſumptus Præturæ. Hæc coniectura, ſin minus placet, adi *Commentarium ad h. l.* & de *Charonaria* Prætura, aliam obſerua.

CORPORALIS *contumelia*, iniuria, id eſt, quæſtio, contumelia. *l. 39. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Corporalis* traditio, *l. 1. 8. de donat. lib. 8. t. 12.*

CORPORALITER. Inductione *corporaliter* impleta, *l 2. de donation. lib. 8 t. 12.* Quam (dotem) ſe *corporaliter* tradidiſſe docuerit, *l. 15. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

CORRVMPERE. Si quis poſt exactum commeatus diem, indultum beneficium morando *corruperit*, *l. 3. de commeatu. lib. 7. t. 12.* 2.) Opera *corrupta* deſidia, *l. 2. de operibus publicis, lib. 15. t. 1.*

CREATOR, id eſt nominator, qui nominat ad publica munera alium, *l. vlt. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 1. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.* Creatores, *l. 1. in fin. de Curator. Kalend. lib. 12. t. 11.*

CREDERE *exigendum*, pro, exigere. Qui huiuſmodi functiones *crediderint* exigendas, *l. 4. de ſpectaculis. lib 15. t. 5.*

CREDVLVS. Male *credula* mentes, *l. 4. ne ſanctum baptiſma. lib 16. t 6.*

CREDVLITAS *recta*, de fide Catholica dicitur. Vnam & veram fidem Catholicam, quam recta *credulitas* confitetur eſſe retinendam, *l. 2. de relig. lib. 16. t 12.*

CRESCERE. Creſcit audacia conniuentia Iudicum. Nec per cohibentiam Iudicantium, &c. eiuſmodi audacia negligatur & *creſcat* *l. 24. de hæretic. lib. 16. t. 5.* 2.) *Creſcere pecunia*, fœnore ſeu viſura, dicitur. Qui ſtudentes fœnori, *creſcentis* in dies ſingulos pecuniæ acceſſione lætantur, *l. 18. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Horatius *3. Carm. 16 v. 17.* *CRESCENTEM ſequitur cura pecuniam, Maiorumque fames.* Iuuenalis, *Satyra 14. v. 139.*

> *Creſcit amor nummi quantum ipſa pecunia CREVIT.*

Horatius rurſum *1. epiſt 1. v. 80.*

> *Multis occulto CRESCIT res fœnore.*

Ouidius *1. Faſtor. v. 211.*

> *CREVERVNT & opes, & opum furioſa libido.*

CRETIO. De *Cretione* vel bonorum poſſeſſione eſt *titulus 1. libri 4.* De *cretione* ſublata eſt pars *tituli 18 lib. 8.* vbi dixi plene. *Cretionis* Commentum, *l 1. de maternis bon. lib 8. t. 18* *Cretionis* obſeruantia, Neceſſitas, *l. 4 de maternis bon. lib. 8. t. 18.* *Cretionis*, Solemnitas ſcrupuloſa, *l. 8. de maternis bonis lib. 8. t. 18.*

CRETA *hæreditas*, *l. 2. de integri reſtitut. lib. 2. tit. 16.* Mox cum *creta* fuerit vel adita hæreditas.

CRIMEN. Moderator eiuſque officium ad *crimen* ſuum nouerit pertinere, &c. *l. 32. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.*

CRIMINARI. Neganda eſt accuſatis licentia *criminandi*, priuſquam ſe crimine quo premuntur, exuerint, *l. 11 de accuſat. lib. 9. t. 1.*

CRIMINATIO, id eſt accuſatio, *l. 5. de accuſationib. lib. 9. t. 1.* Nulli Iudicum quemquam omnino inconſulta noſtra clementia in vllo genere *criminationis* triſti liceat proſcriptionis tempeſtate percellere, *l. vnic. ne ſine iuſſu Princip. lib 9 t. 41.* Nullis vero *criminationibus* implicanda ſunt, &c. *l. 3. de maleficis. lib. 9. t. 16* Ne mortuos perpetua vexet *criminationis* iniuria, *l. 5. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.*

CRIMI-

CRIMINOSE. Si qoid egerint *criminoſe*, *l. 190 de Decurionibus, lib. 12. t. 1.*

CRIMINOSVS. *Criminoſa* commercia, *l. 4. de cenſuoribus, lib. 13. t. vlt. In iudicando criminoſa eſt celeritas.* Publius *Mimus.* Quo temoris, abiectis peſſimis *criminoſis*, *l. 18. in fin. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Si apparitor diffugerit *criminoſus*, *l. 15. de cohort. lib. 8. t. 4.* In reos *criminoſos*, *l. 11. de Iuriſd. lib. 2. t. 1.* Qui, ad publicum, deduxerint *criminoſum*, *l. 21. de pœnis. lib. 9. t. 40.* *Criminoſi*, *l. 35. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Criminoſa* religio, *l. 13. de hæret. lib. 16. t. 5.* Vnumquemque *criminoſum* non dignitas debet, ſed pœna comitari, *l. 108. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* *Criminoſum* contagione, *l. 62. de hæret. lib. 16. t. 5.* Facultas ſupplicandi *criminoſiſſimis* patet, *l. 4. de pœnis. l. 9. t. 4.*

CRVDELITAS. Illud etiam obſeruabitur, vt neque his qui ſtratorum funguntur officio, neque miniſtris eorum, liceat *crudelitatem* ſuam accuſatoribus vendere, & innocentes intra carcerum ſepta leto dare, aut ſubtractos audientiæ longa tabe conſumere, *l. 5. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.*

CRVENTVS. Conditio *cruenta*, de fidiculis & tormentis. *l. 2. de quæſtion. lib. 9. t. 35.* Sententiæ *cruentæ.* Qui *cruentas* excepere ſententias, *l. 31. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* Spectacula *cruenta* dicuntur, *l. 1. de gladiatorib. lib 15. t. 12.* quæcunque ſpectacula, in quibus humanus ſanguis effunditur. Quæ Conſtantius in *d. l. 1.* in otio ciuili & domeſtica quiete diſplicere ſibi profitetur. Scilicet in acie & bellorum tempore egregium ſpectaculum cadentis hoſtis, *Bene olere hoſtem occiſum.* Hæc huiusce legis ſententia, eſt; quam nemo dum viderat.

CRVOR. *Cruor* conchylii, *l. vlt. de veſtibus oloueris. lib. 10. t. 21.* Caſſiodorus inter alia, l. *Variar. 2. Color, nimio lepore vernans, obſcuritas rubens, nigredo ſanguinea.* Vide *Commentar.* ad *hanc leg. Cruſtæ veſtes.* His quoque veſtibus nouerint abſtinendum, quas græco nomine a latino, *Cruſtas* vocant, in quibus alio admixtus colori, puri rubor muricis in ardeſcit. *l. 11. de Scenicis. lib. 15. tit. 7.* De *cruſtis* his vide *Commentar. ad leg. cit.*

CVBITVS Nili, *l. vlt. de aggerib. Nili.*

CVDI pecunia, *l. 3. de falſa mon. lib. 9. t. 21.* *Cudi* æs, *l. vlt. eod. tit.*

CVSIO monetalis, *l. 18. de extraord.*

CVIQVE pro, *cuiquam*, *l. 41. de operibus publicis. lib. 15. t. 1.* niſi *cuiquam* reponendum putes.

CVIVSMODI. Quæcunque ex *cuiusmodi* (ita repono: hactenus legitur *huiusmodi*) fæce progenitæ, &c. *l. 9 de ſcænicis l. 15. t. 7.* Ita *leg. 4. eodem tit.* ex qua hæc noua deſumpta, ſcriptum eſt: *Mulieres, quæ ex viliori ſorte progenitæ.* Fornerius *III. Quotid. 12.* repoſuit hic, *ex humiliori.*

CVIVSQVE, pro cuiusquam, *l 3. de maleficis. lib. 9. tit. 16.*

CVLMEN. Diuerſa *culmina* dignitatum Conſulatus cedere decernimus, *l. vnic. de Conſulibus. lib. 6. t. 6.* Milıtare *culmen*, ideſt, Magiſtri militum, *l. vnic. de Conſulibus, Præfectis, Magiſtris Militum. lib. 6 t. 6.* *Culmen*, de *PP.* & Cos. Claudianus *in Manlium Theodorum*, qui Cos. & PP. Italiæ erat: *Culmen vtrumque ſenes.*

CVLPABILIS cohibentia, *l. 10. quorum appellat. lib. 11. t. 26.* Si ad noſtræ ſerenitatis notitiam *culpabilia* geſta peruenerint, *l. 3. de curioſis. lib. 6. t. 29.* Quos vita *culpabiles*, & origo habet ignobiles, *l. 18. de Agentib. lib. 6 t. 27.*

CVLTIO. Chriſtiana *cultio*, *l. 21. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* *Cultionis* diuinæ via, id eſt, *Clericatus*, *l. 49. verſ. vel ſi propinquorum. de decurion. lib. 12. t. 1.* 2.) Qui ex rebus noſtris vel paruum vel minorem iugerationis modum ſtudio *cultionis* exercet, *l. 33. de Decurion. lib. 12. t. 1.* id eſt, agriculturæ.

CVLTVRA. Boues *cultura* terræ inſeruientes, *l. 1. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* 2.) *Cultura*, pro cultu, & adoratione. Excedens *cultura* hominum dignitatem ſuperno numini reſeruetur: *l. vnic. de imagin. Imp. lib. 15. t. 4.* quod paulo ante vocauerat adorationis ambitioſum faſtigium.

CVLTVS diuinæ reuerentiæ, id eſt Clericatus, *l. 49. in med. de decurion. lib. 12. t. 1.* *Cultus* legis noſtræ, id eſt Clericatus, *l. 21. de Epiſcop. lib. 16 t. 2.* 2.) *Cultus*, pro ædium ornamentis. Ne otioſis ædium *cultibus* Prouincialium patrimonia fortunæque lacerentur, *l. 15. de curſu. lib 8. tit. 5.* *Cultus* domorum, *l. 7. de prædiis naucul. lib. 13. tit. 6.*

CVM *neque* excuſari quisquam *poterit*, &c. *l. 7. verſ. contra hæc de tyron. lib. 7. t. 13.*

CVMQVE. Aurum ſiue argentum (*quodcunque*, in *Cod. Iuſt.* quod non probo, non ad materiam collationis id pertinet, ſed ad tempus) *cumque a* poſſeſſore confertur, Arcarius vel ſuſceptor accipiat, *l. 32. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6* *Cumque*, pro *quandocunque*, vide *l. 2. de ſuſceptor l. 2. de conlat. fundor. l. 35. de annona.*

CVMVLARE. Collatio rei mobilis inita, integra fide hac ratione *cumulatur*, *l. 2 ſi certum petatur de ſuffr.* vbi dixi. Milites recordentur commoda ſua, extrinſecus detrimentis Prouincialium non eſſe *cumulanda*, *l. 12. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* Comitiuæ tertii ordinis honore *cumuletur*, *l. 9 de ſuariis. lib. 14. t. 4.* Si familiaris rei amplitudo *cumuletur*, *l. 13 de luſtrali. lib. 13. t. 1.* Quos peractæ militiæ labor protectoris honore *cumulauit*, *l. 14. de luſtrali. lib. 13. t. 1.* Qui emeritæ militiæ honore *cumulati* ſunt, *l. 7. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Perfectiſſimatus acceſſione *cumulata*, *l. 41. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Agentes in rebus, quos diuæ memoriæ pater noſter, vnius gradus dicitur adiectione *cumulaſſe*, *l. 7. de Agentib. lib. 6. t. 27.*

CVMVLATIVS, pro, plus. Ne quidquam oneris, vehiculis publicis *cumulatius*, quam ratio fiſcalis poſceret, ſuperpuneretur, *l. 20. de curſu, lib. 8 t. 5.*

CVMVLVS. *Cumulum* debiti minime nutriri commodum ipſis debitoribus, *l. 1. de Curatoribus Kalend. lib. 12. t. 11.* Nihil de his viginti annis ſuperet publicorum *cumulus* horreorum, *l. 16. de indulgent. debitor. lib. 11. t. 28.* Si non omnem, cui aſſe conſtrictus dicitur, reliquorum intulerit *cumulum*, *l. 25. de annona. lib. 11. t. 1.* 2.) Cum ad dignitatum *cumulos* elati fuerint, *l. 15. de priuil. eorum qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.*

CVNCTAMEN. Senteotia ſuper his lata, ſine vllo *cunctamine* conualeſcat, *l. 23. de Decurion. lib. 12. tit. 1.*

CVNCTARI. Ne *cunctantes* (vel *cunctanter*) cogerentur, *l. 1. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.*

CVNCTVS. Indifferenter *cunctum* poſſeſſorem obnoxium videlicet publicæ functioni, compellet, &c. *l. 36. de annona. lib. 11. t. 1.*

CVNEI auxiliares, *l. 1. de tyron. lib. 7. t. 13.* Per *cuneos*, & auxilia in ripa conſtituti, *l. 7 d. t.* De *cuneis*, vide plura ad *l. vnic. de bonis militum. lib. 5. t. 4.*

CVNICVLI. Quoſdam operta humo eſſe ſaxa dicentes, id agere cognouimus, vt defoſſis in altum

tum *cuniculis* alienarum ædium fundamenta labefactent. *l. 14. de metallis, lib. 10. tit. 19.* Martialis *lib. 13. Epigr. 60.*

Gaudet in EFFOSSIS habitare CVNICVLVS antris,
Monſtrauit tacitas hoſtibus ille vias.

2.) Cuniculi, dolus, inſidiæ, & fraudes occultæ. Ceſſantibus his, quæ quibusdam *cuniculis* & ſubreptionibus impetrata noſcuntur, *l. 3. de protoſtaſia, lib. 11. t. 23.* Nec inter emptorem & venditorem ſolemnia in exquiſitis *cuniculis* celebrentur, ſed fraudulenta venditio penitus ſepulta depereat, *l. 2. de contrab. empt. lib. 3. t. 1.*

CVPIDE. Quod vnusquiſque compulſor inſolenter egiſſet, aut *cupide, l. 5. de officiis Rectoris Prouinc. l. 1. t. 7.* id eſt, *auare.*

CVPIDITAS, de ſuperexactoribus, *l. 1. de ſuperexact. lib. 11. t. 8.* Si quis ſcit venalem de iure fuiſſe ſententiam: ſi quis pœnam vel pretio remiſſam vel vitio *cupiditatis* ingeſtam, *l. 6. ad l. Iul. repetundarum. lib. 9. t. 27.*

CVRÆ *ciuitatum*, id eſt, officium curatoris Ciuitatis, *l. 20. de Decurionib. lib. 12. t. 1. & l. 1. de bonor. codicillis.* 2.) *Cura*, ſpeciatim pro cura & ſollicitudine curſus publici, & litorum, ne quis illicitas merces exportaret. *l. 2. 4. 5. vlt. de curioſis. lib. 6. t. 29. & l. vnic. ne Præfectianus exactoris vel curioſi, lib. 12. tit. 10.* 3.) *Cura*, pro poteſtate patria, vel de obſequio filiorum. A quibus ſeſe meminerint vinculis *Curæ*, (hactenus *Curiæ*, male) exutos, *l. 16. in fin. de Prætor. lib. 6. t. 2.* vide *antecedentia.* 4.) Sollicitudinis *curam* impendere, *l. 21. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

CVRAGENDARII. De iis, vide *l. 1. de curioſis. lib. 6. t. 29.* Iidem cum curioſis. *Hi, quos curagendarios ſiue Curioſos Prouincialium conſuetudo appellat.*

CVRARE. Singuli loca debent quæque ſortiri, vt ſibi conſulant vel negligentia, vel labore. Igitur eos loca iuxta morem priſcum delegata *curare* oportebit, *l. 2. de itin. muniendo. lib. 15. t. 3.* ab huius oneris *curatione, l. 4. eod. t.*

CVRATORICII *equi, l. 29. de annona, lib. 11. t. 1.* *Curatoricio* nomine flagitari dicuntur, *l. 2. de equorum collatione.* An *Curſatoricii & Curſatoricio* nomine, argumento *l. 63. de curſu publico*, quæ *d. l. 29.* iungenda. An *Curſuales*, vt vocat *l. 64. de curſu publico?* Minime. Sed *curatoricii* dicti, quod ab iis collati ſunt, quibus per Africam cura aliqua demandata fuit. Vide *Commentarium ad d. l. 29.* Ab his ſane diuerſi ſunt qui *Canonici* militares dicuntur, *l. 3. de equorum conlat.*

CVRIA pro Curialibus, *lex 4. de ſpectaculis. lib. 15. tit. 5.* 2.) *Curia*, pro Senatu, *l. 10. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* & quidem Vrbis CSP. in *l. 48. de Decurion. lib. 12. t. 1.* ibi, *albo Curiæ.* 3.) Ad *Curiam* deuocari, *l. 7. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* non eſt, reum ad ſecularem magiſtratum trahi, ſed *ad Curiale aliquem munus eligi*, nominari, depoſci: qui ſenſus etiam *l. 1. eod. tit. & l. 9.* &c. Labuntur, qui aliter accipiunt. Ad munera Curialia deuocari, *l. 11. d. t.*

CVRIOSIOR. Indago *curioſior, l. 13. de hæret. lib. 16. tit. 5.*

CVRIOSITAS *diuinandi.* Sileat omnibus perpetuo diuinandi *curioſitas*, *l. 4. de maleficiis. lib. 9. t. 16.* *περιεργία.* Actorum 19. *v. 19.* *τῶν τὰ περίεργα πραξάντων*, vbi recte, qui *curioſa exercentes*, vertunt: nam & de libris mox combuſtis ſequitur. Hinc *Curioſi.* Catullus *epigr. 7. ad Lesbiam v. 11.*

Quæ nec pernumerare curioſi
Poſſint, nec mala faſcinare lingua.

Horatius *epod. 17. v. 76.*

An quæ mouere cereas imagines
(Vt ipſe noſti curioſus,) & Polo
Deripere lunam vocibus poſſum meis?

Vnde *Curioſitas.* Tertullianus *c. 9. de Idololatr.* vbi de Magia, *Angelos deſertores, proditores huius Curioſitatis:* & *l. 1. de cultu fæmin. c. 2. de muliebri habitu. Et incantationum vires prouulgauerunt, & omnem curioſitatem vſque ad ſtellarum interpretationem deſignauerunt.*

CVRIOSVS. Cum ſemper in petendo debeat eſſe ſollicitus, quicunque eſt in impetrandi occaſione *curioſus*, *l. 16. de petition. lib 10. t. 10.*

CVRRERE. *Currit adſcriptio.* Hoc pacto inpendiis ordinandis, vt adſcribtio *currat* pro viribus ſingulorum, *l. 34. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* 2.) *Currit* licitatio. Inſtituant auctionem haſtis habitis & (ita γρ.) citatione *currente l. 1. de domib. ad rem priu. pert. lib. 10. t. 2.* 3.) Scripta dicuntur *currere.* Quid ſuper his geſtum ſit, ſcribtis *currentibus* inſtruente, *l. 41. de appellat. l. 11. t. 30.* 4.) *Currere* ad prouocationis auxilium, pro *recurrere*, *l. 10. de appellat. lib. 11. t. 30.* 5.) Curiales plerique ad inane vocabulum militiæ *cucurrerunt*, *l. 40. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 6.) *Currere ad legiones &c.* Ad legiones vel ad diuerſa officia *currentibus*, *l. 13. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Ad ſuffragia *cucurriſſe*, *l. 43. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

CVRRICVLVM. Numero ſtipendiorum & *curriculis* euolutis, *l. 15. de diu off. lib. 8. t. 7.* Quindecennii tranſcurſus *curriculo*, *l. 14. de priuil. eorum qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.* Poſt XXV. annorum *curricula*, *l. vlt. de Princ. ag. lib. 6. t. 28.* Sin præſtituta temporis *curricula* defluxerint, *l. vlt. ad l. Iul. repet. lib. 9. t. 27.* Intra anni *curricula*, *l. 2. vt intra annum. lib. 9. t. 36.* Curricula temporum, *l. 4. de denunciat. lib. 2. t. 4.* Annorum moderata *curricula*, *l. 171. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Eadem temporis *curricula*, *l. 5. de inoffic. teſtam. lib. 2. t. 19.* Tranſacto anni *curriculo*, *l. 54. de appellationibus. lib. 11. t. 30.*

CVRSVALES *equi, l. 64. de curſu. lib. 8. t. 5.* curſuales redæ, *l. 9. de Legatis.*

CVRSVS. *Æquitatis curſus.* In muniendis viis, iuſtiſſimum æquitatis *curſum* reliquit auctoritas, *l. 2. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* 3.) *Curſus* pro nauigatione. Nauicularii non promiſcue, ſed per viciſſitudines rite ſeruatas iuges *curſus agnoſcerent* & exiguos implorent, *l. 6. de nauicul. lib. 13. t. 5.* *Currere* enim bonis auctoribus eſt nauigare. Statius *Syluarum III. 2. v. 87.*

Quos tibi CVRRENTI præceps ferat Adria mores.

Virgil. III. *Æneid. v. 191.*

- *Vaſtumque caua trabe CVRRIMVS æquor.*

Propertius: *Currentlintres.*

Horatius dixit *Epiſt. I. 1. v. 45.*

- - *Currit mercator ad Indos*
Per mare, pauperiem fugiens.

Dictæ & naues ambulare Catoni *de re ruſt. c. 1.* *Aut mare aut amnis qua naues ambulent.* Et *curſus* nauium. V. Gellium, *lib. 10. c. 26.* Itaque & *pedes* pro remis nauibus tributi. Hinc & *currus* pro naue. Catullus *de nupt. Pelei, v. 9.*

Ipſa leui fecit volitantem flamine currum.

Æſchylo *in Prometheo*, *ναυτίλων ὀχήματα.* Euripides *Medea ναυτίλα ἀπήνη.* Vide Schefferum *de milit. naual. p. 2.* Muretum *Var. Lect. lib. 1. c. 11.* De *curſu publico* eſt *titulus lib. 8. t. 5.* vbi v. *Parat.*

CVSIO

CVSTO monetalis, *l. 18. de extraord. lib. 11. t. 16.*

CVSTODIA, pro cuſtode, *l. 13. in fin. de pœnis. lib. 9. tit. 40.* 2.) *Cuſtodia*, pro his qui in cuſtodia, quo ſenſu & Tertullianus *adu. gentes cap. 9.*

D.

DAMNABILIS. Si quando *damnabilem* voluerit conhibentiam (conniuentiam) commodare, *l. 8. de appellat. lib. 11. t. 30.* Elicitum *damnabili* ſubreptione reſcriptum, *l. 7. de diu. reſcr. lib. 1. t. 2. & l. 20. de annona & trib. lib. 11. t. 1.*

DAMNATIO perpetua, *l. 1. de falſa. mon.* pro perpetua deportatione.

DAMNARE. Conductiue pro paupertate perſonis, quos ſors *damnauit* humilior, *l. 2. de lenonib. lib. 15. t. 8.*

DAMNOSVS. *Damnoſa* conuentionis moleſtia, de ſuperindicto, *l. 4. de collat. donat. lib. 11. tit. 20.* *Damnoſa* hæreditas, *l. 149. de Decur. lib. 12. t. 1.*

DAMNVM. Si quis ad fugienda ſacramenta militiæ fuerit inuentus truncatione digitorum *damnum (diſpendium corporis*, vt, *l. 1. de filiis mil. apparit. lib. 7. t. 22.)* corporis expediſſe, *l. 5. de tyron. lib. 7. t. 13.* Iuuenalis, de caſtore, *Satyr. XII. v. 35.*

- - *cupiens euadere DAMNO*
Teſticulorum

2.) *Damnum famæ*, id eſt infamia, *l. 2. vt intra annum. lib. 9. t. 36. l. 1. Cod. Iuſt. de modo multarum.* Damnum exiſtimationis, *l. 1. Cod. eod. ſi cont. matris volunt.* 3.) Publica *damna*, *l. vltim. de his qui condit. propr. l. 12. t. vlt.* 4.) *Damnum* pudoris, id eſt infamia, *l. 41. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Auſonius:
Quantum deprenſi DAMNA PVDORIS emunt.
5.) Si a militaribus Prouinciales qualibet *damna* pertulerint, *l. 21. de erog. mil ann. lib. 7. t. 4.* Nec vero quisquam orbus habeatur: propoſita huic nomini *damna* non noceant, *l. vnic. de infirm. pœn. cœlib.*

DARE *neceſſitatem*, pro imponere, *l. 1. de fide teſtium. lib. 11. t. vlt.*

DATA. *Lex.* In ſubſcriptionibus legum frequens & paſſim occurrit. Suidas, δατὸν παρὰ Ῥωμαίοις σημασία τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ καιροῦ, ὅτε τις ἢ ἐκ πόλεως ἢ ἔκ τινος τόπου ἀποσταλῇ. *Datum apud Romanos eſt ſignificatio diei aut temporis, cum quis aut ex vrbe, aut ex alio loco litteras mittit.* Magno in Notis DAT. *Data.* 2.) Loca *data.* Si per errorem aut incuriam domini, *loca data* ab aliis poſſeſſa ſunt, ipſis ſolis cedere debent, *l. 1. finium regundorum. lib. 2. t. 26.* quæ lex inſcripta Comiti Diœceſeos Africanæ. *Loca data*, ſunt loca & centuriæ militibus veteranisque aſſignatæ. Vide quæ ſcripſi ad *l. illam*, & *l. 16. D. de adquir. rerum dominio.* 3.) Faſtis, ſi honor *datus* (dare nomen Faſtis Caſſiodorus II. *Var.* 1.) fuerit regalium trabearum, *l. 4. ne quid publ. lat. lib. 8. t. 11.* Hinc & *dati faſti* dicuntur, cum ipſorum conſulum nomina efferebantur, nuntiabantur: ita enim accipio illud Sidonii 8. *ep. 6. Itaque, vt primum breui peracta, nec breuis ſportula, Datique faſti acclamatum eſt*, &c.

DE pro *ab.* Dextera leuaque *de* (pro quo Tribonianus *ex:* male: melius, ſi *ab* dixiſſet) ipſis formis XV. pedibus intermiſſis, arbores habeant, *l. 1. de aquaductu. lib. 15. t. 2.*

DE *cetero*, id eſt, in poſterum, *l. 4. de aquaductu. lib. 15. t. 2. De cetero*, *l. 14. de agentib. lib. 6. t. 27.*

DE *futuro*, *l. 8. de annona. lib. 11. t. 1.*

DE *integro.* Vt apud eos de integro (vide quæ dixi ad *l.* vbi de *intexto* forte legendum) litiget tanquam appellatione ſuſcepta, *l. 16. de appellat. lib. 11. t. 30.*

DEBILES *ſolidi*, *Foible:* non iuſti ponderis, *l. 2. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.*

DEBILITAS. *Debilitatis* obtentu inconueniens bellico operi, *l. 83 de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DEBILITARE. Ne paucorum abſentia *debilitet*, quod a maiore parte ordinis ſalubriter fuerit conſtitutum, *l. 142. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DEBITA, pro publicis debitis, *l. 54. de Decurion. lib. 12. t. 1. Debita pro publicis. l. 39. de appellat. lib. 11 t. 30.* Eodem ſignificatu, *l. 3. ad L. Iul. de ambitu. l. 6. quor. appellat. lib. 11. t. 36. l. 6. de diuerſ. reſcript. lib. 1. t. 2.* vt Rubr. *lib. 11. de indulg. debitor.* Quod nec Anianus, nec Tribonianus intellexere. Quæ cauſa fuit Triboniano interpolandæ legis illius 6. in *l. 4. Cod Iuſt. de diuerſis reſcriptis.* Eundem errorem errant, qui in *l. 2. Cod. Iuſt. ex quibus cauſis infamia*, pro *debitorum* reponunt, *tributorum. Debitorum* enim vox ibi pro tributis. 2.) *Debita*, pro tributorum debitis, *l. 1. 3. 7. de exaction. lib. 11. t. 7. l. 26. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4. l. 1. de diſtrah. pignor. lib. 11. t. 9. l. 1. de patrocin. vicor. lib. 11. t. 24.* Titulo & *l. 3. 4. 5. 9. vlt. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.* 3.) *Debitum*, abſolute, de tributis *l. 15. 19. 31. 34. de annona, lib. 11. t. 1.* Nec temere apparitor Prouincialis debiti reum, quem Rationalis officium ad ſolutionem cogit, abducat, *l. 4. de Palatinis S. L. lib. 6. t. 30.* 4.) *Debitum*, de fiſcali, *l. 14. de appell. lib. 11. t. 30. Debita & debitores*, de fiſcalibus proprie, *l. 9. de muner. lib. 8. t. 1. Debitum & debitor*, pro fiſcali, *l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 1. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.* Quidue in *debitis* babetur, vel penes quos reſederit, *l. 9. de executor. lib. 8. t. 8.* Vt in nonnullis Prouinciis Senatorii canonis medietas in *debitis* (in reliquis) reſederet, *l. vlt. de prædiis Senator. lib. 6. t. 3.*

DEBITVS. *Debiti* curiæ, id eſt, Curiali nexu obligati, *l. 136. 139. de Decur. lib. 12. t. 1.* Originales ac *debita* curiæ, *l. 159. de Decurionib. lib. 12. t. 1. Debitæ* functiones, *l. 154. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* id eſt, functiones Curiæ debitæ, Curiales.

DEBITORES, pro tributorum debitoribus, *l. 1. 7. 16. de exactionib. lib. 11. t. 7. l. 1. de diſcuſſor. lib. 11. t. 26. l. 3. 9. 11. 14. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.*

DECANICA, *l. 30. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* quæ Carceris Eccleſiaſtici vſum præbuere: ibi dixi plene. vide *Nouellam Iuſtin. 79. c. 3.* & Iulianum *Conſtit. 73.* Baſilius Diaconus *in libello ad Theodoſium & Valentinianum in Concil. Epheſin part. 1. cap. 17. num. 3. pag. 1337. Tom. I. Concil. Harduin.* κἀκεῖθεν τυπτόμενοι ἀπηγόμεθα ἐν τῷ δεκανικῷ, κἀκεῖ γυμνοὺς ἡμᾶς ὡς δημίους καὶ ὑπευθύνους τιμωρίᾳ ἐξύλισαν: *inde caſi in carcerem abducimur, ibique nos, vt nequam ſceleratos nudos ad palum alligarunt.* Conſule etiam *Goarum in not. ad Codin. c. 14.* Gretſerum *lib. 3. obſeruat. ad Codin.* du Freſne *in Gloſſar. voc.* Διακόνικον.

DECANI, De *decanis* eſt *tit. 33. lib. 6.* vbi vide Commentarium. Ambroſius meminit *Epiſt. 20. n. 4. pag. 853. Edit. Benedictin.* Fuerunt autem *Decani* militiæ palatinæ genus, adhærentes Principis famulationibus, finitimi agentibus in rebus & menſoribus.

DECANTARE. Iuris & legum auctoritatibus *decantatur* (in Cod. Iuſt. immutatum *declaratur*) per

per ſeruum vel procuratorem, colonum vel actorem ſeu conductorem præiudicium poſſeſſioni, inuito vel inſcio domino, imponi non poſſe, *l. 2. de pign. lib. 2. t. 30.* *Decantari* dicuntur, quæ regularia: ſua ſunt Iuriſconſultis ᾄσματα Carmina vt Philoſophis: quo ſenſu apud Catonem: *Si Deus eſt animus, nobis vt Carmina dicunt.* Vide *ſupra* Cantatum ex *l. vnic. ſi certum petatur de chirogr.*

DECARGYRVS nummus, idem cum maiore pecunia, *l. 2. ſi quis pecun. conſt. lib. 9. t. 23.* ſeu *maiorina*, quæ ex argento & ære conflata, *l. 6. de falſa mon.* Δεκάργυρον autem dictum credo, quod decima pars eius argentum eſſet: ſicut *Electrum* eſt, μίγμα χρυσῦ, καὶ ἀργύρυ, in quo quinta argenti portio eſt, teſte Plinio *lib. 33. cap. 4.* cuius mentio & apud Siluium *lib. 1. v. 229.*

hic omne metallum
Electri, & GEMINO pallens de ſemine VENÆ

Diuerſus a *Centenionali*, *d. l. 2.* vide quæ ad *eam l. 2 & 6.* dixi.

DECADERE adminiſtratione, *l. vlt. ad l. Iul. repetund. lib. 9. t. 27.*

DECEMPRIMATVS. Vide *l. 7. de domeſticis. lib. 6. t 24.* & *Paratitlon* eius tituli.

DECEPTVS. Etiamſi laqueos *decepta* ignorationis exciderit, *l. 16 de petition. lib. 10. t. 10.*

DECEPTIO. *Deceptionem* hominum præſtare dicuntur ſimulacra, *l. 20. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

DECERNERE. Iudex ſententiam *decernat. l. 5. de iurisdict. lib. 2. t. 1.*

DECERPERE. Nihil hic ſubripiendum (hinc *ſubreptitium*) *decerpet* ambitio, *l. 19. de nauicul. lib. 13. t. 5.* Quod ſi huic Archiatrorum numero aliquem aut conditio fatalis, aut aliqua fortuna *decerpſerit. l. 8. de Medicis. lib. 13. t. 3.* Conuictis in quæſtione violentiæ perſugia appellationis *decerpſiſſe l. 14 quorum appellation. lib. 11. t. 36.* Symmachus *in relat. lib. 10. ep. 54. Nil ille decerpſit ſacrarum Virginum priuilegiis.*

DECERTATIONES, pro certaminibus, & laboribus in militia peractis. Filios quoque eorum (Veteranorum) defendant *decertationes*, quæ in patris perſona fuerunt, (forte *profuerunt*) *l. 2. de Veteranis. lib. 7. t. 20.*

DECESSOR, *l. 1. de diſtrah pignor. quæ trib. cauſa lib. 11. t. 9.* Quidquid in tempus vſque diſpoſitionis habitæ a Viro inluſtri *deceſſore* ſublimitatis ſuæ, &c. *l. vlt. verſ. quidquid de patroc. vicor. lib. 11. t. 24.* *Deceſſores*, *l. 3. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

DECIDERE. Cuius modum, ponderatione certa *deciderit* ſuarius, *l. 4. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

DECLINARE ſuam Curiam, *l. 5. 73. 120. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Declinare* Obſequia, *l. 33. de Decurion.* publicorum munerum obſequia *declinare. l. 16. de Decurion.* *Declinare* Munia, *l. 50. de Decurion.* & *l. 4. de luſtrali conlat.* quæ ex illa deſumpta. *Declinare* Munera ciuitatis, *l. 8. de decur.* *Declinare* functionem, *l. 129. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* *Declinare* laborem Curialis officii, *l. 85. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Declinare* onera Curialia, *l. 98. de Decurionibus. lib. 12. t. 2.*

DECOCTIO. Natalium *decoctio*. Cum ius vetus ingenuas fiſcalium ſeruorum contubernio coniunctas ad *decoctionem* natalium cogat, *l. 3. ad SC. Claud. lib. 4. t. 9.*

DECOCTOR pecuniæ publicæ, *l. 117. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Decoctorum* vitia, *l. 15. de piſtorib. lib. 14. t. 3.*

DECOLORARI. Eum qui probabilem ſæculo diſciplinam agit, *decolorari* non oportet conſortio ſororiæ appellationis, *l. 44. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Ambroſius *epiſt. 4. Noxia ſunt conuerſationes cum inſipientibus, & inficiunt ſobriam mentem atque DECOLORANT.* Marcellinus in edicto ſuo, quod refertur inter *acta collat. Carthagin. Africam vario religionum genere inquietari DECOLORARIQVE paſſus non eſt.* Symmachus *lib. 2. epiſt. 75. Ne innocentiam Senatorum obnoxia rumoribus ſuſpicio DECOLORET.* Omitto his ſimilia, quæ Iuretus in ſuis ad Symmachum miſcellaneis præoccupauit *pag. 76. 77.*

DECORVS. *Decora ciuitas*, Antiochia, *l. 169. de Decurionib. lib. 12. t. 2.*

DECORA. Ornamenta Vrbium ac *decora* marmorum (ita morum decora Symmacho *1. epiſt. 19.*) *l. 26. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* 2.) Vt quos ad vitæ *decora* domeſticæ laudis exempla non prouocant: ſaltem correctionis medicina compellat, *l. vnic. de emendat. propinq. lib. 7. t. 13.*

DECOXIT. Nemo eorum ſemel in interuerſione conuictus, id rurſus officium gerat, in quo ante *decoxit*, *l. 27. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Si ſuſceptores de Curia dati, aliquid vel negligentia vel fraude *decoxerint*, &c. *l. 9. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.*

DECRETA, *Rubr. l. 1. 10. 11. 16. de Legatis. lib. 12. t. 12.* & *l. 15. de accuſat. lib 9. tit. 1.* erant, quæ in communi conſilio, conciliōque Prouinciæ vel ciuitatis conuenerant: quæ in illis ad Principem legatis ferme tradebantur. 2) *Decreta* pro conſtitutionibus, edictis, ſanction bus, *l. 43. de appell. lib. 11. t 30.* confer cum *l. 65 eod.* 3.) *Decreta*, pro reſponſis & reſcriptis Principis, *l. 8. de appellat. lib. 11. t. 30.* 4) *Decretum* in alienandis minorum bonis, *l. vnic. de his, qui veniam at. lib. 2. t. 17.*

DECVRRERE *fila pectine*. Arguto pectine ſolidanda fila *decurrant*, *l. vlt. de veſtib oloueris lib. 10. t. 21.* (Virgilius initio ſeptimi Æneidos, *Percurrere.*

Arguto tenues percurrens pectine telas

Vbi Seruius: *aut manu percurrens, aut ictu pectinis: vt videmus: aut quia apud maiores ſtantes texebant: vt hodie linteones, videmus: eſt autem Homeri qui ait:* ἱςὸν ἐποιχομένην. (id eſt, *telam percurrentem*)

Illa etiam ſtantes radio percurrere telas
Erudit, & rarum pectine denſat opus. Ouidius *3. Faſtorum, de Minerua & Quinquatribus.*

DECVRSVS. Si internis negotiis vſquequaque *decurſis* ex euidenti claruerit, &c. *l. vnic. de off. Præf Præt. lib. 1. t. 5.* *Decurſis* haſtis. *l. 1. de fiſci debitorib. lib. 10. t. 16.* *l. 2. de fide & iure haſtæ. lib. 10. t. 17.* Poſt Magiſtratus *decurſa* inſignia, *l. 21. de Decur. lib. 12. t. 1.* Ratione *decurſa*, *l. 10. de Legatis. lib. 12 t. 12.* Siue mancipationis *decurſa* fuerit ſolemnitas, *l. 4. de donat. lib. 8. t. 12.* *Decurſis* ſtipendiis, *l. vlt. de domeſticis. lib. 6. t. 24* Quos *decurſi actus* inluſtrat auctoritas, *l. 3. de metatis. lib. 7. t. 8.* Militiæ ordine ac labore *decurſo*, *l. 20. de Agentib. lib. 6. t. 27.*

DECVS. Domorum cultu *decus* Vrbium potius quam fructus adquiritur, *l. 7. de prædiis nauicul. lib. 16. t. 6.* *Decus* ſumptuoſum, *d. l. 7.* Contumacius, quam *decus* publicum ſinebat, erectos, *l. 3. vnde vi.* Quem maxime ruſtica plebs, id eſt, pagi, contra *decus publicum* (id eſt, publicam vtilitatem) tolerarunt. *l. 16. de curſ. publ. lib. 8. tit. 5.* Qui inhoneſte & contra *decus* ſæculi, vel honorem militiæ verſabuntur, *l. 3. de curioſis. lib. 6. t. 29.* 2.) *Decus*, pro ornamentis operum publicorum, *l. 1. de operibus publicis lib. 15. t. 1.* *Decus* ſumptuoſum de marmoribus quibus

quibus exornatæ domus, *l 7. de præd. nauic. lib. 13. t. 6.*

DECVTITVR. Quandoquidem neque aurario canoni, ſub priuilegiis æſtimato, aliquid ex ea iubentibus nobis præbitionum diuerſitate *decutitur*, *l. 13. de extraord. lib. 11. t. 16.*

DEDECORANDO ambitu, *l. 2. de Comitibus rei milit. lib. 6. t. 14.*

DEDECVS. Manichæorum *dedecus*, *l. 3. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.*

DEDISCERE. Qui docere ſe dicunt, quod aut neſcire, aut *dediſcere* (ita γραπτέον) ſit decoroſum, *l. 13. de hæret. lib. 16. t. 5.* Nempe, ſi quid prauum didiceris, id dediſcere laudabile eſt. Primum eſt, praua neſcire; proximum, dediſcere.

DEDITITII & fœderati in exercitu Romano, *l. 16. in fin. de tyronib. lib. 7. t. 17.* vbi dixi plene.

DEDITVS. Sit eculeo *deditus* v ngulisque ſulcantibus latera perferat pœnas, *l. 6. in fin. de malef lib. 9. t. 16.* Hic *Editus* non improbabiliter tenet quis. Eculeus enim ſublevatus, & altus. Prudentius in *hymno Romani X. v. 466.*

Audite cuncti, clamo longe ac prædico
Emitto vocem de cataſta CELSIOR.

Vnde & *penſilis vir apud eundem; ibid. v. 451.*

Scindunt vtrumque milites teterrimi
Mucrone biſulco PENSILIS *latus* VIRI.

Vnde vox frequens in *Vitis martyrum*, *in equuleo ſuſpendi*, *leuari in equuleum*, *ſublimem tolli*: αἰωρεῖσθαι Græcis, *Sozomeno*, & aliis. Pomponius apud Nonium Marcellum *cap. 2. num. 284.* *Et vbi inſilui in cochleatum eculeum, ibi tolutim tortor.* In eculeo SVBLIMIS, Rufino *lib. 1. c. 36.* ἐπὶ ξύλου κρεμάσας, Theodoretus, *lib. 3. c. 10.* Stratius in *Mammete*:

iubet altius ergo
Sanctum ſuſpendi tormentisque acribus amens
Pulſat vtrumque latus, dum carpitur vnguibus vncis
Nullam dat Mammes vocem.

DEDVCI ignibus ferri materies. Vt venæ nobilis, & quæ facile *deducatur* ignibus ſeu liqueſcat, ferri materies præbeatur; *l. 2 de fabricenſibus. lib. 10. t. 22.* Iuuenalis *Satyra VII. v 53.*

Sed vatem egregium, cui non ſit publica VENA
Qui nil expoſitum ſoleat DEDVCERE.

Deductum carmen apud Virgil. *Eclog. 6 v 5.* Conſule Erythræi *Indicem Virgil. voc. deductus.* Lanæ quoque & fila deduci dicuntur: Iuuenalis *Satyra VII. v. 224.*

Qui docet obliquo lanam DEDVCERE *ferro.*

Catullus *de nuptiis Pelei v. 312.*

Dextera tum leuiter deducens fila ſupinis
Formabat digitis. Legem citatam illuſtrat etiam Plinius *lib. 34. c. 14.* *Mirumque cum excoquatur* VENA, *aqua modo* LIQVARI *ferrum, poſt ea in ſpongias frangi.* 2.) Quos in officium miniſteriumque prædarum vel capiendi vbertas, vel formido ſimulata *deduxerit*, *l. 9. de tyronib. lib. 7. t. 13.* id eſt. ſeduxerit. 3) Eique qui *deducendus* erit. (id eſt, e longinquo accerſendus, exhibendus.) *l. 3. de exhib. reis lib 9. t. 2.*

DEDVCTIOR paulo *numerus*, id eſt minor, *l. 11. de Medicis lib. 13. t. 3.*

DEFECTA, ſunt ſqualida & ieiuna. *Defecti fundi*, inanes, ſteriles, caduci Quotiens *defectorum* (aſanticorum *paulo ante*) leuamen expoſcitur, vt ſqualidiora adque ieiuna culta atque opima conpenſent, *l. 3. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.* Eodem ſenſu *Defecta* domus, *l. 3. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.* & in *ead. lege.* fœnei & *defecti*, Id quod *defecta* poſſeſſioni inſpectoris arbitrio adſcribitur, *l. 12. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.* 2.) *Defecta* animalia, i e curſui publico inutilia. Vt ſi forte defecta fuerint animalia, *l. 24. de curſ. lib. 8. tit. 5.*

DEFECTIO *prædiorum*. Poſſeſſor Africanus pro deſtitutis poſſeſſionibus cogitur tributa dependere: quod ne accidat, hac definitione ſancimus, nullum eorum prædiorum *defectione* (ita reponendum) prægrauari, *l. 31. de annona. lib. 11 t. 1.*

DEFENDENDA Celſitudinis tuæ ſedes Prouinciarum *defendenda* ſuſcipiat, *l. vnic. de hirenachis. lib. 11. t. 14* *Defendenda* ſunt ea, quæ defenſione egent. Breuiter, Prouinciarum defenſiones, ſeu Prouincias defendendas.

DEFENDERE ſibi ius, & vſurpare, *l. 3. de maternis bon.* Exceptio *defendere* dicitur, *l. 6. de luſtrali conlat. lib. 13 t. 1.*

DEFENSACVLA fiſci, *l. 2. de aduoc. fiſci. lib. 10. t. 15.* id eſt, aduocatio fiſci: dicitur enim aduocatus fiſci, & defenſor, *l. 3. de dilatione:* ſeu, defenſor domus Principis, *l. vltim. de actoribus procurator.*

DEFENSARE. Quos Clerici *defenſandos* receperint, *l. 3. in fin. de his, qui ad Eccleſ. lib. 9. t. vlt.* Nec quemquam præteritæ cuiuſpiam voluntatis priuilegio *defenſari*, *l. 17. de hæret. lib. 16 t. 5.* Si quis rem noſtram cœperit lite pulſare, Rationali præſente confligat, quo *defenſante* controuerſia omnis agitetur, *l. 5 de iuriſd. lib. 2. t. 1.* Vel quocunque modo a Clericis fuerit *defenſatus*, *l 5. de his, qui ad Eccleſ. lib. 9. t. vlt.* Quos non ætatis *defenſabit* infirmitas, *l 134. de Decurion lib. 12 t. 1.* Nec prærogatiua militari *defenſetur*, *l. vlt ad l. Iul de adult. lib. 9. t. 7.*

DEFENSIO. Sub religionis *defenſione*, (id eſt, *prætextu*) *l. 27 de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* 2.) *Defenſio legitima*, pro defenſione, ſeu tutore, *l. 2. de diſtrah. pignor. lib. 11. t. 9.*

DEFENSOR, id eſt, aduocatus, *l. 2 de poſtulando. lib. 2. t. 10.* Aduocati vocem defenſoris loco ſubſtituit Tribon.

DEFENSORES, id eſt aduocati, *l. 3. de dilation. lib 3. t. 17.* 2.) Teſtamentarii *defenſores* & legitimi, *l 3 de Tutoribus. lib. 3. t. 17.* ſunt tutores. Per inquiſitionem dati minoribus *defenſores* iubebunt, *l. vlt. de Tutorib. lib. 3. t. 17.* Minorum *defenſores*, *l. 1. de adminiſtr. & periculo tutor. lib. 3 t. vlt.* *Defenſores* minorum, pro tutoribus & curatoribus, *l 1. de denunciat. lib. 2 t. 4.*

DEFENSVS. A conlatione tutos *defenſosque* ſeruari præcipimus, *l. 2. de conlat. donatar. lib 11. t. 20.*

DEFESSA ætas, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Cui opponitur, ſolida ætas *ex lege.* *Defeſſa* ſenectutis extrema, *l. 16. de cohortalib. lib. 8. t. 4.*

DEFICIENTIS voluntas, *l. 1. ad l. Cornel. de falſo lib. 9. t. 19.*

DEFIGERE. Qui magicis adcincti artibus aut contra hominum moliti ſalutem, aut pudicos ad libidinem *defixiſſe* animos detegentur, *l. 3. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Reponeret alius *deflexiſſe*, vt antea quoque editum, ſed propria vox hæc. *Defictiones*, Νεκυομαντεῖαι, *Gloſſ.* Paulus V *ſentent. tit 23 §. 15* *Qui ſacra impia nocturnaue, vt quem obcantarent*, DEFIGERENT, *obligarent, fecerint*, &c. Plinius *lib. 28 c. 2.* *Defigi diris deprecationibus, nemo non metuit.* Omitto alia.

DEFINIENDVM. Illud *definiendum* eſſe cenſemus, *l. 176. de Decur. lib 12. t. 1*

DEFINITIO. Hac aperta *definitione* decernimus, *l. 2.*

Zz

l. 2, de Indiction. lib. 11. t. 5. Conſultiſſima *definitione* ſtatuimus, *l. 11. de Agentibus. lib. 6. t. 27.* Oraculi noſtri *definitione*, *l. 16. de extraordinar. lib. 11. t. 16.* Quæ *definitio* ſi fuerit præterita, *l. 4. de Princip. agent. in reb. lib. 6. t. 28.* Salutari *definitione* cenſuimus, *l. 16. de Palat. S. L. lib. 6. t. 30.* Id aperta *definitione* ſancimus, *l. 6. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.* Hac *definitione* ſancimus, *l. 31. de annona. lib. 11. t. 1. Definitio iuris*, id eſt regula, *l. vnic. victum ciuiliter, in fin. lib. 9. t. 20.* & *initio leg.* a pleriſque prudentium generaliter definitum eſt. *Definitione* iuris, Conſultum omnium conſona reſponſione firmatur, *l. 8. de diuerſis reſcript. lib. 1. t. 2.* Vltima *definitio*, id eſt, ſententia definitoria, *l. 1. de ſentent. ex periculo recit. lib. 4. t. 17.*

DEFINITIVA *ſententia*, *l. 18. 29. quorum appellation. lib. 11. t. 36. Definitiua* inter partes dicta ſententia, *l. 2. ſi vagum ptiat. mancip. lib. 10. t. 12.*

DEFINITVM. Euidens ſanctionis *definitum* eſt, *l. 125. de Decur. lib. 12. t. 1.* 2.) Particip. præter. *Definitum* eſt, *l. 2. de Iuriſdictione.* Conſtitutionibus perſpicue *definitum* eſt, *l. 28. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DEFIT. Cui deſit in functionibus numerus perſonarum. Ita lego in *l. 123. in fin. de decurion. lib. 12. t. 1.*

DEFIXVS. Iuxta nummaria *defixa* (id eſt, *præfixa) pretia l. 29. de erog. mil. ann. lib. 7. t. 4.*

DEFLECTENS. Nihil ſibi *deflectens* a iuſtitia indignatio Cognitorum intellegat licere, &c. *l. 6. de quæſtion. lib. 9. t. 35.*

DEFLERE, de Prouincialium querelis, *l. 186. de Decurionib. lib. 12. t. 1. l. 9. de Legatis. lib. 12. t. 12.*

DEFLVERE ſucceſſiones maternæ ad liberos. Cum ad liberos maternarum rerum ſucceſſiones defluxerint, *l. 2. de maternis bonis.* 2.) *Defluunt* tempora. Nullis eum temporum, quæ ex reſcriptorum editione *defluunt*, moris eſſe ludendum, *l. 5. de denuntiat. lib. 2. t. 4.* 3.) Artus ſanie, corruptoque ſanguine *defluunt*. Aut tabeſcentes artus atro ſanguine permixta ſanie *defluentes*, *l. 1. de emendat. ſeruorum. lib. 9. t. 12.* Virgil. *8. Æneid. v. 487. ſanie taboque fluentes.*

DEFORMARE. Matrimonia *deformare*. Nam etſi omne genus accuſationis neceſſitas inſcribtionis adſtringat, nonnulli tamen proterue id faciunt (accuſationem adulterii inſtituunt) & falſis contumeliis *matrimonia deformant*, (*initio leg. fœdare* connubia) *l. 2. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.*

DEFORMATIO *manus*. Eos qui amputatione digitorum caſtra fugiunt, tua ſinceritas non ſinat manus *deformatione* defendi, *l. 4. de tyronib. lib. 7. t. 13.*

DEFORMIS. Vicarii etiam adfecti *nota deformi*, (id eſt, infamia) tricenas auri libras conferent. Iudices autem ordinarii ſimiliter *deformati* (infamia) quinas denas cogentur exſoluere, *l. 15. de pœnis. lib. 9. t. 40.* 2.) Quæ iam deformibus ruinis intercidiſſe dicuntur, *l. 11. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Ideo Vrbs *ruinis deformari* dicitur. Plinius *lib. 10. epiſt. 75. Locus nunc deformis ruinis:* vide *Briſſonium de V. S.*

DEFORMITAS. Is quem *obſequii deformitas* militia ſecernit, offerri militiæ non poteſt, *l. 8. de tyronibus. lib. 7. t. 13.* Sunt, qui de Eunuchis accipiunt: malum de iis, qui ad Gynæceum aliquid pertinens tractant, vide *Vegetium. lib. 1. c. 7.*

DEFRAVDARE. Sed vt eum functio vlla nonteneat, conlatio non *defraudet*, *l. 6. de Agentib. lib. 6. t. 27*

DEFVGA. Ne paſſim vagari, Curiæ vel collegii *defugas*, in publica damna patiantur, *l. vlt. de his, qui condit. propr. lib. 12. t. vlt.*

DEFVGERE originem, *l. 13. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Quiſquis ex nauiculariorum corpore *defugiens* ſolita munia, &c. *l. 11. de nauic. lib. 13. t. 5.*

DEGENER. Ingratus & *degener* ciuis, *l. 18. de annona. lib. 11. t. 1.* Qui ſtipendiis militaribus *degenerem* latebram præbuiſſe monſtrantur, *l. 4. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Mox: *Degeneri* morte gladium ſubiturus. Nam cuius vita probroſa fuit, eius mortem degenerem eſſe oportet. Si quis militaris proſapiæ *degeneri* mente officiorum ſe conſortiis adgregauit, *l. 7. de filiis milit. appar. lib. 7. t. 22.* Si non otio & tempore *degeneri* paternam exuere virtutem, *l. 155. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DEGVSTATVM *fulgore*, κυρίως, pro *tactum*, *diſſectum*, *deraſum*, *exuſtum*. Haruſpicinæ vocabulo, ni fallor, proprio. *Si quid de Palatio noſtro aut ceteris operibus publicis deguſtatum fulgore eſſe conſtiterit*, ait Conſtantius, *l. 1. de Paganis lib. 16. t. 10.* Lucretius etiam *lib. 2. v. 192.*

Nec cum ſubſiliunt igneis ad tecta domorum
Et celeri flamma DEGVSTANT tigna, trabisque.

Pro quo idem, *lib. 5. Ambeſſo*, id eſt, *ambedere*, dixit *v. 397.*

Ignis enim ſuperauit, & AMBENS multa peruſſit.

Vt Lucanus, *lib. 6. v. 266.*

Frangentem fluctus ſcopulum ferit, aut latus alti
Montis ADEſt.

Eodem ſenſu Virgilius, *lib. XII. de lancea infixa, v. 376.*

ſummum DEGVSTAT vulnere
corpus. Vide Commentarium *ad h. l.*

2.) Qui ad annos ferme duodeuiginti nati, liberales litteras *deguſtauerint*, *l. 1. de excuſ. artif. lib. 13. t. 4.* Id eſt, mediocrem earum ſcientiam habeant: vide Vitruuium in eadem re *lib. 1. c. 1.*

DEHONORARE. Epiſcopum ad teſtimonium dicendum admitti non decet, nam & perſona *dehonoratur*, *l. 8. de fide teſtium. lib. 11. t. vlt.*

DEI *donum*, theſaurus: vide *l. vlt. de theſauris. lib 10. t. 18.* dixi in v. *Fortunæ donum.*

DEIECTI *ſacerdotes*. Vt veneratio Sacerdotibus debetur innoxiis, ita & pœna moderata inquietis atque *deiectis*, *l. 2. de Epiſcop. Iud. lib. 16. t. 12.*

DEINDE, pro deinceps, *l. vlt. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15.* Victor *Schotti cap. 20. in fin. Sic deinde, laborantibus ſecundarum initia, earumque auctores memoria ſunt.* Quem locum Vir Doctus parum accurate ſollicitat.

DELERI. Nullus his indicatis conetur inniti, quæ & tempore & auctore *delentur*, *l. 8. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.*

DELECTVS (militaris) *l. 3. de tyron. lib. 7. t. 13. Delectus* Iuniorum, *l. 3. 10. de tyronibus. lib. 7. t. 13.* dicitur haberi, *d. l. 3.* agitur, *d. l. 10.* Symmachus *lib. 6. epiſt. 58. Iuniorum delectus vrbanis familiis imperatus Gloſſ.* Iſid. *Delectus agitur*, id eſt, *probatio fit tyronum*, 2.) Inter arbitros & patronos aliquem oportet eſſe *delectum*, *l. 2. de poſtulando. lib. 2. t. 10.*

DELEGATIO & *delegatoria l. 1. de annon. l. 8. de extraord. l. un. ne conlat. per logograph. l. 16. de exactionib. l. 22. de erogat. militar. annon.* Sunt deſcriptio-

ſcriptiones, quibus exigendarum annonarum, & tributorum, modus continebatur. Suidas: *δηληγατιων κατα Ρωμαίοις ἡ ἐκταγὴ τῦ σιτοπομπείυ, καὶ ἡ ἀννωνῶν μετακομιδή. Delegatio, apud Romanos vocatur procuratio rei frumentariæ, & annonæ transportatio.* Vide *not. b.* ad *leg. 1. de annon.* & *Commentar. ad l. 22. de erogat. milit. annon.* Du Freſne *in Gloſſar. voc. delegatio.*

DELEGATVS. Igitur eos loca iuxta morem priſcum *delegata* curare oportebit, *l. 2. de itin. mun. lib 15. t. 3.*

DELEGARI. Annonas omnes quæ vniuerſis officiis adſolent *delegari* (*adſignari*, Mandari, *l. 1. de domeſticis.*) *l. 35. de erogat. mil. ann lib. 7. t. 4.* Opinatoribus nihil ſit cum poſſeſſore commune, cui non militem, ſed exactorem, ſi ſit obnoxius, conuenit imminere. Iudices itaque, qui Prouinciales paſſi fuerint opinatoribus *delegari*, eiusdem quantitatis duplex pœna retinebit, *l. 16. de exactorib. lib. 11. t. 7.* *Delegari* opinatoribus, id eſt, *exigendos committi.* Vt mox: ſi per *ſemet exigendos voluerint delegare* militibus. Vltra id tempus, ſi tarditas adferatur tunc militi (opinatori) debiti poſtulati *delegandam* eſſe rationem, *l. 34 de annona. lib. 11. t. 1.* Opinatores, quibus ſpecies in diuerſis Prouinciis *delegantur*, *l. 1. de exact. & transl. lib. 7. t. 5.* Mox, cum opinatores in Prouinciis *delegantur*, *d. l. 1.* Tunc militi debiti poſtulati *delegandam* eſſe rationem, *l. 24. de annona. lib. 11. t. 1.*

DELICATVS. *Delicatæ veſtes*, ſed & linteamen amictorium noſtrorum vſibus neceſſarium, *l. 48. de curſu. lib. 8. t. 5.* *Delicati pueri*, apud Spartianum *Hadriano cap. 4.* qui Imperatori in miniſterio ſecretiore. *Gratiſſimi delicatorum*, Sueton. *Tit. cap. 7.* quos græci παῖδας ἁπαλὰς vocant. *Deliciæ* apud Plutarchum *Antonio*, & Sueton. *Vitell. cap. 12.*

DELICIÆ. Manſura pœna in eos, qui ad inrigationes agrorum, vel hortorum *delicias* furtiuis aquarum meatibus abutuntur, *l. 7. de aquæductu. lib. 15. t. 2.* Eſt qui ita teneat: *Ad inrigationes agrorum vel hortorum, deliciis furtiuis aquarum meatibus abutuntur*; (de quo dixi ad *eam legem*) docte & ingenioſe: ſed non ideo vere hic. Ad hortorum *vſum* dixit Frontinus.

DELICIOSVS. His, quos *delicioſis* nutrimentis eneruatos eſſe perſpeximus, *l 5. de fil. mil appar. lib. 7. t. 22.*

DELVBRA, *l. vlt. de pagan. lib. 16. t. 10.* Cuncta eorum fana, templa, *delubra.* Erant cellæ Deorum ad templa additæ. Dixi in Commentar. *ad leg. cit.*

DEMENTES væſanique hæretici, *l. 2. de fide Catholica. lib. 16. t. 1.*

DEMENTIA Eunomianorum, *l. 32 de hæreticis lib. 16. t. 5.* Hæreticorum *dementia*, *l. 24. de hæret. lib. 16. t. 5.* Obſtinationis animi *dementia*, hæreſis, *l. 6 de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

DEMIGRARE. Ex conſortio Curiali ad officium *demigraſſe*, *l. 175. de Decurion lib. 12. t. 1.* Patrimonia naucleriorum, quæ quolibet genere in extraneorum dominia *demigrarunt. l. 2. de prædiis naucler. lib. 13 t. 6* Ad quorum iura terrulæ *demigrauerint*, *l. 51. de oneribus publ lib. 15. t. 1.*

DEMITTERE, pro mittere. Quæcunque naues ex quolibet portu ſeu litore *demittuntur*, nullam concuſſionem vel damna ſuſtineant, *l. vltim. de litor. & itinerum cuſtod. lib. 7. t. 16*

DEMOLIRI ſepulchra, *l. 1 de ſepulchr. viol lib. 9. tit. 17.*

DEMORARI, vnde noſtrum *demeurer.* Si in libertate eſſet per annos ſedecim *demoratus*, *l 3. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* vide *l 2 § 4. D. de iudiciis*, *l. 8 Cod. Iuſt qui petant tutor.*

DEMOVERE *ſe*, pro, abire, relinquere communionem. Qui licet ex Manichæis orti, ſenſu tamen & affectu propriæ ſalutis admoniti, ab eiuſdem vitæ profeſſioniſque collegiis, pura ſemet dediti religione *demouerint* tali inmunes a crimine, *l. 7. de hæret. lib. 16. t. 5.*

DENARISMVS, *l. 107. 123. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Aliquando accipitur pro computatione per nummos æreos, vt apud Epiphan. *de ponderib. in fin.* In dictis legibus autem *Denariſmus* ſignificat, quamcunque exiguam præbitionem in pecunia, aut denarium argenteum, quem pro ſingulis dare jugis decuriones cogebantur. Vide *Commentarium ad d. l. 107.*

DENDROFORI: de his pars *tit 8. lib. 14. de Centonariis & Dendrophoris.* Centonariis & fabris iunguntur *d. t.* Horum certum corpus fuit in oppidis *l. 1. d. t.* Multa eorum mentio in veteribus inſcript. Dixi plene ad *eam legem.* An iidem cum his Dendroforis accipiendi ſint, quorum mentio *l 20. de Paganis. lib. 16. tit 10.* dubito. *Dendrophori* profeſſionis gentilitiæ nomen per Africam, *l 20. de Paganis. lib. 16. tit. 20.* vbi dixi.

DENOTARI. Et ſuis apertis criminibus *denotentur*, *l. 6 de hæret. lib. 16. t. 5.*

DENOTATIO, pro ignominia. Cum denotatione Iudicum, *l. 3. de exaction.* vbi vide quæ dixi plura.

DENSITAS, id eſt frequentia. Efferri cognouimus cadauera mortuorum per confertam populi frequentiam, & per maximam inſiſtentium *denſitatem*, Iulianus, *l. 5. de ſepulchr. viol. lib. 9. tit. 17.*

DENVNCIATIO, vox haruſpicinæ & fulguralis nominatim diſciplinæ. *Eam autem denunciationem atque interpretationem, quæ de tactu Amphitheatri ſcripta eſt*, *l. 1. de Paganis. lib. 16 t. 10.* Ammianus, *lib. 30. cap. 5. Sortem DENVNTIARAT ei ſupremam prodigiis ingerentibus multis: nam apud Sirmium FVLMEN extuſſum Palatii partem incendit.* ἀποτέλεσμα Græcis: vt ipſi denunciandi artem exercentes, dicebantur ἀποτελῆ, apud Ptolemæum & eius interpretem: ὁ γὰρ ΑΠΟΤΕΛΩΝ ἢ καθ᾽ ὅλα ἔθνη καὶ πόλεις ἀποτελεῖ, ἢ καθ᾽ ἕνα τῶν ἀνθρώπων: *Diuinatoriam artem exercens, aut denuntiat integris gentibus, aut vrbibus, aut ſingulis tantum.*

DEPACTVS pro turpi pactione læſus. Cum ſupplicans inique ſe oppreſſam, & poſt ſententiam ſacri auditorii *depactam* eſſe commemoret, *l. 2. de pactis. lib 2. t. 9.*

DEPASCI, pro affligere. Prototypiæ munus, quod Prouinciarum interna *depaſcitur*, ab imis, vt dicitur, radicibus eruatur, *l. 7. de tyron. lib. 7. t. 13.*

DEPECTVS Si quis nihil cum parentibus puellæ ante *depectus*, inuitam rapuerit vel volentem abduxerit, *l. 1. de raptu virginum. lib. 9 tit. 24.* Forte hic legendum *depactus.* Vid. *not. d. ad h. l.*

DEPECTIO. Vt ſi circa *depectionem* (*corruptionem*, *Anianus*, recte) id fiat, poſtulata humanitas præbeatur; ſin aliquid ſuſpicionis extiterit, quod manifeſtus reus *depectione* celebrata legibus ſubtrahitur, *l. 1 de abolition. lib. 9. t. 37.* Aduocatos, qui conſceleratis *depectionibus* ſuæ opis egentes ſpoliauerint atque denudauerint, &c. *l. 1. de poſtuland. lib. 2. t. 10.* *Depectionem* Apuleio *in Apolog. 2.* Vid *Comment. ad d. l. 1.*

DEPELLERE. Et ſraudes *depellant*, *l. 6. de curioſis. lib. 6. t. 29.*

DEPENDERE, de tributorum ſolutione. *Vt* in locis propriis conlata frumenta *dependat*, *l. 29 de annona. lib.* 11 *t. 1.* Poſſeſſor Africanus pro deſtitutis poſſeſſionibus cogitur tributa *dependere*, &c. *l. 31. de annona. lib. 11. t. 1.* *Dependere* de illatione tributorum, *l. 13. de ſuſceptorib. lib 12. t. 6.* *Dependuntur.* In hac voce frequens error, vt *defenduntur* extat, pro *dependuntur*: vt *l. 12. de annonis ciuic lib. 14. t. 17* Item apud Saluianum, *lib. 5. Si reſpicias quod defendunt, abundare arbitreris: ſi reſpicias quod habent egere, reperies.*

DEPENSIO. Luſtralis auri *depenſio*, *l. 11 de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Theatralis per Prætores facienda *depenſio*: *l. 29. de Prætor. lib. 6. t. 4.* Etiam, pretium his, qui adærare voluerint, *depenſionis*, *l. 32. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.*

DEPLORATIO. Velut licito committi frequenti læſorum *deploratione* (comploratio, *l 6. ne nauicul.* Subclamatio, *l. 4. de exactionib.*) didicimus, &c. *l. vlt de ſuperexaction b. lib. 11. t. 8.* *Vt* ſi intra præfinitum tempus nulla ſerie delata querimonia, omnis poſthac *deplorationum* aditus obſtruatur, *l. 2. de naufrag. lib. 13. t. 9*

DEPONERE. Defenſor qui abſentiæ iuſtas allegationes *deponat*, *l. 23 de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Deponere* querimoniam, *l. 67. de appellationibus. lib. 11. t. 30.*

DEPOPVLATIO. Sub clade Barbaricæ *depopulationis*, *l. vlt. de infirm. his, qua ſub tyran. lib. 5 t. 14.*

DEPOPVLATOR Iudæorum, *l. 14. de Iudais. lib. 16 t. 8.*

DEPORTATIO. *Deportationis functio*, *l. 14. de Iudais. lib 16. t. 8.* id eſt Apoſtolatus, tributum (ἀποςολῆς ἐπικαρπία, ἀποςολή) quod totius orbis Synagogæ Patriarchæ Hieroſolymitano exſoluebant, coronarii auri nomine. Vide & *l. 17. vlt. d. tit.* dixi fuſe ad *d. l. 14*

DEPOSITVS. Neue ex eorum facultatibus, vel *depoſita* deneget, vel accepta non prodat, *l 21. de pœnis. lib. 9. t 40.* In *depoſito* conlocantur fructus poſſeſſionum appellatione facta ab executione, *l. 25 quorum appellat. lib. 11. t. 36.* *idoneo* collocantur, eadem *l.* paullo ante.

DEPRAEDATIO, *l. 2. de re militari lib. 7. t. 1.*

DEPRAVITAS. Sæuitas paternæ *deprauitatis*, *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16 t. 6.*

DEPRAVATVS. Si quis fuerit eiuſmodi infortunio *deprauatus*, vt debeat ſubleuari, &c. *l. 1. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Tentare poſſet etiam aliquis *depravatus*: Quamquam illud temere non ſollicito. *Deprauatus*, id eſt inutilis ad munia ſuſtinenda redditus: niſi ad animum, vt ſæpius, vox ea referatur.

DEPRECATIO, ἀξίωσις, deſiderium, preces, libellus ſupplex, *l 6. de accuſat. lib 9. t. 1*

DEPRESSVS, pro reiectus. Conteſtatio, quæ caput alterius contra iuris ordinem pulſat, *depreſſa* noſtris legibus iaceat, *l. 8. de famoſ. lib. lib. 9. t. 34.*

DEPRIMI reus, aliena & propria voce dicitur, qui conuictus & confeſſus, *l. 7. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* vide *infra Opprimi.*

DEPRIMERE ἐν ςαθμικῇ. Nec pondera *deprimant*, nullo examinis libramento ſeruato, *l. 1. de ponderator. lib. 12. t. 7.* *Pſſundare* propria voce & pondus ipſum vergere, Virgil. *Æn. XII, v. 727. quem damnet labor, & quo vergat pondere letum.* Vide *Commentar. ad leg. cit.*

DEPRIMI ſententia dicitur, *l. 56. de appellation. lib. 11. t. 30.*

DEPROPERARE, *l. 182. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DEPROPERVS, id eſt, valde properus & probroſus. Nullus omnino abluendo equorum ſudore *deproperus* (cum ſupra virentes fluminum ripas omnis legionum multitudo conſiſtit) publicos oculos nudatus inceſſet, atque ita conſpurcat aſpectum, ſed procul a cunctorum obtutibus, &c. *l. 13. de re milit. lib. 7. t 1.* *Properium*, *Gloſſis* Philoxeni; Cyrilli *Properium*, ὀνειδισμός. *Improperat*, ὀνειδίζει; vnde *properus* & *deproperus*. Tribonianus cum hoc non intelligeret, repoſuit inepte *deproperant*. Vt *deparcus* apud Suetonium *Nerone cap. 30*, & Apuleium *Apolog pag 263. Edit. Lugdun Ioan. Maire.* qui Plauto in *Perſa triparcus*, in *Aulularia*, *parce parcus.*

DEPVLSVS. Sciant, auditionem, huius legis interceſſione *depulſam*, *l. 26. de cohort. lib. 8. t. 4.* Omnes omnium criminum reos vel deportatione *depulſos*, vel, &c. *l. 10. de indulgent crim. lib. 9. t. 38.* Dierum diſtinctione hac interpretatione *depulſa* *l t. de emendat. ſeruorum. lib. 9. t. 12.* Totius dignitatis exceptione *depulſa*, *l. 92. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Id officium a quo *depulſus* eſt, vſurpaſſe, *l. vlt. de curioſis. lib. 6. t. 29.* Seruitute *depulſus*, *l. 2 de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* Vt *lacte depulſus*, Virgilio ἀπογαλακτίζω, *lacte depello*, *Gl* Cyrilli. Tribonianus male *ſeruitute depulſa*. *Depulſis* Curialium munerum ſollicitudinibus, *l. 5. de re milit. lib. 7. t. 1.*

DEPVTARE. Eorum commodo *deputabuntur*, *l. vltim. de pactis. lib. 2. tit. 9.* Ita vt decima pars, fiſci noſtri vtilitatibus: decima, ei cuius locus eſt *deputetur*, *l. 11. de metallis. lib. 10. t. 19.* Annonas horreis antiquitus *deputatas*, hos redhibere compellas, qui eas in damna publica auſi ſunt, occupare *l. 12. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Qui impunitatem veteris admiſſi non emendationi potius, quam conſuetudini *deputarunt*, *l. 6. in fin. de indulg. crim lib. 9 t. 38.* Curiæ *deputari*, *l. 33 de Decurion lib. 12 t. 1.* Ludicris miniſteriis *deputarentur*, *l. 4. de ſcenicis. lib. 15. t. 7.* Eorum vſui *deputari*, *l 51 de operibus publicis. lib. 15. t. 1.* Nihil ex his, quæ inſtaurationi, ornatibusque ſingulis *deputauit* antiquitas, &c. *l. 48. de operibus publ. lib 15 t. 1.*

DERIVARE. Aquam, & aquæ vſum in ſuum fundum. Aquam ad ſuum fundum ex aquæductu publico *deriuando*, *l 4 de aquaductu. lib. 15. t. 2. l. 2. Cod Iuſt. eod.* Quicunque aquæ vſum putaverit *deriuandum*, *l 6 de aquaductu. lib. 15. t. 2.* ἐπὶ τὸ χωρίον τὸ ὕδωρ ἐφέλκεται. Gregor. Nyſſenus *de Virgin. c 8.* 2.) Fallaciter incuſantibus, maxime poſt exhibitionem accuſati, nullius iuris color, velut *deriuata* excuſatione proficiat, non publica abolitio, &c. *l. 3. de abolition. lib 9. t. 37.* In notitiam ſerenitatis noſtræ *deriuetur*, *l 26. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

DEROGARE. Scripturæ diuerſæ, & fidem ſibi inuicem *derogantes* *l. 2. de fide teſt. & inſtrum. lib. 11. t. vlt.*

DESAEVIRE. Ne diu apparitorum praua admodum venaliſque perfidia in publica impune commoda *deſæuiret*, cenſuimus, &c. *l. 14. de pœnis. lib. 9 t. 40.*

DESCENDERE. In conditiones *deſcendat*, *l. vlt. de tyron.* Nulla præditos dignitate ad ſordida *deſcendere* connubia ſeruularum, etſi videtur indignum, minime tamen legibus prohibetur, *l. 6. de Decurion lib. 12. t. 1.*

DESCRIBERE, id eſt, deſcriptione ſeu adſcriptione facta exigere, *l. 8. de extraordinar. lib. 11. t. 16.* itaque, *deſcripſeris vel exegeris*, ait ea lex, vel ἐξηγητικῶς. 2) Ruſticos colonoſque veſtros inter ne-

ter negotiatores *deſcribi* non oportet, *l. 3. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.*

DESCRIPTVS, cui adſcriptio impoſita, *l. 173. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DESERI, deſtitui, *l. 82. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DESERTVS. *Deſerta* appellatio, ſeu prouocatio, quæ intra tempus non interpoſita. *l. 14. de appell. lib. 11. t. 30.* Hinc in foro noſtro *Deſertion d'appel.* *Deſerta* centuriæ, *l. 1. de annona. lib. 11. t. 1.* Quæ & defectæ (vnde prædiorum defectio, *l. 31. eod.*) Deſtitutæ poſſeſſiones, *d. l. 31.* Inutiles, *l. 4. eod.* *Deſerti* agri, *l. 12 eod.* *Deſerta* loca, & vaſtas ſolitudines ſequi Monachi iubentur, *l. 1. de Monachis. lib. 16. t. 3.* *Deſertum* prædium, *l. 14. de cenſitor l. 13. t. vlt.* & *ibidem: de deſertis* nihil poſtea conqueratur.

DESERTIO. *Deſertionis* crimen, *l. 11. de deſertorib. lib. 7. t. 18. l. 84. de Decurion. l. 12. t. 1.*

DESERVATIO, vel potius *deſeruitio*, de religione, & Iudaica nominatim, *l. 20. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* Hinc & formula illa bis in *l. 4. de Iudæis: qui Synagogis DESERVIVNT.* Ita *l. 4. D. de his qui not. inf. Qui certaminibus ſacris deſeruiunt.*

DESERVIRE. Vt cuncti reſtituti Curiarum *muniis* (ita re. non *munus*) cum omni poſteritate *deſeruiant*, *l. 139 de Decurion. lib. 12. t. 1.* Religionis obſequiis *deſeruire*, *l. 26. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Nec vlli extraordinario oneri *deſeruire*, *l. 4. de nauic. lib. 13. t. 4.*

DESIDERIA, *l. 6. 7. 8. 9. 12. 16. de legatis. lib. 12. t. 12. l. 9. 66. de Decurionibus*, ſunt, quæ in communi *conſilio* ciuitatis, Prouinciæ, Diœceſeos, a Principe poſtulari conuenerat: legatiſque ad Principem miſſis tradebantur. Si qui *deſideria* ſua explicare cupientes, ferri ſibi a quoquam ſuffragium poſtulauerint, &c. *l. 2. ſi certum petat. de ſuffragiis. lib. 2 t. 29.* Eodem ſenſu Sueton. *Auguſt. cap. 5. Tanta comitate adeuntium DESIDERIA excipiens*, &c. 2.) *Deſiderium*, de eo qui extrema ſuffragia, id eſt, baptiſmum vel euchariſtiam in extremo vitæ poſcit, *l. 1. de ſcenicis, lib. 15. t. 7.* vide quæ dixi ad *eam leg.* vnde & *Deſiderata* pro ipſo ſacramento: Gloſſ. *Deſiderata*, λειτεργία, τελετή. Quæ Ioſephi Scaligeri obſeruatio eſt *ad Tibullum p. 171.* Hoc ideo, quia catechumeni, qui toto κατηχήσεως tempore ſacra Synaxi, ſiue κοινωνία excludebantur, diem illum τῆς κοινωνίας multis votis ac deſideriis proſequebantur: hinc factum, vt ipſa κοινωνία, *deſiderata* diceretur. 3.) *Deſideria* patrimoniorum. Animos diuina obſeruatione deuinctos non decet patrimoniorum *deſideriis* occupari, *l. 104. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Decimas fiſco, decimas etiam domino repræſentent, cetero modo *ſuis deſideriis* vindicando, *l. 18. de metallis. lib. 10. t. 19.*

DESIDIA. Qui ad ſe intellegit vel *deſidia* inuidiam, vel induſtriæ gloriam pertinere, *l. 5. de executor. lib. 8. t. 8.*

DESIDIOSVS. Qui ſine commeatu aliquo annum in penatibus propriis, vel in quibuslibet locis, *deſidioſa* quiete tranſegerit, &c. *l. 16. de deſertoribus. lib. 7. t. 18.*

DESIGNATIO ad Præturæ onus aliaſque functiones, *l. 7. de Senator. lib. 6. t. 2. l. 31. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* vbi dixi. Vide Symmachum, *lib. 10. epiſt. 59.*

DESOLARI. Quoniam Curias *deſolari* cognouimus, his qui per originem obnoxii ſunt, militiam ſibi poſcentibus, *l. 13. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DESOLATVS. *Deſolata* loca, *l. 10. de indulgent. crimin. lib. 9. t. 38.* Claudianus *lib 3. de raptu Proſerp. v. 154.*

Dum vacuas ſedes & DESOLATA pererrat Atria.

Statius *Thebaid* 1. *v. 653.*

quod DESOLATA Domorum Tecta vides.

Aula *deſolata* deſertaque ſubſidiis, Sueton. *Calig. 12.* *Deſolatum* rus. Qui vicis, quibus adſcripti ſunt, derelictis ad alios ſeu vicos ſeu dominos tranſierunt, ad ſedem *deſolati* ruris redire cogantur, *l. vlt. de patroc. vic. lib. 11. t. 24.*

DESPERATIO. Sed ſola miſeris (coniugibus orbis) ad poſcendum auxilium (ius liberorum) ſufficiat *deſperatio* liberorum, *l. 1. de iure liberor. l. 8. t. 17.* vbi dixi. Donatiſtarum *deſperatio* fucata perfidia, *l. 37. de hæret. lib. 16. t. 5.* cui opponitur Catholicæ *confidentia* ſtabilita conſtantia. *Deſperati* a Gentilibus Chriſtiani vocati: vide Lactantium *lib. 5.* & Minutium Felicem. In vet. Gloſſ. *Deſperatus*, παράβολος. Eos vero, quibus lentum regreſſum neceſſitas *deſperationis* indixit, &c. *l. 11. de indulg. crimin. lib. 9. t. 38.*

DESPONDERE puellam pater, mater, tutor, curator, affinis dicitur, *l. 4. de ſponſalib. lib. 3. t. 5.*

DESTINARE. Reum carceri *deſtinare*, *l. vnic. de priuati carceris cuſtod. lib. 9. t. 11.* Nec denegent vocem in ſupplicium ſententia *deſtinatis*, *l. 20. de appellat. lib. 11. t. 30.*

DESTITVERE, pro negligere. Placuit, vt poteſtas quidem & ius fruendi res liberorum ſuorum in ſacris conſtitutorum penes patres maneat: *deſtituendorum* autem liberorum eis licentia derogetur, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* Et in earum Metrocomiarum locum, quas temporis lapſus vel *deſtituit*, vel viribus vacuauit, ex florentibus aliæ ſubrogentur, *l. vltim. de patrociniis vicorum. lib. 11. t. 24.*

DESTITVTVS. *Deſtituta* poſſeſſiones, *deſtitutio*, *l. 31. de annona. lib. 11. t. 5.* Vt ſarcina *deſtitutæ* poſſeſſionis poſſit melioribus ſociari, *l. 14. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.* *Deſtituti* copulatione coniugii principalis, id eſt vidui, *l. 3. de maternis bonis.*

DESTRINGERE, pro diſtinere. Quæ magnificentiam tuam probabili cunctatione *deſtringant*, *l. 3. de Legatis. lib. 12. t. 12.*

DESTRICTVS. Placet *deſtricta* moderatione præſcribere, *l. 40. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Quæſtio *deſtricta*, *l. 3. de naufragiis. lib. 13. t. 9.* Curſus publici obſeruatione *deſtricti*, *l. 4. de curſu. lib. 8. t. 5.* id eſt, occupati, obſtricti, deſtinati. Bona quæ ſuariæ functioni *deſtricta* ſunt, *l. 1. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

DESTRINGI. In illos gladii ſui ius & ſeueritatis exerceant, in quos ſtatim *deſtringi* ferrum iura præcipiunt, *l. vnic. ne ſine iuſſu. lib. 9. t. 41.*

DETENTARE. Quos militia armata *detentat*, *l. 16. de tyronibus. lib. 7. t. 13.* Qui hæc loca ſub conductione *detentant*, *l. 3. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* Quos ad præſens labor publicus officiumue *detentat*, *l. 21. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

DETENTATORES, *l. vltim. circa finem de conlat. donatar. lib. 11. t. 20. l. 14. de murileg. lib. 10. t. 20. l. vlt. de patrociniis vicor. lib. 11. t. 24. l. 5. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* Quod ſi quiſpiam in his locis fuerit *detentator* inuentus, *l. 2. de terris limitaneis. lib. 7. t. 15.*

DETERMINATVS. Ante cauſam examinatam & *determinatam*, *l. 2. de appellat. lib. 11. t. 30.*

DETERRIMVS. Nexu conditionis *deterrima* adſtrin-

ſtringatur, *l. 4. ad SC. Claud. lib. 4. t. 9.* Supeſtitio *deterrima* Gentilium, *l. 10. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

DETESTABILIS. Quibus iouſtas conſtiterit eſſe notas *deteſtabilis* turpitudinis, *l. 1. de inoffic. teſtam. lib. 2. t. 19.* *Deteſtabilia* commenta, *l. 1. de piſtor. lib. 14. t. 3.*

DETESTATI. Quæſiti adducantur in publicum, ac *deteſtati* criminoſi congrua & ſeueriſſima emendatione reſecentur, *l. 35. de haret. lib. 16. t. 5.* *Deteſtati* pro *deteſtabiles*: niſi legas *detecti*. Cæterum de Manichæis ſermo eſt.

DETESTANDVS. Nomen *deteſtandum* gladiatorium, *l. 2. de gladiator. lib. 15. t. 12.* Inliciti ac *deteſtandi* emptores dicuntur, qui in officio publico poſiti quid comparant, *l. 2. de iis, qua adminiſtr. lib. 8. t. 15.*

DETEXIT, pro emerſit, detecta eſt, *l. 44. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

DETINERE. Vt ſuſpectæ ſcripturæ & falſæ reos eſſe *detinendos*, *l. 7. de fide teſtium. l. 11. t. vlt.* Nullo alio modo poſſe firmas *detineri*, niſi, &c. *l. 3. de donat. lib. 8. t. 12.*

DETORQVERE. Ab his conceſſa quædam conantur priuilegia *detorquere*, *l. 5. de priuileg. eorum, qui in ſ. palat. lib. 6. t. 39.* *Detorquere* commodum ſententiæ latæ, terrore appellationis, *l. 6. quorum appell. lib. 11. t. 36.*

DETRECTARE. Fidem *detrectare*, *l. 9. in fin. de numer. lib. 8. t. 1.* dicuntur, qui non ex fide & officio officium gerunt.

DETRIMENTVM. Vnius immonitas cæterorum eſt *detrimentum*, *l. 5. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

DETVLERIT. Si quis ſuper inuaſis ſui iuris locis *detulerit* querimoniam, &c. *l. 2. finium regund. lib. 2. t. 26.* vt *l. 2. qui finalem retulerit quaſtionem.*

DEVERTERE. Si quis iter faciens ab itinere veſtro *deuerterit* (id eſt deuiarit, vt eadem lex ait) *l. 25. de curſu. lib. 8. t. 5.*

DEVERTICVLA. Iudex non *deuerticula* delicioſa ſectetur, *l. 4. de off. Rector. Prou. lib. 1. t. 7.* Neque enim paulo *deuerticulo* (milites) abducendi ſunt ab excubiis ſibi pro publica vtilitate commiſſis, *l. 33. de curſu. lib. 8. t. 5.*

DEVIVS, Recta nauigatione contempta litora *deuia* ſectatus, *l. 33. de nauicul. lib. 13. t. 5.* Plurimi collegiati, cultum Vrbium deſerentes agreſtem vitam ſecuti in ſecreta ſeſe & *deuia* contulerunt, *l. 1. de his, qui condition. propr. lib. 12. tit. vlt.* Fide *deuii* & mente cæcati, *l. 4. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.* *Deuii* errores rebaptizantium, *l. 23. ne ſanct. baptiſm. lib. 16. t. 6.*

DEVIARE. Qui vel leui argumento a iudicio Catholicæ religionis & tramite detecti fuerint *deuiare*, *l. 28. de hæret. lib. 16. t. 5.* Poſtquam fide *deuiauerint*, *l. vlt. de apoſtat. lib. 16. t. 7.* Vniuerſi qui a Catholicæ religionis dogmate *deuiare* contendunt, *lex 13. de Paganis. lib. 16. t. 10.* 2.) Ab itinere ſolito *deuiari*, (id eſt, vt mox ſequitur, *ab itinere recto deuerti*) *l. 25. de curſu. lib. 8. t. 5.*

DEVOCARE. *Deuocari* ad Curiam. Ad Curiæ conſortium *deuocari*, *l. 19. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Deuocari* ad Ciuilia munera. Ad ciuilia munera vel Curiæ *deuocari*, *l. 1. de cohortalib. lib. 8. t. 4.* Qui ad Curiam *deuocati* ſunt, *l. 7. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Mox, minime ad Curias deuocentur, *d. l. 7.* *Deuocari* ad Extraordinaria. Qui ad extraordinaria minime deuocantur, *l. 1. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* In irritum *deuocari*, *l. 53. de Decurion. lib. 12. t. 1.* In irritum geſta *deuocentur*, *l. 5. de iis, qua admin. lib. 8. tit. 15.* In irritum *deuocari*, *l. vnic. ſi per obreptionem fuerit impetrata. lib. 11. t. 13.* *Deuocare* in iudicium. Qui alterius famam, fortunas, caput denique & ſanguinem in iudicium *deuocauerint*, *l. 11. de accuſat. lib. 9. t. 1.* *Deuocari* ad Proſecutiones equorum vel præbendas operas. Neue ad proſecutiones equorum vel ad præbendas operas *deuocentur*, *l. vlt. de excuſ. artif. lib. 13. t. 4.* *Deuocari* ad Conlationem negotiatorum. Ad negotiatorum conlationem non *deuocari*, *l. vlt. de excuſ. artif. lib. 13. t. 4.*

DEVOLVTVS. *Deuoluta* res. Res quæ ex matris ſucceſſione fuerint ad filios deuolutæ, *l. 1. de maternis bonis.* Triginta annorum *deuoluto* curriculo, *l. vnic. de act. certo temp. fin. lib. 4. t. 14.*

DEVOTVS. Executio *deuota* Iudicum & officiorum, *l. 65. de appellat. lib. 11. t. 30.* Vnuſquiſque Prouincialium noſtrorum arbitratu proprio & mente *deuota* ſpecies petitas hiſdem pretiis, quæ in foro rerum venalium habentur, libenter præſtet ac diſtrahat, *l. 2. de publ. compar. lib. 11. t. 15.*

DEVOTE ac ſtrenue militando, *l. 10. de domeſticis. lib. 6. t. 24.*

DEVOTIO fidei, *l. 23. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* Dies feriati & *deuotionum*, *l. vltim. de nauicular. lib. 13. t. 5.* Fideli *deuotione*, *l. 46 de hæret. lib. 16. t. 5.* Priuilegia Eccleſiarum omnium quæ ſeculo noſtro Tyrannus inuiderat, prona *deuotione* reuocamus, *l. vltim. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* *Deuotio* abſolute, *l. 22. 29. 32. 34. 35. de annona. l. 11. t. 1.* Et *deuotio* publica, *l. 20. de ann.* & *l. 7. de diu. reſcr.* De tributorum illatione, ſeu de deuotione, quæ debetur in collatione tributorum, vel diligentia in illatione tributorum: Contra negligentia, mora, *indeuotio* dicitur, Vid. infr. *Indeuotio*. Vnde & *deuotiſſimus* ipſe collator ſeu Prouincialis, *l. 5. de annona.* Vniuerſos quos tantum ſibi claruerit temeritatis adſumere, vt præbeant latebram, (colonis) & defenſione repromiſſa aditum implendæ *deuotionis* (tributi) obclaudant, &c. *l. 1. de patrociniis vicor. lib. 11. t. 24.* *Deuotionem* aurariæ functionis agnoſcant, *l. 19. de luſtrali collat. lib. 13. t. 1.* Vnius anni, hoc eſt, tertiæ indictionis, *deuotione* congrua, a locorum dominis, penſio conferatur, *l. 3. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* In vna libra auri ſolidos ſeptuaginta duos obryziaci Principibus offerendi *deuotionem* animo libenti ſuſcipimus, *l. vnic. de oblat. votorum. lib. 7. t. vlt.* 2) *Deuotio* pro fide. Conſiderantes Africæ *deuotionem* (quod in fide manſerat aduerſus Attalum) vsque &c. *leg. 6. de indulgent. debitor. lib. 11. t. 28.* 3) *Deuotio*, de obſequio militari, *l. 10. de re militari. lib. 7. t. 1.* ſeu obſequio, quod a milite rei publicæ debetur. *Deuotionis* nota, in ea lege eſt, crimen læſæ deuotionis. Si quinquennii tempus fida obſequii *deuotione* (tyro) conplenerit, *l. 6. de tyron. lib. 7. t. 13.* Ipſorum etiam qui militaturi ſunt, priuilegibus accedentibus facilius *deuotio* prouocabitur, *l. 7. de tyron. lib. 7. t. 13.* 4) *Deuotio* Principalitatis. Habeat hanc mercedem laboris multorum munerum teſtimoniis commendata *deuotio*. *l. 6. de quaſtion. lib. 9. t. 35.* 5) *Deuotio* aduerſus Principem. Habeant præteritas dignitates ſperentque ſui *deuotione* venturas, *l. 9. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Si quis *deuotionis* ſuæ, ac ſalutis publicæ cuſtodiam gerit, nomen ſuum profiteatur, & ea quæ per famoſum proſequenda putauit, ore proprio edicat, &c. *l. 7. de famoſ. libellis. lib. 9. t. 34.* 6) *Deuotio* pro affectu

in

in Rempubl. & vbi quid publice intereſt. Propter immenſas vaſtitates viarum, certatim ſtudia cunctorum ad reparationem publici aggeris conducibili *deuotione* volumus feſtinare, *l. 4. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* Vniuerſi *deuotionis* ſtudio contendant, *l. vn. de ingenuis qui tempor. tyranni ſeruierunt, lib. 5. t. 6.* Horreorum vel ſtabulorum fabricas arbitratu proprio Prouinciarum Iudices ſtudio laudandæ *deuotionis* adripiant, *l. 37. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* 7) Solitæ *deuotionis* officia, de ſpectaculorum editionibus, *l. 4. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.* 8) *Deuotionis* tuæ officio obſeruatum, *l. 2. de fil. mil. apparit. lib. 7. t. 22.* Tua *deuotio*, ad Magiſtratum aliquem, forte P. P. *l. 1. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* 9) *Deuotio* a Satrapis Romano Imperio debita, id eſt, *cultus*. Omnes Satrapæ pro deuotione quæ Romano debetur Imperio, coronam, &c. *l. vlt. de auro coronario. lib. 12. t. 13.* Id eſt, *deuotione*, qua colunt comiter, maieſtatem Imperii Romani, quod prædicat de Cappadocibus Sextus Rufus in *breuiar. cap. 11. Cappadoces ita maieſtatem coluere romanam, vt in honorem Auguſti Cæſaris Mazaca, cuitas Cappadociæ maxima, Cæſarea, nuncuparetur.* 10) *Deuotio* pietas aduerſus Deum. Hinc dies *Deuotianum l. vlt. de nauicular. lib. 13. t. 5.* ſunt dies diuino cultui dicati.

DEVOTVS. DEVOTISSIMVS. Dio *lib. 53. ad A. V. C. 727.* καὶ νῦν προτρεπόμενοι τὸν κρατοῦντα, λέγειν εἰώθαμεν, ὅτι σοι ΚΑΘΟΣΙΩΜΕΘΑ. *& hodie etiam, qui Imperatorem verbis adhortantur, ſe ei dicunt eſſe ſacras.* Ita male verſum. Reddendum enim: *Dicere ſolent, Deuoti Tibi ſumus.* Notum iam illud D. N. M. Q. E. Seneca *3. de beneſ. 4. Nemo non deditum ſe & deuotum profeſſus eſt: & ſi quod aliud humilius verbum, quo ſe oppigneraret, inuenit.* *Deuotiſſimi* domeſtici, *l. 6. 8. de domeſt. & protector. lib. 6. t. 24. l. vn. de præpoſ. lab. lib. 6. t. 15.* *Deuotiſſimi* Protectores, *l. 9. de domeſt. & protect.* *Deuotiſſimi* milites. Fortiſſimi ac *deuotiſſimi* milites, *l. 17. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* Valerianus apud Pollionem, *in Claudio cap. 14. Virum deuotiſſimis quibuſque ac fortiſſimis veterum præferendum*, *l. 13. de metat. lib. 7. t. 8. l. 28. de ſuſcept. lib. 12. t. 6. l. 3. de equorum canl. lib. 11. t. 17. l. 19. de Paganis. lib. 16. t. 10. l. 2. de extoll. & tranſl. anu. lib. 7. t. 5.* Nemeſianus Cynegetico, *v. 82.*

Et fidas ad bella dutes, & milite multo
Agmina, queis fortis animat DEVOTIO menteis.

Deuotiſſima nobis Prouinciæ Lyciæ priorem famam meritumque inter ceteras renouari cenſemus, *l. 9. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Quæ ſpecialiter a Prouincialibus *deuotiſſimis* conferenda ſunt, *l. 5. de annona. lib. 11. t. 1.* Quod ab obnoxiis ſæpe debetur *deuotiſſimi* quique coguntur exſoluere, *l. 186. de Decur lib. 12. t. 1.* *Deuoti*, qui fiſco, quod debent, ſoluunt. Principales *deuoti* & nihil debentes, habeant priuilegium, &c. *l. 126. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Deuoti*, qui annonas & tributa inferunt, *l. 4. in fin. de naufrag. lib. 13. t. 9.* *Deuotum* poſſeſſorem ab omni inquietudine liberamus, *l. 10. de metatis. lib. 7. t. 8.*

DEVOVERE. Qui intra apparitionis ampliſſimæ Præfecturæ Prætorianæ ſacramenta ſe *deuouerit*, *l. 14. de priuil. eorum qui in ſ. pal lib. 6. t. 35.*

DIACATHOCI, *l. 1. de fiſci debitorib. lib. 10. t. 16.* (vnde & Diacathocia, *l. 7. Cod. Iuſt. de omni agro deſerto*) ſunt poſſeſſores, patrimonialium fundorum, ſeu priuatæ rei, perpetuo iure locatorum: de quo vide *Commentar. ad d. l.*

DIACONICA, *l. 30. de heret. lib. 16. t. 5.* vbi dixi plene.

DIADOTAE. Nulli omnino per præpoſitos piſtorum, & diadotas nulla in ſpecie præbeatur annona, niſi quem ſubſtantem, atque in præſenti conſtitutum, poſtulare conſtiterit, *l. 28. de erogatione militaris annonæ. lib. 7. t. 4.* διαδότης, *diribitor, diuiſor.*

DIAMETRVM, *deſcbet, deſeal, Detrimentum & iactura* ſpecierum ſuſceptarum & nauiculario commendatarum. *Si quando nauicularius extra modum centeſimarum, diametrum incidiſſet, intra dies quinque, ex quo portum venerabilis vrbis eſſet ingreſſus, Vrbana præfectura, quid euenitſet detrimenti inquireret. l. vlt. de nauicular. lib. 13. t. 5.* Nam pro diametro, ſiue detrimento, quod neceſſario incurritur, antequam frumentum perferri Romam a nauiculariis potuit, data ipſis *centeſima*, i. e. vna libra, in centum libras frumenti. *Diametra, l. 5. de naufragiis. lib. 13. t. 9.* Quemadmodum quod τὸ μέτριον excedit, dicitur ὑπέρμετρον: ita, quod ei abeſt, διάμετρον. Harpocration διάμετρον, τὸ ἐλλεῖπον, ὑπὸ τοῦ δικαίως μετρωθέντος. Δείναρχος ἐν τῇ κατὰ Καλλισθένους εἰσαγγελίᾳ: *Diametrum, quod rei iuſte menſuratæ ad menſuram deeſt. Dinarchus in accuſatione contra Calliſthenem.* Conſule Commentarium *ad d. leg. vlt.*

DICATIO pro deuotione. Imp. Conſtantinus A. Floriano Præf. Edictum autem continens indulgentiam noſtram ad deuotionem tuam miſimus, & vt tua *dicatio*, & cuncti agnoſcant quid præſtitimus memoratis, *l. 1. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Qui accuſandi fiduciam gerit, oportet comprobare, nec occultare, quæ ſcierit: quoniam prædicabilis, erit ad DICATIONEM publicam merito perventurus, *l. 2. de famoſ. libell. lib. 9. t. 34.* Vbi *dicatio* publica, eſt deuotio, quæ publice debetur & præſtatur, & quæ exinde laus ſequitur, & *prædicabilis*, Vir laude, & prædicatione dignus. Igitur verba id innuunt: Virum prædicatione dignum laudem maximam conſequuturum, vt *l. 7. eod. tit.* ait, vel *Gloriam reportabit*, *l. 6. ad l. Iul. repetundar. Ad dicationem* πρὸς καθοσίωσιν. Gloſſ. Philoxeni. *Dicationis* tuæ eſt, ad Correctorem Lucaniæ & Bruttiorum, *l. 1. de appell. lib. 11. t. 30.* Ad *Dicationis* tuæ officium, ad officium, ad Proconſ. Afric. *l. 21. de appell. lib. 11. tit. 30.* In Veteribus monumentis, *Numini Maieſtatique eius dicatus & deuotus.* Conſule *not. m. ad leg. 1. de Veteranis.* Salmaſium *in Not. ad Pollion. Gallien. c. 14.* Du Freſne *in Gloſſar. voc. dicatio.*

DICATVS. Inſulis *dicatus*. Curiales maneant in ſinu patriæ, & veluti *dicati* inſulis, myſterium perenne cuſtodiant; ſit illis piaculum inde diſcedere, *l. 122. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DICHONEVTVM (διχώνευτον) æs, quod & ſignatum, *l. 1. de conlat. æris. lib. 11. t. 21.* id eſt, conflatum.

DICTATOR. Nullus igitur obſiſtat cœtibus *dictator*, nemo conſiliis obloquatur, *l. 1. de Legatis. lib. 12. t. 12.* vbi vide quæ dixi.

DICTARE. Vltioni, quam ratio ipſa *dictabit*, conueniat ſubiugari, *l. 3. de patrocin. vicor. lib. 11 t. 24.* Quo eam formam ſtatuere poſſimus, quam modus facti contemplatioque *dictauerit*, *l. 12. de pœnis, lib. 9 t. 40.*

DICTIO. De dotis *dictione*, vide *tit. de dotibus, lib. 3. tit. 13.*

DICTVS. *dicta dos.* Dos data, aut *dicta*, aut promiſſa, *l. 3. de inceſtis nupt. lib. 3. t. 12.*

DIEM *functi.* Pergit audacia ad buſta *diem functorum* (*defunctorum*, ſuppoſuit *Tesbou.*) *l. 5 de*

ſepulchris viol. lib. 9. t. 17 Prætorem *diem functum*, *l. 17. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

DIFFICVLTAS *locorum.* Quod ſe armis aut locorum *difficultate* tueatur, *l. 31. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

DIFFVSIVS. Qui in latius *diffuſiusque* porrigitur, *l. vnic. de luſor. Danub. lib. 7. t. 17.*

DIGERIES. Animal vero a poſſeſſore tradendum ob *digeriem* prius vnius tantum noctis ieiunitate, vacuetur, *l. 4. de ſuariis. lib. 14. t. 1.*

DIGERERE. Exceptis his, quos eminentiſſimæ tuæ ſedis ſpecialiter conſideratio *digeſſit*, *l. 4. de conlat. transl. lib. 11. t. 22.* i. e. quos P. P. relatione ſua ad Principem facta, cenſuit eſſe excipiendas. *Digerere*, eſt, *exprimere*, *ingerere*, *enumerare.* Niſi propria adnotatione *digeſſeris* Senatorium nomen agnoſcere; *l. 2. de Senat. & gleb. conl. lib. 6. t. 2.* Priusquam primipili paſtum *digeſta* ratione compleuerint, *l. 16. de cohort. lib. 8. t. 4.* Ita tamen, vt ſingularum quoque centeſimarum ratio ſemper euidens ſcientiæ tuæ *digeſta* referatur, *l. 11. de iure fiſci: l. 14. de ſuſceptor.* quæ leges eædem ſunt. Apocharum vel ſecuritatum *digeſta* ſignatio, *l. 19. de annona. lib. 11. t. 1.*

DIGMA, indicium, ſpecimen (*monſtre, eſchantillon.*) Vnus è patronis cuſtodiam Portuenſium ſuſcipiat conditorum, clandeſtinum ad collegas *digma* miſſurus, ne quid ex ſpecie fraus occulta vectorum (cum) peſſimæ qualitatis INMUTET, *l. 9. de Suariis. lib. 14. t. 4.* Harpocration: δεῖγμα, κυρίως τὸ δεικνύμενον ἀφ᾽ ἑκάστου τῶν πωλουμένων, καὶ ὁ τόπος εἰς ὃν τὰ δείγματα ἐκομίζετο. *Digma, proprie eſt ſpecimen, quod de ſingulis rebus venalibus monſtratur, ſed & Digma locus eſt, in quem ſpecimina ferebantur.* Quod iiſdem plane verbis Moſchopulus, *p. 80.* Suidas, & Etymologici auctor exſcribunt. Ita ἀρτόδειγμα Polluci *lib. 9. Segment. 84. pag. 999. Edit. Hemſterhuis.* De loco, qui Digma, fuſe dixi ad *d. l. 9.* In rebus liquidis, *Guſtus*, ſeu γεῦμα. Ammianus *lib. 21. cap. vlt.* INDICIVM vocat, ſeu, *probam. Ei vehiculo inſidenti, vt Principibus ſolet, annona militaris offerebantur INDICIA, vt ipſi nominant proba:* vide & *l. 13. de annona & trib.* & *l. vlt. de superexact.*

DIGNATIO. Quæ, dum in palatio conſtituti ſunt, aut labore proprio, aut *dignatione* noſtra quæſiuerint, *l. vltim. de priuileg. eorum qui in ſacro pal. lib. 6. t. 35.* *Dignatio* principis eſt eius liberalitas, munificentia, donatio. Ideo *peculia, dignatione principis quæſita*, hac lege, ſunt peculia, quæ donis principum palatini conſecuti ſunt, vt paullo ante *ead. leg.* vocantur.

DIGNISSIMI & meritis, & facultatibus eligendi Sacerdotes, & ad alia munera, *l. 140. 146. de Decur. lib. 12. t. 1.*

DII *te ſeruent*, *l. 2. de Veteranis:* vbi dixi.

DILABI. Ne ſub ſpecie dignitatis facinora *dilabantur*, *l. 2. de exhib. reis. lib. 9. t. 2.*

DILACERATIO. Non abſque publicæ *dilacerationis* incommodo, officia peracta repetuntur, *l. 3. ad l. Iul. de ambitu. lib. 9. t. 26.* Vide *infra Lacerare.*

DILANEARE. Si dominus *dilaneauerit* pœnis publicis corpus (ſerui) ferarum veſtigiis latera perſecando, vel exurendo admotis ignibus membra, &c. *l. 1. de emendat. ſeruorum. lib. 9. t. 12.*

DILAPIDATIO. Niſi forte propriorum *dilapidationem* bonorum aut latrociniis irrogatam, aut fortaſſe naufragiis incendioque conflatam, &c. *l. 1. qui bonis ex l. Iulia cedere. lib. 4. tit. 20.* Quadruplum deinceps etiam proprii *dilapidatione* patrimonii exſoluat, *l. 19. de annona & trib. lib. 11. t. 1.* *Dilapidatis* facultatibus, *l. 14. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* *Dilapidare*, euertere rationem, *l. 1. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.*

DILATARI. Tempora *dilatari*, id eſt produci, *l. 4. de denuntiat. lib. 2. t. 4.*

DILIGENTIA. Ea quæ in conpetenti loco ſollers *diligentia* præparauit, *l. 1. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.*

DILIGERE. Errorem ſuum *diligere* dicuntur, qui in ſuo errore perſeuerant, *l. 2. in fin. ne ſanctum baptiſma. lib. 16. t. 6.*

DILVCIDVS. *Dilucida* & probatiſſima veritatis quæſtio, *lib. 1. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

DIMENSIO i. e. certa temporis dilatio, *l. 2. de dilat. lib. 2. t. 7.* vide & *l. vnic. de his, qui veniam ætatis.*

DIMICARE. De patria, de liberis, de fortunis, de vita denique *dimicare*, *l. 5. de accuſat. lib. 9. t. 1.*

DIMITTERE. Euectiones *dimittere*, *l. 33. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

DINOSCERE. *Dinoſcant*, *l. 1. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* Iuuen. *Satyra 10. v. 2. ſequ.*

> *pauci DINOSCERE poſſunt*
> *Vera bona, atque illis multum diuerſa remota*
> *Erroris nebula.*

DINVMMIVM vectigal Alexandrinæ Vrbis, *l. 2. de Alexandr. plebis primat. lib. 14 t. vltim.* vbi dixi: δικέρατον Græce dicas: quale ad reficiendos Vrbis muros a Leone Iconomacho inſtitutum teſte Cedreno *fine Tom. I. Edit. R. g.* a Nicephoro, ſi fides Conſtantino *Manaſſ. in Annal. pag. 93. Edit. Reg. inter Script. R. B.*

DIOECESIS quid, vide *Topograph.*

DIOECETA, *l. 1. de Alexandr. pleb. primat. lib. 14. t. vlt.* vbi dixi.

DIRECTVS. *Directo iure* atque perpetuo abſque omni quæſtione volumus obtineri, *l. 2. de iure fiſci. lib. 10 t. 1.* *Directum ius* eſt, quod nullo iure labefactari poteſt. 2.) *Directus*, propria vox in agrimenſoria. Quod ſi altera pars moras attulerit, ne poſſit controuerſia finiri, ad locorum ordines & *directus*, agrimenſor dirigatur ad loca, *l. 1. finium regund. lib. 2. t 26.* Sed ſuſpecta eſt vox *directus* in ea lege, maluitque Cl. Goeſius & *delectus.* vide *Commentarium ad h. l.* *Directura* Innocentio *de caſis lit. pag. 2. 44. inter Script Rei agrar. Goëſii. Dirigi termini*, Aggeno *Commentar. in Frontinum pag. 52. Ed. cit.*

DIRECTORIA, id eſt, itinera recta, recta nauigatio. Vrbani etiam vſus frumenta, ſi quando vel fortuna vel ratio in Africæ coegerit reſidere litoribus, adtingere nullus audeat, aut mutatis *directoriis* quopiam, præter ſacram Vrbem præſcribti vllius innouatione transmittere, *l. 3. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15.* *Directoria*, ſunt viæ directæ, ſolemnes. Itaque & in hac materia δηριγευόμενος, quaſi dicas *director viarum, manſionum* (qui alias *metator*) qui ſcilicet viam *dirigit*, præparat apud Suidam: vide & *infra Præparare.*

DIRIGERE. *Dirigere* actionem, *l. 6. de denuntiat. lib. 2. t. 4.* *Dirigere* conſultationem ſeu relationem, *l. 1. de appell. lib. 11. t. 30. l. 1. 4. 5. de relation. lib. 11. t. 29.* (id eſt, ad Principis ſcrinia mittere: v. *l 34. 65. de appell.* ſeu ad Comitatum, *l. 1. 8. d. t.*)

DISCEPTATIO, Iudicis, *l. 13. de accuſat. lib. 9. t. 1.* id eſt, cognitio. Productos e cuſtodiis reos *diſceptationi* debitæ ſubdere, *l. 18. de accuſat. lib. 9. t. 1.*

9. t. 1. Iudicantum *diſceptatio*, *l. vlt. de denuntiat. lib. 2. t. 4.* Quotiens in *diſceptatione* conſtiterit inique diſcuſſionem factam, *l. 1. de diſcuſſorib. lib. 11. t. 26.* *Diſceptatio* Principalis, id eſt, cognitio Principis, *l. 11. de appellat. lib. 11. t. 30.*

DISCEPTATOR pro Iudice, *l. 55. de appellationibus. lib. 11. t. 30.* Prætor liberale negotium *diſceptator* ipſe examinet, *l. 16. de Prator. lib. 6. t. 4.*

DISCEPTARE Iudex dicitur, *l. 4. de Iuriſdict. lib. 2. tit. 1.*

DISCERE. Numerarii qui publicas rationes ciuitatum verſutis fraudibus lacerare *didicerunt* (conſueuerunt) *l. 6. de numer. lib. 8. t. 1.*

DISCIDIVM, de hæreſi, *l. 2. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* (διχοστασία)

DISCINGERE pro diſtinguere & judicare, dirimere. Vt non culmine *diſtinguantur* inæquali, ſed tempore, *l vlt. de Palat. S. L. lib. 6. t. 30.* Iudex in audiendis ac *diſcingendis* litibus, &c. *l. 2. de offic. Rector. Prouinc. lib. 1. t. 7.* vide Sauaronem in Sidonium *lib. 2. ep. 7.* & Iuretum in Symmachum *lib. 10. ep. 32.* Diſcingere negotia, *l. 64. de appellat. lib. 11. t. 39.* Diſcingere cauſam, *l. 2. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Diſcingere, *l. 3. eod.* Rufinus hiſtor. *Eccleſ. lib. 10. cap. 2.* *His omiſſis, illa quæ ad fidem Dei pertinent, abſque vlla animorum contentione DISCINGITE*: vbi & *diſtinguite* alibi legitur. Nulli poſthac ſine noſtræ Maieſtatis auctoritate *diſcingendi* Agentem in rebus, nulli eximendi pateat copia, *l. 17. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Vt exploratione diligenter agitata, *diſcingendo* abicias punitione cohercendos, *l. 18. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Quando omne huiusmodi iurgium ſolo præcipimus iure *diſcingi*, *l. 4. finium regundor. lib. 2. t. 26.* Quicunque apparitores ob culpam vel negligentiam fuerint iudicato *diſcincti*, *l. 20. de diu. off. lib. 8. t. 7.*

DISCIPLINA. Apoſtolica *diſciplina*, *l. 2. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* *Diſciplina* Catholica, *l. 9. de hæret. lib. 16. t. 5. l. 28. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* 2.) *Diſciplina*, pax, quies. Per omnes regiones in quibus fera & periculi ſui neſcia Latronum feruet inſania, probatiſſimi quique atque diſtrictiſſimi Defenſores adſint *diſciplinæ*, & quotidianis actibus præſint, *l. vlt. de d. fenſor. ciuit. lib. 1. t. 11.* *Diſciplina* publica, id eſt, pax publica, quies, ſecuritas, *tit. & l. vnic. de his qui plebem audent contra publ. diſciplinam colligere. lib. 9. t. 33.* (v. & *l. 1. § 12. D. de off. P. V.* Tribonianus male in *Remp.* mutauit.) Si quis contra euidentisſimam iuſſionem ſuſcipere plebem & aduerſus publicam *diſciplinam* defendere fortaſſe temptauerit, &c. *d. l. vnic.* Apuleius *lib. 3.* *Et de latronis huius ſanguine legibus veſtris, & DISCIPLINÆ PVBLICÆ litate. Et lib. 10. ne de paruis indignationis elementis ad exitium diſciplina ciuitatisque ſeditio procederet.* Habet ſeueritas multa, quæ ſumat ad ſarciendam publici officii *diſciplinam*, vt abſtineant tam cruentis, *l. 2. de quæſtion. lib. 9. t. 35.* Nullus omnino Principatum, ceteraque officia repetere audeat, cum *publica diſciplina* ſemel geſta ſufficiant, *l. 2. ad l. Iul. de ambitu. lib. 9. t. 26.* 3.) *Diſciplina*, ordo domi ſeruatus. Filii de inofficioſo agentes docere debent, ſe parentibus iugiter obſecutos, vt naturæ ipſius religio flagitabat, *diſciplinam* illæſam inoffenſamque ſeruaſſe, *l. 2. de inoffic. teſt. lib. 2. t. 19.* 4.) Probabilis ſæculo *diſciplina*, *l. 44. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Vbi late dixi. *Diſciplina*, πολιτεία, quæ alias *ſecta*, vide *infra Secta*, conuerſatio. Ita χριστιανῶν. vel Ἀποστολικὴ πολιτεία, apud Clementem Alexandrinum & Sozomenum. Et *Diſciplina* hac lege *10* clericatu. Tertullianus *de Idololatria, cap. 20.* *Verum enim vero cum conuerſatio diuina diſciplina non factis tantum, verum etiam verbis periclitetur.* Et libro de virginibus velandis cap. 1. *Hac lege fidei manente, cetera iam diſciplina & conuerſationis admittunt nouitatem correctionis.* Omitto alia. 5) Vetus *diſciplina*, ordo vetus. Curſus publici præpoſitos ſcire præcipimus, ſi ſibi, & militiæ ſuæ conſulunt, nihil eos contra veterem *diſciplinam* debere præſumere, *l. 9. de curioſis. lib. 6. t. 29.* Teneat apparitio *veterem diſciplinam*, nec a ſuggeſtionibus neceſſariis metu eius cui ad tempus paret, retrahatur, *l. 59. de appell. lib. 11. t. 30.*

DISCRETIO, Separatio. Diſcrimen. Manentibus his, quæ de audientiæ *diſcretione* ſuperioribus ſunt decreta præceptis, *l. vlt. quorum appell. lib. 11. tit. 36.* Stabit legit ma ſeruitutis libertatisque *diſcretio*, *l. 33. de petition. lib. 10. t. 10.* Oportet inter eos, &c. eſſe *diſcretionem*, *l. vltim. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Hac *diſcretione* ſeruata, *l. 7. circa med. de honor. codicill. lib. 6. t. 22.* Dummodo ſuperſtitioſa coniuratio exilii ipſius *diſcretione* ſoluatur ſolitariis & longo ſpatio inter ſe poſitis inſulis in perpetuum deportatis, *l. 53. de hæret. lib. 16. t. 5.*

DISCRIMEN, periculum. His quorum ſalus ad *diſcrimen* vocatur, *l. 6 de accuſat. lib. 9. t. 1.* *CVRIAM SVVM NOSSE DISCRIMEN* formula interlocutionis, in ſp. *l. 71. de Decur. lib. 12. t. 1.* quæ ſic id innuit: *Curialium penuriam in periculum reliquorum recidere.* Vide *Commentar. ad h. l.* Quicunque in *diſcrimen* capitis arceſſitur, *l. vlt. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Rerum *diſcrimen*, iactura bonorum, *l. 76. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DISCVRSVS, de nauibus iudiciariis, *l. vnic. in fin. de luſor. Danub. lib. 7. t. 17.* 2.) *Diſcurſus nutricum redempti.* Nutricibus, quorum deteſtabile miniſterium fuiſſe arguetur redemptique *diſcurſus* pœna immineat, vt eis, &c. *l. 1. de raptu virginum. lib. 9. t. 24.* Diſcurſus ſunt, *internuntia, meſſages, allées & venuës, portepaquets.* Errat enim Vir Doctus Lindenbrogius, qui pro διαλογισμῷ accipit. Martialis, VII. *ep. 38.* de ſalutatoribus Romæ:

> *Diſcurſus varios, vagumque mane.*

Seneca de iiſdem, *c. 3. de breuit. vitæ*; *Dic quantum ex iſto tempore abſtulerit officioſa per Vrbem DISCVRSITATIO* (al. *DISCVRSATIO.*) Forte & hoc ſenſu Iuuen. Sat. 1. v. 86. *Gaudia, DISCVRSVS noſtri eſt farrago libelli.* Quos περιθέοντες ἐν κύκλῳ τὴν πόλιν, traducit Lucianus *in Nigrino.* Firmicus *lib. 8. c. 6.* *Ac per omnium limina matutinis ſemper ſalutationibus DISCVRRENT.* 3.) *Diſcurſus* veredorum, &c. *l. 16. de curſu lib. 8. t. 5.*

DISCVSSIO. Vt omnium bonorum & munerum ciuilium *diſcuſſione* perfunctus, *l. 5. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Tentet aliquis *decurſione*, id eſt, decurſis omnibus muneribus. Sed nil temere mutandum: *diſcuſſio omnium honorum & munerum* dici videtur, de eo, qui ſi diſcutiatur, omnibus honoribus functus appareat: vide *tit. de diſcuſſoribus* ſimili ſenſu. 2.) *Diſcuſſio* pecuniæ, *l. 14 de iure fiſci lib. 10. t. 1.* id eſt, per quam excepti & expenſi ratio clareſcit, vt hac ipſa lege explicatur. 3.) In *diſcuſſionibus* Comitiuas iterare, *l. vlt. ad leg. Iul. de ambitu. lib. 9. tit. 26.* eſt *Comitiuam Diſcuſſionum* denuo ambire. *Comes* enim *Diſcuſſionum* eſt, cui diſcutiendum, inquirendum opus publicum, vel diſcutiendæ rationes, ſeu impenſæ publicæ committuntur extra ordinem. Vide *Commentarium ad h. l.* & varia ibi Caſſiodori & Symmachi loca.

DISCVSSORES, reliquorum inquiſitores, exactores: de quibus vide *tit. de diſcuſſorib. lib. 11. t. 26.*

DISCVTERE. Cum accuſatores ſerui dominis intonent, nemo iudiciorum expectet euentum, nihil quæri, nihil *diſcuti* placet, *l. 2. ne præter crimen maieſt. lib. 9. t. 6.* Vide *Commentar. ad h. l.*

DISPENDIA negotiatorum, id eſt, tributa & collationes, quæ a negotiatoribus præſtabuntur, *l. 10. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* 2.) Enormia *diſpendia* ſunt graues expenſæ, *l. 111. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 3.) *Diſpendia* pecuniaria, *l. 190. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 4.) Pudoris *diſpendium*, *l. 1. de habitu. lib. 14. t. 10.* *Diſpendium* Exiſtimationis, *l. vlt. Cod. Iuſt. de pœn. iudic.* 5.) *Diſpendium*, *l. 15. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* eſt quod nos Galli vocamus DESCAL.

DISPENDIOSVS. Propterea, quod veteris (vini) *diſpendioſa* videtur erogatio, *l. 25. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.*

DISPOLIATIO quinquaginta librarum auri, id eſt multa, *l. 6. de ſepulcbris viol. lib. 9. t. 17.*

DISPOLIATOR. Prædam, velut infirmi ſexus *diſpoliator* inuaderet, *l. 28. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

DISPOSITIO, *l. vltim. circa finem de conlat. donatar. lib. 11. t. 20.* Vt reuerentiſſimi Sacerdotis præceptis ac *diſpoſitionibus* obſecundent, *lex 43. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Rectorum conſiliis & *diſpoſitione* vniuſcuiusque ciuitatis fiat adſcribtio, *l. 3. de extraordinar. lib 11. t. 16.* Omnia igitur, quæ conſuetudo vel *diſpoſitio* noſtra amplectitur, cuncti implere pariter conpellantur, *l. 10. de extraord. lib. 11. t. 16.* Salubris noſtra *diſpoſitio*, *l. 8. de operibus publicis. lib. 15. t. 1.* 2.) *Diſpoſitio*, pro *prouiſione*. Nauicularios Africanos, qui idonea publicis *diſpoſitionibus* ac neceſſitatibus ligna conuectant *l. 10. de nauic. lib. 13. t. 5.* Publicis *diſpoſitionibus*, id eſt, prouiſionibus, neceſſitatibus: vide *l. 1. de proximis.* Capitolin. *Gordian. cap. 28.* *Cuius vi·i tanta in Republ. diſpoſitio fuit vt*, & mox *cap. 29.* *Tantum habuerat conditorum, vt vacillare diſpoſitio Romana non pcſſ t.* vide & Ammianum *lib. 19. cap. 11.* vbi de Anatolio: apud eundem *diſponere*, pro *annona prouidere*, *lib. 14. cap. 7.* Ita non ſemel diſpoſitio hoc ſenſu apud veterem *Periegetæ Interpretem.* In Ariminenſi Synodo ſuper Eccleſiarum & Clericorum priuilegia tractatu habito, vſque eo *diſpoſitio* progreſſa eſt, vt iuga, quæ videntur ad Eccleſiam pertinere, a publica functione ceſſarent, *l. 15. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Quid noſtris itineribus, quæ publica vtilitate mouet, magna atque anxia *diſpoſitione* vix vicenorum agminalium numerus ſubminiſtrari queat, *l. 3. in fin. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

DISPONERE, in ordinem redigere, *l. 2. 3. de prædiis Senator. lib. 6. tit. 3.*

DISPVNCTIO. *Breuis*, ſeu tabella contributionis: Celebratæ deſcribtionis *diſpunctio* ſocietur, *l. 173. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

DISSEMINARE. Quotiescunque quid per terrarum orbem *diſſeminatur*, *l. 3. ne quid publ. læt. lib. 8. t. 11.*

DISSIMILE eſt. Nec enim crimen diſſimile eſt rapere, & ei, qui rapuerit, rapta ſeruare, *l. 2. de crimine pecul. lib. 9. t. 28.* (ἀμφότεροι κλῶπες, καὶ ὁ δεξάμενος καὶ ὁ κλέψας. *Vterque fur eſt, & qui recipit, & qui furatur.* Phocylides *ſent. v. 129.*

DISSIPARE *ſepulcbra*. Eadem etiam pœna, qui *diſſiparunt*, vel ornatum minuerunt, teneantur, *l. 2. de ſepulcbris viol. lib. 9. t. 17.* *Diſſipare* ædificium, *l. 3. §. penult. D. de incendio.*

DISSOCIARE, diſtinguere, ſeparare. Qui *diſſociata* in ius diuerſum mancipia traxerunt, in vnum redigere eadem cogantur, *l. vnic. de communi diuidundo. lib. 2. t. 25.* *Diſſociata locis.* Ouid. 1. *Metam. v. 25.*

DISSOLVERE de præſtatione munerum curialium *l. 110. de decurion. lib. 12. tit. 1.* Niſi patriæ, quicquid debet, ante diſſoluerit.

DISTENDI. Per varias Prouincias, per quas res noſtra *diſtenditur*, *l. 12. de tyron. lib. 7. t. 13.* id eſt, per quas prouincias Res principis priuata, ſiue domanium, extenditur.

DISTINGVERE. Cauſas appellationis euidenti adfirmatione *diſtinguant* (edant, dicant diſtincte) *l. 30. de appell. lib. 11. t. 30.*

DISTRICTVS. Contra delatores ſeueritatem iudicum inplorare ferro *diſtrictam*, *l. 3. de petition. lib. 10. t. 10.* 2.) Probatiſſimi quique ac *diſtrictiſſimi* Defenſores adſint diſciplinæ, & quotidianis actibus præſint, *l. vlt. de defenſor. ciuit. lib. 1. t. 11.*

DITARE. Patrimonium, quod ex ordine nauiculariorum aduenerit, prodat, pro moderatione quem *ditat*, *l. 49. de Decurionib. lib. 12. t. 1. γρ. pro moderatione quæ eum ditat:* alioquin ſubintelligenda vox *is*, *is quam ditat.*

DITATVS ſpoliis Prouincialium, *l. 22. de cobortalib. lib. 8. t. 4.*

DIVALIS lex, *l. 74. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Lege *diuali*, *l. 2. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.* Præceptum *diuale*, *l. 6. de domeſticis:* ſtatuta diualia, *l. 5. de numerar.* ſanctio *diualis* Nouell. *Theod. 19.* ita *Diuorum arbitria*, Ammiano *lib. 28. cap. 1.* vbi vide Lindenbrogium.

DIVERSA ſunt, quæcunque ſpecies fiſcales variæ & diuerſæ. Operas ad proſecutionem equorum, *vel diuerſorum* neminem Prouincialium præbere permittimus, *lex 12. ne opera a conlatorib. lib. 11. tit. 10.* Sollicitat hunc locum Mercerius, reſcribens *diuerſorium.* Male: vt ad *eam legem* oſtendi. Quid quod διαφόρων appellatione (cui reſpondet *Diuerſorum* vox) pecuniæ intelliguntur? Maccabæorum *2. cap. 1. v. 35.* καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς πολλὰ ΔΙΑΦΟΡΑ ἐλάμβανε καὶ μετεδίδου, *& quibus Rex bene cupiebat, bis multas acceptas pecunias, conferebat.* *cap. 3. v. 6.* ὥστε τὸ πλῆθος τῶν διαφόρων ἀναρίθμητον εἶναι, *quod multitudo pecuniarum inumerabilis eſſet.* τῶν διαφόρων, *eſt* τῶν χρημάτων. Vide & *Eccleſiaſtici, c. 7. v. 20.* & *c. 27.* τοῦ διαφόρου vox eo ſenſu ſæpe apud Ariſtotelem, Dionyſium Halic. alios. Ita quoque Theophraſtus *Character. 10.* ἡ δὲ μικρολογία ἐστὶ φειδωλία τοῦ διαφόρου ὑπὲρ τὸν καιρόν, *ſordida parcimonia eſt ſtudium parcendi ſumptibus ſupra modum.* Conſule Caſaubonum *ad h. l.* qui loca hic adducta omnia illuſtrauit.

DIVERSVS. Habeant ex vagantibus, ſiue ex *diuerſis*, vbi elegerint, agros, *l. 8. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Quicunque vel conflare pecunias vel ad *diuerſa* vendendi cauſa transferre detegitur, &c. *l. 1. ſi quis pecunias confl. lib. 9. t. 23.* id eſt, ad diuerſa loca. *Diuerſorum* criminum rei, *l. 18. de accuſationib. lib 9. t. 1.* *Diuerſa* culmina dignitatum Conſulatui cedere decernimus, *l. vnic. de Conſulib. lib. 6. t. 6.* id eſt, alia omnia: vt mox: *Omnibus faſtigiis dignitatum.* Aduerſos hæreticos & *diuerſi* dogmatis ſectatores, *l. 47. de hæret. lib. 16. t. 5.* Et ne rarior ſit *diuerſarum* ac… um commeatus, *l. 1. de litorum & itinerum*…

quod

ſtod. lib. 7. t. 16. Hæreticis *diuerſa nomina*, ſed vna perfidia, *l. 60. de hæret. lib. 16. t. 5.* Officio quoque Iudicum *diuerſorum*, *l. 16. de iure fiſci. lib. 10 t. 1.*

Diversatvs, pro verſatus. Probeque in actu Reipublicæ *diuerſatis*, *l. 4. de Agentib. lib. 6. t. 27.*

Diversorivm, *l. 4. de offic. Rector. Prou. lib. 1. t 7.* vide Nonium c. 1 n. 301. & Symmachum, Marcellinum, Apuleium in *Comment. ad h. l.* Eſt autem *diuerſorium* hoc æuo locus aut ſeceſſus amœnus & delitioſus.

Dives. Hi, quibus ad exercenda metalla priuata *diues* marmorum vena conſenſit, &c. *l. 11. de metallis. lib. 10. t. 19.*

Divi Principes a ſucceſſoribus vocabantur, vide Briſſonium *de V. S.*

Dividere. Quia totam inhibere non poſſumus ratione *diuidimus*, *l. 149. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

Divinvs. Diuinæ reuerentiæ cultus, cultionis vio, *l. 49. de Decurion. lib. 12. t. 1.* pro Clericatu. 2) Diuinorum vultuum adpetitor, pro falſæ monetæ cuſæ reo: nempe, quia vultus Principis in moneta, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

Divisio. Architecti, qui *diuiſiones* partium inciſionesque ſeruant, *l. 3. de excuſ. artif. lib. 13. t. 4.*

Docilis. Qui aquarum inuentos ductus & modos *docili* libratione oſtendunt, *l. 3. de excuſation. artif. lib. 13. t. 4.*

Docvmentvm. Poſt *documenta* fidelis obſequii, *l. 8. de priuileg. eorum qui in ſ pal. lib. 6. t. 35.* 2.) *Documentum* libelli, de periculo ſententiæ, *l. 40. de appellat. lib. 11. t. 30.* 3.) *Documenta, probationes*, *l. 41. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Ad nos *documentorum* probationumque penſanda libramenta mittantur, *l. vnic. ne ſine iuſſu Princ. l. 9. t. 41.* Sciant cuncti, præmeditentur, ante præcaueant, eam ſe rem deferre debere, quæ munita ſit teſtibus, inſtructa *documentis*, ſignis luce clarioribus expedita, *l. 3. de abolition. lib. 9. t. 37.*

Dogma. Catholicæ religionis *dogma*, *l. 13. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Hæretici *dogmatis* infamia, *l. 1. de fide Catholica, lib. 16. t. 1.* Sexuum *dogma* hæreticorum, *l. 19 de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

Dolor in exequiis ſecretum amat, Iulianus, *l. 8. de ſepulchris viol. lib. 9. t. 17.*

Dolor, propria vox in adulterii crimine. Proximis neceſſariisque perſonis tantum adulterii conceſſa accuſatio, quos verus *dolor* ad accuſationem impellit, *l. 2. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* Vide & *l. 9. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Iuvenalis *Satyr. X. v. 314.*

exigit autem
Interdum ille dolor plus, quàm lex vlla dolori
Permiſit.

Vide & *l. 4. Cod. Iuſt. de adulter.* in eadem re Phædrus *lib. 3. fab. 11. v. 28.*

Nihil reſpiciens, dum DOLOREM vindicet;

Hinc & dolor maritalis, *l. 15 §. 6. D. ad L. Iul. de adult.* Non prius quemquam ſinceritas tua iubebit, adduci, quam ſolemnibus ſatisfecerit, qui nititur fidem *doloris* adſerere, *l. 9. de accuſat. lib. 9. t. 1.* vbi dixi.

Domesticvs. Clandeſtinis ac *domeſticis* fraudibus facile quiduis pro negotii opportunitate confingi poteſt, vel id, quod vere geſtum eſt, aboleri, *l. 5. de donat. lib. 8. t. 12* Fructus *domeſticos* (vide *infra vernacula*) ſuis poſſeſſionibus innatos, *l. 12. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Vt quos ad vitæ decora *domeſtica* laudis exemplo non prouocant. Saltem correctionis medicina compellat, *l. vnic. de emendat. propr. lib. 9. t. 13.*

Dominatio. Non perpetui exactores in continuata vexandorum Prouincialium poteſtate, veluti concuſſionum *dominatione*, teneantur: ſed, &c. *l. 22. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.*

Domini, Imperatores: vide Briſſonium *de V. S.*

Dominicvs. Dominicæ poſſeſſiones, id eſt Principis, *l. 8. de luſtrali. lib. 13. t. 1.* *Dominica* res, id eſt, Principis res priuata, *l. 2. de his qui condit. propr. lib. 12. t. vlt. l. vlt. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* Si villa *dominica* fuerit, *l. 21. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Dominicus* actor, id eſt, actor rei priuatæ Principis, *l. 11. de Iuriſdict. lib. 2. t. 1. l. vlt. de conlat. fundor. patrimon. lib. 11. t. 19.* 2.) *Dominicus* dies, Dies Solis, *L. S. de Spectacul. lib. 15. tit. 5.* *Dominico*, qui ſeptimanæ totius primus eſt dies, &c. Vide *Commentarium ad leg. 1. de feriis, lib. 2. tit. 8.*

Dominivm *poſſeſſionis*, pro vſufructu, *l. 2. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* & *l. 3. D. ſi vſufruct. pet.* Ita proprietas redituum, *l. 14. circa fin Cod Iuſt. de ſacroſ Eccl* *Dominium* poſſeſſionis, *l. 1 C. Gregor. ſi ſub ulterius nom. res empta erit. tit. 7.* &c. vide quæ ſcripſi ad *d l. 2.* 2.) *Dominium*, pro poſſeſſione Vſum aquæ veterem, longoque *dominio* conſtitutum ſingulis quibusque manere cenſemus, *l. 7. de aquaductu. lib. 15. t. 2 l. 4. Cod. Iuſt. ead.* 3.) Sacrum *dominium*, *l. 15. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* *Domanii* vox Barbara in huius legitimæ hodie locum irrepſit.

Domvs ab ædificiis ſeparantur, *l 3. de conlat. donatar. lib. 11. t. 20.* & quidem ampliores fuiſſe oſtendit. 2) *Domus* defunctorum, id eſt, ſepulcra. Qui ædificia Manium violant, *domos* vt ita dixerim defunctorum. Conſtantius, *l. 4. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.* Portus corporis, *Ennio.* *DOMVS ÆTERNA paſſim* in Inſcriptionibus. Et Eccleſiaſtes: *ſepulchra eorum DOMVS in æternum.* Tibullus III. *El. 2. v. 23.*

Atque in marmorea ponere ſicca domo.

Vide quæ dixi ad *eam legem*, & *infra Sedes*, & *Quieſcere*, & Broeckhuſ. *ad Tibull. l. c.* Stabula cadauerum dixit Tertull. *de reſurr. cap. 37.* *Nec ipſa monumenta aliud quam cadauerum ſtabula.*

Donare. Niſi forte ille, qui hæc pertulit, contemnat, & *donet*, in ſe quod pertulit, *l. 2. de abolitionib. lib. 9. t. 37*

Dotales fundi, *l. 7. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* ſunt fundi addicti piſtrino, qui in originem adſcribti corpori (Piſtorum) *datis* nomen & ſpeciem retentant, *l. 3. de piſtorib. datis nomine* & titulo nuncupantur, *d. l 13.*

Dvbivs. *Dubia* interpretationis amboges hac ſententia reſoluentes, *l. 6. de hæret. lib. 16. t. 5.*

Dvbietas. *Dubietatis* ambiguum, *l. 86. de Decurionibus. lib 12. t. 1.*

Dvbitare. Illud omnino *dubitare* non conuenit, *l. vnic. de in offic. donat. lib. 2. t. 20.*

Dvcatvs, *l vlt de domeſticis lib. 6 t 24.* eſt dignitas Ducis. Sedulius *in epiſt. ad. Rom. cap. 2.* de Moſis officio agens, Dvcatvm vocat.

Dvcena. *Ducena* dignitas. *l. 1. de Cæſarianis: l. 3. de cohorte l. 1. de murilegul. lib 10. t. 20. l. 5. de Decurion. lib. 12. t. 1.* quæ leges omnes inter ſe coniungendæ. De *Ducena* dignitate, vide quæ dixi ad *l. 3. de cohort.*

Dvcenarii, *l. 8. 20. 21. de Agentibus in rebus. lib. 6. t. 27* (vnde Ducenæ dignitas, *d. l. 20. 21.* & *l. 3. de cohort l. 1. de Cæſarian. l. 1 de murilegul. l. 5. de Decurion.*) Erant proximi Principibus in ſchola Agentium, *dict. ll 8. 20. 21.* Igitur *Ducenarii*, vel *Centenarii*, *l. 1 de concuſſ aduoc ſiue apparit. lib. 8 t. 10.* vbi dixi: *l. 1. 9 de exactionib. lib. 11. t. 7. l. 8 de Agentib. lib. 6. t. 27.* erant officiales Iudi-

Iudicum, vt dixi plene ad *d. l. 8 & 2.* Quos tributorum exactores Iudicea mittere ſunt ſoliti, *d. l. 1. & 9.* Quod idem de *ſexagenariis* dicendum, *d. l. 1. & l. 2. de annon. & trib. lib. 11. t. 1.*

DVCERE. *Ducente* fortuna. Eos, qui ſuadente numine, vel ducente fortuna theſauros reppererint, *l. vlt. de theſauris. lib. 10. t. 18. Ducente* libidine. Ne decuriones in gremia potentiſſimarum domorum *libidine ducente* confugiant (ancillis earum ſe coniungendo) *l. 6. de Decurionibus. lib. 12 t. 1.*

DVCIANVS. *Duciani apparitores*, id eſt, ducis apparitores, *l. vnic. de quadrim breuib. lib. 11. t. 25.* Officium *Ducianum*, id eſt Ducis, *l. 2. de venat. fer. lib 15. t 11. Ducianus, l. vlt. de litor. & itin. cuſtod. lib. 7. t. 16.* eſt Ducis limitis alicuius Officialis.

DVCTVS (pro quo Tribonianus in *l. 1. Cod. Iuſt. eod. aquaeductus* repoſuit) pro *aquaeductu*, *l. 1. de aquaeductu. lib. 15. t. 2.*

DVOVM, pro, ante biennium, *l. 9 de Senator. lib. 6. t. 2.* collata cum *l. 5. eiuſdem tit.*

DVM *ad vixerint*, *l. 1. in fin. de legitim. haredit.* vbi dixi.

DVODEVIGINTI, *l. 58 de Decur. lib. 12. t. 1.*

DVPLVS. *Duplorum* fructuum poena, *l. 12. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

DVRARE. Si quis Decurionum, &c. militiæ ſacramenta *duraſſet*, &c. *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Id eſt, militiæ ſtipendia perfunctus fuiſſet. Sunt tamen, qui reponunt, *curaſſet*. Et forte non inepte.

DVNTAXAT, pro ſcilicet, *l. 13. de Pratorib.*

DVRVS. Si *duriores* caſus & triſtiorem fortunam Imperatoria humanitate molliamus, *l. 17. de bonis proſcriptor. lib 9. t. 42.*

DVO. *Duum* menſium ſpatia, *l. 2. de Decur. lib. 12. t. 1. Duum* menſium tempora, *l. 10. de appellationib. lib. 11. t. 30.*

DVVMVIRALES in *l. 2. quemadm. mun. ciuil. lib. 12. t. 5.* ſunt duumuiratu functi: confer *l. 42. de Decur. lib. 12. t. 1.*

DVCERE. Quem ſors militiæ in eum progreſſum *duxerit* (*euexerit*) *l. 2. qui in gradu. lib. 17. t. 3.*

DIPTYCHA, *l. 1. de expenſis ludorum. lib. 15. t 9.* dixi in *Commentario ad eam leg.* Eſt, qui *diptycha* a munerariis ſiue editoribus ideo miſſa ad amicos putat, vt in his notarent amici quæ vellent, ſiue, quæ notare viſa in ſpectaculis.

ΔΥΣΦΗΜΙΑΣ *euitata* exemple a Principibus in conſtitutionibus ſuis: in *l. quisquis vlt. ad l. Cornel. de ſicar. lib. 9. t. 14.* ibi de nece ETIAM: *l. 1. de maleficii. lib 9. t. 16.* ibi, *nec ob alteram cauſam: l. 4. de Paganis. lib. 16. t. 10.* ibi, *licentiam delinquendi perditis negari:* Vide quæ dixi ad *Theoph. tit. de his, qui ſui.* Ita etiam Δυσφημία euitata, *l. 2. de quaeſtionib. lib 9. tit. 35* ibi: Maieſtatis tantummodo reos, *& quæ nefanda dictu ſunt conſcios aut molientes* ex ordine municipali maneat tam cruenta conditio. Per *molientes* enim eos intelligit, qui Magiam & maleficas exercebant artes, quique de Principis vita conſultationes faciebant. *Moliri aliquid* dicuntur malefici, *l. 3. 4. de malefic.* quos ideo perſtringit *l 1. de malef. & l. 4. de pagan.* Ad illa autem verba: *Nefanda dictu*, ſequentia pertinent. Vt, *filius non nominandus*, *l. 3. in pr. de liberis & poſth. Non nominandus coquus*, in Grunnii Corocottæ porcelli teſtamento. *Non dicendus filius*, apud Apuleium ſub finem *lib. 5 homo tum gemitu nominandus*, apud Ammianum Marcellinum *lib. 28. c. 1.*

E.

EBRIOSVS. Placet mulieri non licere propter ſuas prauas cupiditates marito repudium mittere exquiſita cauſa, velut *ebrioſo*, aut aleatori, aut muherculario, *l. 1. de Repudiis. lib. 3. t 16.*

ECCLESIASTICI ſunt Epiſcopi, Clerici, *l. 5. 20. 21. de Epiſcop. lib. 16. t. 2. Eccleſiaſtici*, id eſt Clerici, *l. 49. in med. de Decur. lib. 12. t. 1.* 2.) *Eccleſiaſticus*, pro eo qui officium aliquod in Eccleſia ſuſtinet, *l. 1. de lenonib. lib. 15. t. 8.*

ECVLEVS. De *Eculeo*, vide *Paratitlon tit. de pœnis.*

EDAX. flamma *edax*. Materia diu multumque *flammæ edacis* examine in ea obryza detineatur, quemadmodum pura videatur, *l. ult. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.*

EDICERE. Ore proprio *edicat. l. 7. de famoſ libell. lib. 9. t. 34.* Præter eum qui *edicere* cogitur, vtrum pro poſſeſſore an pro hærede poſſideat, *l. 12. in fin. de fide teſtium. lib. 11. t. vlt.*

EDICTVM, quo latens aliquis citatur tam in ciuili quam criminali cauſa, *l. 29. de petitionibus. lib. 10. t. 1. Edicto*, tertio vocari, *l. 23. de Decur. lib. 12. t. 1. Edictis* euocati, *l. 119. de Decur. lib. 12. t. 1. Edictis* vocati, *l. 161. de Decur. lib. 12. t. 1.*

EDITIO ludorum, *l. 1. de expenſ. lud. lib. 15. t. 9. Editiones, & editiones* munerum pro ludis: vide *l. 1. 6. 11. 13. 14. 15. 18. 19. 20. 21. 22. 25. 29. 32. de Pratorib. lib. 6. t. 4.* vnde, Editores, *l. 5. 7. 18. 31. Editiones* pro ludis aut ſpectaculis, *l. 1. de ſpectaculis. lib. 15. t 5.*

EDVCTVS. Reus pœnam carceris ſuſtineat, atque ita poſtmodum *eductus* apud Acta audiatur, *l. 2. de cuſtod reor. lib. 9. tit. 3.*

EFFECTVM pro effectus. Inauditus, ac ſine effecto remeare protinus iubeatur, *l. 11. de Legatis. lib. 12. t. 12.*

EFFECTVS. *Effectui* tradi, *l. 8. de operibus publ. lib. 15 t. 1.*

EFFERRI cadauera bis, *l. 5. de ſepulchro viol. lib. 9. t. 17.* vox propria. Donatus. *Efferri proprie dicuntur cadauera mortuorum.* Omitto alia. Græcis pariter ἐκφέρεσθαι. 2.) Compoſitæ pacis, ſi erit *efferenda* tranquillitas, *l. 4. ne quid publ. latit. lib 8. t. 11. Efferenda*, id eſt, orbi nuncianda.

EFFICACIA. Si ad quamcunque neceſſitatem profligandam quis fuerit deſtinatus, ſciat intra anni metas debere collectis ratiociniis ad proprium Iudicem remeare, eique ſuam *efficaciam* oſtendere, quid eius inſtantia exactum fuerit, *l. 9. de exſecutor. lib. 8. t. 8 Efficacia* vox hic propria. Ita Vlpianus *l 33. D. de uſuris;* in Curatore Reip. requirit, *vt non acerbum ſe exactorem, nec contumelioſum prabeat, ſed moderatum & cum EFFICACIA benignum, & cum INSTANTIA humanum.* Eo ſenſu Seneca, *de breuit. vita, cap. 6. Auſus eſt gratiam ſuam interponere tam EFFICACITER, vt quaedam iuditia conſtet ab illo rapta.*

EFFICAX. Magiſteria *efficax*, pro Magiſteria officiorum. *l. 2. de quaeſtorib. lib. 6. tit. 9.* 2.) Neque enim debet eſſe vnquam *efficax* vſurpatio, quæ poſſit animalibus publici curſus inferre perniciem, *l. 8. de curſu. lib. 8 t. 5.*

EFFICERE. Sacros vultus *efficere.* Neue (pictores) a Iudicibus ad efficiendos ſacros vultus, aut publicorum operum expolitionem ſine mercede cogantur. *l ult. de excuſ. artificum lib 13. t 4.* Quintilianus *lib. 12 cap 10. Phidias, Dis quam hominibus EFFICIENDIS melior artifex traditur.* Non improbabiliter tentat Vir elegantiſſimus Forneri-

nerius I. *Quotid.* 15. *effigiandos*, quod etiam a Mainardo V. C. adnotatum poſtea vidi. Vide, quæ dixi ad *eam leg. not. f.* ſic Apuleio I. *Florid initio: truncus dolamine effigiatus.* Minucius Felix Octauio *c. 3. in lapides effigiatos, unctos & coronatos.* Poſſis tamen EFFINGENDOS, legere, vt *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.* vel INFICIENDOS, vide Plinium, *lib. 33 c. 3.* & Plutarchum ἐν αἰτίοις. Verum nil mutandum.

EFFINGERE. *Effingenda.* Omnes ſtatuas, omnia ſimulacra, tam ex ære, quam ex marmore, ſeu ex fucis, quam ex quacunque materia, quæ apta eſt *effingendis* (ſimulacris ſcil.) *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40. Gloſſ.* Cyrilli ἀποτυπῶ, *effingo*, ἀποτύπωμα, *effigies.*

EFFOSSIONES. Saxorum *effoſſiones.* Cuncti, qui per priuatorum loca, ſaxorum venam laborioſis *effoſſionibus* perſequuntur, &c. *l. 10. de metallis. lib. 10. t. 19.* De metallis auri argenti Poëta I. *Metam. v. 148. EFFODIVNTVR opes, irritamenta malorum.* De termino excauato Iuuenalis *XVI. v. 38. Et ſacrum EFFODIT medio de limite ſaxum.*

EFFVNDERE. Reſcripta dicuntur *effundi*, quomodo & *preces fundi*, *l. 5. Cod. Iuſt. de ædificiis priuat.* Reſcripta iis tantum negotiis opitulentur, quibus *effuſa* docebuntur, *l. 9. de diuerſis reſcript. lib. 1. t. 2.*

EGREGIATVS. dignitas, *l. 3. de cohortalib. l. 1. de Cæſarianis: l. 1. de mur leg. l. 5. de decur. lib 12. t. 1.* quæ leges omnes inter ſe coniungendæ. Adi *Comment. ad h. leg.* & Du Freſne *in Gloſſ. voc Egregiat.*

EGRESSVS. *Egreſſo* ad publicum, *l. 2. de his qui ſuper relig. lib. 16. t. 4.*

EIECTVS. *Eiecti* piſtorum corpore, *l. 15. de piſtorib. lib. 14. t. 3.*

ELATVS. Eminentium dignitatum *elati tituli*, *l. 74. de decurion. lib. 12. t. 1.* Vide ibi *Commentar. p. 450. T. IV.*

ELECTVS teſtamento hæres, *l. 107. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

ELEMENTA turbari a Magis, *l. 5. de maleficis. lib. 9. t. 16.* dixi in *Turbare.*

ELICERE. Aquam *elicere*, *l. 5. de aquæductu. lib. 15. t. 2. l. 3. Cod. Iuſt. eodem.* Quidquid (aquæ) ex reſcribto fuerit *elicitum*, *l. 8. de aquæductu. lib. 15. t. 2.* Ne quis Claudiam, interruptis formæ lateribus adque perfoſſis, ſibi fraude *elicitam* exiſtimet vindicandam, *l. vlt. de aquæductu. lib. 15. t. 2.*

ELIMATVS. A te probata, atque *elimata* ad nos deſideria perferantur, *l. 8. de Legatis. lib. 12. t. 12.* i. e. bene limata.

ELIMINARE, eſt extra limen proiicere. Pacuvius: *Quoniam clam vos eliminat.* Vid Nonius *cap. 1. num. 179.* Competitorem quinquennii poſſeſſor *eliminet*, *l. vnic. de quinquennii præſcript. lib. 4. t. 15.*

ΚΛΕΙΨΙΣ τῶ Magis, *l. 9. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Vid. *Magis.*

ELOGIVM, de exhæredatione, *l. 28. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* Niſi forte auia *elogia* inurenda impiis nepotibus iuſta ſemotis ratione monſtrauerit, *l. 4. de legit. hæred. lib 5. t. 1.* Vide loca alia huc pertinentia apud Briſſonium *de V. S. voc. elogium.* 2.) *Elogium* eſt textus malorum geſtorum, item ordo criminum & vitiorum, vt veteres Gloſſæ exponunt. Vide *Lexicographos*, & Briſſonium *de V. S.* Quicunque in hac fraude fuiſſet inuentus ſub *elogio*, adiuncto idoneo executore (*γρ. proſecutore*) mox ad Africam atque ad V. C. P. F. ann. iudicium deduceretur, *l. vltim. de nauicul. lib. 13 t. 5.* Ligatus ferreis nexibus cuta Prouincialis officii ſub *elogio* ad debitum mittatur examen, *l. 9. de executoribus. lib. 8. t. 8.* Adde *l. 6. D. de cuſtod. reor.* & quæ dixi *not. k. ad leg. 31. de Epiſcop. lib. 16 tit. 2.*

ELOQVIVM. Legati eloquium, quod apud Principem exponit, eloquitur. Quæ pietatem noſtram Viri ſpectabilis Comitis & Legati decernere coegit *eloquium*, *l. 34. in fin. de annona. lib. 11. t. 1.* Claudianus, de Quæſtore *Manlio Theodoro. v. 35.*
. . *oracula Regis ELOQVIO creuere tuo.*

ELVERE. Sit ſatis immenſorum cruciatuum ſemel *eluiſſe* ſupplicia, *l. 22. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Perpetua infamia inuſtus, vt nec ſpeciali quidem reſcribto notam vel *eluere* (ita repono, hactenus *eruere*) mereatur, *l. 8. de Decur. lib. 12. t. 1.*

EMENDICATVS. Per priuilegia *emendicata* dignitatis effugiant, *l. 7. de teſtimon. lib. 7. tit. 21.* Dignitas *emendicata*, *l. 153. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Affectata vel *emendicata* huius ordinis gratia, *l. 129. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Inſignibus Conſularium *emendicatis* atque adſimulatitiis *l. 5. de honor. codic. lib. 6. t. 22.* *Emendicata* ſuffragia decretorum, *l. 15. de accuſat. lib. 9. t. 1. l. 75. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Emendicato* ſuffragio, *lex 7. de Palatinis S. L. lib. 6. t. 30.* *Emendicato* ſuffragio, *l. 19. de Agentibus. lib. 6. t. 27.*

EMENSVS. Emenſis 60. annis, *l. 27. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Nec *emenſis* euectionibus, dandam commeandi cuiquam facultatem, grauitas tua cognoſcat, *l. 27. de curſu. lib. 8. t. 5.* Nec *emenſa* militia relictæ originis inuidia quatiatur, *l. 14. de priuileg. eorum qui in ſacro pal. lib. 6. t. 35.* Ante ſtipendia *emenſa*, *l. 4. de re militari. lib. 7. t. 1.* Tempore prouocationis *emenſo*, *l. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Vel iniuncti negotii tempus *emenſum* eſt, *l. 15. de Agentib. lib 6. t. 27.*

EMERITVS. Veteranos autem, poſt *emeritæ* miſſionis epiſtulas, *l. 4. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Poſt palmam laboris *emeriti*, *l. 3. de Princip. agent. lib. 6. t. 28.* Poſt *emeritam* miſſionem, *l. 11. de priuil. eorum qui in ſacro pal. lib. 6. t. 35.* Teſtimonium *emeriti* laboris, *l. 7. de re militari. lib. 7. t. 1.* Ad finem *emeriti* laboris, *l. 3. de Agentib. lib. 6. t. 27.*

EMIGRARE Quoties codicillis vel ſacris affatibus, vllus ex alio ad alium gradum, cum iiſdem ſtipendiis *emigrarit* (aſcenderit) *l. 2. quis in gradu, lib. 7. t. 3.*

EMITTERE. *Emitti* appellatio dicitur, *l. 58. de appell. lib. 11. t. 30.* Cautiones *emitti* dicuntur, *l. 1. de ſuſceptoribus, lib. 12. t. 6.* Euectiones *emittere*, *l. 33. de curſu publ lib. 8. t. 5.* Securitates *emiſſa*, *l. 27. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Securitatem *emittere*, *l. 32. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.*

EMOLVMENTA. Rei annonariæ *emolumenta* tractantes, vt cognoſceremus, &c. *l. 1. ſine cenſu. lib. 11. t. 3.* *Emolumenta*, id eſt, *tributa, annona.* Vt præceptis congruis *emolumentis* opinatores impleto anno ad proprios numeros valeant remeare, *l. 16. de exactionib. lib. 11. t. 7.* Fiſcalia *emolumenta*, *l. 13. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Nemo ex noſtra iuſſione, præcipuis *emolumentis* familiaris iuuetur ſubſtantiæ, *l. 1. de annona & tributis. lib. 11. t. 1.* id eſt, immunitate ab annona & tributis. Ita rei annonariæ *emolumenta*, *leg. 1. ſine cenſu. lib. 11. t. 3.* 2.) *Emolumenta*, de militari ſtipendio, *l. 28. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6* 3.) *Emolumenta*, vetuſta rudera. Nouum quoque opus, qui volet in Vrbe moliri ſua pecunia, ſuis operibus abſoluat, non contractis veteribus *emolumentis*, non effoſſis nobilium operum ſubſtructionibus, *l. 19. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* *Emolumentis*, ab emoliri.

EMORTVVS. Ne hæreditariæ quæſtiones temporum varietate longorum prorſus *emortuæ* in rediuiuos ſemper exagitentur conflictus, *l. 3. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.*

EMPHYTEVTICI, emphyteuticarii fundi: de his vide *titulum 3. lib. 10. & Paratitl.*

EMPTORES. Illiciti ac deteſtandi *emptores* dicuntur, qui in officio publico conſtituti quid comparant, *l. 2. de iis qua adminiſtr. lib. 8. t. 15.*

ἘΝ ΔΙΑ ΑΤΟΪΝ. *Vmbras & nomina:* id eſt, adumbrata nomina, *l. 2. de honor. codic. lib. 6. tit. 22 quam leg.* confer *cum l. 24. de Decurion. lib. 12. tit. 1.*

ENCAVTVM. *Encautum l. 1. de Veteranis. lib. 7. t. 20. l. 4. de extraord. mun. lib 11. t. 16.* ſunt autem *Encautum*, ſcripturæ ſpecies quædam, quæ a Principe ſolo vſurpabatur, purpurea videlicet, cum cocti muricis & conchylii ardore paginæ ſignarentur. Sacrum ideo *encautum* dicitur *l. 6. Cod. Iuſt. de diuerſ. reſcript.* Vid. *Comment. ad leg. 1. de veteran.* vbi late dictum. Adde Du Freſne *in Gloſſar. voc encauſtum.* Briſſonium *de V. S. voc. ead.* Montfaucon *Palaeograph. Græc. pag. 2. ſequ.*

ENCAVTARIA ciuitatum ac Prouinciarum, *l. vlt. de cenſu. lib. 13. t 10.* ſunt libri cenſuales, ſeu *Cataſtra*, inde nomen habentes, quod encauto ſcripti erant. Vide *Commentar. ad h. leg.* & ad *leg. 1. de veteran.*

ENERVARE. Hi quos debilitas fortuita, aut morbus & corporis valetudo confecta ita *eneruauerit*, vt ad vſum, &c. *l. 5. de re militari, lib. 7. t. 1.* Quos delicioſis nutrimentis *eneruatos* eſſe perſpeximus, *l. 5. de filiis mil. appar. lib. 7. t. 20.*

ENITI. Honeſtis teſtimonii adminiculis *enitentes* talium dignitatum priuilegia inſigniaque meruerunt, *l. 25. de Decurion lib. 12. t. 1.*

ENIXVS. Iudices tuitionem pulſatis præſtare iubemus *enixam*, *l. vnic. de quinquennii præſcript. lib. 4. tit. 15.*

ENORMITAS. Qui *enormitatem* impendii non recuſant, *l. 21. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

ENORMIS. *Enormia* ſtipendia, ſunt graues expenſæ, *l. 111 de Decurion. lib. 12. t. 1.* Vt *enormium* vehiculorum vius intercidat, *l. 17. de curſu. lib. 8. t. 5.*

ENTHACA piſtrinorum, ſunt dotes & inſtrumenta piſtrinorum. Officinam cum animalibus ſeruis, molis, fundis dotalibus, piſtrinorum poſtremo omnem *enthecam*, *l. 7. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* vide & *l. 10. de operibus publ. & Commentar. ad h. l.* 2) *Entheca*, ἀφορμὴ, & quicquid ſepoſitum conditumque vſus alicuius & præſidii cauſa. Ita *Entheca populi Romani*, eſt annona publica, ſeu Canon vrbicarius. Annonas antiquitus horreis imputatas hos redhibere compelles, qui eas in damna publica auſi ſunt occupare, quorum ſubſtantiam *entheca* populi Romani proficere præcipies, *l. 12. de operib. publ. lib 15. t. 1* dixi ad eam leg. Adde Harpocrat. *Lex. voc.* ἀφορμὴ, & ibi Mauſſacum. 3.) *Entheca*, pro inſtrumento & inſtructo ruſtico & vrbano. Quantum auri & argenti, veſtium ac monilium, vel in ſpecie vel in pondere, & in quibus ſpeciebus, quidve in *Enthecis* (apothecis, *Tribon.*) ſit repertum, *l. 7. de bonis proſcript. lib. 9. t. 40.*

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ. Indecorum eſt, imo (vt verius dicamus) illicitum, &c. *l. 112. de Decurion. lib. 12. tit. 1.*

EPIMETRA. *l. 15. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* ſunt, quæ a conlatoribus, ſuſceptoribus ſpecierum annonariarum, ſupra & præter modum collationis dabantur ad leuandum diſpendium, *pour le DESCAL;* de quibus vide *l. 3. 14. 15. 21 de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* *Mantiſam* Latini veteres vocabant. Feſtus, *voc. Mantiſa.* *Mantiſa additamentum dicitur lingua Tuſca, quod ponderi adiicitur: Sed deterius, & quod ſine vllo vſu eſt. Lucilius: Mantiſa obſonia vincit.*

EPISTOLARIS. Reſcriptum *epiſtolare*, literæ reſponſoriæ. Promiſiſſe ſolutiones *epiſtolari* reſcripto, *l. vnic. ſi certum pet. de chirogr. l. 2. t. 27.*

EQVINVS. *Equinum* pecus, *l. 2 quibus equorum vſus. lib. 9. t. 30.* *Equina* animalia, *l. vlt. eod.*

ERECTVS. Quoniam Gamalielus exiſtimauit ſe poſſe impune delinquere, quod magis eſt *erectus* faſtigio dignitatum, *l. 22. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* Punientes, contumacius, quam decus publicum ſinebat, *erectos*, *l. 3. vnde vi. lib. 4. tit. 22.* vbi dixi.

EREPTIO. Ac ſi quid *ereptio* (*eruptio.* Cod. Iuſt accuratius) factioſa temptauerit, *l. 6. de hæret lib. 16 t. 5.*

ERGA. Si proximis *erga* nos iuuantibus codicillos reportauerit, *l. 74. in fin. de Decur. lib 12. t. 1.*

ERGASIOTANI, ſiue, *ergaſiotarii*, *l. 1. de Alex. pleb. primatibus. lib 14. t. vlt.* *Artifices* Alexandrini ſic dicti. Ἐργασιώτας, *artifices* vocant Græci: ab ἐργασιώτης, *Ergaſiotarius:* vt a Græco λινύφος, *linyfarius*, *l. 16. de murilegul.* a Græco παράβολος, *Parabolarius*, Firmico, *matheſ. 8.* Sic ἐργάτας operarios Poëtæ ἐργατίνας dicunt. Vt ferme credam in *l 42. 43. de Epiſcop.* non *Parabolani*, ſed *Parabolarii* legendum quoque, quo ipſo errore hactenus in *d. l.* legitur *ergaſiotanorum:* quod tamen Cujacius 23. *Obſeru.* 3. tuetur. Vide *Commentar. ad d. l. 1.* Du Freſne *in Gloſſar.* Briſſonium *de V. S.*

ERGASTERIA, *l. 9. de operibus publ. lib. 15. t. 1. l. 5. de metatis. lib. 7. t. 8. l 14. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Erant tabernæ negotiationi & mercimoniis agitandis, deſtinatæ.

ERGASTVLA. Tracta de *ergaſtulis* nomina, *lex 8. de tyronibus. lib. 7. t. 13.*

ERIGERE. Nonnunquam ſe altius *erigentes* cenſura, *l. 8. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Ceruices *erigere*, *l. 1. de libert.* 2) Mulieres honore maritorum *erigimus*, *l. 7 de Iuriſdict lib 2. t. 1.* Prouinciales pro imminentibus neceſſitatibus omnes inuitamus edicto, quos *erigit* ad militiam innata libertas, *l. 17. de tyron. lib. 7. t. 13.* Sexcentorum ſolidorum præbitionem, qua magiſtratuum cenſus Antiochenæ per Syriam ciuitatis, cum frequenter nutaret, *erectus eſt*, gratanter admiſimus, *l. 169. de decurion. lib. 12. t. 1.*

EROGATIO militaris annonæ, vide *titulum 4. lib. 7. de erogat. milit. annona.* *Roga* quoque ſtipendium militum, apud Cedrenum, Curopalatem, Diaconum: & ῥογάτορες, Curopalatæ milites ſtipendia facientes, ῥογεύειν apud Nicetam *in Manuele lib 1 num. 3.* militibus ſtipendium dare. Vide du Freſne *in Gloſſario* vtroque *voc. roga*, ῥόγα, ῥογεύειν.

ERROR, de Mathematicorum profeſſione, *l. 8. t. 12. ſeu vlt. de maleficiis & mathem. lib 9. t. 16.* 2) *Error* hæreſum, *l. 11. 13. 19. 20. 41. 60. 63. 64. de hæret. lib. 16. t. 5*

ERVDITVS. *Eruditus*, in falſa moneta facienda. Qui venerabiles formas ſacrilegio *eruditus* impreſſit, *l. 6 de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Si veteribus finem cum ſignis limes incluſus congruum *erudita* arte præſtiterit, *l 4. finium regund. lib. 2. tit. 26.* Nec cuiquam *erudita* feminea Muſicæ artis ſtudio liceat habere mancipia, *lex 10. de ſcænicis. lib. 15. t 7.* Quæ (Palatinos) intentos *eruditis* ſtudiis, itinerum prolixitas & expeditionum difficultas exercet, *l. vltim. de priuileg. eorum qui in ſ. palat. lib. 6. t. 35.*

ERVMPERE. Nemo Iudicum in id temeritatis *erumpat*, *l. 37. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* (*& l. 13. Cod. Iuſt. eod.*)

ERVE-

ERVERE, de metallario opere, *lex 8. de metallis. lib. 10. t. 19.* Manilius, *lib. 5. v. 533. Et coquet argenti glebas, venamque latentem ERVET.* Pacatus Panegyr. *cap. 28. Quod de montium venis, aut fluminum glareis quæſitor Beſſus, aut ſcrutator Callaicus ERVISSET.* 2.) *Eruere*, inueſtigare. Qui occultatus fuerit, *eruatur*, *l. 9. de deſertorib. lib. 7. t. 18.*

ETPRO, *id eſt:* ſtabulis, & receptaculis animalium publicorum, *l. 35. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

ETIAM, pro, *licet*, *quantumlibet*, initio *legis* 2. *de publica comparatione. lib. 11. t. 15.* vt docet coniunctio, *l. 4. tributa in ipſis ſpec. lib. 11. t. 2.*

EVAGARI. Copia latius *euagandi*, id eſt, curſus publici, *l. 39. de curſu. lib. 8. t. 5.* Tribuni vel milites nullam *euagandi* per poſſeſſiones habeant facultatem, cum ſignis propriis in manſionibus ſolitis ac publicis maneant, *l. 12. de re mil.* V. Lamprid. *Alex. Seuero c. 51.*

EVECTIO, id eſt licentia curſus publici vſurpandi, *l. 4. 5. 8. 9. 12. 13. 14. 18. 19. 22. 21. 27. 29. 32. 33. 38. 42. 41. 43. 44. 49. 52. 54. 55. 56. 57. 59. 61. de curſu publ. l. 2. de curioſis. l. 9. de Legatis:* vnde *euectiones* dare, *d. l. 12. in fin.* Emittere, *d. l. 33.* Facere *l. 5. 9. 12. 13. 19. 29. 38. 43. 52. 56. 57. 61. d. t.* Præbere, *l. 4. 18.* pro licentiam curſus publici facere. Itaque & 2.) *euectio*, pro ipſis literis, quibus euectio conceditur, *l. 9. 14. 22. 23. 29. 35. 49. d. t.* Vnde & ſeries *euectionis*, *d. l. 22.* textus *euectionis*, *d. l. 22. in fin.* auctoritas *euectionis*, *d. l. 27. & l. 2. de curioſis.* Harum euectionum mentio apud D. Auguſtinum *epiſt. 55.* Seuerum Sulpitium, *lib. 2. cap. 42.* Symmachum, non vno loco, Caſſiodorum XI. *Var. 9.* 2.) *Euectio*, de ſubuectione, conuectione, transuectione nauicularia ſpecierum annonariarum, *l. 6. de prædiis nauic. lib. 13. t. 6. Cuius nomine vindicatia competit euectionis, ac meliorata rei &c.* vbi tamen legendum *euectionis*. Sed occurrit *Naualis euectio* apud Victorem Vitenſem *lib. 5. de perſecut. Vandal. cap. 6. Omnis ciuitas euectione nauali de proximo ad Hiſpaniam confugit.* Fredegarium Scholaſt. *Chron. continuat. part. 2. in fin. pag. 676. Nauali euectione properat. Et continuat part. 3. pag. 679. Edit. Ruinart. Cupientes nauali euectione euadere.* Quibus locis *naualis euectio*, eſt expeditio, vſus omnis naualis. 3.) Tertium genus euectionis naualis ad curſum publicum: de quo vide quæ dixi ad *l. 48. de curſu publico.* 4.) *Euectio*, pro ipſo curſu publico, *l. 3. de curſu. lib. 8. t. 5.* ibi, *Si a publico itinere aliquo militari via deuertendum fuerit, ubi euectio non erit, publicis veeminis agminalibus.* Quicunque de ſcriniis, aut Agentibus in rebus, vel etiam ex officiis Palatinis, his videlicet, qui ſacrarum & priuatarum remunerationum Comitibus obſecundant, ſex menſium ſpatium ſupra diem commeatus aut iuſſionem *euectionis* effuerit, is in inferiorem locum, &c. *l. 8. de commeatu. lib. 7. t. 12. Euectiones* publici curſus: vide *tit. 5. lib. 8. de curſu publico.*

EVERSOR. Officialis Comitis theſaurorum ſemel deprehenſus *euerſor*, &c. *l. 14. de diuerſis officiis. lib. 8. t. 7.*

EVERTERE *rationem*. Si quem ſuſceptorem euertiſſe conſtiterit rationem, & ad ſoluendum non eſſe idoneum, &c. *l. 1. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.* Mox: Quidquid ille dilapidauit. Parauerédorum exactio multorum patrimonia, *euertit*, *l. 7. de curſu publ. lib. 8. t. 5. l. 1. D. ſi familia furtum.* Si quis ſane decurio *euertens* fiſcalia commoda, fugiens Curiam, &c. *l. 14. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

EVIDENS. *Euidenti* præceptione, conſulentes, *l. 5. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15. Euidenti* præceptiones decernimus *l. ult. de canon. frum.* Si *ex euidenti* claruerit, *l. vnic. de offic. Præfect. Præt. lib. 1. t. 5.*

EVOCATORIA, *l. 3. de Decur. & fil. lib. 6. t. 25.* Auguſta iuſſio vocatur, *l. 14. de proximis. lib. 6. t. 26.* Vide *Commentar. ad h. leg.*

EVOLARE. Qui abhinc quinquennio deſertis propriæ apparitionis obſequiis in ordines indebitos *euolarunt*, *l. 15. de diu. offic. lib. 8. t. 7.*

EVOLVTVS. *Euoluta* curricula, *l. 4. de reparationib. appellat. lib. 11. t. 31.* Si genuino lapſu cauſa fuerit *euoluta*, *l. vnic. de ſecando lapſu. lib. 11. t. 32.* Si definitum tempus fuerit *euolutum*, *l. 22. de Præt. lib. 6. t. 4. Euoluto* anni ſpatio, *l. 25. de annon. 4. lib. 11. t. 1. Euolutis* temporibus, *l. 1. de appell. lib. 11. t. 31.* Numero ſtipendiorum & curriculis *euolutis*, *l. 15. de diu. off. lib. 8. t. 7.*

EVOLVERE, pro *exſoluere*. Eas, quas melior viuendi vſus vinculo naturalis conditionis *euoluit*, retrahi vetamus, *l. 4. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.*

ΕΥΦΗΜΙΣΜΟΥ *formula*. Quod non optamus, *l. 4. de collat. donatar. lib. 11. t. 20.* vide plura *infra in v. Quod.*

EX. Sequeſtret pecuniam litigaturus *ex falſo*, *l. vnic. ſi certum petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* pro *de* falſo: vel *ex falſo* moto e ſe, id eſt, propter falſi crimen a ſe motum. *Ex* poſſeſſionibus Gildonis, quæ ad noſtrum ærarium ſunt deuolutæ, canonem omnium titulorum *ex integro* ſolemni more inputata cautione ſolui præcipimus, *l. 16. de bonis proſcr. lib. 9. t. 42. Ex integro*, non, denuo & de nouo, ſed plene, integre. *conf. l. 28. de ſuſceptor. lib. 2. t. 6. Ex* pro *a*. Nec ab illis qui *ex patre* ſunt, vindicentur, *l. 7. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

EXACVERE. Ne diutius in perniciem Curiarum, latuandi ſpes, & ſolatium eos inpunitatis *exacuat*, *l. 161. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

EXÆDIFICARE naues, *l. 28. de nauiculariis. lib. 13. t. 5.* Propria hæc vox. vide Plautum & Seruium ad Virgilium.

EXAGGERATVS. Et officium in quatuor partibus multa *exaggerata* conſtringat, *l. 5. ne quid publ. lat. lib. 9. t. 11. Exagueranda* ſententia, *l. 3. D. de Decurionibus.*

EXAGOGÆ: (ita enim reſtituo) *l. 6. de nauicul. lib. 13. t. 5.* ſunt euectiones nauales: *euectiones* nominatim vocantur, *l. 6. de prædiis nauiculariorum:* σύκων ἐξαγωγὴ, καὶ σίτου ἐξαγωγὴ, apud Iſocratem, Plutarchum. Commeatus, *l. 7. de nauicul.* Conuectio, *l. vlt. de præd. nauicul.* Tranſuectio, *l. 1. de naui. non excuſ. lib. 13. t. 7.* ita ἀναγωγαὶ Athenæo his verbis *lib. 9. cap. 16.* τῆς δὲ Σικελίας ἐν Ἔρυκι καιρός τις ἐστιν, ὃν καλοῦσιν ἀναγωγάς. *tempus quoddam eſt in Eryce Siciliæ, quod vocant tranſuectionem.* Aelianus ἀναγώγια vocat, l. ποικιλ. 15. ex Athenæo.

EXAMEN ἐν σταθμικῇ, ligula, γλωσσίδα Græci vocant. Nullo examinis libramento ſeruato, *l. 1. de ponderator. lib. 12. t. 7.* Perſius *Sat. I. v. 20.*

EXAMENVE improbum in illa
Caſtiges trutina. Seruius *ad XII. Æneid. v. 725.*
Examen proprie eſt filum, quo trutina regitur.

Caſſianus *collat. 23. cap. 3.* Vetus Schol. Perſii. *Examen eſt lingua*, &c. Virgilius XII. *Æneid. v. 725.*

Iupiter ipſe duas, æquato examine lances
Suſtinet,

Examen auri edaci flamma. Materia diu multumque flammæ edacis *examine* in ea obryza detineatur, quemadmodum pura videatur, *l. vlt.* de

de ponderatorib. lib.12. t. 7. 2.) *Examen*, pro iudiciali cognitione. *l. 3. vnde vi. lib. 4. t. 22. Examen* cognitoris, *l. 151. de decurion. lib. 12. tit. 1.* 3.) *Examen*, pro iudicio. In examine poſcere, *l. 1. de matern. bonis*, & ita hic vertunt βασιλ ἐν δικαςηρίῳ. *Examen* adhibere, *l. 36. de appellat. lib. 11. t. 30. Examen* agitare, *l. 37. de appellat. lib. 11. t. 30. Examen* Iudicis, *l. 172. 175. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Iudex intendendi *examinis* & cognoſcendi cauſas, habeat poteſtatem, *l. 18. de accuſat. lib. 9. t. 1. Examini* Præfecti Prætorio Decreta legationum Prouincialium ſubdita, *l. 4. 15. de Legatis. lib. 12. t. 12.* (in eandem ſententiam, vide *l. 3. 8. 10. 12. 14. eod.* Ita Concilio Sardicenſi, *canone 9.* cautum. *Qui Romam venerit* (Legatus) *Sanctiſſimo Fratri & Coepiſcopo noſtro Romanæ Eccleſiæ preces, quas habet, tradat vt & ipſe prius EXAMINET SI HONESTA & iuſta ſint*, &c.

EXAVCTORITAS. Militans *exauctoritatem* ſubibit decurio vel manceps relegatione annua plectetur, *l. 35. de curſu. lib. 8. t. 5. Exauctorandi* vox nota, a qua minus frequentata altera, *Exauctorare*.

EXARDERE. Si Iudex vel in condemnationibus exprimendis, vel in corporalibus iniuriis vltra licitum contra Curialem *exarſerit*, *l. 47. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

EXCELLERE *moribus*. Magiſtros ſtudiorum, doctoresque *excellere* oportet moribus primum, dein facundia, *l. 5. de Medicis. lib. 13. t. 3.* Vegetius *lib. 1. cap. 7.* de Tirone: *Et genere ſi copia ſuppetat, & moribus debet excellere.*

EXCEPTVS. *Excepta* omni concuſſione, id eſt, *excluſa*, *l. vlt. de frum. V. CSP lib. 14. t. 16.*

EXCEPTOR publicus, *l. 151. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* & *Nouella Valent. inter Theodoſ. 23.* eſt, qui conficiendis geſtis municipalibus præerat: qui *Amanuenſis* vocatur, apud *veterem formularum auctorem form. 3.*

EXCIDIVM. Accipientem pudoris fortunarumque manebit *excidium*, *l. 4. ne quid publ. lat. lib. 8. t. 11.* Quibus in legum noſtrarum & in religionum *excidium* conhibentiam præſtiterunt, *l. 29. de heret. lib. 16. t. 5.*

EXCIPERE. *Excipere* Cruentas ſententias, *l. 13. de bonis proſcr. lib. 9. t. 12. Excipere* Stilum proſcriptionis, *l. 15. de bonis proſcr. lib. 9. t. 42. Excipere* Publicam ſententiam *l. 17. eod.* Sic pœnam *excipere*. Saluianus *lib. 1. p. 19 Sententiam ſubiit, paradiſum perdidit, pœnam damnationis EXCEPIT*, & *p. 37. Excipit vim ſententiæ*, & *p. 52. Excipit iudicium.* Tum cum ordinis Senatorii complexus *excipiet*, &c. *l. 57. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

Nam ſi ſubeuntur proſpera caſtra
Me pauidum excipiat tironem porta ſecundo
Sidere. Iuuenalis *Satyra 16. initio.*

EXCITARE. In contumacem vigor iudiciarius *excitetur*, *l. 19. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

EXCITATVS. In eos proculdubio vindicatorus, quorum fuerit deuota deſidia *excitata*, *l. vnic. de officio Vicarii. lib. 1. t. 6.* (forte *indeuota.*) *Excitata* autem eſt, cognita, perſpecta.

EXCLVDERE, erogare, promere. Actuariis, niſi expleto 30. dierum ſpatio, pittacia authentica confeſtim tradiderint, ſpecies quas ex fiſcalibus conditis diſſimulauerint *excludere*, vel numero, cuius ratiocinia pertractant, ſuperſederint erogare, &c. *l. 16. de erog. mil. ann. lib. 7. t. 4.* Educere Horatius dixit, *horreo deripere*, de horreo promere *3. Carm. 28. v. 8.*

Parcis DERIPERE horreo
Ceſſantem Bibuli Conſulis amphoram.

προαιρεῖν Græci, quod notum. Alio ſenſu excludi aqua *l. 1. §. 2. D. de aqua & aqu. pluu. arc.*

EXCOLERE vetera opera, *l. 19. de oper. publ. lib. 15. t. 1.* Ædificium, *l. 44. D. de vſufr.*

EXCVBIAE. Officium tuum ſollicitis obſeruet *excubiis*, *l. 1. de Alex. pleb. primat. lib. 14. t. vlt.* Vinciatque cuſtodia, & *excubiis* ſollertibus vigilanter obſeruet, *l. 13. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

EXCVLPERE, exſculpere. An exactores, vltra quam oportuit, de fortunis Prouincialium aliquid *exculpere* voluerunt, *l. 3. de annona. lib. 11. t. 1.* Nihilque amplius Duces Sportulæ ſolemnia prætextu conentur *exculpere*, *l. 9. de cohort. lib. 8. t. 4.* Statutum multæ modum ab his mox iubemus *exculpi*, *l. 65. de appellat. lib. 11. t. 30.* Cum ſi ea prouocatio aduerſum leges fuerit emiſſa, facile poſt iudicium ſacri examinis ab huiuſmodi litigatoribus multa poſſit *exculpi*, *l. 44. de appellat. lib. 11. t. 30.*

EXCVRARE. E curſu clabulari ſingulas angarias ad exhibendam humanitatem venientibus *excuretis* (hactenus male, *excuſetis*, vide quæ ad eam *l.* dicta nobis:) & mox, *aliquid excurare plura quam*, *l. 5. de curioſis. lib. 6. t. 29.*

EXCVRRERE. Quæ ſecuritas ad Ordinariorum iudicum, Officiorumque terrorem debebit *excurrere*, *l. 11. de extraord. lib. 11. t. 16.*

EXCVSSVS temporibus, *l. 7. de repar. appell. lib. 11. t. 31.*

EXECRABILIS. *Execrabilia myſteria* hæreticorum, *l. 59. de har. lib. 16. t. 5. Execrabiles* Manichæorum conuentus, *l. 35. de haret. lib. 16. t. 5. Execrabiles* religiones & profeſſiones, id eſt hæreſes, *l. 61. de haret. lib. 16. t. 5.*

EXECRANDVS. *Execranda* ſceleris temeritas, de hæreticis, *l. 51. de haret. lib. 16. t. 5.*

EXEDRA, *l. vltim. de operibus public.* vide *Vitruu. Ind.* Sunt loca ſeu diætæ, non deambulandi gratia prope porticus ædificata, ſed conſeſſus cauſſa, multorumque hominum capacia, qui coire, docere, diſputare, audire cupiebant. Vid. *Comment. ad eu. leg.*

EXEMPLA. Vt quos ad vitæ decora, ad domeſticæ laudis *exempla* non prouocant, ſaltem correctionis medicina compellat, *l. vnic. de emendat. propinq. lib. 9. t. 13.* Neque Curialis aut cohortalinis filius conditione deſerta ad aliam audeat adſpirare fortunam, cui maiorum ſuorum *exempla* præiudicant, *l. 28. de cohort. lib. 8. t. 4.*

EXEMPTVS Negotium temporibus *exemptum*, *l. 1. de temporum curſu. lib. 2. t. 6.* id eſt, cuius tempus elapſum.

EXEQVI, pro conſequi, *l. 5. de metatis.* Exequi proprias allegationes in iudiciis, *l. 45. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

EXERCERE *Exercere* adulterinam monetam (*l. 6. §. 1. D. ad L. Iul. peculat.*) *l. 2. de falſa mon. lib. 7. t. 21.* 2.) *Exercere* agros, *l. 10. de luſtrali conlatione. lib. 12. t. 1.* rus, *l. 5. Cod. Iuſt. de vectigal.* Qui ex rebus noſtris vel parum, vel minorem iugerationis modum ſtudio cultionis *exercet*, *l. 33. de Decur. lib. 12. t. 1. Exercere* Loca. Vt loca abſentium ſqualentia, & ſitu diſſimulationis horrentia *exerceant*, *l. 11. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* 3.) *Exercere* metalla, *l. 11. 13. de metallis. lib. 10. t. 19.* Exercitium metallorum, *l. 3. eod.* Pacatus, Panegyrico *ad Theodoſium cap. 28. Nec enim, qui Regibus mos eſt, EXERCENDIS inuigilabat metallis, vt latentia naturæ bona in vſum arceſſeret*, &c. 4.) Opus exercere.

cere. Vt ſub præſentia eius opus, quod *exerceri* cœptum fuerit, conſtruatur, *l. 13. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

Exercitatio. Si & cenſu opulenti erunt, & *exercitatione* quantulacunque eruditionis, *l. 8. de cohortalibus. lib. 8. t. 4.*

Exercitia *terrarum.* Quot ſint caſarii vel coloni, quot boum, *exercitiis* terrarum atque vomeribus inſtruentium, *l. 7. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* Vide ſupra *exercere.* Huc pertinent illa Horatii *Epod. 2. v. 3. rura bobus exercet ſuis.* 2.) Piſtrinorum *exercitium, l. 6. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Vide Sueton. *Octauio c. 4. l. 18. §. 1. D. de inſtructo, l. vlt. D. de excuſat.*

Exerere. Iudices auctoritatem ſuam *exerant* in contumaces debitores, *l. 16. de exactionibus. lib. 11. t. 7.* In eos vigor iudiciarius *exeratur, l. vlt. de ſuperexact. lib. 11. t. 8.* Pœna conpetens *exeratur, l. 1. de abolition. lib. 9. t. 37.* Pœna *exeratur, l. 32. de petition lib. 10. t. 10.* Conpetens in eum vindicta & præſens ſententia *exeratur, l. 2. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Capitalis in eum ſeueritas *exeratur, l. vlt. de deſertoribus. lib. 7. t. 18.* Seueritas conpetens *exeratur, l. 8. de petitionibus. lib. 10. t. 10.* 2.) Verſutias *exerere, lex 27. quorum appellationib. lib. 11. t. 35.* 3.) *Exeri* adſertio dicitur. Si plena, vt iubemus, adſertio per litigatorem in iudiciis *exeratur, l. 11 de appellation. lib. 11. t. 30.* Huc pertinent illa: In aliquem ſupplicium *exeri* (pro quo Tribon. *exerceri,*) *l. 1. ad l. Iul. de vi. lib. 9. tit. 10.*

Exertus. *Exerta* auctoritate mandamus, *l. 34. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* *Exerta* dupli animaduerſione, *l. vnic. ne conlatio per logog. lib. 11. tit. 4.* Ita vt *exerto* vigore Præfecti Vrbis libræ auri pondus exactum, &c. *l. 13. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

Exhaurire. Peremptoria præſcriptio, totius negotii cognitionem tollere, & vires principalis negotii *exhaurire* dicitur, *l. 3. de diuerſis reſcript. lib. 1. t. 2. (l. 2. Cod. Iuſt. de precib. imp. off.)*

Exhaustus. *Exhauſtum* ſpatium, id eſt, elapſum tempus, *l. 1. de repar. appell. lib. 11. t. 31.*

Exhibitio. Publici curſus *exhibitio* (id eſt, *cura mancipatus,*) *l. 51. de curſu. lib. 8. t. 5.* *Exhibitio* thermarum, id eſt calefactio, *l. vn. de mancip. thermar. lib. 14. t. 5.*

Exhibere. Humanitatis inſtar *exhibere, l. 6. de ſepulchris viol lib. 9 t. 17.* vide *infra Humanitatis,* *Exhibere* ludos, *l. 2. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

Exigi, id eſt, celebrari. Editiones in his (locis) debent *exigi* quas delegit antiquitas, *l. 1. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.* 2.) *Exigi,* id eſt, cenſeri, æſtimari, dici, conſtitui; Conctis accuſationis huius licentia abſque metu delationis indulta. Neque enim *exigi* (id eſt, haberi,) conuenit proditorem, quem pro pudicitia religionis inuitat humanitas, *l. alt. de raptu vel matrim. lib. 9. t. 25.* 3.) *Exigere,* quandoque pro definire, conſtituere. Virgil. 4. *Æneid. v. 476.*

Decreuitque mori, tempus ſecum ipſa modumq;
EXIGIT

4.) Quinque auri librarum multam *exigatur, l. 2. de murilegul. lib. 10. t. 20.* Totiens multam *exigatur, l. 54. verſ. ac ne id ſolum de hæret. lib. 16. t. 5.* Indiſcreta dignitate pœnas debitas *exigatur, l. 1. de priuil. eorum qui in ſacro pal. lib. 6. t. 35.* vide *infra Petantur.* Sancimus quinquaginta auri libras officium Palatinum de ſuis facultatibus *exigi, l. 22. de petition. lib. 10. t. 10.* 5.) Si iure delata contaſtationibus tempora debitor taciturnus *exegit, l. vnic. ſi certum petatur de chirogr. lib. 2. t. 27.*

Id eſt, *tranſiit, abire ſiuit:* hinc exactum pro tranſcurſo, prætérito, vide *Nonium.*

Exilium. Deportationis exilium, *l. 1. ad l. Iul. de ambitu. lib. 9. t. 26.*

Eximius. Meritum *eximia* ſingularisque virtutis, *l. 16. de Epiſcop. lib. 16. tit. 2.* eſt clericatus. ὑψηλὴν πολιτείαν, Gregorius Nyſſenos variis locis vocat: Latini Scriptores, *ſublimius* propoſitum. Vnde contra apud D. Auguſtinum, *Laicus inferioris propoſiti:* Probabilis ſeculo diſciplina, *l. 44. de Epiſcop.* 2.) Quorum *eximius* labor, *l. 3. de Agentibus in rebus. lib. 6. t. 27. l. 34. D. de donation.*

Existimatio. Vniuerſa integra in liberos proximos vel in quoscunque alios arbitrii ſui *exiſtimatione* (pro arbitrio ſuo) tranſcribant, *l. 27. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.*

Exitus. Deportationis *exitum* ſortiatur, *l. 5. de Decur. lib. 12. t. 1.* Tenet quis *exitium.*

Exorcista, *l. 121. de Decurion. lib. 12. t. 1.* vbi dixi.

Exors. Conlatione Iuniorum habeantur *exortes, l. 13. de Agentib. lib 6. tit. 27.* vt a tyronum præbitione reddantur *exortes, l. 2. de Palat. S. L. lib. 6. t. 30.* *Exortes* omnino volumus eſſe pœnarum, *l. 2. de quæſtion. lib. 9. t. 35.* Quæſtionis *exortem, l. 1. de quæſtion. lib. 9. t. 35.*

Exosus. Inſtitutio Deo atque hominibus *exoſa, l. 12. de hæret. lib. 16. t. 5.*

Expectare. *Expectante* populo, pro ſpectante, *l. 6. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* 2.) Eos par atque ipſos reos pœna *expectet, l. 1. de his qui latrones. lib. 9. t. 28.* 3.) *Expectaretur,* id eſt, timeretur, *l. 32. de navicular. lib. 13. t. 5.*

Expedire. Si quis ad fugienda ſacramenta militiæ fuerit inuentus truncatione digitorum damnum corporis *expediſſe* (procuraſſe) *l. 5. de tyronibus. lib. 7. t. 13.*

Expeditionalis annona, *l. 4. 5. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* eſt *buccellatum & acetum:* vide *ſupra buccellatum.* Forte vox ea reſtituenda apud Suidam: vbi ſic ſcriptum, ἐσχεπονδίας κατὰ Ῥωμαίους ςρατιωτικὰ ἐφόδια. *Eſcupondia apud Romanos nominantur commeatus militum.* Scribam ἐξπεδίτας; quamquam in Gloſſis Baſilicis, σεσκεπόνδια editum. Vide *not. a. ad d. leg. 4.* ibique Lud. Kuſteri ſententiam. 2) Portus *expeditionales, l. 35. de nauicul. lib. 13. t. 5.* *Expeditionales* portus, *l. 2. de naufrag. lib. 13. t. 9.*

Expensio. *Expenſionis* modum, *l. 24. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

Expensæ vel *Expenſa* proprie de annona militari, *l. 22. de annona & trib.*

Expers. Officiis publicis atque Militiæ muneribus *expertes, l. 6. de honor. codic. lib. 6. t. 22.*

Experientia, de Parabolanorum cura, qui curandi gerunt *experientiam, l. 43. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

Experimenta. *Experimentis* nuperrimis palam factum eſt, *l. 4. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

Expeti, adoptari. *l. 38. de hæret.* 2.) *Expeti* vocibus populi ad clericatum, *l. 49. de decurionib. lib. 12. t. 1.*

Expiare. Condignis tantum nefas cruciatibus *expiari, l. 1. de crimine peculatus. lib. 9 t. 28.* Grauis eſt iſta commotio, ac non ferenda iracundia iudicis, quæ effuſione humani ſanguinis *expiatur. l. 14. quor. appellat. lib. 11. tit. 36.*

Explanare. Quæ legis ſuæ verba aliis quoque ſciris clemens conditor *explanauit, l. 14. quorum appellation. lib. 11. t. 36.*

Explicare. Eo tempore, quo contractus ſolemniter

niter *explicatur*, *l. 2. de contrab. empt. lib. 3. t. 1.* *Explicare* deſideria, *l. 7. de Legatis. lib. 12. t. 12.* 2.) Qui *explicauerit* (adplicauerit) manſionem, ſi forte boues non habuerit, immorari debet, *l. 1. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* Munus *explicare*, *l. 177. de Decur. lib. 12. t. 1.* Prætores qui loco primo ſunt, in *explicando* munere non cogantur excedere, *l. vlt. de Prætor. lib. 6. t. 4.* *Explicare* (id eſt peragere) neceſſitatem, fungi munere, *l. 1. de protoſtaſia. lib. 11. t. 23.* 3.) *Explicare* opus, *l. 21. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* 4.) Aduerſario ſupraſedente, quominus *explicaret* (id eſt, adimpleret) ea quæ ſpoponderat, *l. 5. de pactis. lib. 2. t. 9.* 5.) *Explicari ſacris*, id eſt, ſolui familia & poteſtate patris, *l. 7. de Decur. lib. 12. t. 1.*

EXPLORARE. Præſentium vel futurorum *explorare* veritatem, *l. 9. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Valerius *lib. 1. cap. 6. Solemnique ſacrificio voluntates Deorum EXPLORARET.*

EXPRIMERE condemnationes Iudex dicitur, *l. 47. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

EXPROMI. Supplicium iuſtæ animaduerſionis *expromi*, *l. 44. de hæret. lib. 16. t. 5.*

EXQVISITVS. Placet mulieri non licere propter ſuas prauas cupiditates marito repudium mittere *exquiſita* cauſa, (colore quæſito) velut ebrioſo aut aleatori, aut mulierculario, nec vero maritis per quaſcunque occaſiones vxores ſuas dimittere, *l. 1. de Repudiis. lib. 3. t. 16.* Nec *exquiſita* commentis ars eiuſmodi ſubornetur, vt, &c. *l. 15. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Nec inter emptorem & venditorem ſolemnia in *exquiſitis* cuniculis celebrentur, *l. 2. de contrab. empt. lib. 3. t. 1.* Neque vmbra aliqua *exquiſita* defenſionis aut muniminis obducetur, *lex 4. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.* Protrahens matremfamilias e domo ſua in publicum, capitali pœna, vel *exquiſitis* potius exitiis ſuppliciisque plectatur, *l. 1. de officio Iudicum omnium, lib. 1. t. 10.* *Exquiſita* lucra, *l. 32. in fin. de annona & tributis. lib. 11. t. 1.* *Exquiſitis* pœnis, *leg. 3. ad l. Iuliam, de adulteriis. lib. 9. t. 7.* *Exquiſitis* remediis proſpexit, *l. vlt. de mauicular. lib. 13. t. 5.* Qui terminatam reſcribto, vel conſultatione quæſtionem *exquiſito* ſuffragio refricare conabitur, *l. 6. de appellat. lib. 11. t. 30.*

EXSECARE, (marmora, lapides) de lapidicinis, *l. 8. 11. de metallis. lib. 10. t. 19.* Secare, *l. 1. eod.*

EXSECRANDVS. Delatorum *exſecranda* pernicies, *l. 2. de petition. lib. 10. t. 10.* Exſecrabiles nuntiatores, *l. 4. Cod. Iuſt. eod.* *Exſecranda* dæmonum ſacrificia, *l. 23. de Paganis. lib. 16. t. 10.* *Exſecranda* hoſtiarum immolationes, *l. vltim. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

EXSECVTIO, de obſequio & officio Agentis in rebus, *l. 11. de Agentib. lib. 6. t. 27.*

EXSEQVI pro conſequi, *l. 5. de metatis.* Sibi quiſque obnoxium *exſequatur* (pro, perſequatur) *l. 16. in fin. de Palatin. lib. 6. t. 30.* *Exſequi* proprias allegationes in iudiciis, *l. 45. de Decur. lib. 12. tit. 1.*

EXSEQVIÆ. Dolor in exſequiis ſecretum amat. Iulianus *l. 5. de ſepulchris viol. lib. 9. t. 17.* *Exſequiarum* pompa. Iulianus *l. 5. de ſepulchris viol. lib. 9. t. 17.*

EXSERENDVS. In eos protinus vltio competens *exſerenda* eſt, *l. 22. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

EXSORS. Omni inquietudine ciuilium functionum *exſortes*. *l. 9. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Temonariæ functionis fieri iubemus *exſortes*, *l. 14. de extraord. lib. 11. t. 16.* Nec hi ſane pœnæ *exſortes* futuros ſeſe credant, &c. *l. vnic. de ſaturianis. lib. 7. t. 19.*

EXSVRGERE Mox in ipſos capitaliter *exſurgendum*, *l. 7. de Veteranis. lib. 7. t. 20.*

EXTERMINARE. Eccleſiaſtici, aut ex Eccleſiaſticis, vel qui continentium ſe volunt nomine nuncupari, viduarum ac pupillarum domos non adeant, ſed publicis *exterminentur* iudiciis, ſi poſthac eos ad fines earum vel propinqui putauerint deferendos, *l. 20. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Ab ipſis etiam Vrbium mœnibus *exterminato* furore propelli iubemus, *lex 6. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* *Exterminatus* genitali ſolo ad quamcunque in longinquo poſitam ciuitatem mittatur, *l. 1. de falſa mon. lib. 9. t. 21*

EXTIMARE pro exiſtimare. Qui vero id vobis *extimatis* conducere, *l. 2. de maleficis. lib. 9. t. 15.*

EXTOLLERE. Duumuirum impune non liceat *extollere* poteſtatem faſcium extra metas propriæ ciuitatis, *l. 174. de Decur. lib. 12. t. 1.*

EXTORRIS. *Extorres* (ſuſtineri poteſt: etſi probabiliter admodum elegantiſſimi ingenii Vir Fornerius II. *Quotid 9. exortes* reponat) ſint ab omnibus quibus inhiauerant bonis, *l. 27. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Vide ibi *notas*. *Extorrem* impetrata fortuna, *l. 6. de cuſtod. reor. lib. 9. tit. 3.* ἐκπίπτοντα τῆς ἀξίας, Græcis. Ex vel de ciuitatibus pellantur *extorres*, *l. 31. 32. de hæret. lib. 16. t. 5.*

EXTRA noxam eſſe, *l. 40. de hæret. lib. 16. t. 5.*

EXTRANEVS. *Extranearum* ſibi mulierum conſortia interdicta cognoſcant (Clerici) *l. 44. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* συνεισάκτους Græci *canone 3. Concilii Nicæni:* vbi recte Rufinus & vetus interpres, συνείσακτον EXTRANEAM vertunt: eosque ſecuti alii; plura dixi ad *d. l. 44.* Adde Muratorii *Diſquiſit. de Syniſactis & Agapetis p. 218. Anecdot. Græcor.*

EXTREMVS, Defeſſæ ſenectutis *extrema*, *l. 16. de cohortalibus. lib. 8. t. 4.* *Extrema* ſuffragia ſunt ſacramenta *l. 1. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.* vide *infra Suffragia*: & quæ dixi ad *eam leg.*

EXTRINSECVS. Aliunde. Nam ita eos munimus, vt nullius conuentioni patiamur *extrinſecus* ſubiacere *l. 2. de fide & iure haſtæ. lib. 10. t. 17.* Salua poſſidentium proprietate, quibus in perpetuum quæſita eſt firmitas poſſidendi, deliberationis noſtræ ſit, qualiter his, qui allegationes ſuas probauerint, beneficio lenitatis noſtræ *extrinſecus* debeat ſubueniri, *l. 3. de bonis vacantibus. lib. 10. t. 8.* Multæ quoque nomine dimidium *extrinſecus* pretii cogatur inferre, *lex 20. de Prætoribus. lib. 6. t. 4.*

EXTRVDERE. Nec enim videtur conueniens, cum inluſtribus viris vnam, in qua ipſi habitant, domum excuſare conceſſum ſit, alios (puta militares viros) & ſua omnes domu *extrudere*, & alienis ædibus inferre moleſtiam, *l. 15. de metatis. lib. 7. t. 8.* Legendum hic forte: *& ſuis omnes domibus extrudere.*

EXVERE *ſe crimine*. Neganda eſt accuſatis licentia criminandi, priusquam ſe crimine, quo premuntur, *exuerint*, *l. 12. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Ita quoque Chryſoſtomus, *homil. 2. in epiſt. ad Rom.* τό τε ἔγκλημα ἀποδυσάμενος τῆς ῥᾳθυμίας, *exuens crimen deſidiæ.* Imo & Latini ſæpe. Imo & Ioſephus 2. ἁλώσ. *cap. 8.* ἀπεδύσατο τὰς πρὸς βασιλεῖς αἰτίας, *exuens culpam apud Reges*, &c. Quare recte locum illum Chryſoſtomi tuetur Doctiſſimus Douceus. Nullis *exuendum* ſe indulgentiis recognoſcat, *l. 11. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Antequam re conuicta crimen agnoſcat, & *exuat* dignitatem, *l. 1. de exhib. reis. lib. 9. t. 2.* *Exuere* poteſtate, id eſt, *emancipare*. Vt liberos ſuos *exuant* poteſtate, *l. 16. de Prætor. lib. 6. t. 4.* & mox, vinculis curæ *exutos*. Propriis facultatibus *exuatur*, *l. 5. de patrocin. vicor. lib. 11. t. 24.*

Ea pecuniæ taxatione quam dederint, *exuantur*, *l. 5. de iis quæ admin. lib. 8. t. 15. Exutus* omni patrimonio ſuo, *l. vnic. de his qui ſe defer. lib. 10. t. 11. Exui*, excuſari, liberari. Neque ob hoc ſordido quolibet, minimoue *exuatur*, *l. 153. in fin. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Ita reponendum: hactenus *tueatur*. Curiales in exitium Curiarum ſe conantur *exuere*, &c. *l. 149. de Decurion. lib. 16. t. 1.* Si quis municipum militiam debitis prætulerit functionibus, nullis priuilegiis, nullis poſtremo temporibus *exuatur*, *l. 154. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Inluſtrium Virorum liberos, ſi non otio & torpore degeneri paternam *exuere* virtutem, *l. 155. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Curialia vincula non *exuant*, *l. 155. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Præiudicio contractæ, non ſuo vitio, tarditatis *exutus*, *l. 27. de petition. lib. 10. t. 10*

EXVRGERE. Ne clementia noſtra ob contumaciam diſſimulantium in maiorem indignationem *exurgat*, *l. 146. de Decurion. lib. 12. tit. 1.*

F

FABRICAE, ſunt opera publica, *l. 13. de Prætorib. lib. 6. t. 4. Fabrica*, horrea publica. Quos inuenies *fabricarum*, (id eſt, horreorum publicorum: de his enim *hac lege* agitur) deſtructionis auctores, &c. *l. 12. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Eam fabricam, quam adminiſtrationis tempore debueras fabricare, *l. 13. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* loquitur de turribus in limite. *Fabrica* publica, *l. 30. de operibus publ. lib. 15. t. 1. Fabrica* formæ, pro aquæductu, l. 1. *de aquæductu. lib. 15. t. 1. l. 1. Cod. Iuſt. eod.* Ne aliquid nouellum adgrediantur opus, veterum inluſtrium *fabricarum* reparatione neglecta, *l. 16. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

FABRICATIO (fabricari nauis dicitur, & *l. 13. §. 1. D. de manum. teſt. l. 3. D. de vacat. & excuſ.* & locis aliis) luſoriarum, (nauium luſoriarum) *l. vnic. de luſoriis Danubii. lib. 7. t. 17. Fabricatio* publica, id eſt opus publicum, *l. 2. de ſepulchro viol. lib. 9. t. 1.*

FABVLÆ *nutricum*. Et quoniam parentum ſæpe cuſtodiæ Nutricum *fabulis* & prauis ſuaſionibus deluduntur, *l. 1. de raptu Virginum. lib. 9. t. 24.*

FACIENDA. Ab Edicti noſtri tenore, quo tempora negotiis *facienda* (ſtatuenda, præfinienda) eſſe cenſuimus, *l. 7. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.*

FACES *calumniarum*. Ne igitur ea, quæ aboleri ante cenſuimus, nouis *calumniarum facibus* inardeſcant, *l. 2. de Curator. Kalend. lib. 12. t. 11.*

FACIES Principis in nummo, *l. vnic. ſi quis ſolidi circulum. lib. 9. t. 22.* Iuuenalis *Satyr. XIV. v. 291.*

Conciſum argentum in titulos FACIESQVE *minutas.*

Vide *infra Vultus.*

FACILE, id eſt, temere, *l. 4. de Agentib. in reb. l. 3. de fide teſtium.*

FACTA. Honorati, qui lites habere noſcuntur, his horis, quibus cauſarum (ſuarum) merita vel *facta* panduntur, reſidendi cum Iudice non habeant facultatem, *l. vnic. de officio Iudicum ciuilium. lib. 1. t. 8.* In quibuſdam Cod. Iuſt. *fata*, vt *l. 41. hoc Cod. de appellat.* diſceptationis *fata*. Sed *facta* recte tuetur Cuiacius *Obſeruat. XVI.* Vide *not. g. ad d. l.*

FACTIO de eo, qui moram iniicit alicui, ne ad diem ſe ſiſtat, *l. 27. de petition. lib. 10. t. 10.* 2.) Si quis Barbaris ſcelerata *factione* facultatem deprædationis in Romanos dederit, *l. 1. de re militari. lib. 7. t. 1.* 3.) *Factio* ſceleſta, coniuratio in Principem. Quisquis cum militibus, vel priuatis Barbaris, ſceleſtam inierit *factionem*, aut factionis ipſius ſuſceperit ſacramenta, &c. *l. quisquis 3. ad l. Corn. de ſicar. lib. 9. t. 14.*

FACTIONARII, qui præerant factionibus agitatorum. Erant enim quatuor factiones, ſeu ſcholæ agitatorum circenſium, a diuerſis coloribus nomen habentes, quarum frequens eſt mentio apud Scriptores huius æui. Equos Hiſpani ſanguinis vendendi ſolitam *factionariis* copiam non negamus, *l. 1. de equis Curulib. lib. 15. t. 10.* vbi dixi.

FÆX. Quæcunque ex *cuiuſmodi fæce* progenitæ ſcænica officia declinarint, *l. 9. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.* Ex viliori forte, *l. 4. eod. tit.* vnde hæc nona repetita. Ita ſcribendum, pro *huiuſmodi*. Abit nimium Fornerius III. *Quot. 12.* cum reponit *humiliori*. Quos origo habet ignobilei, & ex ſeruili *fæce* prorupiſſe demonſtrat, *lex 18. de Agentibus. lib. 6. t. 27.* Seruili *fæce* deſcendens, *l. 21. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

FALCIDIA. De *falcidia*: vide & *l. 28. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

FAMA. Nouis molitionibus induſtriæ captare *famam*, *l. 2. de operibus publ. lib. 15. t. 1. Fama* & propriis laudibus prouidere Iudex publicis operibus debet, *l. 20. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Quæ res in eam *famam* mali iugitate peruenit, vt, &c. *l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

FAMOSA ἁπλῶς pro famoſis libellis, *l. 7. de famoſis libellis lib. 9. t. 34.* Græci quoque Φάμωσσον, Φάμωσον. Harmenopulus *lib. 5. tit. 1. §. 24. Gloſſ. Baſil. voc.* Φάμωσα. Suidas *in voce* Ἰοβιανός. Ἀπέσκωπτον ὂν αὐτὸν ᾠδαῖς καὶ παρῳδίαις καὶ τοῖς καλουμένοις Φαμώσσοις, *inſectati eum ſunt carminibus & parodiis & famoſis libellis.* Tzetzes *Hiſt. Chil. 13. v. 489.*

Φάμωσα δέ μοι λεγέσθω τοῖς νομογράφοις νόει,
Τὰ ἔγγραφα λοιδορήματα κατὰ τῶν ὑπερεχόντων
Ἅπερ λαθραίως καὶ κρυφῇ ταῖς ἀγοραῖς ῥίπτονται.

Photius *Nomocan. tit 9. c. 36.* bis *pag. 1022. Edit. Iuſtelli*, ποιοῦντων Φάμωσα, vbi vide Balſamonis *notam. E. log. Baſilicon lib. 35. tit. 1. c. 19. pag 322. Edit. Leonclau.* ὁ διὰ Φάμωσον καταδικασθεὶς, *is, qui ob carmen famoſum damnatus eſt.* Alia loca vide apud Du Freſne *in Gloſſario voc.* Φαμώσσον. Claud. Salmaſius ad Capitolini *Antonin. c. 8.* illa, *famoſa voce percuſſus eſt*, vrget, reſcribitque *famoſo percuſſus eſt*, quaſi famoſo libello. Verum recte ſe Capitolini habent verba, nihilque mutandum, vti apparet ex *Commentario ad dict. leg. 7.*

FAMOSVS. Eunomiani, Macedoniani, Arriani nec non Apollinariani inter ſacræ religionis officia pro ſuis erroribus *famoſa* ſunt nomina, *l. 13. de hæret. lib. 16. t. 5.*

FAMILIAE. Succeſſio *familiæ*, *l. 57. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Eodem ſenſu quo, in XII. AGNATVS PROXIMVS FAMILIAM HABETO: SI AGNATVS NEC ESCIT, GENTILIS FAMILIAM HÆRES NANCITOR. 2.) *Familia* Conchilegulorum, *l. 5. de murilegul. lib. 10. t. 20.* Gynæcei, *l. 7. de murileg.* 3.) *Familia*: de his, qui circa curſum publicum deſtinati, occupati, *l. 21. de curſu. lib. 8. t. 5.* 4.) *Familia*

lia militum, *l. 3. de re militari. lib. 7. t. 1.* Ammianus *lib. 20. c. 4. Familiarum* militarium quoque Codinus in *Conſtantinopol. Origin. p. 10. Edit. Reg.* meminit. Has ſecum ducere, niſi ex Principis auctoritate non licuit, *d. l. 3.* & Ammianus *d. loco.* Harum appellatione quid veniat, vide *d. l. 3.* 5.) *Familia* videntur dicti ii tirones, qui in caſtris quidem erant, ſed nondum in numeris. Fortiſſimi ac deuotiſſimi milites, *familia* quoque ſed & cæteri quibuscunque præditi dignitatibus, *l. 17. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* Tam numeris, quam *familiis*, nec non & impedimentis, *l. 28. eod. tit.* Adæratarum annonarum, quæ *familiis* præberi conſueuerunt, *l. 31. d. t.* Vide *Commentar. ad d. l.* 17. 6.) In pabulis vel ſumptu *familia* miniſtrando, *l. vlt. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* Vide Frontinum, *de Colonis pag. 111. inter Script. Rer. agrar. Wilelm. Gœſii.* & Mauricii *2. ſtrateget. cap. 2.* Dixi ad *eam l.* 17. vbi & ſequentes leges illuſtraui. Si quos etiam Veterani ſeruulos *familiasue* ad agrum duxerint, immunes perpetuo poſſideant, *l. 8. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* A Prouinciarum Rectoribus caueatur, vt tam numeris, quam *familiis* nec non & impedimentis præter eas annonas, quæ adærantur, id tantum in ſpecie præbeatur, quod militis flagitarit inſpectio, *l. 28. de erogatione militaris ann. lib. 7. t. 4.*

FAMILIARES, a ſeruis ſeparantur, *l. 3 ne præter crimen maieſt. lib. 9. t. 6. Familiares*, Domeſticos interpretatur *Anianus*. In *ead. leg.* mox legitur: *familiaritati* & dominio inhærere. 2.) De *familiaribus* epiſtolis, vide *l. vnic. quod. iuſſu. lib. 2. t. 31.*

FAMVLANTES, Curiales functionibus & muneribus Curiæ ſatisfacientes, *l. 96. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

FAMVLARI. Functioni *famulari*, *l. 35. de naucul. lib. 13. t. 5.* Obſequio *famulata* ſeruili, *l. 3. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* In qua eum Gentilitia conſtiterit ſuperſtitione *famulatum*, *l. 12 de Paganis. lib. 16. t. 10.* v. Tertull. *de Idololatr. c. 3.* Vt priuatis indulti meatus menſura *famuletur*, (ſufficiat) *l. 6. de aquaductu lib. 15. t. 2.*

FAMVLATVS. Qui tituli poſſint *famulatus* nexibus liberare eum, *l. 3, de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* Iugo laxatus herili, *Claudiano in IV. Coſ. Honor. v. 614* Prouinciarum Iudices, ita noſtris *famulatum* ſtatutis deferendum eſſe cognoſcant, *l. 23 de Iudæis. lib. 16. tit* 8.

FANVM, *l. vlt. de pagan. lib. 16. tit. 10.* Erat quicunque locus diis dicatus, conſecratus. *Fanorum* mentio quoque fit *l. 12. 13. 19. dict. tit.* Vide *Comment. ad d. leg. vlt.*

FAS eſt, ſequi nos paternæ diſpoſitionis arbitrium, *l. 11. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14. Fas* erit excuſari, *l. 155. de Decur. lib. 12. t. 1. Fas* non eſt, *l. 1. de operibus publ. lib. 15 t. 1.*

FASCES ciuilium partium conſecuti, nulla prius laboribus rudimenta poſuerunt, *l. vnic. qui a præbitione tironum. lib. 11. t. 10.* Duumuirum impune non liceat extollere poteſtatem *faſcium* extra metas propriæ ciuitatis, *l. 174. de Decurion. lib. 12. t. 1. Faſcis* multæ, *l. 22. de appellat. lib. 11. t. 30. Faſces* conſularitatis, *l. vlt. ad l. Iul. de ambitu.*

FASTIBVS pro *faſtis*. Ita demum de *faſtibus publicis* hi, qui ex ſuperfluo veniunt, eximantur, *l. 6. de tyronibus. lib. 7. t.* 13. His Conſulibus reuerentia in lectione recitantium tribuatur: qui tunc in Oriente annuos Magiſtratus, *victuris* perpetuo ſunt *faſtibus* auſpicati, *l. 9. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.* Ita vtrobique legi *faſtibus* poteſt: Imo in priore debet. Lucanus *lib. 10. v. 187.*

Nec meus Eudoxi vincetur faſtibus annus:

Quo loco Lucanum Seruius male reprehendit ad *III. Æn. v. 326.* ſcribens: *Nam liber, qui dierum habet computationem, ſecunda declinationis eſt: vnde errauit Lucanus dicendo, &c.* Columella IX. 14. *ſequor nunc Eudoxi & Medonis FASTVS Aſtrologorum*, quem locum etiam annotauit pro Lucano contra Seruium Ph. *Beroaldus.* Horatius *Carminum IV. 14. v. 4.* vt eſt in Codicibus nonnullis, obſeruante Torrentio:

Per titulos memoresque faſtus

Varro, *in Ephemeride apud Priſcian. l. 6. p. 711. inter Grammat. Putſchii. Poſtea honoris virtutum cauſa Iulii Cæſaris, qui faſtus porrexit, menſis Iulius appellatus eſt.* Sidonius ad Maiorianum *Carm. XII. v. 8.*

Sic luſtro Imperii perennis acto
Quinquennalia Faſtibus dicentur.

Vide Priſcianum, *lib. 6. de deſinentibus in VS. pag. cit.* & *Commentar. ad d. leg. 6. de tironib.* in quo Horatii locus, male ex *tertio* libro *carminum* excitatus, ſuo loco reddendus reſtituenduſque eſt. Cæterum *Faſtorum* cum de Coss. agitur mentio ſignata. Claudianus *in VI. Honorii Conſulatum v. 640.*

Iamque nouum FASTIS aperit felicibus annum.

Item Panegyr. *in Stelicon. lib. 2. v. 4.*

FASTISQVE ſuum conceſſerit annum.

FASTIDIVM vel gratia cognitoris, *l. 6. de Iurisdict. lib. 2. t. 1.* Suſcipientium *faſtidium*, i. e. repudiantium probam maſſam obryzæ, *l. 12. de ſuſceptoribus lib. 12. t. 6.* Ne fluctuet dubius, ſi de alieno (adſertoris ſcilicet) neceſſe habebit pendere *faſtidio*, *l. vlt. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.*

FASTIGIVM. Ambitioſum adorationis *faſtigium*, *l. vnic. de Imaginibus imp. lib. 15 t. 4.* in Cod. Iuſt. *faſtidium.* Conſulatus præponendus eſt omnibus *faſtigiis* dignitatum, *l. vnic. de Conſulibus. lib. 6. t. 6.* Nec perſonæ merito nec honoris *faſtigio* defendendus eſt, *l. 1. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* Summum Præfecturæ *faſtigium*, *l. vlt. de honor. codiic. lib. 6. t. 22.* Ad Præpoſiti ſacri cubiculi gradum *faſtigii. l. vnic. de præpoſ. ſacri cubiculi. lib. 6. t. 8. Faſtigium* Presbyteri, *l. 121. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Nec intelligunt *faſtigiis* promotionis in ſublime prouectos, ab immunitate legitima exui minime oportere, *l. 5. de priuil. eorum qui in ſ. pal. l. 6. t. 35.* Senatorium *faſtigium*, *l. 2. de Senator. & glebali conlat. lib. 6. t. 1.*

FASTVS. Numerariorum *faſtus* vel rapaces quæſtus, *l. 11. de priuil. eorum qui in ſacro pal.*

FATA diſceptationis. Ad eos iudices diſceptationis *fata* tranſeant, &c. *l. 41. de appellat. lib. 11. t. 30. Fata retractari.* In criminalibus (cauſis) in quibus vitæ hominum ſalutiſque quodammodo *fata* retractantur, appellationes, &c. *l. 20. de appellat. lib. 11. t. 30.* 2.) *Fata* pro morte. Si quis eorum *in fata* conceſſerit, *l. 34. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 14.* Cum *in fata* concedit, *l. 27. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Sin vero *fati* munus expleuerint, *l. vlt. de metatis. lib. 7. t. 8.*

FATALIS. Conditio *fatalis*, *l. 8. de Medicis. lib. 13. t. 3.* Mors. *Fatalis* neceſſitas, pro morte, *l. vnic. de bonis decur. lib. 5. t. 2. Fatalis* neceſſitas. *l. 2. de emendat. ſeruor. lib. 9. t. 12.* Si *fatali* ſorte fuerit conſumptus, *l. 3. de dotibus. lib. 3. t. 13.* id eſt, morte. Si quis filiam Decurionis ſuo iunctam conſortio *fatali* ſorte perdiderit, *l. 124. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

FATIGARI vtilitas prouincialium dicitur tributorum exactione. Ne ſeparatim ab vnoquoque auro exacto, multis & aſſiduis incrementis Prouincialium vtilitas *fatigetur*, *l. 2. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Ammianus *lib. 17 cap. 10. Militibus alimenta præberet, ſuſceptorum vitium more, ſecuritates*

ritates accipiens pro illatis: quas ſi non oſtendiſſet in tempore, ſciret ſe rurſum ea de re FATIGANDVM. Et diutius non oportet priuatorum ſiue fiſci emolumenta *fatigari* (id eſt, *eludi*) *l. 4. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* Ne Prouinciales rei priuatæ noſtræ *fatiget* immunitas, *l. 6. de exactionibus. lib. 11. t. 7.* Ne publicarum rerum ſtatum *fatigent*, *l. 3. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.* *Fatigatos* itineribus *l. 3. de Epiſcopal. iud. lib. 16. tit. vlt.* ita enim ibi legendum, non *flagitatos*. Vid. *not. f. ad leg.*

FATISCERE. Lex cohibet aliquid noui operis adripere prius quam ea, quæ victa ſenio *fatiſcerent*, repararent. *l. 15. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

FAVENTES. Ignoſcentes facto potius quam *fauentes*, *l. 24. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

FAVOR. Quodlibet *fauoris* gratiam præferens, *l. 5. de appell. lib. 11, t. 30.* Minax *fauor* Rectoris Prouinciæ, *l. vnic. ſi quacunque præditus poteſt. lib. 3. t. 11.* vide *eam leg.* Male in Iuſtinianeo *feruor*. Cunctos Iudices admonemus, vt ludorum quidem, quibus moris eſt interſint feſtiuitati, & oblectamentis *fauorem eliciant populorum*, *l. 2. de expenſ. ludor. lib. 15. t. 9.* Symmachus *lib. 6. epiſt. 42. Longe ante ludos, & ipſos iungendis equis erudire debemus, & nouitate eorum fauorem plebis allicere.* Vid. *not. d. ad d. l. 2.* Fauentes editionibus populos, ea lex, *plauſores* vocat.

FAVORABILIS editio, *l. 145. de Decur. lib. 12. t. 1.*

FAVSTVS. Si quando *fauſtorum* nuntiorum gaudia Prouincialibus intimantur, *l. 3. ne quid public. lætit. lib. 8. t. 11.*

FECVNDITAS. *Fecunditatis priuilegium*, idem cum iure liberorum, *l. 8. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* vide quæ dixi ad *c. 14. l. Iul. de maritandis ordinib* Sin autem ſola ſupererit mater, Papiæ tamen legis priuilegiis deſtituta, neque trino partu *fecunditati* publicæ gratioſa, *l. 9. de bonis proſcriptor. lib. 9. t. 42.* Petantur futuræ partitudinis teſtimonia, adhibitisque cuſtodibus *fecunditas* publica ſeruetur, *l. 10. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* *Fecunditas, de liberorum numero.* Principum liberi, ſi ſinguli eſſent, memoratæ ciuitatis Curialibus iungerentur: ſin vero bini, diuiſa *fecunditate* ſinguli militiæ, ſinguli vero Curiæ necterentur, *l. 105. de Decurionibus. lib. 12. tit. 1.*

FELIX. Quando votis communibus *felix* annus aperitur, *l. vnic. de oblat. votor. lib. 7. t. vlt.* Quos emeritos *felicibus* caſtris, &c. *l. 3. in fin. de teſtimon. lib. 7. t. 21.* *Felicis* natalis noſtri die, *l. 6. de curioſis, lib. 6. t. 29.* *Felicibus* pro ſalute Reipublicæ expeditionibus occupati, *l. 14. de metatis. lib. 7. t. 8.* Lautum adeo *felixque* patrimonium, *l. 11. de fil. mil. appar. lib. 7. t. 22.* Populus *felix*. Non inuidemus, ſed potius cohortamur amplectenda *felicis populi* ſtudia, gymnici vt agonis ſpectacula reformentur, *l. 3. de ſcanicis. lib. 15. t. 7.* Qui proxime ſignis *felicibus* adplicati militiæ rudimenta timuerunt, *l. 4. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Lucanus I. *v. 374. per ſigna decem felicia caſtris.*

FELICITAS. Si quis Senatorium faſtigium generis *felicitate* ſortitus, &c. *l. 2. de Senatoribus & glebali conlat. lib. 6. t. 2.* ἐκ προγόνων λαμπρότατος ὤν, *a maioribus illuſtriſſimus*, Syneſius *epiſt. 38.*

FELICITER. Ex quartadecima *feliciter* futura indictione, *l. vlt. de conlat. donatar. lib. 11. t. 20.*

FERAX. Si quis *feracium* ramorum fetus hebetauerit, *l. 1. de cenſitoribus lib. 13. t. vlt.* *Cultorum feracium multiplicantes annuos fructus*, Ammianus *lib. 14. cap. 6.*

FERALIS. Inſutus culleo & inter *ferales* eius anguſtias comprehenſus, ſerpentum contuberniis miſceatur, *l. vnic. de parricidio. lib. 9. t. 15.* Antra *feralia*, Eccleſiæ hæreticorum, *l. 57. de hæret. lib. 16. t. 5.* Infandæ & *ferales* mentes Apoſtatarum, *l. 5. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.* Miniſtri *ferales*, *l. 6. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.* Sunt *clauicularii*, miniſtri, qui carcerem & reorum cuſtodiam gerebant. *Feralia myſteria* hæreticorum *l. 7. verſ. illud etiam, de hæret. lib. 16. t. 5.* *Feralis peſtis*. Hos (magos) quoniam naturæ peregrini ſunt, *feralis peſtis* abſumat, *l. 5. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Viuicomburium accipio: etſi Græci gladii pœnam, & Photius 9. *Nomoc. 25.* beſtiarum ſupplicium intelligant: vide quæ ad *eam leg.* dixi. *Feralia ſacrilegia* rebaptizantium, *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.* *Feralis ſecta* Iudæorum, *l. 1. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* *Feralibus* carcerum tenebris, *l. 1. de curioſis. lib. 6. t. 29.* Metallorum *ferales officinas vocat* Tertull. *lib. de cultu fœm.*

FERIRE. Multa *feriendum*, *l. 43. de hæret. lib. 16. t. 5.* Quinque librarum auri multa protinus *feriatur*, *l. 179. de Decur. lib. 12. t. 1.* Capitali ſententia *feriatur*, *lex 8. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Capitali ſententia *ferietur*, *l. 2. de raptu vel matrim. ſanctimon. lib. 9. t. 25.* Multa duarum librarum auri *feriatur*, *l. 5. de fabricenſib. lib. 10. t. 22.* *Feriri damno.* Anianus ad *l. 5. de diu. reſcript. lib. 1. tit. 2.* multari. Eadem vtrumque raptorem ſeueritas *feriat*, *l. 1. de raptu vel matrim. ſanct. lib. 9. t. 25.* Quinis auri libris *feriendos*, *l. 8. de murilegulis. lib. 10. t. 20.* Quæ occultatores certa *feriri* pœna voluerunt, *l. 162. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Quinque libras auri multæ nomine *feriatur*, *l. 15. de re militari. lib. 7. t. 1.* Ea condemnatione *ferietur*, *l. 7. in fin. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* Memorata multa *feriendos*, *l. 4. de patrocin. vicor. lib. 11. t. 24.* Decem libris auri condemnatione *feriendum*, *l. 5. de Iurisdict. lib. 2. t. 1.* Quinque librarum auri condemnatione *feriantur*, *l. 8 in fin. de Iurisdict. lib. 2. t. 1.* Capitali ſententia eſſe *feriendos*, *l. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Pontius *in V. D. Cypriani. Sententia ex tabella recitata eſt: ita: Cyprianus gladio feriatur.* D Ambroſius 5. *epiſt. Reſiſtentes gladio feriri.* *Publica iactura* nauium quoque dominis *feriendis*, *l. 1. de nauib. non excuſ. lib. 13. t. 7.* Vltimo ſupplicio *feriantur*, *l. 36. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* Fortunatum propriarum *feriantur* diſpendiis, *l. 34. de nauicul. lib. 13. t. 5.* Quinquaginta libris condemnatione *feriantur*, *l. 15. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* *Feriri* multa, *l. 3. de aquæductu. lib. 15. t. 2.* Centum librarum auri multa *ferietur*, *l. vltim. ne conlat. transl. lib. 11. t. 22.*

FERITAS. Barbarica *feritas*, *l. 2. de poſtlim. lib. 5. t. 5.* Hoc enim & Tyrannici furoris & Barbaricæ *feritatis* occaſio perſuadet, *l. 2. de litor. & itin. cuſtod. lib. 7. t. 16.*

FERRI pœna *l. 1. ne præter crimen maieſtat.* Vid. *Paratitlon de pœnis.*

FERVOR, *l. vlt. de legit. hæred.* Per omnes Regiones, in quibus fera, & periculi ſui neſcia latronum *feruet* inſania, *l. vltim. de defenſor. ciuit. lib. 1. t. 11.*

FESSVS. Nam remedia *feſſis* quibusque (Prouincialibus) neceſſaria, noſtro arbitrio decernentur, *l. 14. de Legatis lib. 12. t. 12.*

FESTINVS. *Feſtina* celeritate, *l. 52. de hæret. lib. 16. tit. 5.* Qui ceteros in labore poſitos *feſtina* cupiditate tranſierint, *l. 7. de re militari. lib. 7. tit. 1.*

FESTIVITAS. *Feſtiuitas* Paſchæ, *l. 6. in fin. ne ſanctum baptiſma. lib. 16. t. 6.* Solemnes *feſtiuitates*, id eſt, ludi, & officia magiſtratuum, *l. vnic. de Prapoſit. ſacricubicul. lib. 6. t. 8.* *Feſtiuitas* de ſpectaculis, *l. 3. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.* Vt ludorum interſint *feſtiuitati*, *l. 2. de expenſis ludorum. lib. 15. t. 7.* Exceptis Alyturchis, Syriarchis, Agonothetis, itemque Aſiarchis, & ceteris, quorum nomen votiua *feſtiuitatis* ſolemnitas dedicabit, *l. 2. de expenſ. ludor. lib. 15. t. 9.* Principis natalium *feſtiuitatibus*, *l. 30. de Pretor. lib. 6. t. 4.* Id eſt, ludis & ſpectaculis.

FETVS ramorum feracium, *l. 1. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.* *Fetus* Agrorum, *d. l. 1.* vide *infra Fœtus*.

FIDVS. Si quinqueonii tempus *fida* obſequii deuotione (tyro) compleuerit, *l. 6. de tyron. lib. 7. t. 13.* *Fida* peruestigatione, *l. 3. de tabul. lib. 8. t. 2.* *Fida* proſecutio, *l. 175. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

FIDELIS. Fidelis in Eccleſia qui: vide *Sacra*, & *titul. Apoſtat.* *Fidele*, id eſt, firmum, ratum. Stabit ratum ac *fidele*, quod iudicia noſtra reſcribſerint, *l. vlt. de appellat. lib. 11. t. 30.* Ita Poëta Perſio *Satyra 2. v. 41.*

- *corpuſque FIDELE ſenecta*

Quod ſcilicet firmum ad ſenectam. Artis huius peritis omne commiſimus ſub *fideli* arbitratione iudicium, *l. 4. finium regundor. lib. 2. t. 26.* Agrimenſor dirigatur ad loca, vt ſi *fidelis* inſpectio tenentis locum eſſe probauerit, *l. 1. finium regundor. lib. 2. t. 26.* Horatius *de Art. Poet. v. 181.*

Quam qua ſunt oculis ſubiecta fidelibus:

vide quæ notaui ad v. *Inſpectio.* Eſt autem *fidelis* inſpectio proprie hic, quæ fit ex fide terminorum. *Fidelis* obſequii officia, *l. 5.* & *l. 8. de priuil. eorum qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.* Mos retinendus *fideliſſima* vetuſtatis, *l. 4. de teſtam. lib. 4. t. 4.* vide Rittershus. *in Plin. p. 131.*

FIDES. Super *fide* caſus, (id eſt, ſuper veritate) examen agitetur, *l. 2. de naufrag. lib. 13. t. 9.* *Fides Catholica:* titulus de ea 1. *lib. 16.* *Fides* cenſuum, *lex vltim. ne conlatio tranſlatio. lib. 11. t. 22.* Patroni fiſcalium commodorum *fidem* cum veritate tueantur, *l. 3. de aduocato fiſci. lib. 10. t. 15.* Venditionis atque emptionis *fidem*, nulla circumſcriptionis violentia factam, *l. 1. de contrah. empt. lib. 3. t. 1.* Quotiens in diſcrepatione conſtiterit inique diſcuſſionem factam, & *fidem* facti non poterit adprobare diſcuſſor, *l. 1. de diſcuſſoribus. lib. 11. t. 26.* *Fides* haſtæ, *tit. 17. lib. 10. de fi de & iure haſta.* *Fides* Teſtium & inſtrumentorum, *titulus libro 11. vlt.* *Fides* & conſtantia, de legatis, *l. vltim. de Legatis. lib. 12. t. 12.* *Fides*, pro depoſitione, *l. vlt. de fide teſtium. lib. 11. t. vlt.* eiuſque probatio. Placiti *fides*, *l. 5. de pactis. lib. 2. t. 9.* v. Symmachum *lib. 7. ep. 108.* *Fides* viarum, id eſt, conſtantia. Claudianus *de raptu lib. 2. v. 188.*

- - *aſtra viarum*
Mutauere fidem.

FIDICVLÆ, vide *l. 1. 2. de quaſtion. lib. 9. t. 35.* & Iſidorum. V. *Etym. 25.*

FIDVCIA. Qui accuſandi *fiduciam* gerit, oportet comprobare, *l. 2. de famoſis libell. lib. 9. t. 34.* 2.) Pignoris atque *fiducia* obligatio, *l. 9. de infirm. his qua ſub tyr. lib. 15. t. 14.* De *fiducia* in emancipationibus, vide *l. 3. de legit. hared. lib. 5. t. 1.* vbi dixi *in Commentar.*

FILIIS, pro *filiabus*. His, qui ſupererunt ex priore ſuſcepti matrimonio *filiis* relinquat, *l. 2. de ſecundis nuptiis. lib. 3. t. 8.* vide *ipſam legem*. Lenones patres, qui ſuis *filiis* vel ancillis peccandi neceſſitatem imponunt, nec iure frui dominii, nec tanti criminis patimur libertate gaudere. Igitur ancillis *filiabusque* ſi velint, liceat, &c. *l. 2. de lenonibus. lib. 15. t. 8.* Tribonianus repoſuit, *filiabus.*

FILICON: vide *infra Philicon.*

FIMVS. Vt nullus immundo *fimo* ſordidatis fluentis commune poculum polluat, *l. 13. de re milit. lib. 7. tit. 1.* Mox: turbido potum cœno miſceat.

FINES, pro domibus, *l. 20. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* ibi, *viduarum ac pupillarum domos non adeant, ſed publicis exterminentur iudiciis, ſi poſthac eos ad fines earum vel propinqui putauerint deferendos.* Lapſus enim Baronius, qui vna voce, *Adfines* vel *affines* legit. 2.) Sine vllo ætatis *fine*, *l. 3. de indulgent. debitorum. lib. 11. t. 28.*

FIRMVS. Aui noſtri pro patribus *firma* lege ſanxerunt, *l. 2. de reuoc. donat l. 8. t. 13.*

FIRMATVS. *Firmata* ætas, *l. vnic. de his, qui veniam at. lib. 2. t. 1. 7.* *firmiſſima*, *d. l. vnic.* vbi dixi. Virgilius *Eclog. 4. v. 37.*

Hinc vbi iam firmata virum te fecerit atas.

Lucanus *lib. 2. v. 631.*

Tunc ſobole e tanta natum, cui firmior atas Afferur.

FIRMAMENTVM. Nemo ſcriptis proprium auferat robur, & non ſcriptis, ſub prætextu noſtri, vel potentium nominis, ingerat *firmamentum*, *l. 5. in fin. de teſtam. lib. 4. t. 4.*

FIRMARE, pro affirmare. *Firmantes*, pro affirmantes, *l. 1. de his qui per metum Iudicis. lib. 11. t. 34.* Vt ſeptem vel octo annorum conſtitutos nominaſſe *firmentur*, *l. 29. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

FISCALIA abſolute, ſunt annonæ, tributa quæ fiſco debentur. *l. 7. de annona. lib. 11. t. 1.* pro quo alibi, fiſcale onus, *l. 17. d. t.* penſitatio fiſcalis, *l. 12. eod.* D. Ambroſius *in ep. ad Romanos c. 13.* *Ideo dicit tributa praſtari, vel qua dicuntur FISCALIA, vt ſubiectionem praſtent*, &c. Scholia Anonymi ad illa Iuliani *Anteceſſ. c. 72.* tributa fiſco, *Nota*, inquit, *quando is, qui nihil poſſidet, FISCALIA dare cogitur.*

FISCALIS. Copiæ *fiſcales*, id eſt, annona publica repoſita in horreis, *l. 4. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Fiſcalis panis, ſeu Oſtienſis, *l. vnic. de pretio panis Oſtienſis. lib. 14. t. 19.* qui de fiſcali frumento, quod Oſtiæ, piſtoribus vendito confectus, populo Romano vendebatur: v. *l. 1. 4. de canon. frum. V. R.* Eius mentio in veteribus Gloſſis Perſii, ad illud *Satyra III. v. 112.*

Populi cribro decuſſa farina.

Farinam, inquit, *panem non delicioſius crebro diſcuſſum, ſed plebeium de populi annona, id eſt, FISCALEM dicit.* Lapſus Lipſius 2. *de magnitud.* 10 *p. 125.* qui ex eo de Scholiaſtis loco, *Fiſcalem* eundem cum *Gradili* putauit. Gradilis enim gratuitus: Fiſcalis, venditus, vt ex illa *l. vnic.* conſtat manifeſtiſſime.

FISTVLÆ, quibus ex caſtello aqua in priuatorum prædia ducebatur *l. 2. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* vbi dixi: vide *Frontinum de Aquaductu.*

FIXVS. *Fixum* edictum, *l. 29. de petition. lib. 10. t. 10.* vt in *ea l.* repono. *Fixa leges*, quod notum ex Briſſonio *Formul. lib. 2. num. 17.*

FIGERE. Æternam *fiximus* legem, ne vnquam, &c. *l. 11. de murileg. lib. 10. t. 20.*

FLAGELLVM, pro quadriga, quod vno flagello, vel auriga regeretur. Singulos ſolidos per ſingulas redas, id eſt, quas quadrigas vel *flagella* appellant,

lant, percipiatis, *l.5. de curioſis. lib.6.t.29.* Vide *Commentar.* ad *h. l.*

FLAGITIVM, de contubernio Decurionis & ancillæ, *l. 6. in medio. de Decurion. lib. 14. t.1.* 2.) *Flagitium* morum, *l.4. de Apoſtatis. lib.16.t.7.* 3.) *Flagitia* Iudæis tribuuntur, *lex 6. de Iudais. lib.16. tit. 8.*

FLAGITARI & *admitti* vt differunt, Vid. *l. 8. de fide teſtium.*

FLAGITIOSVS. Sin vero *flagitioſa* ignauia deliteſcat, *l 4. de deſertor. lib. 7. t. 18.*

FLAMINES, municipiorum, ceu cuiusque ciuitatis Sacerdotes, de his v. *Parat. tit. de Paganis. tit. 10. lib. 16.*

FLAMINIVM, id eſt, honor & ſacerdotium flaminis. Poſt *flaminii* honorem & Sacerdotii, &c. *l.21. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Sidonio *lib. 5. epiſt. 7.* FLAMONIVM. *Hi ſunt, qui inuident prædia prouincialibus; flamonia municipibus.* Et Iſidori Gloſſ. *Flamonium, honor qui datur Flaminibus.* Inſcriptiones veteres pariter *Flamonium* præferunt, vt apud Gruterum CXCV. 5.

L. FL. VALENS
OB. HONOREM
FLAMONII
B. P. D.

Et apud eundem CCLIV. *5.*

M. VLP. HAD F DIVI TRAI. NEPOT
DIVI. NERVAE. PRONEP. AEL. HAD
ANTONINO. AVG. PIO. PONT. MAX
TRIB. POT. V. COS. IIII. P. P
Q. AVRELIVS. Q. F. PAP. TERTIVS
DEC. COL. SARM. OR. HONOR
FLAMOMI - - - ET
H. S. LXXX. N. AD. ANNONAM
DEDIT
L. D. D. D.

Flaminium veteres. Hinc *flaminio abire* dixit Valer. Maximus *lib. 1. cap. 1. num. 4.* & *flaminio decedere*, Gellius *lib. 10. cap. 15.* Vide etiam Tertullianum de *ſpectacul. c. 12.* Valeſium ad Marcellin. *lib. 28. c. 6.* & *Commentarium ad leg. 21. de Decurionib.*

FLATVRARII, qui pecunias conflabant, *l.6. de falſa mon. lib.9.t. 21.* vbi dixi.

FLAVIALIS Prætura: *l. 5. 13. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

FLOS. In ipſo ætatis *flore*, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. tit. 20.*

FLORENTISSIMVS. Florentiſſimus cœtus, id eſt Senatorius, *l. vlt. de vſuris. lib. 2. t. vlt.* *Florentiſſimis* legionibus inſerendus, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20.*

FLVCTVARE. Ne fluctuet dubius, *l. vltim. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.*

FLVENTA. Nullus immundo fimo ſordidatis *fluentis* commune poculum polluat, *l. 15. de re milit. lib. 7. t. 1.*

FOEDVS. Et quoniam ad potentium domus confugiſſe quosdam relatum eſt Curiales, vt tam *fœda* perfugia prohibeantur, multam ſtatuimus, *l. 50. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Fœda* commenta, ſunt quæſita Palatinorum ſuffragia, quibus nonnulli ad honores & officia adſpirabant, *L. 1. ſi cert. pet. de ſuffrag. lib. 2. t. 29.* *Fœda* vexatio rei familiaris, eſt erogatio, profuſio. Dum vniuerſi indebitæ dignitatis infulas fœda *familiaris rei vexatione* mercantur, *l. 27. de decurion. lib. 12. t. 1.*

FOEDARE. Ne volentibus liceat temere *fœdare* connubia, proximis neceſſariisque perſonis ſolummodo placet copiam deferri accuſandi (adulterii) *l. 2. ad l. Iul. de adulter. l. 9. t. 7.* Deformant matrimonia *in fin. l.* 2.) Iudaica nota *fœdare*, id eſt circumcidere, *l. 22. de Iudais. lib. 16. t. 8.* 3.) Quæcunque ab his *fœdantibus* honores, conſumpta ſunt, *l. 26. de Decur. lib. 12. t. 1.* De his, qui *honorarias* dignitates pretio conſecuti.

FOEDVS. Secludimus mulierem, quæ in ſecundi matrimonii *fœdus* innubſerit, *l. 1. de reuocat. donatar. lib. 8. t. 13.* Ac ſi numero maritorum matrimonii *fœdere* fulcirentur, *l. vnic. de infirm. pœn. lib. 8. t. 18.* *Fœdus* coniugale, *l. vlt. de legit. hæred. lib. 5. t. 1.* *Fœdus* naturale, de proximis, *l. 44. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Curiam cui aut neceſſitudinis *fœdere*, aut nexu ſanguinis teneantur, *l. 122. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

FOEDERATI & Dedititii in exercitu ſeu militia Romana, *l. 16. in fin. de tyron. lib. 7. t. 13.* ad quam *l.* dixi fuſe.

FOEDITAS. Adulterii *fœditas*, *l. 4. de indulgentiis criminum. lib. 9. t. 38.*

FOEMINEVS. Mancipia *fœminea* erudita Muſicæ artis ſtudio, *l. 10. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.* id eſt *pſaltria.*

FOENEI, defectiue, qui fœneos & defectos agros poſſident. Nouerint igitur officia ad ſe omne diſpendium redituum, ſi occultatis idoneis, eorum locum *fœneos* defectosue ſubiecerint, *l. 3 de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.* Apud Ciceronem quoque *fragm. Cornel. cap. 1. homines fœnei*, hoc eſt nullarum virium, ſine ingenio, ſine literis. Ortum Prouerbium a pilis, ſeu ſimulacris hominum ex fœno, ad proritandos tauros in ſpectaculis: Vide Aſconium in *Cornel.* Ita *fœneos Imperatores*, vocauit Peſcennius teſte Spartiano *in Peſcen. c. 12.* τὰς ὀδένας καὶ ἀτιδανὰς. Conſule Salmaſium *ad Spartian. l. c.*

FOETVS feracium ramorum hebetare, *l. 1. de Cenſitorib. lib. 13. t. 11.* *Fructuarii arborei fœtus*, Ammiano *lib 23. c. 6.* & paulo poſt, *arborum fœtus.* Caſſiodoro l. *Variarum 12. fœtus arborei & 35. meſſium fœtus.*

FOLLIS. Primæ Præturæ, quæ Flauiali nuncupatione ſignatur, viginti & quinque milium *follium* erogationem præſcripſimus, *l. 5. de Prætorib. lib. 6. tit. 4.* Vide Commentarium ad *h. l.* & ibi conſpectum legum omnium, in quibus facta *follis* mentio. Eſt autem follis proprie crumena vel pecuniæ ſacculus, Vegetius *lib. 2. cap. 20.* Sed pro ipſa pecunia cœpit accipi, & docuit Gronouius *de pecun. veter. IV. 13. 16*, follem ſequiori æuo idem fuiſſe, quod ſeſtertium apud antiquos. Sunt autem duo follium genera, vt ex legibus huius Codicis, quas collectas vides, *ad d. l. 5.* Epiphanio *de menſur. & ponderib. in fin. Gloſſis* βασιλ. Suida *voc.* Φόλις, eſt colligere. Vel enim κατὰ δηναρισμὸν, pro ſpecie nummorum æreorum, folles dicuntur, vt in *d l. 5. l. 3. de Veteran. l. 3. de piſtorib.* vel καθ' ἀργυρισμὸν, pro maiore, pecuniæ ſumma, quæ in follibus colligitur, accipiendi, *l. 21. de prætorib. lib. 6. t. 4.* Candidati (Præturæ) cum *duos folles*, aut *quatuor*, aut certe amplius in poſſeſſione habebunt. Vide *Commentarium ad leg. vn. de menſ. olearüs, lib. 14. t. 24.* & *ad leg. 1. ſi quis pecun. conflauer. lib. 9. tit. 23.* Du Freſne *in Gloſſario vtroque*, Petauium *Diatrib. de folle Tom. II Oper. Epiphan. pag. 431.* Baronium *in Annal. ad an. 350. n. 43.* Briſſonium *de V. S.*

FOMES, pro augmento. Iubemus quidquid ex prædicta ratione adcreuerit, ad cumulum memoratæ auri quantitatis, & frumentarii tituli *fomitem* redundare, *l. vlt. de frum. V. CSP. lib. 14. t. 16.* 2.) *Fomes*, incitamentum. Nullum *fomitem* calumniæ patimur litis accendi, *l. 29. in fin. de petition. lib. 10. t. 10.* Cauendum eſt enim, ne in-

ficiandi *fomitem* miniſtremus obnoxiis, *l. vnic. ſi cert. petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* Nec ſententiam iudicantum aut inlicito patrocinii ſui *fomite* iura conturbent, *l. 1. de conductor. & homin. dom. Auguſt. lib. 10. t. vlt.*

FONS μεταφορικῶς. Legum *fonte* demanans ſententia, *l. 3. de pactis. lib. 2. t. 9.*

FORINSECVS. Inuigilantibus *forinſecus* quoque officiis publicis, *l. 4. de deſertor. lib. 7. t. 18. Extrinſecus*, repoſuit *Tribon.* Sed vocis huius elegantiam ſimilibus exemplis recte ſtabilit & aſſerit Sauaro in Sidonii *lib. 7. ep. 14.*

FORMAE, pro aquæductibus, *l. 1. & 9. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* & *l. 3. de calcis coct. V. R.* Hinc & *formarum* meatus, *d. l. 1.* (vt aquarum meatus, *d. l. 8.*) ſabrica *formæ*, *d. l. 1.* repurgium *formarum*, *d. l. 1.*

FORMA, pro caſtello, quo aqua, cùm ad mœnia Romanæ Vrbis veniſſet, excipiebatur primum: indeque per matrices fiſtulas in alia caſtella minora diffundebatur, *l. 5. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* Iſidorus *Or. 19. c. 10. Formæ, per quas aqua per modulos certos diuiduntur.* Vide & Frontinum *de aquaductu.* Sidonium *lib. 1. epiſt. 5.*

FORMAE erant gradus certi in ſingulis ſcriniis & ſcholis, & quaſi characteres, quibus manipuli, ſic vt dicam, ſcholarium & ſcriniariorum inter ſe diſtabant. Haut aliter, vt inter Comites, alii ordinis primi, alii ſecundi, alii tertii fuere, ſic inter Palatinos *S. L.* ſiue in ſcriniis Comitis S. L. fuere qui *Prima forma, Secunda & Tertia*, dicebantur, *l. 7. de Palatinis S. L. lib. 6. tit. 30.*

FORMA, pro ratione & diſpoſitione. *Forma* indictionis, *l. 19. de annona lib. 11. t. 1. Forma* inlationis, *l. 20. de annona:* & *leg. 7. de diuerſis reſcript. Forma* iuris, *l. 146. de Decurion. lib. 12. t. 1. Forma* Legis, *l. 147. de Decurion. li. 12. t. 1. Forma* publici iuris, *l. 2. de Decur. lib. 12. t. 1.* Omnes, quos olim legum *forma* complectitur, *l. 8. de iis, qui adminiſtr. lib. 8. t. 15.* 2.) *Forma* nummi, *l. vnic. ſi quis ſolidi circulum. lib. 9. t. 22.* Venerabiles *formæ* ſunt vultus Principis monetæ impreſſi, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* 3.) Oraculi noſtri *forma* comprehendit, *l. vnic. in fin. de rei vindicat.* i. e. præſcriptum edicti. 4.) Pretii *forma*. Non ſemper, nec in omnibus locis vna eſt *forma* pretiorum, &c. *l. 2. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* Hinc FORMALE pretium: cuius ſtata vnaque ſemper forma eſt, *l. 62. D. ad l. Falcidiam.*

FORMARE nummum falſa fuſione, *l. 3. de falſa mon. lib. 9. t. 21.* Nummus *formari*, *l. 1. de expenſ. ludor.* 2.) *Formare* ſententiam, *l. 2. vt intra annum lib. 9. t. 36.*

FORMARI, pro informari. Cunctos *formari* plenius conueniet, vt in &c. *l. 2. de publ. comparat. lib. 11. t. 15.*

FORMIDABILE. Iudicum *formidabile* miniſterium, *l. 1. vnde vi. lib. 4. t. 22.*

FORMIDO. His qui tempore competenti non appellant, redintegrandæ audientiæ facultas denegetur. Omnes igitur qui contra Præfectos Vrbi, &c. ſub ſpecie *formidinis* prouocationem non arbitrantur interponendam, a reuocanda lite pellantur, *l. 30. de appellat. lib. 11. t. 30.*

FORMVLAE. FORMVLAS iuris ac legum qui pandat, *l. vlt. de ſtudiis lib. V. R. lib. 14. t. 9.* Voluntates, *Tribonianus.* formulis vtpote ſublatis. Sunt autem *formulæ iuris atque legum*, legis & iuris textus & diſpoſitiones. Hoc ſenſu Iuuenalis *VIII. v. 50.*

Qui iuris nodos & legum ænigmata ſoluat.

Vbi Schol. id eſt, *quæſtiones obſcuras.* Sidonius etiam *lib. 4. epiſt. 1. Iuriſconſulto obſcurum* tribuit: vide & Nouellam *Theodoſii 1.* & cætera, quæ *ad eam l. vlt. notaui.* Iuriſconſultum Cicero 1. *de oratore c. 55. Formularum cantorem* appellat. Nam & horum erat formulas componere. Vide Valer. Maxim. *lib. 8. cap. 2.* Itaque & *formularii*, qui formulas concipiebant apud Quintil. *lib. 12. c. 13. ad fin.*

FORTIS. Viri *fortes*, de militibus, *l. 12. de Veteranis, l. 28. de cohortalib.* Hinc formula illa, qua Imperatores milites alloqui ſoliti, *Fortes & fidi:* de qua vide Ammianum, *lib. 15. c. 6.* & *lib. 20. c. 5.* ibique Lindenbrogium. Etiam Chriſtiani in ſuis ſupplicationibus, ſic orabant, *Fortis eſſet exercitus & fidus.* Vide Prudentium in *Martyrio Romani Hym. X. v. 416.* Tertullian. *Apologetico cap. 30.* & in epiſtola apud Vopiſcum *in Aureliano cap. 41. Felices ac fortes exercitus Senatui Populoque Romano.* Themiſtius, *orat. 7. p. 88. Edit. Harduin.* ἡ Ῥωμαίων φωνὴ, τοῖς στρατιώταις ἐξ ἀνδρείας μόνης τὰς ἐπωνυμίας νομοθετήσασα, *Romanorum lingua militibus de ſola fortitudine impoſuit nomen.*

FORTISSIMI milites, *l. 17. de erog. mil. ann. l. 4.* & *l. vlt. de milit. veſte.* Conſule *not. d. ad d. l. 17.*

FORTVITI caſus, pro incendio, *l. 46. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

FORTVNA, pro conditione. Incongrua alicui *fortuna l. 183. de Decur. lib. 12. t. 1.* Miſeranda *fortuna*, id eſt egeſtas, *l. vnic. de patrib. qui fil. diſtrax. Fortuna* pro origine, conditione, *l. 14. de priuileg. eorum, qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35. Fortuna*, pro conditione, *l. 172. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Decurio, *fortunam* (conditionem) quam naſcendo meruit, non mutet, &c. *l. 118. de Decur. lib. 12. t. 1. Fortuna* iudicii, *l. 7. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Experiantur iurgandi *fortunam*, *l. 2. de offic. Iudicum omnium. lib. 1. t. 10.* Si vſus fuerit in iudicio proſperiore *fortuna*, vel eadem *reclamante* deuictus, *l. vlt. de cognit. lib. 2. t. 12. Fortuna*, pro ſæuitia maris, *l. 3. de canone frument. V. R. lib. 14. t. 15.* vide *l. 5. de naufrag.* quæ iungenda. *Fortuna*, id eſt facultates, *l. 183. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1. Fortuna*, pro bonis, *l. 20. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42. Fortunæ* donum, theſaurus. Eos qui ſuadente numine, vel ducente *fortuna*, theſauros reponerent, &c. *l. vltim. de theſauris. lib. 10. t. 18.* Theſaurus, *fortunæ donum*, *l. 63. §. 1. D. de acquir. rerum dominio.* Dei beneficium, *l. vnic. Cod. Inſt. de theſauris:* δῶρα namque θεῶν dicta antiquis τὰ τυχηρὰ, id eſt, *fortuita.* Plutarchus, *quomodo legendi ſint Poetæ;* τὰ τυχηρὰ τῶν ἀγαθῶν, ΔΙΟΣ ΔΩΡΑ κέκληκε, πλοῦτον καὶ ἀρχὰς καὶ πάντα ἁπλῶς τὰ ἐκτός. *Fortuita bona, diuitias, principatus, & omnia omnino, quæ ſunt extra nos, vocarunt Iouis dona. Fortunæ* munus de bonis ex defuncti ſucceſſione alicui quocunque titulo delatis, *l. 27. de Epiſcop. lib. 15. t. 2. Fortunæ* iniuria miſerabiles, morbo fatigati, debiles, *l. 2. de officio Iudic. omn. lib. 1. t. 10.* Omnes, quos parentum miſeranda *fortuna* (id eſt paupertas) in ſeruitium, dum victum requirunt, addixit, &c. *l. vnic. de patribus qui filios diſtrax. lib. 3. t. 3.* Proſperioris *fortunæ* iudicio, *l. 14. de proximis. lib. 6. t. 26.*

FORVM competens cuiusque, patriæ forum, ſeu Cognitoris proprii, *l. 110. de Decurion. lib. 12. t. 1. Fori* præſcriptionis obex, *l. 164. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Fori præſcriptio, *l. 1. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Aperire *forum.* Sublimitas tua, det

loqui-

Inquiſitores, aperiat *forum*, indices delatoresque ſine inuidia delationis accipiat, *l. 9. de hæret. lib. 16. t. 5.*

FOSSATVM. Munitio limitis atque *foſſati*: *mox*, cura *foſſati*, tuitioque limitis: *mox*, prouiſio *foſſati* limitisque, *leg. 1. de terris limitaneis. lib. 7. t. 15.* vbi dixi. Conſule du Freſne *in Gloſſario vtroque*.

FRACTVS. Niſi qui aut *fractus* ſenio aut membris debilis, aut paruitate deformis, indignus conſortio virorum fortium reperitur, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Ennius: *Sicut fortis equus ſpatio qui ſæpe ſupremo Vicit Olympia, fractus ſenio requieſcit.* Ita vt *fractis* viribus grandæuam proferat ſenectutem, *l. 7. de fil. mil. appar. lib. 7. t. 22.*

FRAVS. Si in aliquo *fraudium* ſcelere fuerint deprehenſi, *l. 11. de numer. lib. 8. t. 1.* Sine *fraude* molitionis, *l. 9. de hæret. lib. 16. t. 5.* Deprehenſus *in fraudem*, *l. 9. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

FRAVDATOR. Callidi *fraudatores*. Nec enim fas eſt eludendi licentiam callidis *fraudatoribus* relaxari, *l. 8. quorum appellation. lib. 11. t. 36.*

FRAVDATORIVS. *Fraudatorium* Interdictum: vide *l. 1. de integri reſtit. lib. 2. t. 16.*

FRAVDVLENTVS. *Fraudulentæ* Artes, *l. 9. de Decurion.* Conſilia *fraudulenta*, *l. 49. de Decur. lib. 12. t. 1.* Vorax & *fraudulentum* Numerariorum propoſitum, *l. 4. de numer. lib. 8. t. 1.* vbi dixi. Iiſdem tribuuntur Fraudes verſutæ, *l. 6. d. t.* fraudes, *l. 8. 15. d. t.* Fraudium ſutelæ, *l. 7.* Fraudium ſcelus, *l. 11.* Colluſio, a Sidonio, *lib. 2. epiſt. 1.* & Faſtus & rapaces quæſtus, *l. 11. de priuil. eorum, qui in ſacro pal.*

FREDIANI, profeſſionis gentilitiæ nomen per Africam, *l. 20. de Paganis. lib. 16. t. 10.* vbi dixi.

FRENVM. Vt iudicibus immodice ſæuientibus, *freni* quædam adtemperies adhibita videatur, *l. 2. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.* Qui aduerſus ſtatuta huius oraculi, auida cupiditatis noluerit *frena* cohibere, &c. *l. 6. de aquæductu. lib. 15. t. 2.*

FREQVENTARE. Et crebra interrogatione *frequentetur*, num quid noui reſideat, *l. 11. de Iudiciis. lib. 2. t. 18.* Vide quæ dixi ad *eam leg.* Vt in monetis tantum noſtris cudendæ pecuniæ ſtudium *frequentetur*, *l. 3. de falſa mon. lib. 9. t. 21.* Agite igitur ſecuri atque ita patrimonia veſtra tenete, colite, *frequentate*, vt boni ſeculi poſcit affectio, *l. 19. de petition. lib. 10. t. 16.* Quo remotis, abiectis, peſſimis, criminoſis, ſpectata militia in ſtatum priſtinum reuocata bonorum virorum collegio *frequentetur*, *l. 18. de Agentib. lib. 6. t. 27.*

FRIVOLVS. Quicquid elicitum fuerit, *friuolum* iudicetur, *l. 4. de denuntiat. lib. 2. t. 4.*

FRONS. Atque hæc omnia per eos commiſſa, qui ad tegumenta *frontis*, ſacerdotii nominis titulos præferebant, *l. vltim. de Epiſcop. iudic. lib. 16. t. 12.* Id eſt, ad tegendam audaciam & impudentiam.

FRVCTVS aridi, *l. 15. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 16. l. vlt. in fin. de iure fiſci.*

FRVGES arentes, *l. 1. de vſuris. lib. 2. t. vlt.* ſunt meſſes. ξηρὸς καρπός, Nouella *Iuſtin. 32* Larido & vino opponuntur, *d. l. 15. de ſuſceptor.* Humidis frugibus, *d. l. 1.* Harum non tantum diſpendium, quantum humidarum, *d. l 15* 2.) *Fruges*, pro bonis. Omnes adoleſcentes, qui honeſtate morum præditi, paternam *frugem*, vel maiorum patrimonia gubernare cupiunt, *l. vnic. de his, qui veniam ætat. lib. 2. t. 17.*

FRVI, cum accuſatiuo. Integra beneficia *perfruantur*, *l. 2. de Veteranis.* Poteſtas & ius *fruendi* res liberorum ſuorum, *l. 1. de maternis bonis.* Veteres verbum *frui*, ſeu vt loquebantur *fruiſci*, accuſandi caſui iunxiſſe Nonius Marcellus *cap. 2. num. 343.* & A. Gellius *lib. 3. c. 22.* teſtantur. Ita Cato apud Gellium, *loc. cit. Si quid eſt, quod vtar, vtor: ſi non eſt, ego ſum, cuique per me vti atque frui licet.* & Nonius: *Quod magno opere quæſierunt, id fruniſci non queunt.* Symmachus *lib. 2. ep. 22. Frui agrorum ſalubritatem*, & in *auctario ep. 3. Autumni bona raptim fruamur.*

FRVSTRA, id eſt temere. Ex priuatorum ſollicitudine contractuum, qui *fruſtra* negantur, *l. 29. de petition. lib. 10. t. 10.*

FRVSTRARE. Ne conludio mancipum, quæ ſunt iuſſa *fruſtrentur*, &c. *l. 110. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

FRVSTRATORIVS. *Fruſtratoria* defenſiones, *leg. 16. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* *Fruſtratoria* dilationes, *l. 1. quorum appellation. lib. 11. t. 36.* Prouocationes *fruſtratoriæ*, *l. 4. 9. 10. quorum appell. lib. 11. t. 36.*

FRVSTRATIO, tergiuerſatio, mora. Si qui fiſcale debitum per ſententiam luere iuſſi appellationem *fruſtrationis* commento crediderint obponendam, *l. 21. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Fruſtratio* diuturna, *l. 8. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Cuiuſlibet excuſationis vlterius *fruſtratione* ſubmota, *l. 33. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Moratoriæ *fruſtrationes*, *l. 3. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Vt omnibus *fruſtrationibus* amputatis in petitorem corpora transferantur, *l. vnic. quorum bonorum. lib. 4. t. 21.* Omiſſa *fruſtratione* teneantur, *l. 1. de fiſci debitor. lib. 10. t. 16. Gloſſæ Philoſ.* ἀνυπερθέτως, *immoranter, incunctanter.* Omni *fruſtratione* ſubmota, *l. 38. de Decur. lib. 12. t. 1.* Sine *fruſtratione* aliqua reſtituti, *l. 139. de Decur, lib. 12. t. 1.*

FRVSTRATVS, cui mora & fruſtratio iniecta, *l. 2. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.*

FVCATIO, de purpuræ tinctura. Quoniam trecentas libras blattæ ſericæ clandeſtina *fucatione*, non ſine læſæ maieſtatis crimine, coloratas patefactum eſt, *l. vlt. de murilegul. lib. 10. t. 20.*

FVCARE. Miniſtri *fucandæ* purpuræ Ammiano, *lib. 14. cap. 9. Fucandæ* vel diſtrahendæ purpuræ. *l. 1 Cod. Iuſt. quæ res vendi.* Auſonius *Panegyr. cap vlt. Prætextam meam purpura tua luce FVCATAM.* Virgil. *IV. Georg. v. 335.*

- - - *Vellera Nymphæ*
Carpebant hyali ſaturo fucata colore.

FVCATVS. Fucatum *nomen hæreticorum*, *l. 15. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* Perfidia *fucata*, Donatiſtarum deſperatio, *l. 37. de hæret. lib. 16. t. 5.* Eſt illud, quod Donatiſtæ Iuliano Apoſtatæ, quo videlicet ab eo reſtituerentur, dicere auſi ſunt. *Quod apud eum ſolam iuſtitia locum haberet:* vt teſtatur Auguſtinus variis locis: vide *eum lib. 1. contra Reſponſ. Parmen. cap. 7. in fin. & contra literas Petil. lib 2. cap. 97. & epiſt. 48. ad Vincentium:* & *epiſt. 166. ad Donatum.* Male itaque qui vocem hic *fucata* ſollicitat & *fugata* intrudit.

FVCI. Simulacra, tam ex ære, quam ex marmore ſeu ex *fucis*, quam ex quacunque materia quæ apta eſt effingendis, *l. 7. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Nazarius, *Panegyrico cap. 12. Aboleri hic vultus non poteſt, vniuerſorum pectoribus infixus eſt, nec commendatione ceræ, aut pigmentorum FVCIS renidet* Male itaque, qui *ex fuſis* reponunt. Auſonius *Idyll. 7*

Biſſula nec ceris, nec fuco imitabilis vllo.

Vid. *not. q. ad d. l. 17.* 2.) Ad *Fucum* iniquitatis augendum lex noſtri Genitoris adſcita eſt, *l. 14. quorum appell. lib. 11. t. 36.*

FVERIT, pro eſt. Sed quoniam verendum *fuerit* ne, &c. *l. 49. verſ. ſed quoniam, de Decurion. lib. 12. t. 1.*

FVGA. Nec reſcribta aut adnotationes, ad munerum *fugam* prodeſſe permittimus, *l. 137. de Decur. lib. 12. t. 1.*

FVGAX. Cauſas plurimi de *fugaci* ſeruo inſtituentes, *l. 8. de iuriſdict. lib. 2. t. 1.* Ipſorum eſt prouidentiæ, militaturis potius quam *fugacibus* inſtruere neceſſaria ſupplementa, *l. 6. de deſertor. lib. 8. t. 18.* In locum *fugacium* ſubrogentur, *l. 119. de Decur. lib. 12. t. 1.* Vt *Currax* apud *Caium IC. l. 18. D. de Ædil. Edict.* & Gratium *v. 89. Cyneget.*

Nam fuit & laqueis aliquis CVRRACIBVS vſus. Vid. Barthium *ad h. l.*

FVGERE. Ab adminiſtratione *fugiat*, neque tutor eſſe deſinat, &c. *l. vnic. de ſentent. paſſ. & reſt. lib. 9. t. 43.* 2.) Quodam tempore admiſſum eſt vt non ſubſcribtio, ſed profeſſio criminis, vno ſermone ex ore *fugiens* tam accuſatorem quam reum de vita, &c. dimicare cogeret, *l. 5. de accuſat. lib. 9. t. 1.*

FVGITIVARIVS, *l. 1. in fin. ſi vagum petatur mancip. lib. 10. t. 12.* Eſt, *hac lege*, ſerui fugitiui occultator. Alias, qui ſeruos fugitiuos perſequitur, quo ſenſu in *l. 18. D. de præſcriptis verbis:* & apud Paulum l. *ſentent tit.* 6. *de fugitiuis:* Florum *lib. 3. cap. 19.* Varronem, 1. *de re ruſt. c.* 14. occurrit.

FVLCIRE. Qui variis honoribus *fulciuntur*, *l. 1. de patrociniis vicor. lib. 11. t. 24.*

FVLGOR, pro *fulgure:* & vtrumque pro *fulmine* ſeu κεραυνοβολιῳ. *Si quid de Palatio noſtro, aut ceteris operibus publicis deguſtatum fulgore eſſe conſtiterit*, *l. 1. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Res apud veteres Scriptores obuia: vt Haruſpicinæ propriam vocem exiſtimem. Suetonius *in* Octauio *c. 29. cum lecticam eius FVLGOR* (ſic eſt in ed. Plant. ceteræ *fulgur*) *perſtrinxiſſet, ſeruumque prælucentem exanimaſſet.* Ita Plinius quoque non ſemel. Gloſſarium κεραυνοβόλιον ἡμερινὸν, *fulgur diurnum:* vide & *Feſtum:* item κεραυνοβόλιον ἀπὸ πρωῒ, νυκτερινὸν, *fulgur ſubmanum.* Capitolinus *Antonino Pio p. 20. & fulgur cœlo ſereno ſine noxa in eius domum venit.* Hæc fere exſcripta e Caſaub. ad Suet. l. c. conf. etiam ad Domit. c. 15.

FVMARE. Omnia loca, quæ thuris conſtiterit vapore *fumaſſe*, *l. 12. de Paganis lib. 16 t. 10.*

FVNCTIONES, de Curialibus muneribus, *l. 29. 87. 129. 134. 137. in fin. 139. in fin. 180. 182.* & *l. vlt. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Functiones* Curiæ, *l. 72. 74. 83.* *Functiones* Curiales, *l. 96.* *Functiones* Curialium munerum, *l. 155.* officiorum, *l. 77.* *Functiones* Debitæ, *l. 134. 148. 154.* *Functiones* Municipales, *l. 172.* Patriæ, *l. 74.* Patriæ debitæ, *l. 91. 116.* Publicæ, *l. 119. 140. 183.* & *l. vlt.* Publicorum munerum, *l. 76.* 2) *Functiones*, de ludis & ſpectaculis, *l. 4. de ſpectaculis, lib. 15. t. 5.* 3.) *Functio* de tributorum præſtatione, *l. 36. de annona. lib. 11. t. 1.* Vnde & *functiones* annonariæ, *l. 14. eod. tit. in fin.* *functiones* ſuariæ, *l. 1. 10. de ſuar. lib. 14. tit. 4.* *Functio* publica, *d. l. 36.* Munia *functionis*, *d. l. 10. in princ.* In *Gloſſis* Palæmon. quoque *functionem*, *Tributorum exſolutionem* exponit. *Functiones* tributariæ Sidonio *lib. 7. in concione* poſt epiſtolam 9. *Functio* muricis, *l. 12. de murileg. lib. 10. t. 20.*

FVNDATVS. *Fundata* actio, *l. 7. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7.*

FVNESTVS. *Funeſta* conciliabula hæreticorum, *l. 19. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Funeſtorum* Conſulum (qui ſub tyranno) nomina iubemus aboleri, *l. 9. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.* Eunomianorum *funeſta* conuenticula, *l. vltim. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 16.* *Funeſta* ſacrificia. Ne quis deinceps nocturnis temporibus aut nefarias preces, aut magicos apparatus, aut ſacrificia *funeſta* celebrare conetur, *l. 7. de maleficis. lib. 9. t. 16.* vide *tit. de Paganis, ſacrif.* Iſidorus, *VIII. Originum cap. 9. Arioli vocati, propter quod circa aras Idolorum nefarias preces emittunt, & FVNESTA ſacrificia faciunt.* *Funeſta* vox ſerui vel familiaris dominum accuſare volentis, *l. 3. ne præter crimen maieſtatis. lib. 9. t. 6.*

FVNESTARE. Si quis inceſtis ſeſe nuptiis *funeſtarit*, *l. 3. de inceſtis nupt. lib. 3. t. 12.*

FVRIALIS. Animi *furiales*, *l. 12. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

FVROR hæreticis tribuitur, *l. 6. 25 60. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* *Furor* Donatiſtarum, *l. 38. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Furor* Eunomianorum, *l. 31. 32. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Furor* famoſorum libellorum. Intercidat *furor*, famoſorum ſæpe vt conſtituimus, libellorum, *l. 8. de famoſ. libell. lib. 9. t. 34.* Iudicum *furor.* Quod ſi quis forte Iudicum in hanc pertinaciam inlicit*i* *furoris* erupetit, *l. 85. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Furor*, de violentiæ crimine, *leg. 3. vnde vi:* & *l. 4. ad l. Iul. de vi.* Hoc enim & Tyrannici *furoris* & Barbaricæ feritatis occaſio perſuadet, *l. 2. de litor. & itin. cuſtod. lib. 7. t. 16.*

FVRTIM. Ineundos *furtim* exiſtimant contractus, *l. 8 de contrah. empt. lib. 3. t. 1.*

FVRTIVVS. Manſura pœna in eos, qui ad inrigationes agrorum vel hortorum delicias, *furtiuis* aquarum meatibus abutuntur, *l. 7. de aquæductu. l. 15. t. 2. l. 4. Cod. Iuſt. eod.* Quæ de *furtiuis* compendiis obſcure capta ac parta ſunt, *l. 2. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* Furtiua compendia, ſunt nundinationes. Vide Varronem *Eumenidibus not. e. ad d. l. 2.* A fructu *furtiua* impetrationis arcemus, *l. 39. de curſu. l. 8. t. 5.* *Furtiua* reſcripta, *l. 2. de Epiſcop. iudic. lib. 16. t. 12.*

FVSIO, pro indictione. Conſiderantes Africæ deuotionem, vſque in initium *Fuſionis* quintæ vniuerſa reliqua relaxari præcipimus, *l. 6. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.* Alioqui pro functionibus & inlationibus publicis. *Gloſſ. Philox. Fuſio* εἰσφορὰ δημοσίων: ita enim legendum & mox: *Fuſiones*, συντέλειαι, εἰσφοραί. Vide & *l. 27. §. 3. D. de vſufruct. & quemadmodum.* 2.) *Fuſio nummi.* Si quis nummum falſâ *fuſione* formauerit, *l. 3. de falſa mon. lib. 9. t. 21.*

FVSTES. *Fuſtibus* verberari, *l. 5. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* vbi de *Fuſtuario ſupplicio* aliquammulta dixi.

FVTILITAS verborum. Etiamſi inceptum, neque impletum eſſe teſtamentum memoretur, vel ſi à *futilitate* verborum, vel ſolemnitate iuris inanis ſcriptura eſſe dicatur, *l. 1. de famil. hercisc. lib. 2. t. 24.* Ita legi poteſt quoque: ſed melius forte *à ſubtilitate.*

FVTVRA. *Futuris* regulam imponunt conſtitutiones, *l. 3. de conſtitut. Principum, lib. 1. t. 1.* Ne quis *futura* ſub execrabili conſultatione cognoſcat, *l. 9 de Paganis. lib. 16. t. 10.* Id eſt, *cognoſcere ſtudeat.* Iuuenalis *Satyra VI. v. 556.*

Et genus humanum damnat caligo FVTVRI.

FVTVRA, Incerta, *l. 7. de Paganis*, vocantur. Vid. *infra Incerta.*

GAV-

G.

GAVDERE. Eos qui Curialibus muneribus obnoxii honorariis dignitatibus *gaudent*, &c. *l.34. de Decurion. lib.12. t.1.* Nec tanti criminis patimur libertate *gaudere*, *l. 2. de lenonib. lib.15. t.8.* Re familiari *gaudentes*, *l. 5. de filiis milit. apparit. lib. 7. t. 22.*

GAVDIVM. & *gaudium* commune de Paſchali, *l. 8. de indulg. crim. lib.9. t.38.* dicitur & *lætitia*, *lætitia communis*, *d. l. 8. & 6. eod.* 2) Iudices ſtatuimus eſſe ſollicitos, ne turpi conludio quæratur ex miſeris pretium *gaudiorum*, *l.4. ne quid publ. læt. lib.8. t.11.* Si quando fauſtorum nuntiorum *gaudia* Prouincialibus intimantur, *l. 3. eod. tit.*

GEMINVS. *Gemina* ſuſpicioni obnoxius, id eſt alterutri, *l.11 de maleficis. lib. 9. t. 16.*

GENERALIS. *Generali* lege ſancimus, *l. vltim. de exactionibus. lib.11. t. 7.* *Generale* præceptum (id eſt conſtitutio, Edictum) ſpeciali beneficio anteferendum eſt, *l. vlt. de conſtit. Princip. lib.1. t. 1.* *Generales tituli*, *l. 9. de indulgent. debit. lib. 11. t. 28.* His contraria, vt accipio, perſonalia debita, *l. 3. eod.* *Generales* itaque *tituli*, qui non ab vno colliguntur, ſed ab omnibus viritim: *perſonalia debita* vero, quæ ab vno præſtantur fiſco: puta a publicanis, telonariis, conductoribus Portuum, vectigalium, *d. l. 3.*

GENERALITAS. Promiſcua *generalitate* (generali lege, *C. Iuſt.*) decernimus, *l. vnic. ne in ſua cauſa quis iud. lib.2. t. 2.*

GENIALIS torus, id eſt, coniugalis. Inprimis maritum *genialis* tori vindicem eſſe oportet, *l. 2. ad l. Iul. de adulter. lib.9. t.7.* Qui *genialis* tori ac lectuli fuit inuaſor alieni, *l. 6. de indulg. criminum. lib 9. t.38.* Apuleius, *lib.2. Metamorphoſ. pag.22. Edit. Lugdun. apud Ioan. Maire. Anexu venereo. hoſpitis tua tempera, & probi Milonis genialem torum religioſius ſuſpice.* Apud Virgilium quoque VI. *Æneid. v. 603. Geniales tori.* Caſſiodorus *epiſt.37. lib.1. Genialis tori maculam deprehenſi adulteri ſanguine diluiſti.*

GENITALIS. Ciuitates *genitales*, *l. 20. de Paganis. lib. 16. t. 10.* *Genitalis* Curia, cui quis naſcendi & originis iure tenetur, *l. 161. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Similis etiam condemnatio ordines ciuitatum manebit, niſi ornamentum *genitalis* patriæ decreti huius auctoritate defenderint, *l.37. de operibus publ. lib.15. t. 1. l.13. Cod. Iuſt. eod.* Solum *genitale*, *l. 177. in princ. de Decurionibus, lib.12. t. 1.*

GENITIVI in *ium*. *Parentium*, *l. 90. de Decurion. lib.12. t.1.* vt ibi legitur in vltima Editione Pariſina. Ita etiam ſæpenumero *Ciuitatium*, & apud Plautum *Caſina Act. III. ſc.3. v. 22. meretricium. Non matronarum eſt officium, ſed meretricium.* Genitiui in *um*. *Recedentum*, *l. 115. de Decurion. lib. 12. tit. 1.*

GENITOR, pro patre, *l.7. de donation.*

GENIVS. *Genium* mero venerati Gentiles, *l.12. de Paganis, lib. 16 t.10.* Perſius *Satyra II. v.3.*

Funde MERVM GENIO ...

Tibullus *eleg.8. lib. 1. v 49.*

... *GENIVMQVE choreis*

Concelebra, & multo tempora funde MERO.

Vide Cenſorinum *de die Natali, c.3.* & Martianum Capellam *lib.2. Philolog.* Horatius ad Piſones *de Arte Poet. v. 209.*

. . . . *vinoque diurno*

Placari Genius, &c. ...

Soſipater *lib. 1. Inſtit. Grammat. pag.26. Genium* explicat, τὴν τύχην, τȣ͂ ἑκάςȣ δαίμονα, ὃν ἑκάςῳ προςάτην καὶ ἡγεμόνα ὁ ζεὺς ἔδωκεν. *Genium eſſe vniuſcuiuſque fortunam, quem cuique Iupiter ipſi tanquam præpoſitum rectoremque adiunxerit.* M. Antoninus Imper. *lib. 5. de vita ſua:* ἐπίτροπον ἑκάςῳ παρίςησι τὸν ἑκάςȣ δαίμονα καὶ παρέδωκε φυλάσσειν αὐτὸν αὐτῷ. *Inſpectorem cuilibet impoſuit ſuum genium, & cuſtodiam ipſi eius demandauit.* Arrianus *in Epict. lib. 1. cap. 14.* Conſule de genio etiam Lindenbrogii *notas ad loc. Cenſorini citat.* & Barthium *ad Rutilii Itinerar. lib. I. v. 328.* qui latiſſime de genio expoſuit.

GENTILES. *Gentilium* voces à Chriſtianis retentæ: *Diui Principes, expiari, fata, fortuna, genialis torus; lares, manes, Penates, piaculum, Venus.* 2) Gentiles, de his agitur, *l. vnic. de nuptiis Gentilium:* vbi dixi, *l. 1. de terris limitaneis. lib.7. t. 15. l. 62. de appellat.* Sunt ii *Barbari*, & male Briſſonius *de V. S. Ethnicos* ſeu *Paganos* hac voce accipit.

GERERE. Bona *gerere*, id eſt, adminiſtrare. Filiis ſuis Curatore (ſi id ætas poſcit) petito, bona ſua idoneis ſedula religione *gerenda* committat, *l. 27. de Epiſcop. lib. 16. t. 2. l. 23. in princ. D. de pecul. legato.* Ita Prouincias gerere, *l. 2. §. 11. D. de origine iuris:* ἐγχειρίζειν τὰς ἐπαρχίας. Populum gerere. Lucifer *ad Conſtant. Imp. lib.1. pro Athanaſio pag.184. Tom. IV. Bibl. Patr.*

GERVLVS, *l. 4. ne quid publ. læt. lib. 8. t. 11. l. 29. 31. de appellat. lib. 11. t. 30.*

GENVINVS. Functio *genuina*, *l. vlt. de ſuar. lib.14. tit.4.* eſt functio originaria, cui quis natus eſt, aut cui naſcendi iure tenetur. *Genuinus* Natalis Principis dies, *l. 11. 17. de proximis Comitib. diſp. lib.6. t. 26.* Dies *Genitialii* Capitolino *in v. Pertinacis ſub fin.* ſi modo locus mendo vacat. Γενέθλιος, vt eſt in *Gloſſis Philoxen.* quo in lucem editus. Alius à *Natali Imperii.* Eodem ſenſu non ſemel apud *Mamertinum in Genethliaco Maximian. c. 1. 2. 19.* quod hactenus vel non intelligitur, vel corrumpitur, & in *geminis* mutatur. Itaque & locis illis omnibus V. C. Iuretus *geminum* tuetur, *genuinum* aſſero. Tu vide eum ad Symmachi *lib. 1. epiſt. 125.* & *Commentar. ad d. l. 11.*

GESTA. Geſtorum appellatio de contractibus, *l. vnic. de ſent. paſſ. & reſtit. lib. 9. t. 43* ibi: *Ita tamen, vt geſta per filium, cuius conſilia legitima ætas firmauerat, rata ſint, eodem in poteſtatem patriam redeunte.* 2) *Geſta* ὑπομνήματα. *Gloſſ. Philox.* Sub teſtificatione *geſtorum*, *l. 28. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* *Geſtorum* teſtificatio, id eſt, acta publica, *l. 41. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Publicas ſecuritates, quæ *geſtis* tenentur, *l. 26 de ſuſceptor. lib.12. t. 6.* *Geſtis* lectæ ſecuritatis, *l. 26. de Decurionibus. lib. 12. t. 6.*

GESTIENS, lætitia & deſiderio plenus. Quas oratum *geſtiens* populus primas ingréditur, *l. 4. de his qui ad Eccleſ. lib. 9. t. vlt.*

GLADIVS. *Gladii* ius, *l. vnic. ne ſine iuſſu Principis lib. 9 t 41.* Ordinarii Iudices habent, *d. l. vnic.* Niſi vel antiquitate participati Senatus, vel præſtituti temporis prærogatiua muniatur, vel ius *gladii* habuit, vel præconum, qui honores conceſſi ceteris, & antiquum inſtar Senatorii nominis fuerint conſecuti, *l. 74. de Decurion.* *Gladii* pœna, *l. 1. de off. Rect. prou.* *gladio* vltore puniri, *l. 3. ne præter crimen maieſtat.* Vindex legum *gladius*, *l. 6. de annon. ciuic.* Vide *Paratitlon de pœnis, Tom. III. pag. 314.*

GLEBA. De *Gleba*, & *Glebali collatione:* vide *titulum 2. lib. 6.* vbi conſule *Paratitlon.* Gleba poſſeſſio quæcunque, *l. 72. de Decurionib. lib 12. t. 1.* Pro rata poſſeſſionis ſuæ *glebam* inutilem & conlationem eius & munera (ne) recuſent, *l. vlt. de patr. vitor. lib. 11. t. 24.*

GLEBATIO Senatoria, *l. 12. de Senator. l. 6. t. 2.* eſt glebalis collatio.

GLORIA. Quanquam innumeris legibus ſcriniorum *gloria* decoretur, *l. 14. de proximis. lib. 6. t. 26.*

GLORIOSVS. *Glorioſa* adoleſcentia, *l. vltim. de ſtudiis lib. V. R. lib. 14. t. 9.* *Glorioſorum* vulnerum cicatrices (in milite) *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Vide & §. 1. *Iuſt. de exc. tut.*

GRADATIM. *Gradatim* Curiæ munera explenda, decurrenda, *l. 75. 77. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

GRADILIS panis, *Rubr.* & *l. 2. 3 6. de annonis ciuicis & pane gradili. lib. 14. t. 17.* qui de, vel in gradibus *d. l. 2. 3. 4 5.* erogabatur populo palam: de quo ad *d. l. 2.* plene dixi.

GRADVS. *Gradu* ſuccedere dicitur ſubſtitutus, *l. 107. de Decurion. lib. 12. t. 1.* ibi: quicunque hæres Curiali, vel legitimus, vel electus teſtamento *graduue* ſucceſſerit.

GRÆCITAS. *Græcitatis* facundia, *l. vltim. de ſtudiis lib. V. R lib. 14 t. 9.*

GRAMINA. Qui noxiis quæſita *graminibus* & diris immurmurata ſecretis, mentis, & corporis venena compoſuit, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

GRANDÆVVS. Ita vt fractis viribus *grandæuam* proferat ſenectutem, *l. 7. de fil. mil. appar. lib. 7. t. 22.* Si infractis viribus *grandæuam* præferat ſenectutem, *l. 83 de Decurion lib. 12. t. 1.*

GRASSARI. Plerique expulſi de Eccleſiis occulto tamen furore *graſſantur*, *l. 2. ne ſanctum baptiſma. lib. 16. tit. 6.* Quicunque vltra centeſimam iure permiſſam, aliquid ſibi occaſione neceſſitatis eruerit, quadrupli pœnæ obligatione conſtrictus, ablata redhibebit. * Hi vero, qui antea pari furore *graſſati* vſpiam detegentur, in duplum extorta reſtituant, *l. 2. de vſuris. lib. 2. t. vlt.* In cuius ingenuitatem adſidua petitorum ſolet libido *graſſari*, *l. 25. de petition. lib. 10. t. 10.* Statuta in ſepulchrorum violatores pœna *graſſetur*, *l. 1. in fin de ſepul. bris viol. lib. 9. t. 17.* Vſurpatione quorundam in publici curſus damna *graſſante l. 25. de curſu. lib. 8. t. 5.*

GRATANTER. *Gratanter* admiſimus, *leg. 169. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

GRATIA. *Gratiam* appellationis ſinerit, id eſt, fecerit gratiam appellationis reuocandæ, *l. 48. de appellat. lib. 11. t 30.* 2.) *Gratia*, id eſt baptiſma, *l. 1. ne ſanctum baptiſma. lib 16. t 6.* Diuina *gratia*, *l. 5. d. t.* Cyprianus *epiſt 17. lib 3.* ſiu. *ep. 18. Edit. Ioan. Felli. Audientibus, ſi qui fuerint periculo prauenti, et ſi in exitu conſtituti, vigilantia veſtra non deſit, implorantibus DIVINAM GRATIAM miſericordia Domini non denegetur.* Qui locus committendus cum *l. 1. de ſcænicis.* Ita etiam *Gratia* communionis, *l. 5. de Apoſtatis.* Græcis χάρις ſæpe pro *baptiſmo* & *Eucharistia*, apud Cyrillum ſæpius hæ locutiones occurrunt: τῆς θείας χάριτος μεταλαμβάνειν, *accipere diuinam gratiam*, & προσιέναι πρὸς τὴν οὐράνιον χάριν, *ad cæleſtem venire gratiam*, de participatione cœnæ Dominicæ: ſimillime apud Latinos, *venire ad Gratiam:* vide *Optatum lib. 5. cap. 7.* Nec minus ſæpe de baptiſmo: χάρισμα, χάρις: in 4. *Myſtagogica Cyrilli num. 8. pag. 322. Edit. Benedictin* προσέρχεσθαι τῇ χάριτι, eſt accedere ab bantiſmum, &c. vide quæ ad *eam l. 1.* dixi. 3.) *Gratia locorum.* Quæ etiam *gratia*, & quæ amœnitas ſit locorum, *l. 7. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* 4.) *Gratiam* patriæ implere principales dicuntur, iubentur, *l. 171. de Decur. lib. 12. t. 1.* 5.) Nec infamiam criminis tollit, ſed pœna *gratiam* facit, *l. 5. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Ita ſacrorum neglectorum *gratiam facere*, Symm. *lib. 2. epiſt. 7.*

GRATIOSVS. *Gratioſa* auctio, *l. vltim. de fide & iure haſtæ. lib. 10. tit. 17.* eſt, in qua multa per conludium fiunt, vt Anianus explicat. *Gratioſa* conhibentia, vel ignobili diſſimulatione, *l. 1. de extraord. lib. 11. t. 16.* Neque trino partu fecunditati publicæ *gratioſa*, *l. 9. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* *Gratioſa* profeſſio ordinis, cui quis ſe ſponte & vltro ſubiicit, *l. 177. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Gratioſa* ſententiæ, *l. vlt. de ſuariis. lib. 14. t. 1. l. 5. D. de calumniator.*

GRATVLARI. Nec *gratulentur* ſe priuilegio eſſe munitos, quorum profeſſio per legem cognoſcitur eſſe damnata, *l. 14. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

GRATVLATIO. Nihil ab inuitis *gratulationis* nomine exigendum eſſe decreuimus, *l. vlt. ne quid publ. lætit. lib. 6. t. 11.* vbi vide quæ dixi.

GRAVE, & contra rerum ordinem iudicamus, vt &c. *l. vlt. de exaction. lib. 11. t. 7.*

GRAVITAS tua, *l. 1. de Epiſcop lib. 16. t. 2.* *Grauitas:* titulus Ducis Daciæ Ripenſis, *l. 13. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

GRAVIS ſpes, pro opimo prædio, *l. 13. de Senatorib. lib. 6. t. 2.*

GREGARII milites, *l. vltim. de militari veſte. lib. 6 t. 7* vbi dixi.

GREGALES. Damnato portentoſæ ſuperſtitionis auctore Neſtorio, nota congrui nominis eius inuratur *gregalibus*, ne Chriſtianorum appellatione abutantur, *l. vlt. de hæreticis. lib. 16. t. 5* Ita Macrobio hiſtriones eiusdem gregis *Gregales*, *lib. 2. c. 10.*

GREMIA *domorum.* Ne Decuriones in *gremia* potentiſſimarum domorum libidine ducente confugiant (ſeruulis ſeu ancillis earum ſe coniungendo) *l. 6. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

GREX. E *grege* cohortalinorum, *l. 26. de cohortalibus. lib. 8. t. 4.* *Grex*, de hæreticorum corpore, *16 de hæreticis. lib. 16. t. 5.* *Grex* Donatiſtarum, *l. 54. verſ. huiuſmodi autem, de hæret. l. 16. t. 5.*

GVBERNACVLA. Ei *gubernacula* rerum tradenda ſunt, *l vnic. de ſent. paſſis. lib. 9. t. 43.* *Gubernacula* Prouinciæ, *l. 77. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* *Gubernacula* Vrbium principales adminiſtrare dicuntur, *l 171. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

GVBERNARE. Quicunque ampliorem ex re priuata noſtra ingerationis modum cultura & ſollicitudine propria *gubernauerit*, *l. 33. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

GYMNICVS agon, *l. 3. de ſcænicis.*

GYNÆCIARII, de his vide *tit. 30. lib. 10.*

H.

HABILIS. Vel armis gerendis *habiles*, *l. 4. de filiis milit. appar. lib. 7. t. 22.*

HABITVS. *Ciuitatis.* Omnibus tabulatis, ad formam periſtylinam excitatis, ciuitatis *habitus* reuocetur, *l. 45. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* *Habitus* faciei. *Habitus* faciei, in nummo modo maior, modo anguſtior expreſſio, *l. vnic. ſi quis ſolidi circulum lib. 9. t. 22.* *Habitus* Philoſophiæ, *l. 7. de Medicis. lib. 13. t 5.* *Qui Philoſophiam faſtu & HABITV mentiuntur.* Symmachus *lib. 1. epiſt 14* *Habitus*, pro veſte & cultu corporis, *l. 12. de ſcænicis. lib 15. t. 1.* vide *tit. de habitu quo vti oportet intra Vrbem. lib. 14. tit. 10.* Eo ſenſu frequen-

quenter Suetonius: hinc & *manipulario habitu inter milites, in Calig. 9.*

HÆRERE. Officium, penes quod culpam neglectæ iuſſionis *hærere* manifeſtum eſt, *l. 10. de priuil. eorum qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.*

HÆRESIS *naualis*, id eſt conditio, functio, *l. penult. vlt. de præd. nauic. lib. 13. t. 6.*

HERESIOTAE, id eſt functioni, conditioni adſtricti: *Hereſiotæ* nauicularii. His autem nauiculariis, qui fuerint inſtituti, ſeruari priuilegia Africana decernimus, ita vt facultatibus propriis per ſuccedaneas hæreditatum (γρ. *Hereſiotarum*) vices, perpetuo ſint obnoxii functioni, *l. 14. de nauic. lib. 13. t. 5. Hereſiotæ*, οἱ κοινωνοῦντες τῆς αἱρέσεως ναυτικῆς, *qui participes ſunt nauicularia functionis*, ut θιασῶται, *ſodales, l. ult. D. de collegiis*, & apud Harpocrationem, *voc.* θίασος: θιασῶται, οἱ κοινωνοῦντες τῶν θιάσων. Vt *Ergaſiotæ* & *Ergaſiotarii, l. 1. de Alexandrinæ plebis primatib.* Et iuuat maxime, quod lex illa ad Alexandrinos nauicularios pertinet. Apud quos profeſſionum nomina, & nauticæ nominatim rei, voces Græcæ hoc Codice plures. Ita *Stolus Alexandrinus, l. 7. de nauicul.*

HARENA. Neminem de numinis noſtri ſacratio prodeuntem *harena* ſuſcipiat, laniſta doceat, &c. *l. 11. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

HARVSPICINA, *l. 9. de maleficiis.*

HASTA olim in foro publica venditiones a fiſco celebrabantur: vnde *titulus de fide & iure haſtæ, lib. 10. t. 17.* & hæ formulæ: Sub *haſta* diſtracta comparare, *l. 2. de diſtrahend. pignor. Haſtis* decurſis comparare, *l. 2. de fide & iure haſtæ: l. 1. de fiſci debitor. Haſtis* habitis, *l. 1. de domib. ad rem priu. pert.* Sub *haſtæ* ſollemnis arbitrio, *l. 1. de fide & iure haſtæ.* Inde & *ſubhaſtatio publica, l. 3. d. t.*

HAVSTVS. Qui auræ communis *hauſtu*, & lucis aſpectu diu priuati ſunt, *l. 12. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

HEBETARE. Si quis ſacrilega vitem falce ſucciderit, aut feracium ramorum fetus *hebetauerit, l. 1. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.*

HENOTICON, ſiue edictum de vnitate. Vide *l. 2. de religione: l. 38. de hæreticis. lib. 16. t. 5. l. 2. 3. de fide Catholica, lib. 16. t. 1.* dixi plene ad *d. l. 38.*

HERCVLEA *decuria, l. 46. de curſu. lib. 8. t. 5.* Suffragium *herculeæ* decuriæ, *d. l. 46.* Eo licet poſt officialem militiam indepto officialis a mancipatu curſus publici non excuſatur, *d. l. 46.*

HERMOGENIANI equi, *l. vnic. de grege dominico. lib. 10. t. 6.* ſeu Hermogenis equi, *l. 1. de equis Curulibus. lib. 15. t. 10.* quibus locis dixi plene.

HIEROFANTÆ agrorum (tento, *ſacrorum*,) *l. 14. de Paganis. lib. 16. t. 10.* vbi dixi plene.

HIPPOCOMVS, *l. 37. 50. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* Eſt, qui curſum publicum moucnti adiungebatur, curaturus animalia & reuecturus poſtea veredos ad ſuam mutationem ſeu manſionem: V. & *l. 48. eod. Poſtillon*, de quibus accipio, quod horum ſaga veredarii, in vſus ſuos vertere ipſiſque hippocomis ſubtrahere vetiti, *dicta leg. 37. 50. Hippocomorum* voce vtitur Xenophon, Plutarchus.

HOLOSERICA veſtis, *l. 1. de expens. ludor. lib. 15. tit. 9.* vbi dixi.

HOMO, pro tyrone, *l. 7. verſ. contra hæc, de tyronib. lib. 7. t. 13.* 2.) Conductores & *homines* domus Auguſtæ, *tit.* & *l. 1. de conductor. & hominib. domus Auguſt. lib. 10. t. vlt.* 3.) Hominis appellatione in *l. vnic. quod iuſſu. lib. 2. t. 31.* intelliguntur ſerui, coloni, conductores, procuratores actoreſue poſſeſſionum, vt apud Græcos ἄνθρωπος. Quem locum corrupit Tribonianus. *Homines*, id eſt coloni, *l. 3. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.*

HOMOLOGI coloni, *l. vltim. de patroc. vicor. lib. 11. t. 24.* Sunt coloni adſcriptitii vicis, & fundis adſtricti, de quibus dixi in *Commentario ad d. l.* Forte eiuſmodi homologi fuere ſerui tres, Chreſto Syracuſano additi, vt in via ei miniſtrarent, in epiſtola Conſtantini ad Chreſtum apud Euſebium *lib. X. cap. 5.*

HONESTAMENTA, ſunt honorum prærogatiuæ, προνόμια, πρωτεῖα, πρεσβεῖα τῆς τιμῆς. Ita vt illi etiam, qui Præſidatum ante tempus reportarunt, poſt expletos honores ciuicos *honeſtamentis* præſtitis potiantur, *l. 4. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Symmachus *lib. 1. epiſt. 3. Quid quod hanc liberalitatem cumulaſtis ampliſſimo teſtimonio. Cuius ego HONESTAMENTVM præ optio muneribus. Honeſtamenta morum*, Apuleius, *in Apologia. pag. 276.* Contra, *dehoneſtamentum.* Symmachus, *lib. 10. epiſt. 39. Ex vſu operis, non in dehoneſtamentum Cyriadis V. C. aſſerebat remedium huiuſmodi eſſe promiſſum.* Et Saluſtio, *dehoneſtamentum honorum, hiſt. fragment. lib. 1. in orat. Lepidi num. 21. Dehoneſtamenta amicitiarum*, Tacito *hiſt. 2. cap. 87.* Salluſtium imitatus Ammianus, Procopium tyrannum ſcribit *lib. 26. c. 6. adde honeſtamentum honorum ſublatum.* Inhoneſtamentum, Apuleio *Apolog. pag. 275.* & Graccho apud Iſidorum *Origin. II. 21.* Exceptis eminentium elatis titulis dignitatum, ſi *honorario* nomine a (vel ac) ſummo gradu vſque ad Conſularitatem haut exiguis profecto meritis ampliſſima ſibi *honeſtamenta* pepererunt, *l. 74. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

HONESTAS. Omnes adoleſcentes, qui *honeſtate* morum præditi, &c. *l. vnic. de his qui veniam ætatis. lib. 2. t. 17.* Lætitia populis ita relinquenda, vt ſeruetur *honeſtas*, & *verecundia* caſtis moribus perſeueret, *l. 1. de Maiuma. lib. 15. t. 6.* vide & *l. 2.*

HONESTVS. *Honeſta* miſſio, *l. 43. 45. de Decurion. lib. 12. t. 1. Honeſtorum* cœtus, id eſt aduocatorum, *l. 1. de poſtulando. lib. 2. t. 10.* vbi dixi. *Honeſtiores* teſtes, *l. 3. de teſtib.*

HONOR. Si quis filium ſuum armorum *honore* condignum, &c. *l. 8. de re militari. lib. 7. t. 1.* Faſtis ſi *honor* datus fuerit regalium trabearum, *l. 4. ne quid publ. læt. lib. 8. t. 11.* In *honorem* æternæ Vrbis, *l. 3. de priuil. corpor. V. R. lib. 14. t. 2.*

HONORARE. Vel redimita vittis arbore, vel erecta effoſſis ara ceſpitibus vanas imagines (humiliore licet muneris præmio, tamen plena religionis iniuria) *honorare* temptauerit, *l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.* vide & quæ notabo *in v. præmium.* Vt *honorem diis haberi* proprie dictum, quod notum, ita & Dii *honorari*, Arnobius *lib. 7. Aiunt omnino ſacra hæc HONORANDIS inſtituta eſſe cœleſtibus, & ea quæ faciant honoris ergo facere:* idem, *Nidoribus COHONESTATIS deos & ſuccis.* Cui geminus hic locus Theodoreti in θεραπευτικῇ *ſerm. 7. p. 104.* σφόδρα γὰρ αὐτοὺς χαίρειν οἱ ποιηταί φασι τῇ λοιβῇ καὶ τῇ κνίσσῃ, *valde enim eos gaudere dicunt poëtæ libatione & nidore. Nam Honores* pro ſacris, vt Marcellus, & Seruius ad tertium Æneidis notant. *v. 406.* & apud Tacitum, *lib. 16. Annal. c. 21.* vide Nonium *c. 4. v. Honor num. 231. Sine honore*, eſt ſine ſacrificio: vide & Symmachum 1. *epiſt. 43.*

HONORARIVS. De *honorariis* codicillis eſt *tit.*

22. lib.

22. lib. 6. *Honoraria* dignitas in *l. 138. de Decurion. lib. 12. t. 1.* eſt Senatoria dignitas. Imaginarias tantum atque *honorarias* meruerint dignitates, *l. 7 de honor. codic. lib. 6. t. 22.* Nam hi quos *honorarii* tantum nominis ſuffragia proſequuntur, *l. 44. de curſu. lib. 8. t. 5.*

HONORATI, *l. vnic. de honorat. veh. lib. 14. t. 12.* ſunt dignitatibus quibuscunque perfuncti, ciuilibus militaribus. *Gloſſ. Honorati*, ἀξιωματικόι.

HONORATISSIMVS. *Honoratiſſima* quiete donetur, *l. 55. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

HORREATICÆ ſpecies, quæ in horreis conditæ, *l. vlt. de conditis in publ. horreis. lib. 11. t. 14.*

HORRENS. Loca abſentium ſqualida, & ſitu diſſimulationis *horrentia*, *l. 11. de Veteranis. lib. 7. t. 20.*

HORRIDVS. Parcat inſuetis *horridus* carcer aliquando luminibus, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

HORROR. Inſcriptionis *horror. l. 8. de Iuriſdict. lib. 2. t. 1.*

HOSPITALITAS. *l. 11. de metatis. lib. 7. t. 8.* *Hoſpitalitatis* munus, *l. 3. eod.* eſt munus Hoſpitii prabendi, *l. 18. de Medicis.* Siue Hoſpitum recipiendorum, *l. 16. de metatis. l. 3. 10. inf. de medic.* *Hoſpitalis* moleſtia, *d. l. 18.* Infauſta *hoſpitalitatis* præbitio, *l. 12. de metat. lib. 7. t. 8.* quid ſit, vide quæ ad *eam leg.* dixi.

HOSPITARI. Sint ab omni *hoſpitantium* iniuria *defenſata*, *l. 5. circa med. de metat lib. 7 t. 8.* Et poſtibus *hoſpitaturi* nomen adſcribunt, *l. 4. de metatis. lib. 7. t. 8.*

HOSPITES. *Hoſpitum* inquietudo, *l. ult. de decur. & ſilent.* pro metati onere.

HOSTIS *communis ſalutis*, maleficus, *l. 11. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Hoc conuitii genere Chriſtianos olim proſecuti Gentiles: dum *publicos hoſtes* vocarent: quod notum. Ita Cicero *3. offic cap. 29.* Piratam *COMMVNEM HOSTEM omnium* vocat. *Hoſtis publicus.* Quamuis plurimis petentibus facultates eorum qui ſub *hoſte publico* egerunt, adque in prælio pœnas debitas pependerunt, liberalitas noſtra largita ſit &c. *l. 4. de bonis vacantibus. lib. 10 t. 18.* data anno 346. ad Rationalem NVMIDIÆ. De quo hoſte publico accipiendum ſit, hoc mihi non liquet. Vide tamen coniecturas in Commentario *ad h. l.* Prædia ex Gildonis *hoſtis publici* & ſatellitum eius bonis, &c. *l. 7. de metatis. lib. 7. t. 8.* Heraclianum *hoſtem publicum* iudicantes, &c. *l. 21 de pœnis. lib. 9. t. 40.* *Hoſtis publicus* Stilico, *l. 1. de litorum & itin. cuſtod. lib. 7. t. 16.*

HVCVSQVE. Ita vt vetuſta ætate ſeruatum eſt, *hucusque* prærogatiua veniente, *leg. 1. de lucris officiorum. lib. 8. t. 9.*

HVMANITAS. *Humanitatis inſtar exhibere.* Omnia, quæ ſupra terram vrnis clauſa, vel ſarcofagis corpora detinentur, extra vrbem delata ponantur, vt & *humanitatis* inſtar exhibeant, &c. *l. 6. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.* Id eſt, prætereuntes humanæ conditionis admoneant. Varro *5. de lingua pag. 38. inter Autor. Lingu. Latin. ſepulchra ideo ſecundum viam ſunt quo prætereuntes admoneant, & ſe fuiſſe & illos eſſe mortales.* Plura dixi ad *eam leg.* *Humanitas*, de his nominatim, quæ in fauorem litigatorum, reorum. Hinc *iudiciorum humanitas*, Symmacho *lib. 7. epiſt. 82.* Ita *Pœnitudinis* iuſtæ humanitas. Intra triduum appellatorem habere licentiam arbitrium commutandi, ne iuſtæ pœnitudinis *humanitas* amputetur, *l. 56. de appellationibus. lib. 11. t. 30.* Prouocationis *humanitas* pro alio ad ſupplicium ducto, addicto. Quibus in cauſa criminali humanitatis conſideratione, ſi tempora ſuffragantur, interponendæ prouocationis copiam non negamus, *l. 16. de pœnis: l. 57. de appellat. lib. 11. t. 30.* vide & *l. 6. D. de appellat.* Huc pertinet Symmachi locus *lib. 7. ep. 82.* ex quo intelligimus, ob peregrinationem longam *gratiam* litigatori quoque factam, cum cauſa ad propiorem iudicem transfertur. Iudices omnibus dominicis diebus productos reos a cuſtodia carcerali videant, interrogent, ne his *humanitas* clauſis per corruptos carcerum cuſtodes denegetur, victualem ſubſtantiam non habentibus faciant, *l. vlt. de cuſtod. reorum. lib. 9. t. 3.* *Humanitas* denegetur: id eſt, ne inhumaniter habeantur. Quicunque propria voluntate eum quem domum receperit, neceſſariis rebus oleo, ligno, aliisue huiusmodi noluerit adiuuare, facultatem ſibi iſtius rei ſciat eſſe conceſſam. Nec ſpontanea in vobis *humanitas* retardetur, &c. *l. 1. de ſalgamo. lib. 7. t. 9.* *Humanitatis contemplatio.* Monachis & Clericis in cauſa criminali pro addictis ſupplicio interponere appellationem licet, *humanitatis* conſideratione, ait *lex. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40.* & *l. 57. de appellat.* quæ eadem. Iuriſconſultus in *l. 6. D. de appellat.* *Credo enim HVMANITATIS ratione omnem prouocantem audiri debere.* Quibus, ſi quicquam in uſu veſtium vel alimoniæ impenſum eſt, *humanitati* ſit præſtitum, *l. 2. de poſtliminio. lib. 5. t. 5.* *Humanitati* multa tribuunt Iuriſconſulti: quæ ego hic non cogo. Conſule ſis quæ P. Daniel *ad Petronium p. 88. 89* Neque enim exigi conuenit proditorem, quem pro pudicitia religionis inuitat *humanitas*, *l. vlt. de raptu vel matr. ſanct. lib. 9. t. 25.* *Humanitatis* neceſſitate commoniti, *l. 21. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* *Humanitas*, pro abolitione, *l. 1. de abolitionib. lib. 9. t. 37.*

HVMANVS. *Humana* capitatio, atque animalium, *l. vlt. de conlatione donatar. lib. 11. t. 20.* quæ paulo poſt terrena ſiue animarum deſcriptio. *Humani* generis inimici, delatores a Valentiniano vocantur, *l. 10. de petitionibus. lib 10. t. 16.* vide *Inimici.* Cum aliquis fuerit *rebus humanis* exemptus. *l. vnic. de bonis mil. lib. 5. t. 4.* Si quis tam alienus ab *humano ſenſu* eſt, vt hac indulgentia ad contumaciam abutatur, &c. *l. 2. de exactionib. lib. 11. t. 7.* Vnum maximum *humanæ vitæ* malum delatorum exſecranda pernicies, *l. 2 de petition. lib. 10. t. 10.* *Humaniorem* placuit ſequi viam, *l. 23. de Decurion. lib. 12 t. 1.*

HVMATVS. *Humatum corpus* nemo ad alterum locum transferat. *l. vlt. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.*

HVMERI. Ærariæ præſtationis adiectio, quam citra priſcam conſuetudinem Prouincialium *humeris* Tatianus impoſuit, &c. *l. 23. de annona. lib. 11. t. 1.*

HVMILIS. *Humili veſte* Pantomimus, *l. 12. de ſcanicis, lib. 15. t. 7.* vide ibi *Commentarium.*

HVMILITAS, ταπείνωσις, ſtatus humilis & abiectus, *baſſeſſe.* Vt, Miſeræ *humilitatis* inclinati deſpectu, *l. 41. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2* Promotus regradationis *humilitate* plectetur, *l. 2. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

HYBRIDA VOX, *Melloproximi:* vide *infra Melloproximi.* Vide compluſcula exempla apud Forn. V. *Quotid.* 2.

HYPOMNEMATOGRAPHI Alexandriæ, *l. vlt. de Decur. lib. 12. t. 1.* Mentio hypomnematographi Alexandrini apud Strabonem *lib. 17. pag. 1148. Edit. Almelouen.* Dixi de eo in *Commentario ad h. l.*

HYPODIACONI, *l. 7. de Epiſcopis.* Vide *Commentar.*

I. Iactu-

I.

IACTVRA exiſtimationis, rerum diſcrimen, *l. 76. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Iactura* Infamiæ, *l. vlt. Cod. Iuſt. de ſecundis nupt.*

IAM IAMQVE. Militarium filios, qui geſtis armis idonei non eſſe dicuntur, curiis *iam iamque* tradi oportet, *l. 32. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

IAM NVNC, id eſt, ex die præſenti, continuo, ilico. Priſco *iam nunc* ordine reuocato, *l. 2. de Palatinis ſacrarum largit. lib. 6. t. 30.* Ceſſent *iam nunc* rapaces officialium manus: ceſſent, inquam: nam ſi, &c. *l. 1. de off. Rector. Prou. lib. 1 t. 7.* Conſtantinus A. dixit: *Iam nunc* munificentia mea omnibus Veteranis id eſſe conceſſum perſpicuum ſit, *l. 2. de Veteranis, lib. 7. t. 20.* Omnes *iam nunc* ſtudio negotiationis intenti ſeu conchylioleguli, ſeu ex quolibet corpore mercatores ad penſitationem auri, quod negotiatoribus indicitur, conpellantur, *l. 9. de luſtrali collat. lib. 13. t. 1.* Quibus tamen ternos ex ſumma ſupradicta *iam nunc* ſolidos præberi mandauimus, *l. 17. de tyronibus. lib. 7. t. 13.* Electos igitur Inſpectores *iam nunc* cenſuimus eſſe mittendos, *l. 31. de annona & tribut. lib. 11. t. 1.*

IANVA. *Ianuam adoleſcentiæ patefacere.* Cum viceſimi anni clauſa ætas adoleſcentiæ patefacere *ianuam* cœperit ad firmiſſimæ iuuentutis ingreſſum, *l. vnic. de his, qui veniam ætat. impetr. lib. 2. t. 17.*

ICTVS plumbatarum, *l. 80. 85. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Conſule *Commentarium ad h. leg.*

IDOLA, *l. 13. de Paganis. lib. 16. t. 10. l. 6. de Apoſtatis.* quæ alibi imagines, *l. 12. d. t.* Simulachra, *l. 6 8. 10. 12. 20. de Paganis.*

IDONEVS. Si res mobilis eſt, ad quam reſtituendam executoris opera fuerit indulta, appellatione ſuſcepta, poſſeſſori res eadem detrahatur & *idoneo collocetur* (in *depoſito conlocetur* paulo poſt *eadem lege*, id eſt, ſequeſtro) reddenda ei parti, pro qua ſacer cognitor iudicauerit, *l. 25. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* *Idonei* re & fide, *lex 9. de ſuſceptoribus, lib. 12. tit. 6.* *Idonei* Tam moribus quam facultatibus, *l. 7. eod. tit.* Fidelis iam, & *idoneus*, *l. vnic. de patronis horreorum port. lib. 14. t. 23.* vbi proprie *idoneus*, de eo qui facultatibus idoneus eſt.

IECVR. *Iecoris* inſpectio in ſacris: *l. 9. de Paganis. lib. 16. t. 10.* *Ne quis mortalium ita faciendi ſacrificii ſumat audaciam, vt inſpectione iecoris, extorumque præſagio vana ſpem promiſſionis accipiat.* Huius ἡπατοσκοπίας obuia apud veteres exempla. Conſule *Commentarium ad h. l.* & Fabrotti *notas*.

IEIVNVS. Squalidiora adque *ieiuna* culta atque opima conpenſent, *l. 3. ad Cenſitor. lib. 13. t. vlt.* De *ieiunis* ac deſertis poſſeſſionibus, *l. 5. de collat. donatar. lib. 11. t. 20.*

IEIVNITAS. Animal vero a poſſeſſore tradendum ob digeriem prius vnius tantum noctis *ieiunitate* vacuetur, *l. 4. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

IGNAVE. Iudici, qui tam *ignaue* conhibentiam adhibuerit, *l. 26. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

IGNAVIA. De *ignauiæ* latebris vel fera indagatione retractus, *l. 83. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Ignauiæ* latebris vel fera indagatione protractum, *l. 7. de fil. mil. apparit. lib. 7. t. 22.* Quidam *ignauiæ ſectatores*, deſertis ciuitatum muneribus, captant ſolitudines ac ſecreta, & ſpecie religionis cum cœtibus monazonton congregantur. Hos igitur erui e latebris, &c. *l. 63. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

IGNIS. *Igne* larem venerati Gentiles, *l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

IGNOBILIS. Si poſt definitam a nobis ætatem, *ignobile* otium adamauerint, *l. 5. de re mil. lib. 7. t. 1.* Si quid eorum gratioſa conhibentia, vel *ignobili* diſſimulatione temeritas admiſerit Curialis, *l. 11. de extraord. lib. 11. t. 16.*

IGNOSCENS. *Ignoſcentes* facto potius quam fauentes, *l. 24. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

IGNOTVS. Theſauros & condita ab *ignotis* dominis tempore vetuſtiore monilia, *l. 2. de theſauris, lib. 10. t. 18.* Poeta *Æn. I. v. 362.*

VETERES tellure recluſos
Theſauros IGNOTVM argenti pondus & auri.

Vide & *l. 31. in fin. D. de adquir. rerum dominio.*

ILLE. In ſplendidiſſimum ordinem Senatorum, & ILLAM nobiliſſimam Curiam cooptentur, *l. 122. de Decur. lib. 12. t. 1.*

ILLVMINARE. Ad *illuminandam* hæreditarii debiti fidem, *l. vn. ſi cert. petat. de chirogr. lib. 2. t. 72.* vide *Iur.* in Sym. *p. 147.* *Illuminare* veritatem, *l. 10. 12. Cod. Iuſt. de quæſtion. l. 10. §. 5. D. de quæſtionib.*

IMVS. Qui ad *imam* vſque ſcelerum nequitiam peruenerunt Manichæi, *l. 64. de hæret. lib. 16. t. 5.*

IMAGINARIVS. Apochæ *imaginariæ*, *l. 2. de annona. lib. 11. t. 1.* Titulus *imaginariæ* venditionis, *l. 58. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* Quia præueniſſet *imaginario* eandem, quam ille actu inluſtrauit, apice, dignitatem, *l. vlt. de honor. codic. lib. 6. t. 22.* *Imaginarias* tantum atque honorarias meruerint dignitates, *l. 7. de honor. codic. lib. 6. t. 22.*

IMAGO. Inanes vmbras & caſſas *imagines* dignitatum codicillis honorariis ſectantes, *l. 74. de Decur. lib. 12. t. 1.* Qui ſe aut actibus ſubſequuntur, aut codicillorum pari *imagine* fulciuntur, *l. vltim. de honor. codic. lib. 6. t. 22.* *Imagines*, & ſimulacra, vel idola pro eodem, *l. 12. de Paganis.* *Imaginem* principalis diſceptationis accipere P. V. Romæ dicitur, *l. 11. de appellat. lib. 11. t. 30.* Vide ibi Commentarium. *Litis imago*, Quintil. *lib. 4. cap. 1. & 2.* *Imaginem* nauicularii induere, *l. 5. & 9. D. de iure imm.*

IMBIBERE. Teſtes ſunt leges a me in exordio Imperii mei datæ, quibus vnicuique quod animo *imbibiſſet*, colendi libera facultas data eſt, *l. 9. de maleficis. lib. 9. t. 16.* *Imbibere* pro diſcere. Lucretius *lib. 3. v. 1010.*

Qui petere a populo faſces ſæuaſque ſecureis
IMBIBIT.

Omitto ſexcenta. Id poſtea ſequior ætas *præſumendi* verbo extulit.

IMMANIS. Qui fide imbutos *immani* furore rebaptizate deteguntur, *l. vlt. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.*

IMMANITAS. Et pro criminum *immanitate* damnatos, *l. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Pari ſceleris *immanitate*, *l. 4. quorum appellation. lib. 11. t. 36.* Impoſitorum tormentorum *immanitas*, *l. 7. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

IMMODERATVS in exactione, *l. 19. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Immoderatus* venditor, *l. 1. de prædiis & mancip. Curialium, lib. 12. t. 3.*

IMMORARI. Neque vlterius cuiquam hoc loco liceat *immorari*, *l. vnic. de Decanis. lib. 6. t. 33.*

IMMORTALTAS. Quos non adumbratis honoribus, ſed in actu poſitos *immortalitati* (ita reſcribo) coniunximus, *l. 6. de honor. codic. lib. 6. t. 22.* vide quæ ibi dixi.

IMMVNITAS operum publicorum, pro immunitate a collatione ad opera publica, *l. 6. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

IMMVRMVRARE. Qui noxiis quæſita graminibus & diris *immurmurata* ſecretis mentis & corporis venena compoſuit, *l. 6. de indulgentiis criminum. lib. 9. t. 38.* dixi de *murmure magico* plene ad *legem 5. de maleficis:* vide Meurſium in Theocritum *pag. 7. 8.*

IMPATIENTIA litigatoris, *l. 54. de appellat. lib. 11. t. 30.*

IMPENDIA, tributa, collationes. Neque adiectis ſæpius, ac præter primum delegationis canonem poſtulatis, adficiantur *impendiis*, *l. 13. de extraord. lib. 11. t. 16.*

IMPENDERE. Vniuerſi, qui in Vrbe Roma gladiatorium munus *impendunt*, *l. 2. de gladiatorib. lib. 15. t. 1.*

IMPERFECTVS. *Imperfecta* ætas, *l. 3. de ſponſalib.*

IMPERIALIS auctoritas, *l. 30. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* Auxilium *imperiale*, *l. vnic. de his, qui veniam ætatis.* Beneficium *Imperiale*, *l. 5. de denunt. lib. 2. t. 4.* *Imperialis* largitas, *l. 2. de aquæductu. lib. 15. t. 2.* *Imperialia* præcepta, *l. 2. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Sunt mandata quæ Iudicibus dabantur.

IMPERTIRE. Nominationes *impertiunt*, *l. 1. quemadm. mun. ciuil. lib. 12. t. 5.*

IMPETRARE. *Impetrata* ſubreptitia, ſcil. Reſcripta, *l. 13. de medicis, lib. 13. t. 3.*

IMPETRABILE. Cum *impetrabile* huius fuerit poſtulatum, *l. vlt. de petition. lib. 10. t. 10.* De voce *Impetrabilis:* vide Durandum Caſellium I. *var. 9.*

IMPETRATIO obſcura, pro ſubreptione: v. *Obſcurum.*

IMPETVS. Centurionum aliorumque officialium parua magnaque poſcentium intolerandi *impetus* oblidantur, *l. 1. de offic. Rector. Prou. lib. 1. t. 7.*

IMPIGER. *Impigro* quinquennii labore, *l. 6. de re milit. lib. 7. t. 1.*

IMPII ſunt, qui patriam vitant prælato rure Curiales, *l. 2. ſi Curialis relicta ciuit. lib. 12. t. 18.* vide *infra Improbus.* *Impius* terminus, pro morte, *l. vltim. de domeſtic. lib. 6. t. 24.*

IMPLACABILIS. Hæredes ſi *implacabilem* animum inducant, *l. 1. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.*

IMPLERE functiones, *l. 140. 148. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Neceſſitatem ſolutionis *implere*, *l. 12. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Iudicantem, niſi poſt ſententiam dictam *impleuerit* ſuas partes, &c. *l. 31. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Id eſt, executioni tradiderit. *Implere* ſummam conlationis tribus vicibus, *l. 15. de annona. lib. 11. t. 1.* Eumenius, *Flauienſium nomine cap. 11.* *Deſperatio perfruendi debiti, etiam id quod dari poterat inhibebat: nec erat ratio conandi, cum non eſſet ſpes vlla COMPLENDI.*

IMPLICATVS. Si ſit aliquis ſceleribus *implicatus*, *l. 21. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

IMPLICITVS. *Impliciti* ſceleris auctores, *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.*

IMPLICARE. Seſe fraudibus *implicauerunt* (miſcuerunt, *l. 3. de contrahend. empt. lib. 3. tit. 1.*) *lex 3. de iure fiſci. lib. 10. tit. 1.*

IMPOSITVS. Si quis ſimulacra *impoſito* ture venerabitur, *l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

IMPRESSIO: vide Iur. in Symm. *p. 71.*

IMPROBITAS profanorum, de hæreticis, *l. 4. de hæret. lib. 16. t. 5.*

IMPROBVS. *Improbum*, quod contra leges fit. *Improbum* cœptum, de eo, qui citra, vel ſupra modum euectionis curſum publicum vſurpare nititur, *l. 2. vt curioſis. lib. 6. t. 29.*

IMPROBE, de eo qui curſui præſidens prædas & rapinas exercet, *d. l. 2 in fin.* Non *improbum* tamen eſt, &c. *l. 4. de curſu. lib. 8. t. 5.* id eſt, non improbatum. *Improbus*, peruaſor finium vel agrorum alienorum, *l. 4. fin. regundor. lib. 2. tit. 26.* Ne peruaſionibus *improborum* protelandæ cognitioni præbeatur occaſio, *l. 5. de denunciat. lib. 2. t. 4.* Iuuenalis *Satyr. XVI. v. 36.*

— conuallem ruris auiti

Improbus, aut campum mihi ſi vicinus ademit.

Improbitas ideo *incubatoris*, eleganter B. Auguſt. *homilia* 30. Raptor, fur *improbus*, *l. 14. §. 12. D quod metus cauſa. l. 2. § 10. D. de vi bon. raptor.* *Improbus*, qui patriam deſerit. Parui habito generis & originis nexu plerique, muniis oppidaneis *improbe* deſtitutis ad militiam confugiſſe dicuntur, *l. 45. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Improbus* Iudex, *l. 6. ad l. Iul. repetund. lib. 9. t. 27.* Iuuenalis *Satyra XIII. v. 3.*

improba quamuis

Gratia fallaci Prætoris vicerit vrna.

Vt miſeri homines longis ac pene perpetuis actionum laqueis implicati ab *improbis* petitionibus vel a cupiditate præpropera maturo fine diſcedant, *l. 1. de Epiſcop. iudic. lib. 16. t. 12.* Sola ſit igitur huiuſmodi legibus (γρ. litibus) vna præſcriptio, quæ *improbi* petitoris refrænare poſſit inuidiam, *l. 4. finium regundor. lib. 2. t. 26.* Si intentio petitoris *improba* iudicetur, *l. 1. de fructibus & litis exp. lib. 4. t. 18.* Sub ſpecie iudicati iure alienum *improba* temeritate peruaſit, *l. 2. vnde vi. lib. 4. t. 22.* Inlicitæ adque *improbæ* voces libertorum patronos accuſantium, *l. vlt. ne prætor crimen maieſt. lib. 9. t. 6.*

IMPROVIDVS. Error *improuidus*, *l. 3. ad SC. Claud. lib. 4. t. 9.*

IMPVNITAS. Crimina *impunitate* coaleſcunt, *l. vlt. de defenſor. ciu. lib. 1. t. 11.* vbi dixi. Si crimen apud ſe probatum *impunitate* donauerit, *l. vlt. ad l. Iul. de vi. lib. 9. t. 10.*

IMPVRE. *Impurius* ad patriam reuertatur, id eſt, cum dedecore, *l. 1. de ſtudiis lib. V. R. lib. 14. t. 9.*

IMPVTARE, *alloüer.* Suſceptoribus ea ſumma *imputanda*, &c. *l. 21. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.*

IN. *In actu.* Viri illuſtres *in actu poſiti*, *l. vnic. de Comitib. qui inluſtr. ag. adſid. lib. 6. t. 15.* *In commune.* Quamuis adulterii crimen inter publica referatur, quorum delatio *in commune* omnibus ſine aliqua legis interpretatione conceditur, *l. 2. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* Quæ Ciuitatibus, vel Curiis vel officiis *in commune* remiſſa ſunt, *l. vlt. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* Cum omnes *in commune*, ſi neceſſitas exegerit, conueniat vtilitatibus publicis obedire, *l. 2. de nauib. non excuſ. lib. 13. t. 7.* Siue integra diœceſis *in commune* conſuluerit, ſiue ſingulæ inter ſe voluerint Prouinciæ conuenire, *l. 9. de Legatis. lib. 12. t. 12.* *In commune conſulere* quoque Ammianus. Conſule doctiſſimum Sauaronem, qui plurima veterum loca congeſſit ad Sidonium *lib. 7. ep. 7.* Vt non ſingulis indulta perſonis, ſed *in commune* dignitati vel corpori eiuſmodi beneficia docebuntur fuiſſe conceſſa, *l. 15. de extraord. lib. 11. t. 16.* Vbi *in commune* (ita γρ.) cœperint conueniri, *l. 10. de tyron. lib. 7. t. 13.* *In domos.* Conuenticula eorum *in domos*, *l. 58. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* *In annonarum ſuarum commoda* id eſt, pro annonarum ſuarum commodis, *l. 10. de erogat. mil. ann.* *In fata.* Quibus vſi non fuerint,

rint, qui *in fata* concedunt, *l. 2. de diuerſ. reſcript. lib. 1. t. 2.* *In fœminam*, id eſt, inſtar fœminæ, *l. 3. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* *In functionem* permanere, *l. 16. de murileg. lib. 10. t. 20.* *In lucro* habere, *l. 5. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* *In Hieroſolymitanam Vrbem* reſidentes, *l. 2. de venat fer. lib. 15. t. 11.* *In* (id eſt, *poſt*) *mortem* quoque inquiſitio tendat, *l. 40. de hæret. lib. 16. t. 5.* *In ſeruilem conditionem*, id eſt, inſtar ſeruorum, *l. 1. de fugitiuis colonis.* *In nuptias* conſortiumque conuenire, *l. 8. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* *In poteſtatem eſſe.* Cicero: *Quum veſtros Portus, atque eos Portus, quibus vitam ac ſpiritum ducitis, in prædonum fuiſſe poteſtatem ſciatis*: de quo vide Gellium *lib. 1. cap. 7* *in mentem eſſe*, Plautus. *In propria* reuocentur officia, *l. 25. de cohortalib. lib. 8. t. 4.* Domus, *in quas* nefarios conuentus habitos elatuerit, *l. 58. de hæret. lib. 16. t. 5.* Criminibus in (de) quibus videntur argui, *l. 27. in fin. de petition. lib. 10. t. 10.* *In quo.* Et *in quo* libentius adquieſcant, proprio æquanimitatem docemus exemplo, *l. vnic. ſi per obrept. lib. 1. t. 13.* *In reliquum*, id eſt deinceps, *l. 3. de proximis.* *In ſe ferre ſententiam.* Quem ſi mora forſitan prolixior delectarit, nec intra anni metas ad priuatæ rei Comitis examen occurrerit, ſciat ſeipſum *in ſe tuliſſe* ſententiam: nec ſubeundi vltra certaminis expectiendam eſſe fortunam, *l. 27. de petition. lib. 10. t. 10.* Qui ſi per anni metas defuerit, *in ſe* videbitur tuliſſe ſententiam, *l. 30. in fin. eod.* αὐτοκατάκριτος. D. Paulus *ad Titum, cap. vltim. verſ. 11* *ſibi damnatum*, vertit Tertullianus, *Canone 18. Eccleſ. Afric. ſi autem ad Concilium vniuerſale* {*occurrere noluerit, ipſe in ſe damnationis ſententiam dixiſſe iudicetur*: vide Form. VI. *Quotidian. 21.* In ſe *ſententiam ferre dicuntur*, qui ſe interficiunt, cum criminis rei eſſent, *l. 3. §. 6. D de bonis eorum qui ante ſentent.* Et omne *in tantum* inefficax ſit, &c. *l. 20. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* Ferri non poteſt *in titulo* militaris laudis *irrepere*, eos, &c. *l. 1. de teſtim. ex Tribunis. lib. 7. t. 21.*

INANIS. Grauis hæc videtur iniuria, quæ *inani* honeſtatis colore velatur, &c. *l. 6. de contrah. empt. lib. 2. t. 1.* Curiales plerique ad *inane* vocabulum militiæ cucurrerunt, *l. 40. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Inanes* vmbras & caſſas imagines dignitatum codicillis honorariis ſectantes, *l. 74. de Decur. lib. 12. t. 1.* Vacuæ & *inanes* ſine naturali ſucceſſione fortunæ, *l. 123. in fin de Decurion. lib. 12. t. 1.* Neque *inanibus* immorari ſinatur obiectis, *l. 4. de contrah. emt. lib. 3. t. 1.*

INANITER reſidere apud aliquem, quod ſine cauſa apud aliquem eſt, *l. 6. de pactis. lib. 2. t. 9.* vel ex non iuſta cauſa, *d. l. 6.* *Inaniter* prouocare, *l. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

INAPTVS. *Inaptos* militiæ, *l. 5. de filiis militar. apparitor. lib. 7. t. 22.*

INARDESCERE. Ne igitur ea quæ aboleri ante cenſuimus nouis calumniarum facibus *inardeſcant*, *l. 2. de Curator Kalend. lib. 12. t. 11.* In quibus alio admixtus colori puri robur muricis *inardeſcit*, *l. 11. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.*

INBECILLVS. Intra 20. etiam ſtipendia dimiſſus, quoniam *inbecilli* & debiles cenſibus non dedicantur, eodem beneficio vtatur, *l. 4. de Veteranis. lib. 7. t. 20.*

INBVTVS. Myſteriis Chriſtianis inbuti, *lex 19. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

INCASSVM. Ita impetrata largitate fruatur, ſi *incaſſum* ſe pulſari ſub iudiciaria cognitione probauerit, *l 16 de Agentib. lib. 6. t. 27.* *Incaſſum*, *l. 9. de Legatis. lib. 12. t. 12.*

INCENDIA. Quos inter *incendia* (initia) Tyrannidis adſumtæ fidelis pœnitudo reuocauit, &c. *l. 11. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

INCENSITI & *adcreſcentes*, *l. vnic. de claſſicis lib. 10. t. 23* incenſiti ſunt, qui cenſualibus paginis adſcripti nondum erant, quique in exemptorum cenſu locum ſubrogabantur: vt *l. 7. de tyronib.* vbi dixi. Vid. infr. *Inceſſis.*

INCERTVS. *Incerta* abſolute. Si qui vetitis ſacrificiis diurnis nocturniſque, velut vaſanus ac ſacrilegus *incertorum* conſultor animum (ita γρ.) immerſerit, &c. *l. 7. de Paganis. lib. 6. t. 10.* Vlpianus apud auctorem coll. *legum Moſaic. t. 15.* *Vt Mathematicis, Chaldæis, Ariolis & ceteris qui ſimilem INCERTVM fecerunt: aqua & igni interdicatur*, vbi reponendum clare *incertorum quæſtum*, vel *artem*, aut quid aliud ſimile. *Futura*, *l. 9. eod. tit. de Pagan.* *Incertum* abſolute. Ambiguitatis humanæ *incertum* Rufino *lib. 16. cap. 7.* Si tamen eorum libri, propter antiquitatis *incertum*, codicum collatione firmantur, *l. vnic de Reſp. Prud. lib. 1. t. 4.* Equis, quos in curulis certaminis ſorte, vel contentionis *incertum*, vel annorum ſeries, vel diuerſa ratio debiles fecit, *l. 1. de equis Curulib. lib. 15. t. 10.* Ætatis *incertum*, *l. 49 D. de fideiuſſor.* *Incertum*, Morbi. Symmacho *lib 2. epiſtola 36.* & ſimilia multa.

INCESSANTER. Et ſine aliqua futuræ priſtinæ conuentione *inceſſanter* ſtipendia meruerit, *l. 28. de cohortalib. lib 8. t. 4.* Nec exiſtimationem latentis *inceſſet*, *l. 29. de petitionib. lib. 10. t. 10.*

INCESSIS. Ex *inceſſibus* atque adcreſcentibus in eorum locum qui defenſi militia fuerint, alios præcipimus ſubrogari, *l. 7. in fin. de tyronibus. lib. 7. t. 13.* Veteri ſcriptura pro *incenſitis*. Tertullianus adu. *Praxeam*, *c. 8.* editum olim, *ac ceſſu eius* pro *ac cenſu eius*. *Incenſis*, vt *illiberis*: *incenſis*, id eſt, incenſitus, qui cenſibus adſixo opponitur; de quo *l. 6. eodem tit.* vide *ſupra Incenſiti.*

INCESTARE. Qui Chriſtiani nominis ſacramenta ſortitos alio rurſus baptiſmate non purificant, ſed *inceſtant* lauacri nomine polluentes, *l. 2 ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.* Cum ſupra virentes fluminum ripas omnis legionum multitudo conſiſtit, nullus omnino abluendo equorum ſudore deproperus publicos oculos nudatus *inceſtet*, atque ita confundat aſpectum, ſed procul a cunctorum obtutibus, &c. *l. 13. de re milit. lib. 7. t. 1.* Efferri cognouimus cadauera mortuorum per confertam populi frequentiam & per maximam inſiſtentium denſitatem; quod quidem oculos hominum infauſtis *inceſtat* aſpectibus, &c. Iulianus, *l. 5. de ſepulchris viol. lib. 9 t. 17.* Virgilius *Æn. VI. v. 150.*

totamque inceſtat funere claſſem.

INCISIONES, in architectura, *l. 3. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.* vide ibi *Commentar.*

INCLAMATVS. Per longioris temporis interualla *inclamatus*, aduertat conſtitutari debere, &c. *l. vnic. ſi cert. petat. de chirogr lib. 2. t. 27.*

INCLEMENS. Quia excludere caſus & *inclementem* non poſſumus cohibere fortunam, *l. 5. de naufrag. lib. 13. t. 9.* *Inclemens fortuna*, id eſt, naufragium.

INCLINARE dignitas. Ne plebi mixta dignitas *inclinetur*, *l. 12. de Legatis. lib. 12 t. 12.* Sentet aliquis, *inquinetur*, non ego. Miſere humilitatis *inclinato* deſpectu, *l. 41. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

INCLVSVS. Si veteribus finem cum ſignis limes *incluſus* congruum erudita arte præſtiterit, *l. 4. finium regundor. lib. 2. t. 26.*

INCOLATVS, *l. 5. 46. 52. 141. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INCOLONATVS, *l. 52. d. t. de Decurion.*

INCOMMODVM. Quinque librarum auri multetur *incommodo*, *l. 18. de diu. off. lib. 8. t. 7.* Reipublicæ *incommodum* eſt Curias hominum paucitate langueſcere, *l. 32. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Deportationis *incommodo* ſubiugetur, *l. 92. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INCOMMODE. Quicunque locus in Palatio huius Vrbis priuatis ædificiis *incommode* occupatus eſt, *l. 47. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

INCONCVSSVS. Ac volumus *inconcuſſum* æternumque durare, *l. 6. de domeſticis. lib. 6. t. 24.* *Inconcuſſa* æternitate, *l. vltim. de cenſu. lib. 13. t. 10.* *ἀσαλεύτως Gloſſ. ἀσάλευτος. immotus, inquaſſatus. inconcuſſus.* *Inconcuſſo* iure, *l. 9. de operibus publ. lib. 15. t. 2.* Robore *inconcuſſo*, *l. 50. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

INCONGRVVS. Neminem obnoxum Curiæ & publicis functionibus inuolutum ad *incongruam* ſibi fortunam deinceps aſpirare, *l. 183. de Decurionib. lib. 12 t. 1.*

INCONSVLTE. Ne eos *inconſulte* pertinaciæ ſero pœniteat, *l. 1. de conductor. & hominibus domus Auguſtæ. lib. 10 t. vlt.* Id eſt, imprudentis, inconſideratæ.

INCONVENIENS. Bellico operi *inconueniens* iudicetur, *l. 7. de fil. mil. mil. appar. lib. 7. t. 22.* *Inconuenientia*, *l. vnic. in fin. de saturian. lib. 7. t. 19.* id eſt, ſibi ſuiſque vſibus minus conuenientia.

INCONVVLSVS. Ceſſet reſcribtorum Hirenarchas circiter *inconuulſa* ſimplicitas, *l. vnic. de birenarchis. lib. 12. t. 14.*

INCORPORATIO bonorum fiſco, ſeu rei priuatæ delatorum: de hac eſt *titulus 9. lib. 10.*

INCORRVPTVS. *Incorrupta* ordinis adſtipulatione, *l. 177. de Decur. lib. 12. t. 1.*

INCREDVLITAS Iudaica, *l. 19. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

INCREMENTVM. *Incrementis* dignitatum vtilis augeatur immunitas, *l. 5. de priuileg. eorum qui in ſacro palat. lib. 6. t. 35.* *Incrementum* honoris. *l. 57. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* 2.) *Incrementa*, *κυρίως* de his quæ ad Vrbis alicuius bonum, cultum & decus addita, *l. 169. de Decurion. lib. 12. t. 6.* Ammianus *lib. 22. cap. 9. Antiochiam ire contendens reliquit Conſtantinopolim INCREMENTIS maximis fultam: natus enim illic, diligebat eam vt genitalem patriam & colebat.* ad quem locum conſule Valeſium. 3.) *Incrementa*, quæ venundato tritico acceſſerint, *l. 1. de frum. V. CSP. lib. 14. t. 16.* *Interpretium*, Ammiano *lib. 28. cap. 1.* Caſſiodoro II. *Var.* 26. & Nouella *Valentiniani 15. de Suariis.* Vide etiam Cujacium *Obſeruat. XVI. 4.* 4.) *Incrementa*, de vſuris, *l. vltim. in fin. de adminſtr. tutor.* 5.) *Incrementum*, *l. 2. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* *Incrementum* obryzæ, *lex 4. de auro coronario. lib. 12. t. 13.* Eſt, quod ſuſceptori aurario, ſeu ſolidorum, ſupra modum collationis dabatur, propter obryzam. Vt *epimetron*, quod dabatur ſpecierum ſuſceptori: vide *ſupra epimetron.* Symmachus *lib. 4. epiſt. 56.* Inter ſæculi ſui bona. *Flandæ moneta nequitiam decoquit larga purgatio: nullo iam Prouincialis auri INCREMENTO trutinam ſpectator* (id eſt, qui ſpectat, & auri pondus probat) *inclinat.* 6.) *Incrementum* eſt liberalitas. Vopiſcus, *in Probo cap. 4. vt eius dignitas incrementis iuuetur*, id eſt, liberalitate. In veteri inſcriptione apud Gruterum *CCCCLXI.* INCREMENTA PVERIS CVRIÆ ET SPARSIONEM NVCVM DENT. Alio ſenſu incrementum apud Ammianum *lib. 17. c. 3.* pro augmento indictionali, vt idem *ibidem* appellat.

INCVBATIO. *Incubatio* diuturna, *l. 15. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* paulo ante, *praſcribtio longi temporis*, dicitur.

INCVBARE. Qui poſt conuentionem rei *incubarit* alienæ, *l. 1. de fructibus & litis exp. lib. 4. t. 18.* Tribon. *incumbit.*

INCVBATORES, iniuſti poſſeſſores. Ita vt ex eo tempore, quo inhibitus eſt publicus ſumptus ſuperſtitioni deterrimæ exhiberi, fructus ab *incubatoribus* exigantur, *l. 20. de Paganis. lib. 16. t. 10.* B. Auguſtinus, *homil. 30. Non erit vox iuſti poſſeſſoris, ſed impudentis INCVBATORIS improbitas.* Seruius *ad Æn. VII. v. 266.* tyrannum ideo imperii *incubatorem* appellat.

INCVLPATVS. A Palatinis, qui obſequiis noſtris *inculpata* officia præbuerunt, *l. 1. de priuil. eorum qui in ſacro palat. lib. 6. t. 35.* Cum continuos tredecim annos *inculpatas* excubias peregerint, *l. vlt. de decurion. & ſilent. lib. 6. t. 23.*

INCVLPATIM, culpa carens. Qui *inculpatim* ad calcem terminumque militiæ peruenerint, *l. 20. de palatin. S. L. lib. 6. tit. 80.*

INCVNCTANTER *l. 58. verſ. illo, de hæred. lib. 16. t. 5. l. 20. D. de manumiſſ. vind.*

INCVRIA. Quorum claſſem *incuria* vetuſtate conlapſam Prætoriana Præfectura reſtituat, *l. 27. de nauic. lib. 13. t. 5.*

INCVRRERE. Lapſum temporis *incurrere*, *l. 2. de temporum curſu. lib. 2. t. 6.*

INCVRSVS. Reciproci pœnæ *incurſus*, *l. 7. de accuſation. lib. 9. t. 1.* id eſt, *talionis pœna.*

INCVSARE. Vt incipiat functio quam nullus *incuſat*, *l. vlt. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Vt ad *incuſantium* iurgia facilis adpetitu ſit vita priuata, *l. 8. de numerar. lib. 8. t. 1.* Fallaciter *incuſantibus*, *l. 3. de abolition. lib. 9. t. 37.*

INDAGARE. Ad eos, quibus cura *indagandi* (Deſertores) mandata eſt, *l. 8. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Huc pertinet Tertulliani locus *Apolog. c. 2. Latronibus veſtigandis per Prouincias militaris ſtatio ſortitur.* Sola igitur *indagatur* voluntas, *l. 2. de ſponſalibus. lib. 3. t. 5.*

INDAGATIO. De ignauiæ latebris vel ſera *indagatione* retractus, *l. 83. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Totum fiſci noſtri viribus imminentis *indagatione* ſocietur, *l. 7. de hæret. lib. 16. t. 5.* Eundem ignauiæ latebris vel ſera *indagatione* protractum, &c. *l. 7. de filiis militar. apparit. lib. 7. t. 22.* Seuera *indagatio* per tormenta, *l. 3. de quæſtionib. lib. 9. t. 35.* eſt ſtrictior inquiſitio, *l. vnic. ad. l. Iul. maieſt.*

INDAGO, pro, indagatione. Vbi falſi examen inciderit, acerrima fiat *indago* argumentis, teſtibus, ſcribturarum conlatione aliiſque veſtigiis veritatis, *l. 2. ad l. Corn de falſo. lib. 9. t. 19.* *Indago*, de Iudice. Etiam eo pergat (ordinarii Rectoris) *indago*, vt cuncta rimando cognoſcat, &c. *l. 2. ſi vagum petat. manc. lib. 10. t. 12.* *Indago* de propinquis. Si propinquorum ceſſet *Indago*, *l. 49. verſ ſi propinq. de decurion. lib. 12. t. 1.* *Indago* criminis. Et nullis finita temporibus huiuſmodi criminis arceatur *indago*, *l. vlt. de Apoſtatis. lib.*

lib. 16. *t.* 7. *Indago* publica. Quod ſi factum publica *indago* compererit, *l.* 5. *de contrah. empt. lib* 3. *t.* 1. *Indago* diſcuſſionis. Quibus diſcuſſionis *indago* mandatur, *l.* 5. *de iis, quæ adminiſtr. lib.* 8. *t.* 15. Omnibus huius Vrbis latebris *indagine* curioſiore perſpectis pellantur, *l.* 13. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5. Tui culminis *indagine*, *l.* 1. *de frumento V. CSP. lib.* 14. *t.* 16. Solerti cuſtodiantur *indagine*, *l.* 2. *de litor. cuſtod. lib.* 7. *t.* 16.

INDEBITVS. *Indebitus* honor, qui ante tempus arripitur, *l.* 4. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1. *Indebitæ* lucis vſurpandæ mora, *l.* 7. *quorum appellat. lib.* 11. *t.* 36. eſt indebita lux, reis conuictis, confeſſis, conceſſa.

INDEPTVS. INDIPISCI. Qui *indeptus* inſignia Magiſtratus, *l. vltim. de honor. codic. lib.* 6. *t.* 22. Reſtituere *indepta* cogantur, *l.* 13. *de bonis proſcript. lib.* 9. *t.* 42. Sub occaſione *indepti* honoris, *l.* 11. *de Palatinis S. L lib.* 6. *t.* 30. Senatorio necdum *indepto* honore, *l.* 74. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1. *Indipiſci* honores non ſemel Auſonius: vt in *Profeſſor.* 18. *Cæſareum qui mox indepti nomen. Indepti* ſemel Clariſſimatus dignitatem, *l.* 74. *in fin. de Decur. lib.* 12. *t.* 1. Ex quo eos ſplendor *indepti* proximatus oſtentat, *l.* 4. *de proximis Comitib. diſp. lib.* 6. *t.* 26. Etiamſi poſt aliquam *indepti* ſint dignitatem, *l.* 46. *de curſu. lib.* 8. *t.* 5. Qui vero *indepti* ſunt miſſiones, *l.* 9. *de deſertorib. lib* 7. *t.* 18.

INDEVOTVS. *Indeuota* deſidia (ita enim forte legendum) pro mora facta, in inlatione, exactione tributorum, vel transmiſſione, *l. vnic. de off. Vicarii. lib.* 1. *t.* 6. *Gloſſ* Cyrill. ἀκαθοσίωτος, *indeuotus*, ἀκαθοσίωτον, *indeuotum.*

INDEVOTIO, de eo qui vitat & fugit patriæ munera, *l.* 119. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. Ambroſius *lib. de Elia. cap.* 17 *Bibamus pro ſalute Imperatorum & qui non biberit, ſit reus INDEVOTIONE.*

INDICERE. Eos vero, quibus lentum regreſſum neceſſitas deſperationis *indixit*, *l.* 11. *de indulgent. crimin. lib.* 9. *t.* 38. *Indicatur*, immineat. Nec accuſatori tantum quæſtio incumbat, nec probationis ei tota neceſſitas *indicatur*, *l.* 2. *ad l. Corn. de falſo. lib.* 9. *t.* 19.

INDICIVM. *Indicia.* Ad officium deduci oportet, conlaturos apud acta, qui transmiſſum, quid peruectum ſit: cuius rei *indicia* manere & perferri ad ſcrinia noſtra debebunt, *l.* 15. *de annona lib.* 11. *t.* 1. *Indicia* hic ſunt *Breues.* Alias etiam *Indicia* ſunt δείγματα (vide *ſupra Digma*) annonæ. Digmata ideo etiam vocantur, *l.* 9. *de ſuariis:* quæ Principibus oblata, miſſa. Ammianus *lib.* 21. *in fin. Ei vehiculo inſidenti, vt Principibus ſolet, annona militaris offerebantur INDICIA, vt ipſi nominant proba.* Et *indicii* vox ſimili ſignificatu, *l. vltim. de ſuperexactionibus. lib.* 11. *tit.* 8. Deprehenſoſque ad iudicium dirigant cum ipſo commiſſæ fraudis *indicio*, *l. vlt. de ſuperexact. lib.* 11. *t.* 8. 2.) *Indicia* nefariæ delationis. Ceſſent liberti capitalium criminum tumultu & nefariæ delationis indiciis, auctores libertatis inceſſere, *l.* 1. *ne præter crimen maieſt. lib.* 9. *t.* 6. His qui occultatores perfidos publicauerint, pro præmio huius *indicii* gradus vnus addetur, *l.* 10. *de re milit. lib.* 7. *t.* 1.

INDICTVM pro interdictum, *l.* 1. *de Commeatu.*

INDIGENÆ. Indigenas, atque ipſius Prouinciæ finibus innutritos, *l.* 6. *de tyron. lib.* 7. *t.* 13.

INDIGNATIO. Ne clementia noſtra ob contumaciam diſſimulantium in maiorem *indignationem* exurgat, *l.* 146. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1.

INDISCRETVS. Indiſcreta dignitate pœnas debitas exigatur, *l.* 1. *de priuil. eorum, qui in ſ. pal. lib.* 6. *t.* 35. id eſt, ſine diſtinctione dignitatum. Præfectum Vrbi, Præfectum Prætorio, Magiſtros equitum ac peditum *indiſcreta* ducimus dignitatis, *l.* 1. *de Præfectis Prætor. lib.* 6. *t.* 7. id eſt, paris dignitatis ducimus. Agentum in rebus *indiſcreta* merita eſſe non ſinimus, *l.* 19. *de Agentibus. lib.* 6. *t.* 27. Merita *indiſcreta* ſunt, quando nullum ſit meritorum diſcrimen, & indigni quoque ad honores & priuilegia, adſpirant. Vide eam legem. Ita etiam *indiſcreta obſequia* dicuntur, quando vel fiſcus vel res priuata principis, ſine diſcrimine alimenta præbent egenis parentibus, qui liberos præ paupertate educare non poſſunt. Ad quam rem & fiſcum noſtrum, & rem priuatam *indiſcreta* iuſſimus præbere *obſequia*, *l.* 1. *de alim. quæ inop. par. lib.* 11. *t.* 27. Duorum follium maneat cunctos (Senatores) *indiſcreta* profeſſio, etiamſi poſſeſſionem forte non habeant, *l.* 2. *de Senatorib. lib.* 6. *tit.* 2. *Indiſcreta* eſt profeſſio, ſine diſcrimine facultatum.

INDISCRETIM, id eſt paſſim, nulla diſtinctione habita, ἀδιακρίτως. Clericos etiam, quos INDISCRETIM ad ſeculares Iudices debere deduci infauſtus præſumptor edixerat, *l. vlt. de Epiſcop. lib.* 16. *t.* 2. Id ab omnibus *indiſcretim* meritis atque perſonis iubemus impleri, *l.* 18. *de extraordinariis. lib.* 11. *t.* 16.

INDITA actis, *l.* 9. *de appellat. lib.* 11. *t.* 30.

INDVBITANTER, *l.* 29. *de appellat. lib.* 11. *t.* 30. Fiſci viribus *indubitanter* adſciſcantur, *l.* 3. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5.

INDVCIAE. His conuentione præmiſſa viginti dierum condonauimus *inducias*, *l.* 62. *de hæret. lib.* 16. *tit.* 5. Per hunc vnum annum, conueniendi ad inluſtre iudicium intemeratis facultatibus, præſtamus *inducias*, *l.* 30. *de petition. lib.* 10. *tit.* 10. Quatuor menſium ab edicti publicati die *induciis* datis, *l.* 34 *de annona lib.* 11. *t.* 1.

INDVLGENTIA. Vt hac *indulgentia* ad contumaciam abutatur, &c. *l.* 3. *de exaction. lib.* 11. *t.* 3. *Indulgentia* debitorum; partim reliquorum; partim, in futurum: vide *tit. de indulg. debitor. lib.* 11. *t.* 28. *Indulgentia*, de baptiſmate, *l.* 4. *ne ſanctum bapt. lib.* 16. *t.* 6.

INDVLGENS. Illos tantum manere feriarum dies fas erit, quos geminis menſibus ad requiem laboris *indulgentior* annus accepit, æſtiuis feruoribus mitigandis, & autumni fœtibus decerpendis, *l.* 2. *de feriis. lib.* 2. *t.* 8. *l.* 7. *Cod. Iuſt. eod.* Statius *IV. Syluar.* 4. *v.* 40. *Et pacem piger annus habet, meſſeſque reuerſæ Dimiſere forum.*

INDVLTA. Per noſtra *indulta*, *l.* 5. *de aquaductu. lib.* 15. *t.* 2. *l.* 3. *Cod. Iuſt. eod.*

INDVSTRIA, de aduocatis, *l.* 116. *de Decurionibus. lib.* 12. *t.* 1. *Induſtria* circa opera publica. Nouis molitionibus *induſtriæ* captare famam, *l.* 31. *de operibus publ. lib.* 15 *t.* 1.

INDVERE Qui nomen Chriſtianitatis *induti* ſacrificia fecerunt, *l. vltim. circa finem de Apoſtatis. lib.* 16. *t.* 7. Nomen ſucceſſionis induere, *l.* 2. *§. vlt. D. ad SC. Tertyl.* Vbi tamen alii legunt, *inducere.*

INERS. Qui caſtris idoneos iuuenes ſtudio *inertis* obſequii putauerint occulendos, *l.* 10. *de re milit. lib.* 7. *t.* 1. Quid *iners* obſequium ſit, *ipſa lex* docet.

INEVNTE ÆVO, *l.* 8. *de cohort. lib.* 8. *t.* 4.

INEXCVSABILIS. Si *inexcuſabilis* neceſſitas nouum quiddam exigat, *l.* 7. *de extraord. lib.* 11. *t.* 16. Ægri-

gritudine, vel aliâ *inexcuſabili* neceſſitate impediuntur, *l. 19. de Legatis. lib. 12. t. 12.*

INEXPIABILIS. Summo ſupplicio, & *inexpiabili* pœna iubemus affligi, *l. 9. de hæret. lib. 16. t. 5.* Vitio *inexpiabilis* exceptura videatur, *l. 9. de tyron. lib. 7. t. 43.*

INEXPLETVS. Eorumque qui iurgantibus acta reſtituunt, *inexpleta* auiditas temperetur, *l. 1. de offic. Rect. Prou. lib. 1. t. 17.*

INFAMIA. Hæretici dogmatis *infamia*, *l. 2. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* Hæreſis *infamia* pariter Seuero Sulpitio *lib. 2. c. 45. 50.*

INFAMIS. *Infamiſſima* vtilitas, *l. 92. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INFANDVS. Infandæ & ferales mentes Apoſtatarum, *l. 5. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.* Maximus *infandiſſimus* Tyrannorum, *l. 7. de infirm. his, quæ ſub Tyr. lib. 15. t. 14.*

INFAVSTVS. *Infauſti aſpectus.* Quod quidem oculos hominum *infauſtis* inceſtat aſpectibus, Iulianus inquit, *l. 5. de ſepulchris viol. lib. 9. t. 17.* vide *ſupra Aſpectus. Infauſta* ceruices. Heraclianum, hoſtem publicum iudicantes, digna cenſuimus auctoritate puniri, vt eius reſecentur *infauſta* ceruices, *l. 21. de pœnis. lib. 9. t. 40. Infauſti* damnatique conuentus hæreticorum, *l. 34. de hæret. lib. 16. t. 5.* Error *infauſtus* de hæreſi, *l. 63. de hæret. lib. 16. t. 5. Infauſta* hoſpitalitatis per Africam præbitio, *l. 12. de metatis. lib. 7. t. 8.* quid ſit: vide quæ ad *eam leg.* dixi. *Infauſtis* defunctorum obſequiis occupati, id eſt, *Copiata*, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20. Infauſtum* Officium Tribunorum per Africam miſſorum ad vagos & deſertores requirendos, *l. vltim. de deſertoribus*, *lib. 7. t. 18. Infauſtus* præſumptor, id eſt, Tyrannus, *l. vlt. de Epiſcop. lib. 16. t. 4.*

INFERIOR. *Inferioris loci* Chriſtianæ legis miniſter, id eſt, Clericus poſt gradum Presbyteri & Diaconi, *l. 41. de Epiſcop. lib. 16. t. 2. Inferioris gradus* Iudices, *l. 12. de appellationibus. lib. 11. t. 30.*

INFERRE litem, *l. 1. de denuntiat. lib. 2. t. 4.*

INFESTARE. Nemo in hac alma Vrbe, qui propriæ domus poſſeſſione lætatur, alterius domum *infeſtare* pertemptet, *l. 15. de metatis. lib. 7. t. 8.*

INFESTVS. Delatorum nomen *infeſtum*, *l. 24. de petitionib. lib. 11. t. 10.*

INFICERE; *Infectio.* Tradanturque tunicæ & pallia ex omni parte texturæ cruore *infecta* conchylii; nulla ſtamina ſubtexantur tincta conchylio, nec eiuſdem *infectionis* arguto pectine ſolidanda fila decurrant, *l. vlt. de veſtib. oloueris. lib. 10. t. 21.* 2.) Homines ſemel munere diuinitatis ablutos, contagione profanæ repetitionis *infecerint*, *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.*

INFIDELIS. Serui *infideles*, negligentes propinqui, *l. 1. vnde vi. lib. 4. t. 22.*

INFIRMVS *diſceptator.* Neque enim fas eſt, quod *apud infirmum* diſceptatorem definiendi conſtantiem prouocantis trepidatio retardauit, litigatorem ſub conſultationis ambiguo iugi expectatione pendere, *l. 55. de appellat. lib. 11. t. 30. Infirmus* diſceptator hic opponitur *conſtanti*: V. *ſupra Conſtans.*

INFIRMITAS. Ætatis *infirmitas*, *l. 134. de Decur. lib. 12. t. 1.*

INFORMARE. *Informare* actiones, *l. 12. de fide teſtium, lib. 11. t. vlt.* dicitur reus, qui titulum poſſeſſionis actori edit. 2.) *Informare* nouum opus, *l. 11. de operibus publicis. lib. 15. t. 1.* Eſt de nouo excitare. 3.) *Informare*, inſtruere. Suggeſtione ſublimitatis tuæ *informata* manſuetudo noſtra, *l. 2. de incorporat. lib. 10. t. 9.*

INFORTVNIVM. Si quis fuerit eiuſmodi *infortunio* depraeatus, vt debeat ſubleuari, &c. *l. 1. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.* Nec alieni criminis *infortunio* (ἀτυχήματι) ſtringi vxorem, *l. 1. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

INFRACTVS. Deſertus tradatur ei, qui ſeruum dixerit non *infracta*, ſed dilata libertate, *l. 1. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* Si *infractis* viribus grandæuam præferat ſenectutem, *l. 83. de Decur. lib. 12. t. 1.*

INFRINGERE. Nemo præſcribtione communi exordium accuſationis huius *infringat*, *l. 9. de hæret. lib. 16. t. 5.*

INFVLÆ dignitatis, *l. 27. 42. de Decurionibus. lib. 12. t. 1. l. 155. de Decurion. l. 12. t. 1.* ubi dixi. Vetitis ſe *infulis* dignitatum & cingulis penitus denegatis muniſſe dicuntur, &c. *l. 14. de murilegul. lib. 16. t. 20.* Cum gerunt *infulas* dignitatis, *l. vnic. qui a præbitione tyronum. lib. 11. t. 18.* Ad duumuiratus aliorumque honorum *infulas*, *l. 19. de appellat. lib. 11. t. 30.* Cum inluſtres Viri memoratarum Comites dignitatum, ita ſimili iugiter *infularum* ſplendore decorentur, vt non culmine diſcingantur inæquali, ſed tempore, *l. vlt. de Palat. S. L. lib. 6. t. 30. Infulas* adfectati honoris amittant, *l. 8. de cohort. lib. 8. t. 4.* Nemo ſibi præſumat Moderatorum Prouinciarumque Rectorum, ſub quibuſcunque *infulis* poteſtatis quemquam, &c. *l. vnic. ne ſine iuſſu Princip. lib. 9. t. 41.* Curiales maneant in ſinu patriæ, & veluti dicati *infulis* myſterium perenne cuſtodiant: ſit illis piaculum inde diſcedere, *l. 122. de Decur. lib. 12. t. 1.* vbi vides ad infulas Sacerdotales alluſum.

INFVNDERE veneni virus, *l. 1. de emendat. ſeruorum. lib. 9. t. 12.* Horatius *Epodon. 5. v. 77.* de veneficio pariter:

Minus parabo, maius infundam tibi
Faſtidienti poculum.

Iuuenalis *Satyr. VI. v. 617.*

Cui totam tremuli frontem Cæſonia pulli
INFVDIT.

Infundere medicamentum, *l. 9. §. 1. D. ad l. Aquil.*

INGEMISCERE. Arcadius de Eutropii Conſulatu ſaltis eradendo agens; nec *ingemiſcant*, inquit, aut qui ſua virtute ac vulneribus Romanos fines propagant, vel qui eoſdem ſeruandi iuris æquitate cuſtodiunt, quod diuinum præmium Conſulatus lutulentum prodigium contagione fœdauit, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Claudianus pariter, *lib. 1. in Eutrop. v. 145.*

Vt primum veterem texere Palatia vulpem
Quis non INGEMVIT? &c. Vide *Commentar. ad h. l.*

INGENS. *Ingentia* officia ad quæ originalis Curialis tenetur, *l. 108. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INGENIVM, id eſt natura, conditio, qualitas. Ingenium ruris. Et plena deſcribtio comprehendat, quod ſpatium, & quod ſit ruris *ingenium*, quid aut cultum ſit, aut colatur, *l. 7. de bonis proſcriptor. lib. 9. t. 42.* Virgilius, *2. Georg. v. 177.*

Nunc locus aruorum INGENIIS, quæ robora cuique
Quis color.

Arbo-

Arborum *ingenium*, apud Gellium, *lib. 3. cap. 6.* Animalium *ingenium*, *l. 38. §. 9. D. de ædil. edicto.* Metalli *ingenium* Apulejo *lib. 9. pag. 194. Ed. Pricæi, & pag. 175. Ed. Lugd. B. apud Ioan. Maire.* vid & Nonium, *cap. 4. num. 235. Ingenium* loci Salluſtio *in fragment. hiſt. lib. 3. pag. 978. Edit. Cortii.* Tacito *hiſt. lib. 1. cap. 51.* Petronio *c. 126. crines ingenio ſuo flexi*, id eſt ſponte aut natura flexi, Apulejus *lib. 2. Metamorphoſ. pag. 115.* vocat, *inaffectatum capillitium. Gloſſæ; Ingenium*, εὐφυΐα, Φύσις. &, *ingenium*, αὐτοφυής, id eſt, quod ſpontaneum & naturale eſt. Hinc etiam apud Auſonium *Moſell. v. 65. ingenui fontes.* Pertinet etiam huc Nævii locus apud Nonium *loc. cit. Ingenio arbuſta conſita.* Veteres enim, quicquid rei cuidam velut ingenitum & naturale erat, dixerunt *ingenium.* Confer. Briſſonium *de V. S.* Barthium *ad Claudian. de raptu Proſerpin. I. v. 143.* Drackenborgium *ad Silium Ital. IV 90.* 2.) Commentum omne excogitatum callide & ſolerter, *ingenium* vocatur. Remotas quoque peragant ſtationes, & callida machinamenta commeantium, ac ſimulatæ obſeruationis *ingenia* & fraudes depellant, *l. 16. de curioſis. lib. 6. t. 29. Engin:* Vnde *mal-engin*, pro *fraudibus. Ingenium paupertatis.* Si quis ſacrilega vitem falce ſucciderit, aut feracium ramorum fetus hebetauerit, quo declinet fidem cenſuum, & mentiatur callide paupertatis *ingenium*, &c. *l. 1. de cenſitor. lib. 13. t. vlt. Ingenium*, pro machinamento, apud Tertullianum non ſemel: Hinc, *Artium ingenia, de ſpectac. c. 10. Pœnarum ingenia, de reſurr. carn. c. 8* 3.) *Ingenia*, ſunt mores atque ſtudia, quæ quis ſequitur, natura ductus. Plurimi collegiati cultum Vrbium deſerentes, agreſtem vitam ſecuti, in ſecreta ſeſe & deuia contulerunt, ſed talia *ingenia* huiusmodi auctoritate deſtruimus, *l. 1. de his qui condit. propr. lib. 12. t. vlt.* Victor *de Cæſarib. cap. 3. Denique nactus poteſtatem, vti talia INGENIA verti ſolent, anni menſibus*, &c.

INGERERE. Si peccandi *ingerant* neceſſitatem inuitis, *l. 2. de lenonibus: lib. 15. t. 8. Ingerere* eſt, *inſerere, inferre, offerre*, Non licere refutatoriis tale aliquid *ingerere*, quod apud Iudicem non auſi fuerint publicare, *l. 11. de appellat. lib. 11. t. 30. Congerere*, paulo ante. Meritoque his *ingerimus* largitionales Vrbium ſingularum, *l. 3. de priuil. eorum qui in ſacro pal. lib. 6 t. 35.* Niſi legas, *inſerimus.* Officiis *ingerendi* (inferendi. *Cod. Iuſt.*) damna, licentia denegetur, *l. vlt. de indiction. lib. 11. t. 5.* Detrimento, quod fiſco *ingeritur*, *l. vlt. de bonis vacant. lib. 10. t. 8. Ingerere* libellos appellatorios, id eſt, *offerre*, *l. 56. de appellat. lib. 11. t. 38.* Id efficiunt, vt nobis eorum relationes, non neceſſariæ & inſolentes *ingerantur. l. 13. de appell. lib. 11. t. 30.* Niſi Iudicibus debitorum ac reliquorum modum frequenter *ingeſſerint* ſub actorum teſtificatione, *l. 9. de numer. lib. 8. t. 1.* Niſi intra triceſimum diem ſemper commentarienſis *ingeſſerit* (Iudici) numerum perſonarum, &c. *l. 6. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3. Pœnam ingerere, L. 6. ad leg. Iul. repetund. lib. 9. tit. 27.* Pœnam, vel pretio remiſſam, vel vitio cupiditatis ingeſtam.

INGLORIVS. *Inglorios* eſſe non patimur, *l. 9. de domeſticis. lib. 6. t. 24. Gloſſ. Cyrilli*, ἀκλεής, *inglorius.*

IGNAVVS. Veteranorum liberos, aptos militiæ, quorum quidam adeo *ignaui* ſunt, vt cum diſpendio corporis militiæ velint neceſſitatem euadere, *l. 1. de filiis milit. apparit. lib. 7. t. 22.*

INGRAVATIO, onus. Nec vllus qui releuandus fuerit, perpetuæ *ingrauationi* addici, *l. 7. verſ. contra hac, de tyronib. lib. 7. t. 13.*

INGRAVARE. Per ſingulos obolos, libræ vnius auri diſpendiis *ingrauetur*, *l. 2. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* Id eſt, *mulctetur, afficiatur.*

INHÆRERE. Et eodem officio *inhæſerint*, *l. 8. de numerariis. lib. 8. t. 1.*

INHIATIO *petitorum.* Quoniam plerumque ita in nonnullis inuerecunda petentum *inhiatione* conſtringimur, &c. *l. 15. de petition. lib. 10. t. 10.*

INHIARE, cupide aliquid velle, optare, deſiderare. Vt prædæ *inhiantium* non dedatur, *l. 27. de petition.* Symmachus *lib. 9. epiſt. 117. Quæ iure ac legibus ſunt relicta, alienari impetratione non poſſunt: Proinde remoue a te inhiationis inuidiam quam etiam conſorti opto ſuaderi.* Sacros vultus *inhiantibus* ſi forte populis inferemus, *l. 4. ne quid publ. lat. lib. 8. t. 11.* Vide quæ dixi ad *eam leg.* Extorres ſint, ab omnibus quibus *inhiauerant* bonis *l. 87. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Qui rebus eorum videntur *inhiaſſe*, *l. 14. de murilegul. lib. 10. t. 20.*

INIMICVS. Omnem ſectam Catholicis *inimicam*, *l. 62. de hæret. lib. 16. t. 5.* Omnes catholicæ ſectæ *inimicos* inſectamur errores, *L. 63. de hæret. lib. 16. tit. 5.*

INIMICVS. Sanctæ legis *inimici*, id eſt hæretici, *l. 51. de hæret. lib. 16. t. 5.* Catholicæ ſectæ *inimici*, *l. 42. eod. Inimici* humani generis, vocantur delatores a Valentiniano *l. 10. de petition. lib. 10. t. 10.*

Martialis *lib. Spectaculor. Epigr. 4.*

Turba grauis paci, placidæque INIMICA quieti.

Κοινὰς ἀλάστορας τῆς χώρας, communes terrarum peſtes, vocat Syneſius, *in epiſtolis.* Sicut malefici, *l. 11. de maleficis, communes hoſtes ſalutis.* Hoc nomine quoque traducti Chriſtiani olim. *v. Hoſtes. Inimici* humani generis, magi, *l. 6. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Naturæ peregrini *l. 5. eod. tit.* vocantur. *Inimicus publicus.* Publicus ac noſter inimicus, *l. 1. de immunitate conceſſa. lib. 11. t. 12.* Quis ille, liquido neſcio: vide *ſupra* hoſtis publicus.

INIQVVS. *Iniquum*, quod a modo & menſura recedit. Partitio *iniqua* tributorum, *l. 26. de annona. lib. 11. t. 1.*

INIQVITAS. Ponderum *iniquitas*, *lex 32. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6. Iniqua* pondera, *l. 32. D. de act. empt.* ita iniquæ menſuræ, modii. Perſius I. *Satyr. in fin.*

Fregerit heminas Areti ædilis iniquas.

Menſuræ iniquæ, *l. 13. §. 8. D. locati.* iniuſta pondera Gregorio *epiſt. 42.*

INITIARE, addicere. Quibus vel ſponte *initiatus* eſt, vel retinetur conſortio maiorum, *l. 16. de diu. off. lib. 8. t. 7.*

INITIATVS. Cum alii necdum pene *initiati* Curiæ ſacris fuerint, *l. vlt. quemadm. mun. ciuil. lib. 12. t. 5. Initiati*, Chriſtianis proprie dicuntur baptizati. Nullus rebaptizandi ſcelus adripiat, nec eos qui orthodoxorum ritu fuerint *initiati*, cœno profanatarum religionum hæreticorumque ſordibus polluere moliatur, *l. 6. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.* Vide etiam Tertullianum *de Monogam. c. 8.*

INIVRIA corporis, *l. 39. 75. de Decurion. lib. 12. t. 1. Iniuria* Corporalis, *l. 10. de fide teſtium. lib. 11. t. vlt. l. 47. 80. 190 de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 6. de quæſt. lib. 9 t. 35.* id eſt, quæſtio. Hinc *Iniuria* quæſtionis, *l. 10. de fide teſtium. lib. 11. t. vlt. Graues*

nes iniuriæ, *l. 61. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Iniuriæ, abſolute, *l. 127. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 2.) Fortunæ *iniuria* miſerabiles, id eſt, morbo ſatigati, debiles, *l. 2. de off. Iudicum omn. lib. 1. t. 10.* 3.) Maieſtatis *iniuria*. *l. 4. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* 4.) *Iniuria* neceſſitatis, voluntati oppoſita, *l. 4. de auro Coronario. lib. 12. t. 13.* 5.) *Iniuria*, de carcere, tormentis, verberibus, catenis, *l. 2. de abolit. lib. 9. t. 37.* 6.) *Iniuria* pro exhibitione, *l. 9. de exhib. reis. lib. 9. t. 2.* Hinc *iniuria* exhibitionis, *l. 8. de accuſat. lib. 9. t. 1.* *Iniuria*, pro munere perſonali, *l. 36. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

INIVRIOSVS. Porro tennioribus, ab hac ſorte *iniurioſa* neceſſitatis alienis, *l. 1. ne quid publ. lat. lib. 8. t. 11.* Nihil eſt tam *iniurioſum*, &c. *l. 1. vt dignit. ordo. lib. 6 t. 5.*

INIVSTVS. *Iniuſtus* emptor, *l. 1. de prædiis & mancip. Curialium lib. 12. t. 3.* *Iniuſtum* onus, dum quis a peræquatoribus prægrauatur, *l. 4. de cenſitorib. lib. 13. t. vlt.*

INLATIO. *Inlatio* tributorum, *l. 2. 22. 29. 32. 34. de annona. lib. 11. t. 1.* *Inlatio*, pro tributorum illatione, collatione, *l. 7. de diuerſ. reſcript. lib. 1. t. 2. l. 20. de annona & trib. lib 11. t. 1.*

INLECEBRÆ. Familiarium rerum carere *inlecebris*, *l. 63. de Decurion lib. 12. t. 1.* Careant emolumentis, quæ ex donationibus, vel morientium voluntate [alternis ſolebant *inlecebris* frauda & circumuentione percipere, *l. 49. de hæret. lib 16. t. 5.*

INLIBATVS. Quod conſcientia mentis *inlibata* protulerint, *l. 1. de Epiſc. iudic. lib. 16. t. 12.*

INLIGARI muneribus vel officiis, *l. 156. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Inligentur*, *l. 156. 161. de Decurion. lib. 12 t. 1.* Qui manifeſtis Curiæ nexibus *inligantur*, *l. 161 de Decurion. lib. 12 t. 1.* Quos cohortalina militia *inligat* obſequiis & functionibus, *l. 48. de hæret. lib. 16. t. 5* Nullus ſane ſolis materni ſanguinis vinculis *inligetur*, *l. 137. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INLVDERE commodis Curiarum, *l. 43. de Decurion. l. 12. t. 1.* Alia officia *inluſerunt*, *lex 62 de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Curiales publicis *inludere* functionibus per ſuam ſugam cognouimus, *l. 119. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Et ſi eos ſpes falſi honoris *inluſerit*, *l. 24. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

INLVSTRARE, pro gerere. Quam ille actu *inluſtrat* dignitatem, *l. vlt. de honor. codic. lib. 6 t. 22.* 2.) *Inluſtrari* dicuntur, quæ probationibus inluſtrantur. Secutiiatibus nomen inferentis, dies, Conſul, Menſis, cauſa, & ſumma comprehendatur: quo & deſcribtionis æquitas *inluſtretur*: & deſcribtus documentis euidentibus fulciatur, *l. 173. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INLVSTRIS. Ne aliquid nouellum adgrediantur opus, veterum *inluſtrium* fabricarum reparatione neglecta, *l. 16. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

INLVVIES. Erepto ſplendore eius (Eutropii) & Conſilatu, a tætra *inluuie*, & a commemoratione nominis eius & cœnoſis ſordibus vindicato; *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40*

INLVSOR. Non *inluſor* vtilitatis alienæ, nec futuræ diſceptationis cuinmſcribtor occurrat, *l. 27. de petition. lib. 10. t. 10.*

INMANE. *INmane* aurum, id eſt immenſum. *l. 7. de tyronib. lib. 7. t. 13.*

INMISSVS. Actuarii pittacia prorogent, vt hoc modo *iNmiſſis* pittaciis ſpecies capitum annonarumve ex horreis proferantur, *l. 13. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* *Inmiſſis*, id eſt, Ante miſſis, prorogatis.

INNATVS. Quos erigit ad militiam *innata* libertas, (id eſt, ingenuitas.) *l. 17. de tyron. lib. 7. t. 13.*

INNECTERE. Veteranorum filios Curialibus muniis *innectendos*, *l. 15. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Sacramentis *innexi*, *l. 105. in fin. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

INNOCENS. Nam & *innocens* creditur, cui defuit accuſator, cum non defuerit inimicus, *l. 4 de famoſis libell. lib. 9. t. 34.* Nullus *innocentium* fortunarum delator occurret, *l. 33. de petition. lib. 10. t. 10.* *Innocens induſtria ruſticanorum.* Nemo negotiator muneribus publicis eximatur, exceptis his dumtaxat, qui *innocenti* induſtria fructus domeſticos ſuis poſſeſſionibus innatos ſimpliciter vendunt, *l. 12. de luſtrali collat. lib. 13. t. 1.*

INNOCENTER. *Innocenter* adhibita ſuffragia nullis criminationibus implicanda ſunt, Conſtantinus, *l. 7. de maleficis. lib. 9. t. 18* quæ nulli nocent, contra proſunt. Contra Valentinianus, *l. 9. eod. tit. Haruſpicinam nocenter exerceri, vetamus.*

INNOCENTIA. *Innocentia* auctoritate ſecuræ, *l. 6. de quæſtionib. lib. 9. t. 35.*

INNOCVVS. Innocuo titillo admonere: vide *Titillum.*

INNODATVS. Nexibus municipalis ordinis *innodatus*, *l. 180. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INNOTESCERE, pro notum facere: vide Salm. *in Capitolin. Maxim. & Balbin. c. 2.* & in Vopiſci *Aurelian. c. 38.* ubi prouocat ad Codicem Theodoſianum.

INNOVARE. Tempora *innouare*. Placuit cum de appellationibus iudicatur, altero ex litigatoribus in lite defuncto, menſes quatuor *innouare*, & noua tempora prorogari, &c. *l. vnic. ſi pendente appell lib. 11. t. 35.* Symmachus *lib. 10. epiſt. 45.* *Orta traſcriptio eſt, quæ aſſereret NOVARI tempora poſſeſſore mortuo debuiſſe.*

INNVBERE, nubere. Secludimus mulierem, quæ in ſecundi matrimonii fœdus *innubſerit*, *l. 1 de reuoc. donat. lib. 8 t. 13.* Si qua femina perdito marito, intra anni ſpatium alteri feſtinarit *innubere* (*nubere* Tribon.) *l. 1. de ſecundis nuptiis. lib. 3. t. 8.* Nonius *c. 2. num. 431. Innubere, poſitum pro tranſire, quod hæ quæ nubunt ad domos maritorum tranſeunt. Lucillius Satyr. lib. 6. ſuam enim inuadere atque INNVBERE cenſent.* Vox hæc profecta a more deducendæ ſeu traducendæ nouæ nuptæ in domos maritorum.

INOLITVS. Licentia *inolita*. *l. 21. de Prætor. lib. 6. t. 4.* hactenus male, *ex moſita.*

INOPINVS. Quod ſi araratus nullis hoc ſuſpicantibus *inopinus* irruerit, *l. vlt. de his qui ad Eccleſ. lib 9. t. vlt.*

INOPS. Si quis aſſertore *inops* atque ignotus, *l. 1. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* Emendant alii *aſſertoris.*

INORMITAS. Vel vehiculi *inormitate* vel ponderis, *l. 30. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* Cenſeret quis, reponendum eſſe *enormitate*, vt *leg. 17. eod. tit. enormium vehiculorum.* Verum veteres *inorme* & *enorme*, olim promiſcue dixere. vide Salmaſium *ad Spartiani Æl. Verum c. 1.*

INPATIENTER. Qui *iNpatienter* ab articulo appellandum putauerint, *l. 3. quarum appellat. lib. 11. t. 36.* Id eſt; *Præpropere*, vt *l. 2. eod.* dicitur.

INPATIENTIA. Quod ſi quis corporali imbecillitate quaſſatus, eoque modo laboris *iNpatientia*, longam militiæ ſeriem tolerare non patitur, *l. 19. de Agentibus. lib. 6. t. 27.* Frequentiſſimum hoc: *Patiens* laboris, & *impatiens.*

INPEDIMENTA, pro lixis, *l. 28. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* vide Vegetium *lib. 3. c. 6,*

INPENDIA. Impenſæ, ſumptus. Hoc pacto *iNpendiis* ordinandis, vt adſcribtio currat pro viribus ſingulorum, *l. 34. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Iudices expenſatum (in ludos nomine) non excedant duorum librata *iNpendia*, *l. 2. de expenſ. lud. lib. 15. t. 9.*

INPENSVS, accuratus. Vt *iNpenſiorem* ſollicitudinem adhiberi magnopere iuberemus, *l. 10. de curioſis. lib. 6. t. 29.*

INPENSE. Statui publico *iNpenſius* prouidendum eſt, *l. 2. de his, qui condit. prop. lib. 12. t. vlt.*

INPIGRE. Ex ſumptus ex fructibus *iNpigre* facere, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

INPLICARE. *Inplicari* metallo, id eſt, damnari in metallum, *l. 6. de Decur. lib. 12. t. 1.* Vnusquisque qui ordini ſe *iNplicat* Senatorio, *l. 111. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Quos in exercendis agris ingenitum iam pridem ſtudium non retinet, ſed mercandis diſtrahendisque rebus inſtitutum vitæ & voluntatis *iNplicuit*, *l. 10. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* Auſonius, *Parentalibus V. v. 13.*

Graſſantis dudum fortuna tela pauentem
Pauperis Æmiliæ conditio IMPLICVIT.

Communione criminis *iNplicato*, *l. 40. de hæret. lib. 16. t. 5.*

INPONERE. *Inponere* tura, *l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Lactant. *lib 5. c. 20. Et animas ſuas cum thure ipſo cremandas aris deteſtabilibus IMPONVNT.* Ariſtophanes *in Veſpis v 97.*

ὥσπερ λιβανωτὸν ἘΠΙΤΙΘΕΙ͂Σ νουμηνίᾳ.
Velut thus imponens in nouilunio.

Conditiones, quas venditor minus idoneus in ſe receperit *iNpoſita* mentis arbitrio, *l. 8. de præd. nauic. lib. 13. t. 6.* Sed legendum hic, *conditiones impoſitas mentis arbitrio.* V d. not. *f. ad. d. l.* *INpoſita* ſententia dicitur, *l. 1. de repar. appell. lib. 11. t. 31.*

INPORTARE. Vel ipſo cultui locoque aliquid *iNportet* iniuriæ, *l. 31. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.*

INPORTVNE. Litigatorem, qui tam *iNportune* appellauerit (ab apertura teſtamenti, &c.) *l. 26. quor. appell. lib. 11. t. 36.*

INPORTVNITATES, *l. 7. in fin. quorum appell. lib. 11. t. 36.* de fruſtratoriis appellationibus.

INPOTENTIA. Violentia, quam adhibent potentiores infirmioribus. Qui per *inpotentiam* fundos opimos ac fertiles occuparunt, eum quæſtuoſis vberibusque, pro rata portione ſuſcipiant infœcundos, *l. 8. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.*

INPRESSIO. *INpreſſio* potentium, *l. 173. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Conſule Briſſonium *de V. S.*

INPROBVS, iniuſtus, inciuilis, impius. *INproba* licitatio æſtimationis in ſp. *l. 7. de præd. nauic. lib. 13. t. 6* Si quis modeſtiæ neſcius & pudoris ignarus, *iNprobo* petulantique maledicto nomina noſtra crediderit laceſſenda, ac temulentia turbulentus obtrectator temporum fuerit, &c. *l. vnic. ſi quis Imperatori. lib. 9. t. 4.* Voces *iNproba* vocantur in *l. 22. de Prætor. lib. 6. t. 4.* falſo ſe a Præturæ munere eximere volentis. Nec eis nouelli ſtatuti, priuilegio, tranſeundi ad Sardiniam *iNproba* ſpes blandiatur, *l. 9. de metatis. lib. 10. t. 19.*

INPROBE, parum probe, non iure & contra fidem bonam. Quæ aut male ſunt tradita, aut *iNprobe* ab aliquibus occupata, *l. 9. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.* Fiſci patronus, ſi litem *iNprobe* cuiquam intenderit, &c. *l. vlt. in fin. de bonis vac. lib. 10. t. 8.* Id eſt, ſi priuatis, fiſci nomine, calumnias commouerit, *l. 1. de aduocato fiſci.*

IMPVNITAS. Ne diutius in perniciem Curiarum latitandi ſpes & ſolatium eos *iNpunitatis* exacuat, *l. 161. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INQVIETARE. Eum qui hanc formam auſus fuerit *inquietare*, &c. *l. vlt. de frum. V. CSP. lib. 14. t. 16.*

INQVIETVDO. Quibus aliquam *inquietudinem* fiscus infert, *l. 5. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.*

INQVINARE. Nefas exiſtimamus religioſiſſimos famulos impuriſſimorum emptorum *inquinari* dominio, *l. vlt. ne Chriſtianum mancip. Iudæus. lib. 16. t. 9.*

INQVISITIO. Cenſus *inquiſitio*. Si quis cenſus *inquiſitione* completa grauatum ſe eſſe credat, &c. *l. 5. de cenſu. lib. 13. t. 10.*

INREPERE. Ferri non poteſt *in titulo militaris laudis inrepere* eos, qui nec aciem viderint, &c. *l. 1. de teſtim. ex-Tribun. lib. 7. t. 21.* Ad indebita officia fraude callidæ molitionis *inrepunt*, *l. 161. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Nec ad quasdam *inrepant dignitates*, *l. 5. de numer. lib. 8. t. 1.* At ſi quispiam promotorum, denuo ad id munus *inrepſerit*, quod docebitur ante geſſiſſe, &c. *l. 2. ad l. Iul. de ambitu. lib. 9. t. 26.* Quod ſi *clandeſtinis artibus* putauerint *inrependum*, *l. 7. de cohort. lib. 8. t. 4.* in nomen *inrepſiſſe* militiæ, *l. 3. de tabulariis. lib. 8. t. 2.* In honores primos *inrepſerint*, *l. 77. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Ne locum poſſint laborantibus debitum, *inrepere*, *l. 2 de numerar. lib. 8. t. 1.* Vt nulla quæſtio voluntatis poſſit *inrepere*, *l. 4. de donat. lib. 8. t. 12.*

INREPTOR. Is, qui *inreptor* agrorum, fuerit in lite ſuperatus, tantum agri modum, quantum diripere tentauit, amittat, *leg. 2. finium regundorum. lib. 2. tit. 26.*

INRETITVS. Ciuilium apparitionum vel aliorum neceſſitatibus *inretitus*, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Fiſcus aliqua *circumſcribtione* fuerit *inretitus*, *l. 3. de aduoc. fiſci. lib. 10. t. 15.* Memoratarum conditionum laqueis *inretitus*, *l. 28. de cohort. lib. 8. t. 4.*

INRITVS. In *inritum* deuocentur, *l. 29. de cohort. lib. 8. t. 4.*

INRVERE. Vt agnoſcant, oportere a Iudæis, *inruentium* contumelias propulſari, eorumque ſynagogas in quiete ſolita permanere, *l. 12. de Iudæis, lib. 16. t. 8.*

INSANIA. Neque præſumptionis *inſania*, *l. 22. de Prætorib. lib 6. t. 14.* *Inſania* ſacrificiorum, *l. 2. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Furor Minucio Felici *Octau. c. 24.* *Inſania* ideo: quia neque vlla probabili ratione fiunt: imo quibus iniuria fit Deo: vide Euſebium, Arnobium *lib. 7.* alios.

INSCRIPTIO, libellus accuſatorius. Iudices Præfecti Vrbi *inſcribtione* conuenti, *l. 13. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

INSCRIPTVS, pro accuſato, aduerſus quem accuſator ſe in crimen inſcribſit. Poſtquam aliquid iniuriæ, merito inſcribtionis inlatæ tolerarit *inſcribens*, id eſt, ſi vel carcerem ſuſtinuerit, vel tormenta, &c. *l. 2. de abolit. lib. 9. t. 37.*

INSECTATIO. Si quis e grege cohortalinorum vrguente criminis *inſectatione* ſtipendiis fuerit exemptus, *l. 26. de cohort. lib. 8 t. 4.*

INSIDERE. Quod ſi exacto ſpatio anni eius regionis viſceribus prædator *inſidens* deprehenſus fuerit remorari, &c. *l. 9. de executor. lib. 8. t. 8.* *Inſidians*, in Cod. Iuſt. male.

INSIDIÆ venenorum, *l. 4. de indulgentiis criminum. lib. 9 t. 38.* Aduerſus commenticias venditiones, & aduerſus Tutorum *inſidias*. *l. 1. de integri reſtitut. lib. 2. t. 16.* vbi dixi.

INSIDIARI. Alienæ verecundiæ *inſidiari* dicuntur,

 qui

qui calumnioſam inſtituunt accuſationem, *l. 41. de Epiſc. lib. 16. t. 2*

INSIDIOSVS. *Inſidioſis* artibus, *l. 49. in med. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

INSIGNIA dignitatum, *l. 25. de Decurionib lib. 12. t. 1.* Claræ domus *inſignia*, *l. 27. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* *Inſignia* honoris, *l. 4 de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Palatini laboris *inſignia*, *l. 73. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* *Inſignia* Magiſtratus, id eſt, duumuiratus, *l. 21. de Decur. lib. 12 t. 1.* *Inſignia* poteſtatis, & *Inſignia* Conſularitatis, *l. 2 de Senator. & glebali conlat. lib. 6. t. 2.* Prætorum *inſignia*, *l. 15 de Pratorib. lib. 6. t. 4.* Præturæ *inſignia* (honorem dignitatemque) *l. 12 de Prator. lib. 6. t. 4.* *Inſignia* Præturæ, *l. 74. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INSIGNITVS. *Inſignitus* macula, *l. 10. de tyron. lib. 7. t. 13.*

INSIMVLARE, crimen in aliquem coniicere, accuſare. Si quis ſocius criminis *inſimulatus* fuerit, *l. 1. de exhib. reis lib. 9. t. 2.*

INSIMVLATIO, accuſatio. Quia nonnulli ex ordine Senatorio maleficiorum *inſimulatione* atque inuidia ſtringebantur, *l. 10. de maleficis. lib. 9. t. 16.* *Inſimulatio* congrua, *l. vltim. de Apoſtatis. lib. 16. tit. 7.*

INSINVARE, denunciare, notum facere, intimare, publicare, tradere. Placuit iuſta ſuggeſtio, qua *inſinuaſti*, *l. 8. de palatin. S L. lib. 6. t. 30.* Litem *inſinuare*, id eſt denuntiare, *l. 1. de denuntiat. lib. 2. t. 4.* *Inſinuato* iudici deſiderio, proficiſcendi licentiam conſequatur, *l. 9. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Decreta ſua Præfecto Auguſtali *inſinuare*, *l. 15. de Legatis. lib. 12. t. 12.* *Inſinuatum* eſt quoſdam patres, &c. *l. 3. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* In tali volumus religione verſari, quam diuinum Petrum Apoſtolum tradidiſſe Romanis religio vſque nunc ab ipſo *inſinuata* declarat, *l. 2. de fide cathol. lib. 16. t. 1.* & *l. 1. Cod. Inſt. eod.* Ne Antiſtites eorundem audeant fidem *inſinuare*, quam non habent, *l. 24. de hareticis. lib. 16. t. 5.*

INSINVATIO, commendatio, traditio. Epiſcopi, populo (vel populos) Chriſtianæ religionis doctrinæ *inſinuatione* moderaotur, *l. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

INSISTERE. Efferri cognouimus cadauera mortuorum per confertam populi frequentiam, & per maximam *inſiſtentium* denſitatem, Iulianus, *l. 5. de ſepulchris viol. lib. 9. t 17.* *Inſiſtentium*, id eſt, in via ſtantium. *Inſiſtere* (id eſt perſiſtere) mora peſtiferæ perſeuerationis, *l. 2. de his, qui ſuper religione. lib 16. t. 4.*

INSOLENTER. Quid vnusquisque compulſor *inſolenter* egiſſet, aut cupide, *l. 5. de aff Rector. Prou. lib. 1. t. 7.* Atque aduenarum coemptio tuniorum *inſolentius*, quam conuenit æſtimatur, *l. 7. de tiron. lib. 7. t. 13.*

INSOLENTIA, violentia. Nemo carcerem, plumbatarumque verbera aut pondera, aliaque ab *inſolentia* iudicum reperta ſupplicia, in debitorum ſolutionibus vel a peruerſis, vel ab iratis iudicibus expauſcat, *l. 3. de exactionib. lib. 11. t. 7.*

INSOLESCERE, arrogantia, & ſuperbia intumeſcere. Indulta poteſtate per iactantiam *inſoleſcere*, *l. 11. de appellat. lib. 11. t. 30.*

INSONS. *Inſons victima.* Nemo *inſontem* victimam cædat, *l. 10. de Paganis lib 16. t. 10.* Nullus omnino *inſontem* victimam cædat, *l. 12 de Paganis. lib. 16. t. 10.* Cato: *Cum ſis ipſe NOCENS, moritur cur victima pro te?* &c. vide in hanc ſententiam eleganter diſſerentem Arnobium *lib. 7. p. 206. 207. Edit. Stewech. p. 273.* vbi ad locum hæc: *Quanam eſt ergo cauſa, vt alienum crimen meo luatur ſanguine, & in nefas extranſum mea vita & INNOCENTIA perducatur?* Et poſt: *Cum doceuerit nos ratio neque deos iraſci aliquando, neque alterum velle pro altero conſici, cadi, nec INNOXII ſanguine abolitionem deſignationibus comparari.*

INSPECTIO. Agrimenſor dirigatur ad loca, vt ſi fidelis *inſpectio* tenentis locum eſſe probauerit, *l. 1. finium regundor. lib. 2. t. 26.* *Fidelis inſpectio* eſt, quæ fit ab agrimenſoribus ex fide terminorum. *Oculis ſuis ſubiectis locis*, *l. 8 §. 1. D. eod. tit.* Hinc in veteribus lapidibus, & ſcriptoribus INREPRAESENTI. Aggenus, *p. 79. Edit. Rigalt. & pag 62. Edit. Goes.* *Inſpectio artificis eam finiet.* 2.) *Inſpectio iecoris.* Ne quis mortalium ita faciendi ſacrificii ſumat audaciam, vt *inſpectione* iecoris extorumque præſagio vanæ ſpem promiſſionis accipiat, *l. 9. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Omitto huius σκέψεως, καὶ ἡπατοσκοπίας. καὶ ἡπατοσκοπικῆς τέχνης (cuius & Phlegon Trallianus meminit) obuia apud veteres teſtimonia. Sed *Inſpectionis* verbum in ea re proprium. Ouidius *Metamorph. XV. v. 136.*

Protinus ereptas viuenti pectore fibras
INSPICIVNT, menteſque Deum ſcrutantur
in illis.

Seneca, Thyeſte *actu 4. SC. 1. v. 756.*

At ille fibras tractat, ac fata INSPICIT
Et adhuc calentes viſcerum venas notat.

Inde EXTISPICVM, & *extiſpiciorum* nomen: vide Tullium *de diuinatione l 16.* Valerium *cap. 6. num 9.* & Senecam *Natural. quaſt. lib 2. cap. 32.* Adi etiam Barthium *Aduerſar. XXV. cap. 11.* 3.) Æqua *inſpectio, eſt diſcuſſio, examinatio*, quando quis immunitatem a vectigalibus, aut luſtrali collatione obtendit. Omnium rerum ac perſonarum, quæ priuatam degunt vitam, in publicis functionibus æqua debet eſſe *inſpectio*, *l. 3. de immunitate conceſſa. lib 11. t 12.* 4.) Id tantum in ſpecie præbeatur, quod militis flagitarit *Inſpectio*, *l. 28. de erogatione militar. annon lib. 7. t. 4.* *Inſpectio* hic *La monſtre.* Alioquin σημαντικῶς, *annona militaris* inſpici dicitur. Lamprid. *Alexand. Seu. cap. 15. Annonam militum diligenter INSPEXIT.* Ita & *reſpicere.* Vulcatius *in Auidio Caſſio cap. 6. arma militum ſeptima die ſemper reſpexit, veſtimenta etiam & calceamenta &c.*

INSPICERE, id eſt, agnoſcere tributa, *l. 2. ſine cenſu. lib. 11 c. 1.*

INSTANTIA. Vide *ſupra* efficacia, & *l. 33. D. de vſuris.* Eſt autem *inſtantia*, debiti flagitatio & exactio. Ita, *Inſtantia* compulſorum, *l. 4. ne conlat. tranſlatio, lib. 1 t. 22.* 2.) *Inſtantia*, eſt diligentia & ſtudium rem perſequendi. Priuatorum manus ab exercendo quolibet marmoreo metallo prohiberi præcipimus, vt fiſcalibus *inſtantia* locis liberior relaxetur, *l. 13. de metallis. lib. 10. t. 19.*

INSTAR. Semper aliquam indicat magnitudinem, & ſimilitudinem vt apud optimos auctores, ita & hoc Codice. Iuxta *inſtar l. 3. de Palat. S. L. lib. 6. tit 30.* Primicerii Scriniorum, per triennium, *iuxta inſtar* Sacrorum Scriniorum, adminiſtratione fungantur. Male ſollicitant nonnulli hanc lectionem. Vid. *not. d. ad dict. legem.* Qui antiquum *inſtar* Senatorii nominis fuerint conſecuti, *l. 74. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Ἀπεικόνισμα: *ſpecimen*, INSTAR, *effigies.* ἀντίτυπον *exemplum*, *exemplar*, INSTAR, *in. Gloſſ.* Philoxeni. Hinc, *ad Inſtar l. 5. Cod. Inſt. de inoff. dotib.* *Inſtar* quoddam, & quaſi facies quædam

dam operis, *l. 21. §. 3. D. de oper. noui. nunciat.* *Inſtar exhibere.* Cum duæ partes Ordinis in Vrbe poſitæ totius Curiæ *inſtar* exhibeant, *l. 42. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Donationis *inſtar* perſpicitur obtinere, *l. 3 de dotibus.* Anianus recte interpretatur: *ſimilitudo donationis eſt.* Humanitatis *inſtar* exhibere, *l. 6. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.* vide ſupra *Humanitatis.* Adi etiam Seruium *in Æn. II. v. 15.*

INSTAVRARE. Opera poblica *inſtaurare*, *l. 2. de operibus publicis. lib 15. t. 1.* *Inſtaurare*, non tantum de operibus; ſed & de rationibus. Quidquid ille dilapidauit, ipſe de propriis rebus inſtauret, *l. 1. de ſuſceptorib. lib. 16. t. 6.*

INSTAVRATIO, de reparatione appellationis, *l. 7. de repar. appell. lib. 11. t. 31.* *Inſtauratio* itinerum *l. 4. de itiner. muniend. lib. 15. t. 3.*

INSTINCTVS ſanctæ religionis, *l. 13. de exactionib. lib. 11. tit. 7.* quamquam pro eo in *l. 3. de executor.* habetur *inſtitutio*.

INSISTERIT. Officium quod non *inſtiterit* huic iuſſioni ſtatutæ, obnoxium tenebitur, *l. 13. de erogatione mil. ann. lib. 7. t. 4.*

INSTITVERE opera, id eſt inchoare, noua extollere. Nihil auſpicari quemquam noui operis patieris, exceptis ſtabulorum fabricis, quæ ex vſu publico, ſi ita res tulerit, non prohibemus *inſtitui* (vt conſtitui *l. 24. d. t.*) *l. 16. de operibus publ. lib 15. t. 1.*

INSTITVTIO diuina, *l. 45. de haret. lib. 16. t. 5.* *Inſtitutio* profana, de hæreticis, *l. 3. de hareticis. lib. 16. t. 5.* Viriorum *inſtitutio*, Deo atque hominibus exoſa, Eunomiana ſcilicet, &c. *l. 12. de hareticis. lib. 16. t. 5.* *Inſtitutio*, pro *eruditione*, Hinc *Inſtitutiones* vtriuſque Grammatici, *l. 18. de extraord. lib. 11 t 16. qui audiunt.* Eruditionis vtriusque *l. 15. eod.* & Grammatici, Atticæ Romanæque doctrinæ, *l. 11. de Medicis & Profeſſor.*

INSTITVTVM. Inſtituta (*inſtitutiones*) de ſacris præceptis, *l. 1. 2. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.* vbi coſ. le Commentarium. 2.) *Inſtitutum* liberale, κυρίως, de ædificio inſtituto. Aut, vt eſt plerumque liberale *inſtitutum*, habitationem ſuam quis ornamento vrbis adiecit, *l. 7. de prad. naut. lib. 13. t. 6.* Architecti, qui menſuris & *inſtitutis*, operam fabricationi ſtringunt, *l. 3 de excuſation. artif. lib. 13. t. 4.* 3.) *Inſtitutum* vitæ & voluntatis implicuit mercandis rebus, *l. 10. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* 4.) *Inſtitutum publicum*, id eſt, publica diſciplina, *l. 4. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

INSTRVCTIONES, *l. 6. 9. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Inſtructiones neceſſaria*, *d. l. 9* Inſtructio vniuerſa, *d. l. 6.* Sunt, quæcumque ad inſtructionem cauſæ pertinent, *l. 8. d. tit.* cuncta, quæ litigatores inſtructionis probationiſque cauſa recitant, *dict. l. 9.* vniuerſa quæ in negotio geruntur, *l. 29. d. tit.* Has autem *inſtructiones*, appellatione interpoſita, vel relatione promiſſa, ad Principem vel Iudicem ad quem appellatum, mitti oportebat, *d. l. 6 8. 9. 29.* Frequentia moris huius veſtigia apud Symmachum *lib. 10. epiſt. 29 37 38. 40. 41. 43. 44. 45. 46. 53 58 63.* 2.) *Inſtructiones* legationum. Sunt decreta legationum, *Inſtruction de deputez*, *l. 14 de Legatis, lib. 12 t. 12.* Sic, Legationes, quas *inſtruxere* decreta, *l. 10. d. tit.* ita apud Symmachum *lib. 1 epiſt. 11.* & *epiſt. 52.* legatus & legatio inſtructa mandatis. 3.) *Inſtructio limitis.* Ne Parauerēdorum huiuſmodi viris, aut Parangariarum præbitio mandetur (exceptis his, quibus ex more Rheticus limes *inſtruitur* (ita repono, pro *includitur*) vel expeditionis Illyricæ pro neceſſitate vel tempore vtilitas adiuuatur, *l. 15. de extraord. lib. 11. t. 16.* *Inſtruitur* autem limes, paſtus militaris translatione, quod probant ſequentia verba *l. 18.* Exceptis his, quas Rhetiarum limes, expeditiones Illyricæ, quas paſtus tranſlatio militaris vel pro neceſſitate, vel pro ſollemnitate depoſcunt. Ita habet *l. 18 eod. tit.* *Inſtructio* Prouinciæ, id eſt, limitis in Prouincia & militaris annonæ inſtructio, copia, *l. 28. de ſuſceptorib. lib 12. t. 16.* 4.) *Inſtructio* viæ publicæ, *l. vlt. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* 5.) *Inſtructio* ad palatina officia miſſa, *leg. 2. de Senator. lib. 6. tit. 2.* eſt, notitia, breuis.

INSTRVERE, iuuare, parare. Ita enim promptius *inſtruitur* vſus armorum, *l. vnic. de oblat equorum. lib. 7. t. 23.* *Inſtruere* ædes, id eſt ædificare, *l. 12. de annonis ciuitt. lib. 14. t. 17.* *Inſtruere* manſiones, *l. 21. de annona. lib. 11. t. 1.* id eſt, parare. Data copia vniuerſis, qui conculſi fuerint, vt Præſidum *inſtruant* motionem, *l. 1. de off Rector. Prou. lib 1. t. 7.* id eſt, certiorem faciant. *Inſtructum* poſſeſſionis vel domus, *leg. 1. de bonis vacant. lib. 10. tit. 8.* eſt omne id, quo poſſeſſio vel domus, vt in rebus neceſſariis abundare poſſit, inſtruitur. *Inſtructum* munitionis, *l. 4. de itiner. muniend. lib. 15. t. 3.* eſt, quo via inſtruitur.

INSTRVMENTVM. *Inſtrumentum* nauis. *Inſtrumentiſque* ſuis vniuerſis armatæ. *Et mox.* Cum omni ſuo inſtrumento, *l. vnic. de luſor. Danub. lib 7. t. 18. l. 3. D. de l. Rhod. l. vlt. D. de inſtruct vel inſtrum.*

INSVDARE. Et ſtrenue armis ſuſceptis *inſudauerit*, *l. 28. de tohort. lib. 8 t. 4.*

INSVETVS. Pateat *inſuetis*, horridus carcer, aliquando luminibus, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

INSVRGERE. Iubemus *inſurgere* leges, armari iura gladio vltore, *l. 3. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.*

INTEGER. Hoc *integra* (id eſt ſeria: *auec entiere & meure deliberation*) deliberatione ſancimus, *l. 47. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Integra* opinionis, *l. 177. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 21. D. de rei vindicat.* *Integro ſtatu* donata poſſeſſio, *l. 1. de bonis vacant. lib. 10. tit. 1.* eſt quando ea omnia donantur, quæ poſſeſſio ſtat integra, & omnibus aut, quibus, poſſeſſionem vel domum integrant, rebus neceſſariis abundat. *Integro* legum ſtatu, *l. 1. de bon. proſcript. lib. 9. tit. 42.* id eſt, integris, illibatis legibus.

INTEGRE. Quia eſt, cuiuscunque loci, ordinis aut dignitatis, qui ſe in quemcunque Iudicum, Comitum, Amicorum, vel Palatinorum meorum aliquid veraciter & manifeſte probare poſſe confidit, quod non *integre*, atque iuſte geſſiſſe videatur, &c. *l. 4. de accuſat. lib. 9 t. 1.*

INTEMERATVS. Dignitates *intemerata* inconcuſſæque. Eorum ſane *intemeratas* inconcuſſaſque dignitates volumus permanere, *l 25. de Decurionibus, lib 12. t. 1.* Pactum, vel, iura *intemerata.* Qui *intemerati* (intemerata, *C. Iuſt.*) pacti iura ſeruauerint, *l. vlt. de pactis. lib 2. t. 9.* *Intemeratum* aput accipientium iura perſiſtat, *l 1. de bonis proſcript. lib. 9. t 42.* *Intemerata* fidei ſenſus, *l. 6. de haret. lib. 16. t. 5.* Proinde etiam quæ (hæc) circa Vrbis Romæ Epiſcopum obſeruatio *intemerata* cuſtodiet, *l 21. de extraord lib. 11. t. 16.* Tutores neceſſe habeant comprobare, quod puellæ ſit *intemerata* virginitas, *l. vnic. ſi quis eam cuius tutor fuerit l. 8. t 9.* id eſt, pudor inlæſus: vide *ibid.* non violata caſtitas. Quæ

beneficia fuerant adtributa, *intemerata* permaneant, *l. 10. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* Frumenti integri adque *intemerati*, *l. 1. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15.*

INTEMERATE. Dum popularibus plauſibus *intemerate* ſeruiunt, *l. 3. de equit curul. lib. 15. tit. 5.* Sed reſcribendum ibi *intemperate*, vel *intemperanter*, vt *l. 19. de decurion. lib. 12. tit. 1.*

INTEMPERANTER. Quoniam nonnulli diuerſarum ciuitatum Curiales, *intemperanter* minores quibus publica tutela debetur ad Curiæ conſortium deuocarunt, *l. 19. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INTEMPERANTIA. Quæ adulterium commiſit, vtrum domina cauponæ, an miniſtra fuerit, requiri debebit, & ita obſequio famulata ſeruili, vt plerumque ipſa *intemperantiæ* vina præbuerit. Et mox, ſi potantibus miniſterium præbuit, *l. 1. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.*

INTEMPESTIVE. Quod adpeti *intempeſtiuius* ſolet, *l. 7. de bonor. codic. lib. 6. t. 22.*

INTEMPESTIVVS. *Intempeſtiua* conuiuia. Adoleſcentes ſtudioſi, ne ſpectacula frequentius adeant, aut adpetant vulgo *intempeſtiua* conuiuia, *l. 1. de ſtudiis liber. V. R. lib. 14 t. 19.* *Intempeſtiua* conuiuia, quæ aut multo ante horam ſolitam die, vel in multam & intempeſtam noctem producuntur. Vtriusque vitii Piſonem culpat Cicero, cum ait: *Qui nunquam ſolem Orientem aut Occidentem viderit.* Et Silius, Campanos, *lib. 11. v. 41. ſ.*

medioque dierum
Regales epulæ, atque ortu conuiuia Solis
Deprenſa.

Propertius, *lib. IV. 6. in fin.*

Sic NOCTEM patera, ſic ducam carmina, donec
Iniiciat radios in mea vina dies.

Curtius *lib. 6. cap. 2. Intempeſtiua conuiuia & perpotandi peruigilandique inſana dulcedo.* Cicero pro *Murana cap. 6. Intempeſtiui conuiuii, amœni loci, multarum deliciarum comes eſt extrema ſaltatio.* Suetonius Caio *cap. 45. Senatum populumque obiurgauit edicto, quod Cæſare præliante, intempeſtiua conuiuia circum & theatra & amœnos ſeceſſus celebrarent.* Sed apud Curtium, Ciceronem, & Suetonium rectius legitur *tempeſtiua conuiuia.* Obſeruauit enim Salmaſius ad Vopiſci *Florian. c. vlt.* couiuia intempeſtiua nulla extare in veterum libris, niſi librariorum negligentia, & eſſe illam diſtinctionem inter *conuiuia tempeſtiua* & *intempeſtiua*, quaſi tempeſtiua diurna fuerint, intempeſtiua vero nocturna, nullius auctoritatis. *Tempeſtiua* autem conuiuia ſunt, quæ de die ante horam ſolitam & juſtam inibantur, atque in multam noctem, vel ad ſequentem aliquando protrahebantur lucem. Vid. Græuius *ad Suet. l. c.* & in *præfat. in vlt. Tom. Antiquit. Rom.*

INTENDERE. *Intendere* crimen, *l. 3. 11. vlt. de accuſat. lib. 9. tit. 1. l. vltim. ad l. Corn. de falſo. lib. 9. t. 19. t. vnic. ad l. Iul. maieſt. lib. 9. t. 5.* Curam *intendere.* Muneribus patriæ perferendis curam ſedulæ mentis *intendant*, *l. 43. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INTENTATVS. *Intentata* depellere, id eſt obiecta, *l. 8. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7.*

INTENTIO, actio, executio, ſolutio. Nemo ſuſceptor, &c. ceſſionem bonorum faciens, *intentionem* publicæ neceſſitatis euadat, *l. vlt. de fiſci debitor. lib. 10. t. 16.* Quinque pedum præſcriptione ſummota finalis iurgii vel locorum libera peragatur *intentio*, *l. 4. finium regund. lib. 2. t. 26.* Libera *intentione*, id eſt, accuſatione aperta, *l. 4. de famoſ. lib.* Contra quem decernenda *intentio* huiusmodi fuerit expetita, *l. vnic. de dolo malo. lib. 2. t. 15.*

INTERCESSIO, interuentus, impedimentum. Auditionem, huius legis *interceſſione* (vide *l. 1. Cod. I. de abolitione,*) depulſam, *l. 26. de cohort. lib. 8. t. 4.* Militares *interceſſiones*, *l. 1. de lucris officiorum. lib. 8. t. 9.* id eſt, *exſecutiones.* *Interceſſio*, pariter in *l. 4. de Princip. agentum in reb. lib. 6. t. 28.* vocatur, quæ initio legis *exſecutio.*

INTERCESSORES, ſunt executores. Ideo, qui *interceſſores* vocantur, *l. 1. de pignor. lib. 2. tit. 30.* eorum loco Tribonianus *l. 7. Cod. Iuſt. quæ res pignori*, poſuit *executores.*

INTERCIDERE. *Intercidendam* ſpecialiter eam ſectam cenſuimus, &c. *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.*

INTERCIDERE. Quæ iam deformibus ruinis *intercidiſſe* dicuntur, *l. 11. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

INTERCIPERE, impedire, prohibere. In his, quæ nauicularii vendunt, quoniam *intercipere* contractum emendi vendendique fas prohibet, emtor, &c. *l. 7. de præd. nauic. lib. 13. t. 6.* Ne plures fruſtra litibus premerentur, ſi nullus *intercepta* metis actio tolleretur, *l. 4. de cenſitor. lib. 13. tit. vlt.*

INTERCLVDERE. Aditum ſibi *interclusum* Senatoriæ dignitatis intelligat, *l. 1. 10. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

INTERCOLVMNIA. Omnibus tabulatis, tam his quæ *intercolumniis* adfixa ſunt, quam his quæ ſuperiores porticus diuidunt, &c. *l. 45. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* vbi dixi. Eadem forma apud Vitruuium *lib. 6. c. 3. interpenſiua:* & *lib. 4. cap. 2. intertignia*: Spatia inter ligna. Vide Vitruuianum *Indicem in Diaſtylos.*

INTERESSE. Neque aliud, (vel *aliquid) inter* cœptum ambitum atque perfectum *eſſe* arbitretur, *l. 1. ad leg. Iul. de ambitu, lib. 9. tit. 26.* Vid. Briſſonium *de V. S.*

INTERFECTVS. Negotium *interfectum*, eſt negotium finitum. Ita vt neuter reparationem *interfecti* hoc pacto ſemel negotii audeat poſtulare, *l. 2. vnde vi. lib. 4. t. 22.* Plautus *Menæch. Act. 3. ſc. 2. v. 46. Interfecta hæc res eſt*: Apud Ariſtophanem τὸ τρύβλιον τέθνηκέ μοι.

INTERIECTVS. Moratoriis quibusdam fruſtrationibus *interiectis*, *l. 3. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

INTERLOCVTIO. *Interlocutionis formula*, hæc eſt: Curia ſuum nouit diſcrimen, *l. 71. de Decurionib. lib. 12 t. 1.*

INTERMINVS, continuus, æternus. Vt circa eos, quibus conlocata ac releuata ſunt prædia, ad ſecuritatem perpetuæ proprietatis *intermina* poſſint ætate ſeruari, *l. 13. de indulg. debit. lib. 11. t. 18.* Vid. *not. r. ad h. leg.* Briſſon. *de V. S.*

INTERMINATVS. *Interminata* pœnæ erunt obnoxii, *l. 60. de hæret. lib. 16. t. 5.*

INTERMINATIO. De hac Vrbe pellantur ſub *interminatione* iudicii, *l. 18. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* Sub pœnæ *interminatione* prohibemus, *l. 30. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Sub viginti *interminatione* librarum auri, *l. 21. de diu. off. lib. 8. t. 7.* Pœnæ *interminatione* prohibemus, *l. 22. de extraord. lib. 11. t. 16.* Ab huius *interminatione* præcepti, *l. 6. de ſepulcbr. viol. lib. 9. t. 17.* Recenti quoque *interminatione* vetamus, *l. vlt. de murileg. lib. 10. t. 20.* Si parum profecerit in ſeruos *interminatio*

tio conſtituta, &c. *l. 2. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Curiales omnes iubemus *interminatione* moueri, ne, &c. *l. 2. ſi Curialis relicta ciu. lib. 12. t. 18.* Priuilegia hac *interminatione* firmamus, *l. 36. de nauic. lib. 13. t. 5.* Sub hac *interminatione*, vt &c. *l. 2. quibus equorum vſus. lib. 9. t. 30.* Metu ſeueriſſimæ *interminationis*, *l. 6. ne ſanctum. lib. 16. t. 6.* *Interminationi*, quam veſtra ſedes ſtatuerit, ſubiacebit. *l. 173. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Grauiſſimæ pœnæ *interminatione* propoſita, *l. 64. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.*

INTERNVS. *Interna* cauſæ. Totius cauſæ *interna* diſcutiant, ſollicite que ac diligenter interrogent. &c. *l. 2. ſi vagum petatur mancip. lib. 10. t. 12.* Illibatis atque omnibus integris cauſæ principalis *internis*, &c *l. 1. vnde vi. lib. 4. t. 22.* Si *internis* negotii vſquequaque decurſis, ex euidenti claruerit, ſententiam a iure iuſtitiaque diſcedere, *l. vnic. de officio Præfecti Prætorio. lib. 1. t. 5.* *Interna* prouinciarum. Prototypiæ munus, quod Prouinciarum *interna* depaſcitur, ab imis, vt dicitur, radicibus eruatur, *l. 7. de tyron. lib. 7. t. 13.*

INTERNECIVVS, aut *internecinus*. *Interneciui* crimen, *l. 14. de accuſat. lib 9. t. 1.* Eſt (vt volunt) crimen, interfecti alicuius ab eo, qui falſum eidem teſtamentum ſuppoſuit: vel, *homicidii & ſuppoſiti ſimul teſtamenti*, crimen: de quo tamen vide quæ ſcripſi ad *d. l. 14.* Cujacium *Obſeruat. I. 2.* Briſſonium *de V. S.*

INTERPONERE prouocationes, *l. 9. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* *Interponi* appellationes dicuntur, *l. 4. 5. 10. 13. 14. 25. 27. 30. 57. 58. 59. 62. 64. 66. de appell. lib. 11. t. 30.* obponi, *l. 21. eod.*

INTERPELLARE. Poſſeſſionis ſtatum *interpellare*, *l. 6. vnde vi.*

INTERPRES, pro internuntio. *Interpres*, nuptiarum ſcilicet, *l. 1. de nupt. lib. 3. t. 7.* *In oppugnationem cenſent itaque ſequeſtres, atque interpretes, taciti nuntii renuntiique corrupti.* *Interpres* hic non eſt is, cuius interuentu ad extraneam linguam intelligendam vtimur, ſed internuncius.

INTERPRETATIO, vox fulguralis diſciplinæ propria. *Eam autem denunciationem adque interpretationem, quæ de tactu Amphitheatri ſcribta eſt, l. 1. de Paganis. lib. 16. t. 10* Plinius *lib. 2. cap 53.* *In fulgurum INTERPRETATIONE eo profecit ſcientia, vt ventura alia finito die præcinant.* Vnde & ipſi fulguratores, INTERPRETES apud Ammianum *lib. 23. c. 3.* Tacitus *15. Annal, cap. 47.* *Vis fulgurum non alias crebrior.* Et mox: *Secutaque Haruſpicum INTERPRETATIO.* Hæc *interpretatio* dicitur SENTENTIA in veteri inſcriptione apud Gruterum *XXI. 4.*

DEO FVLGVRATORI
ARAM
ET LOCVM. HVNC
RELIG.
EX HARVSPIC. SENT
PVBLICIVS FRONT
POS ET
D. D.

Vide Commentarium *ad h. l. legem.* 2.) *Interpretatio* pro exceptione & limitatione. Quorum delatio in commune omnibus ſine aliqua legis interpretatione conceditur, *l 2. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* 3.) *Interpretatio* pro diſtinctione. Dierum diſtinctione, ſiue *interpretatione* depulſa, *l. 1. de emendat. ſeruor. lib. 9. tit. 12.*

INTERRVPTVS. Ne quis Claudiam, *interruptis* formæ lateribus adque perfoſſis ſibi fraude elicitam exiſtimet vindicandam, *l. vlt. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* 2.) Artificioſis obſtaculis *interruptis* (id eſt, exploſis atque reiectis, vt in initio eiusdem *leg.*) *l. vnic. de dominio rei quæ poſcitur, lib. 2. t. 5.* vide *infra Ruptus.*

INTERVENTIO. Sine vlla gratiæ *interuentione* pellantur *l. 13. de heret. lib. 16. t. 5.* Mutui *interuentione* obpoſita inuadere, *l. 1. de his, quæ ex publ. conlat. lib. 12 t. 9.* Sub ſpecie publici creditoris, *l. 2 de his, qui cum diſp.* Vid. *Commentar. ad d. leg. 1.*

INTERVERSVS. *Interuerſa* ratione fiſcali, *l. 7. de cohort. lib. 8. t. 4.*

INTERVERSIO. Si autem aliquid a ſuſceptore vel Tabulario fraudis admiſſum, & poſſeſſor deprehendar, nemo eorum ſemel in *interuerſione* conuictus id rurſus officium gerat, in quo ante decoxit, *l. 27. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.*

INTERVERSOR pecuniæ fiſcalis. Qui in contractibus ſceleſtis ac fiſco pernicioſis, *interuerſorum* maculoſis ſeſe fraudibus implicauerint, &c. *l. 10. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* vide *ſupra Euerſores.*

INTESTABILIS, *l. 9. de heret. lib. 16. t 5.* *Inteſtabiles*, *l. 54. de heret. lib. 16. t. 5.*

INTIMVS. Nec vero ſedis *intima* tenebras pati debebit incluſus, ſed vſurpata luce vegetari, *l. 1. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.* ἐσωτέρα φυλακὴ, *Actuum 16. v 24. Cathot.* Vide quæ ad *eam leg.* plenius ſcripſi. *Intima* ita pars domus, *l. 13. §. vlt. D. de vſufructu.* *Intimum cor*, *l. 3. de indulgent. crim. lib. 9. t. 38.* Ob diem Paſchæ, quem intimo corde celebramus.

INTIMARE, eſt dicere, planum facere, ſignificare. Cum veſtræ ſedi IL. (ita γρ.) aliquid *intimandum*, *l. 12. de Legatis. lib. 11. t. 12.* Quæ clementiæ noſtræ auribus *intimanda* videantur, *l. 4. de Legatis. lib. 12. t. 12.* Gloſſ. γνωρίσαι, ἐμφανίσαι, φανερῶσαι. Hoc ſingulis quibusque Iudicibus *intimetur*, *l. 18 de pœnis. lib. 9 t. 40* Deſcribtiones apud acta Prouinciarum Rectoribus *intimentur*, *l. 173. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Si quando fauſtorum nuntiorum gaudia Prouincialibus *intimantur*, *l. 3. ne quid publicæ lætit. lib 8. t. 11.* Si huius ſanctionis noſtræ normam etiam inſequentibus Magiſtris deſierint *intimare*, *l. 3. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Cunctis piſtoribus *intimari* oportet, *l. 1. de piſtorib. lib. 14 t. 3.* Quam legem cunctarum Prouinciarum Iudicibus *intimari* conuenit, vt nouerint, &c. *l. vltim. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* Eo tempore quo reſcribtum allegatur ac liberalitas *intimatur*, *l. 12. de petition. lib. 10. t. 10.* Id noſtræ *intimari* clementiæ, *l. 7. de extraordinar. lib. 11. t. 16* Rerum nobis notitia *intimetur*, *l vlt. de bonis vacantibus. lib. 10. t. 8.* Cunctis per Ægyptum *intimetur*, *l. 1. de nauibus non excuſ. lib. 13. 7.* Clementiæ noſtræ auribus *intimari*, *l. vnic. ne Præfectianus. lib. 12. t. 10.* Relatio tui culminis *intimauit*, *l. 4. de ſpectaculis. lib. 15 t. 5.* Protinus ſuper occupatione eorum ſcribtis competentibus *intimetur*, *l. 3. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42.* Conſultationes eorum quantocius noſtris auribus *intimare* cogantur, *l. 66. de appellationibus. lib. 11. t. 30.* Iudæis, &c. volumus *intimari* &c. *l. 1. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* Donec de his clementiæ noſtræ auribus *intimetur*, *l. 16. de re milit lib. 7. t. 1.* Eorum nominibus Viro ſpectabli P. F. Auguſtali *intimatis*, *l. 42. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Reſcripto aduerſario ſolemniter

intimato, *l. 2. vnde vi. lib. 4. t. 22.* Etiamſi iiſdem ſcripturæ continentia non fuerit *intimata*, *l. 3. de teſtam. lib. 4. t. 4.* Lit *intimata*, id eſt, denunciata, *l. 1. de denunciat. lib. 2 t. 4.* Vniuerſarum Prouinciarum Rectoribus *intimato*, *l. 15. de Decurion. lib 12. t. 1.* Cum populo fuerit *intimatum*, *l. 21. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

INTONARE. Cum accuſatores ſerui dominis *intonent*, nemo iudiciorum expectet euentum, nihil quæri, nihil diſcuti placet, *l. 2. ne præter crimen maieſt. lib. 9. t. 6.* Iuuenalis de domino. *Satyra VI. v 485.*

Et cædit donec laſſis cædentibus, exi
INTONET horrendum, iam cognitione peracta.

INTRARE portum nauis dicitur, *l. 4. de nanicular. lib. 13. t. 4.*

INTREPIDVS & ſecurus accedat, *l. 4. de accuſation. lib. 9. t. 1.* Duas dominus propriæ domus *intrepidus* ac ſecurus poſſideat portiones, *l. 5. de metatis. lib. 7. t. 8.*

INTRODVCERE. Cauſarum patroni ne ignorante Principe vllam pollulationem *introducant*, *l. 4. in fin. de Princ. agent. lib. 6. t. 28.*

INVALIDVS. Si *inualidi* & inbecilles ſint, *l. 5. de fil. mil. appar. lib. 7. t. 22.*

INVERECVNDVS. *Inuerecunda* petentum inhiatio, *l. 15. de petition. lib. 10. t 10.*

INVETERATVS. Iuxta *inueteratas* leges, *l. 8. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.* *Inueterata* conſuetudo *l. 32. D. de legibus.* Licet adeo *inueteratum* malum longa ac diuturna meditatione nutriuerint, *l. 41. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* Non Tribunos vel Præpoſitos militares poſt teſtimonium *inueterata* militiæ, *l. vnic. qui a præbitione tyronum. lib. 11. t. 18.*

INVIDIA. Et ſub quodam potentiæ tenore infimos fatigari ad iudiciorum ſpectat *inuidiam*, *l. 6. de pactis lib. 2. t. 9.* vide *l. 9. §. 5. D. de off Proconſul.* *Inuidia* lingua delatoribus tribuitur, *l. 2. de petition. lib. 10. t. 10.* Sola ſi igitur huiusmodi legibus (*γρ.* litibus) vna præſcriptio, quæ improbi petituris refrenare poſſit *inuidiam*, *l. 4. finium regundor. lib. 2. t. 26.* Criminis conflatur *inuidia*, *l. 61. de appellationib. lib. 11. t. 30.* Nec emenſa militia relictæ originis *inuidia* quatiatur, *l. 14. de priuilegiis eorum, qui in ſacro lib. 6 t. 35.* Ad *inuidiam* non vocentur, *l. vlt. de infirm. his, quæ ſub. tyr. lib. 15. t 14.* Per piſtores, in quos totius criminis confertur *inuidia*, &c. *l. 16 de piſtorib. lib. 14. t. 3.* Ab *inuidia* & formidine deſertionis amoueantur, *l. 9. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Nec *inuidiam* metuat, qui ad publicum deduxerit criminoſum *l. 21. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Curſus publici præpoſitos ſcire præcipimus, ſi ſibi & militiæ ſuæ conſulunt, nihil eos contra veterem diſciplinam debere præſumere: cui cum geratur *inuidia*, haut dubie ſacrilegii crimine obligantur, *l. 9. de curioſis. lib. 6. t. 29.* Maleficiorum inſimulatione adque *inuidia* ſtringi, *l. 10. de malefic. lib. 9. t. 16.*

INVIDIOSVS. *Inuidioſa vox*, criminatio, accuſatio, recriminatio. Neganda eſt accuſatis licentia criminandi, priusquam ſe crimine, quo premuntur, exuerint, Nam ſanctionum veterum conditores admodum licentiam omnibus cenſuerunt in accuſatores ſuos *inuidioſam* dicendi vocem, *l. 12. de accuſat. lib. 9. t. 1.*

INVIDIOSE. Si qua aut per fugam aut per congregationem infelicium populorum indigne *inuidioſeque* commiſſa ſunt, *l. vltim. de infirm. his, quæ ſub Tyran.*

INVITARE. Cum proſperior flatus *inuitat*, *l. 34. de nauicular. lib. 13. t. 5.*

INVOLVERE. Nam & accipientem & dantem inlicitæ tranſactionis reatus *inuoluet*, *l. 4. tributa in ipſis ſpeciebus. lib. 11. t. 2.* Grauioris exitii dominum quoque caſus *inuoluat*, *l. 6. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Si dominum quoque talis conſcientia *inuoluerit*, *leg. ead.* Multa & litigatorem & iudicem *inuoluat*, *l. 26. quorum appellat. lib 11. t. 36.* Parem *capitis ac vitæ* quæ peculatus reos conſueuit *inuoluere*, cogatur ſubire *iacturam*, *l. 5. ad l. Iul repetund. lib. 9. t. 27.* Publicis functionibus *inuolutus*, *l. 183. de Decur. lib. 12. t. 1.* Functionibus *inuolutus*, *l. 180. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Publicis priuatisue rationibus *inuolutus*, *l. 3. de his qui ad Eccleſ lib. 9. t. vlt.* Sceleribus *inuolutus*, *l. vltim. de bonis proſcriptor. lib. 9 t. 42.* *Inuoluta* magnis criminibus conſcientia, *l. 2. de Repudiis.*

INVRERE. Niſi forte auia elogia *inurenda* impiis nepotibus iuſta ſemotis ratione, monſtrauerit, *l. 4. de legit. hæred. lib. 5. t. 1.* Probroſis *inuſta* notis, *l. 1. de ſecundis nuptiis. lib. 3. t. 8.* *Inuratur* (notetur *Cod. Iuſt*) infamia, *l. vlt. de pactis. lib. 2 t. 9.* Quibus *inuſtas* conſtiterit eſſe notas deteſtabilis turpitudinis, *l. 1. de inoffic. teſtam. lib. 2. t. 19.* Perpetuis *inuſtos* infamia, *l. 54. de hæret. lib. 16. t. 5.* Perpetua infamia *inuſtus*, vt nec ſpeciali quidem reſcribto notam vel eluere mereatur, *l. 85. de Decurion. lib. 12 t. 1.*

INVTILIS. Qui in totum nihil poſſident ac patrimonio *inutiles* ſunt, *l. 11. de Epiſcop. lib 16. t. 2.* *Inutilia* legationis, *l. 42. de Epiſcop. lib. 16. t 2.*

IRA. Vt ſopita *ira*, & per hæc ſpacia mentis tranquillitate recepta ad ſupremam actionem cum ratione veniant adque conſilio, *l. 5. de accuſat. lib. 9. t. 1.*

IRA. *Iræ* præcipi legati dicuntur, *leg. 2. de Legatis. lib. 12. t. 12.*

IRENARCHÆ: de his *tit. 14. lib. 12.* vide inibi quæ dixi. *Gloſſ.* εἰρηνάρχης, *Pacator*, *Irenarcha.* An iidem fuerint cum Præfectis pacis, dixi quoque ad *leg. vn. eius tit.*

ITA. Curiales, qui gradu meritorum vsque ad honorariam peruenerint dignitatem, nulla equorum præſtatio, nec gleba Senatoris ab his poſcatur, quos non *ita* ſecit obligatos, *l. 138. de Decurion. lib. 12 t. 1.* Tentat tamen hic Iuretus: quos nouitas, de quo ad *eam leg.* Ita mihi ſumma diuinitas ſemper propitia ſit, & me incolumem præſtet, vt cupio, feliciſſima & florente Republica. Eſt id Conſtantini Magni iuſiurandum ſanctiſſimum in *l. 4 in fin. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Cui geminum hoc Auguſti apud Suetonium Octauio. *c. 28. Quodam EDICTO*, ait Sueton. *Auguſtus his verbis teſtatus eſt.* ITA *mihi ſaluam ac ſoſpitem Remp. ſiſtere in ſua ſede liceat, atque eius rei fructum percipere quem peto, vt optimi ſtatus auctor dicar, & moriens, vt feram mecum ſpem, manſura in veſtigio fundamenta Reipublic. quæ iecero.*

ITALICVS. *Italici* fundi, *l. 2. de donat. lib. 8. t. 12.* vbi dixi.

IVBERE. *Iubeo*, in manumiſſionibus vox legitima. Cum adipiſci *iubeatur* patronorum iudicio ſedula ſeruitus libertatem, *l. 16. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* vbi dixi. hactenus, *iubeat* male. *Iubemus*, pro permittimus, concedimus, *l. 1. in fin. de legit. hæred.* vt contra *non iubere*, pro inhibere: vide *infra Non.* *Iubemus*, hortamur, vt ſi quis forte, &c. Theodoſius Magnus edicto ſuo ad Prouinciales, *l. 6. ad l. Iul. repet. lib. 9. t. 27.*

IVCVN-

IVCVNDISSIMVS. Optate cariſſime ac *iucundiſſime*. Ita Optatum Præfecti Auguſtalem Theodoſius alloquitur, *l. vlt. de Epiſcop. iud. lib. 16. t. 12.*

IVDICATIO. Si quis talis ſub tua *iudicatione* fuerit conuictus, *l. 21. 22. de diuerſ. off. lib. 8. t. 7.* Cui ad vicem noſtram delata *iudicatio eſt*, *l. 18. de appellat. lib. 11. t. 30.*

IVDICARE. *Iudicantes*, *l. 129. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* Quod ſi loca in controuerſiam veniant, ſolemniter *iudicans* (ita reſtituo) cognoſcat, *l. vlt. finium regund. lib. 2. t. 26.* *Iudicans*, id eſt, Iudex, *l. 1. de Iudiciis. lib. 2. t. 18.* Diſceptatio *iudicantum*, *l. vlt. de denuntiat. lib. 2. t. 4.*

IVDICES, id eſt, Rectores Prouinciarum, *l. 2. 5. 7. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Prouinciarum *Iudices*, *l. 3. eod. tit.*

IVDICIARIVS. Domus *iudiciaria*, *l. 8. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* *Iudiciaria* emendatio, id eſt, Iudicis animaduerſio, *l. 153. in. fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Iudiciaria* naues, *l. vnic. de luſor. Danubii. lib. 7. t. 17.* vbi plene dixi. *Iudiciaria* ſeueritas, *l. 1. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.*

IVDICIVM *Catholicæ religionis*, id eſt, fides Catholica, *l. 28. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Iudicium*, pro Iudice, *l. 9. 10. de Iurisdict. lib. 2. t. 1.* vti ſenatus, pro Senatoribus. *vltim. de Iurisdict. lib. 2. t. 1.* Ita etiam *Iudicia*, pro Iudicibus, *l. 58. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Iudicium*, pro iudice, *l. vltim. de ſuperexactionib. lib. 11. t. 8.* *Iudicium*, pro Iudice, ſeu Rectore Prouinciæ, *l. 3. de repar. appell. lib. 11. t. 31.* *Iudicium* pro reſcripto, *l. 2. de offic. iud. omnium. lib. 1. tit. 10.* Adire *iudicia*, *l. 1. de concuſſ. aduoc. lib. 8. t. 10.* Nulla vrguentium rerum præceptio, quæ de *iudicio* (a iudice) prolata fuerit, *l. 6. de Princip. agent. lib. 6. t. 28.* *iudiciorum* aditio, & iudiciaria conuentio, *l. vnic. ſi certum petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* Et *iudiciorum* (*iudicum* Tribon.) oculis communis hoſtem ſalutis oſtendat, *l. 11. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Ad *iudiciorum* ſpectat inuidiam, id eſt, *Iudicum*, *l. 6. de pactis. lib. 2. t. 9.* vide ſequentia, vide *l. 9. §. 5. D. de off. Præs.* *Iudicium animi.* Sed nuda tantum voluntas clarueſcit, quæ non dubium conſilium teneat nec incertum, ſed *iudicium* animi tale proferat, vt nulla quæſtio voluntatis poſſit torpere, *l. 4. de donation. l. 8. t. 12.* *Iudicia*, vltimæ voluntates, *l. 4. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Liberis parentum *iudicia* inofficioſa cauſantibus, *l. 5. de inoffic. teſtam. lib. 2. t. 19.* Extremum *iudicium*, teſtamentum, vltima voluntas, *l. 20. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* Deficientium *iudicium*, pro vltima voluntate, *l. 9. de infirm. his quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.* Aduerſus *iudicium* (id eſt, *teſtamentum*) omnibus integris atque ſeruatis; quibus inofficioſi actio cœperit forte competere, *l. 6. de inoffic. teſt. lib. 2. t. 19.*

IVGATIO. Iugatio agrorum menſuram ſignificat, pro cuius modo certa penſitatio præſtabatur. Deſcriptione facta pro capitatione, aut *iugatione*, *l. 1. ne quid publ. læt. lib. 8. t. 11.* Vniuerſi pro portione ſuæ poſſeſſionis & *iugationis* ad hæc mœnia cohortentur, *l. 49. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* & *l. vlt. de equorum conlat. lib. 11. t. 17.* quæ, eædem pene leges ſunt. Si quis conlator *iugationem* ſuam logographo commiſerit, eam fiſco nouerit vindicandam, &c. *l. vnic. ne conlatio per logogr. lib. 11. t. 4.*

IVGIS, *iuge*, *continuus.* Triennio *iugi*, *l. 11. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* *Iugi* dominio poſſidendam, *l. vlt. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* *Iugis expectatio.* Litigationem ſub conſultationis ambiguo *iugi* expectatione pendere, *l. 55. de appellationibus. lib. 11. t. 30.* Poſt *iugis* militiæ tempus, *l. 13. de Agentibus. lib. 6. t. 27.* *Iuge* obſequium, *l. 21. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* *Iugis* obſeruatio, *l. 2. quis in gradu præfer. lib. 7. t. 3.* Penes eos *iugem* permanere iubeas poſſeſſionem, *l. 3. de locat. fundor. iuris emphyt. lib. 10. t. 3.* Intra hoc *iuge* quinquennium, *l. vnic. ſi cert. petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* Triginta annorum *iugi* ſilentio, *l. vnic. de act. certo temp. fin. lib. 4. t. 14.* Illa tempora, quæ ante noſtræ Manſuetudinis ſanctionem *iugi* taciturnitate fluxerint, *l. vnic. de act. certo temp. fin. lib. 7. t. 14.* Ad finiendas cauſas *iuge* tempus habeat præſtitutum, *l. 2. de integri reſtitutione. lib. 2. t. 16.*

IVGERATIO, idem eſt, quod *iugatio.* *Iugerationis* modus, *l. 33. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

IVGITAS (a iugando) in *l. 32. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* ni fallor pro copia curſus publici. Mali *iugitas*, perpetuitas mali. Quæ res in eam famam mali *iugitate* peruenit, vt &c. *l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

IVGITER, continuo, perpetuo. *l. 169. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Ea *iugiter* atque perpetuo pœna comitetur, *l. 3. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.* *Iugiter* patere decernimus, *l. 8. de Paganis. lib. 16. tit. 10.* *Iugiter* obſeruare præceptum eſt, *l. 2. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15.* Deſertorum *iugiter* pretia vindicamus, *l. 6. de deſertorib. lib. 7. t. 18.* Apud vnum *iugiter* permanente adminiſtratione, *l. 1. de numerar. lib. 8. t. 1.* Securi reliquum tempus ætatis *iugiter* agitabitis, *l. 4. de Medicis. lib. 16. t. 3.* Per decennium *iugiter* ſiluerit, *l. 28. de cohort. lib. 8. t. 4.* Viceni & terni ſolidi per ſingulos equos, qui a colonis atque ab obnoxiis exiguntur, ipſi magis *iugiter*, quam fraude procuratorum noſtrorum equi offerantur, *l. 1. de equorum conlat. lib. 11. t. 17.* *Iugiter* obſecutos, *l. 2. de inofficioſ. teſtam. lib. 2. t. 19.*

IVGVM. Eique inlicite *iugum* ſeruitutis imponere, *l. 25. de petition. lib. 10. t. 10.* Ita etiam *l. 8. Cod. Iuſt. de poſtlim. reuerſ. 1. ad Timoth. 6. 1.* & apud Claudianum:

> *Si metuis, ſi praua cupis, ſi duceris ira,*
> *Seruitii patiere iugum, tolerabis iniquas*
> *Interius leges.*

Earumque ceruicibus impoſita iuris imperia, velut quædam *iuga* ſoluimus, promiſcue omnibus, *l. un. de infirm. pœn. cælibat. lib. 8. tit. 16.*

IVMENTA, pro equis, *l. 9. de re milit. lib. 7. t. 1.*

IVNCTVRA, *iumentum*, *ſubiugium*, *equus combinatus.* Quisquis ex eo (equis Circenſibus) quamlibet commodis compendioque priuato deriuandam duxerit eſſe *iuncturam*, &c. *l. 6. de ſcenicis. lib. 15. t. 7.* vbi dixi. Male enim legitur hactenus *iacturam.* Vide Salmaſium *in Capitolin. Verum c. 5.*

IVNGERE. Octo mulæ *iungantur* ad redam, *l. 8. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* vide *infra Subiungere.*

IVNIORES, pro tyronibus, vide *Paratitlon tit. de tyronib. lib. 7. tit. 13.* *Iuniores*, pro tyronibus, *l. 1. 6. 7. 10. 12. 15. 18. de tyron. lib. 7. t. 13. l. 13. de Agentib. in reb. l. 8. 9. 10. 14. de deſertor. l. vlt. de filiis militar. apparit. lib. 7. t. 22. l. 78. de Decurion. lib. 12. t. 1.* vide Ammianum & Symmachum *in Comment. ad h. leg.* Auguſtinus *3. de Ciuit. Dei vlt. Tunc Vtica ex XXX. millibus IVNIORVM, qui ibi erant, decem remanſiſſe confirmant.*

IVRGARE. *Iurgantes*, *l. 64. de appellat. lib. 11. t. 30.* Qui non ante in proprio foro *iurgauerint*, *l. 6. de Iurisdict. lib. 2. t. 1.* *Iurgantibus* licentia pandatur, *l. vnic. de dominio rei quæ poſcitur. lib. 2. t. 5.* *Iurgantes*, *l. 30. de appellation. lib. 11. t. 30.* Quam vinculo legis adſtrictus pari cœperit pœnæ conditione *iurgare*, *l. 14. de accuſation. lib. 9. t. 1.* Iurgantes, *l. vnic. de dilat. ex conſ. lib. 11. t. 33.* *Iurgium*, de ciuili proprie: quod & criminali opponitur, *l. 29. de petition. lib. 10. t. 10.* Vt tunc ciuili iurgio terminato, ſecunda falſi actio ſubderetur, *l. 2. ad l. Cornel. de falſo. lib. 9. t. 19.* 2.)

Iurgii vox propria de controuerſiis agrorum inter vicinos, *l. 4. 5. finium regundorum. lib. 2. t. 26.* vnde, finale *iurgium, d. l. 4. 6.* vide quæ ſcripſi ad *d. l. 4.* & ad illud *XII. Tabularum. Si iurgant adfines.*

IVRIDICVS. Omnes dies iubemus eſſe *Iuridicos*, *l. 2. de feriis. lib. 2. t. 8.* ἐμπράκτους. Quæ *iuridica* ſententia decidi non poſſunt, *l. 1. de relationib. lib. 11 t. 29.*

IVS. *Iuris* imperia, velut iuga, *l. vnic. de infirm. pœn. cæl. lib. 8. t. 16.* *Iuris* ordo, *l. 7. de heret. lib. 16. t. 5.* *Iuris* vincula: vide *infra, vincula, nexus*: *Iura* templorum, ſeu de iure templorum fundi, poſſeſſiones, ædificia, iuga, capita, *tit. de locat. fundor. iuris templ. l. 24. de petitionib. l. 41. de operibus publ. l. ult. de conlat. donatar.* Nouella *Martiani 2.* Iuga ſeu capita in iure templorum, *l. 8. de iure fiſci.* Hinc *templorum IVRA*, apud Ambroſium *oratione funebri de obitu Valentiniani Imper.* Vt *Piſtorum IVRA.* Caſſiodoro *VI. Formul. 18.* pro locis & prædiis ipſis, quæ Templorum ſumptibus, annonis, & Piſtorum adſcripta. *Ius* & conſtitutiones ſeparantur, *l. 25. quorum appellat. lib. 11. t. 16.* *Ius*, pro iure priuatorum, & ciuili petitione, *l. 6. ad leg. Iul. repetund.*

IVSSA, de tributorum delegationibus, *l. 7. 20. de extraord. lib. 11. t. 16.*

IVSTVS. *Iuſta* infamia, *l. 7. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* niſi potius legas eo loco *iniuſta infamia. vſſa* ſenſu inſtigationis, *l. 7 de hæreticis. lib. 16. t. 5.* Niſi malis *indignationis.* Merita *iuſta* militiæ, *l. 73. de Decurionibus lib. 12. tit. 1.* *Iuſta* priuilegia, ſunt labore, actu ipſo impetratæ dignitates, cui dignitates beneficiis conſecutæ opponuntur. *l. 15. de tyran. lib. 7. t. 13.*

IVSTITIA. Si probauerint, *iuſtitiam* ſuæ petitioni adeſſe, *l. 1. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* Qui vaga mancipia iuris alieni petunt, ſi *iuſtitia* eadem probant, impetrati beneficii auctoritate potiantur, *l. 1. ſi vagum petatur mancipium. lib. 10. t. 12.* Symmachus *lib. 10. epiſt. 55. Annus fere ſecundus eſt, vt per Defenſores & Rationales Auguſtiſſimæ domus cum iuſtitia ſolemnis oraculi ſcriptis fatigantur heredes.*

IVVARE de ſuffragiis. Si Proximis, erga nos iuuantibus, codicillos reportauerint, *l. 74. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Iuuari.* Aurum mercatoribus adque argentum quo erogatio publica *Iuuetur*, indiximus, *l. 6. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* *Mox:* Hanc vtilem *Iuuanda* Reipub. partem. Templorum detrahantur annonæ, & rem annonariam *Iuuent* expenſis deuotiſſimorum militum profuturæ, *l. 19. de Paganis. lib. 16 t. 10.*

IVVENIS, *l. 10. de Epiſcopis. lib. 16 t. 2.* A Clericis ſeparantur: ſunt, qui ἀκόλουθοι dicuntur: de quibus plura ad *eam l. 10.* Heſychius ἀκόλουθος, ὁ νεώτερος παῖς, θεράπων δὲ ὁ περὶ τὸ σῶμα.

K.

KALENDARIA ſunt ratiocinia pecuniæ fœnebris, ſeu codices, in quos debitorum nomina referuntur. Hinc *Kalendaria* oleariæ arcæ & frumentariæ, *l. 2. de Curatoribus Kalend. lib. 12. t. 21.* *Kalendarii* Curator, eſt, qui ciuitatis ſeu reipublicæ pecuniam fœnori collocabat, & vſuras præcipiebat: vide *tit. de Curatorib Kalend. 12. lib. 11.* Conſule etiam Briſſonium *de V. S.*

L.

LABI. Et ſucciſis quaſi quarundam vitium neruis, reliqua, *labebantur*, *l. 4. de annona & tribut. lib. 11. t. 1.* *Labentia* ſepulcra. Vt reparationis gratia *labentia* ſepulcra deponerent, *l. 2. de ſepulcris violat. lib 9. tit. 17.*

LABEFACTARE. *Labefactare* caſtimoniam viduæ, *l. 1. de raptu vel matrim. ſanctim. lib. 9. t. 25.* Vitas inſontium labefactare magi dicuntur, *l. 5. de maleficis. lib. 9. t. 16.*

LABES. Ægri corporis *labes.* Ægri corporis *labem*, *l. 16. de cohort. lib. 16. t. 4.* Fotinianæ *labis* contaminatio, *l. 6. de hæreticis. lib. 5. t. 5.* Maleficiorum *labe* pollutus. Quicunque maleficiorum *labe* pollutum audierit, *l. 11. de malefic. lib. 9. t. 16.* Sæculi *labes*, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Temporis tyrannici *labes.* Quos tyrannici temporis *labes* inſecerat, *l. 12. de infirm. his quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.*

LABOR, de obſequio Agentium in rebus, *l. 3. de Agentibus. lib. 6. t. 27.* & Nouella Valentin. *inter Theodoſianas 37.* 2.) *Labor*, de militari, Vt laborum ſuffragiis incrementa militiæ conſequantur, *l. 14 de re militari lib. 7. t. 1.* *Laborum* præpoſiti, de his titulus *lib. 6. t. 25.* Sunt *Laborum* Præpoſiti, de quibus vt & de *labaro*, & *labratis*, ibidem late diſſerui. *Labor* caſtrorum, *l. vlt. de priuil. eorum qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.* vide Iuuenal. *Satyr. 16. a. 52.* Si quis armatæ ſacramenta militiæ impigro quinquennii *labore* perrulerit, *l. 6. de re militari. lib. 7. t. 1.* Ceteros in *labore* poſitos, *l. 7. d. t.* & teſtimonium emeriti *laboris*, *d. l. 7.* Quiete poſt *labores* ſuos perenniter fruantur, *l. 2 de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Honoris augmentum non ambitione, ſed *labore* ad vnumquemque conuenit deuenire, *l. vlt. de re milit. lib. 7. t. 1.* impoſitum militiæ *laborem*, *l. 12. de tyran. lib. 7. t. 13.* Qui ordine militiæ ſub armorum *labore* decurſo, ad hunc honorem peruenerint, *l. 1. de teſtim. ex Tribunis. lib. 7. t. 21.* Is potiſſimum potiorem adipiſcatur gradum, qui meruerit de *labore* ſuffragium, *l. 1. quis in gradu præferatur. lib 7. t. 3.* 3.) *Labores* hominum, de agricultura, & ruſtico opere, *l. 3. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Frequentius hoc ſenſu apud ſequioris æui ſcriptores, in legibus Salicis, Longobard. Gregorio Turon *lib. 7. cap. 22.* itaque vox ea etiamnum remanſit. Ita apud Græcos ἔργα, de *Agricultura:* vide Heſychium. Sic Callimachus *hymno 3. v. 125.*

Κτήνεά σφιν λοιμὸς καταβόσκεται, ἔργα δὲ πάχνη.

Pecora ipſorum peſtis deuorat, ſegetes vero grando.

Et mox, v. 156.

Σύες ἔργα, σύες φυτὰ λυμαίνονται. *Apri opera, apri plantas vaſtant*

Heſiodus *Ἔργ. v. 46.*

Ἔργα βοῶν ἀπόλοιτο, *opera boum ceſſarent.*

Virgilius *Æn. II a. 306.*

Sternit agros, ſternit ſata læta boumque LABORES. *Opus*, alias, Ouidio, & Tibullo.

LABORARE. Cum plerumque etiam ipſius feminæ aduerſus commoda propria inueniatur *laborare* conſilium, *l. 7 de ſponſalib. lib. 3 t. 5.* Si quis tali contractu *laborat*, hac ſanctione reſpiret, *l. vnic. de commiſſoria reſcind. lib. 3. t. 2.* Pro remouendis his, quorum conſortio Agentum in rebus ſchola *laborabat*, *l 17. de Agentib. lib. 6. t. 27.* *Laborare* autem dicitur ſchola, quæ, incondita & ſuperuacua turba repletur. *Laborare*, id eſt, in periculo eſſe. Palam factum eſt, ædificiorum quæ horreis adhærebant, incendiis fiſcales copias *laboraſſe* (in periculo fuiſſe) *l. 4. de operibus publ lib. 15. t. 1.*

LABORIOSVS. Non *laborioſo* ad miniſtrationis actu, ſed honorario titulo dignitatis, *l. 186. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

LACERARE: vide *Dilaceratio*. Patrimonia fortunæque *lacerantur*. Ne otioſis ædium cultibus Prouincialium patrimonia fortunæque *lacerentur*, *l. 15. de curſu lib. 8. t. 5.* Plautus *Mercatore Act. 1. ſc. 1.*

LACERARI valide ſuam rem, illius augerier.

Quod paulo poſt ait, *funditare ac perdere. Lacerare* Commoda publica. Plebeiam quoque ſuſtineant capitationem: ne commoda publica ſub vmbratili ſuffragiorum pactione *lacerentur*, *l. 36. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Lacerare* Rationes publicas fiſcales. De diacathocis quoſdam comperimus ita fiſcales *laceraſſe* rationes, vt ſatisfieri ærario noſtro ſine patrimonii eorum venditione non poſſit, *l. 1. de fiſci debit. lib. 10. t. 16.* Numerarii qui publicas (ita enim γρ.) rationes ciuitatum verſutis fraudibus *lacerare* didicerunt, *l. 6. de numerar. lib. 8. t. 1.*

LACERATIONES, ſunt vngularum fodicationes. Et nunc itidem ſancimus conditioni eos ſubdi tormentorum, & eculeis adque *lacerationibus* ſubiacere, *l. 4 de numerar. lib. 8. t. 1.* Seneca *de ira. cap. 3. Apparatuſque illi reddendus eſt ſuus, eculei, & fidiculæ.* Et mox: *Varia vinculorum genera, varia pœnarum, lacerationes membrorum, inſcriptiones frontis.* Prudentius quoque *in Eulaliam Hym III. v. 147.*

Non laceratio vulnifica
Crate tenus, nec arata cutis.

LACVNA, pro iactura. Diſpendii *lacuna*, *l. 31. in fin. de nauicular. lib. 13. t. 5.* Ærarii *lacuna*, ita Symmacho *lib. 10. epiſt. 33.* Sumptuum *lacuna* eidem *lib. 5. epiſt. 76.* Famæ *lacuna*, Gellio *lib. 1. c. 3.* Rei familiaris *lacuna* Ciceroni *Verrina 2. cap. 55.* Conſule Iuretum *in Symmach. lib. 5. ep. 76.*

LÆDERE. *Lædere* ſepulchrum, *l. 2. in fin. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.* *Lædere* pudorem. Vt ſe ipſum probet ab iniuria *læſi* pudoris immunem, *l. vnic. ſi quis eam cuius tutor. lib. 9. t. 8.*

LÆTI, *l. 10. 12. de veteranis. lib. 7. tit. 20.* barbari ſunt, qui ſponte in Romanorum ſolum tranſiere. Hi terras colendas accipiebant, quæ *Læticæ terræ* ideo audiunt, *l. 9 de cenſitorib. lib. 13. tit. vlt.* Dixi de iis *in Commentario ad dict. leg. 12.* Conſule etiam Valeſium *in Ammianum lib. 16. c. 11. lib. 20. cap. 9.* Tillemont *dans l'hiſtoire des Empereurs liv. IV. part. 1. art. 1.* Du Freſne *in Gloſſar. Latin. Tom. IV. Edit. noua.* Neque abhorret a vero coniectura Miræi, qui *in not. ad Diplomat. Belg. pag. 548.* originem colonorum, in Germania paſſim obuiorum, quos vocamus *Laſſen*, Saxones *Laten*, & Belgæ *Laten*, hic quærit. Diſtinguit tamen, *Letos*, *Laſſos* & *Lidos* Doctiſſimus Wachterus *in Gloſſario Tom. I. pag. 908. 930. 988.*

LÆTARI, id eſt frui. *Honore lætari.* Adſumpti cinguli honore *lætetur*, (id eſt fruatur) nec emeſſa militia relictæ originis inuidia quatiatur, *l. 14. de priuileg. eorum, qui in ſacro palat. lib. 6. t. 35.* *Dignitate lætari.* Conceſſa ſibi dignitate *lætentur*, *l. 109. de Decur. lib. 12. t. 1.* Numero filiorum *lætari.* Quicunque maiore *lætatur numero* filiorum, *l. 79. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

LAETITIA. *Lætitiæ* publicæ, vide *tit. 11. lib. 8. ne quid publ. lætit.* *Lætitia* communis de Paſchali, *l. 8 de indulgent. criminum. lib. 9. t. 38.* Vnde & Paſchalis *lætitia*, *l. 6. d. t.* Dicitur, & gaudium commune, *d. l. 8.* Communis omnium *lætitia*, de feſtis conuentibus, votis publicis, ludis, *l. 17. de Paganis. lib. 16. t. 10.* *Publicum gaudium*, Tertulliano, *Apolog. c. 35.* κοινὴ πάντων εὐφροσύνη *communis omnium lætitia*, Aſterio homilia *in feſtum Kalend.* *Lætitia* de ludis. Hinc Maiumæ *lætitia*, *l. 1. de maiuma. lib. 15. t. 6.*

LANX pro trutina. Sub æqua *lance*, *l. 9. de indulgentiis debitorum. lib. 11. t. 28.*

LANGVESCERE. Nam reipublicæ incommodum eſt, curias hominum paucitate *langueſcere*, *l. 32. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

LANIGER. *Lanigeræ* oues, pecudeſque, *l. 2. quibus equorum vſus. lib. 9. t. 30.* Varro λογομαχία apud Nonium *cap. 2. num. 873.* *Hac LANIGERAS detonderi docuit, tunicareque bomullum.* Lucretius *lib. 2. v. 660.*

Lanigeræ pecudes & equorum duellica proles,
Buceriæque greges.

LAPIDATIO. Grandinis *Lapidatio.* In agreſtibus locis, ne maturis vindemiis metuerentur imbres, aut ruentis grandinis *lapidatione* quaterentur, innocenter adhibita ſuffragia, *l. 3. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Vid.

LAPIDICINAE, *l. 8. de metallis. lib. 10. t. 19.*

LAPSI & *errantes* in *l. 4. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.* qui *perditis* opponuntur, *d. l. 4.* ſunt, qui nondum fideles, nondum baptizati ſed tantum Catechumeni Apoſtatæ facti: *perditi* contra, qui iam fideles & baptizati Apoſtatæ facti. Quod a Cuiacio minus animaduerſum.

LAPSVS SECVNDVS, de quo *titulus 32. lib. 11.* qui & *geminus lapſus*, *l. vnic. d. tit.* eſt, cum cauſa ſiue appellatio ſemel reparata rurſum intra tempus agitata non fuit. Quod quidem ſi Iudicis culpa euenit, ipſe ad litis æſtimationem tenetur, *d. l. vnic.*

LAQVEVS. Miſeri homines longis ac pene perpetuis actionum *laqueis* implicati, *l. 1. de Epiſcop. iudicio. lib. 16. t. 12.* Memoratarum conditionum *laqueis* inretitus, *l. 28. de cohort. lib. 8. t. 4.* Iuuenalis *Satyra VII. v. 50.*

laqueo tenet ambitioſi
Conſuetudo mali.

Etiamſi *laqueos* deceptæ ignorationis inciderit, *l. 16. de petition. lib. 10. t. 10.* Ne quis in *laqueos* nouæ conſtitutionis incurrat, *l. vlt. de veſtib. olou. lib. 10. t. 21.* Noſtræ legis *laqueis* obnoxios futuros, *l. 9. de filiis mil. appar. lib. 7. t. 22.* Ac legis *laqueis* implicari, *l. 16 in fin. de diuerſ. offic. lib. 8. t. 7.* Noſtræ ſit legis *laqueis* implicandus, *l. 6. de re milit. lib. 7. t. 1.* Legis *laqueos* non euadat, *l. 35. de hæreticis. lib. 16. tit. 5.* Legis *laquei* *leg. vltim. de habitu quo vti. lib. 14. tit. 10.* Iuris *laqueis* liberentur, *l. vnic. ſi Prouinciæ Rector. lib. 3. t. 6.* *Laqueus* legis, pro inſcribtione in crimen. Accuſator, qui ſe *laqueo* legis adſtringit, agnoſcat nullum ſibi fore ad latebram abolitionis recurſum, poſtquam aliquid iniuriæ merito ſcribtionis inlatæ tolerarit inſcribtus, *l. 2. de abolition. lib. 9. t. 37.* Neceſſitatis *laquei.* Quicunque neceſſitatis huiuſmodi *laqueis* beneficio meo eximi poſtulauerit, *l. 2 de his, qui per metum iudicis. lib. 11. t. 34.* Vt eius neceſſitudinis titulo minime teneantur, cuius *laqueis* vinciuntur hi, qui, &c. *l. 2. de Prætoribus. lib. 6. t. 4.*

LAR. *Lares*, Dii Familiares, & domicilium. *Larem* igne venerati Gentiles, *l. 12. de Paganis lib. 16. t. 10.* *Laris* conlocatio, *l. 52. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Eos tamen eſſe in Vrbe ſacratiſſima non vetamus, qui poſuerunt illic *larem* adque domicilium, *l. vlt. de teſtimon. lib. 7. t. 21.* Ad eam Prouinciam, ex qua oriundus eſt, vel in qua conlocauerit *larem* bis, *l. 4 de executorib. lib. 8. t. 8.* Qui in Prouinciis *larem* fouent, *l. 5. 9. de Senator.*

tor. lib. 6. t. 2. Extra Prouinciam *laremque* ſuum, *l. 3. de donat. lib. 8. t. 12.* Et inſtruendi quem deſerit *laris* habiturus, *l. 27. de petitionib. lib. 10. t. 10.* Ad propriæ originis ſtirpem *laremque* reuocentur, *l. vlt. de metallis lib. 10. t. 19.* Etiamſi adminiſtratione depoſita ad *larem* proprium reuertuntur, *l. 44. de curſu publ. lib. 8. tit. 5.* Quam ſibi vxorem copulauerat affectu, & in priore *lare* derelictam meminerit, *l. 6. de tyron. lib. 7. t. 13.* *Larem* transferre familiarem, *l. 1. ſi Curialis relicta ciuit. lib. 12. t. 18.*

LARGVS. Licentia *larga* ac benigna his tribuetur, *l. 16. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

LARGE, abunde. Certum eſt namque hoc numero *large* abundare ſubſtantiam virtutis honorandæ, *l. 9. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

LARGITAS. *Largitates* Principis, pro annonis militaribus, *l. vlt. de Salgamo. lib. 7. t. 9.* *Largitas* Principalis, *l. 4. de conlat. don. lib. 11. t. 20.* *Largitas* Imperialis, *l. 53. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

LARGITIONALIS. *Largitionale* aurum, quod ad ſacras largitiones pertinet, & quod arcæ ratiociniis, ſiue fiſcali arcæ, opponitur, *l. 30. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* *Largitionales* tituli, *l. 12. de numerariis.* Vide *Commentar. ad d. l. 14. de ſuſceptor.* *Largitionales* Comitatenſes. *l. 6. de diuerſ. off. lib. 8. tit. 7.* Sunt officiales Comitis S. Largitionum.

LATEBRA. *Latebra* auctor, *l. 9. de deſertor. lib. 7. t. 18.* In quibus *latebram* conlocauerint, *l. vnic. de ſaturianis. lib. 7. t. 19.* Metallarii, qui incoluat *latebras*, produeantur, *l. 5. de metallis. lib. 10. t. 19.* Qui aliquem ex familiis gynecæi in *latebris* habere comperti ſunt, *l. 7. de murileg. lib. 10. t. 20.* Vt præbeant *latebram*, *l. 1. de patrociniis vicorum. lib. 11. t. 24.* Si quis *latebram* deſerturi præbuerit, præſtiterit, *l. 4. 8. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Qui *latebram* huiuſmodi hominibus præbuerit, *l. 7. de metallis. lib. 10. t. 19.* Prædiis, quæ *latebram* præſtiterunt, *l. 6. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Adgnoſcat, nullum ſibi fore ad *latebram* abolitionis recurſum, *l. 2. de abolition. lib. 9. t. 37.* Fugæ *latebris*, *l. 15. de cohort. lib. 8. t. 4.* Ignauiæ *latebris*, vel fera indagatione protractum, *l. 7. de fil. mil. appar. lib. 7. t. 22.* De ignauiæ *latebris* vel fera indagatione retractus, *l. 83. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

LATERA. *Latera* formæ, *l. vlt. de aquaductu. lib. 15. t. 2.*

LATIBVLA. Ad diuerſa ſemet *latibula* contulerunt, *l. vnic. de ſaturianis. lib. 7. t. 19.*

LATROCINIVM, de rapacitate officialis, *l. 1. in fin. de offic. Rector. Prou.*

LATVM inter patres iudicium, *l. 102. de Decur. lib. 12. t. 1.*

LAVACRVM cœleſte, pro baptiſmo, *l. vlt. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.* *Lauacrum* venerabile, id eſt baptiſmus, *l. 5. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

LAVACRA, pro balneis, *tit. ne Comitib. & Tribunis lauacra præſtentur. lib. 7. t. 11.* & *l. 2. illius t.* & *l. 52. de operibus publicis. lib. 15. t. 1. l. 20. de Paganis. lib. 16. t. 10. l. 3. de conlat. donatar. l. 3. de aquaductu lib. 15. tit. 2.* dixi ad *d. tit. ne Comitibus.*

LAVDABILIS. Quos emeritos felicibus caſtris vulnerum *laudabilis* excuſatio abſoluit, *l. 3. in fin. de teſtim. lib. 7. t. 21.* *Laudabilis* intentio accuſare clericos criminoſos, *l. 41. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* *Laudabilis* titulus dicitur, viarum munitio, *l. vlt. de itinere mun. lib. 15. t. 3.*

LAVDANDVS. Horreorum vel ſtabulorum fabricas arbitratu proprio Prouinciarum Iudices ſtudio *laudandæ* deuotionis adripiant, *l. 37. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

LAVREATVS. *Laureata Prætura*: vide *l. 25. 29. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

LAVRENTES. Societas conſortiumque *Laurentum*, *l. 46. de curſu lib. 8. t. 5.* vbi dixi.

LAXAMENTVM (*rabbais, diminution*) pretii, *l. 2. tributa in ipſis ſpecie. lib. 11. t. 1.*

LAXIOR. *Laxiore* ſumptu, id eſt, maiore, ampliore, *l. 14. de inſtrali conlat. lib. 13. t. 1.*

LAXITAS reliquorum, id eſt dilatio, induciæ, in re tributaria, *l. 4. de exactionibus. lib. 11. t. 7.* *Inducias* vocat Anianus, ad *l. 6. de diuers. reſcript.* & Nouella, *Maioriani, de indulgentiis reliquorum.* *Laxamentum*, Ammiano, *lib. 16. cap. 5.* ἀνοχὴ, *laxamentum.* Gloſſ. *Cyrilli*, ἀραιότης, *laxatio, laxamentum. ibid.*

LECTIO, eſt, allegatio, auctoritas. Vt Caium atque Paulum, Vlpianum & ceteros comitetur auctoritas *lectionis*, quæ ex omnium opere recitatur, *l. vnic. de reſp. Prud. lib. 1. t. 4.* *Lectiones* ſunt auctoritates, allegationes, teſtimonia, textus Iuriſconſultorum, legum, quæ adducuntur ad confirmandam aliquam ſententiam; vide quæ dixi ad *eam legem* pleniusque: vide & *l. 9. de infirm. his quæ ſub tyr.*

LECTA in ſubſcriptionibus legum.

LECTISSIMVS. Inter optimas *lectiſſimorum* militum turmas, &c. *l. 8. de tyron. lib. 7. t. 13.*

LECTVLVS. Qui genialis tori ac *lectuli* fuit inuaſor alieni, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Genialis lecti multa mentio apud veteres. Si herilem *lectulum* ancilla aſcenderit, *l. 3. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.*

LEGATI. De iis vide *titul. 12. lib. 12.* & ibi *Paratitlon.*

LEGANDVS, pro *allegendus* & in Senatum cooptandus, *l. 1. de Senatorib. lib. 6. t. 2.*

LEGIONARIVS. *Legionaria* militia, & equeſtris opponuntur, *l. 2. in fine, de filiis militar. apparit. lib. 7. t. 22.* eſt enim legionaria peditum: vide *Paratitlon de re militari.*

LEGITIMVS. *Legitima* ætatis filius, *l. vnic. de his qui numer. lib. 12. t. 17.* Id eſt maior viginti quinque annis. *Legitimæ* perſonæ, *leg. vlt. Cod. Iuſt. de Carbon. Edict.* *Legitimæ* dignitates honorariis opponuntur, *l. 2. ad l. Iul. rapt. lib. 9. t. 27.* Legitimæ itaque ſunt ἔμπρακτοι. *Legitimum* munus, *l. 1. ne quid publicæ lætitiæ. lib. 8. t. 11.* id eſt neceſſarium, & canonicum & ordinarium. Vt *legitimum* crimen, legitima pœna, quæ ordinaria, *l. 3. §. 2. D. de crim. ſtellion.* *Legitimi* gladiatores, id eſt, ordinarii, non catervarii, *legitimæ* feriæ, id eſt ordinariæ. Vide Briſſonium *de V. S.*

LENITAS. *Lenitatis* parentum teſtis emancipatio liberorum, *l. vnic. de ſentent. paſſ. lib. 9. t. 43.*

LENITVDO Iudicantis, *l. 7. de accuſat. lib. 9. t. 1.* *Lenitudo* Mendicantium, *l. vnic. de mendicant. non inualid. lib. 14. t. 18.* eſt inertia, ignauia. *Lenitudo* noſtra, *leg. 2. de operibus publicis. lib. 15. tit. 1.* de Principe dicitur.

LETVM. Et innocentes intra carcerum ſepta *leto dare*, *l. 1. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.*

LEVAMEN, *Leuamentum*, de defectorum prædiorum releuatione, *l. 4. & 14. de cenſitoribus. lib. 13. t. vlt.*

LEVAMENTARIVS, *l. 1. de nauicular. lib. 13. t. 5.* Eſt, qui in ſcapha naui inſeruiebat. Nam quippe maiori ſcapha adiuncta erat, leuandæ eius, ſi quan-

quando opus, cauſa. Galli nos inde vocamus ALLEGE, *Eſquif*, ἐφόλκιον. Iuriſconſulti in *l. 4. D. de l. Rhodia* Nauis *onuſta LEVANDÆ cauſa, ſi quadam merces in ſcapham traiecta ſunt*, &c. vide quæ notaui ad *eam l. 1.* fuſius.

LEVAMENTVM. Quando per viciſſitudines juſtas nauicularii curſum agnoſcunt, & pari ratione omnes ſpecies fiſcales deferunt, neque coguntur tenuiores longinqua ſemper facere itinera domi reſidentibus, conniuentia judicum, ditioribus. Vt non promiſcue, ſed per viciſſitudines rite ſeruatas iuges curſus agnoſcerent, & exagogas (ita repono) implerent: quo ita *leuamentis* alternantis auxilii cunctorum fortunæ, & tenuioribus tum potiſſimum confirment, *l. 6. de nauic. lib. 13. t. 5.*

LEVARE. *Leuato* velo, *l. vlt. de naufrag. lib. 13. t. 9.* ubi dixi.

LEVIS. Vel *leui* argumento, *l. 28. de haret. lib. 16. t. 15.* *Leuis* offenſæ culpa, *l. 4. de libertis. lib. 4. t. 11.* *Leuis* nota, *l. 3. de inoff. teſt. lib. 2. t 19.* Vel *leuis* culpæ offenſione detecta, *l. 1. de primicerio & Notar. lib. 6. t. 10.* *Leuis* Nota in hærede inſtituto ſufficit, vt frater aduerſus fratris teſtamentum querelam inofficioſi teſtamenti mouere poſſit, *l. 3. de inoffic. lib. 2. t 19.* Offenſa in liberto ſufficit, vt in ſeruitutem reuocari poſſit, *l. 1. de libertis. lib. 4. t. 11.* quæ duæ leges coniungendæ.

LEX. *Lex* Catholica, *l. 1. de haret. lib. 16. t. 5.* Apud Ammianum *lib. 15. cap. 7.* *Legis Chriſtiana Antiſtes.* Chriſtianæ *Legis* reuerentia, *l. 4. 9. de ſcanicis. lib. 15. t. 7.* *Legis* Chriſtianæ votum, pro clericatu, *l. 16 de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Commiſſoria *lex.* Quoniam commiſſoriæ *legis* (id eſt, conditonis, conuentionis: vt periſſologia laborent, *qui pactum legis commiſſoria*, vocant) creſcit aſperitas, *l. vnic. de commiſſoria reſcind. lib. 3. t. 2.* *Lex* ſanctiſſima, id eſt, Chriſtiana religio, *l. 5. de epiſcopis. lib. 16. t. 2.* *Lex* ſanctiſſima, *l. 18. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* vbi accipio, pro clericatu. *Legis* ſupernæ Antiſtites, id eſt Epiſcopi, *lib. 49. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Lex* venerabilis, id eſt, Chriſtiana religio, *l. 7. de Iudais. lib. 16. t. 8.* Veneranda Chriſtiana *lex*, *l. 13. de Iudais. lib. 16. tit. 8.* *Lege* agere. *Lege* actum, de manumiſſionibus, *l. vnic. de his qui a non domino. lib. 4. t. 10.* *Lege* agi iubebat Magiſtratus Princeps, *d. l. vnic.* vbi dixi: vide & Ammianum *lib. 22. cap. 7.* *Legibus oportet audiri*, id eſt, ſecundum leges & coram ſæcularibus iudicibus, iureque communi. Quæ ad ordinarios Cognitores vel ad vſum publici iuris pertinent, legibus oportet audiri, *l. 1. de religione. lib. 16. t. 11.* vide *Nouellam Valent. 12.* *Legibus vti*, id eſt, leges exercere, *l. 11. de iuriſdict. lib. 2. t. 1.* *Leges*, pro actionibus legitimis, *l. 4. fin. regund* Seneca *3. de benef. cap. 7.* vide *Commentar. ad h. l.* Habeant (Veterani) ex vagantibus, ſiue ex diuerſis vbi elegerint agros, & *a lege* habeant, vt ſibi ſoli eorundem fructus, ceſſuros eſſe cognoſcant, *l. 8. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* A *lege*, id eſt, ἀνόμως, & *immunes*: ita nonnullos interpretari video. Verum manifeſte legendum *hac lege*, quod ſequentia oſtendunt.

LIBELLA, *l. vlt. de cuſtod. reor.* v. Vitruu. *Indic.*

LIBER. Si liber a rationibus fuerit, quas regebat, *l. vnic. de peculio. lib. 2. t. 32.* *Libera* cuſtodia, *l. 3. de exactionibus. lib. 11. t. 7.* vbi dixi. *Libera* legatio in *l. 15. de legatio. lib. 12. t. 12.* Eſt quæ certa formula mandatorum decretorum, ſcripturæ ſeu literarum, incluſa non eſt, ſed in arbitrium ac ſecretum legati collata. Alio ſenſu *legatio libera*, quæ Senatoribus indulta ſui negotii cauſa, quo maiore cum dignitate abeſſent. *Libera luce*, id eſt publice. Nec enim prohibemus præteritæ vſurpationis officia *libera luce* tractari, *l. 2. de maleficis. lib. 9. t. 15.* Vt aliis neceſſitatibus abſoluti, eam tantummodo functionem *libera mentis* niſibus exſequantur, *l. 2. de piſtorib. lib. 14. t. 4.* *Libera mentis niſibus*, quia ſe bona fide in multa intendere animus totum poteſt. Quintilianus *lib. 10. c. 3.* Et duabus curis ingenium occupari non debet. Vide Caſſiodorum IX. *Variar. 21. l. vlt. de adſeſſor.* *Libera* peragatur intentio, *l. 4. fin. reg.*

LIBERI. Ius *liberorum tit. 17. lib. 8. de iure liber.* vbi vide *Paratitlon.*

LIBERTAS, & *libertatis* munus, pro emancipatione, *l. vnic. de ingratis. lib. 8. tit. 14. l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* *Libertas*, de emancipatione, *l. vnic in fin. de ſentent. paſſ. lib. 9. t. 43.* *Libertas oculorum.* Ponduſque porcorum trutinæ examine, non oculorum *libertate* quæratur, *l. 4. de ſuariis. lib. 14. tit. 4.*

LIBERTI. Libertini a *libertis* ſeparantur, *l. 1. de reuoc. donat. lib. 8. t 13.* vbi dixi.

LIBIDO. Ad *libidinem* praue conſulentium Iudicum, *l. 61. de Decurion. lib 12. t. 1.* *Libido* petitorum, *l. 25. de petition. lib. 10. t. 10.* *Libido* potiorum, *l. 3. de extraord. lib. 11. t. 16.* *Libidinum omnium ſeruus.* Vt furioſo, ac dementi itemque prodigo, *libidinum omnium vitiorumque ſeruo*, non eſt eorum pecunia committenda, *l. vnic. de ſent. paſſ. lib 9. t. 43.* Plinius *lib. 8 epiſt. 22.* *Noſtine hos, qui OMNIVM LIBIDINVM SERVI ſic aliorum vitiis iraſcuntur*, quaſi inuideant, & *grauiſſime puniunt, quos maxime imitantur.*

LIBRAMENTVM, examen per libram. *Libramentis paribus.* Aurum, quod infertur, æqua lance, & *libramentis* paribus ſuſcipiatur, &c. *l. 1. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.* Prouerbium Græcorum, cuius meminit Euſtath. ad *7. Iliad.* ζυγῦ πρὸς δίκην εὐθύτερος, *homo trutina, quoad iuſtitiam rectior.* Ita etiam Pollux de Rege *lib. 1. c. 2. Sect. 41. pag. 27. Edit. Hemſterhuis.* ἀκριβέςερος πρὸς τὸ δίκαιον ζυγῦ, *quoad iuſtitiam trutina accuratior*, & de iudice, *lib. 8. c. 3. ſect. 10.* ἀκριβέςερος τῦ ζυγῦ τὴν ῥοπὴν, *certior libra momento.* Clemens Alexandrinus, *lib. 1. Pædagog. cap. 10.* καθάπερ ἐπὶ ζυγῦ τὰς ΙΣΟΣΤΑΣΙΟΥΣ ἀντιστηκώσωμεν τῦ δικαίυ πλάστιγγας, *iuſti lancem in aquilibrium appendimus, ſicut in trutina res paris ponderis.* Prudentius *Hym. IV. v. 11.*

> *Gentibus iuſtam poſiturus aquo*
> *Pondere libram.* Et *Hym. X. v. 1134. 1135.*
> *Libramine aquo qui malorum pondera,*
> *Et pramionum comp arabit copias*

Libramenta ἐν ςαθμικῇ. Paribus libramentis aurum ſuſcipiatur, *l. 1 de ponderator. lib. 12. t. 7.* Nullo Examinis libramento ſeruato, *d. l. 1.* *improbo examine*, vt vocat Perſius *Satyr. 1. v. 20.* 2.) Ad nos documentorum probationumque penſanda *libramenta* mittantur, *l. vn. ne ſine iuſſu Princip. lib. 9. t. 41.* Si quis præſcripta moderaminis Imperatorii *libramenta* tranſcenderit. *l. 47. de curſu. lib. 8. t. 5*

LIBRARIVS. *Librariorum* decuriæ, *V. l. 1. de lucris officior. lib. 8. t. 9.* vbi dixi, & *l. 1. de decur. V. R.*

LIBRARE. Cœleſtes perſcriptiones, quas non antea præcelſa ſedes tua *librauit*, &c. *l. 26. de cohort. lib. 8. tit. 4.* Iudices expenſarum (in ludos nomine) non excedant duorum ſolidorum libra-

librata impendia, *l.2. de expenſ ludor. lib. 15. t. 9.*

LIBRATOR. *Libratores* aquarum, *l. 1. de excuſ. artif. lib. 13. t. 4.*

LIBRATIO. Qui aquarum inuentos ductus doci- li LIBRATIONE oſtendunt, *l. 3. de excuſat. artif.* De *Librationibus* aquarum: v. Vitruuii *cap. 6. lib. 8.* & Frontinum. *Niueller, Niuelleurs.*

LICENS. Vt ſupremæ voluntatis liber ſit ſtilus & *licens*, quod iterum non redit arbitrium, *l. 4. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.*

LICENTER. Si quis citra noſtræ adnotationis indultum id *licenter* exegerit, ſeueriſſimæ ſubiaceat vltioni, *l. 29. de curſu. lib. 8. t. 5.*

LICENTIA. Volumus, vt remota profeſſionis *licentia* ac temeritate, ad ſubſcriptionis morem ordinemque criminatio referatur, *l. 5. de accuſat. lib. 9. t. 1. Licentia*, i. e. procacitate. *Teſtamentorum licentia*, apud Suetonium Octauio, *cap. 56.* Beneficio, quo ſibi in ordinem ſplendidiſſimæ Curiæ præſtitam humanitate *licentiam* vindi- caret, *l. 12. de Agentibus. lib. 6. t. 27.*

LICENTIVS. Vt nullus clariſſimus a P. V. ſententia prouocandi vſurparet *licentius* facultatem, *l. 23. de appellat. lib. 11. t. 30.*

LICITATIO. Inſtituant auctionem haſtis habitis, & (ita γρ. non *ex*) *licitatione* currente, *l. 1. de dom. ad rem pr. pert. lib. 10. t. 2.*

LICITO, licite. Velut *licito* committi, frequenti læſorum deploratione didicimus, &c. *l. vlt. de ſuperexaction. lib. 11. t. 8.*

LIMARE. Nec non etiam aliis, quæ tuæ cognitionis *limauit* examen, *l. 32. de nauicul. lib. 13. t. 5.*

LIMEN. Circa *limina* Palatii noſtri Comitatumue fuerit deprehenſus, *l. 34. de appellat. lib. 11. t. 30. Limina* quoque, pro templis: vt, *limina patris*, apud Martialem, *lib. 1. Epig. 2. limina Iani*, apud Statium. Sic & *Limina Apoſtolorum.* Nullus aruſpex *limen* alterius accedat, *l. 1. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Mox: domum alienam, v. & *l. 2. eod.*

LIMES, terminus in agro actus ad obſeruationem finium. Si veteribus finem cum ſignis *limes* incluſus congruum erudita arte præſtiterit, *l. 4. finium regund. lib. 3. t. 26.*

LIMITANEVS. *Limitanei* milites, *l. 17. de cohort. lib. 8. t. 4.* comitatenſibus opponuntur, *d. l. 17.*

LIMITATVS. Vbi actio partium *limitata* ſit, *l. 1. de iudiciis. lib. 2. t. 18.* i. e. finita, terminata.

LINGVA inuidiæ delatoribus tribuitur, *l. 2. de petition. lib. 10. t. 10.*

LINIFI. Linifarii: v. *infra Lyniſi.*

LINTEARII, ſeu *linteones l. 6. de murilegul. lib. 10. t. 20.* dicuntur *opifices lintea veſtis contexendæ*, in uſus ſcilicet militum, quibus eas veſtes principes erogabant. Vid. *Comment. ad d. leg. 6.* Qui *linteones* retentare dicuntur, *l. 8. de murilegul.* Corpus *linteariorum*, *l. 16. d. t.* 2.) *Lintearius* ſ. *Linteo*, pro lineæ veſtis negotiatore, *l. 7. Cod. Iuſt. de excuſat. muner.* qui locus obſeruandus ideo, quod in *Commentario ad leg. 8. de murilegul.* male *l. 2. de excuſat. artificum* allegata eſt.

LINVM ſtateris *l. 1. de ponderator. lib. 12. t. 7.* Duobus digitis ſummitas *lini* retineatur.

LITANIA, *l. 30. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* vbi dixi.

LITARE. Eius ſupplicio publicæ ſeueritati *litetur*, *l. 12. de petition. lib. 10. t. 10.*

LITIGIOSVS. Nec enim contractus ſine vlla culpa celebratus *litigioſo ſtrepitu* turbandus eſt, *l. 1. de contrah. empt. lib. 3. t. 1.*

LITIGIVM. Priuatorum *litigia*, *l. 8. de exſecutor. tit. 8.* Inferre *litigium*, *l. 2. de dilation. lib. 2. t. 7.* Et mox: Quando *litigio* pulſaretur.

LITVRGI. Functiones publicas & *liturgos*, quos homologi coloni præſtare noſcuntur, *l. vlt. de patrocin. vicorum. lib. 11. t. 24. Liturgi* per Ægyptum (eo enim pertinet *ea lex vlt.*) ſunt perſonæ munifices miniſteria publica, per colonos vico ſeu terræ adſcriptos, ſiue *homologos*, præſtantes: veluti, Cephaleotæ, Hirenarchæ, Logographi Chomatum, de quibus *eadem l. 2. Gens de ſeruice.* Vid. *Comment. ad d. l.*

LIVOR. Sacrilegus *liuor*, *l. 2. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* v. Euſebii locum, *lib. 10. c. 7.* & *Comment. ad l. 1. & 2. d. tit.*

LIXÆ. Plerique milites ſecum hominem conditionis ingenuæ propinquitate ſimulata, vel conditione *lixarum* frequenter abducunt, *l. 10. de re militari. lib. 7. t. 1.*

LOCARE. Iudices, quos poteſtas in excelſo *locat.* *l. 19. de oper. publ. lib. 15. t. 1.* In medio iure *locatis*, *l. 2. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* vbi dixi.

LOCVPLETARE. Si quem liberalitas *locupletauerit* viuentis, *l. 107. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

LOCVS. Controuerſia de *Loco*: v. *tit. finium regundorum. tit. 26. lib. 2.* vbi dixi. 2.) *Locus*, de gradu militari, *l. 14. de re milit. lib. 7. t. 1.* vbi dixi plene. 3.) *Locus*, pro regione, tractu, *l. 12. de pœnis. lib. 9. t. 40.* 4.) Vbi aliquis pro qualitate criminis, fiſco fecerit *locum*, *l. 3. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42. Fiſco locum facere*, eſt, bona alicuius proſcribi, *l. 1. de Curatoribus Kalendarii. lib. 12. t. 11. Si locum* fiſco factum eſſe claruerit, *l. 11. de petitionibus. lib. 10. t. 10.*

LOGOGRAPHI. *Logografi* ciuitatum: de his in *Commentario ad leg. un. ne conlatio per logografos celebr. lib. 11. t. 4.* Eorum fit mentio quoque, *l. 6. de diuers. offic. l. 8. de cohortalibus*, *l. 3. de tabular.* ubi *Logografi* ciuitatum dicuntur. Erant hi, qui tributorum rationes conficiebant, officiumque eorum erat tabulariis, ſcribis, cenſualibus, finitimum, quibus etiam iunguntur, *titulo de tabulariis, logografis & cenſualibus lib. 8. tit. 2.* Alii ſunt *Logografi Chomatum*, *l. 6. de patrocin. vicor. lib. 11. tit. 24.* qui tuendis Nili aggeribus præerant. Vide *Comment. ad h. l.*

LONGINQVVS. Taciturnitas *longinqua*, *l. vn. ſi certum pet. de chirogr. lib. 2. t. 17.* id eſt, *taciturnitas abſentis* creditoris a debitore.

LVBRICVS. Auctores vero perſuaſionis huius, qui *lubricas* mentes in proprium deflexerunt conſortium, *l 3. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.*

LVCELLA, *l. 31. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.* id eſt, lucra.

LVCERE. Diuini Sacerdotii integritate *lucentes*, *l. 2. de Epiſcop. iud. lib 16. t. 12.*

LVCRARI. *Lucrati* Duumuiratus Coros, id eſt, *liberati* Duumuiratus, & Curæ ciuitatum muneribus, *l. 1. de honor. codicill. lib. 6. t. 22.*

LVCRATIVA, *tit. de imponenda lucratiuis deſcriptione. lib. 12. t. 4.* (ſeu *lucratiuæ* facultates, *l. 173. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*) ſunt ea, quæ ex ſubſtantia Curialium, ſeu ex bonis Curialium, quacumque ex cauſa lucratiua, ſeu liberalitate, ad alium non Curialem perueniunt, *l. 107. 123. 173. de Decurionib. lib. 12. t. 1. l. 16. in fin. de agentibus in rebus.* Vide *Paratitl. ad tit. de lucratiu. deſcript. imponend.*

LVCRATIVVS. Quinta pars eius ſpeciei *lucratiua* fiſco vindicetur, i. e. fiſci lucro vindicetur, *l. vn. de Saccariis portus. lib. 14. t. 22.*

LVCTA-

LVCTAMEN. Certamen. Appellationis iniuſtæ iſtæne diſcrimen competenti ſubire *luctamine*, *l. 40. de appellat. lib. 11. tit. 30.* Etiamſi quod poſſit tribui de proprietate *luctamen*, *l. vn. quorum bonorum. lib. 4. t. 21.*

LVCTVOSVS. *Luctuoſa* portio, quam parens ex filii defuncti bonis capit, *l. 2. de inoffic. teſtam. lib. 2. t. 19.* Ita, *luctuoſa* hæreditas, *l. vlt. Cod. Iuſt. de inſtit. & ſubſt. luctuoſum* lucrum. *l. vlt. Cod. eod. comm. de ſucceſſ.* Duræ fortunæ ſolatia, *l. 4. Cod. eod. ad SC. Tertull.* v. & Symmachum, *lib. 1. ep. 3.*

LVDERE, pro eludere. Si poſt has conteſtationum voces longa debitoris abſentia vel tedhibitio protelετur, vel nouatio iuſto *ludatur* (eludatur.) *l. vn. ſi certum petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* Nullis eum temporum moris eſſe *ludendum*, *l. 5. de denuntiat. lib. 2. t. 4.*

LVDIBRIVM, corporis proſtitutio. Mimæ, & quæ *ludibrio*, corporis ſui quæſtum faciunt, *l. 15. de Scenicis. lib. 15. t. 7.*

LVDICRVS. *Ludicras* artes concedimus agitari, *l. 2. de Maiuma. lib. 15. t. 6. In locum Oratoris doctor ludicrarum artium acciתur*, Ammianus, *lib. 14. cap. 6. Ludicra cruenta*, eidem *lib. eod. cap. 7.*

LVDIFICARE, illudere. Si quiſpiam more *ludificante* in longum protrahere cœperit poſſidentem, &c. *l. vn. de petitor. & deſiſtentib. lib 10. t. 13.*

LVDIFICATIONES. Moratorias dilationes fruſtratoriaſque non tam appellationes quam *ludificationes* admitti non conuenit, *l. 1. quorum appellat. non recep. lib. 11. t 36.* Symmachus, *lib 4. ep. 71. Sed, vereor, ne ludificationibus res iniuncta frigeſcat, obluctante eo, quem ſocium diſceſſionis accepit.*

LVDVS. *Ludorum* appellatione proprie ſcænici intelliguntur, *l. 3. de paganis. lib. 16. t. 10. Ludus* gladiatorius, *l. vlt. de gladiator. lib. 15. t. 12.*

LVERE. Ad *luendum* debitum, *l. 3. de denuntiatione. lib. 2. tit. 4. Luere* fiſcale debitum per ſententiam iuſſi, *l. 01. de appellat. lib. 11. t. 30.*

LVITIO. *Luitio* pro ſolutione, præſtatione, *l. 14. de naufragiis lib. 13. t. 5.*

LVMEN. *Lumen* de lumine Chriſtus Dominus noſter: cui laus & gloria in æternum, *l. 6. de hæreticis. lib. 16. tit. 5. Lumina* accendebant Diis Gentiles, *l. 10. de paganis. lib. 16. t. 10.* In *Lumen* peruenire metalla cum eruuntur, dicuntur. Fore enim arbitramur, vt etiam complures ſaxorum nitentium venæ in *lumen* vſumque perueniant, *l. 2. de metallis. lib. 10. t. 19.* Manilius, *lib. 5. v. 519.*

& glebas inter deprendere gazam,
Inuitamque NOVO tandem producere
COELO.

Ita & Iudex *in lucem* trahere latitantia dicitur eidem Manilio *lib. 5. v. 414.*

Quæſitor ſcelerum veniet, vindexque reorum
Qui commiſſa ſuis rimabitur argumentis,
IN LVCEMQVE trahet tacita latitantia
fraude.

Metallariis enim & Iudicibus voces multæ communes: *V. infra Rimari. Lumen cæleſtis lauacri*, de baptiſmo. Quamdiu cæleſtis *lumen* lauacri imitantia nouam ſancti baptiſmatis lucem veſtimenta teſtantur, *l. vlt. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.*

LVSORIVS. Naues *luſoriæ. Luſoria* Danubii, de his *tit. 17. lib. 7.* vbi dixi fuſe: v. Vegetium, *lib. 5. c. vlt.*

LVSTRA. *Luſtrorum* ſacrificia, *l. 5. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* ſunt quæ votis publicis, & cum feſta conuiuia inirentur, ludique exhiberentur, fieri ſolebant: v. *l. 17. de Paganis.*

LVSTRALIS. *Luſtrale* aurum, *luſtralis* conlatio: v. *tit. 1. lib. 13.*

LVTVLENTVS. *Lutulentum* prodigium, de tyranno. Quod diuinum præmium Conſulatus *lutulentum* prodigium (Eutropius) contagione fœdauit, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

LVX. *Lux* inſtructionis, *l. 26. de petition. lib. 10. t. 10. Lux* Chriſtianæ religionis, tenebris Iudaicæ ſuperſtitionis, opponitur; *l. 28. de Iudæis. lib. 16. t. 8. Lux* baptiſmatis, *l. vlt. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.* v. & *Lumen. Lux* prouita. Si munere *lucis* exceſſerit, *l. vn. de heredit. petit. lib. 2. t. 22.* v. & *in fin. eius leg.* Seneca *Hippolyto v. 589.*

Cur dulce munus reddita lucis fugis?

Lux metaphorice. Signis ad probationem *luce* clarioribus expedita, *l. 3. de abolit. lib. 9. t. 37.*

LVXVRIA. Paulus V. *ſent. 6. §. 13. Luxuries* ramorum compeſcatur. Ita, vitis *luxurioſa* apud Columellam, *lib. 4. c. 21.* Gratius *Cynegetico. v. 140.*

Ergo age LVXVRIAM primo, FOETVSQVE
nocenteis
Detrahe, frondoſas grauat indulgentia ſiluas.

Nonius *c. 4. num. 286. Luxuria intempeſtiua abundantia. Virgil. Georg. lib. 1. Luxuriem ſegetum tenera depaſcit in herba*, &c.

LYNIFI ſeu *Lyniſarii*, *l. 8. & 16 de murilegulis. lib. 10. t. 20.* Sunt iidem, cum *linteariis*, de quibus ſupra, & qui initio dictæ legis 8. *linteones* audiunt, in fine legis dicuntur *lyniſi*: Conficiebant autem militares linteas veſtes in gynæceis ſiue textrinis Principis. Vide *Paratitlon titul. de murilegul.* & *Commentar. ad d. l. 8.*

M.

MACERARE. Liberandum cuſtodia diuturna non *maceret*, *l. 6. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.* Solitudine, quam eligunt; *macerentur*, *l. 62. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

MACHINA. Cunctis motionibus & *machinis* amputatis, finalibus iurgiis omnem modum præſcripſimus, *l. vlt finium regundorum. lib. 2. t. 26. Machinationibus* in C. Iulio. Non igitur vita cuiuſquam, non dignitas concuſſa his *machinis* vacillabit, *l. 5. de famoſis libell. lib. 9. t. 34.* Intelliguntur hic *machinæ* famoſorum libellorum.

MACHINAMENTA. Callida *machinamenta* commeantium depellant, *l. 6. de curioſis. lib. 6. t. 29.*

MACHINARI. Multos declinantes obſequia *machinari*, vt priuilegia rei priuatæ noſtræ ſectantes, &c. *l. 33. de decurionib. lib. 12. t. 1.*

MACHINATOR, hæreſiarcha, *l. 53. de hæreticis. lib. 16. tit. 5.* Tantorum ſcelerum *machinatores*, *l vn. de Saturianis lib. 7. t. 19.*

MACTARE. Detectum atque conuictum competenti animaduerſione *mactare*, perenni auctoritate cenſemus, *l. 7. de maleficis. lib. 9. t. 16.* Ita, *vltimo ſupplicio mactare*, *l. 9. D. de l. Pomp. de parricid.*

MACVLA. Quicunque libidinis *macula* forte polluerit pudicitiam, *l. 3. de curiedict. lib. 12. t. 1.* Qui clericatus velamine religioni *maculam* conantur infligere, *l. 19. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

MACVLARE. Iudices, qui ſe furtis & ſceleribus fuerint *maculaſſe* conuicti, *l. 1. ad l. Iul. repet. lib. 9. t. 27.* Eos, qui cum eſſent Chriſtiani, idolorum ſe ſuperſtitione impia *maculauerint*, *l. 6 de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.* Qui cuiusquam præterea hominis cæde *maculatus* eſt, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* *Maculati*, id eſt infamia criminis aſperſi, *l. 41. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Poeta:

ne crimine vero
Neu dubio MACVLER.

MACVLOSVS. Interuerſorum *maculoſa* fraudes, *l. 10. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.*

MAGI, vide *tit. de maleficis.*

MAGIS. ἔλλειψις τοῦ *Magis*, *l. 9. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* *Eos re & fide idoneos haberi, quam eos,* &c. Sileri & intelligi *Magis*, crebrum & pulchrum in oratione, non Græcis tantum, ſed & Latinis, vt præter Lipſium in Tacitum, *& lib. 5. epiſtol. quæſt. 23.* animaduertit Sanctius *in Minerua lib. 4. c. 7. pag. 693.* ibique Perizonius, Voſſius *de conſtruct. c. 61.* Auſon. Popma *de Vſu ant. locut. lib. 2. c. 11.* Vide etiam Briſſonium *de V. S.* & Lambertum Bos *in Ellipſ. Græc. p. 327 Edit. Lipſ.* Iuriſconſulti noſtri ſæpe: veluti Martianus *l. 1. D. de mort. cauſ. donat.* *Cum quis ſe habere vult, quam eam cui donat.* ex Homero: Αὐτὸν ἔχοντά σε βούλομ' ἐπαυρέμεν, ἤ τινα τῶνδε. *Magis* omiſſum etiam *l. 8. de Pagan. l. 16. t. 10.* Simulacra artis pretio, quam diuinitate metienda. Et ibi: Si quas ſub gratia donationis a militibus auferunt, quam merentur annonas, *l. 25. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* *Magis* θετικῶς ponitur, vt habeat contrarii negationem, vel id, quod magis probatur, ſolum probet, & alterum remoueat. Quibus honorum omnium ſpecies ſuffragio eſt *magis* parta, quam merito, *l. 6. de honor. codic. lib. 6. t. 22.* Vide *infra potius.* Contra ius reſcripta non valent, quocunque modo fuerint impetrata. Quod enim publica iura præſcribunt, *magis* ſequi Iudices debent, *l. 1. de diuerſ. reſcript. lib. 1. t. 2.* Quicunque ex Aquæductu *magis* quam ex caſtellis aquæ vſum parauerit deriuandum, *l. 16. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* Ne vacuatis vrbibus ad agros *magis* larem curiales transferant. *l. 1. ſi curialis, lib. 12. t. 18.*

MAGISTER pro Magiſtro officiorum, *l. vlt. de primic. & not.* vbi dixi. De *Magiſtris* aliis vide Briſſon. *de V. S.*

MAGISTERIA, dignitas Magiſtri officiorum. *Magiſteria* efficax, *l. 2. de quæſtorib. l. 6. t. 9.* vbi dixi.

MAGISTRA. *Magiſtra* falſorum conſuetudo, *l. 3. ad l. Corn. de falſo. lib. 9. t. 19.* Omnium virtutum *magiſtra*, literatura. Ita repono, *l. 1. de Decur. V R. lib. 14. t. 1.* Ingenii magnitudo virtutum omnium mater, dicitur Auctori de rebus bellicis ſubdito *Notitia Imp.*

MAGISTER NAVIS. Si a Nauiculario, *Magiſtroue nauis* aliquid accepiſſe detegitur, *l. 37. de nauicul. lib. 3. t. 5.* vide *& l. 3. de naufrag* Gloſſ. *Magiſter nauis.* Κυβερνήτης. *Magiſter*, ἐπιστάτης. Gloſſ. Aliis, *Magiſter, gubernator.* Valer. Flaccus *lib. 8.* *Puppe procul ſumma vigilis poſt terga Magiſtri.*

MAGISTRATIONES, ſunt cellulæ, auditoria Profeſſorum, Magiſtrorum, *l. vlt. de ſtudiis liber. V. R. lib. 14. t. 9.* vbi vide *not. c.*

MAGISTRATVS, pro Duumuiris, *l. 8. 16. 21. 29. 39. 77. 151. 169. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 1. de Medicis & Profeſſ. l. 1. 3. 5. de reparat. appell. lib. 11. t. 31.* Qui & *Magiſtratus* municipales, *l. 1. de curſu publico. lib. 8. tit. 5.*

MAIESTAS. Sanctionis *maieſtate*, *lege 80. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

MAIORES. Qui paternam frugem, vel *maiorum* (*auorum* poſuit *Tribon.*) patrimonia gubernare cupiunt, *l. vnic. de his, qui veniam ætatis. lib. 2. t. 17.*

MAIORINVS. *Maiorina pecunia*, *l. 6. de falſa moneta. lib. 9. t. 21.* & *l. 1. in fin. ſi quis pecun. conſl. lib. 9. t. 23.* Erat *maior* pecunia: (ſic enim etiam vocatur, *l. 2. ſi quis pecun. conſl.*) Ex argento & ære conflata, *d. l. 6.* Quam eandem cum *decargyro* facio. Nam quæ maior pecunia, *d. l. 2.* dicitur, ea mox *decargyrus nummus* vocatur. Diuerſa autem fuit a centenionali, *d. l. 1. & 2.*

MAIVMA populi feſtiuitas, de qua vide *titulum 6. lib. 15.* vbi late dixi.

MALVS. *Malæ* artes, de magicis proprie, *l. 5. de maleficis. lib. 9. t. 16.* vt malefici proprie magi: vide *infra Malefici.* Apuleius, *lib. 2. de Aſino pagin. 21. Edit. Lugd. B. 1623. apud Ioan. Maire.* *Caue tibi, ſed caue fortiter a malis artibus & facinoroſis illecebris Pamphiles: maga primi nominis & omnis carminis ſepulchralis magiſtra creditur.* *Prauæ* artes, Ammiano *lib. 28. cap. 1.* vide & *Artes. Illicitæ* artes *Auguſt. lib. 10. de ciuit. 9.*

MALEFICI *Rubr. & l. 4. 6. de maleficis & mathemat. lib. 9. t. 16.* Quos ob facinorum magnitudinem vulgus *maleficos* appellat, *d. l. 4.* Qui malefici vulgi conſuetudine nuncupantur, *d. l. 6.* Dicuntur etiam *Maleficiorum labe polluti*, *l. 11. eod. tit.* *Malefica artis rei*, *d. l. 11.* & Qui maleficiorum inſimulatione ſtringuntur, *l. 10. eod. tit.* Imo Communis hoſtes ſalutis, *d. l. 11.* Lactantius, *lib. 2. c. 17.* *Sed eos magi, & ii quos vere maleficos vulgus appellat, cum Artes ſuas execrabiles exercent,* &c. Hieronymus *comment. in Danielem cap. 2.* *Quos nos Ariolos, cæteri* ἐπαοιδοὺς *interpretati ſunt, id eſt, Incantatores. Ergo videntur mihi incantatores eſſe, qui verbis rem peragunt. MALEFICI, qui ſanguine vtuntur & victimis, & ſæpe contingunt corpora mortuorum.* Auguſtinus *10. de ciuit. Dei, cap. 9.* *Qui quaſi conantur iſta diſcernere, & illicitis artibus deditos alios damnabiles, quos & maleficos vulgus appellat.*

MALEFICIA, pro maleficiorum ſeu magorum artibus: hoc ſenſu, maleficiorum cauſæ, *l. 9. de maleficis. lib. 9. t. 16.* *Maleficiorum* inſimulatio & inuidia, *l. 10. d. t.* *Maleficiorum* labes, *l. 11. d. t.* *Maleficii* crimen, *l. 1. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

MALIGNITAS. Vt ſextantem ſine aliqua *malignitatis* interpretatione præſumat, *l. 8. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42.*

MALITIOSVS. *Malitioſa* litium ſemina comprimentes, *l. 1. de Epiſcop. iud. lib. 16. t. 12.*

MANCIPES & *mancipatus*, *l. 18. de piſtorib. lib. 14. t. 3. l. 2. 3. de frument. V. Conſt. l. vnic. de mancipibus:* & *l. vnic. Cod. Iuſt. de piſtor.* Sunt præpoſiti piſtrini, & miniſterium piſtrini. Vide Socratis locum inſignem *lib. 5. cap. 18.* & *Commentarium ad d. l. vn.* Lapſus tamen eſt Cuiacius, qui piſtorem omnem mancipis appellatione exaudit, cum ſciamus ex dicto Socratis loco, mancipes tantum dictos, qui in *mancipiis* ſiue *piſtrinis publicis*, miniſteria ſua obibant. 2.) *Mancipes* thermarum, qui Romæ exhibitionem thermarum curabant, *l. vn. de mancip. thermar. lib. 14. tit. 5.* 3.) *Mancipes* curſus publici, *l. 15. 24. 26. 34. 36. de curſ. publ. lib. 8. t. 5.* qui per mutationes & ſtationes curſui publico præerant, obter-

ſeruabantque, ne modum curſus publici quis ex·cederet. De iis dixi in *Commentario ad l.* 1. 15. Conſule etiam Briſſonium *de V. S.* & Henninium ad Bergier. *de viis Rom. IV.* 13 & Du Freſne *in Gloſſar.*

MANCIPARE, addicere, deuouere. Quicunque Decurionum ſponte ſe centuali miniſterio *mancipauit, l. 4. de tabul lib. 8. t. 2.* Clericorum ſe conſortio *mancipaᴚunt, l. 163. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Ordini *mancipari, l. 175. de Decurion. lib. 12. t. 1. Mancipari* Curiis, *l. 35. 49. de Decur. lib. 12. t. 1.* Honoribus, *l. 46. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Propriis Vrbibus, *l. 48. d. t. Mancipari* Curiæ, *l. 124. de Decurion, lib. 12. t. 1.* Functionibus, *l. 125. eod. Mancipari* Curiis, *l. 18. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Nexui Curiæ *mancipatus, l. 168. de Decur. lib. 16 t. 1.* Curiatum functionibus *mancipetur, l. 83. de Decur. lib. 12. t. 1.* Cuſtodiis *mancipari, l. 19. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Nullus ante carceris cuſtodiæ *mancipetur*, quam &c. *l. 4. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3.* Obſequio *mancipati, l. 26. de Epiſcop. lib. 16 t. 2.* Otio *mancipati* ſunt, *l. 4. de re militari. lib. 7. t. 1.* Tali præmio *mancipetur* (id eſt honoretur) *l. vnic. de his, qui ſe defer. lib. 10. t. 11.* Capitali ſupplicio *mancipetur, l. 8. de deſertorib. lib. 7. t. 18.*

MANCIPATIO & traditio ſeparantur, *l. 4. 7. de donat. lib. 8. t. 12. Mancipatio* enim in Italico ſolo, traditio in ſtipendiario: dixi ad *l. 2. eod tit. de donat.*

MANCIPATVS, functio atque munus mancipum. *Mancipatus* functio, *l. vnic. de mancipib. lib. 12. t. 16. Gloſſ. Nom. Stem.* Μαγκιπάτυμα, τελώνιον.

MANCIPIVM. Quamuis hoc ipſum quod voluit eſſe delator, pœnæ iam ſit *mancipium, l. 30. de petitionibus. lib. 10. tit. 10.* Vrbana *mancipia*) ruſtica, diuerſo admodum iure cenſita, *l. 6. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

MANDATA. De *Mandatis* Principum eſt *titulus* 3. *lib.* 1. Vbi dixi plene. Dicta & ἐντολικά: vide Luitprandum *in legat.* apud quem male ſcriptum ἐντολικά Sed vidit errorem du Freſne *in Gloſſar. voc.* ἐντολικόν.

MANDARE. *Mandare* annonarias, eſt literas dare ad annonas percipiendas. *Mandare* ergo eſt, *delegare, l. 1. de domeſticis, lib. 6. t. 24.* ibique *not. g.*

MANERE. Etiamſi antiquitus hoc onus fundum *manebat. l. 13. de Senator. lib. 6. t. 2.* Quisquis ex deſertis agris, veluti vagos ſeruos fuerit conſecutus, pro fiſcalibus penſitationibus ad integram glebæ profeſſionem, ex qua videlicet ſerui videntur *manere, l. 12. de annona lib. 11. t. 1. Manere* hic, pro *emanere*: vel, certe legendum *emanere*: vel *manare.*

MANES. *Manium* ædificia, id eſt ſepulchra. Qui *ædificia Manium* violant, domos, vt ita dixerim, defunctorum Conſtantius, *l. 4. de ſepulchris viol. lib. 9. t. 17. Sepulchra* repoſuit, pro his verbis, *Tribon. Portum corporis* Ennius appellauit. Vid. *Comment. ad h. l. Manes ascire.* Multi magicis artibus auſi elementa turbare, vitas inſontium labefactare non dubitant, & *manibus accitis* audent ventilare, vt quiſque ſuos conficiat malis artibus inimicos, *l. 5. de maleficiis. lib. 9. t. 16.* Virgilius *Pharmaceutria* ſeu *Eclog. 8. v. 98.*

His ego ſæpe animas imis excire ſepulchris
Vidi.

Horatius *Epod. Ode 17. in fin.*

Poſſum crematos excitare mortuos.

Prudentius *de Mercurio lib. 1. adu. Symmach. v. 96.*

Murmure nam Magico tenues excire figuras
Atque ſepulchrales ſcite incantare fauillas.

Hinc & Magi ψυχαγωγοὶ apud Tyrium, *diſſert. 22.* Tertull. *Apologet. cap. 23. Porro ſi Magi Phantaſmata edunt, & iam defunctorum inclamant animas, ſi pueros in eloquium oraculi eliciunt, ſi multa miracula circulatoriis præſtigiis ludunt.* Vide Kirchmannum *de funer. Roman. 3. cap. 23.* Horatius *lib. 1. Satyr. VIII. v. 28.*

Cruor in foſſam confuſus, vt inde
Manes elicerent, animas reſponſa daturas;

Id eſt, *manes mortuorum inuocarent*, vt vetus interpres explicat. *Pœna manium vindex.* Hoc fieri prohibemus, pœna *Manium* vindice cohibentes, Iulianus, *l. 5. de ſepulch. viol. lib. 9. t. 17.*

MANIPVLARIVS Ducis, *l. 3. ad l. Iul. repet. lib. 9. t. 27.* vbi dixi.

MANSIO pro domo. Cæteros, qui *manſionum* ſpatio anguſtiore ſuſtentantur, *l. 3. de aquaeductu. lib. 15. t. 2.* 2.) *Manſiones l. 9. de annon. & tribut. lib. 11. tit. 1. l. 1. ne quis in palat. l. 35. de curſ. publ.* ſeparantur a ciuitatibus, & dicebantur loca, in quibus, qui publica in cauſſa commeabant, conſiſtebant & manebant, tum alimonia atque annonarum, & cellarienſium ſpecierum conſequendarum gratia, tum curſus publici vſurpandi cauſſa. Vide *Commentarium ad d. l. 9.* Hinc & *manſionarius*, (qui alias metator) apud Hincmarum, *epiſt 3. cap. 23.*

MANVS. Omnes Cognitores & Iudices a pecuniis atque patrimoniis *manus* abſtineant, *l. 5 ad l. Iul repetund. lib. 9. t. 27. Puræ manus* in Iudice requiruntur: vide Symmachum *lib. 9. epiſt. 39.* & Iuſtiniani *Nouellam 8. præfat. §. 1. Nouell 17. c. 1.* Dixi plura ad *eam l. 5. v.* & *l. 1. de off Rect. Prou. Manu iniecta* retrahantur, *l. 7. de pil. mil. appar. lib. 7. t. 22.* Ad Curiam velut *manu* mox iniecta reuocandos, *l. 159. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Et tanquam *manibus* iniectis eos de iudicio producere, *l. 8. in fin. de appell. lib. 11. t. 30.* Velut *manu* mox iniecta reuocentur, *l. 3. de his, qui ad Eccl. confug lib. 9. t. vlt.* In eundem *manus* iniectione conceſſa, *l. 181 de Decurion. lib. 12. t. 1.* Rapaces Officialium *manus*, *l. 1. de off. Rector. Prou. lib. 1. t. 7.* Qui *manu* victum rimantur aut tolerant, figulos videlicet aut fabros, *l. 10. de luſtrali collatione. lib. 13. t. 1.* Qui parricidali furore raptus ſanguine proprio *manum* tinxit, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38* Prius quam ad perfectum *manu cœptum* perduxerit. *l. 31. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* 2.) *Manus pro chirographo. Manum* defuncti probare iubeatur, *l. vnic. ſi cert. petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* Vide loca græca Artemidori & Pollucis *not. m. ad d. l.* Non ſola *manus* collatione conueniet adſtrui, *l. vnic. ſi certum petatur, de chirogr. lib. 2. t. 27.* Et mox ſi *manum* ſuam fateatur obnoxius.

MANVMISSIO, *Manumiſſionum* ſolemnia repetenda, ſi Cenſul qui ſolemnia peregit, Tyrannus poſtea iudicetur, *l. 18. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.*

MAPPA. *Mappa lintea, l. 1. de alimentis quæ inop. par. lib. 11. t. 27.* Leges his ſcriptæ, propoſitæ. Limites agrorum notati: hinc *Mappa Albanenſium* in corpore *de limitib. p. 139. Edit Rigalt. & pag. 145. Edit. Goeſ. Mappa* etiam mentio *eodem in corpore p. 270. 273. Rigalt. p. 263. 266. Goeſ.*

MARTIVS. Qui caſtrorum expertes habentur, nec in hoſtem *Martio* ære caluerunt, *l. vnic. in fin. qua a prabit. tyronum. lib. 11. t. 18.* vbi vide *not. mm.*

MARITALIS. Obitus *maritalis*, *l. 3. de dotibus. lib. 3. t. 13.*

MARMOREVS. *Marmoreum* metallum, *l. 13 de metallis. lib. 10. t. 19.*

MASSA. In *maſſam* compleri debitum omnium, *l. 12. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6. Maſſa* obryzæ ſoliditasque, *l. 12. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.*

MATERIA. *Materies.* Iſidorus *lib. 13. t. 3. Omne informe, vnde aliquid faciendum eſt, MATERIA dicitur. Materia* lignum, & tabulata ſeparantur, *l. 15. de extraord. lib. 11. t. 16.* Materia *hac lege* pertinet ad naues, vt in *Commentario* aduerſus Cuiacii opinionem probo. Ita *Syluarum materies lignorumque* apud Vindicianum *Epiſtol. ad Valentinianum*, præmiſſa *Operi Marcelli Empirici.* Materia (ædificiórum) *l. 36. de operibus publ. lib. 15. t. 1. Materiaux:* vide *l. 55. D. de legat. 3. &* Briſſonium *de V. S. Materies* obryzæ, *l. 12. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.* quæ *eadem lege*, *maſſa* obryzæ. *Materia*, auri obryza, *l. 13. eod.* Eodem ſenſu apud Manilium *lib. 4. v. 245.*

terraque exurere venas
MATERIAMQVE manu certa duplicarier arte.

Quem verſum nollem ab Illuſtri Scaligero in notis expunctum. Eſt enim obryziacus, purus purus Manilianus. *Materia, l. 1. & 3 de ponderatorib. lib 12. t 7.* pro maſſa auri: ideo ſolidis opponitur, *d. l 1. Materia* ad conficienda nauigia, *l. 14. de nauicular. lib. 13 t. 5.* 2.) *Materia* pro cauſſa & occaſione. Quorumque differri ſupplicium *materia* eſt ioteritus plurimorum, *l. vnic. ne ſine iuſſu. lib. 9. tit. 41.*

MATHEMATICI, Vide *titul. 16. lib. 9.* & ibi *Paratitlon.* Briſſonium de *V. S.*

MATRIX. *Matrices* fiſtulæ, *l. 5. de aquaductu. lib. 15. t. 2. (l. 3. Cod. Iuſt. eod.)* Dixi ad *d. l. 5.* Sunt autem primordiales & originales, quæ in capite ductus aquæ, caſtelliue poſitæ collocatæ ſunt: ex quibus aliæ quodammodo prodeunt. Eodem ſignificatu *Matrices*, *Arbores*, *Eccleſia*, *Lex*, *Pecudes.* Vide Briſſonium *de V. S.*

MATRICVLA, pro deſcriptione, catalogo, indice. *Matricula* palatinorum S. L. *l. 16. de palatin. S. L. lib. 6. t. 30. Matricula* domeſticorum, *l. 2. 5. 7. de domeſticis. lib. 6. tit. 24. Matriculæ* militares, *l. 11. de re militar. lib. 7. t. 1. l. 16. de deſertorib. lib. 7. t. 18.* Nam matriculæ inſcripta erant militum, etiam adcreſcentium nomina. Vide *Paratitl. de re militar.* Vegetium *lib. 1. c. 26.* & *lib. 2. c. 6.*

MATVRITAS. Quippe tunc demum relationibus plena *maturitas* (id eſt, *plena fides conſtat*) eſt cum vel allegationibus refelluntur, vel probantur adſenſu, *l. 3. de relat. lib. 11. t 29.*

MATVRVS. *Maturo* fine, *l. 1. de Epiſcop. iudic. lib. 16. t. 12.*

MEATVS. *Meatus* Aquarum, *l. 6. de aquaductu. lib. 15. t. 2. Meatus* Formarum, ὀχετος, *l. 1. d. t.*

MEDICAMENTARIVS, Veneficus. In repudio mittendo a femina hæc ſola crimina inquiri, ſi homicidam, vel *medicamentarium*, vel ſepulchrorum diſſolutorem maritum ſuum eſſe probauerit, *l. 1. de repudiis. lib. 3. t. 16. Medicamentarium* appellat veneficum, *l. 7. Cod. Iuſt. eod. tit.*

MEDICAMENTARIA, venefica. In maſculis etiam ſi repudium mittant, hæc tria crimina inquiri conueniet, ſi mœcham vel *medicamentariam*, vel conciliatricem repudiare voluerit, *l. 1. de Repudiis. lib. 3. t. 16.*

MEDICINA, remedium. Adhibenda eſt competens *medicina*, &c. *l. 18. de Agentib. lib. 6. t. 27.* 2.) *Medicina*, animaduerſio. Vt, quos ad vitæ decora domeſticæ laudis exempla non prouocant, ſaltem correctionis *medicina* compellat, *l. vnic. de emendat. propinquor. lib. 9. t. 13.*

MEDIETAS, dimidium. *Medietatem* conſequatur inuentor, *l. 1 de Theſauris. lib. 10. t. 18.* Debiti *medietas*, *l. 1. de vſuris rei iudic.*

MEDIOCRES, *l. 3. 4. de extraord. lib. 11. t. 16.* Paupertate *mediocres*, *l. 14. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.*

MEDIOCRITAS, id, quod modicum eſt. Colonos, quibus terrarum erit quantulacunque poſſeſſio, conuenit propriæ commiſſos *mediocritati*, annonariam functionem cognoſcere, *l. 14. de annona Mediocritas* cenſuum. Pro captu virium & *mediocritate* (id eſt, modo) cenſuum, *l. 8. in fin. de cohort. lib. 8. t. 4. Mediocritas*, paupertas. Hi vero, quos forte *mediocritas* a contumaciæ excuſat inuidia, ſimplum debiti, &c. *l. 27. de annona. lib. 11. t. 1.* Vid. *l. 6. §. vlt. D. de excuſat. Mediocritas* proceritatis. Si quoidam *mediocritas* (id eſt, proceritas legitima *minor*) proceritatis ab armatæ militiæ conditione ſubmouerit, *l. 5 de re milit. lib. 7. t. 1.*

MEDITATIO. Licet adeo inueteratum malum longa ac diuturna *meditatione* nutriuerint, *l. 41. de hareticis. lib 16. t. 5.* Neminem de numinis noſtri ſacrario prodeuntem harena ſuſcipiat, laniſta doceat, ſæua *meditatio* & pugnatrix exerceat, *l. 11 de pænis. lib. 9. t. 40.* Meditatio enim hinc exercitio propria. Vide *Commentarium ad h. l.*

MEDIVS. *Medio* muneris ſui tempore, *l. omnis 5 de iis qua admin. lib. 8. t. 15.* id eſt, durante officio. Adſtante populo Romano dicere: vt his *in medium* publicæ rationis edoctis, &c. *l. 2. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* Idcirco iudiciorum vigor iuriſque publici tutela videtur *in medio* conſtituta, ne quiſquam ſibi ipſe permittere valeat vltionem, *l. 21 d Iudais. lib. 6. t. 8.*

MELIVS. *Melius* eſt occurrere in tempore, quam poſt exitum vindicari, *l 2. ad l. Corn. de ſicar. lib. 9. t 14* Libertates quoque *in melius* reuocamus, *l. 13 de his qua ſub tyr. lib. 15. t. 14.*

MELLOPROXIMI. *l. 16. 17. de proximis, lib. 6. t. 26* ſunt inſequente anno futuri Proximi ſcriniorum. Vide *Comment. ad h. l.*

MEMORIA. *Memoriam* accuſare defuncti, *l. 40. de hareticis. lib. 6. t. 5.*

MEMORIALES, qui in ſcrinio memoriæ ſunt, *l. 2. de priuil. eorum qui in S pal. lib. 6. t. 35.*

MENDICITAS. Cunctis adſatim, quos in publicum quæſtum incœpta *mendicitas* (*Gueuſerie*) vocauit, inſpectis, exploretur in ſingulis, &c. *l. vnic. de mendicantib. non inualid. lib. 14. t. 18.*

MENS *Mens* par fida hæreticorum, *l. 25. de haret. Mens*, *Polluta. Profana*, *l. 26 d. t.* Sacrilegæ *mentes* hæreticorum, *l. 41. de hareticis. lib. 16. t. 5.* Honorati vero & Vrbibus ſuis eminentes ex arbitrio, quantum *mens tulerit*, largiantur, *l. 9. in fin. ne quid publ. lat. lib. 8 t. 11.*

MENSVM, pro *menſium*, *l. 62. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

MERVS. Vt quid præſtare poſſint, *mera* fide & integra veritate ſcribatur, *l. 12. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.*

MERCARI. Ab honoribus *mercandis* per ſuffragia, &c. *l. 2. de honor. codic. lib. 6. t. 22.*

MERCATOR *Iudex*, qui ſententiam venalem habet:

bet. Priuatarum litium Cognitor, idemque *mercator*, *l. 5. ad l. Iul. repetund. lib. 9. t. 27.* Auctor ſubditus Notitiæ Imperii *cap. 4. de Iudicibus: hi velut MERCATORES in prouincias ſe miſſos exiſtimant*, &c. vide quæ dixi ad *eam l. 5.*

MARCEDVLA. Solatiis pro *mercedula* præſtitis ex tributariæ penſitationis immunitate, vel ex eo, quod vocatur Filicon, *l. 32. de nauic. lib. 13. t. 5.*

MERCIMONIVM, mercimonia, *l. 3. 7. 10. 14. 19. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* *Mercimoniis* ſtudere, *d. l. 7.* & *l. 10. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2.* *Vt uos in veſtris voltis mercimoniis.* Mercutius apud *Plautum, in Prolog. Amphitruon. init.* Si exiguis admodum *mercimoniis* tenuem ſibi victum veſtitumque conquirent, *l. 15. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* Qui operam in *mercimoniis* habent, *l. 14. de Epiſc. lib. 16. t. 2.*

MERERE. MERERI. Honoris eius penitus amouemus vmbracula: ita vt ſi quis id *meruit*, ac ſi nihil impetrauerit, habeatur, *l. 153. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Decurio, fortunam quam naſcendo *meruit* (ſortitus eſt) ſuffragiis atque ambitione non mutet, *l. 118. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Niſi quis releuationem iuſte *meruiſſe* firmauerit, *l. vlt. verſ. niſi, de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* Niſi ex noſtra adnotatione *mereatur.* Et quoniam aliquanti aut amplius quam meruerant occuparunt, *l. 9. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.* Quæ ante Sacerdotium maritorum legitimum *meruere* coniugium, *l. 44. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* At de talibus reis vltionem *mereri*, *l. 31. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* Nec ſe exiſtimare ideo *meruiſſe* dignitatem, vt Iudicum præcepta deſpiciant, *l. 150. de Decur. lib. 12. t. 1.* Transferat, qui orando *meruerit* ex iudicio tuæ magnitudinis, &c. *l. 3. ne conlat. transl. lib. 11. t. 22.* Quod vnuſquiſque *meruit*, *l. 4. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* Vt *mereatur* ſententiam, *l. 3. de prædiis & mancip. lib. 12. t. 3.* Oblatis precibus *meruerunt*, *l. 1. de lucris officior. lib. 8. t. 9.* Omneſque, huiuſmodi immunitates quacunque ambitione *meruerunt*, ad æquale, &c. *l. vn. ſi per obreptionem fuerit impetr. lib. 11. t. 13.* Si cuiuſquam ambitione plectenda inportunitas id forte *meruerit*, *l. vlt. de relat. lib. 11. t. 29.* Qui aliquid teſtamento vel donatione *meruerunt*, *l. 10. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* Qui metrocomias poſſidere noſtro beneficio *meruerunt*, *l. vlt. de patrocin. uicor. lib. 11. t. 24.* Qui ſine adminiſtratione adumbratarum dignitatum codicillos honorarios *meruerint*, *l. 41. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Manentibus dignitatibus, quas ſuffragio *meruerunt*, *l. 42. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Beneficio principali quod aliquando *meruerunt*, *l. 5. in fin. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* Omnes omnino quicunque capitationis indulgentiam immunitatemque *meruerunt*, &c. *l. 1. de immunitate. lib. 11. t. 12.* Quidquid & ipſi ex indulgentia *meruerunt*, *l. 10. de indulg. crim. lib. 11. t. 28.* Eos, qui rem paternam vel ſuam, a fiſco recuperare *meruerunt*, *l. 2. de conlatione donatarum. lib. 11. t. 20.* Qui veniam debitæ quantitatis manſuetudinis noſtræ abſolutione *meruerunt*, *l. vlt. de immunit. lib. 11. t. 12.*

MERITVM. *Meritum* eximiæ ſingularisque virtutis, id eſt, clericatus, *l. 16 de Epiſcopis l. 16. t. 2.* dixi in v. *Eximia.* 2.) *Meritum*, momentum. Etiamſi ei vel probabilis negotii *merita* ſuffragentur, *l. unic. de his qui pot. nom. lib. 2. t. 14.* Negotii *merita*, *l. 4. de appell. lib. 11. t. 30.* Negotii *merito* diſcuſſo, *l. 3. de pactis. lib. 2. t. 9.* His horis, quibus cauſarum *merita* vel facta (γρ. fata) panduntur, *l. un. de off. iud. ciuil. lib. 1. tit. 8.* Quia negotiorum *merita* partium aſſertione panduntur, *l. 5. unde vi lib. 4. t. 22.* Atque ita vel cauſæ *meritum* vel perſonæ qualitatem ad nos referat, *l. 2. de exhib. reis. lib. 9. t. 2.* Cauſæ *merita*, *l. 13. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* 3.) *Merita*, faſtigia dignitatum honorumque. Id ab omnibus indiſcretum *meritis*, atque perſonis iubemus impleri, *l. 18. de extraordinariis. lib. 11. t. 16.* Neque ſane deeſt, vbi vel *meritorum* priuilegia, vel dignitatum a communione vindicemus. *Ibid.* 4.) *Meritum*, pretium. De ædificiis vero maioris *meriti* (id eſt pretii, vt Tribonianus maluit, *l. 9. Cod. Iuſt. eod.*) *l. 30. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Ita mediocres & inferioris *meriti* domus ſummia opponuntur, *l. 3. de aquaduct. lib. 15. t. 2.* 5.) *Meritum*, ius. In Synagogam Iudaicæ legis hoſpitii *merito* irruentes, id eſt, velut iure hoſpitii. *l. 2. de metatis. lib. 7. tit. 8.*

MERVM. *Mero* venerati Genium Gentiles, *l. 12. de Paganis. lib. 16. tit. 10.* Perſius *Satyra II. v. 3.*

Funde MERVM Genio.

Vide *ſupra Genius.*

META, tempus præſtitutum. Intra alterius autem triennii *metas*, *l. ult. de numer. lib. 8. t. 1.* Anni *metas* habeat litigator, *l. 67. de appellationib. lib. 11. t. 30.* *Metas* temporis præſtitum, &c. *l. 22. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Intra anni *metas*, *l. 2. vt intra annum. lib. 9. t. 36.*

METALLICVS. *Metallica loca*, *l. ultim. de metallis. lib. 10. t. 19.*

METALLVM. *Metalla*, ſunt vel loca, in quibus metalla effodiuntur: quo ſenſu vox ea accipienda, *l. 1. 11. 15. de metallis. lib. 10. t. 19. l. 9. 11. de indulg. debitor.* Quæ & *metallica* loca dicuntur, *dict. l. vlt. de metallis:* vnde & *metallopus*, *l. 8. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Vel res ipſæ, quæ ſecantur, *l. 1. de metallis*, cæduntur, *dicta lege 1.* & 2. eruuntur, *l. 8. d. tit.* exſecantur, *dicta lege 8. 11.* exercentur, *d. l. 11. & 13.* (vnde & *metallorum* exercitium, *l. 3. d. tit.*) effodiuntur, vnde effoſſiones ſaxorum, *l. 10. d. t.* 2.) *Metallum*, de auro, & *metallarii* aurilegulí, *l. 3. 4. 6. 7. 9. de metallis. lib. 10. t. 19.* hinc, auri *metallum*, *d. l. 7.*

METALLARIVS, *L. 6. & 9. de metallis. lib. 10. t. 19.*

METATVM, hoſpitium militibus a prouincialibus datum. De *metatis* eſt *titulus 8. lib. 7.* vbi dixi.

METAXA, *l. 13. & vlt. de murileg. lib. 10. t. 20.* Eſt ſericum, in fila nondum deductum, neque tinctum, ſed αὐτοφυὲς, vt loquitur, *l. 70. D. de legat. 3.* Hinc Actuario, Aetio, Alexandro, medicis, μέταξα ὠμὴ: quam nos, *ſoye crue.* Ideo a ſerico blatta, id eſt, ſerico purpura tincto, *dicta l. 13.* ſeparatur, & a nemate, id eſt, filo ſerico, *l. vlt. § 7. D. de publ. & vectigal.* dixi plene ad *d. l. 13.* Gloſſ. Philoxeni, *Mataxa*, σιρά. Hiſpani quoque *Madeia* vel *Madexa*, vide & Suidam *in voc.* σῆρες, Procopium *1. de bell. Perſico cap. 20.* Moſchopulum περὶ σχεδῶν, Zonaram *in Iuſtiniano pag 54 Tom. II. Edit. Venet. inter Script. R. B.* Iſidorum XIX. *Orig. 29.* Vitruu. *Indic.*

METROCOMIA, *l. ult. de patrociniis vicorum. lib. 11. t. 24.* Erat caput inter omnes vicos, qui uni ciuitati erant ſubiecti. Vide *Comment. ad d. l.*

METROPOLIS ciuitas prouinciæ princeps, & quaſi mater. *L. 11. de Med. & Profeſſor. lib. 13. tit. 3.* vt ſingulis vrbibus, quæ *metropoles* nuncupantur, &c. Vbi intelliguntur omnes prouinciæ frequentiſſimæ ciuitates. Vide *Commentarium.* Plures enim fuere vnius prouinciæ metropoles. Vid. *l. un. Cod. Iuſt. de metropol. Beryto*, Noriſius *de Epocha Syro Maced. diſſ 4 c. 3.* Bynckershoek *obſeruat. VI. 18.*

METVERE. *Metuens* ſubito, quæ ipſe ſimula-

uerit: de cultore ſimulacrorum, *l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Hoc argumento patres ferme ſimulacra, eorumque cultores traducunt. Lactantius *lib. 2. cap. 2. Quæ igitur amentia eſt, aut ea fingere quæ ipſi poſtmodum TIMEANT, aut timere quæ finxerint? Quæ fecit, TIMET.* Arnobius *lib. 6. pagina 191.* Ed. Stewech *Supplicare tremebundum fabricata abs te res:* vide & Minucium *Octauio cap. 23* Sedulius *lib. 1. p. 39.*

& quæ fecere verentur.

Lucanus: *Quæ finxere timent.*

MIGRARE ad Paganos ritus cultusque, *l. 2. de Apoſtatis. lib. 16, t. 7.* Ad aras & templa, *l. 3. d. t.* dicuntur Apoſtatæ. Qui fidem, quam Deo dicauerant, polluerunt, & prodentes diuinum myſterium in profana *migrarunt*, *l. 4. de Apoſtatis. lib 16. t. 9.* 2.) Bona eius in fiſci iura *migrarunt*, *l. 1. de cenſitorib. lib. 13. t. vlt.*

MILITARES, id eſt milites, *l. 7. 11. de annon. et tribut. lib. 14. c. 17.* *Militares*, pro militibus, *l. 20. 21. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 40.* Vide *not. c. ad dict. leg. 20.* *Militares*, *l. 18. 38. de Decurionib. lib. 12. c. 1.*

MILITES abſolute, pro opinatoribus, *l. 34. de annona. lib. 11. t. 1. l. 16. de exaction. lib. 11. t. 7.*

MILITIA, pro onere militis ſeu tyronis conferendi, *l. 3. 10. de Medicis & Profeſſoribus. lib. 13. t. 3.* in tyrocinium militiæ, vt loquitur *l. 11. de tyronibus*,

MINAX. Fauor *minax* Rectoris Prouinciæ, *l. vnic. ſi quacunque præditus poteſt. lib. 3. t. 11.* vide eam legem.

MINIMVS. *Minimi* maximique, *l. vnic. de grege dominico. lib. 10. t. 6.* Neque ob hoc ſordido quilibet, *minimone* exuatur, *l. 153. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Minimo*, id eſt, minima quaque re.

MINISTER. *Miniſter*, Ducis, *l. 3. ad l. Iul. repetund. lib. 9. t. 27.* 2.) *Miniſter* litis, Cognitor vel Procurator, *l. vltim. de Cognitor. & Procurator. lib 2. t. 12.* 3) *Miniſtri*, pro clericis, *l. 31. de Epiſcopis. lib. 16 tit. 2.* & *ead. leg.* catholicæ eccleſiæ *miniſtri*. Chriſtianæ legis *miniſtri*, *l 41. eod. tit.* Diuini muneris *miniſtri*, *l. vlt. eod. tit.* 4.) *Miniſtri* ſacrorum, id eſt, Deorum miniſtri, (vt Symmachus appellat *in relat. ad Valentin.*) *l. 14. de paganis. lib. 16. tit. 10.* ubi conſule *Commentarium.* 5.) *Miniſtri* ferales, dicuntur carcerum cuſtodes, Commentarienſes, clauicularii, *l. 6. de cuſtod. reorum. lib. 9. tit 3.*

MINISTERIALES ſunt, qui in miniſterio Principis erant. *Miniſteriales* & Pædagogiani *l. 5. de diuers. officiis, lib. 8 tit. 7.* *Miniſterialium* quoque fit mentio *in Notit. Imper. fol. 59. Sub diſpoſitione Caſtrenſis Pædagogiani, Miniſteriales Dominici* Ita & locus, in quo erant repoſita vaſa, cyathi, *miniſterium*, qui alioquin abacus, repoſitorium audit. Gloſſæ. *Abacus*, *Delphica*, μινιςήριον, & rurſum: *Delphica*, μινιςήριον. Lampridius *in Alexandr. Seuero cap. 41. Et quum argentum in MINISTERIO plus ducentis libris non haberet* &c. Miniſterium ergo *ut ſeruice.*

MINISTERIVM, opera, quæ præſtatur interuentu certæ perſonæ. *Miniſteria* religionis. Qui diuino cultui *miniſteria* religionis impendunt, id eſt, hi, qui clerici appellantur. *l. 2. de Epiſcopis. lib. 16 tit. 2.* Ludicra *miniſteria* ſcænicorum, *l. 4. 9. de ſcæn. lib. 15. tit. 7.* *Miniſterium* eccleſiæ, *l 39. de Epiſcopis, lib 16 t 2.* *Miniſterium* Diaconi, *l. 121. de Decurionib. lib 12. tit. 1.* 2.) *Miniſterium*, pro miniſtro. Quod & coniugibus & liberis eorum, & *miniſteriis* indulgemus. *L. 10. de epiſcop lib. 16. t. 2.* Vt liberi quoque & *miniſteria*, id eſt, mares pariter ac fœminæ immunes a cenſibus perſeuerent, *l. 14. de Epiſcopis.* Eadem notione occurrit vox apud Aurel. Victorem *Epitom. cap 48* de Theodoſio: *Prohibuitque lege miniſteria laſciua: pſaltriaſque commiſſationibus adhiberi.* Et forte inde dicti, quos *Meneſtriers* vocamus. Plura vide apud Briſſonium *de V. S.*

MINVSCVLVS. *Minuſcula* corpora, *l. vnic. de municipibus. lib. 12. tit. 16.*

MINVSCVLARII. *l. 3. de indulg. debit. lib. 11. t. 28.* videntur fuiſſe ſpeciales & minimi tributorum exactores, *Collecteurs particuliers.* Auguſtinus 7. *de ciuitate Dei, cap. 4. Ridemus cum Deos videamus partitis inter ſe operibus diſtributos, tanquam MINVSCVLARIOS vectigalium conductores.* Hoc tamen Auguſtini loco *Minuſcularii* ſunt certorum vectigalium conductores, qui maioribus ſuberant. Conſule etiam Du Freſne *in Gloſſar. voc. Minuſcularius.* Gronouium *obſeruat. IV c. 23.*

MISCERE, ſe immiſcere. Hi, qui vacationem temporariam, vt ſæpe adſolet, impetrant, nihil ubi neceſſitatis vſurpent, nullorum actibus *miſceantur*, *l. vlt. de commeatu. lib. 7. t. 12.* id eſt, nullorum actibus ſe immiſceant, aut, *nullorum cauſas ſuſcipiant*, vt ex coniunctione, *l. 1. de cognitorib. & procurat.* apparet. Qui ſe illicitis contractibus *miſcuerunt*, *l. 3 de contrahend empt. l. 3. c. 3.* 2.) *Miſcere*, turbare, turbas concitare. (Eutropius) ad inſulam Cyprum deducatur: vt ibidem peruigili cura vallatus, nequeat ſuarum cogitationum rabie cuncta *miſcere*, *l. 17. in fin. de pænis. lib. 9. t. 40.* Qui pacem publicam rerum perturbatione confuſam rebelli contumatia *miſcuerunt*, *l. 21. quor. appellat. lib. 11. t. 36.* 3.) *Miſcere* dotem, id eſt conferre, *l. vnic. vnde liberi. lib. 4. c. 2.*

MISERABILIS. Fortunæ iniuria *miſerabiles*, id eſt, morbo fatigati debiles, *l. 2. de officio Iudicum omn. lib. 1. t. 10. l. vnic. Cod. Iuſt. quando Imp. inter pupillos, vel viduas, vel miſerabiles perſonas.* *Miſerabilis* iniuria, ablato hippocomi ſago, *l. 50. de curſu. lib. 8 t. 5.* Eſt ergo *miſerabilis* iniuria, qua in miſeriam alius inciderit *indigna ſpoliatione*, vt paulo ante *eadem leg.* dicitur. *Miſerabilis* egeſtas, *l. 2. de aliment. quæ inopes par. lib. 11. t. 27.* *Miſerabiles* preces, *l. 26. de Iudæis. lib. 16. t. 5.* id eſt, quibus miſerias & ſtatum ſuum deflebant. Querelæ, *l 8. eod.*

MISERANDVS. *Miſeranda* fortuna, id eſt egeſtas, *l. vnic. de patrib. qui filios diſtr. lib. 3. t. 3.*

MISERATIO, cum quis a crimine alicui intentato deſiſtit, *l. 1. de abolit lib. 9. t. 27.* Precum *miſeratio*, cum quis precibus ſuas miſerias deflet, ſuique Principes miſereri rogat, *l. 26. de cohort. lib. 8. t. 4.*

MISERI, deteſ criminum, *l. omnis 6. de iis qui adminiſtrant. lib. 8. tit. 15. l. 14. de accuſationibus. lib. 9. tit. 1.* *Miſeri*, de orbis. Sola *miſeris* (coniugibus) ad poſcendum auxilium (ius liberorum) ſufficiat deſperatio liberorum, *l. 1. de iure liberorum. lib. 8. t. 17.*

MISERICORDIA, de ea, quam Collectores liberorum expoſitorum exercent. Si expoſitos quodammodo ad mortem, voluntas *miſericordiæ* amica collegerit. *l. 2. de expoſitis. lib 5. t. 7.* Sanguinis *miſericordia*, id eſt, quæ debetur ſanguini. Inſinuatum eſt, quoſdam patres principalis coniugii copulatione deſtitutos, in perniciem filiorum vltra *miſericordiam* ſanguinis properare, *l. 5. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

MISSVS. *Miſſa* ſucceſſio, tranſmiſſa in vlteriorem gradum, *l. 1. de his qui conditionis propria. lib. 12. tit. vlt.*

MIS-

MISSIO, dimiſſio. *Miſſio* honoraria, *lege 153. de Decurionibus. lib. 12. tit 1.* *Militaris* miſſio, *l. 4. de re militari. lib. 7. t. 1.* & *l. 9. de deſert. lib. 7. t. 18.*

MITTENDARII Palatini officii, *l. 2. 5. 7. 8. 22. 23. de Palat. lib. 6. t. 30.* Dixi in *Commentario ad d. l. 2.* ex Gloſſis Nomicis.

MITTERE. *Mitti* in munus Nemo officialium in munus aliquod *mittatur*, *l. 1. de Princip. agent. lib. 6. t. 28.* mox: in aliquod munus direxerit. Repudium *mittere*: vide *legem 1. de repudiis. lib. 3. t. 16.*

MOBILIA. *Mobilia* ab *immobilibus* diſtinguuntur, *l. 4 de bonis vacant. lib. 10. t. 8.* bonorum *mobilium* confiſcatio, *l. 6. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

MODERAMEN, pro temperamento, *l. 64. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Moderaminis* Imperatorii libramina, *l. 47. de curſu. lib. 8. t. 5.*

MODERARE. *Moderare* Rempublicam Principes dicuntur, *l. 30. de appellat. lib. 11. t. 30.*

MODERATOR Prouinciæ, pro Rectore, *l. 7. de officio Rector. Prouinc. lib. 1. t. 7. l. 164. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

MODERATVS. *Moderata vltio*, *l. 41. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* *Moderata* definitio, *l. vlt. de vſuris. lib. 2. t. 33.*

MODERATIO. Itineris agendi *moderatio*, *l. 40. de curſu publico. lib. 8. t. 5.*

MODESTINVS Iuriſconſultus, *l. vnic. de reſponſis prudentum. lib. 1. t. 4.*

MODIATIO. Menſura frumenti & tritici per modios inita. Si quis calculus *modiationis* (ex commeatu frumentario) dicatur tempeſtate maris deperiſſe, *l. 32. de nauic. lib. 13. t. 5.*

MODIVS. *Modii* lapidei, *l. 21. de ſuſcept. lib. 12. t. 6.* *De modiis* frugum, *l. 1. de vſuris. lib. 2. t. 33.*

MOENIA abſolute pro ædificiis, *l. 11. de annonis ciuicis. lib. 14. t. 17.* Vrbis *mœnia*, id eſt, publica opera ſeu ædificia, *l. 1. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Publica *mœnia*, *l. 32. eod. tit. l. 3. de calcis coctorib. lib. 14. t. 6.* vbi vide *not. d.*

MOENIANA. De his vide, quæ ſcripſi ad *l. 39. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Adde Briſſonium *de V. S.*

MOERERE, pro, libello apud Principem de aliqua re conqueri, *l. 8. de diu. re. pt. lib. 1. t. 2.* eodem ſenſu deflere, *l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Sed conſule *not. k. ad d. l. 8.*

MOEROR. *Mœror* ſolitudinis, id eſt, cœlibatus, *l. 2. de Repud. lib. 3. t. 16.*

MOLA. *Molæ* publicæ Romæ poſitæ, *l. 7. de piſtor. lib. 14. t. 3. l. 2. de canone frum. lib. 14. t. 15.* Conſule Henelium *in otio Wratislau. c. 44.* & Briſſonium *de V. S.*

MOLES. Criminum *moles*, *l. vnic. ne ſine iuſſu Princip. lib. 9. t. 41. l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.* vide *Nouellam Theodoſii de Paganis.* Debitorum *moles*, *l. vlt. de fide & iure haſtæ. lib. 10. t. 17.* V. § 8. *Inſt. de ſocietat.* Stipendiorum *moles* longa, *l. 16. de Agentibus. lib. 6. t. 27.*

MOLESTIA de quacumque re moleſta & graui, & de annonis & tributis, *l. vlt. ſine cenſu. lib. 11. tit. 3.* Corporales *moleſtiæ*, id eſt quæſtiones, tormenta, *l. 126. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Curialis *moleſtia*, *l. 177. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

MOLIRI, id eſt, attentare aliquid, veluti nouum opus, *l. 19. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* §. *vlt. D. de oper. nou. nunciat.* *Moliri* & molitio de magis & maleficis, qui contra hominum ſalutem quid *moliuntur*, *l. 3. de maleficis. lib. 9. t. 16.*

MOLIMEN pro molitione & attentatione, *l. 24. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

MOLITIO pro exſtructione domus ſeu ædificii Nouis molitionibus induſtriæ famam captare, *l. 31. de operibus publicis. lib. 15. t. 1. l. 7. de præd. nauicular. lib. 13. t. 6.* 2.) *Molitio* de fraude Sine fraude *molitionis*, *l. 9. de hæret. lib. 16 t. 5.* Occultæ *molitiones* per ſuppoſitas fraude perſonas, *l. 1. de prædiis & mancip. Curialium. lib. 12. t. 3.* Fraude callidæ *molitionis* inrepere, *161. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

MOMENTARIVS. *Momentariæ* neceſſitates, *l. 1. ſine cenſu. lib. 11. t. 3.*

MOMENTVM. *Momenta* ἐν ςαθμικῇ. Æquis ac paribus ſuſpenſo ſtateræ *momentis*, *l. 1. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.* De *momenti* actione, *l. 6. vnde vi. lib. 4. t. 22.* *Momentum* pro momenti beneficio, *l. 2. ad l. Corn. de falſo. lib. 9. t. 19.* Si de *momento* fuerit appellatum, eſt *titulus 37. lib. 11.*

MONACHI. De his eſt *tit. 3. lib. 16.* & *lib. 5. tit. 3. de bonis Clericorum & Monachorum.*

MONAZONTES, id eſt Monachi, *l. 63. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

MONERE. *Monebantur* & *moneri* iubebantur Rectores a Præfecto Prætorio, *l. 1. de milit. veſte. lib. 7. t. 6.*

MONETA pro nummis ipſis, *Rubr. & l. 2. de falſa moneta. lib. 9. t. 21.* & *l. 1. de conlat. æris. lib. 11. t. 21.* 2.) Pro officina ſeu loco, in quo nummus formatur, *l. 3. 7. 8 de falſa mon. lib. 9. t. 21.* vnde, *monetæ publicæ*, *fiſcales*, *d. l. 7.*

MONILIA, *l. 27. de Epiſcop. lib. 16 t. 2.* Condita ab ignotis dominis *monilia*, *l 2. de Theſauris. lib. 10. t. 18.* in Cod. Iuſt. legitur, *mobilia.*

MONITIO. *Monitio* diuina, id eſt, lex, ſeu conſtitutio, *l. 7. de hæret. lib. 16. t. 5.* Frequenti *monitione* atque hortatu incitare, *l. 39. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

ΜΟΝΟΜΕΡΩΣ, id eſt, ad vnius partis petitionem, *l. vlt. de relat. lib. 11. t. 25.*

MONSTRARI, pro demonſtrari, probari, *l. 8. de diuers. reſcript. lib. 1. t. 2. l. 1. de numer. lib. 8. t. 1.* & *l. 105. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 12. de hæreticis. lib. 16 t. 5. l. 4. (in medio) de deſertorib. l. 7. t. 18.*

MONSTRVOSVS. *Monſtruoſa* auctorum nomina, de hæreticis, *l. 6. de hæret. lib. 16. t. 5.*

MONTANISTÆ hæretici a Montano dicti, *l. 34. 48. 57. 65. de hæret. lib. 16. t. 5.*

MONTENSES vocati Donatiſtæ, *l. 43. de hæret. lib. 16. t. 5.*

MONVMENTA veterum chartarum in cenſibus, *l. 2. de indulg. debit. lib. 11. t. 28.*

MORA dilationis, *l. 18. de annona. lib. 11. t. 1.* *Moras* nectere artibus, *l. 2. ſi certum pet. de ſuffrag. lib. 2. t. 29.* Breuis *mora* eſt, *l. 6. de teſtam. lib. 4. t. 4.* Statius *Syluarum 5. protreptico ad Criſpinum v. 2.* *Nec longa mora eſt, aut auia tellus.* Temporum *mora*, *l. 5. de denunciat. lib. 2. t. 4.*

MORATORIVS. *Moratoria* cautio, *l. 5. §. vlt. de cenſibus.* Dilationes *moratoriæ*, fruſtratoriæ, *l. 1. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* *Moratoria*, Fruſtratio, *l. 3. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* *Moratoria*, Præſcriptio, *l. 3. de diuerſ. reſcript. lib. 2 t. 2.* *Moratoria*, Prouocatio, *l. 4. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* id eſt, appellatio *moratoria*, apud Paulum V. *ſent. 35. §. 2.*

MORBVS a quibus excuſat vel non, proprius vel alienus, *l. 2. 3. 4. de reparat. appell. lib. 11. t. 31*

MORES. De actione de *moribus*, *l. vnic. victum ciuil. agere. lib. 9 t. 20.*

MORSVS. *Morſus* honoris, *l. 10. de re milit. lib. 7. t. 1.*

MORS. *Mortis* metus. Crimen non dicitur, quod *mortis* adegit impulſus, *l. vltim. de infirmbit quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.*

MORTALIS. *Mortali* opera formata ſimulacra gentilium dicuntur, *l. 10. de Paganis. lib. 16. t. 10. l. 12. eod.*

MORTIFERVS. *Mortifera* pœna, *l. vnic. ſi quis ſol. circul. lib. 9. t. 22.*

MORTALITAS, *l. 11. de domeſticis. lib. 6. t. 24.*

MORTVI, *l. vnic. ſi certum petatur de chirogr. lib. 2. t. 27.*

MOS, vetuſtus ſeruandus, *l. 12. de iure fiſci. lib. 10. t. 1. l. 166. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

MOTVS. *Motus* arbitrii proprii, *l. 10. de Legatis. lib. 12. t. 12.* Pro *motu* Iudicis, *l. 37. de nauic. lib. 13. t. 5.* *Motus* manſuetudinis principalis, *l. 54. de curſu. lib. 8. t. 5.* *Motus* æqualis Iudicis, *l. vlt. de falſo. lib. 9. t. 19.* Seueritatis congruæ *motum* excipiat, *l. 9. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Similia alia vide apud Fornerium III. *Quotid. 3.* Ita etiam *Motu* noſtro, *l. 60. de appellat. lib. 11. t. 30.* *De noſtre plein mouuement.* *Motus* noſtri vltione plectendos, *l. 2. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* id eſt, *animi noſtri* vltione, vt habet *Cod. I. d. l.* *Motus* Grauior, *l. 46. de heret. lib. 16. t. 5.* id eſt, ira & ſeueritas. Ammian. *lib. 28. c. 2. in fin.* *Imperiali motu oppreſſit.*

MOTIONES. Cunctis *motionibus*, & machinis amputatis, *l. vlt. finium regund. lib. 2. t. 26.* *In Cod. Iuſt. Molitionibus.* Forte vox hæc agrimenſoria. Quanquam, *occultis molitionibus*, dicatur, *l. 1. de præd. Curial. lib. 12. t. 13.* Vide quæ dixi *in Comment. ad d. l. vlt.*

MVLIERCVLARIVS, *l. 1. de repud. lib. 3. t. 16.* id eſt, *femellarius* & *Mulierarius*, vt eſt in *Gloſſis* Iſidori.

MVLIONES, *l. 10. 14. 31. 34. de curſu. lib. 8. t. 5.*

MVLOMEDICI, *l. 31. de curſu publ. lib. 8. t. 5. l. 2. de excuſ. artif. lib. 13. t. 4.*

MVLTA. *Multa maxima*, *l. 8. de pœnis. lib. 9. t. 40.* *Multa* argentaria, *l. 22. quorum appell. lib. 11. t. 36.* *Multa* præiudicialis, *l. 50. 65. de appell. lib. 11. t. 30.* *Multa* pecuniaria hæreticis impoſita, *l. 39. 52. 54. de heret. lib. 16. t. 5.*

MVLTATIO, pro multa, *l. 2. de Praetorib. lib. 6. tit. 4.*

MVLTATITIVS. Seruus *multatitius*. *l. 1. de liberal cauſſ. lib. 4. tit. 8.* qui multæ nomine, ab eo, qui falſam vindiciam tulit, in cauſa liberali, præſtatur.

MVLTIMODVS. *Multimoda* donatio, *l. 5. de ſuar. lib. 14. tit. 4.* Obſeruatio *multimoda*, *l. 14. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

MVLTARE. *Multandi* ius priuatis datum, *l. 10. de metatis. lib. 7. t. 8.* id eſt, plagis afficiendi menſorem.

MVLTIPLICARE. Per ſcita diualia *multiplicata*, *l. 48. de heret. lib. 16. tit. 5.* id eſt, per multas & repetitas principum conſtitutiones.

MVLTIPLICITER. Quæ *multipliciter* pro ſalute communi conſtituta ſunt, *l. 47. de heret. lib. 16. t. 5.*

MVNDVS. *Munda* buccellæ opponuntur, ſeu ſeparantur a panibus ſordidis, *l. 5. de annonis tiuicis. lib. 14. tit. 17.* Apud Vopiſcum *in Aurelian. c. 9.* *Mundus* panis, opponitur militari caſtrenſi. Vid. *Comment. ad d. l. 5.*

MVNDVS, pro hominum vniuerſitate. Nihil ad ſummum his ſit commune cum *mundo*, *l. 18. de hereticis. lib. 16. t. 5.* Ita hodie dicimus *le monde.*

MVNERARE, pro honorare. Honore principatus muneramus, *l. 3. de Princip. Agent. lib. 6. t. 28.*

MVNERARIVS, qui gladiatorum munus impendit, *l. 2. de gladiat. lib. 15. t. 12.* vbi dixi *not. e.*

MVNERA. *Munera* pro ludis, *l. 1. de Praetorib. lib. 6. t. 4.* *Munera*, alia *Corporalia*, alia *pecuniaria*, *l. 191. de Decur. lib. 12. t. 1.* id eſt, perſonalia, & patrimonialia. *Munera* diuina, *l. 3. de maleficiis. lib. 9. t. 16.* id eſt, Dei dona.

MVNIA de Curialibus, *l. 44. 48. 50. 65. 130. 134. 155. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* quæ & *munia* Ciuilia, *l. 147. d. tit.* ciuitatum, *l. 158. 181. d. tit.* Curialia, *l. 15. 133. 155.* Decurionatus, *l. 96.* Decurionum, *l. 187.* oppidanea, *l. 45.* *patria*, *l. 63. d.° tit.* Vid. *Paratitl.* Militaria *munia*, *l. 40. de Decurionibus. l. 12. tit. 1.*

MVNICIPALIS, pertinens ad municipium. *Municipales*, id eſt Curiales, *l. 62. de Decur. lib. 12. t. 1.* Ciuitatum *municipales*, pro Magiſtratibus municipalibus ciuitatis, *l. 3. de donat. lib. 8. t. 12.* Functiones *municipales*, *l. 172. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Cauſæ *municipales*, *l. 5. de naufrag. lib. 13. t. 9.* Neceſſitates *municipales*, *l. 57. de Decur. lib. 12. t. 1. l. 1. ad l. Corn. de falſo. lib. 9. t. 19.* *Municipalia* geſta, *l. 151. de Decur. lib. 12. t. 1.* Munera *municipalia*, *l. 57. 172. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Municipalia* Obſequia, *l. 13. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Municipalia* Officia, *l. 31. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

MVNICIPIA *l. 1. de conlat. donat. lib. 11. t. 20. l. 8. de cohort. lib. 8. t. 4. l. 16. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

MVNICIPES, id eſt Curiales, Decuriones, *l. 4. 89. 105. 110. 130. 137. 143. 144. 147. 154. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 41. de operibus publ. lib. 15. t. 1. l. 17. de luſtrali conlatione. lib. 13. t. 1. l. 2. quid probare debeant. lib. 7. t. 2.* *Municipales* eodem ſenſu, *l. 62. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

MVNIFEX. Opponitur *munifex* promoto, *l. 2. de curſu publ. lib. 8. tit. 5.* *Munifex* miles erat gregarius aut cohortalinus, cuius opera curſus publicus peragebatur. Vide *Commentar. ad d. l.*

MVNIFICENTIA, liberalitas. *Munificentiam* principalem nefas eſt reuocare, *l. vlt. de annona. lib. 11. t. 1.*

MVNIFICVS. *Munificum*, id eſt, muneribus obnoxium, *l. 7. de prædiis naucular. lib. 13. t. 6.* Prædium *munificum*, *l. 31. de annona. lib. 11. t. 1.* *Munifici*, munera ſubeuntes, *l. vlt. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Symmachus *lib. 5. epiſt. 87.* *Nos pro agris noſtris functionibus publicis eſſe munificos.* *Munificum* ius, *l. 9. & 16. de indulg. debit. lib. 11. t. 28.* Spectat ad id, quod præſtari debet, tributi vel penſionis aut canonis nomine. *Munifica* res, id eſt, muneri & functioni obnoxia, *l. 7. de præd. naucl. lib. 13. t. 6.* *Munificus*, pro pœnæ fiſco inferendæ obnoxio, *l. 6. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.*

MVNIMEN. *Munimina* ſententiarum, *l. 1. de frum. Vrbis Conſt. lib. 14. t. 16.*

MVNIRE. *Munire* vias, *l. 2. & 3. de itinere muniendo. lib. 15. t. 3.* vnde viarum *munitio*, *l. 3. d. t.* *Munitionis* inſtructum, *l. 4. d. t.* 2.) Teſtibus *munita* res, *l. 3. de abolit. lib. 9. t. 37.*

MVNITIO limitis atque foſſati, *l. 1. de terris limitaneis. lib. 7. t. 15.*

MVNVS. *Munus* beſtiarum, *l. vnic. ad l. Fabiam. lib. 9. t. 18.* Eſt cruentum ſpectaculum beſtiarum, quod notum de venatione. Vide *Commentarium ad h. l.* 2.) Diuinitatis *munus*, *l. 4. ne ſanctum baptiſma. lib. 16. tit. 6.* eſt baptiſmus. Vid. *not. t. ad d. l.* 3.) Libertatis *munus*, pro emancipatione, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* 4.) Publicum *munus*, de luſtrali conlatione ſpecialiter,

ciatim, *l. 12. 14. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* 5.) Sacerdotii *munus*, id eſt, ludi Sacerdotales, *l. 176. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 6.) *Munus* lucis, id eſt, vita, *L. un. de heredit petit. lib. 2. tit. 22.*

MVNVSCVLA canonica, *l. vnic. ne damna Prouincial. lib. 11. t. 11.* dicuntur, quæ ab officialibus Iudicum, exigebantur a ruſticanis, ac ſi publice debita atque ſolennia eſſent. Vide dicta *in Commentario ad h. l.* Nouella Leonis & Maioriani *de Sanctimon. 8. munuſcula* inſidioſa.

MVRCI ſunt, qui pollices ſibi præcidunt, munus martium pertimeſcentes, vt Ammianus refert *lib. 15. cap. 12.* Ad *murcos* pertinent, *lex 4. & 10. de tyronibus. lib. 7. t. 13.* vbi conſule *Commentar.*

MVREX, conchæ genus, cuius cruore veſtes inficiebantur, *L. 12. & vlt. de murilegul. lib. 10. tit. 20.*

MVRILEGVLVS, murices colligens, conchyliolegulus. De *murilegulis* eſt *titul. 20. lib. 10.* & ad eos pertinet ſpeciatim, *l. 1. 5. 14. 15. 16. 17. 18. eius tit.* Dixi in *Paratitl. ad eum tit.*

MVRMVR *magicum.* Qui noxiis quæſita graminibus & diris *immurmurata* ſecretis mentis & corporis venena compoſuit, *l. 6. de indulgent. crim. lib. 9. t. 38.* Hunc magicum ſuſurrum, & murmur *Ferale arcanum*, Lucanus *lib. 6. v. 440.* vocat. Ferale *murmur* Apuleius *initio lib. 2.*

MVTARE. *Mutare* laborem quiete, *l. 1. de Primic. & Notar. lib. 6. t. 7.* *Mutato* eo, id eſt, reuocato, *l. 2. ne conlat. translatio. lib. 11. t. 22.*

MVTATIONES, *l. 34. 36. 53. 58. 60. de curſu publ. lib. 8. t. 5. l. 9. de annona & trib. lib. 11. t. 1.* Loca, in quibus iumenta mutabantur.

MVTESCERE, id eſt, ſilere. Omnia *muteſcant* tempora, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

MVTILARE de quacumque imminutione, *l. 173. de Decurion. lib. 12. t. 1.* l. 4. *de aquæductu. lib. 15. t. 2.* Prata *mutilare*, *l. 3. de paſcuis. lib. 7. t. 7.* *Mutilare* priuilegia, *l. 22. de extraord. lib. 11. t. 16.* Exactio *mutilatur*, *l. 31. de annona. lib. 11. t. 1.* Iuſſione *mutilatum*, quod ante conſtitutum, *l. 6. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

MVTILI ſunt, qui ſpurca amputatione digitorum declinant vſum armorum, & qui alias murci, *l. 10. de tyron. lib. 7. t. 13.* Vid. ſupra *Murcus.*

MVTVARI. *Mutuatur* pecunia, id eſt, locatur, *l. 7. de prædiis nauicul. lib. 3. t. 6.* Vide ibi *not. p.*

MYSTERIVM. *Myſteria* de Religionis arcanis Dei omnipotentis, *l. 26. de hæreticis. lib. 16. tit. 5.* Imbuti *myſteriis* chriſtianis, *l. 19. de Iudæis. lib. 16. tit. 8.* In ſacris Dei *myſteriis* perſeuerent, *l. 163. de Decurionib. lib. 12. tit. 1.* Inde etiam Clerici dicuntur, *myſteriis* ſacroſanctis inſeruientes, *l. 123. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 2) *Myſterium* de baptiſmate. Diuinum *myſterium*, *l. 4. de Apoſtat. lib. 16 tit. 7.* Sacrum *myſterium* fuerit inquinatum, *l. 54. de hæret. lib. 16. tit. 5.* Venerandis *myſteriis* conſecratæ Iudæorum Synagogæ iis ereptæ, *l. 25. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* 3.) Myſterii vox etiam de hæreticorum ritibus vſurpatur. *Myſteria* execrabilia hæreticorum, *l. 57. de hæret. lib. 16. t. 5.* Feralia *myſteria*, *l. 7. verſ. illud etiam, d. tit. de hæret.* Profana *myſteria*, *l. 36. eod. tit.* *Myſteriorum* locus nullus hæreticis pateat, *l. 6. eod. tit.* vbi male, *miniſteriorum* in Cod. Iuſtinian. intelligendus enim locus eſt, in quo hæretici *myſteria* ſua peragere cupiebant. Vide quæ dixi *not. d. ad hanc leg.* *Myſteriorum* ſimulationem ad iniuriam veræ religionis aptare, *L. 15. de hæreticis.* 4.) *Myſterii* vox etiam figurate dicitur de munere Decurionis. Ita *l. 122. de Decurionibus. lib. 12. tit. 1.* Maneant in ſinu patriæ, veluti dicati infulis, *myſterium perenne cuſtodiant.*

N.

NÆVVS. Næuus excuſationis, *l. 16. de agentibus. lib. 6. t. 27.* eſt, quando miles excuſatione vtens, per continuum quinquennium non militauit, atque propter hunc *excuſationis næuum*, ad curiam retrahitur, omiſſo priuilegio. Ita *ingratitudinis næuum* dixit Caſſiodorus *V. Var. 8.* & plura collegit exempla Iuretus *ad Symmach. lib. 3. epiſt. 34.*

NATIVVS. *Natiua* Curiæ, *l. 122. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* *Natiua* libertatis decus, *l. 10. de murileg. lib. 10. t. 20.*

NATALIS. *Natales* dies Vrbium Romæ Conſtantinopoleos, *l. 2. de feriis. lib. 2. t. 18.*

NATVRA pro ſexu, *l. 17. de prætorib. lib. 6. t. 4.* 2.) *Natura* leges velle reſcindere, *l. 12. de paganis. lib. 16. tit. 10.* *Natura* peregrini, dicuntur magi & malefici, *l. 5. de maleficis. lib. 9. t. 16.* *Natura* religio flagitat, *l. 2. de inofficioſo teſtamento. lib. 2. tit. 19.* *Natura* hic eſt pietas naturalis. 3.) *Natura* pro hæredibus naturalibus. Et *naturæ* reſtituat, id eſt, naturali ſucceſſioni, naturalibus ſucceſſoribus, *l. 9. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

NATVRALIS. *De Naturalibus* filiis, *lib. 4. t. 6.* *Naturale* nomen munus curiale, *l. 123. Decurionib. lib. 12. t. 1.* Cui quis naturæ & naſcendi iure tenetur. *Naturalis* ſucceſſio, quæ & legitima dicitur, *d. l. 123. de Decur.*

NAVALIS. *Naualis* functio, *l. 13. de Senatorib. lib. 6. t. 2.*

NAVARCHI, *l. 32. de nauiculariis. lib. 13. t. 5.*

NAVARCHIA. *Nauarchia* functio, *l. 20. de nauic. lib. 13. t. 5.*

NAVICVLARII, De *nauiculariis. lib. 13. t. 5.* De *nauiculariorum* prædiis, *lib. 13. t. 6.*

NAVFRAGIVM. De *naufragio* & *naufragiis. lib. 13. t. 9.*

NAVITER, diligenter, valde. *Nauiter* ſeruare & cuſtodire, *l. vlt. de agentibus in rebus. lib. 6. tit. 23.*

NAVTA. *Nautæ* Tyberini, *lib. 14 t. 21.*

NEBVLAE. *Nebulæ* competitionum, *l. vn. de rei vindicatione. lib. 2. tit. 23.*

NEC. *Nec minime* duplici negatione, *l. 189. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* *Nec vero*, pro, non ideo tamen, *l. 11. de medicis & profeſſoribus. lib. 13. t. 3.* Vide Briſſonium *de V. S.*

NECESSARIVS. *Neceſſaria*, *l. 2. de tractoriis. lib. 8. t. 16.* ſunt annonæ, ἐπιτήδεια, 2.) *Neceſſariæ* perſonæ, teſtes, *l. vlt. de fide teſtium. lib. 11. t. 39.* 3.) *Neceſſariæ* coniunctiſſimæque perſonæ, *l. 5. de donationib. lib. 8. t. 12.* ſunt ſanguine iuncti. 4.) *Neceſſariæ* ac ſalutaris artis Profeſſores, *l. 14. de Medicis. lib. 13. t. 3.* ſunt Medici.

NECESSITAS pro collatione, *l. 7. de operibus publicis. lib. 15. t. 1.* 2.) *Neceſſitas* diſtrahentis vel venditoris, *l. 1. de prædiis & mancipiis curialium. lib. 12. t. 3.* 3.) *Neceſſitas* publica, ſeu *publicæ neceſſitates*, de tributis, *l. 16. de curſu. lib. 8. t. 5* & *l. 61. eod. tit. l. 1. de officio* iudicum omnium *lib. 1. t. 10. l. 1. 2. de nauibus non excuſandis. lib. 13. t. 7. l. 3. de Principibus agentium. lib. 6. t. 28. l. 10. 15. 25. 29. de annona & tributis. lib. 11. t. 1.* *Neceſſitas* rei annonariæ, *d. l. 29. de annon. & trib.*

Neceſſitas principalis, *l. 11. de exactionibus. lib. 11. tit. 7.* id eſt, tributaria collatio ad principis neceſſitatem ſpectans. *Neceſſitas* ſtatuta, *l. 25. de annona & tributis. lib. 11. t. 1.* *Neceſſitatem* ſubmouere, *l. 35. de annona. lib. 11. t. 1.* 4.) *Neceſſitates*, id eſt functiones municipales curiales, *l. 65. 171. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* quæ & *neceſſitates* ciuiles, *l. 17. eodem.* curiales, *l. 46. eod.* curiarum, *l. 89. 177. eod.* municipales, *l. 57. eod. & l. 1. ad l. Corneliam de falſo. lib. 9. t. 19.* oppidanex, *l. 46. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

NECESSITVDO. *Neceſſitudines* pro coniunctione & cognatione, & quidem proxima, *l. 49 verſ. ſed quoniam de Decurionibus. lib. 12. t. 1. l. 2. de teſtamentis. lib. 4. t. 4.*

NECTERE, NECTI pro ſociari, obligari fiſco, ſeu fiſci viribus, fiſci rationi, *l. 33. de hæreticis. lib. 16. t. 5. l. 7. de deſertoribus. lib. 7. t. 18.* *Necti* fiſcalibus actibus, *l. 1. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42.* *Necti* militiæ Curiæ, *l. 105. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* *Necti* ordinibus, *l. 14. eod.* patrimonio principis, *l. 7. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42.* *Necti* præſtationi, *l. 13. de luſtrali collatione. lib. 13. t. 1.* 2.) *Nectere*, moliri aliquid. Ita: *Nectere* inſontibus calumnias, *l. 1. de curioſis. lib. 6. t. 29.*

NEGATIVÆ *duæ* magis negant: v. gr. *Nec* Senatoriis *minime* functionibus adſtringantur, *l. 189. de Decurionibus. lib. 12. tit. 1.* *Neque nulla*, *l. 22. de cohortalib. lib. 8. t. 4.* *Ne* quis eorum *nullo* munere conueniatur, *l. 2. de veteranis. lib. 7. t. 20.* ſuſtulit Tribonianus hanc elegantiam.

NEGLIGERE publica damna, pro conciliare damnum publico. Si quis ædificandi amore publica damna neglexerit, *l. 4. de operibus publicis. lib. 15. tit. 1.*

NEGOTIVM, *l. 2. 15. 37. 49 61. 62. de appellationibus. lib 11. t 3.* *Negotium* appellationum, *l. 3.* ciuile, *l. 1. 2 55.* fiſcale, *l 41.* principale, *l. 15. eod.* *Negotium* minus, *l. 5. quorum appellationes. lib. 11. t. 36* 2.) *Negotium* pro cauſa, litigio, iurgio, *l. 4. vlt. de relation. lib. 11. t. 29.* *Negotium* diſcingere, *l 64. de appellationibus. lib 11. t. 30* *Negotium* merita, *l. 46. de appellat. lib 11. t. 30* 3) *Negotium* gerere, pro negotiationem exercere, *l. 3. de veteranis. lib. 7. t. 20.*

NEFANDVS. *Nefanda* prodigia ſectarum, *l. 6. de hæreticis. lib. 16 tit. 5.* *Nefanda* ſuperſtitio Iudaica, *l. 4. ne Iudæus Chriſtianum mancipium. lib. 16. t. 9.* *Nefandi* conatus ſerui vel liberti dominum, vel patronum accuſare volentis, *l. 1. ne præter crimen maieſtatis. lib. 9. t. 6.*

NEFARIVS. *Nefariæ* preces, aut magici apparatus, *l. 7. de maleſic. lib 9. t. 15.* *Nefariæ* ſcripturæ, *l. 7. de fide teſtium & inſtrumentorum. lib. 11. t. vlt.* & *l. 24. de probationibus Cod. Iuſt.* vbi pro nefarias, repoſuit Tribonianus *ſuſpectas*, & viciſſim infra, pro *ſuſpecta*, nefariæ.

NEMESIACI, *l 2. de collegiat lib. 14 tit. 7.* Vetitum hominum genus, fata hominum explicans, nomenque a Dea Nemeſi trahens. Vide *Commentar ad h. l.*

NEPOTES filiorum loco, *l. 1. de naturalibus filiis. lib. 4. t. 6.*

NEQVISSIMVS. *Nequiſſima* ſecta, *l. 25. de hæret. lib. 16. t. 5.*

NEQVITIA in tributorum ſolutionibus, penſitationibus, *l. 3. de exaction. lib. 11. t. 7.* *Nequitia* ima ſcelerum. Ad eam Manichæi perueniſſe dicuntur, *l. 64. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Nequitiam* ſeruilis ingenii recipere, *l. 2. de libertis. lib. 4 t. 11.* *Nequitia* procuratorum rei priuatæ, *l. 1. de domibus ad rem priuatam. lib. 10. t. 2.*

NERVI. *Nerui* virium, *l. 4. de annona. lib. 11. tit. 1.* Et ſucciſi quaſi quarumdam virium *neruis* reliqua lababuntur.

NESCIVS. *Neſcius* modeſtiæ & pudoris ignarus, *l. vn. ſi quis Imperatori maledixerit. lib. 9. t. 4.* *Neſcia* ſui periculi latronum inſania, *l. vlt. de defenſoribus ciuitatum. lib. 1. t. 11.*

NESTORIANI qui & Simoniani, *l. 66. de hæreticis, lib. 16. t 5.* Vide *Commentarium.*

NEVTIQVE pro neutiquam, *l. 3. de aquæductu. lib. 15. t. 2.*

NEXVS obligationis vinculum. *Nexus* commiſſi, *l. 2. de ſuſceptorib. lib. 12 t. 6.* *Nexus* condemnationis frumentariæ, *l 1. de prætorib. lib. 6. tit. 4.* *Nexus* Curiæ, *l. 58. 64. 86 107. 161. 168. de Decurion. lib 12. t. 1. l. 177. 178. eod.* municipalis ordinis, *l. 180. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* originis *l. 181. eod.* curialis, *l. 6. de re militari. lib. 7. t. 1. l. 58. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Famulatus *nexu* liberare, *l. 3. de liberali cauſa.* *iugo laxatus, heriles*, Claudian. *in IV. Cos. Honor. v. 614.* Generis & originis *nexus*, *l. 45. de Decur. lib 12. tit. 1.* Iuris *nexus*, *l. 1. ad l. Iul. de adult. lib. 9. tit. 7.* Ordinum *nexus*, *l. 48. de hæreticis. lib. 16. tit. 5.* Prædiorum *nexus*. *Nexum* non faciat prædiorum, niſi perſona quæ iure potuit obligari, *l. 2. de pignoribus. lib. 2. tit. 30.* Sanguinis *nexus*, *l. 122. de Decurionibus. lib. 12. t. 1. l. 16. de muril. lib. 10. t. 20* Statuti *nexus* obligare, *l. 8. in fin. de appellat. lib. 11. tit 30.*

NICAENA fides tenenda, *l. 3. de fide cath. lib. 16. t. 1. l. 6. de hæret. lib. 16. t. 5.*

NIDOR. *Nidore* venerari penates gentiles, *l. 12. de pagan. lib. 16 t. 10.* *Pabula nidoris*, Tertullianus vocat, *Apologet. c 22.* *Nidor altarium*, Minucio, *cap. 27.*

NIHILVM. *Nihilominus* pro nihilo magis, *l. 189. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Vbi dixi in *Commentario.* Si naucularius, originalis leuamentarius fuerit, *nihilominus* apud eoſdem, apud quos & parentes eius fuiſſe videntur, firmiter permanebit, *l. 1. de naucular lib. 13. t. 5.* *Nihilo* ſecius, *l. 9. de bonis proſcriptor lib. 9 t. 42.*

NILVS. *Nili* aggeres. De *Nili aggeribus* non rumpendis. *lib. 9. t. 32.*

NIMIETAS. *l. 9. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

NISVS. *Niſus exceptionis alienius.* Sine vllius *niſu* exceptionis reuocentur, *l. 1. de his, qui condit. propr. lib. 12. t. 19.* *Niſibus* liberæ mentis functionem vnam exequi, *l. 2. de piſtorib. lib 14. t. 3.*

NITENS. *Nitentium* ſaxorum venæ, id eſt marmorum, *l. 2. de metallis. lib. 10. t. 19.* Vnde & cautium nobilitas de iiſdem, *l. 14. eod.*

NITERE. Ciuitates deſtitutæ miniſteriis, ſplendorem, quo pridem *nituerant*; amiſerunt, &c. *l. 1. de his, qui condit lib. 12. t. 19.*

NITOR. Publicus nitor in operibus publicis, *l. 20. 25. de operib. publ. lib 15. t. 2.*

NOBILITAS *Nobilitatis* obliti, qui aduerſus Senatorum dignitatem quid admiſerunt, *l. 22. de prætor. lib. 6. tit. 4.* 2) *Nobilitas* cautium, de marmoribus, *l. 14 de Metall. lib. 10. tit. 19.*

NOBILIS. *Nobiles* pro Senatoribus & Senatoriis, *l. 1 de nupt. lib. 3. t 7.* *Nobiles* equi victoriis, *l. 6. de ſcenicis. lib 15. t. 7* *Nobilior* curia, id eſt Senatus, *l. 155. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* *Nobilium* operum conſtructiones, *l. 19. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* vt *l. 16. illuſtrium fabricarum.*

NOBILISSIMVS. Nobiliſſimi & nobiliſſimæ dicuntur ſanguine proximi Imperatoribus, vt fratres, filiæ, ſorores. Ita: *Nobiliſſima* puellæ, filiæ, ſoro-

ſorores, *l. vn. de priuil. Domus Auguſtæ. lib.* 10. *t.* 25. *l. vlt. de luſtrali collat. lib.* 13. *t.* 1. Eſtque dignitas *Nobiliſſimatus* tertia ab Imperatore. Vide quæ dicta ſunt *in Commentar. ad d. l. vlt. de luſtral. collat.*

NOMEN. *Nomen* delatorum, pro ipſis delatoribus, *l.* 16. 19. 24. *de petition. lib.* 10. *t.* 10. Super poſſeſſionibus ac terris, quas hoc *nomen*, (id eſt, delatorum) vſque vexauit, *d. l.* 19. Artis ac fraudis *nomine*, *l.* 6. *de numerariis. lib.* 8. *t.* 1. id eſt propter artem & fraudem, ſiue fraudis ergo. Cæſariani *nomen*, *l.* 5. *de iure fiſci. lib.* 10. *t.* 1. Infeſtum *nomen* Delatorum, *l.* 24. *de petitionib. lib.* 10. *t.* 10. *Nomina* Principum maledicto laceſſere, id eſt Imperatorem ipſum, *l. vn. ſi quis Imperatori maledixerit, lib.* 9. *t.* 4. Ne inuidia *nomini* principis oriatur, id eſt, principi, *l.* 1. *de conductorib. & hominibus Domus Auguſtæ. lib.* 10. *t.* 26. Militiæ *nomen* inſerere, *l.* 19. *de Decurionib. lib.* 12. *t.* 1. vel tradere, *l.* 43. *eod.* Orborum *nomen*, pro orbis, *l. vn. de infirmandis pœnis cœlibatus. lib.* 8. *t.* 16. Petitoris *nomen*, pro petitore, *l.* 16. *de petitionib. lib.* 10. *t.* 10. Senatorium *nomen*, pro Senatoribus, *l.* 3. *de quæſtionibus. lib.* 9. *t.* 35. Supremum *nomen*, pro teſtamento, *l.* 3. *de apoſtatis. lib.* 16. *t.* 7. Sacra *nomina*, *l.* 1. *de maternis bonis. lib.* 8. *t.* 18. Vbi intelliguntur, *Nomina* patrum, quæ filiis *Sacra* eſſe debent. 2.) *Nomen* loco aduerbii ponitur, vt *improbum*, pro *improbe*, in *l.* 26. *de petitionib. lib.* 10. *t.* 10. ita *Nouella Valentiniani de Epiſcopi ordinatione* 24. *inter Theodoſianas*: Ne quid præter autoritatem ſedis iſtius inlicitum præſumptio adtemptare nitatur. *Inlicitum*, pro, *inlicite.*

NOMINATIM, id eſt, a ſingulis viris. Si, poſtquam viritim *nominatimque* ſuſceperint, *l.* 12. *de ſuſceptorib. lib.* 12. *t.* 6.

NON. *Non dicam*, *l.* 3. *de raptu vel matr. ſanctimon. lib.* 9. *t.* 25. Vt non ſolum quod eius, *non dicam*, domeſticus, ſeu manipularius & miniſter accepit, verum etiam quod ipſe, &c. *l.* 3. *ad l. Iuliam repetundarum. lib.* 9. *t.* 27. *Non iubere*, pro, Inhibere. Vide ſupra *iubere.* Paſtores Valeriæ prouinciæ vel Piceni, vti equinis animalibus *non iubemus*, *l. vlt. quibus equorum vſus. lib.* 9. *t.* 30. Præſertim cum *neque* nouam conſtitui fabricam *iuſſerimus*, antequam vetera reformentur, *l.* 14. *de operib. publ. lib.* 15. *t.* 1. *Non merito*, ſed pretio, *l.* 86 *de Decurionibus. lib.* 12. *t.* 1. *Non minus*, de eo, quod tamen minus eſt. Scias te, officium tuum *non minus* multa, quam graui pœna eſſe compellendum, *l.* 22. *de ſuſceptor. lib.* 12. *t.* 6. *Non neſciat*, *l.* 17. *in fin. de Diu. off. lib.* 8. *t.* 7. *Non ſera pubertate*, *l. vn. de his, qui ven. ætat. lib.* 2. *tit.* 17. *Non temnenda* militia, *l.* 16. *de agentib. lib.* 6. *t.* 27.

NOTA. Stigma, punctum inuſtum militibus & Fabricenſibus, *l.* 4. *de fabricenſib. lib.* 10. *t.* 22. Stigmata, hoc eſt, *nota publica*, Fabricenſium brachiis, ad imitationem tironum, infligatur. 2.) *Nota* macula, labes exiſtimationis famæque. Ita: Deuotionis *nota*, *l.* 10. *de re militar. lib* 7. *tit.* 1. vbi intelligitur, *læſæ* deuotionis crimen. *Vid. not. b. ad h. l* *Nota* infamiæ, *l.* 11. *de infirm. his, quæ ſub tyrann. lib.* 15. *t.* 14. Deteſtabilis turpitudinis *nota* inuſtæ, *l.* 1. *de inoffic. teſt. lib.* 2. *tit.* 20. Probroſis inuſta *notis*, *l.* 1. *de ſecund. nuptiis, lib.* 3. *t.* 8. 3.) *Nota Iudaica*, eſt circumciſio. Ita *l.* 22. *de Iudæis. lib.* 16. *t.* 8. *Nota* Iudaica fœdare, id eſt, circumcidere. 4.) *Nota*, obſeruatio alienis ſcriptis adiecta. Ita *leg. vn. de Reſponſis Prudent. lib.* 1. *tit.* 4. *Nota* Vlpiani & Pauli in Papinianum.

NOTABILIS in prauum ſenſum. Iubemus eos *notabiles* eſſe ſine venia, qui notabili popularitate, *l.* 37. *de cenſu. lib.* 13. *t.* 10. *l. vlt. ad l. Corn. de ſicar. lib.* 9. *t.* 14. *l.* 3. *de exſecutor. lib.* 8. *t.* 8.

NOTARE, eſt infamare. *Notare* dicitur indulgentia, *l.* 5. *de indulg. crim. lib.* 9. *t.* 38. Indulgentia quos liberat, *notat.*

NOTATIO, pro adnotatione, & præcepto, *l.* 12. *de Iudæis. lib.* 16. *tit.* 8. Vt percepta *notatione* cognoſcant.

NOTATVS. *Notatus* lite perdita abſcedat, *l.* 16. *de appellat. lib.* 11. *tit.* 30.

NOTIO, cognitio & iuriſdictio. *Notio* iudicis. Cuius de ea re notio erit, *l.* 26. *quorum appellationes. lib.* 11. *t.* 36. *l.* 6. *de iis, quæ admin. lib.* 8. *t.* 15. *Notio* & ſollicitudo Marcellini Tribuni & Notarii dicitur, *l.* 55. *de hæreticis. lib.* 16. *t.* 5. qui collationi Carthaginienſi cognitor præfuit, *l.* 3. *de religione. lib.* 16. *t.* 11. Vbi vide *not. b.* Altioris iudicis *notio*, *l.* 6. *de iuriſdict. lib.* 2. *t.* 1. *Notio* propria, *l.* 2. *de iuriſd. lib.* 2. *t.* 1. *Notio* publica, *l.* 9. *de abolit. lib.* 9. *t.* 37.

NOTITIA, id eſt, breuis, inuentarium, *l. vn. de quadrimenſtruis breuib. lib.* 11. *t.* 25. Eodem ſenſu occurrit *Notitia*, & in eadem re, apud Caſſiodorum, *XII. Var.* 2. Conſule Briſſonium *de V. S.* Huc etiam pertinent illa: Rerum nobis *notitia* intimetur, *l. vlt. de bonis vacant. lib.* 10. *t.* 8. 2) *Notitia*, cognitio, ſcientia. Subtrahere *notitiæ*, *l* 4. *de curioſis. lib.* 6. *t.* 29. In *notitiam* partis præparanda, *l.* 3. 4. *de repar. appell. lib.* 11. *t.* 31. 3.) *Notitia* fides a teſtibus poſtulatur, *l. vlt. de fide teſtium. lib.* 11. *t.* 39. Id eſt, depoſitio eius, quod norunt. Sic tutor *notitiæ cauſa* datus, *l.* 1. *de periculo tutorum. lib.* 3. *t.* 19. *l.* 32. §. 1. *D. de teſtam. tut. l.* 14. §. 6. *D. de ſolution.* dicitur qui inſtruendi cauſa datur, *d.* §. 6.

NOTORIÆ apparitorum, *l* 31. *de Epiſcopis. lib.* 16. *t.* 2. Sunt, libelli, quibus criminum rei magiſtratibus ſignificantur. Male *notarios* hic ſomniant nonnulli, quos refutaui *not. k. ad d. l.* 1. Audiunt *notoria* etiam *elogia*, *l.* 9. *de executorib. lib.* 8. *tit.* 8. & alibi. Vide Briſſonium de *V. S.* & Du Freſne *in Gloſſar.*

NOVVS. *Noua* & recentes ſpecies dicuntur, licet ex præteriti anni reliquiis inferantur, *l.* 10. *de ſuſceptoribus. lib.* 12. *t.* 6 2.) *Nouum*, huius anni. *Noui* commeatus, *l. vn de patronis horr. Portuenſium. lib.* 14. *t.* 23. *Nouum* denuo annonæ commeatibus obſequium, *l.* 18. *de annona. lib.* 11. *t.* 1. 3.) *Nouum* de extraordinariis indictionibus, collationibus, *l.* 7. *de extraordin. lib.* 11. *t.* 16. Et *l.* 2. *de priuilegiis corporator. Vrbis Rom. lib.* 14. *t.* 2. Ambroſius *orat. funebri in Valentin. Iun. pag.* 108. *Tom. V. Oper. Ed. Pariſ.* 1614. *f. Præterita non queunt ſoluere, noua poterunt ſuſtinere?* 4.) *Nouus* heres, pro poſtumo, *l. vn. de Carbon. edicto. lib.* 4. *t.* 3.

NOVARI, *Nouari* pro iterari, *l. vn. de oblat. equor. l.* 7. *t.* 23. *Nouari* tempora, pro innouari: V. ſupra *innouari.*

NOVATIO. De *nouatione* ter in chirographo, *l. vn. verſ. de cætero ſi certum pet. de chirogr. lib.* 2. *t.* 27.

NOVATIANI *hæretici.* De his, *l.* 2. 59. 65. *de hæreticis. lib.* 16. *t.* 5. *l.* 6. *ne ſanctum baptiſma. lib.* 16. *t.* 7. *l.* 24 *de Paganis. lib.* 16. *t.* 10.

NOVELLVS, nouus. *Nouella* lex, *l.* 160. *de Decurionib. lib.* 12. *t.* 1. *l. vlt. de Medicis. lib.* 13. *t.* 3. Profeſſio *nouella*, *l.* 15. *de Iure fiſci lib.* 10. *t.* 1. paulo ante, *noui cenſus præiudicium* *Nouella* Superſtitio, *l.* 3. *ſeu vlt. de religione. lib.* 16. *t.* 11. *No-*

nellum opus, *l. 16 de operib. publ. lib. 15. t. 1.* *Nouellum* Statutum, *l. 9. de metallis. lib. 10. t. 19.* *Nouellum* Vinum, *l. 25, de erogat. milit. annon. lib. 7. t. 4.* *Nouellus* poſſeſſor, *l. 26. de annona. lib. 11. t. 1.*

NOVERCA. De *nouerca* ſuperioducta, *l. 3. de mater. bonis. lib 8. t 18,*

NOVITAS. *Nouitas* decurionum, id eſt, noui decuriones, *l. 54. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Supploſa *nouitate*, *l. 4. ne conlation. translat. lib. 11. tit. 22.*

NOVEMBER menſis, *l. 3. de naufr. lib. 13. t. 9.* A *nouembri* nouellum vinum militi præbendum, *l. 25. de erogat milit. lib. 7. t. 4.*

NOX. *Nox* geminat cuſtodiam, *l. 1. de custodia reorum. lib. 9. t. 3.*

NOXA, *l. 18. de pœnit. lib. 9. t. 40.* Sancimus ibi pœnam eſſe, vbi & *noxa* eſt. De hac voce vide Briſſonium *de V. S.*

NOXIVS. *Noxii* Manichæi, *l. 35. de hæret. lib. 16. t. 5.*

NVBERE de viro. Cum vir *nubit* in fœminam, *l. 3. ad l. Iuliam de adult. lib. 9. t. 7.* vbi dixi.

NVDARI eſt ſpoliari, priuari. Ita prouinciam *nudare*, eſt ſpoliare, *l. 3 ad l. Iuliam repetundarum. lib. 9. t. 27.* Defenſione *nudari*, id eſt, priuari, prohiberi. Vt nullus omnino militiæ ſacramento, vel generis aut dignitatis *defenſione nudetur*, *l. 1. de quæſtionib. lib. 9. t. 35.* id eſt, *vt prohibeatur*, vt Tribonianus. Militiæ *nudati* præſidiis, oppidaneis reſtituuntur obſequiis, *l. 38. de Decur. lib. 12. t. 1.* 2.) *Nudari* dicuntur, qui naufragium paſſi, ſpoliantur, *l. vlt. de naufragiis. lib. 13. t. 9.*

NVDVS. *Nudi*, id eſt, vacui, *l. 2. de emendatione ſeruorum lib. 9 t. 12.* Culpa *nudi* ſunt.

NVDITAS, eſt ſpoliatio bonorum. Qui propriam *nuditatem* in extrema poſiti egeſtate lugent: Vel, qui gladio acerbiorem ſtylum paſſi ærumnas ſuas, *nuditatem*, fleuerunt, *l. 12. 13. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

NVMEN. *Numen* principis: V. Iuretum in Symmachum, *lib. 10. epiſt. 16.* & quæ ſcripſi ad *leg. 8. de pactis. lib. 2. tit. 9.* Superum *numen*, id eſt Deus, *l. vn. de imagin. Imp. lib. 15. t. 4.*

NVMERARII, de his eſt, *liber. 8. t. 1. vbi conſule Paratitlon.*

NVMEROSVS. *Numeroſa* cauſæ, *l. 8. de diuerſis reſcriptis. lib. 1. tit. 2.* Iuſſio *numeroſa*, *l. 5. de hæret. lib. 16. t. 5.* Manus *numeroſa* incolarum, *l. 25. de petitionib. lib. 10. t. 10.* Soboles *numeroſa*, *l. 74. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Numeroſiſſima* pubes, *l. 10. de re militari. lib. 7. t. 1.*

NVMEROSITAS. *Numeroſitas* votiua curialium, *l. 3. quemadmodum munera ciuilia. lib. 12. t. 5.*

NVMERVS, catalogus militum, quo eorum nomina continebantur, ſiue *matricula*. Hinc illud, *eſſe in numero*, & *Numeri* militares, *l. 4. 7. 16. 17. de re militari, lib. 7. t. 1.*

NVMMARIVS. *Nummaria* pretia defixa, *l. 29. de erogat. militaris annonæ. lib. 7. t. 4.* *Nummarii* Iudices, *l. 4. ne quid publica lætitia. lib. 8. t. 11.* ſunt lucri auidi, & nummorum exactores.

NVMVLARII, idque Conſtantinopoli, *l. 5. de his qui ſuper religione. lib. 16. t. 4.*

NVNC VSQVE, pro, *vſque nunc*, *l. 45. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2 l. 54. de hæreticis. lib. 16. t. 5. l. 2. de frumento Alexandrino. lib. 14. t. 26.*

NVNDINARE, eſt vendere, *l. 10. de cohortalibus. lib. 8. t. 4.* 2.) Nundinare, eſt furtiuum aliquod compendium quærere. Ita *nundinandi* copia, *l. 3. de exhibendis reis. lib. 9. t. 2.* vbi vide *Commentarium.*

NVNDINATIO, pro mutui datione, vt fœdum lucrum capiare poſſent pecunia, quæ vel ad rempublicam vel principem pertinet. Huc pertinent illa: Aurum, quod a Prouincialibus ſine cunctatione perſoluitur, *nundinatione* conſumitur, *l. vlt. de his qui cum diſpenſatore contraxerunt, lib. 10. t. 24.* 2.) Bono ſenſu *nundinatio*, pro pretio forenſi, *l. 32. de erogat. milit ann. lib. 7. t. 4.*

NVNDINÆ, pro turpibus nundinationibus. *Nundina* turpes Iudicum, *l. 5. de his qua adminiſtr. lib. 8. t. 14.*

NVTARE. *Nutare* priuilegiorum firmitatem, nec volumus &c. *l. 2 de Decuriis Vrbis Romæ. lib. 14. t. 1.* Cum opera nonnulla neglecta *nutarent*, *l. 29. de operib. publ. lib. 15. tit. 1.* Cenſus Magiſtratuum nutare dicitur, *l. 169. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

NVTRIRE. *Nutrire* inueteratum malum longa ac diuturna mediatione, *l. 41. de hæret. lib. 16. t. 5.* Cumulum debiti *nutrire*, *l. 1. de Curatorib. Kalend lib 12. t. 11.* Licentia *nutrita*, *l. 32. de erogatione milit. annona. lib. 7. t. 4.*

NVTRICES, *l. 1. de raptu virginum. lib. 9 t. 24.*

NVTVS, voluntas. *Nutus* Principis, *l. 9. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Clementiæ *nutus*, *l. 14. de Legatis. lib. 12. t. 12.* Numinis noſtri *nutus*, *l. 13 de Iudæis. lib. 16. t. 8.* Principalis *nutus*, *leg. 22 de diuerſis officiis. lib. 8. tit. 7.* Serenitatis noſtræ *nutus*, *l. 8. de Agentibus. lib. 6. tit. 27.*

O.

OBCLAVDERE, id eſt, obcludere. Ita *leg. 1. de patrociniis vicorum. lib. 11. t. 24.* aditum implendæ deuotionis *obclaudant.*

OBDVCERE, obtendere. Neque umbra aliqua exquiſitæ defenſionis, aut muniminis *obducetur*, *l. 4. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.*

OBDVRARE. In *Obdurata* nequitia manere, *l. 3. de exactionibus lib. 11. t. 7.*

OBEDIRE, obſequi. Obedire publicis vtilitatibus ac ſatisfacere, *l. 34. de Decurionib. lib. 12. t. 1. l. 2. de nauibus non excuſ. lib. 13. t. 7.*

OBEX, impedimentum, obſtaculum. *Obex* præſcriptionum, veluti fori præſcriptionis, *l. 164. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Obicibus* interiectis prohiberi, *l. 2. de litor. & itin. cuſtod. lib. 7. t. 16.*

OBIICERE, opponere. Inde *Obiecta* inania, Neque inanibus immorari ſinatur *obiectis*, *l. 4. de contrah empt. lib. 3. t. 1.*

OBIECTIO, pro obtentu, exceptione, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20. l. 3. de teſtimon. lib. 7. t. 21.*

OBIECTVS, pro obtentu & exceptione. Quos *Obiectus* debilitatis alienat, *l. 84. de Decurion. lib. 11. t. 1.* Sequeſtrationis obiectus, *l. vnic. ſi certum petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* Prouocationis *obiectus*, Symmachus, *libro 10. epiſt. 41.*

OBIICI appellationes dicuntur *l. 44. 58. 59. de appell. lib. 11. t. 30.* pro interiici. Sic *obiectus* prouocationis, de quo paullo ante.

OBIRE iudicium, *l. 5. de repar. t. appell. lib. 11. t. 31.*

OBLATVS. *Oblati* rei, & *offerri* Iudicibus, dicuntur, qui eruti a Iudicibus dicuntur, *l. 7. 8. 9. 12. de deſertoribus. lib. 7. t. 18. l. 5. de exhib. reis. lib. 9. t. 2. l. vn. ad l. Fabiam. lib. 9. t. 18.*

OBLATITIVS. Aurum *oblatitium*, quod a Senatoribus perſoluitur, *l. 5. de Senator. lib. 6. tit. 2.*

OBLATIONES Senatoriæ, *l. 14. de Senator. lib. 6. t. 2. l. 17. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* Sunt, aurum Oblatitium, quod Senatus urbis Romæ Principi offere-

offerebat. In *d. l. 17.* autem *oblationum vniuerſarum* nomine, & oblatitium, & glebale aurum continetur.

OBLECTATIO de ludis, *l. 169. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

OBLECTAMENTVM, de ludis, *l. 2. de expenſis ludorum. lib. 15. t. 9.*

OBLIGARI crimine, veluti ſacrilegii, *l. 9. de curioſis. lib. 6. t. 29.*

OBLITERARE. Obliterata laboris exacti conſideratione, *l. 11. de priuil. eorum qui in ſacro pal. lib. 6. t. 35.* Flagitium morum, pœnitentia non *obliterabitur*, *l. 4. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.*

OBNITI. Si noſtræ iuſſioni fuerit *obniſum*, *l. 36. de hæret. lib. 16. t. 5.* Si *obnitendum* armis putauerint, opprimi hi poſſunt, *l. 11. de deſertorib. lib. 7. t. 18.* ita recte Fornerius II. *Quotid. 9.* repoſuit.

OBNOXIVS. *Obnoxii* abſolute, pro debitoribus, *l. 27. 28. quorum appellat. lib. 11. t. 36. l. vnic. ſi certum petatur, de chirogr. lib. 2. t. 27.* Ne inficiandi fomitem *obnoxius* miniſtremus. Et mox: Si manum ſuam fateatur *obnoxius*. Et poſtea: Si peregrinetur *obnoxius*. 2.) *Obnoxii* publici, ſeu tributorum, *l. 16. de exaction. lib. 11 t. 7. l. 1. de equorum conlatione. lib. 11. t. 17.* hinc *obnoxii* publicis priuatisque rationibus, *l. 32. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* hinc & *obnoxii* fiſco, *l. 2. de fiſci debit. lib. 10. t. 16.*

OBOLI aquæ, *l. 2. de aquæductu. lib. 15. t. 2.* ſunt certi aquarum moduli.

OBPIGNORARE, *l. 2. de alimentis quæ inopes parentes. lib. 11. t. 27.*

OBPROBRIVM actæ vitæ, *l. 74. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

OBREPTIO, *l. 3. de aquæductu. lib. 15. t. 2.* Si per *obreptionem* fuerit impetrata immunitas, *lib. 11. t. 13.* Precum *obreptio*, *l. vnic. ſi nuptiæ ex reſcripto. lib. 3. t. 10.*

OBREPTIVE aut clanculo ſupplicare, *l. vlt. de fide Catholica. lib. 16. t. 1.*

OBRVERE. *Obrui* teſtibus quæſtioneque reus dicitur, *l. 1. quorum appell. lib. 11. t. 36.* *Obruta* vel ſubmerſa fluctibus nauis, *l. 3 de naufragiis. lib. 13. t. 9.*

OBRYZA, *l. 4. de auro coronario. lib. 12 t. 13.* eſt aurum coctum, & flammæ examine probatum & ad puritatem redactum. *Obryza* maſſa, *l. 12. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.* *Obryza* auri, *l. 13. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* quæ aurum coctum dicitur *eadem lege*. Dicitur etiam Materia auri, *l. 1. 3. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.* Materia diu (inquit *lex vltima, de ponderatoribus. lib. 13. t. 7.*) multumque flammæ edacis examine in eo *obryza* decernatur, quemadmodum pura videatur. Vbi *obryza* eſt probatio auri. Conſule *Commentarium ad leg. vn. de oblat. votor. lib. 7. tit. 24.* vbi de *obryza* latiſſime dixi.

OBRYZIACVS. *Obryziacum aurum*, vel *obryziaci* ſolidi, *l. vnic. de oblat. votorum. lib. 7. t. 24.*

OBSCVRVS. *Obſcura* interpretatio, *l. 10. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* γρ. *impetratio*: *obſcura* impetratio, eſt ſubreptitia.

OBSCVRITAS, pro vilitate. Præſidialis officii *obſcuritas*, *l. 134. de Decurion. lib. 12 t. 1.*

OBSECRATIO. Religio anniuerſariæ *obſecrationis*, id eſt paſchatis, *l. 7. de indulgent. crimin. lib. 9 t. 38.*

OBSECVNDARE. *Obſecundare* functionibus municipalibus, *l. 172. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Obſecundare*. Largitionibus publicis. *l. vlt. de patrociniis vicorum. lib. 11. t. 24.* *Obſecundarunt* officii gratio, *leg. 51. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Obſecundare* officium iuſſionibus magiſtratuum dicitur, *l. 13. de palatinis. lib. 6. t. 30.*

OBSECVNDATIO. *Obſecundatione* ſeruili damnare, *l. 92. de Decurion. lib 12. t. 1.*

OBSECVNDATORES ſacrorum ſcriniorum, *l. 3. de proximis comitibus diſpoſ. lib. 6. t. 26.*

OBSEPIRE. *Obſepire* copiſm ad iudicia veniendi, *l. 7. de repar. appellat. lib. 11. t. 31.*

OBSEQVELA de muneribus publicis & curialibus functionibus, *l. 49. verſ. quod ſi ſoboles, de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

OBSEQVIVM, *l. 1. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* De opera & labore in publicis muniis obeundis. 2.) *Obſequium* de officio & labore, *lege 1. de agentibus. lib 6. tit. 27.* *Obſequium* Apparitionis, *l. 13. de diuerſis off. lib. 8. t. 7.* *Obſequium* Clericorum, *l. 84. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Obſequium* Præpoſiti manſionum, *l. 21. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Obſequium* piſtrini *l. 15. de extraordinar. lib. 11. t. 16.* Conlationis *obſequium*, *l. 1. de luſtrali conlatione. lib. 13. t. 1.* 3.) De muneribus curialibus, *obſequii* vox, *l. 21. 33. 49. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Hinc *obſequia* ciuitatum, *l. 79. 94. eod.* *Obſequia* Curiarum, *l. 24. 79.* curialia, *l. 87.* *Obſequia* Functionum, *l. 19.* *Obſequia* Munerum publicorum, *l. 17.* *Obſequia* Municipalia, *l. 19.* *Obſequia* Oppidonea, *l. 38. 168.* 4.) De labore quocunque. Medicorum *obſequium*, *l. 8. de Medicis. lib. 13. tit. 3.* *Obſequium* Militiæ, *l. 43. de Decurion. lib. 12. t. 2.* *Obſequium* Militare, *l. 2. de re militari lib. 7. t. 1.* In priuato *obſequio*, militem retinere, *l. 15. de re militari.* Vide Vigerium, *lib. 2. cap. 19.* Muniendis itineribus *obſequium* impendere, *l. 1. de itin. muniendo. lib. 15. t. 3.* 5.) De operarum præbitione *obſequii* vox *l. 1. 2. ne opera a conlat. lib. 11. t. 10.* 6.) Religioſum diuini cultus *obſequium*, id eſt clericatus, *l. 121. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 7.) De tributorum functionibus, Solutionibus, illatione, *l. 3. de exactionibus lib. 11. t. 7.* ſolutionis *obſequio* cum ſubſtantiæ proprietate ſuſcepto, *l. 18. de annona. lib. 11. t. 1.* Oblationis luſtralis *obſequium*, *l. 7. de luſtral. collat. lib. 13. t. 1.* 8.) *Obſequia*, de officiis, honore & reuerentia. Præſtitutum in deferendis *obſequiis* ordinem, id eſt in ſalutationibus iudicum, *l. 7. de honor. codicill. lib 6. t. 22.*

OBSERVANTIA pro cultu & religione catholica, *leg. 12. 54. verſiculo, igitur Proconſulari, de hæreticis. lib. 16. t. 5.* Rectæ *obſeruantiæ* cultus & pulchritudo, id eſt, orthodoxa religio, *l. 11. de hæret. lib. 16 t. 5.*

OBSERARE. *Obſerare* ſeditioſis aditum, *l. 37. de Epiſcop. lib. 16. t. 1.* Id eſt, impedire. Niſi ibi *obſerandi* vox ſubſtituenda. 2.) *Obſeruare*, id eſt, cuſtodire, *l. 2. de executoribus lib. 8. t. 8.*

OBSERVATIO pro cultu & religione: Chriſtianitatis *obſeruatio*, *l. 112. de Decurion lib. 12. t. 1.* Diuina *obſeruatione* animi Clericorum deuincti, *l. 104. de Decurion. l. 12. t. 1.* 2.) *Obſeruatio* temporis, id eſt, præſcriptio, *l. vltim. finium regundor lib. 2. t. 26.* 3.) *Obſeruatio* iuris, pro ſolemnitate, *l. 9 de donation. lib. 8. t. 10.* 4.) *Obſeruationes* ſimulatæ ingenia & fraudes, *l. 6. de curioſis. lib. 6 t. 29.*

OBSERVATOR. Legis catholicæ *obſeruatores*, *l. 1. de hæret. lib. 16. t. 5.* opponuntur hæreticis & ſchiſmaticis.

OBSIDERE, *l. 2. de inofficioſo teſtam. lib. 2. t. 28.* Inſidiis aggreſſionis itinera *obſidere*, *l. 2. ad legem Cornel. de ſicariis. lib. 9. t. 14.*

OBSONIA, *l. vlt. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

OBSTACVLA dicuntur præſcriptiones, ſeu exceptiones, quibus litigatores iudicia protrahunt, *l. vn. de dominio rei qua poſcitur. lib. 2. t. 5.* 2.) Sine dubitationis *obſtaculo*, *l. 22. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42.* Legis *obſtaculum*, *l. 11. de Paganis. lib. 16. tit. 10.*

OBSTARE neceſſitas dicitur, pro ingruere, *l. 4. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* *Obſtare*, obſiſtere, Iudici officiales debebant, *l. 10. de Pagan. lib. 16. t. 10.*

OBSTINATVS, pertinax. *Obſtinatioris* animi dementia, hæreſis, *l. 6. de haret. lib. 16. t. 5.* Tribuuntur hæreticis pertinaces ſpiritus, *l. 25. de haret. lib. 16. t. 5.* Vide quæ dixi in Commentar. *ad l. 28. dict. tit.*

OBSTRICTVS. Itineris obſtricti aditus, vel obſtructi, *l. 8. de cohort. lib. 8. t. 4.*

OBTENTVS, color, prætextus. *Obtentus* debilitatis, *l. 85. de Decurion. lib. 12. tit. 1.*

OBTERERE, opprimere. *Obterere* innocentem, *lege 21. de Iudais lib. 16. tit. 8.*

OBTVTVS. *Obtutus* intuentum polluere aliquid dicitur, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

OBVIARE. *Obuiare* cupiditatibus, id eſt obſiſtere, *l. 161. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Obuiare* Ambientibus, *l. 2. ad legem Iul. de ambitu. lib. 9. tit. 26.* *Obuiare* Fraudibus, *l. 161. de Decurionibus. lib. 12. t. 1. l. 2. de nauib. non excuſ. lib. 13. t. 7.* *Obuiare* Latroni, militi, *l. 2. ad legem Cornel. de ſicariis. lib. 9. tit. 14.* Muneribus publicis *obuiare*, multitudine fretos, *l. 3. de patrocin. vicor. lib. 11. t. 24* Conlatis viribus *obuiare*, officium iuſſum, *l. 11. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

OBVIVS. *Obuium*, id eſt, impediens, contrarium, *l. 39. de appellat. lib. 11. t. 30.* Et, cogendis *obuium* debitis, prouocationis ſuffugium, fuerit obiectum. Sic Symmacho, *lib. 5. epiſt. 5. obuia manus*, id eſt obuiantes, obſtantes.

OBVMBRARE, id eſt, vmbram facere, vt minus conſpicuum aliquid ſit. Sic *Obumbrati* latebris, *lex 33. de hareticis. lib. 16. tit. 5.* Vide, quæ ſcripſi ad *Tertull. ad Nation. II. 9.*

OCCASIO. *Occaſio* tribuatur, pro ſuperſit facultas, *l. 3. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

OCCIDERE, id eſt, finiri, extingui, *l. 1. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* *Occidant* cum perſonis delicta.

OCCLAVDERE: vide ſup. *Obclaudere.*

OCCVLTVS. *Occulta* delationes, in *l. 4. de petitionibus lib. 10. tit. 10.*

OCCVPARE. *Occupari*, pro necti, conſtringi. Originalibus vinculis *occupati*, *l. 82. de Decurionibus. lib. 12. tit. 1.* 2.) *Occupare*, de præpropera occupatione teſtimonialium, *leg. 11. verſic. dummodo de veter lib. 7. t. 20.* 3.) Domum ſecundis nuptiis *occupare*, *l. vlt. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* 4.) *Occupare* pro tenere. Sic pœná aliquem *occupare* dicitur, *leg. vltima, ad leg. Corneliam de falſo. lib. 9. tit. 10.*

OCCVRRERE proprie de eo, qui ſuo die ad aliquid ſe ſiſtit, *l. 27. de petitionib. lib. 10. t. 10* & *l. 1. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* Ne circa alias occupati repurgium formarum facere non *occurrant.* Pro quo Tribonianus in *l. 1. Cod. Iuſt. eod. non curent.* Satius, *occurrere in tempore.* 2.) *Occurrere*, pro ſufficere, concurrere, *leg. 26. de curſu. lib. 8. t. 5.* Si prædictæ numerus functioni non potuerit *occurrere.*

OCCVRSVS. *l. 161. Decurion. lib. 12. t. 1.* Congruæ emendationis *occurſu.* Iudicis *occurſus*, *l. 1. de iudiciis. lib. 2. t. 18.* quando iudex litiganti ſilentium imponit.

OCVLVS. Ante *oculos* conlocare, *l. 4. de conlatione donat. lib. 11. t. 20.* *Oculos* inceſtare hominum, infauſtis aſpectibus, *l. 5. de ſepulchris violatis. lib. 9. t. 13. l. 13. de re militari. lib 7. t. 1.* *Oculis* Iudiciorum communis hoſtem ſalutis oſtendat, *l. 11. de maleſic. lib. 9. t. 16.* Sub oculis conſtitutus, *leg. 21. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 16.*

ODIVM. *Odium* commune delictorum, *l. vlt. de raptu virginum. lib. 9. t. 24.* *Odii* profeſſio, & odio ducti, *l. 12. 13. de petition. lib. 10. t. 10.*

OECONOMI Eccleſiarum, *leg. 3. de his, qui ad Eccleſias. lib. 2. tit. 45. l. vnica de bonis Clericorum. lib. 5. t. 3.*

OFFENSA. *Offenſa* culpæ, aut erroris, *l. 85. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Offenſa* Vitii, in re litteraria, *leg. 1. de decuriis vrbis. lib. 14. t. 1.*

OFFERRE iudiciis, reos. Latrones, quiſquis *offerre* iudicibus ſuperſederit, *l. 2. de his qui Latron. lib. 9. t. 29.* Vid. etiam *l. 1 de curſu publ. lib. 8. t. 5. l. 14. de Iudais. lib. 16. t. 8. l. 4 5. ne ſanct. baptiſm. lib. 16. tit. 7.* *Offerre* deſertores *l. 7. 8. 9. de deſertorib. lib. 7. tit. 18.* Inde etiam *Oblati* rei iudicibus. vide ſupra *voc. oblatus.* 2.) *Offerri* appellatio dicitur, *leg. 67. de appellationibus. lib. 11. tit. 30. l. 6. quorum appellationes. lib. 11. t. 36. l. 11. eod.*

OFFICIVM, *Officia*, pro officialibus Iudicum. De his eſt *titulus 7. lib. 8. de diuers. officiis.* Et de lucris *officiorum*, agitur *lib. 8. tit. 9.* 2.) *Officia*, *l. 7. in fin. de haret. lib. 16. tit. 5.* Velut religioſæ profeſſionis *officia* mentiantur, *L. 13. eod. tit.* Apollinariani, inter ſacræ religionis *officia*, famoſa ſunt nomina. Vbi *officia*, ſunt obſequia chriſtianæ religioni debita. 3.) Publica *officia*, *L. 1. de expens. ludorum. lib. 15. tit. 9.* Cum publica celebrantur *officia.* Vbi intelligendæ ſunt ſolennitates magiſtratus initi, veluti Conſulatus, Præturæ, de quibus dixi in Commentario *ad h. leg.* Horum quoque *officiorum* fit mentio *l. un. de Prapoſit. S. cubiculi. lib. 6. tit. 8.* 4.) *Officia* ſalutationis, *l. 7. & 8. de honorar. codicill. lib. 6. t. 22.* Conſule *Commentarium ad d. l. un. de Prapos. S. cubicul.* 5) *Officium* ſummæ rei, *l. 2. de diſtrahend. pignorib. lib. 11. tit. 7.* vbi intelligitur, *Rationalis ſummarum*, quod probo in *Commentario.* 6.) *Officium*, munus publicum. Vide *titulos, de Officio Præf. Pretor. Vicarii, Rectorum Prou. Iudicum ciuilium* &c.

OFFICIALIS. *Officiales* ſunt, per quos præcepta Iudicum complentur & neceſſaria peraguntur. Ita definit *lex 1. de habitu quo vti oportet intra vrbem. lib. 14. tit. 10.* De *officialibus* his agit, *l. 2. 3. 4. 6. 13. 14. de diuers. officiis, lib. 8. t. 7.*

OFFICINA, de Manichæorum variis ſectis, profeſſionibus, *leg. 9. de heretic. lib. 16. tit. 5.*

OLEARIVS. *Olearia* menſæ: de his eſt, *libro 14. titulo 24.*

OLIVA, *leg. 7. de bonis proſcriptor. lib. 9. t. 42.*

OLOVERVS. *Olouera* veſtes, *de veſtibus oloueris, lib. 10 tit. 21.*

OMNIFARIAM, pro omnino, *l. 2. fam. hercis. lib. 2. t. 24. l. un. de bon. cleric. lib. 5. t. 3. l. 21. de bon. proſcriptor. lib. 9. t. 42.*

OMNIMODIS, pro, omnibus modis. Intelligat ſibi *omnimodis* non vſurpandum, *leg. 7. de honorar. codicillis. lib. 6. tit. 22.*

OMNIS. *Omnium* honorum & munerum ciuilium diſcuſſione perfunctus, *leg. 5. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

ὉΜΟΟΥΣΊΑ incorruptæ Trinitatis indiuiſa ſubſtantia, *l. 6. de haret. lib. 16. t. 5.*

ONVS

ONVS publicum. Onera de Nautico onere, leg. 28. de Naucular. lib. 13. tit. 5. leg. vnica, ne quid publ. oneri imponatur. lib. 13. tit. 8. leg. 3. 5. de Naufrag. lib. 13. t. 9. L. un. de nautis Tyberin. lib. 14. t. 21. Dicitur etiam Pondus, leg. 4. de naufrag.

OPERÆ. Operarum collatio ad opera publica, l. 5. 28. de operib. publ. lib. 15 t. 1. 2.) Opera, corvéet, convoy. Ne opera a conlatoribus exigantur, lib. 11. t. 10.

OPERA publica, de his eſt lib. 15. t. 1.

OPERTVS. Operta humo ſaxa, leg. 14. de Metallis. lib. 10. tit. 19.

OPES de theſauris, leg. 9. in fine, de theſauris. lib. 10. tit. 18.

OPIFICES veſtis, & quidem lineæ, l. 6. de murileg. lib. 10. t. 10.

OPIMVS. Opimi ſundi, electi, l. 1. ſine cenſu vel reliquis. lib. 11. t. 3. Dicuntur opimi & Fertiles, l. 8. de cenſitorib. lib. 13. t. 11. & mox ead. leg. Cum opimis fundis, & minus idoneos ſuſcipiant. Squalidiora atque ieiuna, culta atque opima prædia compenſent, l. 3. de Cenſitorib. lib. 13. t. 11. Id eſt opimi, & electi fundi compenſent.

OPINATOR, l. 26. 34. de erogatione milit. annona. lib. 7. t. 4. l. 1. de exact. lib. 11. t. 7. l. 34. de annona & tribut. lib. 11. t. 1. l. 16. de exactionib. lib. 11. t. 7. l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1. eſt, exactor militaris annonæ, extra ordinem in prouinciam miſſus, ſi annonæ militari mora fieret. Dixi in Commentar. ad d. l. 26. de erogat. milit. an. Adi etiam Briſſonium de V. S. & Du Freſne in Gloſſar. Bynckersh. Obſeruat. VI. 22.

OPINIO pro relatione, l. 5. de relationibus. l. 6. 8. 9. 14. 16. de appellationibus, lib. 11. tit. 1. aliquando cum relatione confunditur, quæ ante ſententiam dubio aliquo orto a Iudice ad principem mittebatur, aliquando proprie ſententia, a qua appellatur. Itaque clare ſeparantur, l. 8. & 11. & 16. de appellat. lib. 11. t. 1. l. 5. de relationib. 2.) Opinio, cenſus, æſtimatio. Hinc Agri opinio, l. 8. de prædiis naucular. lib. 13. t. 6. 3.) Opinio, ſententia. Damnata opinio, l. 5. de hæret. lib. 16. t. 5. Et Dei opinio, leg. eadem, i. e. ſententia de Deo. 4.) Opinio pro voluntate. Hinc integræ opinionis, l. 177. de Decurion. lib. 12. t. 1. 5.) Opinio honeſtatis, pro fama & exiſtimatione Anian. l. vn. de his qui veniam ætatis. lib. 2. t. 17.

OPITVLARI. Si adſertionibus veri fides fuerit opitulata, l. 7. de famos. libell. lib. 9. t. 34.

OPPIDANEVS. Oppidanea commoda, l. 43. de Decurion. lib. 12. t. 1. Oppidana munera, l. 46 de Decurion. eod. Oppidanea Munia, l. 45. de Decurion. eod. Oppidanea Obſequia, l. 38. 168. eod. Oppidanea Onera, l. 40. eod. Neceſſitates oppidanea dictæ, l. 46. eod. Ordines oppidanei, l. 47. eod.

OPPRIMERE. Opprimere deſertores, l. 11. 13. de deſertorib. lib. 7. tit. 18. Reus opprimi argumentorum ſimilitudine dicitur, l. 7. quorum appell. lib. 12. t. 36.

OPPROBRIVM, v. Obprobrium.

OPPORTVNITAS, negotii, l. 5. de donat. lib. 8. t. 12.

OPSONIA, v. Obſonia.

OPTIMVS. Optima negotia. In optimis negotiis pecuniam tractent, l. 7. de veter. lib. 7. t. 20. Optimum eſt. Quod & circa hos, optimum eſt cuſtodiri, l. 173. de Decurion. lib. 12. t. 1.

OPTIO, l. 24. de erogatione milit. annonæ. lib. 7. t. 4. erogator annonæ, ſiue militaris, ſiue ciuilis, qui ſuſceptam, ſeu exactam a ſuſceptore annonam erogabat. Vid Commentar ad l. 1. de erogat.

OPVLENTVS. Opulentæ deſertæue centuriæ, l. 10. de annona & tribut. lib. 11. t. 1.

OPVS inconueniens, l. 183. de Decurion. lib. 12. tit. 1. Publicum opus, de operibus publicis, lib. 15. tit. 1. eodem etiam pertinet, t. 2. de aquæductu, lib. 15.

ORACVLVM, l. 17. 51. de hæret. lib. 16. t. 5. eſt lex, reſcriptum, edictum.

ORARE cauſas. Quia huiuſcemodi conditionis hominibus (ſeruis) cauſas orare fas non ſit, l. 1. vnde vi, lib. 4. t. 22.

ORATIO & orationis pagina, id eſt preces, l. 16. de nauicul. lib. 13. t. 5.

ORATORIVM templi, l. 4. de his qui ad Eccleſias. lib. 9. t. 45.

ORBITAS. De infirmandis pœnis cœlibatus & orbitatis eſt lib. 8. t. 16.

ORDINARE opus nouum, l. 3. de operibus publio. lib. 15. t. 1.

ORDINARIVS. Ordinarii curiales, l. 16. de nauicul. lib. 13. t. 5. Ordinarii Iudices, l. 16. de officio rectoris prouinciæ. lib. 1. t. 7. ſunt clariſſimi Rectores Prouinciarum, Conſulares, Præſides. Vide etiam leg. 5. de proximis. lib. 6. tit. 26. l. 2. ne quis in palatio, lib. 7. tit. 10. 2.) Ordinarii inter officiales Iudicum, ſeu apparitores recenſentur, l. 3. de his quæ adm. lib 8. t. 15. l. 16. de cohortal. lib. 8. t. 4. Poſt, principem, Cornicularium, Commentarienſem, numerarium, d. l. 3. Speculatoribus iunguntur, d. l. 16. de cohort. lib. 8. t. 4. vbi dixi. 3.) Ordinariæ poteſtates, id eſt, conſulares, præſides, l. 7. de honor. codicill. lib. 6. t. 12. opponuntur Vicariis poteſtatibus. 4.) Ordinaria ſedes, id eſt Iudicium, l. vlt. de his qui condit. propr. lib. 12. t. 14. 5.) Ordinarium officium, id eſt officiales Iudicis ordinarii, l. 7. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.

ORDINATIO, eſt χειροτονία, quando quis in ordinem recipitur, ſeu ordinatur. Item ordinis ratio, vt quiſque in ordinem allectus eſt. Ita l. 118. de Decurion. lib. 12. t. 1. Propter ordinationem, curiam non relinquat. vide Commentar. ad leg. 140. de Decurion. Et leg. 12. de hæretic. lib. 16. tit. 5. Neque vllus creandorum ſacerdotum habeat ordinationes. Sanctiones de ordine dignitatum vide leg. 1. de Conſulib. lib 6. tit. 6.

ORDO ſiue gradus Presbyterorum, l. 10. de fide teſt. lib. 11. t. 39. 2.) Ordo ſeu ordines, id eſt curiæ ciuitatum, l. 2. de paſcuis. lib. 7. tit. 7. l. 6. 14. 37. 41 42. 47. 66. 68 75. 84. 95. 110. 120. 142 173. 175. 177. 190. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 2. de quæſt. lib. 9. t. 35. l. 2. quid prob. deb. lib. 7. t. 2. Ordinis Viri, id eſt, ordinis curialis, l. 46. de hæret. lib. 16. tit. 5. Ordines Ciuitatum, l. 29. 50. 65. 110. 133. 158. 168. 175. de Decurion. lib. 12. tit. 1. l. 4. de luſtrali. lib. 13 tit. 1. l. 6. de fabricenſ. lib. 10. tit. 22. l. 34. 47. de operib. publ. lib. 15. t. 1. l. 15. quor. appell. lib. 11. t. 36. l. 32. de appell. lib. 11. t. 30. Curiarum ordines, leg. 66. 249. de Decurion. lib. 12. t. 1. Ordines Curiales, l. 80. 121. de Decurion. Ordines Municipales, l. 180. de Decurion. l. 2. de quæſt. lib. 9. t. 35. Ordines Oppidanei, l. 47. de Decurion. lib. 12. t. 1. Ordines decuriarum, leg. 1. de lucris officior. lib. 8. tit. 9. Ordo Patriæ, l. 79. de Decur. lib. 12. t. 1. Ordines Vrbium, dicta leg. 2. quid probare debeant. lib. 7. tit. 2. Ordines locorum, l. 1. finium regundorum. lib. 2. tit. 26. 3.) Ordo, gradus militiæ. Ita: Ad inferiorem ordinem reuoluentur, l. 10 de re militar. lib. 7. t. 1.

ORIGINALIS. *Originales* coloni, *l.14. de annona.lib.11.t.1.* Conditio *originalis*, *l. 14. de primil. cor. qui in S. palat. lib. 6. t. 35.* *Originales.* Curiales, *l.13.96 de Decur. lib.12.t.1.* Suarii *originales*, *l.5. de Suariis. lib.14.t.4.* Vincula *originalia*, *l.82. de Decurion. lib.12. tit.1.*

ORIGINARIVS. *Originaria*, ſeu colona ; *l. 10. de murilegulis. lib.12.tit.20.* *Originarium* ſolum, *leg.22. de cohortalibus.lib.8 tit.4.*

ORNAMENTVM. *Ornamenta* honoris, *l.14. de proximis. lib.6. titulo 26.* 2.) *Ornamenta* Publicorum operum, *leg. 25. de Paganis. lib.16. tit.10.* Sepulchrorum *ornamenta*, *l.5. de ſepulcris viol. lib.9. t. 17.* ſiue ornatus, *l.2. eod. tit.* vt ſunt, marmora columnæ, *dict. l.2. & 4. eod.*

ORTHODOXVS. *Orthodoxi*, *l. vlt. de his qui ſuper religione. lib.16.t.4.*

ORTVS imperii, *l. 21. de Epiſc. lib.16.t.2.*

OSCVLVM in ſponſalibus, *l.5. de ſponſalibus. lib. 3. tit.5.* *Oſculum* in ſalutationibus, *l. 109. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

OSTENTARE. Ex quo eos ſplendor indepti proximatus *oſtentat*, *l.4. de proxim. Comit. diſp. lib. 6.t.26.* Quos militaribus aptos muniis inſitum robur *oſtentat*, *l.9. de fil. milit. lib.7.t.22.*

OSTENTATIO. Dolor in funeribus, non pompa exequiarum, non oſtentatio eſſe debet, *l.5. in fin. de ſepulc. viol. lib.9. t.17.*

OSTIARII, *l.24. de Epiſc. lib. 16.t.2.*

OTIVM de pace, & pacis tempore. Cruentum ſpectaculum in *otio ciuili* & domeſtica quiete non placent, *l 1. de gladiatorib. lib. 15. t.12.* Diuturnum *otium*, *l.4. fin. regund. lib.2.t.26.* *Otio* tradi de vacatione & miſſione militari, *l.4. de re milit. lib.7.t.1.*

OTIOSVS. *Otioſum* & immune patrimonium, *l.7. de præd. nauiculariar. lib. 13. t. 6.* i.e. liberum a functione. 2.) *Otioſi* ad mancipatus functionem vocati, *l. vn. de mancipib. lib. 14. t.15.* 3.) Ædium *Otioſis* cultibus lacerare prouincialium patrimonia, *l.15. de curſu. lib.8.t.5.* id eſt, *cultibus* ædium minime neceſſariis.

ΟΥΣΙ'Α, *l. 6. de haret. lib. 16. t.5*

OVES, laniferæ pecudes, *l. 2. quibus equorum vſus. lib.9.t.30.*

P.

PABVLA in mutationibus, *l.60. de curſu publico. lib.8. t.5.* *Pabula* periniquo pretio æſtimantur. 2.) *Pabula* vel ſumptus familiæ, *l. vlt. de iure fiſci. lib.10. tit.1.* Vbi *pabulum* eſt, quod alias capitum animalis dicitur, Sumptus vero hominis.

PACTVM. De *pactis* & transactionibus eſt *titulus 9. lib.2.*

PACATVS. *Pacatis* rebus, *l. 17. de tyron. lib. 7. t. 13.*

PACTIONES, id eſt pacta, *l.9. de infirm. his qua ſub tyran. lib.15.t.14. l. vlt. de pactis. l.36. de Decurion. lib.12. t. 1.*

PÆDAGOGIANI & miniſteriales, *l.5. de diuerſis officiis. lib.8.t.7.* Hi in domeſtico Principis miniſterio erant. *Pages* hodie vocamus.

PAGANI non militantes. Si quis de *Paganis*, vel Decurionibus ambierit ad honores protectoriæ dignitatis, *l.2. de teſtimoniali ex Tribunis. lib.7. t. 21.* 2.) *Pagani*, id eſt, Gentiles, de his eſt *lib.16. t. 10.*

PAGANITAS, id eſt, gentilium ſuperſtitio. *Paganitas* ſtulida, *l. vltim. de ſpectaculis. lib.5.t.5.*

ΠΑΓΑΡΧΕΪ́Ν, *l.1. de iis qua adminiſtr. lib.8.t.15.* eſt, præpoſituram loci pagique gerere. Vide *Commentar. ad d.l.*

PAGVS. Præpoſiti *pagis*, *l.49. de Decurion. lib. 12. t.1.* Male ibi Præfectus *Pacis* legitur, ut & *l. 1. de pignorib.* Præpoſitus pagis, qui horreis publicis præerant, muneraque debita ex pagis præbebant, annonæ militaris exigendæ, ſuſcipiendæ & erogandæ curam gerebant, memoratque quoque *lex 1. de his qua adminiſtr. l. 1. de erogat. militar. annon.* vbi conſule *Commentar.* & Cl. Gœſii *obſeruation.*

PAGINÆ orationis, id eſt preces, *l.16. de nauicular. lib.13.t.5.*

PALAM fieri, *l.4. de operibus publ. lib.15. t.1.*

PALATÍNI, & de dignitatibus *Palatinis*: vide *Notitiam Dignitatum. pag. 19. & tit. 30. lib. 6.* ibique *Paratitl.* 2.) *Palatini* numeri, *l. vlt. de re militari. lib.7.t.1.* erant, qui præſentes Principis obſequio deputati erant, *l. 17. de re militari. lib. 7. t. 1.*

PALATIVM, *Palatia* Principis. Vide *lib. 7. t.10.*

PALEA in annona militari, *l.9. de erogat. milit. ann. lib.7.t.4.* idem notat, quod capitum, ſiue pabulum iumentorum.

PALLIA ſerica, *l.3. de veſtibus olou. lib.10. t.21.*

PALMA *laboris.* Poſt *palmam laboris* emeriti, *l.3. de Princip. agent. lib.6. t.28.* id eſt, poſt ſuperatos labores. *Palmarum* numero glorioſi equi, *l.6. de ſcamcit. lib. 15.t.7.* id eſt, equi ſæpius victores facti.

PALMATII ſeu *Palmas I equi*, *l. vnic. de grege dominica. lib. 10.t.6. l.1. de equis Curulib. lib.15. t.10.* nomen habent a Palmatio quodam, vt ſcimus ex *Gloſſ. Baſil.* erantque ſimul cum Hermogenianis opinatæ notæ. Vide dicta *in Commentar. ad d. l. vn.*

PANDERE, pro reſerare, publicare, vulgare, explicare. Aditus ſupplicandi, *l. 3. de diuers. reſcript. lib.1.t.2.* Formulas iuris ac legum *pandere* (iuris ſcilicet profeſſor) dicitur, *l. vltim. de ſtudiis liberalibus Vrbis Roma. lib. 14.t.9.* Reſpondendi licentia iurgantibus *pandatur*, *l. un. de domin. rei, lib.2.t.5.* Merita cauſarum *pandere* vel facta, *l. vnic. de offic. Iudicum ciuil. lib.1.t.8.* Negotiorum merita *pandantur*, *l. 5. vnde vi. lib. 4. t.22.* Obfutura aliis *pandere*, *l. 10. de Legatis. lib. 12. t.12.* Teſtificationem geſtorum *pandere*, *l.1. de frum. Vrbis Conſt. lib.14.t.16.*

PANEFICIVM, *l.4.21. de piſtorib. lib.14. t.3.* pro panificio. *Paneficii* neceſſitas, *l.3. eod. tit.*

PANIS. *Panis* Oſtienſis & fiſcalis, *l. vnic. de pretio panis Oſtienſis, lib.14.t.19.* *Panis* gradilis, *l.2.3.4.6. de annonis ciuicis & pane gradili. lib. 14. t. 17.* vbi dixi. *Panis* Ardinienſis, ſurdidus, *l.5. de annon.* Vide *ſupra Ardinienſis.* *Panis* excoctio, *l.15.18. de extraord. ſiue ſordidis munerib. lib.11.t.16.*

PAPA venerabilis, *l.62. de haret. lib.16. t.5.* dicitur Caeleſtinus Romanæ Vrbis Epiſcopus.

PARABOLANI, vel *Parabalani* ſunt, qui cum corporis ſui periculo, ſi qua lues aut contagio ingruebat, verſabantur inter ægrotos, medicinamque exercebant, & clericis annumerabantur. Vide, quæ de iis dixi. *in Commentaria ad legem 42. de Epiſcopis.* *Parabolani* 500. vel 600. ad curanda debilium ægra corpora deputati, *l.42.43. de Epiſcop. lib.16.t.2.* de eorum numero. Alexandriæ, *d.l.42.*

PANTOMIMI, *l.12. de ſcenicis. lib. 15. t.7.* Vide Briſſonium *de V.S.*

PARACHARACTÆ, *l.9. de de falſa moneta. lib.9. t.21.* Falſæ monetæ rei, quos vulgo *Paracharactas* vocant, maieſtatis crimine tenentur obnoxii. Conſule *Commentar. ad h.l.*

PARA-

PARAGAVDÆ proprie erant lora veſtibus circumtexta, vel aurata, vel ſerica. *L. 1. de veſtib. oloveris lib. 10. t. 21.* Auratas ac ſericas *paragaudas*, auro intextas priuatis vſibus contexere prohibemus. *L. 2. eod. tit.* Nemo auratas habeat, aut in tunicis, aut in lineis, *paragaudas.* Ab his vero paragaudis, veſtes ipſæ, ornatæ paragaudis, *Paragauda* dictæ ſunt, quod latius deductum vides in *Commentario ad d. l.* Errauit Heineccius ad Briſſonium *de V. S.* ſtatuens, *paragaudas* lora fuiſſe, quibus veſtes conſtringebantur. Occurrunt enim *paragauda monolores*, *dilores*, *trilores*, *pentelores.*

PARANGARIÆ, *Rubrica* & *l. 15. 59. 63. de curs. publ. lib. 8. tit. 5.* erant vehiculorum & boum exactiones, & præſtationes extra viam regiam, ſeu in via transuerſa. De *angariis* & *parangariis* agitur etiam *l. 3. 4. de decurion. & ſilentiar. lib. 6. t. 23.* *Parangariarum* præſtatio, *l. 14. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

PARAPETASIA, *l. 39. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Ædificia quæ vulgi more *Parapetaſia* nuncupantur. Vide *Commentar. ad d. l.* & Du Freſne *Gloſſar.*

PARATVS pro apparatu itineris, *l. 1. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Quod probo in *Commentar. ad h. l.*

PARAVEREDVS, *l. 3. 6. 7. 15. 16. 63. 64. de curſu publico. lib. 8. t. 5. l. 4. de Decurion. & ſilent. lib. 6. t. 23. l. 15. de extraord. lib. 11. t. 16.* eſt veredus, quo quis vtendi ius non habet, qui præter modum euectione comprehenſum vſurpatur. Equis curſualibus opponitur, *d. l. 64.* & animalia indebita ibidem vocantur. Dicitur & Parhippus, vide *Parhippus.*

PARERE pro apparere. Si deprædator fraudium *pareat*, *l. 32. de annona. lib. 11. t. 1.* Officium in *quo parent. l. 13. de diuerſis officiis. lib. 8. t. 7.*

PARENS & *amicus noſter.* Sic Præfectum Prætorio Rufinum vocat Conſtantin. *l. 6. de annona & tributis. lib. 11. t. 1.* 2.) *Parens Curia*, cui quis naſcendi, & originis iure tenetur, *l. 149. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 3.) *Parentes ſuos* vocabant Imperatores Anteceſſores ſuos, & ſi parentes genuini non eſſent, *l. 9. de Veteranis. lib. 7. t. 20. l. vnic. qui conductores rei priuata. lib. 10. t. 5. l. 90. 105. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 33. de operibus publ. lib. 15. t. 1. l. 2. de cenſu lib. 13. t. 10. l. 17. de Prætorib. lib. 6. t. 4. l. 12. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* Conſule Commentarium *ad leg. un. de action. certo tempor. fin. lib. 4. tit. 14.* Ezech. Spanhemium *Orb. Roman. Exercit. 2. cap. 25.*

PAR dicitur, quando accepti & expenſi ſummæ congruunt, ac pares fiunt. Inde *paria facere*, dicimus, quando nulla, redditis rationibus, trahimus reliqua. Vide Briſſonium *de V. S.* Inde etiam *Paria* concludi, *l. 3. de conlat. fundor. lib. 11. tit. 19.* eſt, ſolutionem integram fieri. 2.) *Par ἐν σταθμικῇ*, *L. 1. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.* Aurum æqua lance & libramentis *paribus* ſuſcipiatur. Et mox: æquis ac *paribus* ſuſpenſo ſtatere momentis.

PARIES domeſticus, *l. 6. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PARILIS, æqualis. *Parilis* maieſtas, *l. 2. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* Notitia *parilis*, *l. vnic. ne quadrimenſ. breuibus. lib. 11. t. 25.*

PARHIPPVS, *l. 14. 22. 27. 29. de curſu publico. lib. 6. t. 5.* Quid *parhippus* ſit, *dicta lege 14.* declaratur, ibi: Sublimitas Tua noſcat, *Parhippum* eum videri, & habendum eſſe, ſi quis vſurpato uno, vel duobus veredis, quos ſolas euectio continebit, alterum tertiumue extra ordinem commoueat. 2.) Alias *Parhippus* eſt veredus, ſiue equus, qui etiam licite exigitur præter vehiculum & veredorum numerum conceſſum, cuiusque in euectione nominatim fiebat copia. Et hoc ſenſu accipitur *Parhippus* in *l. 22. 27. 29. de curs. publ.* Vide quæ dixi in *Commentario ad d. l. 14.*

ΠΑΡΩΝΟΜΑΣΊΑ. Quorum *vel habendo vel habitando* ſibi patrimonia præſumpſerunt, *l. 134. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PARRICIDIVM. De eo eiusque pœna, *lib. 9. t. 15.*

PARS. *Pars* pro loco alicui (veluti Tribuno) commiſſo, *l. 13. de re milit. lib. 7. t. 1.* 2.) *Partes* Orientis, id eſt Diœceſis, *l. 3. de milit. veſte. lib. 7. t. 6. l. 3. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* Illyricianæ *partes*, *l. 49. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Suburbicariæ *partes*, id eſt, regiones ad diœceſim Suburbicariam pertinentes, *l. 12. de extraordin. munerib. lib. 11. t. 16.* 3.) *Partes ciuiles* opponuntur militari nomini, *l. 1. qui a præbitione tiron. lib. 11. tit. 17.* ibi: Illos tantum tironum munus adſtringat, quos Honorarios vocauit antiquitas, vel qui faſces *ciuilium* partium conſecuti, nulla prius laboribus rudimenta poſuerunt. Conſule Iuretum *ad Symmach. lib. 9. ep. 102. & not. ll. ad d. l.* Vide etiam *ſupra Ciuilis.* 4.) *Partes* pro officio. Ita *partibus* ſuis curialis abeſſe dicitur, qui curialia munera, ad aliud officium currendo, fugit, *l. 64. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PARTICIPATVS, participatio. Si quis in contrahendis nuptiis inceſtis *participatum*, atque concilium iniſſe monſtrabitur, *l. 3. de inceſtis nupt. lib. 3. t. 12.* Conſule *Commentarium ad leg. un. ſi prouincia.*

PARTICIPARE. *Participantes* auguſti pectoris curas, dicuntur Comites Conſiſtoriani, *l. 3. de metatis. lib. 7. t. 8.* *Participare* collegium ampliſſimi ordinis, *l. 74. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Senatoriam dignitatem accipere. Et mox *ead. lege:* Niſi antiquitate *participati* Senatus muniatur. Conſule Iuretum *ad Symmach. lib. 7. Ep. 99.*

PARTICIPATIO. *Participatio* ſceleris, *l. 4. de deſertorib. lib. 7. t. 18.*

PARTICEPS. *Participes*, dicuntur adſeſſores, *l. vnic. ſi Prouincia Rector. lib. 3. t. 6. l. 5. de his qua admin. lib. 8. t. 15.* Dixi in fine *Commentarii ad d. l. vn.*

PARTITVS. *Partitum* obſequium, *l. 42. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PARTITIO, *departement des Tailles*, *l. 26. de ann. lib. 12. t. 1.* alias adſcriptio: vide *Adſcriptio*, *Diſtributio.*

PARTITVDO, partura. Petantur futuræ *partitudinis* teſtimonia, *l. 10. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

PARTVS. *Partus* trinus fæcunditati publicæ gratioſus, *l. 9. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* *Partus* Criſpi atque Helenæ, *l. 1. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* vbi tamen legendum, *paratus.* De *partu* cuſtodiendo *l. vnic. de Carboniano edict. l. 4. t. 3. l. 10. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

PARVVS. *Parua* magnaque poſcentes, *l. 1. de officio Rectoris Prou. lib. 1. t. 7.* *Parua* ac minima contributio, *l. 20. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* *Parui habere*, *l. 45. init. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PARVITAS. *Paruitas* in milite ſpectanda, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20.*

PASCERE. *Paſcere* milites, *l. 6. de cohort. lib. 8. t. 4.* 2.) *Paſcere* auaritiam, *l. 7. de curſu publico. lib. 8. t. 3.*

PASSIVO *ſignificatu* deponentia quædam occur-

runt: Vt *auſpicatur*, *l. 4. de denunciat. lib. 2. t. 4.* *Praſtolari*, *l. vlt. de denunciat. lib. 2. t. 4.*

PASTORES. *Paſtores* rei noſtræ habendi equini pecoris licentiam non habent, *l. 2. quibus equor. vſus conc. aut deneg. lib 9. t. 30.* *Paſtores* Valeriæ Prouinciæ vel Piceni non vtantur equis, *l. 5. eod tit.* *Paſtoribus* non tradantur filii nutriendi, *l. vnic. de paſtor. lib. 9 t. 31.*

PASTVS, de annona militari, & primipilo. Imo, *l. 8. & 16. de cohortalib lib. 8 t. 4.* dicitur *Paſtus primipili*, cum primipilum ſit annona, quæ datur primipili centurionibus, inter milites diſtribuenda. Vide *infra primipilum.* Qui pro loco atque ordine iam *paſtus* adrinentur, *l. 11. de Decurion lib. 12. tit. 1.* Ratio veſtium & *paſtus*, *l. 13. de tironib. lib. 7. t. 13.* Militaris *paſtus* tranſlatio, *l. 18 de extraordinar. lib. 11. tit. 16.* In *lege 6. de diuerſ. offic. lib. 8. tit. 7.* loco *paſtus* poſitum *paſtio.* Propterea quod non exhibeant primipili *paſtionem.* Conſule *not. c. ad d. leg 11. de Decurion.* & *Commentarium ad leg. 6. de cohortal.* & *Paratitl. ad h. t.*

PATAMEN, pro patente aditu & egreſſu. Qua nullus a platea aditus atque egreſſus *patamen*, *l. vlt. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

PATERFAMILIAS filius emancipatus, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 28.*

PATESCERE, *l. vltim. de fide Catholica. lib. 16. t. 1.* *Pateſcat* arbitrium. Occaſio *pateſcit* diſceptandi, *l. 2. de his qui ſuper religione. lib 16. t 4.*

PATIBVLVM. *Patibuli* pœna & *patibulo* affigi, *l. vnic. ad l. Iul. maieſt. lib 9. t. 5.*

PATIENTIA. *Patientiam* commodare, *l. 13. quorum appellation. lib. 11. t. 36.* Idem innuit Conhibentiam præbere, *l. 10. eod. tit.* *Patientiam* præbere, *l. 3. de famoſis libellis. lib. 9. t. 34* Tenere *patientiam*, *l. 14. de deſertor. lib. 7. t. 18.* 2.) *Patientia* nomen in re fœda. Omnes quibus flagitii vſus eſt virile corpus muliebriter conſtitutum alieni ſexus damnare *patientia*, *l. 6. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7.*

PATRES conſcripti, *l. 10. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* 2.) *Patres* ſynagogarum, *l. 4. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

PATRIA. *Patria* ordo, *l. 79 de Decur. lib. 12. t. 1.* Functiones patriæ, *l. 74. 91. 116. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Honores *patriæ*, *l. 69. eod.* Miniſterium *patriæ*, *l. 94 eod tit.* Munia patriæ, *l. 63. eod.* Stipendia *patriæ*, *l. 57. eod.* 2.) *Patria* communis, Roma dicitur, *l. 14. de Senator. lib. 6. t. 2. l. 21. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

PATRICII, *patriciatus*, de his eſt pars *tit. 6. lib. 6.*

PATRIMONIVM maternum, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

PATROCINARI. *Patrocinans* ſuffragium, *l. 24. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

PATROCINIVM. *Patrociniorum* fiducia, *l. vlt. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* *Patrocinium* honorarium dignitatum, *l. 34. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PATRONATVS. Curiarum horarius *patronatus*. *l. 46. de curſ. publ. lib 8. t. 5.* De *Patronatu* hoc dixi in *Commentar. ad h. l.* & ad *leg. 61. de Decur. lib. 12. tit. 1.*

PATRONVS, id eſt Aduocatus, *l. 2. de poſtulando. lib. 2. t. 10.* *Patronus* fiſci. Vide *Paratitlon de Aduocato fiſci.* 2) *Patroni* de dominis prædiorum, *l. 1. de Salgamo. lib. 7. t. 9.* 3.) *Patroni*, reſpectu libertorum, *l. 3. de reuocand. donat. lib. 8. t. 13.* 4.) *Patroni* curiarum, *l. 61. de Decur. lib. 12. tit. 1.* vbi dixi. *tollat. lib. 6. t. 2. l. 21. de Prætoribus. lib. 6. t. 4.*

PAVLO. *Paulo* diuerticulo abducendi ſunt milites, *l. 33. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

PAX, *l. 4. de hæret. lib. 16. t. 5.* Hæreſibus opponitur.

PECORA pro animalibus, equis, *l. 9. de re milit. lib. 7. t. 1. l. 3. de curſu publ. lib. 8 t. 5.*

PECTVS. Auguſti *pectoris* curas participans, *l. 3. de metatis. lib. 7. t. 6.* id eſt, Comes Conſiſtorianus.

PECVLATVS, *l. 2. de abolitionibus, lib. 9. t. 37. l. 1. de crimine peculatus. lib. 9. t. 28. l. 5. ad l. Iul. repetundarum. lib. 9. t. 27.*

PECVLIVM. *Peculium* apparitorum, *l. 16. de cohort. lib. 8. t. 4.* eſt patrimonium. De *peculio lib. 2. t. 32.* agitur.

PECVNIA pro facultatibus, *l. vnic. de ſentent. paſſis & reſtit. lib. 9. t. 43.* 2.) *Pecuniæ* tantum publicæ conuehi debent, *l. 2. ſi quis pecunias conflauerit. lib. 9. t. 23.*

PECVS. *Pecus* equinum, *l. 2. quibus equorum vſus. lib. 9. t. 30.*

PEDANEVS. *Pedanei* Iudices, *l. quadam de officio Rectoris. Prou. lib. 1. t. 7. l. 3. de reparationibus appellat. lib. 11. t. 31. l. vlt. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.* ſunt Iudices, qui humiliora diſceptant negotia, de quibus dixi *ad d. leg. quadam.*

PEDEPLANA, ſunt ἰσόπεδα, ſeu pars illa ædificii, ſolo proxima, quæ pede plano aditur. Deuotiſſimos milites, ſacratiſſimæ vrbis, ſingulæ turres, in *pedeplanis* ſuis, ſuſcipiant, *l. 13. de metatis. lib. 7. t. 8.*

PELLIONES, *l. 2. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.*

PENATES. *Penates* mœſti, *l. 3. de exhibendis reit. lib. 9 t. 2.* *Penates* proprii, *l. 16. de deſertorib. lib. 7. t. 18.*

PENDERE iugi expectatione ſub conſultationis ambiguo, *l. 55. de appell. lib. 11. t. 30.* 2.) Opera *pendere* dicuntur, cum cœpta non perficiuntur, *l. 29. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

PENETRALIA regalis aulæ, *l. 12. de Medicis. lib. 13. t. 3.*

PENSARE, id eſt, ponderare allegationes, *l. 55. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Penſare* dicta hominum, *l. vnic. ſi quis Imperatori maledixerit. lib. 9. t. 4.*

PENSIONES. *Penſiones* aquæ molarum, *l. 4. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15.* ſunt moduli aquarum, quibus aqua expenditur, ſeu erogatur, & ſic *expenſiones.*

PENSITARE, & tituli *penſitandi*, de tributorum collatione, *l. 8. de extraord. lib. 11. t. 16. l. 1. 7. 35. de annona & tribut. lib. 11. t. 1. l. 15. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2. l. 21. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PENSITATIO, *l. 1. 2. 3. ſine cenſu. lib. 11. t. 3. l. 5. 9. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1. l. 2. de conlat. fundor. patrimon. lib. 12. t. 19.* eſt tributi ſolutio, vt Anianus explicat *ad d. l. 3.* Ita *Penſitatio* Auri, quod negotiatoribus indicitur, *d. l. 9.* Frumenti ænei *penſitatio*, *l. vnic. de frum. Carthag. lib. 14. t. 25.* *Penſitatio* ordinaria, *l. 6. de extraord. collat. lib. 11. t. 16.* *Penſitationes* fiſcales, *l. 12. de exactionib. lib. 11. t. 7. l. 12. de exactionib. lib. 11. t. 7. l. 15. de Epiſcopis. lib 16. t. 2.* *Penſitationes* publicæ *l. 1. 2. 3. ſine cenſu. lib. 11. t. 3.* Canonicæ *penſitationes*, *l. 2. de concuſſ. aduocat. lib. 8. tit. 10.*

PENSITANDA ſubſtantiue, pro functionibus fiſcalibus, *l. vlt. de patrocin. vic. lib. 11. t. 24.*

PENVLA genus veſtis, qua vtebantur Romani non tantum in itinere, ſed & in Vrbe & pluuiarum & frigoris cauſa, vt diſcimus ex Lampridio *Alexandr. Seuer. c. 27.* Induant *penularum* veſtimenta, *l. 1. de habitu quo uti oportet intra vrbem. lib. 14. t. 10.* vbi dixi in *Commentario.*

PEPTZITÆ. *l. 24. de Paganis. lib. 16. tit. 10. l. 59. d. ha-*

d. hæret. lib. 16. t. 5. Alias *Pepuzita*, de quibus dixi ad *d. l. 59.*

PER. *Per publicum* conuenire, pro *in publicum*, *l. 51. 56. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Per ſe* habere pondus argenti, id eſt, *in argento*, in ſpecie, *l. 9. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* non eius æſtimationem.

PEREQVATIO, *peræquatores*, de iis in partem eſt *tit. de cenſitoribus, peræquatoribus & inſpectoribus. lib. 13. t. 11.*

PERCELLERE, *l. 15. 16. de Agentib. lib. 6. t. 27. l. 32. de erog. mil. ann. lib. 7. t. 42.* Pœna *percellere*, *l. vltim. ad l. Iul. de vi. lib. 9. t. 10.*

PERCEPTIO ſua ac ſibi debitæ, id eſt, annonæ, ſeu modus annonæ percipiendus, *l. 17. de erogat. mil. annu. lib. 7. t. 4.*

PERCVRRERE militiam, id eſt, abſoluere, *l. 24. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

PERDERE. Nihil neceſſarii moris *perdat* antiquitas. Ita legendum *l. 2. de lucris officior. lib. 8. tit. 9.* 2.) *Perditi* de Apoſtatis, in *l. 4. de Apoſtatis. lib. 16 t. 7.* Sunt, qui fideles iam, & baptizati, Apoſtatæ facti. His lapſi & errantes, *d. l. 4.* opponuntur, qui ſc. Catechumeni adhuc Apoſtatæ facti. 3.) *Perditi* de latronibus, *l. vnic. in fin. de ſaturianis. lib. 7. t. 19.* 4.) Placuit, licentiam delinquendi *perditis* abnegari, *l. 4. de paganis. lib. 6. t. 10.* Quo loco de his, qui de ſtatu publico vel ſalute Principis conſulunt, accipio, qui & *vaſani* dicuntur, *l. 7. eod.* Conſule *Commentar. ad h. l.*

PERDOCERE, *perdoceri*, pro docere, doceri, *l. vnic. de rei vindic. lib. 2 t. 23. l. 177. de Decur. lib. 12 t. 1. l. 2. de Decur. V. R. lib. 14. t. 1.*

PERDVELLIONES, id eſt hoſtes, *l. 7. de repar. appellat. lib. 11. t. 31.*

PERDVRARE. *Perdurare* in affectu libertatis cum parentibus, *l. 3. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.*

PEREGRINATIO eſt legatio, *l. 9. de Legatis. lib. 12. t. 12. l. 189. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Peregrinationis* onus, id eſt, legatio, *l. 189. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* vide *not. k. ad d. l. 9.*

PEREGRINVS. *Peregrinus* ciuis, alterius Prouinciæ ciuis, *l. 1. de adſeſſorib. lib. 1 t. 12.* *Peregrini* commeatus, *l. 161. de Decurion. lib. 12. t. 1.* ſunt itinera extra prouinciam. Conditio *peregrinorum*, *l. 36. de hæret. lib. 16. t. 5* Epiſcopi Clerici *peregrini* alterius ciuitatis vel Prouinciæ, *l. 37. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* *Peregrina* iudicia vetita in ſpecie, *l. 10. de accuſat. lib. 9. t. 1.* 2.) *Peregrini natura*, Magi, vitas inſontium labefactantes, *l. 5. de maleficis. lib. 9. t. 16.* vide *ſupra* naturæ humani generis inimici, *l. 6. eod.*

PEREMPTORIVS. *Peremptoria* præſcriptio, *l. 23. 24. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

PERENNIS. *Perenne* ærarii emolumentum, *l. 2. de Senatorib. & glebali conlat. lib. 6. t. 2.* *Perennis* memoriæ pater noſter. Ita Conſtantius appellat Conſtantinum Magnum, *l. 6. de cohort. lib. 8. t. 4.* Recordationis *perennis* pater noſter, *l. 5. in fin. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Perennes* notæ. Quare *perennibus* inuretur Iudex notis, *l. 9 de appellat. lib. 11. t. 30.* Sanctiones *perennes*, *l. 1. de proximis. lib. 6. t. 26.*

PERENNITAS. Noſtra *Perennitas*. Hoc elogio ſe ornauit Theodoſius M. *l. 31. init. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

PERFECTVM. Ad *perfectum* perducere manu cœptum, *l. 31. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

PERFECTISSIMATVS dignitas, de ea eſt *titulus vltim. lib. 6.*

PERFIDIA. *Perfidia* nomen in commune hæreticis tributum, ſpecisitim Eunomianis, *l. 6. 25. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* *Perfidia* fucata, Donatiſtarum deſperatio, *l. 37. de hæret. lib. 16. t. 5.*

PERFERRE. *Perferre* euectiones, pro præſtare, præbere, deferre, *l. 20. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

PERFRVI, *l. 5. de numerar. lib. 8. t. 1.* Honore *perfrui*, *l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Perfrui* præſidio muneris Principis, *l. 10. de Prætoribus. lib. 6. t. 4.* *Perfrui* priuilegiis, *l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Perfrui* quiete, *l. 4. de re milit. lib. 7. t. 1.*

PERFVGIVM. *Perfugium* appellationis, *l. 14. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* *Perfugium* prouocationis, *l. 30. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Perfugia* fœda, *l. 5. de Decur. lib. 12. t. 1.*

PERFVNCTORIE. Ne hæc *perfunctorie* curentur, *l. 1. de ſtudiis liberalibus Vrbis Romæ. lib. 14. t. 9.* Idoneas cauſas alienationis alleget non *perfunctorie* a Iudice, ſed veriſſime requirendas, *l. 2. de prædiis & mancip. Curial. lib. 12. t. 3.*

PERFVNGI munus ſuſceptionis, *l. 7. in fin. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* pro *munere perfungi*.

PERGVLA. *Pergula* & officinæ picturum, *l. vlt. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.* Pergula autem eſt locus apertus, in publicum proſpiciens, in quo quæ proponebantur, oculis omnium erant expoſita. Conſule *Commentarium ad h. l.*

PERHIBERI, id eſt, dici, *l. vlt. de bonis vacantibus. lib. 10. t. 8.*

PERHORRESCERE. *Perhorreſcere* nominationem, *l. 16. de Agentibus. lib. 6. t. 27.* Calumniam nullam *perhorreſcere*, *l. 1. de his, qui condit. propr. lib. 12. t. 19.*

ΠΕΡΙΒΟΛΗ, id eſt, oratorium templis circumtectum, quod Eccleſiis quadripertito intrinſecus parietum ſeptu concludit, *l. 4. 5 de his, qui ad Eccleſias confugiunt. lib. 9. t. 45.*

PERICLITARI. *Periclitantes*, id eſt, criminis accuſati rei, *l. 12. de accuſat. lib. 9. t. 1.* *Periclitantium* furor, *d. l. 12.*

PERICVLVM, pro ignis periculo & incendio, *l. 46. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* 2.) *Periculum* pro tabella & experimento. Hoc ſenſu de *ſententiis ex periculo* recitandis, eſt *titulus 17. lib. 4.* Confer Ottonem in Præfat. *Tom. II. Theſaur. Iur. pag. 20.*

PERISSOCHOREGIA, περισσοχορηγία, nomen Alexandriæ acceſſionis cuiuſdam, factæ ad veterem gratuiti frumenti præbitionem, *l. 2 de frum. Alexandrino. lib. 14. t. 26.* Idem ſignificat περίττευμα, *l. 2. Cod. Iuſt. de annon. ciuil.* quæ Theodoſium auctorem habet. Vide quæ diſputaui eam in rem aduerſus Cuiacium, *parapeteuma* reponentem, in Commentario *ad leg. 14. de annon. ciuil. lib. 14. t. 17.*

PERLATOR. En *perlatore* referri ad ſcientiam noſtram, *l. 8. de extraord. lib. 11. t. 16.* ita reponendum, cum hactenus legatur *perſolutore*. Certe *Perlatoris* vox occurrit apud Symmachum eodem ſenſu, *lib. 5. ep. 30. & perlatori apicum benignus arride.*

PERLVSTRARE. *Perluſtrare* templa, *l. 10. de Paganis lib. 16. t. 10.* circumire, *l. 11. de Paganis. lib. 16. t. 10.* vide *Circumire*.

PERMVTATIO. Vt Contractus quidam & *permutatio* facta videatur, *l. 50. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

PERNICIES exſecranda delatorum, *l. 2. de petition. lib. 10. t. 10.* Hæreticis *perniciem* comminatur Gratianus, *l. 4. de hæretic. lib. 16. t. 5.*

PERNICIOSVS. *Pernicioſus* eſt militum moleſtiis fatigari, *l. vlt. de paſtuis. lib. 7. t. 7.*

PERORARE. *Perorare* cauſam, *l. 21. de appellat. lib. 11. t. 30.* Negotia *perorare*, *l. 19. 64. in fin. de appellat. lib. 11. t. 30. vnic. ſi pend appell. lib. 11. t. 35. Perorandis* negotiis operam dantes, id eſt, Aduocati, *l. 46. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PERPENSVS. Cura *perpenſa* ſtatutum, *l. 29. de annon. lib. 11. t. 1.* Deliberatione *perpenſa* duximus ſanciendum, *l. 3. de metallis. lib. 10. t. 19.* Studio *perpenſo* proſpeximus, *l. 5 de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* Longa deliberatione *perpenſæ* conſtitutiones, *l. 2. de conſtit. Princip. lib. 1. t. 1.* Vbi dixi in Commentario. Ex Digeſtis præterea huc pertinent *l. 11. princip. de pœnis*, vbi legitur, *perpenſo iudicio*, *& l. 13. de teſtibus*, qua innuitur, iudicantium eſſe, *teſtimonii fidem perpendere.* Male illæ leges in Commentario ex Codice adductæ ſunt.

PERPES, perpetuus. *Perpes* auctoritas, *l. vlt. de canone frum. Vrbis Romæ. lib. 14. t. 15. Perpes* firmitas, *l. 4. de conlat. donat. lib. 11. t. 20. l. 5. de Medicis. lib. 13. t. 3. l. 2. ſi certum petatur de ſuffrag. lib. 2. t. 29. Lege* quoque *55. de hæret. lib. 16. tit. 5.* ibi: habere volumus *perpetim* firmitatem, reſcribendum eſt, *perpetem firmitatem*, quo loco in Cod. Iuſt. etiam *perpetuam* Tribonianus ſubſtituit.

PERPETVARE, perpetuum facere, quod erat temporarium. Ita *perpetuare* actionem, *l. vlt. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.*

PERPETVARIVS. *Perpetuarii* fundi rei priuatæ, *l. 14. de tyronibus. lib. 7. t. 13.* Dixi de iis, in *Commentario.*

PERPETVITAS, *l. vnic. de act. certo temp. fin. lib. 4. t. 14. l. 9. de annonis ciuicis. lib. 14. t. 17.*

PERPETVVS. *Perpetuo* iure conſignata prædia, *l. 13. de extraord. lib. 11. t. 16.* ſunt prædia iuris emphyteutici. *Perpetua* actio, *l vn. de action. certo temp. finiend. lib. 4. tit. 14. Perpetua* ſanctitatis Eccleſiæ, hæreticis oppoſitæ, *l. 2. de hæret. lib. 16. t. 5.*

PERQVISITVS. *Perquiſiti* ab omnibus vrbibus ac locis, *l. 12. de hæret. lib. 16. t. 5.*

PERSCRVTARI. *Perſcrutari* inlicita, *l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

PERSECARE. Vel dilaniauerit pœnis publicis corpus ferarum veſtigiis latera *perſecando*, *l. 1. de emendat. ſeruorum. lib. 9. t. 12.* Probabilis emendatio *perſulcando*, vt, vngulis *ſulcantibus* latera, *l. 6. de maleficis. lib. 9. t. 16.*

PERSECVTIO. *Perſecutio* fideicommiſſi, *l. 7. de teſtamentis. lib. 4. t. 4.*

PERSOLVERE de præſtatione munerum curialium, *l. 106. 109. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PERSONA. *Perſonarum* diuerſitates & genera, *l. 12. de Pagan. lib. 16. t. 10. l. 7. de tyronibus. lib. 7. t. 13. l. 1. ad legem Iul. de ambitu. lib. 9. t. 26. l. vnic. ne paſtorib. lib. 9. t. 31. l. 2. de expenſis ludor. lib. 15. t. 9.* occurrunt. 2.) *Perſona*, pro iure perſonæ. Maiorem ſibi in rebus filiorum vindicare perſonam, *l. 3. de maternis bonis. lib. 8. t. 17.*

PERSONALIS. *Perſonale* debitum. *Perſonalibus* debitis ſacro ærario adſtricti conductores portuum ac vectigalium, &c. *l. 3. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.* Munus *perſonale*, *l. 24. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

PERSPICERE. Conſtantinus A. dixit: Apertius indica, quæ ſunt maxime munera, quæ vos contumaciter grauant: Vniuerſi veterani dixerunt, *Ipſe perſpicis* ſcilicet. *l. 2. de veteran. lib. 7. t. 20.* Huic ſimile apud Plinium illud *lib. 1. ep. 5. Reſpicit ipſe. Perſpicitur*, id eſt perſpicuum eſt. Quia donationis inſtar *perſpicitur* obtinere, *l. 3. de dotibus. lib. 3. t. 13.*

PERSPICVVS, dubio carens. *Perſpicui* debitores, *l. 9. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* ſunt debitores manifeſti, minime dubii.

PERSTREPERE præſcriptiones, & occurrere examini dicuntur, *l. 7. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. t. 7.* Nusquam calumnia *perſtrepet l. 33. de petitionibus. lib. 10. tit. 10.*

PERSTRINGERE cura aliquem dicitur, *l. 1. de alim. quæ inopes parentes de public. petere debent. lib. 11. t. 27.*

PERSVASVS. *Perſuaſa* profeſſio, *l. 27. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* eſt imaginaria diſciplina, ſpecies religionis.

PERSVASIO de hæreſi, *l. 3. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7. & l. 24. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

PERTEMPTARE pro tentare, *l. 4. in fin. de Princip. agent. lib. 6. t. 28. l. 137. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PERTENTATOR, vel retentator, *l. vlt. de temporum curſu. lib. 2. t. 5.* id eſt, poſſidens. Vide *Comment. ad h. l.*

PERTIMESCERE, pro timere, *l. 27. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

PERTINAX. *Pertinax* animus. *Pertinaci* animo latere, *l. 16. de Decurion. lib. 12. t. 1. Pertinaces* ſpiritus hæreticis tribuuntur, *l. 25. de hæret. lib. 16. t. 5.* Conſuetudo obſtinationis *pertinax*, *l. 7. eod.* vide *ſupra Obſtinatio.*

PERTINACIA. *Pertinacia* Iudicis, *l. 85. de Decur. lib. 12. t. 1.*

PERTINACITER. *Pertinaciter* reſiſtere Iudici, *l. 58. de appellation. lib. 11. t. 30.*

PERTINERE, id eſt frui, gaudere. Ad legum priuilegia volumus *pertinere*, *l. 3. de priuil. eorum, qui in ſacro pal. lib. 6. t. 35.* Nemo poſſit ad indultum a nobis beneficium *pertinere*, niſi qui, &c. *l. 13. de petition. lib. 10. t. 10.* id eſt, nemo poſſit indulto ſibi beneficio frui, gaudere. Vide & *not. 1. ad leg. 1. de Epiſcopal. iudicio. lib. 16. tit. vlt.*

PERVADERE. Fines, qui *peruaſerunt*, *l. 5. de pactis. lib. 2. tit. 9. Peruadere* eſt, vi fines & poſſeſſiones occupare & rapere. Ita legimus *l. 6. Cod. Iuſt. unde vi*; Sin habito colludio curatores vel tutores minorum, his rem debitam ea occaſione *peruadant*, illico quidem poſſeſſio reddatur. Quo ſenſu etiam dixit Caſſiodorus *I. Var. 15. Abſentium facultates peruadere.*

PERVASIO, eſt poſſeſſionis alienæ occupatio. Procurandorum eſt, ne *peruaſionibus* improborum, præbeatur occaſio, *l. 5. de denuntiat. vel edit. Reſcripti, lib. 2. tit. 4.* Momentariam poſſeſſionem *peruaſione* violatam, *l. 6. eod. tit.* vnde etiam, *peruaſionis* actio, *Nouell. Valentinian. 12. de epiſcopal. iudic.* Iſidorus, de criminibus in lege conſtitutis agens, *Origin. V. 26. Peruaſio*, ait, *eſt rei alienæ manifeſta præſumptio.* Occurrit eodem ſignificatu ſæpe apud alios, & in primis apud Saluianum Maſſilienſ. Vide loca cumulata a Fornerio *Selection. lib. 2. cap. 11. pag. 59. Tom. II. Theſaur. Iur.*

PERVEHERE, pro prouehere, *l. 2. quis in gradu præferatur. lib. 7. t. 3.*

PERVERTERE, pro inuertere & vſurpare, *l. 3. de maternis bonis, lib. 8. t. 18.*

PERVERSVS, improbus, prauus. *Peruerſi* Iudices, *l. 3. de exaction. lib. 11. t. 7.*

PER-

PERVERSITAS. *Peruerſitas* hæreticorum, *l. 20. de hæret. lib. 16. t. 5.* Iudaica *peruerſitas*, *l. 19. 24. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

PERVICACIA, animi obſtinatio. *Peruicacia* obſtinata temere ſæpius appellantis, *l. vnic. de poſſeſſ. ab eo qui bis prouocat. lib. 11. t. 38.*

PERVIGIL. *Peruigil* diligentia, *l. 2. de curioſis lib. 6. t. 29.* Labor *peruigil*, *l. 6. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

PERVRGERE dicitur, qui quid veluti in iudicio vrget, *l. vltim. ad l. Corn. de falſo. lib. 9. t. 19.*

PES, menſura. In quinque *pedibus* delectus habeatur, *l. 3. de tironib. lib. 7. t. 13.* De quinque *pedum* ſpatio, *l. 3. 4. 5. finium regundor. lib. 2. t. 28.*

PESSIMVS. *Peſſimi* quique & plebeii. Inter *peſſimos* quosque & plebeios habeantur, *l. 1. ad l. Iul. repet. lib. 9. t. 27* id eſt, in vltimum ciuilem locum reiecti. *Peſſimorum* ſecretas turbas eligere, *l. 9. de hæret. lib. 16. t. 5.*

PESTIS. *Peſtis* feralis, *l. 5. de maleficis. lib. 9. t. 16.* vbi intelligendum, ſummum ſupplicium, de quo dixi in *Commentar. ad h. l.* 2.) *Peſtis* lues contagioſa. Funeſtæ *peſtis* contagium, *l. 2. de crimine peculatus. lib. 9. t. 28.*

PESTIFER. *Peſtiferum* dogma de hæreticis, *l. 58. de hæreticis. lib. 6. t. 5.* *Peſtifera* perſeueratio, *l. 2. de his qui ſuper religione. lib. 16. t. 4.*

PETI aliquid, *l. 14. de proximis. lib. 6. t. 26.* Vid. ibi *not. l.*

PETITIONES, & de *petitionibus* & vltro datis, *lib. 10. tit. 13.* Si *petitionis* ſocius ſine hærede defecerit, *lib. 10. tit. 14.* De *petitione* operum publicorum, *l. 10. 40. 41. 43. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Solebant enim, non tantum bona vacantia & caduca, ſed & opera publica a Principe expeti.

PETRVS diuinus Apoſtolus, *l. 2. de fide Catholica. lib. 6. t. 1.*

PETVLANS. *Petulans maledictum*, *l. vnic. ſi quis Imperat. maledix. lib. 9. t. 4.*

PETVLANTER. Dictum iurgio in aduerſarium immodeſtius iactatum *petulantiusque* fuſum, *l. 1. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* *Petulanter* dominium ſibi acquirere, *l. 4. ne Chriſtianum mancip. lib. 16. t. 9.*

PHILICON, Φιλικὸν, *l. 32. de nauicul. lib. 13. t. 5.* videtur idem cum vltro tributis.

PHILOSOPHI inter profeſſores publicos, *l. vlt. de ſtudiis liberalibus. lib. 14. t. 9. l. vnic. de profeſſoribus. lib. 6. t. 21.*

PIACVLVM violata ſepulchri religio. Quicquid enim adtingi nefas eſt, non ſine *piaculo* comparatur, Conſtantinus, *l. 2. de ſepulchro viol. lib. 9. t. 17.* Iulianus Apoſtata, *l. 5. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.* Ne in *piaculum* incidant contaminata religione. 2.) *Piaculum*, id eſt ſcelus, ſi quis infantis necandi *piaculum* adgreſſus, &c. *l. 1. ad l. Corn. de ſicar. lib. 9. t. 14.* 3.) *Piaculum* committit, curiam, cui natus eſt, fugiens, *l. 122. de Decurion. lib. 12. t. 1.* ſit illis *piaculum* inde diſcedere. 4.) *Piaculum ſecretius*, id eſt, domeſticum & familiare ſacrificium, *l. 12. de Paganis. lib. 10. t. 10.* 5.) *Piaculum* de hæreſi. Qui duræ frontis obſtinato *piaculo* locum veniæ non relinquunt, *Nouell. 3. Theodoſ. de Iudæis, Samaritan. hæreticis, pagan.* Sulpitius Seuerus *Hiſt. ſacræ lib. 7. cap. 45.* *Illud apud omnes conſtitit, vnius Hilarii beneficio Gallias noſtras piaculo hæreſis liberatas.*

PIACVLARIS. *Piaculare* crimen commiſit, qui rebaptizaſſe auſus eſt, *l. 6. ne ſanct. baptiſm. lib. 16. t. 6.* *Piacularis* doctrina, rebaptizantium, *l. 2. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 7.*

PIGNORA. De his eſt *li. 2. tit. 30.* Item, titulus *de commiſſoria reſcindenda. lib. 3. t. 2.* vt & *lib. 11. tit. 9. de diſtrahendis pignoribus quæ tributorum cauſa tenentur.* *Pignora* pro arrhis ſponſalitiis, *l. 6. de ſponſalib. lib. 3. t. 5.*

PIGRESCERE. *Pigreſcentes* artus animalis innocuo titillo admonere, *l. 2. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

PIGER. *Pigra* ſenectus, *l. 84. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Pigrius* ſilentium, *l. 22. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

PISTORES. De *piſtoribus* eſt *lib. 14. t. 3.*

PITTACIVM. *Pittacium*, πιττάκιον, *Breuis*, vt eſt in *Gloſſ.* ſignificat *l. 11. 13. 16. de erogat. militar. annon. lib. 7. tit. 4.* libellum breuem, ſiue commentarium, ſecundum quem ſpecies annonariæ a ſuſceptoribus, militibus erogabantur. 2.) *Pittacium*, dicitur libellus, Principi oblatus, quo deportatorum bona fortunæque expetebantur. Ita *l. 29. de petition. lib. 10. tit. 10.* Nefas eſſe cenſentes, plurimorum uno *pittacio* poſtulari ſub inlicita cupiditate fortunas. Appellatur hic libellus paullo ante, *Petitorium.* Vide *not. d. ibid.* & *Commentarium ad l. 11 de erogat. militar. an.* ibique plures *Pittacii* ſignificationes. Adde Du Freſne *Gloſſar. latin.* Briſſonium *de V. S.*

PLACATVS. *Placata* res, *l. vlt. de inf. his quæ ſub tyran. lib. 15. t. 14.* forte *pacata.*

PLACERE. *Placet*, formula ſolemnis, *l. 26. de appellat. lib. 11. t. 30. l. 1. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2. l. 40. eod. l. 3. de donat. lib. 8. t. 12.* *Placuit*, *l. 2. de famil. hercisc. lib. 2. t. 24. l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 18. l. 8. de Palatinis S. L. lib. 6 t. 30. l. 17. de cohortalibus. lib. 8. t. 4. l. 1. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42. l. 1. ſine cenſu. lib. 11. t. 3. l. 3. quorum appellat. lib. 11. t. 36. l. 145. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 4. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

PLACITVM, pro pacto, conuentione & placiti fide, *l. 5. de pactis. lib. 2. t. 9. l. 9. de infirm. his quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14. l. vlt. de pactis. lib. 2. t. 9.*

PLAGÆ, verbera. De *plagis* ſeruorum, *l. 2. de emendat. ſeruorum. lib. 9. t. 12.* 2.) *Plagæ* pro inſidiis. Ita in *plagas* contubernii depellere, *l. 3. ad Senatuſconſultum Claud. lib. 4. t. 9.* Si vel error improuidus, vel ſimplex ignorantia, vel ætatis infirmæ lapſus, in has contubernii *plagas* depulerit.

PLAGIARII. De his, & aduerſus hos, eſt *lib. 9. t. 18. ad l. Fabiam.*

PLANVM, apertum, manifeſtum. Quid tam *planius*, *lege unica quorum bonorum. lib. 4. t. 21.* Conſule ibi *not. c.* & Briſſonium *de V. S.*

PLATEA, *l. 39. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

PLAVSVS. *Plauſus* populi, qui verecundæ & tacitæ conſcientiæ opponitur, *l. 177. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PLAVSORES. *Plauſorum* inconſulta inſania, *l. 2. de expenſis ludorum. lib. 15. t. 9.* v. Iureius in *Symm. l. 6. ep. 42.*

PLEBEIVS. *Plebeiæ* & humilioris conditionis, *l. 1. de deſertorib. lib. 7. t. 18.* *Plebeia* capitatio, *leg. 36. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* id eſt, quæ a plebe, non a curialibus, præſtabatur. *Plebeia* fæx, *leg. 5. de bonis proſcriptorum, lib. 9. tit. 42.* *Plebeii* curialibus opponuntur, *l. 133. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PLEBS. *Plebs* & Decuriones opponuntur, *l. 2. de defenſorib. ciuitatum. lib. 1. t. 11.* *Plebs*, pro ruſticis colonis, *l. 26. de annon. lib. 11. t. 1.* 2.) De iis qui *plebem* audent contra publicam colligere diſciplinam, eſt *libro 9. t. 33.*

PLECTERE, punire. *Plectendum* crimen, *l. 15. de*

peti-

petitionib. lib. 10. t. 10. *Plectenda* importunitas, *l. vlt. de relationib. lib. 11. t. 29.* *Plectenda* ſubreptio, Caſſiod. 8. *var. 24.*

PLECTIBILIS. *Plectibilis* ſeueritas, *l. 161. de Decurion. lib. 12. t. 1* Vſurpatio *plectibilis*, *l. 16. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* *Plectibilia*, *l. 5. de hæreticis, lib. 16. tit. 5.* ſunt crimina & delicta improbanda. Dixi in *Commentario ad h. l.*

PLENVS. *Plena* lætitia potiri, id eſt, ſine vllo onere, *l. vlt. de Decurion. & ſilentiariis. lib. 6. t. 23.* *Plena* ætas, *l. 17. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

PLENARIVS. *Plenaria* interpellatio, *l. vlt. de naufrag. lib. 13. t. 9.*

PLEROMI pro numeris militaribus, *l. 1. de domeſticis. lib. 6. t. 24.*

PLVMBARII, *l. 2. de excuſat. artificum. lib. 13. t. 4.* erant artifices, qui plumbeas fiſtulas conficiebant. Malunt tamen alii *plumarii* dicta leg. legere.

PLVMBATA, erat flagellum, cuius lora plumbum, ſeu plumbeos globulos, in extremo habebant innexum, & quo terga crebris ictibus cædebantur grandinis inſtar. Hinc *Plumbatarum* ictus. *l. 80. §5. 117. de Decurion. lib. 12. t. 1.* & *l. 2. de quæſtion. lib. 9. t. 35.* vbi vide *Commentar.*

PLVMBVM. *Plumbi* liquentis ingeſtio inter pœnas, *l. 1. de raptu Virg. lib. 9. t. 24.*

PLVRIMVS. *Plurima* rerum, *l. 18. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* *Plurima* notitia, *l. 6. de Senatorib. lib. 6. t. 2.* Id eſt, plena.

PNEVMATOMACHI hæretici, *l. 11. de hæreticis, lib. 16. tit. 5.* Vide ibi *Commentarium.*

POCVLVM *commune*, flumen, *l. 13. de re milit. lib. 7. t. 1.*

POENA, *l. 6. 23. de Paganis, lib. 16. t. 10.* *Pœna* ſubiugari, & ſubdi, *l. 6. & 23.* pro *pœnæ ſubiugari & ſubdi.* Præferunt tamen nonnullæ editiones *pœnæ.*

POENALIS. *Pœnales* homines, id eſt, noxii, quos pœna manet. Carcer *pœnalium*, carcer hominum noxiorum eſt, *l. 3. de exact. lib. 11. t. 7.*

POENITENTIA & abolitio, *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 7.*

POENITVDO, id eſt, pœnitentia, *l. 11. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

POLLENS. *Pollentior* litteris. Qui melior, innocentia potior, litteris *pollentior* reliquis, *l. 2. de aduocato fiſci. lib. 10. t. 15.*

POLLICERI. Spem alieni interitus *polliceri*, *l. 12. de Paganis, lib. 16. t. 10.* eodem ſenſu promittendi vox.

POLLEN. *Pollinis* conficiendi cura inter ſordida munera, *l. 15. 18. de extraord. lib. 11. t. 16.* *blutter, ſaſſer.*

POLLVERE. Conſcientia *pollui*, *l. 40. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* conſcientiam ſuam *polluere* criminibus, *l. 30. de petitionib. lib. 10. t. 10.* *Polluere* obtutum intuentum, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Poculum commune *polluere*, *l. 13. de re milit. lib. 7. t. 1.* dicitur mox, turbido potum cœno miſcere. Pudicitiam *polluere*, *l. 3. de Iuriſd. lib. 2. t. 1.* Viuos *polluere* ſepultos ſpoliando, *l. 4. de ſepulcb. viol. lib. 9. t. 17.* *Polluere* hoſtiis, *l. 10. de Pagan. lib. 16. t. 10.* Incredulitate Iudaica *polluere*, *l. 19. de Iudæis, lib. 16. t. 8.* *Polluere* Sacrilegio, *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 7.* Scæuitate morum dignitates *polluere*, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.* *Polluere* vocabulo deformi, *l. 11. de infirm. his quæ ſub. tyr. lib. 15. t. 14.* *Polluta* contagia hæreticorum, *l. 20. de hæret. lib. 16. t. 5.* Loca templa delubra Gentilium *polluta*, *l. 11. de Pagan. lib. 16. t. 10.* *Polluta* mentes hæreticorum, *l. 26. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* *Polluta* mentes paganorum, *Nouell. Theodoſii 3.*

POLYPTYCHA, *l. 2. de diſcuſſorib. lib. 11. t. 26. l. 13. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.* ſunt ratiocinia publica, in quæ ſecuritates etiam referebantur, ſeu apochæ tributorum ſolutorum. Conſule *Commentar. ad d. l. 2.* Du Freſne *in Gloſſar.* & Briſſonium *de V. S.*

POMOERIA ciuitatum, *l. 5. de locat. fund. iuris emphyteutici, lib. 10. t. 13.*

POMPA de ludis ſacerdotalibus, *l. 176. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 2.) De *pompa* nuptiarum, *l. 3. de nuptiis. lib. 3. t. 7.* 3.) *Pompa*, de ſublimi & illuſtri honore magiſtrorum militum. Quos magiſtri equitum ac peditum *pompa* ſublimat, *l. 44. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

PONDERA, de plumbatarum pœna, *l. 3. de exactionib. lib. 11. t. 7* Similis locus apud Ammianum *lib. 29 t. 1. expediuntur pondera plumbea.* 2.) Catenarum *pondera*, *leg. 22. de pœnis, lib. 9. titul. 10.* 3.) Debitorum *pondera*, *l. 2. de his qui ad Eccleſ. lib. 9. t. 45.*

PONDERATORES. De ponderatoribus eſt *l. 12. tit. 7.*

PONDERATIO. *Ponderatio* librarum, *l. 48. de curſu. lib. 8 t. 5.*

PONERE. *Pone* in quæſtione, *l. vlt. de tabular. lib. 8. t. 2.*

PONTIFICIVM, poteſtas, prærogatiua, ius. *Pontificium* diſceptationis ſacræ. *l. vlt. de Epiſcopali iudicio. lib 16 t. 12.* Hæreditatis adipiſcendæ *Pontificium*, *l. 2 de Apoſtat. lib. 16. t. 7.* Fruendi *Pontificium*, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* quod Tribonianus in fruendi facultatem immutauit, *l. 1. Cod. Iuſt. eod.* Eccleſiarum obtinendarum *Pontificium*, *l. 3. de fide Catholica. lib. 16. t. 1.* Eodem ſenſu *Pontificii* vox occurrit apud Gellium *Noct. lib. 1. cap. 13.* Solinum *cap. 26.* Symmachum *lib. 3. ep. 17. lib. 7. ep. 27.* vbi conſule Iureti accuratam obſeruationem. Recentiora teſtimonia magno ſtudio collegit Du Freſne *in Gloſſar.* 2.) *Pontificium* eſt ſacerdotium, & miniſterio opponitur, *l. 13. de hæret. lib. 16. tit. 5.* Omnes, qui harum profeſſionum vel *Pontificium* ſibi, vel miniſterium vindicarunt.

PONTIFEX. *Pontifices* gentilium, *l. 2. de ſepulcbris violatis. lib. 9. t. 17.* *Pontifex* Damaſus, *l. 2. de fide Catholica lib. 16. t. 1.*

PONTES, *l. 36. de operibus publ. lib. 15. t. 1. l. 2. ne opera a conlatorib. lib. 11. t. 10. l. vlt. de itinere muniendo. lib. 15. t. 3.* *Pontium* ſollicitudo inter ſordida munera, *l. 15. 38. de extraord. lib. 11. t. 16.*

POPVLARIS, quod populi eſt. *Popularis* accuſatio, *l. 20. de exaction. lib. 11. t. 7.* Plauſus *popularis*, *l. 1. de ſpectaculis. lib. 15. t. 5.* 2.) *Populares* militaribus opponuntur, *l. 7. de annonis ciuicis. lib. 14. t. 17.* Dicuntur autem *Populares*, Vrbana multitudo, populus, quo etiam ſenſu *l. 1. § 12. D. de offic. Præf. Vrb.* eadem forma, qua militares pro militibus, *d. l. 7 & 11. eod. tit.* *Popularibus* annonæ Romæ diſtribuebantur, *l. 5. de ann. ciuic. lib. 14. t. 17.* Inde Annona *popularis*, *l. 7. d. t.* Caduca *popularia*, *l. 7. de ſtudiis liber. V. R. lib. 14. t. 9.* vide *ſupra Caduca.* Commoda *popularia*, *l. 3. tributa in ipſis ſpeciebus. lib. 11. t. 2. l. 8. de Medicis & Profeſſoribus, lib. 13. t 3. l. 3. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15.* pro canone Vrbis Romæ, in populi V. R. vſum. Vide in *verbo Commoda.*

POPVLARITAS, *l. 2. in fin. de offic. Rectoris Prouincia. lib. 1. t. 7.* Eſt ſpectaculorum editio, quæ popu-

populi fauor & applauſus dicitur, *l.* 1. *3. de ſpectaculis.lib.*15.*t.*5. Conſule *not. k. ad d. leg. t.*

POPVLATIO; Spoliatio. Qui ſagum hippocomorum notabili *populatione* voluerit vſurpare, *l* 37. *de curſu. lib.* 8. *t.* 5.

POPVLATOR, exſpoliator, vt Anianus interpretatur. Quicumque ad agros nocturnus *populator* intrauerit, *l.* 2. *ad legem de ſicariis. lib* 9. *tit.*14.

POPVLVS. *Populus*, id eſt, multitudo, *l.* 6. *de Epiſcopis. lib.* 16. *tit.* 2. Æternæ Vrbis Conſtantinopolitanæ *populus*, *l.* 4. *& vlt. de ſpectaculis. lib.* 15. *t.* 5. Omnes *populi* (*nos peuples*) *l.* 21. *de ſuſceptoribus. lib.* 12. *t.* 6. Iudæorum *populi*, *l.* 14. 20. *de Iudæis. lib.* 16. *t.* 8. *Populo* admiſſo Carthagine exactores ordinati, *l.* 26. *de exact. lib.* 11. *t.* 7. *Populi* ſuffragia in nominationibus Magiſtratuum, *l.* 1. *quemadm. munera ciuilia. lib.* 12. *t.* 5.

PORCINVS. *Porcina*, *l.* 2. & 3. *de ſuariis. lib.* 14. *t.* 4. *Porcina* annonæ militaris pars, *l.* 2. *de erog. mil. ann. lib.* 7 *t.* 4.

PORCINARII, ſunt iidem cum ſuariis, *l.* 6. *de ſuariis. lib.* 14. *tit.* 4. Hi porcinam carnem populo Romano diſtribuebant. Vide *Paratitlon de ſuar.*

PORPHYRIANI hæretici, *l.* 66. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5.

PORRIGERE, pro emittere, concedere, præbere. Prouiſionis noſtræ emolumenta *porreximus*, *l.* 2. *tributa in ipſis ſpeciebus. lib.* 11. *t.* 2. Priuilegia *porrecta* atque conceſſa, *l.* 11. *de cohort. lib.* 8. *t.* 4. Procurationem *porrigere*, *l.* 23. *de curſu. lib.* 8. *t.* 5. Scripta *porrigere*, *l.* 12. *de extraord. lib.* 11. *t.* 16. *l.* 78. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1 Sententiam *porrigere* reo, *l.* 134. *de Decur. lib.* 12. 1. Vacationem munerum ciuilium *porrigere*, *l.* 1. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1. 2.) *Porrigere* etiam de muliebri officio, & patientia vſurpatur, idemque eſt ac χαρίζεσθαι. *L.* 3. *ad leg. Iul. de adulter. lib.* 9. *tit.* 7. Cum Vir nubit in fæmina, viros *proiectura*, vbi Cod. Iuſt. legit, *in fæminam viris porrecturam.* Conſule *Commentarium ad d. l.* 3.

PORTENTOSVS. *Portentoſa* ſuperſtitionis auctor Neſtorius, *l. vlt. de hæret. lib.* 16. *t.* 5. Vilitatis *portentoſæ* abiectæque pudicitiæ mulier, *l.* 1. *in fin. de reuoc. donat. lib.* 8. *t.* 13.

PORTICVS, *l.* 39. 44. 45. 50. 52. *de operibus publ. lib.* 15. *t.* 1. *l.* 12. *de ſcænicis. lib.* 15. *t.* 7. *Porticus* etiam in ſepulchris, *l.* 5. *de ſepulchr. viol. lib.* 9. *t.* 17.

PORTIO, pars rei, ſeu corporis. Aſſeſſor quædam vniuſcuiuſque Iudicis *portio* videtur, *l.* 5. *de his quæ admin. lib.* 8. *t.* 15. *Portio* Luctuoſa: vide *Luctuoſa.* 2.) *Portio*, territorium. Decurio pro ea *portione* conueniatur, in qua ipſe colligit, *l.* 2. *de exactionib. lib.* 11. *tit.* 7.

PORTIVNCVLA, *l.* 13. *de Senator. lib.* 6. *tit.* 2. notat portionem terræ deſertam.

PORTITOR. *Portitor* præcepti, *l.* 7. *de execut. lib.* 8. *t.* 8. *Portitor* Frumenti, *l. vnic. ne quid oneri publ. lib.* 13. *t.* 8. *Portitor* Scriptorum, *l. vnic. ſi cert. pet. de chirogr. lib.* 2. *t.* 27. *Portitor* Sacrarum litterarum, *l.* 2. *de litt. & itin. cuſt. lib.* 7. *t.* 16.

PORTORIVM, *l.* 9. 13. *de Veteranis. lib.* 7. *t.* 20. *l.* 8. *de metallis. lib.* 10. *t.* 19. id eſt, vectigal.

PORTVENSIS. *Portuenſia*, ad portum vrbis R. pertinentia. Hinc horrea *portuenſia*, *tit. de patron. horr. portuenſ. lib.* 14. *t.* 23. Condita *portuenſia*, *l.* 9. *de ſuariis. lib.* 14. *t.* 4. Menſores *portuenſes*, *d. l.* 9. Hinc & via *portuenſis*, quæ ab Vrbe Roma ad portum ducebat, apud Æthicum *Coſmograph. p.* 716. *Edit. Gronou.*

PORTVS, *l.* 1. *ſi quis pecun. conflau. lib.* 9. *t.* 23. *Portus* Conſtantinopolitanus, *l.* 5. *de calcis coctoribus. lib.* 14 *t.* 6. *Portus* Theodoſianus, *l.* 23. *de operibus publ. lib.* 15. *t.* 1. *Portus* expeditionales, *l.* 2. *de naufragiis. lib.* 13. *t.* 9. *Portus* cuſtodia, *l.* 1. *de litor. & itiner. cuſtodia. lib.* 7. *t.* 16. 2.) *Portus* quietis, *l.* 16. *de Agentib. lib.* 6. *t.* 27.

POSCERE. Reum *poſcere*, *l.* 2. *de Iuriſdictione, lib.* 2. *t.* 1. eſt, reum agere.

POSSESSIO. *Poſſeſſiones* ieiunæ & deſertæ, *l.* 5. *de conlat. donat. lib.* 11. *t.* 20.

POSSESSORES, *l.* 91. 97. *de annona. lib.* 11. *t.* 1. *l.* 2. *de extraordin. lib.* 11. *t.* 16.

POST. *Poſt* fata, *l. vlt. de metatis. lib.* 7. *t.* 8. *Poſt* legem Primitus datam, *l.* 7. *de hæreticis. lib.* 16. *t.* 5.

POSTES, & *Poſtibus* affixa authoritas, *l. vnic. ſi cert. pet. de chirogr. lib.* 2. *t.* 27.

POSTHVMI, *l.* 10. *de bonis proſcript. lib.* 9. *t.* 12.

POSTLIMINIVM, de eo eſt *lib.* 5. *tit.* 5. *Poſtliminium*, pro reſtitutionis beneficio, *l.* 2. *de repudiis. lib.* 3. *t.* 16.

POSTMERIDIANVS. *Poſtmeridianum* tempus, *l.* 6. *de officio. Rector. Prou. lib.* 1. *t.* 7.

POSTVLARE. De *Poſtulando* eſt *lib.* 2. *tit.* 10. *Poſtulari* teſtes dicuntur, *l. vltim. de fide teſtium. lib.* 11. *t.* 39. flagitari *l.* 8. *eod* peti, *l.* 20. *eod.* Dicuntur etiam Iudices *poſtulari*, *l.* 2. *de Iudiciis. lib.* 2. *t.* 18. *Poſtulatus* a Domino, id eſt, rogatus, *l. un. quod iuſſu. l.* 2. *tit.* 31.

POSTVLATIO, id eſt cauſa, *l.* 4. *de Princip. agentum. lib.* 6. *t.* 28.

POTENTIA. *Potentia* oppreſſus, *l.* 1. *de prædiis & mancipiis Curialium. lib.* 12. *t.* 3.

POTENS. De actionibus ad *potentiores* translatis eſt *tit.* 13. *lib.* 2. De his *qui potentiorum* nomina aut titulos prædiis affigunt, & in lite prætendunt, eſt *tit.* 14. *lib.* 2. De *potentioribus*, *l.* 6. *de pactis. lib.* 2. *t.* 9. *l.* 2. *de officio Iudicum omnium. lib.* 1. *t.* 10.

POTESTAS, dicitur, de iis, qui honorem munuſve in republica gerunt. *Poteſtates* Iudicum, id eſt Iudices, *l.* 56. *de curſu. lib.* 8. *t.* 5. Magiſtratus poteſtas, *l.* 31. *de Epiſc. lib.* 16. *t.* 2. quo ſenſu ἐξουσίας vox in ſacris litteris. Maiores *poteſtates l.* 3. *de ſuariis, lib.* 14. *t.* 4. Temporales *poteſtates*, ſunt ſeculares Iudices, *l. vlt. de Epiſc. lib.* 16. *t.* 2. Ordinaria *poteſtas*, *l.* 1 *ſi quacunque præditus poteſtate. lib.* 3. *t.* 11. Annonaria *poteſtas*, id eſt Præfectura Annonæ, *l. vlt. de piſtorib. lib.* 14. *t.* 3.

POTIORES in Prouinciis, pro poſſeſſoribus, *l.* 2. *de publ. comparat lib.* 11. *t.* 15. 2.) *Potiorum* patrocinia, *l.* 1. *de nauibus non excuſand. lib.* 13. *t.* 7. dicuntur eorum, penes quos erat imperium & qui variis effulgebant honoribus.

POTIRI modum, *l.* 13. *de annonis ciuicis. lib.* 14. *t.* 17. niſi potius ibi legendum *commodo potiatur.* Sed veteres verbum *potiri* quarto caſui iunxere, vt Grammaticis notum, & vel Lexica docere poſſunt.

POTIVS, magis. *Potius* inimica quam mater, *l.* 2. *de inofficioſo teſtam. lib.* 2. *t.* 20. honoris locus præſumitur *potius*, quam tenetur, *l.* 1. *vt dignitatum ordo. lib.* 6. *t.* 5.

PRÆBERE, *l.* 155. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. pro, implere & conferre. 2.) *Præbere*, præſtare. Quantæ angariæ, vel quantæ operæ *præbendæ* ſint, *l.* 4. *de extraordinar. lib.* 11. *t.* 16.

PRÆBITIO de conlatione annonaria, *l.* 1. *de indictionibus. lib.* 11. *t.* 5. *l.* 4. *tributa in ipſis ſpeciebus. lib.* 11. *t.* 2. hinc & titulus *de Salgamo hoſpitibus non præbendo. lib.* 7. *t.* 9.

PRÆBITOR. *Præbitores angariarum*, *l.* 21. *de curſu lib* 8. *t.* 5.

PRAECAVERE. *Præcauetur* iuris ordine, *l.* 2. *de pactis. lib.* 2. *t.* 9. id eſt, iam ante olim caue-

cauetur. *Præcauere* ſatisdatione, *l. vltim. de teſtamentis. lib. 4. t 4.*

PRÆCEPS. Ne quicquam *præceps* in Chriſtianæ reuerentiam cultionis admittant, *l. 21. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

PRÆCEDENTIA, prælatio. De ea agitur *lib. 6.* a titulo *vt dignitatum ordo ſeruetur* & *lib. 7. tit. 3. quis in gradu præferatur.*

PRÆCEPTVM pro quolibet iuſſu. *Præceptum* imperiale, *l. 3. de inceſtis nuptiis. lib. 3. t. 12. l. 2. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* *Præceptum*, pro decreto, ſententia, & quidem Iudicis militaris, *l. vlt. de ſent. ex peric. recitandis. lib. 4. t. 17. l. 28. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Nemo Iudex officialem ad eam domum, in qua materfamilias agit, cum aliquo *præcepto* exiſtimet mittendum, vt eandem in publicum protrahat, *l. 1. de offic Iud. lib. 1. t. 9.* *Præceptum* pro delegatione delegatoria, ſeu edicto & indictione, *l. vlt. de conſtitutionibus Principum. lib. 1. t. 1. l. 1. de ſuperindicto. lib. 11. t. 6.* ſimili ſenſu *præceptio*, *l. 27. de annona. lib. 11. t. 21.*

PRÆCEPTIO. *Præceptio fidelis* & deuota, *l. 16. de Iudæis. lib. 16. tit. 8.*

PRÆCINCTI, *l. 3. de poſtulando. lib. 2. t. 10.* ſunt omnes in dignitatibus poſiti. Vide *Commentar. ad h. l.*

PRÆCIPITARE. *Præcipitante* auaritia, *l. vnic. ne conlat. per logographos. lib. 11. t. 4.*

PRÆCIPITES, id eſt, affectibus in tranſuerſum acti, *l. 3. de petition. & delatorib. lib. 10. t. 10.*

PRÆCIPVVM, quod peculiari iure præ aliis habetur, vt filiorum bona *præcipua*, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* Emolumenta *præcipua* familiaris ſubſtantiæ, id eſt, immunia ab annonis & tributis, *l. 1. de annona & tributis. lib. 11. t. 1.* Nemo ex noſtra iuſſione *præcipuis* emolumentis familiaris iuuetur ſubſtantiæ.

PRAECOGITARE. *Præcogitare* abſceſſum, *l. 20. de cohort. lib. 8. t. 4.*

PRAECOMMODARE, in anteceſſum erogare. Quadringentos ſolidos *præcommodari* decernimus. *l. 2. de Alexandr. pleb. primatib. lib. 14. t. 27.* vt prædelegatio, *l. 3. de indictionib. lib. 11. t. 5.* quæ leges coniungendæ.

PRAECONIVM. *Præconium* adminiſtrationis, *l. 52. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* id eſt, teſtimonium, *l. 1. de honor. codicillis. lib. 6. t. 22. & l. 25. de Decur. lib. 12. t. 1.* Quanquam & ea voce forte alluſum ad præcones, quos habebant maiores magiſtratus, vnde & præconii ius. Vide, quid ſentiam *ad d. l. 52. in Commentar.*

PRAECVRRERE Porticus thermas Honorianas *præcurrat* acie columnarum. *l. 50. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* id eſt, porticus thermis adiiciatur.

PRAEDA, *l. 5. ad l. Iul. repet. lib. 9. t. 27.* Neque alienum iurgium putent ſuam *prædam prædas* agere *l. 29. de nauic. lib. 13. t. 5. l. 2. de diſcuſſ. lib. 11. t. 26.* In *prædam* mitti poſſeſſor dicitur, cum prædæ alicuius obiicitur, *l. 33. de annona. lib. 11. t. 1.*

PRÆDAMNATI, id eſt ante damnati, *l. 2. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

PRÆDATOR, *l. 9. de executorib. lib. 8. t. 8.*

PRAEDELEGATIO, *l 3. de indictionib. lib. 15. t. 5.* id eſt, delegatio, quæ ante tempus emittitur.

PRAEDIA, de iis eſt *lib. 6. tit. 3.* *Prædia* confiſcata, *l. 5. de deſertorib. lib. 7. t. 18.* *Prædia* Reip. *l. 2. de locat. fundorum iur. emphyt. lib. 10. t. 3.* *Prædia* patrimonialia. & emphyteutica, & priuatæ rei, *l. 4. de conlat. fund. patrim. lib. 11. t. 19.* *Prædia*, perpetuo iure conſignata, *l. 13. de extraordinar. lib. 11. t. 16.* ſunt emphyteutica. Vide *Commentar. ad l. 12. de extraordinar.* *Prædia* a domibus diſtracta, *l. 9. de murilegulis. lib. 10. tit. 10.* Vrbana *prædia*, *l. 2. de incorporatione. lib. 10. t. 9.*

PRAEDICABILIS, prædicandus, laudandus, *l. 2. 7. de famoſis libellis. lib. 9. t. 34. l. 6. ad legem Iul. repetundar. lib. 9. t. 27.*

PRAEDO publicus Stilico, *l. 22. de bonis proſcriptor. lib. 9. t. 42.*

PRAEFECTVS. *Præfecti* ſacrorum, *l. 14. de Paganis. lib. 16. t. 10.* De officio *Præfecti* Prætorio, *lib. 1. tit. 5. lib. 6. tit. 7.* *Præfecti* pagis, *l. 1. de pignorib. lib. 2. t. 30.*

PRAEFECTIANI, id eſt, Præfecti Prætorio officiales, de his *l. vnic. ne Præfectianus. lib. 12. t. 10.*

PRAEFECTORII, id eſt, Præfectura functi, *l. 12. de Legatis. lib. 12. t. 12.*

PRAEFERRI: vide *infra Prælatus.*

PRAEFVLGERE. *Præfulgere* honore præclaræ Curiæ, *l. 3. de fide teſtium. lib. 11. t. 39.*

PRAEIVDICIVM, quid, & vt a ſententia differat, *l. 40. de appell. lib. 11. t. 30.* A *præiudicio* an appellari poſſit, *l. 2. 25. 39. 40. 44. 59. de appell. lib. 11. t. 30. l. 1. 2. 3. 5. 11. 15. 16. 18. 25. 30. quorum appell. non recipiantur. lib. 11. t. 36.* Reſcripto Principis *præiudicium* remitti poteſt, *l. 3. de diuerſ. reſcript. lib. 1. t 2.* Sanguinis *præiudicio* poſtulari ad Curiam, *l 19. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* id eſt, actione præiudiciali, & cauſſa ſtatus. Scænicum *præiudicium*, *l. 4. 9. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.* id eſt, vinculum naturale conditionis. *Præiudicio* contractæ tarditatis exutus, *l. 27. de petition. lib. 10. t. 10.* id eſt, damno aut incommodo tarditatis liberatus.

PRAEIVDICIALIS. Multa *præiudicialis*, id eſt, immaturæ appellationis multa, veluti a præiudicio, *l. 50. 65. de appellat. l. 11. t. 30.* *l'amende de fol appel.*

PRAELATIO & quis in gradu præferatur *lib. 7. tit. 3.* Vide *præcedentia.*

PRAELATVS. *Prælato* legis tenore, *l. 31. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* *Prælata* authoritate oraculi, *l. vnic. ſi per obreptionem. lib. 11. t. 13.*

PRAEMATVRVS. *Præmatura* cupiditate, *l. 69. de Decur. lib. 12. t. 1.*

PRAEMEDITARI, *l. 3. de abolitionib. lib. 9. t. 37.*

PRAEMIVM de gentilium oblationibus diis ſuis, *l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.* 2.) *Præmia* pollicetur princeps ei, qui ore proprio edicit, quæ per famoſum libellum antea proſequenda putauerat, dummodo aſſertionibus fidem adſtruere valuit, *l. 7. de famoſis libell. lib. 9. t. 34.* Viri fortis *præmia*, *l. 28. de cohort.*

PRAEOCCVPARE violentia litem, *leg. 2. vnde vi. lib. 4. t. 22.*

PRAEPARARE. *Præparari* buccellatum dicitur, *l. 2. de excoct. & transl. ann. lib. 7. t. 5.* 2.) *Præparare* proprie dicitur metator, *l. 10. de metatis. lib. 7. t. 8.* 3.) *Præparare* animalia, manceps curſus publici dicitur, *l. 9. de curioſis. lib. 6. t. 29.*

PRAEPOSITI. De *præpoſitis*, ſuſceptoribus, arcariis eſt *lib. 12. tit 6.* vbi vide *Paratitlon.* *Præpoſiti* & tribuni Scholarum, *l. un. de Comit. & tribun. Scholar. lib. 6. t. 13.*

PRAEPOSITVRA, *l. vnic. de Comit. & trib. ſchol. l. 6. t. 13. l. 18. de tyron. lib. 7. t. 13.* vbi intelligenda *præpoſitura* ſcholarum militarium. *L. 25. de ſuſceptorib. lib. 12. tit. 6.* loquitur de *præpoſitura* horreorum. Annonarum *præpoſitura* occurrit *l. 2. quemadm. mun. ciuil. lib. 12. t. 5.*

PRAEPOSTERVS. *Præpoſtera* cupiditas, *l. 3. de Agentibus. lib. 6. t. 27.* *præpoſtera* ratio, *l. 12. de fide teſtium. lib. 11. t. 39.*

PRAE-

PRAEPOTENTES. Patrocinium *præpotentium* in medicis ſubrogandis, &c. *l.8. de Medicis. lib.13. t.3.*

PRAEPROPERVS. *Præpropera* cupiditas, id eſt, valde propera ſeu fœda, *l.1. de Epiſcop. Iudic. lib. 16. t. vlt.* vide *infra Properus & ſupra Deproperus.*

PRAEPROPERE. *l.2. quorum appellat. lib. 11. t.36.* id eſt impatienter, vt *l.3. eod. tit.* dicitur.

PRAEROGARE, pro ante erogare expenſas, *l.6. de Prætorib. lib.6. t.4.* & *l.29. de Decurion. lib. 12. t.1.* 2.) *Prærogata* lex, *l.1. de Epiſcopal. iudicio, lib. 16. t. vlt.* eſt olim lata rogataque.

PRAEROGATIVA. *Prærogatiuæ* nominis ſuperflui, *l.116. de Decurion. lib.12. t.1.* veteris Romæ & Conſtantinopoleos *prærogatiua*, *l.45. de Epiſcop. lib.16. t.2.*

PRAESCRIBERE, pro perſcribere, *l.14. de exactionib. lib. 11. t.7.* niſi forte ibi reponendum, *perſcribant.*

PRAESCRIPTIO, exceptio, qua reus agentem accuſantemue repellit. *Præſcriptio* communis, *l.9. de hæret. lib.16. t.5.* Occurrere *præſcriptiones* atque perſtrepere examini conſueuerunt, *in l.7. ad l. Iul. de adulter. lib.9. t.7.* *Præſcriptiones*, id eſt, exceptiones, *l. vnic. de dominio rei quæ poſcitur. lib.2. t.5.* artificioſa obſtacula dicuntur. De *præſcriptionibus* ſunt *tres tituli libri 4. t.13.14.15.* *Præſcriptiones* peremptoriæ, *l.3. de diuerſ. reſcript. lib.2. t.2.* & *l.2.37. de appell. lib. 11. t.30.* pro definitiua ſententia. *Præſcriptiones* moratoriæ, *d.l.3.* *Præſcriptionis* captioſæ vincula in iudicio promi, multa non patiuntur, *l.1. de Epiſcop. iudic. lib. 16. t.12.* Cœleſtes *præſcriptiones*, pro Imperialibus conceſſionibus, *l.26. de cohort. lib.8. t.4.* Vide ibi *not. i.*

PRAESENTARE, exhibere. *Præſentare* agonotheſian, *l.169. de Decurionib. lib.12. t.1.* Examini *præſentari*, *l.3. de bonis vacant. lib.10. t.8.* *Præſentari*, *l.31. circa finem de Epiſcopis. lib.16. t.2.* male Tribon. *flagitari.* *Præſentari* enim hic eſt, Iudicibus exhiberi. 2.) *Præſentari* pro publico conſpectui ceu magnificum quid exhiberi. Summas domus, ſi lauacris lautioribus *præſententur*, *l.3. de aquæductu. lib.15. t.2.*

PRAESENS. In *præſenti* eſſe, vel conſtitutum eſſe, *l.28. de erog. milit. annona. lib.7. t.4.* *l.1. de ſcenicis. lib.15. t.7.* 2.) In *præſenti*, eſt in comitatu Principis, *l.1. de domeſticis & protector. lib.6. t.24.* Inde dicuntur *Præſentales*, *l. vlt. Cod. Iuſt. eod.* 3.) *Præſentes*, dicuntur magiſtratum in præſenti gerentes. Hinc etiam *Præſentes*, & adminiſtrationum honore functi opponuntur, *l.13. de accuſ. lib.9. t.1.*

PRAESENTIA. Sui *præſentiam* facere, *l.23. de Decurion. lib.12. t.1.*

PRAESIDALIS, ad præſidem pertinens. *Præſidalis* induſtria, *l.1. de offic. Rect. Prou. lib.1. t.7.* *Præſidalis* adminiſtrationis dignitates, *l.5. de honor. codic. lib.6. t.22.* *Præſidale* officium, id eſt præſidis, *l.2. de venat. ferar. lib.15. t.11.*

PRAESIDATVS, *l.2. de Princip. agentium. lib.6. t.28.* *l.4. de Decurion. lib.12. t.1.* eſt Præſidis honoraria dignitas. Hinc Prærogatiua *præſidatus*, *d.l.4. de Decurion. lib.12. t.1.*

PRAESIDERE. Legi Iudaicæ *præſident*, *l.2. de Iudæis. lib.16. t.8.* vbi intelligendi Archiſynagogi. Vid. *Commentar. ad h. l.*

PRAESIDENTES, pro Præſidibus & Rectoribus Prouinciarum, *l.13. de diuerſ. offic. lib.8. t.7.*

PRAESIDIVM. *Præſidium* armatæ apparitionis, *l.31. de Epiſcop. lib.16. t.2.* Legum *l.2. de integ. reſt. lib.2. t.16.* Sanctionum *l.1. de integr. reſt. lib.2. t.16.* *Præſidia* firmiſſima aduerſus calumnias, *l.8. de famoſis libell. lib.9. t.34.* Militiæ *præſidia*, & ad ea confugere, *l.11. de Decurion. lib. 12. t.1.* *l.38. eod. tit.* Pacis *præſidium*, id eſt, defenſio pacis. Pacis huiuſmodi locupletioribus commiſſura (ſedes tua) *præſidia*, *l.1. de hirenarchis. lib.12. t.14.*

PRAESTANTIA *tua.* Titulo hoc nonnullos Magiſtratus affati Principes, *l.39. de appellat. lib.11. t.30.* *l.1. de luſoriis Danubii. lib.7. t.17.*

PRÆSTRICTI, *l.7. de Legatis. lib.12. t.12.* obligati, obnoxii. Multæ competentis denunciatione *præſtrictis* his, qui Prouincias moderantur, *d.l.7. de Legatis. lib.12. t.12.*

PRÆSTIGIÆ. Ne vllis *præſtigiis* atque commentis exactio mutiletur, *l.31. de annona. lib.11. t.1.*

PRAESTRINGERE. Id etiam huius legis authoritate *præſtringimus*, *l.5. de agentibus in rebus. lib.6. t.27.* id eſt, præſtituimus, comminamur, denunciamus.

PRAESVMERE, eſt vel ante ſibi ſumere vel præter ſolitum ſumere, *l.11. de metatis. lib.7. t.8.* *l.4. de paſcuis. lib.7. t.7.* 2.) Negotium *præſumptum*, id eſt anticipatum, *l. vlt. de relat. lib.11. t.29.* *Præſumere* enim hoc loco, eſt Iudiciorum ordine neglecto, violato, litem præpropere agere.

PRAESVMTIO eſt actio inlicita, iniuſta. *Præſumtio* Iudicum, *l.14. de operibus publicis. lib.15. t.1.* 2.) *Præſumptio* pro inuaſione. Tyrannica *præſumptio*, *l.11. de indulg. criminum. lib.9. t.38.*

PRAESVMTOR. *Præſumtor* infauſtus, id eſt tyrannus, *l. vltim. de Epiſcop. lib.16. t.2.*

PRAETENDERE verbum militare, idem notat, ac cuſtodire limites. In locis quibus *prætendunt*, *l.1. de commeatu. lib.7. t.12.* Conſule *Commentarium* ibi, & Salmaſium *in Solin. pag. 295.* 2.) *prætendere* eſt velamento ſe quodam defendere. *Prætento* veluti quodam beneficio, *l.15. de exactionibus. lib.11. t.7.*

PRAETER, pro coram. *Præter* circenſe certamen, *l.7. de ſcænicis. lib.15. tit.7.* vbi conſule *Commentarium.* 2.) *Præter* pro citra, *l.3. de Decurionibus & ſilentiariis. lib.6. t.28.*

PRAETEREA, id eſt, præter, *l.17. de proximis. lib.6. t.26.*

PRAETORIVM. *Prætoria* Iudicum, *l.3. de offic. Iudicum omnium. lib.1. t.9.*

PRAETORIANVS. *Prætoriana* ſcrinia, id eſt, Præfecti Prætorio, *l.13. de indulg. debit. lib.11. t.28.*

PRAETOR. De *Prætore* tutelari, *l.3. de tutor. lib.3. t.17.* De *Prætoris* iuriſdictione, *l.16. de Prætoribus. lib.6. t.4.*

PRAEVARICATIO, id eſt, Apoſtaſia, *l.3. de Apoſtatis. lib.16. t.7.*

PRAEVARICATOR. *Præuaricatoris* calliditas, *l.3. de Aduocato fiſci. lib.10. t.15.*

PRAEVENTVS. *Præuenta* liberalitate principali, id eſt, circumuenta, *l.2. de bonis vacant. lib.10. t.8.*

PRAGMATICVM eſt Edictum principis. *Pragmatici* noſtri ſtatuta, *l.36. de annona. lib.11. t.1.* Vide *Paratitl. de conſtitut. Princip.*

PRAVITAS. Ab omni ſuſpicione *prauitatis* alienos, *l.9. de tyron. lib.7. t.13.*

PRAVVS. *Prauæ* hominum voluntates, *l.41. de hæreticis. lib.16. t.5.*

PRECATIO, pro precibus principi oblatis, *l.36. de Decurion. lib.12. t.1.* Colorata *precatio*, *l.15. de iure fiſci. lib.10. t.1.* paulo ante, reſcripta obreptionibus impetrata.

PRECES, libelli, qui imperatoribus porriguntur. De his *precibus* vide *Paratitlon de conſtitut. principum.*

cipum lib. 1. t. 2. 2.) *Preces* ſunt ſacrificia Diis oblata. Ita nefariæ, *l. 7. de maleficiis. lib. 9. t. 16.*

PREMI crimine, *l. 12. de accuſ. lib. 9. t. 1.*

PRESBYTERI Chriſtianorum: vide *Parat. de Epiſc. lib. 16. t. 2.*

PRIDEM, id eſt, ante decennium, *l. 2. de falſa moneta. lib. 9. t. 21.*

PRIMARII Curiarum, *l. 39. de Decur. lib. 12. t. 1.*

PRIMATES vrbium, vicorum, caſtellorum, *l. 13. de deſertorib. lib. 7. t. 18. l. 30. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6. l. 3. de his, qui ſuper religione contendunt. lib. 16. tit. 4. Primates, l. 4. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 4. de adminiſtr. & periculo tutorum. lib. 3. t. 19. l. 4. de donat. lib. 11. t. 20. l. 8. de Iudæis. lib. 16. t. 8. l. 2. ad l. Iul. de ambitu. lib. 9. t. 26. l. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40. l. 2. de Curat. Kalend. lib. 12. t. 11.* *Primates* officii, *l. 3. de adſeſſoribus domeſticis. lib. 1. t. 12.*

PRIMICERIATVS dignitas, *l. vnic. de decanis. lib. 6. t. 33.* Conſule *Commentar.*

PRIMICERIVS, in quocunque ordine primum locum obtinens. *Primicerius* domeſticorum, *l. 6. 8. 9. 10. 11. de domeſticis. lib. 6. t. 24.* *Primicerii* ſcriniorum, *l. 3. 14. 19. 21. de Palatinis. lib. 6. t. 30.* Dicuntur & *Primiſcrinii.* Conſule *Notit. Dignit.*

PRIMIPILVM, *l. 11. de Decurion. lib. 12. t. 1.* eſt annona, quæ datur primipili centurionibus, vt inter milites diſtribuatur. Vide *not. c. ad d. l.* & du Freſne in *Gloſſario voc.* πριμιπιλον. Neceſſitas *primipili, l. 7. de cohort. lib. 8. t. 4.* Paſtus *primipili, l. 8. 10. 11. 16. de cohortalibus. lib. 8. t. 4.* vide ſupra *Paſtus.*

PRIMITVS, pro prius, *l. 12. de ann. lib. 11. t. 1.*

PRIMORES officii, *l. 4. de deſert. lib. 7. t. 18.*

PRIMVS. *Primus* honor, *l. 4. de Agentib. lib. 6. t. 29.* non eſt ſummus, verum vltimus, qui ſcilicet primus receptis intra ſcholam defertur. *Primus* Curiæ, *l. 127. 171. 189. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* *Primum* tempus vocantur Kalendæ Martiæ, *l. 27. 105. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* *Primi* Clerici, *l. 24. de Epiſcop. lib. 16. t. 2. l. 13. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* ſunt Presbyteri, Diaconi. Vide & *l. 10. de fide teſtium. lib. 11. t. 39.*

PRINCIPES agentium in rebus. De iis eſt *libro 6. tit. 28.* De *Principibus* & principatu officiorum, eſt pro parte *titulus 4. lib. 8.*

PRINCIPALES. *Principalis* cauſa, *l. 15. de appellat. lib. 11. t. 30.* & *principalis* quæſtio, *l. 2. de Iudiciis. lib. 2. t. 18. l. 1. vnde vi lib. 4. t. 23.* eſt cauſa proprietatis. 2.) Munificentia *principalis, l. vltima, de annona. lib. 11. t. 4.* id eſt, principis. Ita etiam ſanctio *principalis, l. 29. de Prætor. lib. 6. t. 4.* *Principale* beneficium, *l. 1. de diuerſis officiis. lib. 8. t. 7.* Iudicium *principale, l. 14. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 55. de appellat. lib. 11. t. 30.* 3.) *Principale* pro primo. Sic *principale* coniugium, id eſt primum, *l. 3. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* Negotium *principale, l. 15. de appell. lib. 11. t. 30. l. 3. 14. quorum appell. lib. 11. t. 36.* (*premiere Inſtance.*) 4.) *Principales* Vrbium, Curiarum, *l. 40. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* A *principalibus* diſtributionum omnium forma procedit, *l. omnis de iis, quæ adminiſtrant. lib. 8. t. 15.* De his vide Paratitlon *de Decurionib. lib. 12. t. 1.* 5.) *Principale* nomen, id eſt, titulus directus, vniuerſalis. Ita *l. 17. de hæret. lib. 16. t. 5.* Non habeant licentiam relinquendi hæredem nomine *principali*, non fideicommiſſario.

PRINCIPATVS officium & honor principum agentium in rebus. *Principatus* honoraria dignitas, *l. 19. de Agentib. lib. 6. t. 27.* 2.) *Principatus* officiorum, *l. omnis de iis, quæ adminiſtrant. lib. 8. t. 15.* eſt dignitas primi inter officiales iudicum. 3.) *Principatus* eſt omne miniſterium eccleſiaſticum, *l. 19. de hæret. lib. 16. t. 5.* Qui retinent *principatum*, hoc eſt, Epiſcopi, Presbyteri, Diaconi, Lectores.

PRINCIPALITAS dicitur honor principalium curiarum, *l. 6. de quæſtionib. lib. 9. t. 35.* Perſonæ *principalitatis* honore munitæ.

PRINCIPIA. Ita dicitur locus iudiciorum militarium. Cum introiſſet *principia, l. 2. de veteranis. lib. 7. t. 20.* Vide *Commentarium ad h. l.*

PRIOR tempore, potior iure & ordine, *l. 1. de Præfect. prætor. lib. 6. t. 7.*

PRIVATIANI, ſunt officiales Comitis Rer. Priuat. & Largitionalibus, id eſt, Officialibus Comitis S. L. opponuntur, *l. vlt. de palatin. S. L. lib. 6. t. 30.*

PRIVATVS. *Priuatum* & *priuata* abſolute, pro re priuata principis, *l. vlt. de locat. fundor. lib. 10. t. 3. l. 5. de exactionib. lib. 11. t. 7.* Hinc *priuatarum* Comes, id eſt rerum priuatarum Principis, *d. l. vlt. l. 120. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Comitiua *priuatarum, l. 49. de appellat. lib. 11. tit. 30.* Officium *priuatarum*, id eſt, officiales Comitis R. P. *l. 18. de palatin. Sacr. Largit. lib. 6. t. 30.* Magiſtri *priuatæ, l. 14. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Conſule *Commentarium ad l. 5. de exactionib. lib. 11. t. 7.* 2.) *Priuatæ* conditionis homines, opponuntur militibus, *l. 2. de terris limitaneis. lib. 7. t. 15.* *Priuati* Iudices, *l. 9. de infirmandis his, quæ ſub tyrannis. lib. 15. t. 14.* ſunt Arbitri. *Priuatarum* litium cognitores, id eſt, qui inter priuatos cognoſcunt, ad differentiam eorum, qui inter fiſcum & priuatos, *l. 5. ad legem Iul. repetundar. lib. 9. t. 27.* *Priuata* priuilegia, *l. 4. de itinere muniend. lib. 15. t. 3.* ſunt perſonalia reſcripta, vt vocantur, *l. 5. eod. tit.* *Priuati* omnes præter Imperatores, *l. 1. de expenſis ludorum, lib. 15. t. 10. l. 3. de metatis. lib. 7. t. 6. l. 5. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* ibi enim ſunt *priuatæ* indulgentiæ, Iudicum indulgentiæ, ſeu a Iudicibus conceſſæ, qui reſpectu principis priuati ſunt. Adde etiam *l. 59. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* qua idem κατὰ διαστολὴν continetur. *Priuati* militibus opponuntur *l. 2. de falſa moneta. lib. 9. t. 21.* *Priuati* Senatoribus opponuntur, *l. 4. de naufragiis. lib. 13. t. 9.* 3.) *Priuatum* abſolute pro balneo, *l. 12. de metatis. lib. 7. tit. 8.* Nec *priuatum* quiſque a domino ædium poſtulet. *Priuatum* hic non tantum Tribonianus, ſed & Græci pro balneo acceperunt, quos vide in *Commentario ad hanc legem.* Satis tamen non liquet, præſertim, cum Heſychius *Priuatum* interpretetur, locum ergaſterii, πριβάτον, τόπος ἐργαστηρίου.

PRIVILEGIVM. *Priuilegium* priuatum, dignitatis priuilegio opponitur, *l. 4. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* & perſonale reſcriptum vocatur, *l. 5. d. t.* *Priuilegibus*, pro *priuilegiis*, *l. 7. de tyron. lib. 7. t. 13.* verſ. ipſorum etiam qui militaturi ſunt *priuilegibus* accedeotibur.

PRO. *Pro* poſſeſſore, *pro* hærede poſſidere, *l. 12. in fin. de fide teſtium. lib. 11. t. vlt.*

PROBA eſt, equorum probatio. Vt ab ſtratoribus vnus tantum ſolidus *proba* nomine poſceretur, *l. vnic. de ſtratoribus. lib. 6. t. 31.* Conſule *Commentarium ad h. l.*

PROBABILIS. *Probabilis* ſæculo diſciplina, de clericatu, *l. 44. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Negotium *probabile*, & *probabilis* negotii merita, *l. vnic. de his, qui potentiorum nomine. lib. 2. t. 14.*

Proba-

Probabilis vitæ ſtudium, id eſt, Eccleſiaſticæ, clericatus, *l. 7. de cohort. lib. 8. t. 4.* *Probabiles* Sacerdotes, *l. 3. de fide Catholica. lib. 16. t. 1.* Res *probabiles*, *l. 6. de Legatis. lib. 12. t. 12.* *Probabiles* ex ſcænicis, *l. 8. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.* his qui vulgarem vitam exercent, ea lege opponuntur. *Probabile* & celebrandum inſtitutum, *l. 10. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Probabilia* & manifeſta documenta, *l. 28. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* non ſunt veriſimilia, ſed quæ probationem & fidem omnino faciant, certa atque manifeſta.

PROBABILITER. Quæ *probabiliter* principibus afferantur, *l. 9. de Legatis. lib. 12. t. 12.*

PROBAMENTVM, pro probatione. *Probamenta* confutare, *l. vlt. de prædiis navicular. lib. 13. t. 6.*

PROBARE. *Probari* milites dicuntur, *l. 25. de filiis militarium apparitorum. lib. 7. t. 22.*

PROBATVS. *Probata* ætas, pro legitima, *l. 7. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

PROBATORIA, dicitur libellus principis e ſacris ſcriniis emiſſus, quo probabantur & eligebantur officiales. *Probatoria* officiorum & apparitorum. De his eſt in partem *tit. 7. lib. 8.* & *Rubrica eiusdem tit.* *Probatoria* ex ſacris ſcriniis emiſſa, *l. 21. 22. 23. de diverſ. offic. lib. 8. t. 7.*

PROBROSVS. *Probroſa* conhibentia, de eo qui tacitam fidem accommodat teſtatori in fraudem, *l. 27. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* Notæ *probroſa*, *l. 1. de ſecundis nuptiis. lib. 3. t. 8.* *Probroſum* atque poſtremum eſt, *l. 39. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PROCACITAS. *Procacitas* ſtupri, *l. 2. de repudiis. lib. 3. t. 16.*

PROCAX. *Procax* licentia, *l. 2. de Maiuma. lib. 15. t. 6.* Veſania *procax*, *l. 14. quorum appell. lib. 11. t. 36.*

PROCEDERE, pro publice quid fieri, emanare, *l. 20. de exact. lib. 11. t. 7.* Auctoritas *procedit*, *l. 25. de nauic. lib. 13. t. 5.* Indictio *procedit*, *l. 15. de proximis. lib. 6. t. 26.* Sanctio *procedit*, *l. 29. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* 2.) *Procedere*, ſuccedere. In locum parentum *procedant*, *l. 9. de filiis milit. apparit. lib. 7. t. 22.*

PROCERES ſunt Senatores, *l. 1. de nuptiis. lib. 3. t. 7. l. 12. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* Symmach. *lib. 3. ep. 63.* 2.) *Proceres* Iudæorum, *l. 10. de Iudæis lib. 16. t. 8.* ſunt Iudæorum maiores, ἄρχοντες, qui diſciplinæ & modeſtiæ erant inſpectores. Vide *Commentar. ad leg. 1. de Iudæis.*

PROCERITAS in milite, *l. 5. de re milit. lib. 7. t. 1.* Veget. *lib. 1. cap. 5.*

PROCESSVS temporis, *l. 3. tributa in ipſis ſpeciebus. lib. 11. t. 2.*

PROCINCTVS bellicus, *l. 2. de domeſticis. lib. 6. t. 24. l. 13. de metatis. lib. 7. t. 8.*

PROCONSVLARIS. *Proconſularis* Provincia, id eſt Africa, *l. 22. de tyronib. lib. 7. t. 13.* Honores *Proconſulares*, *l. vn. de præpoſit. ſacri cubiculi. lib. 6. t. 8.*

PROCONSVLATVS. *Proconſulatus* inſignia, *l. 1. de comitibus rei milit. lib. 6. t. 14. l. 4. de honor. codic. lib. 6. t. 22.*

PROCONSVLES. De *proconſulibus* in genere, & de ſingulis proconſulibus Achaiæ, Aſiæ, Africæ, Palæſtinæ, Numidiæ: vide *Notit. Dignit.* De appellatione a *proconſulibus*, *l. 30. de appell. lib. 11. t. 30.*

PROCRASTINARE. *Procraſtinata* authoritate, *l. 8. de deſertoribus. lib. 7. t. 18.*

PROCRASTINATIO. *l. 28. quorum appell. lib. 11. t. 36.*

PROCVL. *Proculdubio* vindicare, id eſt, ſine vlla exceptione, *l. vnic. de officio Vicarii. lib. 1. t. 6.*

PROCVRATIO. *Procuratio* curſus publici, *l. 23. 26. 28. 36. de curſu. lib. 8. t. 5.* Poſſeſſionum *procuratio*, *l. 8. de deſert. lib. 7. t. 18. l. 13. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

PROCVRATORES, qui ad agendum negotium mandato vtuntur accepto. De his eſt *titulus 12. lib. 2.* *De cognitoribus & procuratoribus.* 2.) *Procuratores* Curiarum, *l. 32. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* Dicuntur etiam Curatores Ciuitatum Curatores Reipublicæ, adminiſtrabantque totius ciuitatis res, & curam gerebant fundorum, ædium, pecuniarum. Creabantur hi a principe, quod probo *in Commentario ad leg. 20. de Decurionib.* vbi de munere hoc publico abunde dictum. 3.) Domus auguſtæ *procuratores*, *l. anit. de privileg. domus auguſtæ. lib. 10. t. 25.* 4.) Rei dominicæ *procuratores*, *l. 13. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* De *Procuratoribus* rei priuatæ, eſt ex parte *tit. 4. lib. 10.* 5.) *Procuratores* annonæ militaris, *l. 1. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* 6.) Curſus clabularis *procuratores*, *l. 20. de curſu. lib. 8. t. 5.* 7.) Senatorum *procuratores*, *l. 2. quibus equorum vſus. lib. 9. t. 30.* qui villas Senatorum adminiſtrabant.

PROCVRARE. *Procurare* ſolutionem annonariam, *l. 3. de conlat. fundor. lib. 11. t. 19.*

PROCVRATIO pro officio, *l. 3. de cohort. lib. 8. t. 4.*

PRODERE. *Prodere* honorem, *l. 15. de Decurion. lib. 12. t. 1.* dicitur, qui eo abutitur.

PRODIGA in annonario titulo, *l. 1. de fide & iure haſtæ. lib. 10. t. 17.* ſunt annonæ, quæ in ſpeciebus & annonis a collatoribus ſoluebantur: veluti vinum, frumentum, de quibus *tit. de annona & tributis*, & in fine *Commentar. ad d. l. 1.*

PRODIGIALIS. *Prodigialis* appellatio, *l. 9. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* de Encratitis.

PRODIGIVM. *Prodigium* luculentum. Eutropium, Eunuchum conſulem ita vocat Arcadius, quod diuinum præmium conſulatus contagione fœdauit, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Nefandum *prodigium* ſectatum, *l. 6. de hæreticis. lib. 16. t. 5.*

PRODIGVS. *Prodigus* famæ ſuæ, *l. vnic. de his, qui potentiorum nomina lib. 2. t. 14.* Sui *prodigus raptor*, *l. vlt. de rapen & matrimon. ſanctim. lib. 9. t. 25.*

PRODITI pro editi, *l. 1. de proximis. lib. 6. t. 26. l. vnic. quod iuſſu. lib. 2. t. 31.*

PRODITIO. *Proditio* tutorum & curatorum, *l. 3. de adminiſtr. per. tutorum. lib. 3. t. 19.*

PRODVCI pro e longinquo educi, *l. 1. de denunciat. lib. 2. t. 4.* *Producti* e cuſtodiis rei, *l. 18. de accuſ. lib. 9. t. 1. l. vlt. de cuſtodia reorum. lib. 9. t. 3.*

PROFANVS. *Profana* inſtitutio, de hæreticorum doctrina, *l. 3. de hæreticis. lib. 16. t. 5.* *profana* mens. *lib. 26. dict. tit. de hæreticis.* *profana* myſteria, *l. 36. d. t.* *profana* præcepta, *l. 24. d. t.* *Profanorum* improbitas, *l. 4. d. t.* *Profanus* ritus, id eſt, gentilium ritus, *l. 17. de Paganis. lib. 16. t. 10.* & *profanus* pagani ritus error, *l. 21. d. t.* Vnde libello Materni titulus, *de errore profanarum religionum.*

PROFANARE baptiſma ſanctum per apoſtaſiam, *l. 9. de apoſtatis. lib. 16. tit. 7.*

PROFANATOR atque corruptor catholicæ diſciplinæ, *l. 9. de hæret. lib. 16. t. 5.*

PROFESSIO. Apud cenſitores *profitebantur* poſſeſſores modum poſſeſſionum ſuarum, hinc *pro-*

feſſio l.1. de cenſu, lib.13.t.10. & *Profeſſio* publicæ ſunctionis, *l. 3. ne conlationis tranclatio. lib. 11. tit.22.* 2.) *Profeſſio* pro ipſa poſſeſſione, *l. 2. ſi petitionis faciat. lib.10.tit.14.* 3.) *Profeſſio*, diſciplina, *l. 27. de Epiſcopis lib. 16. tit.2.* Perſuaſa *profeſſio*, id eſt, imaginaria diſciplina, ſpecies religionis. 4.) *Profeſſio* pro nuda iactatione, obtrectatione improbata in criminalibus; itaque *in l. 5. de accuſat.lib.9.t.1.* opponuntur ſubſcriptio & *profeſſio* criminis, ſeu profeſſionis licentia & temeritas. 5.) *Profeſſio* Odii, *l.12. de petitionibus. lib. 10.tit.10. Profeſſio* religioſo, *l.7. de hæreticis. lib.16. tit.5.* id eſt, profeſſio religionis. Ita etiam apud Sidonium *lib. 4. epiſt.13. Profeſſione religionis arrepta.* 6.) *Profeſſio* pro oneris ſuſceptione, *l.32. de nauicular.lib.13. tit.5.*

PROFESSVS ſacræ religionis, id eſt, Clericatus (inde profeſſus) *l.39. de Epiſcopis. lib.16. tit.2. Profeſſionem* Clericatus interpres, ad eam *leg.* vocat.

PROFESSVS. *Profeſſa* teſtataque ſcelera, *l.vlt.de bonis proſcriptorum.lib.9. tit. 42.*

PROFESSORES. De *profeſſoribus* fuſe propriis titulis. Vide *Indicem.*

PROFICERE, prodeſſe. Aut ſi ſorte non *profeceris* correctio. *l.18. de annona.lib.11.t.1.* iunge *l.4. Codices Iuſtiniani, Comminationes, epiſtolas.*

PROFLIGARE, exigere. Vniuerſa penſitationis *profliganda*, quæ fuit, reuiniſcat ſolemnitas, *l.4. ne conlationis tranclatio. lib. 11. t.22.* Id eſt a compulſoribus exigendæ penſitationis. Neceſſitatem aliquam profligare, *l.9. de executoribus. lib.8.t.8.* id eſt, tributa exigere.

PROFLIGATIO debitorum, id eſt, exactio, *l.10. de palat.ſac.largit. lib.6. t.30.*

PROFVGVS. De colonis *profugis*, *l.7. de ann.lib. 11 tit.1.*

PROFVNDERE, id eſt, prodigere vltra ſtatutum modum, *l.vlt. de prætor. lib.6. t.4.*

PROGRAMMA criminale, *leg. 29. de petition. lib. 10.tit. 10.*

PROGRESSVS, id eſt, ordo promotionis, proceſſus, *l.2. qui in gradu.lib.7.t.3.*

PROIICI dicuntur, qui corpore aliquo eiiciuntur, *l.8. de Iudæis. lib.16.t. 8.* vel quæ inhoneſte donata ſunt, *l.1. ſi certum petatur de ſuffrag. lib.2. tit. 27.*

PROIECTI, pro expoſitis, *leg.1. de expoſitis. lib. 5. tit.7.*

PROLATOR, id eſt, qui profert Scripturam, *l. vn. ſi certum petatur de chirographis. lib.2.t.27.*

PROLATVM, pro dilatum, *leg.14. de exact. lib. 11. tit.7.*

PROLIXVS. *Prolixa* ſtipendia, id eſt, ampla ſalaria, *l.penult. de palat.ſacr. largit. lib.6 t.30.*

PROMERE. *Promere* largitatem, *l. 6. de his, qui adminiſtr. lib. 8.t.15.* pro conferre donationem. Conſenſum *promere*, *l. 49. de Decurion. lib. 12. t.1. Promenda* indictionis tempus, *l 8. de extraord.lib. 11. tit.16.* Vltio *promenda*, *l. 40. de Epiſcop.lib 16. t.2. Promi* ſententia dicitur, *l.1. de Epiſcop. iudicio. lib.16. tit. vlt. l. 8. de infirm. his quæ ſub tyrann. lib. 15. tit. 14. Prompta* lex, *l.74. de Decur. lib.12. t.1.* id eſt, lata.

PROMERERE. *Promerere* relegationem, id eſt, obtinere, impetrare, *l.5. de conlat. Donatarum. lib. 11.t.20.*

PROMISCVVS. *Promiſcua* fruges, *l.3. de veteranis. lib.7.t.20.* id eſt, omnis generis. *Promiſcua* generalitate decernimus, *l.vn. ne quis in ſua cauſa iudicet, lib.2.t.2.* vbi in *Codice Iuſtiniani* Generali lege, repoſitum. . . .

PROMISSIO in vaticinatoria, *l.9. de paganis.lib. 16.tit.10.* Eodem ſenſu vox *polliceri*, *l.12 de paganis.lib. 16.t.10.* ſpem alieni interitus polliceri.

PROMITTERE. *Promittere* relationem, *l. 2. de relationib. lib.11.t.25. l.5.8.31 34.65. de appellat. lib.11.t.30.* id eſt, ſpondere, *l.5. de relationib.lib. 11. t.29.* Vide *not.ſ. ad d.l.2.*

PROMOTIO. *Promotio* accuſationis, eſt probatio, *l.4. de famoſis libellis. lib.9 t.34.* Qui accuſationis *promotione* confidat, id eſt, qui accuſandi fiduciam gerit, vt eſt *in l.2. eiuſdem tituli*, & certo perſuaſum habet, ſe poſſe accuſationem promouere, id eſt, probare. 2.) *Promotio*, quando quis in ampliorem gradum provehitur. *Ordo promotionis* ſeruandus, *l.1. de diuerſis officiis. lib.8.t.7.* In militia, non per ſaltum promouendi, *l.7. de re militar. lib.7. t.1.* Honeſtæ *promotiones*, *l.14. de Decurionib. lib.12. tit.1.*

PROMOTVS eſt in gradu aliquo conſtitutus. *Promotus* a militia ſeparatur, *l. 2. de falſa moneta. lib.9.t.21.* Vide *Commentar. ad h. leg.*

PROMTE. *Promptius* præcepta ſuſcipiant, *l. 39. de Decurion. lib.12. t. 1.*

PRONEPOTES, *l.8. de legitimis hæredit. lib. 5. t.1. l 6. de reuocandis donat. lib 8.t.13. l.9. de maternis bonis, lib.8 t.18.*

PRONVNCIATIO pro ſententia, *l. vn. de officio præfectorum prætorio. lib. 1.t.5. Pronunciatio* iudicis requiſita in ſpecie, *legis quarta de exhibend. reis. lib 9 t.2.*

PRONVNCIATVS. *Pronunciatos* delatores, puniri gladio iuſſimus, *l.10. de petitionib. lib.10. tit. 10.* id eſt, falſo detuliſſe, pronuntiatos, atque adeo calumniatores, falſos delatores.

PROPAGARE ordinem legis, pro extendere, *l. 1. de Epiſcop. iudicio lib.16. t.12.* Vltio legis *propagatur*, id eſt, extenditur, *l.3. de iuriſd lib.2. t.1.* Tempora *propagare*, *l.14. de priuil. eorum qui in ſacro palatio. lib.6.t.35.*

PROPAGO. *Propago* generis ſui ſuccedat, *l.6. de apoſt. lib.16. tit.7.*

PROPELLI, pro pelli porro, ſeu longe pelli, *l. 6. de hæret. lib.16. t.5.*

PROPERVS. *Propera* feſtinationis iniuria, *l.27. de petition. lib.10. tit.10.*

PROPERARE in alicuius fata, *l vnic. de parricidio. lib.9. t.15.*

PROPERANTISSIME, *l.8. de appellat. lib.11. t.30.*

PROPINQVI quinam dicantur, *l. 18. de pœnis. lib.9. t. 40.*

PROPVLA. Qui caupona vel *propola* vel tabernario lucrum familiare ſectatur, *l.1. ne opera a conlat. lib. 11. t.10.*

PROPONARE, id eſt, exponere res venales, *l. 10. de Iudæis. lib.16.t.8.* Nemo exterus religionis Iudæorum, Iudæis pretia ſtatuet, cum venalia *proponentur.* iuſtum eſt enim ſua cuique committere. *Proponunt*, in Codice Iuſtin. *Proponenda.* Ita dicitur ea pecunia, quæ in nundinis ciuitatum nomine exigebatur, pro expoſitis mercibus, & venalibus propoſitis, *l. 2. de veteranis. lib.7. t. 20.* Conſule Commentarium *ad h.l.* Venalitium *proponere*, *in l.1. Codice Iuſt. de nundinis. Propoſita* bona, id eſt, venalia ſub haſta, *l.1. de fiſci debitoribus. lib. 10. t.16.*

PROPOSITVM fraudulentum & vorax, *l. 4. de numerariis. lib 8.t.1.* Caſtius *propoſitum*, *l. 7. circa finem de hæret. lib.16. tit.5.*

PROPRIVS. *Propria* motio, *l. 2. de iuriſdict. lib. 2. t.1. Proprium*, quod perpetuo iure alicuius eſt. Annonas olim putarunt tanquam *proprias* diſtrahendas, *l.9. de annonis tribut. lib. 14. t.17.*

PROPRIETAS. *Proprietatis* actio, *l. vn. quorum bonorum. lib. 4. t. 21. l. vn. ſi de momento. lib. 11. t. 37.*

PROPVLSARE, eſt retro pellere. Exceptores placet pro loco & ordine ſuo, ad commentarios accedere, & eorum adminiſtrationi ſubrogari ceteris *propulſatis*, &c. *l. 2. de numerariis. lib. 8. t. 1.*

PRORIPERE. Vnde eum tam furioſa formido *proripuit. l. vlt. de his qui ad Eccleſ. lib. 9. t. 45.*

PROROGARE, eſt erogare, præſtare, emittere. Euectiones *prorogare*, *l. 12. de curſu. lib. 8. t. 5.* 2.) *Prorogata* iuſſio, *l. 2. de paſcuis, lib. 7. t. 7.* Id eſt, ante lata, emiſſa. *Prorogata* pittacia, *l. 11. 13. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4.* Id eſt ante emiſſa, præſtita, *payer par advance.* 3.) *Prorogari* pro extendi, *l. 2. de integri reſtitutione. lib. 1. tit. 16.*

PRORVMPERE, *l. 4. de agentibus in rebus. lib. 6. t. 27.* Nemo in ſcholam agentum in rebus *prorumpat.*

PROSAPIA. *Proſapiæ* curialis, *l. 74. 177. de Decuriomb. lib. 12. t. 1.* *proſapiæ* militaris *l. 7. de filiis militarium apparitorum. lib. 7. t. 22. l. 83. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Generis ſui *proſapia*, *leg. 16. de murilegulis. lib. 10. tit. 20.* Ex municipibus *proſapia*, *l. 6. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.*

PROSCENNIVM theatri, *l. 12. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.* Vide *Commentarium.*

PROSCRIPTIO rerum a fiſco venalium, *l. 2. de fide & iure haſtæ. lib. 10. t. 17.* vnde & *proſcribere*, *l. ead. initio*, quod & *proponere* dicitur *l. 1. de fiſci debitoribus. lib. 10. t. 16.*

PROSECVTIO, eſt inſtructio. Hinc *proſecutio* arguentium, *l. 5. de exhibendis reis. lib. 9. t. 1.* ibi: Expreſſo crimine *proſecutionibus* arguentium cum his, a quibus fuerint accuſati. Et *l. 115. de Decurionibus* eodem ſenſu, *proſequi* occurrit, ibi: Ordinibus ciuitatum *proſequentibus*. *Proſecutio* Iudicis apud principem etiam verbis facta, *l. 4. de re milit. lib. 7. t. 1.* 2.) *Proſecutio*, deductio, tranſlatio reorum, *l. 5. de exhibendis reis. lib. 9. t. 2. l. 175 de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* De hac *proſecutione* varia collegi in *Commentario ad d. l. 5.*

PROSECVTORES & *proſecutio* rerum & ſpecierum, quæ ad largitiones dirigebantur. De iis vide, quod collegi in fine *Paratitli de annona & tributis lib. 11. tit. 1.* De *Proſecutoribus auri* publici, eſt *lib. 12. tit. 8.*

PROSECVTORIA, *l. vn. de auri publici proſecutoribus, lib. 12. t. 8.* eſt, præceptum, ſeu iuſſio, vt aurum deuehatur. 2.) *Proſecutoriarum* adiumenta, *l. 7. de priuil. eorum qui in S. Palatio. lib. 6. t. 35.* Sunt principis literæ, quibus aut proficiſcentem proſequebatur, aut vitam eius atque mores laudabat, cui dignitatem contulerat. Vide Commentarium *ad d. l. 7.*

PROSEQVI eſt facto aliquo ſuo quid, vel aliquem, prouehere, promouere. *Proſequi* congruis auxiliis inueſtigatores, *l. 5. de metallis. lib. 10. t. 19.* Deſideria ciuitatis, prouinciæ, corporis *proſequi*, *l. 11. de legatis. lib. 12. t. 12.* *Proſequi* per famoſum, *l. 7. de famoſis libellis, lib. 9. t. 34.* id eſt, ſalutem publicam per famoſum libellum promouere.

PROSPER. *Proſpera*, id eſt, proſperæ res, *l. 4. ne quid publ. lat. lib. 8. t. 11.* *Proſperior* flatus, *l. 34. de naucul. lib. 13. t. 5.* *Proſperior* Fortuna, *leg. 14. de prox. comitibus diſpoſit. lib. 6. t. 26.*

PROSPERITAS. Acceptæ ſecuritatis *proſperitate*, lætari, *leg. 185. de Decurionib. lib. 12. tit. 1.* id eſt, lætari felicitate acceptæ apochæ.

PROSTITVTVS. *Proſtitutus* pudor, *leg. 1. de Lenonibus. lib. 15. tit. 8.*

PROTECTORIVS, ad Protectorem pertinens. *Protectoria* dignitas, *leg. 5. de veteranis. lib. 7. tit. 20.*

PROTECTORES ſunt, qui ſollicitudinem gerunt protegendi lateris Principis. De his eſt pro parte titulus, *lib. 6. t. 24. de domeſticis & Protectoribus.* De *protectorum* dignitate, & negotiis, iis alias demandatis, conſule *Paratitlon de Domeſt.* . .

PRO[illegible]ARE, *differre.* *Protelare* cognitionem, *le[illegible]. de denunciat. lib. 2. tit. 4.* *Protelare* aliquem vltra præfinitum diem, *l. vlt. de naucul. lib. 13. t. 5.*

PROTENDERE laboris occaſionem, *l. vlt. de cognit. lib. 2. t. 12.* id eſt, protrahere, extendere.

PROTERVE, *l. 2. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7.* Id eſt, temere, vt initio legis dicitur.

PROTESTARI. Sanctio *proteſtari* dicitur. Vt cohærens *ſanctio* proteſtatur, *leg. 17. de Medicis. lib. 13. tit. 3.* id eſt, vt lex cohærens teſtatur.

ΠΡΟΘΥΣΤΕΡΟΝ. Cum pari ſorte leges ſcelus, quam ſceleris puniant voluntatem, *l. 1. ad l. Iul. de ambitu. lib. 9. t. 26.*

PROTOSTASIA eſt officium publicum, non corporale, ſed patrimoniale, occupatumque circa collationem & exactionem tributorum in municipiis per Orientem. De ea eſt titulus *23. l. 11. & lex 3. de deſertoribus. lib. 7. t. 18*

PROTOTYPIA, eſt munus, occupatum in æſtimatione tironum, ſeu in adærandis tironibus, & modo pretii ſtatuendo, *l. 2. de protoſtaſia, lib. 11. t. 24. l. 3. de priuil. eorum qui in S. Palat. lib. 6. t. 35. l. 7. de tironibus. lib. 7. t. 7.*

PROTVRBARI, id eſt, pelli vrbibus, *l. 20. de hæret. lib. 6. t. 5.*

PROVECTIONES, *l. 23. de diu. off. lib. 8. t. 7.* ſunt, promotiones.

PROVEHERE, promouere. *Prouehenda* dignitatis tempus, *l. 2. quis in gradu præfer. lib. 7. t. 3.*

PROVENIRE. Quibus *prouenerit* onus, *l. 1. de ſuariis, lib. 14. t. 4.* id eſt, onus accreuerit.

PROVENTVS. *Prouentuum*, id eſt, fructuum emolumenta, *l. 11. de veteranis. lib. 7. t. 20*

PROVIDVS. *Prouida* auctoritas, ratio, *leg. 13. de prætor. lib. 6. tit. 4.* *Prouida* Sanctio, *l. 24. de erogat. milit. an. lib. 7 t. 4. l. 3. de naufr. lib. 13. t. 9.*

PROVIDENTISSIMVS. *Prouidentiſſima* diſpoſitio, *l. 19. de erogat. mil. ann lib. 7. t. 4.*

PROVIDERE. *Prouidendum*, *l. 54. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

PROVINCIA, pro officio, munere, *l. 18. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.*

PROVINCIALIS *Prouinciale officium*, *l. vn. de quadrimenſtruis breuibus. lib. 11. t. 25.* *Prouincialium* nomine veniunt, & qui vrbicarias regiones incolebant, *l. 14. de indulg. debit. lib. 11. tit. 28.*

PROVISIO eſt conſilium & ratio principis, eorumque, qui prouincias regunt, *leg. 169 173. de Decurionibus lib. 12. tit. 1.* *prouiſionis* ſtudium, *l. 6. de his quæ adminiſt. lib. 8. t. 15.* Præfecti prætorio *prouiſio*, *l. 169. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 2.) *Prouiſio* dicitur, quando magiſtratus curam gerit, vt ad curandas reipublicæ neceſſitates ſufficiens ſemper adſit officialium numerus. Ita: Terni ex centuriis habito *prouiſionis* intuitu, cingulo liberentur, *l. 8. 9. de Palatin. S. L.* id eſt, cingulo libe-

rentur, dummodo Comes S. L. *prouideat*, eumque gerat, vt numerus officialium palatinorum, ad tributorum functionumque exactiones, ipſi ſemper ſufficiens adſit. 3.) *Prouiſio* dicitur occultatio Manichæorum, dum iis nonnulli in domibus ſuis ita *prouident*, ne poſſint, quæſiti, in publicum adduci & puniri. Ita intelligenda ſunt verba *l. 35. de hæret in fin. lib. 16. t. 5.* Aculei in eos diriguntur, qui eos, domibus ſuis, damnanda *prouiſione*, defendent.

PROVISVS. *Prouiſi* ſumptus, *l. 36. de oper. publ. lib. 16. t. 1.*

PROVOCARE. Euentus *prouocauit*, *l. 3. de indiction. lib. 11. tit. 5.* Quæ poſtmodum indebita, miſſa delegatione, forſitan *prouocauit* euentus. Id eſt, euentus comprobauit indebite ſolutum fuiſſe.

PROVOCATORES, id eſt, appellatores, *l. 25. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

PROXIMVS. *Proximi* ſcriniorum, de his eſt, *lib. 6 t. 26. de proximis.* 2.) *Proximi*, qui circa principem verſantur, *l. 74. de Decurion. in fin. lib. 12. t. 1.* De his dixi in *Commentario.*

PROXIMITAS, cognatio. *Proximitatis* obtentu præſumtio adulterii eliditur & ſtupri, *l. 8. ad leg. Iul. de adulter. lib. 9. tit. 7.*

PSEVDOCOMITATENSES legiones, *l. vlt. de re milit. lib. 7. tit. 1.* De his dixi in *Commentario.*

PVBES, de milite, & quidem de iunioribus militibus nouiter in militiam adſcitis. Numeroſiſſima *pube* creſcat exercitus, *l. 10. de re militari. lib. 7. t. 1.*

PVBLICVS. *Publica* comparatio, de hac eſt, *l. 11. t. 15. publica* commoda, *l. 36. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 8. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Crimina *publica* (in his adulterium) dicuntur, quorum delatio in commune omnibus, ſine aliqua legis interpretatione conceditur, *l. 2. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7.* Mœnia *publica*, id eſt, opera publica, *l. 39. de operib. publ. lib. 15 t. 1.* Secretaria *publica*, id eſt, iudicium, *l. vlt. de denunciat. lib. 2. t. 4.* *Publica* pœnæ, *l. 1. de emendat. ſeruor. lib. 9. t. 12.* opponuntur iis, quæ in domeſtica emendatione, caſtigatione vſurpantur, ſimplicibus quæſtionibus, quibus domeſtica exercetur poteſtas, *l. 2. eod. tit.* Vtilitates *publica*, *l. 34. 75. 109. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 12. quorum appell. lib. 11. t. 36.*

PVBLICANI, *l. 2. de veteranis, lib. 7. t. 20. l. 3. de indulg. debit. lib. 11. t. 28.*

PVBLICARE, id eſt allegare, inſinuare, deferre, *l. 11. de appell. lib 11. t. 30. producere, l. 9. de petit. lib. 10. t. 10. l. 12. de re milit. lib. 7. t. 1.*

PVBLICATIO. De *publicatione* teſtamenti, *l. 4. de teſtamentis. lib. 4. tit. 4.*

PVBLICATVS. *Publicata* cauſa, *l. 1. de cognitoribus & procurat lib. 2. t. 12.* eſt, denunciata.

PVDICITIA. *Pudicitia* præmia, *leg. 1. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

PVDOR. *Pudorem* fatigare principis, *l. 6. de diuerſ. reſcript. lib. 1. tit. 2.* dicuntur, qui eius abutuntur manſuetudine, adigereque volunt, vt reſcribat, quod fraudibus ſuis conuenit. *Pudoris* damnum, id eſt, infamia, *l. 41. de Epiſcopis. lib 16. t. 2.* *Pudoris* Diſpendium, *l. 1. de habitu lib. 14. t. 10.* Qui *pudoris* non poſſunt diſpendium ſuſtinere, id eſt, qui pudore non poſſunt corrigi, emendari. Accipientem *pudoris* fortunarumque manebit excidium, id eſt, infamiam & bonorum proſcriptionem ſentiet, *l. 4. ne quid publ. lætit. lib. 8. tit. 11.*

PVERITIA prima ætas, *leg. vnic. de his, qui veniam. lib. 2. t. 17.*

PVGNATRIX & ſæua meditatio gladiatorum, *l. 11. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

PVLPITVM ſcænicum, *leg. 8. de ſcænicis. lib. 15. titul. 7.* Θυμέλη, vnde thymelici. *Pulpitum*, ſuggeſtus in theatro vbi actores agebant partes. Vide Plinium *Ep. lib. 4. ep. 25.*

PVLSARE eſt fatigare, vexare, Iniuria afficere, conuenire aliquem, iudicio percellere, *l. 12. de fide teſtium, lib. 11. tit. vltim. l. 5. de cenſu. lib. 13. t. 10.* Crimen aliquem *pulſare* dicitur, *l. 2. de exhibend. reis, lib. 9. t. 2.* Fructus liberalitatis *pulſatur*, *l. 3. de bonis vacant. lib. 10. t. 8.* id eſt, principis liberalitas iudicio percellitur. Iudicium *pulſare*, id eſt, apud iudicium conuenire, *l. 8. de iuriſd. lib. 2. t. 1.* Maieſtatem *pulſare*, eſt attentare, percellere, *l. 6. de malef. lib. 9. t. 16* Ammianus, *l. 14. c. 7.* *Pulſata maieſtatis imperii reus*: & *lib. 19 c. 12. vbi maieſtas pulſata defenditur, &c.* Caput alterius *pulſare*, *l. 8. de famoſis libellis. lib. 9. tit. 34.* Patres, filii atrocis iniuriæ dolore *pulſare* dicuntur, *l. vn. de ingr. liber. lib. 8. t. 14.* Poſſeſſorem *pulſare* conuentio executoris dicitur, *l. 4. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* *Pulſare* caput cuiuscunque accuſatione, *l. 14. de accuſat. lib. 9. t. 1.* *Pulſare* aliquem, *l. vltim. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. tit 14.* *Pulſare* Conuicii acerbitate, *l. vnic. de ingr. libertis, lib. 8 tit. 14.* *Pulſari* ſub iudiciaria cognitione, *leg 16. de Agent. lib. 6. tit. 27.* *Pulſari* Iure, *l. 4 ad SC. Claud. lib. 4. t. 9.* *Pulſare* Iudicio, *leg. vltim. de patrocin. vicorum, lib. 11. tit. 24.* *Pulſari* Iniuria vel iniuriis, *leg. 16. de nauicul. lib. 13. titul. 5. l. 5. de veteranis. lib. 7. tit. 20. l. 5. de Iudæis. lib. 16. tit. 8.* *Pulſari* Inquietudine, *l. 81. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Ad conueniendos eos, quos *pulſat* intentio, *leg. vltim. de reparat. appell. lib. 11. tit 31.* *Pulſare* Lite, *l. 3. de Decurion Vr. R. lib. 14. tit. 1. l. 164 de Decurion. lib. 12. tit. 1. l. vult. de his qui pot. nom. lib. 2. t. 14. l. 5. de iuriſdict. lib. 2. t. 1. l. 41. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2.* *Pulſare* Litigio, *l. 2. de delation. lib. 2. t. 7.* *Pulſare* Perſecutione, *leg. vnic. de act. certa temp. fin. lib 4. t. 14.* *Pulſare* Parangariarum Præbitione, *l. 18. de extraord. lib. 11 t. 16.* Iure legitimo in ſede ordinaria *pulſari*, *l. vltim. de his qui cond. propr lib. 12. t. 19.* Incaſſum *pulſari*, *leg. 16. de Agentibus. lib. 6 titulo 27.* Varia auctorum veterum loca vide in *Commentario ad leg. un. de ingrat. libert.* 2.) *Pulſare* pro propulſare, *l. 32. de ſuſcepto rib. lib. 12 t. 6.*

PVLSATIO, id eſt actio, lis, *l. vnic. de action. ad pot. transl. lib. 2. t. 13.*

PVLSATVS, id eſt, conuentus, *leg. vnic. de quinquennii præſcriptione, lib. 4. titul. 15. l. 27. de petit. lib. 10. titul. 10. l. vltim. de prædiis nauicul. lib. 13. t. 6. l. 14 de priuil. eorum, qui in S. palatio. lib. 6. t. 35.*

PVLSVS. *Pulſis* cautionibus, id eſt repulſis, non admiſſis, *l. 2. de ſponſ. lib. 3. t. 5.*

PVLVERATICVM, *l. 16. de tiron. lib. 7. titul. 13.* Merces & ſtipendii genus quoddam quaſi pro labore & puluere, quod ſeruis ad militiam euocatis præſtatur. Sic & *pulueraticum*, quod agrimenſori pro labore dabatur. Vide Commentarium *ad h. l.* & ibi *obſeruationes.*

PVLVIS caſtrorum. A puluere caſtrorum alieni, *leg. vltim. de priuileg. eorum, qui in S. Palatio. lib. 6. t. 35.*

PVNITVS, id eſt, pœna affectus, *l. 9. 10. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

PVPILLI & eorum priuilegia vel tuitio, *l. 4. de*

falſa

falſa mon. lib. 9. t. 21. l. 4. de Cenſu. lib. 13. tit. 10. l. vnic. de act. certo temp. fin. lib. 4. titul 13. leg. 2. de off Iudicum omnium. lib. 1. titul. 9. leg. 20. de Epiſcop. lib. 16. t. 2. *Pupilli* vsque ad viginti annos, *l. 4. de Cenſu l. b. 13. tit. 10.*

PVRVS. *Pura* materia, *l. vlt. de ponderat. lib. 12. t. 7.* eſt aurum purum. Ita *purum* putum argentum, quod notum. Murex *purus*, *l. 11. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.* Religio pura *l. 7. verſ. bis tantum de hæretic. lib. 16. tit. 5.*

PVRGARE. *Purgare* crimina pœna ſolet, *l. 41. de hæretic. lib 16. tit. 5.* 2.) Ratiocinia *purgata*, *l. 1. de bonis proſcript. lib. 9. tit. 42.* id eſt diſcuſſa. Vide Cuiacium *Obſeruat. XI. 9.*

PVRIFICARE baptiſmate, *l. 2. ne ſanctum bapt. lib. 16 tit 7.*

PVRPVRA principis eiusque adoratio, *l. 3. 4. de domeſtic. lib. 6. titul. 24. l 4. 8 9. 16. de diuerſis off. lib. 8. titul. 7. l. vnic. de præpoſitis ſacri cubiculi. lib. 6. t. 8.* v. Sup. *adorare.* Fucatio *purpura*, *leg. vltim. de murileg. lib. 10. titul. 20.*

Q.

QVA DE RE pro, *quare*, *l. 14. de Metallis, lib. 10 titul. 19.*

QVADRAGESIMA, dies ſacrati, feriati, *l. 4. 5. de quæſt. lib. 9. t. 35.* Conſule Du Freſne *Gloſſar. voc. quadrageſim.* 2.) *Quadrageſima* hordei data ſuſceptori Epimetri nomine, *l. 21. de ſuſcept. lib. 12. t 6.*

QVADRATARII, *l. 2. de excuſat. artif lib. 13. titul. 4.* qui opus quadratum faciunt. Vide Sidonium *lib. 3. ep. 12.* ibique Sauaronem, Caſſiodorum *in Pſalm. 125.* Dolabellam *pag. 294. inter Script. Rei agrar. Goeſii.* *Quadratum Saxum*, a quo *quadratariis* nomen, occurrit apud Liuium *lib. 6. c. 4.* & apud Plinium *lib. 10. ep. 46. quadratus lapis.* Conſule Du Freſne *in Gloſſar. voc. Quadratarius.* Cuiacium *ad l. 1. Cod. l. de excuſat. artif.* Sirmondum *ad Sidonium l. c.* Briſſonium *de V. S.*

QVADRIGÆ in curſu publico, *l. 5. de curioſis, lib. 6. tit. 29.* 2.) *Quadriga* in ludis circenſibus, *l. 19. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

QVADRIMENSTRVI breues, de his eſt *titul. 25. lib. 11.* Vid. *ſupra Breuis.*

QVÆRERE contra ſalutem principis vel de ſalute, *l. 12. de Paganis. lib. 16 t. 10.* Finem *quærere* ſatuus alienæ, *d. l. 12.* *Queritur* amor nec videtur, *l. 3. de adulter. lib. 6. titul. 7.*

QVAESITVS. *Quæſita* dignitatis ſibi vocabulum opponere, *l 3. de diu. off. lib. 8. t. 7.* Quæ ſita patrocinia, id eſt, conquiſita, *l 5. de patrocin. vicorum lib. 11. t. 24.*

QVÆSITOR, id eſt, Iudex, arbiter, *l. 3. de naufragiis. lib. 13 t. 9.* vbi, ſolers *Quæſitor* dicitur. *L. 2. de poſtulando. lib. 2. t. 10.* vbi Tribonianus, *in l. 6. eod.* ex illa deſumpta, pro *quæſitor* poſuit Iudex.

QVÆSITVM iudicis criminalis, *l. 3. de exh. reis. lib. 9. tit. 2.* eſt interrogatio Quæſitoris, ſiue inquiſitio.

QVAESTIONARII, *l. vltim. de Epiſc. iudicio, lib. 16. tit. 12.* ſunt tortores. Gloſſ. Cyrilli, βασάνων ὑπηρέτης, *quæſtionarius.*

QVAESTIO. *Quæſtiones*, id eſt, tormenta, de his *lib. 9. t. 35.* vbi conſule *Paratitlon.* 2.) *Quæſtio*, pro verberibus, plagis, *l. 2. de emendat. ſeru. lib. 9. t. 12.* 3.) *Quæſtio*, pro controuerſia. Abſque omni *quæſtione* volumus obtineri, *l. 2. de iure fiſci, lib. 10. t. 1.* ſine moleſtia litis, *l. 9. de bonis vacant. lib. 1. t 8.* 4.) *Quæſtio*, id eſt, cognitio, *leg 12. de accuſat. lib. 9. tit. 1.*

QVESTORES, de his eſt *lib. 9. t. 4. & 9.*

QVAESTVS publicus, *l. vnic. de mendicantibus. lib. 14. titul. 18.* Quos in publicum *quæſtum* incepta mendicitas vocauit, id eſt, ad ſtipem publice atque oſtiatim & per plateas vicosque colligendam.

QVALIS. *Qualem* te reperio, talem te iudico, *l. vltim. de his qui ad Eccleſ. lib. 9. t. 45.*

QVALIACVMQVE *verba*, opponuntur legitimis, ſolemnibus, *l. vltim. de dotib. lib. 3. t 13.*

QVALITAS vini, frumenti, *l. 9. de ſuariis, lib. 14. titul. 4. leg. 2 tributa in ipſis ſpeciebus, lib. 11. titul. 2.* *Qualitates* piſcis, *leg. vnic. de pretio piſcis, lib. 14. titul. 20.* *Qualitas* ædificiorum, *l. 14 de metallis. lib. 10. t. 19.* 2.) *Qualitas* pro circumſtantiis, *l. vlt. de conlat. donatar. lib. 11. t. 20.*

QVAM. Audacius, *quam* conſultius, *l. 28. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* *Quam* maturiſſime, *leg. 3. de appellat. lib. 11 titulo 30* *Quam* primitus, *l. vltim. de conlat. fundor. patr. lib. 11 t. 19*

QVANTÆCVMQVE, pro, *quotcumque* naues, *l. 3. de naucul. lib. 13 t. 5.*

QVANTITAS, pro qualitate. Pro *quantitate* peccati auſterior fuerit vltio proferenda, *l 10. de pœnis. tit 40. lib. 9.* 2.) *Quantitas* pro numero decurionum, *l. 84. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

QVANTI, pro quot, *leg. 3. de Agentibus. lib. 6. titulo 27.*

QVANTOCIVS, *l. 6. de Senat. lib. 6 t. 1.*

QVARTVS. *Quarta* quæ per ſucceſſionem bonis tantum liberis debetur, *l. 4. de inoff. teſtament. lib. 2. t. 19.* id eſt, pars quarta bonorum, quam quis ab inteſtato habuiſſet. *Quarta* bonorum parte multati, *l. 1. vt intra ann. lib. 9. t. 36.*

QVASSARE prouincias, *l. 1. de crimine peculatus. lib. 9. tit. 28.*

QVASSATVS *Quaſſatus* imbecillitate corporali, *l. 19. de Agentibus, lib. 6. t. 27.*

QVATENVS, pro quo: Vide Fornerium *IV. Quotid. 28.*

QVATI condemnatione decem librarum auri, *l 34. de appell. lib 11. t. 30.* *Quati* damno graui, *leg. vltim. de ſuperexactione. lib. 11. tit. 8.* *Quati* diſpendio familiari, *l. 1. de frument. V. Conſtantin. lib. 14. t. 16.* *Quati* inuidia, *l. 14. de priuil. eorum qui in S. Palat. lib. 6. tit. 35.* *Quati* ſumma centum librarum auri, *leg. 30. de erogat. milit. annon. lib. 7. titulo 4.* *Quati* vexatione triginta librarum auri, *l. 4. in fin. ne quid publ. lat. lib. 8. t. 11.*

QVATVOR. *Quatuor viri* adhibiti in cognitione a præfecto vrbi, *l. vlt. de naucul. lib. 13. t 5.* *Quatuor* regiones in præfectura vrb. *l. 2. de calcis coct. lib. 14 t. 6.*

QVEMADMODVM, pro donec, *l. vlt. de ponderatoribus. lib. 12. t. 7.*

QVERELA, actio, accuſatio. Apud Iudicem conteſtatis *querelis*, *l. 27. de petition. lib. 10. tit. 10.*

QVERIMONIA proprie, cum quis nominatus magiſtratus vel exactor refragatur, *l. 12. de appell. l 11. t. 30.* Si nominatus magiſtratus aliquis refragetur, non *appellatio*, ſed *querimonia* hoc dicetur: appellationis enim verbum, in maioribus rebus dici oportet. *L. 8. de Decurion. lib. 12. t. 1.* quæ cum *d. l. 12.* coniungenda eſt, Vt ſi *Querimonia* eorum iuſta videatur. 2) *Querimonia* pro querela, intentione, *L. vlt. de relat. lib. 11. t. 29.* Nunquam ad vnius litigatoris *querimoniam*, noſtris altaribus ſuggeſtio offeratur.

QVI pro quis. Si *qui* agens in rebus, *l. vlt. de princip. agent. in reb. lib 6. t. 27.* Vide Briſſonium *de V. S.*

QVID *ſibi liqueat*, eſt formula, quam Conſtantinus M. Iudici præſcripſit, *l. 2. ad leg. Cornel. de falſo. lib. 9. t. 29.*

QVIES. *Quietis* otio perfrui, *l. 3. de Decurion. & ſilent. lib. 6. t. 23.* *Quietem* publicam perturbare dicuntur veterani latrocinia exercentes, *l. 7. de veteran. lib. 7. t. 20. V. l. 3. D. de off. præſidis.* Sepultorum *quies*, *l. 8. de indulg. crimin. lib. 9. t. 38.* Nam ſepulchrorum violatores dicuntur *hac lege*, qui quieſcere ſepultos non ſinunt. Vide ibi *not. v.* Summa *quies*, *leg. ead.* eſt paſchalis. Trabeata *quies*. *l. 33. de petitionib. lib. 10. t. 10.* id eſt, Senatorum. *Quietis* decennium, (id eſt, quietum decennium) impleuerit in conſortio Clericatus, *l. 19. de Epiſc. lib. 16. tit. 2.* Id eſt, per decennium interpellatus non fuerit. *Quietem* honoratam eligere, *l. 2. de Decurion. & ſilent. lib. 6. t. 23.* Laborem *quiete* mutare, *l. 1. de primicer. lib. 6. t. 10.* Secretæ *quietis* vmbracula, *lib. 6. de honorar. codicill. l. 6. t. 22.*

QVIETVS. *Quieta* colobotum ac penularum veſtimenta, quibus militaris habitus ſeu Chlamydis terror opponitur, *l. 1. de habitu. lib. 14. t. 10.* *Quietæ* artes, *l. 26. de cohort. lib. 8. t. 4.*

QVINDECENNIVM, *l. 171. de Decur. lib. 12. t. 1.*

QVINQVAGENA *l. 7. de luſt. conlat. lib. 13. t. 1.* eſt immunitas quinquageſimæ, pro qua neque portoriam neque luſtralem conlationem veterani ſoluebant.

QVINQVE. *Quinque* pedum præſcriptio, *l. 3. 4. finium regund. lib. 2. t. 26.* *Quinque* liberi, *l. vn. de his qui numero liberorum. lib. 12. t. 17.*

QVINQVENNALES, *leg. 1. de Medicis & profeſſ. lib. 13. t. 3.* Magiſtratus municipalis, de quo ad eam legem late.

QVINQVEVIRALE iudicium, *l. 13. de accuſat. lib. 9. t. 1. l. vlt. de iuriſd. lib. 2. t. 1.*

QVISQVE pro quicumque, ſeu quisquis, quisquam, *l. 4. de off. rect. prou. lib. 1. t. 7. l. 5. de Medicis, lib. 13. t. 3. l. 3. de Agent. lib. 6. t. 27. l. 12. de Metatis, lib. 7. t. 6. l. 149. de Decur. lib. 12. l. 8. de accuſat. lib. 9. tit. 1. l. 15. de ann. lib. 11. t. 1. l. 54. de hæret. lib. 16. t. 5.* verſ. Igitur proconſulari. *l. 3. de filiis militar. apparitor. lib. 7 tit. 22.*

QVO pro, ad quid, ad quam rem. Adunati veterani exclamauerunt Conſtantine Aug. *quo* nos veteranos factos, ſi nullam indulgentiam habemus, *leg. 2. de veteran. lib. 7. t. 20.* Conſule Duckerum *de Latin. veter. ICtor. pag. 399.*

QVOD in εὐφημισμῶ formulis. *Quod* abſit, *l. 15. de bon. proſcript. lib. 9. tit. 42.* *quod* nefas dictu eſt, *l. 16. de Agent. lib. 6. t. 27.* *quod* nolumus, id eſt, quod abſit, quod abominor, *l. 41. de hæret. lib. 16. t. 5.* *quod* non opinamur, *l. 2. de excoctione, lib. 7. t. 5.* *quod* non optamus, *l. 4. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* 2.) *Quod iuſſu*, *lib. 2. t. 31.*

QVODDAM. In immenſum *quoddam* ſaxorum pretia aucta, *l. 2. de Metallis. lib. 10. t. 19.*

QVORVM BONORVM *interdictum*. De eo, *l. 4. t. 21. & l. 22. quorum appell. lib. 11. t. 36.*

QVOTIENS pro quoties, *l. 14. de legatis. lib. 12. t. 12.*

R.

RABIES cogitationum. *Rabie* cogitationum cuncta miſcere, *leg. 17. de pœnis. lib. 8. titul. 40.*

RADICITVS. *Radicitus* amputanda vocabula Irenarcharum, *l. vn. de hirenarch. lib. 12. t. 14.*

RADIX. *Radicibus imis*. Ab imis vt dicitur *radicibus*, *l. 7. de tiron. lib. 7. tit. 13.* *Voluntatis radicibus ſolis nixum.* Scripturæ, quas nulla ſolemnitatis adminicula defendunt, ſolis nixæ *radicibus* voluntatis. Conſtantinus, *l. 1. de famil. erciſcunda, lib. 2. tit. 24.*

RAGÆ, veſtis barbaricæ genus, *leg. 3. de habitu. lib. 14. t. 10.* Conſule Commentar. *ad h. l.*

RAPACITAS plectenda, *leg. 10. de cenſitor. lib. 13. tit. 11.*

RAPAX. *Rapaces* manus officialium, *l. 1. de off. rector. prou. lib. 1. t. 7.* Quæſtus *rapaces* numerariorum, *l. 11. de priuil. eor. qui in ſac. pal. lib. 6. t. 35.*

RAPTVS. De *raptu* virginum & viduarum, *lib. 9. t. 24. 25.*

RATIONABILIS. *Rationabilis* conſilii tenore perpenſo, *l. 40. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* *Rationabilis* dilatio, *lib. 2. vt intra annum. lib. 9. tit. 6.*

RATIOCINIA. *Ratiociniis* publicis ac chartis obnoxii, *l. 11. de diu. offic. lib. 8. t. 7.* id eſt, Numerarii, Tabularii, Actuarii. *Ratiocinia* publica, dicuntur polyptycha, *l. 2. de diſcuſſ. lib. 11. t. 26.* vbi dixi. *Ratiociniis* fiſcalibus obnoxii, & proſcripti, *leg. 1. de bonis proſcript. lib. 9. tit. 42.*

RATIONALES. De his V. *Notitiam dignitatum.*

RATIO. *Rationes* publicæ & priuatæ, *l. 32. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* *Rationes* Ciuitatum, *l. 6. de num. lib. 8. t. 1. l. vlt. ad l. Cornel. de falſo. lib. 9. t. 19.* 2.) *Ratio*, pro cauſſa. *Ratio* æquitatis expoſcit, *l. 4. de Medicis lib. 13. t. 3.* Iuris *ratio* non patitur, *l. 52. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 3.) *Ratio*, pro modo & quantitate, *l. 31. 34. de erogat. militar. annon. lib. 7. t. 4.*

REATVS, *l. 1. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42. l. vlt. de raptu Virgin lib. 9. t. 24.* Criminis *reatus*, *l. 1. de bonis proſcript. lib. 9. titulo 42.* Maieſtatis *reatus*, *leg. 10. de bonis proſcript. lib. 9. tit. 42.* Transactionis inlicitæ *reatus*, *l. 4. tributa in ipſis ſpeciebus. lib. 11. t. 2.* *Reatus* dicitur adſtringere, *leg. 3. de indulg. crimin. lib. 9. tit. 38.* *Reatus* excludit omnem honorem, *l. 1. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Ad omnem *reatum*, ſeu ante contractus eſt, ſeu poſtea contrahetur, *leg. 41. de hæretic. lib. 16. titul. 5.* In *reatum* deduci, id eſt accuſari, *l. 1. ad l. Iul. de adult lib 9. t. 7.* *Reatu* fatigati, *l. 2. de his qui ad Eccleſ. confug. lib. 9. t. 45.*

REBELLIS. *Rebellis* contumacia, de ſeditioſis, *l. 31. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

RECALCATVS, iterum calcatus, repetitus. *Recalcata* myſteria. *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.* de repetito baptiſmo.

RECAVERE, eſt vice verſa cauere. Stylo trepidante in pœnam reciproce *recauere*. *l. 3. de exhibendis reis. lib. 9. t. 2.*

RECENS. *Recens* flagitium, *l. vlt. de raptu Virgin. lib. 9. t. 24* in eadem re Sidon. *lib. 5. epiſt. 19. calentem culpam*, vocat.

RECEPTACVLVM animalium publicorum, eſt ſtabulum, *l. 25. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

RECEPTARE, *l. vn. de burgariis. lib. 7. t. 14.* Sollicitare vel *receptare* burgarios.

RECEPTORIVS. *Receptoria* ſcrinia, *leg. 3. de palat. ſ. larg. lib. 6. titul. 30.* quæ adſeruandis pecuniis & ſpeciebus aliis erant deſtinata.

RECEPTIO mulionum, *leg. 58. de curſu, lib. 8. titul. 5.* eſt, occultatio mulionum. De *receptoribus* autem reorum *V. tit. 29. de his qui latrones, lib. 9.*

RECERNI, *l. 38. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Libero ſpatio *recernantur*, Verum ibi ſine dubio legendum *ſecernantur*.

RECIDERE eſt ad modum redigere, *l. 2. de domeſticis. lib. 6. t. 24.* v. *reciſus*.

RECI-

RECIPERE appellationem ſeu prouocationem dicitur Iudex *l.16. 42 60. de appellat. lib. 11. t. 3.* v. ſup. *accipere*, infra *ſuſcipere*. 2.) *Recipere* matrimonium, pro iterare, *l.3. de mater. bonis. lib. 8. t. 18.* *Recipere* nequitiam ſeruilis ingenii, *l. 2. de libertis, lib. 4. t. 11.* v Iur. in Symm. *lib. 5. ep. 45.*

RECIPROCVS. Pœna *reciproci*, eſt pœna talionis, *l.3. de exhibend. vel tranſmitt. reis. lib. 9. titul. 2.* quæ ſimilitudo ſupplicii, *l. vlt. de accuſat. lib. 9. t. 1.* & par pœnæ conditio. *l. 14. eodem. tit.* dicitur. *Reciprocos* pœnæ incurſus vocat lex *l. 7. de accuſat. lib. 9. titul. 1.* vbi conſule *Commentarium.*

RECISVS. Modum vero, qui *reciſus* eſt, de chartis publicis iubemus auferri, *l. 13. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.* Nempe inſpectores, facta inſpectione, fundos ſteriles, qui cenſum præſtare non poterant, ſubduxerant, modumque profeſſionis alium præſcripſerant, *reciſo* modo antiquo profeſſionis, ſiue temperato cenſu. Et hunc *reciſum* cenſum Imperator etiam de chartis cenſualibus auferendum eſſe, ſtatuit. *Reciſum* onus cenſus, *l. 12. de indulg. debit. lib. 11. tit. 28.*

RECITATAE *leges*, vbi, & per quem, v. *Paratitlon de conſtit. princip. lib. 1. t. 1.*

RECLAMARE, *reclamandi* copia, *l. vlt. de bonis vacantibus. lib. 10. t. 8.* eſt, copia contradicendi. Fortuna *reclamante*, *leg. vltim. de cognitorib. lib. 2. tit. 12.* id eſt, fortuna aduerſa.

RECLVDERE, id eſt, aperire aditum, *l. 77. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Occulta *recludere*, *leg. 12. de Paganis. lib. 16. titul. 10.*

RECOGNOSCERE, pro agnoſcere, cognoſcere, *l. 49. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

RECORDATIO cœleſtis, *leg. 2. vt dignitat. ordo, lib. 6. tit. 5.* Cæleſtis *recordationis* Valentinianus.

RECREARE, id eſt, renouare. Iura licitationum, conductionemque, *recreari* oportet, *l. vn. de vectigal lib. 4 t. 12.*

RECRIMINATIO, quando ei locus ſit, *l. 12. de accuſat. lib. 9. tit. 1.*

RECTVS. *Recta* nauigatio littoribus deuiis oppoſita, *l. 33. de nauicul. lib. 13. t. 5.*

RECTIVS pro, potius, multo magis, *l. 30. de ann. lib 11. t. 1. l. 17. de operib. publ. lib. 15. t. 1. l 32. de Epiſc. lib. 16. tit. 2.*

RECTORES *prouintiarum*, de his eſt *l. 6. t. 17. V. Notitiam dignitatum.*

RECVPERARE debitum, id eſt, oblatum ſibi recipere, *l 1. de vſuris. lib. 2. t. 33.*

RECVRRERE, hoc eſt vltro citroque commeare, *l. 2. de littor. cuſt. lib. 7. t. 16.*

RECVRSVS ad latebram abolitionis, *l. 2. de abolitionibus. lib. 9. t. 37.*

RECVSATIO. *Recuſationis* prærogatiua, *l. 11. de cohortal. lib. 8. t. 4.* Id eſt, prærogatiua recuſandi onera ſibi impoſita, veluti baſtagæ, nauiculariae functionis.

REDAE in curſu publico, *leg. 5. de curioſis. lib. 6. titul. 29.*

REDDERE, præſtare, edere. *Reddere* patriæ debitas functiones. *l. 91. 109. 116. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Reddere* ſacerdotium, *leg. 176. de Decurion. lib. 12. t. 1.* id eſt, præſtare ſiue edere, ſacerdotales ludos. 2.) *Reddere*, efficere, facere. Obnoxii *reddentur* argenti conlationibus, *l. 1. de conlation. donatar. lib. 11. t. 20.* qua lege, vti & *leg. 2. eodem tit.* differentia quoque obſeruanda eſt, inter bona a principe *donata*, & *reddita* proſcriptis eorumque liberis. Conſule ibi *Commentarium.* 3.) *Reddere*, eſt reſtituere. Romæ antiqua magis *reddi* conuenit, quam inchoari ſuperuacua. *L. 27. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* Id eſt, antiqua opera publica reſtitui conuenit. 4) *Reddere* inuicem dare. Soluantur debita, ſecuritatesque *reddantur. l. 19. de annon. & tribut. lib. 11. t. 1.* id eſt, apochæ inuicem dentur.

REDEMPTVS. *Redempta* vox miſerationis, *l. 1. de abolition. lib. 9. tit. 27.* id eſt, redempta accuſatoris miſeratio. *Redempti* nutricum diſcurſus, *l. 1. de raptu virginum. lib. 9. t. 24.* Ingreſſus *redempti*, *l. 1. de off. rector. Prou. lib. 1. t. 7. l. 7. de ſponſal. lib. 3. t. 5.* *Redempti* magiſtratus, *l. vn. de frum. Carthag. lib. 14. t. 25.* 2.) *Redempti* ab hoſtibus. De his agitur *l. 2. de poſtlimin. lib. 5. t. 5.*

REDEMPTORES calumniarum, *l. vn. de his, qui potent. nomina, lib. 2. t. 14.* ſunt qui ſe ſponte alienis litibus inſerunt.

REDHIBERE, pro reddere, ſoluere, præſtare, reſtituere, *leg. 5. de pactis, lib. 2. titul. 9. leg. 48. de Decurionibus, lib. 12. t. 1. l. vnic. ne conlatio per logogr. lib. 11. tit. 4. l. 12. de cenſitor. lib. 13 t. 11. l. vlt. de Decurion. V. R. lib. 14. t. 1.* *Redhibere* ablata, *l. 2. de vſuris. lib. 2. t. 33.* *Redhibere* Aurum, *l. 3. de milit. veſte. lib. 7. t. 6.* *Redhibere* Debitum, *l. 7. verſ. ſin vero aurum de tyron. lib. 7. t. 13.* *Redhibere* Duplum, *l. 3. ne comitib. & tribunis, lib. 7. t. 11. l. vlt. de frum. V. Conſtant. lib. 14. t. 16.* *Redhibere* Simplam debiti ſummam, *l. 27. de annona. lib. 11. tit. 1.* Animalia publica *Redhibere*, *l. 53. de curſu. lib. 8. tit. 5.* Ingenua ſtirpe procreatos ciuitatibus *redhibere*, *l. 179. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* Emptoribus pretium *redhibere*, *l. 2. de poſtlim. lib. 5. t. 5* *Redhiberi* functionibus debitis, *l. 86. de Decurionibus, lib. 12. tit. 1.* id eſt curiæ reſtitui. *Redhibere* donata ſponſo eiusque heredibus, *l. 2. de ſponſalibus. lib. 3. tit. 5.* *Redhiberi* ad ſigna *leg. 14. de deſert. lib. 7. titulo 18.*

REDHIBITIO, id eſt, reſtitutio, præſtatio, ſolutio æſtimationis, *l. vn. de ſecundo lapſu. lib. 11. t. 32.* Damna *redhibitionis*, *l. 14. de deſertor. lib. 7. titulo 18.* *Redhibitio* debiti, vel publici, vel priuati, *l. 3. de his, qui ad Eccleſ. lib. 9. t. 45. l. 19. quor. appellat. lib. 11. t. 36.* *Redhibitio* multæ, *l. 1. de liber. cauſa. lib. 4. t. 8.* *Redhibitio* debitæ quantitatis, *l 1. qui bonis ex leg. Iul. lib. 4. tit. 20.* Obnoxius *redhibitioni*, *leg. vltim. finium regundorum, l. 2. tit. 26. l. 27. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* *Redhibitio* rei, *leg. 1. de fructibus & litis expenſ. lib. 4. tit. 18.* *Redhibitio* ſumptuum damnorumque, *l. vlt. de bonis vacantib. lib. 10. t. 8.* *Redhibitionem* protelare, *l. vnic. ſi certum pet. de chirograph. lib. 2. t. 27.* Ad *redhibitionem* vrgeri, *l 7. de fiſci debitor. lib. 10. tit. 16.* In quadrupli *redhibitionem* teneri, *l. 10. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.* *Redhibitionem* non ſinit conſecratio veneranda, *l. 25. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* *Redhibitione* celeri conſulere, *l. 4. vnde vi. lib. 4. tit. 22*

REDIMITVS. *Redimita* vittis arbor, *leg. 12. de Paganis. lib. 16. tit. 10.*

REDINTEGRARE, id eſt, rem integram denuo ſiſtere. *Redintegrare* iacturam, id eſt, reddere iacturam, *l. 11. de ſuſceptoribus. lib. 12. t. 6.* Solidi in maſſam obryzæ ſoliditatemque *redintegrentur*, *l. 12. de ſuceptoribus. l. 12. t. 6.* 2.) *Redintegrare*, renouare. Ita *redintegrare* audientiam apud Iudicem, *l. 30. de appellat. lib. 11. t. 30.*

REDINTEGRATIO, reſtitutio, conſolidatio. *Redintegratio* neceſſitudinum diſſociatarum, *l. vn. communi diuid. lib. 2. t. 25.*

REDIVIVVS. *Rediuiua* moleſtia, *l. vltim. de præd. naui-*

nauicul. lib. 13. tit. 6. Lites rediuiuæ, Caſſiod. IV. Var. 37. Saxa de publico rediuiua, l. 19. de operibus publ. lib. 15. t. 1. id eſt, ſaxa operibus publicis detracta, & ad moliendum nouum opus adhibita, in quo quaſi reuiuiſcerent. In rediuiuos ſemper exagitentur conflictus, l. 3. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7. Rediuiuus ſtatus. Nunquam in rediuiuum ſtatum negotium redigatur, leg. vltim. de relationibus. lib. 11. tit. 29.

REDVNDARE, pro abundare, extendi, prorogari, l. 28. de curſu. lib. 8. t. 5. Redundare Priuilegiis compluribus, leg. 14. de Epiſcop. lib. 16. tit. 2. 2.) Redundare, pro redire, l. 41. in fin. de hæreticis. lib. 16. tit. 2. Vide ibi not. i.

REFERRE. Iudex dicitur referre ſententiam, l. 2. de offic. rectoris prou. lib. 1. t. 7. id eſt, proferre, pronuntiare. Contrariam voluntatem referre, l. 22. de Prætor. lib. 6. t. 4. id eſt, afferre contrariam voluntatem, & reſiſtere, reniti. Referri exceptio dicitur, l. 101. de Decurionibus. lib. 12. t. 1. quando exceptione ſe tueri Decurio vult. 2.) Referri pro reduci, remitti, l. 5. de accuſat. lib. 9. t. 1. l. 10. de extraordin. lib. 11. t. 16. 3.) Referre, pro ferre & tolerare, l. 31. quorum appellat. lib. 11. t. 36.

REFORMARE eſt reſtituere, leg. 15. de piſtor. lib. 14. t. 3. Rem amiſſam reformare, l. vnic. de rei vindicat. lib. 2. t. 23. Impenſum reformare, leg. 31. de oper. publ. lib. 15. tit. 1. Reformare pontem, id eſt, reparare, l. 2. ne operæ a conlat. lib. 11. t. 10. Seruos dominis reformare, l. 9. de deſertoribus. lib. 7. t. 18. Reformare Ingenuitatem priſtinam, l. vnic. de patrib. qui fil. diſtrax. lib. 3. t. 3. Reformare Locum l. 47 de operib. publ. lib. 15. t. 7. Reformare Spectacula l. de ſcænicis. lib. 15. t. 7. Reformare ſtatum priſtinum, leg. 2. de Decurionibus. lib. 12. tit. 1. Vitium operis reformare, l. 14. 31. 47. de oper. publ. lib. 15. t. 1.

REFORMATIO, reſtitutio. Reformatio ædium. l. 19. de oper. publ. lib. 15. t. 1. vbi tamen eſt legendum deformatio. Celeris reformatio, l. vn. vtrum vi. lib. 4. t. 23. l. 5. de denunciat. lib. 2. t. 4. Poſſeſſionis reformatio, l. vn. ſi de momento. lib. 11. t. 37.

REFRICARE, denuo aliquid agere, repetere. Refricare exactionem, l. 30. de erogat. milit. an. lib. 7. t. 4. Refricare Negotia, leg. quarta, de donat. lib. 8. titulo 12. Refricare Quæſtionem, l. 6. de appellation. lib. 11. t. 30. Refricare Securitatem, leg. 185. de Decurionibus. lib. 12. tit. 1.

REFVGÆ. Qui refugas occultandos putauerint, l. 21. de tyronib. lib. 7. t. 18. Deſertores ac refugæ, l. 6. ne ſanctum bapt. lib. 16. tit. 7. dicuntur ii, qui reliquerant Sectam Nouatianorum.

REFVNDERE, reſtituere, reſarcire. Refundere expenſas prærogatas, l. 29. de Decurion. lib. 12. t. 1. Refundere publicis cenſibus, l. vlt. de Conlat. donatarum. lib. 11. t. 20. Refundere dotem vxori, l. 3. de dotibus. lib. 3. t. 13.

REFVTATIO, l. 11. de appellat. lib. 11. t. 30. dicitur quando partes aut litigatores relationem iudicis, additis allegationibus, referruut. Vid. Refutatorius.

REFVSIO, ſolutio. Munerum refuſio, id eſt, tributorum ſolutio, l. 185. de Decurion. lib. 12. t. 1.

REFVTARE, id eſt, reſpuere, l. vn. ne damna prouincialibus. lib. 11. t. 11. Refutati Iudicio, id eſt, confutati, l. 9. de hæret. lib. 16. tit. 5.

REFVTATORIVS. Refutatoriæ preces, l. 1. 24. 28. de appellat. lib. 11. t. 30. Refutatorii, id eſt, libelli refutatorii, l. 11. de appellat. lib. 5. de relationib. lib. 11. t. 29. Refutatorii litigantis, l. 1. de appell. Refutatorii, vel refutatoriæ partium, l. 16. de appellat. Refutatorii libelli, l. 8 11. 24. 29. de appell. lib. 11. t. 30. ſunt allegationes, l. 3. de relat. lib. 11. t. 29. quibus litigatores relationem Iudicis ad principem, ſi minus plena vel contraria videretur, refellebant, d. l. 3. & l. 1. de appell. lib. 11. t. 30. Symm. lib. 2. ep. 30. Si relatio ad fortunam negotii pertineret, & ſupplementa, vel refutatorios iurgantes dediſſent. Et lib. 10. ep. 45. Cuius ſententiæ meritum perennitas veſtra lectis geſtis ac refutatoriis cohærentibus æſtimabit. V. Iur. in Symm. lib. 2. ep. 30.

REGALIS. Regales (Francorum ſcilicet & Alemannorum) l. 9. de re militari. lib. 7. t. 1. Regales trabeæ, l. 4. ne quid publicæ lætit. lib. 8. t. 11. Aulæ regalis penetralia, l. 12. de medicis. lib. 13. t. 3.

REGIVS. Regia domus, l. 1. de conduct. & homin. domus Aug. lib. 10. t. 26.

REGESTVS. Maximas prædas hoc pacto agi de prouincialibus certum eſt, vt acceptæ ſemel ſecuritates, & regeſtæ polyptychis, a diſcuſſoribus vel apparitoribus, denuo poſtulentur, l. 2. de diſcuſſor. lib. 11. t. 26. id eſt, inſertæ ratiociniis publicis, relatæ in geſta publica, ſeu polyptica. Vnde polyptici ipſi, ſeu libri rationum, & actorum diurnorum audiunt Regeſta. Hinc Regeſta diuerſorum officiorum, Nouella de Theodoſiani Codicis authoritate. Nam ſingulis officiis fuere ſui Codices, vel Indices, in quos quicquid actum eſſet, referebatur. Hinc & Regendarii appellati ſunt, qui Codices hos tractabant, vt patet ex Caſſiodoro Var. II. 29. Huc pertinet ſubſcriptio legis 14. de indulgentiis debitorum, lib. 11. tit. 28. Regeſta VI. Id. Febr. Rau. qua innuitur, legem hanc regeſtam ſeu relatam fuiſſe, in Acta ſeu Regeſta Comitis S. L. cui hæc lex inſcripta eſt. Vide quæ dicta ſunt in Commentar. ad h. l. Vopiſcum in Probo c. 2. & ibi Salmaſium. Raguellum in Commentar. ad Conſtit Iuſtin. de Codice confirmand. Cuiacium Obſeruat. XV. 37. Pancirolum ad Notit. Orient. c. 18. Du Freſne in Gloſſar. voc. regeſtum.

REGIMEN prouinciarum, l. 159. de Decur. lib. 12. t. 1.

REGIONES & prouinciæ pro eodem, l. 24. de cohort. lib. 8. t. 4. quandoque pro prouinciarum certo tractu, l. vlt. de defenſor. ciuit. lib. 1. t. 11. l. 2. de integri reſtitut. lib. 2. t. 16. l. 8. 34. de curſu lib. 8. t. 5. hinc clabulariæ regiones d. l. 34. id eſt, ſtationes in quibus curſus clabularis conſtitutus erat. 2.) Regiones pro vrbis parte. Hinc Regiones vrbis R. l. 8. de medicis. lib. 13. t. 3.

REGVLA. Regulam imponere. Omnia conſtituta, non præteritis calumniam faciunt, ſed futuris regulam imponunt, l. 3. de conſtit. principum. lib. 1. t. 1.

REI. De exhibendis reis, eſt, tit. 2. lib. 9. de exh. vel tranſmitt. reis. De reorum Cuſtodia eſt, tit. 3. lib. 9.

REIECTVS, pro deiectus ab officio, l. 1. de defenſ. ciuit. lib. 1. t. 11.

RELATIO, l. 2. ad l. Corn. de falſo. lib. 9. t. 19. Relationes ſeu conſultationes Iudicum ad Principem, de his, lib. 11. t. 29.

RELATORIÆ, l. 8. de nauicul. lib. 13. t. 5. ſunt ſecuritates, quas nauicularii redditarum, ſeu ſubuectarum a ſe ſpecierum nomine, a ſuſceptoribus accipiebant.

RELAXARE pro tribuere, concedere, indulgere, l. vlt. de incorp. lib. 10. t. 9. l. 26. ne petition. lib. 10. t. 10. de indulgentiis debitorum nominatim, l. 6. 11. de indulg. debit. lib. 11. t. 28. Crimen relaxare, l. 15. de cohort. lib. 8. t. 4. Inſtantiam relaxare, l. 13. de metallis. lib. 10. t. 19. Licentiam

tiam *relaxare*, *l. 8. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Moram ac tempus *relaxare*, *l. 27. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Neceſſitatem *relaxare*, *l. 7. de donat. lib. 8. t. 12.*

RELAXATIO præſcriptionis peremptoriæ, id eſt, remiſſio, *l. 3. de diuerſis reſcriptis. lib. 2. t. 2.*

RELEGATIO, *l. 8. de deſert. lib. 7. t. 18.*

RELEGERE. *Relegere* libertatem, id eſt, repetere libertatem, *l. 2. de liber. cauſa. lib. 4. t. 8.*

RELEVATIO, κουφισμὸς, vox rei tributariæ, innuitque canone poſſeſſionem liberatam eſſe. Hinc *releuata* poſſeſſiones, *tit. de conlat. donat. vel releuat. poſſeſſ. lib. 11. t. 20. Releuatio* canonis, *l. 5. d. t. Releuationis* beneficium, *leg. ead.*

RELEVATVS. *Releuata* iuga ſeu capita, *l. 6. de conlat. donatar. lib. 11. t. 20.* releuata abſolute, *l. 15. de indulg. debit. lib. 11. t. 28.* & *Nouella* Martiani 2. Theodoſii 33. *ſubleuata* prædia *d. nouell.* 33. id eſt, quibus canon demptus ex parte vel integer, *l. 5. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* quæ aliquatenus tributorum munere *ſubleuata d. nouella 33. Releuati*, id eſt, immunes ab omni præſtatione, *l. vlt. de veteran. lib. 7. t. 20.* Neceſſitates *releuata*, *l. 22. de prator. lib. 6. t. 4.* Conſule etiam *not. f. ad d. l. vlt. de veteran.*

RELEVARE. *Releuare* incommodum partitionis, *l. 26. de ann. lib. 11. t. 1. Releuari* in omnibus titulis, *l. 13. de ſenat. lib. 6. tit. 1. Releuandus*, *l. 7. de tiron. lib. 7. t. 13.* 2.) *Releuare* damna, *l. 4. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

RELICTVS. *Relictum* ſolum, *l. 11. de veteranis. lib. 7. t. 20. Relictus* hæres legibus ad ſucceſſionem vocato oppoſitus, *l. 5. de teſtam. lib. 4. t. 4.*

RELIGIO. De *Religione* eſt *l. 16. t. 11.* De his qui ſuper *religione* contendunt, eſt *lib. 16. t. 4. Religionis* libertas conceditur, *l. 9. de malefic. lib. 9. t. 16. Religio* Catholica, *l. 28. de haret. lib. 16. tit. 5.* 2.) *Religio*, pro clericatu, *l. 123. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* Ita etiam, ſacroſancta *religio*, pro *profeſſione clericatus*, *l. 46. de curſ. lib. 8. t. 5.* 3.) Iuriſiurandi *Religio*, *l. 3. de fide teſtium. lib. 11. tit. 39.* Naturæ ipſius *religio*, *l. 2. de inoff. teſtam. lib. 2. t. 20.*

RELIGIOSVS. *Religioſiſſimi* famuli, id eſt, Chriſtiani, *l. vltim. ne Chriſtianum mancipium Iudaus lib. 16. t. 9.* 2.) *Religioſum*, id eſt, æquum, *l. 1. de bonis proſcript. lib. 9. tit. 42.* Voces ſenatus *religioſa*, *l. 1. de Prator. lib. 6. t. 4.*

RELIQVVS. *Reliquum*, debitum, & *Reliqua*, debita ſeu tributa præteriti temporis, quorum a principibus ſæpe indulgentia data, *l. 13. de ann. lib. 11. t. 1. l. 3. 5. 6. 8. 9. 10. 11. 14. 15. 16. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28. Rubrica fine cenſu vel reliquis. lib. 11. tit. 3. Reliqua* debita, *l. 1. de fiſci debitor. lib. 10. t. 16. l. 11. de iure fiſci. lib. 10. tit. 1. l. 14. de ſuſcept. lib. 12. t. 6.* Fiſcale debitum, *reliquum*, *l. 17. de exact. lib. 11. t. 7 l. 10. de ſuſcept. lib. 12. t. 6. Reliquorum* cumulus, *l. 25. de ann. lib. 11. t. 1.* & *reliquorum* moles, *l. 3. de cenſitor. lib. 13. t. 11. Reliquum* ex præterito trahatur, *l. 17. de exact. lib. 11. t. 7. Reliqua* ſarcinarum, id eſt, onerum præſtandorum, *l. 50. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 4. de luſt. conlat. lib. 13. t. 1.* quæ lex eadem eſt cum *d. l. 50. Reliquorum* ratio ex centeſima agnoſcitur, *l 11. de iure fiſci. lib. 10. t. 1.*

RELIQVIÆ. *Reliquia* ſanctorum & martyrum, *l. 7. de ſepulch viol. lib. 9. t. 17. Reliquia* corporum non contrectandæ, *l. 4. de ſepulch. viol. lib. 9. t. 17. Reliquia* iracundiæ. Nullis reſidentibus *iracundia* mentis reliquiis, &c. *l. vltim. de his, qui ad Eccl. lib. 9. tit. 45.*

RELVCTANS. *Reluctantis*, id eſt, defenſoris, partes ſuſcipere, *l. 3. de bonis vacant. lib. 10. t. 8.*

RELVCTARI. *Reluctari* nominationibus, *l. 15. de prator. lib. 6. t. 4. l. 36. de appellat. lib. 11. t. 30.*

RELVCTATIO. *Reluctationis* vocem obiicere, *l. 179. de Decur. lib. 12. t. 1.*

REMEARE. *Remeandi* facultas, *l. 16. de re militari. lib. 7. tit. 1.*

REMEDIVM *Iuris* appellatio dicitur, *l. 15. de appellat. lib. 11. t. 30.* 2.) Pœnitentiæ *remedium*, *l. 4. de apoſtatis. lib 16 tit. 7.* 3.) *Remedia* neceſſaria, quibus princeps feſſis prouincialibus ſuccurrit, *l. 12. de legatis. lib. 12. tit. 12.* 4.) Humanis quæſita corporibus *remedia* ex arte magica, *l. 3. de maleficis. lib. 9. t. 16.* 5.) *Remedia* proprie de releuatione cenſus, *l. 13. in f. de indulg. debitor. lib. 11. t. 28.*

REMISSIO. *Remiſſionem* veniæ, crimina niſi ſemel commiſſa non habent, *l. 6. de indulg. crimin. lib. 9. tit. 18.*

REMITTI, in *l. 3. de diu. reſcript. lib. 1. tit. 2.* pro permitti, deferri.

REMOTVS. *Remota* ſtationes, *l. 6. de curioſis. lib. 6. t. 30.*

REMOVERE. *Remouere* teſtamenta, id eſt, iniuſta declarare, *l. 2. de inoff. teſtam. lib. 2. t. 20.* 2.) *Remouenda*, & auferenda, abſolute cenſui eximenda, *l. 13. de indulg. debit. lib. 11. t. 28.*

REMVNERATIO. *Remuneratio* conſcientiæ, *l. 177. de Decur. lib. 12. tit. 1.* 2.) *Remunerationes* ſacræ, *l. 20. de Palat. ſ. l. lib. 6. t. 30. l. 41. de appellat. lib. 11. t. 30.* id eſt, ſacræ largitiones

RENOVARE. *Renouare* euectiones, *l. 33. de curſu lib. 8. t. 5.*

RENVERE. *Renuere* debitum, eſt debitum non ſoluere, *l. 6. quorum appellat. lib. 11. t. 36.*

RENVNCIARE, nuntium mittere, repudiare. *Renunciare* ſenatoriæ dignitati quidam potuere & conſulari, vt eius oneribus liberarentur, *l. 4. & vlt. de ſenator. lib. 6. t. 1.* 2.) *Renunciare*, denuntiare, deferre. Officium, quod non renuntiarit, *l. 16. quor. appellat. lib. 11. t. 36.*

REPARARE. *Reparare* ſecuritatem vel conſiſtentibus, vel commeantibus, *l. vlt. de curioſis. lib. 6. t. 29.* Poſſeſſionis amiſſæ iura *reparare*, *l. 3. ad l. Iul. de vi. lib. 9 tit. 10.* Fetus agrorum *reparare*, *l. 1. de cenſitor. lib. 13. tit. vltim. Reparata* mors, *l. 5. de haret. lib. 16. t. 5.* Vide ibi *Commentar.*

REPARATIO, de animalium baſtaga, *l. 4. de murilegulis. lib. 10. t. 20.* 2.) De appellationum *reparatione* eſt *titul. 31. lib. 11.* De denunciationum *reparationibus* eſt *t. 6. lib. 2.*

REPEDARE, antiqui dixerunt, pro redire, vt eſt apud Feſtum, & Nonium *cap. 2. n. 738. Repedare* ad priſtina ſacramenta, *l. 26. de cohort. lib. 8. tit. 4.*

REPENSARE, *l. 2. de tiron. lib. 7. t. 13.* id eſt, compenſare.

REPETERE pro petere, momentum repetere, *l. 4. vnde vi. lib. 4. t. 22*

REPETITVS, iteratus. *Repetito* calculo. Dies ſolis, qui *repetito* calculo reuoluuntur, *l. 2. de feriis. lib. 2. t. 8. l. 6. Cod. I. eodem.*

REPRAESENTARE, id eſt, ſoluere, præſtare. *Repraſentare* maternam ſubſtantiam, ſoluere maternam ſubſtantiam, *l. 1. de maternis bonis. lib. 8. tit. 18.* Mancipatum debitum *repraſentare*, *l. 46. de curſu. lib. 8. tit. 5.* Decimas *repraſentare*, *l. 10. de metallis. lib. 10. t. 19.* Penſitationes equo-

equorum *repræſentare*, *l. 2. 4. de priuil. eorum qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.*

REPRÆSENTATIO equorum, id eſt, præſtatio, collatio, *l. 2. de priuil. eorum qui in ſ. pal. lib. 6. t. 35.* 2.) *Repræſentatio*, id eſt, exhibitio reorum, *l. 3. de actor. procurat. lib. 10. t. 4.*

REPREHENSIO exiſtimationis, id eſt, nota, *l. 43. de oper. publ. lib. 15. t. 1.* 2.) *Reprehenſio*, pro pœna. In maximam ſe *reprehenſionem* ſciat venturum, *l. 11. de curſu. lib. 8. t. 5.*

REPREHENSIBILIS. *Reprehenſibilis* temeritas, *l. 5. de metat. lib. 7. t. 8.*

REPVLSARE iniuriam, *l. 2. ad l. Iul. de vi. lib. 9. t. 10.*

REPVDIVM. De *repudiis* eſt *lib. 3. t. 16.* vbi de cauſis & pœnis eorum.

REPVRGIVM formatum. *Repurgium facere*, *l. 1. de aquaductu. lib. 15. t. 2.* i. e. purgare aquæductum. Vid. *not. b. ad h. l.*

REQVIES. Sine *requie* ablata redhibere, *l. 2. de vſuris. lib. 2. t. 33.* id eſt, protinus, ſine mora.

RES. In *rebus* prima militia eſt, id eſt, in actu rerum, *l. 1. de proximis. lib. 6 t. 26.* *Rem* ſaluam fore, caueo, *l. 1. de liberal. cauſſ. l. 4. t. 8.*

RESCRIPTA principum. De his eſt *t. 2. lib. 1.* Item *lib. 2. titul. 4. de denunciat. vel editione reſcripti.* Conſule *Paratitlon.*

RESECARE emendatione congrua, & ſeueriſſima, deteſtatos crimінoſos, *l. 35. de haret. lib. 16. t. 5. qu'ils ſoint retranchés.*

RESIDERE dicuntur de re quapiam cognoſcentes Iudices, *l. 13. de Iure fiſci. lib. 10. t. 1.* & Sacerdotes, *l. 35. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* 2.) *Reſidere* pro in reliquis hærere, & reliqui nomine deberi, *l. vltim. de prædiis ſenatorum. lib. 6. tit. 3.* Quanta reliqua *reſediſſent*, *l. 1. ſine cenſu. lib. 8. tit. 3.* *Reſidere* in debitum, *l. 27. de ann. lib. 11. tit. 1.* Ita enim diuiſim legendum. *l. 9. de exſecutor. lib. 8. t. 8.* 3.) *Reſidere*, id eſt, inutile, deſertum manere, *l. 13. de ſenator. lib. 6. t. 1.*

RESISTERE. *Reſiſtendi* ſicariis, telo, armis, facultas data legibus, *l. 2. ad l. Corn. de ſic. lib. 9. t. 14.* *Reſiſtentes* officiales Iudicibus, *l. 32. de ſuſceptor. lib. 12. tit. 6.*

RESPERSVS, affectus. Ita *reſperſi* appellatione. Quos veteri tribunorum plebis appellatione *reſperſos*, conſtiterit populo præfuiſſe, *l. 74. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

RESPICERE ad Dei cultum, eſt conuerti ad religionem Chriſtianam, *l. 1. de Iudæis. lib. 16. t. 8.*

RESPIRARE vires, id eſt, facultates dicuntur, *l. 8. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.*

RESPONSA *prudentum.* De his eſt *lib. 1. t. 4. de reſponſ. prud.* v. Sauar. in Sid. *lib. 3. ep. 10.* & *Commentarium ad h. t.*

RESPONSIO, pro conſenſu, & quidem ad nuptias, *l. 1. de raptu Virg. lib. 9. t. 24.* 2.) Teſtium *reſponſio*, id eſt, depoſitio, *l. 3. de fide teſtium. lib. 11. t. 39.* 3.) *Reſponſiones*, pro reſcriptis & reſponſis principum. *V. l. 27. de appell. lib. 11. t. 30.* & *Paratitlon de diu. reſcript.*

RESPVBLICA abſolute pro ciuitate vel republica, *l. 9. de Decur. lib. 12. t. 1.* Ciuitatis *reſpublica*, *l. 2. de iudiciis. lib. 2. t. 18. l. 6. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 18. de oper. publ. lib. 15. t. 1.*

RESTARE vel *reſiſtere*, *l. 27. de ann. lib. 11. t. 1.* qui ad ſoluenda rei noſtræ debita *reſtiterunt*, *qui ont eſté en reſte.*

RESTITVTIO in integrum eſt, *l. 2. t. 16.*

RESTITVTVS. De *reſtitutis* & ſententiam paſſis eſt, *lib. 9. t. 43.*

RESTITVERE, pro præſtare, *leg. 16. 18. de ann. lib. 11. tit. 1.* *Reſtituere* vſuras, *l. 3. de vſuris. lib. 2. t. 33.* *Reſtituere* promiſſa, id eſt, præſtare, *l. 2. ſi certum præſtat. de ſuff. agiis. lib. 2. tit. 29.* Functiones reſtituere, *l. 90. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* id eſt præſtare. 2.) Reſtituere, repræſentare. Perſonam *reſtituere*, *l. 115. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* 3.) *Reſtituere*, reddere. *Reſtituere* ſecuritates vel apochas, *l. 19. de ann. lib. 11. tit. 1.* *Reſtitutus* in officium, *l. 5. de domeſt. & protect. lib. 6. t. 24. l. 3. de agent. lib. 6. t. 27.*

RESVLTARE eſt denegare ſe, & ſubtrahere ſe conditioni alicui, *l. 89. & 181. de Decur. lib. 12. t. 1.*

RESVPINVS, elatus. *Reſupina* ceruix. Iudicem deſidem ac *reſupina* ceruice tantum titulum gerentem, *l. 6. de cuſt. reorum. lib. 9. t. 3.* *Reſupini* ſpiritus, *l. 2. de Epiſcopali iudicio. lib. 16. t. vltimo.* Confer *not. i. ad d. leg. 6.*

RETENTARE ſimpliciter, item, penes vel apud ſe quid *retentare*, pro ſimplici retinere, *l. 12. de ann. lib. 11. tit. 1. leg. 19. de bon. proſcriptor. lib. 9. tit. 42. l. vn. de auri publ. proſecutor. lib. 12. t. 8. l. 7. de cohortalib. lib. 8. t. 4. l. 22. 30. de curs. publ. lib. 8. t. 5. l. 8. de murilegul. lib. 10. t. 20. l. 13. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* 2.) *Retentare*, eligere. Idoneos faciat tutores *retentari*, *l. 3. de tutorib. lib. 3. t. 17.* 3.) *Retentare*, tenere, adſtringere. Occultatores ad pœnam volumus *retentari*, *l. 14. in fin. de deſertor. lib. 7. t. 18.* 4.) *Retentare*, prohibere, interdicere. Cæteris ab hac licentia *retentatis*, *l. 21. de petition. lib. 10. t. 10.*

RETENTATOR *l. vlt. de temporum curſu. lib. 2. t. 6. l. 3. vnde vi. lib. 4. t. 22. l. 8. de cenſitoribus. lib. 13. t. 11. l. vn. qui bonis ex l. Iul. lib. 4. t. 20.* eſt, qui res alterius aut vi, aut clam, aut dolo retentat. Conſule Sirmondum *ad Ennod. pag. 5.*

RETENTIONES dotium, *l. 2. de repudiis. lib. 3. t. 16. l. 2. de dotibus. lib. 3. t. 13.*

RETHIBERE v. ſup. *redhibere.*

RETINERE pro abſtinere. Omneſque ſe ab hac nefaria petitione *retineant*, id eſt, abſtineant, *l. 24. de petition. lib. 10. t. 10.* 2.) *Retinere*, pro ſeruare ſibique vindicare, *l. 26. de ann. lib. 11. t. 1. l. 16. de exact. lib. 11. t. 7.* prædia ſub fiſci nomine *retinere*, *l. vlt. de exact. lib. 11. t. 7. l. 19. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* poſſeſſiones, quæ ex bonis Gildonis in ius noſtræ ſerenitatis *retentæ* ſunt. 3.) *Retinere*, ſubiicere, obligare, obnoxium facere. *Retinendæ* plebis ratio, *l. 26. de ann. lib. 11. t. 1.* 4.) *Retineri*, pro teneri. Ad mulctam *retineri*, *l. 30. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Ad maieſtatis crimen *retineri*, *l. 19. de Iudæis. lib. 16. tit. 8.* Condemnatione *retineri*, *l. 27. de annona. lib. 11. tit. 1.* Ad diſpendia *retineri*, *l. 52. de haret. lib. 16. t. 5.* Ad ſolutionem *retineri*, *l. 9. de num. lib. 8. t. 1.* Ita *l. 9. de famoſ. libell. lib. 9. t. 34.* reus ex lege *retinetur.*

RETRAHERE. De *retrahendis* perſonis ad ſuam conditionem, *l. 2. de cenſitor. lib. 13. t. 11.*

RETRO. *Retro* principes, *l. 2. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7. l. 11. de proximis comit. diſpoſ. lib. 6. t. 26.* *Vltra omnes retro principes laudari*, Pacatus ad Theodoſium *initio* & c. 14. *cuiuſdam retro principis. l. 15. de Iudæis. lib. 16. t. 8. l. 20. in f. de Iudæis. lib. 16. t. 8. l. 4. de conlat. donat. lib. 11. t. 20. l. 168. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 3. de medicis. lib. 13. t. 3. l. 44. de oper. publ. lib. 15. t. 1. l. 1. de fide teſtium. lib. 11. tit. vlt. l. 25. de Iudæis. lib. 16. t. 8. l. 6. ne ſanct. bapt. lib. 16. t. 6. l. 181. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* *Retro* ſanctiones latæ, *l. 16. de medicis. lib. 13. tit. 3.*

REVE-

REVELARE. Si aliquid fraudis eos admiſiſſe fuerit reuelatum, *l. 34. de naucul. lib. 13. t. 5.*

REVERENTIA. *Reuerentia* diuina, pro religione, *l. 56. de haret. lib. 16. tit. 5.* Æternæ vrbis *reuerentia*, *l. 1. de priuil. corp. V. R. lib. 14. tit. 2.* Cultus diuinæ *reuerentia*, id eſt, clericatus, *l. 49. in medio de Decurion. lib. 12. t. 1.* Religionis *reuerentia*, *l. 29. 30. de Epiſcop. lib. 16. tit. 2. l. 22. de extraordinar. lib. 11. tit. 16.*

REVERENTISSIME. *Reuerentiſſime* depopoſcit, *l. 21. de prator. lib. 6. tit. 4.*

REVINCERE, pro conuincere, *l. 11 de appell. lib. 11. tit. 30.*

REVIVISCERE ſolemnitas iubetur, *l. 4. ne conlat. translatio poſtuletur. lib. 11. t. 22.*

REVOCARE, repetere, retractare, reſtituere. *Reuocari* ad hæredem & originem filiorum nepotumue ſollicitudinem, *l. 4. de conlat. donat. lib. 11. tit. 20.* *Reuocare* habitum ciuitatis, *l. 45. de aper. publ. lib. 15. t. 1.* De donationibus *reuocandis*, *lib. 8. t. 13.* & De filiorum emancipatorum *reuocatione* ob ingratitudinem, *l. 8. t. 14.* 2.) *Reuocare* pro deuocare, *leg. 21. de piſtor. lib. 14. tit. 3.*

REVOLVERE, id eſt, retro trahere, *l. vn. de prapoſ. ſacri cubicul. lib. 6. t. 8.* 2.) *Reuolui*, id eſt, degradari, reuici. In inferiorem locum *reuolui*, *l. 2. de commeatu. lib. 7. t. 12.* Ad ordinem inferiorem *reuoluti*, *l. 10. in f. de re milit. lib. 7. t. 1.* 3.) *Reuolui*, id eſt, in ſe volui. Dies ſolis, qui repetito in ſe calculo *reuoluuntur*, *l. 2. de feriis. lib. 2. t. 8. l. 7. Cod. Iuſt. eod.*

RHETIA. *Rhetiarum* vel *Rheticus* limes, *l. 15. 18. de extraord. lib. 11. t. 16.*

RHETORES inter profeſſores publicos, *l. 11. de medicis. lib. 13. titulo 3. l. vltim. de ſtud. liberalib. lib. 14. tit. 9.*

RIDICVLVS. *Ridicula* anus ſenectute deformis, *l. 8. de ſcenicis. lib. 15. tit. 7.* *Ridiculo* exemplo metuerit ſubito, quem ipſe ſimulauerit, *l. 10. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

RIGOR. *Rigorem legis mollire*, *l. 8. de appell. lib. 11. t. 30.*

RIMARI, ſcrutari, inquirere, requirere. *Rimari* arcana philoſophiæ, *l. vlt. de ſtudiis lib. V. R. lib. 14. t. 9.* Theſauros *rimari*, *l. 2. in f. de Theſauris. lib. 10. t. 18.* de metallis pariter. Victum meno *rimari*, *l. 10. de luſtr. conlat. lib. 11. tit. 1.* 2.) *Rimari* de iudicis inquiſitione, *l. 1. de iudiciis. lib. 2. t. 18.* (omiſſa autem hæc vox in *l. 9. Cod. Iuſt. eod.*) *l. 2. ſi vagum pet. mancip. lib. 10. tit. 10. l. 5. de off. rect. prou. lib. 1. t. 7. l. 9. in f. de haret. lib. 16. t. 5.* Vide Commentarium *ad d. l. 1. de iudiciis.* 3.) *Rimari* de officialium inquiſitione, *l. 29. in f. de petition. lib. 10. t. 10.*

RIPA. De *ripis* fluminum, & ad eas militibus conſiſtentibus, *l. 13. de re milit. lib. 7. t. 1.*

RIPARIENSES *milites*, ſeu legiones, *l. vlt. de re milit. lib. 7. t. 1. l. 14. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4.* ſunt milites in ripa conſtituti. De his conſule *Commentar. ad d. l. vlt.*

RIPENSIS, in ripa conſtitutus, idem de ripatienſis. *Ripenſes l. 7. de tiron. lib. 7. t. 13. l. 4. de veteranis. lib. 7. t. 20.* *Ripenſis* militia, *l. 8. de fil. mil. appar. lib. 7. t. 22.*

RITVS de aruſpicina, *l. 1. de maleficis. lib. 9. t. 16.*

ROBVR militare, *l. 7. 8. de fil. mil. app. lib. 7. t. 22. l. 9. de deſertor. lib. 7. tit. 18. l. 13. de diuer. off. lib. 8. tit. 7.*

ROBVSTVS. *Robuſta* ſanitas animalium, *l. 9. de curioſis. lib. 6. tit. 29.* 2.) *Robuſtum*, quod robur & vires obtinet. Quod conceſſimus firmum ſit atque robuſtum, *l. 3. de immunitate. lib. 11. t. 12.*

ROGATVS, pro promulgatus. *Rogata* lex, *l. 15. de aper. publ. lib. 15. t. 1.*

ROMANVS. *Romana* prætura, vna ex præturis Conſtantinop. *l. 25. de prator. lib. 6. t. 4.*

RVDIMENTVM, prima inſtitutio. *Rudimenta* militiæ, *l. 4. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Nulla laboribus *rudimenta* poſuerunt, *l. vn. qui a prabitione tironum. lib. 11. t. 18.* id eſt, nulla tirocinii *rudimenta* depoſuerunt, vti eſt apud Iuſtinum *lib. 9. cap. 1.*

RVERE. *Ruens* grando. Ne *ruentis* grandinis lapidatione quateretur, *l. 3. de maleficis. lib. 9. t. 16.* in C. Iuſt. *aut ventis grandinisque.*

RVGOSVS. *Rugoſis* ſinibus agitetur, *l. 12. de ſcenicis. lib. 15. tit. 7.* Conſule *Commentar. ad h. l.*

RVINA deformis. Quæ iam deformibus *ruinis* intercidiſſe dicuntur, *l. 11. de aper. publ. lib. 15. tit. 1.* *Ruinis* operum publicorum, quomodo occurſum, v. *Paratitlon de oper. publ.*

RVPTVS. *Ruptis* embagibus, *l. 6. de denunciat. lib. 2. tit. 4.* id eſt, non ſcruatis, vt *rumpe moras.* Sic &, *interruptis* artificioſis obſtaculis, *l. vn. de dom. rei qua poſc. lib. 2. t. 5.*

RVS. Ruris ingenium, *l. 7. de bon. proſcript. lib. 9. t. 42.* eſt natura & qualitas ruris aut agrorum. Vid. *not. e. ad hanc leg.* & ibi Virgilium, Salluſtium, Gellium. Curialis, relicta ciuitate *rus* habitare volens, *l. 1. 2. ſi curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit. lib. 12. tit. 18.*

RVSTICANVS, *l. vn. ne damna prouincial. lib. 11. tit. 11.*

RVSTICVS. *Ruſtica plebs*, *l. 16. de curſu. lib. 8. t. 5.* *Ruſticis* filii nutriendi dati poterant, non paſtoribus, *l. vn. ne paſtor. lib. 9. t. 31.*

S.

SABBATIANI hæretici, *l. 53. 65. de hareticis. lib. 16 tit. 5.*

SABBATVM Iudaicum, *l. vlt de feriis. lib. 2. t. 8. l. 8. de exactionib. lib. 11. t. 7. l. 20. de Iudais. lib. 16. t. 8.*

SACCARII ſunt, qui ſaccis geſtandis operam ſuam mercede locant. De *ſaccariis* portus vrbis Romæ eſt, *lib. 14. tit. 22.*

SACCOFORI hæretici *l. 7. 9. 11. de haret. lib. 16. t. 5.* Conſule ibi *Commentar.*

SACERDOTES de Chriſtianorum Epiſcopis, *l. 3. 4. de fide Cathol. lib. 16. tit. 1. l. 31. 35. 43. de Epiſcopis. lib. 16. tit. 2.*

SACERDOTALES, id eſt, Sacerdotes prouinciarum, *l. 77. 145 176. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. vlt. de tironibus. lib. 7. t. 13. l. 51. 54. de hareticis. lib. 16. t. 5.* *ſacerdotales* Paganæ ſuperſtitionis, *l. 20. de Paganis. lib. 16. t. 10.* *Sacerdotales l. 2. quemadmodum mun. ciuil. lib. 12. t. 5.* ſunt ſacerdotio functi. Confer. *l. 21. de Decurion. lib. 12. tit. 1.*

SACER. *Sacra* abſolute de Imperatoris epiſtola & lege, *l. 6. de cohort. lib. 8. t. 4.* 2.) *Sacra* abſolute, ſunt *res ſacra* principis, id eſt, res largitionales, vel priuatæ, *l. 17. de exaction. lib. 11. t. 7.* hinc *Comes ſacrarum*, *l. 120. de Decurion. lib. 12 tit. 1.* Palatini *ſacrarum*, *l. 13. de indulg. debitorum lib. 11 t. 28.* officium *ſacrarum* priuatarum, *l. 18. de Palatinis S. L. & R. P. lib. 6. t. 30.* vt Palatini *ſacrarum* remunerationum, *l. 20. eod. tit.* Conſule Commentarium *ad d. l. 18. & 13.* 3.) *Sacra* nomina patrum, *l. 1. de maternis bon. lib. 8. t. 18.* 4.) *Sacrum* dicitur omne quod ad principem pertinet, eiuſque iuſſu & voluntate fit. Hinc: *Sacrum* auditorium, *l. 13. 40. 44. 64. 67.*

de appell. lib. 11. *t.* 31. *l.* 2. *de pactis, lib.* 2. *t.* 9. cognitio *ſacra* vel *ſacrum* cognitionis examen, *l.* 62. *de appellat. lib.* 11. *t.* 30. *l.* 3. *de reparat. appellat. lib.* 11. *tit.* 31. Auditor *ſacræ cognitionis*, *l.* 7. 8. *de rep. appell. lib.* 11. *t.* 31. Cognitor *ſacer*, *l.* 25. *quorum appell lib.* 11. *t.* 36. *l. vlt. de repar. appell. lib.* 11. *t.* 31. Iudicium *ſacrum*. *Sacrum* numinis noſtri iudicium, *l.* 49. *de appellat. lib.* 11. *t.* 30. *ſacri* iudicii examen, *l.* 52. *de appellat. lib.* 11. *t.* 30. vice *ſacra* cognoſcere, *l.* 16. *de appellat. lib.* 11. *t.* 30. *Sacra* vice audientiam præbera, *l.* 61. *de appellat. lib.* 11. *t.* 30. Auditio *ſacra*, *l.* 67. *de appell. lib.* 11. *t.* 30. Ita etiam *ſacri* oris imitator dicitur, *l.* 6. *de indulgent. crimin. lib* 9. *t.* 38. qui faciem principis imitatur, falſamque monetam cudit. *Sacri* vultus, Principis imagines, *l.* 4. *de excuſat. artific. lib.* 13. *t.* 4. *l. au. ſi quis ſolidi circulum. lib.* 9. *t.* 22.

SACRA. Liberi in *ſacris* conſtituti, *l.* 1. *de matern. bon. lib.* 8. *t.* 18. qui dicuntur *eadem* lege, in poteſtate conſtituti. Liberos in *ſacris* retinere, *l.* 9. *de matern. bon. lib.* 8. *t.* 18. & mox: aut ex ipſo filio in *ſacris*, auia viuente dimiſſi. *L vlt. de inceſt. nuptiis. lib.* 3. *t.* 12. Ex hoc contubernio nec filii legitimi habebuntur, nec in *ſacris* patris erunt, nec paternam, vt sui, ſuſcipient hereditatem. *L. quicunque* 5. *de iis quæ adminiſtr. lib.* 8. *t.* 15. Emancipato, an in *ſacris* agenti. 2.) *L. vlt. quemadmod. mun. ciuil. lib.* 12. *tit.* 5. Initiati curiæ, *ſacris*, id eſt, qui functionem curialem ſuſceperunt, aut Decuriones facti ſunt.

SACRAMENTVM, myſterium. *Sacramenta* fidei Catholicæ, *l.* 44. *de hæreticis. lib.* 16. *tit.* 5. Ita etiam *Sacramenta* regionis Iudaicæ, *l.* 13. *de Iudæis. lib.* 16. *t.* 8. &, Iudaicis *ſacramentis* chriſtianorum ſeruum adtaminare, *l.* 5. *de contrahend. empt. lib.* 3. *tit.* 1. 2.) *Sacramentum*, iuſiurandum militare. Militiæ armatæ *ſacramentum*, *l.* 42. 43. *de Decurion. lib.* 12. *tit* 1. Sacramentorum *cupiditas*, *l.* 3. *de agentibus in rebus. lib.* 6. *t.* 27.

SACRARIVM pro ærario ſacro, *l.* 49. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5. *Sacrarii* noſtri incrementis accedant. Neque opus pro *ſacrarii* reponere *ſacri ærarii*. 2.) *Sacrarium* principis, pro conſiſtorio & palatio principis, *l* 11. *de pœnis. lib.* 9. *t.* 40.

SACRILEGVS. *Sacrilega* audacia, *l.* 27. *de operibus publ. lib.* 15. *tit.* 1. *Sacrilega cohors* hæreticorum, *l.* 20. *de hæreticis. lib.* 16. *t.* 5. *Sacrilega* diſſimulatio, *l.* 4 *in f. ne quid publ. lat. lib.* 8. *t.* 11. *Sacrilega* falx. *Sacrilega* falce vitem ſuccidere, *l.* 1. *de cenſitor. lib.* 13. *t. vlt.* Apoſtatarum *ſacrilegum* nomen, *l. vlt. de Apoſtat. lib.* 16. *t.* 7. Iudæorum *ſacrilegus* cœtus, *l.* 7. *de Iudæis. lib.* 16. *t.* 8. *Sacrilegus* animus tribuitur ei, qui maieſtatis crimine eſt pollutus, *l.* 6. *de bon. proſcriptor. lib.* 9. *t.* 42. *Sacrilegi* etiam appellantur, qui eccleſiarum priuilegia turbant *l.* 40. *in fin. de Epiſcop. lib.* 16. *t.* 2. *Sacrilegi*, qui diem dominicum profanant, & a religione deflectunt, *l.* 3. *de executor. lib.* 8. *t.* 8. Nuptiarum *Sacrilegi*, dicuntur adulteri, *l.* 4. *quorum appellat. lib.* 11. *t.* 36.

SACRILEGIVM committere dicuntur Epiſcopi, qui vel imperiti, & inſcientes inanem Epiſcopi titulum gerunt, & itaque neſciendo diuinæ legis ſanctitatem confundunt, vel incurioſi & negligentes fidem catholicam aduerſus hæreſes non defendunt, vel aduerſus ipſam fidem offendunt, *l.* 25. *de Epiſcop. lib.* 16 *tit.* 2. *Sacrilegia* templorum, *l.* 3. *de apoſtat. lib.* 16. *t.* 17. gentilium ſacra & ſuperſtitio appellantur. Venenum Ariani *ſacrilegii*, *l.* 6. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5. dicitur hæreſis Ariana. Baptiſmatis iterati *ſacrilegium*, *l.* 4. *ne ſanct. baptiſm. lib.* 16. *tit.* 6. committunt Donatiſtæ. *Sacrilegii* crimen, eſt maieſtatis, & ſacrarum conſtitutionum violatarum, crimen. *L.* 1. *in f. vt dign. ordo. lib.* 6. *t.* 5. Si plane *ſacrilegii* reus, qui diuina præcepta neglexerit. Vide *Commentar. ad h. l.* Ita etiam *l.* 30. *de erogat. militar. annon. lib.* 7. *t.* 4. *l.* 15. 24. *de petition. lib.* 10. *tit.* 10. *l.* 1. *ſi quis pecun. lib.* 9. *t.* 23. *l.* 6. *de indulgent. crimin. lib.* 9. *t.* 38. *Sacrilegium* dicitur de indeuotione in Principem, *l.* 4. *de domeſt. & protect. lib.* 6. *t.* 24. *Sacrilegium* faciunt, qui turbant eccleſiarum priuilegia, *l. vlt. de Epiſcop. lib.* 16. *t.* 2. vel, qui in eccleſias impetum faciunt, & irruunt, *l.* 31. *eod. tit.*

SACROSANCTVS. *Sacroſancta* eccleſia, *l. vn. de bonis clericorum. lib.* 5. *t.* 3. *l.* 47. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5. Religio *ſacroſancta*, *l.* 46. *de curſu publ. lib.* 8. *t.* 5. eſt clericatus. *Sacroſanctis* myſteriis ſeruientes, *l.* 123. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. ſunt clerici.

SÆCVLVM. *Sæculi* decus, *l.* 3. *de curioſis. lib.* 6. *t.* 29. Labes *ſæculi*, *l.* 17. *de pœnis. lib.* 9. *t.* 40. id eſt nota. Neceſſitates *ſæculi* opulentos ſubire oportet, *l.* 6. *de Epiſc. lib.* 16. *t.* 2. *Sæculi* noſtri otio & pace perfrui, *l.* 2. *de Veteranis. lib.* 7. *t.* 20.

SAGVM, veſtimenti genus, quo corpus muniebant pro itineris neceſſitate. Ita definiuntur *Saga*, *l.* 48. *de curſu publ lib.* 8. *t.* 5. Hippocomorum *ſaga*, *l.* 37. 50. *de curſu publ. lib.* 8. *t.* 5.

SAGAX. *Sagaciſſima* cura, *l.* 40. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5.

SAGACITAS. *Sagacitate* ſumma quæri ac prodi, *l.* 34. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5. Tota *ſagacitate* veſtigare, *l.* 5. *de ſuſcept. lib.* 12. *t.* 16.

SAL, *l.* 17. *de cohort. lib.* 8. *t.* 4.

SALARIVM. De præbendo *ſalario* ex vitibus reipublicæ eſt *tit.* 2. *lib.* 12. Reſidui temporis *ſalarium*, *l. vlt. de domeſt. & protect. lib.* 6. *t.* 4. Non debetur ſalarium legatis poſt eorum tempus, *l.* 2. *de Legatis. lib.* 12. *t.* 12. *Salaria* profeſſorum, *l.* 1. & 2. *de Medicis. lib.* 13. *t.* 3. Architectorum *ſalarium*, *l.* 1. *de excuſ. art. lib.* 13. *t.* 4. *Salaria* medicorum, *l.* 8. *de Medicis. lib.* 13. *t.* 3.

SALGAMVM ſunt neceſſariæ res, veluti ſal, oleum, lignum, *l.* 1. 2. 3. *de Salgamo. lib.* 7. *t.* 9. Culcitæ, *l.* 2. 3. *d. t.* aliaue eiuſdem, quæ comites, tribuni, præpoſiti, *l.* 2. *d. t.* milites *l.* 2. & 4. militantes *l.* 3. a ſuis hoſpitibus *l.* 2. 3. poſcebant, flagitabant, extorquebant, vſurpabant, quod prohibitum illo titulo.

SALINÆ Romæ. De his accipienda *l. vnic. de mancip. therm. lib.* 14. *t.* 5. De priuatis *ſalinis*, *l.* 3. *de conlat. donat. lib.* 11. *t.* 20.

SALTIM pro ſaltem, *l.* 41. *de Epiſc. lib.* 16. *t.* 2. *l.* 7. 63. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5. *l.* 28. *de Iudæis. lib.* 16. *t.* 8. Ita quoque *in Nouella Theod.* 3. *verſ. quamobrem.*

SALTVS & paſcui *ſaltus*, *l.* 2. *de paſcuis. lib.* 7. *t.* 7. *Saltus* reipublicæ, & eorum locatio, conductio, *l.* 1. *de locat. fund. iuris emphyt. lib.* 10. *t.* 3

SALTVARIVS. *Saltuaria* promotione prohibitæ: v. *Promotiones.*

SALVVS. *Salua* reuerentia, *l.* 1. *de maternis bonis. lib.* 8. *t.* 8. *Salua* reuerentia maieſtatis noſtræ, ius nobis cum priuatis non dedignamur eſſe commune, *l. vlt. de appell. lib.* 11. *t.* 30. *Salua* Republica, *l.* 4. *de accuſat. lib.* 9. *t.* 1. *Salui* id eſt, incolumes, ſani, *l.* 2. *de veteran. l.* 7. *t.* 20.

SALVBRIS. *Saluberrima* lex, *l. vnic. ſi ſecundo* nupſe-

nupſerit. lib. 3. t. 9. *Saluberrima* præceptio, *l. 185. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Salubre* decretum, *l. 29. de petition. lib. 10. t. 10.* Edictum *ſalubre*, *l. 1. de Epiſc. iudic. lib. 16. t. 12.* Imperium *ſalubre*, *l. 1. de Epiſc. iudic. lib. 16. t. 12.* Oracula *ſalubria*, *l. vlt. de immunitate, lib. 11. t. 12.* *Salubris* diſpoſitio, *l. 8. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Forma *ſalubris*, *l. 4. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* Lex *ſalubris*, *l. 17. de Paganis. lib. 16. t. 10.* *Salubris* Moderatio, *l. 23. de annona. lib. 11. t. 1.*

SALVBRITER. *Salubriter* cauta, *l. 16. de diuerſ. offic. lib. 8. t. 7.* *Salubriter* conſtituta, *l. 171. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Salubriter* ordinata, *l. 3. de indictiion. lib. 11. t. 3.*

SALVS. *Salus* priuatorum. Quorum *ſalus* in diſcrimen vocatur, *l. 6. de accuſat. lib. 9. t. 1.* *Saluti* parcere, *l. 1. de fide cathol. lib. 16. t. 1.* *Salus* Communis, *l. 3. de exact. lib. 11. t. 7.* Contra *ſalutem* Principis, & de *ſalute* quærere, *l. 12. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

SALVTARIS. *Salutaris* ars, medicina, *l. 14. de Medicis. lib. 13. t. 3.* *Salutaria* imperata, id eſt, conſtitutiones & leges, *l. 28. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Salutaris* opera militum, maxime Reipubl. *l. 5. de re milit. lib. 7. t. 1.*

SALVTATIO, *l. vn. de præpoſ. ſacri cubiculi. lib. 6. t. 8.* eſt genus officii, quod iudicibus præſtatur, obſeruato quoque ordine dignitatum. De hac ſalutatione dixi in *Commentar. ad h. leg. & ad leg. 1. de Præf. Prætor. lib. 6. t. 7.*

SAMARITANI. De *Samaritanis* eſt *lib. 16. t. 8. l. 18. de naucul. lib. 13. t. 5.*

SANCIRE. *Sancire otio.* Kalendarum Ianuariarum conſuetos dies otio *ſancimus*, *l. 2. de feriis. lib. 2. t. 8.* pro quo Tribonianus, mancipamus, *l. 7. Cod. Iuſt. eod.* *Sancire* publici officii diſciplinam, *l. 2. de quæſtor. lib. 6. t. 9.*

SANCTVS. *Sancta* lex, id eſt, religio Catholica, *l. 51. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Sanctiſſima* lex eodem ſenſu, *l. 5. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* *Sanctior* vita, *l. 36. de Epiſc. lib. 10. t. 2.* *Sanctum* baptiſma, *l. 4. de apoſtat. lib. 16. tit. 7. l. vlt. de ſpectacul. lib. 15. t. 5.*

SANCTIMONIA Principis, *l. 2. de Veteranis. lib. 7. t. 20.*

SANCTITAS pollutioni opponitur. Vt relinquant incolumem domicilio *ſanctitatem*, *l. 6. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.* *Sanctitas* Apoſtolica, *l. 2. de fide Cath. lib. 16. t. 1.* *Sanctitas* cælitus infuſa, *l. 4 ne ſanct. bapt. lib. 16. t. 6.* Antiſtitem qui *ſanctitatem* baptiſmi geminauerit, *l. 1. d. t.* *Sanctitas* Catholica, *l. 4. de hæret. lib. 16. t. 5.* Chriſtiana *ſanctitas*, *l. 22. de Iudæis. lib. 16. t. 8.* *Sanctitas* coniugii, *l. vlt. de legitimis hæred. lib. 5. t. 1.* *Sanctitatis* perpetuæ Eccleſiæ, *l. 2. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Sanctitas* legis diuinæ, *l. 25. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* *Sanctitatis* titulus, qui competit Senatui, *l. 4. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.*

SANE nota exceptionis & caſus contrarii, *l. 25. de Decur. lib. 12. t. 1.*

SANGVIS, de equorum origine, genere, ſtirpe. Equi *Hiſpani* ſanguinis, *l. 1. de equis curul. lib. 15. t. 10.* 2.) *Sanguis* de cognatione. Hinc cognatus ſanguis, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* Curiali *ſanguine* obſtricti, *l. 134. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* *Sanguinis* iura, *l. 58. de hæret. lib. 16. t. 5.* Linea ſanguinis, *l. 30. de petition. lib. 10. t. 10.* Miſericordia *ſanguinis*, id eſt, quæ ſanguini debetur, *l. 3. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.* Nexus *ſanguinis*, *l. 122 de Decur. lib. 12. t. 1.* Ordo *ſanguinis*. Ipſo *ſanguinis* ordine, *l. 1. de priuil.* *eorum, qui in ſacro pal. lib. 6. t. 35.* Præiudicium *ſanguinis*, *l. 19. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* 3.) *Sanguis*, pro vita. Hinc *Sanguinis* pœna, *l. 2. de ſepulchr. viol. lib. 9 t. 17.* Pœna *ſanguinis* diſerte, *l. 51. de hæret. lib. 16. t. 5.* *Sanguine* luere, *l. vlt. de fide Cathol. lib. 16. t. 1. l. 1. de his, qui ſuper relig. lib. 16. t. 4.* Vindicari *ſanguine*, *l. 2. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.* *Sanguinem* expetens animaduerſio, *l. 20. de petition. lib. 10. tit. 10.*

SANGVINOLENTI, id eſt recens nati, de his eſt *tit. 8. lib. 5.*

SANIES, purulentia. Artus, atro ſanguine permixta *ſanie* defluentes, *l. 1. de emendat. ſeruor.* Conſule ibidem *not. r.* & *not. s.* & adde locum elegantem Ammiani *in fine lib. 16.* *Et inteſtinis vlceribus Republica ſanie perfuſus horrenda.*

SARCINA, pro onere. *Sarcina* & onus capitationis, *l. 33. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* Cenſus *ſarcina*, *l. 6. de tyron. lib. 7. t. 13.* Conlationis *ſarcina*, *l. 3. ſine cenſu. lib. 11. t. 3.* Communem *ſarcinam* ſubire, *lege 5. de ſuariis. lib. 14. t. 4.* Functionum *ſarcina*, *l. 17. de extraord. lib. 11. t. 16.* Glebæ *ſarcina*, *l. 12. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.* Neceſſitatis *ſarcina*, *l. 4. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6. l. 40. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* id eſt, extraordinarium, vel ſuperindicti onus. Nominationis alienæ *ſarcina*, quam noui decuriones ſubire debent, *l. 54. de Decur. lib. 12. t. 1.* Officii iniuncti *ſarcina*, *l. 23. de curſu lib. 8. t. 5.* Poſſeſſionis *ſarcina*, *l. 14. de cenſitor. lib. 13. t. vlt.* *Sarcina* Præſtationis, *l. 50. de Decur. lib. 12. t. 1.* Potentiorum *ſarcinam* ad inferiores transferunt, *l. 1. de cenſu. lib. 13. tit. 10.* Quo a ſummis ad infimos vſque *ſarcina* decurrente ferendi oneris, non leue ſolatium, *l. 49. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* & *l. vlt. de equor. conlat. lib. 11. t. 17.*

SARCOFAGI, quibus corpora detinentur, *l. 6. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.*

SARTATECTA, *l. 3. de calcis coctor. lib. 14. t. 6.* id eſt, operum veluti publicorum refectio, tuitio. Conſule Briſſonium *de V. S.*

SARTVRA, *lege 2. de ſepulchris violat. lib. 9. t. 17.* Si per *ſarturas*, ſuccurrendum ſit alicui monumento.

SATELLITES hoſtis publici alicuius aut tyranni, *l. 7. de metatis. lib. 8. t. 8. l. 19. 21. de pœnis. lib. 9. t. 40. l. 19. 20. 22 de bonis proſcriptorum, lib. 9. t. 42.* *Satellites* factioſorum ſeu coniuratorum *l. 3. ad l. Corn. de ſicar. lib. 9. t. 14.*

SATIETAS. *Satietas* altercantium, *l. 1. de iudiciis. lib. 2. t. 18.*

SATIO. *Sationibus* inſiſtentes agricolæ ad extraordinaria onera, non ſunt deuocandi, *l. 4. de extraord. lib. 11. t. 16.*

SATIS *ſuperque* ſufficit, *l. 3. de legitimis hæredit. lib. 5. t. 1.*

SATRAPA, *l. vlt. de auro coronar. lib. 12. t. 23.* Conſule ibi *Commentar.*

SATVRIANI & ſubafrenſes. De his eſt *titulus 19. lib. 7.* vbi dixi.

SOCIARE. Si quem grauior condemnatio *ſociauerit*, *l. 22. de piſtor. lib. 14 t. 3.*

SAXA, *l. 4. de ſepulchr. viol lib. 9. t. 17.*

SCAENICI, de his eſt *lib. 5. t. 7.*

SCÆVVS, ſiniſter, malus, peruerſus, ſtultus. *Scæuum* crimen, *l. 44. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* *in Cod. Iuſt. l. 19. eod.* male, *ſcæui mores.* Dogma *ſcæuum*, *l. 19. de hæret. lib. 16. t. 5.* religio *ſcæua*, *l. 43. de hæret. lib. 16. t. 5.* Ammianus *lib. 29. c. 3.* *ſcæuum imperatori acceſſerat incentiuum.* Et fre-

frequentiſſime hac vtitur voce Apuleius, vt ſciunt eius lectores. Interpretationes *ſcaua*, *Nouella Valentiniani de libertis.* 6. Tempora *ſcaua*, de tyranno, *l. 9. de infirm. his, quæ ſub tyr. lib. 15. t. 14.*

SCÆVITAS, peruerſitas, ſiniſteritas. *Scauitas* deprauitatis paternæ, *l. 4. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.* Morum *ſcauitas.* Hac morum *ſcauitate* dignitates ab Eutropio pollutæ, *l. 17. de pœnis. lib. 9. t. 40.* Reſtituenda vox hæc in *l. 5. Cod. Iuſt. de poſtul.*

SCÆVOLA IC. & eius ſcriptorum autoritas, *l. vnic. de reſp. prud. lib. 1. t. 4.* *Scauola* elogium, *l. 34. de teſtam lib. 4 t. 4.*

SCAMNA, ſubſellia, *l. 2. de contrabend. empt. lib. 3. t. 1.*

SCANSORES ita γρ. non *ſcaſores*, *l. 2. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.* Videntur enim fuiſſe *ſcanſores*, qui circa gradus, ſcalas, ſcalaria, occupati erant, per quas ſcanditur & aſcenditur.

SCELEROSVS. *Scelerosus* raptus, *l. 1. de raptu vel matrim. ſanctim. lib. 9. t. 25.* Reus *ſceleroſus*, *l. vlt. de defenſ. ciuit. lib. 1. t. 11.* *Sceleroſi* ſimpliciter, *l. vlt. de defenſ. ciuit. lib. 1. t. 11. l. 4. de pœnis. lib. 9. t. 40.* *Sceleroſi* Seceſſus Manichæorum, *l. 3. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.*

SCELVS. *Scelus* maleficiorum, *l. 4. de indulgent. criminum. lib. 9. t. 36.*

SCELESTVS. *Sceleſta* factio, *l. 3. ad legem Cornel. de ſicariis. lib. 9. t. 14.* *Sceleſti* contractus ac fiſco pernicioſi, *l. 1 de iure fiſci, lib. 10. t. 1.*

SCHEDA & authenticum opponuntur. *Scheda* eſt exemplum, *c'eſt la copie*, *l. vlt. de litor. & itin. cuſt. lib. 7. t. 16.*

SCHISMATICVS. De *ſchiſmaticis* & eorum pœnis, *l. 1. 62. 63. 64. de hæret. lib. 16. t. 5.*

SCHOLA. *Schola* generaliter dicuntur ædificia, vbi ſolent conuenire homines aut ſtudendi, aut conferendi, aut præſtolandi, aut alterius rei gratia. Adiungebantur autem hæ *Schola* fere porticibus, & ſtatuis imaginibusque ſolebant ornari, vt probat Valeſius *ad Ammianum lib. 14. c. 7.* A loco deinde ſiue *ſchola*, ipſi homines, aut hominum caterua, in eadem conſiſtens, *ſchola* dicta eſt. Igitur ab hac origine *ſchola Palatina*, ſiue cohortes militum, qui pro palatio excubabant, ſcholamque ſeu ædificium habebant iuxta illud, nomen habere videntur. Hæ enim cohortes proprie *ſchola* appellatæ ſunt, vt docet inſignis locus Procopii *de bell. Goth. lib. 4. cap. 27. initio.* Verum deinceps præter has Palatinas ſcholas, aliis cohortibus, etiam *ſcholarum* nomen eſt inditum, imo & iis hæſit, qui res Principis priuatas publicasque omnes tractabant. Hinc *ſchola agentium in rebus*, de quibus conſule *Paratitlon de agent. in reb. lib. 6. t. 27.* *Schola, Exceptorum, Singulariorum, Chartulariorum.* *Scholarum* autem mentio fit hoc Codice, *l. 22. de erogat. militar. annon. lib. 7. tit. 4.* vbi a vexillationibus, legionibus & auxiliis ſeparantur. *Schola gentilium* intelligenda eſt *leg. vn. de nuptiis gentilium lib. 3. t. 14.* nam ex gentilibus ſeu barbaris multi inter ſcholares militabant. Confer *Commentarium ad h. leg.* *Schola ſcutariorum* memorantur *l. 9. de annon. ciuic. lib. 14. t. 17.* Vbi de iis dictum. *Schola domeſticorum, l. 1. 3. 10. de domeſt. lib. 6. t. 24. l. vn. de præpoſit. laborum, lib. 6. t. 25.* Tirones in *ſcholis* loco ſemper poſteriore ponantur, *l. 19. de re militar. lib. 7. tit. 13.* Vegetius *lib. 2. c. 21.* Quaſi *in orbem quendam per diuerſas cohortes & diuerſas ſcholas milites promouebantur, ita vt ex prima coborte ad gradum quempiam promotus, vadat ad decimam cohortem, & rurſus ab ea, creſcentibus ſtipendiis cum maiore gradu per alias recurrat ad primam.* His *ſcholis* præerant Comites & *Tribuni ſcholarum*, de quibus *lib. 6. t. 13. de Comitib. & Tribun. ſcholar. l. 23. de erogat. milit. annon. lib. 7. t. 4.* Conſule du Freſne *in Gloſſar.* & Valeſium *ad Ammian. l. 14. c. 7.*

SCHOLARIS. Militia *ſcholaris*, eorum, qui in ſcholis militabant, *l. 38. de Decurionib. lib. 12. t. 1.* *Scholares*, qui ſcholis militaribus erant adſcripti, *l. 31. de erogat. militar. annon. lib. 7. t. 4. l. 9. de diuerſ. offic. lib. 8. t. 7. l. vn. qui a præbit. tironum, lib. 11. t. 17.* His laborum intuitu, regendi numeri dabantur, *d. l. 34.* Iunguntur Domeſticis. *d. l. 9. de diuerſ. offic.* Conf. Meurſii & Du Freſne *Gloſſar.*

SCHOLASTICI, *l. 2. de concuſſ. aduoc. lib. 8. t. 10.* ſunt aduocati qui defenſionem cauſarum ſuſcipiunt fuſe *ad eam l. 2.*

SCIENS. *Scientes* fieri Iudices, pro certiorari, moneri, *l. 9. de metallis. lib. 10. t. 19.*

SCIENTIA, artis notitia. *Scientiæ.* Quarum *ſcientiarum* profeſſores erant: vide *lib. 13. t. 3. de Medic. & Profeſſ.* *Scientia* dignitatem auget, *l. 12. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* 2.) *Scientia*, notitia. A tempore *ſcientia* appellatio eſt interponenda, vti ſtatuitur, *l. 10. de appell. lib. 11. t. 30.* *Scientiam* Principis conſulere, *l. 2. de relat. lib. 11. t. 29.* Ad *ſcientiam* Principis referre, *l. 1. de appellat. lib. 11. t. 30. l. 2. de operibus publ. lib. 15. t. 1. l. 9. de relat. lib. 11. t. 29.*

SCITA diualia, *l. 30. de erog. mil. ann. lib. 7. t. 4. l. 5. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.* ſunt Principum conſtitutiones.

SCRIBA. *Scriba* Præfecti annonæ, *l. 6. de ann. ciuic. lib. 14. t. 17.* *Scribarum* Decuriæ in ciuitatibus, *l. 1. de lucris off. lib. 8 t. 9.* *Scriba*, *l. 3. de ſuperexact. lib. 11. t. 8.* militare non poſſunt, *d. l. 1. de lucris off. lib. 8. t. 9.* & *l. 3. de tabulariis. lib. 8. t. 2.* De his dixi in Commentariis *ad has leges.*

SCRIBERE, pro inſcribere, *l. 13. de Prætor. lib. 6. t. 4. l. 31. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

SCRINIA, *ſcriniarii* Principis, & Magiſtri *ſcriniorum:* Vide *lib. 8. t. 1.* & *lib. 6. t. 11.*

SCRIPTIO, de notis, quæ faciei, manibus, fronti furis inſcriptæ, *l. 2. de pœnis. lib. 9. t. 40.* 2.) *Scriptio*, epiſtola, commonitorium, breuis. Comitis *ſcriptione* conuentus Vicarius, *l. 5. de erog. mil. ann. lib. 7. t. 4.* *Scribtionis* indicium, *l. 1. de erog. mil. ann. lib. 7. t. 4.* eſt breuis, cui adſcriptus modus annonæ. 3.) *Scriptio*, pro adſcriptione collationis, ſeu deſcriptione, *l. 12. de proximis lib. 6. t. 26.*

SCRIPTVRA pro chirographo, *l. vn. ſi certum petat. de chirograph. lib. 2. tit. 27.* 2.) *Scriptura*, quoduis inſtrumentum. De collatione *ſcripturarum* in crimine falſi, *l. 2. de falſo. lib. 9. t. 19.* 3.) Scripturæ fides, *l. 9. de infirm. his lib. 15. t. 14.* Scripturæ veritas, ſi res popoſcit, per ipſum debet probari autorem, *l. 1. de falſo lib. 9. t. 19.* *Scriptura*, de reſponſis aruſpicum, *l. 1. de Paganis. lib. 16. t. 10.*

SCRIPVLI, *l. 1. de ponderatorib. lib. 12. t. 7.*

SCVLPTORES, *l. 2. de excuſ. artif. lib. 13. t. 4.*

SCVTVLATVS, quadratus, orbiculatus. *Scutulata* veſtes, *l. 11. de ſcenicis. lib. 15. t. 7.* ſunt veſtes, notis quadratis, vel orbicularibus variegatæ. Conſule *Commentar. ad h. l.*

SE. *Se* agere viuentis hæredem, *l. 8. de Epiſc. lib. 16. t. 2.*

SECARE marmora ex metallis, *lege 1. de metallis. lib. 10. t. 19.*

SECERNI, id eſt, ad ſingularem vſum deſtinari, *l. vn. de luſoriis Danubii. lib. 7. t. 17.*

SECER-

SECESSVS inſularum, *l.32. de nauic. lib.13. t.5.* id eſt, inſularum loca, a frequentia hominum remota. *Seceſſus* Manichæorum, *l.3. de apoſtat. lib.16. t.7.* dicuntur conuenticula in ſolitariis locis, & ſecretis.

SECRETVS. Dolor in exequiis *Secretum* amat, *l.5. de ſepulchr. violat. lib.9. t.17.* Præbere *ſecretum*, dicuntur loca, in quibus ſecreto quid admittitur, *l.4. ne ſanctum baptiſma. lib.16. t.6.* *Secreta* cœleſtia ſunt myſteria religionis, *l.40. de Epiſcop. lib.16. t.2.* vide *ſupra Myſteria*. Conſiſtorii Principis *ſecreta* veneranda, *l.9. de priuil. eorum qui in ſacro pal. lib.6. t.35.* Occaſione ſecreti, *l. penult. de offic. Rector. Prouinc. lib.1. t.7.* id eſt, in ſecreto domus loco. Dira *ſecreta* de magicis, *l.6. de indulgent. crimin. lib.9. t.38.* Doctrinæ *ſecreta*, *lege 2 ne ſanctum baptiſma. lib.16. t.6.* Nulla peruerſitati, vel publica conuenticula vel latiora *ſecreta* tribuere, *l.20. de hæretic. lib.16. t.5.* *Secreta* mandata, non ſcripta, *l. vnic. de mandatis Princip. lib.1. t.3.* vide ibi *Commentarium*. *Secretis* mandatis fides non eſt habenda, *l. vlt. de accuſat. lib.9. t.1.* Mentis *ſecreta*, *l. vnic. de imaginib. Imp. lib.15. t.4.* Nefanda *ſecreta* Manichæorum, *l.3 de Apoſtatis. lib.16. t.3.* *Secreta* quies, *l.6. de honor codic. lib.6 t.22.* in *ſecreta ſeſe conferre*, *l.1. de his qui condit. propr. lib.12. t. vlt.* Dicuntur et am *ſecreta* ab al is diſſita, diuiſa ab vniuerſis. Ita: Imperio *ſecreta* debentur, *l 47. de operibus publ. lib.15. t.1.* id eſt priuati ſe ab Imperii & Imperatoris ſede ſecernere longe debent. *Secreta* ſunt ſolitudines *λαῦραι, κελλεῖα, μάνδραι*, latibula Anachoretarum & Monachorum, *l.63. de Decur. lib.12. t.1.* *Secretiora* Dei myſteria, *l.163. de Decurion. lib.12. t.1.* *Secretæ* Prouinciarum partes, *l.12. de curſu. lib.8. t.5.* id eſt, diſſita prouinciæ loca. *Secretius* piaculum, *l.12. de Paganis. lib.16. t.10.* Domus *ſecreta*, *l 5. de metallis, lib.10. t.19.* id eſt, *ſecreta* loca in principum domibus.

SECRETARIVM, locus, in quo iudices cauſas examinant. *Secretum* appellat Ammianus. *lib.15. c.7.* ubi v de doctiſſimam Valeſii obſeruationem. Non ſit infame licitationibus *ſecretarium*, *l.1. de offic. Rect. Prou. lib.1. t.7.* *Secretaria* publica præſtolari, *l. vlt. de denunciat. lib.2. t.4.* Iudicantium *ſecretarium*, *l.7. de proximis. lib.6. t 26.* *Secretarii* foribus apertis, introuocatis omnibus, aut pro tribunali locatis controuerſias audiat, *l.2. de offic. Rector. Prou lib.1. t.7.* Conſule Iuretum in Symmachum *lib.10. ep.36.* Briſſonium *de V. S.* & Du Freſne *voc. ſecretum, ſecretarium.*

SECTA Catholica, *l.5. de Epiſcop. lib.16. t.2. l.42. 44. de hæret. lib.16. t.5.* Venerabilis Orthodoxorum *ſecta*, *l. vlt. de hæret. lib.16. t.5.* Iudæorum *ſecta*, *l.1. 2.8 9. de Iudæis. lib.16. t.8.* Perfida *ſecta*, *l.15. de hæret. lib.16. t.5.* *Secta* Donatiſtarum, *l.4. ne ſanct. baptiſm. lib.16. t.6.*

SECTARI lucrum familiare, *l.1. ne oper. lib.11. tit.10.*

SECTATORES hæreſum, *l.14. de hæret. lib.16. t.5.* Ignauiæ *ſectatores μονάζοντες* quidam, *l.63. de Decurion. lib.12. t.1.* vide *ſupra Ignauia.*

SECVLARIS. *Seculares* Iudices. *l. vlt. de Epiſcop. lib.16. t.2.*

SECVM. *Secum* permixti, id eſt, inter ſe permixti, *l.3. de cuſtod. reor. lib.9. t.3.*

SECVNDARIVS. *Secundarium* præceptum, *l.2. de incorp. lib.10. t.9.*

SECVNDICERIVS notariorum, *l.21. de petitionib. lib.10. t.10.* Conſule ibi Commentar. & Du Freſne *Gloſſar.*

SECVNDVS. *Secundæ* nuptiæ. De his *lib.3. t.8.* vide *l.1. de reuoc. donat. lib.8. t.13.* De *ſecundo* lapſu *lib.11. t.32.*

SECVRIS. *Secures* faſceſque Proconſularis poteſtatis, *l.7. de honor. codic. lib.6. t.21.*

SECVRITAS. *Securitates* idem quod *Apocha*, cautio. De his & earum forma, *l.2. de diſcuſſ. lib 11. t. 27. l.19. de annona. lib.11. t.1. l. vltim. tributa in ipſis ſpeciebus. lib 11. t.2. l.173. & 185. de Decurionibus. lib.12. t.1. l.2 27.32. de ſuſceptorib. lib. 12. t.6. l.21. 26. de nauic. lib.13. t.5* 2) Euocatoriæ *ſecuritas*, *l.3. de Decurion. & ſilent. lib.6. t.23.* eſt veniendi ad Comitatum fiducia. 3) Nimia *ſecuritas* à deuotione reuocat, *l.35. de ann. lib.11. t.1.* *Securitatem* poſſeſſorum vexare, attentare, dicuntur delatores, *l.4. 12.19. de petitionibus. lib.10. t.10.* *Securitate* innocentiam firmare, *l.4. de petition. lib.10. t.10.* *Securitas* ſexus muliebris, *l.3. de accuſationibus. lib.9. t.1.*

SECVS pro *ſexus*, vide *not. d. ad leg.3. de cuſtod. reor. lib.9. t.2.*

SEDERE. *Sedere*, id eſt, placere, *l.37. de Epiſcop. lib.16. t.2.* Id noſtro *ſedit* arbitrio. 2.) *Sedendorum* equorum poteſtas, pro inſidere equis, *l 3. quibus equorum vſus. lib.9. t.30.* 3.) De *ſedendi* iure & poteſtate cum Iudicibus in ſecretario, *l.5. de proximis. lib.6. t. l. vnic. de offic. Iudicium ciuilium. l.1. t.8. l. vltim. de honor. codicill. lib. 6. t.22.* *Sedebant* Decuriones Præſidatus prærogatiua gaudentes in conſilio ciuitatis, *l.4. de Decur. lib.12. t.1.* 4.) *Sedet* breuibus modus profeſſionis, id eſt, remanet, & breuibus comprehenditur, *l.13. de indulgent. debitor. lib.11. t.28.*

SEDES. *Sedes* Apoſtolorum vel Martyrum Conſtantinopoli, *l.6. de ſepulchr. viol. lib 9. t.17.* id eſt ſepulchrum conditorium Martyrum. Dicitur, miſeranda *ſedes Nouella Valent.5. de ſepulcris.* 2.) *Sedes* de Eccleſia, *l.8. de hæret. lib.16. t.5.* 3.) Magiſtratuum *ſedes* tribuitur illuſtribus, veluti Præfecto Prætorio, Vrbi Præfecto: vide *Notit. Dignit. & l.12. de Legatis. lib.12 t.12.* 4.) *Sedes* militares, *l.2. de domeſt. lib.6 t.24.* ſunt foſſata, ſtatiua, caſtra, ubi milites armati & palatini, viuebant & ſedebant ceſſante expeditionis neceſſitate. De his *ſedibus* late expoſui in *commentario ad h. l.* 5.) *Sedes* carceris, *l.1. de cuſt. reorum. lib.9. t.3.* 6.) Simulacrorum *ſedes*, *niches*, loca, in quibus ſimulacra fixa erant, quod probo in *Commentar. ad l 9. de pagan lib.16 t.10.* Simulacra ſuis *ſedibus* euellantur, *d.l.19.* 7.) *Sedes* Iudicum. Vnuſquiſque Iudex in his locis *ſedem* conſtituat, in quibus oportet omnibus præſto eſſe rectorem, &c. *l.4. de officio rectoris Prouinciæ. lib.1. t.7.* id eſt, *tienne ſes aſſiſes, conſtitue ſa demeure.*

SEDILE. Occurrit hæc vox *l.12. de legatis. lib.12. t.12.* ſed incuria librariorum irrepſit in textum, legendum enim ibi, *ſedes illuſtris.* Vide quæ dixi in *notis ad eam leg.*

SEDITIO. *Seditionibus* inhibendis leges latæ, *l.37. de Epiſcop. lib.16. t.2. tit. de his qui ſuper religione tit.4. lib.16. lege 38. de hæreticis. lib.16. t.5. l.22. de Iudæis. lib.16. t.8.*

SEDVLITAS. *Sedulitas* officialium, *l.2. de numer. lib.8 t.1.* Iudiciaria *ſedulitas*, *l.22. de ſuſcept. lib. 12. t.6.* *Sedulitatis* affectus pius. De liberorum deuotione & affectu, quem debent patri, *l.2. in fin. de maternis bonis. lib.8. t.18.*

SEDVLVS. *Sedulæ* mentis cura, *l.43. de Decur. lib.12. t.1.* Querela. *Sedula. Sedulis* querelis inſtare, *l.110. de Decur. lib.12. t.1.* Seruitus *ſedula*, *l.16. de Prætor. lib.6. t.4.* eſt benemerita, ob quam quis manumittitur.

SEGES. *Segetem* prædandi amputare, *l.6. de cuſtod. reor. lib.9. t.3.*

SEGNITIES. *Segnities* Iudicum punita, *l. 16. de iure fiſci lib. 10. t. 1.*

SEGNIVS. Nec *ſegnius* lenitudinis noſtræ cura ſuccedit, *l. 6. de donat. lib. 8. t. 12.*

SEGREGARI, id eſt, excludi, liberari, excipi cœtibus humanis, *l. 32. de hæret. lib. 16. t. 5. Segregari* conuentu publico, *l. 54. de hæret. lib. 16. t. 5. Segregari* a conſortibus, *l. 7. de tyron.* (verſ. illud etiam) *lib. 7. t. 13. Segregari* ab immunitate verberum, *l. 2. de quæſtion. lib. 9. t. 35. Segregari* moleſtia, *l. 23. de curſu. lib 8. t. 5. Segregari* a neceſſitate, *l. 2. in fin. de Senat. ex glebali conlat. lib 6. t. 2.*

SEGREGATIM *Segregatim* vxores maritalis multa conſtringat, *l. 52. de hæret lib. 16. t. 5.*

SEGREGIS, idem quod ſegregatus. Immunes, ac *ſegreges* habeantur, *l. 15. de proxim. lib. 6. t. 26.* Conſule ibi *not. c.*

SEIPSVM iudicans *αὐτοκατάκριτος*, *l. 1. ad l. Iul. repet. lib 9. t. 27. l. 7. de falſa mon. lib. 9. t. 21.*

SEIVNCTVS, immunis. *Seiunctum* eſſe ab aliquo, *l. 1. de itinere muniend. lib. 15. t. 3.*

SELLA. *Sellarum* vſus Romæ. Vide *lib. 15. t. 13 Sella* & frænum equi ſeu veredi, *l. 47. de curſu. l. 8. t. 5.* Conſule Briſſonium de *V. S.*

SEMEL. *Semel* vnaque ſolutione quis ſoluere poteſt, quod per particulas ſoluere poteſt, *l. 15. de ann. lib. 11. t. 1.*

SEMEN *Semina* litium malitioſa comprimere, *l. 1. de Epiſcop. indic. lib. 16. t. 12.*

SEMISDECIMA epimetrum fuit porcinæ, *l. 4. de ſuariis, lib. 14. t. 4.*

SEMISSIS, *l. 8. de bonis proſcript. lib. 9 t. 42.*

SEMOTVS. *Semoti* pro exhæredatis, *l. 4. de legitimis hæred. lib. 5. t. 1.*

SEMVNCIA, *l. 8. de bonis proſcriptor. l. 9. t. 42.*

SENATORES. De his eſt *titulus 9 lib. 6.* De *Senatore* criminis reo, agit *l. 1. de extraordinar. lib. 11. t. 16. Senatorum numerus*, in Senatu definitur, *l. 9. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* Placet, ne minus quinquaginta Clariſſimi, veniant in Senatum. 2.) *Senatores* in inſcriptione *l. 9. de petitionib. lib. 10. t. 10.* dicuntur Decuriones Alexandrini. Vide quæ dicta ſunt in Commentar. *ad l. 189. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

SENATVS dicitur locus, vbi conueniunt Senatores *l. 9. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* 2.) *Senatus* ſunt Senatores, *l. 12. de Iuriſdiction. lib. 2. t. 1.*

SENATVS CONSVLTA ſunt Senatus ſiue Patrum Decreta, *l. 4 de Senatorib. lib. 6. t. 1. l. 1. de expenſ ludor. lib. 15. t. 1.*

SENECTVS. *Senectus* quæ ſit, definitur *l. vn. de his, qui ven. ætat. lib. 2. t. 17. Senectus*, a quibus excuſet, legitur *l 13. de Prætorib. lib. 6. t. 4. l. 58. de curſu. lib. 8. t. 5.*

SENIVM, ætas ſenilis. *Senio* fractus, *l. 12. de veteranis lib. 7 t. 20.* 2) *Senium* de ædificiis dicitur. Ita opera publica *ſenio* victa fatiſcere dicuntur, *l. 15. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* vbi conſule *not. f* & ibi loca varia ex Symmacho & Caſſiodoro addicta. Ædes ætatis *ſenio* concuſſæ, *l 44. de operib. publ.* Domus ſacræ *ſenio* quatiuntur, *l. 1. ne quis in palatiis maneat. lib. 7. t. 10.*

SENSVS. *Senſus* intemeratæ fidei *l. 6. de hæret. lib. 16 t. 5.* Iuſtæ inſtigationis *ſenſus* (forte etiam indignationis) *l. 7. de hæret. lib. 16. t. 5.* Salutis propriæ *ſenſu* & affectu admoniti, *l. 7. de hæret. lib. 16. t. 5. Senſu* leuiore conceptum deſiderium, *l. vlt. de legitimis hæred. lib. 5. t. 1. Senſu* carentia ſimulacra dicuntur, *l. 12. de Paganis, lib. 16. t. 10.*

SENTENTIA eſt iudicis decretum, ſiue vltima definitio, controuerſiæ finem imponens, aut abſolutione, aut condemnatione. De *ſententiam* paſſis, *lib. 9. t 43.* De *ſententiis* ex periculo recitandis *l. 4. t. 17.* agitur. Senecta iudicis *ſententia*, *l. 19. de cohortalibus, lib. 8. t. 4.* Ante *ſententiam* definitiuam appellare non licere, *l. 2 50. de appell. lib. 11. t. 30. l. 18 29. quorum appell. lib. 11. t. 36.* 2) *Sententia*, pro eo, quod quiſque ſentit. *Sententia* & tractatus Iuriſconſultorum, *l. vnic. de reſp. prud lib. 1. t. 4.* 3.) *Sententia* pro lege, *l. 61. de hæret. lib. 16. t. 5.* Vide ſupra *Definitio.*

SENVM CAPITVM, id eſt, *ſex capita*, ſeu annonæ & pabula animalium, *l. 1. de domeſt. lib. 6. tit. 24.*

SEPARATVS, id eſt immunis. *Separati* a cenſibus & muneribus, *l. 14. in fin. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

SEPTVM. *Septa* carcerum, *l. 1. de cuſtodia reor. lib 9. t. 3.* Intra domorum ſuarum *ſepta* continere, *l. 44. de Epiſcop. lib. 16 t. 2.*

SEPVLCHRVM. *Sepulchra* feralium myſteriorum, vocantur hæreticorum Eccleſiæ, *l. 7. verſ. illud etiam de hæreticis, lib 16 t. 5.*

SEPVLTVS. *Sepulta* penitus venditio fraudulenta depereat, *l 2. de contrah. empt. lib. 3. t. 1.*

SEQVESTRATIO pecuniæ, de ea *tit. 28. lib. 2.*

SEQVESTRARE. *Sequeſtrari*, id eſt, ſubmoueri, reiici. Præſcriptiones *ſequeſtrari*, *l. 7. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7.*

SEQVESTRATVS. *Sequeſtrata* auctoritate legis, *l. 18 de exaction. lib. 11. t. 7.* id eſt abrogata. *Sequeſtratis* minoribus, id eſt, exceptis, *l. 4. de cenſitor. lib. 13. t. vlt. Sequeſtrata* condemnatione, id eſt, excepta, *l. 27. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

SEQVESTRES nuptiarum, *l. 1. de nupt. lib. 3. t. 7.*

SEQVI, id eſt proſequi, *l. 1. de tractor. lib. 8. t. 6.*

SERVS. *Sera* defenſio, *l. 22. de prætor. lib. 6. t. 4.* Indagatio *ſera*, *l. 7. de filiis militarium apparitor. lib. 7. t. 22.* Petitio *ſera*, *l 11. eod.* Pubertas non *ſera*, *l. vnic. de his qui veniam ætat. lib. 2. t. 17.*

SERENITAS. *Serenitatis* titulus. Vide Iuretum *in Symmach. lib. 2. ep. 8.*

SERICVS. *Serica* blattæ, *l. 15. de murileg. lib. 11. t. 20. Serica* pallia, *l. 3. de veſtib. olou. lib. 10. t. 21. Serica* Paragaudæ, *l. 1. de veſtib. olou. lib. 10. t. 21.*

SERIES. *Series*, id eſt, tenor, euectionis, *l. 22. de curſu, lib. 8. t. 5. Series* Teſtamenti, *l. 3. de teſtam. lib. 4. t. 4. Series* Indulgentiæ, *l. 11. de indulg. debit. lib. 11. t. 28. Series* Legis, *l. vlt. de prædiis Senat. lib. 6. t. 23. Series* Relationis, *l. 4. de relat. lib. 11. t. 29. Series* Scriptionis famoſæ, *l. vlt. de famoſis libellis. l. 9 t. 34. Series* Indictionis, *l. 8. de extraordinar. lib. 11. t. 16. Series* annorum, *l. un. de his qui ſanguinolent. lib 5. t. 8.*

SERMO litigantium. Ad Epiſcopum cum *ſermone* litigantium dirigatur, *l. vnic. de Epiſcop. indic. lib. 16. t. 12.*

SERO. *Sero* ab executoribus, ſeu executionibus rerum antea ſtatutarum appellare non licet, *l. 2. 3. 11 15 16. 18. 25. 30. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Itaque, qui ab executione appellant, *ſero* prouocare dicuntur, *d. l. 3.*

SERPENS. *Serpentes* intra culleum cum parricida, *l. vnic. de parricid. lib. 9. t. 15.*

SERTVM. *Serta* ſuſpendebant diis gentiles, *l. 12. de Paganis, l. 16. t. 10.* Arnobius *lib. 7. pag. 226. Edition. Stewech. Etiam dii ſertis, coronis afficiuntur & floribus.* Marmor vetus apud Gruterum *CXXIV.* CORONAE INLATAE SIGNAQVE VNCTA.

SERVARE,

SERVARE, id eſt, obſeruare. Vt ad centenam dignitatem hic ordo *ſeruetur*, *l. 7. de agent. in reb. lib. 6. t. 27.*

SERVITIVM. Si ad eccleſiam catholicam ſeruitio fideliore tranſierint, *l. 40. de hæret. lib. 16. t. 5.*

SERVITVS. *Seruitus* operaria. *l. 6. de annon. ciuicis, lib. 14. t. 17.* Sedula *ſeruitus*, id eſt, ſerui ſeduli, *l. 16. de Prætorib. lib. 6. t. 4.*

SERVVLVS. Connubia *ſeruulorum*, *l. 6. de decurionib. lib. 12. t. 1.* Infideles *ſeruuli*, *l. 1. vnde vi, lib. 4. t. 22.*

SERVVS. De *ſeruorum* emendatione, eſt *lib. 9. t. 12.* *Serui* pœnæ, *l. 2. ſi vagum mancipium, lib. 10. t. 12.* Ciuitatis *ſerui*, *l. 3. ad Senatusconſ. Claudian. lib 4. t. 9.* *Serui* fiſcales, *l. 3.* & *4. eod. tit.* De *ſeruo* neceſſario hærede inſtituendo, *l. 3. de inofficioſ. teſtam. lib. 2. t. 20.* *Serui* fundorum, *lege vnic. communi diuidundo, lib. 1. t. 25.* *Serui* oratores, *l. 1. de pignorib. lib. 2. t. 30.* *Seruus* libidinum omnium & vitiorum, *l. 3. de ſentent. paſſis & reſtitut. lib. 9. t. 43.*

SESSIO Iudicis. *Seſſio* publica, *l. 1. de habitu, lib. 14. t. 10.*

SEVERITAS. *Seueritas* iudiciaria, *l. vnic. de ſtrator. lib. 6. t. 31. l. 7. t. 12. de deſert. lib. 7. t. 18.* *Seueritas*, Iuris, *l. 12. de accuſat. lib. 9. t. 1.*

SEVERITVDO. *Seueritudo* par pœnæ conſtringat, *l. vnic. ne damna prouinc. lib. 11. t. 11.*

SEXAGENARII, *l. 2. de annon. lib. 11. t. 1. l. 1. de exaction. lib. 11. t. 7.*

SEXCENTI. *Sexcenta* talia ſunt, quæ enumerari non poſſunt, *l. vnic. victum ciuiliter lib. 9 t. 20.*

SEXTANS, id eſt, vnciæ duæ. *Sextans* deportato relinquitur, *l. 8. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

SEXTARIVS. Sexta congii pars. *Sextarius* olei, *l. vlt. de ann. ciuicis, lib. 14. t 17.*

SEXVS. *Sexus* ſeparandi in carcere, *l. 3. de cuſtod. reorum, lib. 9. t. 3.* *Sexum* alienum mentiri, *l. 3. 6. de adult. lib. 9. t. 7.*

SIGNA. *Signa*, *l. vlt. de priuil. eorum, lib. 6. t. 35.* ſunt vexilla militaria.

SIGNACVLA. *Signacula*, *l. 4. de adminiſtr. tutorum, lib 3. t. 19.* ſunt ſigilla.

SIGNARE. *Signare* eſt deſignare, ſcripto, & aperta definitione exprimere. Aperta definitione *ſignamus*, *l. vn. ſi ſecundo nupſerit mulier, lib. 3. t. 9.* Imperatorum decreta *ſignarunt*, *l. 90. de decurionib. lib. 12. t. 1.* Communi denunciatione *ſignemus*, id eſt, communi enunciatione deſignemus, *l. 14. de extraordinar. lib. 11. t. 16.* Enumeratio *ſignata*, id eſt, deſignata, *l. 18. de extraordinar. lib. 11. t. 16.* Probatæ fidei dici ac *ſignari* volent, *l. 7. de hæret. lib. 16. t. 5.* Prætura, quæ Flauiali nuncupatione *ſignatur*, *l 5 de Prætorib. lib. 6. t. 4.* *Signatum* eſt lege noſtra, *leg. 5. de annon. lib. 11. t. 1.* 2) *Signare* dicuntur etiam Iudices, cum quid ſcripto iudicant, aut referunt ad Principem. *Signare* iuridica pronunciatione, *l. 2. de fructib. & litis expenſ. lib. 4. t. 18.* Muros iuuari oportere *ſignaſti*, *l. 36. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* Propria relatione *ſignaſti*, *l. 55. de curſ. publ. lib. 8. t. 5.* 3.) *Signare* eſt ſignis obſignare. *Signandis* reſponſis obſecundant, *l. 14. de extraordinar. lib. 11. t. 16.*

SIGNATIO eſt ſcriptura tabularum. Apocharum & ſecuritatum digeſta *ſignatio*, *l. 19. de annon. & tribut. lib. 11. t. 1.*

SIGNATOR teſtis. *Signatores* in teſtamentis, *l. 3. de teſtament. l. 4. t. 4.*

SIGNIFERI. Nemeſiaci & Cantrabrarii *ſigniferi*, *l. 2. de excuſat. art. lib. 13. t. 4.* & *l. 2. de Collegiatis, lib 14. t. 7.*

SILENTIARII. De his eſt *titulus lib. 6. de Decurionibus, & ſilent. t. 23.*

SILENTIVM. *Silentium* venale, *l. 7. de iure fiſci, lib. 10. t. 1.* *Silentii* cohibentia, *l. 10. de murilegulis, lib. 10. t. 20.* *Silentii* continuatio per triginta annos, *l. vnic. de inquil. & colonis, lib. 5. t. 10.*

SILERE. *Silere* lites dicuntur, id eſt, locum non habere, *l. 3. de iure fiſci, lib. 10. t. 1.*

SIMILITVDO. *Similitudo* argumentorum, *l. 7. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* *Similitudinem* veritatis falſarius imitatur, *l. vnic. ſi certum pet. de chirographis, lib. 2. t. 27.* Honori delaro ex merito opponitur, qui ad *ſimilitudinem* contribuitur, *l. vlt. de honor. Codicil. l. 6. t. 22.* id eſt, imaginarius honor.

SIMPLEX. *Simplex* ſatisfactio dicitur, vt ſolidi in maſſam obryzæ redacti ſuſceptori tradantur, *l. 12. de ſuſcept. lib. 12. t. 6.* Ait lex: *quod ad compendium ſimplicis ſatisfactionis inuentum eſt*, vbi compendium *ſimplicis ſatisfactionis*, eſt facilitas ſolutionis. *Simplices* quæſtiones, quibus domeſtica poteſtas exercetur, *l. 2. de emendat. ſeruor. lib. 9. t. 12.* quibus opponuntur, *l. 1. eod.* pœnæ publicæ. *Simplex* reſcriptum, *l. 27. de petition. lib. 10. t. 10.* eſt, cui ſolus Quæſtor ſubſcribebat. Ei opponitur *ſpecialis adnotatio*, cui Princeps ipſe ſubſcribebat.

SIMPLICITAS. *Simplicitas* inconſulta reſcriptorum circa hirenarchas, *l. vn. de hirenarchis, lib. 12. tit. 14.*

SIMPLICITER. *Simpliciter* tenere, id eſt, bona fide, *l. 1 de fruct. & litium expen. lib. 4. t. 18.*

SIMPLVS. *Simpla* debiti ſumma oppoſita quadruplo, *l. 27. de annon. lib. 11. t. 1.*

SIMVLACRA paganorum, *l. 6. 8. 10. 12. 20. de Paganis, lib. 16. t. 10.* quæ alibi idola, *l. 13. de Paganis, lib. 16. t. 10. l. 6. de apoſt. lib. 16. t. 7.* Imagines *d. l. 12.*

SIMVLARE, pro effingere, effigiare, *l 12. de Paganis, lib. 16. t. 10.*

SIMVLATVM pro imaginario, ita *ſimulata* venditio, *l. 33. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

SIMVLATIO pro inſimulatione ſeu accuſatione. *Simulationum* genera, *l. vnic. ne ſine iuſſu principis, lib. 9. t. 41.*

SINCERITAS TVA. *Titulo hoc* compellati plures. Vid. *Not. Dignit.*

SINERE. *Sinere* gratiam appellationis, pro facere. *l. 48. de appellat. lib. 11. t. 30.*

SINGILLATIM, *l. 1. de prædiis & mancipiis curialium, lib. 12. t. 13.*

SINGVLARIS. *Singularis* virtus, id eſt, Clericatus. *l. 16. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2.* Vid. ſupr. *eximius*. Certe monazontes *ſingularium* appellatione cenſiti. Sulpitius Seuerus *dialogo primo cap. 14. init.* *Alium æque ſingularem virum vidimus paruo tugurio, in quo non niſi vnus recipi poſſet, habitantem.*

SINGVLVS. *Singuli* quique, *l. 7. de honor. Codic. lib. 6. t. 22. l. 13. de bonis proſcript. lib. 9 tit. 42.* Ruffinus *lib. 10. cap. 19.* *Quia plus ſibi ſinguli quique, quam abſentibus conſulebant.* *Singuli* quique *l. 3. de Agentib. in rebus, lib. 6. t. 27. l. 2. de ſuariis, lib. 14. t. 4. l. 13. de annon. lib. 11. t. 1. l. 17. de proximis, lib. 6. t. 26. l. vltim. de Epiſcop. lib. 16. t. 2. l. 18. de pœnis, lib. 9. t. 40. l 84. de Decurionibus, lib. 12. t. 1. l. 10. de veteranis, lib. 7. t. 20. l. 13. de bonis proſcript. lib 9. t. 42. l. 28. de nauicul. lib. 13. t. 5. l. 4. de conlat. donat. lib. 11 t. 20. l. 7. de aquaductu, lib. 15. t. 2.* Tribonian.

leg. 4. Cod. Iuſt. eod. Singulis ciuibus, ibi repoſuit *l. 12. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 2. l. 2. vt dignitatum ordo, lib. 6. t. 5. l. 18. 20. de curſu, lib. 8. t. 5. l. 21. de ſuſcept. lib. 12. t. 6. l. 139. de Decurionibus, lib. 12. t. 1. Singulas* quasque inſulas, *l. 54. de haret. lib. 16. t. 5.* Male qui ibi *quisque* pro *quasque* reponit, *l. 1. de incorpor. lib. 10. t. 9. l. 1. ſine cenſu vel reliquis, lib. 11. t. 3. l. 52. de haret. lib. 16. t. 5. l. 3. de Decur. V. R. lib. 14. t. 1. Singuli* vniuerſique, *l. 2. de calum. lib. 9. t. 39. l. 15. de accuſat. lib 9. t. 1. Singula* officia, quæ rationibus ſcribendis occupata fiſcoque obnoxia, *l. 1. de numerariis, lib. 8. t. 1. l. 7. de ſuſcept. l. 12 t. 6.* veluti tabulariorum numerariorum *d. l. 1. & 7. Singulis* diebus agenda, *l. 11. 13. de erogat. milit. annon. lib. 7. t. 4.*

SINISTRE. *Siniſterius* in Republica verſati, *l. 2. ad l. Iul. repet. lib. 9. t. 27.*

SINVS. *Sinus* vrbium in *l. 1. de Epiſc. iudic. lib. 16. t. vlt. Sinus* patriæ, *l. 122. de Decur. lib. 12. t. 1. Sinus* veſtis, *l. 12. de ſcanicis, lib. 15. t. 7.*

SITIS. *Sitim* ſuam & auaritiam explere, *l. 2. de concuſſ. aduoc. lib. 8. t. 10.*

SOCIARE, iungere. *Socianda* acta ſeu geſta, relationibus iudicum, *l. 4. de relationib. lib. 11. t. 29. Sociata* opera publicis mœnibus vel priuatis, *l. 39. de oper. publ. lib. 15. t. 1.*

SOCIETAS. Actuariorum *ſocietas, l. 14. de numerar. lib. 8. t. 1. Societas* latronum, *leg. vnic. ne paſtoribus, lib. 9. t. 31.* Ad *ſocietatem* munerum vocari, *l. 17. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

SOCIVS. *Socii* adminiſtrantium atque participes, dicuntur adſeſſores, *l. 5. de iis qua adminiſtr. lib. 8. t. 15.* Si petitionis *ſocius* ſine hærede defecerit, *lib. 10. t. 14.* De *ſocio* itineris, *l. 4. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* De *ſociis* criminum, *l. 1. de cuſt. reorum, lib. 9. t. 3.*

SOL. Dies *ſolis, l. 1. 2. de feriis, lib. 2. t. 8. l. 1. de executorib. lib. 8. t. 8. l. 10. de exactionib. lib. 11. t. 7. l. 2. de ſpectacul. lib. 15. t. 5.*

SOLATIVM. *Solatium* portionis deficientis, *l. 2. ſi petitionis ſocius, lib. 10. t. 14.* Eſt emolumentum & commodum portionis deficientis. Ad tutelam vitæ, pro *ſolatio* ſibi quendam ſociare, *l. 4. de curs. publ. lib. 8. t. 5. Solatium* ex communi & communicato labore, *l. 49. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* Ita Caſſiodorus *Var. V. 9. Pedaturam murorum omnes in commune ſubeatis, qui vicinitate iungimini. Quatenus accommodato ſolatio ſecurius impleatur &c.* qui locus ad *not. 1. h. l.* pertinet. 2.) *Solatium* pro beneficio & liberalitate, quæ officio exeuntibus præſtabatur, *leg. penultim. de Palat. ſ. l. lib. 6 t 30.* Vide ibi *Commentar.* 3.) Bonorum *ſolatium*, pro ſucceſſione, *l. vnic. de cretione, lib. 4. t. 1.* 4.) Excuſationis *ſolatium, l. 4. de veteranis, lib. 7. t. 20.* eſt beneficium immunitatis a cenſu. 5.) Facultatum *ſolatium, l. 123. de decurionib. in fin. lib 12. t. 1.* dicitur beneficium, quod curia habet in bonis decurionum ſine herede decedentium. 6.) *Solatium* eſt mercedula nauiculariis conſtituta, *l. 32. de nauicular. lib. 13. t. 5. Solatium & ſolarium* ſæpe confunduntur a librariis, vt paſſim obſeruatum eſt ad leges huius Cod. Conſule etiam Briſſonium de *V. S.*

SOLERTIA. Fallax & arguta *ſolertia, l. 6. de ſepulcris violat. lib. 9. t. 17.* Mentis *ſolertia, l. vn. de his qui veniam atat. impetr. lib. 2. t. 17.* Exercere *ſolertiam* negotiandi, *l. 2. de luſtrali collat. lib. 13. t. 1.* Mercandi *ſolertiam* exercere, *l. 5. d. t.*

SOLERS & SOLLERS, vt ſæpe ſcriptum hoc Codice. *Solers* cura competentium iudicum, *l. 16. de nauiculariis, lib. 13. t. 5.* Diligentia *ſolers. l. 1. de Spectaculis, lib. 15. t. 5.* Excubiæ *ſolertes, l. 3. de pœnis, lib. 11. t. 40.* Fides *ſolers* & integritas, *l. 36. in fin. de curſu publ. l. 8. t. 5. Solers* indago, *l. 2. de litor. & itiner. cuſtod. lib. 7. t. 16.* Inquiſitio *ſolers, l. vlt. de Iudais, lib. 16. t. 8.* Quæſitor *ſolers, l. 3. de naufrag. lib. 13. t. 9. Solertiſſima* opera, *l. 40. in fin. de haret. lib. 16. t. 5.*

SOLERTER. *Solerter* inquirere, *l. 11. de petition. lib. 10. t. 10. Solertiſſime* ſeruari oportet, *l. 27. de decurionibus, lib. 12. t. 1.*

SOLIDARE, roborare, firmare. Iugi *ſolidata* æternitate, ſeruentur, *l. vlt. de Epiſcopis lib. 16. t. 2.* Conſtitutione *ſolidamus, l. 1. de expenſ. ludorum lib. 15. t. 9.* Fila arguto pectine *ſolidare, l. vlt. de veſtib. oloueris, lib. 10. t. 21.*

SOLIDITAS, forma ſolida. Maſſæ obryzæ *ſoliditas*, ſolido opponitur, *l. 12. de ſuſceptoribus lib. 12. t. 6.* Fiſtularum *ſoliditatem* attentare, id eſt, perfodere ſolidas fiſtulas, *l. 5. de aquaductu lib. 15. t. 2.* 2.) *Soliditas* poſſeſſionis, *l. 4. de conlat. donatar. lib. 16. t. 20.* eſt conſtans, & perpetua poſſeſſio.

SOLIDVM integrum, totum. De *ſolidi* capacitate inter virum & vxorem, *l. 2. de iure liberor. l. 8. t. 17. l. 7. de nauicular. lib. 13. t. 4.*

SOLIDVS, integer. Ætas *ſolida, l. 12 de veteranis, lib. 7. t. 20.* opponitur ætati defeſſæ, ob quam honeſtam ſolebant miſſionem veterani accipere.

SOLIDVS nummi genus ex auro conflatum, de cuius pondere conſule Commentarium *ad leg. 1. de ponderatorib. lib. 12. t. 7. & ad leg. vnic. de oblatione votorum lib. 7. t. 24.* De *ſolidorum* adulteratoribus agitur *l. 5. de falſa moneta lib. 9. t. 21. Solidus* aliquando pro viginti quinque libris æris a poſſeſſoribus inferebatur in ærarium principis, *l. 2. de conlatione æris lib. 11. t. 21. Solidus* dabatur pro triginta, & viginti deinde, libris piſcis, iis, quibus incumbebat piſcis exhibendi cura in aula Conſtantinopolitana, *l. vn. de pretio piſcis, lib. 14. t. 20.*

SOLITARIVS. Vitæ *ſolitaria* falſitatem, dicuntur affectare Manichæi *leg. 9. de haret. lib. 16. t. 5. Solitarii* fuerunt ſecta Manichæorum, *leg. ead.* diuerſa tamen ab Apotacticis, qui & ſolitariam vitam vixere, &, docente Epiphanio, bonis omnibus renuntiarunt, cum ſolitarii inter Manichæos, innuente laudata lege, bona haberent. 2.) *Solitarius* dicitur cælebs in interpretatione *leg. 2. de repudiis lib. 3. t. 16.*

SOLITVDO locus deſertus. *Solitudines* & ſecreta *τῶν μοναζόντων, l. 63. de decurionib. lib. 12 t. 1.* Vid. ſupr. *Secretus.* 2.) *Solitudinis* mœror, *l. 2. de repudiis lib. 3. t. 16.* eſt cælibatus.

SOLITVS. *Solita* ſpecies, *l. 24. de annon. & tribut. lib. 11. t. 1.* ſunt ſpecies canonicæ, ſolemnes: quæ de more præſtantur. Debiti tituli dicuntur *leg. 19. eod. tit.* & *Solita* abſolute apud Ammianum Marcellinum *lib. 17. cap. 3. Factumque eſt tunc & deinde, vnius animi firmitate, vt prater Solita, nemo Gallis quidquam exprimere conaretur vnique.* Paullo ante idem Autor *ſolita, ſolemnia* vocat.

SOLLEMNIS. Ita plerisque locis hoc Codice ſcriptum eſt. 1.) *Sollemne* eſt, quod legitime, rite & ordine fit. Hinc *ſolemnia* appellationis, *l. 5. de appellationib. lib. 11. t. 30.* Denunciatio *ſolemnis, l. 3. de denunciat. lib. 2. t. 4.* Inſcriptionis *ſolemnia, l. 4. de cuſtodia reorum lib. 9. t. 3.* Inde is, qui in crimen ſubſcribit, dicitur *ſolemni* lege ſe vincire, *l. 3. de exhibend. reis, lib. 9. t. 2.* & *ſollemnibus* ſatisfacere, *l. 9. de accuſat. & inſcript. l. 9. t. 1.* eſt, in crimen ſubſcribere. Ita quoque *ſolemnia* ſimpliciter, pro inſcriptionis ſolemnitate,

tate, *l. vltim. ad leg. Cornel. de falſo lib. 9. t. 19.* Emptionis *ſolemnia l. 2. de contrahenda empt. lib. 3. t. 1.* Pœna *ſollemnis*, *l. vn. de parricid. lib. 9. t. 15.* 2.) *Solemnia* dicuntur annonæ, quas Palatini accipiebant, *l. 11. de Palatin. S. L. lib. 6. t. 30.* ibi: ſtrenas & veſtes, cæteraque *ſolemnia*, vltra ſtatutum numerum percepiſſe cognouimus. 3.) *Solemne* eſt, quod ſtato tempore fieri ſolet. Ideo Senatores ad vrbem Romam venire compelluntur, ut muneribus (ludis edendis) iniunctis, operam poſſint præſtare *ſolennem*, *l. 7. de Prætoribus & Quæſtor. lib. 6. t. 4.* 4.) *Solenne* dicitur de ordinatis tributis. Ita, *ſolennis* penſitatio *l. 31. de annon. & tribut. lib. 11. t. 1.* Expreſſio *ſolennis*, *l. 3. tributa in ipſis ſpecieb lib. 11. t. 2.* eſt præceptio, cui principis manu modus collationis adſcriptus fuit. Sed forte ibi melius leges, *expenſio ſolennis*. Titulus ſolennis, *l. vn. de ſuperindicto lib. 11. t. 6.* *ſolemnis* ratio, *l. 64. de curs. publ. lib. 8. t. 5.* *Solemnes* ſpecies, *l. 6. de exactionib.* *Solemnia abſolute*, *l. 1. §. 1. D. de munerib.* & apud Ammianum *lib. 17. c. 3.* Tributariæ functionis ſolemne *munus*, *l. 19. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Canonem *ſolemni* more ſolui præcepimus, *l. 16. de bonis proſcriptor. lib. 9. t. 42.* Ita etiam, equi *ſolemnes*, id eſt, qui ex ſolemni collatione præſtantur, ſeu, canonici, *l. 2. de priuilegiis eorum, qui in S. P. lib. 6. t. 35.* Tituli annui atque *ſolemnes*, *l. vlt. de ponderator. lib. 12. t. 7.* 5.) *Solemne* eſt ſolitum. Ita haruſpices Romæ permittente Conſtantino M. celebrare poſſunt ſuæ conſuetudinis *ſollemnia*, id eſt, quæ fieri ab eis ſolent circa haruſpicinam, *l. 2. de malef. & mathemat. lib. 9. t. 16.*

SOLLEMNE & SOLLEMNIA ſunt ſtata feſta. Ita Templorum *ſollemnia l. 112. de decurionib. lib. 12. t. 1.* ſunt feriæ ob templorum dedicationes conſtitutæ. Confer *Commentar. ad h. leg.*

SOLLEMNITAS dicitur tempus præſcriptum, intra quod appellantes opinionis exemplum petere, & refutatorios offerre debent. Hinc, dies complendis *ſollemnitatibus* præſtituti, *l. 14. de appellat. lib. 11. t. 30.* 2.) *Sollemnitas* dicitur de ritu gentilitio feſtiuo. Non liceat paganis quidquam *ſollemnitatis* agitare, *l. 19. de pagan. lib. 16. t. 10.* Hinc etiam *dies ſolemnitatis*, apud Aggenum Urbicum *Commentar. in Frontin. de limit. agror pag. 61. Edit. Goes.* 3.) *Solemnitas* dicitur, quando quid certis ritibus formulisque erat explicandum. Ita *ſolemnitas* ſcrupuloſa cretionum, *l. 8. de maternis bonis lib. 8. t. 18.* 4.) *Solemnitas*, pro eo, quod ſolitum eſt, fierique debet. Ita Curiales, qui curialia munera, obtentu imaginariarum dignitatum, fugiebant, priuantur honore immerito, & ciuilium munerum *ſolemnitate* fungi coguntur, *l. 25. de decurionib. lib. 12. t. 1.* Ita Nominationis *ſolemnitas*, *l. 53. de decurionib. lib. 12. t. 1.* quando ad curialia munera ſuſtinenda nominantur curiales. 5.) *Solemnitas* conſulatus, *l. 13. de infirmand. his quæ ſub tyrann. lib. 15. t. 14.* eſt manumiſſionis ſolemne, a Conſulibus magiſtratum ineuntibus celebrari ſolitum. 6.) *Solemnitas* dicitur de præſtationibus & collationibus. Ita, antiqua *ſolemnitas*, *l. 7 de indulgent. debitor. lib. 11. t. 28.* eſt antiquus præſtationis modus. 7.) *Sollemnitas* Iuris *l. 3. ad leg. Iul. de vi lib. 9. t. 10.* eſt inſcriptio in crimen. 8.) *Solemnitas* dicitur de ſportulis, quas Domeſtici & Protectores accipiebant. Ita *l. 3. de domeſt. & protector. lib. 6. t. 24.* Eos tamen, ne penitus *ſolemnitas* intereat, quinos & denos ſolidos ſportularum nomine Primatibus diſtribuere præcipimus. 9.) Per *ſolemnitatem* intelliguntur ſpectacula ſolemnia *l. 2. de ſpectaculis lib. 15. t. 5.* ibi: ante meridiem tantum *ſolemnitati* pareant.

SOLLICITARE, eſt inquietare, turbare. Ita *Sollicitare* mundum Manichæi dicuntur, *l. 18. de hæretic. lib. 16. t. 5.* 2.) *Sollicitare* eſt loco mouere. Terram *ſollicitare* & ceſpitem vellere, *l. 5. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.* Nouella *Valent. 5. de ſepulcris*: Quis neſcit quietos *ſollicitari* funeſtis auſibus manes. Conſule *Commentarium ad d. l. 5.*

SOLLICITATOR, qui concitat & impellit. Pœna *ſollicitatori* mulionum ſtatuitur *l. 38. de curs. lib. 8. tit. 5.*

SOLLICITE. *Sollicite* proprio officio fungi, *leg. 5. de numer. lib. 8. t. 1.*

SOLLICITUDO de cultura agrorum, *l. 33. de Decurionibus*, *lib. 12. t. 1.* 2.) *Sollicitudo* pro munere & functione.

SOLLICITUDINIS curam impendere, *l. 20. de oper. publ. lib. 15. t. 1.*

SOLLICITUS. In petendo debet eſſe *ſollicitus*, qui eſt in impetrandi occaſione curioſus *l. 16. de petition. lib. 10. t. 10.*

SOLVERE, *perſoluere*, *diſſoluere*, non tantum de pecunia, ſed & de muneribus paſſim dicitur. *Titulo de Decurionibus.* 2.) Diem vitæ *ſoluere*, id eſt mori, *l. vnic. de bonis decur. lib 5. t. 2.*

SOLUTUS abſolute pro militia exſolutus, *l. 18. de diuerſis offic. lib. 8. t. 7.* Id eſt, diſcinctus, militia reſolutus, vt Tribonianus, *l. 2. eod.* repoſuit. Militia *ſolutus*, *l. 11. de decurion. lib. 12. t. 1.*

SOLUTORES, id eſt, conlatores, poſſeſſores *l. 3. de exact. lib. 11. t. 7.*

SOMNIUM. *Somniis* enarrandis occultans artem aliquam diuinandi, *l. 6. de maleficis, lib 9. t. 16.*

SOMNUS. *Somnum* capere confugientibus ad Eccleſias non licet, *l. 4. de his qui ad Eccleſ. conf. lib. 9. tit. 45.*

SOPHISTAE, qui facundia Græcitatis pollent, *l. vlt. de ſtudiis lib. V. R. lib. 14. t. 9.* ſunt oratores ſeu Rhetores Græci, & inter profeſſores publicos numerantur, *d. l. vlt.* & *l. vn. de profeſſ lib. 6. t. 21.* Conſule *Commentar.*

SOPITUS. *Sopita* ira, *l. 5. de accuſat. lib. 9. t. 1.* *Lis* ſopita ex tranſactione aut qualibet alia ratione, *l 32. de petition. lib. 10. t. 10.*

SORDIDARE. Fluenta *ſordidare*, *l. 13. de re militar. lib. 7. t. 1.*

SORDIDUS. *Sordida* connubia ſeruularum, *leg. 6. de Decurionibus*, *lib. 12. t. 1.* *Sordida* munera, de his eſt *lib. 11. t. 16.* *Sordidus* panis, *l. 5. de ann. ciuicis*, *lib. 14. t. 7.*

SORITES. *Soritis* exemplum, *in leg. 6. de fide teſtium*, *lib. 11. t. vltim.*

SOROR. *Sorores* germanæ, *l. 2. vlt. de inceſtis nupt. lib. 3. t. 12.* *l. vn. comm. diuid. lib. 2. t. 25.* *l. vn. vnde liberi*, *lib. 4. t. 2.* *l. 4. de legit. hæredit. lib. 5 tit. 1.*

SORORIUS. *Sororia* appellatio, & eius conſortio decolorari, *l. 44. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

SORS. Sortitio. *Sorte* ducti iudices, non ſponte delecti in ſpecie *l. 13. de accuſat. lib. 9 t. 1.* 2.) *Sors* pro conditione quacumque. Cenſualis *ſors*, *l. 1. de protoſtaſia*, *lib. 11. t. 24.* *Sors* communis *l. 6. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.* *Sors* Deportationis *l. 9. de iurisdict. lib. 2. t. 1.* *l. 14. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Ita quoque, fatali *ſorte* mori, *l. 7. de cenſu*, *lib. 13. t. 10.* Humana *ſorte* conſumi, mori, decedere, *l. 7. de ſponſ. lib. 3 t. 5.* *l. vn. de Prætor. lib. 6. t. 4.* Humilior *ſors*, *l. 2. de Lenonib. lib. 15. t. 8.* Militiæ *ſors*, opponitur codicillis a principe impetratis, vt quis in gradu præferatur,

tur, *l. 2. qui in gradu*, *lib. 7. t. 3.* Naſcendi *ſors*, *leg. 172. de Decurionibus*, *lib. 12. t. 1.* Naturali *ſorte* abſumptus, *leg. 43. de Epiſcopis*, *lib. 16. t. 2.* Negotiationis *ſortem* agnoſcere, *l. 10. de luſtr. conlat. lib. 13. t. 1.* Originis *ſors*, *l. 58. de Decurionibus*, *lib. 12. t. 1.* Pari *ſorte* cum cæteris, *l. 13. de extraordinariis*, *lib. 11. t. 16.* Peræquationis *ſors*, *l. 13 de Senat. lib. 6. t. 1.* Proſcriptionis *ſors*, *l. 1. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* Subhaſtaria *ſors*, *l. 9. de prad. naucul. lib. 13. t. 6.* Suſpenſa eorum *ſors* & fortuna ſit, *l 13. de pœnis*, *lib. 9. t. 40.* 3.) *Sortes* pro fundis & poſſeſſionibus. Pro modo capitationis & *ſortium*, *l. 15. de annon. lib. 11. t. 1.* Quanta *ſors* fuerit ſubleuata, *l. vlt. de locat. fund. lib. 10. t. 3.* Hinc & *ſors* grauis pro opimo prædio, *l. 13. de Senat. lib 6. t 2.* *Sors* illa, ſpatium terrarum dicitur, *l. 1. de terris limitaneis*, *lib. 7. t. 15. l. vn. de rei vindicatıon. lib. 2. t. 23.* & Nouell. Theodoſ. 31. *de ambitu & locis limitaneis.* De *ſorte* plura leges in Commentario ad *d. l. 15.* vbi de Gothorum, Wandalorumque ſortibus dictum ex medii æui ſcriptoribus. Conſule etiam Commentar. ad *d. l. 13. de Senator. in fin.* & Du Freſne *in Gloſſar, voc. Sors.*

SORTIRI & ſubſortiri præturam, *l. 12. 13. de Prætor. lib. 6. t. 4.* *Sortiri* copiam abeundi, *l. 3. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

SORTITO, ſorte, vel per ſortem. *Sortito* tamen ad iudicium vocabuntur, *l. 12. de iurisdiction. lib. 2. t. 1.* Conſule Sauaronem ad Sidonium *Ep. 7. lib. 8.*

SPADONES, *l. 17. de hæret. lib. 16. t. 5.* Sed legendum ibi *biſlopodes*. Vide *Commentar.*

SPATANGIVM, *l. vn. de pretio piſcis*, *lib. 14 t. 20.* Genus echini maximum, de quo ex Heſychio & Ariſtotele dixi, in *Commentar. ad. h. l.*

SPATIVM. *Spatia* terrarum, *l. vnic. de rei vindicat. lib. 2. t. 23. l. 1. de terris limit. lib. 7. t. 15.* vide *Sors.* *Spatium* ruris, *l. 7. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

SPECIALITER, id eſt, expreſſe, præciſe, *l. 176. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

SPECERE antiquum, pro *inſpicere*, occurrit *l. 8. de curioſis lib. 6. t. 29.* in ea enim, agentibus in rebus, *ſpectendarum* euectionum cura mandatur.

SPECIES ſunt res, ſeu corpora quæcumque, quorum vſus eſt aliquis in humana conuerſatione, & quidem, quæ vel tributi vel annonarum nomine fiſco penduntur, *l. 48. de curſu*, *lib. 8. t. 5. l. 9. 10. 18. 24. de ſuſcept. lib. 12. t. 6. l. 1. de conditis*, *lib. 11. t. 14. l 24. de annona*, *lib. 11. t. 1. l. 18. de curſu*, *lib. 8. t. 5. l. 6. 17. 19. de cohort. lib. 8. t. 4. l. vlt. de oloueris veſt. lib. 10. t. 21. l. 40. de oper. publ. lib. 15. t. 1. l. vltim. de equorum conlat. lib. 11. t. 17.* Æris *ſpecies*, *l. 4. de priuileg. eorum qui in S. Palat. lib. 6. t. 35.* *Species* annonariæ, *l. 2. de public. comparat. lib. 11. t. 15. l. 9. de naucul. lib. 13. t. 5. l. 9. de ſuſcept. lib. 12. t. 6. l. 3. 15. de annona*, *lib. 11. t. 1. l. 15. 18. de erogat. mil. annona*, *lib. 7. t. 4.* *Species* pro annona militari, *l. 1. 11. in fin. de erogat. mil. annona*, *lib. 7. t. 4.* *Species* Largitionales, quæ & largitiones principis, *l. 13. & 47. de curſu*, *lib. 8. t. 5.* Publicæ *ſpecies*, *l. 16. de curſu*, *lib. 8. t. 5.* *Species* Primipilares, *l. 19. de cohort. lib. 8. t. 4.* *Species* Sericæ blattæ ac metaxæ, *l. 13. de murilegulis*, *lib. 10. t. 20.* Solemnes *ſpecies*, *l. 6. de exact. lib. 11. t. 7.* *Species* Tributorum, *l. 2. 3. 15. 24. 29. de annon. lib. 11. t. 1. l. vnic. ne conlat. per logogr. lib. 11. t. 4.* 2.) *Species* pro materia, *l. 37. de oper. publ. lib. 15. t. 1.* 3.) *Species* pro forma. Vetuſta loci *ſpecies* *l. 7. in fin. de prædiis naucul. lib. 13. t. 6.*

SPECTARE pro reſpicere. Omnes mercatores *ſpectat* luſtralis ---i depenſio, *leg. 11. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.*

SPECTATVS. *Spectata* fidelitate, *l. 12. de exaction. lib. 11. t. 7.* Militia *ſpectata* agentium in reb .s, *l. 18. in fin. de Agent*, *lib 6. t. 27.* *Spectatus* labor, *l. 4. de priuileg eorum qui in S. Palat. lib. 6 t 35.*

SPECVLARII, *l. 2. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.* videntur fuiſſe, qui ſpecula in ornamentum parietibus inſerebant. Conſule *commentar. ad h. l.* & Duckerum *de Latin. ICtor. pag. 429.*

SPECVLATORES inter iudicum ordinariorum apparitores, *l. 16. de cohort. lib. 8. t. 4.* De iis dixi *in Commentario.*

SPECVLA, proprie locum editum notat, vnde excubiæ fiunt, ne hoſtes ex inopinato detrimenti quid afferre poſſint. Inde in *ſpecula*, ſeu in *ſpeculis* iudices eorumque officia eſſe iubentur, *l. 15. de hæret. lib. 16. t. 5. l. 8. de piſtor. lib. 14 t. 3. l. 5. de reparat. appell. lib. 11. t. 31. l. 45. de hæret. lib. 16. t. 5.*

SPERARE pro timere, metuere per Catachreſin ἀκυρολογία. Cum per Illyrici partes Barbaricus *ſperaretur* incurſus, *l. 25. de petition. lib. 10. t. 10.* Conſule Fornerium *Rer. Quotidian. lib. 3. c. 15.* Duckerum *ad Florum lib. 1. cap. 1.* Lindenbrogium *ad Ammianum lib. 14. cap. 7.* Sauaronem *ad Sidonium lib. 6. ep. 6.* & *lib. 7. ep. 7.* Briſſonium *de V. S.* 2.) *Sperare*, ſpem habere. Nec *ſperari*, nec peti, *l. 13. de Palat. ſ. l. lib. 6. t. 30.*

SPERNVI, id eſt, ſpretores laborum, *leg. 8 de cohort. lib. 8 t. 4.* Sed locus in mendo cubat, & eſt ſine dubio legendum, *ſtrenui.*

SPES. *Spes* correctionis, *l. 25. de hæret. lib. 16. t. 5.* Honoris falſi *ſpes*, *leg. 24. de Decurionibus*, *lib 12. t. 1.* Interitus alieni *ſpem* polliceri, *l. 12. de Paganis*, *lib. 16. t. 10.* *Spes* Promiſſionis. Vanæ *ſpem* promiſſionis accipiat, *l. 9. de Paganis*, *lib. 16. tit. 10.*

SPIRANS. *Spirantia* exta conſulere, *l. 12. de Paganis*, *lib. 16. t. 10.*

SPIRITVS, eſt animi elatio. *Spiritus* hæreticorum pertinaces, *l. 25. de hæret. lib. 16. t. 5. l. 26. de Iudæis*, *lib 16. t. 8.* Reſupinos *ſpiritus* aduerſum definita referre, *l. 2. Epiſcopis*, *lib. 16 t. 2.* vt, reſupina ceruice titulum tantum gerere, *leg. 6. de cuſtodia reorum*, *lib. 9. t. 3.*

SPLENDIDIOR. *Splendidior* fortuna, *leg. 53. de Decurionibus*, *lib. 12. t. 1.* *Splendidiſſima* curia, *leg. 12. de Agentib. lib. 6. t. 27.* Vrbs *ſplendidiſſima*, *leg. 51. de oper. publ. lib. 15. t. 1.* *Splendidiſſimus* ordo, *l. 175. de Decurionibus*, *lib. 12. t. 1. l. 4. de piſtor. lib. 14. t. 3.*

SPLENDOR, de honoribus proprie, *l. 17. de pœnis*, *lib. 9. t. 40.* Patriciatus *ſplendor*, *l. vn. de conſul. lib. 6. t. 6.* Senatorum *ſplendor*, *l. 93. de Decurionibus*, *lib. 12. t. 1.*

SPOLIVM. Ditatus *ſpoliis* prouincialium, *l. 20. de cohort. lib. 8. t. 4.*

SPOLIATIO. *Spoliatione* indigna vexari, *l. 50. de curſu*, *lib. 8. t. 5.* Rerum omnium *ſpoliatio* eſt deportatio, *l. vnic. de ſent. paſſis & reſt. lib. 9. t. 43.*

SPOLIARE. *Spoliari* honoris indebiti dignitate, *l. 44. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Spoliatus* ante omnia reſtituendus, *l. 3. ad l. Iul. de vi*, *lib. 9 t. 10.*

SPONSALIA. De his eſt *tit. 5. lib. 3. de ſponſalibus* & ante nuptias donationibus. 2.) *Sponſalia* ſunt, quæ ſponſaliorum nomine ſeu titulo donantur.

SPONSIO. *Sponſione* ſe conſtringere, *l. 2. ſi certum petatur de ſuffr. lib. 2. t. 29.*

SPONSOR.

SPONSOR. *Sponſores* aut fideiuſſores, *l. 1. in fin. de mater. bonis, lib. 8. t. 18.* Dotis *ſponſores* prohibiti, *l. vnic. de fideiuſſ. dotium, lib. 3. t. 15.*

SPONTANEVS. *Spontanea* deuotio, oppoſita compulſioni, *l. 34. de ann. lib. 11. t. 1.*

SPORTVLA. *Sportula* ab ineuntibus magiſtratum ad amicos mitti ſolebant, *l. 1. de expenſ. ludor. lib. 15. t. 9.* Intelliguntur autem per ſportulas, dona, amicis, qui ad officium honoris cauſſa venerant, data. Et *ſportula aurea*, laudata lege, ſunt aurei nummi. Conſule *Commentarium* & ibi adducta veterum loca. Du Freſne *Gloſſar. voc. ſporta*, & Briſſonium *de V. S.*

SPVRCVS. *Spurca* amputatio digitûm, *leg. 10. de tironib. lib. 7. tit. 13.*

SPVRII, proprie ſunt vulgo quæſiti, & incerto patre nati, ſed *l. 2. de inceſt. nupt. lib. 3. t. 12.* *Spurii* dicuntur ex inceſtis nuptiis procreati: & *l. 3. ad SC. Claudian.* vocantur *Spurii*, qui patre ſeruo, & matre ingenua procreati ſunt.

SQVALIDVS. *Squalida* loca, *l. 11. de veteranis, lib 7. t. 20.* *Squalidiora* adque ieiuna prædia cultis adque opimis opponuntur, *l. 3. de cenſitor. lib. 13. tit. 11.* Aſantica, audiunt, paullo ante, *ead leg.*

SQVALOR. *Squalor* cuſtodiæ, *leg. 2. de cuſtod. reorum, lib. 9. titul. 3.* Confer Gellium *Noctium Att. lib. 2. c. 6.*

STABILITAS. *Stabilitas* cenſus, *l. 7. de Cenſu, lib. 13. t. 10.* Ad *ſtabilitatem* reuocare debilitata, *l. 20. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.*

STABVLA, *leg. 34. de curſu publ. lib. 8. tit 5 l. 16. 17. 35. 37. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* ſunt receptacula animalium publicorum.

STARE. *Stare* concordia pacis & quietis dicitur, *l. vnic. de irenarchis, lib. 12. t. 14.*

STATIO, locus, in quo milites conſiſtunt. *Statio* militiæ, *l. 2. qui in gradu, lib. 7. t. 3.* Stationes, *l. 12. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.* 2) *Statio*, de officialium adminiſtratione, *l. 8. 10. de cohort. lib. 8. t. 4. l. 24. de ſuſcept. lib. 12. t. 6.* 3) *Stationes*, pro locis in quibus officiales ſuſceptores conſiſtebant ſuſcipiendis tributis & annonis, *l. 19 de ſuſcept. lib. 12. t. 6.* Itaque in his menſuræ & pondera erant, *d. l. 19.* in manſionibus videlicet & ciuitatibus, vt de eadem prorſus re agens *lex 21. eodem titul.* docet, *Bureaux ou eſtappes.* 4) Nauium *ſtationes*, *l. 2. de litor. & itin. cuſt. lib. 7. t. 16. l. vn. de luſoriis Danubii, lib. 7. tit. 17.*

STATIONARII, dicuntur, certis & deſignatis locis et ſtationibus poſiti, ad reos nunciandos, *l. 1. de curioſis lib. 6. t 29. l. 2. de cohortalib. lib. 8. t. 4. l. 1. de curſu, lib 8. t. 5. l. 31. de Epiſcopis lib. 16. t. 2.* 2) Milites *ſtationarii*, *l. 2. in fin. de veteran. lib. 7. t. 20.* ab his veteranorum filii, militiam detrectantes, ad principis conſpectum mittebantur, *d. l. 2.* Nomen hi habent a ſtationibus, in quibus erant poſiti. De his Ammiani *lib. 18. t. 5.* elegans eſt locus. 3) *Stationarii* Primipilarium, *l 2. de cohortalib. lib. 8. tit. 4.* ſunt iidem cum iis, de quibus primo loco dictum, ſed ex primipilaribus lecti, ad ſtationes curasque peragendas. Modo enim ex Memorialibus, Palatinis, Præfectianis, agentibus in rebus, ad munus ſtationarii obeundum, euocati ſunt. Conſule *Commentar. ad d. l. 2.*

STATIVA. De his eſt *tit. 6. lib. 8. De tractoriis & ſtatiuis.* Sunt autem manſiones, diuerſoria, ſtationes, in quibus commeantes, ſeu iter facientes ſubſiſtebant, diuertebant, ibique annonas e publico conſequebantur. V. Paratitlon *illius tit.*

STATVARII, *l. 2. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.* Statuarum ſunt artifices.

STATVA. De *ſtatuis* & imaginibus, *lib. 9. t. 44.*

STATVRA. *Statura* in milite ſpectata, *l. 5. de re milit. lib. 7. t. 1. l. 12. de veteranis, lib. 7. t. 20.*

STATVS, pro patriæ poteſtatis iure, *l. 6. de legitim. hæredib. lib 5. t. 1.* 2) *Status* notat quamcumque conditionem, rationem, & naturam. Ita Ædificiorum *ſtatus*, *leg. 18. de Paganis, lib. 16. tit. 10.* Status *hominis* vel patrimoniorum, *l. 2. de officio rect. prou. lib. 1. t. 7.* Functionis *ſtatus*, *l. 149. in fin. de Decurionibus, lib. 12. tit. 1.* Publicus *ſtatus*, *leg. 2. de his qui conditi. propr. lib. 12. tit. 19.* 3) Vrbis *ſtatus*, de operibus publicis, *l. 3. de calcis coctor. lib. 14. tit. 6.* ſimili ſenſu Valent. *Nouella de pentapolit. 40.* pro tuendo *ſtatu* venerandæ vrbis, &c. 4) *Status* eſt conditio perſonarum. De *ſtatu* atque patrimonio, *leg 4. de dilation. lib. 2. tit. 7.* Super alienis cauſis vel ſtatu, *l. 2. 3. de offic. rect. prou. lib. 1. tit. 7.*

STATVTI dicuntur, quaſi in actu iam conſtituti & poſiti, & qui officio ſuo iam intra ſcholas militum fungebantur. Hinc *ſtatuti* ſupernumerariis & vacantibus oppoſiti. De his *l. 15. 17. de Palatinis, ſ. l. lib. 6. t. 30. l. vltim. de Agent. lib. 6. t. 27 l. 2. de caſtrenſianis, lib. 6. t. 32.* erant enim in ſcholis ſupernumerarii, qui in decedentium locum ſubrogabantur *d. l. 17. & l. vlt. de Agent, lib 6. t. 27. & d. l 2.*

STEMMA. *Stemmata* auorum atque maiorum, *l. 89. de Decurionib. lib. 12. t. 1.*

STERILIS. De *ſterilibus* fundis ad fertiles adiungendis, *l. vn. de ſatur. lib. 7. t. 19.*

STERNERE, id eſt deiicere. Ne labores hominum & diuina munera *ſternerentur*, *l 3. de maleficis, lib 9. t. 16.* Id eſt, ne vindemiæ, meſſes, imbre, grandineque quaterentur. Gladio vltore *ſterni*, *l. 4. de Pagan. lib. 16. t. 10.* *Sterni*, de his, qui extremi, ſeu vltimo gradu, & loco collocantur & cæteris ſubſternuntur, ſubiiciuntur, *l. 5. de domeſticis, lib. 6. t. 24.* *Sterni*, inter vltimos, *l. 14 de re milit. lib. 7 tit. 1. l. 3. de agent. lib. 6. t. 27.*

STIGMA inuſta nota. *Stigmata* brachiis fabricenſium, & tironum inflicta, *l. 4. de fabricenſ. lib. 10. t. 22.* Conſule Commentarium ad *h. l.* & ad *leg. 2. de pœnis.*

STILLATVRA, aut *ſtellatura*, vti rectius legendum videtur, *ἀπὸ τοῦ ςέλλειν*, mittere, aut dimittere, & commeatum dare. *l. 28. de erogat. mil. annona, lib. 7. t. 4.* Lucellum, quod Tribuni ex annona ſingulorum militum, quibus commeatum dederant, capiebant. Mos ille & hodie inter milites ſeruatur. Conſule Commentarium, & obſeruationem ad *d. l. 28.* & Briſſonium de *V. S.*

STILVS ſcriptio. Deportationis *ſtilus*, *l. 57. de hæret. lib. 16. t. 5.* Proſcriptionis *ſtilus*, *leg. 7. 15. de bonis proſcrips. lib. 9. tit. 42.* *Stilus* acerbior, pro proſcriptione, *l. 13. de bonis proſcrips. lib. 9. t. 42.* *Stilus* proſcriptionis, *l. vltim. ne ſanctum bapt. lib. 16. t. 6.* Diligens *ſtilus* ſingillatim omnia adſcribat *l. 1. de incorporat. lib. 10. tit. 9.* Supremæ voluntatis *ſtilus* liber ſit, *lege quarta, de Epiſcopis, lib. 16. titul. 2.* *Stilo* trepidante recanere in pœnam reciproci, id eſt, inſcribere in crimen, *l. 3. de exhibendis reis, lib. 9. t. 2.*

STIPENDIVM. Militum *ſtipendia*, *l. 4. 5. 7. de re milit. lib. 7. t. 1. l. 2. qui in gradu, lib. 7. t. 3.* 2) Patriæ *ſtipendia*, id eſt munera curialia, *l. 57. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.* 3) *Stipendium* agrorum, *l. 8. de veteranis, lib. 7. t. 20.* eſt tributi genus, & quaſi ſolarium, quod pro ſolo atque

agro penditur. 4) *Stipendium* religionis, *l. 16. de luſtrali collation.* ibi: Diſtincta ſunt *ſtipendia* religionis & calliditatis, id eſt, aliud eſt religioni inſeruire, ſiue ad clericatum ſe conferre, aliud calliditati & fraudibus ſtudere, iiſque luſtralem collationem euitare.

STIPENDIARIVS. *Stipendiarii* fundi, *lege ſecunda de donation. lib. 8. titul. 12.* ex quibus tributa colligebantur, quique Italicis fundis opponuntur, a cenſu immunibus. Conſule *Commentar. ad d. l.*

STIPS. *Stips* neceſſaria, *l. 2. de alimen. quæ inopes parentes, lib. 11. t. 27.* id eſt, neceſſaria alimenta.

STIRPS. In *ſtirpes* & in capita diuiſio. *V. l. 8. 9. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

STOLVS, claſſis. *Stolus* Alexandrinus, *l. 7. de nauicul. lib. 13. t. 5.* Id eſt, claſſis Alexandrina. Vetus Inſcriptio Romæ in baſi marmorea, apud Gruterum *CXIV. 4.* τῶ πορευθμῶ Ἀλεξανδρίνῳ ςόλῳ. Vide *not. g. ad d. l. 7.* & Du Freſne *Gloſſar. voc. ſtolus.*

STRANGVLARI. Delatorum pernicies in ipſis faucibus *ſtranguletur*, *l. 2. de petition. lib. 10 t. 10* id eſt, inter ipſos conatus coerceatur. *Strangulari* cauſis neceſſitatis, *l. 1. de prædiis & mancipiis, lib. 12. t. 3.*

STRATA, via lapidibus ſtrata. *Stratarum* & pontium opera, *l. vlt. de itinere muniendo, lib. 15. t. 3.* Conſule *not. e. ad h. l.*

STRATOR, in re veterinaria eſt, qui ſtratum equi componit, dominum in equum ſubleuat, dextra ei ſubſtrata, quique ad frena etiam currit, vel capiſtro equum domini ducit. Oſtendit enim Cuperus *ad Lactant. de mortib. perſecutor. cap. 5.* ſtapedes & ſcandulas, quibus hodie equos aſcendimus, antiquiſſimi vſus non eſſe. Erat autem *ſtratorum* in palatio ſchola, vti conicimus ex tituli ſerie *de ſtratoribus vtroque Codice*: cui præfuit Tribunus ſtabuli, vt eſt videre ex Ammiano *lib. 30. c. 5. in fin. Cum Valentinianum A. oblatus non ſuſciperet equus, anteriores pedes præter ſtratorem erigens in ſublime, innata feritate cancitur, dextram ſtratoris militis iuſſit abſcidi, qua eum inſilientem iumenta pulſerat conſueta, periiſſetque cruciabiliter innocens iuuenis, ni Tribunus Stabuli dirum nefas diſtuliſſet.* Quo loco, & *ſtrator miles* & *Tribunus ſtabuli*, cuius ſub diſpoſitione erat, occurrit. Ex hac autem ſtratorum ſchola nonnulli mittebantur in prouincias, vt equos eos maxime, qui Imperatorum vſui erant deſtinati, diligenter probarent, ob quam probationem, ſiue probam, (quæ vox huius æui eſt) ſportularum nomine a prouincialibus ſolidum capiebant, vt diſcimus ex *l. vn. de ſtratorib. lib. 6. t. 32. Per omnes prouincias Edictum generale miſimus, vt ab ſtratoribus vnus tantum ſolidus probæ nomine poſceretur, & in afferendis equis certam formam, ſtaturam, ætatem prouinciales cuſtodiendam eſſe cognoſcerent.* Horum *ſtratorum* quoque fit mentio *l. 4. de executor. lib 8. t. 7.* Conſule *Commentar. ad d. l. vn.* Valeſium *ad Marcellin. lib. 29. c. 3.* & *lib. 30. c. 5.* Salmaſium *ad Spartian. Anton. Caracall. c. 7.* Du Freſne *in Gloſſar. voc. ſtrator*, & Briſſonium *de V. S.* 2) *Stratores* in exercitu appellati ſunt, qui caſtra præibant, vt accommodatiora loca ad exercitum traducendum facerent, & idonea caſtris præpararent. Horum frequens mentio in *Gromatico* Hygini, & in lapidibus, vt dictum *ad leg. vn. de ſtratorib.* 3) *Stratores* fuerunt in magiſtratuum officio, veluti Præfectorum, Proconſulum, Præſidum, habueruntque carceris quoque & reorum cuſtodiam, docente *l. 1. de cuſtod. reorum lib. 9. t. 3.* vbi conſule *Commentarium.* Neque tamen hi ſtratores diuerſi fuere nominis etymo a cæteris ſtratoribus, ſeu ſcanſoribus, quicquid dicat Gothofredus in *Comment. ad. d. l. vn.* cenſens, ſtratores militares, & eos, qui in officio magiſtratuum erant, ſic appellatos, quod viam ſternerent Imperatoribus, Magiſtratibus domi militiæque, ſeu foras procedentibus. Nam cum *ſtratores*, ſeu ἀναβολεῖς, in curandis dominorum equis, in iis adducendis, & in alleuandis dominis in equos, operam ſuam locarent, iiſque equitantibus perpetuo adeſſent, factum poſtea, vt, qui perinde magiſtratibus, tum ciuilibus, tum militaribus, aderant, quo eorum peragerent iuſſa, *ſtratores* etiam appellarentur. Vnde non deſunt, qui eſſe eoſdem cum mandatoribus putant, qui iuſſa officiorum exequebantur, eorumque mandata expedite deferebant, vti obſeruauit Car. du Freſne *in not. ad lib. 5. Iohan. Cinnami pag. 475. Edit. Paris. & pag. 161. Edit. Venet.*

STRENA, munus feſtiuum. *Strena* Palatinorum, præter annonas, & modus certus earum, *l. 11. de Palatinis S. L. lib. 6. t. 30.* De *ſtrenis* principi oblatis, *V. tit. de oblatione votorum, lib. 7. t. 24.*

STRENVVS. *Strenua* perſonæ, *l. 20. de exact. lib. 11. t. 7.* *Strenuus* exactor, *l. 5. de cenſuar. lib. 13. t. 11.*

STREPITVS, de accuſatione & crimine. Hinc, accuſationis exortæ *ſtrepitus*, *leg. 1. de abolition. lib. 9. titul. 37.* Falſi *Strepitum* inferre, *leg. 2. ad l. Cornel. de falſo, lib. 9. tit. 19.* id eſt, crimen falſi inferre. Et mox ibidem, vltimus finis *ſtrepitus* criminalis. *Strepitu* criminalis negotii terreri, *l. 8. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Contractum litigioſo ſtrepitu turbare, *l. 1. de contrah. empt. lib. 3. t. 1.* 2) *Strepitus* de exactione collationum dicitur, *l. 14. de Epiſcopis lib. 16. t. 2.* Ab vniuerſis clericis exactionis *ſtrepitus* conquieſcat.

STRICTVS. *Strictior* inquiſitio, id eſt, quæſtio & tormenta, *l. vn. ad l. Iul. maieſt. lib. 9. t. 5.*

STRINGERE. *Stringere* operam fabricationi, Architecti dicuntur. *l. 3. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.* *Stringi*, id eſt, perſtringi, infortunio alieni criminis non oportet, *leg. 1. de bonis proſcript. lib. 9. titul. 42.* Inſimulatione maleficiorum atque inuidia *ſtringi*, *l. 10. de maleficis, lib. 9. t. 16.*

STRVCTORES. *l. 2. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.* ſunt, qui ſtructuras fundamentorum, parietum atque murorum faciebant. Inde *ars ſtructoria.* Vid. *Commentar. ad h. l.* & Briſſon. *de V. S.*

STVDIVM opera hominis attentior. Hinc *ſtudium* artis fraudulentæ, *leg. 49. de Decurionibus, lib 12. t. 1.* Aliquid ſollicitudinis *ſtudia* cuſtodire, *l. 13. in fin. de re milit. lib. 7. t. 1.* 2) *Studium*, cupiditas. *Studia* priuata vtilitati publicæ contraria, *l. 76. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.* Sidon. *lib. 4. epiſt. 25. Nec non & illa, quæ bonum publicum ſemper euertunt, ſtudia priuata.* 3) *Studium* pro literarum ſtudio. Hinc *ſtudia* liberalia, de quibus *tit. 9. lib. 14.* 4) *Studium* in re athletica, eſt vehemens circa Gymnica ſpectacula occupatio populi. Hinc *l. 3. de ſcænicis lib. 15. t. 7.* Gratianus A. ait, Cohortamur amplectenda felicis populi *ſtudia*, vt Gymnici agonis ſpectacula reformentur. Et paullo poſt: cum viri primates populi *ſtudiis* grati eſſe cupiant.

STVPRVM. *Stuprum* non gaudet indulgentia, *l. 7. de indulgentiis criminum. lib. 9. t. 38.*

SVADERE. *Suadere* dicitur ſucor errorem, *l. 31. 32. de hæretic. lib. 16. tit. 5.* Quo voluntas *ſuaſerit*, *l. 21. de Metallis, lib. 10. t. 19.*

SVARII & *ſuariorum* corpus. De his *Lib. 14. tit. 4.* vbi

vbi latiſſime dictum. Conſuli etiam poteſt Thom. Reineſius *Inſcription. Claſſ.* I 105. *p. 145.*

SVBCLAMATIO. Occurrit hæc vox *l. 4. de exactionib. lib. 11. t. 7.* Quoniam *ſubclamatione* veſtra merito poſtulaſtis. Si proba vox eſt, idem innuit, quod ſupplicatio & comploratio *l. 6. de navicular. lib. 13. t. 5.* & deploratio *l. 3. de ſuperexactionib. lib. 11. t. 8.* & *l. 2. de naufrag. lib. 13. t. 9.* Verum eſt vox hæc ſine dubio ſpuria, & pleræque editiones habent *ſub clamatione*. Forte legendum, *ſub clamitatione*, aut, *ſub inclamatione*.

SVBCRESCERE. *Subcreſcere* ærarii emolumenta dicuntur, pro augeri, *leg. 2. de Senator. & glebali conlatione, lib. 6. tit. 1.*

SVBCVMBERE, ſubiacere, ſubeſſe. *Subcumbere* aurariæ functioni, *l. 18. de luſtrali conlat. lib. 13. tit. 1.*

SVBDIACONVS, *leg. 49. 161. de Decurionibus, lib. 12. tit. 1.*

SVBDERE. *Subdi* pro ſolidis, adulterini dicuntur, *l. 13. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.* id eſt, ſubſtitui, vel ſubrogari, vt *d. l. 13.* exponitur.

SVBDVCERE pro computare, *l. 2. de Iudiciis, lib. 2. t. 18.* Rei, quæ petebatur, integra æſtimatione *ſubducta*.

SVBFVLTVS. *Subfulti* religione orthodoxorum, *l. vlt. de his qui ſup. religione, lib. 16. t. 4.* Palatina dignitate *ſubfultus*, *l. 9. de priuilegiorum, lib. 6. tit. 35.*

SVBHASTARIVS. *Subhaſtaria* ſors, *leg. penultim. de prædiis naucul. lib. 13. tit. 6.*

SVBHASTATIO. *Subhaſtatio* publica, *l. vltim. de fide & iure haſta, lib. 10. tit. 17.*

SVBIACERE. *Subiacere* hoc onere, *leg. 17. de luſtrali conlation. lib. 13. titul. 1.* Subiacere indignatione, *l. 2. de Lenonibus, lib. 15. t. 8.* vbi conſule *not. f.*

SVBIECTVS. *Subiecta* innocentia. Ne *ſubiectam* innocentiam faciamus, *l. vlt. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Id eſt, ſuppoſitam, obnoxiam calumniatoribus. 2) *Subiectus* pro ſubſtitutus. Hinc, Per *ſubiectam* perſonam, *l. 20. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2.* 3) *Subiectus* curiæ, id eſt, qui ad curiam vocari poteſt, *l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 4) *Subiectus*, ſubditus, obnoxius. Sententiæ *ſubiectus*, *leg. 15. de pœnis, lib. 9. titul 40.*

SVBIGERE. *Subigere* arua coloni dicuntur, *l. vne colonus inſcio Dom. lib. 5. t. 11.* Vide ibi *not. e.* & Virgilii atque Ammiani loca.

SVBIICERE, ſubſtituere. *Subiicere* in venditione figuratum ſolidum adultera imitatione, *leg. vnic. ſi quis ſolidi circul. lib 9. t. 22.*

SVBIRE. *Subire* hæreditatem, eſt hæreditatem adire eiuſque commodum conſequi, *leg. vnic. vnde liberi, lib. 4. t. 2.* Conſule *not. f. ad h. l.* & Briſſonium *de V. S.* 2) *Subire* ſuſtinere. Patriæ munera *ſubire*, *l. 140. 148. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.*

SVBIVGARE. *Subiugare* proprie, *leg. 19. de Pratoribus, lib. 6. titul. 4.* Equos quatuor, *ſubiugandos* quadriges. 2) *Subiugari* figurate curiæ atque collegiis, *l. 179. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Subiugari* exitio vltimo, *leg. vnic. ne damna Prouinc. lib. 11. titul. 11.* *Subiugari* deportationis incommodo, *l. 92. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.* *Subiugari* legibus publicis, *l. 1. de accuſat. lib 9. t. 1.* *Subiugari* multæ auri, *l. 150. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Subiugari* obſequiis competentibus, *l. 44. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* Periculo capitali *ſubiugari*, *leg. 6. de Iudæis, lib. 16. titul. 8.* *Subiugari* pœnæ, *l. 4. de curioſis, lib. 6. tit 29. l. vnic. ſi quis Imp. maledix. lib. 9. tit. 4. l. 1. in fin. de raptu Virginum, lib. 9. t. 24. l. 20. de diu. off. lib. 8. t. 7.* *Subiugari* proſcriptioni, *l. 7. de Paganis, lib. 16. t. 10.* *Subiugari* ſententiæ capitali, *l. 7. de fam. libell. lib. 9. t. 34. l. 2. de his qui cum diſpenſ. lib. 10. tit. 24. leg. vnic. de mulier. quæ ſe ſeruis propr. lib. 9. tit. 9. l. 1. de pignor. lib. 2. tit. 30.* Sæuiori ſententiæ *ſubiugari*, *leg. 2. de accuſat. lib. 9. tit. 1.* Vltionis ſententiæ *ſubiugari*, *l. 11. de Iudæis, lib. 16. t. 8.* Seueriſſimæ ſententiæ *ſubiugari*, *l. 17. de petition. lib. 10. t. 10.* *Subiugari* ſupplicio, *l. 2. de patrocin. vicorum, lib. 11. t. 24. l. 2. ad l. Cornel. de ſic. lib. 9. tit. 14.* Grauiſſimo ſupplicio *ſubiugari*, *l. 12. de numer. lib. 8. tit. 1.* Vltimo ſupplicio *ſubiugari*, *l. 1. in fin. de falſa mon. lib 9. tit. 21.* Vltioni *ſubiugari*, *l. 3. de patroc. vicor. lib. 11. tit. 24.*

SVBIVNGERE, vox rei vehiculariæ propria. Vide Sup. *Iungere* & *iugitas*. Suo anne mulionis itineri ſubiungat, *l. 14. de curſu publ. l. 8. t. 5.* Virgilius *Eclog. V. 29. Daphnis & Armenias curru ſubiungere tigris.* Et apud Columellam *lib. 6. c. 2. Boues ploſtro ſubiungendi.*

SVBIVNCTORIVM. *Subiunctorium* priuatum, pro vehiculo priuato, *l. 10. de curſu publ. lib. 8. tit. 5.*

SVBLATVS, id eſt, exactus. *Sublatæ* penſiones. Penſiones, quæ deinceps *ſublatæ* a competitoribus fuerint, *l. 41. in fin. de oper. public. lib. 15. tit. 1. Qui ſeront d'oreſnavant levées.*

SVBLEVARE. *Subleuari* oneribus & oblationibus, *l. 17. de naucul. lib. 13. t. 5.* Litem iuris remedio *ſubleuare*, id eſt, prouocationis remedio, *l. 15. de appell. lib. 11. t. 30.*

SVBLIMARE Quos magiſtri equitum & peditum pompa *ſublimat*, *l. 44. de curſu. lib. 8. t. 5.*

SVBLIMIS. In *ſublime* prouectus, *l. 5. de priuil. eorum qui in S. Pal. lib. 6. t. 35.* *Sublimes* poteſtates, id eſt, præfecti prætorio, *l. 6. de indulg. debit lib. 11. t. 27.* *Sublimis* vir honoris, *leg. 41. de Epiſcopis, lib. 16. titul. 2.*

SVBLIMITAS. *Sublimitatis* titulus tribuitur Præfectis prætorio, *l. 18. de Agent lib. 6. t. 27. L. vn. de offic. Præf. Prætor. lib. 1. t. 5.* *Sublimitatis* tuæ ſuccedat examen.

SVBMOTVS. *Submota* quinque pedum præſcriptione, *l. 4. fin. regund. lib. 2. t. 26.* *Submotum*, id eſt, alienum, remotum. A noſtrorum temporum tranquillitate *ſubmotum*, *l. 1. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.*

SVBMOVERE. *Submouere* facultatem, id eſt, adimere, *l. vnic. ne in ſua cauſa quis iud. lib. 2. t. 2.* 2) *Submouere*, excludere. *Submouere* a dignitatibus, *l. 155. de decurion. lib. 12. t. 1.*

SVBNIXVS, firmatus, munitus. Scriptura veritate *ſubnixa*, *l. 4. de fide teſt. & inſtrument. lib. 11. t. 39.*

SVBREPTIVVS. *Subreptiua* defenſione, *l. vn. de mancip. lib. 14. t. 5. l. 1. in fin. de rei vindicat. lib. 2. t. 23.* *Subreptiua* impetratio, *l. 11. de murileg. lib. 10. t. 20.* Reſcriptum *ſubreptiuum*, *l. 5. de princip. Agentib. lib. 6. tit. 28.*

SVBREPTITIVS. *Subreptitia* reſcripta, *l. 9. de cenſit. lib. 13. tit. vlt.* *Subreptitia* ſupplicationes, *l. 3. ad l. Iul. de ambitu, lib. 9. tit. 26.*

SVBREPTIO, obreptio. *Subreptio* precum, *l. vnic. ſi nuptiæ ex reſcript. lib. 3. tit. 10.*

SVBROGARE. *Subrogari*, ſubiici, reddi, reſtitui, *l. 120. 134. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* 2) *Subrogare*, ſufficere in locum. *l. 12. 21. de Prætoribus, lib. 6. tit 4.*

SVBRVERE. *Subruere* ſtatum prouincialium, *leg. 16. de curſu. lib. 8 tit. 5.*

SVBRVTVS. *Subruta* ædificia, *leg. 47. de oper. public. lib. 15. titul. 1.*

SVBSCRIBENDARII, *l. 1. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4.* Fuerunt ſub Comite vel Duce rei militaris, & commonitoria, Ducis vel Comitis nomine conſcripta, ſubſcribebant. De iis conſule *Commentar. ad h. leg.* In *l. 8. de cohort. lib. 8. tit. 4.* coniunguntur tabulariis, diurnariis.

SVBSCRIPTIO. *Subſcriptio* in crimen, *leg. 5. de accuſat. lib. 9. tit. 1.* eſt, quando actor, in libello oblato, ad eiusdem criminis, cuius alterum accuſat, pœnam ſe obligat, ſi calumniæ conuictus fuerit. Conſule *Commentarium ad h. l.*

SVBSCRIPTORES, teſtes, *l. 3. de teſtam. lib. 4. tit. 4.*

SVBSELLIA, *l. 2. de contrab. empt. lib. 3. t. 1.* id eſt, ſcamna.

SVBSIDIVM. *Subſidia* euectionum, *l. 20. de curſu. lib. 8. t. 5.* 2) *Subſidia* pro annonario commeatu, *l. 6. de nauicul. lib. 13. t. 5.* 3) Largitionum *ſubſidia, les aydes, l. 13. de ſuſcept. lib. 12. tit. 6.* 4) Priuare aliquem vniuerſis patrimonii *ſubſidiis, l. vnic. ne ſine iuſſu principis, lib. 9. tit. 41.*

SVBSORTIRI. Alii in eorum locum qui eandem dignitatem (vt vtamur veterum verbis) *ſubſortiti* fuerant, ſubrogentur, *leg. 12. de Prætor. lib. 6. tit. 4.*

SVBSTANS, *preſent & en eſtat, en perſonne, l. 28. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4.*

SVBSTANTIA. *Subſtantia l. 7. de cenſu lib. 13. t. 10.* eſt homo ſubſtans, ſiue perſona, quæ cenſum inferre poteſt. *Subſtantia*, vt apud Græcos ὑπόστασις. Vide quæ monui *not. k ad h. l.* 2) *Subſtantia* pro annona ſeu victu, *l. 2. de alim. quæ inopes parent. lib. 11. tit. 27.* Ex horreis *ſubſtantiam* protinus tribuant competentem. Victualis *ſubſtantia, l. vlt. de cuſtod. reorum, lib. 9. t. 3.* Annonarum *ſubſtantia l. 12. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* 3) *Subſtantia* pro materia & fundamento. Fabricandi *ſubſtantia*, id eſt, materia, *l. 3. de ſepulch. viol. lib. 9. t. 17.* Materia fabricæ, *l. 4. eod. tit.* 4) *Subſtantia* pro iure, titulo, cauſa. Appellationis *ſubſtantiam* proſequi, *l. 21. de appellat. lib. 11. t. 30.* Iuris ſui vel litigii *ſubſtantia, Le fond & merite de la cauſe, l. 30. in fin. de petition. lib. 10. tit. 10. l. 11. de appell. lib. 11. t. 30. l. 5. quorum appell. lib. 12. t. 36.* *Subſtantiam* paciſcendi & conloquendi habere *l. 6. de pactis, lib. 2. t. 9.* 5) *Subſtantia* cenſus, facultates. Panificii ſubſtantia, *l. 4. de piſtor. lib. 14. t. 3.* Res familiaris *ſubſtantia, l. 2. de alimen. quæ inopes par. lib. 11. t. 27. l. 133. de Decur. lib. 12. t. 1.* Damnatorum *ſubſtantia*, id eſt, facultates & bona damnatorum, *l. 6. de bon. proſcriptor. lib. 9. t. 42.* Senatorum *ſubſtantia, l. 7. de operib. publ. lib. 15. t. 1.* 6) *Subſtantia*, eſt fœcunditas, opimitas, *l. 4. de ann. lib. 11. tit. 1.* 7) *Subſtantia* virtutis honorandæ, abundare dicitur in numero 50. Senatorum, *l. 9. de Prætoribus lib. 6. t. 4.* vbi ſubſtantia eſt materia ſufficiens.

SVBSTRVCTIO. *Subſtructiones, l. 19. de oper. publ. lib. 15. t. 1.* Non effoſſis nobilium operum *ſubſtructionibus.*

SVBTEXTVS, textus vel contextus. *Subtexta* pallia tunicæque, *l. vlt. de veſtibus oloueris, lib. 10. t. 21.*

SVBTILITAS. *Subtilitas* verborum non attenditur in ſp *leg. 1. fam. erciſc lib. 2. t. 24.*

SVBVECTIO. *Subuectio* vehiculorum, rhedarum, *l. 18. & 28 47. de curſu, lib. 8. t. 5.* Dicuntur etiam *Subuectionem* celebrare nauicularii, *l. 2. de nauibus non excuſ. lib. 13. t. 7.*

SVBVEHERE. Naues dicuntur *ſubuehere* fiſcale onus, *leg. 4. de nauicular. lib. 13. t. 5.* 2) *Subuehi*, pro euehi ad altiorem gradum. Quos ſplendidior fortuna *ſubuexit, l. 53. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.*

SVBVRBICARIVS. *Suburbicaria* vel ſuburbanæ regiones vel partes, *l. 9 de annon. & tribut. lib. 11. t. 1. l. 12. de extraordin. muner. lib. 11. t. 16. l. 12. de indulgent. debitorum lib. 11. t. 28.* Conſule Commentarium *ad d. l. 9.* & Sirmondi atque Salmaſii ſcripta amœbæa *de regionib. ſuburbicar.* Adde Notitiam Dignit. *in Comit. Rer. Priuat. Occid.*

SVBVSTIO. *Subuſtio* Thermarum, *l. 32. de oper. publ. lib. 15. t. 5.* id eſt calefactio.

SVCCEDANEVS, ſuccedens. *Succedanea* vices, per *ſuccedaneas* vices, *l. 14. de nauicul. lib. 13. t. 5.* *Succedaneus* functioni paternæ, *l. 64. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.* Conſule Briſſonium de *V.* S.

SVCCEDERE, pro accedere. Ad loca tutiora *ſuccedere, l. vlt. de curioſis, lib. 6. t. 29.* Gallice, *aborder.*

SVCCENSVS, accenſus. *Succenſus* indignatione, *leg. 16. de naucul. lib. 13. titul. 5.*

SVCCESSIO. *Succeſſio* pro filiis, *leg. 1 de Collegiatis, lib. 14. titul. 7.* 2) *Succeſſiones* pro ſucceſſoribus, & quidem filiis, *l. 19. de diuerſ. off. lib. 8. tit. 7.*

SVCCESSVS. *Succeſſus* melior, *l. 2. 3. de Decurionibus, & ſilent. lib. 6. tit. 23.*

SVCCENDERE. *Succendere* balneas, *l. 1. ne Comit. & Tribunis, lib. 7. tit. 11.*

SVCCIDERE. *Succidere* vitem falce, *l. 1. de cenſitor. lib. 13. titul. vltim.* *Succiſa* præſcriptio temporibus ſeu temporis, *l. 5. de prædiis nauic. lib. 13. t. 6.* 2) *Succidi* figurate pro atteri. *Succiſos* ſeſe proſecuti ſunt, id eſt, attritos, vel debilitatos ſeſe, eſſe allegarunt, *l. 8. de cenſitor. lib. 13. tit. vlt.*

SVCCINCTVS. *Succinctus* honore, *leg. 54. de hæreticis, lib. 16 titul. 5.*

SVCCRESCERE. V. Sup *ſubcreſcere.*

SVCCVMBERE. *Succumbere* ſolutioni, *l. vnic. de pecun. ſequeſtr. lib. 2. titul. 28.*

SVDARE, de labore militari, *leg. 8. de re militari, lib 7 tit. 1.* *Sudare* armatam militiam, *l. 10. de veteranis, lib. 7. t. 20.* *Sudatus* labor, *leg. 2. de Comitibus rei militaris, lib. 6. tit. 1.*

SVDOR. *Sudor* bellicus, *l. 7 de luſtr. conlat. lib. 13. t. 1.* Scriniorum ſacrorum emenſis *ſudoribus, l. vltim. de honor. Codic. lib. 6. t. 22.* Stipendiorum *ſudoribus, l. vnic. de præpoſ. laborum. lib. 6. tit. 25.*

SVFFICERE, id eſt, ſubſtituere, *l. 1. quemadm. mun. ciuil. lib. 12. t. 5. l. 161. de Decur. lib. 12. tit. 1.*

SVFFRAGATIO. *Suffragatio* meriti, *l. 10. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

SVFFRAGATOR, qui ſuffragatur. *Suffragator* &c. ſuffragium, *lib. 2. t. 29. ſi certum pet. de ſuffr.* Iurgii alieni *ſuffragator, l. 6. de cognitor. lib. 2. tit. 12.*

SVFFRAGARI. *Suffragari* licentia dicitur, *leg. 8. de Agentibus, lib. 6. tit. 27.* Meritis *ſuffragantibus, leg. 7. in fin. de tiron. lib. 7. titul. 13.* *Suffragante* ſtipendiorum numero, *leg. 40. de Decurionibus, lib. 12. titul. 1.* *Suffragatur* Priuilegium, *l. 1. in fin. de Prætor. lib. 6. tit. 4. l. 15. de tiron. lib. 7. t. 13.* Tempora *ſuffragantia, l. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

SVFFRAGIVM, auxilium, patrocinium. *Suffragium* ambitionis, *l. 1. de numer. lib. 8. t. 1. l. 7. de*

re

re milit. lib. 7. t. 1. *Suffragia* emendicata, Decretorum, *l. 15. de accuſat. lib. 9. t. 1.* *Suffragium* Defenſionis neceſſariæ, *leg. 22. de appellat. lib. 11. tit. 30.* *Suffragium* Dignitatum, vide *leg. 5. 25. de Decurionibus, lib. 12. tit. 1.* *Suffragium* Dilationis, *l. 2. de dilation. lib. 2. t. 7.* Honorarii tantum omnionis *ſuffragia*, *l. 44. de curſu, lib. 8. tit. 5.* Exquiſitum *ſuffragium*, *leg. 6. de appellat. lib. 11. titul. 30.* Imploratum *ſuffragium* Epiſcoporum, iudicum, defenſorum, *l. 2. de Lenonibus, lib. 15. t. 8.* Hominis *ſuffragium*, *l. 4. de Apoſt. lib. 16. t. 7.* *Suffragium* Iuris, quod in celeri reformatione conſiſtit, id eſt, momenti beneficium & interdictum, *l. 5. de denunciat. lib. 2. t. 4.* *Suffragium* Laborum, *l. 14. de re milit. lib. 7. t. 1.* *Suffragium* Liberorum, *l. 3. de legit. hered. lib. 5. t. 1.* *Suffragium* Munerum, *l. vlt. de liber. cauſa, lib. 4. t. 8.* *Suffragium* Nominis, *l. 44. de curſu, lib. 8. t. 5.* *Suffragium* Prouocationis, *l. 39. de appell. lib. 11. tit. 30. l. 21. quorum appell. lib. 11. t. 36.* *Suffragium* Stipendiorum, *l. 19. de Agent. lib. 6. t. 27.* 2) *Suffragia* extrema in *l. 1. de ſcænicis, lib. 15. t. 7.* pro baptiſmo & Euchariſtia. Nempe quia quibuſcumque ſcænicis, etiam in vltimo vitæ, neceſſitate cogente, interitu imminente, in extremo periculo conſtitutis, & pro ſalute id poſcantibus, indulgebantur, *d. l. 1. de ſcænicis.* 3) *Suffragia* innocenter adhibita, de magicis actibus ad ſalutem hominum & vindemias meſſeſque conſeruandas, *l. 3. de maleficis, lib. 9. t. 16.* 4) *Suffragia* pro priuilegiis, *l. 3. de priuileg. corporator. V. R. lib. 14. t. 2.*

SVFFVGIVM. *Suffugium* prouocationis, *l. 39. de appell. lib. 11. t. 30. l. 1. de bonis proſcript. lib. 9. t. 12.*

SVGGERA, *l. 3. de calcis coctor. lib. 14. t. 6.* de quo monſtro vocis conſule *not. m. ad h. l.*

SVGGERERE. *Suggerere* alimenta, id eſt præbere, *l. 23. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

SVGGESTIO, id eſt relatio, conſultatio ad principem, *leg. vltim. de relation. lib. 11. tit. 29. l. 9. in fin. de numer. lib. 8. tit. 1.*

SVLCARE. *Sulcare* terras, *l. 11. de veteranis, lib. 7. t. 20.* Latera vngulæ *ſulcare* dicuntur, *l. 6. de malefic. lib. 9. t. 16.*

SVMERE. *Sumere* affectum, *l. omnis, 5. de iis qua adminiſtr. lib. 8. tit. 15.* Nemo aliquid comparandi *ſumat* affectum.

SVMMA. Præfectus Prætorio tenere dicitur. *Summa* iudiciorum, *leg. 1. de Epiſcop. iudicio, lib. 16. 16. tit. 12.* Rerum *ſumma* commiſſa Præfecto Præt. dicitur, *l. 117. de Decurionibus, lib. 12. tit. 1.* & apud Amm. *lib. 17. cap. 3.* Conſule Commentarium ad *h. l.* *Summa* quantitatem notat *l. 1. de vſuris lib. 2. t. 33.* *Summa* ſententiæ, *l. 39. de appell. lib. 11. t. 30.* eſt, id, quo tota controuerſia redit, ſiue tota continetur, verbo, ſententia definitiua. *Summa* rei, eſt ſumma pecuniæ, καθόλυ λόγος, Hinc officium *ſumma* rei *l. 2. de diſtrah. pigno. lib. 11. t. 1.* Conſule Commentarium ad *h. l.* & Briſſonium *de V. S.*

SVMMATES. *Summates* claſſium, *l. 32. de nauicul. lib. 13. t. 5.*

SVMMOTVS. Calumnias *ſummotas* eſſe iubemus, id eſt ſubmouemus, *l. 1. de priuil. eorum qui in S. Pal. lib. 6. t. 35.*

SVMMVS. Ad *ſummum*, *l. 18. 20. de curſ. publ. lib. 8. t. 5.*

SVMPTVS pro pecunia & annonis opponitur, *l. 2. de concuſſ. aduoc. lib. 8. t. 10.*

SVPERCILIVM. *Supercilii* erigendi faſtus, *l. 1. de conduct. & hom. domus Aug. lib. 10. t. 26.*

SVPERCOMPELLERE, *l. 2. de veteranis, lib. 7. tit. 20.*

SVPERBE. *Superbe* nefariam hominum conſcientiam in maieſtatem animare, *l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.*

SVPEREXACTIO. De hac *titul. 8. de ſuperexactionibus, lib. 11.* vbi conſule Paratitlon.

SVPERDVCERE eſt vltra legitimum numerum ducere animalia, *l. 53. de curſu, lib. 8. t. 5.*

SVPERFLVVS. *Superflua* appellatio pro iniuſta, quæ & multabatur, *l. 39. 42. de appell. lib. 11. t. 30.* *Fol appel, amende de fol appel.* Ex *ſuperfluo*, *l. 11. de Palat. ſ. l. lib. 6. t. 30.* Partem *ſuperfluam* conſequi, *l. 1. de vſuris lib. 2. t. 33.* Litigio *ſuperfluo* vexare, id eſt, iniuſto, *l. vnic. de petition. & deſiſtent. lib. 10. t. 13.* Ex *ſuperfluo* venire, *leg. 6. de tironibus, lib. 7. titul. 13.* *Superflua* non nocent, *leg. 3. de teſtamentis, lib. 4. titul. 4.*

SVPERFVNDERE. Quos certa priuilegia *ſuperfundunt*, *leg. vltim. de priuil. eorum qui in S. Palat. lib. 6. tit. 35.*

SVPERFVSVS. *Superfuſum*, quod in cenſu vel peræquatione alicui inique adſcriptum, *leg. 4. de cenſitor. lib. 13. tit. 11.*

SVPERINDICTIONES. *l. 5. de extraord. lib. 11. t. 16.* Sunt onera extraordinaria. Vide Paratitlon *de extraordinar. ſiue ſordid. muner. lib. 11. t. 16.*

SVPERINDICTVM. De eo, *titul. 6. de ſuperindicto, lib. 11.* eſt vltra ſolitum & canonicam collationem indictum.

SVPERINDICTITIVS. *Superindictitii* tituli, *leg. 36. de annona, lib. 11. titul. 1.* Vide titul. de *ſuperindicto.*

SVPERIMPOSITVS. *Superimpoſita* appellatio, *l. 1. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* ſed reſcribendum ibi, *ſuper interpoſita appellatione.*

SVPERIOR. *Superior* Iudex, pro deceſſore, *l. 21. de oper. publ. lib. 15. tit. 1.* Locus *ſuperior* presbyteris tribuitur, *l. 10. de fide teſtium, lib. 11. t. 39.*

SVPERNVS, exterior. *Superna* codicillorum impreſſio, *l. 1. de honor. codicill. lib. 6. t. 22.* 2) *Supernus*, in ſummo loco conſtitutus. *Superna* legis Antiſtites, id eſt, Epiſcopi, *l. 49. in fin. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Supernum* numen, *l. 3. de Apoſt. lib. 16. t. 7. l. vn. de imper. imag. lib. 15. t. 4.*

SVPERNVMERARII. In ſcholis ſunt certo numero præter ſtatutos, quibus opponuntur, *l. 15. 17. de Pal. ſ. l. lib. 6. tit. 30. l. 2. de Caſtrenſianis, lib. 6. tit. 32.* qui in decedentium locum ſubrogabantur, *d. l. 17.* Et *l. vlt. de Agentibus, lib. 6. t. 27.* Et *dict. l. 2.* Dicti & vacantes, *d. l. vlt.*

SVPERPOSTVLATIO, eſt iniuſta & noua præter ordinariam poſtulatio. *Superpoſtulationis* occaſio, *l. 28. de erogat. mil. ann. lib. 7. tit. 4.* V. integram legem.

SVPERSTATVTORVM graue atque inuſitatum quoddam nomen canonicorum introductum, *l. 12. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4.*

SVPERSTES. *Superſtes* amori. Tantum poſthæc maritus vel vxor ſibi inuicem derelinquant, quantum *ſuperſtes* amor exegerit, *leg. 2. de iure Liberorum, lib. 8. tit. 17.* Spatium *ſuperſtes*, id eſt, reliquum, *l. 2. de dilat. lib. 2. tit. 7.*

SVPERSTITIO, abſolute pro aris & ſimulacris, *l. 3. de Paganis, lib. 16. t. 10.* quæ ipſis ædibus templorum *d. l. 3.* opponitur; illam erui Conſtans voluit, has conuelli noluit. *Superſtitio*, pro idolorum cultu, *l. 2. de Paganis, lib. 16. t. 10.* Ceſſet *ſuperſtitio*, ſacrificiorum aboleatur inſania. *Superſtitio*,

perſtitio, de haruſpicioz, *leg. 1. de maleficis, lib. 9. titulo 15.* *Superſtitio* de hæreſibus. Vt *ſuperſtitio* Eunomiana, *l. 34 de heret. lib. 16 t. 5.* Donatiſtæ *ſuperſtitionis* hæretici, *l. 39. de hæreticis, lib. 16. tit. 5.* *Superſtitio* Hæretica Taſcodrocitarum, *leg. 10. ſi de heretic. lib. 16. tit. 5.* *Superſtitio* de Iudaica religione. *Superſtitio* Iudaica, *l. 158. de Decur. lib 12. t. 1. l. 28. de Iudæis, l. 16. t. 8.*

SVPPEDITARE, præbere, ſubminiſtrare, *leg. 28. de Iudæis, lib 16. tit. 8.* *Suppeditabunt* manifeſta documenta.

SVPPLEMENTVM. *Supplementa* militaria ſeu militiæ, *l. 3. de tabul lib. 8. tit. 2.* *Supplementa*, neceſſaria inſtruere, *leg 6. de deſertoribus, lib. 7. titul 18.* *Supplementa* agitare, *l. 9. de tiron. lib. 7. tit. 13.* Amm. *lib. 21 cap. 6.* *Supplementa legionibus ſcripta ſunt indictis per prouincias tyracinis.* 2) *Supplementum* eſt, quando in rem dubiam magis inquirimus. Ita, dantur Arbitri in *Supplementum* pronuntiationis, *l. vnic. de litigioſis, lib. 4. t. 5.*

SVPPLICARE, libellum vel preces principi offerre. Licentia *ſupplicandi* adempta *10 l. 7. de maternis bonis, lib. 8. t 18.*

SVPPLICATIO, preces principi oblatæ. *Supplicationes* illicitæ, *l. 6. 17. de appellat. lib. 11. t. 30. l. 3. ad l. Iul. de ambitu, lib. 9 tit. 26. l. 36 de Decurionibus, lib. 12. t. 1.* 2) *Supplicationes* dicuntur dies Chriſtianis feſti, *l. Dominico ol. de ſpectaculis, lib. 15. t. 5.* Aliud eſſe ſupplicationum tempus, aliud voluptatum.

SVPPLOSVS, exploſus. *Supploſa* nouitate impetrationis, *l. 4. ne conlat. transl. lib. 11. t. 22.*

SVPPOSITVS, ſubiectus. Per *ſuppoſitas* fraude perſonas emptio, *l. 1. de prædiis & mancip. lib. 12. t. 13.* Merita *l. 54. de Decurion. lib 12. t. 1.*

SVPPVTARE, non imputare. Non *ſupputentur* merita ſtipendiorum, id eſt, in æſtimationem non veniant, nec ei proſint, *l. 154. de Decurion. lib. 12. t. 1.* 2) *Supputare*, pro computare, *leg. 8. de appellatione, lib. 11. t. 30.*

SVPRASEDERE. *Supraſedente* aduerſario, *l. 5. de pactis, lib. 2. t. 9.* Id eſt, ſuperſedente.

SVPREMVS. *Suprema* actio, id eſt, accuſatio & actio criminalis, *l. 5. in fin. de accuſat. lib. 9. t. 1.* Scriptura *ſuprema*, *leg. 40. circa med. de hæretic. lib. 16. t. 5.* eſt vltimæ voluntatis ſcriptio. *Supremum* Numen *l. 3. de Apoſtatis, lib. 16. t. 7.*

SVSCEPTOR. 1) *Susceptores* ſunt, qui ſolutionem auri & ſpecierum accipiebant. De iis eſt *titulus 6. lib. 12. de ſuſceptoribus*, vbi conſule *Paratitlon.* 2) *Suſceptor* dicitur, qui litigantis cauſam ſuſcipit & defendit, *l. 6. de cognitoribus lib. 2. tit. 12* Nemo niſi tantum fiat *ſuſceptor* defenſorue cauſarum. Ambroſius ad eandem rem *Officior. l. 86. Ii, qui Imperatori militant, a ſuſceptionibus litium prohibentur humanis legibus.*

SVSCEPTVS pro cliente, *l. 4. de principib. agentium, lib. 6 t. 28* Cum enim litigantes dicantur *ſuſcipi* ab iis, qui eorum cauſam defendebant, ſiue a *ſuſceptoribus*, de quibus paullo ante, factum eſt, vt *ſuſceptos* dixerit hæc ætas, clientes. Ammianus *lib. 30. cap. 4* *Ad defendendam cauſſam admiſſi, quod raro contingit, ſuſcepti nomen, & vim negotii ſub ore diſceptatoris inter ipſos conflictuum articulos inſtruuntur.* Elegans locus Saluiani *de gubernat. lib. 5. cap. 8.* *Ecce, quæ ſunt auxilia ac patrocinia maiorum. Nihil ſuſceptis tribuunt, ſed ſibi.* Seruius *ad Virgil. Æn. VI. v. 609.* *Clientium, quos nunc ſuſceptos dicimus.* Interpretatio *ad leg. 1. de poſtulando lib. 2. t. 10.* *Aduocati (id eſt, cauſas agentes) qui per iniquam cupiditatem ſuſceptos, quorum cauſas agunt*, &c.

Et Interpretatio *ad leg. 1. de erroribus Aduocator. lib. 2. t. 11.* *Aduocatus, ſi in ſuſcepti cauſſa, aliquid in præiudicium per errorem dixerit* &c. Ita enim hic legendum, non vatio in *ſuſcepta cauſſa*, vt vidit Doctiſſimus Iuretus *ad Symmachum lib. 5. ep. 41.* qui varia Auguſtini, Ambroſii, Caſſiodori loca adduxit. Conſule etiam Valeſium *ad Marcellin l. c.* Rittershuſium *ad Salmianum l. 1*, Du Freſne *in Gloſſar. voc. ſuſcept.* Schultingium *ad Paull. Sent. lib. 5 t. 15.* Pithæum *ad collat. Leg. Mos. & Rom. tit. 9.*

SVSCIPERE. *Suſcipere* poſſeſſionem & conducere, *l. vn. qui conduct. rei priu. lib. 10. t. 5.* 2) *Suſcipere* actiones aduocati dicti, *l. 3 de accuſat. lib. 9. t. 1.* Vide ſupr. *Suſceptor*, & Briſſonium *de V. S.* Inde etiam *ſuſcipiens*, *l. 11 de fide teſtium, lib. 11. t. 39.* pro eo qui actiones ſuſcipit, id eſt, reo, eiusque Aduocato. 3) Appellationem ſeu prouocationem *ſuſcipere* dicitur Iudex *l. 22. 25, 32. 67. de appell. lib. 11. t. 30.* V. Sup. *accipere, recipere.* 4) ratiocinium *ſuſcipere*, *l. 3. de patrocin. vicorum, lib. 11. tit 24.* qui clientelam *ſuſceperint* ruſticorum, *l. 4. eodem.* 5) *Suſcipi* ab Eccleſia, id eſt ad Clericatum admitti, *l. 17. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2.* vt ad Eccleſiam confugere, *l. 123. de Decurion. lib. 12. t 1.* eſt ad Clericatum ſe conferre. 6) *Suſcipere* aurum æqua lance & libramentis paribus, *l. 1. de ponderator. l. 12. t. 7.*

SVSPECTVS, in ſuſpicionem incidens. *Suſpecta* Scriptura, *l. 7. de fide teſtium, lib. 11. t. 39.* 2) *Suſpecta*, id eſt, loca in quibus theſauros quis latere ſuſpicatur, *l. 2. de theſauris, lib. 10. t. 18.* 3) *Suſpectus* homo, id eſt amatus, æſtimatus quique admirationi eſt *l. 12. de Medic. & profeſſ. lib. 13. t. 3.*

SVSPENDERE. *Suſpendere* executionem appellatio dicitur *l. 25. quorum appell. lib. 11. t. 36.* *Suſpendit* appellatio commodum ſententiæ, *l. 6. quorum appell lib. 11. t. 36.* Prouocatione lata ſententia *ſuſpenditur*, *l. 61. 66. de appell. lib. 11. t. 30. l. 3. de reparat. appell. lib. 11. t. 31.*

SVSPENSVS. *Suſpenſus* ſtater ἐν ϛαθμιῷ, *l. 1. de ponder. lib. 12. t. 7.*

SVSPICERE, veneratione proſequi. *Suſpicere* ſimulacra, *l. 10. de Paganis, lib. 16. t. 10.* Delubra nemo, nemo templa circumeat, nemo delubra *ſuſpiciat*, *l. 11. de Paganis, lib. 16. t. 10.*

SVSPICIO. In *ſuſpicionem* quis venerit negotii criminalis, *l. 2. de exhib. reis, lib. 9. t. 2.* A *ſuſpicione* alienum eſſe *leg. 2. de fam. libellis, lib. 9. tit. 34.* *Suſpicio* adulterii vel ſtupri, neceſſitudine & proximitate eliditur, *l. 8. de adult. lib. 9. t. 7. l. 44. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2.*

SVSTENTARE. Qui manſionum ſpatio anguſtiore *ſuſtentantur*, *l. 3. de aquaductu, lib. 15. t. 2.* id eſt, qui domos anguſtiores inhabitant. 2) *Suſtentare* pro ſuſtinere *l. 1. de protoſtaſia, lib. 11. t. 23.* Ad eum numerum, quem ipſi cenſuali forte ſuſtentant.

SVSTINERE. *Suſtineri.* Rebus, quæ cultui ruſtico *ſuſtinentur*, *l. 6. de Decur. lib. 12. t. 1.* Id eſt, quæ ad cultum ruſticum tenentur, & quidem de inſtrumento ruſtico proprie *ſuſtinere.* 2) *Suſtinere*, pro durare, manere. In probata cenſus ſarcina *ſuſtineas*, *l. 6. de tiron. lib. 7. t. 13.*

SVSTOLLERE, ædificare. *Suſtollere* nouum opus, *l. 28. de oper. publ. lib. 15. t. 1.*

SVTELA. *Sutela* fraudium, *l. 7. de numer. lib. 8. tit. 1.*

SVVS. *Suo* ſpectaculo præbere populo materiam voluptatis, *l. vn. de vſu Sellarum, lib. 15. tit. 13.* *Sua* poteſtatis, & nullus per prouincias functionibus

nibus obligati, non curiales, *l. 74. in fin. de decurion. lib. 12. t. 1.* *Sua* ſucceſſio, *l. 2. de apoſtat. lib. 16. t. 7.* *Sui* hæredes. De his *l. 1. de famil. herciſcund. lib. 2. t. 24. l. 9. de bon. proſcript. lib. 9. tit. 42.* Conſule Briſſonium *de V. S.*

SYLVÆ. *l. 7. de bonis proſcriptorum, lib. 9. t. 42.*

SYNAGOGÆ Iudæorum, de his *lex 2. 4. 9. 12. 14. 20. 21. 22. 25. 26. 27. de Iudæis, lib. 16. tit. 8. l. 2. de Metatis, lib. 7. t. 6.*

SYNCERITAS, v. Sup. *Sinceritas.*

SYNDICI corporum, *l. 42. de Epiſc. lib. 16. t. 2.*

SYNEDRIA Iudæorum, & quidem vtriuſque Palæſtinæ, *l. 29. de Iudæis, lib. 16. t. 8.*

SYNODITÆ Monachi, *l. 37. de appell. lib. 11. t. 30.* qui cœnobitæ, *l. 16. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

SYNODVS. *De Synodis, l. 23. 46. de Epiſc. lib. 16. tit. 2.*

SYNONETON, *l. 1. de publ. comparat. lib. 11. t. 15.* eſt comparatio ſeu coemptio frumentaria. Conſule *Commentarium ad h. l.* Cuiacium *Obſeruat. l. 35.* & Briſſon *de V. S.*

SYRIARCHA & SYRIARCHIA, *l. 1. de prædiis Senatorum. lib. 6. t. 5. l. 103. de Decur. lib. 12. t. 1. l. 2. de expenſis lud. lib. 13. t. 9.* Sacerdotii id in Syria munus, de quo fuſe dictum ad eas leges.

T.

TABELLIO. Ex *Tabellione* Decuriones fiunt, *l. 3. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

TABERNACVLVM. *Tabernacula* atque ergaſteria, *l. 10. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.*

TABERNA. *Tabernæ* famoſæ & harum miniſtri, *l. 8. de tyron. lib. 7. t. 13.*

TABES; longa *tabe* conſumi, *l. 1. de cuſtod. reorum. lib. 9. t. 3.*

TABESCERE. *Tabeſcentes* artus, *l. 1. de emendat. ſeru. lib. 9. t. 21.*

TABIFICARE. Morte *tabificare* corpora, *l. 5. de hæret. lib. 16. t. 5.*

TABVLA. *Tabula* emptionum, *l. vnic. de his qui veniam ætat. lib. 2. t. 17.*

TABVLARIVS, qui tabulas publicas in municipiis tractat. De *tabulariis* eſt *tit. 2. lib. 8.* Ab his autem diſtincti ſunt *Tabularii* Iudicum, qui ideo dicuntur Apparitores *tabularii, l. 2. de ſuſceptorib. lib. 12. tit. 6.* Conſule *Commentar. ad leg. 1. de tabular.* Briſſonium *de V. S.* & Du Freſne *in Gloſſar.*

TABVLATA. Ab his materia & lignum ſeparantur, *l. 15. 18. de extraord. lib. 11. t. 16.* *Tabulata* operum publicorum, *l. 45. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

TACITVS. *Tacita* conſcientiæ remuneratione contentum eſſe, *l. 177. de Decur. lib. 12. t. 1.* Fideicommiſſum *tacitum, l. 17. de hæret. lib. 16. t. 5. l. 27. de Epiſcop. lib. 16. t. 2. l. 20. de petitionibus. lib. 10. t. 10. l. vnic. de his qui ſe differunt, lib. 10. t. 11.*

TACITVRNITAS ſeu ſilentium, *l. vnic. ſi certum petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* *Taciturnitas* diſſimulationis, *l. 1. ne quid publicæ lætit. lib. 8. t. 11. l. vnic. de actione certo tempore finienda. lib. 4. t. 13.* *Taciturnitatem* habere, *l. 22. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

TACITVRNVS. *Taciturnus* debitor exigere tempora iure delata contrectationibus dicitur, *l. vnic. ſi certum pet. de chirogr. lib. 2. t. 27.*

TACTVS, vox fulguralis diſciplinæ propria, *l. 1. de Paganis. lib. 16. t. 10.* Conſule ibidem *Commentarium.*

TALIO. De *Talionis* pœna vide *l. 7. 9. 11. 14. 19. de accuſat. lib. 9. t. 1.*

TAM. Ἔλλειψις τοῦ tam *l. 3. de Epiſc. lib. 16. t. 2.*

TARDITAS. Si *tarditas* afferatur vltra tempus, *l. 34. de annon. lib. 11. t. 1.* *Tarditas* pœnæ ſolutio, *l. 13. de deſertoribus. lib. 7. t. 18.* Cauſas *tarditatis* neceſſariæ approbare, *l. 15. de Agent. lib. 6. t. 27.* Iniuriæ *tarditatis* ſubdi, *l. 22. quorum appellat. lib. 11. t. 36.* Obſtaculum *tarditatis* alicuius afferri, *l. 31. de appell. lib. 11. t. 30.* Vitium *tarditatis* contractum, *l. 27. de petition. lib. 10. t. 10.*

TASCODROGYTÆ, *l. 10. 65. de hæret. lib 16. t. 5.* qui proprie Aſcodrogytæ *d. l. 65.* Genus hæreticorum, de quo dictum ad eas leges.

TAXARE eſt æſtimare, cenſere, *l. 20. de erogatione mil. ann. lib. 7. t. 4.* *Taxari* inter Vicarios, id eſt, haberi, cenſeri, *l. vnic. de comitibus & archiatris ſacri palatii. lib. 6. t. 16. l. 6. de teſtam. lib. 4. t. 4.* Scriptura viribus nullis penitus *taxetur, l. 6. de teſtament. lib. 4. t. 4.*

TAXATIO eſt æſtimatio, *l. 17. de cohortalib. lib. 8. t. 4.* vbi agitur de taxatione militarium ſpecierum. De *taxatione* in auctionibus, *l. 2. de domibus ad rem priuatam pertinentibus. lib. 10. t. 2. l. omnis 5. de iis quæ adminiſtrant. lib. 8. t. 15. l. 30. de erogat. mil. ann. lib. 7. t. 4. l. 19. de cohortalib. lib. 8. t. 4. l. 4. tributa in ipſis ſpeciebus. lib. 11. t. 2. l. 1. de excoct. & transl. lib. 7. tit. 5.*

TECTVM, domus. Agro *tectoque* ſuſcipere deſertorem, *l. 5. de deſertor. lib. 7. t. 18.*

TEGVMENTVM. Ad *tegumenta* frontis Sacerdotii nominis titulos præferre, *l. vlt. de Epiſcopali iudic. lib. 16. t. 12.* id eſt, ad tegendam audaciam & impudentiam.

TELONARII & Publicani, *l. 3. de indulgentiis debit. lib. 11. t. 28.* Vide de iis *Commentar. ad h. l.* Briſſonium *de V. S.* Du Freſne *Gloſſar.*

TELVM. *Telum* venenatum iniicere quoddam famoſis libellis inimicis ſuis, *l. vltim. de famoſis libellis. lib. 9. t. 34.*

TEMERARE eſt violare fraudibus, *l. 5. de iure fiſci, lib. 10. t. 1.* Decreta *temerare, l. 2. de condit. in publico horreo. lib. 11. t. 14.* Fines *temerare, l. 5. in fin. de pactis. lib. 2. t. 9.* *Temerare* libertatem, *l. 1. de liberali cauſa. lib. 4. t. 8.* Poſſeſſionem *temerare, l. 1. ad l. Iul. de vi. lib. 9. t. 10.* Priuilegia *temeratæ* poſſeſſionis ſtatum iubent reformari, *l. 30. de nauic. lib. 13. t. 5. l. 17. de extraord. lib. 11. t. 16.* Reuerentiam veram diuinamque *temerare, l. 56. de hæret. lib. 16. t. 5.* Statuta *temerare, l. vltim. ne conlatio translatio. lib. 11. t. 22.* Scita noſtri numinis *temerare, l. 62. de curſu. lib. 8. t. 5.*

TEMERARIVS. *Temeraria* vſurpatio, *l. 85. de Decur. lib 12. t. 1.*

TEMERE προπετῶς, *l. 2. ad. l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7.* id eſt, proterue in eadem *lege ſub. fin.*

TEMERITAS de vi ſeu violentia, *l. 2. de ſuffrag. lib. 2. t. 27. l. 16. de iure fiſci, lib. 10. t. 1.* *Temeritas* de crimine maieſtatis, *l. vnic. ad legem Iul. maieſt. lib. 9. t. 5.*

TEMNERE pro contemnere ſtatuta, *l. 3. in fin. de decur. & ſilent. lib. 6. t. 27.*

TEMONARII erant auri tyronici exactores. Eorum mentio, *l. 3. de priuil. eorum qui in ſacro palatio. lib. 6. t. 35. l. 7. de tyron. lib. 7. t. 23.* vnde & *temonaria* functio, *l. 14. de extraord. lib. 11. t. 16.*

TEMO præſtationis genus, & idem cum functione capitularia, ſiue tironum exigendorum onere.

Vocis origo obſcura eſt. Iniuria *temonis*, *l. 14. de proximis. lib. 6. t. 26. temonis* neceſſitas *l. 15. de extraordinar. lib. 11. t. 16.* onus *l. 18. eodem.*

TEMPERAMENTVM. *Temperamentum* Imperatoris. Cunctos populos, quos clementiæ noſtræ regit *temperamentum*, *l. 2. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.* Iudicis *temperamentum.* Qui ſententiam laturus eſt, *temperamentum* hoc teneat, *l. 1. de pœnis. lib 9. t. 40.*

TEMPERARE. *Temperare* ab officio aliquo, eſt abſtinere, *l. 3. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

TEMPESTAS pro tempore. Sic *tempeſtate* militiæ, *l. 6. de domeſticis. lib. 6. t. 24* 2) *Tempeſtas* figurate. Sic triſtis *tempeſtas* proſcriptionis, *l. vnic. ne ſine iuſſu Principis. lib. 9. t. 4.*

TEMPLVM pro Eccleſia, *l. 4. de his qui ad Eccleſias confugiunt. lib. 9. t. 45.* 2) *Templorum* appellatione gentilia ferme notata. De his *lib. 16. tit. 10. de Paganis, ſacrificiis & templis*, *l. 4. de his qui ad Eccleſias confug. lib. 9. t. 45. Templorum* cultus, pro vniuerſa gentilium ſeu Paganorum ſuperſtitione, *l. 112. de Decurionibus. lib 12. t. 1. Templorum* ſolemnia, *d l. 112.*

TEMPORALIS. *Temporalis* dies, *l. 63. de appellat. lib. 11. t. 30. l. vlt. de repar. appell. lib. 11. t. 31.* eſt dies fatalis, qui nimirum eſt vltimus illius temporis, quod ad appellationem legibus tribuitur. *Temporales* poteſtates, quæ paulo ante ſeculares iudices, *l. vltim. de Epiſcop. lib. 16. tit. 2.*

TEMPVS. *Temporis* ſenium, *l. 16 de operibus publicis. lib. 15. tit. 1. Temporum* obtrectator, *l. vnic. ſi quis Imp. maledix. lib. 9. t. 4.*

TEMVLENTIA, *l. vnic. ſi quis Imp. lib. 9. t. 4.*

TENAX. *Tenax* inquiſitor, *l. 5. de cenſitor. lib. 13. tit. 11.*

TENACITER. *Tenaciter* obſeruare, *l. 17. de Medicis. lib. 13. t. 3 l. 29. de Decur. lib 12. t. 1.*

TENDI pro extendi. Sic expenſio *tendi* dicitur, *l. 1. de conditis in publicis horreis. lib. 11. t. 14. Extendi* Cod. Iuſtin. *eod. tit.* Nimia *tenditur* largitas, *l. 21. de petitionib. lib. 10. t. 10.*

TENDICVLÆ iuris ſunt ſolennitates & verborum aucupia. *Tendiculas* pati graues, *l. vnic. de cretione, lib. 4. t. 1.*

TENEBRÆ. *Tenebræ* ſedis intimæ. Eas in carcere incluſus non debet pati, *l. 1. de cuſtod. reor. lib. 9. t. 3. Tenebræ* Iudaicæ ſuperſtitionis Chriſtianæ religionis luci opponuntur, *l. 18. de Iudæis lib. 16. t. 8.* Carcerum ferales *tenebræ*, *l. 1. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.*

TENERE, pro obtinere, *l. 6. de indulg. crimin. lib. 9. t. 38 l. 14. de deſertor. lib. 7. t. 18.* Patientiam *tenere*, pro obtinere, *l. 8. de diuerſis offic. lib. 8. t. 7.*

TENOR. *Tenore* edicti, *l. 7. de iure fiſci, lib. 10. t. 1. Tenor* Præcepti imperialis, *l. 13 de inceſtis nupt. lib. 3. t. 12. Tenor* reſcripti, *l. 2. de aquaductu. lib. 15. t. 2.*

TENTAMENTA, *l. 7. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* ſunt attentationes & conatus iudicum.

TENTORIA, *l. 13. de re milit. lib. 7. t. 1.*

TEPERE, remittere. Arbitrantur, legum ante aduerſus ſe datarum *tepuiſſe* conſtituta, *l. 46. de hæret. lib. 16. t. 5.*

TERGIVERSATIO. Sine aliqua *tergiuerſatione*, id eſt corruptione, *l. 6. de pœnis. lib. 9. t. 40.*

TERGIVERSARI eſt moras nectere. *Tergiuerſantibus* abuti moris, *l. 21. de appellation. lib. 11. t. 30.*

TERMINARE, finire. *Terminans* iurgium ſententia, id eſt definitiua, *l. 25. de appell. lib. 11. tit. 30.*

TERMINVS. *Termini* Vrbis, *l. 14. de numer. lib. 8. t. 1. Terminus* impius, pro morte, *l. vlt. de domeſticis. lib. 6. t. 24.*

TERRA. *Terrarum* cultores, *lege vnica, quod iuſſu. lib 2. tit. 31.*

TERRENVS. *Terrena* deſcriptio. *l. vlt. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* eſt, quicquid pro poſſeſſionibus præſtatur.

TERRERE. *Terreri* neceſſitatibus, *l. 2. de actorib. procurat. lib. 10. t. 4.*

TERRIBILIS. Quicunque prætextu muneris publici poſſunt eſſe *terribiles*, *l. vnic. ne damna Prouinc. lib. 11. t. 11.*

TERROR. *Terror* appellationis, *l. 6. quorum appell. lib. 11. t. 36.* Chlamydis *terror* opponitur quietis coloborum, ac penularum veſtimentis; chlamys enim militaris veſtis eſt & vocatur, *l. 1. de habitu quo vti. lib. 14. t. 10.* Legum *terror*, *l. vnic. de infirmand. pœnis cælib. lib. 8. t. 16.* Militaris *terror*, *l. 6. de executorib. lib. 8. t. 8.* id eſt, opinatoris. Potentiæ *terror*, *l. 6. de pactis. lib. 2. t. 9.*

TERRITORIVM duplici ſignificatu, pro Vrbis territorio, & pro cuiusque poſſeſſione & agrorum modo vtroque ſenſu accipitur in *l. 186. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. vnic. de birenarchis. lib. 12. t. 14.* Caſtellorum *territoria* ſeu loca adſcripta militibus Caſtellaniæ, *l. 2. de terris limitaneis. lib. 7. t. 15. Territorium* decurionis & aliorum, id eſt poſſeſſiones, *l. 2. de exaction. lib. 11. t 7. l. 34. de operibus publicis. lib. 15. t. 1. l. 186. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* Ciuium *territoria*, *l. 34. de operibus publicis. lib. 15. t 1. l. 12. Cod. Iuſt eod. Territoria* ſingula, id eſt, ſingularum ciuitatum *territoria*, *l. vnic. de birenarch. lib. 12. t. 14.*

TERRVLA. *Terrula* demigrare dicuntur, *l. 51. de operibus publ. lib. 15. t. 1. Terrulæ* fertiles vicanorum glebæ inutili opponuntur, *l. vlt. de patrocin. vicor. lib. 11. t. 24.*

TERTIVS. *Tertio* edicto vocari, *l. 23. de Decur. lib. 12. t. 1. adjournement à trois briefs jours.*

TESSELLARII, *l. 2. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.* qui conficiebant teſſelata pauimenta, de quibus Svetonius *in Iulio Caſ c. 46.*

TESSERA. *Teſſera* frumentariæ, nomine Imperatoris concedentis, largientis ſancitæ, *l. 2. de frum. Alex. lib. 14. t. 26.*

TESTAMENTVM. De *teſtamentis* & codicillis eſt *lib. 4. t. 4.* De inofficioſo *teſtamento* eſt *lib. 2. t. 17.* De *teſtamento*, quod deportatus filius remeante patre feciſſet, *lege vnic. de ſententiam paſſis. lib. 9. t. 4. Teſtamento* relicta, *lege 7. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

TESTATVS. *Teſtatior* ſumma, *l. 14. in fine, de iure fiſci. lib. 10. tit. 1. Teſtata* profeſſaque ſcelera, *l. vlt. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.*

TESTIFICATIO. *Teſtificatio* actorum, *l. 151. de Decur. lib. 12. t. 1.* Geſtorum *teſtificatio*, *l. 2. de prædiis & mancip. curial. lib. 12. t. 13. l. 28. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6 l. 41. de operibus publicis. lib. 15. t. 1. Teſtificatio* numerorum, *l. 10. de numer. lib. 8. t. 1.*

TESTIMONIALES ſunt Epiſtola Principis, quibus dignitas confertur. De *teſtimoniali* ex tribunis & protectoribus eſt, *tit. 21. lib. 7. Teſtimonialibus* tantam adipiſci dignitatem. *l. vlt. de bonor. codic. lib. 6. t. 22.* Conſule Du Freſne *Gloſſar.*

TESTIMONIVM. *Teſtimonium* Prouinciæ, l. 1. *de honor. codicillis. lib 6. t. 22.* eſt, præconium adminiſtrationis, vt dicitur l. 52. *de decur. lib.* 12, *t.* 1. *Teſtimonii* adminiculis honeſtis eniti, *l. 25. de Decur. lib. 12. t. 1.*

TETER, fœdus. *Tetra* inſulſes, *l. 17. de pœnis lib. 9. t. 40.* *Tetra* iuſſio, *l. 1. de emendat. ſeruor. lib. 9. t. 12.*

TEXTRINA, *l. 24. de aur. & tribut. lib. 11. t. 1.* Vindicantur opifices linteæ veſtis *textrinis*, *l. 6. de murileg. lib. 10. t. 20.* Vide *not. e. ad hanc leg.*

TEXTVS. *Textus* euectionis, *l. 22. de curſu. lib. 8. t. 5.* *Textus* Neg[illegible]ii, *l. 10. de maleficis lib. 9. t. 16.* *Textus* petitionis impetratæ, *l. 21. de petition. lib. 10. t. 10.*

THEATRVM. *Theatra, l. 12. de ſcenicis, lib. 15. t. 7.* vnde ludi *theatrales, l. 2. de Spectaculis lib. 15. t. 5.* Spectaculum *theatrale, l. 1. de ſcen. lib. 15. t. 7.* Proſcenio *theatri, d. l. 12.*

THEODOSIANVS. *Theodoſiana* Prætura, *l. 25. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

THEODOSIACVS. *Theodoſiacus* aquæductus, *l. 30. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

THERMÆ. De *thermarum* mancipibus eſt *lib. 14. tit. 5.*

THESAVRI, de his eſt *lib 10. t. 18.* *Theſauri* Vrbium, *l. 48. de curſu. lib 8. t. 5.*

THESAVRENSES, *lege 14. vltima, de diuerſis officiis, lib. 8. t. 7.* ſunt Officiales Comitis theſaurorum, qui theſaurorum habebant cuſtodiam. Conſule *Commentarium ad d. l 14.*

THYMELA. *Thymela l. 21. 22. de diuerſ. officiis lib. 8 t. 7.* Rectius *Thymele*, græcis θυμέλη, pulpitum, pars orcheſtræ, in qua modos & ſaltationes perſonæ ſcenicæ facere conſueuerunt. Pollux *Onomaſt lib. 4. c. 19. Segm. 123.* Phrynichus *de nominib. & verb. Attic. pag. 64. Edit. Pauw:* θυμέλη τόπος ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐν ᾧ αὐληταὶ καὶ κιθαρῳδοὶ καὶ ἄλλοι τινὲς ἀγωνίζονται: *thymele locus theatri, vbi tibicines & citharadi & alii quidam certant.* Inde *Thymele* pro ludio cytharistria, & ſaltatrice, apud Iuuenalem *Satyr. I. v. 36. Satyr. VI. v. 65.* Sidonium *lib. 9. ep. 13.* Tanta autem in Oriente harum ſcenicorum voluptatum fuit cura, vt & ad eos peculiares Actuarii & Cornicularii fuerint conſtituti, qui *Actuarii & Cornicularii Thymelæ* audiunt *d. l. 21. 22.* vbi conſule *Commentar.* Sauaronem *ad Sidon. l. c.* Ritterſhuſium *ad Saluian. lib. 6. c. 7.*

THYMELICVS, id eſt, ſcenicus. *Thymelica*, ſcenica, *l. 5. de ſcen. lib. 15. t. 7.* Nulla fæmina nec puer *thymelicis* conſortiis imbuantur, *l. 12. de ſcenic. lib. 15. t. 7.* Nulli piſtori in *thymelicæ* liceat coniugii ſocietate tranſire, *l. 21. de piſtorib. lib. 14. t. 3.* Vide ſupra *Thymela*, & Briſſonium *de V. S.*

TIGNARII, *l. 2. de excuſat. artif. lib. 13. t. 4.*

TIROCINIVM militiæ, *l. 11. de tyron. lib. 7. t. 13.* *Tirocinia* caſtrenſia, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. tit. 20.*

TIRONATVS, *l. 21. de tyron. lib. 7. t. 13.*

TIRONES, de his & harum collatione atque auro tironico eſt *lib. 7. t 13.* Pretium *tironis* triginta ſolidi, *l. 20. de tiron. lib. 7. t. 13.*

TITILLVS. *Titillus* innocuus, *l. 2. de curſu. lib 8. t. 5.* Nullus in agitando fuſte vtatur, ſed aut virga, aut certe flagro, cuius in cuſpide inſitus breuis aculeus, pigreſcentes artus *innocuo titillo* poterit admonere.

TITVBARE. Cœtus nauarchorum nauium inopia *titubare* dicitur, *l. 32. de nauic. lib. 13. t. 5.* Si *titubauerint* conceſſa, &c. *l. 30. de petitionib. lib. 10. t. 10.* id eſt, ſi bona competitoribus conceſſa, caduca non eſſe aduerſus delatorem, probatum fuerit. Perceptio in petitore *titubare* dicitur, *l. 32. in fin. de petition. lib. 10. t. 10.* Si in aliqua parte *titubauerint* priuilegia, *l. 1. de priuil. corp. V. R. lib. 14. t. 2.*

TITVLVS, pro cauſa, item cauſa debiti & præſtationis, *l. 2. de Prætor lib 6. t. 4 l. 11. 12. 13. 18. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6. l. 7. de executor. lib. 8. t. 8. l. vlt. de ponderat. lib. 12. t. 7. l. vlt. de his quæ ex publ. collat. lib 12. t. 9. l. vlt. de appell. lib. 11. t. 30. l. 49. de operibus publ. lib. 15. t. 1. l. 1. de diſcuſſ. lib. 11. t. 26. l. 8. de extraord. lib. 11. t. 16. l. 11. de indulg. debit. lib. 11 t. 28.* Annonarius *titulus l. 4. tributa in ipſis ſpeciebus. lib. 11. t. 2. l. 1. de immunitate. lib. 11 t. 12. l. 1. de fide & iure haſtæ. lib. 10. t. 17.* *Titulus* genus functionis annonariæ, *l. 1. de diſcuſſ lib. 11. t. 26. l. 36. de annona. lib. 11. t. 1.* Fiſcalis *titulus l. 5. de indulg. debit. lib. 11. t. 28.* *Titulus* Fiſcalis debiti, *l. 17. de exaction. lib. 11. t. 7.* *Titulus* Frumentarius, *l. 1. 3. de frument. Vrb. Conſtantin. lib. 14. t. 16.* Laudabilis *titulus*, *l. vltim. de itinere muniend. lib. 15. t. 3* *Tituli* ad largitiones pertinentes, *l. 3. de indulgent. debit. lib. 11. t. 28.* *Titulus* manifeſtus, *l. 32. de erog. mil. ann. lib. 7 t. 4.* Meritorum *titulus. l. vnic. de conſul. lib. 6. t. 19.* *Titulus* nouium, *l. 2. de Alexandr pleb primat. lib. 14. t. 27.* *Titulus* Præſtationis, *l. 1. de calcis coctor. lib. 14. t 6.* Primipili *titulus*, *l. 11. de indulgentiis debitorum. lib 11. t. 28.* *Titulus* ſolemnis, *l vnic de ſuperind tio. lib. 11. t. 5.* *Titulus* ſolitus, *l. 19. de ann. lib. 11. t. 1.* *Titulus* Canonicus, *l. 36. de ann. cod.* id eſt, ordinariæ annonæ & tributa, quibus opponuntur ſuperindictitii tituli *d. l. 36. l. 3. de decurion. & ſilent. lib. 6. t. 23.* *Titulus*, id eſt cauſa poſſeſſionis, *l. 12. de fide teſtium. lib. 11. t. 39.* *Titulum* inlatæ ſolemniter pulſationis excipere, *l. vnic. de his qui potent. nomin. lib. 2. t. 14.* pro cauſa ſeu litis genere, ſiue pro libello, quo cauſa litis continebatur, quem actor litem aduerſario denuncians dabat. Largitionales *tituli l. 18. de exaction. lib. 11 t. 7. l. 12. de numerar. lib. 8. t. 1. l. 14. de indulgentiis debitorum. l b. 11. t. 28. l. 40. de curſu. lib. 8. t. 5.* Debiti *tituli l. 19. de ann. lib. 11. t. 1.* Ad domum ſacram pertinentes *tituli l. 9. de indulg. debit. lib. 11. t. 28.* Generales *tituli l. 9. de indulg. debit. lib. 11. t. 26.* quibus perſonalia debita opponuntur, *l. 3. eod.* *Tituli* dicuntur Genera functionum publicarum, *l. vlt. de equorum collatio. lib. 11. t. 17. l. 49 de operibus publicis. lib. 15. t. 1* Publici *tituli* ſunt publicæ pecuniæ, *l. 31. de operibus publ. lib. 15. t 1.* *Tituli* omnes, *l. 16. de indulg. debit.* Uniuerſi, *l. 12. de indulg. debit. lib. 11. t. 28.* *Tituli* dicuntur tabulæ prædiis affixæ. Hinc *tituli* affixi prædiis fiſci nomine, ſeu fiſcales, *l. 11. 20. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* Fiſcalis *tituli* proſcriptione ignotus fundus, *l. 4. de aquaduct. lib. 15. t 2.* *Titulus* æneus, eſt tabula ænea, cui inſcribebatur panis modus, & nomen eius, qui panem gradilem accipiebat, *l. 5. de annon. ciuic. lib. 14. t. 17.* *Titulos* ſiue tabulas etiam potentiores ſolebant prædiis affigere, vid. *titul. 14. lib. 2. de his qui potentiorum nomina in lite prætendunt, aut titulos prædiis adfigunt*, ibique Commentarium. Adde Briſſonium *de V. S.*

TOGATVS, *l. 10. in fin. de metatis. lib. 7. t. 6 l. 152. de Decur. lib. 12. t. 1. l. vlt. de Senator. lib. 6. t. 1.* *Togati* Senatores eſſe debebant duobus temporibus, *l. 1. de habitu quo vti oportet. lib. 14. t. 10.*

TOLERANTIA munerum ſordidorum, *l. 4. de priuileg. eorum qui in ſacro pal. lib. 6. t. 35.*

TOLERARE Sacramenta ſub armis militiæ, *l. 2. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.*

TORPOR. Otio & *torpore* degeneri paternam exuere virtutem, *lege 155. de Decurionibus. lib. 12. t. 1.* *Torporis* rationem atque ſegnitiem edere, *l. 9. de numer. lib. 8. t. 1.*

TORVS. *Torus* genialis. Maritum in primis genialis *tori* vindicem eſſe oportet, *l. 2. ad legem Iul. de adult. lib. 9. t. 7.*

TOTVS, pro omni. *Totius* dignitatis exceptionem depellere, *l. 92. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Tota* obſeruatione prouidebit, *l. 80. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

TRABEA veſtis conſularis, & conſularis dignitas. *Trabea* regales. Faſtis ſi honor datus fuerit *regalium trabearum*, *l. 4. ne quid publicæ lætit. lib. 8. t. 11.* Conſule ibi Commentarium.

TRABEATVS, conſularis & Senatorius. *Trabeata* quies. Inuiolabilem manere decreuimus *Trabeatam* quietem, *l. 33. de petitionib. lib. 10. t. 10.* id eſt Conſulum & Senatorum.

TRACTARE. *Tractare* bella, *l. 16. in fin. de tiron. lib. 7. t. 13.* Pecuniam in negotiis *tractare*, *l. 7. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* id eſt, vtilem veterani commercii s exhibere, *d. l. 7.* 2) *Tractandi* vox de diſſertatione ſuper religione, *l. 2. de his qui ſuper relig. lib. 16. t. 4.* Vnde *tractatores* ſequioti ætate, & quidem ſacrorum librorum interpretes. Conſule Du Freſne *Gloſſar.* voc. *Tractatores.*

TRACTATVS, deliberatio, *l. 4. 7. 9. 12. de Legatis. lib. 12. t. 12.* eſt deliberatio Decurionum, de petitionibus ciuitatum per Legatos principi offerendis. *Tractatu* habito, *d. l. 4. 7. 9.* Inde, *Per ſimulationem tractatus publici*, Ammian. *lib. 14. cap. 11.* id eſt, ſimulans de rebus ad publicum ſpectantibus deliberandum eſſe. Publicus *tractatus* ſuper ordinando prouinciæ Sacerdote, *l. 148. de decurionib. lib. 12. t. 1.* 2) *Tractatus* Iureconſultorum, *l. vn. de reſponſ. Prudent. lib. 1. t. 4.* dicitur, quando rem vel quæſtionem dubiam plene perfecteque diſcutiunt. *Tractandi* enim vox propria ICtis. Vetus Scholiaſt. Iuuenal. *Satyr. I. v. 128. Iuxta Apollinis templum Iuriſperiti ſedebant & tractabant.* vid. *not. g. ad h. leg.* & Briſſonium *de V. S.* 3) *Tractatus* Mathematicorum, *l. 8. de malef. & mathemat. lib. 9. t. 16.* ſunt mathematicorum conſultationes. Sui enim copiam faciebant Mathematici priuatis conſultoribus. 4) *Tractatus* ſunt collationes de rebus ſacris & ad religionem pertinentibus, *l. 15. de Epiſcopis lib. 16. tit. 2.* In Ariminenſi Synodo *tractatu* habito. Conſule Du Freſne *Gloſſar. voc. tractatus.* 5) *Tractatus* ſunt conſilia hæreticorum ad defendendam propagandamque hæreſin inita, *l. 15. de hæret. lib. 16. tit. 5.* Omnes perfidarum ſectarum, nullum vſquam ſinantur habere conuentum, non inire *tractatus.*

TRACTVS pro diœceſi. Ita Ægyptiacus *tractus*, *l. 3. de indict. lib. 11. t. 5.* *Tractus* Illyrici, *l. 8. de metallis. lib. 10. t. 19.* 2) Interiecti æquoris *tractu* querelæ prouincialium pereunt, *l. 33. de erogat. militar. annon. lib. 7. t. 4.*

TRACTORIÆ. De his *tit. 6. lib. 8.* de *tractoriis* & ſtatiuis. Vide *l. 11. de deſert. lib. 7. t. 18.* ſunt autem diplomata, ſiue epiſtolæ Imperatoris, quibus euectio publica, annonæ, præbitiones & alia neceſſaria, conferebantur. Conſule *Paratitlon ad tit. de tractor.* Briſſonium *de V. S.* & Du Freſne *Gloſſar.*

TRADERE. *Tradi* dicuntur rei criminum. Qui cuſtodiendi *traduntur*, *l. 2. de executor. lib. 8. tit. 8.*

TRADITIO & mancipatio ſeparantur, *l. 47. de donat. lib. 8. t. 12.* mancipatio enim in Italico ſolo, traditio in ſtipendiario. *Traditio* in donationibus, *l. 1. 2. 4. 5. 7. de donation. lib. 8. t. 12.* De *traditione*, vide *l. 2. de ſuffrag. lib. 2. t. 27.* *l. vlt. de ſponſal. lib. 3. t. 5.*

TRAHERE. *Trahere* originem curialem, *l. 38. de Decur. lib. 12. t. 1.* In debitis trahere. Vt nihil in debitis *trahatur*, *l. 2. de publ. comparat. lib. 11. t. 15.* id eſt, ſolutio differatur.

TRAMES. Qui vel leui argumento a Iudicio Catholicæ religionis, & *tramite* detecti fuerint deuiare, *l. 28. de hæret. lib. 16. t. 5.*

TRANQVILLITAS. A noſtrorum temporum *tranquillitate* ſubmotum, *l. 1. de conlatione donatar. lib. 11. t. 20.*

TRANSACTIO. De *tranſactionibus tit. 9. lib. 2.* de pactis & *tranſactionibus*, *l. 32. de petition. lib. 10. t. 10. l. 66. de appellat. lib. 11. t. 30. lege vltima, de fide Catholica. lib. 16. t. 1. l. 1. de his qui ſuper religione. lib. 16. t. 4. l. 31. de appellat. lib. 11. t. 30. l. 18. de diuerſis reſcriptis, lib. 1. t. 2. lege vnica, de comitibus conſiſtor. lib. 6. t. 12. l. 15. de Epiſcop lib. 16. t. 2. l. 26 de diuerſis officiis. lib. 8. t. 7.* Species, ſub *transactione* comparationis, pretio expedi ſolent, *l. 2. de publ. comparat. lib. 11. t. 15.*

TRANSCENDERE, egredi. *Tranſcendere* præcepta Iudex prohibetur, *l. 22. de Prator. lib. 6. tit. 4.* 2) *Tranſcendere*, aſcendere. Ad ſuperiorem gradum *tranſcendere*, *l. 2. 3. de decurion. & ſilent. lib. 6. t. 23.*

TRANSCRIBERE eſt transferre. Sic, arbitrii ſui exiſtimatione *tranſcribere* vniuerſa bona ſua, *l. 27. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Emptiones *tranſcribere*, *l. 7. de piſtor. lib. 14. t. 3.* Facultates venditione vel donatione *tranſcribere*, *l. 6. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

TRANSCVRSVS. *Tranſcurſo* ordine, id eſt, præterito, turbato, præpoſtero, imo præcoci, non ſeruato, *l. 182. de Decur. lib. 12. t. 1.* Anniuerſario anno *tranſcurſo*, *l. 11. de ſuſceptor. lib. 12. t. 6.*

TRANSFVGA. *Transfuga* Curiales, *l. 113. de Decur. lib. 12. t. 1.*

TRANSFVNDERE, eſt tranſmittere. *Tranſfundere* in hæredes proprios iura ſanguinis, *l. 10. de annonis ciuicis. lib. 14. t. 17.* Quæ ad ipſos priuatorum inſtitutione liberalitate vel dote, aut quolibet titulo probantur eſſe *tranſfuſa*, *l. 13. de piſtorib. lib. 14. t. 3.*

TRANSIGERE pro agere, *l. 25. in fin. de Pratorib. lib. 6. t. 4.* Bini agnoſcere incipiant, quod ſinguli antea *tranſigebant.* 2) *Tranſigi*, eſt præterire. Ita *tranſactis* temporibus, *par le paſſé*, *l. 172. de Decurion. lib. 12 t. 1.*

TRANSIRE. *Tranſire* ad aras & templa, *l. 2. de Apoſt. lib. 16. t. 7.* Et, in ſacrilegia templorum *tranſire*, *l. 3. d. t.* eſt deſciſcere, & Paganum fieri ex Chriſtiano. 2) Iniurias inultas *tranſire*, *l. 2. de concuſſ. lib. 8. t. 10.* pro diſſimulare.

TRANSITVS. De *tranſitu* Iudicum, militum, officialium, *l. 4. de officio Rectoris Prouinc. lib. 1. t. 7. l. 6. ne quis in palat. lib. 7. t. 10.* *chevauchée*, diſcurrere ideo dicuntur. *l. 5. d. t. de Off. Rect. prouinc.* Conſule Briſſonium *de V. S.*

TRANSLATIO. *Tranſlatio* pro functionis ſeu canonis & præſtationis in alium, ſeu aliud genus mutatione, *l. vlt. de conlat. donat. lib. 11. t. 20.* 2) *Tranſlationis* nauicularii munus, *l. 18. de nauic. lib. 13. t. 5.* eſt onus tranſportandarum publicarum ſpecierum. Sollicitudo *tranſlationis* angariarum, parangariarum & nauicularię, *l. 40.* de

de Epiſc. lib. 16. t. 2. vbi conſule *Commentar.* Ita etiam, *Translationes* ſunt Parangariæ, *l. 15. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* De *translatione* annonarum militarium eſt *tit. 5. lib. 7.* 3) *Translatio* ſeu alienatio patrimonii in fraudem deſignationis Prætoriæ facta non valet, *l. 7. de Senat. lib. 6. t. 2.*

TRANSVECTIO. *Transvectio* ſpecierum, *l. vlt. de equor. conl. lib. 11. t. 17. l. 40. de operibus publ. lib. 15. t. 1.* Publica *transvectio*, pro collatione eorum, quæ ad largitiones Principis tranſvehebantur, *l. 19. de erog. mil. ann. lib. 7. t. 4.* *Transvectio* Speciei annonariæ, *l. vnic. de luſoriis Danubii. lib. 7. t. 17.* *Transvectiones*, *l. 6. 32. de nauic. lib. 13. t. 5. l. 1. de nauibus non excuſand. lib. 13. t. 7.* Dicuntur commeatus, *l. 7. de nauic. lib. 13. t. 5.* Conuectio, *l. vlt. de præd. nauic. lib. 13. tit. 6.*

TRANSVERSVS. *Transverſa* linea, *l. 6. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

TREDECIM. *Tredecim* annorum priuilegium in ſpecie, *l. vlt. de decur. & ſilent. lib. 6. t. 23.* *Tredecim* liberorum *l. 2. de Decur. lib. 12. t. 1.*

TREMISSES, tertia pars aſſis ſeu ſolidi, *l. 4. de militari veſte. lib. 7. t. 6. l. 2. ne comitibus & tribunis. lib. 7. t. 11.*

TREPIDARE. Vbi ſecuri ac tuti domini *trepidauere* fortunæ, *l. 12. de petition lib. 10 t. 10.* *Trepidante* ſtylo in pœnam reciproci recauere, id eſt inſcribere in crimen, *l. 2 de exhib. reis. lib. 9. t. 2.*

TREPIDATIO. Pœnæ *trepidatio*, id eſt metus pœnæ, *l. vnic. de his qui a non domino. lib. 4. t. 10* *Trepidatio* prouocantis, quæ & iudicantis conſtantiæ opponitur, *l. 55. de appell. lib. 11. t. 30.*

TRES. *Tres* legati, *l. 7. de Legatis. lib. 12. tit. 12.* *Tres* mares, *l. 132. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* *Tres* ſerui, *l 48 de curſu. lib 8. t. 5* *Trium* liberorum ius, *l. 9 de bon proſcriptor. lib. 9. t. 42.*

TRIBVERE pro præſtare. Ab omni inquietudine immunes *tribuantur*, *l. 10. de Medicis. lib. 13. tit. 3.* 2) Sibi *tribuere*, id eſt, ſibi vindicare. Nec quiſquam ſibi ſpontaneam vindicandi *tribuat* poteſtatem. *l. 14 de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* 3) *Tribuatur* occaſio, pro ſuperſit facultas, *l. 4. de maternis bonis. lib. 8. t. 18.*

TRIBVNVS & Magiſter officiorum, *l. 1. de diſtrab. pignor. lib. 11. t. 9.* *Tribunus* plebis *l. 74. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Tribuni* ſcholarum, de his *lib. 6. t. 13.* *Tribuni* ſiue notarii, de his *ad l. vnic. de mandatis princ. lib. 1. t. 3.*

TRIDVVM, tertius dies *l. 4. de erogat. militaris annon. lib. 7. t. 4.*

TRIBVTARIVS. *Tributaria res.* De his eſt *tit. 1. lib. 11. de annona & tributis.* imo & ſequentes omnes vſque *ad tit. de Relat. 29. lib. 11.* Ex his omnibus rei tributariæ ratio petenda.

TRICLINIA. *Triclinia* & Porticus in ſepulchris, *l. 5. de ſepulchr. viol. lib. 9 t. 17.*

TRIPLICATVS. *Triplicata* inlatio, *l. 8. de tyron. lib 7 t. 13.*

TRISTIS. *Triſtis* abductio ruſticorum, *l. 1. ne opera à conlat. lib. 11. t. 10.* Proſcriptionis *triſtis* tempeſtas, *l. vnic. ne ſine iuſſu Princ. lib. 9. tit. 41.* *Triſte* exemplum, *l. vnic. ne ſine iuſſu Princ. lib. 9. t. 41.* *Triſtior* fortuna, *l. 17. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42.* *Triſtia* ſua, populus oblectatione, ludis conſolatur, *l. 169. de Decur. lib 12. tit. 1.* ideo contra, lætitia pro ludis: vide *ſupra Lætitia.*

TRISTITIA. Ludicras artes concedimus agitari, ne ex nimia harum reſtrictione *triſtitia* generetur, *l. 2. de Maiuma. lib. 15. t. 6.*

TRITICVM. *Triticum* Vrbis Romæ, horreis inferendum, *l. 7. de Prætor. lib. 6. t. 4.*

TRIVMPHALIS. *Triumphalis* Prætura, *l. 5. 25. de Prætor lib. 6. t. 4.* *Triumphalem* patrem ſuum Theodoſium vocat Honorius, *l. vltim. de exhib. reis. lib. 9. t. 2.* *Triumphalia* ſcita, *lege 5. de reparat. appellat. lib. 11. t. 31.* *Triumphalis* dextra, *l. 4. de annonis ciuic. lib. 14 t. 17. l 16 de murileg. lib. 10. t. 20.* Lex Patris noſtri, *Triumphalis* memoriæ, *l. vnic. ſi nuptiæ ex reſcript. lib. 3. t. 10.*

TRVDERE. *Trudi* in Curiam, *l. 15. de Decur. lib. 12. t. 1.* *Trudi* in metallum, *l. 6. de Decur. lib. 12. t. 1.*

TRVNCATIO. *Truncatio* digitorum, *l. 5. de tiron. lib. 7. t. 13.*

TRVTINA. *Trutina* examine, non oculorum libertate porcinam præbere ſuariis, *l. 4. de ſuariis. lib. 14. t. 4.*

TVGVRIVM. *Tuguria* ſeu caſas collocare in Campo Martio, *l. vnic. de Campo Martio. lib. 14. tit. 14.*

TVITIO. *Tuitio* militaris, *Sauvegarde, main forte*, *l. vnic. de offic iudic. milit lib. 1. t. 9.* *Tuitio* deferri iubetur omnibus, qui Eccleſiis ſeruiunt pro eorum priuilegiis. *l. 29. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* Ad Eccleſiam confugis *tuitione* quandoque conſulendum, *l. 4. de his qui ad Eccleſ. lib. 9. t. 45.* *Tuitio* locorum, *l. 27. de erogatione milit. annon lib. 7. t. 4* *Tuitionis* præſidium a iudice poſtulabatur, *l. 36 de nauic. lib. 13. t. 5.* Quinquennii præſcriptione iuſſis, iudices *tuitionem* etiam præſtare iuſſi, *l. vnic. de quinquennii præſcriptione. lib 4. t. 15.*

TVMVLTVS. *Tumultus* de accuſatione, *l. 1. ne præter crimen maieſt. lib. 9. t. 6.*

TVMVLTVOSVS. *Tumultuoſa* conuenticula extra Eccleſiam, *l. 37 de Epiſcopis, lib. 16. t. 2. l. 4 5. de his qui ſuper relig. lib. 16. t. 4.*

TVRBA. *Turba* de hæreticorum conuentibus, *l. 3. 6. de hæret. lib. 16. t. 5.*

TVRBARE. *Turbare* poſſeſſorem, *l. 1. vnde vi. lib. 4. t. 22.* *Turbare* elementa magi dicuntur, *l. 5. de maleficis. lib. 9 t. 16.*

TVRBIDVS. *Turbido* potum cœno miſcere, *l. 13. de re milit. lib 7. t. 1.*

TVRBIDE. *Turbide* res acta, *l. omnis 5. de iis quæ adminiſtr. lib. 8. t. 15.*

TVRBVLENTVS. *Turbulentam* executionis ſuæ miniſterium commodare, *l. 6. de conductor. & homin. dom. Auguſt. lib 10. t. 26.*

TVRIFICARE. *Turificantes*, *l. 12. de Paganis lib. 16. tit. 10.*

TVRMA. *Turma* militum, *l. 8. de tyron. lib. 7. t. 13.* inde

TVRMARII, qui tirones exigebant, probabant. Horum mentio, *l. 3. de priuileg. eorum qui in ſacro palatio. lib. 6. t 35.* Ne exactorum vel *turmariorum*, (quos capitularios vocant) curam ſubeant vel obſequium temonariorum vel prototypiæ. Conſule *Commentar.* & Du Freſne *Gloſſar.*

TVRPARE. *Turpare* aliquem macula ſuppliciorum dicitur, *l 8. de cohort. lib. 8. t. 4.*

TVRPITER de adulterio dicitur, *l. 3. de Iuriſdictione. lib. 2 t. 1.*

TVRPITVDO Iudæis tribuitur, *lege 6 de Iudæis. lib. 16 t. 8.*

TVRRES. De *turribus* murorum, *lege 13. de metatis. lib. 7. t. 6.*

TVS. *Tura* imponere; Simulacra *ture* venerari; Loca *turis* vapore fumantia, *l. 12. de pagan. lib. 16. t. 10.*

TVTAMEN. *Tutamina* clauſtrorum, ſunt concluſa in carcere, *l. 3. de cuſtod. reorum. lib. 9. t. 3.*

TVTELA, cura. *Tutela* fiſci, *l. 2. de aduocato fiſci. lib.* 10. *t.* 15. *Tutela* Iuris Publici, *l.* 21. *de Iudaeis. lib.* 16. *t.* 8. Publica *tutela* minoribus debetur, *l.* 19. *de Decur. lib.* 12 *t.* 1.

TVTORES. Ad hos pertinent *tres tituli poſtremi lib* 3. *de tutoribus & curator.*

TZANGÆ vel **TZANCÆ**, *l.* 2. 3. *de habitu quo vti. lib.* 14. *t.* 10. calceorum genus, pedes ſuraſque ad genua uſque tegens. Conſule *Commentarium ad d. leg.* Cuiacium *Obſeruat. XXI.* 28. Briſſonium *de V. S.* Du Freſne *Gloſſar. vtrumque.*

TYRANNI. De infirmandis iis quæ ſub *tyrannis* aut barbaris geſta ſunt, eſt *lib.* 15. *t.* 14. De ingenuis, qui tempore *tyranni* ſeruierunt, eſt *lib.* 5. *t.* 6. *Tyrannorum*, quorum hoc Codice mentio fit, nomina habes in *Paratitlo, de infirmandis iis quæ ſub tyrannis lib.* 5. *t.* 14. De indulgentia criminum *tyrannide* ſublata, *l.* 2. *de indulg. crim. lib.* 9. *t.* 38.

V.

VACANS. *Vacantes, lege vltima, de agentibus in rebus, lib.* 6. *t.* 27. qui & ſupernumerarii, *l.* 15 17. *de Palatinis S. L. lib.* 6. *t.* 30. *lege* 2. *de caſtrenſib. lib.* 6 *t.* 32. qui ſcilicet in ſcholis præter ſtatutum numerum, nonnſi in decedentium locum ſubrogabantur *dicta lege vltima, & dicta lege* 17. Conſule Commentarium *ad leg. vlt. de agent. in reb.* Du Freſne *in Gloſſar.* & in primis Valeſium *ad Marcellin. lib.* 15. *c.* 3. Ex *vacantibus*, ſupplementa militiæ, completa ſunt, *l.* 3. *de tabulariis. lib* 8. *t.* 2. Agentes in rebus *vacantes.* Quæ eorum ratio, *l. vlt. de agentibus in rebus. lib.* 6. *t.* 27. 2) *Vacantes* ſunt, nulli corpori adſcripti, *l* 137. 179. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. Vide *otioſus* & *Vacuus.* 3) Terræ *vacantes* Veteranis datæ, *l.* 3. *de Veteranis. lib.* 7. *t.* 20. id eſt, terræ incultæ, deſertæ. Dicuntur *Vacantes* agri, *l.* 8. *eod. tit.* loco abſentium ſqualida & ſitu diſſimulationis horrentia, *l.* 11. *eod.*

VACATIO, eſt munerum & onerum excuſatio. *Vacatio* temporaria, *l.* 3. *de commeatu. lib.* 7. *t.* 12. *l.* 135. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1: De *vacatione* munerum ciuilium, *l.* 1. 17. 135. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1.

VACVARE. *Vacuari* proprie obreptio dicitur, *l. vlt. de immunit. lib.* 11. *t.* 12. id eſt, nullum robur obtinere, in irritum deuocari. *Vacuatis* reſcriptis *l.* 47. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1. Subreptio *vacuatur*, *l. vlt. de locat. fundorum iuris emphyteut. lib.* 10. *t.* 3. *l.* 3. *ne Chriſtianum mancip. lib.* 16. *t.* 9. Subreptiones *vacuandas* eſſe cenſemus. Vide Du Freſne *Gloſſ. voc. vacuare.* 2) *Vacuatis* Vrbibus, *lege ſi curialis relicta ciuitate. lib.* 12. *t.* 18. id eſt, relictis vrbibus.

VACVEFACTVS. *Vacuefacta* Curiæ, *l.* 23. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1.

VACVVS. *Vacuæ* fortunæ, id eſt, vacantes & inanes ſine naturali ſucceſſione *l.* 123. *de Decur. lib.* 12. *t.* 1. 2) *Vacui*, publico officio vacui, *l.* 3. *de naufrag. lib.* 13. *t.* 9. qui *vacantes*, *l.* 137. 379. *de Decurionibus. lib.* 12 *t.* 1. *Otioſi*, *l. vnic. de mancip. lib.* 12. *t.* 16. 3) Priuilegiis *vacui*, *l. vnic. de equeſtri dig. lib.* 6. *t.* 36.

VAFRA. *Vafra* mens tyranni, *l.* 7. *de infirmand. bis quæ ſub tyran. lib.* 15. *t.* 14.

VAGARI. Vid. *euagari.* *Vagari* Interpretatio incerto errore dicitur, *l. vlt. de Apoſtat, lib.* 16. *t.* 7. *Vagantes* terræ, *l.* 8. *de Veteranis. lib.* 7. *t.* 20. Vid. ſupr *vacans.*

VAGVS. *Vagus* error. Qui auri metallum *vaga* errore ſectantur, *l.* 7. *de metallis. lib.* 10. *t.* 19. *Vagi*, pro deſertoribus. De his & eorum inquiſitoribus, *l.* 10. *vlt. de deſertor. lib.* 7. *t.* 18. *Vaga* mancipia, *Vagi* ſerui. De his & eorum petitione eſt *lib.* 10. *t.* 1. 12. Tiro *vagus*, *l.* 6. *de tiron. lib.* 7. *t.* 13. *Vagos* natatus animalium exercere, *l.* 13. *de re milit. lib.* 7. *t.* 1.

VALDE. *Valde* ſufficere. Cum *valde* ſufficiat, *l.* 1. *vnde vi. lib.* 4. *t.* 22.

VALETVDO. De *valetudine* corporis aduerſa, vide *Æger, morbus.*

VALLARE. *Vallari* peruigili Curia, *lege* 17. *in fin. de pœnis. lib.* 9. *t.* 40. Excubiis *vallare* crebris littora & portus, *l.* 1. *de litt. cuſtod. lib.* 7. *t.* 16.

VALLVM. Adeant loca, quæ eos, quaſi *vallo* quodammodo ab humana communione ſecludunt, *l.* 14. *de hæreticis lib.* 16. *t.* 5.

VANITAS, *Vanitas* breuis, id eſt, futilitas, *l.* 3. *de fiſci debitoribus. lib.* 10. *t.* 16. *Vanitas* hæreticorum, *l.* 46. *de hæret. lib.* 16. *t.* 5.

VANVS. *Vana* ſuperſtitio, *l.* 18. *de pœnis. lib.* 9. *t.* 40. *Vanæ* imagines, *l.* 12. *de Paganis. lib.* 16. *t.* 10. *Vana* appellatio, *l.* 6. *de iure fiſci. lib.* 10. *t.* 1.

VASARIVM. *Vaſaria* publica, *l* 12. *de cenſitor. lib.* 13. *t.* 11. ſunt quæ *encautaria* ſiue libri cenſuales, dicuntur, *l. vlt. de cenſu. lib.* 13. *t.* 10. *les Roolles de Tailles.*

VASTAGA. Vide *ſupra Baſtaga.*

VASTITAS. *Vaſtitas* barbara, *l.* 20. *de tiron. lib.* 7. *t.* 13. quod de Alariciana accipiendum. Immenſæ viatum *vaſtitates*, *l.* 1. *de itin. muniend. lib.* 15. *t.* 3.

VASTVS. *Vaſta* ſolitudines. *l.* 1. *de monachis lib.* 16. *tit.* 3.

VATES, diuinator. In hos *l.* 4. *de maleſic. lib.* 9. *t.* 16. pœna ſtatuta.

VECTIGAL, pro exercitio lapidicinarum priuatarum præſtabatur, *l.* 8. *de metallis. lib.* 10. *t.* 19. & fiſco quidem repræſentabant decimas *l.* 10. 11. *d. tit.* ſed immunes erant ſenatores, *d. l.* 8. De *vectigalibus* ciuitatum, reditu ſeu canone, penſione, viribus v. *ciuitates in Topograph.*

VEGETARE. Luce vſurpata vegetari, *leg.* 1. *de cuſtod. reorum, lib.* 9. *tit.* 3.

VEHATIO, vectura, quæ fit vehibus, *l.* 3. *de calcis coctoribus, lib.* 14. *t.* 6. *Vehatura* Feſto. Vid. *not. ſ. ad h. l.*

VEHES plauſtri genus. *Vehes* calcis, *l.* 1. 3. *de calcis coctorib. lib.* 14. *t.* 6. Vid. *Comment.*

VEHICVLVM. De *vehiculis* honoratorum eſt *lib* 14. *t.* 12. De *vehiculis* in curſu publico vide *tit. de curſu publ. lib.* 8. *t.* 5.

VEL pro, *&, etiam l.* 31. *de erogat. mil. ann. lib.* 7. *t.* 4. *l.* 7. *de proximis, lib.* 6. *t.* 24. *l. vlt. de Salgamo, lib.* 7. *t.* 9. *l.* 10. *de Metatis. lib.* 7. *t.* 8. *l.* 26. *de Decurion. lib.* 12. *t.* 1. 2) *Vel* pro ſaltem. *Vel* leui argumento, *l.* 28 *de hæreticis, lib.* 16. *tit* 5.

VELAMENTVM. *Velamentum* priuilegii, *l. vltim. de equorum conlat. lib.* 11. *tit.* 17.

VELAMEN. *Velamine* aliquo colorant inuidiam iniquæ retentionis, *l.* 2. *ſi vag. petat. mancip. lib.* 12. *t.* 12. *Velamen* Clericatus, *l.* 19. *de hæreticis, lib.* 16. *tit.* 5. Qui Clericatus *Velamine* religioni maculam conantur infligere.

VELARE. *Velata* corruptio veteris adiectione noui, *l.* 1. *de conditis in publ. horreis, lib.* 11. *t.* 14. *Velari* colore inani honeſtatis, *l.* 6. *de contrah. empt. lib.* 3. *t.* 1.

VELLE. *Velit euertere*, pro *euertat.* Nemo per calumniam *velit*, quod ſponte fecit *euertere*, *l.* 12. *de infirm. his quæ ſub tyran. lib.* 15. *tit.* 14. Feciſſe *velit*, pro *iubeas, facias*, formula ſolemnis in legibus.

VELOX. *Velox* & clabularius curſus ſeparantur, *l.* 62. *de curſu, lib.* 8. *t.* 5.

VELVM, pro admiſſione, ingreſſu ad iudicem. *Velum* iudicis. Non ſit venale iudicis *velum*, non ingreſſus redempti. *leg.* 1. *de officio Rectoris prouinc. lib.* 1. *tit.* 7. 2) *Velum* proprie, *Velo* leuato. De ſubmerſis nauibus decernimus, vt leuato *velo* iſtæ cauſæ cognoſcantur, *l. vltim. de naufrag. lib.* 13 *t.* 9. Id eſt, patente velo.

VENA. *Vena* metallorum, ſaxorum ostentium *vena*, *l.* 2. *de Metallis, lib.* 10. *t.* 19. Saxorum *vena*, *l.* 10. *eod.* Diues marmorum vena, *l.* 11. *d. t.* *Vena* nobilis

bilis ferri & materiæ ad arma fabricanda. Vt venæ nobilis & quæ facilededucatur ignibus ſeu liqueſcat, ferri materies præbeatur, l. 2. de fabricens. lib. 10. t. 22.

VENALIS. Venalis perfidia, l. 14. de pœnis, lib. 9. t. 40. venalis gratia, l. 5. eod. Exigentium terror vinalis, l. 6. de quæſtio. lib. 9. t. 35. Si quis ſcit Venalem fuiſſe ſententiam, l. 6. ad leg. Iul. repet. lib. 9. tit. 27. Venale ſilentium, leg. 7. de iure fiſci, lib. 10. tit. 1. Suffragium venale, l. vnic. de perfectiſſ. dignit. lib. 6. tit. 37. Iudicis velum venale non ſit, non ingreſſus redempti, non infame licitationibus ſecretarium l. 1. de officio Rectoris prouinc. lib. 1. t. 7. Venalium rerum pretia l. 10. de Iudais lib. 16. t. 8. l. 2. de ſuariis lib. 14. t. 4.

VENALITIVM, fuit vectigal rerum venalium. Venalitium non petatur, leg. 14. de proximis, lib. 6. t. 26.

VENDIBILIS. Vendibilis conhibentia, leg. 15. de pœnis, lib. 9. t. 40.

VENATIO. De venatione ferarum eſt lib. 15. tit. 11.

VENDICARE. Vendicare perſonam propriam a nexu curiali, l. 6. de re milit. lib. 7. t. 1.

VENEFICI. Indulgentia criminum ad eos non pertinet, leg. 1. 3. 4. 6. 7. 8. de indulg. crim. lib. 9. tit. 38. appellare etiam non poſſunt, l. 1. 7. quorum appell. lib. 11. t. 36.

VENENVM. Venenum mentis & corporis componere, leg. 6. de indulgen. crim. lib. 9. t. 38. Veneni virus infundere, leg. 1. de emendat. ſeru. lib. 9. tit. 12. Inſidiæ venenorum, l. 4. de indulg. crimin. lib. 9. t. 38. 2) Sacrilegi Ariani venenum, l. 6. de hæret. lib. 16. t. 5.

VENENATVS. Venenatum telum. Vniuerſi, qui famoſis libellis inimicis ſuis velut venenatum quoddam telum iniecerint, l. vlt. de fam. libell. lib. 9. t. 34.

VENERABILIS. Venerabile Concilium, l. 4. de Epiſc. lib. 16. t. 2. Venerabilis baptiſmus, l. 22. de Iudais, lib. 16. t. 8. Venerabilis Eccleſia, leg. vltim. de denunciat. lib. 2. tit. 4. l. 34. 41. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2. l. 21. 22. de extraordin. u. lib. 11. t. 16. l. vltim. de patroc. vicor. lib. 11. t. 24. Lex venerabilis, id eſt, Chriſtiana religio, leg. 7. de Iudais, lib. 16. tit. 8. Leges venerabiles D. Conſtantini, l. 7. de Prætoribus, lib. 6. tit. 4. Ordo venerabilis, id eſt, Senatus, l. 1. de Decur. & ſilent. lib. 6. t. 23. Venerabilis Religio, id eſt, Chriſtiana, leg. 2. de Apoſtat. lib. 16. tit. 7. Venerabilis ſubſtantiæ prædia, id eſt, principis, l. 54. de hæretic. lib. 16. t. 5.

VENERANDVS. Conſiſtorii ſecreta veneranda, l. 7. de priuileg. cor. lib. 6. tit. 35. Veneranda antiquitas, l. 3. de Decurionibus V. R. lib. 14. tit. 1. Veneranda Fides, leg. 2. ne Chriſtianum mancipium, lib. 16. tit. 9. Leges veneranda, l. vn. de bon. quæ filiusfam. lib. 8. t. 19. l. 13. de Iudæis, lib. 16. t. 8. Cœtus Senatus venerandus, l. 12. de proximis, lib. 6. tit. 26. Vrbs veneranda, l. 61. de appellat. lib. 11. tit. 30. l. 30. de nauicul. lib. 13. tit. 5. l. 5. de canone frument. V. R. lib. 14. tit. 15. Venerandum vinculum cognati ſanguinis, l. 6. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.

VENERATIO. Veneratio Catholica, l. 38. de hæret. lib. 16. t. 5. Veneratio Chriſtiana, l. 19. de Iudæis, lib. 16. t. 8. Veneratio Legis Chriſtianæ, l. 1. de Lenonib. lib. 15. t. 8. Sanctorum veneratio, l. vlt. de ſepulch. violat. lib. 9. t. 17. Venerationis meritum, l. vlt. de itiner. muniendo, lib. 15. tit. 3. Purpuræ veneratio, l. 3. de moner. lib. 8. t. 1.

VENIA. Venia ætatis. De his qui veniam ætatis impetrauerunt, eſt lib. 2. tit. 17. Venia debitæ quantitatis, pro immunitate a tributis, leg. vlt. de immunitate, lib. 11. tit. 12. Ad veniam pertinere, id eſt, veniam indultam, ratam eſſe. l. 4. de pœnis, lib. 9. tit. 40. l. 11. de infirm. his quæ ſub tyran. lib. 15. tit. 4. l. 18. de bonis proſcript. lib. 6. titul. 42. τυχεῖν συγγνώμης.

VENIRE. Venire in querelas, id iſt. conqueri, l. 3. de bonis vacantib. lib. 10. t. 8. Venientium, (id eſt, aduenientium, futurorum,) eſt temporum diſciplina, inſtare Veteribus inſtitutis, l. vn. de longa conſuetudine, lib. 5. t. 12. Venietur ad capita officiorum, id eſt, capite plectentur officiales, l. 4. de extraord. lib. 11. t. 16.

VENTILARE. Ventilare ſuos inimicos manibus accitis, l. 5. de maleficiis, lib. 9. t. 16. Conſule de hac voce Commentarium. 2) Ventilare eſt agere cauſam, negotium. Quæ in vno eodemque iudicio poterat terminari, apud diuerſos iudices voluerit ventilare, l. 2. de iud. lib. 2. t. 18. Ventilari cognitio dicitur, leg. 5. de iure fiſci, lib. 10. tit. 1. Iurgium ventilare, l. vlt. de reparat. appellat. lib. 11. tit. 31. Negotium ventilare, l. 43. de appell. lib. 11. t. 30.

VERACITER. Veraciter & manifeſte probare aliquid, l. 4. de accuſat. lib. 9. t. 1.

VERBVM. Verba qualiacumque ſufficiunt ad exactionem dotis, l. 4. de dotib. lib. 3. t. 13.

VERBERA ſimpliciter in l. 128. 153. de Decur. lib. 12. t. 1. ſunt plumbatarum verbera. Studioſi verberibus affecti in ſpecie leg. 1. de ſtudiis liberal. lib. 14. t. 9. Seruorum verbera, leg. 1. 2. de emend. ſeruorum, lib. 9. tit. 12. Verberibus affecti deportati, l. 21. de piſtoribus, lib. 14. tit. 3. Coloni verberibus affecti in ſpecie legis 54. de hæret. lib. 16. t. 5.

VERBERO ſeruus, l. vn. de mulierib. quæ ſe ſeruis propriis, lib. 9. t. 9.

VERECVNDIA. Verecundia militari conſultum, l. 13. de re milit. lib. 7. tit. 1. Verecundiæ alienæ inſidiari, dicuntur, qui calumnioſam accuſationem inſtituunt, l. 41. de Epiſcopis, lib. 16. t. 2. Verecundiam tangere alicuius iudicis, res dicitur l. 4. de extraord. lib. 11. t. 16. Verecundia iudicantis, ſuperfluam prouocationem recipientis, l. 42. de appell. lib. 11. t. 30. Virginalis verecundiæ raptor, l. 6. de indulg. crim. lib. 9. tit. 38.

VERECVNDVS. Verecunda & tacitæ conſcientiæ remuneratione contentus, l. 177. de Decurion. lib. 12. t. 1.

VEREDI ſunt equi curſui publico deputati, l. 8. 14. 16. 24. 28. 29. 30. 34. 35. 38. 47. 49. 53. 55. vlt. de curſu publico, lib. 8. t. 5. l. 2. 6. de curioſis. lib. 6. t. 29. A quibus & veredarii, qui veredis vtebantur, l. 17. 50. de curſu publico, lib. 8. t. 5. Veredaria functio, l. 8. de cohortalib. lib. 8. t. 4.

VERNACVLVS. Vernacula, l. 13. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1. dicuntur l. 12. eod. domeſtici fructus, in cuiuſcumque terris & rure nata propriaque. Ita vernaculum pecus, apud Columellam lib. 7. c. 3.

VERNACVLI ſunt ſerui, leg. 2. de emendatione ſeruorum, lib. 9. t. 12.

VERSARE. Verſare arua, l. 7. de veteran. lib. 7. t. 20. Et ea colere, ibidem.

VERSARI. Verſari in vita, l. vlt. de Metatis, lib. 7. t. 8.

VERSVTIA. Verſutia genus quodlibet, leg. 1. de ſuariis, lib. 14. tit. 4. Verſutias exercere. Ad excogitandas fraudes & verſutias extendas moræ ac tempus, l. 27. quorum appell. lib. 11. t. 36.

VERSVTVS. Verſuta fraudes numerariorum, l. 6. de numerariis, lib. 8. t. 1. Verſuti quæſtus negotiatorum, l. 16. de luſtrali conlat. lib. 13. t. 1.

VERVECINVS. Veruecina caro militi præbita, l. 6. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4.

VERVS. Vera ratio ſimilitudini argumentorum opponitur, l. 7. quorum appellat. lib. 11. t. 36. Veri fides, l. 7. de famos. libell. lib. 9. t. 34.

VESANIA. Veſania in Deum miſeræ conſpirationis hæreticorum, l. 15. de hæreticis, lib. 6. tit. 5. Veſania Eunomianorum, l. 5. de hæret. lib. 16. t. 5. Procax veſania, de violentiæ crimine, l. 14. quorum appellat. lib. 11. t. 36.

VESANVS. Veſanus ac ſacrilegus incertorum conſultor, l. 7. de pagan. lib. 16. t. 10. dicitur perditus, l. 4. eod. Veſani hæretici, leg. 2. de fide cathol. lib. 16. t. 1.

VESTIS. *Veſtem* & annonam muliones, carpentarii & mulomedici ex publico conſequebantur, *l. 31. de curſu publ. lib. 8. t. 5.* De *veſtium* militarium translatione, *l. 33. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

VESTIBVLA carcerum, pro cellulis, conclauibus, *l. 1. de cuſtod. reorum, lib. 9. t. 3.*

VESTIGARE, indagare. *Veſtigare* tota ſagacitate, *leg. 5. de ſuſceptoribus, lib. 12. tit. 6.*

VESTIGIVM. indicium. *Veſtigium* mediocre facinoris. Vel in mediocri *veſtigio* facinoris inuentus, *leg. 9. de hæreticis, lib. 16. tit. 5.* In *veſtigio* ipſo puniri, *l. 13. de Pagan. lib. 16. t. 10.* Veritatis *veſtigia*, argumenta, teſtes, *l. 2. ad l. Corn. de falſo. lib. 9. t. 19.* 2) *Veſtigia*, id eſt, notæ, fodicationes, lacerationes. Vel dilaniauerit pœnis publicis corpus ferarum veſtigiis latera perſecando, *l. 1. in fine de emendat. ſeruorum, lib. 9. t. 12.*

VESTIRE. *Veſtiri* inſignibus, *l. 5. de honor. Codicil. lib. 6. t. 22.*

VETERATORES homines aſtuti & callidi. *Veteratorum* calumnias non ſolum repetitione priuandas, verum etiam ſeueritate cohibendas, *leg. vnica ſi certum petatur de ſuffrag. lib. 2. t. 29.*

VETERNOSVS. *Veternoſæ* lites, *leg. vnica de dilationibus ex conſenſu, lib. 11. t. 33.*

VETVS. *Vetus* iudicatum, id eſt, ſententia definitiua a qua appellatur, *leg. 39 in fine de appellation. lib. 11. tit. 30.* *Vetus* ius, *leg. 1. de infirm. his quæ ſub tyran. lib. 15. tit. 14.* *Vetus* Roma ad differentiam Conſtantinopoleos, quæ noua Roma, *leg. 45. de Epiſcopis, lib. 16. tit. 2.* *Veteris* iuris definitio & principum reſcripta ſeparantur a Conſtantino Magno, *l. 1. de fide teſtium, lib. 11. t. 39.* *Vetus* lex, *l. vlt. de naufrag. lib. 13. t. 9.* *Vetera* ſigna in re agrimenſoria, *l. 4. finium regundor. lib. 2. t. 26.* Vide ibi Commentarium, & Goeſii obſeruationes.

VETVSTAS. *Vetuſtas*, id eſt, quadraginta annor. præſcriptio, *l. 2. de long. temp. præſcript. lib. 4. t. 13.* Inſtrumenti *vetuſtas*, *l. 2. de longe temp. præſcript. lib. 4. tit. 13.* Chirographi ætas appellatur *l. vn. de chirograph. l. 2 t. 27.* Recentibus *vetuſtatem* (vetus teſtamentum) renouare temporibus, *leg. 6 de teſtamentis, lib. 4 tit. 4.*

VEXARE *Vexare* audaciam inſignem recenti flagitio, *l. vlt. de raptu Virg. lib. 9. t. 24.* id eſt, accuſare. Facultates *vexare*, *l. 7. de oper. publ. lib. 15. t. 1.* Mortuos *vexare* dicitur criminationis iniuria, *l. 3. de Apoſtat. lib. 16. t. 7.* Poſſeſſiones & terras, *vexare* nomen delatorum dicitur, *leg. 19. de petitionibus, lib. 10. tit. 10.* Poſſeſſores vel coloni pratorum *vexari* dicuntur a militibus paſcua eorum depaſcentibus, *l. vlt. de paſcuis, lib. 7. t. 7.* Prædium *vexare* dicitur, qui diu manet in eo metati iure, *l. 10. de Metatis, lib. 7. t. 6.* *Vexata* fluctibus nauis, l. *4. de naufrag. lib. 13. t. 9.* Curſus publicos *vexare* illicita vſurpatione, *l. 53. de curſu, lib. 8. t. 5.* Longa ſtipendiorum mole *vexatus*, *l. 16. de Agentibus, lib. 6. t. 27.* Calumniis vel deprædationibus *vexatus*, *l. 1. de Actor. lib. 10. t. 4.*

VEXATIO pro pœna. *Vexatione* triginta librarum auri officium quati, *l. 4. ne quid publ lat. lib. 8. t. 11.* *Vexationi* graui ſubiacere, *l. 2. de Salgamo, lib. 7. t. 9.* 2) *Vexatio* fœda rei familiaris, l. *27. de Decurion. lib. 12. tit. 1.* eſt turpis profuſio.

VEXILLVM. *Vexilla* præſidialia, *l. vlt. ad l. Iul. de ambitu, lib. 9. t. 26.*

VEXILLATIONES, *l. vnic. de bonis milit. lib. 5. t. 4. l. 22. 23. de erogat. milit. ann. lib. 7. t. 4.* erant equitum; legionibus opponuntur *d. l. vn.* & *22.* quæ ſcilicet peditum fuere.

VIA. *Via* diuinæ cultionis, id eſt, Clericatus, *l. 49. verſ. propinquorum, de Decurion. lib. 12. t. 1.* De *viarum* reparatione agitur *l. 36. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

VIATICVM. *Viaticum* conficiendi itineris, *leg. 1. de tractoriis, lib. 8. tit. 6.* eſt tractoria, ſiue diploma euectionis.

VICANI, *l. 1. 5. de patroc. vicor. lib. 11. t. 24.* vicorum incolæ.

VICARIVS, vicem alterius gerens. *Vicaria* mancipia reddita, *l. vnic. communi diuid. lib. 2. tit. 25.*

VICARIANVS. *Vicariana* dignitas, *l. 22. de Agent. lib. 6. t. 27.* eſt dignitas Præfecturæ vicariæ.

VICIS. *Vicem* adulterii obtinere, *l. 2. de nupt. lib. 3. t. 7.* *Vice* ſacra iudicare, ſupra vide *ſacra*.

VICESIMVS. *Viceſimus* lapis, *l. 7. de erog. milit. ann. lib. 7. t. 4.*

VICI, *l. 3. de coll. donat. lib. 11. t. 20.*

VICINITAS. *Vicinitate* aduocata, *l. 1. de donat. lib. 8. t. 12.* Mortis *vicinitas*, *l. vnic. ſi certum petatur, de chirog. lib. 2. tit. 27.*

VICINITAS, id eſt, ex quatuor lateribus, *l. 4. de oper. publ. lib. 15. tit. 1.* Probant id verba *leg. 38. eod.* ibi: priuata ædificia quæ coniuncta horreis publicis eſſe cognouerit, dirui ac demoliri præcipiet, ita vt ex quatuor lateribus priuatorum conſortio ſeparata ſint ac libero ſpatio ſecernantur.

VICISSTVDO. *Viciſſitudo* inter plures qui poſſeſſiones exiguas habent, *l. 7. de tiron. lib. 7. t. 13.*

VICTVS. *Victa* ſenio. Priuſquam ea, quæ *victa* ſenio fatiſcerent, repararent, *leg. 15. de oper. publ. lib. 15. tit. 1.*

VICTRIX. *Victrices* aquilæ, *l. 9. de deſert. lib. 7. tit. 18.*

VICTVALIS. *Victualis* ſubſtantia, *l. vltim. de cuſtodia reorum, lib. 9. tit. 3.* *Victualis* ſumptus, *l. 2. de poſtlim. lib. 5. t. 5.*

VICTVRVS. *Victuris* faſcibus annuos Magiſtratus auſpicari, *l. 9. de infir. his quæ ſub tyran. lib. 15. t. 14.* *Victura* in æternum iuſſio, *l. 5. in fin. de hæreticis, lib. 16. tit. 5.*

VIDERE. *Videri* pro adiri, *l. vn. de off. iud. ciuil. lib. 1. t. 8.* quod ita effertur in *l. 6. de off. rector. prou. lib. 1. tit. 7.* ne quis domum iudicis ordinarii poſtmeridiano tempore ingredi affectet. *Videris* exædificare, id eſt, ædificari cura, *l. 17. de operib. publ. lib. 15. t. 1.*

VIDERI, de iis rebus, quæ vere ſunt. Afferri *videtur* obſtaculum tarditatis, *l. 31. de appellat. lib. 11. t. 30.* Adhærere *videntur*, id eſt, adhærent, *l. vlt. de operib. public. lib. 15. t. 1.* Debere *videantur*, *l. 109. de Decur. lib. 12. t. 1.* Intra vrbem ſeu in ſuburbanis eſſe *videantur l. 19. de hæretic. lib. 16. tit. 5.* Excluſa poteſtas *videbatur*, *leg. 29. de appellat. lib. 11. tit. 30.* Exercere *videntur* ſolertiam negotiandi vel mercandi, *l. 2. de luſtrali conlat lib. 13. t. 1.* Obnoxius *videbatur*, *leg. vltim. de immunitate, lib. 11. tit. 12.* Operari *videatur*, *l. 37. de appell. lib. 11. t. 30.* Oriundi *videntur*, *leg. vltim. de Metallis, lib. 10. tit. 19.* Impoſita neceſſitas *videtur*, *l. 32. de appellat. lib. 11. tit. 30.* Manere *videntur*, *l. 12. de ann. lib. 11. t. 1.* Remanſiſſe *videntur*, *l. 3. de matr. bon. lib. 8. t. 18.* Redundare ad culpam reorum *videatur*, *l. 31. de appellat. lib. 11. t. 30.* Tutela in medio conſtituta *videtur*, *l. 21. de Iudæis, lib. 16. tit. 8.* Mortui *videbuntur*, *l. 7. de cenſu, lib. 13. t. 10.* Suſcepiſſe *videntur*, *l. 1. de patroc. vic. lib. 11. t. 24.* *Videatur* accepiſſe, *l. 18. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.*

VIDVÆ. De raptu *viduarum lib. 9. t. 24. 25.*

VIGILANTER. *Vigilanter* obſeruare, *l. 13. de pœnis, lib. 9. t. 40.*

VIGOR.

VIGOR. Quos *vigor* & fortitudo defendendæ Reipublicæ idoneos facit, *l. 5. de fil. milit. appar. lib. 7. tit. 22.* *Vigor* iudiciarius, *l. vlt. de ſuper-exact. lib. 11. t. 8. l. vlt. de fiſci debit. lib. 10. tit. 16.* *Vigor* Iudicum, *l. vlt. de abolition. lib. 9. t. 37.* *Vigor* Iudiciorum, *l. 21. de Iudæis, lib. 16. t. 8.* Vindictæ *vigor*, *l. 14. quorum appell. lib. 11. t. 36.* *Vigoris* debiti auctoritate cogi, *leg. 6. de exaction. lib. 11. tit. 7.* *Vigoris* publici auctoritatem ferre cogi, *l. 3. de calcis coctorib. lib. 14. t. 6.* Aculei competentes *vigoris* exerantur, *l. 3. de iuriſdict. lib. 2. t. 1.* *Vigorem* experiri publicæ coercitionis, *l. vnic. ne quid oneri publ. lib. 13. t. 8.* Per *vigorem* officii cogi, *l. 2. in fin. de ſuſceptoribus, lib. 12. tit. 6.* *Vigore* debito corripi, *l. 1. de curſu publ. lib. 8. t. 5.*

VILIS. *Vilis* hiſtrio, *l. 12. de ſcanicis, lib. 15. tit. 7.* *Vilior* perſona, cui damnum famæ non ſit iniuria, *l. 2. vt intra annum, lib 9. t 36.* *Vile* miniſterium proſtituti pudoris, *l. 1. de Lenonibus, lib. 15. tit. 8.* Sors *vilior*, *l. 4. de ſcanicis, lib. 15. tit. 7.*

VILITAS. *Vilitas* numerariorum, *l. 6. de numer. lib. 8. t. 1.* *Vilitas* infamiſſima, de procuratione facultatum alienarum, *l. 92. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Vilitatem* veterem abolere, *l. 6. in fin. de numerar. lib. 8. t. 1.* *vtilitatem* hactenus, male. Adulantis gratiæ *vilitas*, *l. 22. de Prætoribus, lib. 6. tit. 4.* Contumelia *vilitatis* pro reiectione ex ſchola, *l. 17. de Agent. in rebus, lib. 6. t. 27.*

VILLICVS. *Villicus* domus vrbanæ, *l. 36. de hæreticis, lib. 16. tit. 5.*

VINCIRE. Nullus in carcerem prius quam *vinciatur*, (omnino *vinciatur*) *l. 3. de exhib. reis, lib. 9. t. 2.* niſi quibuſdam placeat magis, *iniiciatur*. Profeſſione *vinciri*, ita reponendum in *l. 2. de Senator. lib. 6. t. 1.*

VINCVLVM. *Vinculum* agnationis, *l. vlt. de teſtam. lib. 4. t. 4.* Inſcriptionis *vinculum*, *l. 11. 14. vltim. de accuſat. lib. 19. t. 1. l. vltim. de exhibend. reis, lib. 9. t. 2. l. 2. ad l. Iul. de adulter. lib. 9. tit. 7.* Vide *Subſcriptio*. Coniunctionum *vincula*, *l. 3. ad Senatuſc. Claud. lib 4. t 9.* Curialia *vincula*, *l 19. 155. de Decurion. lib 12. tit. 1.* *Vinculum* Ordinis, *l. 95. eod.* Curæ, id eſt, patriæ poteſtatis *vincula*, *leg 16. in fin. de Prætoribus, lib. 6. tit. 4.* Curiæ hactenus, male. Iuris *vincula*, *l. 1. ad l. Iul. de adult. lib. 9. tit. 7* nexus iuris, *ibidem.* *Vinculum* legis, *l. 160. de Decurionibus, lib 12. tit. 1. l. 61. de appell. lib. 11 t. 30.* *Vinculum* Originis, *l. 14. de murileg. lib. 10. t. 20.* *Vinculis* exuere, *leg. vnic. de cretione, lib. 4. tit. 1.* Id eſt, crétionis & bonorum poſſeſſionis petendæ Solemnitatibus liberare aliquem. Ferreis *vinculis* onerati & conſtricti, *l. 2. de gladiator. lib. 15. t. 12.* Originalibus *vinculis* occupati, *l. 82. de Decurionibus, lib. 12. t. 1.*

VINDICATIO. De rei *vindicatione* eſt *liber 2. t. 23.* & *l. 6. de præd. nauicul. lib. 13. t. 6. l. 9. de infirm. his quæ ſub tyran. lib. 15. t. 14. l. 26. de oper. publ. lib. 15. t. 1.*

VINDICARE. A nexu curiali propriam perſonam *vindicare*, *l. 6. de re milit. lib. 7. t. 1.* *Vindicari* ab oneris curatione, id eſt excipi, immunem eſſe, *l. 4. de itin. mun. lib. 15. t. 3.* *Vindicare* ſe & publicam diſciplinam certis caſibus licet, *l. 2. de ſicar. lib. 9. tit. 14. l. 13. 14. de deſertor. lib. 7. tit. 18.*

VINDEX, flammis *vindicibus* expiare ſcelus, *l. 6. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t. 7.*

VINDICIÆ quæ competebant corporibus, ad vindicandos eos, qui a corpore ſuo receſſerant, *l. 2. de nauicul. lib. 13. t. 5.*

VINDICTA. *Vindicta* diuina, *l. 2. de fide Cathol. lib. 16. t. 1.*

VINVM. De ſuſceptoribus *vini*, *l. 14. 26. de ſuſceptorib. lib. 12. t. 6.*

VIOLARE. *Violare* ſepulchra, V. *tit. de ſepulc. viol. lib. 9. t. 17.* *Violata* caſtitatis apud ipſum facinus hæreat, *l. vn. ſi quis eam cuius tutor fuerit, lib. 9. t. 8.* Res priuatas *violare*, *l. 9. de iure fiſci lib. 10. tit. 1.* Id eſt, confringere, vſurpare, imminuere.

VIOLENTIA. *Violentia* circumſcriptionis, *l. 1. de contrahen. empt. lib. 3. t. 1.* *Violentia* Raptus, *l. 4. de indulg. crim. lib. 9. t. 38.* *Violentia* cauſa, id eſt, interdictum recuperandæ poſſeſſionis, vnde vi, *l. 3. ad l. Iul. de vi lib. 9. t. 10.* *Violentiæ* crimen & pœna, *l. 1. quorum appellat. lib. 11. tit. 36.* *Violentiæ* nomen multa crimina continet, *l. 1. ad l. Iul. de vi, lib. 9. t. 10.*

VIR, *l. vnic. quorum bonor. lib. 4. t. 21.* *Viri* pro maſculis, oppoſiti filiabus, *l. 1. de Senator. lib. 6 t. 1.*

VIRENS. *Virentes* fluminum ripæ, *l. 13. de re milit. lib. 7. t. 1.*

VIRES ciuitatum, id eſt, vectigalia, reditus, *l. 26. de operib. pub. lib. 15. t. 1.* *Vires* Vrbis Romæ, *l. 13. de Prætor. lib. 6 t. 4.* *Vires* locorum, *l. 4. de contrab. empt lib. 3. t. 1.* *Vires* Curialium, id eſt, facultates fortunæ, *l. 2. de expenſ. lud. lib. 15. t. 9.* *Vires* Patrimonii, *l. 4. de ſen. & gleb. conl. lib. 6. t. 1.* *Vires* Reipublicæ, ſunt reditus ciuitatis, *l. vnic. de præb. ſalario, lib. 12. t. 2.* Rerum *vires*, *l. 1. de fiſci debitorib. lib. 10. t. 16.* Fiſci *vires*, *l. 7. de deſertoribus, lib. 7. t. 18. l. 6. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Viribus* fiſci addicere, *l. 58. de hæret. lib. 16. t. 5.* Adgregare, *l. 21. de Epiſc. lib. 16. t. 2.* Adſciſcere, *l. 3. de hæreticis, lib. 16. t. 5.* Applicare, *l. 4 ne ſanctum baptiſma, lib. 16. t. 6.* Deputare, *l. 47. in fin. de curſu, lib. 8 t 5.* Inferre, *l. 1. de ſuffragio, lib. 2. t. 29. l. 53. in fin. de curſu, lib. 8. t. 5. l. 59. eod. l. 34. de appellat. lib. 11 t. 30. l. 2. de venatione ferarum, lib. 15 t. 11. l. 10. de Palatinis, ſ. l. lib. 6. t 30.* Pendere, *l. 2. ne quid publicæ lætit. lib. 8. t. 11.* Soluere, *l. 4. de executorib. lib. 8. t. 8.* Sociare, *l. 12. de deſertor. lib. 7. t. 18. l. 7. de hæret. lib 16. t. 5.* Vindicare, *l. 17. de hæret. eod. l. 3. de ſuariis, lib. 14. t. 4. l. 36. de Decur. lib. 12. t. 1. l. 4. de off. rect prouinc. l. 1. t. 7. l. vn. ſi quis eam cuius tutor. lib. 9 t. 8. l. 33. in fin. de Decurion. lib. 12. t. 1. l. 8 de hæret. lib. 16. t. 5. l. 3. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42. l. 1. de ſepulcr. violat. lib. 9. t. 17. l. 3. in fin. ad l. Iul. de vi, lib. 9. t. 10.* Pro rerum *viribus*, *l. 1. de fiſci debitor. lib. 10. tit. 16* Vid. infr. *Vis.*

VIRGA qua animalia admonentur, *l. 2. de curſu publ lib. 8. t. 5.* Serui *virgis* aut loris caſtigati, *l. 1. de emendat. ſeruor. lib. 9 t. 12.*

VIRGO. De *Virginum* raptu & Viduarum, *lib. 9. tit. 24.*

VIRILIS. *Virilis* pars iuuandæ rei publicæ, *l. 6. de luſtrali conlatione, lib. 13. t. 1.* *Virilis* portio patri competens, *l. vlt. de raptu Virgin. lib. 9. tit. 24.*

VIRITIM, *l. 10. de ann. ciuicis, lib. 14. tit. 17. l. 8. in fin. de cohortalib. lib. 8. t. 4. l. 52. de hæret. lib. 16. t. 5.*

VIS. Ad *leg. Iuliam de vi, publica & priuata* eſt *l. 9. t. 10.* Eſt & *t. 22. l. 4. vnde vi.* De his, qui per *vim* non appellarunt, vid. *l. 30. de appellat. lib. 11. t. 30.* *Vis* debitæ autoritatis, *l. 1. de iuriſd. lib. 2. t. 1.*

VISCERA. *Viſcera* publica *l. 19. de curſu, lib 8 t. 5.* *Viſcera* Prouincialium, *l. 35. de erogat. milit. ann.*

lib.7.t.4. Regionis *viſceribus* prædator inſidet, *l.9. de executorib. lib. 8.t.8.* *Viſcera* Vrbium, *l. 48. de Decurion. lib.12.t.1.*

VISIO. *Viſio* præſidis & iudicum, *l.1. de officio Rectoris prouinciæ, lib.1. t.7.*

VITA. *Vita* indeuotionis, id eſt, genus vitæ indeuotum, contra deuotionem patriæ debitam, *l. 119. de Decur. lib.12.t.1.* Merita *vita*, pro ſumma dignitate, *l. 2. de ſpectaculis, lib. 15.t.5.* Probitas totius *vitæ*, id eſt, probitas in omni conuerſatione, *l.12. de re milit. lib.7.t.1.*

VITIVM. *Vitium* commiſſi, *l.3. de adminiſtr. & periculo tutorum, lib. 3.t.19.* quando quid in publicum cadit, & in ſpecie eius legis, quando emphyteuſis perit. Contemptus vel ignorationis *vitium, l.62. de curſu, lib. 8. tit.5.* *Vitium* fugæ, *l. vn. vtrum vi, lib. 4. t. 23.* Operis publici *vitium, l. 24 de operib. publ. lib.15.t.1.* *Vitia* a maioribus contracta perdurant, *l.5. unde vi, lib. 4. t. 22.*

VITRIARII, *l.2. de excuſat. artifie. lib. 13.t.4.* Conſule *Commentar.*

VITVTIARII, *l.2. de Collegiatis, lib. 14. t.7.* Hi, qui fuerint, dictum ad *eam leg.*

VIVERE, id eſt, facultatem habere, *l.vn. de action. certo tempore finiend. lib. 4.t.13* *Viuentis* hæredem ſe agere, *l. 28. de Epiſc. lib.16. t. 2.*

VLTIMVS. *Vltima* apparitionis. Ad *vltima* apparitionis minime deuocamus, *l. 13. de cohortalib. lib.8. t.4.* *Vltimum* exitium, *l.vn. ne damna prouinc. lib. 11 t.11.* Vitæ *vltimum, l.1. de ſcanicis, lib. 15. t.7.*

VLTOR. *Vltor* gladius, *l.1. de iuriſdict. lib. 2. t. 1. l.2. de bonis proſcript. lib. 9. t. 42. l.vlt. de famoſis libellis, lib. 9. t.34. l. 4. de maleficis, lib.9.t.13. l.3. ne præter crimen maieſtat. lib. 9. t.6.* Armari iura, gladio *vltore, l. 3. ad l. Iul. de adult. lib. 9. t.7.*

VLTRIX. *Vltrix* cenſura, *l.5. ne ſanctum bapt. lib. 16.t.6.* Flamma *vltrix, l. 179. de Decurion. lib. 12. t.1. l.2. de his qui latrones, lib. 9.t.29. Flammis vltricibus cremabuntur*, Firmicus, *lib. 8.c.17.* Sententia *vltrix, l. vn. de his qui ad ſtatuas, lib. 9. t. 44.*

VLTRO. *Vltro* citroque, *l. 13. de luſtrali, lib.13.t.1.* *Vltro* data, *l. vlt. in princ. de conlat. donat. lib. 11. t.20.* de his etiam *tit. 10. de petition. l.10.* & *l. 15. eod.* & *l.49. de hæret. lib.16.t.5.*

VMBRA. *Vmbra* neceſſitatis, *l.72 de Decur. lib.12. t.1.* Defenſionis exquiſitæ *vmbra, l. 4. de Apoſtatis, lib.16.tit.7.* Dignitatum *vmbra, l.2. de honor. Codic. lib.6.t.22. l. 74. de Decur. lib.12.t.1.* Potentium ſub *vmbra* latitare, *l.146. de Decurionibus, lib. 12.t.1.*

VMBRACVLVM. Fraudibus *vmbraculum* facit ſæpe dignitas, *l. 8. de numerariis, lib.8.t.1.* Honoris *vmbracula, leg. 153. de Decurionibus, lib. 12.t.1.* Quietis ſecretæ *vmbracula, l. 6. de honor. Codicill, lib 6.tit.22.*

VMBRATILIS. *Vmbratilis* pactio, *l. 36. de Decur. lib. 12. t.1.*

VNCIÆ. Aquæ *vnciæ, l.3. vlt. de aquaductu. lib. 15. t.2.* Pedis *vncia, l.3. de tiron. lib. 7. t. 13.* Hæreditatis *vnciæ, l.1. de natur filiis. lib.4. t.6.* *Vncia* Auri libræ, *l.8. de falſa moneta. lib. 9. t 21.*

VNDE. *Vnde, domo, lege 4. de Agentibus in rebus. lib. 6.t. 27.* *Vnde* vir & vxor, *vnde* liberi, *lib.4. t. 2.* *Vnde* vi, *lib. 4.t. 22.*

VNGVLA. *Vngula* ſulcantes, *l.6. in fin. de maleficis, lib.9.t. 16.*

VNIFORMIS. *Vniformis* in cunctos indictio, *l. vlt. de ponderat. lib.12.t.7.*

VNITAS. De ea Edictum, quod Græcis *henoticum, l.2. de Relig. lib.16 t.11. l.38. de hæret. lib. 16. t. 5. l.2.3. de fide Cathol. lib. 16. t. 1. l. 3. ne ſanctum baptiſm. lib. 16. t. 6.* vide *C. Canon. Eccl. Afric. c. 99.*

VNIVERSITAS. Actiones ad *vniuerſitatem*, id eſt vniuerſales, *l. vnic. de actione certo tempore finienda. lib. 4.t. 13.*

VOCABVLA, pro officiis ipſis. Hirenarcharum *vocabula. l. vnic. de hirenarchis, lib. 12. t. 14.*

VOCARE. *Vocari*, pro adſtringi, *l. 7. de operibus publ. lib. 15.t.1.* non *adſtringatur*, id eſt immunis ſit.

VOLVMINA cenſualia, *l. 3. de priuil. eorum qui in ſacro pal. lib. 6.t.35. Roolle des Tailles.*

VOLVNTAS. *Voluntatis* quæſtio, *l.4. de donation. lib. 8. t. 12.*

VOLVPTAS. *Voluptas* integra, *l. 3. de ſpectaculis. lib. 15.t.5.* *Voluptas* ſumptuoſa, *l 2. de metallis. lib.10.t. 19.* *Voluptates* populi de ſpectaculis, *l. dominico vlt. de ſpectaculis. lib. 15. t.5.* ibi: Aliud eſſe ſupplicationum nouerint tempus, aliud *voluptatum*. Addatur *l. vnic. de vſu ſellarum. lib. 15.t.13. l. 32. de Prætorib. lib. 6.t.4. l. 3. 17. de Paganis, lib. 16.t.10.* Scænicæ *voluptates, l. 29. de Prætorib. lib. 6. t. 4.* *Voluptates* Populi, *l. 13. de Prætorib. lib. 6. t. 4. l. 2. de Equis Curulib. lib. 15. t.10.* *Voluptatum* tribunus qualis Carthagine fuit, *l. vlt. de ſcanicis. lib. 15. t. 7.*

VOLVTARE. *Volutare* ſe turpibus complexibus, *l. 8. de ſcanicis. lib. 15. t.7.*

VOMER. *l. 7. de bonis proſcriptor. lib. 9.t. 42.*

VORACITAS. *Voracitas* aperta creditorum, *l. vn. de actione ad potentior. transl. lib. 2.t.13.*

VORAX. *Vorax* & fraudulentum numerariorum propoſitum, *l. 4. de numerar. lib. 8. t.1.* vide *ſupra Fraudulentum.*

VOTIVVS. *Votiua* abſolute, pro expetendis, *l. 1. de feriis, lib. 2.t.8.* vide ibi *not. t.* Numeroſitas *votiua* Curialium, *l. vlt. quemadm. munera ciuilia. lib.12.t.5.* Proles *votiua, l.27. de Epiſcop. lib. 16. t. 2.* Solemnitas *votiua, l. 2. de expenſis lud. lib. 15. t. 9.* Sumptus *votiui.* Quos *votiui* ſumptus deſignauit electio, *l.31. de Prætor. lib.6.t.4.*

VOTVM. *Vota* deducunt in conſilium commune, *l.13. de Legatis. lib.12.t.12. ce qui eſt mis en deliberation par l'advis commun.* *Votum* Chriſtianæ legis & meritum eximiæ ſingulariſque virtutis, pro clericatu, *l. 16. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2.* *Votorum* celebritas, de gentilitiis, *l. 8. de Paganis. lib.16.t.10.* *Votum* parentum. *Votum* parentum vertat in melius, *l. 1. de alim. quæ inop. par. lib. 11. t. 27.* Vide ibi *not. d.* *Vota* communia. Quando votis communibus fatorum annus aperitur, *l. vnic. de oblatione vot. lib.7.t. 24.* Muneris alicuius *vota* procurare, *l. 4. ne conlat. translatio. lib. 11.t.22.* id eſt, officia publicæ deuotionis. *Vota* pro nuptiis *l. 6. de ſponſal. lib. 3 t.5.* *Votis* indecentibus mater filium obſidet, *l 2. de inofficioſo teſtam. lib.2.t.19.* vbi conſule *Commentarium.* *Vota* Principibus oblata. De *oblatione* votorum eſt *lib. 7.tit. 24.* Adi *Commentarium.*

VOX. *Vox* accuſationis, *l. vltim. ad l. Iul repet. lib. 9. t. 27. l. vltim. de Apoſtatis. lib. 16.t.7.* Accuſatio publicis *vocibus* relaxata, *l. 2. de nuptiis. lib. 3.t.7.* *Vocem* animi lationi congruæ non negamus, *dicta l. vltim.* *Vocem* intercedi oportet, *l. 3. ne præter crimen maieſtatis. lib. 9. t.6. l. 4. eod.* *Vox* Appellationis, *l. 9. quorum appell. lib.*

lib. 11. t. 36. *Vox* Appellantis, prouocantis, prouocationis, l. 7. 20. 26. 40. 58. *de appell. lib. 11. t. 20.* l. 9. *quorum appell. non recip. lib. 11. tit. 36.* Conquerendi *vocem* omnibus aperimus, *l. 1. de officio* Rector. *Prou. lib. 7. t. 1.* Conteſtationum *voces, l. vnic. ſi certum petat. de chirogr. lib. 2. t. 27.* Fiſci aduocati *vox, l. 32. de petition. lib. 10. t. 10.* Funeſta *vox* ſerui vel familiaris dominum accuſare volentis, *l. 3. ne præter crimen maieſtatis. lib. 9. t. 6.* *Voces* illicitæ & improbæ libertorum patronos accuſantium, *l. vlt. ne præter crimen maieſtatis. lib. 9. t. 6.* Populi *vocibus* expetiti clerici, *l. 49. de Decurion. lib. 12. t. 1.* Senatus religioſis *vocibus* perſuaſi, decernimus, *l. 1. de Prætor. lib. 6. t. 4.* Reluctationis *vocem* obiicere, *l. 179. de Decurion. lib. 12. t. 1.*

VRBANVS. *Vrbana* Præfectura, *l. 67. de appell. lib. 11. t. 30. l. 183. de Decur. lib 12 t. 1. l. 7. de priuil. eorum qui in ſacro pal. lib. 6 t. 35. l. vlt. de nauic. lib. 13. t. 5. l. 5. de adulter. lib. 9. t. 7.* *Vrbana* mancipia, *l. 1. de priuil. eorum qui in ſacro pal. lib. 6. t. 35.* *Vrbanum* forum, *l. vlt. de cohort. lib. 8. t. 4.* *Vrbanum* iudicium, *l. 188. de Decurion. lib. 12. t. 1.* *Vrbanus* carcer, *l. 27. de nauic. lib. 13. tit. 5.*

VRBANICIANVS. *Vrbaniciani* officiales, dicuntur apparitores Præfecti vrbis, *l. 1. de conditis in publ. horreis.* Tribuni *vrbaniciani, l. 8. de agentib. in rebus, lib. 6. t. 27.* ſunt tribuni militum vrbis Conſtantinopolitanæ. His Tribunis conceſſum *dict. l. 8.* ſemel tantum in anno ſuffragari recipiendis in ſcholam agentium.

VRBICARIVS. *Vrbicarius* canon, *l. 3. 6. de canone frum. V. R. lib. 14. t. 15.* qui idem & *Vrbanus l. 27. de nauic. lib. 13. t. 5.* *Vrbicaria* Præfectura, *l. 2. de conditis in publ. horr. lib. 11. t. 14. l. 2. Cod. Iuſt. vbi Senator. l. vlt. de Senator. lib. 6. t. 2.* Regio *Vrbicaria, l. 1 ſi per obrept. lib. 11. t. 13. l. 3. quibus equorum vſus. lib. 9. t. 30. l. 3 tributa in ipſis ſpecieb. lib. 11. t. 2. l. 14. de indulg. debit. lib. 11. t. 28. l. 9. de extraordinar. lib. 11 t. 16.*

VRBICVS. Piſtores Vrbici, *l. 2. de nauic. lib. 13. t. 5.* *Annona Vrbica*, apud Vopiſcum, *in Aurelian. c. 47.*

VRBS, per excellentiam, de Alexandrina, *l. 5. de Legatis. lib. 12. t. 12. l. 9. de operibus publ. lib. 15. t. 1.*

VRGERE. *Vrgere* commotionem, *l. 62. de hæret. lib. 16. t. 5.*

VRGVERE, pro accuſare, *l. 9. de accuſat. lib. 9. t. 1.* (in Iuſt. Cod. *arguere*) *l. 41. de hæret. lib. 16. t. 5.*

VRI. *Vri* exilio perpetuæ deportationis, *l. 40. in fin. de Episc. lib. 16. t. 2.* Infamia *vri, l. 4. de Apoſtatis. lib. 16. t. 7.* vide Puretum *in Symm. lib. 5. ep. 66.*

VRNA. *Vrnæ*, quibus clauſa corpora ſupra terram, *l. 6. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17*

VSQVE nunc, *l. 2 de fide Cath. lib. 16. t. 1.*

VSVALIS. *Vſualis* pes & vnciæ, *l. 3. de tyron. lib. 7. tit. 13.*

VSVRÆ. De *vſuris* eſt *lib. 2. t. vlt.*

VSVRPARE. *Vſurpare* lucem, *l. 7. in fin. quorum appellat. lib. 11. t. 36. lege 1. de cuſtodia reorum. lib. 9. t. 3.*

VSVRPATIO, eſt, quando quid aduerſus definita maiorum fit, *l. 2. de Iuriſdict. lib. 2 t. 1.* *Vſurpatio* hæretica, *l. 4. de hæret. lib. 16 t. 5.* *Vſurpatio* tyranni, *l. 6. de infirmand. his quæ ſub tyrannis. lib. 15. tit. 14.*

VSVRPATORIVS. *Vſurpatoria* temeritas, *l. 11. de extraord. lib. 11. t. 16.*

VSVS. *Vſus* armorum inſtrui, *l. vnic. de oblat. equorum. lib. 7. t. 23.* Caſtrorum *vſus, l. 5. de re milit. lib. 7. t. 1.* *Vſus* Iuris publici, *l. 1. de relig. lib. 16. t. 11.* In *vſum* metalla peruenire dicuntur cum cæduntur, *l. 2. de metallis. lib. 10. t. 19.*

VT. *Vt* aſſolet, *l. vnic. de auri publ. proſecut. lib. 12. t. 8. l. 33. de Epiſc. lib 16 t 2.* *Vt* ita dixerim, *l. 4. de ſepulchr. viol. lib. 9. t. 17.* *Vt* oportebit, *l. 1. de domib. ad rem priuat. lib. 10. t. 2.*

VTPOTE, pro quaſi, *l. 177. de Decur. lib. 12. t. 1.*

VTERINVS. *Vterinus* frater ac ſoror *vterina, l. 9. in fin. de bonis proſcriptorum. lib. 9. t. 42. l. 1. de inofficioſo teſtament. lib. 2. t. 20.*

VTI. *Vti* legibus, pro leges exercere, poteſtatem ſuam ſecundum leges exercere. *l. 11. de Iuriſdict. lib. 2. t. 1.*

VTILITAS. *Vtilitas* prouocationis, *l. 11. in fin. de appellat. lib. 11. t. 1.* *Vtilitates* publicæ, pro tributariis functionibus, *l. 6. de diuerſis reſcript. lib. 1. t. 2.* *Vtilitatibus* fiſci inferre, *l. 1. de defenſorib. ciuit. lib. 1. t. 11.*

VTRVM. *Vtrum* vi interdictum, & *Vtrubi*, de eo *lib. 4 t. 23.*

VVLGARIS. *Vulgarem* vitam conuerſatione, & moribus exercere, *l. 2. de ſcænicis. lib. 15. t. 7.*

VVLGVS. *Vulgi* appellatio in legibus vſurpata. Quos ob facinorum magnitudinem *vulgus* maleficos appellat, *l. 4. de maleficis. lib. 9 t. 16.* qui malefici *vulgi* conſuetudine vocantur, *l. 6. d. tit.* quos plebe confuſa *vulgus* abſcondit, *l. 8. de numer. lib. 8. t. 1.*

VVLNERARE. *Vulnerare* contumelioſo nomine iniuriæ ciuem, *l 9. de indulg. crim. lib. 9. tit. 38.* *Vulneratum* negotium ſententia, *l. 15. de appellat. lib. 11. t. 30.*

VVLNVS. *Vulnerum* glorioſorum cicatrices, *l. 12. de Veteranis. lib. 7. t. 20.* Laudabilis *vulnerum* excuſatio, *l. 3. in fin. de teſtimonialı ex-Tribunis. lib. 7. t. 21.* Miſſio ob belli *vulnera, l. 4. de Veteranis. lib. 7 t. 20.*

VVLTVS Principis in nummo, *l. vnic. ſi quis ſolidi circulum. lib. 9. t. 12. l. 1. de ponderat. lib. 12. tit. 7.* *Vultus* ſacri inhiantibus populis illati, *l. 4. ne quid publ. lib. 8. t. 11.*

VXOR. De *vxoribus* nonnulla *tit. de nupt. lib. 3. t. 7. & de repud. lib. 3. t. 16. l. vnic. de Burgariis. lib. 7. t. 14. l. 6. 7. de tyronib lib. 7. t. 13. l. vnic. communi diuidundo. lib. 2. t. 25. l. 10. 14. de Epiſcopis. lib. 16. t. 2. l. 2. 4. de inceſtis nuptiis, lib. 3. t. 12. l. 3. 10. de Medicis & Profeſſoribus lib 13. t. 3. l. 1. de bonis proſcrip. lib. 9. t. 42. l. 5. de muril eg. lib. 10. t. 20. l. 5. de reuocandis donationib. lib. 8 t. 13. l. vnic. quorum bonorum. lib. 4. t. 21. l. 3. de re milit. lib. 7. t. 1. l. 4. de Veteranis. lib. 7. t. 20. l. 58. de curſu. lib. 8. t. 5.*

X.

XENIA a ruſticanis non exigenda, neque munuſcula, *l. vnic. ne damna Prouinc. lib. 11. t. 11.* vide *l. 6. §. 3. D. de offic. Proconſulis.*

XYSTVS in Vrbe Roma, *l. 8. de Medicis & Profeſſoribus, lib. 13. t. 3.* vbi male legitur *Sixti* pro Xyſti, eſt gymnaſium, ludus, locus in quo Athletæ degebant & exercebantur. Medici ibi peculiares deſtinati Athletis curandis.

Z.

ZYGOSTATES, *l. 2. de ponderat. lib. 12. t. 7.* per ſingulas ciuitates a Iuliano conſtitutus, qui exortas de ſolidis controuerſias dirimeret. Alius *Zygoſtates* fuit Alexandriæ, qui æſtimando frumento, Alexandriam conuecto, præerat, de quo *l. 1. de frumento Alexandr. lib. 14. t. 26.* Hinc etiam *Zygoſtaſii* munus *d. l. 1.* de quo in *Commentar. ad eam leg.* Conſule etiam Briſſonium de *V. S.*

SVPPLEMENTVM
CODICIS THEODOSIANI,

SEV

CONSTITVTIONES CCCXX. CIRCITER,

quæ e Codice Theodoſiano deſumptæ vel interpolatæ fuerunt, & in ſolo Codice Iuſtinianeo reperiuntur.

EX LIBRO I.

Lex, non plures 4. Cod. de ſacroſanctis Eccleſiis.
Lex, quiſquis cenſibus 16. Cod. de Epiſcopis.
Lex, ſi quis ex conſenſu 7. Cod. de Epiſcopali audientia.
Lex, Epiſcopale iudicium 8. Cod. de Epiſcopali audientia.
Lex, vo. Cod. nemioi licere ſignum.
Lex, nemo Iudæorum 7. Cod. de Iudæis.
Lex, fideli 2. Cod. de his qui ad Eccleſ.
Lex, iam dudum 1. Cod. de his qui in Eccleſiis manum.
Lex, inter æquitatem 1. Cod. de legibus.
Lex, quæ ex relationibus 2. Cod. de legibus.
Lex, leges vt generales 3. Cod. de legibus.
Lex, digna vox 4. Cod. de legibus.
Lex vu c. Cod. de Senatuſconſultis.
Lex 3. Cod. de precibus Imp. offer.
Lex, ſi quis aduerſus 5. Cod. de precibus Imp. offer.
Lex, vniuerſis 6. Cod. de precibus Imp. offer.
Lex, reſcripta 7. Cod. de precibus Imp. offer.
Lex, puoiri 3. Cod. ſi contra ius.
Lex, etſi legibus Cod. ſi contra ius. &c.
Lex, ſacrilegii 5. Cod. de diuerſis reſcriptis.
Lex, 1 Cod. de ſtatuis & imaginibus.
Lex, ſi quos Iudices 3. Cod. de officio PP. Orieot.
Lex, de ordinario 4. Cod. de officio PP. Orient. & Illyrici.
Lex, ſi qui poſt hac 5. ſeu vlt. Cod. de off. PP. Orientis & Illyrici.
Lex 1. Cod. de officio Præfecti Vrbi.
Lex, quod promulgatis 2. Cod. eod. tit.
Lex, Præfectura 3. Cod. eod. tit.
Lex, omnia 4. Cod. eod. tit.
Lex, Primicerius 4 ſeu vlt. Cod. eod. tit.
Lex 1. Cod. de officio Magiſtri milit.
Lex, Apparitores 2. Cod. eod. tit.
Lex 1. Cod. de off. quæſtoris.
Lex, omnes 2. Cod. eod. tit.
Lex 1. Cod. de off. Magiſtri officiorum.
Lex, nemo 2. Cod. eod. tit.
Lex vnic. Cod. de off. Com. S. L.
Lex 1. Cod. de off. Com. R. P.
Lex, ad Palatinorum 2. Cod. eod. tit.
Lex, ſi quis Iudicum vlt. Cod. eod. tit.
Lex 1. Cod. de off. Proconſulis.
Lex 1. Cod. de off. Præf. Auguſtalis.
Lex 2. Cod. eod. tit.
Lex 1. Cod. de off. Vicarii.
Lex, relationes 2. ſeu vlt. Cod. eod. tit.
Lex, præſides 2. Cod. de off. Rectoris Prouinc.
Lex, iuſtiſſimos 3. Cod. eod. tit.
Lex, in officiales 4. Cod. eod. tit.
Lex, potioris 5. Cod. eod. tit.
Lex, Ciuitas 6. Cod. eod. tit.
Lex, qui ordinariam 7. Cod. eod. tit.
Lex, ne quis 8. Cod. eod. tit.
Lex, nullis 9. Cod. eod. tit.
Lex, nullum 10. Cod. eod. tit.
Lex, omnes 12. Cod. eod. tit.
Lex vnic. Cod. de off. Prxf. vigilum.
Lex 2. Cod. off. ciuil. Iud.
Lex 2. Cod. de off. milit. Iud.
Lex, ſinguli 2. Cod. de off. diu. Iudicum.
Lex 2. Cod. de off. eius qui vicem alicuius, &c.
Lex, Præſides 2. Cod. de adſeſſoribus.
Lex, Conſiliarios 3. Cod. eod. tit.
Lex, Domeſticus 4. Cod. eod. tit.
Lex, oemo 5. Cod. eod. tit.
Lex, ſi poſt 9. Cod. eod. tit.
Lex, Illuſtres 4. Cod. de modo multarum.
Lex, multarum 5. Cod. eod. tit.
Lex 6. ſeu vlt. Cod. eod. tit.
Lex 1. de defenſoribus ciuit.
Lex, Defenſores 2. Cod. eod. tit.
Lex, viili ratione 3. Cod. eod. tit.
Lex, in Defenſoribus 4. Cod. eod. tit.
Lex, Deicoſores 8. Cod. eod. tit.
Lex 2. de Magiſtratibus municipal.

EX LIBRO II.

Lex, vbi pactum 40. Cod. de tranſactionibus.
Lex, ſi qui Aduocatorum 4. Cod. de poſtulando.
Lex, prouidendum 7. Cod. eod. tit.

Lex,

Lex, qui neceſſario 2. Cod. de aduocatis diuerſ. iudiciorum
Lex, quidquid 5 Cod. eod. tit.
Lex, Procuratoribus 22. Cod. de Procuratoribus.
Lex, quicunque 5. Cod. eod. tit.
Lex, in pecuniariis cauſis 26. Cod. eod. tit.
Lex 1. Cod vt nemo priuatus titulos.
Lex, ſi per impreſſionem 11. Cod. de his quæ vi metuſue cauſa.
Lex 1. Cod. de formulis.

EX LIBRO III.

Lex, quoniam 4. ſeu vlt. Cod. de ordine Iudicior.
Lex, ſiue pars 4 Cod. de dilationibus.
Lex, a procedente 4. Cod. eod. tit.
Lex, omnes Iudices 3. Cod. de feriis.
Lex, a nullo Iudice 4. Cod. eod. tit.
Lex, publicas 5. Cod. eod. tit.
Lex, nemo 4. Cod. de Iuriſdict. omnium Iud.
Lex, in criminali 5. Cod. eod. tit.
Lex. Magiſteriæ 6. Cod. eod. tit.
Lex vnic. Cod. vbi de poſſeſſione.
Lex 2. Cod. vbi in rem actio.
Lex, actor. vlt. Cod. eod. tit.
Lex, nemo 2. ſeu t. vlt. Cod. vbi de ratiociniis.
Lex 1. Cod. vbi quis de Curiali.
Lex, Senatores 2. Cod. vbi Senatores.
Lex, ad fiſcum 5. Cod. vbi cauſæ fiſcales.
Lex, ſi quis 6. Cod. eod tit.
Lex, dominicis 7. Cod. eod. tit.
Lex, cum aliquid 8 Cod. eod. tit.
Lex, nullum 10. Cod. eod. tit.

EX LIBRO IV.

Lex, quiſquis Iudici 16. quod ſi certum petatur.
Lex, in exercendis 15. Cod. de fide inſtrum.
Lex, pro auro 25. Cod. de vſuris.
Lex, in re mandata 21. Cod. mandati.
Lex, quia nonnunquam 3. Cod. quæ res venire.
Lex 4. ſeu vlt. Cod. eod. tit.
Lex 1. Cod. quæ res venire.
Lex 1. Cod. de Eunuchis.
Lex 2. Cod. de patribus qui filios.
Lex vlt. Cod. de reſcind. vendit.
Lex vlt. Cod. de nundinis.
Lex, vniuerſi 5. Cod. de vectigalibus.
Lex, ex præſtatione 7 Cod. eod. tit.
Lex, a Legatis 8. Cod eod.
Lex, vſurpationem 9. Cod. eod.
Lex, vectigalia 10. Cod. eod.
Lex, ſi quis ſine perſona 11. Cod. eod.
Lex, quidquid 12. Cod. eod.
Lex, exceptis his 13. ſeu vlt. Cod. eod.
Lex vlt. Cod. vectigalia noua.
Lex, non ſolum 2. Cod. de commerciis.
Lex, nobiliores 4. Cod. eod.
Lex, Mercatores 4. Cod. eod.
Lex, ceſſante 5. Cod. eod.
Lex vlt. Cod. eod.

EX LIBRO V.

Lex, celebrandis 19. Cod. de nuptiis.
Lex, in coniunctione 20. Cod. eod. tit.
Lex, a caligato 21. Cod. eod.
Lex, qui contra 4 Cod. de inceſtis nupt.
Lex, fratris vxorem 5. Cod. eod.
Lex 1. Cod. de ſecundis nupt.
Lex, cum aliis 4. Cod. eod.
Lex, vxor 7. Cod. de repudiis.
Lex 1. Cod. ne fideiuſſor. vel mand. dot.
Lex vnic. Cod. de concubinis.

Lex 1. Cod. de naturalibus liberis.
Lex, matre 2 Cod. eod.
Lex 2. ſeu vlt. Cod. de tutoribus Illuſtrium.
Lex, curator 12. Cod. qui dare tutores.
Lex vlt. qui dari tutores.
Lex, quæ tutores 22. Cod. de adminiſt. tutor.
Lex, excuſationem 24. Cod. de excuſat. tutor.
Lex vlt. Cod. de prædiis & aliis rebus minor.
Lex, & ſine 4. Cod. quando decreto opus.

EX LIBRO VI.

Lex, ſi fugitiui 3. Cod. de ſeruis fugitiuis.
Lex, quicunque 4. Cod. eod. tit.
Lex, mancipia 5. Cod. eod. tit.
Lex, cum ſeruum 6. Cod. eod. tit.
Lex, ſi quis ſeruum 7. Cod. eod. tit.
Lex, ſi quid publicorum vlt. Cod. eod. tit.
Lex vlt. Cod. de operis libertorum.
Lex 2. Cod. de bonis libertorum.
Lex, quicunque 8. Cod. qui admitti ad bon. poſſ.
Lex vlt. Cod. eod. tit.
Lex, milites 15. Cod. de teſtam. mil.
Lex, Eunuchis 5. Cod. qui teſtam. fac.
Lex, ſi quis Imperatorem 6. Cod. eod. tit.
Lex, cum hæredes 7. Cod. eod. tit.
Lex, quoniam 15. Cod. de teſtamentis.
Lex, non dubium 16. Cod. eod. tit.
Lex, omnium 19. Cod. eod. tit.
Lex, extraneum 11. Cod. de hæredibus inſtit.
Lex, ſi infanti 18. Cod. de iure delib.
Lex vlt. Cod. quemadm. teſtam. aper.
Lex, ſi idem 7. Cod. de codicillis.
Lex, in *Legatis* 21. Cod. de *Legatis*.
Lex, matres 3. Cod. ad Senatuſconſultum Tertullianum.
Lex, ſi qua mulier 4. Cod. eod. tit.
Lex 1. Cod. de hæredit. decurionum.
Lex, ſi quis cohortali 3. Cod. eod. tit.

EX LIBRO VII.

Lex, apud Concilium vlt. Cod. de vindicta libert.
Lex, iubemus 41. Cod de liberali cauſa.
Lex, vlt. Cod. eod. tit.
Lex, vlt. Cod. de ordine cognitionum.
Lex vltim. Cod. de longi temp. præſcript. quæ prohib.
Lex 10. Cod. de adquir. & retin. poſſ.
Lex 1. Cod. de quadriennii præſcript.
Lex 1. Cod. ne rei dominicæ.
Lex, vniuerſas 2. Cod. eod. tit.
Lex, male agitur 2. Cod. de præſcript. 30. vel 40. annorum.
Lex, hi quos 2. Cod. de alluuionibus.
Lex 2. Cod. de ſententiis ex periculo.
Lex, Iudices 12. Cod. de ſententiis & interlocut.
Lex vlt. Cod. de pœna Iudicis qui male iud.
Lex vlt. Cod. comminationes, epiſtolas.
Lex, & in maioribus 20. Cod. de appellationib.
Lex, cum appellatio 23. Cod. eod. tit.

EX LIBRO VIII.

Lex, ſi quis poſt hanc legem 6. Cod. de ædific. priu.
Lex, nemini 7. Cod. eod. tit.
Lex, ſingularum 8. Cod. eod. tit.
Lex, per Prouincias 10. Cod. eod.
Lex, Meniana 11. Cod. eod.
Lex, pignorum 8. Cod. quæ res pignori.
Lex, ſi quis Aduocatus 12. Cod. de exceptionibus.

Lex, quicunque 3. Cod. de litigioſis.
Lex, conſuetudinis 2. Cod. quæ ſit longa conſu.
Lex, in extraneos 29. Cod. de donationib.

EX LIBRO IX.

Lex, diſputare 2. Cod. de crimine ſacrilegii.
Lex 3. ſeu vlt. Cod. eod. tit.

EX LIBRO X.

Lex, Iudices 11. Cod. de annonis & tributis.
Lex, in fiſcalibus 6. Cod. de exactoribus tribut.
Lex 1. de canone largition. tit.
Lex 2. Cod. de conditis in publ. horr.
Lex, nati 29. Cod. de Decurion.
Lex, procuratores 20. Cod. eod. tit.
Lex 1. Cod. quando & quibus quarta pars.

EX LIBRO XI.

Lex vlt. Cod. de naufragiis.
Lex, cum Procuratores 4. Cod. de metallariis.
Lex, baphii 2. Cod. de murilegulis.
Lex, priuatæ 14. Cod. eod. tit.
Lex, vellera 3. Cod. de veſtibus oloueris.
Lex 1. Cod. de veteris numiſm. pot.
Lex 2. Cod. eod.
Lex 3. ſeu vlt. Cod. eod.
Lex 1. Cod. de priuil. Vrbis Conſtantinop.
Lex 2. Cod. de annonis ciuilibus.
Lex 5. 6. 7. 8. Cod. de Agricolis & cenſitis.
Lex 10. 11. 12. 13. Cod. eod. tit.
Lex 15. 17. 19. Cod. eod. tit.
Lex 1. 2. Cod. in quibus cauſis coloni cenſiti.
Lex vnic. Cod. de colonis Palæſtinis.
Lex vnic. Cod. de colonis Thracenſibus.
Lex vnic. Cod. de colonis Illyricianis.
Lex 1. Cod. de omni agro deſerto.

Lex 3. Cod. eod. tit.
Lex 5. Cod. eod. tit.
Lex 7. 8. 9. 11. Cod. eod. tit.
Lex 13. 14. 15. 16. 17. ſeu vlt. Cod. eod. tit.
Lex 1. de fundis limitrophis
Lex 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. de fundis patrimonialibus.
Lex 1. 2. 3. 4. Cod. de mancipiis & col. patrim.
Lex 1. 3. Cod. de fugitiuis colonis.
Lex 4. 5. de collat. fundor. patrimon.
Lex 1. 2. 3. 4. 5. Cod. de fundis rei priu.
Lex 1. Cod. de fundis & ſaltibus rei dom.
Lex 1. 2. 3. 4. 5. Cod. de agricolis & mancip.
Lex 1. 2. 4. Cod. de diuerſis prædiis.
Lex 1. 2. 3. 4. Cod. de locatione præd. ciuil.
Lex 1. 2. 3. Cod. de collat. fundor. fiſcal.
Lex 2. 3. Cod. de priuil. dom. Aug.
Lex vnic. Cod. de palatiis.
Lex 1. Cod. de cupreſſis.

EX LIBRO XII.

Lex 4. 5. 6. Cod. de dignitatibus.
Lex 9. Cod. eod. tit.
Lex, Senator 11. Cod. eod. tit.
Lex 14. 15. 16. 17. Cod. eod. tit.
Lex 1. & 2. Cod. de Prætoribus & honore Præturæ.
Lex 1. Cod. de Conſulibus.
Lex vlt. Cod. de Veteranis.
Lex 2. Cod. de filiis officialium militar.
Lex 2. Cod. de Apparitoribus Magiſtror. mil.
Lex 1. 2. 3. Cod. de Apparitor. Proconſ. & *Legati.*
Lex vnic. Cod. de Apparitor. Comitis Orientis.
Lex 2. Cod. de cohortalib.
Lex 9. Cod. eod. tit.
Lex 1. & 2. Cod. de Apparitorib. Præf. annonæ.
Lex 3. 4. Cod. de diuerſis offic.
Lex vlt. Cod. de executoribus.
Lex vlt. Cod. de lucris Aduocatorum, &c.

FINIS.

LEGVM

241

NOVELLAE CONSTITVTIONES IMPERATORVM

IVSTINIANO ANTERIORVM

THEODOSII, VALENTINIANI, MARTIANI, MAIORIANI, SEVERI, LEONIS ET ANTHEMII,

IN

VNVM CORPVS COLLECTAE, COLLATAE CVM CODICIBVS MSS. WVRCEBVRGENSI, OTTOBONIANO, GOTHANO, LIBRISQVE EDITIS,

ET

PERPETVO COMMENTARIO ILLVSTRATAE,

OPERA ET STVDIO

IOANNIS DANIELIS RITTERI

S.R.M. a Cons. Avl. et Hist. P. P. in Acad. Witteberg.

PETRVS PITHOEVS IACOBO CVIACIO I. C.

SALVTEM.

Ecce Tibi Nouellas ipſas, quarum ob ſolum indicem, quem ex meo libro cum quibusdam aliis Imperatorum legibus acceperas, profuſiſſime pro tua gratia me honoraſti. Vnde vero inquies? Ex eodem ipſo copiae cornu, ex quo & index prodierat, id eſt, ex Bibliotheca Patris mei V. C. quem quoties poſt tot infelicium Doctorum deuoratas, &, quod non cuiusuis ſtomachi eſt, bene concoctas ineptias, inter tantas tamque ſerias occupationes, eo ſeculo, ea aetate, in ea vrbe, ad haec demum ſtudia animum reuocaſſe cogito, toties intelligo, quae Dei ſumma benignitas eſt, nullo vnquam ſeculo defuiſſe, qui in tenebris ſolem, vt dicitur, id eſt, quae recta eſſent, perſpicerent, inueſtigarent, colerent, amplecterentur. Hoc ego tanto patre ſi non indignus filius videor, ſatis me magnum hactenus ſtudiorum meorum fructum conſecutum arbitror. Sed vt ad Nouellas, eas pater cum per otium, quod vix fere illi vllum fuit, ipſe non poſſet, ab amanuenſi ſuo ex vetere quodam exemplari deſcribendas curauerat. Qua in re Vir alioqui Reipublicae iuuandae natus, eiusque amantiſſimus ſibi tantum fortaſſe laboraſſet, ni poſt eius luctuoſiſſimum obitum Ioannes & Nicolaus filii illi gemini, mihi conſanguinei fratres (de quorum ingenuis virtutibus plura dicere cum meus pudor, tum ipſorum verecundia prohibet) in magno laborum chartarumque cumulo, me tum quidem vix pubere & ſtudiorum cauſſa abſente, has quaſi e naufragio tabulas excepiſſent, & inter Gallicos iſtos tumultus diligentiſſime adſeruaſſent. Nuper autem cum de tuo Codice Theodoſiano mentio incidiſſet, & a me harum Nouellarum, vt tum quidem putabam, amiſſio bona fortuna deploraretur, dixerunt illi habere ſe care repoſitas, atque etiam vltro obtulerunt. Eas ego tandem a fratribus acceptas, vix grauiſſimo morbo recreatus, & auidiſſime perlegi, & quae in eis vel antiqui ſcriptoris, vel amanuenſis paterni negligentia aut imperitia errata erant, religioſe, vt par eſt, & quaſi ſuſpenſa manu, emendaui. Statim autem ad Te miſi, qui iure quodam tuo haec ſibi vindicare potes, vt reliqua, ſi qua ſunt, a me depoſita perſanares, & hoc iam Theodoſiani potius, quam Theodoriciani corporis membrum reliquo, ſi tibi ita videretur, aliquando adiungeres. Prodibunt igitur hae Nouellae multis nominibus obaeratae, Patri, quod e tenebris erutae, fratribus, quod adſeruatae, Tibi vero, quod multis vulneribus ſanatae tandem communi omnibus ſole fruentur. Mihi ſane nihil adrogo, ſatiſque erit, ſi & ſtudiis noſtris aliquantulum profuero, & Tibi hac in parte ſatisfecero. Vale. Lutet. Pariſ. Kal. Aug. cIↄ IↄLXVI.

NOB.

NOB. ET AMPLISS. VIRO

MARQVARDO FREHERO
IC. EL. PAL. CONSILIARIO,
F A V T O R I
Svo Eximio.

S. P. D.

Conradus Ritterſhuſius.

IN *Nouellas Iuſtiniani quid noui operis parem, Vir Nob. & Ampliſſ. ex incluſo ſpecimine quadamtenus cognoſces, & dum res integra eſt, conſilio me auxilioque tuo, vt ſoles, fideliter ac prudenter ibis adiutum. Vide quantum de te fiducia ſit mihi. Cum enim id te facturum vltro mihi polliceatur inſigne illud iuuandae ac promouendae reipublicae ſtudium, cuius plurima foras iam olim dediſti, eaque illuſtria documenta, nec ceſſas ſubinde plura emittere, beneuolentia quoque tua erga me, per annos iam multos continuata, multisque teſtata exemplis: ne rogabo te quidem ſolicitius aut operoſius. Hoc potius agam, ſed paucis, vt tibi & occaſionem exponam, quae me ad haſce Nouellas colligendas, nouaeque editioni, quam vides, apparandas deduxit, & cauſas, quæ ad easdem inſcribendum tuo Clariſſ. nomini impulerunt. Dum auditoribus meis, quibus Nouellas Iuſtiniani noua quadam ratione ac via docendi annum iam vertentem interpretor, neceſſarias quasdam protheorias traderem, inter alia ipſis commemorabam, quinam Imperatores Romani vel ante Iuſtinianum, vel poſt eundem Nouellas promulgauiſſent. Addebam quoque: etiamſi hodie auctoritatem in vſu fori noſtri tantam non habeant aliorum Imperatorum Nouellae conſtitutiones, quantam eae, quas nobis reliquit Iuſtinianus (cuius ipſum nomen iuſtitiae* συνώνυμον *fatale quodammodo fuiſſe, res loquitur) tamen alias vtilitates minime contemnendas ab illis promanare aiebam: In quibus haec non videtur poſtrema, quod* τοῖς τῆς ἀρχαίας πολυμαθείας ἐρασταῖς *ex ipſis complere licebit hiſtoriam quandam vniuerſi Iuris Romani, & antiquitatis haurire notitiam, ne ignari ſimus omnino eorum, quae vero quoque ſeculo, ſub hoc aut illo Imp. obtinuerint, quid ab vnoquoque conſtitutum ſit noui iuris, quid de iure prius recepto vel retentum atque approbatum, vel immutatum, vel abrogatum, vel quid cui quatenus derogatum vel obrogatum vel ſubrogatum. Quæ res ſaepenumero etiam ad exemplum prodeſſe poteſt, ſi forte ſimilia tempora, aliaeque* περιστάσεις *ſimilem legum innouationem fieri ſuaſerint. Oracula enim quaſi quædam ſunt illa Iuſtiniani:* οἱ τῆς χρείας ἀεὶ καλούσης, συμφώνως τοῖς πράγμασι χρὴ τιθέναι τοὺς νόμους· καὶ, ὅτι ἡ τῶν πραγμάτων ποικιλία καὶ ἡ φύσις ταῦτα συχνῶς μεταβάλλου καὶ παρασκευάζει τοὺς νόμους δεῖσθαι ἐπανορθώσεως. *quaeque huiusmodi plura paſſim locorum in eius Nouellis continentur. Hortabar inſuper eosdem auditores ac ſtudioſos meos, vt quas dixi aliorum Principum Nouellas, quamuis*

bodie illis non omnibus vtamur, vel ob modo dictas cauſas cum Iuſtinianis coniungerent, ſpondens, fore, vt ſui huius ſtudii nequaquam ipſos poeniteat. Sed animaduerti, non ipſis ſtudium legendi cognoſcendique, verum exemplaria deeſſe. Quae enim in Galliis aut apud Allobroges ſunt aliquando impreſſa, non vbinis ſunt obuia. Ea me res permouit atque impulit, vt in vnum quaſi corpus colligerem omnium Iuſtiniano anteriorum Principum Nouellas, quas noſti partim coniunctas Codici Theodoſiano, (quem Ioan. Sichardus primum, deinde auctiorem Iac. Cuiacius edidit) partim a Pet. Pithoeo V. Cl. ſeorſim quaſi pro mantiſſa datas: a nemine vero adhuc, vt opinor, in vnum collectas.

Cum autem huic libro ad Typographum flagitantem iamiam mittendo idoneum aliquod patrocinium conciliare vellem, Tu in primis occurrebas mihi, clariſſime Frehere, cuius nomen ei prae caeteris praeſcribendum exiſtimarem.

Nemo enim in Germania noſtra te rectius talia didicit aeſtimare ſuis pretiis. Nemo quoque facile reperietur, qui plus quam tu hic me iuuare aut poſſit, aut velis: illud quidem, quia plurima antiquitatis monumenta indefeſſo ſtudio indagas, & feliciter eruis ac profers, & ἀφθόνως cum aliis communicas: cuius rei inter plurimos alios teſtes claſſicos, & cognatum tuum Georgium Remum, Compatrem meum, & Clariſſimum collegam atque compatrem meum Scipionem Gentilem, & me licet anteſtatos accipias: hoc, quia me ſingulari beneuolentia complexum tenes, multisque volentem nexibus deuinxiſti. Quare geminam quodammodo faciem apud te praeſeret hoc munuſculum, ſimul enim gratiam referre ſtudebit prioribus beneficiis tuis; ſimul inire volet nouam, a teque elicere aliqua inſtituto meo accommodata adiumenta, quibus abundare te nouimus. Inprimis autem a te peto, vt in partem venias curarum, quas Methodicae Nouellarum Iuſtiniani Expoſitioni impendo.

De harum adornatione, vt σὺν θεῷ ſpero, non aſpernanda, his ipſis diebus plura ad Clariſſimum Virum Regnerum Sixtinum, Haſſiae alterum Scaeuolam, perſcripſi, quae abs te quoque cum beneuolentia cognoſci velim. Quod ſi & hanc editionem noſtram Nouellarum Theodoſii & ſeqq. Impp. vsque ad Iuſtinianum, & alterum illud maiorum vigiliarum opus Iuſtinianarum, lectoribus non ingratum fuiſſe animaduertero (tibi quidem haec grata a me fore confido omnia) accingar vita comite ad tertium quoque volumen (quod iam affectum habeo) abſoluendum: in quo & Iuſtini & Leonis & poſteriorum Impp. omnium, quotquot ſuperſunt, Nouellae concludentur. Eam ad rem non parum mihi ſubſidii, poſtquam ab Henrico Agylaeo, Enimundo, Bonefidio, & paucis aliis abii, repoſitum eſt in Clariſſimi Leunclauii tui, & tuis, quae iam pridem publice extant, lucubrationibus: quibus quidem noſtra nec fraudi erunt, vti ſpero, nec dehoneſtamento. Eo enim conſilio noſtra referuntur, eoque ſpectant, vt Iurisprudentiae Romanae ſtudioſa iuuentus Tripartitum opus Nouellarum mea qualicunque induſtria adornatum habeat, tum anteriorum Iuſtiniano principum, (quod hic liber complectitur) tum Iuſtiniani ipſius, (quod breui ſequetur,) tum denique eorum, qui Iuſtinianum in Orientis Imperio ſunt ſecuti.

Erunt fortaſſis, (vt ſunt hominum mores & iudicia) qui haec pro nihilo vel pro paruo ducentes ſuperciliose pronunciaturi ſint, potuiſſe his Rempub. carere. Quibus nihil nunc aliud regeremus, niſi hoc, ipſorum quoque ſupercilio fortaſſe rempub. carere poſſe: deinde plus valere apud nos aliorum cenſuram, paulo quam ſint ipſi, ſapientiorum virorum, quibus aliter quam ipſis videri ſolet. Vale, & coeptis faue. Altorfii Menſe Ianuario Anni M. DC. IX. quem tibi feliciſſimum precor & voueo.

APPEN-

LEGVM NOVELLARVM
DIVI THEODOSII A.
LIBER I.

De Theodoſiani Codicis auctoritate. *Tit. I.*

1. Impp. THEODOSIVS & Valentinianus AA. Florentio PF. P. Orientis. (a)

SÆPE noſtrs clementia dubitauit, quæ cauſa faceret, vt, tantis propoſitis præmiis, quibus artes & ſtudia nutriuntur, tam pauci, raroque (b) extiterint, qui plena (c) iuris ciuilis ſcientia ditarentur, & in tanto lucubrationum triſti pallore, vix vnus aut (d) alter receperit ſoliditatem perfectæ doctrinæ. Quod nequaquam vlterius ſedula ambiguitate (e) tractetur, ſi copia immenſa (f) librorum, ſi actionum diuerſitas difficultasque cauſarum animia noſtris occurrat, ſi denique moles Conſtitutionum Diualium, quæ velut ſubcraſſæ (g) demerſæ caliginis (h) & obſcuritatis vallo ſui notitiam humanis ingeniis intercluſit. verum exegimus (i) negotium temporis noſtri, (k) &, diſcuſſis tenebris compendio breuitatis, lumen legibus dedimus, electis viris nobilibus, exploratæ fidei, famoſæ doctrinæ, quibus delegata (l) cauſa ciuilis officii, purgata interpretatione retro (m) Principum ſcita (n) vulgauimus, ne Iuriſperitorum vlterius ſeueritate mentita, diſſimulata ſcientia, (o) velut ab ipſis adytis (p) expectarentur formidanda reſponſa, cum liquido pateat, (q) quo pondere donatio deferatur, (r) qua actione petatur hereditas, quibus verbis ſtipulatio colligatur, (s) vt certum vel incertum debitum ſit exigendum. Quæ ſingula prudentium detecta vigiliis, in apertum lucemque deducta ſunt, ſplendore numinis (t) noſtri radiante. Nec paruum pretium ſibi hoc ſuſpicentur eſſe delatum; quibus diuina ſenſa pectoris noſtri mandauimus. Etenim ſi recte mentis acie futura proſpicimus, ad poſteros vsque deueniet (u) laboris noſtri conſortio. *Quamobrem deterſa nube voluminum, in quibus multorum nihil explicantium ætates attritæ ſunt, compendioſam Diualium Conſtitutionum ſcientiam ex D. Conſtantini temporibus roboramus*, nulli (x post Kal. Ian. conceſſa licentia, ad forum & (y) quotidianis aduocationes ius principale deſerre, vel litis inſtrumenta componere, *niſi ex his videlicet libris, qui in noſtri nominis vocabulum tranſierunt, & ſacris habentur in ſcriniis.* (z) Quanquam nulli retro Principum æternitas ſua detracta eſt, nullius latoris occidit nomen, (aa) imo lucis gratia mutati, (bb) claritudine, cc) conſultorum (dd) Auguſta nobiſcum (ee) ſocietate iunguntur. Manet igitur, manebitque perpetuo ff elimata gloria conditorum, *nec in noſtrum titulum demigrabit,* (gg) *niſi lux ſola breuitatis.* Et quamuis noſtris auſpiciis totius operis inſtauratio deberetur, attamen magis imperatorium, magisque credidimus (hh) glorioſum, ſi fugata inuidia, *perennitatis iure memoria remaneret auctorum. Nobis ad fructum* (ii) *bonæ conſcientiæ abundeque ſufficit,* (kk) *reuelatis legibus, inuenta maiorum obſcuritatis* (ll) *iniuria vindicaſſe.* His adiicimus, nullam Conſtitutionum in poſterum, velut latam in partibus Occidentis, alioue in loco ab inuictiſſimo Principe, filio (mm) noſtræ clementiæ, perpetuo Auguſto Valentiniano poſſe proferri, vel vim legis aliquam obtinere, niſi hoc idem diuina pragmatica (nn) noſtris mentibus intimetur. Quod obſeruare neceſſe eſt in his etiam, quæ per Orientem nobis auctoribus promulgantur: falſitatis nota damnandis, quæ ex tempore definito

Theodoſiano non referuntur *in Codice: Exceptis his quæ habentur apud militum ſancta Principia*, (oo) *vel de titulis* (pp) *publicis expenſarum, aliarumque rerum gratia, quæ in regeſtis* (qq) *diuerſorum officiorum relata ſunt.* Longum eſt memorare, quid in huius conſummationem negotii contulerit (rr) vigiliis ſuis *Antiochus*, (ss) cuncta ſublimis ex Præfecto & Conſule: Quid *Maximinus*, (tt) vir illuſtris (vv) Exquæſtore (xx) noſtri Palatii, eminens omni genere literarum: Quid *Martyrus*, vir illuſtris, Comes & Quæſtor, noſtræ clementiæ fidus interpres: Quid etiam *Sperantius*, *Apollodorus*, *Theodorus* viri ſpectabiles, (yy) Comites ſacri noſtri Conſiſtorii: (zz) Quid *Epigenius* (*a*) vir ſpectabilis, Comes & magiſter memoriæ: (*b*) Quid *Procopius* vir ſpectabilis, (*c*) Comes Exmagiſtro libellorum, (*d*) iure omnibus veteribus comparandi? Quod reſtat, Florenti, Parens Kariſſime & amantiſſime. (*e*) Illuſt. & magnifica auctoritas tua, cui amicum, cui familiare eſt, placere Principibus, Edictis propoſitis in omnium populorum, in omnium prouinciarum notitiam ſcita maieſtatis Auguſtæ noſtræ faciat peruenire. Dat. xv. Kal. Martii, (*f*) Conſtantinopoli, Theodoſio Auguſt. xv. (*g*) & qui fuerit nunciatus. [438]

Interpretatio. *Hæc lex dicit, vt Theodoſiani Codicis auctoritas omni firmitate ſubſiſtat.*

(a) Florentivs fuit PP. Orientis *A. D. 438.* ſucceſſitque Dario, qui anno ſuperiore in Oriente Præfecturam geſſit. Conſule *Proſopograph. voc. Florentius*, & *Darius*, & *Prolegomena ad Cod. p. 213.* Laudes eius decantat ipſe Theodoſius *Novell. 18. infr. de lenonib.* & mentio eius quoque ſit *Nouell. 33. infr.* Patronus hic fuit fidei catholicæ, adfuitque non tantum Theodoſio in Concilio Conſtantinopolitano, in quo eius potiſſimum opera Eutyches latens detectus eſt, ſed & cum Marciano A præſto fuit Concilio Chalcedonenſi, vt docent Acta illorum Conciliorum, apud Baronium *Tom. VI. ad an. 448. pag. 62. 63. & Tom. II. Concil Hardum. Act. 1 Concil. Chalcedonenſ. p. 54.* vbi dicitur, *μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων, καὶ πατρικίων Φλωρέντιος, magnificentiſſimus & glorioſiſſimus Expræfectus prætorio, exconſul, & patricius Florentius.* Adde *pag. 167.* & *pag. 171.* Quo loco, *ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως, καὶ ἀπὸ ἐπάρχων πραιτωρίου τὸ ἕκτον, Expræfectus vrbis, & expræfectus Prætorio ſexies*, appellatur. *Φλάυιον Φλωρέντιον* dici in eodem Concilio Relandus ſcripſit *in Faſt. ad an. 429.* quod prænomen ego non reperio. *Florentinum* autem non tantum Concilii laudati, interpretes, obſeruante Harduino, & Codex Goth. male nominant, ſed & ita edidit Ritterſhuſius in Nouellarum Editione.

(b) *Rarique*, Edit. Lugd. in f. 1566. & in 4. 1593. *carique* Ritterſhuſ. lectionem autem Edition. Paris. non tantum confirmat Sichardus, qui optimis vſus eſt Codicibus, ſed & MSS. Wurtzb. Ottobon. & Goth. Atque ita vitatur *ταυτολογία.*

(c) *Pleno*, MS. W. & Editiones Pariſ. an. 1586. 1607. *Plene* Sichard. reliquæ *plena*, quæ lectio ſana eſt.

(d) *Vnus ab altero reciperet*, MS. G.

(e) *Quod nequaquam vlterius ſedula ambiguitate tractetur.* Senſus verborum eſt: Quod ne vllo modo ſedula vlterius tractetur, ſiue agatur, ambiguitate, in tanta librorum copia, in actionum diuerſitate &c. verum exegimus negotium temporis noſtri, compendio breuitatis lumen legibus dando. *Sedula ambiguitas*, eſt ambigua ſedulitas, qua nihil efficitur, nil expeditur, vt e ſuperioribus patet. Nempe cauſa hæc fuit, quare ſtudioſi iuris in tanto lucubrationum pallore nil proficiebant, neque ad plenam iuris ſcientiam perueniebant, quod immenſa copia librorum, infinita actionum diuerſitas erat. Ne itaque vlterius iura ſine profectu laborioſe tractarentur, conſilium Codicis conficiendi cepit. *Nequaqam* ita, vti fecimus, explicari poſſe, non dubitabit, qui etiam *nequicquam*, pro, ne vllam rem, & *quaquam* ſeparatim dici, meminerit. Res e Lexicis diſci poteſt. Ceterum, ſi quis malit *ut* intelligere, non repugnem.

(f) *Inmiſſa* MSS. Wurtzb. & Ottobon. Cæterum illa immenſa librorum copia fraudibus quoque dedit occaſionem: Marcellinvs enim Iuriſperitos ſui temporis deſcribens *lib. 30. c. 4.* *Hi vt altius*, inquit, *videantur iura callere, Trebatium loquuntur & Caſcellium, & Alfenum, & Auruncorum Sicanorumque iam diu leges ignotas, cum Euandri matre abhinc ſeculis obrutas multis. Et ſi voluntate matrem finxeris tuam occidiſſe, multas tibi ſuffragari abſolutionem lectiones reconditas, pollicentur, ſi te ſenſerint eſſe nummatum.* Verum etiam, quod mireris, in tanta librorum copia, fuere nonnulli, immature e ludis literariis erumpentes, qui eam in ventrem ſumpſerunt confidentiam, ut ſine omni librorum conſtitutionumque Diualium apparatu, cauſas in foro agere non erubuerint, & cum ad inopiam muniendarum venerint allegationum, ad effrenatam deflexerint conuiciandi licentiam. *E quibus*, inquit laudatus Marcellinus l. c. *ita ſunt rudes nonnulli, ut nunquam ſe Codices habuiſſe meminerint; & ſi in circulo doctorum, auctoris veteris inciderit nomen, piſcis aut edulii peregrinum eſſe vocabulum arbitrantur.*

(g) *Suppreſſa* Edit. Lugdunenſes & MS. Goth *ſub craſſo*, Edit. Sichard. *ſub craſſa*, MSS. Ottobon. & Wurtzb. Placuit lectio, quam in textum recepimus, Viro docto inter Belgas, qui in *Miſcellan. Obſeruat. Volum. IV. Tom. I. pag. 154.* conſtitutioni huic nouellæ, lucem, eruditis animaduerſionibus, affundere voluit: Sed in fine periodi pro *intercluſit*, emendandum eſſe ex ſcripturæ compendio, *intercluſerunt*, cenſuit, reſpiciens ad Conſtitutiones diuales. Senſus quidem ita planus eſſet: nimirum conſtitutiones, quæ demerſæ erant ſubcraſſæ caliginis & obſcuritatis vallo, ſui notitiam humanis denegarunt ingeniis. Verum *ſubcraſſus* eſt infrequens, licet non abhorreat ab analogia, cum *ſubcraſſulus* occurrat apud Capitolinvm, qui *in Gordianis c. 6.* Gordianum *corporis qualitate ſubcraſſulum* fuiſſe, ſcriptum reliquit: deinde ex ſcripturæ compendio pro *intercluſit*, vix reſtitui poteſt, *intercluſerunt*;

acce-

accedit tandem, Quæſtorem, qui iuſſu Theodoſii ſcripſit hanc conſtitutionem, dum ſimilitudine vti voluit, non reſpicere ad conſtitutiones principum potuiſſe, ſed animo ſibi concepiſſe *molem terræ*, ex qua vallum erigitur. Certe, ſi quid video, Quæſtori fuere in animo, illa Virgilii *Æn. VI. v. 276.*

Pandere res alta terra & caligine merſas.

reſcribendumque hic, *moles conſtitutionum diualium, quæ velut ſubcraſſæ demerſa caliginis & obſcuritatis vallo, ſui notitiam interclaſit.* Innuit enim Theodoſius, Conſtitutionum diualium molem, velut ſub vallo craſſæ caliginis & obſcuritatis demerſam, & in pauciſſimorum manibus eſſe Principum Edicta, Reſcripta, Decreta, quorum tamen auctoritas & utilitas in foro maxima. Huc facit adductus paulo ante Ammiani locus, ex quo intelligimus, conſtitutionum collectiones fuiſſe adeo raras, ut & cauſarum patroni fuerint, qui nunquam meminerint, ſe Codices habuiſſe.

(h) *Et* abeſt a MS. Wurtzb.

(i) *Verum exegimus negotium.* Ita legunt Editiones Pariſin. In MSS. Ottobon. Wurtzb. Goth. & impreſſis libris reliquis eſt, *verum egimus negotium.* Elegans eſt lectio prior: *exigere* enim notat abſoluere, perficere, eſtque ſtatuariorum verbum, quando imaginem abſolutam, exactam nominabant. Vide *Lexicon Symmachian.* Hinc Horatius *lib. 3. carm. 30. Exegi monumentum are perennius.* Ouidius *Remed. amor. v. 811. Hoc opus exegi.* Et *Metamorphoſ XV. v. 871 Iamque opus exegi.* Plura exempla Lexica ſuppeditabunt. *Verum negotium temporis noſtri*, eſt negotium, quod decet felicia Theodoſii tempora, quod vere & recte hoc tempore exigitur, quod vere aptum huic Seculo.

(k) *Temporis noſtri.* Solebant Principes gloriari temporum ſuorum, ſeculique ſui felicitate, & deteſtari ea omnia, ſolemnibus formulis, quæ tempori, quo reſidebant ad reipublicæ gubernacula, dedecus labemque afferre poterant. Huc pertinent illa *l. 2. Cod. Iuſt. ne fiſcus vel Reſpubl. Temporum meorum diſciplina non patitur*, & *l. 3. eod. Abhorret a ſeculo noſtro*, *L. vlt. Cod. eod. de ſepulcr. violat. init. Cum ſit iniuſtum & noſtris alienum temporibus.* Collegit alia Brissonivs *de formul. lib. 3. n. 38.* cui adde Plinii *Epiſt. 1. 34. 46. lib. 10.* Vide etiam Commentarium *ad l. 1. Cod. Theodoſ. ſi quis Imperat. maledixerit.* Symmachvs ad Theodoſium *lib. 10. ep. 56. Dignum eſt diuina veſtrorum temporum felicitate.* Famæ quoque temporis, ſeu ſeculi, Iudices probi amantiſſimos ſe profitentur. Symmachvs laudatus *lib. 10. ep. 55. in fin. Documenta ſubtexui, præſumens bonis, placitura principibus, qua ſecundum leges, pro fama temporum iudicaui.* Idem *Epiſtol. 48 lib. cit. init. Qui ad ampliſſimos honorum gradus prouehimur, ſummo ſtudio debemus eniti, ut famam ſeculi tueamur.* Ideo etiam Principes legitimi, ea tempora, quibus tyranni in quadam orbis Romani parte, ſummam rerum tenuerunt, *tempora ſcaua, infauſta* appellant, ac ſi non fuiſſent, æſtimari iubent, *l. 2. de indulgent. crimin. l. 9. de infirmand. his quæ ſub tyrannis.* Ex his lucem fænerantur illa, *Nouella 3. Theodoſ. de Iudæis Samaritan. Heret. Ne ferales ſecta, immemores noſtri ſeculi, licentius euagentur.* Vir Doctus etiam in *Conſtit. Iuſtinian. de confirmat. D. ad Senatum & omnes populos, §. 19.* ibi, *Gratias ampliſſimas agit ſumma diuinitati, quæ veſtris temporibus tam ſaluberrimum opus ſeruauit: quo enim antiquitas digna diuino non eſt viſa iudicio, hoc Veſtris indultum eſt temporibus*, reſcribendum eſſe *Noſtris temporibus*, auctoritate nonnullarum editionum, cenſet. Verum illa emendatio & repugnat MS. Florent. & ipſi Inſcriptioni conſtitutionis, quæ *ad omnes* populos data eſt.

(l) *Delegata cauſa ciuilis officii.* MSS. W. & Ottobon. *delegamus cauſas.* Elegans lectio, qua ſignificat princeps, elegiſſe ſe in Codice adornando, viros, quibus ciuilia delegata fuerant officia, id eſt, qui vel iudicia exercuerant, vel in iudiciis cauſas perorauerant. Plinius *lib. 4. Epiſt. 24. Illum ciuilibus officiis principis amicitia exemit.* Orator forenſis apud Quintilianum *declamat. 283. Sed non neceſſe habeo iudices, diu commendare vobis officia ciuilia, in quibus iam diu ſatiſfeci.* His autem optime perſpectum erat, quæ principum conſtitutiones maximo inſignem in foro præſtare poſſent utilitatem. Certe olim Hadrianus negotium concinnandi Edicti perpetui ideo Saluio Iuliano dedit, quod is Præturam gerebat, & in iure dicundo, ſupplendo, corrigendo, erat occupatus. Vide Cl. Heineccii *diſſertat. de Saluio Iulian.* Gothofredvs *in Prolegomen. cap. 1. §. 8. Ciuile officium* hoc loco eſſe legum & legiſlationis repurgationem cenſuit, ad differentiam officii militaris & bellici. Ita apud Qvintilianvm *declamat. 268.* legimus, *militiane vtilis, an ciuilibus officiis.* Proba eſt illa interpretatio: neque enim temere recedendum a vulgata lectione.

(m) *Retro Principum*, id eſt, Principum anteriorum. Ita & *infr. nulli retro Principum*, & ſæpe in Cod. Theodoſ. & in Cod. Iuſt. Vide *Gloſſarium Cod. Theodoſ.* & Briſſonium *de V. S.*

(n) *Scientia*, MS. W. & Ottobon. *Scientiam*, Sichard. & MS. Goth. Recte *ſcita*, id eſt, conſtitutiones. Gloſſæ Cyrill. *Scitum*, δόγμα, θέσπισμα. L. 12. de re militar. *neceſſaria ſcita*, L. 14 quorum appellat. *Aliis quoque ſcitis clemens continor explanauit.* Conſule *Paratitlon de Conſtitut. Princip.* Cæterum Theodoſius ait, *vulgauimus ſcita interpretatione purgata*, ex quibus intelligimus, ſolitos fuiſſe Ictos Conſtitutiones Principales interpretari, easque interpretationes ſenſim in foro iudiciisque, maiorem, quam ipſa Principum Edicta, obtinuiſſe auctoritatem. Scita igitur Principum, reiectis interpretationibus, in lucem edere publicam Theodoſius A. voluit, ut & iudices, & cauſarum patroni, & litigantes de voluntate Principum fierent certiores, neque a iurisperitis, expectarent reſponſa. Certe iam olim *Dicta Prudentium* tantum potuere, teſte Cassiodoro in formula Comitiuæ priuatarum *VI. Var 8.* ut abuſiue iudicium appellatum ſit, ubi allegata ea non fuerant. Conſule Commentarium *ad tit. de Reſponſ. Prudent.* Apud eos poſtea, qui ſub Gothorum imperio, lege tamen Romana viuebant, legum romanarum interpretationes, quas vulgo Aniano tribuimus, maioris fuere pretii, ipſis conſtitutionibus, quod non tantum Sichardina docet editio, in qua omiſſis legibus, ſolæ aliquando apparent interpretationes, ſed obſeruaui quoque in MSS W. & Goth. maiorem interpretationibus, quam legibus, librarios curam adhibuiſſe. Fidem dictis maximam faciet Breuiarium Legum Roman. Guelferbytianum, de quo *in præfat. ad Tom. I. Codicis Theodoſ.* cuius auctor ſolius interpretationis rationem habuit. Apud Græcos, poſt Iuſtiniani tempora, Iuris interpretum, ſiue Magiſtrorum auctoritatem non tantum reſtantur βασιλικῶν libri, verum etiam ex Constant. Harmenopvli *Præfat. in leges*, intelligimus, τὰ Ῥωμαϊκὰ, (id eſt, ut ego interpretor, leges latino ſermone conſcriptæ, veteres populi romani mores, conſuetudines, antiquitates, ad legum intelligentiam facientes) κατ' ἐξοχὴν, Magiſtri nomine veniſſe.

Ita enim intelligenda ſunt verba Harmenopuli: μεθ' ὧν ἐισὶ καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ τοῦ Μαγίςρου λεγόμενα, καὶ τὰ ἐπαρχικά τε, καὶ τῶν πραχείρων τὰ κάλλιςα. Non vidit hoc Svallembergivs *in præfatione ad Harmenopul.* quamuis notauerit, Magiſtrum Veterum tantum ICtorum reſponſa, interpretatum eſſe. Cum Ius Romanum tandem in Italiam quaſi poſtliminio rediiſſet, bone Deus, quanta in illa temporum caligine barbarieque, ICtorum, ſiue Gloſſatorum auctoritas. Neminem fugiunt illa Raphaelis Fvlgosii *in lib. 6. Cod. de oblig. & actionib. Noſtis quanta ſit auctoritas Gloſſatoris.* Et paullo poſt: *Sicut antiqui adorabant idola pro diis, ita aduocati adorant Gloſſatores pro Euangeliſtis. Volo enim pro me potius Gloſſatorem, quam textum.*

(o) *Seueritate mentita, diſſimulata ſcientia.* Ammianvs *lib. 30. c. 4.* de Iuriſperitis: *Velut vinculis ori impoſitis reticentes, iugi ſilentio umbrarum ſunt ſimiles propriarum. Hi velut fata natalitia præmonſtrantes, aut Sibyllæ oraculorum interpretes, vultus grauitate ad habitum compoſita triſtiorem, ipſum venditant, quod oſcitantur.*

(p) *Velut ab ipſis adytis.* Virgilivs *Æn. II. v. 115.*

> *Scitatum oracula Phœbi*
> *Mittimus, iſque adytis hæc triſtia dicta reportat.*

vbi conſule Servivm. Cicero *de Orator. lib. 1. cap. 45. Eſt ſine dubio domus Iuriſconſulti, totius oraculum ciuitatis.* Adde *orationem pro Murena.*

(q) *Pateat.* MS. Goth. *appareat.*

(r) *Deferatur.* Edit. Sichard. *differatur.*

(s) *Colligatur.* Ita MSS. & editi omnes: Gothofredus autem edidit *colligetur.* Et licet ignoremus, utrum id fecerit, auctoritate veteris libri, an coniectura ductus, præferenda tamen omnino eſt hæc lectio. *Colligere ſtipulationem verbis*, non occurrit, ſed *colligare verbis*, dixit Ulpianus *l. 8. §. 3. D. de acceptilatione. Acceptum fieri non poteſt, quod verbis colligatum eſt.*

(t) *Luminis*, MSS. Ottobon. & W. *Nominis* MS. Goth. & Sichard. Præterea in Cod. W. verba ita tranſpoſita ſunt: *Luminis noſtri radiante ſplendore.* Peruagatum quidem eſt, Imperatores *Numinis* appellatione fuiſſe honoratos, idemque nomen in reſcriptis ſibi arrogaſſe, ut poſt Brissonivm *de V. S.* docuit etiam Gothofredvs *Commentar. ad leg. vlt. de pactis*, Ivretvs *ad Symmach. lib X ep. 16.* ſed hoc loco mallem legere *luminis noſtri*, cum alluſerit ſine dubio Quæſtor ad antecedentia illa, *luisemque deducta*, & notum ſit, Principes *Lumina Reipublicæ*, apud varios auctores appellari.

(v) *Perueniens*, MS. Goth.

(x) *Nihil poſt*, MSS. W. Ottobon. Goth. *Nulla poſt*, Editiones Lugdunenſ. & Sichardin.

(y) *Vel*, MS. Goth. & unus ex Sichard. Codicibus.

(z) *Sacris habentur in ſcriniis.* Sidonivs *Carm. V. 570.*

> *Quid loquar hic illum, qui ſcrinia ſacra gubernat.*

Symmachvs *lib. 4. ep. 83 Sacris ſcriniis apta.* Idem *lib. 10. ep. 37. Perennitatis ſcrinia*, & *ep. 46. eod. lib. auguſta ſcrinia*, vocat. Conſule ibi Ivretvm, & *Paratitlon de Proxim. Comit. diſpoſit. ceteriſque, qui in ſacris ſcriniis militant.* Eſt autem *ſcrinium*, ut recte dixit Papias, *ſcriptorum publicorum reconditio.* Glossæ βασιλικαὶ: σκρίνια γὰρ αἱ ἄρκλαι, σκρίνιον δὲ δρυφρακτικὴν κάρτανα καλοῦσι Ῥωμαῖοι. Et in ſacris hic Principis ſcriniis cuſtodiebantur omnia monumenta literaria, ad imperii adminiſtrationem, ius publicum, priuatumque pertinentia. De quatuor ſcriniis palatinis, *Memoriæ, Libellorum, Diſpoſitionum, Epiſtolarum*, conſule Notitiam Imp. *in Noti. Magiſtri Scriniør.* Salmasivm *ad Lampridium in Vit. Alexandr. Seuer. cap. 31.* Gvtherivm *de Off. dom. Aug lib 3 c. 3. 4. 5. 6.* Commentarivm *ad leg vn. de magiſtris ſcriniør.* Paratitlon *de Proxim. Comit. diſpoſit.* Commentarivm *ad leg. 1. eiuſd. titul.* & Dv Fresne *in Gloſſar. latin.* Cæterum hæc ipſa Nouellæ huius verba mirifice illuſtrat Honorii *lex 19. Cod. Iuſt. de teſtament.* ante viginti quinque annos lata, ibi: *& ſolo iure, (quod in noſtris eſt ſcriniis conſtitutum,) teſtis ſuſſicit.*

(aa) *Nullius latoris occidit nomen.* Symmachvs *lib. 2. ep. 13.* Theodoſium M. propter leges latas, commendans; *Frigent iamdiu*, inquit, *apud homines criminoſos vetera decreta, quorum vigor cum latoribus ſuit occidit.*

(bb) *Lucis gratia mutati.* MSS W. Ottob. & Goth. *lucis gratiam mutati.* Hac ſenſu omnino carent: ſed facillime medelam facere iis poſſumus inſpecta Editione Sichardi: Is enim ex antiquo Codice, quo uſus eſt, edidit, *lucis gratiam mutuati.* Ita omnia plana ſunt. Quæſtor enim, legem concipiens, reſpexit ad antecedens *occidere*, & id innuere voluit; Principum, qui leges promulgarunt, nomina non interiiſſe, ſed ipſos Principes Theodoſii A. opera, quaſi continuo viuere, & eſſe συμβασιλεύοντας. *Lux* hic non indigitat nominis famam, aut conditionis claritatem, qua Principes Theodoſio anteriores non egent, ſed Vitam, & *lucis gratia*, eſt *vita dulcedo, ſuauitas*, quam *lucis gratiam* Principes Legum latores, qui *occiderant* dudum, ut Symmachus ait, id eſt mortui erant, a Theodoſio viuente & imperante, quaſi *mutuati* ſunt, & facti ſunt συμβασιλεύοντες, id enim volunt ſequentia, *auguſta nobiſcum ſocietate iunguntur*, cum eorum Conſtitutiones, eadem, qua viuentis Theodoſii, auctoritate, in foris, regnent & imperent. *Lucem* vitam denotare & *gratiam* ſuauitatem ac dulcedinem, poſſunt Lexica docere, nec operæ pretium fuerit, cumulare loca.

(cc) *Claritate* MS. Goth.

(dd) *Conſultorum.* Tentauit nonnemo *conditorum*, quia *conſultorum* nomine iuriſperiti intelligi ſoleant, ut docent loca apud Briſſonium *de V. S.* Sed recte obſeruauit Doctiſſimus Vir *Vol. IV. Tom 2 Obſeruat Miſcellan pag. 274.* per *conſulta* hic Principum Decreta & reſcripta intelligi. Probat id locus Vopisci *Vit. Taciti cap. 7. Qui hactenus ſententiis ſuis Rempublicam iuuit, nunc iuuet iuſſis atque conſultis:* & *l. 23. Cod. Iuſt. de teſtament.* qua conſtitutiones, *conſulta diualia*, appellantur.

(ee) *Nobiſcum.* MSS. Ottobon. & Wurtzb. *nobis*, elegantius.

(ff) *Perpetuo.* Gothofred. & Rittershus. edidere, *pro perpetuo.*

(gg) *In noſtrum titulum demigrabit.* MSS Ottobon. Wurtzb. & G. *demigrauit*, accuratius. Sæpe enim a librariis *b* & *u* confundi notum eſt. *In noſtrum titulum demigrauit*, idem eſt ac, nobis vindicauimus. Nempe Principis ſolius olim erat, *titulos*, σανίδας βασιλικὰς, *Nouell. Iuſtinian. 28. c. 5* γραπτὰς σανίδας, Agathias *lib. V. pag. 103. Edit. Venet. inter Script. R. B.* tabulas nomine Principis inſcriptas, prædiis apponere, ut omnes intelligere poſſent, pertinere ea, ad rem priuatam. Hinc *Sacri* dicuntur *tituli*, apud Symmachvm *lib. 5. ep. 54*, ubi conſule Ivretvm,

&

& varia huc pertinentia repete ex *Commentario ad leg. 11. de bonis proſcriptor.* Deinde prædiis, ad fiſcum delatis, *tituli* ſic imponebantur, eratque *titulus* ille, σήμαντρον, ut CHRYSOSTOMVS appellat *ad popul. Antiochen. homil. 13. num. 2. pag. 136. Edit. Benedictin. Tom. II.* bona eorum, qui ſub hoſte egerant, qui proſcripti fuerant, maieſtatis læſæ reorum, item bona vacantia atque caduca, & quæ, Chriſtianis Principibus ad reipublicæ gubernacula reſidentibus, olim fuerant iuris templorum, patrimonio principis aggreganda eſſe. Hinc SYMMACHVS ſcribit *l. c. ſacros titulos reſponſa minitantur.* CASSIODORVS *IV. 14. Caſas eius appoſitis titulis fiſci noſtri iuribus vindicabis.* Imo GREGORIVS M. *lib. 1. ep. 63.* dixit *titulare* ſimpliciter, id eſt, fiſco addicere, appoſitis titulis. Vide alia in *Commentario ad leg.* 1. de *incorporat.* & apud DV FRESNE *in Gloſſario vtroque voc. titulus; titulare, titulatio*, τίτλος. Ex his iam intelligimus, quid ſit *in titulum demigrare.*

(hh) *Credidimus.* MSS. Ottobon. & Goth. & Edit. Rittershus. *credimus.*

(ii) *Nobis ad fructum.* MS. W. *Ad fructum nobis.*

(kk) *Abundeque ſufficit.* MS. W. *abundeque ſufficiet*, MS. Ottobon. *abundeque ſufficiet*, Sichard. *ſufficeret*, Rittershus. *ſatis abundeque ſufficit.*

(ll) *Obſcuritatis.* Rittershus. Edit. *ab obſcuritatis.*

(mm) *Filio noſtræ clementiæ.* Conſule *Prolegomena cap. 1. §. 3.* & ea, quæ ad Inſcriptionem *Nouellæ 2 ſequent.* diximus. Ex his autem apparet, communicata fuiſſe cum Valentiniano III de edendo Codice conſilia, & Occidentis Auguſtum e ſcriniis quoque ſuis dediſſe octo viris conſtitutiones ſuas, ut Codici eas infererent.

(nn) *Diuina Pragmatica, noſtris mentibus intimetur.* Diuina Pragmatica *Nouella 13. Valentinian. de confirmat. Legum Nouellar. Theodoſ.* appellatur *ſacra præceptio*, ibi: *Leges a ſe poſt Codicem nominis ſui latas, nuper ad nos, ſicut repetitis conſtitutionibus cauerat, proſequente Sacra præceptione, direxit.*

( ) *Sancta Principia.* GOTHOFREDVS & RITTERSHVS. edidere, *Sancta principii*, & ita etiam legimus in Edit. Lugdunenſ. an. 1593. impreſſæ reliquæ omnes habent, *ſancta principia*, quam lectionem confirmant MSS. Ottobon. & Goth. in Codice W. autem eſt, *ſancta principium.* Sed optime editum *ſancta principia.* Bene enim obſeruauit GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 2. de veteran.* Principia in re militari fuiſſe, quod in re ciuili Prætoria & Secretaria Iudicum. Præfecti & tribuni militum in principiis ius dixere, audieruntque commilitonum querelas, vt docet *l. 12. D. de re militar.* In principiis igitur his, leges quoque & principum conſtitutiones, quæ ad rem ſpectabant militarem, erant ſeruandæ, & maxime probabilis eſt Gothofredi coniectura, ex principiorum ſcriniis depromptam eſſe ſupra laudatam *l. 2. Codic. Theodoſ. de veteran.* cum illa bene longam, actorum in principiis militaribus, ſeriem contineat. Imo non tantum ſcriptum, ſed &, quod conſuetudine aut vſu introductum fuerat ius inter milites, principiorum ſcrinia continuerunt, vt probat *l. ult. Cod. Iuſt. quæ ſit longa conſuetudo*, ibi: *& quod principiis, vel collegiis præſtitutum fuiſſe, cognoſcitur, perpetuæ legis vicem obtinere ſtatuimus.* Cum his principiis tamen non confundenda ſunt *deuotiſſima principia l 16. Cod. Iuſt. de erogat. militar. annon.* §. 1, eo enim loco, principia dicuntur principes milites, ex quibus principia conſtabant. Hinc *principiorum nomina* apud VEGETIVM *lib. 2. c. 7.* & *miſſa principia*, apud FRONTINVM *l. 2. c. 5.* apud AMMIANVM *lib. 22. c. 3. Legionum principia*, & *lib 25. c. 5. aduocata legionum principia*, & *lib. 28 extr. numerorum principia.* Huc etiam trahit Vir doctus, qui Briſſonii librum *de V. S.* auxit, locum POLLIONIS *in Regilliano: Cum mane proceſſiſſet, a principiis Imperator eſt ſalutatus*, redarguens Gothofredum, qui principia proprie dicta, ibidem intellexit; at enim vero diſſimulandum non erat, ingenue falſum eſſe Codicis Theodoſiani interpretem, Virum Doctum Salmaſium, principia, pro principibus militibus accepiſſe. *Sancta* autem *principia* dicuntur, priſco more, quod eo loco aquilæ, & ſigna, id eſt, dii militares ſeruabantur, & aræ atque altaria extructa erant. TACITVS *Annal. 1. c 39. Illic ſigna & aquilam amplexus, religione ſeſe tutabatur: ac ni aquilifer Calpurnius vim extremam arcuiſſet, rarum etiam inter hoſtes, legatus populi Romani, Romanis in caſtris, ſanguine ſuo altaria Deum commaculauiſſet.* Hinc etiam QVINTILIANVS *pro milite declamat. 3* ſententiam ex hac ſanctitate petiit: *Sed neque hoc Mars parens, nec ſigna militaria, aquilæque victrices ſinant, vt tua quoque ſententia quiſquam vir, & Romanus, & miles, nimium pudicus ſit, apud quem ante principia agendum eſt.* Alluſit etiam ad hunc morem STATIVS *lib. 10. Thebaid. v 176.*

Ventum ad concilii penetrale domumque verendam
Signorum.

ut obſeruauit CL. LIPSIVS *in not. ad Tacit. Hiſtor. lib. 1. cap. 48* Adi eundem *de militia Rom: lib 5. dial 4.* STEWECHIVM *ad Veget. lib 1. cap. 20. lib. 2. cap. 7.* BRISSONIVM *de V. S.* SALMASIVM *ad locum Pollionis citat.* & ad *Vopiſci Bonoſum init.* BERNEGGERVM *ad Iuſtin lib 11. cap 6.* GRONOVIVM *Obſeruat. IV. cap. 10.* CVPERVM *Obſeruat. IV. cap. 19.* DV FRESNE *in Gloſſar. Principium* male interpretatur *palatium principis*, prouocans ad TERTVLLIANVM *de corona cap. 12.* ibi: *Ecce annua votorum nuncupatio, quid videtur? Prima in principiis, ſecunda in capitoliis*, verum omnes vident, hic principia proprie ſic dicta intelligenda eſſe. Vir Doctus *in obſeruat. miſcellan.* malebat locum hunc ita reſtituere: *Quæ habentur apud militum ſancita principem.* Scio *ſancta* & *ſancita* idem ſignificare, & commutari etiam in multis libris: eſt præterea frequentiſſima mentio *Principis*, non modo in Notitia Imperii, ſed & in legibus Codicis Theodoſiani. Enimuero *Princeps* ille non *militum*, ſed *officii* militaris Princeps fuit, atque de eo agitur *l 1. de principib. agent in reb.* & titulo *de cohortalibus, principibus cornicular.* &c. & hunc quoque intellexit PANCIROLVS *in Not. Orient. cap. 41.* neque de eius, ſed de numerarii officio, diſputauit ex Vegetio *lib. 2. cap. 19.* Audit autem hic *Princeps* κατ' ἐξοχὴν, *Princeps officii*, apud SYMMACHVM *lib. 10. ep. 36.* Notitia Præf. Prætor. Orient. *Officium Viri illuſtris Præf Prætor. Orient. Princeps, Cornicularius, &c.* Notitia Viri illuſtris Magiſtri militum præſentalis, *Habet autem dignitates infra ſcriptas, Principem, Numerarios duos Commentarienſem, &c.* Principes autem hi apud Præfectos Prætorio & Magiſtros militum eo fungebantur officio, vt cauſas militum coram Præfectis Magiſtriſque motas inſtruerent & exequerentur, quod poſt PANCIROLVM *l. c.* docuit etiam Gothofredus *Commentar. ad leg 1. de agent.* Paratitlo *de cohortal.* & *ad leg. 10. eius tit.* verum ſcrinia hos Principes curaſſe, & in iis ſeruaſſe ea omnia, quæ ad officium Præfecti militum pertinentia, conſtituiſſent Imperatores, quod Vir Doctus putat, nullibi lego, imo contrarium docet Notitia Imperii, quæ in officio Præfectorum & Magiſtrorum militum recenſet, *Adiutores, Exceptores, Primiſcrinios, Scriniarios.* Hæc fidem faciunt, Theodoſium A hic non intellexiſſe *Principem Officii* militaris, qui cuſtos reſcriptorum, quæ ad rem militarem ſpectabant,

fuerit, ſed innuiſſe ipſa ſancta principia militum, quod maxime etiam confirmat laudata ſupra *l. ult. Cod. Iuſt. quæ ſit longa conſuetudo*, & Iuſtinianus *Conſtitut. de Codice confirmando ad Mennam PP.* § 4. *Sed & ſi qua regeſta in tui culminis iudicio, vel in aliis iudiciis ciuilibus vel militaribus, vel apud principia numerorum, pro publicis expenſis, vel quibuscunque titulis ad publicum pertinentibus poſita ſunt: ea etiam, prout communis rei commoditas exigit, firma eſſe cenſemus.* Denique *Princeps officii*, neque in Principum conſtitutionibus, neque apud auctores huius æui, audit *Princeps militum.* Ego certe multo minori opera defenderem lectionem MS. W. *apud militum ſancta principium*, niſi mihi perſuaderem, facile omnes intelligere, vulgatam tantum recipiendam eſſe.

(pp) *De titulis publicis expenſarum &c.* Ita Iuſtinianus Theodoſii exemplo *Conſtit. de nouo Cod. fac.* ſupra laudata, §. 4. *Pro publicis expenſis, vel quibuscunque titulis ad publicum pertinentibus, poſita ſunt.* Quid *tituli* ſint, docet *Gloſſar. Theodoſ.* Forte hic *tituli publici expenſarum* ſunt publicæ præſtationes & illationes annonarum militarium, quarum cura pertinebat ad Præfectos Prætorio, quod clarum eſt ex *l. 22. de annon. & tribut.* Tituli enim alii pertinebant ad curam Comitum S. L. & R. P. & illationes ſiue præſtationes inferebantur in eorum ſcrinia: & huc pertinere puto ſequentia, *aliarumque rerum*, & deſignare Theodoſium hoc loco, primo ius militibus proprium, & in principiis reconditum, ſecundo titulos expenſarum, ſiue annonæ militaris, & tandem titulos publicos aliarum rerum, ſiue præſtationes omnes publicas. Vti autem militibus propriæ conſuetudines, jus proprium a communi recedens, ita & apud hos, quibus incumbebat cura titulorum publicorum, conſuetudinis erat vis maxima, cum difficillimum eſſet, omnia ad publicas præſtationes pertinentia, legibus definire.

(qq) *In regeſtis relata ſunt.* Huius æui ſcriptores præpoſitionem *in*, etiam quando ad locum ſignificat, cum auferendi caſu jungunt; exempla collegit IVRETVS ad Symmachum *lib 5. ep. 86.* & GIFANIVS *in Indice Lucretian.* *Regeſta* autem dicuntur libri, ſiue indices, in quos quicquid actum eſſet, referebatur, fuereque ſingulis officiis eiusmodi Codices, memoriæ vtilitatisque publicæ cauſſa confecti, de quibus ſatis dictum eſt in *Gloſſar. voc. regeſtus.* Cæterum pro *relata*, MS. Ottobon. habet, *relaxata.*

(rr) *Contulerit vigiliis ſuis. Cogitauerint* MS. Goth. *cogitauerit*, Sichard.

(ss) *Antiochus cuncta ſublimis ex Præfecto & Conſule.* Antiochus geſſit Præfecturam Prætor. Orientis an. D. 427. ut patet ex *l. 2. Cod. Iuſt. de officio eius, qui vicem alterius iudicis.* A. D. 430. *leg. 6. de conlat. donatar.* A. D. 431. *l. 4 de his qui ad eccleſ. confug.* vbi in inſcriptione conſtitutionis græcæ dicitur, μεγαλοπρεπέϛατος ἔπαρχος καὶ ὕπατος; prodiit enim hoc anno Conſul in Oriente cum Baſſo, vide *Chronologiam*, PAGIVM *in Critic.* & RELANDVM *in Faſt.* Nominatur autem *Flauius Antiochus* in *Actis Concilii Epheſini. pag 1540 Tom. I. Concil. Harduin.* ὑπάτου Φλαυίου Ἀντιόχου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου, *Flav. Antiocho Cos. & qui fuerit nunciatus*, & mortuus eſt iam ante annum D. 444. nam in *Nouella* Theodoſii *33. de releuatis adaratis vel donat. poſſeſſionib.* quæ eodem anno emiſſa eſt, nominatur *illuſtris memoria Antiochus.* Patet igitur GOTHOFREDVM *in prolegom. cap. 1. §. 5.* & in *Proſopograph.* HEINECCIVM *in hiſt. Iur. §. 379.* & alios, qui Gothofredum ſecuti ſunt, longiſſime aberrauiſſe a vero, quando Antiochum hunc eundem cum illo fecerunt, cuius memoriam conſeruauit Marcellinus Comes *in Chron. ad an. 448.* quo iſte anno non tantum vixiſſe, ſed & Præfecturam geſſiſſe, & opera publica reſtituiſſe, dicitur. Vid. *pag. 41. Theſaur. Tempor. Scaliger.* Imo diuerſus etiam eſt ab Antiocho noſtro, *Antiochus* evnuchus, de quo Theophanes *in Chronograph. ad an. Theodoſ. 36.* id eſt, *an. 443.* quo ipſum damnatum & Theodoſii iuſſu clericum factum eſſe, ſcribit. Hunc innuit SVIDAS *voc.* Ἀντίοχος, εὐνοῦχος, & Θεοδόσιος. ZONARAS *Annal. Tom. II. pag. 40. Edit. Reg. & pag. 32. Edit. Venet.* laudatus THEOPHANES *ad an. 14. Arcadii* memoriæ tradunt, eum ab Isdigerde Perſarum Rege miſſum in aulam Theodoſii, vt eius nomine imperium romanum adminiſtraret. Hic autem a Græcis πραιπόσιτος dicitur, nemoque veterum reliquit, eum & Conſulatum & Præfecturam geſſiſſe. Πραιπόσιτος, eſt Præpoſitus S. cubiculi, fuitque illuſtris hæc dignitas in aula Conſtantinopolitana Evnuchis præſertim addicta, ut videre eſt ex Scholiaſte Iuliani Anteceſſ. *c. 83.* & aliis, quos adducit DV FRESNE *in Gloſſar. voc.* πραιπόσιτος, cui iunge IACOB GOARVM *in not. ad Theophan. pag. 572. Edit. Pariſ. & pag. 23. Edit. Venet.* Ex dictis itaque clarum, Antiochum noſtrum, qui primas quaſi partes egit in componendo Codice, recte dici ex Præfecto & ex Conſule.

(tt) *Maximinus.* MS. G. & vnus Sichardi, *Maximus.* Nulla autem huius *Maximini* ſiue *Maximi* apud auctores mentio, vt & reliquorum virorum illuſtrium & ſpectabilium, quorum nomina ſequuntur: niſi cum GOTHOFREDO *ad legem vn. de Profeſſorib.* velis ſtatuere, fuiſſe Sophiſtam *Maximum*, qui ea lege inter Profeſſores memoratur.

(uu) *Illuſtris* MS. Ottobon. *inluſter.*

(xx) *Ex Quæſtore.* Recte obſeruauit Gothofredus in *Prolegomen. cap. 1. §. 5.* opus fuiſſe Viris, qui erant imbuti iuris diualiumque conſtitutionum cognitione. Egerat Quæſturam Maximinus, quo munere fungebantur tantum viri legum conſultiſſimi. Quæſtor, ϛόμα βασιλέως, qui formas edendarum legum compoſuit. CASSIODORVS *Var VI 5. Quæſturam noſtræ linguæ vocem eſſe cenſemus.* Et mox: *adeſſe debet ſcientia iuris, cautela ſermonis, vt nemo debeat reprehendere, quod principem conſtiterit cenſuiſſe.* Notitia vtriusque Imper. inter inſignia Quæſtoris exhibet, *leges ſalutares.* Sed de Quæſtore ſatis nota omnia. Conſule tamen NICOL. ALEMANNVM *ad Procop. hiſtor. arcan. pag 146. Edit. Pariſ.* & *pag. 368. Edit. Venet.* item *pag 158. Edit, Pariſ.* & *pag. 373. Edit. Venet.* DU FRESNE *Gloſſar. voc.* Κοιαίϛωρ. Nugas agunt viri docti, qui ſuſpicantur, *Exquæſtoris* titulum hoc & Iuſtiniani æuo aliquid amplius quam virum quæſtorium, ſiue eum, qui quæſturam dimiſerat, deſignaſſe, & fuiſſe *Exquæſtorem* quaſi *Quæſtorem primarium.* Aldobrandinus, qui primus hanc coniecturam in medium protulit, perſuaſit ſibi in conſtitutione *de confirmat. Digeſtor. ad Senat.* §. *9.* Dorotheum & Patricium Anteceſſores *Quæſtorios* dici, ad differentiam Triboniani *Exquæſtoris.* Sed hæc ſunt inania. Scire debebat Vir doctus, Profeſſores & Anteceſſores accepiſſe quæſturæ codicillos honorarios, vt notum eſt ex titulo Cod. vtriusque *de Profeſſoribus*, & ideo *Viros quæſtorios* dictos, non *ex Quæſtoribus*, vt intercederet aliqua differentia inter ἐμπράκτους, καὶ ἀπράκτους Porro notandum, etiam ἀπράκτους, ſiue honorarios & codicillares Quæſtores, dici potuiſſe *ex Quæſtoribus*, quando ſcilicet ipſis in conſiſtorio principis aliquid ordinariæ dignitatis poſtea commiſſum

miſſum eſſet. En *legem 2. Cod. Iuſt vt dignitat. ordo ſeruetur*, ibi: *Et inter adminiſtratores illos etiam numerari decernimus, quibus illuſtribus in ſacro noſtro conſiſtorio cunctis aliquid ordinaria dignitatis vel ante commiſimus, vel poſtea committemus peragendum.* Ita nimirum, qui *quæſtorius* fuerat hactenus, & Præfectura poſtea ornatus, dicebatur poſtea *ex Quæſtore & PP.* Ex hujus legis verbis etiam iis ſatisfacere poſſumus, qui animo concipere ſibi non poſſunt, qua fiat ratione, ut *Exquæſtor* præferatur *Viro illuſtri Quæſtori*, quod etiam hac lege nouella factum: Hi quando intuebuntur in illa verba accuratius, *inter adminiſtratores numerari, quibus aliquid ordinaria dignitatis ante commiſſum eſt*, deſinent impoſterum dubitare. Denique clarum ex his, quid ſtatuendum de *Exconſulibus*, quo titulo Cl. Schwartzius *in ſchol. philolog. ad Inſtitution. pag. 40.* neque conſulatum honorarium aut codicillarem, neque etiam virum conſularem, ſed eminentiorem aliquam dignitatem, quæ tantum miniſtriſſimis tributa ſit, cenſuit indicari, cum obſeruauerit Vir doctiſſimus titulum *Exconſulis*, etiam titulo *Conſulis ordinarii* præmitti. ἀπὸ ὑπάτων dicuntur hoc æuo, & Conſules honorarii, ὕπατοι καλέμενοι μόνον, vt eſt apud Procopius *de bell. Goth. lib. 3. c. 32.* &, qui Conſulatum ordinarium geſſerant, quos Procopius laudatus *lib. 1. de bell Goth. cap. 5. in fin.* etiam ἐξ ὑπάτων, nominat. Res dubio caret, neque placet exſcribere notas Alemanni *ad Procopii anecdot. pag. 92. 93. Edit Pariſ.* & *pag. 342 343. Edit. Venet.* & quæ protulit Du Fresne *in Gloſſar. voc.* ὕπατοι. Finge igitur, honorarium Conſulem poſtea factum ordinarium, certe nominandus erat, vt patet ex laudata ſupra *leg. 2. Exconſule & Conſul ordinarius.* aut, puta, mentionem faciendam fuiſſe ordinarii Conſulis, & eius ſimul qui olim eo dignitatis faſtigio ornatus prodierat; tum in principum Conſtitutionibus, & apud hiſtoricos accuratos, non potuit non, ob legem de dignitatum ordine ſeruando, prior nominari *Exconſul*, poſterior *Conſul ordinarius*, cum inter ἐμπράκτυς ſemper numerandi ſint, quibus antea aliquid ordinariæ dignitatis commiſſum eſt. Quod attinet ad inſcriptionem Nouellarum Iuſtiniani *71. & 72. 74. 78.* Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς ἕω πραιτωρίων, τὸ δεύτερον ἀπὸ ὑπάτων, ὑπάτῳ ὀρδιναρίῳ καὶ πατρικίῳ, *Ioanni glorioſiſſimo ſacrorum per orientem Prætoriorum Præfecto, iterum Exconſuli, Conſuli ordinario & Patricio*, mendoſiſſima ea eſt, quod vidit dudum Alemannus laudatus. Primo enim honorarii Conſules, qualis fuit Ioannes, antequam ordinarius procederet, neque iterum neque tertio dicuntur Conſules, cum illorum nomina in faſtis, & ideo in anni ſupputatione, locum non inueniant: deinde τὸ δεύτερον ad Conſulatum ordinarium referri non poteſt, nam ſemel tantum prodiit Conſul ordinarius an. D. 538. ſed Præfecturam Prætorianam iterum geſſit. Ergo reſcribendum vbique in Nouellis ſecundum ea, quæ hic obſeruata ſunt, ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων, ὑπάτῳ ὀρδιναρίῳ καὶ πατρικίῳ.

(yy) *Viri ſpectabiles.* MS. Ottobon. *Vir Spectabilis.* Sichard male, *Viri expectabiles.*

(zz) Comites Conſiſtorianos intra conſiſtorii arcana admiſſos, actibus ipſis interfuiſſe, & audiſſe principis reſponſa, docet *l. ult. de honorar. Codicillis.* Conſule *Paratitlon de Comitib. Conſiſtorian.*

(a) *Epigenius.* MS W *Epigenes* & vnus Sichard. MS.G. *Ephiganus.* Sichard. *Ephigenes.*

(b) *Magiſter memoriæ.* Notitia Imper. *Magiſter memoriæ, annotationes omnes dictat, & emittit, & precibus reſpondet.* Conſule Gutherium *de Off. D. A. lib. 3. c. 3.* Du Fresne *in Gloſſar. latin.*

(c) *Vir Spectabilis.* Sichard. *Vir illuſtris*, & ad margin. *Spectabilis.*

(d) *Ex Magiſtro libellorum.* MS. G. *Et Magiſter libellorum.* Cum de Procopio nihil legam apud Scriptores huius æui, pronuntiare non poſſum. De magiſtro libellorum Notitia Imper. ſub magiſtro ſcrinior. *Magiſter libellorum, Cognitiones & preces tractat.* Gutherius *de O A. lib. 3. c. 5.*

(e) *Parens Kariſſime & amantiſſime.* MSS. W. Ottobon. & vn. Sichard. *P. K. A. A.* MS. G. & Sichard. *P. A. A.* Sigla in MSS. ſemper deprehendo, quæ mirifice iuuant Brissonii coniecturam *lib. 3. formular. pag. 294.* ſtatuentis, antiquarios, qui eorum ignorarunt poteſtatem, ea pro lubitu reddidiſſe, vel, *Præfecte Kariſſime Auguſtorum*, vel, *Parens Kariſſime atque amantiſſime*, cum tamen vbique legendum ſit, *Parens Kariſſime Auguſtorum.* Diſputat autem aduerſus hanc Briſſonii ſententiam Vir Doctiſſimus in laudatis ſupra obſeruationibus miſcellaneis, atque non tantum probat, *amantiſſimos* appellatos fuiſſe ab Auguſtis Præfectos Prætorio, ſed & accurate obſeruat, huius æui auctores non alligaſſe ſe conceptis ſemper verbis, a quibus vel tantillum recedere nefas eſſet, cum verborum aucupia atque ſollemnitates dudum eſſent ſublatæ. Apud Spartianum *in Vit. Antonin. Get. c. 2.* Præfectus Prætorio Iuuenalis dicitur amantiſſimus, *Mirum mihi videtur, Iuuenalis amantiſſime*: & Nouell 17. Theodoſ. *de repud* Florentius, *Parens Kariſſimus atque Amantiſſimus.* Symmachus PV. ab Honorio, *Parens cariſſimus atque amantiſſimus* appellatur, *in Auctuar. Symmach Ep 20. 23. 25.* Conſule ibi Iuretum. Certe ſi opus fuiſſet ſolemnibus verbis, quando compellandus erat PP. ea tacere minime poterat Cassiodorus *in formula Præfecturæ lib. 6 Var. 3.* Sigla autem *PK AA.* in Codicibus obuenientia nollem cum Viro Doctiſſimo explicare, *Parens Kariſſime atque Amantiſſime*, partim, quod in notis Iuris Magnonis, *AA. Auguſtos* denotare, ſcriptum ſit, partim etiam, quod Auguſtis συμβασιλεύοντες reſpiciendi ſint. Brissonius hic conſulendus *libro ſupra citato*

(f) *XV. Kal. Mart.* MS Ottobon. *Dat. Prid. Kl. Febr.* MS. W. *Dat. XVI.* per ἐπίσημον græcum, quo ſex ſignificatur, quod vide in æs inciſum in *Præfat. Tom. I.* & in *prolegomen. pag 212.* In margine Edit. Sichard. *Dat. XVI.* & in margine Edit. Lugd. *Dat. V.*

(g) *Theodoſio Aug XV. & qui fuerit nuntiatus.* MS. W. *Thead. A. XG. Cos.* MS. Ottobon. *Theodoſ. A. XVI. Cos.* MS, Goth. & Sichard. *Theodoſ A. XV. Cos.* abſunt ab his libris verba illa, *& qui fuerit nuntiatus.* Ante Gothofredum erratum ab omnibus in anno conſignando, quo Codex Theodoſianus editus, & mirum inprimis, Relandum, qui tamen argumenta, quæ laudatus Gothofredus in Prolegomenis protulit in medium, ignorare non potuit, *in Faſtis*, Nouellam hanc etiam ad annum 435. retuliſſe. Prodiit Theodoſius *XV.* Conſul an. D. 435. verum cum quindecim leges, hoc, & ſequentibus annis 436. & 437. datæ, in ipſum Codicem relatæ ſint, ἐκ τῶν ἀδυνάτων eſt, ut nouella his legibus anterior eas confirmare potuerit. Deinde Nouella inſcripta eſt, *Florentio PP. Orientis*, qui tamen an. 435. Præfecturam non geſſit, ſed *Iſidorus*, ut patet ex *Proſopograph.* & *Chron. hiſtor.* A. D. 436. idem *Iſidorus* hanc obtinuit dignitatem, cui ſucceſſit *Darius* parte ultima anni, & anno 437. Florentius itaque ſummum Præfecturæ honorem demum an. 438. obtinnit. Confer *Prolegomena cap. 1. §. 3.*

Hæc ſufficere poſſunt ad emendandam nouellæ ſubſcriptionem, quibus tamen iam non opus eſt, cum & MS Ottobon. & Wurceburgenſ. Conſulatum Theodoſii *XVI.* præferant. In Cod W. apparet τὸ ἐπίσημον græcum, ſiue nota numeri ſenarii, de qua ſatis dictum *not. x. ad prolegomena. Lex 7. Cod. Iuſt. de hæreticis* iam Pridie Kal. Febr. præfert *Theodoſium XVI. & Fauſtum Coſſ.* ut videri poſſit, verba illa, *& qui fuerit nuntiatus*, aut ſpuria eſſe, aut a Triboniano alterum Conſulem poſtea additum. Sed ſalua res eſt: Lex enim illa ſeptima deſumpta eſt ex *Nouella 3. Theodoſii de Iudæis*, & ad annum 439. pertinet, quo Theodoſius XVII. Conſulatum geſſit, emendandaque eſt eius ſubſcriptio. Animaduertit tamen Vir Doctiſſimus *in obſeruat. miſcellan.* audax in ea lege Triboniani facinus, qui Conſulem alterum adſcripſit, quamuis eo, quo lex fuit olim data, die, nondum fuerat nuntiatus. De formula illa, *& qui fuerit nuntiatus*, conſule Du Fresne *in Gloſſar. Græc. voc.* ὕπατοι.

De confirmatione legum nouellarum Theodoſii A. Tit. II.

Domino Valentiniano inclyto, Victori, ac triumphatori ſemper Auguſto filio, Theodosivs PP. (a) Auguſtus Pater. (b)

POſtquam in corpus vnius Codicis Diuorum retro principum Conſtitutiones, noſtrasque redegimus, (c) aliam mox legem pietas noſtra (d) promulgauit, quæ tam (e) confecto Codici vires, (f) auctoritatemque tribueret, nec aliter in iudicio quas contineret leges, niſi ex ipſo proferrentur, valere præciperet. (g) Quod ſi quid (h) iuris ab altero noſtrum poſtea conderetur, ita demum in alterius quoque (i) principis regno vires proprias obtineret, quod generatim (k) conſtitutum eſſet, ſi diuinis (l) proſequentibus ſcribtis, ad alterum (m) principem fuiſſet emiſſum. Quia igitur diuerſis emergentibus cauſis, per hoc tranſacti temporis interuallum ferri leges alias emergentium rerum neceſſitas perſuaſit, quæ nobis perpetua rerum publicarum occupatione diſtrictis ad ſcientiam perferri tuæ maieſtatis minime potuerunt, neceſſarium duximus, has nunc ſaltem vniuerſas tuæ Serenitati, cum noſtræ maieſtatis ſubnotatione (n) tranſmittere: quo ſubiectis, & prouinciis, & populis ſollenniter innoteſcant, earumque vis etiam in occiduis partibus incipiat obſeruari. Ac lites, quas inchoatas quidem, necdum tamen finitas eo tempore quo publicantur inuenerint, ſecundum earum tenorem volumus terminari. Illas autem, quæ iam vel ſententiis definitiuis, (o) vel tranſactionibus deciſæ ſunt, minime reſuſcitari. Eas igitur, Domine ſacratiſſ. (p) fili, Auguſte venerabilis, cunctis ex more facias diuulgari, & inuicem mihi, & prouincialibus, & populis orientalibus cauenda, obſeruandaque cum ſuæ manus adumbratione tranſmitti, quæcumque per id temporis ſpatium veſtra Perennitas generaliter, (q) promulgauit. Dat. Kalend. Octob. Conſtp. (r) Ardabure v. c. cons. & (s) qui fuerit nuntiatus. (447.)

Interpretatio. *Hæc lex Nouellarum legum Conſtitutiones præcipit obſeruari.* (t)

(a) *Theodoſius PP.* MS. W. *Theodoſius Imp.* MS. Goth. *Theodoſ. Semp. Aug.*

(b) *Pater.* Pater Valentiniani III. dicitur Theodoſius, partim quod Eudoxia Theodoſii filia ipſi in matrimonium an. D. 437. data eſt, ut ex *Proſpero, Marcellino, Caſſiodoro*, & *Chron. Paſchal.* clarum, partim etiam, quod a Theodoſio acceperit Valentinianus imperium. Vide *Commentarium ad leg. un. Cod. Theodoſ. de actionib. certo temp. finiend.* & *ad leg. 2. de cenſu.* Spanhemii *Orb. Roman. cap. 25* Hos enim filios appellabant, quos ad auguſtale euexerant faſtigium. Ita Leo Anthemium, *Nouella 3 inter Anthemian.* filium nominat, *Pius ac triumphator ſemper Auguſtus filius noſter Anthemius.*

(c) *Redegimus.* MSS. W. & G. *redigimus.*

(d) *Pietas noſtra.* MS. W. *Noſtra pietas.*

(e) *Tam confecto;* Hanc lectionem habet MS. W. In MS. G. eſt, *tamen confecto.* Editiones autem reliquæ Sichard. Lugdunenſ. Rittershuſ. Gothofred. legunt, *iam confecto*, quam lectionem omnino præferendam cenſeo.

(f) *Codici vires.* MS. G. *Codici iuris*, errore librarii.

(g) *Præciperet.* MS. W. & Edit. Sichard. *præciperent.*

(h) *Quod ſi quid iuris.* MSS. W. & G. *quam ſi quid iuris.* Poſſem tueri hanc lectionem, ſed vulgata ſollicitanda non eſt, cum bene ſe habeat.

(i) *Ita demum in alterius quoque.* MS. W. *ita demum in alterius quo.* MS. G. *ita demum quoque in alterius.* Sichard. *ita demum in alterius hoc.*

(k) *Generatim.* Generatim conſtitutum, eſt lex, quæ tam in Oriente, quam Occidente præſtare poteſt vtilitatem; cui opponuntur leges ſpeciales, quæ ad commoda tantum diuerſarum pertinent prouinciarum.

(l) *Diuinis proſequentibus ſcriptis.* Male editum in Editione Gothofredi, *diuerſis proſequentibus ſcriptis*, quod ſenſu caret. *Diuina ſcripta*, ſunt Imperatoris literæ. Omnia enim principis dicebantur eſſe diuina. Inde diuinus afflatus, diuinum reſcriptum, diuinum iudicium, apud Symmachum. Conſule Juretum *ad Symmach. lib. 5. ep. 95. lib. 7. ep. 82. Gloſſar. Theodoſ.* & *Briſſon. de V. S.*

(m) *Ad alterum principem.* MS. G. *ab altero principe fuiſſet* &c.

(n) *Subnotatione.* Subnotatio infra dicitur, *manus adumbratio.* Subnotatio autem ipſius principis, quæ breuibus fiebat verbis, hic ideo requirebatur, ne de αὐθεντίᾳ conſtitutionum poſſet oriri dubitatio.

(o) *Iam vel ſententiis definitiuis.* MS. G *Iam de ſententiis definitis.*

(p) *Domine ſacratiſſime.* MS. W. *Domine Sancte.*

(q) *Genera-*

(q) *Generaliter.* Supra *generatim conſtitutum.* Vid. *not k.*

(r) *Conſtp. Ardabure V. C. Cons.* Sichard. *Conſtantinop. Arcadio A. & Ardaburo V. C. Coſſ.* MS. G *Conſtp. & Ardabore.* Editiones Lugdunenſ. *Conſtp. & Ardabure V. C. Cons.* Anno D. 447. prodierunt Conſules *Alypius & Ardaburius*, prior in Occidente, alter in Oriente. Faſti Græci omnes Ἀλύπιον efferunt, imo & *Epiſt.* 13. Leonis Papæ, ad quam Relandvs prouocat; ſed apud Proſperum, Caſſiodorum, Marcellinum *Callepius* appellatur, in *Nouellis* Valentiniani 5. & 6. & *inter Theodoſ* 27. *Calipius*, & in diuerſis Codicibus *Callypius* & *Calepius.* Non conſtat, vtrum ſit ille *Callippus*, cuius fit mentio apud Fabrettum *cap.* 3. *Inſcript.* 570. aut *Calippus* apud Gruterum *pag.* 643. *n.* 8. Alter Conſul recte *Ardaburius* dicitur, & male *Ardabures* ſcriptum in Faſtis latinis. Priscvs Rhetor in rebus Marciani, Ἀρδαβύριος ὁ τοῦ Ἄσπαρος, Vid. *Excerpta Legat. pag.* 40. *Edit. Paris.* & *pag.* 27. *Edit. Venet.* Chron. Paſchal. Ἀρδαβουρίου καὶ Ἀλυπίου, & ad an. 464. Ἀρδαβουρίου τοῦ πατρικίου, τοῦ υἱοῦ Ἄσπαρος τοῦ στρατηλάτου, ὄντος τότε Κόμητος Ἀνατολῆς, *cum Ardaburius Patricius, Aſparis magiſtri militum filius, tum Comes eſſet Orientis.* Ex his patet Ardaburium hunc & Comitiuam Orientis geſſiſſe & filium fuiſſe Aſparis illius, qui anno D. 434. Conſul fuit, de quo vid. *Proſopograph.* Pagivm *in Critic. ad an.* 434 & 447. & Dv Fresne *in famil. Byzantin. pag.* 79. *Edit. Paris.* & *pag.* 64. *Edit. Venet.*

(s) *Et qui fuerit nuntiatus,* abſunt a MSS. W. & G. & Edit. Sichard. Hæc autem verba viro doctiſſimo in *obſeruat. miſcellan. Volum. V. Tom. I. pag.* 31. grauem crearunt difficultatem. Mirum ipſi videtur Kal. Octobris Calipium aut Alypium Conſulem Occidentis nondum fuiſſe nuntiatum, cum tamen ab ineunte anno dignitate perfunctus ſit. Enim vero grauiter errat, ſtatuens, hoc æuo Conſules kalendis Ianuariis ſemper iniſſe magiſtratus, cum certiſſimum ſit dilatam interdum eorum nominationem aliquot poſt Kalendas Ianuarias menſes pro lubitu principum. Teſtem dabo idoneum *libellum de Præfectis Vrb.* a Cuſpiniano, Panuinio & Bucherio editum, & *Notitiæ Dignitat. Cod. Theodoſ.* ob inſignem, quam præſtat in elucidandis legibus, vtilitatem, a me additum *pag.* 12. in quo ad an. Dom. 307. Conſules *Ex menſe Aprili*, an. 308. *Ex XII. Kal. Mai.* An. 311. *Ex menſe Septembri* prodiiſſe obſeruamus. Deinde difficultatem augere non poſſunt Nouellæ inter Theodoſianas 27. *de negotiator.* & 42. *de palatin.* quarum prior *Data VII. Kal. Mai. Rom. Calipio V. C. Cons.* altera *VII. Kal. Mai. Rom. Calypio V. C. Cons.* & Valentiniani Nouella 5. *de ſepulcris Dat. III. Id. Mart. Rom. Calipio V. C. Cons.* Nouella 6. *de libertis, Dat. III. Non. Iun. Roma Calipio & Ardabure Conſſ.* Sunt enim hæ conſtitutiones omnes Valentiniani; & nemo non videt Occidentis Auguſtum non potuiſſe ignorare Conſulem Calipium, quem ipſe in Occidente nominauerat. Neque etiam dubium facere debet lex laudata ſexta *de libertis*, in cuius ſubſcriptione Ardaburii iam apparet nomen menſe Iunio; facile enim fieri potuit, vt Ardaburii Conſulatus prius innoteſceret Rauennæ, quam nuntius creationis Calipii Conſtantinopolin perferretur. Ex his patet, nil opus eſſe audaci conjectura, ſed ſubſcriptionem Nouellæ noſtræ bene ſe habere. Addo in hunc annum 447. incidere octaua Quinquennalia Theodoſii poſt patrem regnantis, quæ ideo celebriora reddere voluit editione Nouellarum. Conſule Pagivm *in Critic. ad an. cit.* & quæ dixi ad *Prolegomena pag.* 213.

(t) *Obſeruari.* MSS. W. & G. *confirmari.*

De Iudæis, Samaritanis, hæreticis, & paganis. *Tit. III.*

1. Impp. Theod. & Valentin. AA. Florentio (a) PF. P.

Inter *cæteras ſollicitudines, quas amor publicus peruigili cogitatione* (b) *nobis* indixit, *præcipuam imperatoriæ maieſtatis curam eſſe perſpicimus veræ religionis indaginem,* cuius ſi cultum tenere potuerimus, (c) iter proſperitatis humanis aperimus inceptis. Quod vſu longæ (d) ætatis experti, piæ mentis arbitrio ad poſteros vſque perennitatis iure fundare decreuimus ceremonias (e) ſanctitatis. Quis enim tam mente captus, tam (f) nouæ feritatis immanitate damnatus eſt, vt cum videat cœlum diuinæ artis imperio, (g) incredibili celeritate intra ſua (h) ſpatia metas temporum terminare: cum ſiderum motum, vitæ commoda moderantem, dotatam (i) meſſibus terram, mare liquidum, & immenſi operis vaſtitatem finibus naturæ concluſam, tanti ſecreti, tantæ fabricæ non quærat auctorem? quod (k) ſenſibus excæcatos Iudæos, Samaritas, Paganos, & cetera hæreticorum (l) genera portentorum audere cognoſcimus? Quos ſi (m) ad ſanitatem mentis egregiæ lege medica (n) reuocare conemur, (o) ſeueritatis culpam ipſi præſtabunt: (p) qui duræ frontis obſtinato piaculo (q) locum veniæ non relinquunt. Quamobrem cum, ſententia veteri (r), deſperatis morbis nulla ſit adhibenda curatio, tandem, ne ferales (s) ſectæ in vitam, immemores noſtri ſeculi, (t) velut indiſcreta confeſſione licentius (v) euagentur, hac victura (x) in omne æuum lege ſancimus: Neminem Iudæum, (y) neminem Samaritam, neutra lege conſtante (z) ad honores (aa) & dignitates accedere, nulli adminiſtrationem patere ciuilis obſequii, nec defenſoris (bb) fungi ſaltim officio. Nefas quippe credimus, vt ſupernæ maieſtati, (cc) & Romanis legibus inimici, vltores (dd) etiam noſtrarum legum ſurreptiuæ iuriſdictionis habeantur obtentu, & acquiſitæ dignitatis auctoritate muniti, aduerſum Chriſtianos, & ipſos plerunque ſacræ religionis Antiſtites, velut inſultantes fidei noſtræ, iudicandi vel pronuntiandi quod velint habeant poteſtatem. Illud etiam pari conſideratione ſancientes, (ee) ne qua Synagoga in nouam fabricam ſurgat,

gat, (ff) fulciendi veteres (ff permiſſa licentia, quas ruina præſentanea minitatur: (gg) His adiicimus, (hh) vt quicunque ſeruum ſeu ingenuum inuitum, vel ſuaſione plectenda ex cultu Chriſtianæ religionis in nefandam ſectam ritumue traduxerit, (ii) cum diſpendio fortunarum capite puniendum. Vt quiſque (kk) igitur vel infulas ceperit, (ll) acquiſitis dignitatibus non potiatur, vel Synagogam extruxerit, compendio Eccleſiæ catholicæ ſe nouerit laboraſſe. (mm) Imo qui ad honores irrepſerit, (nn) habeatur, vt ante, condicionis extremæ, (oo) et iamſi honorariam promeruerit dignitatem. (pp) Et qui Synagogæ fabricam cœpit, non ſtudio reparandi, cum damno quinquaginta librarum auri fraudetur auſibus ſuis. Cernat præterea bona ſua proſcribta, pœnæ mox tang.nnis ... nandus, qui fidem (qq) alterius expugnauit peruerſa doctrina. Et quoniam decet Imperatoriam maieſtatem ea prouiſione cuncta complecti, vt in nullo publica lædatur vtilitas, Curiales (*) ciuitatum omnium, nec non (rr) cohortalinos, onerofis quin etiam militiæ, ſeu diuerſis officiis, facultatum, & perſonalium munerum obligatos, ſuis ordinibus, cuiuſcunque ſectæ ſunt (ss) inhærere cenſemus, (tt) ne videamur hominibus execrandis contumelioſo ambitu immunitatis beneficium præſtitiſſe, quos volumus huius Conſtitutionis auctoritate damnare. (vv) Hac exceptione ſeruata, vt apparitores (xx) memoratarum ſectarum, in priuatis duntaxat negotiis, nullius (yy) Iudicis ſententias exſequantur, nec carcerali præſint cuſtodiæ, (zz) ne Chriſtiani, vt fieri adſolet, nonnunquam obſtruſi (aaa) cuſtodum odiis alterum (bbb) carcerem patiantur, incertum an iure videantur incluſi. Hinc perſpicit (ccc) noſtra clementia, Paganorum (ddd) quoque & gentilis immanitatis vigiliam nos debere fortiri, qui naturali væſania & licentia, pertinaci veræ (eee) religionis tramite diſſidentes, nefarios ſacrificiorum ritus & funeſtæ ſuperſtitionis errores occultis exercere quodammodo ſolicitudinibus (fff) dedignantur, niſi ad ſupernæ maieſtatis iniuriam, & temporis noſtri contemptum, eorum ſcelera profeſſionis genere publicentur: quos non promulgatarum legum mille terrores, (ggg) non denuntiati exilii pœna (hhh) compeſcunt, vt ſi emendari non poſſint, mole ſaltem criminum, & illuuie victimarum diſcerent abſtinere. Sed prorſus ea furoris (hhh) peccatur audacia, iis (iii) improborum conatibus patientia noſtra pulſatur, (kkk) vt ſi obliuiſci cupit, diſſimulare non poſſit. Quanquam igitur amor religionis nunquam poſſit eſſe ſecurus, quanquam Pagana (lll) dementia cunctorum ſuppliciorum acerbitates expoſcat, lenitatis tamen mores nobis innatæ, triabali iuſſione (mmm) decreuimus, vt quicunque pollutis contaminatisque mentibus in ſacrificio quolibet in loco (nnn) fuerit comprehenſus, in fortunas eius, in ſanguinem (ooo) ira noſtra conſurgat. Oportet enim dare nos hanc victimam meliorem, ara Chriſtianitatis intacta ſeruata. An diutius perferimus mutari temporum vices, (ppp) irata cœli temperie? quæ paganorum exacerbata perfidia (qqq) neſcit naturæ libramenta ſeruare. Vnde enim ver ſolitam gratiam abiurauit? Vnde æſtas meſſe ieiuna laborioſum agricolam in ſpe deſtituit ariſtarum? Vnde hyemis intemperata ferocitas vbertatem terrarum penetrabili frigore ſterilitatis læſione damnauit? niſi quod ad impietatis vindictam tranſit lege ſua (rrr) naturæ decretum. Quod ne poſthac ſuſtinere cogamur, pacifica vl.ione, vt diximus, pianda (sss) eſt ſuperni numinis veneranda maieſtas. Supereſt, vt quæ in Manichæos, (ttt) Deo ſemper offenſos, quæ in Eunomianos, (vvv) hæreticæ fatuitatis auctores; quæ in Montaniſtas, (xxx) Cataſrigas, (yyy) Fotinianos, (zzz) Priſcillianiſtas, (a) Aſcodrogos, (b) Hydroparaſtatas, (c) Borboritas, (d) Ophitas, (e) innumerabilibus Conſtitutionibus lata ſunt, ceſſante deſidia, celeri executioni mandentur, Florenti Parens Kariſſime atque amantiſſime. (f) Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua, cui cordi eſt cum diuinis tum principalibus adhibere iuſſionibus famulatum, (g) quæ inſatiabili catholicæ religionis honore decreuimus, propoſitis excellentiæ ſuæ ſolenniter edictis, (h) in omnium faciat (i) peruenire notitiam. Prouinciarum quoque Moderatoribus præcipiat intimari, (k) vt & eorum pari ſollicitudine cunctis ciuitatibus atque prouinciis quæ neceſſario ſancimus (l) innoteſcant. Dat. prid. Kal. Febr. (m) Conſtantinop. Theod. A. XVII. CONS. & qui fuerit nuntiatus. (n) Eodem exemplo (o) viro illuſtri PF P Illyrici. (439)

INTERPRETATIO. *Hæc lex ſpecialiter iubet, vt nullus Iudæus, nullus Samaritanus ad nullum*

nullum (p) militiæ aut adminiſtrationis honorem poſſit accedere, neque defenſoris officium vlla ratione ſuſcipere, neque carceris eſſe cuſtodem: ne forſitan ſub ſpecie (q) cuiuslibet officii Chriſtianos, vel etiam ſacerdotes ſub quacunque occaſione iniuriis audeant fatigare, ne ſupraſcripti, (r) qui inimici legis noſtræ ſunt, legibus noſtris aliquos aut condemnare aut adiudicare (s) præſumant. Nullam denuo (t) audeant conſtruere (v) Synagogam. Nam ſi fecerint, nouerint hanc fabricam Eccleſiæ catholicæ profuturam, & quinquaginta pondo (x) auri auctores fabricæ eſſe multandos. Sed hoc ſibi ſciant eſſe conceſſum, vt ruinas Synagogarum ſuarum debeant reparare. Hoc etiam ſpecialiter in hac lege comprehenſum eſt, vt nullus Iudæus ſeruum, aut ingenuum Chriſtianum audeat quacunque perſuaſione in ſuum legem (y) transferre. Quod ſi fecerit, amiſſis facultatibus capite puniatur. De reliquo vero hæc lex damnat ſectas, quæ nominatim hac lege (z) continentur inſertæ.

(a) De *Florentio* conſule *Proſopograph.* & *not.* 4. *ad Nouell.* 1.

(b) *Cogitatione nobis*, Sichard. *Nobis cogitatione.*

(c) *Posueris.* Ita omnes MSS. & editi libri legunt, ſed Cuiacius iam olim emendauit *potuerimus*, quam lectionem Gothofredus recepit in textum.

(d) *Longa.* MS. G. *longæua.*

(e) *Cerimonias.* MS W. & Sichard. *ceremonia.* Bona lectio, ſed recepta ſollicitanda non eſt.

(f) *Iam noua.* MSS. W. & G. *quam noua.*

(g) Imitatio Ciceronis, vt obſeruauit Rittershuſius. CICERO *de natura Deor. lib.* 2. §. 45. *Quis enim hunc hominem dixerit, qui cum tam certos cæli motus, tam ratos aſtrorum ordines, tamque omnia inter ſe connexa & apta viderit, neget in his vllam ineſſe rationem, &c. Cum autem impetum cæli admirabili cum celeritate moueri, vertique videamus, conſtantiſſime conficientem viciſſitudines anniuerſarias, cum ſumma ſalute, & conſeruatione rerum omnium.* Et mox de terra: *Terra veſtita floribus, herbis, arboribus, frugibus.* Et deinde de mari: *Ipſum mare ſic terram appetens littoribus eludit, vt vna ex duabus naturis conflata videatur.* IDEM *de Legib. libr.* 1. *Nulla gens eſt, neque tam immanſueta, neque tam fera, quæ non Deum habendum ſciat.* Et *lib.* 2. *de legib. Quem vero aſtrorum ordines, quem dierum noctiumque viciſſitudines, quem menſium temperatio, quemque ea, quæ gignuntur nobis ad fruendum, non gratum eſſe cogant?*

(h) *Intra ſua.* MS. W. *intrans vi ſpatia*, errore librarii, qui ſcribere voluit, intra ſui ſpatia, vt eſt in Editione Sichard.

(i) *Dotatam.* MS. G. *donatam.*

(k) *Quod ſenſibus excæcatos.* MS. W. *Quod ſenſibus excæcauit.* MS. G. *Quid ſenſibus excauit.* Sichard. *Quid ſenſibus excæcatos.*

(l) *Iudæos, Samaritas, Paganos, & cætera hæreticorum genera.* Conſule *titul. de hæreticis*, lib. 16. t. 5. *Titulum de Iudæis & Samaritanis*, lib. 16. t. 8. Titulum *de Paganis, ſacrificiis, & templis*, lib. 16. t. 10. Cæterum MS. G. hic legit, *Samaritanos.*

(m) *Quos ſi.* Sichard. *Quod ſi.*

(n) *Lege medica reuocare.* Sichard. *Legum edicta reuocare.*

(o) *Conemur.* MS. G. *conamur.*

(p) *Præſtabunt.* MS. W. *præſentabunt.*

(q) *Piaculo.* Piaculum de ſcelere ſuperſtitionis atque hæreſeos. Vide *Gloſſar. Theodoſ.*

(r) *Sententia veteri.* Hippocratis eſt hæc ſententia, quem vide περὶ Ἰέχνης *cap* 4. & 14.

(s) *Ferales ſecta.* Ita *l.* 1. *de Iudæis: Qui eorum feralem fugerit ſectam.* Conſule *Gloſſar.*

(t) *Immemores noſtri ſeculi.* Vide dicta *not. k. ad Nouell.* 1.

(v) *Confeſſione.* Ita legunt MSS. W. & G. In libris autem editis omnibus eſt *confuſione.*

(*) Hinc deſumpta eſt *l. vlt. Cod. Iuſt. de Iudæis.* Relata etiam hæc ſententia ex Nouellarum Codice, in *canonem* 73. *Concilii Meldenſis* ſub Carolo Caluo celebrati, *pag.* 1496. *Tom. IV. Concil. Harduin.*

(x) *Victura.* Cod. Iuſt. *valitura.* In Canone 73. *victura*, quod indicio eſt, Lege Romana Patres Concilii Meldenſis vſos; probatque canon laudatus, Caroli Calui temporibus in Francia Compendium Codicis Theodoſiani regnaſſe in foris.

(y) *Neminem Iudæum, neminem Samaritam.* Cod. Iuſt. *neminem Iudæorum, quibus omnes adminiſtrationes & dignitates interdictæ ſunt, nec defenſoris*, &c. Canon Meldenſ. *Neminem Iudæum ad honores & dignitates accedere*, &c. omiſſis verbis intermediis.

(z) *Neutra lege conſtante.* MSS. W. & G. Sichard. & Editt. Lugdun. Rittershuſ. Gothofred. *neutra lege conſtantem*, quæ lectio placuit Viro doctiſſimo *in Obſeruat. miſcellan.* ſtatuitque, hoc verbis illis innui: nec Iudæorum, nec Samaritarum legem vſu amplius obtinere, cum interitu reipublicae etiam ſacris eorum fine impoſito. Sed quamuis verum ſit *legem* denotare, ſacrorum cultum, religionem, ſectam, hoc æuo, vt *Gloſſarium Theod* ſatis docere poterit, id tamen veritati eſt contrarium, Iudæorum religioni, cum interitu Reipublicæ, in orbe Romano finem fuiſſe impoſitum. Alia omnia conſtant ex legibus Codicis Theodoſiani, ex quibus luce eſt clarius ab an. D. 315. ad an. 429. floruiſſe in Oriente & Occidente Iudæorum ſectam, & occupatam fuiſſe commerciis. Vide *l.* 18. *de nauicular.* Occurrunt Iudæorum Patriarchæ, erant ſumma dignitate, vocanturque viri clariſſimi & illuſtres, *l.* 8. 13. *de Iudæis*, Synagogæ, Archiſynagogi, Primates, Synedria. Conſule *Paratitlon de Iudæis.* Imo quod maxime huc pertinet, Iudæi in Oriente & Occidente, honoribus aucti ſunt, ita volentibus Auguſtis, *l.* 2. 3. 24. *de Iudæis*, *l.* 99. 157. 158. 165. *de decurionib.* Hanc autem ad honores dignitatesque viam Iudæis intercluſurus Theodoſius A. hac nouella, leges anteriores omnes Sectæ Iudaicæ fauentes, improbat. Hoc innuunt illa verba, *neutra lege conſtante*, id eſt, nulla lege, vel in Oriente vel Occidente antea lata, qua Iudæi muniti quaſi, honores appetere poterant, valente & ſubſiſtente. *Conſtare* eſt ſubſiſtere, valere, manere, vt videri poteſt apud BRISSONIVM *de V. S.*

(aa) *Ad honores & dignitates accedere.* MS. W. *ad honores dignitate ſuccedere.* MS. G. *ad honoris dignitatem accedere.*

(bb) *Defenſoris.* Ciuitatum intellige defenſores, qui in municipiis celebrioribus & hominum frequentia abundantibus, diſciplinæ publicæ curam gerebant, plebem ipſoſque decuriones tuebantur ad-

uerſus Rectorum prouinciæ, compulſorum, exactorum, ſuſcepiorumque inſolentiam. Patent hæc ex legibus, quas vide *in Paratitlo de defenſoribus.*

(cc) *Maieſtati.* MSS. W. & G. *maieſtatis.*

(dd) *Vltores.* Sichard. *Vltoresque.* Abit hic Codex Iuſt. & canon Meldenſ. a verbis legis, vt patebit inſpicientibus. Cæterum hæc verba innuunt, iudicaſſe antea ſecundum leges romanas, & iurisdictionem habuiſſe Iudæos. Imo liberalibus ſtudiis inſtituti, Aduocationis habuere licentiam in Occidente, imperante Honorio, docente *l. 24. de Iudais*

(ee) *Pari conſideratione ſancientes.* MSS. W. G. Edit. Sichard. Lugdun. Rittershus. Gothofred. *Illud etiam pari conſideratione rationis arcentes.* Cod. Iuſt. *conſideratione rationis arguentes.*

(ff) *Fabricam ſurgat.* Idem Theodoſius Iun. ſanxit iam an. 423. *l. 27. de Iudais, vt nec nouas vnquam Synagogas permittantur extruere, nec auferendas ſibi veteres pertimeſcant.*

(ff) *Veteres.* MSS. G. *veteris.*

(gg) *Quas ruina præſentanea minitatur.* Cod. Iuſt. *Qua ruinam minantur.* MSS. W. & G. & Sichard. qua ruina præſentanea minitantur. Edit. Lugdun. Rittershuſ. Gothofr accuratius, *qua ruinam præſentaneam minitantur.*

(hh) *His aducimus.* Sichard. *Præterea* præcipimus.

(ii) Vide *legem 22. & 26. de Iudæis,* quibus prohibitum, chriſtianum, vel cuiuslibet ſectæ hominem, ingenuum ſeruumue, iudaica fœdare nota, id eſt, circumcidere.

(kk) *Quitque.* MSS. W. & G. Edit. Sichard. Lugd. Rittershuſ. Gothofred. *quitquis.*

(ll) *Infulas ceperit.* Cod. Iuſt. *infulas acceperit.* Intellige dignitatis infulas, vt vocantur *l. 27. 42. 155. de decurionib.* Conſule *Gloſſar. Theodoſ.*

(mm) Canon Meldenſis hæc ita reddit: *Nouerint hanc fabrica eccleſia catholica profuturam.* In Codice Iuſt. poſt illa, *non potiatur,* additum: *vel ſi ad officia vetita irrepſerit, ab his penitus repellatur.*

(nn) *Irrepſerit.* MSS. W. & G. & canon Meldenſ. *inrepſit.*

(oo) *Extreme.* MS. G. *extranea.*

(pp) Honorarias ſiue codicillares dignitates conlatas fuiſſe Iudæis, teſtatur *l. 22. de Iudæis,* ex qua intelligimus, Gamalielum, ſummi faſtigii, id eſt, Præfecturæ, Codicillis Theodoſii Iun. tempore exſplenduiſſe. Confer *Commentar. ad h. l.*

(qq) *Qui fidem.* Cod. Iuſt. vulgat. *Quaſi qui fidem.*

(*) Lex *Curiales 7 Cod. Iuſt. de hæreticis,* hinc deſumpta eſt.

(rr) *Nec non cohortalinos.* Hæc abſunt a Cod. Iuſt. De cohortalinis, ſiue officialibus Rectorum Prouinciæ, conſule *Paratitlon de cohortalib.* Eſt autem cohortalinæ militiæ onerosum officium, quod hæretici deſerere non potuerunt. Ita enim Theodoſius noſter A. D. 410. *L. 48. de hæret. Si quos vero ex his* (hæreticis) *curialis origo, vel ordinum nexus, aut cohortalina militia inligat obſequiis & functionibus, his adſtringi præcipimus, ne ſub colore damnatæ religionis, eliciant vacationis cupitæ ſibi ſuffragia.* Quam legem Imperator poſt longum temporis interuallum hac Nouella denuo repetit. Curiæ obnoxios Iudæos eſſe voluit Valentinianus Iun. *l. 99. de decurior.* quæ eſt *l. 5. Cod. I. de Iudæis,* Honorius A. cuiuscunque ſuperſtitionis homines ad obeunda munera curialia vocat, *l. 157. de decurion.* quæ eſt *l. 49. Cod. I. eod. tit.* Arcadius Theodoſii pater, Iudæos curiæ mancipandos eſſe, ſanxit *l. 165. de decurion.* quæ eſt *l. 10. Cod. I* de Iudæis. Ex his lucem capit Nouella *Iuſtiniani 45. Vt non liberentur curiali fortuna Iudæi, in præfat.* ibi: *Quapropter curiam exerceant, & curialibus functionibus, ſicut etiam officialibus, vt dudum ſancitum eſt; & compleant corporalia & pecuniaria munera.*

(ss) *Secta ſunt.* MS. W. *Secta ſint.*

(tt) *Cenſemus.* MS. G. *cenſuimus.*

(vv) *Damnare.* Ita legunt MSS. W. G. & Edit. Gothofred. ſed in Cod. Iuſt. Sichard. Edit. Lugdun. Rittershuſ. eſt *damnari.*

(xx) *Apparitores.* Hi paullo ante dicuntur *cohortalini,* & onerosum militiæ officium, eſt apparitio. Apparitores militare dicuntur, *l. 18. de diuers. off.* Frequens mentio militiæ officialium in legibus dicti tituli, vbi conſule *Paratitlon.*

(yy) *Nullius.* In MS. W *ſi ullius.* Forte legendum hic, *negotiis ſint, nullius* &c.

(zz) *Carcerali præſint cuſtodiæ.* Id eſt, *ſtratorum* fungantur officio, vt eſt *l. 1. de cuſtod. reor.* Penes ſtratores enim erat carceris cuſtodia, de quibus conſule Gothofredvm *in Commentar. ad d. l. 1.* & *Gloſſar. Nom.*

(aaa) *Obſtruſi* int. in carcerem. Senſus eſt: propterea a cuſtodia carcerum remouendos eſſe, ne ſi quando Chriſtiani in carcerem condantur, & cuſtodes habeant Paganos Iudæosque, ab iis vexentur.

(bbb) *Alterum Carcerem.* Poſſet alicui in mentem venire: *atrum carcerem.* Sed non eſt opus. *alterum carcerem pati* eleganter dicitur, grauiorem carceris pœnam experiri propter inſolentiam & odium cuſtodum, vt *bis mori* apud Phædrum pro acerbiori morte.

(ccc) *Perſpicit.* MS. W. *præſpicit.* MS. G. Edit. Sichard. Lugd Rittershuſ. Gothofred. *proſpicit.*

(ddd) Sichardus ita edidit: *Paganorum quoque & gentiles immanitates vigiliam noſtram debere ſortiri.* In MSS. W. & G. legitur, *gentiles immanitates.* Sed hæc ſenſu carent.

(eee) *Pertinaci vera religionis.* MS. W. *pertinaci vel religionis.* Sichard. *pertinaciue religionis.* Vulgatam ſi ſequimur interpunctionem, melius forte legeretur, *licentiA pertinaci,* id eſt, *licentia, a pertinaci,* per regulam geminationis. Sed cum defendi bene poſſit recepta lectio, cum Rittershuſio verba ita interpungenda eſſe cenſeo: *naturali veſania, & licentia pertinaci, vera religionis* &c. Licentia pertinax hoc loco dicitur, quam *licentiam nefariam* Conſtantius Imp. *l. 5. de pagan.* appellat, & repellendam eſſe, ſancit.

(fff) *Solicitudinibus.* In MS. & impreſſis libris omnibus eſt, *ſolitudinibus,* quæ lectio omnino vera eſt. Theodoſius M. enim iam an. 391. ſanxit *l. 11. de pagan.* vt nemo templa adiret; Arcadius filius *l. 13. de pagan.* ſtatuit, nemini eſſe impoſterum licentiam, accedendi templa, celebrandi ſacrificia, quolibet loco vel tempore. Quærebant igitur pagani occultas ſolitudines, ſiue loca ab hominum frequentia remota, vt ſacrificia Diis facere poſſent. Certe occulte ſacrificaſſe dæmonicolas, fidem facit Theodoſii noſtri *lex 22. de pagan.* an. 423. lata, qua pronuntiat credere ſe, nullos iam ſupereſſe paganos: verum cum Idem Princeps paullo poſt certior fieret, quosdam ſacrificiis adhuc operam dare, ſequente *lege 23. de pagan.* edixit, paganos, ſi aliquando in exſecrandis dæmonum ſacrificiis fuiſſent comprehenſi, exilio eſſe coërcendos: quæ & ipſa lex ſatis innuit verbis, *fuerint comprehenſi,* tum temporis in occultis tantum locis ſacra fuiſſe peracta. Confirmant ſententiam, lectionemque, quam defendi, verba etiam ſequentia huius nouellæ, *ad temporis*

poris noſtri contemptum eorum ſcelera profeſſionis genere publicentur. Profeſſio ſignificat ſectam, & ſocietatem, quam quis ſequitur, item diſciplinam, & vitæ genus, quod quisque profitetur. *Ita perſuaſa profeſſio, l. 27. de epiſcop.* eſt imaginatia diſciplina & *religioſa profeſſio, l. 7. de hæretic.* eſt ſocietas catholica ſiue catholica eccleſia. Igitur patet, paganos, eo, quo Nouella eſt edita, tempore, dedignatos fuiſſe, exercere ſuperſtitionem in locis occultis, ſiue ſolitudinibus, ſed in contemptum temporum Theodoſii, prodiiſſe in publicum, & licentia pertinaci, edidiſſe ſuæ profeſſionis genus.

(ggg) *Mille terrores.* Hos vide in primis titulo *de pagan.*

(hhh) *Exilii pœna.* Reſpexit Theodoſius *legem* ſuam *23. de pagan.* iam anno D. 423. latam, qua ſtatuit, *paganos, quamuis capitali pœna ſubdi debuerint, bonorum proſcriptione & exilio eſſe coërcendos.*

(hhh) *Ea furoris peccatur audacia.* MS. G. *Ea frequens peccatorum audacia.* MS. W. *Ea furens peccator audacia.*

(iii) *Iis.* MSS. W. G & Sichard. *bis.*

(kkk) *Patientia pulſatur.* *Pulſare* eſt fatigare Vid. *Gloſſar. Cod. Theodoſ.* & Commentar. *ad leg. vn. de ingrat. liber.*

(lll) *Pagana dementia.* Sichard. Editiones Lugdunenſ. Gothofred. Ritterſhuſ. *Paganorum dementia.*

(mmm) *Trabali iuſſione.* Trabalis iuſſio, eſt lex firmiſſima, atque ſumma prædita auctoritate. *Trabali clauo figere* dixit CICERO *Verrin. 5. cap. 21.* id eſt, firmiſſimum efficere. In Concilio *Toletan. XIII. can. 2. pag. 1739. Tom. III. Concil. Harduin.* legimus: *Et trabale iudicium, aut mortei, aut ignominia perpetua ſubiugauit*, id eſt iudicium adeo firmum, vt, quemadmodum trabs valida diſrumpi non poteſt, ita & illud nulla ratione conuellatur. Vide plura apud CIRONIUM *Obſeruat. Iur. Can. lib. 2. cap. 11.* & DU FRESNE *in Gloſſar.*

(nnn) *Quolibet in loco.* Hæc verba confirmant ea, quæ ſupra de ſolitudinibus diſputaui. Paganus enim quicunque ſacrificans, & in loco occulto, & in eo, qui ab hominum frequentia non eſt remotus, ſummo afficitur ſupplicio.

(ooo) *In fortunam, in ſanguinem.* Confirmat Theodoſius A. *legem* ſuam *23. de pagan.* qua *bonorum proſcriptione,* coercentur pagani, & *legem vltimam eiusdem tituli*, qua *morte multandos* dæmonicolas eſſe, ſtatuit.

(ppp) *Mutari temporum vices.* His & ſequentibus verbis retorquet crimina in paganos, Theodoſius A. quæ quondam Chriſtianis ab iis obiecta ſunt, propriisque quaſi telis Deorum cultores conficit. Gentiles enim, vbi aduerſi quid Reipublicæ aut imperio Romano accidebat, tribuebant id Chriſtianis, naturæ humanique generis hoſtes eos eſſe vociferantes. TERTULLIANUS *Apologet. c. 40.* *Quod exiſtiment omnis publicæ cladis, omnis popularis incommodi Chriſtianos eſſe cauſam. Si cœlum ſtetit, ſi terra mouit, ſi fames, ſi lues, ſtatim chriſtianos ad leonem.* AUGUSTINUS *de ciuitate Dei lib. 2. c. 3.* *Illud quoque ortum eſt vulgare prouerbium: Pluuia defrete, cauſa chriſtiani nominis.* Et mox: *Atque hoc apud vulgus affirmare minantur, clades, quibus per certa interualla locorum & temporum, genus humanum oportet affligi, cauſa accidere nominis chriſtiani.* ARNOBIUS inprimis huc pertinet *lib. 1. aduerſ. gent. init.* *Si apud nos conſtiterit eſſe cauſas, per quas ſuis mundus aberrauit ab legibus.* Et. *pag 3. Edit. Stewech.* *Inuectam eſſe labem terris, poſtquam religio chriſtiana intulit ſe mundo. Peſtilentias. & ſiccitates, bella, frugum inopiam, locuſtas,* *mures, & grandines, & alias res noxias, dii nobis important iniuriis veſtris, atque offenſionibus exaſperati.* Et *pag. 4.* *Difficiles pluuia ſata faciunt emori, & ſterilitatem inducunt terris.* CYPRIANUS *tractat. ad Demetrian. pag. 186. Edit. Ioan. Ceſtrienſ.* appoſite ad hunc locum: *Non hieme nutriendis ſeminibus tanta imbrium copia eſt: non frugibus æſtate torrendis ſolis tanta flagrantia eſt, nec ſic verna de temperie ſua læta ſunt, nec adeo arboreis fœtibus autumna fœcunda ſunt. Deficit in agris agricola.* Conſule apud eundem *Epiſtolam* Firmiliani *75.* OROSIUM *lib. 7. c. 37.* & maxime Antonini A. Epiſtolam apud EUSEBIUM *hiſt. lib. 4. c. 13.* BARONIUS *in Annal. ad an. 439.* hanc Theodoſii conſtitutionem recitans, putat, mutatas temporum vices, quarum hic mentio facta, dediſſe imperatori occaſionem, ſanciendi legem, cum admodum bene intellexerit, violatæ rectæ religionis cauſa, Dei iuſta vindicta factum eſſe, vt magna ſingulis annis laboratum eſſet frugum inopia. Elegans quidem hæc Viri magni coniectura eſt, ſi vero, cum ſcriptorum nullus, qui res huius temporis, memoriæ tradiderunt, memorauerit inſignem quandam in Orientis partibus ſterilitatem, tribuerem potius hanc iuſſionem Theodoſii, pietati & reuerentiæ erga catholicam religionem, quam, in hac quoque Nouellæ profitetur. Cum etiam in hunc annum, quo data eſt hæc conſtitutio, incidant octaua Theodoſii *Quinquennalia*, ea ſine dubio magis illuſtria, promulgatione legis, ex qua maximum in eccleſiam redundare debebat commodum, reddere voluit. De *Quinquennalibus* his locus eſt claſſicus apud MARCELLINUM *in Chron. Theodoſ. A XVII. & Feſto Coſ.* Confer etiam PAGIUM *in Critic. ad an. 439. num. 1.* Laudatus modo Baronius, verba nouellæ huc pertinentia ita edidit: *An diutius perferemus mutari temporum vices?* ex ingenio, vt puto, cum conſtantiſſime manuſcripti & impreſſi libri ſeruent, *perferimus.*

(qqq) *Perfidia.* Nomen *perfidiæ*, hæreticis tribuitur, *l. 6. 25. de hæret.* Vid. *Gloſſar.* Sed *Perfidia* de paganis recte dicitur, quia nimirum contra fidem vere expoſitam, id eſt, Apoſtolicas expoſitiones, Symbola, Nicænum, & Conſtantinopolitanum, mente præfacta veniunt, vt videre eſt *l. 4. Cod. Iuſt. de SS. Trinitat.*

(rrr) *Tranſit lege ſua natura decretum.* MS. W. *tranſit legis ſua natura decretum.* MS. G. *tranſit leges ſua natura decretum.* Male ſe habet recepta lectio, hinc Vir doctiſſimus *in obſeruat. miſcellan.* emendat, *tranſit legem ſuam natura decretum.* Naturæ lex ſua, qua temporum vices diſtinguuntur. MINUTIUS *cap. 18.* *Cœlum terramque perſpiciat, prouidentiam, ordinem, legem.* ARNOBIUS loco ſupra citat. *Mundus aberrauit a legibus.* Et *lib. 1. pag. 2.* *Quid contra leges principaliter inſtitutas, aut ſenſit, aut paſſa eſt rerum ipſa, quæ dicitur, appellaturque natura?* Et *pag. 8* *Aliis legibus alia rurſus ordinanda natura.* Forte auctoritate MS. G. reponeret quis, *leges ſuas.* Sed proba eſt lectio MS. W. *Lex naturæ*, eſt, ordo naturæ; hinc decretum legis ſuæ, id eſt, decretum ordinis ſui, natura ad vindictam impietatis paganæ, tranſire dicitur.

(sss) *Piandæ.* MS. G. *Expiandæ.*

(ttt) *Manichæos.* De his agitur legibus ſeptendecim hoc Codice, quas repete ex *Paratitlo* tituli de hæreticis.

(vvv) *Eunomianos.* De his ſunt leges viginti atque vna, recitatæ in laudato *Paratitlo.*

(xxx) *Montaniſtas.* De his ſunt *leges, 34. 48. 57. 65.* titulo *de hæret.*

(yyy) *Catafrigas.* MSS. W. G. & Edit. Sichard.

Phrygas. Fryges appellantur *l. 40. 59. 65. de hæret. Phryges* apud Epiphanivm *hæreſ. 48. Cataphryges* apud Evsebivm *hiſt. eccleſ. lib. 5. cap 14. 16* quaſi Euangelium, vel dogma eſſet κατὰ Φρύγας, vt obſeruat Doctiſſimus Petavivs *in not. ad Epiphan. hæreſ. citat.* De hæreſi hac adi Gothofredvm *in Commentar. ad d. leges.* & Valesivm *in Obſeruat. ad Euſeb. l. c.*

(zzz) *Fotinianos.* MS. W. *Fotinos.* Sichard. *Photinas.* Sed *Fotiniani* nominantur *l. 65. de hæret.* & labes *Fotiniana l. 6. dict. tit.* Rectius *Photiniani*, a Photino Epiſcopo Sirmienſi, de cuius hæreſi agit Epiphanivs *hæreſ. 71.* & inter recentiores Math. Larroqvanvs *in diſſertat. de Photino*, quæ lucem vidit Geneuæ 1670.

(a) *Priſcillianiſtas.* MSS. W G. *Priſcinaniſtas*, male. Phryges & Priſcillianiſtæ in legibus Cod. Theodoſ. iidem ſunt. Ita *l. 40. de hæret. Frygas ſiue Priſcillianiſtas*: & *l. 59. eod. tit. Fryges, quos Pepuzitas ſiue Priſcillianiſtas, vel alio latentiore vocabulo appellant.* Priſcillam enim quandam propheuſſam Phryges venerabantur, vt eſt apud Epiphanivm *hæreſ. 48.* & *49.* a qua muliercula Priſcillianiſtarum nomen. Imo in legibus *48.* & *65. de hæret* Priſcillianiſtæ ſunt Phryges, cum illæ leges editæ ſint a Theodoſio Iuniore, & hæreſis Phrygum in Oriente altas egerit radices. Eam ob cauſam etiam hoc loco, licet Cataſrigarum ſupra facta ſit mentio, Priſcillianiſtas, Phrygum ſectam intelligendam eſſe cenſeo, non eam, cuius eſt auctor Priſcillianus, Hiſpanus nobilis & diues, de quo multa apud Svlpitivm Severvm *lib. 2. cap 46. ſequent.* Hieronymvm *in Catalog. cap. 121.* Avgvstinvm *hæreſ. 70.* Baronivm *ad an 381* Ioseph D'Agvirre *Concil. Hiſpan. Tom. 2. Diſſert 4* Nicol. Antonivm *Biblioth. Hiſpan. Tom. 1. pag. 129.* huius enim Viri perfidiæ tabes, pleraque tantum Hiſpaniæ, vt Sulpitius refert, peruaſerat.

(b) *Aſcodrogos.* In margine Edit. Sichardin. ex libro vetere, *Taſcodrogitas.* Taſcodrogitæ occurrunt *l. 10 de hæret.* Apud Epiphanivm autem *hæres. 48. Taſcodrugitæ* ſunt Phrygum ſecta, nomen habentes a τασκὸς, quod illis *paxillum* ſignificat, & δρȣ̃γγος, id eſt, *naſus*, ſiue *roſtrum*, quia nimirum inter orandum, vt animi quandam triſtitiam, & affectatam præ ſe ferrent ſanctitatem, indicem manus digitum naſo imponebant. In lege *65. de hæret.* mentio fit *Aſcodrogitarum*, qui in lege *5. Cod. Iuſt.* quæ ex dicta 65. deſumpta eſt, audiunt *Taſcodrogitæ*, & in græcis paratitlis Ἀσκόδρȣγοι. Ex quo patet, *Taſcodrogitas, Aſcodrogitas*, & *Aſcodrogos* vnius hæreſeos eſſe homines. Imo *Aſcodrytæ* vel *Aſcodrupetæ*, apud Theodoretvm *hæret. fabular. lib. 1. c. 13.* iidem ſunt cum *Aſcodrogis*, quod vidit Petavivs *ad Epiphanium l. c.* Aſcodrogitas autem ideo dictos, Philastrivs *hæres. 76* retulit, quod vtrem inflatum poſuerint, in eccleſia ſua eum cooperuerint, atque poſtea circumierint, potibus inſanientes, non intelligentes, quod ait Saluator, vtres nouos ſumendos, inque eos vinum nouum mittendum, non in veteres. Diuerſa enim hæreticis, ob diuerſas actiones, impoſita fuiſſe nomina notum eſt. Imo *Paſſalorynchitæ* plane non differunt a Taſcodrogitis, quamuis id velit Philaſtrius. Satis enim aperta ſunt Epiphanii verba *l. c.* τασκὸς παρ᾽ αὐτοῖς πάσσαλος καλεῖται. Vti enim ἀπὸ τȣ̃ τασκȣ̃, *Taſcodrugitarum*, ita ἀπὸ πασσάλȣ, *Paſſalorynchitarum* nomen eſt. Conſule Avgvstinvm *hæreſ. 63.* Petavivm *ad Epiphan. l. c.* Cave *hiſt. literar. ad an. 172.* & *Commentar. ad leg. 10. de hæret*

(c) *Hydroparaſtatas.* De his ſunt leges *7. 9. 11. 65.* titulo *de hæreticis.* Dicuntur *Aquarii* apud Philastrivm *hæreſ. 77.* quia aqua ſolum vtebantur, etiam in euchariſtiæ ſacramento, damnabantque vinum. Epiphanivs *hæreſ. 47. n. 1.* κέχρηνται δὲ καὶ αὐτοὶ μυστηρίοις δι᾽ ὕδατος. Confer *Commentar. ad l. 7. de hæret.* Prodiit hæreſis e Tatiani ſchola, de quo Evsebivs *lib. 4. c. 29.* Irenaevs *lib. 1. c. 31.* Theodoretvs *lib. 1. c. 20.* Epiphanivs *hæres. 46. Tatianorum n 2.* Dodwellvs *Diſſert. 4. in Irenæum.* Cave *hiſt. liter. ad an. 172.*

(d) *Borboritas.* Impreſſi libri plerique *Borporitas.* MS. W. *Barboritas.* Lege 65. de hæret. dicuntur *Borboriani*, & in græcis Paratitlis *pag. 1426. Tom II. Bibl. Iur. Can. Hen. Iuſtelli*, Βορβολιανοὶ. Recte *Borboriani* aut *Borboritæ*, ex græco βόρβορος, *cœnum.* Fuit hæreſis illa portio Gnoſticorum, cuius aſſeclæ carnalibus ſeſe volutabant voluptatibus, & conuentus ſuos multiplicis ac promiſcui concubitus fœditate contaminabant, imo humanis carnibus veſcebantur, narrante Epiphanio *hæreſ Gnoſticor. 26. n. 3.* Inde *cœnoſi*, ſiue *Borboriani*, audiunt. Philastrivs *in Catalog. hæret. c. 74.* *Hi itaque in cœnum euntes, & inde oblitis de cœno facies, & membra ſua deformantes, eadem re cunctis velut culpandam Dei creaturam demonſtrabant.* Theodoretvs *hæret. fabular. lib. 1. cap. 13.* primo *Barbeliotas* vocatos tradit, quod æonem quendam ab interitu alienum, nomine *Barbeloth*, finxerint, degere in ſpiritu virginali. Propter nefanda autem myſteria, & execrabilem viuendi rationem, fuiſſe poſtea cognominatos *Borborianos.* Eorum fit mentio apud Philostorgivm *lib. 3. c 15.* vbi conſulendus Gothofredvs, & apud Hieronymvm *proœm. epiſt. ad Galat. lib. 2. in Epiſtola Synodica* Sophronii Archiepiſcopi Hieroſolymorum, quæ legitur *Action XI. Concilii Oecum. VI.* Vide *pag. 1291. Tom. III. Concil. Harduin.*

(e) *Ophitas.* Ophitarum nulla mentio in legibus Codicis Theodoſiani, occurrunt autem in Conſtitutionibus græcis Iuſtiniani *l. 18.* & *21. Cod. Iuſt. de hæret.* & in Sophronii *Synodica epiſtola pag. 1291. Tom. III. Concil. Harduin.* Aduerſus Ophitas diſputat Epiphanivs *hæreſi 37.* eorumque deliria recenſet Theodoretvs *hæret. fabular. lib. 1. c. 14.* Tertvllianvs *de præſcript. c. 47* Philastrivs *de hæres. c. 1.* Nomen habent a ſerpente, Ὀφῖται δὲ καλȣ̃νται, δι᾽ ὃν δοξάζουσιν ὄφιν, *Ophitæ, ſiue Anguinei vocantur ab angue illo, quem celebrant*, inquit Epiphanivs *l. c.* Certe Tertvllianvs ſcribit, eos ſerpentem, tanquam ſcientiæ boni & mali auctorem tanti feciſſe, vt Chriſto ipſi prætulerint. Avgvstinvs *de hæres. c. 17.* ſcriptum reliquit, Ophitas hæreticos, ſerpentem Paradiſiacum Chriſtum fuiſſe, arbitratos, nutriuiſſeque ideo ſerpentem aliquem in ſpelunca, & magno habuiſſe in honore. Theodoretvs porro narrat, ſerpentem eos menſæ, ſiue altari, in quo ſiti erant oblati panes, impoſuiſſe, & poſtea panibus his, tanquam ab angue ſanctificatis, communicaſſe. Longum eſſet ſtulta Ophitarum memorare ſomnia, facile enim ex dictis colligi poteſt, iis nihil plane cum Chriſtianis fuiſſe commune, quod Origenes *aduerſ. Celſum lib. 6. pag. 291. 294.* magis probat, ſcribens, peſtilentiſſimæ ſectæ homines, neminem in ſodalitium adſciuiſſe, niſi prius Ieſum fuerit execratus.

(f) *Parens Kariſſime atque Amantiſſime.* MSS. W. G. *Florenti P. K. AA.* Sichard Editiones Lugd. Gothofred. *Præfecte Kariſſime Auguſtorum.* Conſule dicta ad *Nouellam 1. in fin.*

(g) *Famulatum.* Symmachvs ad Honorium Aug. *Ep. 19. auctuar. Symmach. Me tacere non conuenit,*

pro

pro debito famulatus, quem maieſtati veſtra ſemper exhibeo. Idem *ibid. ep. 21. Statim debito famulatu implere properaui.* Et *epiſt. 29. Vbi primum ſacra domini noſtri pracepta perlata ſunt, ſtatim (vt conuenerat) debitum tribui famulatum.*

(b) *Propoſitis excellentia ſua ſolemniter edictis.* Ita omnes libri exhibent, ſed forte hic reſcribendum *excellentia tua*, quamuis defendi poſſit lectio vulgata. *Excellentia tua* compellatur PP. in legibus plurimis, quas vide collectas in *Notitia Præfect. Prator. pag. 4.* Præterea hæc verba lucem capiunt ex more, qui olim obtinuit, vt principales iuſſiones, magiſtratus programmate, ſiue edicto propoſito, diuulgarent, & in locis celeberrimis anteferrent, quo facilius citiusque ad omnium peruenire poſſent notitiam. L. 37. de hæret. *Reſcriptum, propoſito Programmate, celeberrimis in locis volumus anteferri.* Et Præfectus quidem Prætorio, per cunctas præfecturæ ſuæ prouincias, Principum conſtitutiones, ad Iudices ſiue Rectores, transmittebat. Conſule *Paratitlon de Conſtitutionib. princip.* Hinc facile intelliguntur verba & formulæ in conſtitutionibus obuiæ, *Antelata, Prælata, Propoſita, Propoſita ſub edicto Praf. Prator.* Nouell. Valent. de 30. annor. præſcript. *Prælata oraculi auctoritate,* l. vn. ſi per obreption. *Miſſa a Praf Prator.* l. 3. ne quid publ. lætit. nuntii. Sirmondvs *Propempt. 2. cap. 2.* accurate monuit, primo ſemper loco ſcriptam legem Principis, eique ſubiectum magiſtratus edictum monitorium fuiſſe, Probant ſententiam, non tantum Acta Conciliorum, vt Epheſini, *Part. 4 pag 1718. Tom. I. Concil. Harduin.* Collationis Carthaginienſ. *collat. 1. num. 4. pag 1052. Tom. eod. Concil.* ſed & ipſa decori ſpecies eam confirmat, cum facile omnes intelligant, Principis legem magiſtratus ſiue Iudicum programmatibus poſtponi non potuiſſe. Confer Commentarivm *ad leg. vn. ſi per obreptionem*, & Gvtherivm *de Off. dom. aug. lib. 1. c. 36.* qui tamen non vbique recte vidit.

(i) *Faciat.* MS. W. *faciet.* Ita *l. vlt. de decurion. & ſilentiar.* data ad Praf. Prator. *Illuſtris auctoritas tua, ſtatuta noſtra clementia, edictis propoſitis ad omnium notitiam faciet peruenire.* Sed ea lectio huic loco non conuenit, quamuis bene defendi poſſit MS. W. vt patebit ex nota ſequente.

(k) *Pracipiat intimari.* Ita omnes libri habent, in MS. W. vero vno contextu legitur: *Faciet peruenire notitiam; prouinciarum quoque moderatoribus praceptum intimari.*

(l) *Neceſſario ſancimus.* MS. W. *neceſſaria ſanximus.* MS. G. *neceſſaria ſancimus.* Videtur omnino legendum eſſe, *neceſſario ſanximus.*

(m) *Prid. Kal. Febr.* MS. G. *Prid. Id. Febr.* Sine dubio vitio librarii. nam libri reliqui omnes diem vulgatum ſeruant, eumque habet Codex Iuſt. in *lege vlt. de Iudais*, & *leg. 7. de haret.*

(n) *Theodoſio Aug. XVII. Cos. & qui fuerit nuntiatus.* Theodoſius Conſul hoc anno proceſſit decimum ſeptimum ob Quinquennalia octaua imperii, vivente patre initi, habuitque in Occidente Collegam Feſtum. Marcellinvs *in Chron. Theodoſio XVII.* & *Feſto.* Chron. Alexandr. Θεοδωσίου Αὐγούστου τὸ ιζ΄ καὶ Φήστου. *Faſti Florent. maior.* Θεοδωσίου τὸ ιζ΄ καὶ Φίστου. Confer Pagivm *in Critic. ad an. 439.* & *Faſtos* Relandi. Quia vero Nouella hæc edita eſt ſub initium anni, Feſti Conſulatus Conſtantinopoli nondum innotuerat, hinc formula hic apparet, *& qui fuerit nuntiatus.* quæ tamen abeſt a MSS. W. & G. & Edit. Sichard. Patet ex dictis, emendandam eſſe ſubſcriptionem *legis 7. Cod. Iuſt. de haret.* cum enim ea lex deſumpta ſit ex hac nouella, vt ſupra iam vidimus, mutandus eſt conſulatus, reſcribendumque *Theodoſio Aug. XVII. & Feſto Cos.* Male hactenus editum, *Theodoſio XVI. & Fauſto*, qui Conſules prodiere anno ſuperiore 438.

(o) *Eodem exemplo. Viro Illuſt. PF. P. Illyr.* Abſunt hæc a MSS. W. G. & Edit. Sichard. negligentia librariorum, nam hæc verba certiſſime genuina ſunt. Etenim leges, quæ ſingulare commodum toti imperio conciliare, quæque malo, per imperium graſſanti, medelam afferre debebant, ἰσοτύπως ad varios magiſtratus dabantur. Exemplum eſt in *l. vlt. de princip. agent. in reb.* quam Theodoſius noſter an. D. 435. dedit quidem ad Valerium Magiſt. Off. ſed quæ *eodem exemplo* miſſa fuit ad Præf. Prætor. Præfectum Vrb. Comitem Ægypti, aliosque Magiſtratus. Cum Honorius an. 408. catholicæ ſectæ inimicos prohiberet intra palatium militare, *legem 42. de hareticis* inſcripſit Magiſtro officiorum, & Comiti domeſticorum; ſub quorum diſpoſitione omnis erat militia palatina. Theodoſius Iun. an. 414. tribuens indulgentiam debitorum omnibus Orientis prouinciis, dedit *legem 9. de indulgentiis debitorum* ad Anthemium Præf. Præt. orientis, cui hæc verba adiuncta legimus: *De eadem re ſcriptum edictum ad populum, ad Marcianum Com. S. L. Macellio Præpoſito ſacri cubiculi, de titulis ad domum ſacram pertinentibus. Ad Rectores prouinciarum, & de metallariis edictum ad populum per Prouincias Illyrici, & ad Rectores prouinciarum.* Idem Auguſtus, cum Anno D. 436. Decurionum priuilegia per imperium Orientis firmare vellet, *legem 187. de decurionib.* inſcripſit Iſidoro Præf. Prætor. Orient. & miſit, *eodem exemplo Eubulo Præf. Pretor. Illyr.* *Eodem exemplo*, eſt, τῷ αὐτῷ τύπῳ, apud Socratem *lib. 2. c. 23.* in *lege 13. de veteran* dicitur, *paria ſcripta dirigere.* Igitur cum hæc lex aduerſus Iudæos, hæreticos & paganos, per totum Orientis imperium ſparſos, lata ſit, non tantum erat inſcribenda Florentio, cui Oriens proprie ſic dictus ſuberat, ſed mittenda quoque ad Præfectum Prætorio Orientalis Illyrici: his enim duabus Præfecturis continebatur Orientis imperium.

(p) *Ad nullum.* Editiones Sichard. Paris. Ritterſhuſ. Gothofred. *ad vllum.*

(q) *Sub ſpecie.* Hæc & ſequentia interpretis verba in *canone 73. Concilii Meldenſis*, adſuta ſunt ipſi conſtitutioni Theodoſianæ, hoc modo: *nefas quippe credimus, vt ſuperna maieſtati & romanis legibus inimici, ſub ſpecie cuiuslibet officii, chriſtianos, vel etiam ſacerdotes, ſub quacunque occaſione iniuriis audeant fatigare.*

(r) *Ne ſupraſcripti &c.* Hæc in canone Meldenſi ita immutata: *fatigare, vel legis noſtra aliquos, aut condemnare aut adiudicare praſumant.* Aliqui *legis noſtra*, ſunt chriſtiani; *lex chriſtiana*, eſt chriſtiana religio, vide *Gloſſar.* & hanc, *legem ſuam*, vocant patres Concilii Meldenſis.

(s) *Adiudicare.* MS. G. Editiones Sichard. Lugdun. Gothofred. Ritterſhuſ. *iudicare.*

(t) *Denuo.* MS. W. *de nouo.*

(v) *Conſtruere.* Editiones Sichard. Lugdun. Gothofred. Ritterſhuſ. *conſtituere.* Canon Meld. *ſtruere.*

(x) *Pondo.* MS. G. & Can. Meld. *pondera.*

(y) *In ſuam legem.* MSS. W. & G. *in ſua lege*, ruſtica latinitate, de qua vide Bignonivm *in præfatione ad Marculſum*, & Du Fresne *in præfat. ad Gloſſar. latin.*

(z) *Hac lege.* MSS. W. & G. *in hac lege.*

Ne curialis prædium alterius conducat, aut fideiuſſor conductoris exiſtat. *Tit. IIII.*

I. Impp. Theod. & Valent. AA. Florentio PF. P. Orientis & Exconſule. (a)

NOn dubium eſt (b) in legem (c) committere eum qui verba legis amplexus, contra legis nititur voluntatem. Nec pœnas legibus inſertas (d) euitauit, (e) qui ſe contra iuris ſententias ſola (f) prærogatiua verborum fraudulenter excuſat. Curiales ne ad procurationem rerum alienarum accederent, cautum eſt prouidentiſſima ſanctione, (g) cuius in fraudem conducendi eos ſibimet vſurpare licentiam ſublimitatis tuæ ſuggeſtione comperimus. Quos licet priſtinæ legis laqueis irretiri decernamus: conductionem namque ſpeciem eſſe procurationis certiſſimum eſt: attamen ne ſub fraudis ſuæ velamine legis lateant contemptores, neue eis fucata ſuæ calliditatis excuſatio relinquatur, hac perpetua (h) lege valitura ſancimus, conducendi (i) quoque fundos alienos licentiam curialibus amputari, locatas res fiſci viribus vindicari. Conductor itaque locatori, vel contra, locator conductori contra hanc legem nulla tenebitur actione. Nullum enim pactum, nullam conuentionem, nullum contractum inter eos videri volumus ſubſecutum, qui contrahunt, lege contrahere prohibente. Quod ad omnes etiam legum interpretationes tam veteres, quam nouellas trahi generaliter imperamus, vt legiſlatori quod fieri non vult, tantum prohibuiſſe ſufficiat, cetera quaſi expreſſa ex legis liceat voluntate colligere. Hoc eſt, vt ea quæ lege (k) fieri prohibentur, ſi fuerint facta, non ſolum inutilia, ſed pro infectis etiam habeantur, licet legiſlator fieri prohibuerit tantum, nec ſpecialiter dixerit inutile (l) debere eſſe quod factum eſt. Sed & ſi quid fuerit ſubſecutum ex eo, vel ob id, quod interdicente factum eſt lege, illud quoque caſſum atque inutile eſſe præcipimus. (m) Sed quo omnis fraudis ſemen per hanc legem curialibus radicitus amputetur, nec fidem ſuam pro conductoribus fundorum interponere concedimus curiales. Cur enim conductio prohibetur, ſi conductionis periculum vel ſollicitudo permittitur? Secundum prædictam itaque (n) regulam, quam (o) vbique ſeruari, factum lege prohibente, cenſuimus, certum eſt nec ſtipulationem eiuſmodi (p) tenere, nec mandatum vllius eſſe momenti, nec ſacramentum (q) admitti, nec actionem quolibet pacto aduerſus eum (r) fideiuſſorem competere locatori, Florenti Parens Kariſſime atque amantiſsime. (s) Illuſtris itaque & magnifica auctoritas tua prouidentiſsime conſtituta, edictis propoſitis ad omnes prouincias perferri præcipiat. Dat. XVII. (t) Id. April. Conſtantinop. Theod. A. XVII. Conſ. (v) (439.)

Interpretatio. *Nullus curialium in fiſcali* (x) *vel in priuato agro conductor accedat, nec pro aliquo conductore fideiuſſor exiſtat. Quod ſi quis curialem in agro ſuo ſuſceperit conductorem, aut pro alio* (y) *conductore fideiuſſorem acceperit curialem, actionem ſuam nouerit in omnibus vacuori. Nam* (z) *& ager ipſe, qui a poſſeſſore curiali conductus eſt, fiſci viribus vindicetur. Curialis vero pro ſupraſcriptis conditionibus, etiamſi cautionem emiſerit, non teneatur.* (aa)

(a) *Florentio PF. P. Or. & Excons.* De hoc vide dicta *not. 4. ad Nouell 1. & Proſopograph.* Male hic Edit. Sichard. *Florentio PV.* In MS. & edit. Sichard nulla Exconſulis mentio.

(b) *Non dubium eſt.* Lex *non dubium eſt 5. Cod. Iuſt. de legibus* hinc deſumta eſt, omiſſis iis, quæ de procuratione & conductione agunt.

(c) *In legem.* MSS. W G. *in lege.* Vid. *not. 7. ad Nouell. 3.*

(d) *Legibus inſertas.* MSS. W. G. & Cod. Iuſt. *inſertas legibus.*

(e) *Euitauit.* Cod. Iuſt. *euitabit*; & ita quoque edidit Gothofredus

(f) *Sola.* MSS. W. G. *ſcaua:* inde in Cod Iuſt. *ſaua prærogatiua.* Prærogatiua *ſcaua*, eſt iniqua, mala, peruerſa. In Gloſſis, *ſcaui, mali, ſiniſtri, peruerſi,* & *ſcauitas, iniquitas.* Vox familiaris Apuleio, & Symmacho, & obuia in legibus utriusque Codicis Conſule *Gifſarium* & Brissonivm *de V. S* Nouella 6. Valentin. *de libertis; Scauis interpretationibus calumniantium.* Symmachvs *lib. 10. ep. 44. Moribus ſcauis familiare atque cognatum eſt, armare ſpiritus impunitatis exempla.* Vide Ivretvm *ad Symmach. lib 1. ep. 25.* Svlpitivs *Dialog. 1. cap. 7. Scauo exemplo ad regendam eccleſia diſciplinam præfectus aſſumitur.*

(g) *Prouidentiſſima ſanctione.* Prouocat Theodoſius Iun. ad *legem* Theodoſii M. aut ſui *92. de decurionib.* qua ſtatutum; *Vt, ſi quis procurationem facultatum ſuarum crediderit curiali eſſe mandandam,*

dandam, patrimonium eius omne, quod curiali crediderat, fiſcus inuaderet; curialis autem, qui libertatis & generis immemor, infamiſſimam ſeruilemque ſuſceperit procurationem, deportaretur. Eſt enim procuratio facultatum alienarum, fundorum, prædiorum ſeruilis actus, quem curialis, niſi cum detrimento exiſtimationis ſuæ, ſuſcipere potuit. Vide *Commentarium* GOTHOFREDI *ad h. legem.* Curiales igitur, vt fraudem huic legi facerent, conduxerunt prædia: eam ob cauſam Theodoſius iun. Aui ſanctionem, quam prouidentiſſimam vocat, interpretatione ſua extendit ad conductionem, imo ad fideiuſſionem conductionis.

(h) *Hac perpetua.* MS. W. *hac perpetuo* MS. G. *hac perpetua.* Probæ lectiones, & meliores vulgata.

(i) *Conducendi quoque.* Hinc deſumpta eſt *lex 30. Cod. Iuſt. de locato & conduct.* quam integram appono. *Impp. Theodoſ. & Valentin. A. A. Florentio PP. Curialis neque procurator, neque conductor alienarum rerum, nec fideiuſſor aut mandator conductionis exiſtat: alioquin nullam obligationem neque locatori, neque conductori ex huiusmodi contractu competere ſancimus.* Abeſt ſubſcriptio legis a vulgatis editionibus Codicis Iuſt. quam tamen CONTIVS ex hac Nouella ſuppleuit.

(k) *Qua lege.* MS. G. *qua ex lege.*

(l) *Inutile debere.* MS. W. *Vt inutile debere.*

(m) *Præcipimus.* MS. G. Editiones Sichard. Lugd. Gothofred. *perſpicimus.* MS. W. *praſpicimus*, errore librariorum.

(n) *Secundum prædictam itaque.* Cod. Iuſt. *ſecundum itaque prædictam.*

(o) Quam vbique ſeruari, factum lege prohibente. Edit. Sichard. quam vbique ſeruari ſanctam, lege perhibente: male, vt patet ex antecedentibus. Emendandus etiam ex hac lege Cod. Iuſt. in quo legitur, *qua* vbiqua non ſeruari factum lege prohibente. Sed hæc ſenſu carent.

(p) *Eiusmodi.* Cod. Iuſt. huiusmodi.

(q) *Nec ſacramentum admittit.* Quid in foro olim ſacramentum fuerit, ii, qui ad Ciceronem commentati ſunt, & ERNESTI *in claue Ciceron.* WYBO *de interrogat. in iur.* aliique docuerunt. Hoc autem loco ſacramentum pignus ſignificat, ſiue, vt interpres bene dixit, cautionem, quam fideiuſſor emiſit, locatorique pignori dedit. Habes ergo hic exemplum, ſacramenti nomine veniſſe hoc æuo, ſponſionis priuatim & extra iudicium factæ, pignus, quod dudum vidit SIGONIVS *de iudiciis lib. 1. c. 21.* Et de his tantum temporibus intelligendus eſt ISIDORVS *Origin. lib. 5. cap. 24.* ſcribens: *Sacramentum eſt pignus ſponſionis. Vocatum autem ſacramentum, quia violare, quod quisque promittit, perfidia eſt.* Nulla hic mentio priſci moris, quem non neglexiſſet doctiſſimus Præſul, ſi de veteribus ſacramentis conſtituiſſet exponere. *Sacramentum* autem hic pertinere ad fideiuſſorem, docent verba mox ſequentia, *aduerſus eum fideiuſſorem.* Nam *ſtipulatio* pertinet ad ipſam conductionem, *mandatum*, ad procurationem rerum alienarum.

(r) *Eum.* Abeſt hæc vox a MS. G.

(s) *Florenti Parens Kariſſime atque amantiſſime.* MS. W. Florenti P. cariſſime Auguſtorum. MS. G. Florenti P. K. Auguſtorum. In Sichardin. & vna Lugdon. Præfecte chariſſime Auguſtorum, in Lugdun. altera & Rittershus. Præfecte Clariſſima. Conſule notas ad Nouell. 1. in fin.

(t) *Dat. XVII.* MS. W. & Cod. Iuſt. *Dat. VII.* quomodo & in aliis Codicibus fuit, vt notatum in margine Edit. Sichard. Lugdun. & Paris.

(v) *Theodoſio A. XVII. Coſ.* Ita emendaui auctoritate Codicum MSS. W. Ottobon. Goth. Codicis Iuſt. & Edition. Sichard. licet impreſſi libri omnes præferant *Theodoſ. A. XV.* Sed mendoſiſſima eſt hæc ſubſcriptio. Theodoſius A. XV. Conſul prodit A. D. 435. edita itaque eſſet hæc Nouella ante Codicem Theodoſianum, qui demum A. D. 438. promulgatus eſt. Neque Florentius A. D. 435. fuit Præfectus Prætor. Orientis, ſed Iſidorus, vt patet ex *lege vltima de princip. agent.* Conſule, quæ dicta ſunt ad ſubſcriptionem *Nouellæ* 1. & *Prolegomena Cod. Theodoſ. cap. 1. § 3.* ibique *notas.*

(x) *In fiſcali.* Hæc addidit interpres ex ſeculi ſui more.

(y) *Alio.* MS. G. *Aliquo.*

(z) *Nam.* Abeſt hæc vocula ab Edit. Sichard. Lugdun. Gothofred. Ritterhuſ.

(aa) *Teneatur.* MS. W. & Edit. Sichard. *teneatur.*

De tutoribus. (a) *Tit. V.*

1. Impp. THEOD. & Valent. AA. Florentio PP. P. Orientis & Exconſule. (b)

CVm in omnibus rebus, tum vel maxime moderamen deſideratur in legibus, per quas delinquentes pro qualitate criminum (c) conuenit emendari. Nec enim vtile eſt, vel a Iudicibus obſeruandum, quod modum emendationis excedit, ſi (d) Conſtitutionem quæ matres pupillis, vel minoribus defenſionem legitimam non petentes, vel relictarum rerum inuentarium non facientes, mori præcepit (e) inteſtatas, vt pote amaram, ac matres immoderata pœna plectentem, (f) antiquari decernimus. Sed ne ſuperflua vel inhumana reſecantes, impunitatem delinquentibus promittere videamur, hac ſaluberrima lege pupillorum quoque vtilitatibus cenſuimus prouidendum. Sciant (*) itaque qui ad ſucceſſionem vocantur pupilli mortui, ſi defuncto eius patre, tutorem ei ſecundum leges (g) non petierint intra annum, omnem (**) eis ſiue ab inteſtato, ſiue iure ſubſtitutionis, ſucceſſionem eius, ſi impubes moritur, denegandam. Idemque obſeruari volumus, & ſi mater (***) legitima (h) liberorum tutela ſuſcepta, ad ſecundas, contra ſacramentum præſtitutum, (i) aſpirauerit nuptias, antequam ei tutorem alium fecerit ordinari,

nari, eique quod debeatur (k) ex ratione tutelæ geſtæ perſoluerit. Quod ſi contra legis huius auctoritatem, antequam hæc impleuerit, (l) ſecundo ſe marito crediderit copulandam, mariti quoque eius, præteritæ tutelæ ratiociniis, (m) bona iure pignoris tenebuntur obnoxia, Florenti Parens Kariſſime atque amantiſſime. (n) Illuſtris itaque & magnifica auctoritas tua legem perpetuo valituram, edictis propoſitis, ab omnibus obſeruari præcipiat. Dat. VII. (o) Id. Iul. Conſtantinop. Theodoſio A. XVI. (p) & Feſto v. c. coss. (439)

INTERPRETATIO. *Lex iſta liberat matres a pœna illa, quæ fuerat in Theodoſiani Codicis corpore conſtituta, vt ſi non prouidiſſent filiis tutores, vel rerum inuentarium non feciſſent, faciendi de rebus ſuis teſtamenta, vel donandi cui voluiſſent, non haberent liberam poteſtatem, & inſuper notarentur infamia. Sed hæc Conſtitutio, vt matrem de prædicta* (q) *pœna liberat, ita minoribus in hac parte conſulit,* (r) *vt ſi mater tutelam filiorum gerendam legitime ſuſceperit, & ſe iuriſiurandi interpoſitione conſtrinxerit, ſi ad alias nuptias contra promiſſa tranſierit, & alium tutorem filiis deducta ratione non dederit, aut quæ* (s) *eam conſtiterit debere non ante perſoluerit, contra legis huius ordinationem veniens, non ſolum eius bona ſi debitrix extiterit, filiis teneantur obnoxia, verum etiam ſecundi mariti qui obligatæ perſonæ coniunctus eſt, facultas, in eo quod debitum proceſſerit,* (t) *loco pignoris teneatur, donec omne debitum quod ratio tutelæ inuenerit, ſuppleatur. Nam etiam pupillis in ea parte lex iſta præſtat auxilium, vt patre defuncto, ſi filio impuberi, id eſt, infra annum* XIIII. *hæ perſonæ quæ ei defuncto poſſunt legibus & iure ſuccedere, ſi non aut agendam tutelam ipſius ſuſceperint, aut petierint tutorem, qui res eius, aut ipſum minorem debeat gubernare, ab eius ſucceſſione habeantur extranei: illis ſine dubio profutura ſucceſſione, qui ad petendos tutores lege non tenentur adſtricti, & defuncto cognationis gradu inueniuntur eſſe propinqui.*

(a) *De tutoribus.* Prouocat ad hanc Nouellam PAPIANVS *libro Reſponſorum tit. 35.* ſed pleniorem profert titulum, *de tutoribus pupillis nominandis.* Soliti ſunt Gothi pro lubitu variare titulos, quod ſæpe obſeruaui in Compendio Alariciano.

(b) Deſumptæ ex hac nouella *l. 10. Cod. Iuſt. de legitim. hæredib. l. 6. Cod. eod. ad SC. Tertullian.* in quibus emendanda inſcriptio, cum male legatur, *Florentino PP.* Bene in *l. 6. Cod. Iuſt. in quibus cauſis pignus, ad Florentium PP.* quæ & ipſa lex ex hac Nouella eſt. *Florentino* præfert MS. G. & Sichard. *Florentio PF. V.* male. Conſule *not. a. ad Nouell. 1.*

(c) *Criminum.* Edit. Lugd. Sichard. Rittershuſ. Gothofred. *criminis.*

(d) *Si conſtitutionem.* Ita quidem habent omnes libri MSS & impreſſi. Sed grauiſſimum hic latet mendum. Quis enim ſibi perſuadere poterit, Quæſtorem ita ſcripſiſſe; *nec enim vtile eſt, vel a iudicibus obſeruandum, ſi conſtitutionem antiquari decernimus.* Sed facilis eſt emendatio. Librarii in verbis *ſi conſtitutionem* neglexerunt *ſὸ c*, aut dictanti non bene auſcultarunt: cumque ſcribendum eſſet *ſic conſtitutionem*, eorum oſcitantia incommodum ſenſum peperit. Legendum itaque hic eſt: *Nec enim vtile eſt, vel a iudicibus obſeruandum, quod modum emendationis excedit. Sic conſtitutionem* &c. *antiquari decernimus.*

(e) *Præcepit.* MSS W. G. *præcipit.*

(f) *Immoderata pœna plectentem.* Diſcimus enim ab interprete, matres inſuper notatas fuiſſe infamia. Amara autem hæc conſtitutio ſine dubio olim inſerta fuit a Codicis Conditoribus titulo *qui petant*, ſed poſt hanc nouellam legem latam, expuncta, cum in foro nullius vſus eſſet. Exſtitiſſe in Codice, expreſſa teſtantur interpretis verba, qui & videre potuit, cum dubium nullum ſit, Alarici Regis iuſſu, vt Compendium legum romanarum accuratiſſime adornaretur, antiquiſſima conquiſita fuiſſe Codicis exemplaria.

(*) *Lex ſciant 10. Cod. Iuſt. de legitimis hæredib.* hinc deſumpta.

(g) *Secundum leges non petierint intra annum.* MS. G. & Cod. Iuſt. *ſecundum legem.* Huc pertinet *lex vn. qui petant*, a Conſtantio Aug ad Orphitum PV. data. *Auos quoque & auias tutoris neceſſitas poſtulandi teneat obligatos, ſi nepotibus pupillaris ætatis teſtamentaria vel legitima tutela defuerit: nam ſi tutor forte petitus non fuerit, ſecundum ea, quæ priſcis legibus ſtatuta ſunt, emolumentum ſucceſſionis amittant, ad quos poterat hæreditas peruenire:* quam legem bene interpretatus eſt GOTHOFREDVS, quicquid contra dicat Vir doctus *in obſeruat. miſcellan. Volum. C. Tom. I. pag. 140.* quo loco ſcribit, falſa Gothofredum & a veteris prudentiæ dignitate alieniſſima lectoribus obtruſiſſe, ſtatuendo, Conſtantium Aug. laudata lege reſpexiſſe ad Seueri Aug. conſtitutionem, quam de tutoribus petendis dederit. Extat illa *l. 2. §. 2. D. qui petant*, & vt lectores æqui iudicare melius poſſint, integra apponenda eſt. *Omnem me rationem*, inquit A. *adhibere ſubueniendis pupillis, cum ad curam publicam pertineat, liquere omnibus volo: & ideo, quæ mater vel non petierit tutores idoneos filiis ſuis, vel prioribus excuſatis, reiectiue, non confeſtim aliorum nomina dederit, ius non habeat vindicandorum ſibi bonorum inteſtatorum filiorum.* Egregie hic erraſſe Gothofredum putat Vir doctus, cum Seueri hæc conſtitutio non auum & auiam, ſed ſolam coerceat matrem. At enim vero non obſeruauit, Conſtantium Seueri legem ſuppoſuiſſe, & extendiſſe tantum ad auum auiamque; ideo enim, ne matre quidem nominata, ait, *auos* QVOQVE *& auias tutoris neceſſitas petendi teneat obligatos*, cum de matre dudum lege cautum eſſet. Imo poſteriora quoque legis verba id ſuadent, quibus ſancit Conſtantius, *ſecundum ea, quæ priſcis legibus ſtatuta ſunt*, id eſt, ad exemplum legum, quæ matres coercuerant, auos quoque & auias hæreditate pupillorum priuandos eſſe. Ipſe Vir doctus autem egregium commiſit errorem, cum legem e Codice Theo-

dof.

doſ. laudatam ad Conſtantinum M. retulit, cenſuitque ea augeri poſſe Francisci Balduini *librum de legib. Conſtantin. M.* Certe acutius vidit Balduinus optimamque chronologiæ rationem habuit, vt non poſſim ſatis mirari, virum doctum tam negligenter inſpexiſſe legis inſcriptionem. Errauit porro, ita interpungendo legem: *nam ſi tutor non petitus fuerit ſecundum ea, quæ priſcis legibus ſtatuta ſunt*, &c. putans Conſtantium voluiſſe, vt petatur tutor *ſecundum leges*, id eſt, iuſſa populi & principum conſtitutiones, quibus curam tutelarum magiſtratibus mandauerunt. Male. tota enim lex eſt extenſiua, & vti capite primo tutoris poſtulandi neceſſitas extenditur ad auos & auias, ita etiam capite altero, pœna quæ matrem coercuerat, extendenda fuit *ſecundum priſcas leges*, & applicanda ad eos, ad quos poterat peruenire hæreditas. Hac porro nouella Theodoſius Aug. abrogata duriſſima lege aduerſus matrem lata, extendit Conſtantii conſtitutionem ad omnes legitimos hæredes, eademque pœna afficiendos vult, ſi tutorem petere pupillis neglexerint. Id nouum eſt, & ex hac nouella in Ius Iuſtinianeum translatum *l. 10. Cod. Iuſt. de legitim. hæredib.* Sed diſquirendum hic, an nouum etiam ſit, illud *ſecundum leges intra annum.* Annale tempus neque memorat Seueri neque Conſtantii conſtitutio, vt videri poſſit a Theodoſio hoc demum tempore introductum. Eam ob cauſam etiam Cviacivs, cum legeret illa §. *penult. Inſtitut. de SC. Tertyllian. ſtituris eis,* (matribus) *quod ſi tutores liberis non petierint, vel in locum remoti vel excuſati intra annum petere neglexerint, ab eorum impuberum morientium ſucceſſione merito repellentur*, quæ partim ex Seueri conſtitutione, partim ex hac nouella, ſiue dicta lege 10. deſumpta ſunt, ſcripſit in notis, illud *de anno* eſſe Triboniani emblema ex *d. l. 10.* Verum obſeruauit Corn. van Bynkershoek *Obſeruat VIII. 16.* idem iuris iam obtinuiſſe ætate Vlpiani. Hic enim *l. 2. D. ad SC. Tertyllian.* illuſtraturus Seueri conſtitutionem, *§. 43.* ſcribit, conſtituiſſe principem, *confeſtim* eſſe a matre tutores petendos, niſi forte impediat infirmitas, vel alia magna cauſſa, tempus annale tamen matrem nullo modo poſſe excedere. Verba Vlpiani hæc ſunt: *Confeſtim autem ſic erit accipiendum, vbi primum potuit; niſi forte infirmitate impedita eſt, vel alia magna cauſſa, quæ etiam mandare eam ad petendos tutores impediret, ita tamen, vt nullo modo annale tempus excederet.* Vir doctus *in obſeruat. miſcellan.* vt Bynckershoekii ſententiam confutaret, opponit, nullius legis, conſtitutionis nullius meminiſſe Vlpianum, verum interpretis munere fungi, & ex rei natura, receptoque moribus iure diſputationem inſtituere, ac Seueri decretum æquitate temperare. Sed hoc nemini facile perſuadebit, potuiſſe Iuriſconſultos principum conſtitutiones pro lubitu interpretari, idemque facere, quod libera Republica Prætores, qui ſupplebant, & corrigebant leges, earumque rigorem æquitate temperabant. Id ſi potuiſſent ICti, diualia ſtatuta, æternæ ſanctiones, iuſſiones in æternum victuræ, quibus nominibus conſtitutiones ſuas ornant ipſi principes, ex eorum pependiſſent arbitrio, fuiſſetque eorum poteſtas maior, quam ipſorum iudicum, quibus capitale fuit, rigorem legum mollire. Sane non capio, quid velit vir doctus, quando aſſerit, Vlpianum ex iure moribus recepto diſputaſſe, id enim ſi fecit, non temperauit Seueri conſtitutionem quadam æquitate, ſed ius conſuetudinis reſpexit, quod ſine lege vetuſtas comprobauit; atque vt paucis abſoluam, in animo habuit ius ciuile. Certiſſime autem cogitauit cum animo ſuo Vlpianus ius antiquum, dum enim hæret circa τὸ *confeſtim*, interpretatur id, *quam primum potuit*, declaraturus hac interpretatione Seueri Aug. voluntatem. Quoniam autem ob morbum aliasque magnas cauſſas efficaciſſime legibus opponuntur exceptiones, addit Iureconſultus, hoc quoque caſu, infirmitatem, legitimaque impedimenta excuſare, matrem tamen *nullo modo poſſe annale tempus excedere.* Cur *nullo modo*? Non quia ita cenſet Vlpianus, ſed quod ita erat moribus, ſiue iure ciuili receptum, aut lege quadam dudum ſtatutum, quam tamen hodie ignoramus. Ex his liq[...], hac nouella, & *d. l. 10. Cod. Iuſt.* tutorem *ſecundum leges intra annum petere*, idem eſſe, ac ex legum anteriorum decreto intra annale tempus. In Cod. Iuſt. & MS. G. eſt *ſecundum legem*, quæ lectio ſi genuina eſt, reſpexit Theodoſius ſine dubio *l. vn. qui petant*, quam hac nouella denuo reuocauit & auxit. Merillio *Obſeruation. l. 37.* placuit recepta lectio, *ſecundum leges*, legesque Atiliam, Iuliam & Titiam, intelligendas eſſe, exiſtimauit; ſed cum auctoritas deſit, hic nihil pronuntiandum eſt. Qua ratione autem anni ſpatium definitum ſit, non conſtat. ſunt enim ſuauia laudati Merillii, aliorumque, qui eum ſequuntur, ſomnia, quæ de anno luctus, quo liberi apud matrem iure antiquo morabantur, profert, neque huc pertinet locus Horatii *lib. 1. ep. 1. v. 22.* vt probauit accurate Bynckershoekivs *l. cit.* Et ſi de matre, auo etiam & auia conſtaret, incerti tamen hæreremus, cur legitimis hæredibus aliis omnibus, annuum ſpatium tributum eſſet. Acquieſcendum itaque in voluntate imperantis.

(**) *Lex omnem matri, 6. Cod. Iuſt. ad SC. Tertullian.* hinc deſumpta eſt.

(***) *Lex ſi mater 6. Cod. Iuſt. in quibus cauſis pignus*, ex hac nouellæ particula eſt.

(h) *Legitima.* Cod. Iuſt. *d. l. 6. in quib. cauſ. legitime.*

(i) *Præſtitutum.* Ita habent MSS. & impreſſi libri omnes: ſed præferre mallem hic Codicem Iuſt. qui in laudatis modo legibus ſeruat, *præſtitum.* Poteſt tamen defendi *præſtitutum*, vt ſit iusiurandum matri præſcriptum, id enim eſt *præſtituere*, vt multis locis probat Brissonivs *de V. S.* Hoc autem iusiurandum, propter periuriorum frequentiam ſuſtulit Iuſtinianus *Nouell. 94. c. 2.* quæ ex hac lucem capit.

(k) *Debeatur.* MS. G. & Cod. Iuſt. dictis leg. *debetur.*

(l) *Impleuerit.* MS. W. *adimpleuerit.*

(m) *Tutelæ ratiociniis.* Cod. Iuſt. d. l. 6. in quib. cauſ. *tutelæ geſtæ ratiociniis.*

(n) *Parens Kar. atque amant.* MS. W. & Edit. Gothofred. *P. Kar. AA.* MS. G. Edit. Sichard. Lugd. *Præfecte chariſſime AA.* Rittershuſ. *Præfecte Clariſſ. AA.*

(o) *Dat. VII.* MS. W. Cod. Iuſt. dictis legibus, Edit. Sichard. Lugdun. Gothofred. Rittershuſ. *Dat. VII.*

(p) *Theodoſio A. XVI. & Feſto.* MS. W. Cod. Iuſt. *d. l. in quib. cauſſ. d. l. 10. de legitim. hæred.* Edit. Sichard. *Theodoſ. Aug. XVII.* recte. Anno enim D. 439. Theodoſius decimum ſeptimum cum *Feſto* Conſul prodiit. Conſule Pagivm & Relandvm. Emendanda itaque etiam eſt ſubſcriptio *legis 6. ad SC. Tertull.* in Cod. Iuſt.

(q) *De prædicta.* Ed. Sichard. Lugdun. Rittershuſ. Gothofred. *a prædicta.*

(r) *Conſulit.* MSS. W. G. & impreſſi omnes, *conſuluit.*

(ſ) *Aut qua.* Edit. Sichard. *Lugd.* Ritterſhuſ. Gothofred. *aut quod* *debitum praceſſerit.* *In eo*, eſt propterea, latinitate ruſtica.

(t) *Facultas, in eo, quod debitum proceſſerit.* MSS. W. G. *Facultas, ſi in ea debitum proceſſerit.* Accuratius impreſſi reliqui, *in eo, quod*

(v) *Si non aut agendam tutelam ipſius ſuſceperint*, MS. W *ipſi ſuſceperint*, MS. G. *ſi non agendam tutelam ipſi ſuſceperint.*

Contra ſententias Præfectorum P. (a) *iniuſtas poſt ſucceſſionem* (b) *intra biennium ſupplicandum.* *Tit. VI.*

1. Impp. Theod. & Valent. AA. (c) Talaſio PF. P. Illyrici. (d)

SVggeſtio ſublimitatis tuæ, & nobis non probatæ legis abrogandæ (e) materiam miniſtrauit, & quæ ſit (f) in examinandis litigatorum allegationibus tua celſitudo monſtrauit. Quid enim litigantibus in ampliſſimo tuæ ſedis iudicio relinquitur, ſi poſt ſententiam quam nefas eſt appellatione ſuſpendi, (g) nec noſtræ Serenitatis imploretur auxilium. Ideo hac lege perpetuo valitura, litigantibus in ampliſſimo Prætorianæ Præfecturæ iudicio, ſi contra ius ſe læſos affirment, ſupplicandi licentiam miniſtramus, licet pro Curia vel alia qualibet publica vtilitate (h) dicatur prolata ſententia: Nec enim publice (i) prodeſt ſingulis legum adminicula denegari, Talaſi Parens Kariſſime atque amantiſſime. (k) Illuſtris itaque & magnifica auctoritas tua, Conſtitutione, quæ aduerſus ſententiam pro Curia latam ſupplicare prohibuit, omni parte caſſata, ſciat preces intra biennium tantum noſtro numini (l) contra cognitionales ſedis tuæ (m) ſententias offerendas, poſt ſucceſſionem (n) videlicet Iudicis numerandum. Huius legis, (o) ne quem latere poſſit vtilitas, edictis propoſitis, eam ad omnium notitiam venire præcipiat. Dat. III. Id. (p) Auguſt. Conſtantinop. Theod. A. XVII. & Feſto V. C. COSS. (439)

INTERPRETATIO. *Contra Iudicem, aduerſus cuius potentiam non licuerit* (q) *appellare, iubet hæc lex, vt cum priuatus effectus fuerit, intra biennium liceat cuicunque, qui iniuſte oppreſſus eſt, rerum dominis* (r) *ſupplicare, vt illis iterum audientia deputetur. Quod ſi intra biennium poſt ſucceſſionem illius non ſupplicauerint, quæ contra eos fuerant* (s) *iudicata, ſeruentur, & perpetuam teneant firmitatem.*

(a) *Præfectorum P.* Sichard. *Præfecti Prætorii.*

(b) *Succeſſionem.* Sichard. *Succeſſiones.*

(c) *Theodoſius & Valent. AA.* Deſumpta eſt ex hac nouella *lex VII Cod. Iuſt. de ſententiis Præfectorum Prætor.* cuius mendoſa inſcriptio emendanda eſt. Habent enim editiones vulgatæ, *Impp. Diocletian. & Maximian. AA. Thalaſſio Præf. Prat. Illyrici*, cum tamen lex data ſit centum triginta & quatuor annis poſt abdicatum a Diocletiano & Maximiano imperium. Vidit id t. 2. SPANHEMIVS *Orb. Rom. exercitat. 2. cap. 2.* Sed non emendauit. ANT. CONTIVS autem notauit ad marginem dictæ legis, in exemplaribus manuſcriptis fuiſſe *Theod & Valent.* Mirari ſatis non poſſum, oculatiſſimum virum hanc lectionem in textum non recepiſſe. MS. G. hic male quoque habet, *Impp. Conſtantinus AA. PF. P. Illyrici.*

(d) *Talaſio PF. P. Illyrici.* MS. W. Edit. Sichard. Lugdun. Ritterſhuſ. Gothofred. *Thalaſſo.* Sed recte in Cod. Iuſt *Thalaſſio*, Græcis enim dicitur Θαλάσσιος, & ita quoque ſcribitur *L. vlt. Cod. Theod. de petition.* & *L. 7. Cod. Iuſt. de aduocat. diuerſ. iudic.* Fuit is an D. 430 Comes Rer. priuat. vt diſcimus ex dicta lege vltima, & *Proſopograph. Theodoſ.* anno autem 439. Præfectus Prætor. Illyrici, vt præfert hæc nouella, & dicta *l. 7. Cod. I.* Eodem autem anno a Proclo Conſtantinopolitano conſtitutus eſt Cæſareæ in Cappadocia Epiſcopus, vt diſcimus ex SOCRATE *in fine hiſtoriæ eccleſiaſticæ.* Dignus eſt locus, qui hic legatur: *Proclus Conſulatu Theodoſii ſeptimodecimo, rem plane admirabilem, & qualem nemo vnquam ex veteribus Epiſcopis geſſerat, aggreſſus eſt. Mortuo enim Firmo Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopo, Cæſarienſes Conſtantinopolim venerunt, Epiſcopum poſtulantes. Cumque Proclus diſpiceret, quem ad epiſcopatum illum promoueret, forte accidit, vt ad ipſum ſalutandum cuncti Senatores die Sabbathi in eccleſiam venirent:* ἐν οἷς ἦν καὶ Θαλάσσιος, ἀνὴρ τὴν ὕπαρχον χειρίσας ἀρχὴν τῶν ἐν Ἰλλυρικοῖς ἐθνῶν τε καὶ πόλεων, μέλλοντι δὲ αὐτῷ, ὡς φήμη ἐκράτει, τὴν τῶν ἑῴων μερῶν ἐγχειρίζεσθαι παρὰ τοῦ βασιλέως φροντίδα, ἐπιβαλὼν χεῖρα ὁ Πρόκλος, ἀντὶ ὑπάρχου ἐπίσκοπον τῆς Καισαρείας ἀνέδειξαν, *inter quos erat etiam Thalaſſius, qui prouinciarum & ciuitatum Illyrici Præfecturam adminiſtrauerat. Cum vero Orientis quoque partium adminiſtratio ei mox ab Imperatore credenda eſſet, vt fama erat, Proclus ei manum iniiciens, pro Præfecto Prætorii Epiſcopum Cæſareæ illum conſtituit.* Interfuit deinde A. D 449 Synodo λῃστρικῇ Epheſinæ iuſſu Theodoſii, vt diſcimus ex Epiſtola Theodoſii Aug. ad Dioſcorum Alexandrin. in *Actis Concil. Chalcedonenſ pag. 79. Tom. II. Concilior. Harduin.* & EVAGRIO *hiſt. eccleſ. lib. 2. cap. 4.* ſed indulgentiam conſecutus in Concilio Chalcedonenſi A. D. 451. ſubſcripſit in Dioſcori condemnationem. Vide *act. 3. Concil. Chalcedonenſ. pag. 374* BARONIVM *ad an. 449. 451.* VALESIVM *in not. ad Socrat. l. cit.*

(e) *Non probatæ legis abrogandæ.* Quænam fuerit illa lex, intelligitur ex his infra, *conſtitutione, quæ aduerſus ſententiam pro Curia latam ſupplicare prohibuit, omni parte caſſata;* Sed poſt hanc nouellam latam, ſine dubio deinde intercidit,

&

& e Codice fuit eiecta. De lege autem illa hæc conlectura in mentem venit. Nominabantur aliquando ad curiales functiones a cætu ordinis, ſiue curia ciuitatis, qui aut publica munera obire non poterant, aut iuſtas ſe habere excuſationis cauſſas, perhibebant. It igitur, poſt nominationem, ad prouocationis concurrebant auxilium, adeuntes Præfectum Prætorio. Sed facillime fiebat, vt, cum deſolatæ eſſent curiæ, propter grauiſſima curialium onera, Præfectus Prætorio curiæ nominationem ratam haberet ferretque pro curia ſententiam. Quandoquidem vero a Præfecto Prætorio appellare non licebat, nominatus contra ius, iniuſta ſententia, mancipabatur curiæ. Factum id Iuliani A. tempore frequenter, quod teſtantur AMMIANI loca, *lib. 21. c. 12. Ad fauorem municipalium ordinum, iniuſte plures muneribus publicis adnectebat.* Lib. 22. c. 9. *Illud amarum & notabile fuit, quod ægre ſub eo a curialibus quicquam appetitus, licet priuilegiis & ſtipendiorum numero, & originis penitus aliena ſimilitudine communitus, obtinebat æquiſſimum.* Lib. 25. c. 4. *Illud quoque ibidem parum ferendum, quod municipalium ordinum cœtibus patiebatur iniuſte quoſdam adnecti, vel peregrinos, vel ab iis conſortiis priuilegiis aut origine longe diſcretos.* Idem fecerat Thalaſſii anteceſſor per Illyrici Præfecturam, quam ob cauſſam is religione æquitatisque motus, retulit ad Theodoſium, videri ſibi, iniuſtas latas pro curia ſententias, præbuitque abrogandæ legi materiam.

(f) *Qua ſit tua celſitudo.* Id eſt, qualis ſit tua celſitudo in examinandis allegationibus, aut, quam curam adhibeat celſitudo tua. Minime quidem conuenit hæc ſcribendi ratio elegantiæ latini ſermonis, ſed ſecundum hanc ætatem, de ea iudicium ferendum eſt.

(g) *Nefas eſt appellatione ſuſpendi.* Conſtantinus M. qui primus omnem orbem romanum in quatuor diuiſit Præfecturas, vt eſt apud ZOSIMVM *lib. 2. c. 33.* iam anno 331. conſtituit *l. 16. de appellation.* a Præfectis Prætorio prouocari non poſſe. Primus hic fuit Imperatorum, qui facultatem a Præfectis prouocandi abſtulit, quod licet hodie peruulgatum ſit, notare tamen ideo volui, ne quis cum GVTHERIO erret, qui *de Off. dom. aug. lib. 2. c. 2.* auctoritate Aurelii Arcadii Chariſii ICti *l. 1. D. de Off. Præf. Prætor.* id iam tempore Alexandri Seueri, ſub quo Arcadius ille Iureconſultus vixerit, conſtitutum fuiſſe, exiſtimat, & Diocletiani tempore litigantibus in ampliſſimo Præfecturæ iudicio, ſi contra ius ſe læſos affirmarent, ſupplicandi licentiam *l. vn. Cod. Iuſt. de ſentent. Præfect. Prætor.* datam, tradit. At enim vero, vt ſciunt docti, Arcadius demum vixit Conſtantini M. temporibus, & dicta *l. vn. Cod. Iuſt.* male Diocletiano inſcripta, vt docui ſupra *not. c.* Rationem autem, cur appellare non liceat a Præfectis, reddidit laudatus ICtus *d. l. vn. Credidit enim,* inquit, *princeps eos, qui ob ſingularem induſtriam, explorata eorum fide, & grauitate, ad huius officii magnitudinem adhibentur, non aliter iudicaturos eſſe, pro ſapientia & luce dignitatis ſuæ, quam ipſe foret iudicaturus.* Prærogatiuam etiam illam Præfectis olim conceſſam non tollit hæc nouella, ſed ſupplicandi tantum, læſis contra ius, miniſtrat licentiam, vt patet ex illis, *ſi contra ius ſe læſos affirment, ſupplicandi licentiam monſtramus.* Ideo etiam Tribonianus *l. un. Cod. Iuſt. de ſentent. Præfect. Prætor.* elucidationis ergo addidit, *ſi contra ius ſe læſos affirment, non prouocandi, ſed ſupplicandi licentiam miniſtramus.* Et idem Theodoſius *l. 32. Cod. Iuſt. de appellation.* quæ ſubſcriptione caret, & quam ad annum 440. proximam, referendam eſſe cenſeo, cum inſcripta ſit Cyro PP. qui eo anno geſſit Præfecturam Orientis, vt patet ex Nouellis ſequentibus, conſtituit, ex appellationibus ſpectabilium iudicum, quæ per conſultationes diuini principis numinis, diſceptationem implorant, non vlterius ſacram eſſe expectandam audientiam, ſed ſi a Proconſulibus, vel Auguſtali, vel Comite Orientis, vel Vicariis fuerit appellatum, virum illuſtrem Præfectum Prætorio, qui in Principis erat comitatu, ſimul cum Quæſtore ſacri palatii, voluit eſſe iudicem. Huc ſpectat etiam § 5. dictæ legis, initio: *Sane ſi illuſtrium ac magnificorum iudicum ſententia fuerint appellatione ſuſpenſa, eorum ſcilicet, quorum ſententias licet appellatione ſuſpendi.* Præfecti enim Prætorio ſententia appellatione ſuſpendi non poterat. Hinc & poſtea CASSIODORVS in formula Præfecturæ *Var. VI. 6.* ſcripſit: *Quid eſt, quod non habeat commiſſum, cuius eſt etiam ipſe ſermo iudicium? Pene eſt, vt leges poſſit condere, quando eius reuerentia poteſt negotia ſine appellatione finire.* Etiam Iuſtinianus idem ius dedit Præfectis, quod non modo docet titulus Codicis de appellationibus, verum ipſe profitetur *Nouella* ſua *119. capite 5.* quo denuo quaſi ſtabilito Præfecturæ honore, firmiſſimam vult eſſe latam a Præfecto ſententiam, permiſſa tamen libertate litigantibus, qui putauerint ſe grauari, vt intra dies decem latæ ſententiæ, libellum qui didaſcalicus appellabatur, aut ipſi Præfecto, aut eius aſſeſſoribus ſiue conſiliariis, offerre poſſent, petitoſi ſententiæ retractationem. Eam ob cauſam Seculo vndecimo ſcripſit *Mich.* ATALIOTA ἐν ποιήματι νομικῷ *tit. 94.* οὐκ ἠδύνατό τις λέγειν ἐπὶ δικαστηρίῳ, ὅτι ἐκκαλοῦμαι κατὰ τῆς ἀποφάσεώς σου, διὰ τὸ ὑπέροχον τῆς ἀξίας αὐτοῦ: *non poterat quis ad tribunal dicere, aduerſus ſententiam tuam appello, propter eminentiam dignitatis eius.* Conſule BERTERIVM *Pithanon diatrib. I. cap 8.*

(h) *Alia qualibet publica vtilitate.* Publicam vtilitatem curabant Præfecti; hinc CASSIODORVS in *præfat. Variarum, a præfectura,* inquit, *exercitales flagitantur expenſæ: ab hac victus quæritur ſine temporis conſideratione populorum. Cui ideo leges viſæ ſunt immenſum onus imponere, dum ad ipſam honoris gratiam, maluerunt pene omnia pertinere. Quando in vnum pectus conflatur, quicquid vtilitas generalitatis expoſcit.* In primis autem huc pertinere puto curam annonæ, de qua præter Caſſiodorum, etiam ZOSIMVS *lib. 2. c. 32.* AMMIANVS *lib. 14. cap. 7.* curam etiam curſus publici, muniendorum itinerum, fiſci, vectigalium, & quod de bonis vacantibus prouontiauerit, quæ res omnes iam ſuoi moleſtæ odioſæque, vt facillime intelligere poſſimus, vltro citroque ſubditos aduerſus præfecturam iactaſſe querimonias. De cura Præfectorum expoſuit PANCIROLVS *ad Notit. Imper.*

(i) *Publice.* Sichard. *publico.*

(k) *Parens Kariſſime atque amantiſſime.* Edit. Sichard. Lugdun. Ritterſhuſ. *Præfecte chariſſime Auguſtorum.* Gothofred. *P. chariſſime Auguſtorum.*

(l) *Numini.* MSS. W. G. *nomini.* Male: Conſule hic BRISSONIVM *de V. S.* ibique Symmachi loca, GOTHOFREDVM *in Commentar. ad leg 8. de pactis Tom. I. pag. 155.* IVRETVM *ad Symmach. lib. 10 ep. 16.*

(m) *Sedis tuæ.* Du FRESNE *in Gloſſar.* minus accurate notat, *ſedem,* dignitatem indigitare. Sedes enim eſt iudicium, & contra *ſedis tuæ ſententias.* idem quod ſupra, contra ampliſſimum Prætorianæ Præfecturæ iudicium. *Sedere* dicuntur iudices, quando ius dicunt, vt notum eſt ex Cicerone.

ſteris ad eum tranſeunt, hoc eſt, vbi primum matrimonium alterius morte diſſoluitur, nec ſuperſtes ad ſecundas nuptias venit, (mm) ſi res vel maritus, vel vxor, hoc eſt, qui ſuperſtes eſt, non conſumpſerit vel alienauerit: quod eis ad ſecundas nuptias non venientibus, quaſi rerum dominis conceſſum eſſe (nn) non dubium eſt, ſi hereditatem eius qui poſterior moritur liberi adire noluerint, (oo) vt eis liceat res a patre profectas vt paternas, a matre vt maternas accipere. Quod (**) autem Scitis prioribus (pp) continetur, nec a filia, quæ in poteſtate eſt, donationem ante nuptias patri, nec a filio dotem acquiri, eo (qq) addito confirmamus, vt defunctis hiis adhuc in poteſtate patris, ſi liberis extantibus moriantur, ad liberos eorum eadem res (rr) iure hereditatis, non ad patrem (ss) iure peculii tranſmittatur, ne (tt) per nepotes auo, videlicet acquirendæ, (vv) Florenti Parens Kariſſime atque amantiſſime. (xx) Illuſtris itaque (yy) ac magnifica auctoritas tua legem ſaluberrime promulgatam edictis propoſitis ad omnium notitiam faciat peruenire. (zz) Data VII. Id. (aaa) Septembr. CP. Rheod. A. XVII. (bbb) & Feſto V. C. coss (439)

INTERPRETATIO. *Hæc lex confirmat, vt ſicut mulier* (ccc) *poſt mortem mariti omnia, quæ ad eam de rebus mariti quolibet ordine peruenerunt,* (ddd) *totum filiis profuturum debeat conſeruare, hoc etiam & patres de rebus maternis ſimili obſeruatione cuſtodiant,* (eee) (*excepto quod eis fuerit filiorum morte quæſitum.* (fff) *ea ratione ſicut lex Theodoſiani* (ggg) *in octauo libro declarat*), *ſi ad ſecunda vota venerint, aut forte non venerint: poſt quorum obitum ſi alienatæ, vel obligatæ quoquo pacto fuerint res, quæ filiis iuſſæ ſunt reſeruari,* (hhh) *vbicunque eas potuerint inuenire, ad ſuum dominium filios præcipit reuocare. Nam permiſit, vt mulier de ſponſalitia donatione, quam a marito ſuſcepit,* (iii) *ſi proprium mulier nihil habeat,* (kkk) *dotem exinde ipſi marito poſſit offerre. Cauſas vero filiorum patres agere vtiliter, cum ſumma* (lll) *ſtrenuitate conſtituit, & vt* (mmm) *diuidere æqualiter inter filios facultates maternas, aut per ſe, aut per quos elegerint habeant poteſtatem. Sane de omnibus rebus vxoris, quæ ad proprietatem mariti quolibet titulo vel nomine, ſeu donatione, ſeu teſtamento, ſeu morte filii peruenerint, etiamſi ad alias nuptias non tranſierit, ſi mortuo eo hereditatem eius filii adire noluerint, omnia quæ de maternis bonis maritus quocunque ordine habuit acquiſita, filii ſibi, ſicut reliquas maternas facultates, apud quoſcunque inuenerint vindicabunt. Simili ratione, ſi & mater marito mortuo, etiamſi ad ſecundas nuptias non venerit, ſi hereditatem eius filii adire noluerint, omnia quæ de paternis* (nnn) *facultatibus mater eorum quoquo modo, vt ſuperius dictum eſt, acquiſiuit, filii poſt mortem matris, cuius hereditatem repudiauerint, ad integrum ſibi vindicent & defendant: quia iuſtitiæ intuitu conſtat eſſe proſpectum, vt quia nihil de illius parentis rebus, qui poſterior moritur, habere dinoſcitur, vel ea quæ ex prioris mortui parentis bonis eſſe conſtat, ad filios debeant integra pertinere.* (ooo) *Reliquum vero huius legis in aliis legibus habetur expoſitum.*

(a) *Sru.* MS. G. &.

(b) De Florentio, vid. *not. a. Nouell. 1.*

(c) *Resque alias certis modis ad eam deuolutas.* Reſpexit Theodoſius, *l. 2. de ſecundis nuptiis,* ſiue l. 3. Cod. Iuſt. eod tit. qua ſeptem genera maritalis in vxorem liberalitatis exprimuntur, nimirum dona ſponſaliorum tempore & nuptiarum ſolemnitate, mortis cauſa donatio, hæreditas, fideicommiſſum, legatum, donatio morte confirmata. Sunt hi *certi modi,* quibus res ex mariti perſona deuoluuntur ad mulierem. Conſule GOTHOFREDVM *not. d. ad d. l.*

(d) *Iisdem liberis quibusdam conditionibus.* Seruat conditiones illas *dicta lex 2 de ſecund. nupt.* Etenim auus Theodoſii noſtri, Theodoſius Senior, voluit, vt liberis e priore matrimonio ſuſceptis, cuncta quidem bona conſeruarentur integra, ſed vſusfructus tamen eorum eſſet apud matrem, eaque liberam haberet facultatem, vnum etiam tantummodo e liberis prioris matrimonii eligendi, cui potiſſimum bona relinqueret. Ita ſatis ſe feciſſe familiæ putauit Theodoſius M. dummodo bona peruenire non poſſent ad extraneos. Sed illa electionis poteſtas adempta poſtea matri a Maioriano Nouell 8. infr. *de ſanctimonialibus & viduis §. illud ſane latus.* Nouella Seueri 1. ibi: *proprietatis commoda cunctis pariter filiis deputata non minuant.* Nouella Iuſtiniani *2. cap. 1. Et nullam eſſe licentiam matri alios quidem filiorum eligere.* Nouella eiusdem *22. de nuptiis cap. 25. Non enim permittimus parentibus, non recte introductam electionem in eos, neque alii quidem filiorum dare, alium vero exhonorare.*

(e) *Seruari praceperant.* MS. G. *ſeruare praceperunt.*

(f) *Diuus* MS G. *Edictis.*

(g) *Auus,* Theodoſius M. *l. 2. de ſecund. nupt.* quam An. D. 382. promulgauit, *in fin.* ibi: *Similiter admoneri maritos volumus, & pietatis, & legis exemplo, quos etſi vinculo non adſtringimus, velut impoſita ſeuerius ſanctionis, religionis tamen iure cohibemus,* &c.

(h) *Mulieris.* Sichard. *mulierum.* In MSS. W. & G. verba ſequentia ita tranſpoſita ſunt, *morte mulieris, extantibus liberis, matrimonio diſſoluto*

(i) *Suaſerat.* Vide *not. g.* antecedentem ibi: *quos etſi vinculo non adſtringimus.*

(k) *Feliciter* Subaudi eueniat Formola bene precandi *feliciter*, ex theatro in forum deducta, & in ſolemnibus nuptiarum, imo in cæteris fauſtis acclamationibus adhibita, de qua conſule BRISSONIVM *formul. lib. 8. num. 24.* TORRENTIVM *ad Sueton. Claud. cap. 7.* MVRETVM *Var. IX. 8.* TVRNEBVM *Aduerſ. XV. 17.* GRANGÆVM *ad Iuuenal. Satyr. II. v. 119.* SCHEFFERVM *ad Phædrum lib. 5. fab. 2.*

(l) *Obſeruanda cenſuimus.* En nouum Ius: Theodoſius enim iunior aut conſilium immutat, viroſque legis neceſſitate adſtringit, vt liberis ſuſceptis, materna bona conſeruent integra.

(*) Hinc deſumpta eſt *Lex generaliter cenſemus 5. Cod Iuſt. de ſecund. nuptiis.*

(m) *Quoquo.* Cod Iuſt. *quocumque.* In MS Cod. Iuſt. quos conſuluit CONTIVS, *quoquo.*

(o) *Sanxerat.* Ita impreſſi omnes, ſed in MSS. W. G. & in Cod. Iuſt. *Sanxerunt.* Recipienda hæc lectio, aut reſcribendum *Sanxerant.*

(o) *Nos per huius legis auctoritatem.* Reſecta hæc a Triboniano *d. l. 5.*

(p) *Nec intereſſe volumus.* Tribonianus, *nec intereſt.*

(q) *Si alter.* *Alter* pro *alius* apud antiquos & recentiores ſcriptores. Vide *Gloſſarium Nom.* & adde CL. BYNCKERSHOEKIVM *Obſeruat. Iur. Ciuil IV. 14.* BRISSONIVM *de V. S.*

(r) *Hac.* In MS. G. & Cod. Iuſt. *hoc.*

(s) *Non partes, vt in altera dote.* Si culpa mulieris diuortium factum, propter liberos retentio locum habuit; Singulorum enim liberorum nomine ex dote retinebantur ſextæ, vt legimus apud VLPIANVM *tit. 6. de dotib. § 10.* Idem *§. 12.* ſcribit: *morum nomine, grauiorum quidem ſexta retinetur, leuiorum autem octaua* Huc pertinet Honorii *lex 2. de repud.* qua non tantum probatur hæc retentio, ſed & de donatione, idem quod hac nouella, ſtatuitur. Sed mutatum poſtea hoc ius retentionis. Anno enim 449. Theodoſius *l. 8. Cod. Iuſt. de repudiis & iudicio de moribus ſublatis*, certas præſcripſit cauſas, ob quas diuortium fieri poſſet, addiditque, vt ſi ſine tali cauſſa diuortium factum eſſet, vxor dotem ſuam, & ante nuptias donationem amitteret, nec intra quinquennium nubendi haberet poteſtatem; Vir quoque, ſi vxorem relinquere vellet præter cauſſas lege ſtatutas, redhiberet dotem, & ante nuptias donationem perderet. Iuſtinianus deinde A. D. 528. iudicium de moribus *l 11 Cod. Iuſt. de repud.* penitus ſuſtulit, legemque ſuam *Nouella 22.* denuo confirmauit. A. D. 536. idemque fecit A D. 541. *Nouella 117. cap. 8. 9.* Ex his autem conſtitutionibus, ſublato de moribus, vt dictum antea, iudicio, dos & donatio propter nuptias liberis cedit communibus, vel iis non exiſtentibus, coniugi innocenti. Conſule CVIACIVM *ad Nouell. citat.* SCHVLTINGIVM *ad Vlpian. tit. 6.* HEINECCIVM *ad leg. Iul. & Pap. Popp. lib. 2. cap. 19.* Et hæc cauſſa eſt, cur Tribonianus *lege 5. de ſecund. nuptiis*, illa; *nam etſi culpa*, vsque ad, *retinebit*, omiſerit. Cæterum in MS. G hic legitur: *maritus tamen totam donationem, non in partes,* &c.

(t) *Vel huius.* In Cod. Iuſt. *per huius*, & mox, *auctoritatem.*

(v) *Reſeruabat.* Cod. Iuſt. Vulgat. *ſeruabat.* Veteres autem libri, quos conſuluit Contius, *reſeruabat.*

(x) *Extantes ab omni.* MS. G. *extantes biennii ab omni.*

(y) *Conſumptas.* Cod. Iuſt. *conſumptas vero.*

(z) *Concedimus.* MS. G. *præcipimus.*

(aa) *Ipſos.* Abeſt hæc vox a Cod. Iuſt.

(bb) *Vel eligendi.* Mutatum hoc ius, ſublata electione. Vide ſupra *not. d.* CVIACIVM *ad Nouell. Inſtit. a.* SCIPION. GENTILEM *de ſecund. nupt. cap. 9.*

(cc) *Venit.* Cod. Iuſt. Vulgat. *peruenerit.* Contius edidit, *venerit.*

(dd) *Vbi vt.* Cod. Iuſt. *vbi res, vt.*

(ee) *Venit.* Cod. Iuſt. *venerit.*

(ff) *Hereditatem.* MS. G. *hereditates.*

(gg) *Fuerint.* In Cod. Iuſt. hic additum, *fuerint, qui poſterior moritur.*

(hh) *Si vel eius.* Cod. Iuſt. *ſi eius.*

(ii) *Indictum eſt.* Cod. Iuſt. *inductum eſt*, recte. *Inducere* eſt, introducere, vt docet multis locis BRISSONIVS *de V. S.*

(kk) *Inuentum.* Theodoſius A. propter odium ſecundarum nuptiarum liberis ſeruari vult lucra nuptialia, quæ ſibi vindicare poſſunt, etiamſi parentum hæreditatem non adierint. Finge patrem mortuum, & liberos repudiaſſe hæreditatem, vel ab ea ſeſe abſtinuiſſe, matrem vero ad ſecunda tranſiiſſe vota, licebit liberis, matre mortua, lucra ſibi nuptialia vindicare, *tanquam eius tantum res fuerint.* Neque coguntur parentis poſterioris adire hæreditatem, poſſet enim facillime etiam contingere, vt quod fauore liberorum, circa nuptialia lucra, introductum eſt, liberos, adita hæreditate, magno afficeret damno. Sed, vt loquitur Iuſtinianus Nouella 22. *cap. 20. in fin.* dabuntur hæc lucra liberis honore præcipuo, licet non fiant hæredes, aut patris aut matris. Verba illa huius conſtitutionis, *ſcilicet, ſi vel eius, qui poſterior moritur, hæreditatem crediderint adeundam*, non ita interpretanda ſunt, quaſi neceſſarium ſit, poſterioris parentis adire hereditatem, verum id innuunt, habere liberam liberos facultatem, adeundi hereditatem, ſi quidem crediderint, eam ſibi futuram lucroſam. Suadent id non tantum verba ſequentia, *ne quod fauore* &c. ſed & illa Iuſtiniani in Nouella laudata *22. cap. 26. § 1.* *Et ſuper iis quoque lucris, quæcunque ad ſecunda venientibus vota parentibus, percipiunt, non perſcrutamur, verum heredes exiſtant, aut, præmorientis parentis, aut ſecundis morientis, nec ſi alii quidem heredes exiſtant, alii vero non: Sed præmium eis damus hoc, ſiue heredes fiant, ſiue etiam non.*

(ll) *Peruenerint.* MS. G *peruenerint*, male.

(mm) *Venit.* Cod. Iuſt. vulgat. *peruenit.* Contius *venit* edidit. In MS. G. *veniat.*

(nn) *Quaſi rerum dominis conceſſum eſſe.* Si coniux ſuperſtes non contrahat ſecundas nuptias, iure veteri alienandi ius habet, & plenam proprietatem lucrorum nuptialium, *h. l.* & *l. 6. §. vlt. l. 8. §. 1. Cod. Iuſt. de ſecund. nuptiis.* Sed mutatum hoc ius deinde a Iuſtiniano Nouella 98. An. D. 540. qua voluit, vt parentes, ſiue ad alias nuptias venerint, ſiue non venerint, dotis tantum vel donationis propter nuptias vſumfructum haberent, proprietatem autem ſeruarent liberis. *Sancimus*, inquit Iuſtinianus cap. 1. dict. nouell. *ſi mulier moriatur, & eueniat lucrum fieri viro, dotem hanc omnino ſeruare filiis, ſiue ad ſecundas veniat nuptias, ſiue etiam non. Et ex diuerſo, ſi mortuus fuerit vir, mulierem antenuptialis donationis lucra propriis filiis ſeruare.* &c. De matre idem iam ſanxit A. D. 463. Seuerus A. *Nouell. 1. de abrogat. capitib. iniuſtis legis D. Maiorian. Scilicet, vt poſt viri obitum ſponſalia in vſumfructum tantum*

mater

mater habeat, & a filiis alienare non poſſit, ſiue in alias nuptias venerit ſiue non venerit. Conſule hic Cuiacium *in expoſit. ad Nouell. Iuſtin. 2.* qui tamen fallitur, quando putat, Maiorianum antea, *Nouella de ſanctimonial.* matribus proprietatem abiudicaſſe lucrorum nuptialium. Agitur enim illa Nouella de matre, ſecundas nuptias, quibus filiis, ſollicita pietate, commodum conciliare poſſit, contrahente.

(oo) *Si hereditatem eius, qui poſterior moritur, liberi adire noluerint.* Abſunt hæc a Codice Iuſt. Idem vero ſancitum *l. 6. §. vlt. l. 8. §. 1. Cod. Iuſt. de ſecund. nupt.* Intelligenda autem hæc ſunt de liberis heredibus quidem inſtitutis, ſed qui parentis tamen hereditatem adire noluerint. Nam ſi parens heredem ſibi inſtituerit aliquem extraneum, dici non poteſt, liberos ſibi poſſe ea bona vindicare, cum generalis inſtitutio alienationem etiam contineat, vt recte vidit Scipio Gentilis *de ſecund. nupt. cap. 2.* Aut parens deceſſit inteſtato, & tum liberi ſibi vindicare poſſunt lucra, licet hereditate non adita. Huc pertinet *l. 8. §. 3. Cod. Iuſt. de ſecund. nuptiis*, quæ multum torſit laudatum modo Scipionem Gentilem *l. c.* & ad quam alii miras attulere interpretationes. En verba eius: *Talem vero licentiam datam filiis, vt etiam non adeuntes paternam vel maternam hereditatem, lucra vindicarent, quæ parens eorum ex matrimonio, quod ſecundo toro minime mutauit, ſibi acquiſita non alienauit, nullo modo eis concedimus, ſi paternam vel maternam hereditatem* AB INTESTATO *ex parte (ſi forte alii etiam ex anteriore matrimonio morienti parenti filii ſunt) ſibi acquiſierint.* Recte iudicauit Cuiacius in expoſitione Nouell. 22. *anterius matrimonium:* non indicare hac lege ſecutas eſſe ſecundas nuptias, ſed vnum tantum a Iuſtiniano proponi matrimonium; minus tamen accurate idem *ibidem* ſcripſit, illos ſolos, qui heredes exſtiterint, ſecundum hanc legem ſibi vindicare potuiſſe nuptialia lucra. Neque accuratior eſt Scipio Gentilis *l. c.* quando putat, Iuſtinianum ſenſiſſe, ſi plures ſint liberi heredes inſtituti a parente ſuperſtite, qui lucra illa non alienauit, & alii ex his filiis hereditatem ſibi teſtamento delatam repudiauerint vel omiſerint, ſed eam ab inteſtato acquiſiuerint, pro ſua ſcilicet parte; alii vero ex teſtamento illam adiuerint, his ſolis filiis, qui adiuerunt, lucrorum nuptialium vindicationem eſſe concedendam. Verum in lege ipſa nihil de teſtamento, ſed inteſtati tantum proponitur hereditas: itaque tenendum eſt, ſtatuiſſe Iuſtinianum, liberos non adeuntes hereditatem, vindicare ſibi extantia lucra poſſe, ne adita hereditate forte minus lucroſa, detrimenti quid caperent, ſed occurriſſe Imperatorem hac lege ſimul heredum fraudibus, qui expilare hereditatem occaſione lucrorum nuptialium tentabant. Finge mortuum eſſe parentem, pluresque adeſſe ex matrimonio filios, eorumque nonnullos *ab inteſtato ex parte* ſibi acquiſiuiſſe hereditatem, ii tum *talem licentiam, vt etiam non adeuntes hereditatem, lucra ſibi vindicarent, nullo modo habebunt*, ſed cum ſeſe hereditati immiſcuerint, atque per eos factum ſit, vt amouerentur res hereditariæ, erunt heredes, & obligabunt ſe creditoribus.

(*) *Lex 3. Cod. Iuſt. de bonis quæ liberis*, hinc deſumpta eſt.

(pp) *Scitis prioribus.* Intelligenda eſt *lex* Valentiniani *vn. Cod. Theodoſ. de bonis quæ filiis familias*, relata in Cod. Iuſt. *num. 1. tit. de bon. quæ liber.* vbi conſule Gothofredum *in Commentar.* & lex 2. *Cod. Iuſt. eod. tit.*

(qq) *Eo addito.* Sichard. *eo quoque addito.*

(rr) *Eadem res.* Cod. Iuſt. *eadem res*, & mox, *transmittantur*, quo modo & habent MSS. W. G. ex quo colligimus, veram eſſe lectionem *eadem res*, & ita vbique reſcribendum, cum infra quoque in omnibus libris legamus, *acquirenda.*

(ss) *Patrem.* MSS. W. & G. *patris*, inde in Cod. Iuſt. *patres.*

(tt) *Ne.* In MSS. W. G. & Cod. Iuſt. recte *nec.*

(vv) *Acquirenda.* Porro in Cod. Iuſt. hæc addita a Triboniano: *Sin autem idem nepos, ſuperſtitibus tam patre, quam auo materno, diem ſuum ſine liberis obierit: eorum dominium, quæ ad ipſum ex matre, vel ab eius linea peruenerint, non ad auum, ſed ad patrem eius perueniat: vſufructu videlicet in huiusmodi caſibus auo, dum ſupererit, ſeruando.*

(xx) *Florenti Parens Kariſs. atque amant.* MS. G. *Florent. P. K. Auguſtor.* MS. W. Gothofred. Rittershuſ. *Florenti Præf. clariſſim. Auguſt.* Edit. Lugd. & Sichard. *chariſſime.*

(yy) *Illuſtris itaque.* MS. W. *Itaque illuſtris.*

(zz) *Promulgatam edictis propoſitis ad omnium notitiam faciat* &c. MSS. W. G. *promulgatam ad omnes populos edictis propoſitis faciat peruenire.* Edit. Sichard. Lugdun. Gothofred. Rittershuſ. *promulgatam edictis propoſitis ad omnem notitiam*, &c.

(aaa) *VII. Id.* MS. G. *VI. Id.*

(bbb) *Theodoſ. A. XVII.* MS. G. male, *Theodoſ. A. XIV.* Conſule Relandum *in Faſt.*

(ccc) *Vt ſicut mulier.* Sichard. male, *vt ſi qua mulier.*

(ddd) *Peruenerunt.* MS. G. *peruenerint.*

(eee) *Cuſtodiant.* Male Rittershuſ. *cuſtodiebant.*

(fff) *Quæſitum.* Edit. Sichard. Lugdun. Rittersh. Gothofred. *adquiſitum.*

(ggg) *Theodoſiani.* MS. G. *Theodoſiana.* Sed genuina eſt lectio *Theodoſiani*, ſcilicet Codicis, frequentiſſime enim occurrit non tantum in interpretationibus Codicis, ſed & apud auctorem *collat. Leg. Moſ. & Rom.* apud Papianum *libr. Reſponſor.* & in *vetere conſultatione.* Ceterum intelligit hic Interpres *legem 4. de matern. bonis*, quæ tota agit de bonis filiorum, & qua ratione in ea ſuccedere poſſit pater. Verba autem illa, *excepto*, vsque ad, *declarat*, includenda, vt ſenſus conſtet, & interpretatio congrua fiat legi.

(hhh) *Iuſſa ſunt reſeruari.* Edit. Lugdun. Rittershuſ. Gothofred. *iuſte ſunt reſeruata*, MSS. W. G. *iuſſi ſunt reſeruari.*

(iii) *Suſcepit.* MS. W. *percepit.* MS. G. *percipit.*

(kkk) *Si proprium mulier nihil habeat.* Editiones Sichard. Lugdun. Rittershuſ. Gothofred. *ſi proprium nihil habeat.* MS. G. *ſi de proprio mulier nihil habeat.*

(lll) *Cum ſumma.* MSS. & Edit. omnes, *& cum ſumma.*

(mmm) *Et vt.* Impreſſi omnes, *&.*

(nnn) *Paternis.* MSS. W. G. *patris.*

(ooo) *Pertinere.* Impreſſi omnes, *peruenire.*

Ne decurio ad ſenatoriam dignitatem, vel aliquos honores aſpiret. (a) *Tit. VIII.*

1. Impp. Theod. & Valent. AA. ad Senatum Vrbis Conſtantinop.

SPlendidiſſimo (b) cœtui (c) veſtro P. C. placere confidimus, ſi ciuitatum commodis conſulatur. Veſtrum eſt nempe (d) velle ciuitates augeri. Vos Curiis peculiariter proſpicere conſueſtis; ſiquidem vobis noſtro iudicio reſp. ſoleat gubernanda committi. (e) Nam etſi otio frui vos quodam tempore patiamur, ne labore videamini fatigari continuo, non tamen ideo cura vos deſerit optime regendæ reip. Quamobrem lege Curiis profutura, (f) vobis P. C. vel maxime gratulamur. Suggeſtione viri illuſtris atque magnifici Præfecti P. Orientis & Exconſule (g) Florentii comperimus, quoſdam Curiales, iniuriis ſe Præſidum ſubtrahere cupientes, ad ſenatoriæ dignitatis prærogatiuam confugere. (h) Hoc Curias eneruare non dubium eſt: Curialibus quippe præturæ munus (i) impoſitum, patrias etiam functiones, ac ſuæ quenque (k) munia ciuitatis, patrimoniis eorum eo modo conſumptis, denegare compellit. (l) Et quod motibus (m) ſe Iudicum reuerentia ſubtrahunt dignitatis, (n) publicis commoditatibus noxium eſſe perſpicitis: (o) Ceſſat enim debitorum compulſio, (p) ſi debitorem deſiderat executor. (q) Lege itaque perpetuo valitura decernimus; Nullum poſthac Curialem ſibimet dignitatis ſenatoriæ infulas (r) vſurpare: Nulli Curiali licentiam dari clariſſimo ſe permiſcendi conſortio. (s) Sed ne prouidentiſſime conſtituta, (t) quibuſdam præteritis, ſemiplena reliquiſſe noſcamur, illis etiam Curialibus, qui iam ſenatoriam adepti ſunt dignitatem, præturæ munus remitti decernimus, qui nondum Prætores ſunt nominati, (v) vel quos nominatos nondum ampliſſimi veſtri cœtus ſententia, Præturæ muneri mancipauit obnoxios. (x) Dat. prid. Id. Sept. (y) Conſtantinop. Theod. A. XVII. & Feſt. v. c. coss. (439)

INTERPRETATIO. *Hæc lex hoc præcepit,* (z) *vt nullus Curialis natus ad aliquos honores adſpiret, nec dignitatem aliquam ſupplicando tentet adſumere, niſi tantum officia Curiæ debita ſe nouerit ſubiturum.*

(a) *Vel aliquos honores aſpiret.* MSS. W. G. Edit. Lugdun. Ritterſhuſ. Gothofred. *vel ad aliquem honorem aſpiret.* In Sichardina titulus nouellæ hic eſt, *Decuria ſi ad Senatoriam dignitatem, vel aliquem honorem aſpiret.*

(b) *Splendidiſſimo* Sichard *colendiſſimo*, male. *Splendidiſſimum ordinem Senatorium* appellant Theodoſius M. *l.* 122. & Honorius Aug. *l.* 155. *de decurionib.*

(c) *Cœtui.* Ita *floren tiſſimus cœtus*, l. vlt. de vſur. *ſacratiſſimus cœtus.* l. 5. de princip. agent. *venerandus cœtus Senatus*, l. 12. de proxim. comitib. Conſule PARATITLON *de Senatorib.*

(d) *Veſtrum eſt nempe.* MS. W. *Veſtrum nempe eſt.* MS. G. *Nempe eſt veſtrum.*

(e) *Reſpublica ſoleat gubernanda committi.* Habuit Conſtantinopolitana ciuitas ad exemplum romanæ Γερουσίαν, μέγα ἢ συγκλητικὸν βουλευτήριον, vt docuit, multis veterum allatis locis, GOTHOFREDVS *in Commentar. leg. 3. ad leg. Cornel. de ſicar. num. 9.* & Senatoribus, priſco more, commendata quoque fuit Reipublicæ cura. Hinc Iulianus, cum Conſtantinopoli eſſet, curiam frequentiſſime ingreſſus eſt, & ad Senatum retulit, vt videmus apud AMMIANVM *lib. 22. c. 7.* quam ob cauſam mirifice eum collaudat LIBANIVS *in orat. funebr. pag. 298. Edit. Morell.* ex quo id quoque diſcimus, Senatores vetere more ſediſſe circa Iulianum, cum ſub Conſtantio, qui princeps alto ſupercilio ſolebat pleroſque deſpicere, in palatium tantum vocati ſint, vt ibidem ſtantes exciperent ex ore principis, quæ fieri vellet. Ideo etiam Iulianus *l. 1. de exhibendis reis* ſcribit, *aut ſenatorum, & auctoritatem eius ordinis, in quo nos quoque ipſos numeramus* &c. Eundem honorem exhibuit Senatui Conſtant. Arcadius, Aug. qui, *leg. 3. ad leg. Corn. de ſicar.* vitam ſaluteṁque Senatorum aduerſus factiones defendens, ait, *de nece ſenatorum etiam, nam & ipſi pars corporis noſtri ſunt, cogitant,* &c. Certe eo imperante, ab ampliſſimo ordine Conſtantinopol. bellum indictum, quod docet elegans locus ZOSIMI *lib. 5. cap. 11.* vt &, cum tanta tum eſſet Senatus auctoritas, non potuerit non ridere CLAVDIANVS *lib. 2. in Eutrop. v. 136. Byzantinas Proceres, Graiosque Quirites*, quod Eutropio eunucho ſummos honores detulerint. Manſit eadem Senatus dignitas ſub Theodoſio Iuniore, vt docet *lex 180. de decurionib.* idemque in primis facit hæc nouella; & poſt longum temporis interuallum obſeruamus, Iuſtinianum & Iuſtinum Augg. iura Senatus nouæ Romæ conſeruare voluiſſe integra. Pertinet huc *Nouella* Iuſtiniani 62. *de conſultationib.* qua iubet, *vt totus Senatus cauſas appellationum audiat, & conueniat, quamuis ſilentium tantum ſine conuentu Senatoribus denunciatum fuerit. Silentio enim conuentum ineſſe videri:* neque omittendus inſignis PROCOPII locus *hiſt. arcan. cap. 14.* qui, quamuis ſit in Iuſtinianum iniquus, luculentum tamen de Senatus poteſtate præbet teſtimonium. Ita autem ille: πολλάκις δὲ τὰ συγκλήτῳ βουλῇ, καὶ τῷ αὐτοκράτορι δεδοκιμασμένα, εἰς ἕτερον τινὰ ἐτελεύτησε κρίσιν. ἡ μὲν γὰρ βουλὴ ὥσπερ ἐν εἰκόνι καθῆστο, οὐδὲ τῆς ψήφου, οὐδὲ τοῦ καλοῦ κυρία οὖσα

ὄντα. σχήματος δὲ μόνου, καὶ νόμου ξυνειλεγμένη παλαιοῦ ἕνεκα. ἐπεὶ οὐδὲ φωνὴν ἀφεῖναί τινα ἐτῶν τῶν ἐνταῦθα ξυνειλεγμένων τὸ παράπαν ἐξῆν. ἀλλ᾽ ὅτε βασιλεὺς, καὶ ἡ συνόικος ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον διαλαγχάνειν μὲν ἀλλήλοιν τῶν διαφερομένων ἐσκήπτον. ἐνίκα δὲ τὰ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὑπὲρ τούτων ξυγκείμενα: *Sæpiſſime factum eſt, vt quæ Senatus, quæue Imperator de eadem re decreuiſſent, in contrarium caderent; nam fuit Senatus inane quoddam ſimulacrum, penes quem neque ſententia dicenda, neque ſuendi honeſtum arbitrium eſſet: ſed conſeſſum impleret ad ſpeciem quandam, & ex priſca lege, ac nemini plane muſire liceret; ſed ea, de quibus conſulendum eſſet, Imperator atque coniux (Theodora) ſibi ſumerent, & quæ apud ſe ipſi ſtatuiſſent, hæc obtinerent.* Nolo iam virulentum animum, & maledicentiſſimi huius ſcriptoris calumnias tangere, certe hic locus exemplo eſſe quoque poteſt, quantum credendum ſit homini, qui & iis, quæ publica lege ſtatuta ſunt, contraria ſcribere non eſt veritus. Perſpiciunt enim facile omnes, dignitatem & iura Senatus Iuſtinianum ſanctiſſime eſſe tuitum, imo maiorem fere præ reliquis principibus, ei exhibuiſſe honorem, cum locum in Silentio ſiue Principis Conſiſtorio inter Conſiſtorianos Comites aſſignauerit Senatoribus. Venio ad Iuſtinum, de quo Corippvs *in laudem Iuſtini lib. 2. v. 200. ſequent.* hæc ad Senatum Conſt. pertinentia habet:

Vos o mihi proxima membra,
Conſcripti Patres, noſtri ſpes maxima regni;
Vos eſtis pectus, vos brachia verticis huius:
Quorum conſiliis, quorumque laboribus vſa
Publica res domuit gentes, & regna ſubegit.
Summa regendarum cura eſt mihi credita rerum:
At quia ſubiectum noſtrum eſt diſponere mundum,
Nos etiam vobis curas committimus orbis.

Vltima Poetæ verba accurate conueniunt cum his nouellæ noſtræ, *Vobis noſtro iudicio reſpublica ſoleat gubernanda committi.* Senatores autem prouincias adminiſtraſſe intelligimus præterea ex *lege 6. de honorar. codicill. l. 14. 52. de decurionib.* & laudata *nouella Iuſtiniani.* Conſulendus etiam eſt Phil. Berterivs *Pithan diatrib. I. cap. 7.* qui obſeruauit, in ſanctiſſimis eccleſiæ conuentibus Chalcedone & Conſtantinopoli, cum vota pro imperii incolumitate fierent, Senatui acclamatum, *Multos annos Senatui.*

(f) *Lege curiis profutura.* MSS. W. G. *legem curiis profuturam.*

(g) *Et exconſule.* Abeſt & a MSS. W. G. & Edit. Sichard. in qua editum, *Exconſulis.* Florentius autem Conſulatum geſſit A. D. 429. vt docet *Proſopograph.* de eo dictum ad *Nouell. 1.*

(h) *Ad Senatoria dignitatis prærogatiuam confugere.* Potuerunt Decuriones Constantini M. tempore adſpirare ad dignitatem Senatoriam, dummodo non laceraſſent fiſcales rationes, & circa exactionem annonarum rite eſſent verſati, vt patet ex *l. 14. de decurionibus.* Idem tamen mox *l. 18. eod. tit.* cum forte curiæ eſſent deſolatæ, conſtituit, vt nemo decurionum ad Senatum aſpiraret. Sed hæ leges pertinent ad Senatum V. R. ſunt enim emiſſæ an. *D. 326. & 329.* ante Conſtantinopoleos dedicationem. Romanus etiam Senatus intelligendus eſt in *l. 29. de decurion.* quæ Constantem Avg. habet auctorem, qua permiſſum Senatorium honorem impetrare poſt impleta omnia curiæ munera. Constantii Avg. *lex 42. de decurionib.* data *an. 354.* ad ordinem Cæſenatium, ex qua intelligimus decuriones codicillis acceptis, non tantum infulas clariſſimæ dignitatis, id eſt, Senatoriæ, impertiſſe, ſed & curia eſſe liberatos; Romam quoque reſpicit. At eiusdem Auguſti *l. 48. de decurion. A. D. 361.* ad Senatum Conſtantinopolitanum data eſt, eaque ſancitum, vt decuriones Senatores facti, albo curiæ eximerentur, exceptis tantum iis, qui perfuncti iam erant Prætorum honore, ludosque prætorios ediderant. Mirifice illuſtrat hæc lex nouellam noſtram, vt mox oſtendemus. Prætereo Valentiniani leges ad Occidentem pertinentes. Valens autem Orientis Aug. *A. 365. l. 69. de decurionib.* & *A. 371. l. 74. eod. tit.* Senatorium honorem expletis curialibus muneribus, decurionibus conceſſit, idemque ſtatuit Theodosivs M. *A. 380. l. 82.* & *an. 382. l. 90. de decurionib.* dummodo poſt expleta etiam curialia munera, vicarium curiæ ſubſtituerent, verum eodem adhuc anno, mutata plane ſententia, cum forte curias obſeruaret negligi, edixit, *lege 93. de decurion.* vt omnes, qui Senatorum ſe ſplendori vel collegio miſcuerant, ſimul cum ſobole reſtituerentur, idque iterum præcepit *A. 386. l. 111. A. 387. l. 118. d. t.* *An. 390.* autem, mitiorem amplexus ſententiam, *l. 122.* voluit, vt dignitatis Senatoriæ prærogatiuis quidem vterentur decuriones, ſed ſimul cum filiis curiæ munera obirent, & e patria diſcedere ciuitate iis eſſet piaculum. Hoc iure vſi ſunt decuriones ad *Annum* vsque *393.* quo Theodoſius conſtituit *l. 130. de decurion.* vt muniis perfuncti in patria omnibus, ſenatoria gaudere poſſent dignitate & prærogatiua; bona vero eorum obnoxia manerent curiæ, atque idonei ſubſtituerentur. Patris conſtitutionem *an. 398.* confirmauit Arcadivs *l. 160. de decurion.* Theodosivs tandem Ivnior *An. 416. leg. 180. de decurion* ad Vrsvm P. V. Conſtantinopol. hanc dedit legem: *Licet augeri cœtum ampliſſimum cupiamus, cuius conſortio gratulamur, tamen ſi quis functionibus inuolutus, & nexibus municipalis ordinis innodatus, codicillos Clariſſimatus potuerit impetrare, nec ſuſcipiendos eos Tua ſublimitas, nec penitus allegandos eſſe cognoſcat.* Quæ lex lucem etiam affundit iis, quæ nota ſuperiore de Senatu Conſtantinopol. dictas, ſimulque oſtendit, licuiſſe decurionibus poſt expletas functiones omnes, ſenatoria frui dignitate, quod magis docet eiusdem Theodoſii lex 182. eodem anno data, ibi: *Sed prius vniuerſis functionibus per ordinem propriæ ciuitatis expletis, tum demum ad competentem honorem ſinguli venire deproperent.* Obtinuit hoc ius, (quod ſcimus ex *lege 183. d. t.*) vsque ad annum 436. quo *lege 187. d. t.* definiuit Theodoſius, vt decuriones, euecti ad Spectabilium dignitatem, tam curialia quam ſenatoria obirent munera; ii vero, qui honorario tantum dignitatis titulo eſſent ornati, & ἄπρακτοι, ſenatoriis muneribus per ſe, curiæ vero per ſubſtitutum periculo facultatum ſuarum reſponderent. Sed triennio poſt hæc nouella decreuit, vt nullus omnino poſthac curialis infulas dignitatis Senatoriæ ſibimet vſurparet. Ex his intelligimus, quam ſæpe variarit hoc ius. Quæ mens fuerit Iuſtiniano, docet *lex vlt. Cod. Iuſt. de decurionib.*

(i) *Prætura munus impoſitum.* Appellatur quidem Prætura, *l. 74. de decurionib.* proprium Senatus decus, ſed grauiſſimum erat onus, propter munerum in circo & theatris editionem, quæ adeo erat neceſſaria, vt & cogerentur abſentium Cenſuales ludos exhibere, Prætorum nomine, quod legimus apud Symmachvm *lib. 4. epiſt. 8.* Sumptuoſiſſimas autem fuiſſe editiones, multa docent veterum loca, & Zosimvs adeo vituperat Conſtantinum M. quod excogitauerit Præturam Conſtantinianam, quo poſſet ſplendidioris for-

tunæ hominibus ægre facere, honoriſque prætextu magno pecuniæ pondere priuare. Vide eum *lib. 2. cap. 38.* vbi addit: ἣν ἂν ἰδεῖν τῶν εἰς τοῦτο τεταγμένων ἐπιδημούντων ταῖς πόλεσι, φυγὴν ἁπάντων καὶ ἀποδημίαν ἀλλόφυλον, δέει τοῦ μὴ σὺν ἀπωλείᾳ τῆς οὐσίας ταύτης τυχεῖν τῆς ἀξίας; *idcirco quoties ad vrbes veniſſent, qui huius rei mandatum habebant, videre erat fugam omnium & profectionem ad extraneos, metuentium, ne cum patrimonii ſui detrimento dignitatem hanc apiſcerentur.* Modum ſumptuum, in Præturas, *Flauialem*, *Conſtantinianam*, & *Triumphalem*, Conſtantinopoli impendendorum, definiuit Conſtantius *l. 5. de Prætorib.* vbi vide Commentarium. Verum fœda iactatio & æmulatio functiones has Prætorias grauiſſimis auxerat impendiis, vt & publica lege, quam dedit Theodoſius M. *An. D. 384.* quæque hodie legitur *num. 1. titulo de expenſis ludorum*, eſſet coercenda. Hanc legem reſpicit SYMMACHVS *lib. 10. ep. 21.* ibi: *Agit diuinis ſanctionibus veſtris gratias ordo reuerendus, etiam nomine poſterorum, quibus Reſpublica emendata tradetur. Nam cum fœda iactatio Senatorias functiones grauibus impendiis obruiſſet, & moribus & ſumptibus noſtris ſanitatem veterem reddidiſtis: ne aut impares facultate collegas tenuis decoloraret editio, aut per verecundiam viribus maiora conatos effuſio inconſulta demergeret.* Conſulendus etiam IVRETVS *in Symmach. lib. 10. ep. 4.* VALESIVS *ad Ammianum lib. 27. cap. 3.* ſed inprimis huc pertinet elegans OLYMPIODORI locus in *fine eclog. Tom. I. Script. Rer. Byzant.* ex quo, quantæ pecuniæ ſummæ, Romæ in Prætorias editiones erogatæ fuerint, optime cognoſcimus. Ita autem ille: Καὶ ὅτι Πρόβος ὁ παῖς Ἀλυπίου, τελέσας τὴν οἰκείαν Πραίτωραν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς Ἰωάννου τυραννίδος, δώδεκα Κεντηνάρια χρυσοῦ ἀνάλωσε. Σύμμαχος δὲ ὁ λογογράφος, συγκλητικὸς ὤν, τῶν μετρίων πρὶν ἢ τὴν πόλιν ἁλῶναι, τοῦ παιδὸς Συμμάχου Πραίτωραν τελοῦντος, εἴκοσι κεντηνάρια ἐδαπάνησε. Μάξιμος δὲ εἷς τῶν εὐπόρων, εἰς τὴν τοῦ υἱοῦ Πραίτωραν, τεσσαράκοντα κατεβάλετο κεντηνάρια. ἑπτὰ δὲ ἡμέραις οἱ πραίτορες τὰς πανηγύρεις ἐτέλουν. *Probum Alypii filium in prætura, quam Ioannis tyranni temporibus geſſit, auri centenarios duodecim expendiſſe. Symmachum vero oratorem, mediocri cenſu Senatorem, ante captam vrbem, filio Symmacho Præturam gerente, centenarios impendiſſe viginti. Maximum dein, ex opulentis vnum, in filii præturam quadraginta centenarios impendiſſe. Septem autem diebus ſolemnes ludos Prætores celebrabant.* Ob hos Præturæ ſumptus augendus erat Senatus, ne pauci cogerentur onera tolerare, quod indicat *l. 180. de decurionib.* & decuriones in Senatum recepti cito deſignabantur Prætores: imo ex *lege 48. de decurion.* eſt colligere, promiſiſſe nonnullos Senatui ſumptuoſas editiones, & allectos, vt fidem liberarent, pecunias ciuitatum publicas abſtuliſſe. En verba legis citatæ: *qui Prætorum honore perfuncti ſunt, reſidentes in Senatu, redhibere debebunt, quæ ex rationibus fiſci, aut vrbium viſceribus abſtulerunt, ita vt omnibus deinceps adipiſcendi honoris huiuſce aditus obſtruatur.* Cum vero Theodoſius Iun. ante triennium *l. 187. de decurion.* conſtituerit, vt decuriones in Senatum allecti, tam ſenatoriis, quam curialibus muneribus ſatisfacerent, vt nota ſuperiore obſeruauimus, iamque animaduerteret, *præturæ munus impoſitum* in ciuitate Conſtantinopolitana, *patrias etiam functiones*, quas tamen aut ipſi decuriones, Senatores facti, aut per ſubſtitutum periculo facultatum ſuarum obire debebant, *ac ſua quemque munia ciuitatis, patrimoniis eorum eo modo conſumptis, denegare compellere*, hac lege perpetuo valitura decreuit, vt nullus poſtea curialis Senatoria frui poſſet dignitate. Per *munia ciuitatis* intelligendæ ſunt editiones ludorum in ciuitatibus a magiſtratibus faciendæ, de quibus multis egit LIBANIVS, cuius verba repete ex Commentariis *ad leg. 1. de Spectacul. leg. 29. 169. de decurionib.* Conſumpto igitur patrimonio (quod tamen erat curiæ obnoxium) ob ludos Conſtantinopoli editos, ſolitis & ἐγκυκλίοις oblectationibus populo ſuæ ciuitatis faciendis impar fiebat Senator.

(k) *Sua quenque.* Sichard. *ſua quenque.*

(l) *Compellit*, MSS. W. G. & Sichard. male *compellitur.*

(m) *Quod motibus.* Sichard. *quod hiis moribus*, male. *Motus iudicum*, ſunt arbitria & voluntates. Vide *Gloſſar.* & BRISSONIVM *de V. S.*

(n) *Reuerentia dignitatis.* De reuerentia dignitatis Senatoriæ conſulendum *Paratitlon de Senatorib.*

(o) *Perſpicitis.* MS. W. *præſpicitis.*

(p) *Compulſio.* MS G. *compulſatio.* Vtraque vox huius æui. *Compellere* eſt debitum exigere, *compulſores*, exactores, *compulſio*, exactio. CASSIODORVS *Var. XII. 10. Prudens ſe ipſe compellit, minus cautus eſt, qui vrgetur ab altero. Nam quid egit totius anni ſuſcepta compulſio.* Vide *Gloſſar.* voc. *compulſor.* Apud TERTVLLIANVM *Apologet. c. 21.* *compulſationis* vox occurrit, ſed alio ſenſu. *Nam & nunc Iudæi aduentum Chriſti expectant, nec alia magis inter nos & illos compulſatio eſt, quam quod iam veniſſe non credunt.* Cæterum reſpicit hoc loco Theodoſius debita curiæ munera, quæ vide *in Paratitlo de decurionib.*

(q) *Si debitorem deſiderat executor.* MSS. W. G. *ſi debitorem deſerat executor.* Sichard. *ſi debitori deſit executor.* Editiones Lugdun. Rittershuſ. Gothofred. *ſi debitum deſerat executor.*

(r) *Infulas.* Infulæ dignitatis ſæpe occurrunt in legibus, alluſione facta ad ſacerdotes & flamines. Videnda in primis *l. 122. de decurion.* Loca alia require in *Gloſſar.* & apud BRISSON. *de V. S.*

(s) *Conſortio.* Ita *l. 73. de decurion. In conſortium Senatus nititur peruenire. L. 74. eod. tit. Ad conſortium Senatus legetur.*

(t) *Prouidentiſſime conſtituta.* MS. G. *prudentiſſime conſtituta.* Sichard. *Prouidentiſſime conſtantiſſimeque conſtituta.*

(v) *Nominati.* De deſignatione & nominatione Prætorum, quæ fiebat ſenatus arbitrio, conſule *Paratitlon de Prætorib.*

(x) *Mancipauit obnoxios.* Deſignabantur primo Prætores, deinde vero, cum varii Prætorum eſſent gradus, ſumptuſque varie præſtituti, editionis modum, ſeu præturas ipſas arbitrio Senatus ſortiebantur. *Paratitlon de Prætorib.* Hæc ſortitio dicitur proprie *nominatio*, & qui Præturas erant ſortiti, *nominati* appellantur, *l. 1. 17. de Prætorib.* Nominationem ſequebatur *denuntiatio.* Legibus enim ſtatutum eſt, vt intra quinque menſes, ſi abſens quis eſſet, moneretur, quo aut nominationi adſenſum præberet, aut excuſationem ſuo tempore proponeret, *l. 22. de Prætorib.* Cum deinde præſentis etiam excuſationes audiendæ, & a Senatu ponderandæ eſſent, ante ſententiam ab ampliſſimo ordine latam, nemo Præturæ muneri obnoxius erat, ſeu præturæ muneri obnoxius mancipabatur. Senſus itaque verborum hic eſt: Curialibus, qui ſenatoriam

adepti

adepti ſunt dignitatem, Prætura remittitur, ſi nondum nominati ſunt, ne, quod ſupra vidimus, conſumpto patrimonio, patrias functiones & munera negligere cogerentur. Manent ergo Senatores ſine onere, quo patriæ oneribus ferendis pares ſint. Deinde nominatis ad præturam, ſed nondum muneri huic per ſententiam latam obnoxiis, (cum ſcilicet nominati iuſtas allegarent excuſationis cauſas, de quibus in Senatu in vtramque partem diſceptabatur) onus Præturæ etiam remittitur, diſceptationique, ſi qua fuit, per hanc legem, imponitur finis. Tandem patet, eos quos ſententia Senatus, iam ante hanc legem, præturæ mancipauerat obnoxios, oneri ſubiectos fuiſſe; ſed poſt hanc conſtitutionem neminem curialium potuiſſe ad ſenatoriam aſpirare dignitatem, ne curiæ eneruarentur.

(y) *Dat. Prid. Id. Septembr.* MS. Ottobon. *Dat. XIII. Kal. Aug.* MS. G. *Dat. III. Id. Septembr.*

(z) *Præcepit.* MSS. W. G. *præcipit.* Obſeruandum autem, non cepiſſe interpretem ſenſum nouellæ, quod facile animaduertent lectores.

De teſtamentis. (a) *Tit. VIIII.*

1. Impp. Theod. & Valent. AA. Florentio PF. P. (b)

ITa prodeſt (c) gentes barbaras noſtri nominis (d) imperio mancipari, ita noſtræ victoriæ videbuntur obedientibus fructuoſæ, ſi pacis commoda legum regulis componantur. (e) Ideo diuinis ſenſibus die noctuque res humani generis pertractantes, gratum duximus deficientium quoque voluntatibus ſubuenire, vt pro ſuo quisque teſtetur arbitrio: vt in poteſtate ſua ſuam habeat voluntatem: vt inuitus nemo nec taceat, nec loquatur. Illud eſt quippe proprie teſtamentum, quod teſtantis meram obtinet voluntatem. (f) Natura talis eſt hominum, vt quosdam diligant, alios timeant, quibusdam ſint officioſæ gratiæ debitores, alios ſuſpicentur, quorundam fidem intelligant eligendam, aliis nihil credendum exiſtiment: nec tamen audeant de ſingulis, quæ ſentiunt, confiteri. Ideo veteres teſtamenta ſcripta teſtibus offerebant, oblatarumque eis tabularum perhibere teſtimoninm poſtulabant. (g) Sed dum iuris antiqui cautelam paulatim mutat poſteritatis imperita præſumptio, & teſtes exigunt omnino, quæ teſtamento continentur, agnoſcere, eo res proceſſit, vt dum ſua quisque nonnunquam iudicia (h) publicare formidat, dum teſtibus teſtamenti, ſua non audet ſecreta committere, ne ſuis facultatibus inhiantes offendat, inteſtatus mori, quam ſuæ (i) mentis arcana periculoſe patiatur exprimere. Hac (*) itaque conſultiſſima lege ſancimus, licere per ſcripturam conficientibus teſtamentum, ſi nullum ſcire volent, (k) quæ in eo conſcripta ſunt, ſignatam (l) vel ligatam, vel tantum clauſam (m) inuolutamve proferre ſcripturam, vel ipſius teſtatoris, vel cuiuslibet alterius manu conſcriptam, eamque rogatis teſtibus ſeptem numero ciuibus Romanis puberibus omnibus ſimul offerre ſignandam & ſubſcribendam: dum tamen teſtibus præſentibus teſtator ſuum eſſe teſtamentum dixerit, quod offertur, (n) eique ipſe coram teſtibus ſua manu in reliqua parte teſtamenti ſubſcripſerit. Quo facto, & teſtibus vno eodemque die ac tempore ſubſcribentibus & ſignantibus, (o) valere teſtamentum: nec ideo infirmari, quod teſtes neſciant, quæ in eo ſcripta ſunt teſtamento. (p) Quod ſi literas teſtator ignoret, vel ſubſcribere nequeat, octauo ſubſcriptore pro eo adhibito, (r) eadem ſeruari decernimus. In omnibus autem teſtamentis, quæ vel abſentibus, vel præſentibus teſtibus (s) dictantur, ſuperfluum eſt vno eodemque tempore exigere teſtatorem & teſtes adhibere, & dictare ſuum arbitrium, & finire teſtamentum. Sed licet alio tempore dictatum ſcriptumve proferatur teſtamentum, ſufficiet vno eodemque die, (t) nullo actu (v) interueniente, teſtes omnes videlicet ſimul, nec diuerſis temporibus ſubſcribere, ſignareve teſtamentum. Finem autem teſtamenti, ſubſcriptiones & ſignacula teſtium eſſe decernimus. Non ſubſcriptum namque (x) a teſtibus, atque ſignatum teſtamentum, pro imperfecto haberi conuenit. Ex imperfecto autem teſtamento voluntatem teneri (y) defuncti, niſi inter ſolos liberos habeatur, (z) non volumus. Per nuncupationem quoque, hoc eſt ſine ſcriptura, teſtamenta non alias valere ſancimus, niſi (aa) ſeptem teſtes, vt ſupra dictum eſt, ſimul vno eodemque tempore collecti, teſtatoris voluntatem, aut (bb) teſtamentum ſine ſcriptura facientis, audierint, non (cc) vt ſuum, quod adſolet fieri, narrantes arbitrium, hoc eſt, vt maniſeſte teſtari ſe ſub iisdem teſtibus ſine ſcriptura eo ipſo tempore dicat, non futurum ſuæ voluntatis promittat arbitrium. Si quis autem teſtamento iure perfecto, poſtea ad aliud venerit teſtamentum, non alias, (dd) quod ante factum eſt in-

firmari decernimus, quam id quod ſecundo facere teſtator inſtituit, iure fuerit conſummatum: Niſi forte in priore teſtamento ſcriptis his, qui ab inteſtato ad teſtatoris hereditatem ſucceſſionemve venire non poterant, in ſecunda voluntate teſtator eos ſcribere inſtituit, qui ab inteſtato ad eius hereditatem vocantur. Eo enim caſu, licet imperfecta videatur ſcriptura poſterior, infirmato priore teſtamento, ſecundam eius voluntatem non quaſi teſtamentum, ſed quaſi voluntatem inteſtati (ee) valere cenſemus: (ff) in qua voluntate quinque teſtium iuratorum depoſitiones ſufficient. (gg) Quo non facto, valebit primum teſtamentum, licet in eo ſcripti (hh) videantur extranei. Illud etiam huic legi perſpicimus (ii) inſerendnm, vt quoniam Græce iam teſtari conceſſum eſt, (kk) legata quoque ac directas libertates, (ll) tutores (mm) etiam Græcis verbis liceat in teſtamentis relinquere, vt ita vel legata relicta, vel libertates directæ, tutoresve dati videantur, ac ſi legitimis (nn) verbis ea teſtator dari, fieri, obſeruarique iuſſiſſet, Florenti Parens Kariſſime AA. Illuſtris itaque & magnifica auctoritas tua conſultiſſimam legem, edictis propoſitis, ad omnium notitiam perferri præcipiat. Dat. prid. Id. Sept. (oo) Conſtantinop. Theod. A. XVII. & Feſto v. c. coss. (439)

INTERPRETATIO. *Hæc lex multa confirmat, quæ de teſtamentis in Theodoſiani corporis auctoritate conſcripta ſunt. Sed hoc amplius habet,* (pp) *vt ſi aliquis iure prætorio condiderit teſtamentum, id eſt, quod ſeptem teſtium ſubſcriptionibus confirmatur, auctor teſtamenti, ſi literas ſcit, octauus ipſe ſubſcribat: Sin autem aut ſubſcribere* (qq) *non poteſt, aut literas neſcit, tunc octauum pro ſe adhibeat ſubſcriptorem.* (rr) *Nam etſi ſubſcriptores neſciant, quæ* (ss) *in pagina teſtamenti continentur, teſtamentum ex hac re non habeatur* (tt) *infirmum. Teſtamento vero nihil detrahitur, ſi per plures dies dicatur fuiſſe dictatum, dummodo vna die ſub præſentia teſtatoris ſimul omnes rogati a teſtatore ſubſcribant, ac ſuis ſigillis ſubſcriptum muniant teſtamentum. Per nuncupationem quoque, hoc eſt ſine ſcriptura, qui ſuam publicare maluerit voluntatem, conuocatis ſimul vna hora ſeptem teſtibus, primum pro qua re eos venire rogauerit, euidenter explanet, vt quia teſtamentum non fecit, illi apud geſta,* (vv) *defuncti publicent & allegent voluntatem. Si quis autem facto legitimo teſtamento, aliud poſtea* (xx) *voluerit facere teſtamentum, non aliter quod prius factum eſt reddatur infirmum, niſi ſequens teſtamentum omni firmitate fuerit conſcriptum,* (yy) *& legitimo teſtium numero roboratum. Nam ſi imperfecta fuerit forſitan deficientis voluntas, ſecunda voluntas tunc valeat, ſi in primo teſtamento, quod fecerat, extraneos ſcripſit heredes, & poſtea in ſecunda voluntate illos inſtituit, vel ad ſucceſſionem vocauit, qui etiamſi non teſtatus fuiſſet, poterant in hereditate* (zz) *defuncti ab inteſtato ſuccedere, quæ tamen poſterior voluntas defuncti, licet non ſit perfecta, ſic in omnibus quæ ſcripta ſunt valeat, vt quinque teſtes iuriſiurandi religione confirment, teſtatorem ad hoc eos conuocaſſe, vt remoto priore teſtamento, ſecundam in propinquis ſuis, quam perficere non valuit, conderet voluntatem, quæ in omnibus, vel circa omnes firma permaneant.*

(a) *De Teſtamentis.* MS G. *de teſtamento.*

(b) De *Florentio* PP. conſule dicta *ad Nouell. 1.* male in MS. G. *Laurentio PV.*

(c) *Ita prodeſt.* Seruant hanc lectionem MSS. W. G. ſed in Sichard. Lugdun. Gothofred. Rittershuſ. edit. *Vt prodeſt.*

(d) *Nominis.* Ita habent MSS. W, G. & impreſſi omnes, GOTHOFREDVS autem edidit *numinis.* RITTERSHVSIVS etiam *numinis* vocem reſtituendam eſſe cenſuit. Recte, vt opinor. Etenim ſcriptorum nullus, quantum quidem ſcio, Orientis imperium appellauit Theodoſianum.

(e) Bene obſeruauit RITTERSHVSIVS, Procemium Inſtitutionum Iuſtiniani videri hinc expreſſum, qua de re conſulendi Commentatores. Huc pertinent Theodorici Oſtrogothorum Regis verba apud CASSIODORVM *Var. IV. 12. Propoſiti noſtri eſt, vt prouincias, nobis Deo auxiliante ſubiectas, ſicut armis defendimus, ita legibus ordinemus.*

(f) *Meram obtinet voluntatem.* QVINTILIANVS *declamat. 308. init.* de teſtamentis: *Neque enim aliud videtur ſolatium mortis, quam voluntas vltra mortem.* Et circa fin. *Teſtamentum eſt voluntas defuncti conſignata iure legibusque ciuitatis.* Conſuli hic poſſunt, qui ad Inſtitutiones & Vlpianum commentati ſunt.

(g) Reſpicit Theodoſius illa VLPIANI *tit. 20. §. 9. Nuncupatur teſtamentum in hunc modum. Tabulas teſtamenti teſtator tenens ita dicit.* HÆC VTI IN HIS TABVLIS, CERISVE SCRIPTA SVNT, ITA DO, ITA LEGO, ITA TESTOR: ITAQVE, VOS QVIRITES, TESTIMONIVM PRÆBITOTE. Conſulendus SALMASIVS *de ſubſcribendis & ſignandis teſtamentis cap. 19. ſequ.* SCHVLTINGIVS *ad Vlpian.*

(h) *Iudicia.* Iudicium vltimæ voluntatis ſententia, ſeu teſtamentum. Vide loca in *Gloſſar.* & apud BRISSONIVM *de V. S.*

(i) *Sua.* Editiones Sichard. Lugd. Rittershuſ. Gothofred. *ſua.*

(*) Lex,

(*) Lex, *hac conſultiſſima, 21. Cod. Iuſt.* de teſtamentis, hinc deſumpta eſt.

(k) *Volent.* MSS. W. G. & Cod. Iuſt. *volunt-ea.*

(l) *Signatam.* Cod. Iuſt. vulgat. *conſignatam.* CONTIVS edidit *ſignatam.* Vtraque lectio proba eſt. Conferatur hic locus SVETONII *Neron, c. 17.* & PAVLLI *lib. 5. recept. ſent. §. 6.*

(m) *Clauſam.* MS. W. *cluſam.* Edit. Sichard. Lugd. Rittershuſ. Gothofred. *incluſam.*

(n) *Offertur.* MS. W. *profertur.*

(o) *Signantibus.* Cod. Iuſt. *conſignantibus.*

(p) *Scripta ſunt teſtamenta.* MS. W. *ſcripta ſint teſtamento.* Idem vero iam antea ſtatuit Arcadius *l. 3. de teſtament. & codicill.* ibi: *Statuimus, iis qui extremas ordinant voluntates, hac eſſe ſeruanda, vt & praſentes videant ſubſcriptores, & ii, qui venerint non ignorent, etiamſi iisdem ſcriptura continentia non fuerit intimata.* Conſule hic GOTHOFREDVM.

(r) Conſule ZACH. HVBERVM *II. Obſeruat. rer. iudicat. c. 13.* Voluit deinde Iuſtinianus *l. 29. de teſtamentis,* & *§. 4. Inſt. h. t.* vt per manum teſtatoris, & ſi ſcribere hic nequeat, teſtium, nomen heredis aut heredum exprimeretur. Sed ipſe ſuſtulit eam ſolemnitatem A. D. 541. *Nouell. 119. c. 9.* addita ratione, quæ hanc quoque conſtitutionem illuſtrat: *Agnouimus autem ex huiusmodi ſubtilitate plurima teſtamenta deſtructa, teſtatoribus non valentibus huiusmodi cuſtodire ſubtilitatem, aut forſan nolentibus ſcire aliquos ſuam voluntatem.*

(s) *Vel abſentibus vel praſentibus teſtibus.* Cod. Iuſt. *qua praſentibus vel abſentibus teſt.*

(t) *Vno eodemque die.* Cod. Iuſt. vulg. *Vno tempore eodemque die.* Gloſſula hæc eſt, a naſutulo, occaſione ſuperiorum verborum, *vno eodemque tempore,* addita. MS. W. legit hic, *vno eodem die.*

(v) *Actu.* Cod. Iuſt. *actu extraneo.* Hoc etiam addidit ſemidoctus, & abeſt a veteribus libris, vt vidit Contius.

(x) *Subſcriptum namque.* Cod. Iuſt. *ſubſcriptum autem, a teſtibus ac non ſignatum.* In MSS. autem lectio noſtra apparet.

(y) *Teneri.* MSS. W. G. & Cod. Iuſt. *tenere.* male.

(z) *Liberos habeatur.* Obſerua hic emblema Triboniani additum *ex l. vlt. Cod. Iuſt. famil. erciſcund. Liberos, a parentibus vtriusque ſexus, habeatur, non volumus. Si vero in huiusmodi voluntate, liberis alia ſit extranea miſta perſona: certum eſt, eam voluntatem defuncti, quantum ad illam duntaxat permixtam perſonam, pro nulla haberi, ſed liberis adcreſcere.* Gothofredus *in Commentar. ad leg. 1. famil. herciſcund.* hæc verba in conſtitutione Theodoſiana, *l. 21. Cod. Iuſt. de teſtament.* exſtitiſſe, ſcripſit; ſed contrarium docet hæc nouella. Neque hoc verum eſt, quod idem ſtatuit cum Contio, *legem* illam *vltim. famil. erciſcund.* miro Triboniani flagitio interpolatam eſſe ex laudata *l. 21. de teſtament.* Nam prior lex Conſtantinum M. habet autorem, poſterior Theodoſium, vt facile pateat, ex priore ſiue *d. l. vlt.* migraſſe integram ſententiam, in *d. l. 21.* poſteriorem. Denique probari non poteſt, quod tamen multis argumentis conquiſitis tentat laudatus Gothofredus, Tribonianum *in l. vlt. Cod. Iuſt. famil. erciſcund.* magna audentia mutaſſe inſcriptionem, & loco *Verini,* ſubſtituiſſe *Baſſum PP.* cum nondum liqueat, an *lex vltim. Cod. Iuſt. famil. erciſcund.* ſit excerpta ex *lege 1. Cod. Theodoſ. eiusd. titul.* quæ ad Verinum data eſt. Cæterum, quod hoc loco de voluntate patris, & ſcriptura quacunque, licet ſolemnitatibus deſtituta, inter liberos locum habente, ſtatutum eſt, iam antea obtinuit ex *lege 1.* Conſtantini M. *Cod. Theod. de famil. erciſcund.* Vide hic *Commentarium.* Quid Iuſtinianus ſanxerit docet eius *Nouell. 18. c. 7.* & *Nouell. 107. c. 1.* vbi conferendus CVIACIVS, & RITTERSHVSIVS.

(aa) *Niſi ſeptem.* Cod. Iuſt. *quam ſi.*

(bb) *Aut teſtamentum ſine ſcriptura facientis.* Ita legunt impreſſi omnes: in MSS. W. G. eſt, *vt teſtamentum ſine ſcriptura facientes,* in Cod. Iuſt. *vt teſt. ſine ſcript. facientis,* quæ lectio proba eſt, vt patet ex ſequentibus. Reſcribendum etiam mox, *narrantis arbitrium.*

(cc) *Non vt ſuum, quod adſolet.* MS. W. *non vt ſolum, vt adſolet.* MS. G. *non ſolum vt ſuum, vt adſolet.* Cæterum hæc verba, vsque ad illa, *ſi quis,* abſunt a Codice Iuſt.

(dd) *Alias* pro *aliter.* Vid. BRISSONIVM *de V. S.*

(ee) *Voluntatem inteſtati.* Cod. Iuſt. *voluntatem vltimam inteſtati.*

(ff) *Cenſemus.* Cod. Iuſt. *ſancimus.* MS. G. *cenſuimus.*

(gg) *Sufficient.* Cod. Iuſt. *ſufficiunt.*

(hh) *Scripti.* MS. W. *conſcripti,* oſcitantia librarii ob antecedentem vocem *eo.*

(ii) *Perſpicimus.* Cod. Iuſt. *proſpeximus.*

(kk) *Grace iam teſtari conceſſum eſt.* Cod. Iuſt. *vt etiam grace omnibus teſtari liceat.* Cuncta quæ erant iuris ciuilis, latina tantum lingua concipiebantur, quod notum. Conſule BRISSONIVM *de formul. lib. 7. num. 6.* CVIACIVM *ad Vlpian. tit. 25.* Quæ vero erant iuris gentium, qualibet poterant expediri lingua. Huc pertinent illa Vlpiani *l. 11. D. de legat. 3. init. Fideicommiſſa quocunque ſermone relinqui poſſunt: non ſolum latina vel graca, ſed etiam Punica vel Gallicana, vel alterius cuiusque gentis:* & *leg. 8. in fin. D. de acceptilat. Et ideo puto, & grace poſſe acceptum fieri, quia hoc iure vtimur, vt iuris gentium ſit acceptilatio:* & *in fragment. tit. 25. num. 9. Item grace fideicommiſſum ſcriptum valet, licet legatum grace ſcriptum non valeat.* Ideo etiam directæ libertates tutelæque, olim erant romana lingua concipiendæ. Diſpiciendum autem, quo tempore poteſtas facta ſit omnibus, teſtamenta græca lingua faciendi. Vehementer enim errant, qui perſuadere volunt, poſt translatum Conſtantinopolin imperium, cunctis græce teſtari licuiſſe, quorum in numero eſt CL. OTTO *ad Inſtit. tit. de teſtament.* & HEINECCIVS *in inſtitut. eod. tit.* prouocans ad *leg. 15. Cod. Iuſt. de teſtament.* quæ tamen lex de formulis tantummodo ſolemnibus in teſtamentis adhibendis, ſublatisque, intelligenda eſt, quod docere poſſunt illa: *ob inanem obſeruationem irritas fieri tabulas & iudicia mortuorum indignum eſt: ademptis his, quorum imaginarius vſus eſt: inſtitutioni heredis verborum non eſſe neceſſariam obſeruantiam: quolibet loquendi genere formata inſtitutio valeat.* Notandum præterea, eam legem non pertinere ad Conſtantinum, vt vulgati Codices præferunt, ſed ad Conſtantium, quod clarum ex ſubſcriptione. Conſtantius autem primus ſuſtulit formulariam iurisprudentiam, *l. 1. Cod. Iuſt. de formulis.* Conſule GOTHOFREDVM *ad leg. vlt. de ſtud. liberal. vrb. Rom. & Conſtantinopol.* Deinde translata licet ab vrbe Roma Byzantium ſede imperii Conſtantinus eiusque ſucceſſores, latinam linguam nouæ Romæ ſeruari voluerunt, vt docent inſcriptiones ſtatuarum, monetæ, epiſtolæ, edicta, conſtitutiones; imo Iuſtiniani tempore in aula

& comitatu fuit ea in vſu communi, quod vel maxime teſtatur *nouella* eius *VII. cap. 1.* *Διόπερ αὐτὴν καὶ προὐθήκαμεν καὶ οὐ τῇ πατρίῳ φωνῇ τὸν νόμον συνεγράψαμεν, ἀλλὰ ταύτῃ τῇ κοινῇ τε καὶ Ἑλλάδι, ὥστε ἅπασιν αὐτὸν εἶναι γνώριμον, διὰ τὸ πρόχειρον τῆς ἑρμηνείας: ideo hanc emiſimus & non patrio ſermone legem conſcripſimus, ſed hoc communi & græco, vt omnibus nota ſit, propter interpretationis facilitatem.* En linguam latinam *πάτριον* appellat Iuſtinianus, & *Nouella LXVI. cap. 1. §. 1.* ſcribit, edidiſſe ſe æqualis formæ conſtitutiones de menſura inſtitutionis filiorum, quarum alia lingua græcorum ſit conſcripta propter multitudinis frequentiam, *τῆς δὲ τῇ Ῥωμαίων (φωνῇ) ἥπερ ἐστὶ καὶ κυριωτάτη, διὰ τὸ τῆς πολιτείας σχῆμα, alia vero latina, quæ etiam propria, propter Reipublicæ ſtatum.* Multa huc pertinentia collegit Car. du Fresne *in præfationibus ad vtrumque Gloſſar.* Cum vero iam Theodoſii M. tempore contigerit, vt græculi homines, vtrumque colentes ſermonem, neutro recte vterentur, ita publicis fidem facientibus eius ætatis monumentis, facile eſt videre, ob latinitatem in teſtamentis adhibendam, non potuiſſe non infinitas oriri lites. Nihilominus tamen neque Theodoſius, neque Arcadius ſubditis fecerunt poteſtatem græce teſtandi, ſed primus eam conceſſit licentiam Theodoſius Iun. Id vero factum ante hanc nouellam editam, vt aperte docent verba illa, *quoniam græce iam teſtari conceſſum eſt.* Cum vero illa conſtitutio perierit, de anno non liquet. Eſt tamen mihi hæc ſententia, anno 439. quoque id ius introduxiſſe Theodoſium, & forte paullo ante hanc noſtram conſtitutionem, quia Tribonianus, cui ad manus fuere Theodoſii leges, in *lege* ſæpe memorata *21. de teſtament.* abſciſſ. ſcripſit, *illud etiam huic legi proſpeximus inſerendum, ut etiam græce omnibus teſtari liceat.* Videtur enim legem priorem, quæ ſine dubio tantum de licentia græce teſtandi egit, cum hac noſtra, qua extenditur illa græce teſtandi facultas ad legata, libertates & tutelas, coniungere voluiſſe.

(ll) *Libertates.* Hinc deſumpta eſt *lex 14. Cod. Iuſt. de teſtamentaria manumiſſione*, quæ caret ſubſcriptione. Hæc itaque huic anno eſt reddenda in faſtis Relandi. En eam. *Impp. Theodoſius & Valentinian. Augg. Florentio PP. Directas libertates græcis verbis liceat teſtamentis relinquere: vt ita libertates directu data videantur, ac ſi legitimis verbis eas teſtator dari iuſſiſſet.* Emendandus etiam Brissonivs *de formul. lib. 7. cap. 6. pag. m. 562.* qui exiſtimauit, hanc *legem 14.* ſexennio poſt *legem vlt. 8. Cod. Iuſt. de teſtamentar. tutel.* datam, quæ tamen lex etiam, vt mox videbimus, ex hac nouella noſtra eſt, & ad an. 439. pertinet.

(mm) *Tutores etiam.* *Lex vltim. 8. Cod. Iuſt. de teſtamentar. tutela*, hinc excerpta; cuius verba hæc ſunt: *Tutores etiam græcis verbis licet in teſtamentis relinquere: vt ita tutores dati videantur, ac ſi legitimis verbis eos teſtator dediſſet.* In antiquis Codicibus & apud Contium quoque ita ſubſcripta eſt, *Dat. Prid. Id. Septembr. Theodoſ. A. XIV. & Maximo*, quæ ſubſcriptio in errorem induxit Brissonivm, vt crederet legem an. 433. emiſſam, quod nota ſuperiore vidimus. Correxerunt Contivs & alii ſubſcriptionem ope huius nouellæ.

(nn) *Legitimis.* Legitima verba hic ſunt latina, quia legibus introducta.

(oo) *Prid. Id. Sept.* MS. G. *IV. Id. Sept.* Cod. Iuſt. *Dat. Idib. Sept.* Sichard. *Prid. Id. Febr.*

(pp) *Habet.* MSS. W. G. *continet.*

(qq) *Subſcribere.* MSS. W. G. *ſcribere.*

(rr) *Subſcriptorem.* Editiones Sichard. Lugd. Ritterhuſ. Gothofred. *ſcriptorem.*

(ss) *Quæ in pag. teſt. continentur.* MSS. W. G. *quod in teſtamenti pagina continetur.*

(tt) *Habeatur.* MSS. W. G. *habetur.*

(vv) *Apud Geſta.* Geſta ſunt acta publica, in quæ referebantur teſtamenta, donationes & quæuis inſtrumenta. Vide *Gloſſar. Theodoſ* Du Fresne *in Gloſſar.* & Brissonivm *de V. S.*

(xx) *Poſtea.* MS. W. *propterea.*

(yy) *Conſcriptum.* MSS. W. G. *ſubſcriptum*, male, vt patet ex ſequentibus.

(zz) *Hereditate.* MS. G. *hereditatem.*

De alluuionibus & paludibus & paſcuis. (a) *Tit. X.*

1. Impp. Theod. & Valent. AA. Cyro PF. P. & Conſuli deſignato. (b)

Suggeſtionibus tui Culminis (c) ſemper magnum aliquid reip. conferendi materiæ (d) miniſtrantur, ſemper nobis aliquid porrigitur emendandum. Quanta itaque Magnitudinis tuæ prouincialium cura eſt, per eas quoque non dubie declaratur. Alluuionum, quæ contingere ſolent in prædiis, quæ ripis quorundam fluminum terminantur, (e) ea natura eſt, vt ſemper incerta poſſeſſio, incertum ſit eius dominium, quod poſſeſſori per alluuionem accreſcit. Nam quod hodie poſſidemus, nonnunquam altero die vicini fundi dominio, in alteram fluminis ripam translatum, acquiritur, (d) nec tamen apud eum cui accreſcit, ſemper remanet acquiſitum, ſed plerunque redit ad priorem dominum (f) cum augmento. Sæpe nec ad poſteriorem manet, nec ad priorem redit, ſed in harenam fluminis inundatione diſſoluitur. Ideo ſuggeſtionem (g) tui Culminis admittentes, non Ægyptiis ſolis, nec de Nili tantum alluuionibus (h) loquimur, ſed quod ſalubre eſt, orbi terrarum, atque omnibus prouinciis promulgamus. Et ea (*) quæ per alluuionem (i) poſſeſſoribus acquiruntur, neque ab ærario vendi, neque a quolibet peti, nec ſeparatim cenſeri vel functiones exigi, (k) hac perpetuo lege valitura ſancimus, ne vel alluuionum ignorare vitia, (l) vel rem noxiam poſſeſſoribus videamus indicere. (m) Similiter nec

ea quidem, quæ paludibus antea vel paſcuis videbantur aſcripta, (n) ſi ſumptibus ac laboribus poſſeſſorum nunc ad frugum fertilitatem translata ſint, (o) vel vendi, vel peti, vel quaſi fertilia ſeparatim cenſeri, vel functiones exigi concedimus: ne doleant (p) diligentes operam ſuam agri dediſſe culturæ, nec diligentiam ſuam ſibi damnoſam intelligant. (q) Huius legis temeratores quinquaginta librarum auri condemnatione coherceri decernimus. Inter quos habendum eſt officium quoque tuæ ſedis excelſæ, ſi aliquid eiusmodi ſuggeſſerit diſponendum, vel ſi preces inſtruxerit (r) petitoris, Cyre Parens Kariſſime AA. Illuſtris itaque & magnifica auctoritas tua ſuggeſtione tui Culminis ac diſpoſitione (s) non admiſſa tantum, ſed etiam collaudata, legem hanc edictis propoſitis ad omnium noticiam perferri præcipiat. (t) Dat. XI. Kal. Oct. Conſtp. Valent. A. V. & Anatolio V. C. COSS. (440.)

INTERPRETATIO. *Hac lege cenſitum eſt, vt ſi fluuius alueum ſuum paulatim in aliam partem contulerit, terram illi acquirat, cuius finibus ſpatium terræ dignoſcitur contuliſſe. Quam rem beneficio aquæ poſſeſſoribus acquiſitam, nullus velut fiſcalem audeat vindicare, cui rei tributum nullus adiiciat. Si quis etiam paludes ſuo ſtudio deriuauerit, & ad vſum fertilitatis adduxerit, ſimiliter hoc is qui excoluit, ſine cenſu perpetuo iure poſſideat; neque quiſquam hoc audeat a noſtra munificentia poſtulare.*

(a) Legitur hæc Nouella inter varias rei agrariæ leges, *pag. 343. ſequ. edit. Goes.* ſed a ſciolo agrimenſore ineptis deprauata additamentis, & in alium hinc inde detorta ſenſum; quod CONTIVS non obſeruauit, notans ad *l. 3. Cod. Iuſt. de alluuionib.* eam integram ab agrimenſore ex Codice Theodoſiano fuiſſe exſcriptam. Oculatiſſimum autem GOESIVM nouella noſtra latuit, cuius tamen ope longe felicius reſtituiſſet legem agrariam.

(b) *Cyro PF. P. & Conſuli deſignato.* De Cyro agit EVAGRIVS *hiſt. eccleſ. lib. 1. Cap. 19.* SVIDAS *voc. Κυρος.* THEOPHANES *in Chronograph. ad an. Theodoſ. 37. pag. 66. 67. Ed. Venet.* CHRON. PASCHALE *ad an. 450. pag. 253. Ed. Venet.* THEOPHYLACTVS *hiſt. lib. 8. c. 8.* CEDRENVS *in Annal. ſub Theodoſ. pag. 270. Edit. Venet.* ZONARAS *Annal. Tom. 2. pag. 34. Edit. Venet.* BARONIVS *in Annal. ad an. 440.* ANTON. PAGIVS *in Critic. ad an. 446.* Scimus autem ex his, ipſum fuiſſe Panopoliten Ægyptium, Deorum cultorem, poeticisque facultatibus in amicitiam ſeſe Eudociæ Auguſtæ inſinuaſſe & viam paraſſe ſibi ad ſummos honorum in aula Conſtantinopolitana gradus. Euagrius eum Claudiano iungit; & ex Metaphraſte apud SVRIVM *d. 11. Decembr.* notum, ipſum tempore anguſtiarum ſuarum, de quibus mox, elucubraſſe carmen, ſub titulo, Veritas exulans. SVIDAS habet, Præfectum Vrbi, Præf. Prætorio, Conſulem & Patricium factum, & AVCTOR *Chron. Paſchal.* tradit, geminas ipſum Præfecturas quatuor annis adminiſtraſſe, ob ſummam vitæ innocentiam. Præf. Vrb. Conſtant. fuit An. 426. vt teſtatur *l. 5. Cod. Iuſt. de aduocat. diuerſ. iudic.* An. 439. *l. 9. Cod. eod. de ſacroſ. eccleſ. l. 20. Cod. eod. de operib. publ.* & hoc Anno 440. vt habet inſcriptio *legis 21. Cod. Iuſt. de operib. publ.* quæ inſcriptio lucem capit ex Chronico Paſchali, quod fidem facit, Cyrum duas Præfecturas ſimul adminiſtraſſe. Præfecturam Prætorianam enim geſſit an. 440. vt docet noſtra nouella, & infr. *nouell. 14. num. 2. 3.* item *l. 2. Cod. Iuſt. de temporib. & reparationib.* ad quem annum refero etiam *leges 32. 33. Cod. Iuſt. de appellat.* quæ ſubſcriptione carent, licet certi nihil hic definiri poſſit, cum ad annum vsque 448. Cyrus honores geſſerit. Anno ſequenti 441. Cyrus ſolus Conſul in Oriente proceſſit, vt docent omnes Faſti. Vid. BARONIVS, PAGIVS & RELANDVS. Quando vero EVAGRIVS ſcribit, eum eo tempore, quo Carthago capta eſt a Vandalis, fuiſſe Magiſtrum militum in Occidente, ſtatuendum eſt, Cyrum tum Vrbis Conſtant. Præfectum, (occupata enim eſt Carthago an. 439. quo Præfecturam vrbanam geſſiſſe ſupra vidimus) a Theodoſio in auxilium Valentiniano miſſum, cum poſt Carthaginem expugnatam Vandali toti occidenti terrorem incuterent. Anno 447. ingens terræ motus ædificia & muros Conſtantinopol. concuſſerat, quos Cyrus tum P. V. intra ſexaginta dies magnifica ſubſtructione reſtituit, tota vrbe obſtupeſcente, & laudibus eum ſummis extollente. Eæ autem laudes maximam bono viro creatunt inuidiam, quæ aucta eſt, poſtquam Eudocia Auguſta an. 448. Theodoſii gratia exciderat, &, relicta vrbe, abierat Hieroſolyma. Eo enim anno, ſedente in circo Cyro cum Theodoſio, cum populus ob murorum ædificiorumque refectionem atque ob vrbem luminibus nocturnis exornatam exclamaret, *Vrbem Conſtantinus condidit, Cyrus renouauit,* Imperator indignabundus, ademit ei Præfecturæ vrbanæ dignitatem, obtentu, quod gentilis eſſet. Cyrus de vita ſollicitus in eccleſiam fugit & clericus factus eſt, ſed Imperator miſeratione motus eum Cotyaii conſtituit Epiſcopum, vt narrat SVIDAS, cui etiam fides adhibenda eſt, licet alii tradant Smyrnenſi eccleſiæ fuiſſe præfectum. In actis enim Concilii Conſtantinopolitani an. 448. Pſeudo-Epheſini 449. Chalcedonenſis 451. Æthericus Epiſcopus Smyrnenſis occurerit. Tandem obſerua, in MSS. W. G. verba illa, *& Conſuli deſignato* abeſſe, & præterea male legi in MS. G. *Cyro PV.* Apud Goeſium autem *P. P. Orientalium.*

(c) *Tui culminis ſemper.* In MS. leg. agrar. *tui culminis quod ſemper.* Emendat GOESIVS, *ſuggeſtionibus tui culminis ſemper magnum aliquid reipublicæ conferendi materia miniſtratur. quod ſemper nobis aliquid porrigitur emendandum.* Sed ea emendatione nil opus.

(d) *Materia miniſtrantur.* In leg. agrat. *materia miniſtratur.*

(e) *Ripis fluminum terminantur.* CASSIODORVS *Var. III. 52. Aut terminis teſtibus, aut iugis montium, aut fluminum ripis, aut arcaturis conſtructis conſtat eſſe definitum.* Adi etiam Frontinum *de colon. pag 121. 129 Edit. Goes.*

(d) Huc pertinent illa LVCANI de Pado *lib. 6. v. 277*

Illos terra fugit dominos: his rura colonis
Accedunt, donante Pado.

Item: Pomponii *l. 30. D. de acquir. rer. dom. Flumina enim cenſitorum vice funguntur, vt ex priuato in publicum addicant, & ex publico in priuatum*; quibus verbis facile lucem affundes ex *titulo de cenſu ſine adſcriptione*, item *titul. de cenſitorib. lib. 13.*

(f) *Ad priorem dominum.* In MS. leg. agrar. *ad priorem ſu dominium.*

(g) *Igitur ſuggeſtionem tui culminis admittentes, non Ægyptiis ſolis.* In leg. agrar. *Ideoque ſuggeſtione culminis tui admittitur, vt iudicio agrimenſoris finiatur. Non Ægyptiis ſolis.* Hæc ſenſu plane carent; hinc notat Goesivs: Sed quid iudicio agrimenſoria finietur? incerta poſſeſſio & incertum dominium? An vero illud, quod in harenam fluminis inundatione ſoluitur? Quippe de his actum erat. H·c igitur, cum plane videatur abſurdum, veriſimilius eſt, reſcriptum fuiſſe: *ne iudicio agrimenſoris finiatur.* Quo ſcilicet vel ab ærario ve· di, vel a quolibet peti, vel ſeparatim cenſeri, vel functiones exigi poſſint. Hactenus Vir ille doctus, qui ſi vidiſſet noſtram nouellam, non potuiſſet non ridere ineptiſſimam ſemidocti agrimenſoris gloſſam, quam ideo per ſummam audaciam intruſit legi, vt pluribus negotiis intereſſent agrimenſores.

(h) *Nili tantum alluuionibus* De his eſt elegans locus apud Cassiodorvm *Var III. 52.* extat etiam conſtitutio de Nili inundatione *l. 2. Cod. Iuſt. de alluuion.* ſed ſine die & Coſ. In MSS. W. G. hic legitur, *de maris tantum alluuionibus.*

(*) *Et ea quæ per alluuionem.* In MS. leg. agrar. *Vt ea quæ:* vnde conicit Goesivs. ſcriptum fuiſſe: *vt ea, quæ per alluuionem poſſeſſoribus acquiruntur, neque poſſint ab ærario vendi* &c.

(i) Lex *ea quæ per alluuionem 3. Cod. Iuſt. de alluuionib.* hinc deſumpta eſt.

(k) Solebant Inſpectores ea, quæ per alluuionem accreuerant, tanquam publica fiſco vindicare, vt bene obſeruat interpres, imo aliquando vendere. Ii etiam, qui prædæ inhiabant, atque ex fructibus ſis petitionibus diteſcere cupiebant, eiusmodi bona a principe petebant, quod videmus *titulo de petitionibus*; & vt erant plerumque cenſitores ſubditis graues, cum viderent incrementa per alluuionem aut ſeparatim ea cenſere, aut maiorem cenſum agris imponere, ſiue functiones maiores exigere, volebant, quod hac nouella vetitum. Conſule *titul. de cenſitorib. peræquatorib. & inſpectorib. lib. 13.*

(l) *Ne vel alluuionum ignorare vitia, vel rem noxiam.* Hæc valde deprauarunt librarii in MSS. W. & G. Prior Codex habet, *nec per alluuionum ignorare vel tanta vel rem noxiam*, in altero eſt, *nec per alluuionem ignorare vel tantam, vel rem noxiam.* Sichardus edidit, *ne per alluuionum ignorantiam vetitam rem, & maxime noxiam.*

(m) *Inducere.* Recte *inducere*, de cenſu, & functionibus: male in Cod. Iuſt. *inducere.*

(n) *Paludibus vel paſcuis aſcripta.* Quando libri cenſuales ſcribebantur. loca paluſtria vel compaſcua ob ſterilitatem cenſu eximebantur. *Adſcribere* paludibus vel paſcuis, eſt cenſu liberare. Hyginvs *de limitib. conſtituend. pag. 207. edit. Goes. In agris quædam loca propter aſperitatem aut ſterilitatem non inuenerunt emptores. Itaque in formis locorum talis adſcriptio adeſt:* in modvm compascvæ, *aliquando facta eſt.* et tantvm compascvæ, *quæ pertineret ad proximos quosque poſſeſſores, qui ad ea attingunt finibus ſuis.* Dicuntur hi agri ſubſeciui. Vetus auctor *de limit. pag. 293. Subſeciui agri, quos in pertica diuiſor recuſant, quaſi ſteriles aut paluſtres.* Aliter autem interpretanda *ſubſeciua* apud Svetonivm *in Domitian. c 9.* ea enim in agrorum diuiſione carptim ſuperfuerant, id eſt, non effecerant centuriam.

(o) *Sunt.* MSS W. G. & Cod. Iuſt. *ſunt:* item apud Goeſium.

(p) *Ne doleant.* In leg. agrar. *ne hi doleant*, male.

(q) *Intelligant.* Male in Cod. Iuſt. *iudicantes intelligant.*

(r) *Inſtruxerit.* Sana hæc lectio: male in Cod. Iuſt. *introduxerit.* Officiales enim in prouinciis degentes, inſtruunt petitores, qui plerumque erant ipſi in eorum ſtatu.

(s) *At diſpoſitione.* Bene emendat Goesivs, *hac diſpoſitione.*

(t) *Præcipiat.* Stultam iterum hic agrimenſor addidit gloſſam: *Præcipiat hæc agrimenſorum ſemper eſſe iudicia.*

De his qui ſponte munus aliquod vel honorem largiuntur, & de naturalibus filiis in curiam dandis, heredibusque ſcribendis, vel bona parentum a cipiendis. (a) *Tit. XI.*

1. Impp. Theod. & Valent. aa. Apollonio pf. p. (b)

NVlla profeſſione virtutis, nullaque re alia potius homines Deo, quam prona liberalitate iunguntur. Nam cum beneficiorum fontibus genus amplificetur humanum, diuinam beneuolentiam nobis credimus obligari. vnde ſpes tota viciſſitudinis exſpectetur. (c) Quod ſi quis bene de ſe meritum lædat, ex amore omnium quem liberalitas meruit, communi neceſſe eſt odio condemnetur ingratus. Huius iniquiſſimæ rei acerbitate commotam Celſitudinem tuam, a nobis remedium poſtulaſſe præſens ſuggeſtio declarauit. Multi enim ſæpe nullam trahentes forte maiorum Decurionatus originem, ſua ſponte, (d) liberalique ſententia, (e) pietatis quoddam inſigne duxerunt, magnificis patriam muneribus beneficiisque donare. Alii, cum extruendi publici operis nulla eis neceſſitas immineret, diuerſis eam ædificiorum ornatibus extulerunt. Id augendæ patriæ deſiderium maximis laudibus ac præconiis efferendum, alios curialibus oneribus, alios diſcuſſionum laqueis (f) implicauit. Et quod vltra omnem indignationem eſt, rationes (g) liberalitatis ſuæ dare cogitur,

Digitized by Google

cogitur, qui luxuriæ non dediſſet. Quod niſi prouida diſpoſitione curetur, quotus quisque erit tam ſui ſuæque vtilitatis ignarus, qui vel in operibus conſtruendis largitatem exercere velit, cui diſcuſſor immineat, vel in conferendo aliqoo munere gloriari, cum id quod munus fuerat, incipit (h) eſſe iam debitum? Qui denique ſic patriam ſuam diliget, vt cum frui liceat opibus ocioſis, iactura patrimonii ſui ſollicitam redimat egeſtatem? Quapropter ipſis ciuitatibus potiſſimum conſulentes, quibus ſuorum ciuium beneuolentiam nolumus interclusam, huius æternæ legis ſalúberrima ratione decernimus, vt ſi quis ſua ſponte nullique eiusmodi oneri ſubditus, in qualibet ciuitate per ſe alteriusue perſonam (i) quodcunque munus ediderit, vel honorem geſſerit, nullum ex voluntaria largitate vel præiudicium ſui ſtatus incurrat, (k) vel diſcuſſionis ratiociniis obligetur: Hoc enim pacto, cum ex voluntate præbeatur, quod, ſi neceſſitas immineat, euitetur, nec gratos ſuæ circa patriam beneuolentiæ pœnitebit, nec excuſatio relinquetur ingratis. Illi etiam parti, ſollicita nobis circa res humanas prouidentia ſuggerente, conſulendum eſſe credidimus, quantum fauoris ſplendorisque, legitimæ proli ex legum ſuffragatinne præſtatur, tantum naturali ac degeneri ſoboli derogatur. Nam cum de ſucceſſionibus paternarum facultatum quædam ſeueriora, quædam humaniora circa eos iura prolata ſint, nulla lex adeo eis pepercit, vt eiusmodi ſorte conceptos ſaltem in aliorum loco poneret, quos naturæ coniunctione proximos inueniſſet. Sed nos, a quibus ſolet in hominum genus ſemper aliquid procedere quo iuuentur, vna eademque ſaluberrima ſanctione & horum condicioni, & Curiarum commoditati ſubueniendum eſſe perſpeximus, vt cum & naturalium liberorum vilitas ſplendidiorem fortunam, & Decurionum nobilitas multitudinem deſideret auctiorem, vtriusque generis vtilitatibus in commune perpenſis, ab altero commodetur, quod alteri deficit: lexque vndique temperatiſſima collocetur, quæ & naturæ vitium dignitatis impartitione (l) ſoletur, & ordinum dignitatem a corporum exiguitate defendat. Hac igitur pepetuo duratura promulgatione decernimus, vt ſi cui & legitimorum, & naturalium liberorum progenies ſuppetat, veterum illibata conſtitutionum auctoritate ſeruata, iuſtæ ac legitimæ ſobolis iura nulla imminutione decreſcant. Si quis (*) vero parentibus amiſſis, naturalem duntaxat fœcunditatem, non etiam legitimam ſortiatur, ſeu liber ipſe, ſeu Curiæ ſit nexibus obligatus, & tradendi filios vel omnes, vel quos, quemue maluerit, eiuſ ciuitatis Curiæ, vnde ipſe oritur, & in ſolidum heredes ſcribendi liberam ei concedimus facultatem. Parentibus vero ſuperſtitibus ſi naturalis pater vitæ munus impleuerit, quartam partem (m) bonorum contemplatione gradus legitimi patri matriue, auo vel auiæ ſaluam intactamque ſeruamus, vt ſi quis eorum vel præteritus, vel parum quam ei debebatur ex legibus fuerit conſecutus, mouere de inofficioſo teſtamento querelam pro iuris ordine concedatur. Quos ex hac noſtra diſpoſitione (n) nec lædi credimus, nec offendi. Nec enim aliquid ex eorum iure decoquitur, (o) cum nequeant, ad quoscunque heredes forte tranſmiſſa, quicquam amplius ex filiorum ſuorum nepotumue facultatibus, præter memoratam defendere quantitatem. Niſi forte moleſte ferendum ſit, natura ſibi cohærentes, licet iure ſeiunctæ ſint, (p) alieniſſimis anteferri, rerumque eſſe participes, quos conſortes ſanguinis confitentur. Quod ſi (q) cui non ex vrbe, ſed vico, vel poſſeſſione qualibet oriundo naturales liberi contigerint, eosque velit ſub definitione prædicta, & Curiæ (r) ſplendore cohoneſtare, & hereditatis opibus adiuuare, eius ciuitatis adſcribendi ſunt ordini, ſub qua vicus ille ſeu poſſeſſio (s) cenſetur. Quod ſi alterutram regnantium ciuitatem patriamque (t) ſortiatur, ſit ei liberum ſuſceptam ex inæquali coniugio ſobolem cuiuſcunque ciuitatis Decurionibus immiſcere, dummodo ciuitas, quæ eligitur, totius prouinciæ teneat principatum. Indignum eſt enim, vt qui ſacratiſſ. vrbis vbere gloriatur, natales (v) ſuos non inluſtri (x) ordine ciuitatis illuminet. Hæc, ſiue, cum poſtrema definiat, (y) ſiue, cum donatione (z) cuiuslibet quantitatis, habita ratione Parentum, (aa) in liberos naturalis (bb) pater conferat, quod de ſubeunda ſorte curiali, ſeu teſtamento, ſeu actorum fide conſtituat, (cc) ita ratum eſſe, ſtabiliterque (dd) volumus obſeruari, vt ſiue abſtinendo hereditatibus, (ee) ſiue abdicando donationes, naturales liberi curialem voluerint euitare fortunam, poſteaquam (ff) paternarum opum vel in ſolidum, vel ex parte reperti fuerint poſſeſſores, licet eas alienauerint,

omni modo ad condicionem, in qua pater eos (gg) amplificatis (hh) opibus eſſe voluit, etiam inuiti cogantur accedere. Apolloni Parens Kariſſ. (ii) AA. Illuſtris & magnifica auctoritas tua, quæ ſanximus, edictis propoſitis ad vniuerſorum noſtro imperio ſubiectorum (kk) notitiam commeare perficiat. Dat. XVI. Kal. Ian. (ll) Conſtantinop. Maximo II. & Paterno (mm) v. c. coss. (443)

INTERPRETATIO. *Si quis habuerit legitimos filios & naturales,* (nn) *id lex iſta conſtituit, vt id obſeruetur quod eſt in Theodoſiani corpore conſtitutum, hoc eſt, vt extantibus filiis legitimis octauam hereditatis naturalibus, vel eorum matribus, pater ſi voluerit, derelinquat. Si vero legitimos filios non habuerit, & naturales habuerit, & eos heredes facere fortaſſe* (oo) *voluerit, non aliter poterit,* (pp) *niſi vt primitus eos corpori Curiæ ſub geſtorum teſtificatione coniungat: & ſic, ſi* (qq) *voluerit integras ad eos ſiue donationes, ſiue teſtamento heredes ſcribendo, transferre poterit facultates. Quarta vero patri vel matri, auo, auiæ, quibus de inofficioſo teſtamento actio ſuppetit, ſpecialiter ſeruata.* (rr) *Hoc, ſeu curialis, ſeu liber a Curia, naturalibus filiis ita conferre legis iſtius ordinatione permittitur, ita, vt in ea ciuitate, in qua, vel in cuius territorio habitat, naturales filios conſtituat curiales. Quod ſi, vt adſolet, in duabus prouinciis ei poſſeſſio vel habitatio fuerit,* (ss) *& voluerit eos in ciuitate ſua facere curiales, hoc lex iſta permittit, vt in qua prouincia elegerit, dummodo in Metropolitana ciuitate, inſtituendi naturales filios Curiales pater habeat poteſtatem.*

II. Idem AA. Apollonio PF. P. (tt)

Nulla pene res (vv) adeo pro vtilitate humani generis inuenitur, quæ non callidis hominum conſiliis ad fraudem malitiamque conuertitur. Nonnulli enim Curiales, quorum corpori ſemper volumus eſſe conſultum, parum habent ſua commoda noſtris beneficiis adiuuari, niſi eis ad aliorum abutantur incommodum. (xx) Sed nos, quibus ingenitum eſt prodeſſe cunctis, obeſſe nemini, ſicut eorum vtilitatibus prouidendum eſſe cenſemus, ita fraudibus etiam ducimus obſiſtendum. Hic enim eſt expeditiſſimæ ſanctionis effectus, qui dum aliis proſpicit, aliorum iura non minuit. Meminimus (**) quippe, nuper emiſſa lege diuali, (yy) portionem quartam de facultatibus curialium fati munus implentium, ex qualibet nouiſſima voluntate, vel ab inteſtato etiam, ad quemcunque, præterquam ſi ad filios (zz) deferantur, curiarum deputaſſe corporibus. Sed multi, tanquam corrumpendi totius patrimonii occaſione captata vniuſcuiusque rei ſibi particulam vindicando, adeo totas dilacerant facultates, vt dum participibus relictarum opum nocere cupiant, ſua quoque iura præcipitent. Quorum nimiam licentiam prouida diſpoſitione frenantes, (aaa) ipſis quidem Curialibus occupandi ſua auctoritate res mortui copiam denegamus: optionem vero damus heredi, (bbb) ad quem vel inteſtato vel ex poſtrema voluntate, directis, vel fideicommiſſariis verbis decurrit hereditas, vtrum æſtimationem quartæ partis Curiæ velit offerre, an omne patrimonium quod relictum eſt, in partes quatuor pro ſua voluntate diuidere, vt rebus totis in ſortitum caſumque (ccc) deductis, vel Curiæ quadrantis, vel heredi, ac fideicommiſſario per vniuerſitatem dodrantis electio ex ſortis condicione (ddd) contingat. Ita ſcilicet & præfati ſucceſſores, & Curia, promiſcui rerum dominii (eee) liberabuntur incommodo. Naturale (fff) quippe vitium eſt negligi, quod communiter poſſidetur, vtque ſe nihil habere, qui non totum habeat, arbitretur. Denique ſuam quoque partem corrumpi patitur, dum inuidit (ggg) alienæ. Sed vbi quarta pars bonorum mortui, Curiæ debet offerri, immobiles quidem res, quæ nec latere facile poſſunt, nec quicquam ſi diuulgentur officiunt, ſub aſpectu etiam Curialium æſtimari, diuidiue concedimus. Mobiles autem res, vel ſe mouentes, vel inſtrumenta, vel ſi quid etiam (hhh) in eiusmodi iure conſiſtat, in medium proferri diuulgarique non patimur: ſed iuratis ſucceſſoribus, cum apud ſe diligenter æſtimauerint, quæ, quantique ſint pretii facultates, credi oportere decernimus. Quid enim tam durum, tamque inhumanum eſt, quam publicatione pompaque rerum familiarium, & paupertatis detegi vilitatem, & inuidiæ patere diuitias? In exigendis vero debitis, ſi pretium, quod pro quarta parte actionum Curiæ competit, ſucceſſores præſtare noluerint, cautionibus iurata fide prolatis in medium, vnusquisque a debitoribus conuenientem ſibi exigat portionem, atque e diuerſo

æs

æs alienum, ſi cui defunctus fuerat obligatus, tam iidem ſucceſſores, quam Curia pro ſua ſorte reſtituere compellantur. (iii) Quod ſi ſæpe dicti ſucceſſores ſacramentum ſibi crediderint excuſandum, tum vero ad ſimilitudinem rerum immobilium, diligentior Curialibus omnium rerum indago præbebitur: (kkk) ſcilicet vt vniuerſis mortui facultatibus in aperto propoſitis, vel æſtimatio rerum, vel diuiſio, prout ſucceſſores elegerint, (lll) ſub præſentia Curialium celebretur. In omnibus autem caſibus, vbi quarta pars Curiæ competit, transactiones interpoſitas firmas illibatasque manere decernimus. Ad filiorum vero numerum, (mmm) ad quos integras opes venire cenſuimus, filium, nepotem, pronepotem, (nnn) patrem, auum & proauum, ad virilis ſexus originem pertinentes, etſi alieni ſint Curia, iubemus adiungi, vt ad has quoque perſonas ex vltima voluntate, vel ab inteſtato, delapſæ facultates, nullius partis imminutione decreſcant. Filiam, quinetiam neptem, proneptemve Principali (ooo) eiusdem ciuitatis, vnde pater, auus vel proauus oritur nuptam, rerum vel ab inteſtato, vel ex diſpoſitione voluntatis vltimæ quæſitarum, integrum nullaque parte minutum dominium habere ſancimus. Quod ſi poſt parentum obitum inueniantur innuptæ, vel viduæ, impuberibus quidem poſt tranſactam pubertatem, in aliis vero, quæ pubertatem adeptæ ſunt, (ppp) vel etiam in viduis poſt mortem parentis triennium duntaxat volumus expectari, vt interim quarta portio ſuſpenſa, vel apud eam, ſi in matrimonio Curialis eiusdem ciuitatis fuerit collocata, perpetuo iure permaneat, vel ſi intra id temporis (qqq) alienum eadem curia ſortiatur maritum, penitusve nupta non fuerit, memorata pars (rrr) Curiæ cum triennii tam vrbanorum, quam ruſticorum prædiorum duntaxat fructibus addicatur. Ita tamen, vt & (sss) optionis condicio, in offerendis rebus quartæ partis ſiue eius pretio & ſacramenti tam de quantitate, quam de æſtimatione rerum mobilium, deque actionibus inferendis excipiendisue, (ttt) ſicut in extraneis perſonis dictum eſt, ratio conſeruetur: Ceteris (vvv) videlicet, quæ ſuper hac re prolata conſtitutio continet, firmiter, duraturis. Sed & ſi mater mortui vel auia, tempore, quo filius nepos ve moritur, in coniugio Curialis inuenta fuerit, ne ipſas quidem patimur quartæ portionis ſubire iacturam. Extraneum quinetiam heredem, propinquitatis quidem iure diſcretum, Curiæ tamen eiusdem ciuitatis obnoxium, ſupradictæ portionis diſpendio liberamus. (xxx) Feminco vero ſexui non hac tantum prouiſione, ſed illa inſuper iuris adiectione conſulimus. Præcipimus namque, (yyy) vt ad ſimilitudinem naturalium filiorum, quos Decurionatus ſorti paterna ſententia dedicauit, filia quoque naturalis, in matrimonium Curialis aſcita, ſi tamen nulla patri eius ſuppetat legitima ſoboles, id quod paternæ viſum fuerit voluntati, & omnes res patrias donationis titulo conſequatur, & heres ſcribatur ex integro: Ita tamen, vt parentum, quibus quarta pars (zzz) patrimonii relinquenda eſt, & locorum, vnde gener legitur principalis, ad formam nuper emiſſæ conſtitutionis (*a*) ratio conſequetur. (*b*) Quid enim intereſt, (*c*) vtrum per filios, an per generos ciuitatum commoditatibus conſulatur? Et vtrum nouos lex faciat Curiales, an foueat quos inuenit? Aliam quoque de negotio Curialis caliginem, ſuggeſtione tui Culminis moti, recenti interpretatione diſcutimus, & imprimis deſcriptionis onere (*d*) ſiliquarum quatuor, (*e*) quas lucratiuis iugationibus tantum, non humanis, vel animalium cenſibus, (*f*) neque mobilibus rebus iubemus indici, & ſi Curiales non ſint, maiores ac poſteros liberamus. Vt ſi pater, auus vel proauus, filio, nepoti, pronepotiue, vel filiæ, nepti, proneptiue, (nec referet nuptæ ſint Curialibus necne,) poſtrema voluntate, vel inter viuos etiam donatione, quicquam de ſuis opibus largiatur, memoratæ deſcriptionis ceſſet indictio. Eque diuerſo, vt ſi poſteri, ad maiores prædicta ſibi conſanguinitate (*g*) deuinctos, præfatis titulis, ſuas conferant facultates, nullius acceſſione grauaminis huiusmodi liberalitas oneretur. Ita enim (*h*) neceſſariis ſibi coniunctisque perſonis ſub liberalitatis appellatione debitum naturale perſoluitur. Cuius auctoritatem iuris pariter valere ſancimus, (*i*) & ſi ab inteſtato ſuccedant præfati ſibi generis ordine ſociati. Ex hiis enim ſucceſſionibus maxime debiti potius ſolutio, quam muneris oblatio conprobatur, quæ non largientibus etiam dominis, ipſi propinquitatis ſerie deferuntur. Ceteri vero licet quadam inter ſe cognatione iungantur, nunquam tamen Curiale prædium ſine prædicto onere lucrabuntur, niſi forte is, cui lucro res ceſſerit, eiusdem ciuitatis ordini ſit obſtrictus, qui licet inter extraneos numere-

tur, vacuum tamen ea functione, quod datum eſt, conſequetur. (k) Nam cum perſonæ condicio non mutetur, ne rei quidem ſtatum conuenit immutari. Lucratiuas vero res, eas tantum volumus appellari, & prædictæ deſcriptionis grauamen excipere, (l) quæ hereditatis, legati, fideicommiſſi iure, mortis cauſa donatione, vel cuiuslibet poſtremæ voluntatis arbitrio ad quempiam delabuntur: Inter viuos etiam donatio ſimplici liberalitate confecta lucratiuæ merebitur & nomen & ſarcinam. (m) Si vero vel ſocer futurus, filii, nepotis, vel pronepotis ſponſæ affinitatis coeundæ cauſa donauerit, vel parens etiam filiam, neptem, vel proneptem, (n) Curiali, ſeu extraneo nubentem dotauerit, licet caſus euenturus, (o) eius cui data eſt, vertatur ad lucrum, nec inter lucratiuas numerabitur, nec deſcriptionis oneri ſubiacebit. Nec enim iuris optimi eſt, matrimonium, cum tot tantisque ſuis difficultatibus opprimatur, aduentitiis etiam cumulare ponderibus. Res vero, quæ memoratis cauſis lucratiuæ ſemel nomen exordiumque ſortita eſt, licet ab eo qui ſuſceperit, ad alterum emptionis vel cuiuscunque contractus iure migrauerit, cum prædicto deſcriptionis grauamine proculdubio transferetur, (p) vt vel ſciens ſibi imputet, qui accepit oneratam, vel ſi ignorauerit, quod intereſt conſequatur, contraque (q) ſi cuiuslibet contractus exordio lucratiuæ nomen euaſerit, & ſi poſtea lucri titulo in dominatum alicuius ceciderit, ſarcinam memoratæ deſcriptionis effugiet. Nulla enim in huiusmodi (r) cauſis confuſionis intercedit occaſio, ſi ad primordium (s) tituli poſterior quoque formetur euentus: Niſi forte res Decurionis, quæ ad eum cuiuslibet mercimonii iure peruenerit, ad alterum fuerit poſtrema eius voluntate ab inteſtato, (t) vel inter viuos donatione translata. Tunc enim, quia ſemel in perſonam cecidit principalis, veterum titulorum nequaquam ratione perſpecta, condicionem & onus merebitur lucratiuæ. Apolloni Parens Kariſſime AA. (v) Illuſtris itaque & magnifica auctoritas tua, edictis ex more propoſitis, ſanctionem noſtræ Clementiæ, quam in perpetuum volumus obſeruari, ad omnium notitiam peruenire conſtituat. Dat. VII. Id. Mart. Conſtantinopoli, Dioſcoro, & Eudoxio vv. (x) cc. coss. (442)

INTERPRETATIO. *Lege hac Curiales minime prohibentur teſtamentum facere, ſed ita vt legitimis filiis ſi voluerint facultates ſuas integras ſine imminutione aliqua derelinquant. Ceterum ſi filii legitimi defuerint, quemlibet etiam extraneum a Curia, ſcribere heredem permittantur, ſed ita vt heres, qui condicionem Curiæ nullam debet, quartam hereditatis acceptæ, Curiæ ſine aliqua imminutione mox refundat. Quod ſi is, qui heres ſcriptus eſt, integram hereditatem habere voluerit, pro quarta illa, quæ Curiæ deputatur, pretium quantum valuerit dare non differat. Agri, domus, vel quicquid latere non poteſt: communi æſtimatione taxentur. De præſidio (y) vero, aut quicquid latere poteſt, heres ſcriptus Curiæ præbeat ſacramenta, ſecundum fidem pretium ſoluturus. Quod ſi noluerint, prolatis omnibus, tres partes heres, & quartam Curia vindicabit. De cautionibus vero, quæ Teſtatori Curiali debebantur, (z) ſimili ratione diuiſis etiam quæ Teſtator Curialis debuiſſe conuincitur, tres partes heres, & quartam Curia creditoribus ſine dilatione diſſoluat. Pactiones quæ inter heredem & Curiam de hereditatis diuiſione factæ fuerint, firmæ permaneant. Filii vero, nepotes & pronepotes, qui auis & proauis per virilem gradum ſucceſſerint, ſeu ſcripti heredes ſint, ſeu ab inteſtato ſuccedant, ſiue Curiales ſint, ſiue a Curia liberi, de hereditate ſibi debita vel dimiſſa, quartam partem Curiæ nomine penitus non amittant. Filia etiam Curialis, neptis, proneptis ſi Curiali ipſius (aa) ciuitatis in matrimonio iuncta fuerit, auo, proauo inteſtatis, in integra hereditate ſuccedit. (bb) Et ſi teſtatus fuerit, & has perſonas relinquat heredes, quartam portionem Curiæ refundere non coguntur. (cc) Quod ſi filia, neptis, aut proneptis a patre, auo, vel proauo, vel in minore ætate, vel viduæ relinquantur heredes, poſteaquam ad annos pubertatis acceſſerint, triennio expectentur, vt ſi Curiali eius ciuitatis nupſerint, integram hereditatem, ſicut eis vel debita eſt, vel dimiſſa, ſine aliqua imminutione poſſideant. Si vero ei nupſerint qui Curiæ nihil debebat, quartam partem hereditatis a die mortis auctoris Curiæ cum fructibus ſine aliqua (dd) diſſimulatione reſtituant. Et ſi ſine maritis voluerint perdurare, quartam ſimiliter Curiæ cum fructibus reddant: Quod ſi rem relictam a parentibus tenere maluerint, ſacramento præbito de quantitate hereditatis, quartam partem Curiæ in pretio mox*

refun-

refundant. Matri quoque vel auiæ, ſi tamen Curiales maritos habuerint quartam portionem hereditatis defuncti filii vel nepotis, quæ eis acquiſita eſt, lex iſto a curia non iubet auferri. Nam ſi quis Curialis quemlibet extraneum, & tamen Curialem ſcribat heredem, & ipſe quartam, quia portio Curiæ ipſius eſt, non refundat. Curialis etiamſi legitimos filios non habuerit, & habuerit naturales, ſi voluerit eos Curiæ iungere, & heredes ſcribere, vel donatione in eos propriam conferre ſubſtantiam, faciendi habeat poteſtatem. Filia quoque naturalis ſi Curiali nupta fuerit, licet ei proprias & donare & relinquere facultates, ea condicione, vt patrem matremve, vel quibus actio de inofficioſo teſtamento competit, nullatenus prætermittat. Sed eis legibus debitam vel donationis, vel mortis tempore, hoc eſt quartam portionem reſeruet.

(a) Titulus Nouellæ in MSS. W. G. Edit. Sichard. Lugd. Gothofr. Ritterſh. hic eſt; *de bonis decurionum & naturalibus filiis eorum in curiam mittendis, heredibusque ſcribendis.*

(b) *Apollonio PF P.* Apollonio Com. S. L. inſcripta *l. vlt. de murilegul.* an. 446. An hic idem ſit, non liquet. Vid. *Proſopograph.* Sed nullum eſt dubium, quin idem ſit *Apollonius,* cui an. 442. inſcribitur *l. 3. Cod. Iuſt. de diſcuſſor.* & ſine die & Conſ. *l. 16. Cod. eod. de dignitat.* cuius inſcriptio mendoſiſſima, quamque ego aut ad annum 442. aut ſequentem referendam cenſeo.

(c) *Exſpectetur.* MSS. W. G. *exſpectatur.*

(d) *Sua ſponte.* Occurrunt ſpontanei quidam decuriones, qui nulla naſcendi forte coacti, amore ſolo, quem erga ciuitates, conceperant, vltro ſe curiæ offerebant, & munera ſubibant, in *l. 54. 172. 177. de decurionib.*

(e) *Liberalique ſententia.* Lex 177. de Decurion. in eadem re: *nullis curiæ nexibus obligatus, ſoli genitalis amore, vel liberalitatis cupiditate ſuadente.*

(f) *Diſcuſſionum laqueis.* *Diſcuſſio* aliar eſt examen, tributorum acceptorum & reliquorum, ſiue reſiduorum. Cum enim prouinciales tributa minus accurate penderent, multaque in reliquis reſiderent, mittebantur extra ordinem in prouincias *diſcuſſores*, inſpectori, quid tributorum nomine eſſet exactum, quid reliquum, diſcuſſuri ratiocinia tributorum, & coacturi prouinciales ad ſolutionem. Hinc etiam *diſcuſſor*, vocatur Inſpector *Nouella 7. Valentin. de indulgent. debitor.* Sed hoc *diſcuſſorum* genus eæque *diſcuſſiones* ad hunc locum pertinere non poſſunt, quo de ædificiorum ornatibus agitur. Sciendum itaque *diſcuſſores* fuiſſe quoque publicorum operum, qui nimirum diſcutiebant, quam bene pecuniæ ad opera publica deſtinatæ, eſſent impenſæ. De iis agit SYMMACHVS *lib. 5 ep. 76. Bonoſo optimo viro, diſcuſſionem pontis ac baſilicæ noua præcepto auguſta mandauit, quod munus ſumma fide & vigilantia perimpleret, ſi ſolus iſtiuſmodi examinis ius haberet.* Gloſſar. Cyrill. *Diſcuſſio*, λογοθεσία. *Diſcuſſionum* comitiua, occurrit *l. 4. ad leg. Iul. repetundar.* ad quam vide Commentarium, vt & *ad leg. 1. de diſcuſſor.* Graue autem moleſtiſſimumque diſcuſſionis onus fuiſſe, præter hunc locum, docere poterit SYMMACHI *epiſtola laudata.*

(g) *Rationes.* MSS. W. G. *rationem.*

(h) *Incipit.* MSS. W. G. *inuenit.*

(i) *Alteriusue perſonam.* Appoſite ad hunc locum Theodoſius *in l. 177 de Decurion. Vltro munus curiale putauerit ſubeundum, vel oblata duntaxat pecunia, per quam id ex integro poterit expediri.*

(k) *Præiudicium ſui ſtatus incurrat.* Idem Theodoſius in leg. laudata 177. *Ciuitatis, in qua munus ſpontaneum crediderit explicandum, in iudicio Rectoris prouinciæ, vel abſente eo apud duumuiros, ſiue defenſorem eiuſdem ciuitatis, primo, ſe curia non teneri, incorrupta ordinis adſtipulatione, perdoceat: dein, ſi certum munus explicaturum ſe promiſerit, curialium præſentium reſponſione muniens, quod nec ipſe, nec facultates eius aut ſucceſſores, vtpote curialis, inquietudinem ſuſtinebunt, liber & ab omni ſecurus moleſtia curiali, promiſſum munus abſoluat.*

(l) *Impartitione.* MS. W. & Edit. Sichard. *impertitione.*

(*) Lex *ſi quis naturalem dumtaxat 3. Cod. Iuſt. de natural. liberis* hinc excerpta. additur tamen nonnullis ex lege ſequente, cuius & Conſules habet ſubſcriptos.

(m) *Partem.* MSS. W. G. *portionem.*

(n) *Diſpoſitione.* MSS. W G. *propoſitione*, male.

(o) *Decoquitur, eum neque iniit ad quotcunque.* Errore librariorum in MS W. legimus, *de quo agitur, cum neque antiquos cuuque:* in MS. G. *de quo agitur, cum neque ante quoſcunque.* Male etiam in Sichardina, *cum neque*, & rurſus, *deſcenderit.*

(p) *Iure ſecuncta ſint.* Error hic ſubeſt. MS. W. habet, *iurisue iuncta et ſint.* In MS. G. eſt, *iuris vel iuncta ſint.* Sichardus edidit, *iure non iunctæ ſint.* Sed legendum ſine dubio, *iure ſeiunctæ ſint.*

(q) *Quod ſi.* Hinc iterum deſumpta verba *legis 3. Cod. Iuſt. de natural. liber.*

(r) *Et curia.* Abeſt & a Cod. Iuſt. Eſt autem noſtra lectio elegantior.

(s) *Vicus ille ſeu poſſeſſio.* Cur vicis non adſcribuntur? Habebant enim metrocomiæ & vici curias ſuas & curiales, quod ſcimus ex *oration.* LIBANII περὶ τῶν προστασιῶν, §. 3. vbi vicorum ἄρχοντες occurrunt; & elegans eſt præterea locus SALVIANI *lib. 5. de gubernat. Dei cap. 4. Quæ enim ſunt, non modo vrbes, ſed etiam municipia atque vici, vbi non quot curiales fuerint, tot tyranni ſint?* Huc pertinent quoque Primates vicorum, *l. 13. de deſertorib.* vbi conſule *Commentarium.* item *ad leg. 6. de patrocin. vicor.* & BERTERIVM *Pithan diatrib. 1. cap. 10.* At obſeruandum eſt, vicos hos fuiſſe publicos, vt vocantur *l. 6. de patrocin. vicor.* id eſt, in publico iure conſtitutos, quique publicas ideo præſtabant functiones, ſuumque habebant forum, vt diſerte teſtatur PAVLLVS *ſentent. IV. 6. n. 2.* Hoc autem loco intelligendi ſunt vici ad priuatos pertinentes, eorumque tantum voluntati obtemperantes, de quibus nonnihil dixit MANVTIVS *de quæſit. per epiſtol. lib. 3 c. 7.* Hinc in lege noſtra ſcriptum, *vicus ſeu poſſeſſio.* Eſt enim *poſſeſſio* prædium, fundus, vt notum. His autem vicis nulli ἄρχοντες, ſiue magiſtratus, ideoque natura-

naturales, in iis in lucem editi, liberi, eius ciuitatis curiæ erant offerendi, ſub qua vici cenſebantur.

(t) *Alterutram regnantium ciuitatem patriamque.* Cod. Iuſt. *alterutram regalium ciuitatum patriam.* Elegantius MSS. W. G. & Sichard. *alterutram regnantium ciuitatum patriam.* Regnantes ciuitates Roma & Conſtantinopolis De Roma AMMIANVS *lib. 14 cap. 6. Per omnes tamen, quotquot ſunt partes terrarum, vt domina ſuſpicitur & regina.* Conſtantinopolis *caput omnium ciuitatum* audit §. *vlt. Inſtitut. de ſatisdat.* CHRYSOSTOMVS *homil. de verb. Iſaiæ*, appellat πάσης χώρας καὶ πόλεων περιφανεστάτην βασιλίδα, *reginam omnium regionum & vrbium illuſtriſſimam*, obſeruante BERTERIO *Pithanon diatrib. 1. cap. 1.* De vtraque vrbe NAZIANZENVS *de vit. ſua*, canit:

Δύω μὲν οὐ δέδωκεν ἡλίους φύσις,
Δισσὰς δὲ Ῥώμας, τῆς ὅλης οἰκουμένης
Λαμπτῆρας, ἀρχαῖόν τε καὶ νέον κράτος,
Τόσον διαφέροντας ἀλλήλων, ὅσον
Τὴν μὲν προλάμπειν ἡλίου, τὴν δ᾽ Ἑσπέρας.
Duos non protulit ſoles natura,
Sed duas Romas totius orbis
Faces, veterem ſcilicet & nouam Romam,
Hoc inter ſe diſcrepantes,
Quod hac in Oriente, illa fulgeat in Occidente.

Conſule SPANHEMIVM *Orb. Rom. pag. 491 Edit. Lond.* IVRETVM *ad Symmach. lib. 5. ep. 94.* BRISSONIVM *voc. Conſtant. Rom.*

(v) *Natales.* Male Cod. Iuſt. *naturales.* Illuminare natales, eſt illuſtres, clariores & honeſtiores reddere. SYMMACH. *lib. 7. ep. 95. Quos caſtrenſis honor illuminat.* Vid. IVRETVS *in Symmach. lib. 4 ep. 71.*

(x) *Inluſtri.* Melius in MS. W. & Cod. Iuſt. *illuſtris.* De Metropoli enim hic agitur.

(y) *Hac, ſiue, cum poſtrema definiat.* Cod. Iuſt. *Et hoc, ſiue poſtrema definiat voluntate. Poſtrema definire*, eſt hoc loco, teſtamentum facere. Reſcribendum vero hic; *Hoc, ſiue* &c. vt docent illa inferius, *ita ratum eſſe.*

(z) *Cum donatione.* Recte in MS. W. *donationem.*

(aa) *Habita ratione parentum.* Hæc eiecit e Cod. Iuſt. Tribonianus.

(bb) *Naturalis.* Bene in MS. W. & Cod. Iuſt. *naturales.* Integer enim locus ita legendus & interpungendus eſt: *Hoc, ſiue, cum poſtrema definiat, ſiue, cum donationem cuiuslibet quantitatis, habita ratione parentum, in liberos naturales, pater conferat.* In Codice Iuſtinianeo hiulcus apparet verborum concurſus, quæ nemo, niſi conſulta hac nouella, recte capiet.

(cc) *Conſtituat.* Cod. Iuſt. *conſtituit.* & ita hic reſtituendum. Male Sichard. *conſtituant.*

(dd) *Stabiliterque.* MS. G. *ſtabilitumque.*

(ee) *Hereditatibus.* Cod. Iuſt. *ab hereditatibus.*

(ff) *Poſteaquam.* MS. W. *poſtquam.* Cod. Iuſt. *poſteaque.*

(gg) *Pater eos.* Male MS. G. Rittershus. Gothofred. *parte eos.*

(hh) *Amplificatis.* MSS. W. G. *publicatis.* Scio *publicare* eſſe, publico dicare & conſecrare, vt in *l. 3. §. 5. D. de ſepulchr. violat.* vbi Hadrianus Aug. locum ſepultura religioſum factum *publicari* ſiue publico reſtitui, iuſſit; viderique hic poſſet *publicatas opes*, denotare, patris pecunias reipublicæ ſiue curiæ conſecratas; ſed vulgatam lectionem ſequi malo.

(ii) *Parens Kar.* MSS. W. G. Sichard. Edit. Lugd. Rittershus Gothofred. *Præfecte Kariſs.*

(kk) *Noſtro imperio ſubiectorum.* Notare hæc verba poſſunt indocti Iuriſconſulti, qui neſcio quid de legum vniuerſalitate ſomniant, & quos vbique obſeruabis prouocare ad legem, quam dederit *Valentinianus & Valens AA.* item, *Gratianus, Valentinianus & Theodoſ. AAA.* item, *Theodoſius & Valentian. AA.* Ineptiſſime, & per ſummam ignorantiam hoc faciunt. Leges enim, quamuis vtriusque AA. nomen præferant, vnius tantum ſunt, neque ad integrum romanum orbem, ſed aut ad orientis aut occidentis pertinent imperium, vt & hic locus docet, neque valent, quæ ſunt in occidente latæ, in orientis imperio, qua de re inferius *Nouell. Valentinian. 1. & 2.* conſuli poteſt. Si quis Præfecturas Prætorianas notas ſibi reddiderit, de imperii forma, principumque imaginibus rite iudicauerit, is recte quoque de legum inſcriptionibus, earumque vniuerſalitate ſentiet.

(ll) *XVI. Kal. Ian.* Ita libri omnes, in ſolo MS. G. eſt, *Dat. Kal. Ian.* Eundem diem quoque habet Cod. Iuſt. Sed Coſs. legis ſequentis, vnde iudicare potes de accuratione virorum, qui Codicem condiderunt Iuſtinianeum. Sed forte vtraque nouella eodem anno prodiit. Vid. infr. *not. a.*

(mm) *Maximo II. & Paterno.* MS. W. & Sichard. *Maximo & Paterio.* Obſeruauit iam BRENCKMANNVS *Epiſtol. de Coſſ. in append. Faſt. Reland.* vbiuis fere in nouellis his pro *Paterno*, legi *Paterio*, etiam in MS. Ottobonian. Vide *Nouell. 22. 30. 31. 41. num. 2. 45. &c.* Neque tamen vitio laborat hæc lectio, reſcribendumque, cenſente Brenckmanno, *Paterno*, quamuis in CHRON. PASCHAL. Μαξίμου τὸ β´ καὶ Πατερίου, in *Chron.* CASSIODORI, & ex aliis apud CVSPINIANVM & ONVPHRIVM, *Maximo II. & Paterno*, legamus. Nam MARCELLINVS, PROSPER, IDATIVS & *Faſti Flor. maior. Paterium* nominant, & locus eſt extantiſſimus ENNODII, *Dict. 13.* cuius titulus: *Quando Paterius & Seuerus traditi ſunt ad ſtudia*, quem excitauit PAGIVS *in Critic. ad an. 443.* vbi is ait; *mecum, Seuerum & Paterium, & aula veneratur & curia, quorum familia meruit ſcipiones & trabeas.* Vidit hoc etiam DU FRESNE, emendauitque *in notis pag. 505. Ed. Venet.* Chronici Paſchalis auctorem. Vterque Conſul occidentalis eſt, & *Paterius* procul dubio is, qui geſſit ſub Valentiniano Præfecturam Prætorianam an. 442. ſuperiore, vt fidem facit *titul. 42. infr. de palatinis, num. 2.* Alter eſt *Fl. Anicius Petronius Maximus*, Comes R. P. ſub Honorio an. 415. & Præf. Vrb. an. 420. Vide *Proſopograph.* & lapidem apud Gruterum *CCCCXLIX. 7.* Conſul an. 433. & iterum hoc anno 443. Præfectus Prætorio, de quo ad *nouell. 21. infr.* tandem tyrannus, occiſo Valentiniano, A. D. 455. Conſule PAGIVM *in Critic. ad h. a.*

(nn) *Et naturales.* MSS. W. G. Edit. Sichard. Lugdun. Rittershus. Gothofred. *& naturales habuerit.*

(oo) *Fortaſſe.* Abeſt hæc vox ab Edit. Sichard. Lugdun. Rittershus. Gothofred.

(pp) *Non aliter poterit.* Obſerua interpretem ipſam Theodoſianam conſtitutionem non cepiſſe.

(qq) *Et ſic ſi.* MS. W. *& ſi ſic.*

(rr) *Seruata.* MS. W. *reſeruata.*

(ss) Ne-

(ss) Neque hic intellexit interpres aa, quæ de regnantib. ſ ciuitat. but in lege conſtituta ſunt.

(tt) *Apollonio PF P.* Vide ſupra *not. a.* Cæterum hæc lex a collectoribus nouellarum rectius priore loco collocata fuiſſet, vt patet ex ſubſcriptione. Data enim eſt A.D. 442. Niſi emendanda ſubſcriptio.

(vv) *Nulla pene res.* Ita *Nouella 30. infr. de locie republica: Nulla pene res adeo tuta atque munita eſt, contra quam hominum naturalis auiditas non vnquam aliquid exiſtimet moliendum.* Huc pertinent etiam illa Iuſtiniani *Nouell. 44. cap. 1. §. 3. Nihil inter homines ſic eſt indubitatum, vt non poſſit, licet aliquid ſit valde iuſtiſſimum, tamen ſuſcipere quandam ſollicitam dubitationem.*

(xx) *Incommodum.* MS. W. *incommoda.*

(*) Lex *meminimus 2 Cod Iuſt. quando & quibus quarta pars debetur*, hinc deſumpta eſt.

(yy) *Emiſſa lege diuali.* Reſpicit Theodoſius *l. 1. de in, ouend. lucratiu. deſcription.* iam an. 428. datam, cuius pars ex *l. 1. Cod. Iuſt. quando & quib.*

(zz) *Filios.* Tribonianus addidit *curiales*, vt lex congrueret cum Iuſtiniani *lege 3. quand. & quib.* Nam ſecundum hanc nouellam, ſi filius, nepos, pronepos, pater, auus, proauus, non curialis licet, ſucceſſerit curiali, quarta curiæ non debetur, vers. *ad filiorum vero numerum.* Sed ex *d. l. 3.* Iuſtini debetur Conſule CVIACIVM *ad h. l.*

(aaa) *Frenantes.* Cod. Iuſt. *refrenantes.*

(bbb) *Optionem vero damus heredi* &c. In Cod. Iuſt. hæc ita mutata: *heres autem, ad quem ab inteſtato, vel ex poſtrema voluntate directis vel fideicommiſſariis verbis decurris hereditas, omne patrimonium, quod relictum eſt, in partes quatuor diuidi procures.* Omiſſa itaque illa, quæ de æſtimatione quartæ partis, Theodoſius conſtituerat.

(ccc) *Sortitum caſumque.* Cod. Iuſt. *ſortium caſum.* Sed elegantior eſt noſtra lectio.

(ddd) *Conditione.* Ita recte in nouella ſcriptum. Male in Cod. Iuſt. *felicitate.*

(eee) *Promiſcui rerum dominii.* Male MS. G. & Sichard. *inprimis ſeu rerum domini.* Notat hic CVIACIVS, communionem eſſe promiſcuum rerum dominium.

(fff) *Naturale.* Sententia ARISTOTELIS hæc eſt, ex *libro 2. Politicor. c. 3. & 5.*

(ggg) *Inuidit.* Melius in Cod. Iuſt. *inuidet.*

(hhh) *Si quid etiam.* Cod. Iuſt. *ſi quid aliud.*

(iii) *Reſtituere compellantur.* Nempe cautionibus prolatis, ſi nolint ſucceſſores pretium nominum curiæ præſtare pro quadrante, nomina inter curiam & ſucceſſores pro dodrante & quadrante diuidentur, & e contrario pro quadrante agnoſcet curia æs alienum defuncti, ſecundum priſcum ius XII. NOMINA INTER HEREDES PRO PORTIONIBVS HEREDITARIIS ERCTA CITA SVNTO.

(kkk) *Præbebitur.* Sichard. *præbetur.*

(lll) *Prout ſucceſſores elegerint.* Abſunt hæc a Codice Iuſtinianeo. Sublatum enim eſſe voluit Iuſtinianus arbitrium ſucceſſorum, tranſactionibusque negotium cenſuit eſſe finiundum.

(mmm) *Ad filiorum vero numerum &c.* Hæc mutauit Iuſtinianus, vt conuenirent *l. 3.* Iuſtiniani, *quando & quib.* Ita autem habet Cod. Iuſt. *Ad filiorum vero curialium, vel nepotum ac pronepotum, ſcilicet decurionum ſimilitudinem, ad quos integras opes peruenire cenſuimus: filiam, quin etiam neptem,* &c. Scilicet, vt ſupra *not. z.* diximus, ex Iuſtiniani ſententia, ſi filius, nepos, pronepos curialis, ſucceſſerit curiali, nihil omnino debetur curiæ. Idem quoque obtinet, ſi filia, neptis, proneptis curiali nupta, patri, auo, proauo, curiali ſuccedat.

(nnn) *Pronepotem.* Abeſt hæc vox a MSS. W. G. & Edit. Sichard.

(ooo) *Principali.* CVIACIVS *in not. ad h. l.* exiſtimat, per principalem hic intelligi curialem quemlibet, quandoquidem Auguſtinus Areopagitas, principales Atheonienſium, vocauerit. Sed ex hoc ipſo teſtimonio potuiſſet colligere, maiorem omnino principalium fuiſſe dignitatem in municipiis, quam curialium reliquorum, exemplo Areopagitarum. Certe *principales*, qui ferme erant numero decem, vnde etiam *Decemprimi*, diſtinguuntur ab ordine reliquo, vt vides in lapide, *in præfat. ad Tom. IV. Codicis Theodoſ.* adducto, & ex minis pra reliquis curialibus gaudent priuilegiis, quæ repete ex *Paratitlo ad tit. de decurion.* Principes ciuitatis, ſcriptores hiſt. aug. appellant. Vide VOPISCVM *in Aurelian c. 33. in fin.* Eiuſmodi *princeps Palmyrenorum*, Odenatus, Orientis ille defenſor & reſtitutor fuit, vt appellat ipſum POLLIO *in vita*, quem ideo FESTVS *in breuiar. c. 13.* communi omnibus magiſtratibus municipalibus, nomine, *decurionem Palmyrenum* vocauit.

(ppp) *Adepta ſunt.* MSS. W. G. & Cod. Iuſt. *ex eſſ'rius.*

(qqq) *Temporis.* Cod. Iuſt. *tempus.*

(rrr) *Memorata pars.* Cod. Iuſt. *memorata pars totius ſubſtantiæ.*

(sss) *Et optionis conditio, in offerendis rebus quartæ partis, ſiue eius pretio, & ſacram.* In Cod. Iuſt. *& optionis conditio in offerendis rebus quartæ partis vel dodrantis, & ſacram.* quæ verba ab omnibus libris ſcriptis Cod. Iuſt. abeſſe Cuiacius obſeruauit, ſuſpicatusque eſt ab Haloandro ex hac nouella inuecta. Vid *not. Cuiac. ad eis. 1. lib. 3. Iuſt.*

(ttt) *Excipiendiis.* Cod. Iuſt *vel excipiendis.*

(vvv) *Cæteris &c. duraturis.* Hæc abſunt a Cod. Iuſt.

(xxx) Finit hic *lex 2. Cod. Iuſt.*

(yyy) *Præcipimus namque* &c. Ex hac periodo compoſuit Tribonianus partem vltimam *legis 3. Cod Iuſt. de naturalib. liberis.* Eam ob cauſam etiam lex illa Conſules habet huius nouellæ, ſed diem ſuperioris, cum ex vtraque deſumpta ſit. Ita autem in Codice Iuſt. legimus: *Sed & ſi filiam naturalem vel filias habuit, & eam, vel eas curiali. vel curialibus ciuitatis, ex qua oriundus eſt, vel ſub qua vicus, vel poſſeſſio, vnde oritur conſiſtit, vel eius ciuitatis, quæ principatum totius prouinciæ tenet, matrimonio collocauit: hæc eadem in perſona eius, vel earum, ad exemplum marium obtinebunt.*

(zzz) *Pars patrimonii.* MSS. W. G. & Sichard. *pars matrimonii.* Male: nouella enim ſuperiore ſcriptum, *quartam partem bonorum, patrimoniiue ſeruamus.*

(a) *Nuper emiſſa conſtitutionis.* Sed hæc omnia ſtatuta eſſe obſeruabis nouella ſuperiore, quæ tamen habet Coss. anni ſequentis. Vnde ego conicio vtramque nouellam vno anno prodiiſſe. Mouent me MSS. W. & G. in quibus ſubſcriptio huius nouellæ eſt, *P. C Dioſcori & Eudoxi*, id eſt, *poſt Conſulatum Dioſcori & Eudoxii*, an. 443. quo *Maximus & Paterius Coſs.* prodierunt. Secundum hanc lectionem igitur, hæc nouella a ſuperiore differret tantum ſpatio duum menſium.

menſium. Sed diuinare non poſſum, qua cauſſa ſcriptum ſit, *Poſt Conſulatum*, cum Conſtantinopoli iam Kalendis Ian. innotuerint *Maximus & Paterius*.

(*b*) *Conſequetur*. Ita omnes libri, ſed recte emendauit CVIACIVS in margine, *conſeruetur*.

(*c*) *Quid enim intereſt*. Integram hanc ſententiam Tribonianus retinuit *in fine d. l. 3. de natural.*

(*d*) *Deſcriptionis onere*. Lex *deſcriptionis onere vnica, Cod. Iuſt. de imponenda lucratiuis deſcriptione*, hinc eſt deſumpta. *Deſcriptio* eſt collatio, contributio, vt vocatur *l. 173. de decurion.* quæ & ipſa de lucratiuis agit facultatibus, & Theodoſii Iun. eſt. Diſcutit autem interpretatione Theodoſius *legem* ſuam *vn. de imponend. lucrativ. deſcription.* cuius verba hæc ſunt: *Hi, qui ex lucratiua cauſa poſſeſſiones detinent, quæ aliquando curialium fuerint, pro ſingulis earum iugis & capitibus quaternas ſiliquas annua ordinibus nomine deſcriptionis exſoluant.* Cum vero huius conſtitutionis verba latius paterent, atque ordo curialium quatuor ſiliquarum onus non iugationibus modo, ſed & humanis animaliumque cenſibus indiceret, Imperator deſcriptionem ſiue collationem reſtringit ad lucratiuas tantum iugationes, id eſt, ad penſitationes, quæ agrorum nomine præſtabantur. Conſule *Gloſſar. & not. c. ad leg. vn. ne conlat. per logograf*

(*e*) *Siliquarum quatuor*. ISIDORVS *Origin. XVI. 24. Siliqua vigeſima quarta pars ſolidi eſt, ab arboris ſemine vocabulum tenens.* Faciunt ergo quatuor ſiliquæ ſextam ſolidi partem. Conſule HOTOMANNVM *de re numar. pag. 286.* & DU FRESNE *Gloſſar.*

(*f*) *Humanis vel animalium cenſibus*. Intellige cenſus, qui pro ſeruis, colonis, & pro animalibus, quæ in prædiis erant, præſtabantur. *Lege 6. de conlat. donatar.* nominantur hi cenſus *humana atque animalium capitatio*. Nempe *capitatio*, eſt canon, pro modo capitum ſeu iugorum præſtandus. *Caput*, eſt iugum, ſiue poſſeſſio, eſt qua fructus colliguntur, vt apertiſſime docet *d. lex 6.* Cum vero homines & animalia, ſint pars fundi, iugi, ſiue *capitis*, inde *humana & animalis capitatio*, quæ appellatur quoque *d. l. animarum deſcriptio*, opponiturque deſcriptioni terrenæ. Hæc eam ob cauſam monui, quod in Lexico Briſſoniano, *voc. caput*, pleraque adducta auctorum loca, legesque male intellectæ ſunt. Conſule etiam *Commentar. ad leg. 2. de cenſu, & ad d. l. 6.* & *Gloſſar.*

(*g*) *Conſanguinitate*. Conſanguinitas, ſtrictiore quidem ſignificatu, eſt fraternitas, obſeruante CVIACIO *Obſeruat. 11. 26.* Sed hoc loco eſt cognatio. Neque abhorret ſignificatus ab analogia, cum, definiente JCto, *l. 1. §. 10. de ſuis & legitim. conſanguinei* ſint, *qui ſanguine inter ſe ſunt connexi.*

(*h*) *Ita enim*. Cod. Iuſt. *in tam enim.* Bene hic notat CVIACIVS, Parentes ac liberos, non tam lucra, quam debita accipere. Qua ratione & olim viceſimam non præſtabant, nec eis heredibus inſtitutis vlla caduca fiebant.

(*i*) Sen*timus*. MS. G. *cenſuimus.*

(*k*) *Conſequetur*. MSS. W. G. & Sichard. *conſequitur.* Cod. Iuſt. *conſequatur. Vacuum functione conſequi*, eſt, ſine onere conſequi. Ita, *vacui publico officio, l. 3. de naufrag.* SYMMACHVS *lib. 7. ep. 32. Filii virium vacui ſunt*, id eſt, ſine viribus.

(*l*) *Grauamen excipere*. Sichard. *grauamine excipere.*

(*m*) *Sarcinam. Sarcina* pro onere. Exempla ſuppeditat *Gloſſar.*

(*n*) *Vel proneptem*. MS. W. *proneptemue.*

(*o*) *Licet caſus eventurus*. Cod. Iuſt. & Edit. Lugdun. *licet caſus euentu, res eius.* Haloander ita edidit: *licet caſus mortis vel diuortii, res eius* Contius, *licet caſus mortis diuortii euentu, res ei, cui.* Sichard. *licet caſus euentusue.* MS. W. *caſus euenturis.* Recte editum in Cod. Iuſt. *caſus euentu*, eſt euentu mortis. *Caſus* pro morte, vt docet *Gloſſar.* & elegans AMMIANI locus *lib. 25. cap. 3. Quem cum beatum fuiſſe Salluſtius reſpondiſſet Præfectus, intellexit occiſum: acriterque amici caſum ingemuit, qui ætate ante contempſerit ſuum.* Itaque *caſus euentu*, ſiue morte, *res* a patre filiæ, nubenti curiali aut extraneo, in dotem data, *eius vertitur ad lucrum, cui data eſt*, filia, neptis, proneptis. Verbo, dotem lucratur maritus.

(*p*) *Transferetur*. Sichard. *transfertur.*

(*q*) *Contraque*. MS W. *Contra qua.*

(*r*) *Huiusmodi*. MSS. W. G. Cod. Iuſt. Sichard. *huiuscemodi.*

(*s*) *Ad primordium*. MS. G. *a primordio.*

(*t*) *Ab inteſtato*. MSS. W. G. & Cod. Iuſt. *vel ab inteſtato.*

(*v*) *Parens Kar. AA.* Ita etiam habet MS. W. in reliquis eſt, *Præfecte chariſſime.*

(*x*) MS. Ottobon. *Dioſcoro & Theodoſio.* MS. W. *P. C. Didoſcori & Eudoxi.* MS G. *PC. Didoſcoro & Eudoxio.* Sichard. *PC. Didoſcore & Theod.* De Conſulatu iam quædam dixi ſupra *not. a.* Cum autem hæc nouella in omnibus Codicibus ſuperiori poſtponatur, quæ tamen tempore eſt poſterior, videri omnino poſſit, recte habere Codices qui *Poſt Conſulatum* præferunt. Cæterum *Eudoxius* fuit Cos. Orientalis, geſſit enim Præfecturam ſub Theodoſio Iun. an. 427. vt docent l. vn. Cod. Iuſt. nemini licere ſign. ſaluator. & l. 2. Cod. eod. de cupreſſis ex luco Daphn. Vide *Proſopograph.* Dioſcorus in Occidente prodiit, quod acute colligit Pagius ex Epitaphio Romano apud REINESIVM *pag. 985.* & FABRETT. *Inſcript. p. 112.* in quo legimus, depoſiti. NONIS. NOVEMB. CONS. DIOSC. V. C. Nam in occidente non alio, quam occidentali conſule ſolo, publica monumenta conſignari potuerunt.

(*y*) *De Præſidio*. Ita habent MSS. in Sichardin. eſt *pretio*, ſine ſenſu. Rittershuſius emendauit *prædio*; ſed de prædio iam ante cautum. Obſerua, *præſidium* barbaro æuo notare, pecuniam, aurum, argentum. GREGOR. TVRONENS. *de glor. confeſſ. c. 110. Habens diuitias multas, & tam in fundorum poſſeſſione, quam in præſidio domorum valde diues erat & locuples.* IDEM *hiſt. Francor. lib. 6. c. 4. Irruerunt in domo Lupi, & direpto omni præſidio, fingentes, ſe illud in theſauro regis recondere, ſuis eum domibus intulerunt.* Vide MARCVLFI *formul. 10. lib. 2.* ibique BIGNONIVM, & DU FRESNE *in Gloſſar. voc. præſid.* Notat RVINART *ad Gregor. l. c.* præſidium non ſemel Plautum vſurpaſſe pro pecunia.

(*z*) *Debebantur*. MS. W. *debentur.*

(*aa*) *Ipſius*. MS. W. *illius.*

(*bb*) *Succedit*. MS. G. *ſuccedat.*

(*cc*) *Coguntur*. MS. G. *cogantur.*

(*dd*) *Aliqua*. Abeſt hæc vox a MS. W.

De patrimonialibus rei dominicæ & limitrophis fundis ad Orientem poſitis. (*a*) *Tit. XII.*

I. Impp. Theodosivs & Valentinianus AA. Marcellino Comiti PF. (b)

PRope eſt vt beneficium accepiſſe credamus, quotiens offertur nobis cauſa præſtandi, & diem periiſſe (c) proculdubio ſuſpicemur, quem noſtri nominis (d) munificentia non illuſtrat. Fruimur quippe conſcientia largitatis, & benefaciendi prouincia, quæ cum Deo meritum hominis adplicitum inter imperatorias primasque virtutes obtinet principatum. Valuerit igitur in fundis patrimonialibus, ſitis per Aſianam diœceſim, ſitis per Ponticam, in diem præſentem & Conſulatum XVI. noſtræ clementiæ lex diuæ memoriæ Conſtantini, quæ ad ædes per Conſtantinopolitanam vrbem ſacratiſſimam dominus exigebat. (e) Sed nequaquam vlterius felicitas patitur ciuitatis, non ſuis meritis, verum porro quæſitis compendiis æſtimari: nequaquam, vtriuſque obſequiis clementi (f) contenta, ſuæ fortunæ deſiderat incrementa ſubſidio prædiorum, quæ in cœlum vſque prouecta gloria nominis ſui, in ſocietatem admittere dedignatur aliena fata terrarum. Quare cum diuinum conſilium principis memorati, progreſſus temporis ſubiecerit, (g) & legis propoſito in augenda vrbe, pace ſuperi numinis, ſit ſatisfactum, reddet noſtra maieſtas gratam poſſeſſoribus nouitatem. vt petitioni ſuæ ante formidinem, (h) cui Romæ deſunt penates, ſecurus vomerem, ſecurus falcem poſſeſſor exerceat, quod parauerit relicturus heredi. Pertinet hoc quoque profecto ad pretium ciuitatis, ad famam tanti ſplendoris, amantium ambitu frequentari, ceſſante legis imperio. Quapropter ſuggeſtione magnitudinis tuæ, victura in omne æuum lege ſancimus, vt quisquis patrimoniales posſidet fundos, ſeu prædia per diœceſes memoratas, donationis, alioue titulo, firmiter in æternum, veluti priuato & inconcuſſo iure posſideat, etiam ſi domicilium in Conſtantinopolitana vrbe non habeat, ad heredum ſuorum, vel emptorum legitimorum, quinetiam retentatorum, ſi dominus quoque (i) pacto abalienauerit, eius, commodis migraturis, omni petitionis excluſa moleſtia, inſtructionis quinetiam, officio cuius intereſt, (k) moleſtia denegata. Quam ſi quis tractator (l) temerario ſpiritu contra iuſſa diualia, quod non opinamur, offerre temptauerit, quinquaginta librarum auri, cum amisſione militiæ, diſpendio ferietur: Quatenus cuncti cognoſcant firmius nos poſſeſſoribus præſenti lege donaſſe, quæ exceptionibus & ceteris formulis vacillabant. Marcelline frater amantisſime. Inluſtris igitur auctoritas tua, ſtatuta noſtræ clementiæ pro deuotione ſincera, ſolemniter edictis propoſitis ad omnium noticiam faciat peruenire. Dat. VI. Id. Mai, Conſtantinopoli, Theodoſio A. XVI. CONS. (438)

II. Idem AA. Florentio PF. P. (m)

Suggeſtionem tui culminis ſalutarem debita cum laude diuinus amplectitur noſtræ ſerenitatis adſenſus, per quam ſuggeritur prouidendum, ne redituum præſtatio minor videatur expenſis, neue erogatio conlationis functionem excedat. Quod euenire monſtratur patrimonialibus fundis ac limitrophis, nec non etiam ſaltuenſibus, (n) pro libidine petitorum ad ius priuatum ſecuritatemque translatis. Cui rei, ne vlterius adtemptetur, hac lege perpetuo valitura remedium credidimus offerendum, omnes eiusmodi poſt hanc legem petitionum materias inhibentes. Præcipimus itaque nulli iam (o) in poſterum licere patrimoniales, ſeu limitrophos vel ſaltuenſes fundos, qui per tractum Orientis poſiti ſunt, ad ius transferre priuatum, ſiue dempto, ſiue ſaluo canone, iuris immutatio (p) poſtuletur: legis temeratores quinquaginta librarum auri pœna cohercentes, tam videlicet petitorem, quam Officium, quod petitionem concedit admitti, licet adnotatio noſtra, licet diuina pragmatica (q) contra vetitum proferatur. Florentii P. K. AA. Itaque magnifica auctoritas tua edictis propoſitis, quæ ſanximus ad omnium notitiam perferri præcipiat.

Data VI. Id. Iun. Conſtantinopoli, Theodoſio A. XVII. & Feſto coss. (439)

III. Idem AA. Cyro PF. P. (r)

In omnibus quidem rebus publicam conuenit vtilitatem priuatis commodis anteponi, ſed tum præcipue cum ſaluti pariter prouincialium, ac imperii noſtri felicitati conſuletur: vnde ſingulorum quoque fortunis ac ſecuritatibus proſpici non habetur incertum. Quoniam igitur per conſultiſſimam tuæ ſublimitatis ſuggeſtionem comperimus Armeniæ tractum in ipſo pene limitis aditu Perſarum conſtitutum, pridem regalium fundorum copiis ac præſidiis munitum, in præſenti Perſicis eruptionibus expoſitum fuiſſe, eo quod eoſdem fundos & maxime Theodoſiopolitanæ & Satalenæ ciuitati (s) contiguos vel propinquantes, quorumdam petitio diuerſis retro temporibus in propria iura, mutato priſtino nomine, tranſtulerit, hac in perpetuum victura lege cenſuimus ſtatuendum, vt vniuerſi qui noſtram in his munificentiam meruerint, ſub ea conditione poſſesſiones habere donatas concedantur, ſi cunctatus, (t) & paſtacas, (v) & paraueredos, (x) & ſpecies, (y) necnon & coemptiones ſecundum priſtinam conſuetudinem diſpoſitione tuæ magnificæ ſedis iniungendas, & alia vniuerſa fiſci calculis (z) ſolemniter ſine mora dependant & agnoſcant, aut reſiſtente cura vtilitate (aa) communi publicæ poſſesſioni (bb) cuncti prædia refundant, ſub ea ſcilicet obſeruatione, cum nulli (cc) deinceps eoſdem fundos liceat inſidioſis & derogantibus Reipublicæ precibus emereri, aut ad ſua compendia, deſpectis Reipublicæ vtilitatibus, transferre: centum pondo auri pœnæ nomine, tam his qui preces offerre temptauerint, quam ſcriniariis, vel aliis quorum intereſt, ſi ſupplicationes oblatæ, aut ſi fuerint inſtructæ, feriendis. Cyre P. K. AA. Sublimis igitur & magnifica auctoritas tua hanc ſaluberrimam legem edictis ex more propoſitis in omnium noticiam faciat peruenire. Data VI. Kal. Iul. Conſtantinopoli C. (dd)

(a) De *fundis patrimonialibus* rei dominicæ, ſeu prædiis ad patrimonium principis pertinentibus, dictum in *Paratitlo de locat. fundor. iur. emphyteut.* Fundi *limitrophi*, ſeu, vt CVIACIVS vult, *limitotrophi*, dicuntur, quod ex iis, conuecta annona, miles limitaneus, qui in limite imperii aduerſus hoſtes excubabat, alebatur, quod docet *l. 1. Cod. Iuſt. de fund. limitrophis*, quam illuſtratam vide *in Commentar. ad leg. 7. de divers, reſcript.*

(b) *Marcellino Comiti PF.* Marcellin. huius nulla apud hiſtoricos & in Actis Conciliorum, quantum quidem ſcio, mentio. Male autem ſcriptum hic *Comes PF.* Emendat Cuiacius ad marginem, *S. L.* Sed cum de patrimonio Principis hac nouella agatur, Marcellinus hic ſine dubio fuit *Comes Rerum priuatarum*, reſcribendumque adeo, *Comiti PR.* abſolute enim *Comes Priuatarum* dicitur, *l. 120. de decurion.* & alibi. Vid. *Notit. Dignit.* Græcis, Κόμης Περβάτων.

(c) *Diem periiſſe.* Imitatio illius Titi, apud SVETON. *in Vit. c. 8. Amici diem perdidi.*

(d) *Nominis.* Numinis placet Rittershuſio, quod probo.

(e) *Dominus exigebat.* Memorat hic Theodoſius legem Conſtantini M. qua voluit is, (quod videmus ex ſequentibus) vt poſſeſſores fundorum patrimonialium in Aſiana & Pontica diœceſibus, ædes in vrbe Conſtantinopolitana extruerent, quo noua illa Roma, maiora indies ſumeret incrementa. Poſſeſſoribus fundorum, ſi id facere neglexerant, adempta prædia, *vers. infr. quapropter ſuggeſtione.* De ſtudio Conſtantini, ad augendam vrbem adhibito, conſule ZOSIMVM *lib. 2. cap. 30. ſequ.* EVAGRIVM *lib. 3. cap. 41.* EVNAPIVM *lit. Ædeſ. pag. 39 edit. Commelin.* Porro diſcimus ex *lege 12. de annon. ciu.* Conſtantinum his ædificiis attribuiſſe annonas, quæ *annonæ domus, d. l.* vocantur. Patet ex his, legendum hic eſſe, *dominos exigebat,* ſcil. ad ædes per vrbem extruendas.

(f) *Elementi.* Fertilis ſoli, nauigabilis maris.

(g) *Progreſſus temporis ſubiecerit:* Id eſt, ſtatuerit vrbem nouam, modico temporis progreſſu ad inuidendam magnitudinem exſurrecturam. *Subiicere progreſſus temp.* dictum eo modo, vt *ſubiicere cauſam, rationem* apud Terentium.

(h) *Vt petitioni ſuæ ante formidinem.* Hæc ſenſu carent: ſed recte emendauit CVIACIVS, *vt petitionis ceſſante formidine.* Docent ſequentia, ademptos fundos fuiſſe iis, qui domos in vrbe non habebant. Prædia igitur hæc fiſco quæſita, ii, qui circa principem erant, petere conſueuere, quod docebit late *Paratitlon de petitionib. & vltro dat.*

(i) *Quoque.* Lege *quoquo.*

(k) *Officio cuius intereſt.* Nimirum antequam petita bona vacantia a principe concedi poſſent, Officium Comitis R. P. inſtruendum erat, & contradictor admittendus, qui prædia iure ſibi vindicabat. *L. 11. de petitionib. Certi dirigantur, qui cuncta ſolerter inquirant, & cuius fuerint facultates: & ſi nemo eas ſibi iure nititur retentare,* &c. *L. 14. eod.* ad Pancratium Comit. R. P. data, *nemo poſſit ad indultum a nobis beneficium pertinere, niſi qui ante inſtructionem ab officio, quod Tuis meritis paret, fuerit adſecutus.*

(l) *Tractator.* Tractator eſt chartularius, qui tractat largitionales titulos, quod vidit CVIACIVS *ad l. 3. Cod. Iuſt. de canon. largitional. titul.* Notitia Imp. *Sub diſpoſitione viri illuſtris Comitis Rer. priuatarum domus diuinæ, ſecundocerius totius officii, qui tractat chartas ipſius officii.* Conſule etiam DU FRESNE *in Gloſſar.*

(m) *Florentio PF. P.* De Florentio PP. dictum *ad Nouell. 1.*

(n) *Saltuenſibus.* Fundi ſaltuenſes, ſunt nemora paſtioni deputata, quæ & ipſa ad principis patrimonium pertinuere. *L. vlt. Cod. Iuſt. de fund. patrimonial. Qui in quacunque diœceſi, vel quolibet ſaltu vel ciuitate fundos patrimoniales poſſederunt.*

(o) *Nulli*

(o) *Nulli iam.* Lex *nulli iam* 13. *Cod. Iuſt. de fundis patrimonial.* hinc deſumpta eſt. In Cootiana aliisque editionibus abeſt ſubſcriptio, quam Cuiacius ex hac nouella addidit.

(p) *Iuris immutatio.* Cod. Iuſt. *iuris fundorum immutatio.* Melius.

(q) *Adnotatio noſtra, licet diuina pragmatica.* *Adnotatio* manu principis, fieri ſolebat. Princeps ſcilicet adnotat ad ipſum libellum a priuato, & hoc loco, a petitore, oblatum, quid fieri velit. *Pragmatica iuſſio*, ſiue *ſanctio* eſt, quando princeps ἐπὶ τῷ πράγματος, de facto quodam, magiſtratui reſcribit. Confuſe hic multa tradidere Gvthervs *de O. D. A. lib. 1. c. 32.* & Brissonivs *de V. S.*

(r) *Cyro PF. P.* De Cyro dictum ſupra *ad Nouell. 10.*

(s) *Theodoſiopolitana & Satalena ciuitati.* *Theodoſiopolis* vrbs Armeniæ maioris, a Theodoſio Iun. condita, & ab Anaſtaſio Imp. aucta, de qua Procopivs *de ædif. Iuſt. lib. 3. cap. 5.* *Satala* vrbs minoris Armeniæ, quam idem Procopivs *eod. libr. cap. 4.* ob ſoli hoſtici vicinitatem periculis fuiſſe expoſitam, refert. Conſule *Anton. Itinerar. pag. 207.* ibique Cl. Wesselingivm.

(t) *Cunctatus.* Monſtrum vocis. Scribendum *commeatus.* Ad defendendos enim fines imperii, opus eſt exercitus alimonia.

(v) *Paſtacas.* Lege *Baſtagas.* Onus transuehendi fiſcales ſpecies dicitur *baſtaga*, ἀπὸ τοῦ βαστάζειν. Inde *baſtagarii*, de quibus *leg. 4. de muriłegul.* vbi vide *Commentar.* & Dv Fresne *Gloſſar.* & *Gloſſar. Theodoſ.*

(x) *Parauerędos.* Parauerędus, eſt, veredus, qui præter modum euectione comprehenſum, vſurpatur extra ordinem, vt docet *l. 64. de curſ. publ.* vid. *Gloſſar.*

(y) *Species.* Intellige annonarias ſpecies, ſiue fruges, per menſes ſingulos a fundorum poſſeſſoribus conferendas. Vid. *Paratitlon de annon. & tribut.* Quæ de *coemptionibus* ſequuntur, illuſtrabit *Paratitlon de publ. comparat.* Nimirum vrgente belli, aut alia quo, neceſſitate, ſpecies annonarias a prouincialibus expetebat Præfectus Prætorio, ad quem cura annonæ pertinebat: pretio tamen, iuxta forum rerum venalium, ſoluto

(z) *Fiſci calculis*, id eſt, rationibus fiſci. *L. 5. de fabricens. fiſcalibus calculis ſocianda.*

(aa) *Aut reſiſtente cura vtilitate communi.* Hæc ita reſtituenda, *aut reſiſtentes cura vtilitatis communis.* Nimirum, iis, qui curam finium tuendorum, adeoque vtilitatis publicæ habebant, obſequium præſtare poſſeſſores fundorum denegabant.

(bb) *Publica poſſeſſioni.* Locus ita interpungendus: *reſiſtentes cura vtilitatis communis, publica poſſeſſioni cuncti prædia refundant.* Obſerua prædia ad Rempublicam pertinentia, ciuitatibus ſæpe fuiſſe adempta, vt docent multa Libanii loca in προσφωνητικῷ ad Iulianum, & leges tituli *de locat. fundor. iur. emphyt.* priuatisque data, ea tamen lege, vt commoda iuuarent publica, canonicaque & conſueta præſtarent munera. Quod cum poſſeſſores facere negligerent, ſtatuit Theodoſius, hæc prædia *publicæ poſſeſſioni*, id eſt, ciuitati, aut Reipublicæ eſſe reſtituenda, vt ipſa adiuta eorum commodis, melius ſibi conſulere poſſet. Ita locum intelligendum eſſe, docent verba ſequentia, ibi: *derogantibus reipublicæ precibus emeruerit*, & mox: *deſpectis reipublicæ vtilitatibus.* Imo ſupra dixit Theodoſius, *prædia vicina Satalenæ ciuitati petitores nonnullos in propria iura tranſtuliſſe.* Conſule etiam *ſupr. Nouell. 30. de locis Reipubl. quoque modo poſſeſſ. ciuitatibus reſtituendis.*

(cc) *Cum nulli.* Reſcribo, *vt nulli.*

(dd) *Dat. VI. Kal. Iul. Conſt. C.* In MS. Ottobon. *Dat. VII. Kl. Iul. Conſtan. V. C. conſ.* Baenckmannvs *in Append. ad Faſt. Reland. pag. 864.* cenſuit, adſcribendos eſſe Coſſ. an. 440. *Valentinianum A. V. & Anatolium*, quia *Nouella 10. & 14. num. 2. 3.* eidem Cyro inſcriptæ, hos Conſules præferunt. Sed hæc nullius ſunt momenti. Feliciter autem, ſi quid video, reſtitui conſulatus poteſt, & ope nouellæ ipſius, & Marcellini *Comit.* Itaque primo ratio habenda eſt, literæ *C.* quam Codices omnes conſtantiſſime ſeruant, quæ nec ad Valentiniani nec Anatolii nomen quadret: deinde dicit Theodoſius in ipſa nouella, *Armeniæ tractum* in præsenti *Perſicis eruptionibus fuiſſe expoſitum*; quæ verba fidem faciunt, conſtitutionem hanc, propter ipſam eruptionem in Armeniam, datam, vt fundorum poſſeſſores cogerentur iuuare exercitum, baſtagis, parauerędis, ſpeciebusque annonariis. Cum vero Marcellinvs *in Chronico ad Cyri Coſ. A. D. 441.* ſcribat, *Perſæ, Saraceni, Zanni, Iſauri, finibus ſuis egreſſi Romanorum ſola vaſtarunt*, facile patet, ſcribendum hic *Cyro Coſ.* Hanc irruptionem Perſicam, ſine dubio etiam intelligit Theodoretvs *lib. 5. c. 37.* quo loco ſcribit, Perſas, cum ἐπώνυμον τοῦ βασιλέως πόλιν, id eſt, Theodoſiopolin, obſidione cinxiſſent, ope diuina, & Epiſcopi Eunomii virtute, fuiſſe ludibrio expoſitos.

De bonis fabricenſium. (a) *Tit. XIII.*

1. Impp. Theodosivs & Valentinianus AA. Aureliano Conſ. PB. (b)

FAbricenſium corpus ſubuenit neceſſitas cura bellorum, quo immortalitatis genere Principum ſcita cuſtodit, (c) ne deficiente principio ſucceſſus generes (d) haberentur. hoc enim armat, hoc noſtrum ornat exercitum. Hinc iure prouiſum eſt (e) artibus eos propriis inſeruire, vt exhauſti (f) laboribus immoriantur (g) cum ſubole profeſſioni cui nati ſunt. Denique quod ab vno committitur totius delinquitur (h) periculo numeri, vt conſtricti nominationibus ſuis, (i) ſociorum actibus quandam ſpeculam gerant, & vnius damnum ad omnium tranſeat (k) diſpendium. Vniuerſi itaque velut in corpore vniformi, (l) viſus decoctionis, ſi ita res tulerit, reſpondere (m) coguntur, (n) vt viri illuſtris atque magnifici Magiſtri officiorum ſuggeſtio noſtræ clementiæ patefecit. Quæ cum ita ſint, præſenti ſanctione perpetuo valitura, ergo ſi timore, (o) decer.

decernimus, vt quisquis fabricenſium ſine liberis, vel legitimo herede deceſſerit non condito teſtamento, eius bona cuiuscunque ſummæ ſint, ad eos nutu noſtræ manſuetudinis pertinere, qui velut creatores decedentium, adtinentur, qui fiſco pro intercepto reſpondere coguntur. Hoc enim pacto contigit, (p) vt & Reipublicæ ratio ſalua permaneat, & fabricenſes collegarum ſuorum ſolaciis perfruantur, qui damnis ac detrimentis tenentur obnoxij: omni in poſterum ab eorum facultatibus, ab eorum patrimoniis petitione ceſſante. Aureliane P. K. AA. Inluſtris igitur auctoritas tua poſt hanc legem, nullius petitionem admittat, vel inſtructionem fieri patiatur ſuper bonis fabricenſis defuncti. Quod ſi vlla proceſſit inſtructio. non ſacra adnotatio, non diuina pragmatica (q) habeat locum contra generalem noſtri nominis (r) ſanctionem. Quinquaginta etenim auri librarum officium palatinum fiſci viribus inferre cogetur, ſi poſtquam ſuſceperit huiusmodi diuinum oraculum, vel inſtructionem dare temptauerit. Dat. prid. Non. Nouemb. Conſtantinopoli, ipſo A. XVI. (s) & Fauſto v. c. coſs. (438)

(a) *De bonis Fabricenſium.* Fabricenſes ſont, qui in publicis officinis, ſeu fabricis, arma, haſtas, ſagittas, loricas, ſcuta, clibanos, fabricant. De his eſt *titulus* Cod. Th. *21. lib. 10.* vbi conſule *Paratitlon.* Erant autem fabricæ & fabricenſes ſub diſpoſitione Magiſtri Officiorum, quod docet *Notitia Imper.* & hæc nouella, ibi: *vt viri illuſtris atque magnifici Magiſtri officiorum ſuggeſtio noſtra clementia patefecit.* Eam etiam ob cauſam pleraſque leges in vtroque Codice, titulo de fabricenſ. Magiſtro-Off. inſcriptas eſſe, obſeruabis. De armorum factoribus formula eſt apud CASSIODORVM *Var. VII. 18.*

(b) *Aureliano Com. PB.* Quis ille Aurelianus ſit, non conſtat. Occurrit quidem in legibus Cod. Th. Aurelianus PP. ſub Theodoſio Iun. *an. D. 415. & 416.* de quo in *Proſopograph.* Sed noſter, vt ex annorum ſupputatione patebit, ſine dubio ab eo diuerſus eſt. Deinde male ſe habent illa, *Com. PB.* quæ plane abſunt ab Editione Gothofredi. Rittershuſius edidit *Com. Pb.* CVIACIVS *in not. ad leg. 5. Cod. Iuſt. de fabricenſ.* emendauit, *Com. Rer. priuatar.* cum mutila ſit in vulgatis Cod. Iuſt. inſcriptio. Puto ICtum bene emendaſſe. Erant quidem fabricenſes ſub diſpoſitione Magiſtri Off. ſed illius in ipſa nouella ſit mentio. Deinde, cum ſolum fabricenſium corpus hæc conſtitutio tangat, inſcribi Præfecto Prætorio non potuit. Sed recte inſcribitur Comiti Rerum Priuat. Fabricenſes enim annonam a fiſco accipiebant: Vide *Nouell. 85. Iuſtinian.* GVTHERIVM *de O. D. A. lib. 3. c. 12.* STEWECHIVM *ad lib. 2. Veget. cap. 11.* Mortuo itaque ſine liberis fabricenſe, bona vacantia Comes Rer. Priuat. fiſco ſociabat, aut admittebat petitiones priuatorum, ſuper bonis fabricenſis defuncti, vt docet hæc *nouella circa fin.* Has autem petitiones Theodoſius, data ad Aurelianum conſtitutionem, inpoſterum fieri vetat.

(c) *Subuenit neceſſitas cura bellorum, quo immortalitatis genere principum ſcita cuſtodit.* Hæc ſenſu plane carent; cumque MSS. quibus vtor, leges apud Gothos Francosque vſitatas, tantum contineant, ab iis nullum mihi ſubſidium. Reſcribo itaque ex ingenio, *fabricenſium corpus inuenit neceſſitas curaque bellorum, quod immortalitatis genere principum ſcita cuſtodiuere, ne, &c.* id eſt, principum ſcita, corpus fabricenſium voluere eſſe perpetuum, & quaſi immortale. Hæc, ſi cui diſplicent, meliora is proferat, & mox me habebit conſentientem.

(d) *Succeſſus generes.* Scribe, *ſucceſſus degeneres,* infelices, infortunatos.

(e) *Iure prouiſum eſt.* Lex, *iure prouiſum eſt, 5. Cod. Iuſt. de fabricenſ.* hinc deſumpta eſt.

(f) *Exhauſti.* Cod. Iuſt. *exhauſtis.* Vtraque lectio proba eſt. Vult autem nouella vt fabricenſium liberi, exhauſtis, a parentibus, militiæ laboribus, eidem adſtringantur conditioni.

(g) *Immoriantur.* Cod. Iuſt. *immorentur.* Sed elegans aſt lectio, *immori profeſſioni,* ot *immori ſtudiis,* apud HORATIVM *epiſt. 1. 7. v. 85.*

(h) *Totius delinquitur.* Cod. Iuſt. *id totius delinlinquitur.*

(i) *Nominationibus ſuis.* Ipſi fabricenſes ſocios fabricæ legebant ſiue nominabant, quod, præter hanc nouellam, docet etiam *nouell. Iuſtin. 85. c. 3.*

(k) *Tranſeat.* Male in Cod. Iuſt. *tranſit.*

(l) *Vniformi.* Cod. Iuſt. *vnius forma.*

(m) *Viſus decoctionis, ſi ita res tulerit reſpondere.* Cod. Iuſt. *vnius decoctionis, ſi ita res tulerit, reſpondere.* CONTIVS emendabat, *vnius decoctiones rependere.* Sed lege cum CVIACIO, *vnius decoctioni reſpondere,* id eſt, ſi quid vnus eorum decoxerit & interceperit, fiſco totum fabricenſium corpus pro intercepto reſpondet.

(n) *Coguntur.* Cod. Iuſt. *cogentur.*

(o) *Ergo ſi timore.* Monſtroſa lectio, Scribendum, *largitatis amore.* Largitas imperialis, & regia, apud SYMMACHVM *lib. 4. ep. 12.* & CASSIODORVM *X. 26.* Forte cui placeret, *religionis amore,* vt *Nouell. Valentin. 5. infr. de ſepulcr.* Sed prius malo.

(p) *Contigit.* Scribendum, *continget.*

(q) *Diuina pragmatica.* Conſule dicta *ad Nouell. 12. num. 2.*

(r) *Nominis.* Lege, *numinis,* quomodo & Gothofredus edidit.

(s) *Ipſo A. XVI.* Cod. Iuſt. *Theodoſ. A. XVI.* In Contiana editione nulla eſt ſubſcriptio.

De amota militantibus fori præſcriptione. (*a*) *Tit. XIIII.*

I. Impp. THEODOSIVS & Valentinianus Florentio PF. P. (b)

IVratur in militiæ ſacramenta, vt neceſſitates publicæ procurentur: ſed ſuggeſtione culminis tui comperimus, quosdam ideo taotum ſortiri militiam, vt alienorum prædiorum idonei poſſint fieri conductores. Quod niſi nominis (c) noſtri fuerit auctoritate correctum, in contumeliam aulæ diuinæ proficiet, ſi hisdem priuilegiis muniantur, qui in priuatis negotiis occupantur, quibus iure militiæ ſeruientes, obſequiorum præmiis gloriantur. Quare præſenti lege ſancimus, omnes (*) omnino domeſticos, Agentes in rebus, (d) & quæcunque alia prætenditur (e) militiæ dignitas, ſub Moderatoribus prouinciarum, functionibus (f) publicis reſpondere, nulla fori præſcriptione valitura, ſi hac, qui exiguntur (g) debita publica, vti temptauerint. Immo & in aliis priuatis actionibus occupatos, malumus (h) reſpondere, qui per prouincias ſociantur, (i) vel conductorum vocabulis defenduntur, (k) ſiue domorum diuinarum, ſiue virorum potentium, ſeu cuiuslibet condicionis ſint conductores: niſi forte (l) commeatum, ad rem propriam componendam, vnius anni inducias oſtenderint accepiſſe. (m) Florenti P. K. AA. Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua, quæ prouiſionum titulis & commodis publicis illuſtratur, nouerit præſenti lege noſtram clementiam ſtatuiſſe omnes conductores, omnes, qui per prouincias ſociantur, (n) vel ſuis vacant compendiis, ſine beneficio (vt dictum eſt) commeatus, ſuis aduerſariis agentibus reſpondere, ne ſub prætextu militiæ, priuatum ſeu publicum debitum deferatur: eadem forma ſeruata (o) in his etiam, qui in mercandum, (p) & militaodi diualia beneficia meruerunt. Scita ſane noſtræ perennitatis, edictis ex more propoſitis ad omnium notitiam tua magnificentia faciat peruenire. Dat. XIII. Kal. Mai. Conſtantinopoli, Theodoſio A. XVII. (q) CONS. (439)

II. Idem AA. Cyro PF. P. (r)

Omnes odioſæ ſunt fraudes, & hæ maxime quæ legibus fiunt, quæ contra commoditatem publicam exquiruntur. His itaque legum conuenit auctoritatem opponi. Fori præſcriptiones noxia quidam interpretatione ſuis aſſertionibus aptare feſtinant, qui cinguli prærogatiua iudiciarias excludere poſſe cognitiones exiſtimant, neſcientes veteres quoque leges ſpecialiter ciusmodi præſcriptionibus, & contractus, & negotia geſta, & delicta ſubtrahere, (s) nec pati aliquem, qui quid in qualibet prouincia criminoſe commiſerit. vel qui alicubi contraxerit, vel qui in quodam loco negotia geſſerit aliena, memorata ſe poſſe præſcriptione defendere. Sed tua celſitudo per ſuggeſtionem edocuit, quosdam eorum etiam, qui ad Curiam vocantur, quiue cohortalibus deberi dicuntur officiis, vel qui debitis publicis obligantur, quiue ſuperexactionum vel concuſſionum criminibus inuoluuntur, in tantum audaciæ proceſſiſſe, vt ſub ſpecie militiæ, excelſæ tuæ quoque ſedis iudicio præſcriberent. Ideo diuinis ſenſibus, callida memoratorum reſecantes incœpta, (**) hac perpetua lege ſancimus, excelſæ quidem tuæ ſedis neminem, ſub ſpecie fori præſcriptionis, in quolibet negotio declinare poſſe ſententias: ſed ne prouincialibus quoque iudiciis poſſe fori præſcriptionem opponere eos, qui ad Curiam (t) vocantur, vel cohortalibus deberi dicuntur officiis, (v) vel eos, qui debitis publicis obligantur, eosue, qui ſuperexactiones, vel concuſſiones perpetraſſe firmantur, quiue criminoſe quid arguuntur in prouincia commiſiſſe, quiue contraxiſſe, vel alienum dicuntur geſſiſſe negotium in ea prouincia, in qua conueniuntur, hac ſaluberrima lege decernimus: licet talis officii videatur apparitor, quod ſpecialiter apud ſuos tantum Iudices reſpondere de noſtri nominis (x) impetrauit clementia. Quod ſi quis contra tam ſaluberrimam legem pertinaciter voluerit, impetratis ſibimet vel ſuo corpori ſcitis vti cœleſtibus, ſciat tam tua ſublimitas, quam moderatores prouinciarum, aduerſus eum tanquam in contumacem ſententiam proferendam. Cyre P. K. AA. Inluſtris itaque & magnifica auctoritas tua legem hanc edictis ex more propoſitis, ad omnium noticiam perferri præcipiat. Dat. XI. Kal. Octob. Conſtantinopoli, Valentiniano A. V. & Anatolio A. coss. (y) (440)

III. Idem AA. Cyro PF. P.

Nos quidem cum maieſtate Conſulum, qua res Romana paulatim & totus (z) vrbana hiſdem ſcimus etiam adquiſita ſeruari. Quis dubitat ſuis commodis veteres Reipublicæ commoda præferentes, mundi finibus fines impoſuiſſe Romanos? Sic nos in legibus maxime promulgandis non quid forte quibusdam ſeparatim, ſed quid vniuerſis in commune prodeſt, diuinis ſenſibus ponderamus, ſed nonnunquam ea quæ ſaluberrime promulgantur, interpellatione (aa) quidam non recta deformare contendunt. Nuper (bb) Turiis ciuitatibus, ipſis etiam prouinciis conſulentes, cauimus lege perpetua, non debere paſſim cinguli prærogatiua, vel inluſtriſſimæ Præfecturæ, vel Rectorum prouinciarum declinari ſententias. Hanc etiam legem de noſtris militibus quosdam comperimus dicere promulgatam. Ne itaque male interpretandi ſcita noſtra quibusdam detur occaſio, ſciat ſublimitas tua de ſcholaribus noſtris, (cc) Comitibus etiam ac Tribunis militaribus, conſuetudinem obſeruari velle nos hactenus obſeruatam: de ceteris vero militibus armatis, vel de Tribunis, qui numeros agunt, prorſus legem nuper promulgatam non loqui, certiſſimum eſt. Cyre P. K. AA. Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua, legem perpetuo valituram edictis propoſitis, ad omnium noticiam perferri præcipiat. Dat. IIII. Kal. Ian. Conſtantinopoli, Valentiniano & Anatolio coss. (440)

IIII. Idem AA. Ariouindo Magiſtro militum. (dd)

Quæ de fori præſcriptione nuper ſaluberrima lege decreuimus, ipſius legis definitionibus demonſtratur. Sed ſuggeſtione tuæ ſublimitatis ammoniti, quosdam etiam de apparitionibus magiſteriæ poteſtatis excipi poſtulante, ad eam quoque partem ordinandam diuina moderatione peruenimus. Itaque, neque pulſantes (ee) ab aduerſariis ſuis, vel in ampliſſimæ præfecturæ iudicio, vel prouinciis, ad præſcribendum ſufficiat apparitorem ſe dicere magiſteriæ poteſtatis, exceptis quos obſequiis Magiſtri militum deputatos, ad alia iudicia, inconſulto ſuo iudice, trahi non liceat. Per ſingula officia virorum inluſtrium Magiſtrorum militum, trecentos (ff) excipi lege pridem promulgata decreuimus, quos nec in prouincialibus, nec in Prætorianæ, vel Vrbicanæ Præfecturæ iudicio, ſine permiſſu viri magnifici Magiſtri militum, litigare conueniet: ceteros omnes qui ſuper prædictum ſunt numerum, quaſi nec militantes, & apud inluſtriſſimas præfecturas, & apud Vecariis (gg) Rectores prouinciarum, de quolibet negotio pulſari, & conueniri, & reſpondere, ſine cinguli Præſcriptione decernimus. (hh) Probari (ii) autem apparitores magiſteriæ poteſtatis, neque curiales, neque cohortales, neque ceoſibus volumus adſcriptos. Quo autem ſit certum, qui trecentorum numero continentur, in ſententiis vel præceptis, quæ apparitoribus magiſteriæ poteſtatis exſequenda mandantur, vel in commeatibus, ſi forte quis eorum ad ſua reuerti voluerit, commeatui, virum magnificum Magiſtrum militum, ſubnotare ſancimus, de numero trecentorum eum eſſe, cui præcepta vel ſententiæ mandatæ ſunt exſequendæ, vel cui ad ſua per commeatum reuerti conceſſum eſt. Si quis igitur conuentus, ex ſententia tuæ excelſæ ſedis, (kk) vel vrbicariæ Præfecturæ, vel moderatoris prouinciæ, apparitorem ſe magiſteriæ poteſtatis dicat, nec Magiſtri militum talem ſubſcriptionem protulerit, fori eiusmodi præſcriptionem in eius perſonam ceſſare decernimus. Quod ſi, qualem diximus, Magiſtri militum ſubſcriptionem protulerit, ſiquidem ille eſt, cui neque a curia, neque a cohortali officio de ſtatu moueatur controuerſia, nec tributa, nec functiones debere firmatur, ſtatim dimittendus eſt, vtpote fori alterius litigator. Quod ſi ab eo proferatur ſæpedicta ſubſcriptio, qui a curia, vel officio cohortali de ſtatu patitur controuerſiam, vel ab eo, qui vt tributa, vel functiones debens, in prouincia detinetur, de eius perſona, & ad virum magnificum Magiſtrum militum, cuius ſe apparitorem dicet, & inluſtriſſimam Præfecturam referri decernimus, vt ſi intra quatuor menſes non fuerit a Magiſtro militum cauſa Rectori prouinciæ delegata, tunc ex ſententia culminis tui negotium vel in tuo iudicio, vel apud Rectorem prouinciæ peroretur. Quod ſi apud inluſtrem atque magnificam ſedem tuam poſtulatio contra talem fuerit depoſita, ab ea quoque ſede ad virum magnificum Magiſtrum militum iudicantem, cauſam ordine legum determinari cenſemus. Sed & eo caſu, quo apparitor magiſteriæ poteſtatis, de ſtatu

ſupra-

ſupradicto in prouincia patitur controuerſiam, ſi ſententia vel interlocutio Rectoris prouinciæ fuerit appellatione ſuſpenſa, ſimiliter vtroque ampliſſimo Iudice cognoſcente, cauſæ iubemus merita ponderari, licet Magiſter militum Rectori prouinciæ cauſam delegauerit perorandam. In cognitionibus cum autem (ll) futuris, omnes ex iure venientes aſſertiones patribus (mm) inlibatas ſeruari ſancimus. Ariouinde Par. K. AA. Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua legem hanc edictis propoſitis ad omnium noticiam perferri præcipiat. Dat. Prid. Non. Mart. Conſtantinopoli, Cyro v. c. CONS. (441.)

Eodem exemplo Aſpari (nn) viro inluſtri Comiti, Exmagiſtro militum & Exconſuli bis ordinario. (oo)

(a) Habuerunt milites fori præſcriptionem, ex *lege* Conſtantii A. *2 de iurisdict. in fin.* ibi: *Si militans aliquid admiſiſſe firmetur, is cognoſcat, cui militaris rei cura mandata eſt* quæ lex data eſt an. D. 355. Idem conſtituit Valentinianus M. an. 365 *l. 2. de exhibend reis; Referat ad magiſtrum militum, ſi militaris fuerit perſona.* Theodoſius autem M. A. D. 393. *l. ult ad leg. Jul. de adulter* fori militaris præſcriptionem in adulterii crimine ſuſtulit, eamque tandem Nepos Theodoſius Jun. hac nouella plane amouit, aut remouit.

(b) De Florentio dictum ad *Nouell. 1.*

(c) *Nominis.* lege, *numinis.*

(*) Lex *omnes omnino, un. Cod. Juſt. in quibus cauſis militantes fori præſcriptione vti non poſſunt,* hinc deſumpta eſt.

(d) *Domeſticos agentes in rebus.* De his vide titulos, *de domeſt. & protectar. & de agent. in reb. lib. 6.* In Cod. Juſt. legitur, *& agentes in rebus.*

(e) *Prætenditur militia dignitas.* Cod. Juſt. *prætendatur militia vel dignitas.*

(f) *Functionibus.* Cod. Juſt *pro functionibus.*

(g) *Qui exiguntur.* Confer. hic BRISSONIVM *de V. S. voc. exigere.*

(h) *Malumus.* Cod. Juſt. *volumus.*

(i) *Sociantur.* Recte emendauit CVIACIVS, *negotiantur.* Huc pertinet Leonis *l. 15 Cod. Juſt. de re militar. Milites, qui a republica armantur & aluntur, ſolis debent vtilitatibus publicis occupari, nec mercimoniorum quæſtui, ſed muniis inſudare militiæ.* Conſulendus etiam titulus Cod. Juſt. *negotiatores ne militent.*

(k) *Vocabulis defenduntur.* Cod. Juſt. *vocabulis, cum non armata militia prædit ſint, defenduntur.*

(l) *Niſi forte.* Cod. Juſt. *niſi ſi forte.*

(m) *Accepiſſe.* Cod. Juſt. *ſe accepiſſe.*

(n) *Sociantur.* Fac, *negotiantur,* ut ſupra.

(o) *Seruata.* Cod. Juſt. *ſeruanda.*

(p) *In mercandum.* Id eſt, ad mercaturam exercendam, etiam nonnulli beneficia militandi meruerunt. In Cod. Juſt. eſt, *qui mercandi vel militandi ſacra beneficia meruerint, ut & ipſi Rectoribus prouinciarum reſpondeant.* Sed male ita immutauit Tribonianus. Theodoſius enim hic indigitat actu militantes, qui profeſſionis ergo cogebantur mercaturam exercere. Hos autem fori præſcriptione vti non poſſe ſtatuit. Huc referendi, qui in officinis arma fabricant, & per prouincias eundo, neceſſaria coëmunt. Juſtinianus *l. un. negotiator. ne militent; in fin. Illis, qui ad armorum exſtructionem ſuam profeſſionem contulerint, minime prohibendis ad competentem ſua profeſſionis venire militiam, & huiuſmodi negotiationem nihilominus retinere.*

(q) *Theodoſio A XVIII.* Incidit hic Conſulatus in A. D. 444. quo *Theodoſius XVIII.* cum *Albino*, Conſul prodiit. In MS Ottobon. eſt, *Theodoſio A XVII.* eamque deſignationem longe probabiliorem eſſe cenſet BRENCKMANNVS, quod Florentius, cui hæc nouella inſcribitur, iiſdem Coſſ. Præfectus Prætor. fuit, ut patet ex nouellis ſuperioribus. Sed cum Florentius fuerit ſexies PP. vt ad *nouell. 1.* dictum, atque in collectione nouellarum temporis nulla ratio ſit habita, præpoſitasque obſeruemus leges, tempore ſequentibus longe inferiores, hac viri docti coniectura facile corrueret. Firmabo tamen eam certiſſimo argumento. Nimirum *lex 3* huius tituli data eſt *Valentiniano & Anatolio Coſſ.* id eſt, an D. 440. Ea vero Theodoſius hanc legem reſpicit, ibi: *nuper prouinciis conſulentes, cauimus lege perpetua, non debere paſſim conguli prærogatiua, vel illuſtriſſima Præfectura, vel rectorum prouinciarum declinari ſententias.* Ex his igitur liquido patet, datam legem noſtram an. D. 439. *Theodoſ. XVII. Coſ.* ſequendamque eſſe lectionem MS. Ottobon. Sed poſtquam hæc ſcripſi, deprehendo in Codice Juſt. Conſulatum recte expreſſum, *Theodoſ. A XVII & Feſto.* Ex hac nouella emendandus dies in Cod. Juſt. in quo male legitur, *Dat. III. Kal. Conſtantinop.* In MS. Ottobon. *Dat. XIII. Kal. Febr.*

(r) *Cyro PF. P.* De Cyro conſule dicta ad *Nouell. 10.* ſupra.

(s) *Delicta ſubtrahere.* Memorat hic Theodoſius veteres leges, quæ præſcriptioni obicem poſuere. Collegit autem eas GOTHOFREDVS in *Commentar. ad leg. 2. de exhibend. reis.*

(t) *Curiam.* Cod. Juſt. *curias.*

(v) *Officiis vel eos, qui debitis.* Cod. Juſt. *officiis, vel aliis corporibus obnoxii ſunt: eos etiam qui ſuperexactiones* &c. Quæ ſequuntur, a Triboniano ſunt immutata, & compilata ex duabus nouellis ſequentibus, exceptis vltimis verbis, quæ huius nouellæ ſunt. In ſubſcriptione, Tribonianus, diem huius nouellæ, *Dat. XII. Kal. Octobr.* (in nouella eſt *XI. Kal.* ſed hic facile errare potuerunt librarii) retinuit, Conſulem vero nouella 4. *Cyro V. C.* addidit.

(*) Lex *hac perpetua 2. Cod. Juſt. vbi quis de curiali vel cohortali,* hinc excerpta eſt.

(x) *Nominis.* Fac, *numinis.*

(y) *Anatolio A Coſſ.* Scribendum, vt ſupra *Nouell. 11.* & infra *Nouell. 19 Anatolio V. C Coſſ.* Ad hunc autem Anatolium ſæpe ſcripſit THEODORETVS, eiusque ſit mentio in Concilio Chalcedonenſ. vbi appellatur, *Magnificentiſſimus & glorioſiſſimus Magiſter militum, Expræfectus, & Exconſul ordinarius ac patricius.* Vide *action. 2. init. pag. 274. act. 4. init. pag. 382 Tom. II. Concil. Hard.* Vid. PAGIVS in *Critic. ad Annal. Baron. an. 440.*

(z) *Et totus vrbana hisdem.* Locus plane corruptus; videturque, negligentia librariorum, aliquot excidiſſe voces. Interim ego, donec, quis meliora afferat, ita repono: *Nos quidem cum maieſtate conſilium, qua res romana paulatim & ſtatus vrbanus creuit, ſcimus etiam acquiſita ſeruare.* CASSIODORVS in formula Conſulatus *lib. V. 1.* ſcribit, *per Conſulis dignitatem ſtatum imperii iugiter creuiſſe.*

(aa) *Interpellatione non recta.* RITTERSHVSIVS malebat, *interpolatione.* Sed reſcribendum eſt, *interpretatione*, quod probant illa, *non recta*, & vox, *deformare*, & infra, *ne itaque male interpretandi ſcita noſtra detur occaſio.*

(bb) *Turiis ciuitatibus.* *Emendat* CVIACIVS, *curiis ciuitatum.* Reſpicit autem Theodoſius *legem huius tit.*

(cc) *Scholaribus noſtris.* De his ſatis dictum in *Gloſſar. Th.* voc. *ſchola*, *ſcholaris.*

(dd) *Ariouindo Magiſtro militum. Ariouindus, Ariobindas, Areobindus* (diuerſimode enim ſcribitur) Conſul prodiit *A. D. 434.* cum *Aſpare*, de quo mox. Conſule *Faſtos* RELANDI, ibique citatos, PAGIVM *in Critic. an. 434.* & *Proſopograph. Cod. Th.* Fuit autem an. 441. *Cyro Coſ.* Magiſter militum, quod ſcimus præter hanc nouellam, ex PROSPERI *Chron. Cyro Cos. Theodoſius Imp. bellum contra Vandalos mouet, Areobindo & Anſila atque Germano ducibus, cum magna claſſe directis: qui longis cunctationibus bellum differentes, Siciliæ magis oneri quam præſidio fuerunt.* Idem habet THEOPHANES *ad an. 41. Theodoſ. Aduerſus Gizerichum claſſis miſſa, Ducibus Areobindo & Aſyla*, &c. Cum autem hæc nouella data ſit *Prid. Non. Mart. Conſtantinop.* manifeſtum fit ex ea, claſſem e portu Conſtantinopol. ante menſem Martium non ſoluiſſe. *Areobindus* hic A. *D. 449.* vitam cum morte commutauit. MARCELLINVS enim *in Chron. Protogene & Aſturio Coſſ.* qui anno dicto prodiere, ſcribit, *Areobinda & Taurus Patricii communi vita defuncti ſunt.* Extat ad eum THEODORETI *Epiſt. 23.* Ex hac autem nouella compilauit Tribonianus *l. 5. Cod. Juſt. de apparitorib. magiſtr. militum*, cuius inſcriptio in vulgatis libris mendoſiſſima eſt, adeoque reſtituenda ope huius conſtitutionis. En integram legem: *Imp. Anaſtaſius Mag. Milit. Eos, qui in officiis veſtris merentes ſtatutorum tantummodo numero inſerti ſunt, fori præſcriptione muniri: ceteros vero, qui ſupra huiusmodi numerum militare noſcuntur, quaſi nec militantes, & apud illuſtriſſimas præfecturas, & apud Clariſſimos prouinciarum rectores de quolibet pulſari & conueniri, & ſine cingulí præſcriptione reſpondere negotio ſancimus. Dat. II. Non. Mart. Conſtantinop. Cyro V. C. Cos.* Recte itaque repoſuit CVIACIVS, *Iidem AA. Ariobindo Mag. Mil.* Sed & dies ex lege noſtra videtur eſſe emendandus.

(ee) *Pulſantes.* Legendum eſt, *pulſatos.*

(ff) *Trecentos excipi lege.* Hi dicuntur in *lege cit. Cod. Iuſt.* ſtatuti, & opponuntur Supernumerariis, qui fori præſcriptione non gaudent. De lege, quam hoc loco memorat Theodoſius, nil conſtat.

(gg) *Vicariis.* Scribendum eſt ex mente CVIACII, V. V. C. C. id eſt, *Viros Clariſſimos.*

(hh) *Decernimus.* Lucem hinc capit *lex* Zenones *3. Cod. Iuſt. de offic. Magiſtr. milit. Eos, qui vltra ſtatutos, in officio magiſteria per orientem poteſtatis militant, ciuilium quoque iudicum ſententiis, ſuper quolibet negotio ſubiacere præcipimus.*

(ii) *Probari.* Lex *probari 3. Cod. Iuſt. de apparitorib. Magiſtr. milit.* hinc deſumpta, cuius emendanda inſcriptio. Miror, id CVIACIVM non vidiſſe. Ita autem legimus in Cod. Iuſt. *Impp. Theodoſius & Valentin. AA. Baſſo PP.* (γρ. Ariouindo Mag. M.) *Probari apparitores magiſteriæ poteſtatis, neque curiales in aliquo officio, neque cohortales, neque cenſibus adſcriptos volumus. Dat. Prid. Non. Mart. Conſt. Cyro V. C. Coſſ. Probare* hoc loco, eſt inquirere, an idonei capacesque ſint. Ita dicuntur *probari* milites, *l. 2. 5. de filiis militar. apparitor.* Vid. *Gloſſar.* & BRISSON. *de V. S.*

(kk) *Tua excelſa ſedis.* Hæc male ſe habere videntur. *Excelſa ſedes*, eſt Præfectura Prætoriana; Conſule *Notit. Dignit.* Sed lex non inſcribitur PP. verum Mag Mil. Delendam itaque vocem *tua*, ſuſpicari quis poſſet. Ego tamen, cum ſequentia intueor, & in primis illa infra, *tunc ex ſententia culminis tui negotium vel in tuo iudicio* &c. nullus dubito, hanc nouellam τῷ ἀὐτῷ τύπῳ etiam datam ad Præfectum Prætorio, cuius nomen negligentia librariorum excidit.

(ll) *Cum autem.* Delendum *cum.* Niſi quis velit, *tum autem.*

(mm) *Patribus.* Intellige *curiæ patres*, qui apparitorem ſibi vindicabant. His eſt inlibata omnis ex iure veniens aſſertio, licet cauſa agatur coram vtroque ampliſſimo iudice. Quid *aſſerere* ſit, & *aſſertio*, notum.

(nn) *Aſpari Viro inluſtri.* *Aſpar* hic patrem habuit *Ardaburium*, qui contra Ioannem tyrannum auſpiciis Theodoſii, *an. 424.* exercitum duxit in occidentem, ſed aduerſo vento viens in tyranni manus venit. *Aſpar* filius non tantum liberauit parentem, verum etiam anno ſequenti debellauit tyrannum & occidit. SOCRATES *lib. 7. c. 23. 24.* OLYMPIODORVS *in fin. operis*, PHILOSTORGIVS *lib. 12. n. 11* PROCOPIVS *de bell. Vandal. lib. 1. c. 3.* THEOPHANES *an. 15. Theodoſ.* MARCELLIN. *in Chron. Theodoſ. XI. & Valentin. an. 425.* adde GOTHOFREDVM *in Commentar. ad leg. 47. de Epiſcop.* Anno deinde 431. *Aſpar* miſſus cum exercitu aduerſus Wandalos in Africam, ſed victus rediit Romam. PROCOPIVS *de bell. Vandal. lib. 1. c. 3.* AVCTOR *hiſt. miſcell. pag. 94. Tom. I. Script. Rer. Ital. Murator.* THEOPHANES *ad an. 31. Theodoſ.* BARONIVS *in annal. hoc. an.* Plerique ſcriptores tradunt *Aſparem* tum Conſtantinopolin profectum, excepto THEOPHANE, qui eum ſimul cum Bonifacio Africæ Comite adiiſſe Romam, reliquit, quod & probabile eſt, cum bellum contra Vandalos ad annum vsque 435. fuerit continuatum. Imo ob merita erga Valentinianum in Occidente fuit Conſul creatus *A. D. 434.* cum *Areobindo.* Vide *Faſtos.* Quo etiam anno fuit Carthagine, vt ſcimus ex PROSPERO *de promiſſion. cap. 6.* Exſplenduit autem tum ſimul *Magiſtri militum* dignitate, vt teſtatur diſerte PROCOPIVS *l. c. A. D. 441. Cyro Coſ.* quo hæc nouella data, *Aſpar Comitis* dignitatem geſſit, ſecundum hanc legem, MARCELLINVS tamen in *Chron. h. a.* Magiſtrum militiæ vocat: *Perſæ, Saraceni, Zanni, Iſauri, Hunni finibus ſuis egreſſi Romanorum ſola vaſtarunt. Miſſi ſunt contra hos Anatolius & Aſpar Magiſtri militia*, & recte, nam ipſa lex noſtra docet ipſum *Mag. Mil.* fuiſſe, reponendumque adeo hic, *Comiti & Magiſtro Militum.* Certe an. *D. 459. Patricio & Ricimere Coſſ.* adhuc Magiſter fuit militum, nam in CHRON. PASCHAL. *ad h. a.* legimus, *Eodem anno cœpit Aſpar Magiſter militum condere magnam ciſternam.* Anno D. 471. appellatur a MARCELLINO *Primus Patriciorum,*

rum, quo tamen anno tyrannidis ſuſpectus, a Leone A. ſimul cum filiis *Ardaburio*, & *Patricio* Cæſare occiſus eſt. Confer. MARCELLIN. *Coſ. Leon. IV. & Probiano* VICTOREM TVNVNENS. *eisd. Coſſ.* IDATIVM *in Chron. circa fin.* CASSIODOR. *in Chron.*

(oo) *Et Exconſuli bis ordinario.* Scribendum, & *Exconſuli ordinario.* Semel enim tantummodo Coſ. fuit. Vocula *bis*, irrepſit negligentia librariorum, occaſione vocis antecedentis.

De nauibus vltra duorum millium modiorum capacitatem non excuſandis. (*a*) *Tit. XV.*

1. Impp. THEODOSIVS & Valentinianus AA. Florentio PF. P. (b)

SEmina ferendis legibus fragilitas humani generis ſubminiſtrat: repetitio vero legum noſtræ eſt humanitatis indicium. Siquidem cum priorum aculei aduerſus temeratores earum ſuffi-cerent corrigendos, ammoneri tamen per legis repetitionem delinquentes volumus, quam pœnam exigi delictorum. Ideo calcatam legem, quæ de nauigiis non excuſandis, olim fuerat promulgata, (c) ſuggeſtione tuæ ſublimitatis edocti, humanis ſenſibus ſaluberrima repetere ſcita compellimur, ac iubemus nullam (d) nauem vltra duorum millium modiorum capacitatem, (e) ante fœlicem embolam, (f) vel publicarum ſpecierum tranſuectionem, aut priuilegio dignitatis, aut religionis intuitu, aut prærogatiua perſonæ, (g) publicis vtilitatibus excuſari poſſe ſubtractam: (h) nec ſi cœleſte contra proferatur oraculum, ſiue adnotatio, ſiue ſit diuina pragmatica, (i) prouidentiſſimæ legis regulas obpugnare debet. (k) Quod etiam in omnibus cauſis cupimus obſeruari, vt generaliter ſi quid huiusmodi contra ius, (l) contraue vtilitatem publicam quolibet (m) negotio proferatur, non valeat, cum haud dubie (n) ſubreptionem arguat precatoris. Sed ne præſentis iuris videatur impunita contentio, (o) quicquid in fraudem iſtius legis quolibet modo fuerit adtemptatum, in (p) nauigii quod excuſatur publicatione corrigimus. Florenti P. K. AA. Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua, legem perpetuo valituram ad omnium notitiam propoſitis edictis perferri præcipiat. Dat. VII. (q) Idus April. Conſtantinopoli, Theodoſio A. XVII. CONS. (439.)

(a) *De nauibus non excuſandis* eſt *lib. 13. Cod. Theod. tit. 7.* quem conſule. Quæ diuerſis temporibus, de nauium capacitate, & libera republica, & poſtea, conſtituta ſunt, collegit GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 28. de nauicular.*

(b) *Florentio PF. P.* De eo dictum ad *Nouell. 1. ſupr.*

(c) *Olim fuerat promulgata.* Innuit Theodoſius *legem 2. de nauibus non excuſand.*

(d) *Iubemus nullam.* Leges *iubemus nullam 10. Cod. Inſt. de ſacroſ eccleſ.* & *2. Cod. eod. de nauib. non excuſand.* hinc deſumptæ ſunt.

(e) *Capacitatem.* Cod. Iuſt. *capacem*,

(f) *Ante felicem embolam.* Quid *embola* ſit, indicant ſequentia, *vel publicarum ſpecierum tranſvectionem.* Ἐμβολὴ proprie dicitur, quicquid εἰς ναῦν ἐμβάλλεται, onus nauis, nam ἐμβάλλεσθαι eſt onerare nauem, vt ſcite obſeruat SALMASIVS ad *Vopiſc. Aurelian. c. 45.* Inde *felix embola*, hoc loco, onus, quod im onitur in naues, ſpecies tranſuehentes, aut Alexandria, aut ex aliis orientis prouinciis vectigalibus Nam Ægyptus non tantum, ſed & Aſia & Syria cum Phœnice mittebat Conſtantinopolin frumentum, quod docet præter *legem* Conſtantini M. *7. de nauicular.* inſignis EVNAPII *locus in Ædeſ. pag. 41 Edit. Commelin.* Ἐμβολὴν memorat Iuſtinianus *Nouell. 163. cap. 2.* & *Edict. 13. de Alexandrin. & Ægypt. prouinc. cap. 4. § 1.* Πρώτην τε ἐπιφροντίδα τῶν τῆς τοιαύτης ἀρχὴν ἔχοντι βουλόμεθα τὴν τῆς αἰσίας ἐμβολῆς διοίκησιν, *ut ſolemnis ſtataque frumenti illatio rite procedat, id eius, qui eiusmodi magiſtratum ſuſtinet, primam curam eſſe volumus.* Senſus autem huius loci eſt, neque eccleſiarum, neque perſonarum in dignitate poſitarum, naues ampliores duorum millium modiorum, poſſe excuſari *ante embolam felicem* id eſt, poſtquam vniuerſus canon urbi Conſtantinopolitanæ debitus, ſubuectus fuerit. Itaque, quamdiu quod tranſferendum ſuperfuit, nauis nulla habuit excuſationem, potuitque angariari, ut loquitur Vlpianus *l. 4. D. de veteran.* De *embola*, vide DV FRESNE *Gloſſar. voc. embola*, ἐμβολη, & BRISSONIVM *de V S.*

(g) *Prærogatiua perſonæ.* Id ſtatutum quoque *d. l. 2. de nauib. non excuſand. Cum omnes in commune, ſi neceſſitas exegerit, conueniat utilitatibus publicis obedire, & ſubuectionem, ſine dignitatis priuilegio celebrare.*

(h) *Subtractam.* Cod. Iuſt. *d. l. 10. ſubtractam excuſari poſſe.*

(i) *Pragmatica.* Cod. Iuſt. *d. l. 10 & 2. Pragmatica ſanctio.* CVIACIVS omiſit *ſanctionis* vocem;

(k) *Obpugnare debet. Cod. Iuſt d. l. 2.* edidit, *obpugnare debebit*, & *d. l. 10. excuſare debebit.*

(l) *Contra ius* &c. Anaſtaſius Imp. *l ult. Cod. Iuſt. ſi contra ius vel vtilitatem publ Nullum reſcriptum, nullam pragmaticam ſanctionem, nullam ſacram adnotationem, quæ generali iuri, vel utilitati*

litati publica aduerſa eſſe videatur, in diſceptationem cuiuslibet litigii patiantur proferri.

(m) *Quolibet.* legendum *in quolibet*, vt habet Codex Iuſt. vtraque lege.

(n) *Cum haut dubie.* Hæc vsque ad illa, *quicquid in fraudem*, abſunt a Cod. Iuſt.

(o) *Contentio.* Scribe, *Contemtio.*

(p) *In nauigii.* Melius in Cod. Iuſt. *id nauigii.*

(q) *Dat. VII Id.* Cod. Iuſt. *d. l. 10. Dat. Theodoſ. A. XVII. & Feſto Coſſ.* quæ ſubſcriptio ex hac nouella ſupplenda. Dicta *l. 2. Cod. eod.* in Edit. Contiana ſubſcriptione caret, CVIACIVS edidit, *Dat. IX. Id. April. Theod. A. XVII. & Feſto Coſſ.* Sed & hic locus, quo lex data eſt, ex nouella addi debet.

De poſtulando & perpetuanda aduocatione. (*a*) *Tit. XVI.*

1. Impp. THEODOSIVS & Valentinianus AA. Florentio (b) PF. P. Orientis.

PRouidentiſſime ſuggeſtis lege ſaluberrima ſubuenimus. Eneruaſſe curias, vel (c) prouinciarum officia, effuſam (d) ampliſſimæ præfecturæ iudicio poſtulandi cupiditatem, inlecebris immunitatis (e) accenſam, tui culminis ſuggeſtione comperimus. Diſpoſitiones quoque ſublimitatis tuæ in hoc quoque ſecuti negotio, perpetuo lege valitura decernimus, Curiales, qui poſt ſexaginta quatuor (f) priores aduocatos, contra licitum in ampliſſimo foro poſtulandi ſibimet vſurpauere licentiam, per ſubſtitutum (g) munia ſuæ ciuitatis agnoſcere, nulloque ſacrarum Conſtitutionum, quæ de aduocatis latæ ſunt, beneficio frui, niſi ad fiſci noſtri peruenerint patronatum. Cum vero aduocationem fiſci ſuſceperint, (h) omnibus aliis * perſeuerantur ſubſtituto curiam non fraudantis vlterius neque curiali, neque cohortali aduocatorum Præfecturæ conſortio ſociamus. Sed quo numerus, vt ſuggeritur, infinitus eorum, qui poſt centum quoque & quinquaginta (i) paſſim matriculis continentur, quadam valeat prouiſione deminui, nullum ad aduocationem fori culminis tui poſt hos, qui iam matriculis continentur, iubemus accedere, niſi ad centum numerus aduocatorum peruenerit. Hunc etenim numerum, vtpote ſufficientem litibus ampliſſimæ præfecturæ, nec minui volumus, nec augeri (k) concedimus. Sed ne dura illis, qui ſupra numerum veniunt conſtitutum, longi temporis expectatio videatur, liberam eis ad alia, ſi voluerint, fora migrandi (l) tribuimus facultatem, nulla a minoribus iudiciis præſcriptione pellendis. Supereſt non ſolum fugiendi prouincias aduocatis neceſſitatem extinguere, ſed etiam amplectendi eas, atque in vocationis (m) earum officio perſeuerandi, miniſtrare materiam: quod ita credimus euenturum, ſi ipſis quoque aduocationis præmium ſecuritas, proponatur, ſi factiones eorum non timeant, contra quos clientibus ſuis fideliter adfuerunt, ſi officio ampliſſimarum poteſtatum, ſuas non viderint ſubiacere fortunas. Quamobrem nihil aduocatis prouinciarum (n) vel ſpectabilium Iudicum quis exiſtimet iniungendum, nulla eis inſpectio, (o nulla ingeratur peræquatio, (p) nulla operis extructio, (q) nulla diſcuſſio, nullum ratiocinium (r) imponatur, nihil denique aliud eis mandetur illud, (r) præter arbitrium (s) in ea duntaxat prouincia, (t) vbi aduocationis exercetur (v) officium: quinquaginta librarum auri pœna Officio feriendo, quod (x) legis iſtius regulas temerare temptauerit. Florenti P. K. AA. Inluſtris itaque & magnifica auctoritas tua, ſaluberrimam legem edictis propoſitis ad omnium notitiam peruenire præcipiat, quo præter aduocatos virorum inluſtrium Præfectorum, quos ad finem aduocationis ſpecialium priuilegiorum fructus, propoſita etiam palma dignitatis hortatur, ſciant alii lege priore ſublata poſtulandi ſibi licentiam datam, nullo tempore præſcribendam. Dat. XIII. Kal. Mai, (y) Conſtantinopoli, Conſ. ſupraſcribt. (z) (439.)

(a) *De poſtulando & perpetuand. aduocat.* De poſtulando eſt *titul. 10. lib. 2. Cod. Theodoſ.* & *infra Nouell.* Valentininiani *34. Poſtulare* autem eſt, cauſas egere, cauſidicinam profiteri, ut dicitur *l. 188. de decurionib.* Conſule GOTHOFREDVM *in Paratitlo ad tit. cit. de poſtul.* Deinde obſeruandum, aduocatorum olim in foro fuiſſe certum numerum, certamque matriculam, quod etiam ex hac nouella diſcimus. Vid. CVIACIVM *Obſeruat. XVI. 22.* & GVTHERIVM *de O. D. A. lib. 3. c. 2.* Aduocati autem, qui erant in numero temporarii tantum, non perpetui erant. Et Præfecturæ Prætorianæ quidem ac urbanæ cauſidici, expleto vigeſimo anno, aut minimum quin-

quinto decimo, honoribus aucti, aliis locum faciebant. *Novell. 34. de poſtuland.* Penuria tandem paucitasque iurisperitorum fecit, ut perpetuarentur aduocati, quam ob cauſam Theodoſius quoque hac nouella *in fine*, exceptis aduocatis fori illuſtrium Præfectorum, perpetuauit aduocatos prouinciarum, & ſpectabilium iudicum; *ſciant alii*, inquit, *lege priori ſublata poſtulandi ſui licentiam datam, nullo tempore præſcribendam.* Ita intelligimus nouellæ titulum. Aduerſus hanc legem autem ſcripta eſt *nouella* inter Valentinianeas *16. de aduocatis non perpetuandis*, qua Ius vetus reſtituit Marcianus A. cum magna adoleſcentium iurisperitorum eſſet copia, iique rogarent, ne perpetuo cauſis agendis inſiderent veterani.

(b) *Florentio.* De *Florentio* dictum ad *Nouell. 1. ſupra.*

(c) *Vel Vel* pro *&*. Vid. *Gloſſar. Theodoſ.* Id enim vult Theodoſius, cupiditatem poſtulandi eneruaſſe, & curias, & officia Rectorum prouinciæ, quia ſcilicet cohortales, obtentu cauſidicinæ, militiam deſererent.

(d) *Effuſam.* Legendum eſt *effuſam in.* Scriptum fuit in Codicibus *effuſam in*, quod librariorum negligentia in *effuſam* abiit.

(e) *Inlecebris immunitatis.* De hac immunitate multa dixit ex legibus vtriusque Codicis, Gothofredvs *in Commentar. ad l. 188. de decurion.* Huc pertinet locus *Nouella* Valentinian. *10. infr. de confirmand. his quæ adminiſtrant. Vacuas curias derelinquunt, qui certatim ad priuilegia, cauſidicis illuſtris Prætorianæ ſedis atque urbanæ delata feſtinant.*

(f) *Poſt ſexaginta quatuor priores.* Ex Aduocatis centum & quinquaginta, qui in foro Præfectorum cauſas agebant, ſexaginta tantum quatuor, iis beneficiis, ſiue priuilegiis imperialibus, fruebantur, quibus honorabantur patroni fiſci. Id nos docet hæc nouella, quam magis illuſtrat *l. 15. Cod. Iuſt. de aduocat. diuers. iudicior.*

(g) *Per ſubſtitutum.* Nouell. Valentin. 10. de confirmand. his, quæ adminiſtr. *Quisquis ergo ad hoc officium venire contendit, non ante ſibi ſciat eſſe permiſſum, quam vniuerſa munia, quæ patriæ ſuæ debet, exſoluat. Cuius tamen indulgemus arbitrio, ut ſi ad togam properat, ſuffectum curiæ præſtet, cuius ſtudio perficiat vniuerſa.*

(h) *Fiſci ſuſceperint.* Quæ de Patrono fiſci ſequuntur, in omnibus Codicibus aut errore, aut negligentia librariorum ſunt deprauata, & ſenſum non admittunt. Verba reſtituere non audeo, cum vero legam in *lege 8. Cod. Iuſt. de aduocat. diuers. iudicior.* quæ ſequente anno 440. ab eodem Theodoſio ad Cyrum data eſt, *Iubemus eos, qui ex his ad fiſci patronatum peruenerint, a cohortis vel alterius vilioris conditionis nexibus cum liberis quandocunque genitis liberos cuſtodiri*, & iterum in *lege* Anaſtaſii *2. Cod. eod. de aduocat. diuerſor. iudicum, Aduocatos tuæ ſedis, qui pro tempore ad fiſci patroni gradum & officium proueheuntur, una cum liberis iam natis, vel poſtea procreandis, ab omni cohortalis, ſeu cuiusliber deterioris conditionis vinculo immunes ac liberos cum patrimonio ſuo conſeruari decernimus: cum conſtet, hoc iam pridem tam aduocatis ampliſſimæ Prætorianæ per orientem, quam magnificæ vrbicariæ præfecturæ, ſacris conſtitutionibus eſſe indultum*; non dubito Theodoſium, qui hac lege & curias iuuare, & fiſci patronatum beneficiis ornare, ſtuduit, id ſanxiſſe, ut, qui fiſci aduocationem ſuſceperint, poſtquam ſubſtituto dato, curiam non fraudaſſent, ab omnibus ſolicitudinibus, nexuque curiali atque cohortali cum liberis eſſent immunes, & aduocatorum præfecturæ conſortio ſociarentur. Priuilegia Patronorum fiſci, quære apud Gvtherivm *lib. 3. de off. dom. aug. c. 1.*

(i) *Centum quoque & quinquaginta.* Obſerua numerum Aduocatorum ſedis Prætorianæ. Et tot aduocatos, ſiue togatos, Theodoſius noſter quoque eſſe voluit, *l. 8. Cod. Iuſt. de aduocat. diuerſ. iudicior.* Leo Imp. hos *ſtatutos* vocat, ad differentiam ſupernumerariorum, *l. 11. Cod. Iuſt. eod. tit. Nemini licere ſancimus, aliquem ſub adſidendi colore ſtatutis centum quinquaginta aduocatis, quos ſibi eminentiſſima Præfectura in conſilium aſſumſerit, aggregare.*

(k) *Nec minui volumus, nec augeri.* Hæc repetita ſunt, ſequente anno, in laudata leg. 8. Cod. Iuſt. *Cum aduocatio prætoriana centum quinquaginta numero togatis, minime vel minuendo, vel augendo concludatur.*

(l) *Fora migrandi.* Idem de ſupernumerariis ſanxit Leo, *d. l. 11. Cod. Iuſt.* § *2. Illud inſuper decernimus, vt etiam hi, qui vltra centum quinquaginta aduocatos eminentiſſimæ tuæ ſedis reperiuntur, liceat & apud virum ſpectabilem Proconſulem, vel Præfectum Auguſtalem, vel Comitem Orientis, apud viros etiam ſpectabiles vicarios, & apud Rectores prouinciarum negotia perorare.* Minora iudicia hoc loco ſunt, quæ iudiciis Præfecturarum opponuntur.

(m) *In vocationis.* Scribe, *in aduocationis.*

(n) *Aduocatis prouinciarum.* Hinc ſumpta eſt *l. 6. Cod. Iuſt. de aduocat. diuerſ. iudicior.*

(o) *Inſpectio.* Intellige *inſpectoris* munus, quod in eo conſiſtebat, ut vel ad petitionem priuatorum, vel curiarum & ciuitatum, aut denique totius prouinciæ, iuſſu ſpectabilium iudicum ſiue rectoris prouinciæ, cogeretur vir probus æque adire prouincias, atque in iis agrorum inſpicere qualitatem, ſteriles fundos releuare cenſu, poſſeſſoribus autem agrorum opimorum pro rata portione infæcundos adiicere, & compenſare quaſi ſqualida loca, cum iis, quæ bene erant exculta. Vt breuiter abſoluam: *Inſpectio* erat cenſus a cenſitore definiti quædam emendatio. Conſule *titul. de cenſitorib. peræquator & inſpectorib.* ibique *Paratitlon.* Inſpectionem autem, non modo ab ipſo principe, & Præfectis, ſed plerumque a Rectoribus fuiſſe demandatam præter *l. 11. de cenſitorib.* hæc nouella docet, ibi, *nihil ſpectabilium iudicum exiſtimo iniungendum.*

(p) *Peræquatio.* Peræquatio eſt cenſus definiti a cenſitore æqua diſtributio. Nam *Cenſitores* primo loco modum cenſus, quem prouincia præſtabat, definiebant, deinde mittebantur in eam, cogniti ac probati homines, qui mera fide & integritate hunc cenſus modum æquabant, ſiue peræquabant, id eſt, inter tributarios iuſtam æquabilitatem pro modo facultatum conſtituebant: inde *peræquatio*, & *peræquatores*, de quibus *titul. de cenſitorib. peræquator.* Denique (vt intelligamus etiam differentiam inter inſpectionem & peræquationem) peræquatione facta, ad querelas prouincialium, ob agrorum ſterilitatem, opus fuit inſpectione fundorum, ut ſecundum eam cenſus denuo emendari poſſet. Sæpe tamen idem vir, & peræquationis & inſpectionis munere, cum eſſet utrumque arctiſſime connexum, functus eſt. Confer. *Paratitlon de cenſitor.* & Brisson. *de V. S.*

(q) *Operis exſtructio, nulla diſcuſſio.* Cod. Iuſt. *Operis conſtructio.* Opera publica, ut fabricæ, mœnia, balnea, carceres, horrea, pontes, portus, domus iudiciariæ, & alia plura, in prouinciis

eiis ad curam Rectorum prouinciarum pertinebant, iique, aut extruendis iis aut reparandis, præponebant curatores, qui tamen ab opere perfecto, vsque ad annum quintum decimum, ſi quid forte vitii in ædificio emerſiſſet, tenebantur ob pecuniam ipſis decretam, obnoxii, damnumque aut ipſi, aut hæredes, ex facultatibus propriis reſarcire cogebantur, docente *l. 24. de operib. publ.* vbi conſule *Commentar. & Paratitl. titul. de operib. publ.* De *diſcuſſione*, eſt *titul. 26. lib. 11. de diſcuſſoribus.* Gloſſæ, λογοθέτης, *diſcuſſor*, λογοθεσία, *diſcuſſio.* Eſt *diſcuſſio* examinatio, vnde *diſcusſionis* examen, *l. 5. de locat. fundor. emphyt.* Extra ordinem enim mittebantur in prouincias diſcuſſuri, ſiue indagaturi rationes tributorum, vt ſciri poſſet, quid eſſet exactum, quidue in reliquis reſideret. Plura infra ad *Nouell. Valentin. 7. de indulgent. reliquor.* Confer *Commentar. ad titul. 1. de diſcuſſor.* Id vero diſcuſſionis onus, inuitis iniungebatur, graueque & moleſtum erat, vt ſcimus ex *leg. C. Theod. de Primicer. & notar.*

(r) *Ratiocinium.* Diſcuſſionis *ratiocinia*, occurrunt *Nouell. 11. ſupr.* Sunt etiam *ratiocinia publica*, ſeu libri publici, in quibus, & tributi exigendi modus, & exacti rationes, continebantur, ut ſcimus ex *lege 2. de diſcuſſor.* Cuiusmodi ratiocinia, ſeu *Polyptica*, vt vocantur *d. l. 2.* & de quibus CVIACIVS *Obſeruat. IV. 27.* iuſſu Rectorum Prouinciæ extra ordinem, a viris idoneis, in prouinciam miſſis conficienda erant. Sed hoc loco per *ratiocinium* intelligenda quæcunque ratio; & operis extructi, & diſcuſſionis cauſſa, conferenda.

(r) *Nihil denique aliud eis mandetur illud.* Locus corruptus. In Cod. Iuſt. legitur, *nullum denique aliud eis mandetur, præter.* Ex quo videmus delendum hic eſſe τὸ *illud*, quod irrepſit ſine dubio in textum occaſione antecedentis vocis *aliud.*

(s) *Arbitrium.* Arbitrium igitur Aduocato prouinciali imponit Rector Prouinciæ, ſiue, adigit eum, ut in prouincia, vbi aduocationis exercet officium, arbitrium recipiat, finemque ſua ſententia controuerſiis faciat.

(t) *In ea duntaxat prouincia.* Cod. Iuſt. *in eodem duntaxat loco.*

(v) *Exercetur.* Cod. Inſt. *exercent.* In MSS. tamen, obſeruante Contio, legitur *exercetur.*

(x) *Quod.* Cod. Iuſt. *ſi.*

(y) *Dat. XIII. Kal. Mai.* In Cod. Iuſt. *d. l. 6. Dat. VIII. Kal. Mart.*

(z) *Conſ. ſupraſcript.* Intellige Conſulatum Nouellæ antecedentis, *Theodoſ. A. XVII. & Feſto*, vt recte habet Cod. Iuſt. *d. l. 6.* In MSS. Ottobon. male ſcriptum, *Theodoſio & Aug. XVII. conſ.*

De repudiis. (a) *Tit. XVII.*

1. Impp. THEOD. & Valent. AA. Florentio PF. P. (b)

CONſenſu (c) licita matrimonia poſſe contrahi, contracta non niſi miſſo repudio diſſolui præcipimus. Solutionem enim matrimonii difficiliorem (d) debere eſſe fauor imperat liberorum. Sed in repudio culpaque diuortii perquirenda, durum eſt veterum legum moderamen excedere. Ideoque Conſtitutionibus abrogatis, (e) quæ nunc maritum, nunc mulierem matrimonio ſoluto præcipiunt pœnis grauiſſimis coherceri, hac Conſtitutione repudia, culpas, culparum coherctiones ad veteres leges (f) reſponſaque prudentium reuocari cenſemus, Florenti Parens Kariſſime atque amantiſſime. Inluſtris itaque & magnifica auctoritas tua, quæ prouidentiſſime conſtituta ſunt, edictis propoſitis publicare præcipiat. Dat. VI. Id. Iul. Conſtp. Theod. A. XVII. & Feſto v. c. coss. (439.)

(a) *De Repudiis* eſt *titulus 16. lib. 3.* duas conſtitutiones continens, quas nonnulli hac nouella, ibi, *ideoque conſtitutionibus abrogatis*, abrogatas eſſe ſtatuerunt. Sed valde errarunt. Etenim *titulo de repudiis* agitur de pœnis iniuſti repudii, hæc vero Nouella a Theodoſio emiſſa eſt, ob pœnas coniugum, qui diuortio cauſam dederunt, quod patet ex verbis, *culpas, culparum coherctiones ad veteres leges reuocari cenſemus.*

(b) *Florentio PF. P.* De Florentio dictum *ad Nouell. 1.*

(c) *Conſenſu.* Hinc ſumptum eſt principium *legis 8. Cod. Iuſt. de repud.* vsque ad verba *liberorum*, ex quo iudicare potes, legem illam, quæ a Theodoſio *A. D. 449.* data eſt, *Protogene & Aſterio Coſſ.* vt emendanda ibi ſubſcriptio eſt, explicandæ noſtræ nouellæ cauſſa ſcriptam eſſe.

(d) *Difficiliorem.* Fuit enim ante facillima matrimonii ſolutio, quod teſtatur ASTERIVS, *homilia: an liceat dimittere uxorem ſuam quacunque ex cauſa*, qui ſcripſit imperante Arcadio, patre noſtri Theodoſii. Hic autem pius eccleſiæ doctor *in fin. homil. cit.* queritur, maritos mulieres ceu veſtes ſubinde mutaſſe, & thalamos tam ſæpe ac facile ſtruxiſſe, quam nundinarum tabernulas. Confer *Commentar. ad leg. 1. de repud.*

(e) *Conſtitutionibus abrogatis.* Forte eæ latæ ſunt imperante Arcadio, ob crebras Patrum eccleſiæ querelas contra diuortia. Certe Græci ad *cap. 48. Apoſtol.* Εἴ τις, λαϊκὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐκβαλὼν, ἢ ἑτέραν λάβοι, ἢ παρὰ ἄλλου ἀπολελυμένην, ἀφοριζέσθω, notant, obſeruatum perpetuo fuiſſe inter Chriſtianos, vt mulier ob ſcortationem viri, ſiue adulterium, repudium ne quidem mittere ipſi potuerit. Sed id ſine dubio diſplicuit hoc ſeculo mulieribus, quas, & ob hanc, & ob alias, casque forte cauſſas leuiores, ſoluiſſe matrimonia, ideoque pœnis grauioribus, quam quidem leges veteres dictabant, conſtitutionibus fuiſſe coercitas, hæc nouella fidem facit. At illæ conſtitutiones temporum iniuria periere.

(f) *Veteres leges.* Eas require apud VLPIANVM *tit. 6. de dotib. num. 9. ſequ.* ibique conſule SCHVLTINGIVM.

De

De lenonibus. (*a*) *Tit. XVIII.*

1. Impp. Theod. & Valent. AA. Cyro & Alyppio PF. P. PM. (*b*)

Fidem de exemplis præſentibus mereantur hiſtoriæ, & omni de ambiguitate liberetur antiquitas, quæ nobis ſummos viros prætuliſſe Rempublicam facultatibus indicauit. Virum inluſtrem *Florentium* (c) præfecturæ Prætorianæ adminiſtratione ſubſultum cernamus, non iam cum maiorum laudibus, ſed cum ſuis magnis in Rempublicam meritis, præclari animi æmula virtute certantem, exſtimationem Reipublicæ non ſolum conſilio ſuo ac prouidentia, ſed etiam deuotione ac munificentia, pudendæ turpitudinis labe atque ignominia liberaſſe. Nam cum lenonum calliditate damnabili, circumuentam veterum videret incuriam, vt, ſub cuiusdam luſtralis præſtationis (d) obtentu, corrumpendi pudoris liceret exercere commercium, & (e) iniuriam ſui, ipſam quodammodo ignaram cohibere Rempublicam, pio circa omnium verecundiam propoſito, manſuetudinis noſtræ more pudicitiæque ſuggeſſit, ad iniuriam noſtrorum temporum (f) pertinere, ſi aut lenones in hac liceret vrbe verſari, aut eorum turpiſſimo quæſtu ærarium videretur augeri. Ac licet nos illud aduerteret execrari, etiam ceſſante vicaria oblatione vectigalis, tamen, ne vllum ad ærarium incommodum perueniret, propriam poſſeſſionem obtulit, ex cuius reditibus poſſit accedere, quod prædictum peſſimum genus conſueuerat penſitare. Vnde prouidentiam & munificentiam eius libenter amplexi, hac manſura in æuum lege ſancimus, vt ſi quis poſthac mancipia tam aliena quam propria aut ingenua corpora qualibet taxatione conducta (g) proſtituere ſacrilegii temeritate temptauerit, in libertatem prius miſerrimis mancipiis vindicatis, vel ingenuis perſonis conductione impia liberatis, grauiſſimè verberatus, huius vrbis finibus, in qua vetitum nefas crediderit exercendum, ad exemplum omnium emendationémque, pellatur. Cyre P. K. AA. Inluſtris igitur auctoritas tua, ea quæ tuendæ honeſtatis decreuimus gratia, veneratione debita iubeat cuſtodiri, officio amplitudinis tuæ viginti librarum auri pœnam, ſi præcepta noſtra neglexerit, luituro. Dat. VIII. Id. Decemb. Conſtantinopoli, Theodoſio A. XVII. & Feſto V. C. COSS. (439)

(a) De *Lenonibus* eſt *titul. 8. lib. 15.* cuius lex vltima a *Florentio P P.* qui auctor fuit Theodoſio huius nouellæ promulgandæ, inſcripta eſt. Perſuaſit is primo Theodoſio *an. 428.* quo *d. l. vlt. de lenon.* data eſt, vt, proſcriptionis bonorum, metallique pœna coherceret lenones, qui filias, ancillasque inuitas proſtituerent quæſtus faciendi cauſſa, effecitque tandem hoc *anno 439.* diſpendio etiam bonorum ſuorum, oblato ſcilicet latifundio, ne ærarium incommodi quid ſentire poſſet, ceſſante lenonum vectigali, vt ciuitas Conſtantinopolitana a lenonibus omnino redderetur libera.

(b) *Cyro & Alyppio PF. P. P. M.* Mire deprauata eſt hæc inſcriptio; Rittershuſius edidit, *Cyro & Alyppio Pf. Pon. Pm.* In MS. Ottobonian. tantum eſt, *Ciro PPo.* Non inuenio *Alyppium* in legibus Codicis. *Alypius* quidem Conſul appellatur *an. 447.* in faſtis græcis, ſed is in faſtis latinis, & in legibus nouellis *Callepius & Callypius* audit, eſtque præterea probabile, pertinere eum ad Occidentale imperium, cum eius in conſulatu collega *Artaburius* Conſulatum in Oriente geſſerit. Mihi videtur, *Alyppii* nomen hic plane delendum, excogitatumque a ſcribis eſſe. *Cyrus* enim hoc anno fuit *PV.* vt teſtantur *l. 9. Cod. Iuſt. de Sacroſ. eccleſ. & l. 20. Cod. eod. de operib. publ.* & hæc nouella ibi infra, *verberatus, huius vrbis finibus pellatur*, eique hæc conſtitutio inſcribenda fuit, cum de lenonibus ex vrbe pellendis agat. Sed fuit *Cyrus* ſimul Præfectus Præt. Illyrici & ſucceſſit *Thalaſſio*, qui hoc anno Epiſcopus conſtitutus eſt, hinc ſcriptum fuit ſine dubio *Cyro Illyr. PPO. & PV.* Has ſingulares literas cum rudes librarii corrupiſſent, excogitaſſentque *Allyppii* nomen, addiderunt deinde ſcribæ alii ex antiquis libris hæc ſigla, *PFP. PM.* quæ manifeſtum præbent indicium, nouellam hanc inſcriptam Præfecto Præt. & Vrbi, nam *PV.* mutatum in *PM.* cum facillime confundantur *V.* & *M.*

(c) *Florentium.* De eo dictum ad *Nouell. 1. ſupr.*

(d) *Luſtralis præſtationis.* Hæc docent luſtralem collationem præſtitiſſe Conſtantinopoli lenones, vt permitteretur ipſis, turpiſſimum exercere opus. Illa autem luſtralis collatio a lenonibus penſitanda, an Conſtantinum M. habeat auctorem, incertum eſt: nihil enim de ea ZOSIMVS habet, qui tamen *lib. 2. cap. 38.* refert, a luſtrali collatione ne quidem meretrices immunes factas; nulla etiam eius fit mentio in *legibus de luſtrali collatione.* Sed antiquum tamen eſt lenonum vectigal, de quo locus claſſicus apud LAMPRIDIVM *in Vit. Alexandr. Seuer. cap. 24.* id vero, cum annuum eſſet, videtur Conſtantinus M. τετραετηρικὸν, ſiue luſtrale, feciſſe. Adi *Commentar. ad leg. 1. de luſtral. collat.*

(e) *Et iniuriam.* Scribendum, *nec iniuriam.* Aut mox legendum *conniuere*, pro *cohibere.*

(f) *Ad iniuriam noſtrorum tempor.* Vide quæ obſeruaui *not. k. ad Nouell. I. p. 3.* de temporum felicitate, quam Principes prædicare ſunt ſoliti.

(g) *Conducta.* Ex *lege* Theodoſiana *2. de lenonib.* poterant proſtituere lenones, filias, ancillas, conductas etiam alias ingenuas perſonas, ſed non inuitas: hac vero lege, ne quidem volentes poſſunt, et lupanarium vſus penitus tollitur.

De inuaſoribus. (*a*) *Tit. XVIIII.*

I. Theod. & VALENT. AA. Pierio PF. V. (*b*)

SI Diualium ſanctionum nulla peruaſorem pœna percelleret, noſtris proculdubio remediis eſſet temeritas perſequenda, ne alieni iuris vſurpator, præſumptionis ſuæ fructu impunè potiatur, cùm ea, quæ diſceptationis examinatione decurſa poſſet recuperare legibus, poſcenti (c) feſtino cupiditatis ardore peruaſerit. Mouet ſiquidem ſerenitatem noſtram viri inluſtris *Auxiliaris*, tam iuſta, quàm vindicanda conqueſtio, cuius querelis & ſubiectorum ſeries fidem tribuit, & magna aſſertio virtutis, multis perennitati noſtræ adminiſtrationibus comprobata, qui ſe domus ſuæ poſſeſſione intra vrbem venerabilem poſitæ, nullius litis actione pulſatum, per inluſtrem virum *Apollodorum* patefecit eſſe depulſum, abſentiæ videlicet ſuæ occaſione captata, dum ſi qua precatio (d) fuiſſet in cauſa, non paruis temporibus Romæ in eadem domo conſiſtens, a memorato inluſtri viro actione propoſita potuerit conueniri: quando hoc (e) quod in prædicto viro inluſtri, non perſpicimus obſeruatum, poſſeſſorum prætermiſſa conuentio eſt, quando domini * ſunt denunciata litigia, & de cognito potius negotio expectata ſententia: vt quæ patrimoniorum poteſt eſſe ſecuritas, ſi totiens inſidietur inuaſor, quotiens poſſeſſores eſſe contingit abſentes? Verum, quia inlicitis auſibus videmus, quæ ſunt poſſeſſorum quiete ſalubriter conſtituta, calcari, & frequenter pro multorum negotiis ſpecialis querela commouit omnibus profutura decerni, merito præcedentia inclitorum Principum Parentumque noſtrorum ſtatuta renouamus. Idcirco manſura in æuum lege ſancimus, vt quiſquis inconuento domino, non expectata, vel aduerſus præſentem, vel in contumacem, definitiua ſententia, poſſeſſorem (f) de prædio ruſtico vrbanoque depulerit, poſſeſſione protinus reſtituta, cauſæ totius, ſicut dudum conſtitutum eſt, (g) amiſſione multatus, æſtimationem rei occupatæ mox cogatur inferre: hoc etiam coniuncto, vt ſi Iudex in huiuſmodi negotiis, hanc putauerit ſanctionis noſtræ diſſimulandam, ac non in exſecutionem mittendam eſſe ſententiam, quæ de inferenda æſtimatione prolata eſt, (h) iuſtitia ſtatutam taxationem, cum fuerit, accepto ſucceſſore, priuatus exſoluat. In præſenti vero cauſa, viro inluſtri Auxiliari domum reſtitui iubemus inuaſam, omni, ſi qua viro inluſtri Apollodoro competere potuerat, actione conſumpta, qui, quod legibus debuerat poſtulari, inconuento poſſeſſore peruaſit: quem vlterius proſequi lites cauſaſque non patimur earum rerum, quas aliis poſſidentibus non debuit comparare, quique debet in acceptum referre, quod ei æſtimationem rei, de qua agitur, noſtræ pietatis humanitate concedimus, quæ potuit multiplicium legum ſecuritate (i) depoſci. Eas vero mulieres, quas aut vendendo litigium, aut inuaſioni participando * temeritatem (k) conſtat negotium non habere, ne qua inſtaurandi litigii quæratur occaſio, omni actione priuamus: non præiudicantibus contractibus, ſi quos occupatores fortaſſe cum quibuscunque perſonis de eadem domo in præiudicium domini inire voluerunt, quoniam res peruaſa in alium transferri iure non potuit. Reſtituturum quoque ſancimus, quæcunque de rebus eius illo expulſionis tempore a quocunque peruaſa ſunt. Neque enim ita remittimus vltionem, vt diripi aut occultari aliena patiamur, Pieri P. K. AA. Quare inluſtris magnificentia tua in traditionem ædium peruaſarum Marcianum Agentem in rebus, vel Officium ſuum iubebit parere decretis, nec vllam ſaluberrimis præceptionibus noſtris tarditatem ſub impedimento cuiuscunque perſonæ patiatur afferri. Vt vero ea, quæ pro poſſeſſorum omnium quiete ſancimus, in omnium poſſint notitiam pervenire, hanc legem noſtram amplitudo tua propoſitis vulgabit edictis. Dat. v. Id. Ian. (l) Rau. Valentiniano A. (m) & Anatolio v. c. coss. (440)

II. Idem AA. Auxentio PF. V. (n)

Habet hoc inſitum ſollicita æquitatis examinatio, habet ſecundarum cogitationum ſubtilior exactiorque cura, vt ſiquid in legibus ferendis poſt impetum primum deliberatio prope-

properata deliquerit, hoc conſilio propenſiore reuocetur. Permittit enim conſuetudo ipſa rerum, adſtipulantur innumera vetuſtatis exempla, multas leges a ſuis latoribus adempta aut addita parte, poſſe corrigi, multas tractatu maturiore, penitus abrogari. Quod nunc de abolenda Conſtitutione decernimus, quam non ante multos menſes, ad preces inluſtris viri Auxiliaris promulgaueramus, moti ingeſta nobis peruaſionis inuidia. Sed quia obſecratio viri inluſtris Apollodori, nuper attentiores ad æſtimandam iuſtitiam fecit, ob hoc tractatis omnibus, & plena æſtimatione diſcuſſis, propter illa præcipue, quæ negotii modum, de quo tunc actum eſt, ſupergreſſa fuerant, & immerito perſonas mulierum pariter inligauerant, ſupra memoratam legem, præſentis edicti auctoritate remouemus, Auxenti Parens Kariſſime AA. Vnde inluſtris magnificentia tua, hanc, qua præcepti ſuperioris vacuatur incautior definitio, programmatis lectione euulgabit, vt agnoſci ab omnibus poſſit, his, quæ in illa diſplicent, abolitis, id quod ſolum de vetuſtate repetitum probabile videtur, priſcarum tantum legum definitione ſeruandum. Dat. VI. Kal. Feb. Rau. Poſt Conſulatum Valentiniani A. (o) (441)

(a) *De inuaſoribus.* Illuſtrabit hanc nouellam titul. *vnde vi, 22. lib. 4.* cuius leges iterum inculcat Valentinianus, ibi: *Parentumque noſtrorum ſtatuta renouamus.*

(b) *Pierio PF. V.* Intellige Præfectum Vrbis Romæ: eſt enim hæc Nouella Valentiniani III. *Pierii* autem nulla mentio, quantum ſcio, apud auctores fit.

(c) *Poſcenti.* Scribe, *poſcendi.* Rittershuſius male emendat, *poſcente.*

(d) *Precatio. Precationis* voce SYMMACHVS vtitur pro precibus. *Vid. Lexic. Symmach.* Notat etiam *precatio*, preces imperatori oblatas, ſiue libellum ſupplicem, *Gloſſ. Theodoſ. voc. precatio.* Sed hic *precatio*, eſt intentio, ſiue potius petitio, aut perſecutio in iure.

(e) *Quando hoc*, &c. Male ſe habet hæc periodus, quam hoc modo ſanari poſſe, cenſeo. *Quando hac, (quod in prædicto Viro inluſtri non perſpicimus obſeruatum) poſſeſſorum prætermiſſa conuentio eſt: quando dominis non ſunt denunciata litigia, & de cognito potius negotio expectata ſententia? Et quæ patrimoniorum poteſt eſſe ſecuritas, ſi totiens inſidietur inuaſor*, &c.

(f) *Poſſeſſorem de prædio.* Athalaricus Oſtro-Gothorum Rex in Edicto apud CASSIODORVM *Var. IX. 18.* hanc Valentiniani ſanctionem repetit: *Primum humano generi noxiam peruaſionem ſeueritate legum, & noſtra indignatione damnamus: ſtatuentes, vt ſanctio Diui Valentiniani aduerſum eos, diu peſſime neglecta, conſurgat, qui prædia vrbana vel ruſtica, deſpecto iuris ordine, per ſe ſuosque præſumpſerint, expulſo poſſeſſore, violenter intrare: nec aliquid de eius diſtrictione, deteſtali volumus temperatione mitigari: inſuper addentes, vt ſi quis ingenuorum ad ſatisfaciendum legi ſuperius definita idoneus non habetur, deportationis protinus ſubiaceat vltioni.*

(g) *Dudum conſtitutum eſt.* A Valentiniano II. *l. 3. vnde vi*, quam vide. Ex ea, vt & ex hac nouella nonnulla de peruaſione transtulit Theodoricus Rex in Edictum ſuum, *n. 10. 11.*

(h) *Prolata eſt.* Valentinianus II. *leg. 4. ad leg. Iul. de vi*, Iudicem infamia notauerat: *Iudicem vero noſſe oportet, quod graui infamia ſit notandus, ſi violentiæ crimen apud ſe probatum diſtulerit, omiſerit, vel impunitate donauerit, aut molliore pœna perculerit.*

(i) *Securitate.* Legendum, *ſeueritate.*

(k) *Temeritatem.* Nihil hic deeſſe videtur. Senſus eſt: *conſtat mulieres, aut litigium vendendo, aut inuaſioni participando, temeritatem quidem, negotium vero non habere.* Sequentia docent, Apollodorum inuaſam Auxiliaris domum, vt ægrius ipſi faceret, in tertium transtuliſſe. Sed obſcura hæc ſunt omnia, cum lateat nos huius inuaſionis cognitio hiſtorica.

(l) *V. Id. Ian.* MS. Ottobon. *V. Id. Iun.*

(m) *Valentiniano A.* MS. Ottobon. *Valentin. V.* recte, hoc anno enim *Valentinianus V.* cum *Anatolio* Conſul prodiit.

(n) *Auxentio PF. V.* Auxentius hic Pierii ſucceſſor in Præfectura Vrbis Romæ, de quo tamen, quod addam, non habeo.

(o) *Poſt Conſ. A.* MS. Ottobon. *P. C. Valentiniani A. V. & Anatolio V. C. Coſſ.* Accurate, ſi legeris *Anatolii.* Hoc anno 441 *Cyrus* in Oriente ſolus Conſulatum geſſit, qui tempore ſcriptæ nouellæ Rauennæ nondum innotuit.

De reddito iure armorum. (a) *Tit. XX.*

1. Impp. Theod. & VALENTIN. AA. ad Populum.

QVotiens publica poſcit vtilitas vniuerſitatis ſolicitudinem ducimus aduocandam, vt omnibus profutura impleantur ab omnibus: nec moleſtum eſſe id prouincialibus noſtris credimus, quod pro ipſorum ſalute diſponitur, vt reſiſtendi prædonibus cura ſubeatur. Genſericus hoſtis Imperii noſtri haud paruam claſſem de Karthaginenſi portu nunciatus eſt eduxiſſe, cuius repentinus excurſus & fortuita deprædatio cunctis eſt litoribus formidanda. Et quamuis clementiæ noſtræ ſolicitudo per diuerſa loca præſidia diſponat, atque inuictiſſimi principis Theodoſii patris noſtri iam propinquet exercitus, (b) & excellentiſſimum virum Patricium noſtrum Aëtium (c) cum magna manu adfore mox (d) credamus, cumque vir illuſtriſſimus Magiſter militum Sigiſundus, (e) tam militum atque

fœderatorum (f) tuitionem vrbibus ac litoribus non deſinet ordinare, tamen quia ſub æſtiua nauigandi opportunitate ſatis incertum eſt, ad quam oram terræ poſſint naues hoſtium peruenire, (g) ſingulos vniuerſoſque noſtros monemus edicto, vt Romani roboris confidentia, ex animo quo debent propria defenſare, cum ſuis aduerſus hoſtes ſi vis exegerit, ſalua diſciplina publica, (h) ſeruataque ingenuitatis modeſtia, quibus potuerint vtantur armis, noſtraſque prouincias, ac fortunas proprias, fideli conſpiratione, & iuncto vmbone tueantur: hac videlicet ſpe laboris propoſita, vt ſuum fore non ambigat quicquid hoſti victor abſtulerit. *Et manu diuina,* (i) *Proponatur amantiſſimo noſtro populo Romano.* & ad latus. Dat. VIII. Kalend. Iul. Romæ, (k) Valentiniano & Anatolio v. c. coss. (440.)

(a) *De reddito Iure armorum.* Ὁπλοφορία, armorum geſtatio, prohibita fuit, non in urbibus tantum, antiquiſſimis jam temporibus, ut omnes norunt, ſed in itinere etiam, ob crebra latrocinia, qua de re multis diſputat GOTHOFREDVS *ad titul. 15. lib. 15. quorum vſus interdictus eſt.* Sed iam an. Dom. 440. vrgente publica neceſſitate redditur populo ius armorum, ad Siciliæ Italiæque defenſionem. Genſericus enim Wandalorum Rex in Africa, rupta pace, quam fecerat cum Valentiniano III. *an. D. 435.* ut ſcimus ex PROSPERI *Chron. Theodoſ. A. XV. & Valent.* IV. Coſs. anno 439. menſe Octobri Carthaginem occupauerat. PROSPER *in Chron. Theodoſ. XVII. & Feſto Coſſ.* quo tempore Aëtius erat bello, aduerſus Wiſigothos in Gallia gerendo, occupatus. Ornabat igitur Genſericus, Africa in poteſtatem redacta, claſſem, tentaturus aut in Siciliam, aut ipſam Italiam irruptionem. En cauſam, ob quam populo ius armorum redditur.

(b) *Propinquet exercitus.* Sed certe hic ſero aduenit, neque ſpem, quam de eo conceperat Valentinianus, impleuit. Etenim PROSPER in Chron. conſular. *Cyro Coſ. ann. 441.* ſcribit, *Theodoſius Imp. bellum contra Vandalos mouet, Ariobindo & Anſila atque Germano Ducibus, cum magna claſſe directis: qui longis cunctationibus negotium differentes, Siciliæ magis oneri, quam præſidio fuerunt.*

(c) *Aetium.* De eo dicetur ad *tit. 24. infr.*

(d) *Adfore mox.* Erat enim cum exercitu in Gallia, bellum contra Wiſi-Gothos gerens. PROSPER in Chron. conſ. *Theodoſ. XVII. & Feſto Coſſ.* an. 439. *Aëtio rebus, quæ in Galliis componebantur, intento, Genſericus, de cuius amicitia nihil metuebatur, decimo quarto Kal. Nouembr. Carthaginem dolo pacis inuadit.* Verum ob ſacramenti religionem a Genſerico violatam, pax Romanos inter & Wiſi-Gothos anno citato 439. ſancita eſt. Conſule PAGIVM *in Critic. h. a.*

(e) *Sigiſundus.* Rittershuſius edidit, *Sigiſmundus.* Sed ſcribendum eſt *Sigiſuuldus*, nam idem eſt cum eo, cui inſcribitur infra *Nouella 41. de tironibus & occultatoribus deſertorum*, vbi dicitur *Sigiſualdus Comes & Magiſter vtriusque militiæ.* Data enim eſt ea nouella eodem anno, menſibus tribus ante hanc conſtitutionem, *XIII. Kal. April.* ob metum ſine dubio Wandalicæ irruptionis, qua iuſſit Valentinianus, non tantum reparandi exercitus cauſſa conferri tirones a poſſeſſoribus, verum etiam occultatos, qui deſeruerant ſigna, citiſſime reſtitui. Iam vero, cum immineret ipſa Wandalica invaſio, eidem *Sigiſuuldo, Viro illuſtriſſimo Magiſtro militum*, vt hic appellatur, vrbium litorumque commendauit tuitionem. Huius *Sigiſuuldi* mentio iam fit an. D. 428. quo in Africam aduerſus Bonifacium miſſus eſt, vt ſcimus ex PROSPERI *Chron. ad h. a.* qui *Comitem Sigiſuultum* nominat; *Belli contra Bonifacium cœpti in Sigiſuultum Comitem cura translata eſt.* AVCTOR *hiſt. miſcell.* in rebus Valentiniani *lib. XIV.* idem referens, *Sigiſuldum Comitem* dicit, quæ ſcriptura proxime accedit ad huius nouellæ lectionem: *Rurſus contra Bonifacium Sigiſuldus Comes dirigitur.* Et profecto Valentinianus non poterat præſtantiorem, noſtro *Sigiſuuldo*, ducem præficere bello, aduerſus Wandalos hoc tempore, gerendo. Is enim bellandi artes, quibus ea gens vtebatur, cum aduerſus Bonifacium, a cuius parte ſtabant Wandali, exercitum eduxiſſet, cognitas ſibi reddiderat. In faſtis græcis atque latinis ſcribitur, *Sigiſuultus, Sigisbuldus, Segiſuuldus* Σιγισβάλδος, Σιγησβύλδος; nam conſulatum geſſit cum *Aëtio II.* an. Dom. 437. Confer RELANDVS & PAGIVS *in Critic. h. a.* Ornatus tandem eſt Patriciatus honore. Conſtantius enim Presbyter, *in vita S. Germani Antiſiodorenſ. lib. 2. c. 17.* miracula ab hoc ſancto Ravennæ edita referens, *Patricium* appellauit.

(f) *Fœderatorum.* Fit mentio fœderatorum *lege 16. de tiron.* quam Honorius promulgauit *A. D. 406.* Opponuntur hic militibus. *Milites* enim proprie Romani ſunt, *fœderati* autem, populi barbari, qui Romanis merebant. Honorio imperante *fœderatorum* nomen attributum fuiſſe, inconditæ & e diuerſis conflatæ populis, multitudini, OLYMPIODORVS teſtis eſt apud Photium *Cod. 80. & Tom. I. Script. Rer. Byzant. pag. 146. Edit. Venet.* Conſule *Commentar. ad d. l. 16.* & ibi *notam.* Hoc loco per *fœderatos* intellige *Hunnos*, quos Aetius ad bellum contra Gothos in Gallia gerendum, adſciuerat. PROSPER *in Chron. ad an. 488. Bellum aduerſus Gothos Hunnis auxiliantibus geritur.* IDEM *ad an. 440. Littorius, qui ſecunda ab Aetio Patricio poteſtate Hunnis auxiliaribus præerat.* SIDONIVS *carm. 7. v. 246. Litorius Scythicos equites Gethicum rapiebat in agmen.* Adde CASSIODOR. *Chron. Theodoſ. A. XVII. & Feſto Coſſ.* AVCTOR. *hiſt. miſcell. in Valent. III. lib. 14.*

(g) *Naues hoſtium peruenire.* Peruenerunt autem in Siciliam hoc ipſo anno. IDATIVS in Chron. ad an. Valentin. XVI. *Gaiſericus Siciliam deprædatus, Panormum diu obſedit.* PROSPER in Chron. Valentin. V. & Anatol. *Geiſericus Siciliam grauiter affligens, accepto nuntio de Sebaſtiano ab Hiſpania, ad Africam tranſit.*

(h) *Salua diſciplina publica*, id eſt, nemo audeat latrocinia, facta armorum gerendorum poteſtate, exercere.

(i) *Et manu diuina.* Obſerua Principis ſubnotationem, quam & infra *Nouella 25.* deprehendis.

(k) *Romæ.* MS. Ottobon. *Rav.* id eſt, Rauennæ, quod ego prætulerim, ob ſubſcriptionem *Nouellæ 45. num. 1. de palatin.* quæ iiſdem Coſſ. data eſt, *Prid. Non. Iun. Rav.*

Neque

Neque domum diuinam neque Eccleſiam aut aliquam perſonam quolibet publico munere excuſandam. Tit. XXI.

I. Impp. Theodoſius & Valentinianvs aa. Maximo ii. pf p. (a)

Cum publice priuatimque in omnibus rebus ac negotiis iuſtitiam conſeruari oportet, tum præcipue in his tenenda eſt, quæ vectigalium neruos ſubſtinent, (b) quæ adtenuatis deuotorum viribus vti equitarum (c) ſuccurrunt. Quod plurimi reſpuunt, qui domeſticis tantum compendiis obſequentes, bonum commune deſtituunt, quo vera ac ſolida vtilitas continetur, melius plane ad ſingulos perueniens, cum proficeret vniuerſis, maxime exigente hac tributorum neceſſitate, (d) ſine quibus nihil in pace aut bello curari poteſt. Neque vltra valebit perpetuitas eorum manere, (e) paucis atque defeſſis impoſita ſarcina (f) quam potior detrectat, locupletior recuſat, & validiore rei cedente (g) ſolus agnoſcit infirmior. Hanc itaque iniquitatem corrigentes, primo capite huius ſanctionis decernimus, vt omnes, quicunque ex iure domus Regiæ, vel pietate mea, vel a qualibet perſona ſacrarum neceſſitudinum mearum, (h) prædia adepti ſunt, ſiue fructuaria largitate, ſeu donatione directa, ſeu commutationis vel emptionis ratione quæſita, parem cum ceteris poſſeſſoribus ſubeant functionem: in hac ſorte numerandis his quoque, qui retento ſibi vſufructu, proprietatem iuris ſui venerabilium pignorum meorum, (i) vel pietatis meæ domui contulerunt: quos omnes ea conditiooe tributa volumus agnoſcere, vt nihil ſibi ex aurariis vel ſuperindictitiis titulis (k) vindicent, quos ad ſimilitudinem domus noſtræ, qualibet ſacri præcepti impetrauerunt ſanctione. Secundo gradu huius legis cauemus, vt quicunque cenſus (l) inluſtrium dignitatum, ſiue Eccleſiaſticus, vel in vrbe ſanctiſſima, vel in quibuslibet prouinciis, ad exemplum domus noſtræ, quocunque præcepto, diuerſam ſibi ab aliis, ipſius cenſus, quem ſoluere videbatur, conditionem fecerat, priuilegii exceptione ſuſtineant (m) neq; in arcalibus tantum titulis (n) ſed & his, quos ſacti vel priuati ærarii partibus deputauit vetuſtas, ita (o) demum difficultati expenſarum, exactionique inopum, diuinam moderationem ſecuti, gemina ſalutaris conſtituti remedia porrigamus. Nunc iam non diſſimile ſuperioribus, immo cuius vtilitas pene latius patet, hac edictali lege complectimur, ſine vlla honorum, perſonarum, priuilegiorum diſtinctione generaliter ſancientes, vt itinerum reparatio aliaque munia huiusmodi certante ſtudio, (p) quo cum facilius tum firmius impleantur. Hæc enim ſuperioris ætatis Principes, & Diuorum parenrum noſtrorum liberalitas, inluſtribus titulis, redundantes opulentiæ (q) ſeculi, minore aliorum poſſeſſorum pernicie conſerebant. Quod quamuis & tunc iniuſtum, tamen inter initia leuius videbatur. Sub difficultate autem præſentis temporis, non modo rei ipſius natura iniquum, ſed impoſſibile paucis ac tenuioribus conſtat, qui multiplicato ſuæ, alienoque functionis onere depreſſi, procumbent penitus, niſi aliquando idoneorum (r) ſocietate reſpirent. An forte contumelioſum putandum eſt inuentum contra rationem oomen (s) munerum ſordidorum, quo inſtauratio militarium virorum, (t) quo armorum fabricatio, (v) quo murorum refectio, quo apparatus annonæ, quo reliqua opera, per quæ ad ſplendorem diſtinctionis publicæ peruenitur, praua appellatione cenſentur: ſine quibus nullus maximarum rerum procedit euentus, quorum amminiculo ſtatum pariter & decus tuemur Imperii, ac, ne ſingula proſequamur, ſine quibus nihil neceſſarii operis effici poteſt? Quare repetita clementiæ noſtræ præceptione ſancimus, vt antiquatis omnibus priuilegiis, quæ vel dignitatibus delata fuerunt, vel diuerſæ militiæ collegia (x) meruerunt, aut nomine venerandæ religionis obtenrum eſt, (y) omnis vbique cenſus, qui non perſonarum eſt ſed agrorum, ad vniuerſa munia a nona duntaxat indictione, vt ſupra deffiniuimus, abſque vlla diſcretione cogatur † in quarta parte. Quo (z) quisque honoratior aut opulentior eſt, eo alacriorem publicis neceſſitatibus animum debet, quarum ſibi procurationem magis intelligit profuturam. Maxime p. k. aa. Inluſtris igitur & præcelſa magnitudo tua, hanc legem conſuetæ ſibi prouiſionis vigore, in omnium prouinciatum populorumque notiti-

am perferre, & celeriter vniuerſos diu expectati remedii ſalubritate iubebit potiri, vt ſero ſaltim difficultati rerum, deuotio locupletum pariter ac pauperum, iuſtis æquata partibus libentius obſecundet. Dat. x. Kal. Mart. Rauennæ. Accepta Prid. Idus Mart. Vbi ſup. (a) poſt Conſulatum Valentiniano A. V. & Anatolio coss. (b) (441.)

(a) *Maximo II. PF. P.* Hic eſt ille *Maximus*, qui occiſo Valentiniano III. *A. D. 455.* tyraonidem arripuit, atque vaſtandæ, a Genſerico Wandalorum Rege, vrbis Romanæ auctor exſtitit. Eum Præfecturam Prætorianam adminiſtraſſe, luculentum præbet SIDONIVS *lib. 2. ep. 13.* teſtimonium, ibi: *iſte tuus Maximus, maximo nobis documento poterit eſſe, qui quanquam in arcem præfectoriam, patriciam, conſularemque intrepidus aſcenderat, eosque, quos geſſerat magiſtratus, ſeu recurrentibus orbitis inexpletus intrauerat.* Quo autem anno primum Præfecti Prætorio dignitata fuerit ornatus, ooo conſtat. Prouocat quidem doctiſſimus SAVARO io *notis ad Sidonium l. c.* ad legem *6. C. Theod. de legitim. heredit.* quam Honorins ad *Maximum P. P.* an. Dom. 420. dedit; verum *Maximus* illa aut a noſtro diuerſus eſt, aut emendanda ibi inſcriptio, quod etiam cenſoit Gothofredus, reſcribendumque *Maximo PV.*, quod certiſſimis argumentis probabo. Scimus enim ex nummis apud Mediobarbum, *Maximum* noſtrum, FL. ANICIVM MAXIMVM, & PETRONIVM MAXIMVM PF. AVG. dictum fuiſſe. Huic vero *Petronio Maximo*, poſtea Tyranno, ſtatua in foro tranſitorio Romæ, ob inſignia merita fuit poſita, cuius inſcriptio cum hiſtoriam eius egregie illuſtret, laudatæque legi lucem affundat, integra apponenda eſt ex GRVTERO *CCCCXLIX. 7.*

PETRONI. MAXIMI

D. D. D. N. N. N. INVICTISSIMI. PRINCIPES. HONORIVS
THEODOSIVS. ET. CONSTANTIVS. CENSORES
REMVNERATORESQVE. VIRTVTVM
PETRONIO. MAXIMO. V. C. PRAEF. VRB. OB. PETITION.
SENATVS. AMPLISSIMI. POPVLIQ. ROMANI. STATVAM
MERITORVM. PERENNE. MONVMENTVM. IN. FORO
VLPIO. CONSTITVI. IVSSERVNT. CVM. A. PROAVIS
ATABISQ. NOBILITAS. PARIBVS. TITVLORVM. INSIGNIBVS
ORNATVR. QVI. PRIMAEVVS. IN. CONSISTORIO
SACRO. TRIBVNVS. ET. NOTARIVS. MERVIT. NONO. DECIM
AETATIS. ANNO. SACRARVM. REMVNERATIONVM
PER. TRIENNIVM. COMES. POST. PRAEF. VRBIS. ET. SEX
MENSIB. HASQVE. OMNES. DIGNITATES. INTRA. VICE
SIMVM. QVINTVM. ADSECVTVS. AETATIS. ANNVM
PVBLICVM. IN. SE. TESTIMONIVM. ET. AETERNORVM
PRINCIPVM. IVDICIVM. PROVOCAVIT.

Poſita autem fuit ſtatua *an. D. 421.* quia in eius inſcriptione *Conſtantius Auguſtus* dicitur, qui laudato anno, & imperium capeſſiuit, & diem quoque clauſit ſupremum. Cum vero *d. l. 6. de legitim. hereditat.* data ſit an. D. 420. ad *Maximum PP.* Præfecturæ tamen Prætorianæ nulla fiat in marmore meotio, facile eſt videre, aut emendaodam ioſcriptionem dictæ legis, reponendumque eſſe *Praf. Vrb.* aut, quod mallem, *Maximum* illum *PP.* alium a noſtro eſſe. Deinde ex hoc lapide confutandus eſt error, quem commiſit CL. DV FRESNE *in famil. Byzant. pag. 73. Edit. Par.* & *pag. 59. Ed. Venet.* ſcribens *Maximum* noſtrum, illius *Maximi*, qui a Theodoſio M. fuſus cæſusque fuit, fuiſſe filium. At enim vero *Maximus* tyrannus, qui Gratianum Aug. optimum principem ſuſtulit, debellatus eſt a Theodoſio, viuereque deſiit *an. D. 388.* Petronius autem Maximus, docente marmore, anno 421. vigeſimum demum & quiotum egit annum, qui tamen ſi filius eius fuiſſet, minimum quartum iam ſupra trigeſimum attingere debuiſſet. Tandem ope huius lapidis non modo Maximi noſtri, qui Valentiniano III. cæſo, occupauit imperium, natiuitatis annum eruere, ſed & præterea iotelligere poſſumus, eum an. 455. quo cœpit ad reipublicæ reſidere gubernacula, prope ſexagenarium fuiſſe. Fuit autem hic Maximus iam *PP. iterum*, ao. D. 439. ut docet *Nouell. 41. infr. de ſucceſſion. curial.* & A. D 440. teſtante inſcriptione *Nouell. 42.* & *45. infr.* Patricius appellatur ao. 445. *Nouell. Valent. 3. de homicid.* Conſule etiam IORNANDEM *de regn. ſucceſſ. in Valentin.* MARCELLIN. COMIT. *ad an. 455.* VICTOR. TVNVNENS. *ad h. a.* Conſulatum eius loquuntur Faſti. Prodiit enim Conſul ao. 433. cum *Theodoſio XIV.* & iterum an. 443. cum *Paterio*. Vid. RELAND. in *faſt.* & PAGIVS *in Critic. h. a.*

(b) *Subſtinent.* Scribe, *ſuſtinent.*

(c) *Vti equitatum.* Emenda, *vti & ciuitatum,* quam emendationem ipſa conſtitutio ſuadet. Poſſet & ita quis tentare, *adtenuatis deuotarum viribus ciuitatum.*

(d) *Tributorum neceſſitate.* Pleræque enim prouinciæ erant in barbarorum manibus. Sedebant hoc tempore in Gallia, Wiſi-Gothi, Franci, Burgundiones, in Hiſpania barbaræ gentes varia regna inſtituerant, Britanniam lacerabant Picti, Scoti, & Saxones, Africa autem erat in Wandalorum poteſtate.

(e) *Perpetuitas eorum manere.* Id eſt, ceſſabunt vectigalia.

(f) *Impoſita ſarcina.* SALVIANVS MASSILIENS. qui circa hæc tempora ſcripſit, *lib. 5. de gubernat. Dei cap. 7.* *Illud indignius*, inquit, *ac pœnalius, quod omnium onus non omnes ſuſtinent, imo quod pauperculos homines tributa diuitum premunt, & infirmiores ferunt ſarcinas fortiorum. Nec alia eſt cauſa, quod ſuſtinere non poſſunt, niſi quia maior eſt miſerorum ſarcina, quam facultas.* Conſule eundem *lib. 4. cap. 6.*

(g) *Validiore rei cedente.* Bene emendat Cuiacius, *recedente.*

(h) *Sa-*

(h) *Sacrarum neceſſitudinum mearum.* Sacræ neceſſitudines ſunt *Placidia* Auguſta mater, *Eudoxia*, conjux Valentiniani, & *Honoria* ſoror, quæ hoc tempore, quod cum Attila Hunnorum Rege conſpirauerat aduerſus Rempublicam, Conſtantinopoli, quaſi in exilio, viuebat. *Neceſſitudines* ſunt perſonæ ſanguine & propinquitate iunctæ. Theodoſius M. *l. 2. de teſtament. Quæ codicillis nobis neceſſitudinibus ue noſtris relinquuntur*, vbi intelliguntur & vxor *Flaccilla*, & liberi. Vide SYMMACH. *lib. 2. ep. 23.* & *32.* & BRISSON. *de V. S.*

(i) *Pignorum meorum.* Pignora ſunt liberi, parentes, propinqui. QVINTILIAN. *lib. 6. c. 1.* Paullo ante *neceſſitudines* appellantur.

(k) *Aurariis vel ſuperindictitiis titulis.* Hæc verba docent, eos, qui prædia, retento ſibi vſufructu, obtulerant principis domui, ſiue rei priuatæ addixerant, & aurum, quod pendebant prædia, & id quod ex ſuperindictitiis titulis, ſiue tributis extra ordinem indictis, proueniebat, uſusfructus nomine ſibi ſeruare potuiſſe, ad ſimilitudinem prædiorum, quæ ad rem priuatam pertinebant. Principis enim patrimonium neque canonicos, neque ſuperindictitios titulos agnoſcebat, *l. 36. de annon. & tribut.* Facillime autem principes prædiis, quæ retento vſufructu patrimonio eorum addicebantur, præceptis factis, eadem conferebant priuilegia, quibus gaudebat res priuata, quo & ad offerenda prædia plures allicerent, & patrimonium augere poſſent. Sed iam vrgente publica neceſſitate, *cui etiam reditus ex patrimonio principum prouenientes frequentiſſime erant deputandi*, vt inquit Valentinianus III. noſter, laudata *leg. 36. de annon.* poſſeſſores ex aurariis & ſuperindictitiis titulis ſibi nihil vindicare poſſunt.

(l) *Cenſus.* Hæc vox retrahenda eſt ad illa noſtra, *diuerſam ſibi.* Senſus hic eſt, *quicunque illuſtrium dignitatum, ſiue eccleſiaſticus, vel in vrbe ſanctiſſima, vel in quibuslibet prouinciis, ad exemplum domus noſtræ, cenſus diuerſum ſibi ab aliis, ipſius cenſus* &c. Conſule de immunitate illuſtrium perſonarum & venerabilis eccleſiæ, *l. 21. 23. de extraordinar.*

(m) *Suſtineant.* Emenda, *abſtineat.*

(n) *Arcalibus tantum titulis.* Arcales tituli, ſunt præſtationes annonariæ, arcæ Præfecti Prætorio inferendæ. Confer *Commentar. ad leg. 14. de ſuſceptorib.* Paullo poſt, per *ærarium ſacrum & priuatum*, indigitantur Largitiones ſacræ & priuatæ.

(o) *Vetuſtas, ita demum.* Interpungendum legendumque eſt, *vetuſtas. Vt demum* &c. *porrigamus: nunc tam non diſſimile* &c.

(p) *Certante ſtudio.* L. 4. de itiner. muniend. *Propter immenſas vaſtitates viarum, certatim ſtudia cunctorum ad reparationem publici aggeris volumus feſtinare.* L. II. de exactionib. *Certantibus ſtudiis deuotionis exſoluant.* Cæterum de viarum reparatione videndus *titulus de itiner. muniend. 3. lib. 15.*

(q) *Opulentia Seculi.* Reſcribendum eſt, *redundantes opulentia Seculi:* Senſus hic eſt, *Hæc priuilegia, Superioris ætatis principes, & liberalitas Diuorum parentum, redundantes opulentia ſeculi*, id eſt, gaudentes locupletibus & pecunioſis ſubditis, *illuſtribus titulis conferebant.*

(r) *Idoneorum.* Idoneus proprie de eo, qui eſt facultatibus idoneus. Conſule *Gloſſar.*

(s) *Inuentum contra rationem nomen.* Sordida munera ſeu ſordidæ functiones eſſe cenſebantur olim, paraveredorum & parangariarum præbitio, calcis excoctio, functiones capitulatio & temonaria, ſive capitum aut tironum exigendorum onus, & collatio exactioque auri tironici, materiæ, ligni, conuectio, publicarum vel ſacrarum ædium conſtruendarum cura, viarum pontiumque reſtauratio, panis excoctio, pollinis conficiendi cura, ſumptus legatis allectisque præbendi, carbonum, ad armorum fabricationem, præſtatio. Vide *leg. 15. & 18. de extraordinar. ſiue ſordid. muner.* Cum vero ſine his nihil in Republica poſſit bene recteque geri, Valentinianus hoc loco pronuntiat, his functionibus *nomen munerum ſordidorum contra rationem* eſſe impoſitum. Idem cenſuit de viis ſtratisque muniendis, ac pontibus conſtruendis, Theodoſius Iun. *l. 6. de itiner. muniend. Abſit*, inquit, *vt nos inſtructionem viæ publicæ, & pontium ſtratarumque, operam titulis magnorum principum dedicatam, inter ſordida munera numeremus.*

(t) *Militarium virorum.* Ridicula lectio. Scribe, *militarium viarum.* De his viis adi HENNINIVM *ad Bergier. de viis lib III. 51. §. 2.* & *Commentar. ad l. 3. de curſ. publ.* Illuſtrabit autem hunc locum *lex 10. de extraordinar.*

(v) *Armorum Fabrica.* Vide *Paratitl. de fabricenſ.* & *Commentar. ad leg. 2. d. t.* Lex 15. de extraordinar. ſ. ſordid. *Carbonis quoque præbitio, quem fabricatio poſcit armorum.* Lex 18 eius tit. *Carbonis illatio, quem antiquo more neceſſaria fabricatio poſcit armorum.* Huc pertinet *ferraria præſtatio*, de qua *d. l. 2.* ferri enim materiam ad armorum fabricationem nonnulli prouinciales conferebant.

(x) *Diuerſa militiæ collegia.* Intellige Comites & Tribunos Scholarum, Decuriones, Silentiarios, Vid. *leg. 15. & 18. de extraordinar.*

(y) *Obtentum eſt.* Niſi hic quid deeſt, legendum *obtenta ſunt.*

(z) *Cogatur in quarta parte. Quo quiſque.* Bene emendat CVIACIVS, *Cogatur. In qua parte, quo quiſque*, &c.

(a) *Vbi ſup.* Id eſt, *Suppoſita*, ſiue Propoſita, ὑποτεθειμένα, vt eſt in *Gloſſar. Philox.*

(b) *Poſt Conſ. Valent. A. V. & Anatolio Coſſ.* MS. Ottobon. *P. C. Valent. Aug. & Anatolio V. C. conſ.* lege, *Valentiniani A. V. & Anatolii.* Hoc anno Cyrus in Oriente ſine collega Conſulatum geſſit, qui eo tempore, quo hæc lex data, Rauennæ nondum innotuit.

De pecunia Afris credita & de fideiuſſoribus eorum.

Tit. XXII.

1. Impp. Theodoſius & VALENTINIANVS AA. Albino II. PF. P. (a)

Si adflictis Afrorum fortunis, qui omnes facultates ſuas ſuper acerbiſſima ſupplicia (b) amittere ſunt coacti, decet miſerationem publicam quocunque poteſt humanitatis genere

genere, vel ſingulis vel in commune conſulere, quanto dignius eſt infortunia eorum contra moleſtias improbas creditorum, clementiæ noſtræ remediis ſubleuari? Quos enim conſtat pericula famis aliter non poſſe depellere, niſi ope aliena auxilioque recreentur, quam magnæ acerbitatis putandum eſt, hos ipſos inopes omnium rerum, & precario victu egentes, compelli ad iniuriam reſtituere ea, quæ inprouiſo cladis impetu vis maior abſtraxit, vbique (c) inter omnium ſpolia vindicabit? (d) Et certe ſolet etiam ſalua re, prodeſſe debitoribus, ſi quid his calamitatis acciderit. Hic vero vbi omnium fortunarum diluuium, vbi etiam, quod per ignorantiam dominorum latere potuit, intolerabilis inquiſitionum cruciatus extorſit, quiſquam dubitare poterit, quin inhumanitatem ſuperet hoſtilem, ſi quis quod integris & florentibus dederat, nunc ab ſpoliatis, egentibus & extorribus patriæ, (e) recuperare conetur, nec eos vereatur exigere, quos erubeſcendum eſt non iuuare? Albine P. K. AA. Ob hoc inluſtris & præcelſa magnificentia tua, pragmatici noſtri ſecuta præceptum, ſciat miſeriarum circa Afros intuitu, clementiam noſtram ſtatuiſſe, vt nulli, nomine cyrograforum creditæ pecuniæ, ſiue fideiuſſorum, vsque ad recuperationem rerum ſuarum, quolibet pulſante teneantur: pro quibus neque fideiuſſores, neque mandatores eorum, quolibet genere obligatos inquietari volumus, qui plerumque a creditoribus nomine debitorum conueniri pro arbitrii ſui interpretatione conſuerunt. Quæ forma circa eos debitores ſeruabitur, quos cum patria, omnia ſua amiſiſſe conſtiterit, hoc eſt, exceptis, qui alibi locupletes atque idonei, non debent vti excuſatione miſerorum. De his quoque, quæ intra prouinciam (f) geſta ſunt, in qua liberum modo non eſt, ſub quolibet cauſarum vel litium titulo, ſolitum ius a quoquam conuentionis exigere, amiſſis aut relictis ibidem neceſſariis inſtructionibus, nemo pulſabitur, niſi forte alia euidenter adprobatione doceatur. Quod obſeruari volumus, ſicut dictum eſt, vſque ad illud tempus, quo qualibet ratione atque euentu patriæ vel propriorum recuperatio optata contigerit. Illud etiam pari iuſtitiæ ratione ſeruandum eſt, ne creditæ pecuniæ, cuiuslibet temporis, a perſonis quarum ſupra infortunia expreſſa ſunt, vſuræ penitus poſtulentur, cum abundare debeat creditoribus, ſi poſtremum integrationem (g) ad ſortem potuerint peruenire. Quæ vt inuiolata ſeruentur, multa decem librarum auri diſpendio ferietur quisquis contra ſtatuta nominis noſtri, quæ circa Afros moti ærumnis protulimus, venire temptauerit. Quam rem & his ipſis rationabilem videri poſſe credimus, æquitatis (h) tramitem, ſtimulis cupiditatis animum deprauantibus, vel nolunt tenere vel neſciunt. Data XIIII. Kal. Nouemb. (i) Maximo II, & Paterio v. c. COSS. (443.)

(a) *Albino II. P F. P.* Eſt hic *Cacina Decius Aginatius Albinus PV.* ſub Honorio A. D. 414. vt patet ex *l. vlt. de nauicular.* & ex GRVTERO, aliisque locis, quæ vide in *Proſopographia Cod. Theodoſ.* Ex RVTILII NVMANT. *Itinerar. lib. 1. v. 466.* ſeq. patet, eum adhuc iuuenem Præfecturæ vrbanæ honore fuiſſe ornatum. Ita enim de eo Poëta:

ALBINI *patuit proxima villa mei.*
Namque meus, quem Roma meo ſubiunxit honori
Per quem iura mea continuata toga,
Non expectatos penſauit laudibus annos
Vita flore puer, ſed grauitate ſenex.

Docent præterea verſus, ſucceſſiſſe eum Rutilio in Præfectura. Fuit deinde PP. ſub Valentiniano III. A. D. 426. *l. 7. de legitim. hereditat.* Cum an. 439. Dux Valentiniani *Litorius*, qui ſecundum ab *Aetio* tenebat locum, prope Toloſam cum Theodotico Viſi-Gothorum Rege imprudenter temereque manus conſeruiſſet, & magna accepta clade ipſe in captiuitatem fuiſſet abductus, eamque ob cauſam pacem Romani cum Gothis ſancire neceſſariam coacti fuiſſent, *Albinus* a Valentiniano in Galliam miſſus eſt, ad res eius prouinciæ, vti coniicimus, ordinandas. Sed *Aetius*, qui rem Gallicam ſolus pro arbitrio tractare cupiebat, mox cum viro Præfectorio, pernicioſa Reipublicæ contentione certare cœpit. Ne vero ſummorum virorum diſcordia rem Romanam in diſcrimen adduceret, Pontifex Romanus *Xyſtus*, Leonem diaconum, qui poſt eum accepit Pontificatum, in Galliam ablegauit, vt ſua, qua pollebat, auctoritate, viros altercantes, inter ſe reconciliaret. Huius contentionis mentionem ſolus fecit PROSPER *in Chron. Valentin. A. V. & Anatol. Coſſ. A. 440. Defuncto Xyſto*, inquit, *Epiſcopo, XL. amplius diebus Romana eccleſia ſine Antiſtite fuit, mirabili pace atque patientia, præſentiam Diaconi Leonis expectans, quem tunc inter Aetium & Albinum amicitia redintegranda Gallia detinebant.* Quam dignitatem eo tempore geſſerit *Albinus* noſter, non liquet: vehementer enim errat SIGONIVS *de occident. imper. lib. 12. p. 207.* pronuntians, eum fuiſſe tum Præfectum Prætorio. Satis enim conſtat, pacem cum Gothis an. 439. opera potiſſimum *Auiti*, qui poſt Maximum imperauit, eſſe factum, huncque Galliæ Præfecturam tunc temporis adminiſtraſſe. SIDONIVS *Panegyr. in Auit. v. 297.*

Intemerata mihi Præfectus iura regebas.

Et

Et v. 307. . . . *Poſtquam vndique nullum Præſidium, Ducibusque tuis nil Roma relictum eſt Fadus Avite nouas.*

Eodem vero anno 439. *Maximus* Italiæ fuit PP. vt ſcimus ex *Nouella Valentin. 41. infr. de ſucceſſ. curial.* Noſter *Albinus* PP. fuit Italiæ an. 443. iterum, vt *hac Nouella* docet, quæ de Afris agit; Africa vero ad Præfecturam Italiæ pertinuit. Conſulatum geſſit anno ſequente 444. cum *Theodoſio Aug. XVIII.* Vide Reland. *faſt.* & Pagii *Critic. h. a.* quo anno quoque fuit PP. *Nouell. Valent. I. de fructib. inter marit. & vxor.* An. 445. eadem dignitate exſplenduit, vt docet *Nouell. 23. infr. de tribut. fiſcalib.* Honorem Patriciatus adeptus eſt an. 446. Inſcriptio *Nouell. 4. Valentin. de teſtament. num. I. Albino PF. P. II. & Patricio,* & Subſcriptio ibid. *Antelata edicto Albini iterum PF. P. & Patricii.* Vide etiam *num. 2. eiusd. titul.* & *Nouell. 49. infr. de offic. & numerar. Præfector.* Tandem an. 447. *Albino Viro Illuſtri PF. P. II. & Patricio* inſcripta eſt *Nouell. Valent. 5. de ſepulcr. & Nouell. 6. eiuſd. de libertis & ſucceſſ. eor.*

(b) *Super acerbiſſima ſupplicia.* De his ſuppliciis conſule Victoris Vitens. *lib. I. hiſt. perſecution. Vandal.* & Rvinart. *hiſt perſecut. Vandal.*

(c) *Vbique.* Recte emendat Cviacivs, *ſibique.*

(d) *Vindicabit.* Lege, *vindicauit.* Sæpe confunduntur in Codicibus nouellar. *b.* & *u.*

(e) *Patria.* Vellem *patria.* Sed temere nil muto, multa enim licent huic Seculo.

(f) *Prouinciam.* Africam intellige. Nouella enim tota ex hiſtoria Vandalica, & Genſerici furore, lucem capit.

(g) *Poſtremum integrationem.* Emendat Cviacivs, poſt *redintegrationem.*

(h) *Æquitatis tramitem,* ſcribendum eſt, *qui æquitatis.*

(i) *Nouemb.* MS. Ottobon. *Nouemb. Rau.* id eſt, Rauennæ.

De tributis fiſcalibus, & de ſacro auditorio & de cæteris negotiis. Tit. XXIII.

1. Impp. Theod. & Valent. AA. Albino PF. P. (a)

Numidarum & Maurorum Sitifenſium nuper acta legatio, (b) quam Palladius v. c. Comes & Tribunus, & Maximianus vir laudabilis probabiliter (c) exſecuti ſunt, huius legis præceptum de noſtra perennitate promeruit. Proinde quia æquum eſt ægris prouincialibus & publica clade vexatis, humanitatis noſtræ beneficiis ſuperueniri, (d) hunc tributi modum ab his magnitudo tua ſperandum eſſe cognoſcat, vt retractis ſeptem partibus, octauam tam priuatæ quam emphiteuticæ glebæ poſſeſſor agnoſcat: Pro qua octaua, omnibus titulis (e) ad vnum redactis, quos poſſeſſor vel ciuis (f) quolibet nomine præſtare conſueuerant, quatuor millia ducentos tantum ſolidos, & mille ducentas militares annonas, & ducentum capitum (g) Numida prouincialis exſoluat, aut (h) prædia domus diuinæ, quæ a perpetuariis (i) detinentur ſimili modo octauam partem inferant etiam argentariæ functionis. (k) De colone (l) vero ſtatuimus, vt (m) quinque centiſimis due ruſi canienſes & coluane (n) ciuitatibus tres ſacris largitionabilibus (o) inferantur, de ſalinis, alumine, charactere, (p) herba rubea, lini maceratura & claui vitrei (q) tantum titul. (r) a ſacris largitionalibus (s) pro numero hominum & poſſibilitate poſcantur, ob (t) hoc actu vel cura Curialibus penitus remotis, (v) quintam omnibus (x) quae iugis etiam domus pietatis noſtræ vel neceſſitudinum noſtrarum recedit ſuperfunditur (y) cunctis poſſeſſoribus ſit promiſſa (z) ſumma quæ ad arcam defendentes impleatur. Quæ omnis exactio per prouinciale procuretur officium a Curialibus ſubmota moleſtia. Has autem militares annonas, cum prouinciales pro longinqua (a) difficultate itineris in adærationem perſoluerint, vnius annonæ adæratio, (b) quatuor per annum ſolidis æſtimetur. Ne vero neceſſitatis occaſione, in expeditione milite (c) conſtituto, carioris cuiquam vendere liceat pretia neceſſariarum rerum, ſub hoc modo, quo annonam adæramus, iubemus ferri, (d) id eſt tritici ad ſingulos ſolidos Italicos modia (e) quadraginta, & carnes pondus (f) CCLXX. vini ſextaria Italicos (g) ducentos. Mauri vero Sitifenſes, ſeruatis omnibus priuilegiis, dudum ſibi a retro Principibus indultis, pro omnibus titulis totius annonæ nomine, quinque millia ſolidorum & quinquaginta capitum in annonis Ducis, conſueto tempore annua functione dependant, pro octaua (h) portione ſoluturi, quod tributum (i) erit, exceptis prædiis diuinæ domus, quæ tamen exemplo Numidiæ prouinciæ conlatura ſunt poſſeſſiones. (k) Deſideriis vero quæ probabiliter inſinuata ſunt auribus noſtris ſingillatim reſponſa præſtamus, ne cuiquam paſſim titulos (l) in prædiis pro-

propriis vel alienis, vel pietatis noſtræ nomine, vel ſacrarum neceſſitudinum noſtrarum, vel cuiuslibet alterius fas ſit adfigere. Itaque & ſi qui (m) poſt recuperationem prouinciarum impoſiti (n) reperiantur, ilico a poſſeſſore prædii deponantur. eosque hæc pœna teneat, vt ſi qui ſuo fundo adpoſuerit titulos, quinque libras auri fiſco noſtro cogatur inferre: ſi alieno, amiſſo ſecundum petitionem (o) quæcunque ei competit, decem libras auri, qui fuerit titulos adpoſuiſſe conuictus, exſoluat. Intereſt etiam publicæ commoditatis, ne vexatæ prouinciæ ambitione extraordinaria ſubruantur. Ad has itaque prouincias præter Ducem vel Conſularem & Præſidem (qui vetuſtatis priuilegio ordinariorum Iudicum (p) nomen obtinent) nec curioſos litorum (q) nec quenquam ſub alicuius actionis occaſione, illuc dirigi ſublimitas tua aſpirare (r) patiatur. Ne quis vero de hac ipſa veritate colonorum (s) clericus (t) vel militiæ priuilegio ſe exiſtimet excuſandum, ſuperioris legis, quæ hoc inhibet formam præcipies cuſtodiri. Præterea Conſtantinienſis (v) ciuitatis plebi vel Curialibus conceſſa dudum priuilegia debere ſeruari, ita vt aquam ciuitatibus deputatam ad priuatos vſus non liceat vſurpari. (x) Loca quoque publica ſi ſine legitimo præcepto ab aliquo tenentur, priſtino iuri oportere reſtitui. Aduocatis vero intra Africam manentibus non debere imputari ad annorum numerum (y) tempora incurſibus interrupta Barbaricis: quæ tamen cum expleuerint clariſſimatus honore potiantur. Illud etiam permoti iuſtis allegationibus libenter adnuimus, vt quia publico infortunio ad paucos redactus eſt ordinum numerus, in municipalium confectione geſtorum ſit firmitas, ſi apud tres Curiales publico fuerint exceptore præſcripta. (t) Cautiones, quæ expenſarum nomine viri (a) Octauiano emiſſæ ſunt, cognitis proces noſtros (b) cauſis earum, iuſta ratione vacuamus. (c) Quicunque etiam intra prouincias Africanas ad ius noſtrum pertinentes, a cuiuslibet Iudicis ſententia prouocauerint (quoniam decreti antiquitus cognitoris (d) ceſſat officium) inluſtri vrbis Præfecti (e) examine ex appellatione ſe nouerint iurgaturos. Sed quia transmarinæ (f) regionis ſunt, induciās temporis annum debere præſtari. Illud etiam iuſtitiam petitionis ſecuti ſalubriter ordinamus, vt quoniam politaris (g) opera tunc maxime neceſſaria eſt, ſi in limite (h) conſtituta, Barbarorum diſcurſibus opportune ſemper occurrat, euagandi ex domini locis (i) licentia denegetur: ne tamen hi quibus in Mediterraneo familia eſt atque poſſeſſio a domiciliis propriis penitus excludantur, per annum huiusmodi limitibus (k) vnius menſis inducias debere concedi. Erit etiam ſolicitudinis Ducis prouinciæ, ne cuiquam ad occaſionem vexandarum prouinciarum armatos habere liceat, niſi forte his, qui ſub periculo proprio, laudabili animoſitate contra hoſtem manus ſuas viresque promiſerint pro vtilitate communi, quorum animoſitatem mite regendam (l) eſſe cenſuimus, (m) vt quicquid de præda hoſtium conquiſierint ſibi habeant, exceptis hominibus quos ſe prouinciales docuerint perdidiſſe. Iudicibus vero adminiſtratione perfunctis ante exactos tres menſes diſcedendi de prouincia licentia denegetur: ita vt coram (n) poſitus bene actæ rei fruatur laudibus, aut certe, ſi direptionis alicuius docebitur conſcius, diſceſſus celeritate ſe non ſubtrahat. Albine P. K. AA. Inluſtris & præcelſa magnificentia tua ad vtriusque prouinciæ legationem beneficia præſentis legis propoſitis vulgabit edictis, vt reuelati conceſſa cognoſcant, Iudices ſtatuta cuſtodiant, prohibiti interdicta non ambiant. Emiſſa. Dat. XI. Kal. Iul. Romæ. Valentiniano A. VI. & Nummo (p) V. C. COSS. (445.)

(a) *Albino P F. P.* De Albino vide dicta ad nouellam antecedentem.

(b) *Acta Legatio.* Obſerua ad meliorem nouellæ huius intelligentiam, *Genſericum* an. 439. capta Carthagine, ſequente anno vaſtaſſe Siciliam, ISIDORO teſte *in hiſt. Vandal. p. 226.* & IDATIO *in Chron. ad an. Valentin. XVI.* claſſemque eodem anno a Theodoſio ducibus Ariobinda & Anſila, Valentiniano in auxilium miſſam, Siciliæ magis oneri, quam præſidio fuiſſe, nimium cunctantibus ducibus, vt habet PROSPER *in Chron. Cyro Coſ an. 441.* atque Valentinianum, quod Hunni barbaræque aliæ nationes in ditiones imperii orientalis irruperant, omni auxilio deſtitutum, coactum fuiſſe cum Gizericho ſiue Genſerico iis conditionibus pacem componere, vt, quas occupauerant in Africa Vandali prouincias, in poteſtate retinerent, reliquas ſibi ſeruaret Valentinianus. Facta eſt illa pax *an. D. 442.* vt habet PROSPER *in Chron.* *Cum Genſerico autem*, inquit is, *ab Auguſto Valentiniano pax eſt confirmata, & certis ſpatiis Africa inter vtrumque eſt diuiſa.* Enarrat prouincias Africæ ad Genſericum pertinentes VICTOR VITENS. *lib. I. c. 4.* *Diſponens quoque*, inquit, *ſingulas prouincias, ſibi Byzacenam, Abaritanam atque Getuliam & partem Numidiæ reſeruauit; exercitui vero Zeugitanam & proconſularem ſuniculo hereditatis diuiſit; Valentiniano adhuc imperatore reliquas, licet iam exterminatas prouincias defendente.* Exterminatæ hæ, ſiue, quod innuit auctor, deſolatæ prouinciæ, erant, *Numidia* reli-

qua,

qua, *Mauritania vtraque*, ſcil. *Caſarienſis* & *Sitifenſis*, & veteris Mauritaniæ pari, poſtea *Tingitana* appellata, quæ ad Hiſpaniarum diœceſin pertinebat. Conſule *Notitiam Africa*, & *Geographiam Africæ ſacram*, *Optato Mileuitano præmiſſam*, quæ & ex hac nouella nonnihil lucis accipit. Cum itaque hæ prouinciæ, bello Wandalico attritæ, &, vt Valentinianus ait, *publica clade vexata*, tributa fiſcalia pendere non poſſent, Numidæ Maurique Sitifenſes legatos miſerunt ad Valentinianum, petituri oneris leuamentum. Annuit eorum precibus Valentinianus, hac conſtitutione, quam, cum *Vicennalia* celebraret imperii Auguſtei, feſtiuitatemque hanc, inſigni in ſubditos beneficio collato, magis illuſtrem reddere vellet, publicauit.

(c) *Vir laudabilis probabiliter.* MS. Ottobon. *vel ſacerdotales probabiliter. Probabiliter*, ſignificat, quod quis probet. SYMMACHVS *lib. 2. ep. 84. Recte & probabiliter iudicaſti.*

(d) *Superueniri.* Eleganter MS. Ottobon. *ſubuenire.* Ita etiam habuerunt libri Rittershuſii, ſed vitio operarum editum eſt: *ſubueneri.*

(e) *Omnibus titulis.* Id eſt, quibuscunque præſtationibus. Conſule *Gloſſar. Theodoſ.*

(f) *Vel ciuis.* GVTHERIVS *de Off. dom. aug. lib. 3. c. 17.* male emendat *quiuis.* Poſſeſſor & ciuis opponuntur hoc loco, intelligitque Valentinianus tributa, quæ & poſſeſſiones fundique, & ciuitates, pendere conſueuerant.

(g) *Capitum.* Vide *Gloſſar. Theodoſ.* & BRISSON. *de V. S.*

(h) *Aut prædia.* Optime MS. Ottobon. *ita vt prædia.*

(i) *Perpetuarii.* Perpetuarii ſunt emphyteuticarii, prædia domus diuinæ iure perpetuo poſſidentes, vt dicitur *l. 12. de extraordinar.* & diſtinguuntur a conductoribus patrimonii. Conſule *Paratitlon de locat. fundor. patrimonial.*

(k) *Argentaria functionis.* De argentaria functione in Africam habes *legem 32. de annona & tribut.* Conſule etiam *Paratitl. eius tit.*

(l) *De colone.* Hæc verba, & quæ ſequuntur, adeo ſunt deprauata, vt commodum fere ſenſum nullum admittant. Dabo primo variantes lectiones, deinde vero de reſtituenda periodo ero ſollicitus. Rittershuſius hic edidit, *de colore.* MS. Ottobon. habet, *de Thaloneo.*

(m) *Vt.* MS. Ottobon. *ex.*

(n) *Due ruſi canienſes & coluane.* MS. Ottobon. *dua Ruſicanienſi & collectanea.*

(o) *Largitionalibus.* MS. Ottobon. *Largitionibus*, recte. De quo mox.

(p) *Charactere.* Vellem *carraria.* *Caracter* enim nihil eſt.

(q) *Claui vitrei.* MS. Ottob. *claui vetrei.*

(r) *Titul.* MS. Ottobon. *tituli.*

(s) *Largitionalibus.* Hoc bene ſe habet: male MS. Ottobon. *largitionibus.*

(t) *Ob.* Recte MS. Ottob. *ab.*

(v) *Remotis.* Hic finit periodus, quam, quoad potero, integritati reſtituam. GVTHERIVS iam olim, *lib. 3. de Off dom. aug. c. 17.* locum corruptiſſimum ita ſanare conatus eſt: *De coloniis vero ſtatuimus. vt quinque centeſimis, duas Ruſicadenſes, & Culluana ciuitates tres, ſacris Largitionalibus inferant, de ſalinis, alumine, charactere, herba rubea, lini maceratura, & claui vitrei tantum tituli a ſacris largitionalibus, pro numero hominum & poſſibilitate poſcantur.* Sed cum illa de *coloniis, charactere, vitreo clauo*, non tantum magnæ ſint inuoluta obſcuritati, ſed & tota periodus, licet ita reſtituta, difficillime poſſit intelligi, viſum mihi eſt, ita legenda eſſe verba: *De teloneo vero ſtatuimus. vt ex quinque centeſimis dua Ruſicadenſi, & Culluana ciuitatibus, tres ſacris largitionibus inferantur: de ſalinis, alumine, carraria, herba rubea, lini maceratura, clauis vitreis, tantum tituli a ſacris largitionalibus pro numero hominum & poſſibilitate poſcantur, ab hoc actu vel cura curialibus penitus remotis.* Lego *de teloneo*, auctoritate MS. Ottob. in quo *thealoneo.* Telonium frequentiſſime in MS. *thelonium.* Apud CASSIODORVM *Var. V. 39. telonii canon*, in libris antiquis dicitur, *canon tholonei.* In Codicibus Capitular. Reg. Franc. *lib. 2. c. 19. lib. 3. cap. 12. tholoneum*, & inde dignitas *Tolonearii*, qui apud Francorum Reges præerat portitoribus omnibus, ab iisque recipiebat portoria. Vide DV FRESNE *in Gloſſar. Telonarii* occurrunt *l. 3. de indulgent. debitor.* quorum inprimis vſus fuit in portubus. MOSCHOPVLVS, Τελώνης ὅσοί εἰσιν οἱ τὰ τῆς θαλάττης καὶ τὰ τῦ αὐτιναύλυ διενεργῦντες νῦν. *Telonium* itaque proprie eſt pecunia, pro mercibus exportandis importandisque, in portubus numeranda. Sunt autem *Ruſicade* & *Cullu* ſiue *Chullu*, Numidiæ portus, vt patet ex ſitu; de quo mox. *Quinque centeſimas* pro mercibus in his portubus fuiſſe datas, hæc nouella docet. Cum vero ciuitates hæ maritimæ ob cladem barbaricam multum eſſent paſſæ detrimenti, Valentinianus aſſignat iis duas telonei centeſimas, tres reliquas ſacris ſeruat largitionibus. Recte hic me emendaſſe, puto ope MS. *ex quinque centeſimis.* Nunc de *Ruſicadenſi* & *Culluana* ciuitatibus. Optime emendauit ita GVTHERIVS, quod non vidit LEONHARDVS ADAMI *Volſinienſis*, qui ex Codice Ottoboniano Nouellas has auctiores & emendatiores editurum ſe promiſit. Sed conſilia mors turbauit. Is in ſpecimine ad CLEMENTEM XI. *Pontificem Max.* edito, ad lectionem Ottobon. Codicis, quam *nota n.* adduximus, notat legendum eſſe, *dua Ruſicadienſi & Collatane ciuitatibus.* Verum multo rectius legit Gutherius, *Culluana. Cullu* eſt municipium Numidiæ maritimum prope *Tuccam* ciuitatem, ad oſtia fluminis *Ampſagas.* Antonin. Itiner. *pag. 19. Edit. Weſſeling. Chulli M. P. LX. Ruſiccade. M. P. L.* PLINIVS *hiſt. nat. lib. 5. c. 3.* de Numidia, *Oppida Cullu, Ruſicade.* SOLINVS *Polyhiſt. cap. 26.* de eadem Prouincia. *Vrbes in ea quam plurima nobileſque, ſed Cirta eminet, dein Chulli purpurario fuco Tyriis velleribus comparata.* Vide ibi SALMASIVM. *Ruſicade* eſt colonia Numidiæ, ad mare ſita. Eius mentio in *collat. Carthagin. d. I. c. 198.* apud PLINIVM, *Anton. Itiner. l. c.* Erat olim portus ciuitatis Conſtantinæ, ſiue Cirtenſis, quæ infra memoratur. Vide etiam MELAM *lib. I. cap. 7. Tabulam Peutingerianam, & Geographiam ſacram* Afric. Optato præmiſſam *pag. 36.* Hodie dicitur *Succaicade.* Porro legendum eſt, *ſacris largitionibus*, vt eſt in MS. Ottobon. non *largitionalibus. Sacra largitiones* ſunt principis ærarium, *largitionales*, officiales Comitis S. L. De *ſalinis* in Africa PLINIVS diſſerit *hiſt. natural. lib. 31. c. 7.* De *alumine* per Africam idem auctor teſtis *lib. 35. c. 15.* De *charactere* omnia ſunt obſcura. GVTHERIVS laudatus, ſibi perſuaſit, *characterem* eſſe ſignum, quod in Gallia plumbeum pannis laneis vel ſericis imponatur, cuiusque præſtatio dicatur, *droict de ſeau.* Sed eiusmodi characterem olim fuiſſe impoſitum pannis, nemo veterum tradidit. Ego malui hic *carraria* legere. Obſeruo enim apud SOLINVM *c. 26.* in Numidia marmor eximium proueniſſe; *eximio etiam*, inquit, *marmore prædicatur*,

tur. Ex Numidico marmore limina in domibus Romæ poſita, PLINIVS *lib. 36. c. 6.* Vide eundem *lib. 5. cap. 3.* ISIDORVS *Origin. lib. 16. c. 5. Numidicum marmor Numidia mittit, non cruſtis, ſed in maſſis & liminum vſu aptum.* In Africa vero lapidicinas *carrarias* dictas eſſe, ſcimus ex AVGVSTINO *ſermon. 2. de vit. & morib. clericor.* Conſule DV FRESNE *Gloſſar.* Ob marmora autem cæſa decimæ vectigal fiſco, & ſi exportarentur, portorium, ſoluebatur. Vide *Paratitlon de metallis metallar.* Si cui coniectura diſplicet, is meliora doceat. *Herba rubia* ſcribendum eſt ex PLINII auctoritate. Is *lib. 19. c. 3. In primis*, inquit, *rubia, tingendis lanis & coriis neceſſaria.* De *lini maceratura*, adi eundem *lib. 19. c. 1.* Titulus ſiue functio *claui vitrei* maxime torſit GVTHERIVM. Credidit is, intelligi hoc loco per *clauos*, bullas, quæ in templorum valuis aureæ, in ædium autem, vitreæ fuerint. Bullarum in ornamentis valuarum, mentio apud CICERONEM *Verrin. 4. c. 56.* verum eas clauos dictos, præter GVTHERIVM, quantum quidem ſcio, nemo tradidit. Neque hic locum habere poſſunt veſtium ornamenta. Ego ſcribendum cenſeo, *clauis citreis. Citrus* eſt Mauritaniæ arbor, ex cuius ligno menſas incredibilis pretii fabricatas eſſe nouimus. *Citreas menſas* dixit antiquitas. PLINIVS *hiſt. natural. lib. 13. c. 15. Confines Mauri, quibus pluri-ma arbor citri, & menſarum inſania, quas feminæ viris contra margaritas regerunt.* Conſule *Epigramma 89.* MARTIALIS *lib. 14.* In *menſam citream*, & quæ ibi notarunt viri docti. Earum etiam in iure mentio, vide CVIACIVM *Obſeruat. II. 5.* eique iunge SALMASIVM *in Plin. exercitat. pag. 951. 952.* Hinc titulus *claua citrea*, ſiue *ligni citrei functio*, quam Mauritaniæ incolæ præſtabant ad ornamenta aulæ principalis. *Claua* fuſtis eſt, ſiue ramus ex vtraque parte deciſus, & *citrea claua*, lignum citri arboris ita deciſum, vt commode nauibus, aut carris plauſtrisque imponi poſſit.

(x) *Quintam omnibus.* Hæc vſque ad illa, *impleatur*, adeo ſunt deprauata, vt ſenſu plane careant. Videtur nonnihil incuria ſcribarum excidiſſe. Sed oleum operamque perderem, ſi iis inhærerem. In MS. Ottobon. legitur: *quintam etiam, qua in priuilegiis domus noſtra vel neceſſitudinum.*

(y) *Superfunditur.* MS. Ottobon. *ſuperfundatur.*

(z) *Sit promiſſa*, &c. MS. Ottobon. *Sit promiſſa ſumma, qua ad arcam defundenda eſt, impleatur.*

(a) *Longinqua.* MS. Ottobon. *longinqui.*

(b) *Adaratio.* De *adaratione*, conſule *Gloſſar.*

(c) *Milite.* MS. Ottobon. *militi.*

(d) *Ferri.* Cuiacius emendabat, *farris.* Sed optima legitur in MS. Ottobon. *inferri.*

(e) *Modia.* MS. Ottobon. *modios.*

(f) *Carnes pondus.* Bene MS. Ottobon. *carnis pondo.*

(g) *Sextaria Italicos ducentos.* MS. Ottobon. *ſextarius ducentos.* Scribe *Sextarios.*

(h) *Octaua.* De hac octaua portione vide nouellæ initium.

(i) *Tributum.* Tributum pro *attributum.*

(k) *Poſſeſſiones.* MS. Ottobon. *penſiones*, optime. Reſpicitur enim ad prædia domus diuinæ in Numidia, de quibus ſupra, *prædia domus diuinæ, quæ a perpetuariis detinentur, octauam partem inferant argentariæ functionis.* Igitur hic legendum eſt, *conlatura ſunt penſiones.*

(l) *Titulos.* Conſule hic *titul. 14. lib. 2. De his qui potentiorum nomina in lite prætendunt, aut titulos prædiis adfigunt*, & nota, moris fuiſſe olim, vt priuati, quo teſtarentur ſe dominos eſſe prædiorum, titulum fundis ſuis, ſed ſuum & proprium, adponerent, quod docent infinita loca. Atque hoc licuit ſemper, neque hac lege eſt vetitum. Sed ii, qui iniuſtam poſſeſſionem frauda quadam retinere cupiebant, aut terrorem aduerſario ſua repetenti, erant incuſſuri, & principis, & potentiorum adfigere ſolebant titulos, quod vt aliis legibus, ita & hac denuo a Valentiniano eſt prohibitum.

(m) *Itaque & ſi qui.* MS. Ottobon. *Ita, vt & ſi qui.*

(n) *Impoſiti.* MS. Ottobon. *impoſiti ſint.*

(o) *Amiſſo ſecundum petitionem.* MS. Ottobon. *amiſſa negotii repetitione.* Forte, *amiſſa fundi petitione.* L. 10. de his qui potentior. nomin. *Eius poſſeſſionis aut cauſſa, quam ſub hac frauda aut retinere, aut euitare tentaueris, amiſſione mulctetur.* Sed & ex eadem lege defendi poteſt lectio MS. Ott. ibi: *nec repetenda actionis, etiamſi ei vel probabilia negotii merita ſuffragentur, habeat facultatem.*

(p) *Ordinariorum Iudicum.* Nota locum hunc, qui multis legibus lucem affundit. AMMIANVS *lib. 21. cap. 16.* ordinarias poteſtates vocat, & caſtrenſibus opponit, *Cuncta*, inquit, *caſtrenſes & ordinariæ poteſtates, vt honorum omnium apicem, priſca reuerentia more Præfectos ſemper ſuſpexere Prætorio.*

(q) *Curioſos litorum.* De curioſis eſt *tit. 29. lib. 6.* Mittebantur hi ex *Memorialibus*, aut *Agentibus in rebus* in prouincias, vt omnia, quæ geri in Republica viderent, ad principis deferrent notitiam. Sed erat hoc hominum genus, concuſſionibus fere infame. Ideo Honorius *an. 414. Curioſos* ab Africa remouit, *l. 11. de curioſ.* & *an. 415.* e Dalmatiæ litoribus, cum enormia ſibi vindicaſſent ibi commoda. Vide *l. vlt. de curioſ.*

(r) *Aſpirare.* Abundat hæc vox.

(s) *Veritate colonorum.* Deprauatus hic locus eſt, nec ſanari facile poterit, cum lex illa, cuius paullo poſt mentio fit, nobis ſit incognita.

(t) *Clericus.* Legendum *clericatus.*

(v) *Conſtantinienſis. Cirta* Numidiæ, cuius ciuitatis frequens mentio apud antiquos, (vide *Commentarium ad leg. 29. de decurion.*) in honorem Conſtantini M. *Conſtantina* dicta eſt, vt tradit AVR. VICTOR *cap. 40.* hinc in inſcriptione d. *l. 29.* legimus, *Ordini ciuitatis Conſtantinæ Cirtenſium.* Male ibi editum *Circenſium*, vt & in *Africa Notitia*, quam CL. RVINART vulgauit in *hiſtor. perſecut. Vandal. p. 56.* Arabes *Coſantinam* appellant, eiusque figuram hodiernam CL. CVPERVS *ad Lactant. de mortib. perſecutor. c. 44.* dedit. Adi CL. WESSELINGIVM *ad Anton. Itiner. p. 28.*

(x) *Vſurpari.* MS. Ottobon. *vſurpare.*

(y) *Numerum.* De hoc annorum numero vide infr. *Nouell. 34. de paſtuland.* & CVIACIVM *Obſeruat. XVI. 22.*

(z) *Præſcripta.* Recte MS. Ottobon. *perſcripta.* Huc pertinet *l. 151. de decurion.* vbi & de *Exceptore*, & *geſtis municipalibus* conficiendis, dictum.

(a) *Viri.* Male ita omnes editi habent. Sed emendandum ex MS. Ottob. *V. C. Octaniano.*

(b) *Proces noſtros.* MS. Ottobon. *cognitis per proceres noſtros cauſis.* Municipum *proceres*, vocat AVSONIVS *in Moſell. v. 402.* vrbium principales. *Proceres* etiam dicuntur qui inter Senatores ſunt maxime illuſtres, vid. *l. 12. de Prætorib.* & *Proceres* tandem, qui inter illuſtres ingrediuntur Principis conſiſtorium, quod docet CASSIODORVS *Var. VI. 12.* Igitur hoc loco intelligendi ſunt Comites Conſiſtoriani.

(c) *Vacuamus.* Vacuare, eſt irritum reddere. Vid. *Gloſſar.*

(d) *De-*

(d) *Decreti antiquitus Cognitoris.* Cognitor hic eſt Iudex. *Decretus antiquitus cognitor* Africæ Proconſul. Is enim inde a Conſtantini M. temporibus ſacra vice iudicauit, atque ad eum ab ordinariorum per Africam Iudicum ſententiis prouocatum eſſe nouimus ex *l. 3. de appellat.* Cum vero hoc tempore Proconſulatis prouincia, cum ipſa metropoli, eſſet in Wandalorum poteſtate, non potuit non *ceſſare Proconſulis*, ſiue, vt Valentinianus ait, *Cognitoris* olim *decreti*, *officium*.

(e) *Inluſtri Vrbis Præfecti.* MS. Ottobon. *vrbana præfectura.* Legendum autem hic per regulam geminationis, *in inluſtri*.

(f) *Transmarina.* De transmarinis dilationibus, vide *l. 4. de dilationib.* ibique *Commentar.*

(g) *Politaris opera.* Recte emendauit Cviacivs, *militaris*, quam lectionem ſeruat MS. Ottobon.

(h) *Limite.* MS. Ottobon. *limine.* Melius *limite*, quod docere poteſt *Notitia Comitis Africæ.*

(i) *Domini locis.* MS. Ottobon. *ex his locis*, quæ lectio ſana quidem eſt, ſed plane recedit a veſtigiis lectionis noſtræ. Ego mallem hic reſcribere, *limitaneis locis*, ex auctoritate citatæ modo *Notitiæ Afric.* Forte & non male reponeret quis, *domicilii locis.* Fuerunt enim ſub Africæ Comite *Præpoſiti limitum*, quorum ſedecim numerantur in Notitia, ſingulisque aſſignatæ certæ vrbes, ſeu *domicilia*, in quibus excubabant. Hæc *domicilia*, videntur oppoſita eſſe *domiciliis propriis*, de quibus paullo poſt.

(k) *Limitibus.* Optime in MS. Ottobon. *militibus.*

(l) *Mite regendam.* Bene emendauit Cviacivs, *ita augendam.*

(m) *Cenſuimus.* MS. Ottobon. *cenſemus.*

(n) *Ita vt coram.* MS. Ottobon. *itavt aut coram*, quæ vera eſt lectio, vt ſequentia docent. De trimeſtri ſpatio, per quod Iudicibus, poſt adminiſtrationem depoſitam, in prouincia fuit morandum, conſule *Commentar. ad leg. 3. ad leg. Iul. repetundar.*

(o) *Emiſſa. Dat.* Illud *Dat.* a ſciolo librario additum puto. Scribendum tantum, *Emiſſa XI. Kal.* vt docent *leges, 9. de agent. 11. de diuerſ. off. 30. & 50. de appellat.*

(p) *Numo.* MS. Ottobon. *Nomo*, quomodo & Faſti græci habent. De eo alibi. Conſule Pagivm & Relandvm.

De Epiſcoporum ordinatione. (a) *Tit. XXIIII.*

1. Impp. Theod. & Valentinianus AA. Actio vir. Inluſt. Comiti (b) & Magiſt. vtriusque militiæ, & Patritio.

Certum eſt & nobis & imperio noſtro vnicum eſſe præſidium in ſupernæ diuinitatis fauore, ad quem promerendum præcipuè Chriſtiana fides & veneranda nobis religio ſuffragatur. Cum igitur ſedis Apoſtolicæ Primatum, ſancti Petri meritum, qui Princeps eſt Epiſcopalis coronæ, (c) & Romanæ dignitas ciuitatis, ſacræ etiam ſynodi (d) firmarit auctoritas, ne quid præter auctoritatem ſedis iſtius inlicitum præſumptio attemptare nitatur: tunc enim demum Eccleſiarum pax vbique ſeruabitur, ſi rectorem ſuum agnoſcat vniuerſitas. Hæc cum hactenus inuiolabiliter fuerint cuſtodita, Hilarius Arelatenſis, (e) ſicut venerabilis viri Leonis Romani Papæ (f) fideli relatione comperimus, contumaci auſu inlicita quædam præſumenda temptauit, & ideo tranſalpinas Eccleſias abominabilis tumultus inuaſit, quod recens maxime teſtatur exemplum. (g) Hilarius enim, qui Epiſcopus Arelatenſis vocatur, Eccleſiæ Romanæ vrbis inconſulto Pontifice, indebitas ſibi ordinationes Epiſcoporum ſola temeritate vſurpans inuaſit. Nam alios incompetenter remouet, (h) indecenter alios inuitis & repugnantibus ciuibus ordinauit (i) Qui quidem, quoniam non facile ab his, qui non elegerant, recipiebantur, manum ſibi contrahebat armatam, & clauſtra murorum in hoſtilem morem vel obſidione cingebat, vel aggreſſione reſerabat, & ad ſedem quietis, pacem prædicaturus, per bella ducebat. His talibus & contra imperii maieſtatem, & contra reuerentiam Apoſtolicæ ſedis admiſſis, per ordinem religioſi viri, vrbis Papæ, cognitione diſcuſſis, (k) certa in eum, ex his quos male ordinauerat lata ſententia eſt. (l) Et erat quidem ipſa ſententia per Gallias etiam ſine imperiali ſanctione valitura. Quid enim tanti pontificis auctoritati in Eccleſias non liceret? Sed noſtram quoque præceptionem hæc ratio prouocauit, nec vlterius vel Hilario, quem adhuc Epiſcopum nuncupari (m) ſola manſueti præſulis permittit humanitas, nec cuiquam alteri, Eccleſiaſticis rebus arma miſcere, aut præceptis Romani Antiſtitis liceat obuiare. Auſibus enim talibus fides & reuerentia noſtri violatur imperii. Nec hoc ſolum quod eſt maximi criminis, ſubmouemus: Verum ne leuis ſaltim inter Eccleſias turba naſcatur, vel in aliquo minui religionis diſciplina videatur, hoc perenni ſanctione decernimus, ne quid tam Epiſcopis Gallicanis, quam aliarum prouinciarum contra conſuetudinem veterem (n) liceat ſine viri venerabilis Papæ vrbis æternæ auctoritate temptare. Sed illis, omnibusque pro lege ſit, quidquid ſanxit, vel ſanxerit Apoſtolicæ ſedis auctoritas, ita vt quisquis Epiſcoporum ad iudicium Romani Antiſtitis euocatus venire neglexerit, per moderatorem eiusdem prouinciæ adeſſe co-

gatur, per omnia ſeruatis, quæ diui parentes noſtri Romanæ Eccleſiæ detulerunt. Æti P. K. A. (o) Vnde inluſtris & præclara magnificentia tua præſentis edictalis legis auctoritate faciet, quæ ſunt ſuperius ſtatuta, ſeruari, decem librarum auri multa protinus exigenda ab vnoquoque Iudice, qui paſſus fuerit præcepta noſtra violari. Et manu diuina, Diuinitas te ſeruet per multos annos Parens Kariſſime. Dat. VIII. Id. Iun. (p) Romæ Valentiniano A. VI. (q) CONS. (445)

(a) Præmittenda hic ſunt quædam de ciuitate Arelatenſi, eiusque dignitate ciuili atque eccleſiaſtica, itemque de contentione *Hilarii Arelatenſis* Epiſcopi, quam habuit cum *Leone* Pontifice Romano, cum huius contentionis cauſſa hæc Nouella a Valentiniano III. emiſſa ſit, neque intelligi poſſit, niſi in ſubſidium aduocata hiſtoria. *Arelatem* autem AVSONIVS *de clar. vrb.* vocat *Gallulam Romam*, quod eſſet & celeberrimum & opportunum totius Galliæ eo tempore emporium. Vide SCALIGERVM *lect. Auſon. lib. 1. c. 24.* Eius ciuitatis antiſtes litem habuit cum *Viennenſi* de Primatu. Atque, ſi verum dicendum, *Vienna* ſine dubio fuit olim Metropolis, a qua & prouinciæ Viennenſi nomen. Vid. FESTVS *in breuiario*, quod Valenti Aug. dedicauit poſt an. 369. At enim vero, cum id certiſſimum ſit, matres eccleſiarum, ſiue eas eccleſias, quæ omnium primæ, per Prouinciam quandam circumtulerunt chriſtianam religionem, propagaruntque fidem, ſingulari apud eccleſias, quarum ipſæ fundamenta prima iecerant, exſplenduiſſe auctoritate, & ius quoddam in eas accepiſſe metropolitanum, non potuit non aliquando contingere, vt metropolis in prouincia alia eſſet ciuilis, alia vero eccleſiaſtica. Neque enim ſemper in Metropolibus prouinciarum, primam fixit ſedem chriſtiana religio, quod bene illi norunt, qui primitiuæ eccleſiæ fata ſibi cognita reddiderunt. Ipſum Concilium Nicænum, ea, quæ iam propoſui, agnoſcit, neque ius tantum in prouinciæ eccleſias metropolibus tribuit, ſed ſimul definit, *antiquum* etiam eſſe *morem* obſeruandum, & cunctis eccleſiis illibata relinquenda ſua priuilegia. Adi *canonem VI. & VII. pag. 326. Tom. I. Concil. Harduin.* & *Canonem* Concil. Nicæn. *Arabicum VIII. pag. 479.* in cuius fine hæc legimus, *In aliis vero regionibus antiquus ſeruetur mos eccleſiæ, nimirum quod in præterito conſtitutum, & ſeruatum eſt.* Eam etiam ob cauſam Arelatenſis eccleſia prærogatiuam ſibi vindicabat, cum eſſet omnium prima in Galliis, cuius a S. Trophimo primo eccleſiæ ſeculo iacta fundamenta, & e cuius fonte vniuerſæ Galliæ fidei riuulos acceperint. Propterea quoque Pontifex Romanus Zoſimus in Epiſtola, quam anno D. 417. ad Epiſcopos per Gallias & Septem Prouincias dedit, Narbonenſem primam & ſecundam prouincias, Epiſcopo Arelatenſi ſubdidit: *Quoniam,* inquit, *metropolitanæ Arelatenſium vrbi vetus priuilegium minime derogandum eſt, ad quam primum ex hac ſede Trophimus ſummus Antiſtes, ex cuius fonte tota Galliæ fidei riuulos acceperunt, directus eſt.* Vide Epiſtolam apud BARONIVM *ad an. cit. 417.* Cum vero poſt Conſtantini M. tempora, in libertatem ſeſe vindicarent eccleſiæ, eſſetque *canone IX. Antiocheno* A. D. 341. expreſſum, διὰ τὸ ἐν τῇ μητροπόλει πανταχόθεν συντρέχειν πάντας τοὺς πράγματα ἔχοντας. ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ προηγεῖσθαι αὐτὸν, μηδέν τε πράττειν περιττὸν τοὺς λοιποὺς ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ, *propter quod ad metropolim omnes vndique, qui negotia videntur habere, concurrant. Vnde placuit, cum* (Epiſcopum metropolitanum) *& honore præcellere, & nihil amplius præter eum cæteros epiſcopos agere,* Metropoles omnes de aſſerenda ſibi eccleſiaſtica poteſtate fuerunt ſolliciti. Hinc illa contentio inter *Arelatenſem* & *Viennenſem* eccleſias, ob quam Concilium Taurinenſe an. D. 401. fuit coactum, vbi de iure metropolitico Patres tum congregati *canone II. pag. 958. Tom. I. Concil.* ita ſtatuerunt: *Illud deinde inter Epiſcopos vrbium Arelatenſis & Viennenſis, qui de primatus apud nos honore certabant, a Sancta Synodo definitum eſt; vt, qui ex eis approbauerit ſuam ciuitatem eſſe metropolim, is totius prouinciæ honorem primatus obtineat: & ipſe iuxta canonum præceptum ordinationum habeat poteſtatem. Certe ad pacis vinculum conſeruandum, hoc conſilio vtiliore decretum eſt, vt ſi placet memoratarum vrbium epiſcopis, vnaquæque de his viciniores ſibi intra prouinciam vindicet ciuitates, atque eas eccleſias viſitet, quas oppidis ſuis vicinas magis eſſe conſtiterit: ita vt memores vnanimitatis atque concordiæ, non alter alterum, longius ſibi vſurpando, quod eſt alii propius, inquietet.* Nemo miretur, Patres Taurinenſes definire non potuiſſe, cui ciuitati competat ius metropoliticum, nam vtraque tum erat metropolis, *Arelas*, eccleſiaſtica, ſecundum veterem morem, & *Vienna* ciuilis. Ita enim canon hic intelligendus eſt, errantque vehementer & BLONDELLVS *de Primatu pag. 724.* & QVESNELLVS *in diſſertat. Apologet. 5. pro S. Hilario Arelatenſ. part. 1. c. 5.* quando ſibi perſuadent, Concilii Taurinenſis tempore Arelatem iam fuiſſe ciuilem Metropolim. Optime confutauit horum opiniones ANT. Pagius *ad an. 401.* Abſurdum ſane fuiſſet inquirere in metropolitanam dignitatem Arelatenſis ciuitatis, ſi ea tum metropoleos iure eſſet gauiſa, cum facile omnes videant, id Patres Taurinenſes nullo modo ignorare potuiſſe. Cum vero poſt Concilium Taurinenſe *Præfectura Prætorii Galliarum*, vrbi Arelatenſi eſſet attributa, itemque *ſeptem Galliarum Prouinciæ, Viennenſis, Aquitanica prima & ſecunda, Nouempopulana, Narbonenſis prima & ſecunda, & prouincia Alpium maritimarum*, a Petronio PP. a Gallia reliqua eſſent diſtinctæ, decretumque, vt conuentus harum prouinciarum, ſive *Septimaniæ*, ſingulis annis in metropolitana ciuitate Arelatenſi congregarentur, vti apparet ex conſtitutione Honorii data *an. 418.* ad Agricolam PP. Galliar. quam poſt Scaligerum *in Lection. Auſon. lib. 1. c. 24.* integram e MS. eccleſ. Arelatenſ. in lucem protraxit SIRMONDVS *in Notis Sidonianis*, ciuitas Arelatenſis non modo facta eſt metropolis ciuilis, ſed & eam ob cauſam Arelatenſis eccleſia caput altius extulit, iusque ſibi aſſeruit in ſeptem has prouincias. Certe *Hilarius* noſter, obſeruante BALVZIO *in ſupplement. lib. 5. de concord. cap. 31.* ad exemplum conuentus ciuilis Arelate celebrandi, celebrauit in vrbe Regienſi an. D. 439. eorum Epiſcoporum Concilium, qui per ſeptem has prouincias erant ſparſi, eique ipſe præſedit. Oſtendit id Concilii titulus, qui referente HARDVINO *p. 1747. Tom. I. Concil.* in MSS. hic eſt: *Incipiunt capitula Regenſia ſub Hilario Arelatenſi.* Imo ante Hilarium, cum eiectto *Herote* Arelatenſi Epiſcopo, *Patroclus* factione Conſtantii Mag. Milit. poſtea Auguſti, eſſet intruſus in eius locum, ei, in odium Epiſcoporum prouincialium & metropolitanorum contradicentium eius electioni, datum

fuit

fuit ius ordinandi Epiſcopos in Narbonenſi & Viennenſi Gallia. Conſule hic PROSPERVM *in Chron. ad an. 412. Honorio Aug. IX. & Theodoſ. V. Coſſ.* & BARONIVM *in Annal. ad an. 445.* Cum vero id ius vſurparet etiam *Patroclus*, contradixerunt ei non tantum Galliæ Epiſcopi, ſed & *Bonifacius* Pontifex Romanus, *Epiſtola ad Hilarium Narbonenſ.* an. D. 422. *Tom. I. Concil. pag. 1240.* ibi: *dicentes Coepiſcopum noſtrum Patroclum, in locum decedentis Epiſcopi, neſcio quem, in alia prouincia, prætermiſſo metropolitano, contra patrum regulas ordinaſſe. Quod nequaquam poſſumus ferre patienter*, &c. & infra: *Ceſſet huiusmodi, preſſa noſtra auctoritate præſumptio eorum, qui vltra licitum ſuæ limitem dignitatis extendunt.* Sed redeo ad *Hilarium*. Is *anno D. 444. Celidonium* Epiſcopum Veſontinum, dignitate epiſcopali exuit, hic vero ad *Leonem* Pontificem Romanum prouocauit, ab eoque non modo reſtitutus, verum ipſe *Hilarius* condemnatus eſt. Contulerat enim ſeſe Romam ſponte, ad dicendam cauſam, ſed cum forte Leonis animum a ſe ſentiret alienum, non expectata ſententia, ab vrbe recedens rediit Arelatum. Rem ita enarrat S. HONORATVS *Maſſilienſ. in Vit. S. Hilarii apud Surium d. 5. April.* Quod cum *Hilarius* & *Germanus Antiſſiodorenſ.* prouinciam viſitantes ad aliquam ciuitatem (tacet nomen eius) perueniſſent, *flammata ad vtrumque nobilium & mediocrium ſtudia conuolarunt, adſtruentes Celidonium internuptam ſuo adhibuiſſe conſortio, quod apoſtolicæ ſedis auctoritas, & canonum prohibent ſtatuta, ſimul ingerentes ſeculi adminiſtratione perfunctum capitali quosdam condemnaſſe ſententia. Tanta rei nouitate permoti, teſtes imperant præparari. Conueniunt ex aliis locis probatiſſimi ſacerdotes: res omni ratione prudentiaque diſcutitur, accuſatio teſtimoniis confirmatur. Adhibetur vera ſimplexque definitio: vt, quem ſcripturarum regula remouebant voluntate propria ſe remouere deberet. Ille vrbem* (Romam) *credidit expetendam, ibique ſe iniuſto rigore adſtruit condemnatum. Quod vbi comperit vir beatus* (Hilarius) *quanto ſtudii ardore, quantoque zelo ſuperno fuerit inflammatus, vt non hyemis aſperitatem, non Alpium ſtridores attenderet, vel frigora, non vitrea glacialis cruſtæ ſpicula protinus reſoluenda deſuper, nec gladii ictui ſimiles expauerit aculeos dependentes*, &c. addit, Leonem Pontificem eo acriter increpito, ſedem reſtituiſſe Celidonio. *At Hilarius*, pergit Honoratus, *Roma relicta, hyemis rigore ſæuiente, quos ratione non flexerat, credidit relinquendos.* Hactenus ille ſtrenuus *Hilarii* defenſor, cuius ego tamen cauſam defendendam ſuſcipere nollem, cum *Celidonius* neque Epiſcopus Viennenſis, neque ſeptem prouinciarum, ſed Metropolitanus ipſe, prouinciæ maximæ Sequanorum fuerit. Hinc AVCTOR *Vitæ S. Romani Abbatis Iurenſis cap. 2.* ſcribit: *Hilarius venerabilem Celidonium ſupra dictæ metropolis* (Veſontienſis) *Patriarcham, indebitam ſibi per Gallias vindicans monarchiam, a ſede epiſcopali memoratum Celidonium nulla exiſtente ratione deiecerat. Ob quod in audientiam beatiſſimi Papæ Leonis Romæ male geſſiſſe conuictus, reſtituto quoque in epiſcopatu Celidonio, apoſtolica auctoritate ob vſurpationem inlicitam regulariter eſt increpatus.* Conſule etiam PAGIVM *in Crit. ad an. 445.*

Anno deinde ſequente *445.* poſt diſceſſum *Hilarii* ab vrbe, *Leo* Pontifex *VIII. Id. Ian. ad Epiſcopos Gallicanos Prouinciæ Viennenſis* ſequentem ſcripſit *epiſtolam*, quæ inter epiſtol. Leonis 9. eſt, quamque ex Bibliotheca Floriacenſi edidit etiam BARONIVS *ad an. ſupra citatum.* Et vero adeo memoratu digna, vt absque illa Nouella noſtra intelligi non queat, hinc integram dare malui, cum breuis ſit, & ſententiam aduerſus *Hilarium* a *Leone* latam contineat. En eam!

Dilectiſſimis fratribus per Gallias & Viennenſem prouinciam Epiſcopis conſtitutis Leo Epiſcopus.

Quali pertinacia Hilarius Arelatenſis Epiſcopus iudicium noſtrum effugerit, ſancta veſtra fraternitas non ignorat. Vnde & iuſtum eſſe videmus, vt quia Principis Apoſtolorum magnam in iudiciis moderationem, quam in poteſtate per Vicarios ſuos ſemper exhibet, Arelatenſis Epiſcopus non expectauit, a priuilegio ſuæ ciuitatis ſubmotus, humili loco diſcat, quod in magno gratis munere prædeceſſorum noſtrorum conceſſo tenere noluit. Sitque redintegratum Viennenſi Archiepiſcopo priuilegium & ius antiquum, quod Apoſtolica benignitas ad Arelatenſem ex parte tranſtulit ciuitatem: vt tali ſeueritate Hilarius coërcitus, diſcat non temere tranſgredi terminos antiquos canonica prolatione fundatos. Dat. VIII. Id. Ian. Valentin. A. IV. & Anieno Coſſ. Mala ſubſcriptio, de qua quid ſentiendum ſit, expoſuit PAGIVS *ad an. cit.* Scripſit deinde alteram *Leo ad Epiſcopos Galliæ Viennenſis epiſtolam*, quæ eſt *vndecima*, qua egit, de Hilarii præſumtione in excedendis prouinciæ terminis, de *Celidonio* Epiſcopo, eiusque cauſſa agitata Romæ in Concilio. Addidit dein cauſam *Proiecti* Epiſcopi, cui ægrotanti Hilarius dederat ſucceſſorem, cum tamen ſi mortuus quoque is eſſet, ad Viennenſem id ſpectaret Epiſcopum, cuius in Prouincia erat Antiſtes *Proiectus*. Tandem irrita ea omnia reddidit, quæ ab Hilario erant patrata, præſcripſitque de creandis Epiſcopis regulam. Sed inprimis huc pertinent eius epiſtolæ hæc verba: *Suis vnaquæque prouincia ſit contenta Conciliis: nec vltra Hilarius audeat conuentus indicere Synodales, & ſacerdotum Domini iudicia ſe interſerendo turbare: qui non tantum nouerit ſe ab alieno iure depulſum, ſed etiam Viennenſis prouinciæ, quam male vſurpauerat, poteſtate priuatum. Dignum eſt enim, fratres, antiquitatis ſtatuta reparari; cum is, qui ſibi ordinationem prouinciæ indebite vendicabat, talis in præſenti etiam prolatus fuerit, vt cum ipſe frequentius temerariis & inſolentibus verbis ſententiam damnationis expeteret, ſuæ tantum ciuitatis illi ſacerdotium pro ſedis apoſtolicæ pietate præceptio noſtra ſeruauerit. Non ergo ſit illi ordinatio, qui meriti ſui conſcius, cum quæreretur ad accuſandum, turpi fuga ſe crediderit ſubtrahendum, exors Apoſtolicæ communionis, cuius particeps eſſe non meruit: Deo, vt credimus, hoc agente, qui illum, inopinantibus nobis, & ad iudicia noſtra pertraxit, & inter examinationes habitas, ne communionis noſtræ conſors fieret, vt abſcederet latenter, effecit.* Hæc fidem faciunt, ab hoc tempore, Arelatenſem eccleſiam ius metropolitanum, quo per breue tempus fuerat gauiſa, amiſiſſe; Leonis vero animum Hilarium ideo maximopere irritaſſe, quod Synodales is ſua auctoritate conuentus inſtituerit, cum Romana id ſibi tantum vindicaret eccleſia. Opponit hic Leo *Concilia* prouinciarum *conuentibus Synodalibus* plurium prouinciarum, quales Hilarius coëgerat, quarumque in numero eſt *Regenſis*, de qua ſupra, atque *Arelatenſis II.* de qua BALVZIVS *in Supplement. lib. 5. de concord. cap. 32.* dixit. Ex his vero, vti & ex *Nouella* noſtra, optimum ferri poteſt iudicium, de poteſtate ſummi Pontificis Romæ in eccleſias occidentis, quam melius adhuc intelliges, vbi placuerit conſulere Leonis eas epiſtolas, quæ locum occupant *in fine Tom. I. Concilior. Hardain.*

(b) *Actio Vir. Inluſt. Comiti* &c. Vidit iam CVIACIVS,

IACIVS, reſcribendum eſſe *Aetio*. De *Aetio* ioſigoe eſt fragmentum ex hiſtoria *Renati Frigeridi* apud GREGOR. TVRONENS. *lib. 2. c. 8. hiſt. Francor.* ex quo intelligimus, eum in aula *Ioannis* tyranni *curam palatii* geſſiſſe, miſſumque ad Hunnos, quibus erat ootiſſimus, (obſes enim fuerat) vt auxilia aduerſus exercitum Theodoſii adduceret. PHILOSTORGIVS *in fin. hiſtor.* oarrat, adfuiſſe ipſum cum ſexaginta Hunnorum millibus tertio poſt Ioannis tyranni cædem, die, congreſſumque cum *Aſpare*, ſed intellecta Ioannis morte, fœdus iniiſſe cum Placidia & Valentiniano, *Comitisque* dignitate fuiſſe exornatum. PROSPER *in Chron. Theodoſ. A. XI. & Valentin. Cæſ. Coſſ. an. 425. Placidia Auguſta & Valentinianus Cæſar mira felicitate Ioannem tyrannum opprimunt, & regnum victores recipiunt, data venia Aetio, quod Hunni, quos per ipſum Ioannes exciuerat, eiusdem ſtudio ad propria reuerſi ſunt.* Idem habet PHILOSTORGIVS *l. c.* AVCTOR *hiſt. miſcell. lib. 14.* CASSIOOOR. *in Chron.* Eodem iam aooo *Aetius*, Theodoricum Viſi-Gothum Arelatem obſideotem, pepulit, vt PROSPER docet. Sed grauiſſimum ioflixit occidentali imperio, nimia imperandi libidine, vulnus, adigens Bonifacium Africæ Comitem, ad Africam Wandalis *an 427.* prodendam. Vide PROCOPIVM *de bell. Wandal. lib. 1. c. 3.* Eam ob cauſam *an. 432.* occiſo in prælio Booifacio gratia Valentiniani excidit, & ad Hunnos veteres confugere coactus eſt amicos; ſed priſtinum recuperauit *an. 434.* locum, & *Patriciatus* quoque dignitate auctus eſt, vt ſcimus ex IOATII *Chron. an. Abraham. 2450.* qui Calend. Octobr. *an. Chriſti 433.* inchoatur, quod docet PAOIVS *in Critic. ad An. 434. n. 21.* Ab eo tempore *Aetius* occidentalis imperii ſalus ſtatorque diu exſtitit, & ſtrenuam in bello aduerſus Attilam nauauit operam. Quod attinet ad dignitatem *Magiſtri vtriusque militia*, cuius mentio io inſcriptione nouellæ fit, eam *Aetius* iam *an. 429.* obtinuit, PROSPER enim *in Chron. Florentia & Dionyſia Coſſ.* qui anno citato prodieruot, ſcribit: *Felix ad patriciam dignitatem prouecto Aetius Magiſter militum factus eſt.* Geſſit præterea *Conſulatus* tres; & primum quidem *an. D. 432.* cum *Valerio*, alterum *A. D. 437.* cum *Sigiſuulto*, tartium *A. D. 446.* cum *Symmacho*. Tandem *an. D. 454.* venit io ſuſpicioocm affectatæ tyraonidis, Valeotiniaoique ipſius mano in palatio confoſſus, interiit. PROSPER *in Chron.* a Pithæo edito *ad an. IV. Marciani.* IDATIVS *in Chron. ad an. 3. Marcian.* MARCELLIN. *in Chron. Aetio & Studio Coſſ. an. D. 454. Aetius Patricius, magna occidentalis reipublica ſalus, & Regis Attila terror, a Valentiniano Imperatore, cum Boetio amico, in palatio trucidatur, atque cum ipſo Heſperium cecidit regnum, nec hactenus valuit releuari.* Alia ad hiſtoriam *Aetii* pertinentia tangere nolui, ne loogior eſſem: addo tantum, ad ipſum datam Valentioiani *Nouell. XI. de parentib. qui filias diſtraxerint*, an. D. 451. cuius inſcriptio hæc eſt, *Imp. Valentin. A. Aetio Patricio.*

(c) *Epiſcopalis corona.* *Corona*, dignitas. SIDONIVS ad Leontium Papam *lib. 6. ep. 3. Auctoritas corona tua diſſimulantibus ſtudeas excudere reſponſi celeritatem.* Et *lib. 7. ep. 8.* ad Euphronium Papam; *De minimis videlicet rebus coronam tuam maximisque conſulerem.* Alia vide loca apud SAVARONEM *in not. ad Sidon.*

(d) *Sacra Synodi.* Intelligit Synodum Nicænam, vexatumque huius Synodi *canonem VI. pag. 325. Tom. I. Concil. Hard.* Pertioet tamen huc etiam *Canon III.* Concilii Conſtantinopolitani, quod an. D. 381. congregatum eſt, *pag. 809. Tom. eod. Concil.*

(e) *Hilarius Arelatenſis.* Hilarius mooachus Lerioenſis, diſcipulus *S. Honorati* Arelatenſ. cui etiam *an. D. 429.* in Epiſcopatu ſucceſſit. Obiit *an. 449.* quod probat BARONIVS *ad h. a.* auctoritate literarum S Leonis ad epiſcopos Lugdunenſ. Vita legitur apud SVRIVM *d. 5. April.* Cauſam eius egit PASCHASIVS QVESNELLVS Presbyt. Orator. *diſſertatione V. Apologetica*, addita ad opera Leonis M. *Paris 1675.* Conſule etiam PAGIVM *ad an. 429. & 445.* RIVETVM *Crit. lib. 4. cap. 20.* CAVIVM *ad an. 430.*

(f) *Leonis Romani Papa.* Hic ſedit ab anno 440. ad anoum vsque 461. fuitque vere *Magnus*, vt geſta eios docent apud BARONIVM & PAGIVM. De eius legatiooe ad Attilam, quem precibus flectit, ne Romam vaſtaret, loquuntur IORNANDES *cap. 42.* & AVCT. *hiſt. miſcell. lib. 15.* Vide Vitam apud ANASTASIVM, & plura apud QVESNELLVM *in editione operum Leonis.*

(g) *Recens exemplum.* Anno eoim ſuperiore 444. Hilarius *Celidonium* Veſontionen. Ep. dignitate priuauit. Vid. *not. a.*

(h) *Remouet.* Hæc ad *Celidonium* pertioeot, de quo *d. not. a.*

(i) *Ordinauit.* Succeſſorem enim dederat Hilarius *Proiecto* ægrotanti, contradicente Epiſcopo Vienneoſe. Vid. Leonis *Epiſt. 11. not. a. adductam.*

(k) *Cognitione diſcuſſit.* Leo enim, vt patet ex Epiſtola eius vndecima, Romæ conuocato Concilio, cognouit de facto Hilarii. Vid. *not. a.*

(l) *Sententia eſt.* Sententiam aduerſus Hilarium pronuntiatam ſeruant Leonis M. epiſtolæ, quas vide *not. a.*

(m) *Epiſcopum nuncupari, &c.* Retinuit enim Hilarius digoitatem epiſcopalem ad finem vsqua vitæ. Vid. *not. e.* Leonis Epiſtola ad Galliæ Epiſcopos ſub Coofulatu Aſterii & Protogenis, quam e MS. Arelatenſ. eccleſiæ eduxit BARONIVS *ad an. 449. Quod ergo in Arelatenſium ciuitate, defuncto ſancta memoria Hilario, virum etiam nobis probatum fratrem Rauennium conſecraſtis*, &c.

(n) *Contra conſuetudinem veterem.* Extat hæc ſententia apud SOCRATEM *hiſt. eccleſ. lib. 2. c. 8. & 15.* SOZOMENVM *lib. 3. c. 10.* THEODORETVM *lib. 2. cap. 22.* Sed alio plane ſenſu. Vide, quid iudicet de hoc loco GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 45. de Epiſcop. p. 101.*

(o) *Æti P. K A.* Scribendum *Aeti.*

(p) *Id. Iun.* MS. Ottobon. *Id. Iul.*

(q) *Valentiniana A. VI.* Io MS. Ottobon. melius, *Valentiniano A. VI. & Nomo V. C. Conſ.*

De

De pretio ſolidi, & ne quis ſolidum integrum recuſet. (a) *Tit. XXV.*

1. Impp. Theodoſius & VALENTINIANVS AA. Edictum ad Populum vrbis Romæ.

Frequens ad nos, Quirites, temerari (b) auſus querela peruenit, vt in Parentum noſtrorum contumeliam, inſigniti ſolidi eorum nominibus, ab omni emptore recuſentur: quod diu impunitum eſſe non patimur. Hoc ergo edicto agnoſcat vniuerſitas, capitale manere ſupplicium, ſi quiſquam vel domini patris mei Theodoſii, vel ſacrarum neceſſitudinum noſtrarum, vel ſuperiorum Principum (c) ſolidum aureum integri ponderis refutandum (d) eſſe crediderit, vel pretio minori taxauerit. Vir autem inluſter Præfectus vrbis eiusque officium decem librarum auri diſpendio ſubiacebit, ſi, quemquam contra hoc ſtatutum veniſſe, fuerit adprobatum. Quo præcepto etiam illud in perpetuum volumus contineri, ne vnquam intra ſeptem millia nummorum ſolidus diſtrahatur, emptus a collectario (e) ſeptem millibus ducentis. Æquabilitas enim pretii, & commodum venditoris, & omnium rerum venalium ſtatuta, cuſtodiet. De ponderibus quoque, vt fraus penitus amputetur, a nobis aguntur exagia, (f) quæ ſub interminatione ſuperius comprehenſa ſine fraude debeant cuſtodiri. Et manu diuina, Proponatur amantiſſimo noſtri populo Romano, & ad latus, Data XV. Kalend. Febr. Romæ, Valentiniano V. A. CONS. (440)

(a) Confer ad intelligentiam Nouellæ, *titulum 22. lib. 9. Si quis ſolidi circulum exteriorem inciderit, vel adulteratum in vendendo ſubieceris*, & Commentarium *ad leg. vn. eius tit.*

(b) *Temerari.* Scriptum fuit *temerarl*, loco *temerarii*, vti ediderunt RITTERSHVSIVS, & GOTHOFREDVS.

(c) *Superiorum Principum.* Vide loca huc pertinentia in *Commentar. ad d. l. vn. p. 204. 205.* ſupra *Parentes* vocantur. Per *neceſſitudines* hoc loco intellige, *Placidiam* & *Eudoxiam Auguſtas.*

(d) *Refutandum.* Eodem verbo vtitur vetus auctor ſubditus *Notitiæ Imp. cap 3. Inter damna*, inquit, *reipublica non ferenda ſolidorum figura aliquantorum fraudibus deprauata, diuerſa populos ratione ſollicitat, & regia maieſtatis imaginem, dum per moneta culpam* REFVTATVR, *imminuit.* EMENTIS *enim eundem ſolidum fraudulenta calliditas, &* VENDENTIS *damnoſa neceſſitas, difficultatem contractibus intulerunt.*

(e) *Collectario.* Collectarius eſt *nummularius.* SVIDAS: Κολλεκτάριος, ἀργυραμοιβός, ἤτοι ὁ κέρμα ἀντὶ ἀργύρου ἀλλασσόμενος, τραπεζίτης, ὁ ἀργυροπράτης, *Collectarius, qui nummos viliores & minutiores argento permutat, menſarius, argentarius.* Erat *Collectariorum* Romæ *corpus*, de quo habes integram SYMMACHI *epiſtolam 42. lib. 10.* quod colligebat aureos ſolidos, vnde & nomen *collectarii. Emebant* nimirum nummularii ſolidos, vt poſtea eos publico vſu expoſcente iterum *vendere* poſſent, quod vides apud SYMMACHVM *l. c.* Inde ſupra *Emptores*, & mox *venditores.*

(f) *Exagia.* Exagium eſt *trutina examen.* Gloſſ. ἐξάγιον, *penſatio.* Conſule hic *Commentarium ad leg. 4. de ſuar.*

De corporatis vrbis Romæ, qui ad militiam vel ad clericatum tranſeunt, reuocandis. (a) *Tit. XXVI.*

1. Impp. Theodoſius & VALENTINIANVS AA. Auxentio PF. V. H. (b)

Quæcunque vtilitatem ſacratiſſimæ vrbis reſpiciunt, oportet Clementiam noſtram ſalubriter ordinare. Prouidentiam itaque amplitudinis tuæ & geminis faſcibus comprobatam ſuggeſtionem ſecuti, Auxenti P. K. AA. Inluſtris magnificentia tua pragmatici noſtri tenore conperto, fiat, corporatum vrbis Romæ qui non expleto ordine cœpti officii, priusquam ad primum iter fauos (c) ad locum emeritus peruenerit, ad militiæ cuiuslibet cingulum ſe credidit transferendum, corporibus cui nomen ſitum ante dicauerat, oportere reuocari: ſiue etiam in clericorum numero reperitur vsque ad diaconis (d) locum ſimilis præcepti condicio teneatur, quatenus neceſſitatibus vrbis venerabilis, hoc ſalubri conſtituto, reſtitutis miniſteriis, (e) conſulatur. Dat. XVIII. Kalend. Mai, Romæ Valentiniano A. VI. & Numo V. C. COSS. (445)

(a) *Corporati* ſunt vrbis incolæ, in corpora diuiſi varia, neceſſitatibusque publicis conſulentes, vt docet *titulus 2. lib. 14. de priuilegiis corporatorum vrbis Romæ*, qui adeundus eſt. Pertinent ad

ad corporatos, *Piſtores, Catabolenſes*, ſiue veterinis animalibus onera ſubuehentes, *Suarii, pecuarii, vini ſuſceptores, thermarum mancipes*, &c. qui omnes erant *ſub diſpoſitione P. V.* quod docent inſcriptiones legum *d. tit.* & hæc *Nouella*. SYMMACHVS *lib. 10. epiſt. 27.* de Corporatis agens: *Nouerat horum Corporum miniſterio tanta vrbis onera ſuſtineri. Hic lanati pecoris inuector eſt: ille ad victum populi cogit armentum: hos ſuillæ carnis tenet functio: pars vrenda lauacris ligna comportat. Sunt, qui fabriles manus auguſtis operibus accommodant; per alios fortuita arcentur incendia. Iam caupones & obſequia piſtoria, frugis & olei baiulos, multosque id genus patriæ ſeruientes, enumerare faſtidium eſt.*

(b) *Auxentio PF. V. II.* Auxentius Præfecturam adminiſtrauit vrbanam *an. D. 441.* quod patet ex *nouell. 2. tit. 19. ſupr. de inuaſorib.* & iterum hoc *anno 445.* Ideo Valentinianus ait, ſecutum ſe eſſe Auxentii ſuggeſtionem, *geminis faſcibus* comprobatam. *Faſces* hic tribuuntur P. V.

(c) *Primum iter ſauos.* Bene emendauit CVIACIVS, *primum inter ſuos.* Sed delendum etiam proximum *ad*, quod recte abeſt ab Editione Rittershuſiana.

(d) *Diaconis. Diaco*, pro *Diaconus* paſſim occurrit apud Scriptores huius æui. Ex multis adi CYPRIANVM, *Ep. 1. 5. 7. 9.* &c. Olim iam eos, qui erant piſtorum corpori obnoxii, licet ad declinanda piſtrina, clericorum ſe conſortio immiſcuiſſent, reuocari iuſſit Valentinianus M. *l. 11. de piſtorib.* Idem de Suariis aliisque corporatis ſanxit Honorius *l. 8. de ſuariis*, ibi: *Eos etiam, qui ad clericatus ſe priuilegia contulerunt, aut agnoſcere oportet propriam functionem, aut ei corpori, quod declinant, proprii patrimonii facere ceſſionem.*

(e) *Miniſteriis.* Miniſteria proprie ſunt functiones corporatorum. Vid. SYMMACHI locum *not. a.* In Valentiniani *Nouell. 12. de epiſcopal. iud.* per *miniſteria* ipſi corporati intelliguntur, ibi: *defenſores eccleſiæ de expreſſis vrbium miniſteriis non liceat ordinari.*

De negotiatoribus. Tit. XXVII.

1. Impp. Theodoſius & VALENTINIANVS AA. Floriano. (a)

Inter cetera, queis perennitatis noſtræ manſurum ſæculis ordinamus Imperium, hoc quoque & (b) ærarii noſtri commoda tueri poſſe ſalubri ſuggeſtione probamus, quod maieſtatis noſtræ ſancimus oraculo, ne vlterius furtiua negotiatio, & claris vrbibus rarum faciat mercatorem, (c) & obſcuris ac reconditis locis in damnum publicæ functionis lateat turba mercantum. Floriane. P. K. AA. Idcirco inluſtris auctoritas tua pragmatici noſtri tenore comperto, ſciat iuxta ſuggeſtionem ſuam, omnes qui declinatis vrbibus, per vicos portusque quamplures, poſſeſſionesque diuerſas exercent negotiationis officium, pro ærarii noſtri commoditate retinendos, ſecundum modum quem iuſtitia ſuaſerit aurariam functionem (d) cogantur agnoſcere: grauis multæ condemnatione propoſita his, qui huiusmodi negotiatores in fiſcale diſpendium putauerint contuendos. Æquum enim eſt eum, qui præceptis noſtris crediderit obuiandum, facultatum ſuarum ſubire diſcrimen. Dat. VII. Kal. MaI, Romæ, Calipio (e) V. C. CONS. (447)

(a) *Floriano.* Florianus hic fuit *Comes S. L.* vt ſcimus ex *tit. 45. infr. de palatinis, nouell. 3.* quæ cum hac coniungenda eſt, data nimirum eodem die *VII. Kal. Mai. Rom. Calypio V. C. Coſ.* Eius autem inſcriptio hæc eſt, *Idem AA. Floriano Com. S. L.*

(b) *Et.* Abundat hæc vox.

(c) *Rarum facias mercatorem.* Etenim, ne aurariæ functioni ſeſe redderent obnoxios negotiatores, claras vitabant vrbes, malebantque in obſcuris locis, nundinisque territoriorum, vt loquitur *l. 18. de luſtral. collat.* exercere negotiationem. Huc pertinent illa infra, *per vicos portusque quamplures, poſſeſſionesque diuerſas exercent negotiationis officium.*

(d) *Aurariam functionem.* Auraria functio, eſt luſtralis auri depenſio, vt vocatur *leg. 15. de collat. luſtral.* quæ incumbebat negotiatoribus omnibus. Conſule *Paratitlon. d. t.*

(e) Anno *D. 447.* Conſules fuerunt *Alypius*, (vt Græci faſti appellant) ſiue *Callypius*, aut *Callepius*, (vt vocant Faſti latini) & *Ardaburius*. ANTON. PAGIVS *in Critic. ad h. an. num. 1.* notat, Onuphrium *Callypium* facere Conſulem occidentalem, ſed ſine teſte. Fuiſſe vero occidentalem, ſatis hæc Nouella docet, quæ eius tantum nomen præfert, vtpote qui Romæ prodierat, cum alterius, *Ardaburii* ſcilicet Orientalis Conſ. eo tempore, quo conſtitutio hæc emiſſa eſt, nondum innotuiſſet. Magis hoc probat *Nouell. 2. Theodoſ.* ſupra, *de confirmat. leg. nouellar.* quæ eodem anno data eſt Conſtantinopoli, & *Ardaburii* ſolius nomen habet, cum occidentalis Conſul *Callypius* ignoraretur. Vide quæ ſcripſi *not. r. 1. ad nouell. cit.*

D reſcindendis venditionibus rei dominicæ. Tit. XXVIII.

1. Impp. Theod. & VALENTINIANVS AA. Eudoxio Com. R. P. (a)

Amorem circa Rempublicam ſublimitatis tuæ ſuggeſtio nuper oblata teſtatur. Quippe ſi obſeruatione diligenti fuerit cuſtodita, reditus noſtros inhibet a diminutione perpetua. Occupationibus etenim noſtris, quibus pro mundi commoditatibus occupamur, abuti quorumdam noxia cupiditas non ſinit, qui paulatim canonem (b) poſſeſſionum

num ad diuinam noſtri nominis (c) domum pertinentium comparantes, ſub ſpecie contractus furtiua ſubreprione patrimonium noſtrum exhauriunt. Hac itaque perpetuo lege valitura ſancimus, nullum adempto canone (d) ad comparationem Dominicæ poſſeſſionis accedere. Quod ſi quis poſt hanc legem (e) ad interdictum contractum acceſſerit, eum volumus præperdere, (f) fundos reddere, fructus redhibere perpetuos, nec expenſarum vel melioratæ rei fructuum exactioni compenſationem obponere, nec temporis ſibimet contra commoda præſcriptione (g) blandiri. Palatinum etiam officium ſi quo modo (h) contractus eiusmodi fuerit celebratus, vel ſi talem petitionem inſtruxerit, quinquaginta pondo auri pœnæ nomine inferre priuato noſtræ maieſtatis (i) ærario, nulla liberalitate noſtræ clementiæ, nulla ſanctione contra tanta priuatæ rei commoda valitura, licet adnotatio vel diuina pragmatica ſit, quæ contra vetita canonem vendi concedet, (k) vel pœnam Palatino remittet officio. Eudoxi P. K. A. Inluſtris itaque auctoritas tua legem hanc edictis propoſitis ad omnium notitiam perferri præcipiat. Dat. XIII. Kal. Iun. Conſtantinopoli, Anatolio V. C. CONS. (440)

(a) *Eudoxio Com. R. P.* Eodoxius hic ſine dubio idem eſt, cum eo, cui inſcribuntur in Cod. Iuſt. *l. un. nemini licere ſign. ſaluator.* & *lex 2. de cupreſſis ex luco Daphnenſ.* Lex prior quidem, quæ data eſt an. D. 427. præfert *Eudoxium PP.* ſed ex dicendis patebit, reſcribendum eſſe *R. P.* Ait illa lex: *Signum Saluatoris Chriſti nemini licere, vel in ſolo, vel in ſilice, vel in marmoribus humi poſitis inſculpere vel pingere, ſed quodcumque reperitur, tolli,* &c. Signum autem Saluatoris noſtri conſueuere antiqui chriſtiani, vti notiſſimum, cunctis fere lapidibus ſepulcralibus inſculpere; cum vero monumentorum ſepulcrorumque cura pertinuerit ad Comitem rerum priuatarum, huic etiam, non Præfecto Præt. illa lex inſcribenda fuit. CASSIODORVS in *formula Comit. R. P. lib. 6. cap. 8.* *Illi quies defunctorum commiſſa eſt, ne quis veſtita marmoribus ſepulcra nudare: ne quis columnarum decorem irreligioſa temeritate præſumeret.* Quod attinet ad *legem 2. de cupreſſis*, nonnullæ quidem editiones ſeruant *Eudoxii PP.* nomen, ſed id a libris antiquis plane abeſt, vt videbis in Contiana editione. CVIACII autem Codices habuerunt, *Eudoxio Com. Sac. Lar.* Sed & hic reſcribendum, *Com. Sacr. Priuat.* Sacræ Priuatæ, ſunt *res priuatæ*, quod notum. Pertinuit lucus Daphnenſis ad rem principis priuatam, vt liquet ex *lege 1. eius tit.* & legem citatam *e. Comiti Priuatar.* inſcriptam fuiſſe, ipſa eius verba docent ibi: *Sed nec Alytarcha vnam cupreſſum aliis plantatis excidere ſibi licere contendat: ac ne ſolatio antiquitus ei conceſſo priuari per omnia videatur, pro eo, quod ei cupreſſum excidere denegatur, vnam libram auri eum DE PRIVATIS NOSTRIS LARGITIONIBVS excipere decernimus.* Eudoxius hic deinde an. D. 442. cum Dioſcoro Conſul prodit. Vide PAGIVM & RELANDVM.

(b) *Qui paulatim canonem.* De canone, ſiue certa penſione a poſſeſſoribus rei dominicæ ſoluenda, conſule *Paratitlon de locat. fundor. iur. emphyteu.* & *titulum de conlation. fundor. patrimonial.* Cæterum hinc diſcimus, nonnullos rei dominicæ poſſeſſores, ſub ſpecie contractus & furtiua ſubreptione canonem poſſeſſionum comparaſſe, id eſt, contractus iniiſſe de ſoluendo canone, eumque rei ſiue fundo inhærentem, alligaſſe quaſi perſonæ, atque functionem patrimonialem aut realem, feciſſe perſonalem: deinde vero poſſeſſionem ipſam, dempto hoc modo canone, qui tamen perpetuo poſſeſſioni inhærere debebat, tranſtuliſſe in alios, exhauſiſſeque per hanc furtiuam ſubreptionem patrimonium principis. Etenim ceſſante perſona, ceſſabat canon. Hinc hac conſtitutione, coërcet Theodoſius emptores, qui adempto canone audebant dominicas comparare poſſeſſiones. Coërcet etiam palatinum officium contractus eiusmodi celebrans, aut petitiones venditorum emptorumque inſtruens.

(c) *Nominis.* Vellem *numinis.*

(d) *Adempto canone.* Hinc deſumpta eſt *lex vltim. Nemo dempto canone, Cod. Iuſt. de fundis rei priuat.* cuius inſcriptio ex hac nouella ſupplenda, in vulgatis enim editionibus tantum eſt, *ad Eudoxium.* Sed recte edidit CVIACIVS ad *Eudoxium Com. R. P.*

(e) *Poſt hanc legem.* Cod. Iuſt. *impoſterum.*

(f) *Præperdere.* Cuiacius ex Cod. Iuſt. emendauit, *pretium perdere.* In Cod. Iuſt. eſt, *pretia perdere perpetuo.* Reiecit enim ſequentia Tribonianus, *fundos reddere, fructus redhibere perpetuos.*

(g) *Contra commoda præſcriptione blandiri.* Cod. Iuſt. *contra noſtra commoda, præſcriptione excepto vetuſtatis auxilio, blandiri:* Vetuſtatis auxilium, eſt præſcriptio 40. annorum. Tribonianus ex *lege vltim. Anaſtaſii Cod. Iuſt. de fund. patrimonial.* eam exceptionem huic legi addidit, & recte quidem. Derogatum enim fuerat huic conſtitutioni per laudatam legem, ibi: *Hoc etiam adiiciendo, vt illi quoque, qui adempto canone huiusmodi fundos ab initio principali iuſſione datos ſibi fuiſſe confirmant: ſi per quadraginta annos adempti canonis beneficium integer poſſederunt, neque canonem, cuius ademptionem quadraginta annorum poſſeſſio teſtatur, poſſint penitus profligari.*

(h) *Quo modo.* Cod. Iuſt. *quoquo modo.*

(i) *Maieſtatis.* Cod. Iuſt. *manſuetudinis.*

(k) *Concedet.* Cod. Iuſt. *concedat,* & mox, *remittat.*

De ſcolaribus, Comitibus ſcolarum & de domeſticis eorum. (a)

Titulus XXVIIII.

1. Impp. Theod. & Valent. AA. Florent. Magiſtro Officior. (b)

Scolarium noſtrorum deuotio probata noſtris (c) parentibus, circa noſtræ maxime ſerenitatis (d) affectionem innituit. (e) Inde (f) quicquid ad fouenda ſeruandaue eorum priuilegia poſtulatur, ſtatim credimus (g) admittendum. Inde (h) ſuggeſtionem tui culminis adprobantes, v. v. s. s. Comitibus ſcolarum (i) verberandi regradandiue (k) Senatores ac ducenarios (l) licentiam denegamus. Ea namque quæ tali commotione (m) digna ſunt, ad tuæ ſublimitatis volumus deferri notitiam. Domeſticos etiam (n) eorum a gradibus lege præterita (o) deſignatis, fieri non Senatores vel ducenarios centenariosue (p) decernimus. Quam ſuper his obſeruandis pœnam, circa temeratores ſtatutorum, præmiſſa (q) tua ſtatuit celſitudo, vt quinque librarum auri, qui de gradibus ſupradictis ad indebitum domeſticatus (r) accedit officium, decem librarum auri ſcrinium Barbarorum, (s) ſi tale quid vel adtemptari paſſum fuerit, vel adtemptatum contra legem non ſuggeſſerit, quinque etiam librarum auri v. s. Com. ſcolæ, ſi quid aduerſum hanc legem vel commiſerit, vel committi conceſſerit, percellatur, firmam per iſtius quoque legis auctoritatem eſſe præcipimus: eum, qui contra vetitum ad domeſticatum quoquomodo temptauerit adſpirare, poſt quinque librarum auri condemnationem, militia quoque pelli non immerito decernentes. Illud etiam obſeruari non ſine ratione conueniet, ne quis (t) cui domeſtici officium per militiæ gradum quinquennii tempus (v) interdici cenſuimus, familiaritate Comitis ſimulata, rem prohibitam alieno nomine valeat vſurpare. Florenti P. K. AA. Inluſtris itaque auctoritas tua legem hanc perpetuo valituram ad deuotiſſimorum ſcolarium notitiam perferri præcipiat. Dat. xv. Kal Mal, (x) Conſtantinopoli Cyro (y) v. c. cons. (441)

(a) De *Scolaribus* ſeu *ſcholaribus* dixi ſatis in *Gloſſar. Theodoſ.* Cohortes militum, quæ prope palatium ſcholam ſeu ædificium habebant, atque pro palatio excubabant, *ſchola paletina* dictæ, & inde *ſcholares.* Deinde quoque præter has palatinas *ſcholas*, aliis cohortibus *ſcholarum* nomen eſt inditum, iisque adhæſit, qui res Principis publicas priuatasque tractabant. Vnde *ſchola Agentium in rebus*, *Exceptorum*, *Chartulariorum* &c. Erant autem *ſcholæ* ſub diſpoſitione Magiſtri Officiorum, quod præter hanc legem docet Notitia Imper. *Sub diſpoſitione Viri illuſtris Magiſtri Officiorum, Schola ſcutariorum prima, Schola ſcutariorum ſecunda, Schola gentilium ſeniorum, Schola ſcutariorum ſagittariorum, Schola ſcutariorum clibanariorum, Schola armaturarum iuniorum, Schola gentilium iuniorum, Schola Agentium in rebus, & deputati eiusdem Scholæ.* Singulis ſcholis præerant *Comites*, quod diſces *tit. 13. lib. 6. de Comitibus & Tribunis ſcholarum.* Ad *domeſticos* quod attinet, quorum hac nouella fit mentio, non ſunt ii Imperatorii corporis, ſeu domus regiæ, cuſtodes, de quibus *titulus 24. lib. 6. de domeſticis & Protectorib.* quorumque *ſcholam* memorat *l. un. de præpoſit. laborum*, & *Comites illuſtres Domeſticorum equitum & Peditum*, Notitia Dignitatis: verum intelligendi hoc loco *Domeſtici* Comitum. Inde titulus nouellæ, *& de domeſticis eorum.* Habebant enim Præfecti Prætorio, Duces, Comites, Præſides *domeſticos* ſuos, quod multa docent Ammiani loca, quæ collecta vide *ad leg. 3. de aſſeſſorib. & domeſt.* Vnum ſufficiat Procopii teſtimonium, ex quo ſimul apparet, *domeſticos* hos in magna dignatione, & conſiliorum participes fuiſſe. Is enim de Marciano poſtea Auguſto, ſed antea Aſparis Magiſtri Mil. domeſtico, *lib. 1. de bell. Wandal. cap. 4.* Γιζέριχος τὸν ἄνθρωπον (Μαρκιανὸν), μεταπεμψάμενος, ἐπυνθάνετο αὐτοῦ, ὅςις ποτε εἴη; ὁ δὲ τῶν ἀποῤῥήτων Ασπαρι ἔφη κοινωνὸς εἶναι· Δομέςικον δὲ τοῦτον τῇ σφετέρα Γλώσσῃ καλοῦσι Ρωμαῖοι. *Gizerichus hominem* (Marcianum) *ad ſe accitum, quis tandem ſit rogat. Hic ſe Aſpari ab arcanis eſſe reſpondit; Domeſticum ſua lingua Romani vocant.* Eam ob cauſſam Comites, vt hæc nouella docet, *domeſticos* ſuos ſolebant ob meritorum in ſe multitudinem aliis præferre, dignitatibusque, quos alii expectabant ſperabantque, ornare. Conſule *Commentarium ad d. l. 3. de aſſeſſor. & domeſt.* & du Fresne *in Gloſſar.*

(b) *Florentio Magiſtro Officior.* Huius *Florentii* nulla apud auctores facta eſt mentio, quantum quidem ego ſcio. Cum autem Nouella agat de ſcholaribus, inſcribenda fuit Magiſtro Officiorum, ſub cuius diſpoſitione, vt ante vidimus, Scholæ erant. Elegantem addo Prisci *Rhetoris* locum ex *Excerpt. Legat. pag. 26. Tom. I. Script. Rer. Byzant. Edit. Venet.* Πασῶν γὰρ τῶν βασιλέως βουλῶν ὁ Μάγιςρος κοινωνός, διὰ δὴ τῶν τε ἀγγελιαφόρων καὶ ἑρμηνέων καὶ ςρατιωτῶν ἀμφὶ τὴν βασιλείαν φυλακὴν ὑπ᾽ αὐτὸν ταττομένων. *Nam omnium Imperatoris conſiliorum Magiſter eſt particeps, ſub cuius cura ſunt tabellarii, interpretes, & milites qui palatii cuſtodia deputati ſunt.* Vide Valesivm *ad Ammian. lib. 26. c. 5.* hæc illuſtrantem. Obſeruo etiam, ex hac nouella deſumptam eſſe *legem 1. Cod. Iuſt. de priuileg. ſcholar.* cuius inſcriptio, quod Cviacivs non attendit, hinc emendanda eſt. Laudatus Cviacivs edidit, *Phlegretio Comiti & Magiſtr. Officior.* in vulgat. editionibus eſt, *Pleitio Com. & Mag. Off.* In Contiana vero Auguſtorum tantum nomina apparent. Eſt præterea ex hac nouella excerpta *l. 3. Cod. Iuſt. de offi.*

officio Magiſtri Off. quæ ſubſcriptione caret, ea autem non modo ex conſtitutione noſtra addi, ſed & emendari debet in Codice Iuſtinianeo inſcriptio. Male enim in editis legimus, *Plectio Comiti & Mag. Off.* In MSS. obſeruante CONTIO, eſt, *Phlezethio Com.*

(c) *Probata noſtris.* Cod. Iuſt. d. l. 3. *Probata a noſtris.* Elegantior noſtra lectio.

(d) *Circa noſtra maxime ſerenitatis affectionem.* Cod. Iuſt. d. l. 3. *Circa maxima ſerenitatis noſtra affectionem.* Peſſime hæc Tribonianus immutauit.

(e) *Innituit.* Scribendum *enitnit*, vt habet Cod. I. d. l. 3.

(f) *Inde.* Cod. I. d. l. 3. *Vnde.*

(g) *Credimus.* Rectius Cod. Iuſt. *credidimus.*

(h) *Inde.* Bene Cod. Iuſt. *Ideoque.*

(i) *Comitib. ſcholar.* Incipit hic *d. l. 1. Viris ſpectabilibus Comitib. ſcholar.* Cod. Iuſt. *de priuileg. ſcholar.* ſed ex arbitrio Triboniani multum immutata.

(k) *Regradandi.* Cod. Iuſt. vtraque lege, *degradandi*, male. In MSS. obſeruante CONTIO eſt *regradandi*, & ita quoque edidit CVIACIVS *d. l. 1.*

(l) *Senatores ac Ducenarios.* Qui in ſchola Agentium in rebus dignitatem principatus, ſeu primum inter ſcholares, completo militiæ labore, locum erant conſecuti, ſenatorio exſplendoerunt honore, & inter conſulares numerati ſunt. L. 6. de agent. in reb. *Sit Senator, & merito Conſularibus aggregetur, ſed vt eum functio vlla non teneat.* In eadem ſchola *Ducena* quoque fuit dignitas, a qua *Ducenariis* nomen: hanc ſi quis ex agentium in rebus numero fuerat adeptus, is proximum acquiſiuerat ſibi locum ad principatum obtinendum, quod optime docet *l. 3. Cod. Iuſt. de agent. in reb.* Conſule etiam *l. 8. & 20. Cod. Th. de agent. in reb.* Commentarium *ad leg. 1. de exactionib.* vbi de *Ducenariis* eorumque officio, quantum quidem fieri potuit in re obſcuriſſima, diſputauit GOTHOFREDVS, ex quo ſua hauſit DV FRESNE *in Gloſſar.*

(m) *Commotione.* GVTHERIVS *de Off. dom. aug. lib. 3. c. 10.* emendat, *commonitione.* Sed ea emendatione nil opus eſt. *Commotio* eſt ira, animaduerſio, *l. 1. de palatin. S. L.* Vid. *Gloſſar. Theodoſ.*

(o) *Domeſticos etiam* &c. Hæc in Codice Iuſt. *d. l. 1.* ita immutata, *Inſuper etiam Domeſticos eorum, non Senatores vel Ducenarios, centenariosque fieri decernimus: pœna quinque librarum auri plectendo, quisque hanc diuinam iuſſionem exceſſerit.*

(o) *A gradibus lege præterita deſignatis.* Hæc obſcura ſunt, lex enim illa, quam Theodoſius hic memorat, non extat. Sed lucem iis affundam ex Codice Iuſtinianeo. Obſeruandum igitur, in ſchola agentium in rebus gradus fuiſſe certos, per quos paullatim fuit aſcendendum: In eam enim recepti, primo *Equites*, mox *Circitores*, dein *Biarchi*, tum *Centenarii*, *Ducenariique* gradatim fiebant, donec ad *Principis* locum poſſent peruenire. Vide *legem 3.* Leonis *eod. Iuſt. de agentib. in reb.* Idem Conſtantinus M. *l. 1. Cod. Iuſt. de offic. Mag. Off.* Agentibus in rebus ita reſcripſit: *Priuilegiis dudum ſcholæ veſtra indultis, & integris reſeruatis, ad ducenariam, centenariam, & biarchiam nemo ſuffragio, ſed labore vnusquisque perueniat: principatum vero adipiſcatur matricula decurrente.* Et *lege 2.* eiusdem tituli definitur, *vt is gradu cæteros antecedat, quem ſtipendia longiora, vel labor prolixior fecerit anteire.* Cum vero Comites, domeſticos ſuos, de quibus ſupra, neglectis gradibus his, ex inferiore loco ad ſenatoriam, ducenariam centenariamque dignitatem, eueherent, facerentque iis iniuriam, qui gradu domeſticos hos antecedebant, legem de gradibus ſcripſit Theodoſius, cuius hic mentio fit, noluitque *a gradibus ea lege deſignatis*, quos oportet fuiſſe omnino inferiores, *domeſticos fieri Senatores* &c.

(p) *Centenariosue.* De *centenariis* & *Centena* dignitate, præter *l. 3. Cod. I. de agent. in reb. l. 1. Cod. eod. de Off Mag. Off.* vide *Paratitlon de agent. in reb.* & *Comment. ad l. 7. eiusd. tit.*

(q) *Præmiſſa.* Scribendum, aut *præclariſſima*, aut *ampliſſima.*

(r) *Ad indebitum domeſticatus officium* &c. Etiam hæc ſunt intellectu difficilia, cum lex illa, quam reſpicit Theodoſius, perierit. Tantum ea fine nouellæ poſſum conicere, domeſticos Comitum, poſt completum ſui temporis actum, iterum adſpiraſſe ad indebitum domeſticatus officium, quod non licebat. L. 6. Cod. Iuſt. de aſſeſſor. & domeſt. *Nemo de domeſticis Ducum vel Comitum militarium, officiis eorum connumeratus, poſt completum ſui temporis actum, ad eandem rurſum ſollicitudinem audeat aſpirare: decem librarum auri condemnatione propoſita*, &c. Illa quoque *de gradibus ſupradictis*, coniuncta cum his infra, *cui domeſtici officium per militiæ gradum quinquennii tempus interdici cenſuimus*, fidem faciunt, quosdam militiæ gradus definiiſſe lege Theodoſium, a quibus ad domeſticatum aſcendere non licuerit.

(s) *Scrinium barbarorum.* Scribe *barbaricariorum.* CVIACIVS *d. l. 1.* edidit *barbariorum.* In MSS. obſeruante CONTIO eſt, *barbaricorum.* *Barbaricarii* ſunt, vt ſcimus ea *lege 1. de fabricenſ.* qui arma, veluti caſſides, buccula, ære, argento, auro, tegebant condecorabantque. Conſule *Commentar. ad d. l. 1.* DV FRESNE *in Gloſſar.* Hi erant ſub diſpoſitione Magiſtri Off. hac nouella, & Notitia Imp. teſtibus, ibi: *Officium illuſtris Viri, Magiſtri Officiorum de ſchola agentium in rebus eſt ita: Adiutor, Subadiuua adiutoris duo, Fabricarum tres, Barbariorum* (Barbaricariorum) *tres.* His Barbaricariis ſuum ſcrinium.

(t) *Ne quis.* Cod. Iuſt. d. l. 1. *ne is.*

(v) *Quinquennii tempus.* Bene hic Cod. Iuſt. *per militia gradum, vel quinquennii tempus.*

(x) *Dat. XV. Kal. Mai.* Cod. Iuſt. d. l. 1. *Dat. XVI. Kal. April.* Vereor, ne illa ſubſcriptio ſit eius legis, cuius in nouella noſtra Theodoſius fecit mentionem. Ex vtraque enim conſtitutione, legem ſuam compilaſſe Tribonianum, facile patebit inſpicientibus.

(y) *Cyro V. C. Conſ.* Recepi in textum *Cyri Coſ.* nomen, quod abeſt ab omnibus libris editis, qui præferunt tantum *V. C. Conſ.* Sed in MS. Ottobon. eſt, *Ciro V. C. Conſ.* quam lectionem genuinam eſſe, Codex Iuſtinianeus *d. l. 1.* confirmat, in quo recte ſcriptum, *CP. Cyro Coſ.*

De locis Reipublicæ quoquomodo poſſeſſis, ciuitatibus reſtituendis. (a) *Tit. XXX.*

1. Impp. THEOD. & Valentin. AA. Apollonio PF. P. (b)

Cum ſummo ſtudio totisque viribus nitamur ciuitates ditioni noſtræ ſubiectas in perpetua fœlicitate verſari, nihil tam iniquum eſſe, neque a noſtris temporibus diſſentiens (c) arbitramur, quam ſi eas aduentitiis quidem ſubſidiis adiuuari vellemus, propriis vero facultatibus nudari ſpoliarique patiamur. Quapropter cum vocati cauſa (d) per Heracletantem (e) ciuitatem tranſitum faceremus, petitionibus ciuium eiusdem, maxima ſumus cum miſeratione commoniti, (f) qui tam murorum ſuorum quam aquæductus nec non etiam aliorum operum publicorum, vt pote longo tempore neglectorum, curam fieri oportere noſtris prouiſionibus flagitarunt. Et quoniam ſæpe ab vna ciuitate vel homine poſtulatum remedium, generalem ſolet formam correctionis adferre, horum deſideriis annuentes, liberalitatem noſtram ad omnes prouincias ducimus propagandam. Tunc enim maxime vota proficiunt, cum ſtatui Reipublicæ, quæ cauſa votorum eſt, conſulatur. Omnibus itaque conſiliis diu noſtro animo volutatis, nullam ſalubriorem cauſam reuocandæ priſtinæ beatitudinis inuenimus, quam ſi prædia tam vrbana, quam ruſtica, nec non etiam tabernæ, (g) quæ ad ius ciuile pertinent, & a quibusdam quolibet modo intra triginta annos ab hinc vero numerandos, detentæ ſunt, vniuerſis ciuitatibus adſignentur: exceptis videlicet tantum his, quæ vel a Procuratore diuinæ domus, vel a viro inluſtri Comite reperta (h) iuſſu noſtræ clementiæ, vel communi conſenſu ciuitatum cum ſcripturæ interpoſitione diſtractæ ſunt. Nemo igitur quodcunque memorati iuris, præter ciuitates, quas ſui iuris volumus opibus frui, ſibi deinceps exiſtimet poſſidendum, ne propoſitum noſtræ pietatis offendat, quod diuinitus nobis in mentem veniſſe confidimus, & credimus quidem noſtris præceptionibus deuulgatis (i) neminem tam incautum eſſe, vt diſpoſitionibus noſtris obuiam ducat eſſe veniendum. Verum (k) quia nulla pene res adeo tuta atque inuiolata eſt, contra quam hominum naturalis auiditas nonnunquam (l) aliquid exiſtimet moliendum, totius rei perfectionem amplitudini tuæ, cuius prouiſionem amoremque circa Reipublicæ commoda ipſis rerum documentis ſæpe ſumus experti, vna cum viro inluſtri Magiſtro Officiorum, (m) cuius adminiſtratio probatiſſima nobis eſt, delegamus. Apolloni P. K. A. Inluſtris itaque auctoritas tua certo ſcitura, quod tam nobis hæc cauſa huiusque rei efficacitas cordi eſt, vt omnibus eam pene aliis præponamus, quæ per hanc diuinam legem ſancimus, ad omnium prouinciarum notitiam, edictorum propoſitione peruenire conſtituat, quatenus ſumma cum celeritate modisque omnibus impleatur. Dat. II. Kalend. Iul. (n) Frodoſiadæ (o) Maximo II. & Paterio vv. cc. coss. (443)

(a) Reipublicæ loca, dicuntur fundi, publicæ poſſeſſiones, horti, ædificia, aut mænibus incluſa, aut pomæriis connexa. Vid. *Paratitlon de locat. fundor. iuris emphyteut.* Ex locorum horum locatione reditibusque opera ciuitatum publica, reparari ſolebant, vt liquet ex *leg. 18. 32. 33. 48. de operib. publ.* & *hac nouella.* Sæpe autem ea loca ciuitatibus adempta ſunt, & a Chriſtianis quidem principibus, eam ob cauſſam, quod videbant, ex reditibus, gentilitias tantum procurari feſtiuitates. Sed dudum ante hanc conſtitutionem Iulianus A. *anno 362.* voluit, vt poſſeſſiones publicæ ciuitatibus reſtituerentur, *l. 1. de locat. fundor. iur. emphyteut. Poſſeſſiones,* inquit, *publicas ciuitatibus iubemus reſtitui: ita vt iuſtis æſtimationibus locentur, quo cunctarum poſſit ciuitatum reparatio procurari.* Quam legem a longo temporis ſpatio neglectam, Theodoſius Iun. hoc *anno 443.* denuo reuocat. Conſule *Commentar. ad d. l. 1.*

(b) Apollonio PF. P. Fuit *Apollonius PP.* an. D. 442. *titul. 11. ſupr. nouell. 2. de bon. decurion.* & iterum hoc *anno 443. d. tit. 11. nouell. 1.* & *h. nouell.* Antea dignitatem geſſit *Comitis S. L.* Vid. *Proſopographiam.* Eius fit mentio in Concil. Chalcedonenſ. *Act. IV. pag. 382.* vbi male dicitur, *Magnificentiſſimus & glorioſiſſimus Expræfectus vrbis Apollonius*, græca enim interciderunt: rectius *Act. VI.* eodem Concilio *pag. 464. Tom. II. Concil. Harduin. Vir magnificentiſſimus Expræfectus Apollonius.* Prodiit poſtea A. D. 460. *Conſul* cum *Magno.* Vide *Faſtos* RELANDI & PAGII *Critic. h. a.* Alius a noſtro eſt *Apollonius*, legatus a Theodoſio circa vltima imperii ſui tempora, miſſus ad Attilam, cuius memoriam conſeruauit PRISCVS *hiſt. Goth. in Excerpt. legat. pag. 72. Ed. Par.* & *pag. 49. Edit. Venet. Tom. I. Script. Rer. Byzant.* Is enim *Apollonius* Ducis dignitate eo tempore tantum exſplenduit.

(c) *A noſtris temporibus diſſentiens.* Vid. *not. K. ad Nouell. 1. pag. 3.*

(d) *Vo-*

(d) *Vocati cauſſa.* CVIACIVS emendat, *voti cauſſa.* Infra quidem legimus: *tunc maxime vota proficiunt, cum ſtatus Reipublica, qua cauſſa votorum eſt, conſulatur.* Sed eo loco reſpexit Theodoſius ad *Quinquennalia*, quæ hoc *anno 443.* celebrauit, quorumque occaſione *vota publica* pro Principis ſalute ſuſcepta & ſoluta ſunt, ac nummi votiui cuſi, de quibus agit DV FRESNE *diſſertat. de infer. æui numiſmat.* §. 40. Verum etiam, magnam nouellam hanc ex *Quinquennalibus* his lucem capere, cum inter omnes conſtet, ea, quæ de nouo conſtituebantur, inſigneque prouinciis ciuitatibusque commodum adferre debebant, vtpote maxime memorabilia, & Principis generoſum beneficumque animum teſtantia, iis tantum annis addicta fuiſſe. Nihilominus tamen hæc ſenſu carere videntur, *voti cauſſa per ciuitatem tranſitum facere.* Itaque malo ſcribere, *metati cauſſa*, id eſt, *hoſpitii*, de quo *nouell. 32. ſequ. Paratitlo de re militar. Tom. II. pag. 258.* & *titulo 8. lib. 7. de metatis.* Duxit enim ſuperiore anno Theodoſius exercitum aduerſus Perſas, metatique cauſſa per Heracleanam ciuitatem tranſiit, vt mox probabo.

(e) *Heracletantem ciuitatem.* Scribe *Heracleanam ciuitatem.* Heraclea Thraciæ hic intelligenda, quæ *Perinthus* antea vocata eſt. PTOLEMAEVS, Πέρινθος, ἤτοι Ἡράκλεια. Idem habent AMMIANVS *lib. 27. c. 4.* ZOSIMVS *lib. 1. cap. 61.* SOZOMENVS *lib. 6. cap. 7.* VOPISCVS, EVTROPIVS, PHILOSTORGIVS, *Heracleam* tantum appellant, quorum teſtimonia excitauit CELLARIVS *Geograph. antiq. lib. 2. cap. 15.* Vide etiam elegantem PETR. WESSELINGII obſeruationem *ad Antonin. Itinerar. pag. 323.* & *ad Itiner. Hieroſolymit. p. 601.* Poſſet forte nonnemo coniicere *Heracleam* Cariæ ciuitatem hic indicari, cum nouella noſtra *Aphrodiſiade*, quæ Cariæ eſt metropolis, data ſit, hocque anno Theodoſius Iun. in Aſia, redux a Perſica expeditione conſtiterit. Certe *Maximo & Paterio Conſulibus*, quibus conſtitutio noſtra emiſſa eſt, AVCTOR *Chron. Paſchal.* ſcribit, Καὶ εἰσῆλθε Θεοδόσιος ὁ Αὔγουστος ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ ἐξπεδίτου τῆς Ἀσίας, μηνὶ Λώῳ, πρὸ ς' Καλανδῶν Σεπτεμβρίων, *& ingreſſus eſt Theodoſius Auguſtus Conſtantinopolim, rediens ab expeditione Aſiæ, menſe Loo, ex a. d. VI. Kal. Septembr.* MARCELLINVS *in Chron. Theodoſius Imp. ex Aſiana expeditione in vrbem redit.* Sed coniectura illa locum inuenire non poteſt. *Heracleam* Cariæ enim, ſi ſitum conſideres, (eſt enim maritima prope ciuitas) tranſire Imperator non potuit, niſi animus ipſi fuit, longiſſime a recta, quæ in orientem ducit, aberrandi via. Per Cariam etiam exercitus, aduerſus Perſas aut in Armenia aut Meſopotamia pugnaturus tranſitum facere non ſolebat, ſed per *Bithyniam, Gallograciam, Cappadociam Ciliciamque* ducebatur. Teſtem dabo locupletem AMMIANVM. Is *libro 20. cap. 9.* tradit, legatos Iuliani, ad Conſtantium contra Perſas mouentem, acceſſiſſe: degentem adhuc Cæſareæ Cappadociæ: *tandem transfretati per Boſporum, itineribusque lentis progreſſi, apud Cæſaream Cappadociæ etiam tum degentem inuenere Conſtantium.* Iulianus A. aduerſus Perſas exercitum educens, transgreſſus fretum, tranſiit *Nicomediam* Bithyniæ, *Nicæam* ad Gallogræciæ fines, *Ancyram* Galatiæ, *Pylas*, locum Cappadoces & Cilices diſcernentem. IDEM *lib. 22. cap. 9.* Iouianus Aug. Conſtantinopolin pergens, relicta *Antiochia*, per *Syriam, Ciliciam, Cappadociam, Galatiam* iuit, & in *Bithyniæ* finibus mortuus eſt. IDEM *lib. 25. cap. vlt.* Valens Aug. bellum in oriente geſturus eandem viam inſtituit. In *Cappadocia* enim hærebat cum exercitu, cum audiret Procopium tyrannum purpuram ſumpſiſſe. AMMIANVS *lib. 26. c. 7.* *Sophronius Notarius, Valentem a Cæſarea Cappadocum iam profecturum, vt vaporatis aſtibus Ciliciæ iam lenitis ad Antiochiæ percurreret ſedes, auertit Galatiam, res adhuc trepidas arrepturam.* Et mox: *atrocitate nuntii Valens perculſus, iamque reuertens per Gallo-Græciam.* Capite 8. *Valens Nicomediam pergit.* Hæc puto ſuffectura eſſe omnibus, vt ſibi perſuadere poſſint, per prouincias tantum memoratas, non vero per Cariam, exercitum ductum fuiſſe. Igitur *Heraclea* Thraciæ hic deſignatur, per quam tranſitum fecit Theodoſius. A *Callipoli* enim celebris fuit traiectus in Aſiam Lampſacum. ANTONIN. *Itiner. pag. 333. Edit. Weſſeling. A Callipoli traiectus in Aſiam Lampſacum.* *Callipolin* ibatur per *Aphrodiſiadem* Thraciæ, ANTON. *Itin. ibid.* Theodoſius vero *Conſtantinopoli*, per *Aphrodiſiadem, Callipolin* tendens, neceſſario *Heracleam* Thraciæ ciuitatem tranſire debuit. Factum eſt id anno ſuperiore 442. quo in Aſiam Perſici belli cauſſa abiit, hoc vero anno 443. redux, ac *Aphrodiſiade* conſiſtens, antequam *Heracleam* ingrederetur, hac nouella ſcripta, ciues Heracleanos ſumma afficere voluit lætitia, petitionisque ſuæ participes reddere. Tandem illa, quæ de *muris, aquaeductu, aliisque operibus publicis* ciuitatis Heracleanæ, paullo poſt dicuntur, ad *Heracleam* Thraciæ tantum pertinere, PROCOPIVS *de ædific. lib. 4. cap. 9.* nos dubitare non ſinit. Is enim auctor refert, veteres *aquaeductum* in ea ciuitate extruendum curaſſe, quem temporis diuturnitate corruptum, deinde Iuſtinianus reſtituerit. Memorat præterea ſplendidum illius vrbis *palatium*, operum publicorum maximum, quo olim ſuperbierit. Adi ipſum locum, eſt enim longior, quam vt exſcribere poſſim.

(f) *Cum miſeratione commoniti.* Forte legendum, *commiſeratione moti.*

(g) *Taberna.* Tabernæ erant ædificia mercimoniis deputata, & officinæ etiam artificum, in quibus & ars exercebatur, & ex arte factum opificium, exponebatur venale. Dicuntur *lege 5. de metatis, l. 9. 42. de operib. publicis*, ergaſteria. *Ergaſterium* enim & *taberna* idem. Gloſſæ, ἐργαστήριον, *taberna, officina.* Pertinebant autem *tabernæ* hæ vel ad priuatos, quas *priuatas* diceres, de quibus agit citata *lex 5. de metat.* ex qua ſimul intelligimus, ſtabula iis cohæſiſſe, in quibus animalia vehendis mercibus deſtinata, ſtabulabantur: vel *publicæ* erant, ſpectabantque aliæ ad principem ſiue fiſcum, aliæ ad ius ciuitatis, quæ hic, *tabernæ ad ius ciuile pertinentes*, audiunt. Conſule *d. l. 9. & 42.* Reditus ſiue penſiones, quæ ex harum locatione prouenie- bant, impendebantur ad operum publicorum conſeruationem, docente nouella noſtra.

(h) *Reperta.* Hæc vox nihili eſt. Recte emendauit CVIACIVS, *Comite rei priuatæ.*

(i) *Deuulgatis.* Scribe *diuulgatis.*

(k) *Verum quia.* Vide *not. v. tit. 11. ſupr. leg. 2.*

(l) *Nonnunquam.* Emendat CVIACIVS, *non vnquam.*

(m) *Magiſtro Off.* Fuit hoc anno Magiſter Off. *Numus* ſiue *Nomus*, cui inſcribitur nouella ſequens.

(n) *II. Kal. Iul.* MS. Ottobon. *XI. Kal. Iun.* RITTERSHVS. *XI. Kal. Iul.*

(o) *Frodoſiada.* Recte in MS. Ottobon. *Afrodiſiade.* Et ita emendauit GOTHOFREDVS *in Comment. ad leg. vlt. de annon. & tribut.* *Aphrodiſias*, Thraciæ eſt ciuitas, quam tranſibant *Callipolin*, in Aſiam traiecturi, tendentes. ANTONI-

NI *Itiner. pag. 333. Edit. Weſſeling. Aphrodiſiade M. P. XXXIV. Callipoli M. P. XXIV. A Callipoli traiectus in Aſiam Lampſacum vsque ſtadia LX.* Hanc vrbem Iuſtinianus Imp. mœnibus cinxit firmiſſimis, PROCOPIO teſte *de ædif. lib. 4. cap. 10.* Memorat eam AGATHIAS SCHOL. *lib. 5. pag. 155. Edit. Paris.* & *pag. 108. Edit. Venet.* Tranſiit autem Theodoſius Aug. *Aphrodiſiadem* hoc anno, redux ab expeditione Perſica, de qua *not. e.*

De ambitu & locis limitaneis inibi redhibendis. Tit. XXXI.

1. Impp. THEOD. & Valent. AA. Numo Magiſtro Offic. (a)

Cvm nulla pene res adeo parua ſit, quæ non plurimum prouiſionis de noſtra clementia conſequatur, præcipuam militibus curam impertiendam eſſe cenſemus, quibus maxime communitur vniuerſa reſpublica. Hæc enim vna res diligentiſſime procurata multarum nos rerum ſollicitudine relaxabit, nec ſingulis cogemur adhibere medicinam, ſi generali remedio cuncta ſanemus. In primis itaque Duces limitum, * & præcipue quibus gentes, quæ maxime cauendæ ſunt, adpropinquant, iudicio noſtræ clementiæ prouehi volumus, quorum integritatem, fortitudinem, vigilantiam, prolata rerum documenta commendant, capitali pœna videlicet ambitus libidine reſtinguenda. Eos igitur quos noſtra æſtimatio, ſicut iam dictum eſt, promouendos eſſe cenſuerit, in ipſis plerunque limitibus commorari, & milites ad antiquum redigere numerum, imminentibus magiſteriis poteſtatibus, diuturnisque eorum exercitationibus (b) inhærere præcipimus: caſtrorum (c) quinetiam ipſis, luxuriarumque (d) pro antiqua diſpoſitione curam refectionemque mandamus, quibus cum principe (e) caſtrorumque præpoſitis pro laborum viciſſitudine, limitanei tantum militis duodecimam annonarum partem, diſtribuendam videlicet inter eos magiſteriæ poteſtatis arbitrio, deputamus. De Saracenorum vero fœderatorum (f) aliarumque gentium annonariis alimentis nullam penitus eos decerpendi aliquid vel auferendi licentiam habere concedimus. Sciant plane, quod ſi quid amplius, quam eis ex noſtra auctoritate ſtatutum eſt, audeant vſurpare, vtpote ſuperexactæ pecuniæ violatores, & ipſi (g) facultatibus ſuis, & tui culminis diſpoſitione limitibus adſignandis, pœnam gladii ſuſtinebunt: & qui tanti flagitii, vel potius proditionis publicæ miniſtros participesve ediderint, (h) pari ſupplicio ſubiacebunt, nullum effugium, nec ſacra adnotatione, nec lege pragmatica, diuinisue mandatis, nullam ſpem ſalutis habituri. Viros autem inluſtres Magiſtros militum, priorem integritatem ſuæ adminiſtrationis imitaturos, in poſterum quoque ab omni limitaneorum militum ac fœderatarum gentium concuſſione temperaturos, ſuaque officia prohibituros eſſe, confidimus. Quod ſi quid huiusmodi fuerit perpetratum, apparitiones, quæ his obſequuntur, quadrupli ſolutionem agnoſcere hisdem limitibus imperamus. Idem ipſis quoque viris eminentiſſimis magiſtris militum amicum eſſe non dubium eſt, qui ſemper omnia ſua compendia pro ſalute Reipublicæ contempſerunt. Quis enim dubitat, eos communem ſtatum ſuis opibus prælaturos, qui defenſione ſtrenua bellicisque conflictibus imperium noſtrum ſuo ſæpe ſanguini prætulerunt: vniuerſis videlicet, qui hoc nefandum atque inlicitum facinus perpetrare temptauerint, adeo tam ſacræ adnotationis, quam legis pragmaticæ, mandatorumque noſtrum ſubſidio, etſi aliqua forſitan obreptione meruerint, excludendis: vt neque intimatio licet admiſſa fuerit, penitus proſit, & Duces ſeu Magiſtros militum, vel cuiuslibet Iudicis, qui inſinuationi annuerit officium, cum centenarum librarum auri damnatione vlterius (i) quam ſummam ad eorumdem limitum refectionem volumus proficere. Agros * etiam limitaneos vniuerſos cum paludibus, omnique iure, quos ex priſca diſpoſitione limitanei milites ab omni munere vacuos, (k) ipſi curare pro ſuo compendio atque arare conſueuerant: & ſi in præſenti coluntur, ab his firmiter ac ſine vllo concuſſionis grauamine detineri: & ſi ab aliis poſſidentur, cuiuslibet ſpatii (l) temporis præſcriptione ceſſante ab vniuerſis detentatoribus vindicatos, hisdem militibus ſine vllo prorſus, ſicut antiquitus ſtatutum eſt, collationis onere volumus adſignari. In his etiam contra eos, qui præceptionibus noſtris obuiam venire temptauerint, eadem pœnarum acerbitate, quæ aduerſus Ducum auiditatem prolata eſt, valitura. Nam ſi quis forte, quod minime audere debuerat, emptionis titulo memorati iuris poſſidet

ſidet prædia, competens ei actio aduerſus (m) venditorem intacta ſeruabitur. Id autem curæ (n) perpetuæ tui culminis credidimus (o) iniungendum, vt tam Trachi (p) quam Illyrici nec non etiam Orientalis ac Pontici limitis, Ægyptiaci inſuper, Thabaici, Lybici, quemadmodum ſe militum numerus habet, (q) caſtrorumque ac luſuriarum (r) cura procedat, quotannis menſe Ianuario in ſacro Conſiſtorio ſignificare nobis propria ſuggeſtione procures, vt vniuſcuiuſque tam induſtria, quam deſidia noſtris auribus intimata, & ſtrenui digna præmia conſequantur, & in diſſimulatores competens indignatio proferatur. Credimus namque, quod re militari ad eum modum, quem diſpoſuimus, obſeruata, quocumque terrarum ſe hoſtis mouere temptauerit, victoria nobis, propitia ſecundi (s) numinis voluntate nuntiabitur, antequam prælium, Nume frater A. (t) Inluſtris igitur auctoritas tua, cuius integram fidem rebus ipſis experta eſt noſtra perennitas, hanc generalem ſaluberrimamque noſtræ clementiæ ſanctionem obſeruationi perpetuæ, effectuique mancipari præcipiat, & edictis vbique propoſitis ad omnium notitiam venire perficiat. Dat. prid. Id. Septemb. (v) Conſtantinop. Maximo II. & Paterio coss. (443)

(s) *Numo Magiſtro Off.* Scribendum eſt *Nomo*, vt recte habet MS. Ottobon. *Nouella ſequente*, quæ eidem inſcripta eſt. Male autem idem MS. hic legit, *Civo Mag. Off.* quod videmus ea *lege 3. Cod. Iuſt. de fundis limitrophis*, quæ ex hac nouella deſumpta eſt, inſcriptionemque præfert, *Nomo Magiſtro Off.* Faſti Latini corrupte *Nanium* vocant ad an. 445. bene CHRONICON *Paſchal.* & *Faſt. Florent. mai.* Νόμον, quod verum eius nomen THEODORETVS, PRISCVS, & *Concilium Chalcedonenſe*, ſeruant. Fuit autem *Nomus* Magiſter Officiorum *A. D. 439.* teſte *Nouell. 32. de metatis*, & iterum hoc *anno 443*, vti hæc nouella docet. Poſt hunc annum a Theodoſio miſſus eſt legatus ad Attilam, auctusque *Patriciatus* dignitate. PRISCVS *hiſt. Goth. in Excerpt. Legat. pag. 44. & 48. Edit. Venet.* Τὸν δὲ Νόμον τὴν τοῦ Μαγίστρου τιμὴν ἄρξαντα, καὶ ἐν ταῖς πατρικίοις σὺν Ἀνατολίῳ λεγόμενον. *Nomum vero Magiſtri dignitatem gerentem, & in numerum patriciorum vna cum Anatolio allectum.* Anno deinde 445. prodiit *Conſul* cum *Valentiniano Aug. VI.* Vide *Faſtos* KALANOI, vbi nomen emendandum, & PAGII *Crit. h. a.* Interfuit etiam *A. D. 451.* Concilio Chalcedonenſi, in quo appellatur, *Magnificentiſſimus & glorioſiſſimus Exmagiſter, Exconſul & Patricius Nomus.* Vid. *Act. IV.* initio, *pag. 382.* & *Act. VI. pag. 464.* In eodem Concilio audiit querelas *Athanaſii* Presbyteri Alexandrini, Cyrilli ea ſorore nepotis, aduerſus ſe oblatas. Dioſcorus enim Alexandrinus Patriarcha, in dicto Concilio poſtea condemnatus, *Nomi* potentia abuſus eſt, ad vexandos omnes Cyrilli affines. Conſule *libellum Athanaſii inter acta Concil. Chalced. pag. 321. Tom II. Concil. Harduin.* vbi queritur omnem Cyrilli poſteritatem non tantum ab impio evnucho *Chryſaphio*, ſed etiam a *Nomo* grauiſſime fuiſſe afflictam, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ καὶ ἐνδοξοτάτῳ Νόμῳ, τότε τὰ τῆς οἰκουμένης ἐν χερσὶν ἔχοντι πράγματα, *quam etiam a magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Nomo, tunc res totius orbis habente in manibus*, qui locus inſigna præterea potentiæ eius præbet teſtimonium. Ad *Nomum* Conſulem extant THEODORETI tres *epiſtola 58. 81. 96.*

(*) Lex *Duces militum*, *4. Cod. Iuſt. de officio militar. iud.* hinc deſumpta eſt, cuius inſcriptio recte habet. *Nomo Magiſtro Offic.* Sed mox legendum ab initio, *duces limitum*.

(b) *Exercitationibus.* Officii Ducum pars fuit, inhærere militum exercitationibus, qua de re vide differentem GOTHOFREDVM *in Commentar. ad leg. 13 de opereb. publ.* Per *magiſterias poteſtates*, paullo ante, intellige *Magiſtros militum*, qui *imminebant* ducibus, ſiue, vt eſt in antiqua inſcriptione *apud Gruterum CLXIV. 3. inſiſtebant*, cunctaque ordinabant, diſponebantque, quæ ad tuendum limitem pertinebant.

(c) *Caſtrorum.* Per orbem romanum barbaris in limitibus varia fuere obiecta *caſtra*, ſiue loca foſſa circumdata, in quibus milites caſis, ſeu ſcenis extructis excubabant, vnde militibus *caſtricianis* ſiue *caſtrenſianis*, nomen, *l. ult. de de re militar.* His *Prapoſiti* præerant, quorum paullo poſt mentio fit, hinc *Prapoſitura caſtri* dicitur *l. 11. de diuerſ. Offic.* *Caſtra* occurrunt *l. 5. 10. de re militar. l. 1. de commeat.* & alibi. Vide *Gloſſar.* & *Paratitlon de re militar. pag. 252. Tom. II.* *Prapoſiturarum* frequens mentio in *Notitia Imper. Occidental.* ſub Comitibus & Ducibus, ex qua ſimul patet, *caſtra* plerumque ad ciuitates limitaneas fuiſſe locata. Inde in Notitia Or. Comitis Limitis per Ægyptum, *Ala prima Herculia ſcenis extra Geraſa.*

(d) *Luxuriarumque.* Scribe *Luſoriarumque*, & conſule *titulum 17. lib. 7. de luſoriis Danubii*, SALMASIVM *in hiſt. Aug. Vit. Bonoſ. c. 14.* In Cod. Iuſt. *d. l. 4.* legitur, *Caſtrorum quin etiam refectionis luſtrationisque curam habeant.* In MSS. eſt, *luxuriarumque*, hinc CVIACIVS *Obſeruat. III. 24.* emendat, *cluſuriarumque*, non obſeruans, eſſe eam legem ex hac nouella excerptam. *Cluſurarum* mentio apud SVIDAM, voce Κλεισοῦρα, qui montium clauſtra & anguſtos aditus fuiſſe bene monet, ſed cum illa lex ex hac nouella emendanda ſit, agaturque hic de *refectione*, facile patet, reſcribendum tantum eſſe *luſoriarumque curam.* Notauit iam Cuiacium GOTHOFREDVS *in Comment. ad d. l. un. de luſor. pag. 407.* Naues vero *luſoria* aut *luſuria*, vt infra vocantur, ſunt, quæ in fluminibus limitem imperii conſtituentibus, vltro citroque diſcurrebant, & *ludebant*, vt, aut prohiberent barbararum gentium incurſiones, aut ipſæ belli tempore ad barbaras terras appellarent, easque vaſtarent. *Luxuria*, vt hic, appellantur apud VOPISCVM *loc. cit.* *Cum quodam tempore in Rheno Romanas luxurias Germani incendiſſent.* Recte apud AMMIANVM *lib. 17. c. 2. lib. 18. c. 2. luſoria.* Λουσώριον πλοῖον apud EPIPHAN. *in Ancorat. Tom. II. Oper. pag. 109.* occurrit. Vide etiam VEGETIVM *in fine operis de re militar.* LINDENBROGIVM *ad Ammian. d. l. 17* & DV FRESNE *in Gloſſar. voc. Luſoria.*

(e) *Cum Principe.* In Cod. Iuſt. d. l. 4. *cum principibus.* Intelligitur hic legionis *Princeps*, de quo Vegetivs *lib. 2. c. 8.* & ibi Stewechivs.

(f) *Saracenorum fœderatorum.* De fœderatis memini me iam alibi dixiſſe. De Saracenis ſcribit Ammianvs *lib. 14. c. 4. Saraceni tamen nec amici nobis vnquam, nec hoſtes optandi*, quia nimirum eorum amicitia oneri ac damno cedebat Romanis, qui graue ſtipendium eis quotannis donare cogebantur, quod idem auctor docet *lib. 25. cap. 6. Saracenos, ideo patiebamur infeſtos, quod ſalaria muneraque plurima a Iuliano ad ſimilitudinem præteriti temporis accipere vetiti, queſtique apud eum, ſolum audierant, Imperatorem bellicoſum & vigilantem ferrum habere non arma.* Qui locus docet hos ſcenitas Arabes iam Conſtantii æuo, fœderatos Romanorum fuiſſe. Sub Theodoſio M. *fœderatorum Saracenorum* mentionem facit Pacatvs *in Panegyr. cap. 22. Dicam a rebellibus Saracenis pœnas polluti fœderis expetitas?* His, atque ſequentibus temporibus, fœdus duraſſe, hic locus teſtatur, & Procopivs *de bell. Perſ. lib. 2. cap. 17.* Vide Spanhemivm *in not. ad Iulian. orat. 1. pag. 164. 165.* Quia vero illa gens latrociniis infamis, plurimum poterat detrimenti afferre rei romanæ, ſancte colenda fuit eius amicitia, cautumque ideo hac lege, *ne quid ex Saracenorum alimentis annonariis decerpere* auderent Duces limitanei. Sane Heraclii tempore, cum Saraceni, qui ab Imperatore Romano ſtipendium accipere ſolebant, repulſam ob auaritiam Ducum paſſi eſſent, Muhammedanis ſeſe coniunxerunt, itaque eorum auxerunt vires, vt breui tota Syria eſſet in infidelium manibus. Vide Cedrenvm *in Heraclio pag. 429. Edit. Par. & pag. 838. Ed. Venet.*

(g) *Et ipſi.* Hoc ſenſu caret. Scribendum igitur, *exuti facultatibus*, iiſque limitum tuitioni, diſpoſitione Magiſtri Off. adſignandis.

(h) *Participesue ediderint.* Scribendum eſt, *participesue non ediderint.*

(i) *Cum centenarum librarum auri damnatione ulterius.* Hæc peſſime ſe habent. Puto ſcriptum fuiſſe, *centenarum librarum auri condemnatio vltura ſit. Condemnatio*, eſt multa pecuniaria, vid. *Gloſſar. Theodoſ.* τὸ *cum* irrepſit in textum occaſione vocis antecedentis, *officium.*

(*) Lex, *agros limitaneos, vlt. Cod. Iuſt. de fund. limitroph.* hinc deſumpta eſt. Conſule *titul. 15. lib. 7. de terris limitan.*

(k) *Munere vacuos.* Id eſt, ſine vllo tributi vel collationis opere.

(l) *Spatii.* Gothofredvs *not. 6. ad leg. 1. de terris limitan. & in Commentar. ad leg. vn. de rei vindicat.* item in *Gloſſar. voc. ſors*, per *ſpatium* intelligit, certam agri portionem. Et certe *d. l. 1.* agri limitanei, dicuntur *terrarum ſpatia.* Si placet interpretatio, tunc interpungendus locus hoc modo, *ab aliis poſſidentur, cuiuslibet ſpatii, temporis*, &c.

(m) *Aduerſus.* Cod. Iuſt. *contra.*

(n) *Id autem cura.* Lex, *cura tui perpetui, 4. Cod. Iuſt. de Off. Magiſtr. Offic.* hinc excerpta eſt, cuius inſcriptio eſt, *Nomo Mag. Off.*

(o) *Credidimus.* Cod. Iuſt. *credimus.*

(p) *Trachi. Trachia*, pro Thracia, in inſcriptione *legis vn. de luſor. Danub.* Prouinciæ *Trachiarum, leg. 3. de militar. veſt.*

(q) *Habet.* Recte Cod. Iuſt. *habeat.*

(r) *Luſuriarum.* Supra *Luxuriarum.* Vid. *not. d.* Male hic Cod. Iuſt. *clauſurarum.*

(s) *Secundi.* Vellem, *Superi.*

(t) *Frater A.* Singulare hoc elogium, teſtatur ſummum Theodoſii aduerſus *Nomum* ſtudium. Omnia autem poſt *Chryſaphium* eunuchum potuiſſe apud Theodoſium Nomum, liquet ex Prisco *in Excerpt. Legat. pag. 44. 48.* & libello Athanaſii, de quo *not. a.*

(v) *Dat. Prid. Id. Septemb.* Cod. Iuſt. *d. l. 4. de Off. Mag. Off. & d. l. 4. de offic. militar. ind. Dat. II. Id. Septemb.* Recte in *d. l. 3. de fund. limit. Dat. Prid. Id. Sept.*

De metatis. (a) *Tit. XXXII.*

1. Impp. Theod. & Valent. AA. Numo Magiſtro Offic. (b)

Cum inter multa priuilegia, quæ militaribus detulit viris antiqua prouiſio, habitaculis etiam eorum certæ portionis domorum ſorte proſpexit: nos a quibus familiare eſt vniuerſa negotia conpetenti temperatione diſponi, ſuggeſtione tuæ magnitudinis moniti ita hoſpitiis militantium volumus eſſe conſultum, vt tamen honore præditis in exactionibus ædium debita dignitati reuerentia conſeruetur. Meminimus quippe nos diuina promulgatione tam Conſularium virorum, quam Præfecturæ inſulis ornatorum, ceterorumque inluſtrium, nec non etiam ſilentiariorum: (c) certas domos in hac ſacratiſſima vrbe ſitas metatorum præbendorum onere liberaſſe; cui nunc addi oportere cenſemus, vt his Conſularibus, qui auſpiciis etiam patriciatus exultant, ternarum domorum (d) excuſationis licentia concedatur. In heredibus etiam eorum, quibus excuſationis ius datum eſt, inmunitatis ædium priuilegio pro tenore ſacratiſſimæ Conſtitutionis, quæ ſuper hac re loquitur, firmiter valituro. Sed ne liberalitate noſtra laxius, quam oporteat propagata, vel hoſpitalis commoditas militantibus abnegetur, vel nihil emolumenti referatur in publicum, id inprimis ſtatuendum eſſe cenſemus, vt ſi quis, vel ius excuſandarum ædium non habens, vel licet, in pluribus tamen domibus, quam ex ſacratiſſima Conſtitutione conceſſum eſt beneficium excuſationis ratione, res ſit immunis, (e) ſeu ſacro oraculo, ſeu quocumque modo vel iam conſecutus eſt, vel conſequetur in poſterum, tertiæ partis domus, ſuper quem oportuit numerum, excuſatæ, penſionem arbi-

trio

trio tui culminis in rationes publicas conferre cogetur, vt aurum ex huiuſmodi titulo profligatum, pro iuſſu noſtri numinis, cura tuæ ſublimitatis, quo viſum nobis fuerit, erogetur. Idque in omnibus huius almæ vrbis domibus cuſtodiri decernimus: ceteris videlicet omnibus, (f) qui metata in ſuis domibus præſtant, ſiue hoſpitia præbuerint metatoribus, (g) ſeu quolibet pacto ſatis eis fecerint, nullam vel penſionis vel diſcuſſionis domus gratia moleſtiam ſuſtinere cogendis. Deinde neminem volumus cuiuslibet loci vel ordinis, in hac florentiſſima vrbe domum propriam excuſantem, metatum ſibi in alienis domibus priuilegio militiæ vindicare. (h) Et his quidem, quibus iam præbendi metati immunitatem inluſtris fauor dignitatis indulſit, licet vacantis militiæ cingulo vſi ſint vel vtantur, vel honorariæ prærogatiuæ potiantur inſignibus, inuiolata, vt cautum eſt, excuſationis iura largimur. In poſterum vero hi quidem, quibus inluſtrem dignitatem, ius actæ adminiſtrationis adtribuit, domos ſuas pro modo quem ſacratiſſima Conſtitutio præfiniendum cenſuit, excuſabunt: ceteris vero, quibus inluſtris dignitas cum cingulo vel citra cingulum pro ſolo honore delata eſt, excuſandarum ædium licentiam penitus denegamus. (i) Hoc iuris in his etiam præcipimus obſeruari, quos ipſa quidem adminiſtrationis condicio ſpectabiles nouit, honor tamen additus a noſtra liberalitate reddit inluſtres: excepto videlicet viro ſpectabili primicerio notariorum, cui volumus in excuſandis ædibus inluſtrium magiſtratuum priuilegium conuenire. Sed & ſi quis iam inluſtrem dignitatem inter vacantes vel honorarios conſecutus, domum poſtea in hac ſacratiſſima ciuitate poſſederit, hunc quoque iubemus eſſe priuilegiorum excuſatione alienum. Scituris omnibus, quod ſi quis cum cingulo perfruatur, & excuſationem ita propriæ domus impetrauerit, vt a penſione etiam portionis tertiæ ſit immunis, & militiæ cauſa metatum in alienis domibus ſibi crediderit vindicandum, ſiquidem honore præditus excuſationis ius habeat, carebit legum priuilegiis, quas fraudare conatus eſt. Si vero inter eos, quibus nulla ſuffragatur dignitas, numeretur, centenarum librarum auri ſacratiſſimis largitionibus pendendarum inlatione multabitur, Nume FR. A. Inluſtris itaque auctoritas tua, quæ per hanc diuinam legem duximus ſancienda, ſolemniter ad omnium notitiam peruenire conſtituat. Dat, XVII. Kalend. Febr. Conſtantinop. Theod. A. XVII. (k) CONS. (439)

(a) *Metatum* eſt hoſpitium, quod militibus, Ducibusque ad bellum proficiſcentibus, vel redeuntibus e procinctu, vel in vrbe conſiſtentibus, præbebatur. Vide *Paratitlon de re militar. pag. 258. Tom. II.* & *titulum 8. lib. 7. de metatis.* Frequentiſſima eſt *metati* mentio apud Scriptores huius æui. DV FRESNE *in Gloſſar. vtroque.* Græci μιτάτον dicunt. Inde *metator*, qui metata parat. Conſule *Commentar. ad leg. 4. de metat.*

(b) *Numo Mag. Off.* Vid. *not. 4. Nouell. 31.*

(c) *Silentiariorum.* De *Silentiariis*, qui excubias agebant ante Principis cubiculum, vide *tit. 23. lib. 6. de decurionib. & ſilentiar.* & *Commentar. ad leg. 4. eius tit.* DV FRESNE *in Gloſſar.*

(d) *Ternarum domorum.* Antea Conſulares binas proprias domos Conſtantinopoli habebant immunes, *ex lege vlt. de metat.*

(e) *Res ſit immunis.* Codices alii obſeruante CVIACIO habent, *reſiſtit immunis*, quæ lectio, niſi omnino cæcutire velimus, recipienda eſt.

(f) *Omnibus.* Hinc deſumpta eſt lex, *omnes, qui metata, 9. Cod. Iuſt. de metatis*, cuius inſcriptio recte habet, *Nomo Magiſtr. Off*

(g) *Metatoribus.* Metatores hic ſunt ipſi milites ſiue hoſpites, vt *lege vlt. de metat.*

(h) *Vindicare.* Idem ſtatutum *l. 15. de metat.* vbi vide *Commentarium.* Additum hic in Cod. Iuſt. *quod & in prouinciis obſeruari oportet.*

(i) *Denegamus.* Derogatur *legi vltima de metat.* qua honorarii immunes redditi ſunt.

(k) *Theod. A. XVII.* Libri omnes, & Codex quoque Iuſt. tantum habent, *Theod. A. Conſ* ſed in MS. Ottobon. apparent notæ numerales *XVII.*

De releuatis, adæratis vel donatis poſſeſſionibus. (a) *Tit. XXXIII.*

I. Impp. THEOD. & Valent. AA. Hermocrati PF. P. (b)

Perfecta eſt ac plena liberalitas, quam præſens munificentia (c) communit: tuncque maxime vnusquisque tuto ſe confidit habere quod meruit, ſi quod ſingulis ſpecialiter indultum eſt, generali prouiſione firmetur. Cum itaque multorum poſſeſſiones meminerimus noſtro beneficio aliquatenus tributorum munere ſubleuatas, eisque poſtea certam conceſſæ quantitatis partem, quia id neceſſitas flagitabat, indictam, vt quod libe-

ralitati noſtræ derogatum eſt, non pœnitentiæ potius videatur fuiſſe quam temporis, ſummam, quæ iam ex deſcriptione inlata eſt, profligatione contentionis, in poſterum ab huiuſmodi exactionis inquietudine liberamus: vt & præteriti temporis pro ſubleuatis prædiis reliquorum exactio concedatur, & in poſterum nulla talis deſcriptio formidetur. Hoc enim neceſſario nobis hac generali ſanctione fuerat promulgandum, cum multo ſit oneroſius ſimul & in aggere coaceruatam ſoluere quantitatem, quam particulatim reddere quod debetur. Hæc tamen liberalitas noſtra nihil diſpoſitionis ampliſſimæ (d) recordationis Antiochi, (e) quæ certam quantitatem ante ſe releuatis poſſeſſionibus, nomine canonis indixit, imminuit. Id enim quod (f) iam in canonem cecidit, & anniuerſaria debet penſitatione perſolui, nec in præteritum, nec in poſterum patimur eſſe conceſſum: nullique (g) deinceps copia relinquitur inſpectores ſibi ſpecialiter expetendi, niſi ſecundum ſanctionem noſtram, quæ ad viri inluſtris & Conſularis Florenti (h) ſuggeſtionem emiſſa eſt, ex communi ciuitatis aut prouinciæ deſiderio poſtuletur. Indulgentiam vero memoratæ deſcriptionis, & in anteactum, & in poſterum tempus, non ſolum in releuatis, verum etiam in donatis, adæratis translatisque (i) ſeu quodlibet aliud nomen nouæ deſcriptionis excogitatum eſt, volumus obſeruari, nullamque ſuper his vnquam exactionis moleſtiam formidari, quibus non tantum reliqua præteriti temporis relaxamus, ſed nec in poſterum quicquam innouationis aut oneris addendum eſſe cenſemus. Quod (k) & ſi qua innouatio, poſt adminiſtrationem inluſtris memoriæ Antiochi facta eſt, aut aliquid eis indictum eſſe monſtratur, hoc irritum fieri, omnemque innouationem aut indictionem viribus carere decernimus. Sufficere etenim nouimus illud, quod inluſtris memoriæ Antiochus ante ſe releuatis, vel adæratis, vel donatis, vel translatis poſſeſſionibus nomine canonicæ ſolutionis indixit: quod ſuam firmitatem conuenit obtinere in poſſeſſionibus videlicet, quæ ante eius adminiſtrationem huiuſmodi beneficium meruiſſe noſcuntur: poſt eius vero adminiſtrationem, nec innouationem quandam, nec adiectionem, nec excogitationem contra eos, nec aliquam diſpoſitionem prolatam, firmam eſſe concedimus. Verum & ſi quis (l) ex auctoritate noſtri numinis, vel præceptis ampliſſimæ Præfecturæ, de fundis Patrimonialibus ſteriles, ſub certi canonis pollicitatione ſuſceperit, firmiter eum volumus poſſidere, vel eiusdem (m) tantum canonis ſolutione, quem noſtræ maieſtatis auctoritas, aut præceptum magnificæ tuæ ſedis, per annos ſingulos ſoluendum eſſe præſcripſit, nullamque eos deſcriptionem, aut adiectionem, aut innouationem in poſterum ſuſtinere: quoniam nimis abſurdum eſt, eos, qui nobis hortantibus, aut magnifica Præfectura, fundos inopes atque ieiunos (n) magno labore impenſo, aut exhauſto patrimonio, vix forte meliorare potuerint, (o) vtpote deceptos, inopinatum onus ſuſcipere: illud quoque velut (p) quadam circunuentione depoſci, quod, ſi ſe daturos præſciſſent, fundos minime ſuſcipere, aut etiam cogere paterentur. Sed vt his, qui ante legem datam ex ſuggeſtione viri inluſtris Florenti, poſſeſſiones ſuas releuarunt, magnam libertatem proſpeximus, (q) omni timore in perpetuum, ſicut conuenit, abſolutis: ita eos, qui poſt memoratæ Conſtitutionis tenorem, ſuas poſſeſſiones releuare conati ſunt, nihil commodi capere volumus. Quapropter ſciant omnes, qui tale beneficium, poſt huiuſmodi Conſtitutionem meruerint, infructuoſum ſibi hoc eſſe, nullisque licere deinceps contra Dualia ſtatuta, aut releuare ſuas poſſeſſiones, aut adærationem (r) translationemque depoſcere: quod & ſi ſubreptitiis precibus fuerit impetratum, nihil valere beneficium tale ſancimus. Nouerit ampliſſimæ tuæ ſedis officium, quod ſi aliquando nobis vel ſuggeſtio huic noſtræ ſanctioni contraria porrigatur, vel ſi legi ſacriſve mandatis (ſi qua forte citra ſuggeſtionem his piis diſpoſitionibus aduerſa manauerint) (s) obſequatur, & aliquos tanquam debitores ex huiusmodi titulo crediderit exponendos, (t) ducentarum librarum auri ſe condemnatione multandum. Omnibus enim circa res proprias amputanda triſtitia eſt, quibus ex ſalute noſtra (v) vera ſenſimus gaudia contigiſſe, vt non minus commoditatibus domeſticis, quam ſoſpitate lætentur. Hermocrates Parens Kariſſime AA. Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua, quæ per hanc ſaluberrimam legem pro multorum commoditate ſtatuimus, ſollemniter edictis vbique propoſitis ad omnium notitiam venire perficiat.

ficiat. Dat. III. Id. Decembr. (x) Conſtantinopoli, Theod. A. XVIIII. (y) & Albino v.c. COSS. (444)

(a) Conferendus cum hac Nouella eſt *titulus 20. lib. 11. de conlatione donatarum vel releuatarum poſſeſſionum. Donabantur* autem poſſeſſiones principali largitate bene meritis, *ſubleuabantur* tributorum onere, vel in totum aliquando, vel ex parte tantum, *adarabantur* denique, quando extra ordinem, vrgente neceſſitate, aurum argentumque conferebant. Conſule *Paratitlon de conlat. donatar.*

(b) *Hermocrati PF. P.* Huius *Hermocratis* memoriam ſcriptores, quantum ſcio, non conſeruarunt. Cum autem hoc *an. 444. l. 11. Cod. Iuſt. de aſſeſſorib. & leg. vn. Cod. eod. de Magiſtr. ſcrinior.* Præfectus Prætorio Orientis dicatur *Zoilus*, oportet *Hermocratem* Præfecturam Illyrici geſſiſſe.

(c) *Munificentia.* Munificentia Theodoſius, *Nona Quinquennalia*, imperii viuente patre initi, quæ hoc anno celebrauit, illuſtria reddere voluit. MARCELLINVS *in Chron. Theodoſius Princeps nona Quinquennalia geſſit.*

(d) *Diſpoſitionis ampliſſima.* Hinc excerpta eſt *l. vn. diſpoſitionem ampliſſimæ recordationis, Cod. Iuſt. de conlation. donatar.*

(e) *Antiochi.* De hoc *Antiocho PP. Orient.* ſatis dictum in *Proſopograph.* Data ad eum *A. D. 430. lex vlt. de collat. donatar.* vbi Theodoſius eius committit *diſpoſitioni*, vt a proxima indictione poſſeſſionibus ante ſe releuatis, collationis modum, quem æquum cenſeret, imponeret. Et ſatisfecit *Antiochus* Theodoſii deſideriis, editque *diſpoſitionem*, quam Imperator hac nouella denuo confirmat.

(f) *Quod iam.* Cod. Iuſt. *quoniam.*

(g) *Nullique.* Hæc vsque ad illa, *indulgentiam* reiecit Tribonianus.

(h) *Florentii.* De *Florentio* viro Conſulari & PP. vide, quæ dicta ſunt *ad Nouell. 1. ſupr.*

(i) *Adaratis, translatisque.* De *adaratis* poſſeſſionibus iam ſupra. Bene obſeruauit CVIACIVS *ad d. l. vn.* adærare eſſe etiam taxare æſtimareque pecunia, quod in annonis inferebatur. *Transferri* vero dicuntur poſſeſſiones, quando earum functio & præſtatio commutatur. Huius *translationis* duæ ſunt ſpecies, quarum altera eſt, quando in aliud ius, veluti ex patrimoniali in priuatum, transferuntur poſſeſſiones: altera, quando mutatur ipſa functio, ſiue præſtatio, veluti ſi pro æris aut ferri præſtatione, quæ grauior nonnullis erat, beneficio principis auri præſtatio concedebatur, & vice verſa. Vide *Commentar. ad leg. 6. de conlat. donatar.*

(k) *Quod.* Sequentia omnia *d. l. vn. Cod. Iuſt.* ex arbitrio Triboniani contracta ſunt.

(l) *Et ſi quis.* Lex, *ſi quis auctoritate, 16. Cod. Iuſt. de omni agro deſerto*, hinc excerpta eſt, cuius inſcriptio in vulgatis Editionibus recte habet *Hermocrati PP.* Male in Contiana, *Hermog.*

(m) *Vel eiusdem tantum.* Recte RITTERSHVSII Editio habet, *ſub eiusdem tamen*, quam lectionem ſeruat Cod. Iuſt.

(n) *Ieiunos.* Proba eſt hæc lectio: male in Cod. Iuſt. *egenos.* Poſſeſſiones *ieiuna* & defectæ iunguntur *lege 5. de conlat. donatar.* Et *l. 3. de cenſitorib.* cautum, *ſqualidiora atque ieiuna, culta atque opima compenſent.*

(o) *Potuerint.* Cod Iuſt. *potuerunt.*

(p) *Illud quoque velut.* Cod. Iuſt. *illudque velut.*

(q) *Magnam libertatem proſpeximus.* Vellem, *magna liberalitate proſpeximus.*

(r) *Adarationem.* Adæratio hic eo ſenſu accipienda, de quo *not. i.* Eſt nimirum compenſatio, quæ fit in pecunia, loco ſpecierum, ἀπαργυρισμὸς. Vid. *Gloſſas* Cyrilli, & *Commentar. ad leg. 28. de erogat. militar. annon.*

(s) *Manauerint.* Ita edidit etiam CVIACIVS *d. l. vn. Cod. Iuſt.* in Contiana & aliis Edd. eſt, *emanauerint.*

(t) *Exponendos.* Ita libri omnes: MSS. vero quos conſuluit CONTIVS *d. l. vn.* habent, *exigendos.*

(v) *Salute noſtra.* Reſpicit hoc loco Theodoſius *Quinquennalia*, de quibus ſupra.

(x) *Dat. III. Id. Decemb.* Cod. Iuſt. d. l. vn. & d. l. 16. *Dat. XII. Kal. Decembr.* In Editione Lugdunenſ. 1566. eſt, *XIII. Kal. Decemb.*

(y) *Theodoſ. A. XVIIII. & Albino.* In Editione, quæ in quarto, vt dicunt, prodiit, & Gothofrediana eſt, *Theodoſio Aug. & Albino XIX.* Rittershuſiana nota numeralis abeſt. Sed recte MS. Ottobon. Cod. Iuſt. vtraque lege, & Editio Lugdunenſ. *Theodoſio A. XVIII. & Albino*, qui Conſules *A. D. 444.* prodiere. Conſule RELANDI *faſtos*, & PAGII *Critic. h. a.* Occaſione huius Conſulatus reſpicio ad *titulum 14.* ſupra *de amota militantibus fori præſcriptione*, cuius tituli *nouella 1.* inſcripta eſt *Florentio*, ſubſcriptio vero habet, *Theodoſio A. XVIII.* An. D. 444. Sed in Cod. Iuſt. & MS. Ottobon. eſt *Theodoſio A. XVII.* A. D. 439. Hanc ſubſcriptionem, licet ibidem *not. q.* defenderim, nouo tamen, eoque indubitato iterum firmabo argumento. Patet enim, primo, ex nouella hac, *Florentium* A. D. 444. ſiue *Theodoſio XVIII. Coſ.* Præfecturam non geſſiſſe, ſed priuatam vixiſſe vitam, cum appelletur tantum, *Vir illuſtris & Conſularis*, nullaque fiat geſti honoris mentio, quod fieri tamen non poterat, ſi in dignitate fuiſſet conſtitutus. Deinde, cum notum ſit, duas tantum fuiſſe Orientis Præfecturas, noſtraque conſtitutio data ſit ad *Hermocratem PP.* in legibus vero Codicis Iuſt. *11. de aſſeſſorib. & vn. de Magiſtr. ſcrin.* occurrat A. D. 444. *Zoilus PP. Orientis*, liquet certiſſime, *Florentium* eo anno neque Illyrici, neque Orientis Præfecturam gerere potuiſſe, dictamque *Nouellam 14.* anno tantum 439. eſſe emiſſam.

De poſtulando. (a) *Tit. XXXIIII.*

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Fauſto PF. P. (b)

Gaudemus admodum hæc nobis amplitudinis tuæ inſinuatione ſuggeſta, quæ noſtris concordare iudiciis, priuilegia dudum cauſidicis delata, teſtantur: quorum vt merita maior beneficiorum noſtrorum cumulus augeret, etiam nouis inſuper amplificamus indulgentiis. Quo enim impares honore credamus eos, quorum vitam, eloquentiam, per

 tot

tot officii huiuſce annos, non ſolum priuatorum, verum etiam publicorum iudiciorum, explorat auctoritas? Fauſte P. K. Inluſtris & præcelſa magnificentia tua laudabilium ſuggeſtionum ſuarum contemplatione, hoc a nobis in admittendis retinentur (c) honorandiſque cauſidicis edictali lege nouerit conſtitutum, vt in eo, qui ſe cauſidicorum numero optat adiungi, inprimis ſtudia, mores, natales, (d) vel ſi perfunctus eſt muneribus, quibus patriæ ſuæ naſcendi generoſitas debet eſſe munifica, neque per calumniam neque perfunctoria examinatione quærantur. Etenim oportet eos, quos ſemel adſciueris in ſeminarium dignitatum, omnino ita ad omnia eſſe ædificatos, vt idcirco digni vniuerſis honoribus habeantur, quod aduocati eſſe meruerunt: quibus ad agendum viginti annos (non vt adpropinquare vicenſimum, ſed vt explere fas ſit) legis huius auctoritate decernimus. In prouincialibus vero foris, ſedecim aut eo amplius numero aduocati ſint, & vnum ex his, qui in agendo annorum numero præſtat, ad Prætorianum forum, ſi hoc præfectura iubeat, auocari: atque omnes ſiue vtriusque Prætorianæ, ſiue vrbanæ Præfecturæ cauſidicos, expleto vicenſimo, vel ad alium vitæ curſum maturius transeuntes, quinto decimo aduocationis anno, Vicariæ (e) dignitatis ius poteſtatemque obtinere, ita vt in ſalutationibus noſtris, (f) in conuentibus publicis, omnibus, qui poſt ſe Vicariæ poteſtatem adepti erunt, merito præponantur. Neque enim perpetuandam putamus (g) huiusmodi dignitatem in his, qui aduocatione functi ſunt imaginaria aut vacantiua (h) videri, cum eam non gratiæ ſingulorum, ſed ipſi ordini & profeſſioni, iudicia noſtra reſtituant, quamuis tam magno, tam neceſſario & tam ſancto officio ſi ſeruetur reuerentia literarum, etiam hoc peruium eſſe videatur, niſi illis ſaluum eſſet ſperare cum omnibus, quod optimus quisque ac ſibi bene conſcius, de noſtris iudiciis non fruſtra debet optare. Neque enim tali fine meritum profeſſionis artamus, aut futuræ ſpei intercludimus viam: quin præterita interim remuneratione, vt nullus ciuilium officiorum oneribus, aut exactionibus, aut operibus publicis, (k) ad ſuggeſtiones numeratorum, (l) vel ad præceptum ſacræ noſtræ, (m) huiusmodi hominum meritum, quod ſupra memoratos annos, in quolibet Prætoriano ſiue vrbano foro, ſtudium probatæ defenſionis impendit, poſt diutinum laborem ſolicitetur quies, prouidebit ampliſſimæ Præfecturæ debita & iuſta commotio, quæ triginta librarum auri condemnatione ab officiis prouincialibus, (n) vel ſuo ilico iubebit expoſci, ſi quemquam ex his, qui prædicta obſeruatione cauſis patrocinia præſtiterunt, ad huiuſcemodi iniuriam ſuggerendum eſſe crediderint. His hoc etiam literatæ militiæ (o) contemplatione præſtamus, vt ſi in familia fuerint conſtituti, quidquid quolibet titulo poſiti in aduocatione quæſiuerint, tanquam peculium caſtrenſe defendant, (p) ne præmium laboris alieni, aut in alios transferat, aut ſibi vindicet patrum poteſtas. Hanc autem legem edictis amplitudinis tuæ omnibus Iudicibus ac prouinciis facias innoteſcere.

Propoſita Id. Auguſt. Romæ in Foro Traiani, Dioſcoro Romæ (q) V. C. CONS. (442.)

(a) Conſule ſupra *Nouellam 16. de poſtulando, & perpetuanda aduocatione.*

(b) *Fauſto P.F. P.* Fauſtus hic, integro nomine audit, *Anicius Acilius Glabrio Fauſtus*, vt docet inſcriptio, relata ab ONVPHRIO *in faſt. ad An. 438.* Geſſit autem *Fauſtus* Præfecturam vrbanam A. D. 425. vt liquet ex *leg. 62. de haret.* Vid. CONTELORIVS *de Praf. Vrb. pag. 74.* Prodiit deinde in Occidente *Conſul* A. D. 438. cum *Theodoſio A. XVI.* Adi RELANDVM, PAGIVM, & *Proſopograph.* & hoc anno 442. honore *Praefectura Pratoriana* Italiæ exſplenduit, teſte *hac Nouella.*

(c) *Retinentur.* Emendat CVIACIVS *Obſeruat. XVI. 22. retinendis.*

(d) *Studia, mores, natales.* Conſtantinus M. *l. 2. de aduocat. fiſci*, aduocatos *pollentes literis* deſiderat, & Theodoſius Iun. *l. 5. Cod. Iuſt. de aduocat. diuerſ. iudicior.* priuilegia aduocatis *reuerentia* tantum *ſtudiorum* conceſſa eſſe teſtatur: Leo Imp. *l. 11. d. t. Iuriſperitos*, ait, *etiam eorum doctores iubemus iuratos ſub geſtorum teſtificatione depromere, eſſe eum* (Aduocatum) *qui poſthac ſubrogari voluerit, peritia iuris inſtructum.* Innocentiam *morum* idem Conſtantinus requirit *d. l.* Cur vero de *natalibus* quærendum fuerit, docent ſequentia: ne ſcilicet Aduocati, vinculo curiali obſtricti, patriæ munera præſtanda, obtentu aduocationis, effugerent. Vide *l. 2. 3. Cod. Iuſt. de aduocat. diuerſ. iudicior.* & *Paratitlon tituli de poſtulando.*

(e) *Vicaria.* Conſule *Commentar. ad leg. 4. de proxim. comitib. Tom. 2. pag. 150.* & *ad leg. 1. de vſur. Tom. I. pag. 271.*

(f) *Salutationibus noſtris. Salutatio* & *adoratio* Principis, idem eſt. Certo autem ordine per admiſſionales, ad adorandum principem ſalutatores admiſſos, habitamque dignitatis fuiſſe rationem, late probauit GOTHOFREDVS *ad legem vn. de Prapoſ. S. cubicul.*

(g) *Perpetuandam putamus.* Emendat CVIACIVS *Obſeruat. XVI. 22, Neque enim perpetiendum putamus.*

h) *Ima*

(h) *Imaginaria aut vacantiua.* Lege cum CVIACIO *loc. cit. Imaginariam aut vacantiuam.* Dignitas *imaginaria* & *vacantiua*, eſt, quam quis citra labores, pretio vel *gratia*, (vt mox dicitur) impetrauit. De dignitate *vacantiua*, & *imaginaria*, ſeu honoraria, conſule *Commentar. ad leg. 1. de Comitib. vacantib.* Lucem etiam his affundit *l. 2. Cod. Iuſt. vt dignitat. ordo.*

(i) *Peruium.* Emendat bene CVIACIVS, *paruum.*

(k) *Ciuilium officiorum oneribus, aut exactionibus, aut operibus publicis.* Quid onera ciuilium officiorum ſint, peruulgatum eſt. De *exactionibus* debitorum publicorum, eſt *titul. 7. lib. 11.* & *tit. 8. lib. 8.* vbi conſule *Paratitlon.* Cautum igitur hoc loco, ne Aduocati, qui per ſtatutum temporis ſpatium, in foro Prætoriano vtroque, vel etiam vrbano, cauſas egerant, *exactorum* moleſtiſſimo munere fungi cogerentur. Quæ de *operibus publicis*, ſtatuit Valentinianus, ea vide illuſtrata ad *nouellam* Theodoſii *16. ſupra de poſtuland. not. q.* ibi: *nulla operis exſtructio eis imponatur.*

(l) *Numeratorum.* Scribe *numerariorum*: male enim defendit GVTHERIVS *lib. 3. c. 2. de Off. dom. aug.* auctoritate Auguſtini vulgatam lectionem. De *numerariis* eſt *titulus I. lib. 8.* vbi conſule *Paratitlon*: Erant autem *numerarii* inter officiales Præfectorum Prætor. Vrbis, Comitum S. L. & R. P. Rectorumque prouinciæ, penes quos *publicarum rationum conſiſtebat notitia*, vt dicitur infra *Nouell. de numerariis*, cogebanturque Iudicibus, debitorum ac reliquorum modum, ſub actorum teſtificatione, non modo frequenter ingerere, *leg. 9. de numerar.* ſed & ipſi munerum iniungendorum ſuſtinebant curam, id eſt, eos nominabant, qui exactorum, curatorumque operum publicorum, munus obire poſſent, & faſtu turgidi, vti eſt in *leg. 11. de priuileg. eorum qui in ſacro palat.* nullam aliquando priuilegiorum immunitatumque habebant rationem. Eam igitur ob cauſſam Valentinianus hoc loco, *numerariorum ſuggeſtiones*, ſiue nominationes, inualidas pronuntiat. De his *numerariis*, qui ita a rationibus numerandis & ſubducendis, nominati ſunt, vide, quæ obſeruarunt SAVARO *ad Sidon. lib. 1. ep. 11.* IVRETVS *ad Symmach. lib. 9. ep. 47.* & DV FRESNE *in Gloſſar.*

(m) *Sacra noſtra.* CVIACIVS addit, *iuſſionis.* Sed ea voce nil opus eſt; *ſacra* enim abſolute denotat Imperatoris legem & epiſtolam, *l. 6. de cohortalib.* Vid. *Gloſſar. Theodoſ.* Gloſſ. Baſil. σάκρα, οἱ λόγοι τȣ̃ δημοσίȣ, καὶ αἱ Γραφαὶ, καὶ ἑρμηνεύονται ἱερά. Cumulauit alia loca DV FRESNE *in Gloſſar.*

(n) *Officiis prouincialibus.* Intellige *numerarios* iudicum. Mox enim verbis, *vel ſuo*, indigitantur *numerarii* Præfectorum Prætor.

(o) *Literata militia.* Leo Aug. *l. 14. Cod. Iuſt. de aduocat. diuerſ. iudicior. Nec enim ſolos noſtro imperio militare credimus illos, qui gladiis, clypeis, & thoracibus nituntur, ſed etiam Aduocatos: Militant namque cauſarum patroni, qui glorioſæ vocis confiſi munimine, laborantium ſpem, vitam & poſteros defendunt.*

(p) *Peculium caſtrenſe.* Repetita hic *lex 3. de poſtulando.* Aduocatis Præfectorum Prætorio idem quoque ius A. D. 440. tribuit Theodoſius *l. 8. Cod. Iuſt. de aduocat. diuers. iudicior. Omne, quod togatis fori Celſitudinis tuæ (PP.) quolibet caſu, quolibet acquiritur titulo, quaſi caſtrenſe ſibimet vindicare: nec patribus, nec auis paternis earum rerum commodum acquirere, legis iſtius auctoritate decernimus.*

(q) *Romæ.* Delenda hæc vox. Vndecim occurrunt leges in Cod. Theodoſiano *propoſitæ Romæ in foro Traiano*, quas quære in *Topographia p. 122.* Cæterum hæc nouella teſtimonium præbet, *Dioſcorum* fuiſſe Conſulem occidentalem, cum ea, eius tantum nomen præferat. *Eudoxius* enim hoc anno Conſul in Oriente prodiit, vide PAGIVM *in Critic. ad an. 442.*

De confirmatione legum Nouellarum Diui Theodoſii. (a) *Tit. XXXV.*

1. Impp. Theod. & VALENT. AA. Albino PF. P. & Patricio. (b)

Glorioſiſſimus principum dominus Theodoſius clementiæ meæ pater, (c) leges a ſe poſt Codicem nominis ſui latas nuper (d) ad nos ſicut repetitis Conſtitutionibus cauerat, proſequente ſacra præceptione direxit, Albine parens Kariſſime AA. Inluſtris & præcelſa magnificentia tua noſtrorum quoque apicum tenorem ſecuta, perferet eas in notitiam omnium, cum ſupradicta venerabili iuſſione ſimul miſſa, quæ nihil dubitationis relinquit, tam ſuis quam prouincialium Iudicum decernet edictis, vt ſicuti vterque orbis indiuiduis ordinationibus regitur, hisdem quoque legibus temperetur. Dat. Non. Maii, (e) Rau. Poſtumiano & Zenone COSS. (448)

(a) Hanc Nouellam edidit GOTHOFREDVS *inter Valentinianeas num. 13.* Cum autem nouellæ facillime inueniantur, nolui turbare ordinem editionis Cuiacianæ.

(b) *Albino PF. P. & Patricio.* De eo dixi ſupra ad *Nouell. 22. de pecunia Afris credita.*

(c) *Pater.* Vid. *not. b. ad nouell. 2. ſupra de confirmat. leg. Nouellar.*

(d) *Nuper.* Miſſæ iam ſunt Conſtantinopoli anno ſuperiore. *Sacra* enim illa *præceptio*, de qua mox, eſt dicta *nouella 2. ſupr. de confirmat. legum nouell. Theodoſ.* quæ data *Kal. Octobr. Conſtp. Ardabure V. C. Conſ. & qui fuerit nuntiatus*, id eſt, an. D. 447. Hoc autem anno 448. demum, vt hæc conſtitutio docet, leges Theodoſii nouellæ in Occidente promulgatæ confirmatæque ſunt, forte, vt *decima* Theodoſii A. *Quinquennalia*, quæ in hunc annum incidunt, hac promulgatione magis redderentur illuſtria.

(e) *Dat. Non. Mai.* MS. Ottobon. *Dat. III. Non. Iun.*

De Lampadariis. (a) *Tit. XXXVI.*

1. Impp. Valentin. A. Opilioni Mag. Offic. (b)

Merito amplitudinem tuam de ſtatutis præceſſorum (c) tuorum contrariis, inter primicerium Lampadariorum & ſequentes eius habitis, videmus retuliſſe, vt quod pro verecunda moderatione ipſe non poteras, noſtra ſeruaret decretio. Opilio fr, aa. Inluſtris itaque auctoritas tua iuxta rationabilem ſuggeſtionem tuam, perpendentes & breuia nimis & longiora tempora, hac edictali lege nos ſtatuiſſe cognoſcat, vt primicerius Lampadariorum tres annos in priuatos (d) adminiſtratione conſiſtat, quatenus hoc labore perfunctos, (e) ſequentibus ad proceſſum copia tribuatur, vt neque ille diuturnitate poſterioribus oneroſus exiſtat, neque ſequentes nimia expectatione langueſcant. De abſentibus, quæ amplitudinis tuæ ſuggeſtio patefecit, ſerenitas noſtra confirmat: hoc eſt, vt ſi biennium ſuis (f) abfuerit, vnum ei, triennio duo, quatriennio tres merito propiet (g) anteponi: ſi vero quinquennio, matriculis eximatur, vt de ſua (h) pœna percellat, & ſedulis obſeruationis ſuæ compendia præmio concedantur. Dat. v. Non. Octob. Romæ, Valentiniano a. vi. & Albino. (i) (450)

(a) *De Lampadariis.* Obſcurum eſt *Lampadariorum* munus, parumque lucis affundit hæc nouella. *Notitia Magiſtri Officiorum, & lex vlt. Cod. Iuſt. de diuerſ. offic.* lampadarios adiungunt menſoribus. Notitia Imp. *Menſores & lampadarii.* Lex vlt. *Menſorum, lampadariorum eorum, qui in ſacris ſcriniis deputati ſunt.* Panciroles *ad Notit.* & Brissonivs *de V. S.* aliique crediderunt, habuiſſe eos curam lampadum palatii, vt accenderentur & niterent, nonnullosque ad ſcrinii uſus fuiſſe deputatos, vt ſcribis in multam noctem vigilantibus & ſcribentibus, lampades inſtruerent. Sed cum Iuſtinianus *Edict. VIII. cap. 3. §. 4.* Lampades, a quibus *lampadariis* nomen eſt, referat inter inſignia magiſtratus, illa doctorum virorum opinio locum habere vix poteſt. Sentiendum igitur puto, cum Gvtherio *de off. dom. aug. lib. 3. c. 12. in fin.* & dv Fresnio *in Gloſſar. voc. lampadarius*, qui cenſent, *lampadarios* fuiſſe, qui faces aut lampades Imperatoribus Magiſtratibusque prætulerint. Ignem Imperatoribus prælatum fuiſſe, & viri docti ſciunt, & plurima docent veterum loca. *Lampas* non eſt lucerna olearia, ſed tæda, fax. Vide Pollvcem *lib. 10. c. 26.* Scholiasten *ad Perſium Satyr. VI. v. 61.* Imo *Lampas* candelabri imitatur figuram, quod cereis candelis inſtuctum eſt, & depictum ſervat Notitia Imperii in inſignibus Præfecti Prætorio. Conſule dv Fresne *in Gloſſar. voc.* διβάμβυλον, λαμπάς. Itaque *Lampadarii* ſunt, qui ignem Imperatoribus prætulerunt. Cumque magiſtratibus imperatoriæ imagines etiam præferri ſolerent, vt docet Cassiodorvs in form. Conſularitatis *lib. 6. c. 20.* ibi: *vultus quin etiam regnantium geniata obſequii pompa præmittit, vt non ſolum ſummi iudicis, ſed & dominorum reuerentia cumulatus orneris*, eæque imagines tantum μετὰ κηρῶν aut μετὰ κηραψίας in publicum efferrentur, vt præter *Acta ſynodi VII. act. 1.* teſtatur inſignis locus Chronici Paschal. in Phoca *pag. 383. Ed. Par.* & *pag. 305. Ed Venet.* μετὰ καὶ τῆς εἰκόνος Φωκᾶ, ἣν εἰσῆγον ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εἰς τὸ ἱππικὸν μετὰ κηραψίας, *cum Phoca imagine, quam, dum ſuperſtes eſſet, cum accenſis cereis in circum intulerant*, Magiſtratibus quoque, quibus inter inſignia, imperatoriæ ſunt imagines attributæ, vt videre eſt in Notitia Imperii, lampadum vſus datus, & lampadarii conceſſi, qui in publicum cum imaginibus prodeuntibus, lampades ſiue ignem præferrent reuerentiæ ergo. Ideo Ivlianvs anteceſſor *conſtitut. 37.* memorat *lampadarios* Præfectorum Prætorio, Magiſtrorum Off. Quæſtorum, & Præfectorum inſularum, & *lex. vlt. Cod. Iuſt. de diuerſ. off. lampadarios* Magiſtrorum militum vtriusque Præfecti Orientis & Illyrici, Iuſtinianus *dicto Edict. 8.* eos Vicario Pontici tractus adſignat, ibi: *vtetur porro præconis voce, & lampadibus quatuor, quippe cum in hanc rem ſumptus a nobis conſtitutus ſit.* Ex his patet, plures fuiſſe *lampadarios*, quorum princeps hac nouella audit *primicerius lampadariorum.* Patet porro ex hac nouella & notitia Imp. eos fuiſſe ſub diſpoſitione Magiſtri officiorum, & forte in laudata Notitia, vt conicit dv Fresne, iunguntur menſoribus, quod, vt ii, imperatorem magiſtratusque præcederent. De *Lampadariis* aulæ Conſtantinopolitanæ multa habes apud Codinvm *de offic. cap. 6. & 7.* & Gretservm *in obſeruat. ad Codin. lib. 3. cap. 1.*

(b) *Opilioni Mag. Off.* Opilio *Magiſter Off.* fuit *A. D. 450.* teſte hac nouella, & *A. D. 449.* vt liquet ex nouella ſequente. Prodiit deinde *Conſul A. D. 453.* cum *Vincomalo.* Conſule Relandvm *in faſt.* & Pagii *Critic.*

(c) *Præceſſorum.* Gothofredvs edidit *prædeceſſorum.*

(d) *In priuatos.* Bene emendat Cviacivs, *in primatus.*

(e) *Perfunctos.* Lege *perfuncto.* Error ortus occaſione vocis ſequentis.

(f) *Suis.* Vellem, *quis.*

(g) *Propiet.* Emendat Cviacivs *properet.*

(h) *De ſua.* Bene hic legit Cviacivs, *deſides.*

(i) *Et Albino.* Male ita in libris omnibus. *Valentinianus* enim ſextum prodiit Conſul cum *Nomo A. D. 445.* vt clarum ex *faſtis.* Cum vero vix capiam, qua ratione potuerint librarii, licet ineptiſſimi, confundere *Nomum* cum *Albino*, in mentem mihi venit, ſcriptum fortaſſe fuiſſe, *Valentiniano A. VII. & Auieno*, id eſt an. 450. *Auienus* autem in marmoribus *Habienus*, & apud Græcos Ἀβιῆνες & Ἀλβῖνος, dicitur. Vide *faſtos* Relandi. Imo ſubſcriptio *leg. 1. Cod. Iuſt. de prætorib.* habet, *Valentiniano VII. & Albino Coſſ.* Deinde data eſt hæc nouella *Romæ*, in qua vrbe anno tantum 450. verſatus eſt Valentinianus, & *quinta Quinquennalia* Auguſtei imperii celebrauit, vt probat Pagivs *in Critic. ad an. 449. n. 17.* & docet ſubſcriptio *nouellæ 38. de nauicular. amnicis*, & Valentiniani *nouell. 7. de indulgent. debitor.* quæ ex his quinquennalibus lucem capit. Ita conieceram. Sed Var. Lect. MS. Ottobon. conſulens, hanc ipſam deprehendi lectionem, *Valent. A. VII. & Abieno Conſ.* Patet igitur, nouellam hanc *anno 450.* emiſſam eſſe.

De

De principibus Agentium in rebus. (a) *Tit. XXXVII.*

I. Impp. Theod. & Valent. AA. Opilioni Magiſtro Offic. (b)

Libenter accipimus quotiens neceſſaria ſubgeruntur. Tantum enim laudis eſt veterum ſtatuta ſeruare, quantum neceſſaria prouida mente ſanxiſſe: eadem ratio eſt præſtare beneficia, & præſtita cuſtodire. Igitur ſublimitatis tuæ, quæ magnanimitate ſui (c) noſtris temporibus proficere iudicat, quicquid rationabili ſollicitudine prouidetur, ſuggeſtionem ſequentes, Agentium in rebus ſcholæ, (d) quorum labores, ſollicitudines, vigiliæ (e) tantæ ſunt, vt ſoli quicquid oneris eſt, & profiteri & efficere videantur, hac edictali lege conſulimus, vt quæ vetuſtas pro remuneratione ſui præſtitit, & intercepta iam diu fuerant, conſequantur, ſcilicet, vt inconſulto Principe, qui ex eadem ſchola ad obſequia Præfecturæ Prætorianæ poſt infinita diſcrimina, & conſumpta ætatis parte meliore peruenit, primores deſignati officii nihil vſurpent, (f) neque Præfectianus (g) aliquis ſummæ ſumat (h) militiæ ſacramenta, neque matriculis eximatur, præter eius conſcientiam atque conſenſum: ita vt eadem matricula officii prætoriani in Principis poteſtate conſiſtat, & annonis atque emolumentis, (i) Principibus nihil per Iudicum auaritiam ſubtrahatur. Debent enim plurimis remediis adiuuari, quos nouimus, vt ad hoc veniant, plurima pericula (k) ſuſtinere, Opilio Frat. A. (l) Inluſtris itaque auctoritas tua, hæc quæ merito conſtituta ſunt, præcipiet pro ſua æquitate ſeruari, vt ſpe certa recuperandi præmii antiquitus deputati, in neceſſitatibus publicis fidelius elaborent: quoniam vbi certus fructus eſt, illic ſtudioſius laborare delectant: multa decem librarum auri ſtatuta, ſi quis legis huius obuiauerit conſtitutis. Dat. III. Id Sept. Rau. Aſturio & Protogene (m) vv. cc. coss. (449)

(a) *De Principibus agent. in reb.* Hanc nouellam edidit Gothofredus inter Valentinianeas *n. 14.* *De Principib. agent. in reb.* eſt *titulus 28. lib. 6.* vbi conſule *Paratitlon.* Sunt autem *Principes agentium in rebus*, qui in ſchola agentium, diuturno fatigati obſequio, tandem id præmii loco conſequebantur, vt in prouincias miſſi, gubernarent Iudicum officia, vt docet *Notitia Imperii*, & *l. 6. de princip. agent. in reb.* Adde *Commentar. ad leg. 1. dict. tit.*

(b) *Opilioni Mag. Off.* De eo vide *not. b.* ad nouell. ſuperiorem 36.

(c) *Sui.* Editiones Lugdunenſ. & Gothofred. habent, *ſua.*

(d) *Scholæ.* De ſchola agentium in reb. conſule *Paratitlon tit. 27. de agent. in reb. lib. 6.*

(e) *Vigiliæ.* L. 7. de priuileg. eorum, qui in ſacro palat. militant: *Quique inter agentes in rebus plenum vigiliarum munus exercent.*

(f) *Nihil vſurpent.* Reuocat Valentinianus hoc loco *leges* Gratiani, Theodoſii M. & Arcadii, *l. 3. & 6. de principib. agent. in reb.* quibus cautum eſt, ne quid officiales iudicum audeant agere, ſine auctoritate Principis officii. Conſule ibi *Commentarium.*

(g) *Præfectianus.* Præfectianus, ἐπαρχικὸς, eſt apparitor ſeu officialis Præfecti Prætorio. Vide *titulum 10. lib. 12. ne præfectianus* &c.

(h) *Summæ ſumat.* In Editionibus Lugdun. & Gothofred. eſt, *ſua præſumat.* Sed proba eſt noſtra lectio, *ſumere* enim *militiam*, & *matriculis eximi*, opponuntur. *Summa militia* dicitur Prætoriana, vt infra *nouell. 4.* Maioriani *de indulgent. reliquor. ſuperior militia.*

(i) *Emolumentis.* Hinc diſcimus, Principes officiorum, quædam *emolumenta*, ſiue *ſportulas* quaſdam, accepiſſe ab iis, qui in militiam officialium adſumebantur. Ideo cautum ſupra, *ne quis ſine conſenſu Principis ſumere militia poſſit ſacramenta.* Imo ob miſſiones officialium ad Principem redibant quædam *compendia*, vt vocantur *l. 2. de lucris officiorum*, quod docent verba illa, *neque matriculis eximatur.* Conſule *Commentar. ad d. l. 2.*

(k) *Plurima pericula.* Theodoſii Iun. L. 6. Cod. Iuſt. de principib. agent. *Principes agentium in rebus, quos ſæpe ſæua pericula, vitæque interdum renuntiatio ad memoratum gradum adduxit.*

(l) *Frat. A.* In Editionib. Lugd. & Gothofred. eſt, *P. K. A.*

(m) *Protogene.* MS. Ottobon. *Protegene*, male. *Protogenes* vocatur in Actis Concil. Chalcedonenſ. *Act. IV. init. pag. 382. Tom. II. Concil. Harduin.* *Et magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto & exconſule & Patricio Protogene.* Conſule *faſtos* Relandi & Pagii *Critic. h. a.*

De nauiculariis amnicis. (a) *Tit. XXXVIII.*

I. Imp. Valent. Epitincano PF. V. (b)

Publicis commodis & ſacratiſſimæ vrbis vtilitatibus amica ſuggeſtio magnitudinis tuæ, clementiam noſtram more ſolito prouiſionis admonuit, vt nauiculariorum corpori, per tot detrimenta laſſato, remedia præſtaremus: quorum priuilegiis ſufficere conſtituta vetera potuerunt, niſi hæc temeritas inlicitæ vſurpationis infringeret. Epitincane P. K. AA. Vnde inluſtris magnitudo tua hac noſtri pragmatici actione (c) cognoſcat, iuxta ſuggeſti-

onem ſuam nauicularios, qui munus proprium diffugerunt, ad corpus ſuum cum agnatione & peculiis reducendos, omni vel coniunctionis, vel obnoxietatis, (d) vel cuiuslibet perſonæ priuilegio (e) & defenſione ſubmota: eorum, qui ſine heredibus obierunt ſubſtantiam, quolibet alienatam titulo ab his vindicari, qui memoratæ ſeruiunt functioni. Nauem nec facere nouam, nec inſtaurare intra capacitatem (f) quadraginta cuparum liceat, quo hoc munus videtur eſſe ſuſceptum: priuatorum (g) naues legitimæ capacitatis, neceſſitatem huius functionis ſingulis curſibus, minores vero binis ſolidis adiuuabunt: vt neceſſarium corpus ſaluberrimæ prouiſionis auxilio ſubleuatum, deuotionem ſolitam redintegratis viribus poſſit agnoſcere. Dat. VIII. Kal. Maii, Rom. Valentiniano A. & Auieno v. c. coss. (450)

(a) *De nauiculariis amnicis.* Ad vrbem Romam pertinet hæc Valentiniani conſtitutio, in qua A. D. 450. ſolemnia *Quinquennalium* Auguſtei imperii celebrauit. Vide PAGIVM *in Critic. h. a.* Huius ſolennitatis cauſſa Imperator *publicis* vrbis *commodis* conſulere voluit. *Commoda* proprie ſunt annonæ ſubſidia. Vide *Gloſſar. Theodoſ.* Vrbi enim æternæ canon frumentarius a poſſeſſoribus Africanis in primis erat præſtandus, quem nauicularii ad portum Romanum ſubuehebant, vbi in horreis recondebatur. Ex his Tiberi aduerſo Romam transferebatur per *caudicarios*, ſiue *nauicularios amnicos*, de quibus hic agitur. Pertinent huc tituli, *de canone frumentar. vrb. Rom. de annonis ciuicis, de nautis Tiberinis, de ſaccariis portus Romæ*, & *de nauiculariis*, quos conſule. Sunt igitur *nauicularii amnici* iidem cum *caudicariis*, quorum fit mentio *l. 2. de piſtorib. l. 9. de ſuar. l. 1. de canon. frumentar. vrb. Rom.* qui nauibus codicariis annonam Oſtiam aduectam, in horrea populi Romani Tiberi ſubuehebant. De his *nauiculariis* conſule *Commentar. ad d. l. 2. de de piſtorib.* & *Paratitlon de nauicular.*

(b) *Epitincano PF. V.* Curam nauiculariorum habuit *P. V.* vt docent variæ Inſcriptiones legum *tituli de nauicular.* De *Epitincano* autem nihil habeo, quod dicere poſſim.

(c) *Actione.* Bene emendat RITTERSHVSIVS, *ſanctione.*

(d) *Coniunctionis vel obnoxietatis.* Hæc ita intelligenda eſſe videntur. Nauicularii pertæſi ſuæ functionis affectabant nonnunquam conſortium aliorum corporum, vt *piſtorum*, quod docet *l. 2. de nauicular.* aut *mancipum ſalinarum*, vt coniicere eſt ex SYMMACHO *lib. 10. ep. 58.* cumque deinde ad munus proprium reuocarentur, obiiciebant *coniunctionem* vel *obnoxietatem*, id eſt, profitebantur in iudicio, ſe alii corpori coniunctos obnoxiosque eſſe.

(e) *Priuilegio.* Vide *leg. 3. de nauicular.*

(f) *Capacitatem.* Illuſtrat hæc GOTHOFREDVS *in Commentar. ad l. 28. de nauicular.* quem vide.

(g) *Priuatorum.* Huc pertinet titulus *de nauibus non excuſand.* & *Nouella 15. ſupr.*

De ſuariis, boariis & pecuariis. (a) *Tit. XXXVIIII.*

I. Impp. VALENT. & Marc. AA. Firmino PF. P. & Patricio. (b)

Non miramur inter bellicas curas & obſtrepentes lituos (c) ordinatione viri magnifici Parentis Patriciique noſtri Aëtii (d) formam publicæ diſpoſitionis in meliorem ſtatum fuiſſe mutatam: cuius ſollicitudini facillimum effectum præſtitit amplitudinis veſtræ in æternum conſulens laudanda prouiſio, quæ ſacræ vrbis priuilegiis, & adminiſtrantis prouidentia, & optimi ciuis adfectione ſubuenit, & iamiamque occidui corporis (e) functionem ita ſalubri diſpoſitione conſtituit, vt remotis diſpendiis nunquam defectum virium deuotio ſeruientis incurrat: quippe cui per mutationem (f) prouinciarum, exactionis qualitate & pretii moderata adæratione (g) proſpexit. Firmine P. K. A. Inluſtris & præcelſa magnificentia tua pragmatici noſtri tenore comperto ſciat ſecundum ſaluberrimam ſuggeſtionem ſuam, quæ ex magnifici viri Parentis Patriciique noſtri Aetii diſpoſitione proceſſit, patronis corporis ſuariorum intuitu ſacræ vrbis Romæ in primis hoc beneficium debere præſtari, vt delegatio, (h) quæ his intra prouinciam Sardiniam præbebatur (de qua propter incertum nauigationis inlatio fluctuabat) ad arcam Prætorianam reducta, cum aliis prouinciis ſub refuſione vniuerſorum titulorum (qui diſperſi antehac plurimum in reliquis habere probantur) de vicinis prouinciis, id eſt, de Lucania ſex milia (i) quadrigentorum, Campania M. D. CCCC. L. ſolidorum debita emolumenta oportet (k) decerni. De boariorum etiam vel pecuariorum (l) præſtatione nongentos quinquaginta ſolidos exactos, ſibi nouerint profuturos: centum milia æqui ponderis portione (m) de interpretiis (n) iuxta priora conſtituta præbeant, (o) ducentena quadraginta pondo (p) ad ſolidos ſecundum promiſſionem ſuam inlaturi, quoniam certa emolumenta, amota ſolita dubitatione, percipiunt: ita vt centum quinquaginta diebus (q) obſoniorum (r) præbitionem ſine vlla cauſatione ſingulis annis a ſe nouerint procurandam,

dam, quæ quantitas in tricies centenis viginti octo milibus libris cum duarum decimarum, ratione colligitur. (s) In ipſorum autem patronorum ſit arbitrio conſtitutum, vtrum Prætorianum officium, adiunctis ei quinque de corpore ſuo, quos elegerint, quibus ducenariam militiam præberi iubemus, an per ſuos tantummodo, ne forte oneroſi ſint apparitores, idipſum munus velint exactionis impleri, non expectata deinceps Prætorianæ ſedis annua delegatione, quæ hactenus ſeruabatur: nec ante quicquam de Lucania Samnioque prouinciis arca Prætoriana depoſcat, quam ſuariis exigentibus debitum omne ſaluatur. Moderatores prouinciarum eorumque officia ſub periculo facultatum ſuarum diligentiam & efficaciam huic operi commodabunt; vt ea ipſa quæ prouidimus facilius impleantur. Barnio (t) priori corporis cum dignitate lege conceſſa, (v) etiam cingulum militiæ iubemus adiungi, quo in rebus ordinandis ſub priuilegio militari maior huic auctoritas ſuffragetur, quod circa ſucceſſores eius venientes per ordinem volumus cuſtodiri: quos ad nullum aliud præterea onus conuenit reuocari, niſi huic (x) officio vacantes a ceteris habentur immunes. Suarios ipſos (y) nullius apparitionis neque iniuriæ (z) neque diſpendiis ſubiacere, manentibus circa eos quæ ſuperiora ſcita ſanxerunt. Obnoxias ſane Suario, Boario & Pecuario corpori perſonas ad debita præcipimus, cum agnatione, peculiis & prædiis, onera reuocari, remotis omnibus, quæ ſibi contra leges præſumptio & ambitio vindicauit. (a) In quibus exequendis memoratus Barnius (b) vel ſucceſſores eius, fidelem operam commodare debebunt, quo ſtatutis noſtris congruus præſtetur affectus. Deuotos enim ob hoc non ſolum prouiſione, ſed etiam honore duximus adiuuandos, vt ſplendidiores in miniſterio vrbis æternæ ſemper inuigilent, ſuisque compendiis æſtiment adgregari quicquid iugis procurarit inlatio. Dat. III. Kal. Iul. Romæ, Herculano V. C. CONS. (452.)

(a) *De ſuariis* &c. De *ſuariis, pecuariis*, eſt *titulus 4. lib. 14.* vbi conſule *Paratitlon.* & REINESIVM *Inſcript. Claſſ. I. n. 105. p. 145.* GOTHOFREDVS hanc nouellam edidit inter Valentinianeas *num. 15.*

(b) *Firmino PF. P. & Patricio.* Firmino hoc anno 452. inſcribitur Valentiniani *Nouell. 12. de epiſcopali iudicio.* Geſſit autem Præfecturam iam anno ſuperiore, quo ad eum data eſt *Nouella* Valentin. *10. de confirmand. iis, quæ adminiſtrantib.* & *nouell. 9. de colon. vagis*, cuius ſubſcriptio *Romæ PP. in foro Traiani*, aperte docet fuiſſe eum Præf. Prætor. Italiæ, quod & nouella noſtra teſtatur, in qua Campaniæ, Lucaniæ, Samnii, Sardiniæ, fit mentio. Idem *nouella* ſequens *40. de prædiis piſtoriis*, Firmino an. 451. inſcripta, quæ de Africæ prouinciis atque prouincialibus agit, confirmat. Firmini, Aruerna oriundi, diu in Galliis fuerunt illuſtres, vt patet ex GREGORIO TVRONENS. *lib. 4. cap. 42.* Vide & SAVARONEM *ad Sidonium lib. 9. ep. 1.*

(c) *Obſtrepentes lituos.* Imminebat Italiæ cum infinita barbararum gentium colluuie *Attila* Hunnorum Rex, qui anno ſuperiore maxima iactura ſuorum in Gallia ab Aetio Gothisque fuerat victus. Valentinianus vero Romæ conſiſtens, & certior factus de hoſtium aduentu, in mandatis dedit eidem *Aetio*, teſte hac nouella, vt exercitum colligeret ad vrbis defenſionem. Igitur ille præter *bellicas curas*, quas laudat Valentinianus, conſilia quoque cum *Firmino PP.* iniit, vt vrbs commeatibus firmaretur, & ſuariorum boariorumque corpora nouis ornarentur beneficiis. Ex hac vero nouella, quæ laudes Aetii decantat, quas *ob bellicas curas* merere videbatur, confutandus eſt PROSPER, qui ſub huius anni Conſulibus ſcribit: *Attila redintegratis viribus, quas in Gallia amiſerat, Italiam ingredi per Pannonias intendit, nihil Duce noſtro Aetio ſecundum prioris belli opera proſpiciente; ita vt nec cluſuris Alpium, quibus hoſtes prohiberi poterant, vteretur, hoc ſolum ſuisupereſſe exiſtimans, ſi ab omni Italia cum Imperatore diſcederet.* Certe *Aquileia*, nobiliſſima illa Italiæ ciuitas, & altera Roma quondam dicta, quæ prima ſuperatis Alpibus, Attilæ fuit oppugnanda, diu eius impotentem deſpexit potentiam, licet tandem ciues, ad ſummam rei frumentariæ difficultatem adducti, conſilium effugiendi ex vrbe eamque vacuam hoſtibus relinquendi, ceperint, vti poſteriores tradiderunt, & coniicere quoque eſt ex IORNANDE *de reb. Goth. cap. 42.* Vide SIGONIVM *de occident. imper. ad h. a.* Corrigendus quoque PROCOPIVS, qui *lib. 1. cap. 4. de bello Wandal.* ſcribit, *Aquileiam* poſt Aetii demum obitum captam ab Attila exciſamque fuiſſe.

(d) *Aetii.* De eo vide, quæ ſcripta ſunt, ad inſcriptionem *nouellæ 24. ſupr.*

(e) *Occidui corporis.* Occiduum corpus ſuariorum dicitur, quia vires eius conciderant, atque ad occaſum interitumque vergere videbatur. Conſule *legem 5. de ſuar.*

(f) *Mutationem.* Editiones Lugdunenſ. & Gothofred. habent *imitationem*, ſine ſenſu. Receptam lectionem firmare quidem videntur, quæ ſequuntur infra de prouinciis, & inprimis Sardinia ad arcam Præfecti Prætorio reducta; mallem tamen legere, *nutationem.* Ob *nutationem* enim prouinciarum *defectumque virium*, vt paullo ante dicitur, opus erat *moderata* pretii *adaratione.* Coniecturam meam iuuant verba illa infra, *plurimum in reliquis habere probantur.*

(g) *Exactionis qualitate & pretii moderata adaratione.* Exactionis qualitas, eſt modus exigendi porcinam. Huc pertinet *l. 2. de ſuariis*, ibi: *ne in æſtimando porcorum pondere licentia ſuariis præbeatur*, & *l. 4. eod. tit. Suariis æſtimandi licentia denegetur, pondusque porcorum trutina examine, non oculorum libertate quæratur.* Pretii *moderata adaratio*, eſt æſtimatio nummaria moderata, quia ſuarios in æſtimanda porcina nonnunquam modum exceſſiſſe legimus. Vide *l. 2.* & *3.*

& *3. de ſuariis.* *Adaratio*, eſt compenſatio, quæ fit in pecunia vice ſpecierum. Conſule *Gloſſar.* & elegantem CASSIODORI locum *Var. XI. 39.*

(h) *Delegatio.* Legendum eſt *delegatione*, vt ſenſus conſtet. *Delegatio* notat deſcriptionem, a Præfecto Prætorio ſuariis datam, qua modus exigendi porcinam comprehendebatur. Vid. *Gloſſar.* & BRISSONIVM *de V. S.* Data fuerat eiusmodi delegatio ſuariis, vt in Sardinia poſſent porcinam exigere. Cum vero propter incertum nauigationis, iuſto tempore Romam non poſſent transferre porcos, & obſonia populo dare, reducendam eſſe hanc delegationem ad arcam Præfecti Præt. cenſuit Valentinianus, id eſt, voluit, vt Sardinia aſſignaretur arcæ Prætorianæ, in eamque Sardi annonariam inferrent functionem.

(i) *Lucania ſex milia.* Editiones Lugdunenſ. & Gothofred. *Lucania, Æmilia.*

(k) *Oportet.* Scribendum eſt, *oporteat.*

(l) *Pecuariorum.* Pecuarii proprie dicti, qui præerant veruecinæ ouillæque carni exigendæ, quæ populo Romano erogabatur. Vide *Commentar. ad leg. vlt. de ſuar.*

(m) *Portione.* Editiones Lugdunenſ. & Gothofred. habent *portionem.* RITTERSHVSIVS edidit, *portionis.* Scriptum fuit ſine dubio, *centum mille portiones.*

(n) *Interpretiis.* Interpretium alias eſt lucrum inter emptum ac venditum, de quo eſt locus claſſicus AMMIANI *lib. 28. cap. 1.* vbi vide VALESIVM & LINDENBROGIVM. CVIACIVS *Obſeruat. XVI. 4.* hic nimis obſcurus eſt. Hoc loco vero *interpretium* eſt lucrum inter acceptum ac erogatum. Nimirum ſuariis leuandi diſpendii cauſſa, quod in ſuſceptione & erogatione porcinæ neceſſario eueniebat, quoddam ἐπίμετρον ſeu *auctarium*, vt in *Gloſſis* dicitur, a collatoribus porcinæ carnis dandum fuit, de quo eſt Valentiniani M. *l. 4. de ſuariis*, ex qua apparet, accepiſſe eos quinque pondo in centum, additurque ibidem, *animal a poſſeſſore tradendum, ob digeriem, prius vnius noctis ieiunitate vacuandum eſſe*, ne ſcilicet ſuarii loco carnis ſtercoris copiam acciperent. Id vero *auctarium* ſiue ἐπίμετρον poſtulaſſe ipſam neceſſitatem teſtatur CASSIODORVS *Var. XI. 39.* ibi: *Erat quidem glorioſum Romam paſcere: ſed quanto diſpendio videbatur poſſe conſtare, adducere tam multis itineribus, qua darentur ad pondus? dum qua probantur decreſcere, nullus poterat imputare.* Eam ob cauſſam etiam ſæpenumero facta eſt adæratio. Cum vero in exigenda porcina maximam adhiberent ſuarii accurationem, vt fidem faciunt *leges de ſuariis*, factum eſt, vt ipſis ex ἐπιμέτρου lucrum quoddam accreſceret, quod hic *interpretium* dicitur. Conſule *Commentar. ad d. l. 4.*

(o) *Prabeant.* Sequentia ſuadent, legendum eſſe *habeant.* Et certe de beneficiis hic ſermo eſt.

(p) *Ducenta quadraginta pondo.* Editiones Lugd. & Gothofred. habent, *ducenta quadragena pondus.*

(q) *Centum quinquaginta diebus.* Hi dies efficiunt menſes quinque, computatis Iureconſultorum more in menſem triginta diebus. Per quinque menſes caro populo Romano fuit præbita, vt conſtat ex *lege vltima de ſuariis.*

(r) *Obſoniorum.* Obſonium proprie eſt carnium præbitio, *d. l. vlt. de ſuar.* *In obſoniis quinas libras carnis a poſſeſſore accipiant.* Gloſſæ, ὀψώνιον, *diarium.* GREGOR. NAZ. *orat. 9. pag. 155. Edit. Lipſ.* ὀψώνιον τὸ βασιλικὸν σιτηρέσιον.

(s) *Colligitur.* Interpretatus eſt hæc verba GOTHOFREDVS *ad leg. vlt. de ſuar.* Quantitas autem hæc obſoniorum annua collecta, facit *triginta ſex milliones ac viginti octo millia librarum carnis*, ex qua de numero ciuium, quibus annona danda, iudicium ferri poteſt.

(t) *Barnius.* Editiones Lugdun. & Gothofred. *Baonius.* Hunc putat GOTHOFREDVS *ad leg. 1. de ſuar.* fuiſſe ſuillæ carnis præbitorem, τοῦ χοιρείου κρέως χορηγὸν, vt appellat ZOSIMVS *lib. 2. c. 9.* Prior corporis, *lege vltim. de ſuar.* dicitur, *corporis principalis.*

(v) *Dignitate lege conceſſa.* Valentinianus an. D. 419. *leg. vlt. de ſuar.* ornauit *tres corporis principales tertii ordinis comitiua*, quam ſibi non ex codicillis, ſed ex priuilegio latæ legis poterant vindicare.

(x) *Niſi huic.* Alienum h. l. eſt *niſi.* Legere poſſis *ſed.* Verum ſic etiam ſcribendum foret: *habeantur.* Forte leg. *nam.* Compendia vtriusque verbi in MSS. facile confunduntur.

(y) *Ipſos.* Male Editiones aliæ, *ipſius.*

(z) *Iniuria.* Intellige iniurias corporales ex priuilegio Valentiniani *d. l. vlt.* ibi: *Nulla tamen eos corporis iniuria formido percellat.*

(a) *Vindicauit.* Idem *d. l. vlt.* ſanxit Valentinianus: *Vt his quoque ſuas reddi iubeamus perſonas, quas reſciſſis omnibus priuilegiis, vinculis, gratioſis ſententiis, (ſi quas in abolitionem genuinæ functionis meruerunt,) reſtitui facias cum facultatibus ſuis.*

(b) *Barnius.* Al. *Baonius.*

De prædiis piſtoriis Afris deputandis. (a) *Tit. XL.*

I. Imp. VALENTIN. A. Firmino PF. P. (b) & Patricio.

Ad auditores (c) ſuos beneficia delata reſpiciunt, nec minus plenam gratiam meretur, qui præſtanda ſuggeſſit, quam qui ſuggeſta concedat: vnum prouidi Iudicis eſt, alterum munificentiæ principalis, & inſinuatio, beneuolentiæ titulo præſtando (d) gloriam, cumulat inſinuationis affectum. Cenſeo igitur, vt iuxta ſuggeſtionem culminis tui, honoratis Afris & poſſeſſoribus hoſtili (e) vaſtatione nudatis iſto remedio conſulatur, vt quod fortunæ impreſſio ſuſtulit, id quantum poteſt largitas Auguſta compenſet. Dulce eſt remedia feſſis optata largiri: & licet habeat inexhauſtum dolorem atque æterna ſuſpiria propriarum amiſſio facultatum, tamen quæ in tam triſti fuerint ſorte conlata, amiſſa ſolantur. Igitur intra Numidiam prouinciam ex deſertis locis, de quibus, ſicut celſitudinis tuæ ſuggeſtio loquitur, nihil emolumenti agnoſcet, honoratis & poſſeſſoribus,

ſoribus, quos prædiximus, XIII. millia ferre (f) centuriarum, ſub quinque annorum vacatione concedimus: duo millia præterea ſolidorum, qui ex titulo vicinarum (g) ſiliquarum, quæ per ſingulas centurias exiguntur, & ſupereſſe fiſco perire (h) dicuntur, exacta per officium magnitudinis tuæ ad arcam, ad eandem ſummam, quemadmodum iuxta merita perſonarum per ordinem annis ſingulis diuidi debeant, pro tua moderatione decernas. Et in Sitifenſi & in Cæſarienſi prouincia, Mauritania & Numidia, prædia iuris emphyteutici & domus diuinæ, quæ a Vaculis (i) poſt Vandalicam vaſtationem fuerant competita, & a diuerſis hodie poſſidentur, auferri ab hisdem cenſeo, & ſub eo inſitationis modo, quo nunc tenentur ſubſignatione (k) ceſſante, honoratis Proconſulis prouinciæ Abidiacenæ (l) potius conlocari, quos a Barbaris, ſublatis patrimoniis etiam de ſedibus propriis conſtat expulſos. De piſtoriis autem prædiis ſtatuo, quoniam his quos Barbaries adflixerat, & ob alimoniam ante fuerant lege conceſſa, ad eos tantum debeant peruenire, quos ab hoſtibus certum eſt facultates captiuitatis infortunio perdidiſſe, iisdem pulſis, quos ad hoc beneficium indecenter conſtat admiſſos: nec liceat quemquam amplioribus, quam eius loci ratio poſtulat remediis adiuuari. Æquum enim eſt, vt quos perculſis grauiori ſorte contulimus, iuxta ſingulos diſtributione proficiat, penes quos ſaluo vrbis Romæ priuilegio, (m) hæc humanitas permanebit, donec auſpice Deo Africam redire contingat. Prædia obeuntium, eiusdem ſcilicet iuris, ad filios eorum quibus data ſunt, ſucceſſionis iure perueniant, ſaluo tamen, vt dictum eſt, priuilegio vrbis æternæ: qui, ſi defuncto fortaſſe non fuerint, auctoritatem (n) Iudicis huic dari præcipio, cui magis conſuli iuſta neceſſitas perſuadet. maioribus enim debent beneficiis adiuuari, quos dubium non eſt aduerſa vehementiora perpeſſos. Firmine P. K. AA. Itaque inluſtris & præcelſa magnificentia tua adſignatos (o) Prouinciales ſub programmate ſuo faciat peruenire, vt quanta nobis dotalium cura ſit, (p) præſenti lege cognoſcant. Dat. III. Id. Iul. Romæ, Adelfio v. c. CONS. (q) (451.)

(a) Edita eſt hæc Nouella in *Tricennalibus* Cæſarei Imperii Valentiniani, ex quibus lucem capit. De *prædiis piſtoriis*, per diuerſas prouincias ſparſis, quæ piſtoribus olim, qui pani coquendo, alimentisque popularibus, inſeruiebant, quædam præbebant ſolatia, vt dicitur *l. 19. de piſtorib.* conſule *Commentar. ad leg. 7. d. t.* & CVIACIVM *Obſeruat. XVI. 5.*

(b) *Firmino PF. P.* De eo dixi ad nouellam ſuper. *not. 6.*

(c) *Auditores.* Emendauit CVIACIVS, *auctores*, & ita edidit RITTERSHVSIVS recte.

(d) *Præſtando.* Lege, *præſtandi.*

(e) *Hoſtili.* Wandalica. Vide quæ ſcripſi *ad nouell. 23. ſupr. de tribut. fiſcal.*

(f) *Ferre.* Bene emendat CVIACIVS, *terræ.*

(g) *Vicinarum.* Lege cum CVIACIO, *vicenarum.*

(h) *Perire.* Emendat CVIACIVS, *per ſe.*

(i) *Vaculis.* Niſi ſcribendum *vagulis*, ſuntque intelligendi *vaguli Afri*, a Wandalis bonis exuti, & ad vltimas miſerias redacti, non habeo quomodo aut emendandus aut intelligendus ſit hic locus.

(k) *Subſignatione.* Subſignatio eſt confirmatio. *Subſignare*, eſt ſubſcribere, vt ex FESTO notiſſimum, confirmatio vero fit ſubſignatione.

(l) *Proconſulis Prouinciæ Abidiacenæ.* Recte quidem emendauit CVIACIVS *Proconſularis Prouinciæ*, ſed ſcribendum præterea eſt, *ac Byzacena*, monſtrum enim nominis eſt *Abidiacena.* Erant autem in Wandalorum poteſtate hoc tempore prouinciæ, *Proconſularis* ac *Byzacena*, & honorati plures, cum per ſortes agros inter exercitum diuiſiſſet Genſericus, ex iis fuerant eiecti. Vide, quæ obſeruaui ad *nouell. 23. ſupr.*

(m) *Priuilegio.* Nimirum piſtorum corpori ſalua manent ſua iura, & prædia piſtoria Afris locantur tantum iure perpetuario ſiue emphyteuticario. *L. 19. de piſtorib. Fundi iure perpetuo, idoneis, adfixa præſtatione tradantur, atque conductores præſtationis modum & ſolatia miniſtrent antiquitus conſtituta piſtoribus.*

(n) *Auctoritatem.* CVIACIVS recte emendauit, *auctoritate.*

(o) *Aſſignatos.* Scribendum *ad ſignatos.* Signati ſunt ſignificanter, quaſi quodam ſigno, definiti, & deſignati. Vid. *Gloſſar. voc. ſignare.*

(p) *Dotalium cura ſit.* CVIACIVS hæc aſteriſco notauit, nonnihil excidiſſe putans. Sed bene ſe omnia habent, & ex *l. 7.* & *13. de piſtorib.* facile poſſunt illuſtrari. Prædia enim piſtoria proprie dicuntur *fundi dotales* dictis legibus, quia alienari non poterant, & corpori piſtorum iam olim inſtar *dotis* cuiusdam erant attributa. *L. 13. de piſtorib. Non ea ſola piſtrini ſint vel fuiſſe videantur, quæ in originem adſcripta corpori dotis nomen & ſpeciem retentant*, &c. *L. 7. d. t. Poſt quinquennii tempus emenſum vnus prior e Patronis piſtorum otio & quiete donetur, ita vt ei, qui ſequitur officinam cum fundis dotalibus tradat atque conſignet.*

(q) *Adelfio V. C. Conſ. Adelfius* dicitur in marmoribus, & plerisque faſtis latinis, Græci ſcribunt Ἀδέλφιον. De eo conſule *faſtos* RELANDI. Prodiit cum eo in Oriente hoc anno Conſul *Marcianus A.* cuius nomen tempore editæ nouellæ nondum in Occidente innotuerat.

De

De ſucceſſione curialium. (a) *Tit. XLI.*

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Maximo II. PF. P. (b)

In augendo ſtatu vrbium ſingularum, ſeruata catholicæ religionis veneratione, tam præcedentia veterum, parentumque noſtrorum ſtatuta renouamus, (c) quam noſtris legibus obſeruanda decernimus, ne paſſim imminutione municipum, cum numeroſitas ex abundanti clericatus augetur, publica damna generentur. Non dubium eſt enim, cum non expletis muniis ad obſequium venerabilis myſterii (d) curialis admittitur, reliſum (e) in paucos publicæ functionis onus nequaquam poſſe tolerari: & rurſus migrantibus patrimoniis curialium ad perſonas, quæ functionibus municipalibus non tenentur, propriam ciuitatis nutare ſubſtantiam. Propterea præſenti lege ſancimus, vt quisquis ante huius ſanctionis diem, ſuſcepit clericatus officium, non expletis vrbis propriæ muniis ac muneribus, in ea quidem qua meruit religionis obſeruatione perduret, ſed omnia per ſuffectum tam perſonalia quam patrimonii onera cogatur agnoſcere, facultates ſuas pro virili portione ſingulis filiis diuidat, ſibimet ſimili parte ſeruata. Quod ſi filios non habuerit, duas partes facultatum ſuarum, præter vllam alienationis fraudem, propinquis ad curiam pertinentibus tradat. Quod ſi deſuerint, easdem octo vncias ordini proprio proficere debere cenſuimus, quoniam non minor eſt affectio patriæ, quam parentum: tertiam ſane propriæ ſubſtantiæ ſeruaturus. Qui vero redditis patriæ muneribus, dudum ad officium clericatus acceſſit, filiis, quos ſibi procul dubio curia vindicat, facultatum ſuarum, ſicut iam diximus, virilem ſingulis portionem tradere non moretur. Qui ſi filios non habuerit, ea quæ ſuperius, & de patrimonii diſtributione talis perſonæ, conſtituta ſunt, obſeruare cogetur. Decet enim eum, qui ſacroſanctis deſiderat inhærere myſteriis, fide magis diuitem, quam facultatibus adprobari. In futurum ad Eccleſiaſtica miniſteria curialem ſuſcipi præſenti lege prohibemus, vt fiſcales neceſſitates numeroſitate municipum facilius impleantur. Si quis ſane ad clericatus obſequium etiam contra legum vetita, animi deuotione properauit, ſi propriæ non compleuerit onera ciuitatis vniuerſa, per ſuffectum reddere compelletur: ſimili legis obſeruatione facultates ſuas ſicut ſupra ſcriptum eſt, aut cum filiis, aut cum propinquis, aut cum patria diuiſurus. Quod ſi expletis muniis, ſacroſanctæ religionis fuerit miniſterio coniunctus, facultates ſuas viritim filiis diſtribuere per iudicium mox cogetur, ſibimet virilem portionem inter liberos ſeruaturus. Qui ſi filios non habuerit, duas partes patrimonii ſui propinquis (qui tamen curialitatis oneribus obnoxii ſunt) absque vllo imminutionis commento, ſicut ſuperius dictum eſt, ſciat protinus conferenda, omnibus in medium deductis quæ poſt hanc rem (f) clericatus in fraudem legis alienanda crediderit: tertiam cui voluerit proprio diſpenſaturus arbitrio. Quæ noſtram ſerenitatem temperaſſe humanitatis intuitu vetera legum conſtituta (g) teſtantur, quibus omne patrimonium cedere ordini proprio curialis præceptus eſt, quotiens ad miniſterium clericatus eligitur. Illam quoque partem diſpoſitio noſtra non præterit, vt quisquis ciuis vel incola deinceps in nullo obnoxius (cuius tamen ſubſtantia trecentorum ſolidorum (h) non exuberet quantitatem) fuerit repertus, habeat adipiſcendi clericatus liberam facultatem. Eum vero cuius patrimonium maiore quam definiuimus æſtimatione cenſebitur, liceat Curiæ ſecundum vetera ſtatuta ſociari: exceptis his qui ſacris ſcriniis noſtris & Agentium in rebus ſcholæ militant, & aliis, qui continuatæ militiæ obſeruatione deſudant, vt multis prouiſionum generibus ordinum numerus ſuppleatur, nec tamen deſint miniſtri venerandæ religionis obſequiis. Maxime P. K. AA. Inluſtris & præcelſa magnificentia tua huius legis ſaluberrima conſtituta, ſub edictorum promulgatione faciat in omnium notitiam peruenire, vt ſacrilegii reatus (i) inuoluat, viginti librarum auri multa percellat, quem non obediſſe claruerit edictalibus Conſtitutis. Dat. v. Kal. April. Rauennæ, Theodoſio A. XV. (k) & Feſto V. C. COSS.

(a) *De ſucceſſione Curialium.* Hanc nouellam bene intelliges, aduocato in ſubſidium *Paratitlo de decurionib.*

(b) *Maximo II. PF. P.* De eo dixi *not. 4.* ad *Nouell. 21. ſupr. neque domum diuinam.*

(c) *Renouamus.* Vide ea in *Paratitlo de decurion. pag. 358.*

(d) *My-*

(d) *Myſterii.* Male in aliis eſt *miniſterii.* Clerici *l. 123.* de decurion. dicuntur *ſacroſanctis myſteriis ſeruire.* Errauit profecto RITTERSHVSIVS, *miniſterii* vocem defendens.

(e) *Relifum.* Emendat CVIACIVS, *recifum.*

(f) *Hanc rem.* CVIACIVS legit *honorem.*

(g) *Conſtituta.* Ea collegit GOTHOFREDVS *in Paratitlo d. pag. 358.*

(h) *Trecentorum ſolidorum.* Conſtantii æuo, ex *lege 33. de decurion.* vocabantur ad curiam, qui vltra viginti quinque iugera priuato dominio poſſidebant.

(i) *Sacrilegii reatus.* Sacrilegii reatus, eſt crimen violati iuris, *l. 30. de erogat. militar. annon. l. 2. vt dignit. ordo.* Vide *not. i. ad d. l. 30.*

(k) *Theodoſio A. XV.* Scribe *XVII.* Cum *Feſto* enim *A. D. 439.* Theodoſius decimum ſeptimum Conſul prodit, propter octaua *Quinquennalia* imperii. Vide PAGIVM *in Critic. ad h. a.* & *faſtos* RELANDI.

In damnum publicum non valere reſcriptum, nec ſpecialia beneficia generalibus præferenda. Tit. XLII.

1. Impp. Theod. & VALENT. AA. Maximo PF. P. II. (a)

Viſu rerum frequenter agnouimus ſpecialibus beneficiis generalem deuotionem grauari, recedente (b) in reliquos tributorum ſarcina, (c) quæ ſingulis quibusque ſubducitur, Maxime P. K. AA. Et ideo inluſtris & præcelſa magnificentia tua pragmatici noſtri ſecuta decretum, ſciat ſecundum ſuggeſtionem ſuam, manentibus his, quæ dudum de remouendis ſpecialibus beneficiis cenſuimus, omnia quæ ſpecialiter contra vetitum impetrata ſunt, non valere, & functionem publicam æqualiter ab omnibus oportere cognoſci, (d) vt & quod in commune ſtatutum ſalubriter fuerat, perſeueret, nec denuo in hæc ambitus redeat, quæ iterata præceptione remouemus. Dat. VIII. Kal. Febr. Rom. Valentiniano A. V. (e) & Anatolio V. C. COSS. (440.)

(a) *Maximo PF. P.* De eo dictum ad *Nouell. 21. ſupr.*

(b) *Recedente.* Rittershuſius vult, *recidente.*

(c) *Tributorum ſarcina.* De hac tributorum *ſarcina*, vide querelas SALVIANI *de gubernat. Dei lib. 5. c. 7. 8.* qui circa hæc tempora ſcripſit.

(d) *Cognoſci.* Forte *agnoſci. Agnoſcere functionem tributariam*, frequenter occurrit in legibus tituli *de annona & tribut.* & ipſe Valentinianus *l. 36. d. t. Functiones*, ait, *abſque vllius beneficii exceptione, agnoſcere oportere cenſemus.* Sed & *l. 14. eod. tit.* legimus, *annonarias functiones cognoſcere*, vbi tamen habet Codex Iuſt. *agnoſcere.*

(e) *Valentiniano A. V.* MS. Ottob. mendoſe *Valentiniano Aug.*

De pantapolis (a) ad vrbem Romam reuocandis, & qui a tironum præbitione excuſantur. Tit. XLIII.

1. Impp. Theod. & VALENT. AA. Edictum ad Populum.

Vrbis Romæ, quam merito caput noſtri veneramur Imperii, intantum nos cura non deſerit, vt quieti eius atque abundantiæ modis omnibus conſulamus. Græcos itaque negotiatores (quos Pantapolas dicunt) in quibus manifeſtum eſt maximam ineſſe multitudinem, (b) magnamque in emendis vendendisque mercibus diligentiam, vlterius non patimur ſacræ vrbis habitatione ſecludi, licet eos diſſenſio & maxime inuidia tabernariorum, (c) quam venerabilis Romæ vtilitas a negotiatione ſubmouerit. Idcirco hoc edicto ſinguli vniuerſique cognoſcant Pantapolis ad vrbem Romam redeundi negotiandique licentiam reſtitutam, vt cura peruigili vbertas populo miniſtretur, & in rebus ſuſpectis (d) a maiore multitudine ciuitas poſſit habitari, ita vt ſi quis ſtatuta pretia non ſeruauerit, in eum pro qualitate facti vindicta procedat, nec ob vnius aut alterius delictum omne corpus liceat excludi. Ita enim cura multorum nec abundantiæ deerit, & profutura ciuitati augebitur multitudo. Ex illa ſane parte totam ſolicitudinem omnemque formidinem veſtris animis cenſuimus auferendam, vt huius edicti ſerie cognoſcat vniuerſitas, nullum de Romanis ciuibus, nullum de corporatis (e) ad militiam eſſe cogendum, ſed tantum ad murorum portarumque cuſtodiam, quotiens vſus exegerit, inluſtris viri vrbis Præfecti diſpoſitionibus (f) ab omnibus obſequendum. Cuius ordinatio etiam in muris, (g) turribus, (h) & portis, quæ ſunt labefactata reſtituat, ita vt reparatione murorum (i) vel omnium, quæ ſupra dicta ſunt, nullus penitus excuſetur. Illud quoque pro tuendo ſtatu venerandæ vrbis decernimus, vt a conlatione tironum, & ab exſoluendis ſeptem ſolidis per

per millenas (k) nuper indictis, ceſpes Formenſis, Aëtrinſis, Calcarius & Victuratius habeatur immunis, vt propitius deuotionem ſolitæ functionis agnoſcant. Dat. VI. Non. Mart. Romæ, Valentiniano A. V. & Anatolio V. C. COSS. (440.)

(a) *De Pantapolis.* Scribendum ſit *Pantopolis.* Sunt autem *Pantopolæ*, qui omne genus merces habent promercales. In *Gloſſis Philoxeni* dicuntur *Seplaſiarii & Seplaſſarii.* Παντοπώλης, *Seplaſiarius, Salgamarius, Seplaſſarius, Dardanarius.* Obſeruat SALMASIVS *ad Vopiſci Aurel. c. 45. Seplaſiarios* non vnguenta, aut colores tantum vendidiſſe, ſed mercium minutarum omne genus, vt chartam, linum, ſtupam, candelas, & alia, quæ ῥωπικὰ καὶ λεπτὰ græci appellare conſueuerunt. Recte quoque *Gloſſa* dixit Pantopolas *Salgamarios.* Hi enim non modo herbas fructuſque ſale acetoque condiebant vendebantque, ſed & lignum, oleum, ſal, culcitas, & plura habebant venalia, vt intelligimus ex *titulo 7. lib. 9. de ſalgamo hoſpit. non præbend.* Sed cur *Pantopolas* Gloſſa *Dardanarios* dicat, obſcurum eſſe poſſet. *Dardanarius* eſt σιτοκάπηλος, annonæ flagellator, ex caritate caritatem affectans. Enimuero hoc nomen ideo impoſitum eſt *Pantopolis*, quia negotiationem quoque exercebant frumentariam. Negotiatores autem frumentarii recentiori æuo infames fere fuere, perſuadente ſibi plebe, ſemper eos expectare annonæ caritatem mediocribus grauem, vt eſt apud CASSIODORVM *Var. IX. 5.* Pantopolas hos ob diſſenſionem, quæ ipſis fuit cum tabernariis romanis, vrbe aliquando eiectos fuiſſe Valentinianus ait, quibus hoc anno, quo *Quindecennalia* auguſtei imperii celebrauit, reditus beneficium tribuit. Conſule CVIACIVM *Obſeruat. X. 19.*

(b) *Multitudinem.* Et erat incolis opus, exhauſta ciuibus ciuitate romana, quæ a tempore direptionis Gothicæ reſpirare nondum potuit, vt teſtantur plurima veterum teſtimonia. Deinde Genſericus hoc anno Siciliam ingreſſus erat, infeſtumque claſſibus reddebat mare, Romanique verebantur, ne Wandalos, abſente exercitu romano, ad portum vrbis exponeret. Vide PROSPERVM *in Chron. ſub huius anni Conſulib.* & BARONIVM *in Annal.*

(c) *Tabernariorum.* Intellige eos, qui in tabernis negotiatoriis verſabantur. De *tabernis* variis conſule BRISSONIVM *de V. S.*

(d) *Rebus ſuſpectis.* Quia Romani hoc tempore timebant Wandalicam inuaſionem. Vid. *not. b.* ſupra, & *not. a. ad Nouell. 20. de reddito iure armorum.*

(e) *De corporatis.* Vide ſupra *Nouell. 26. de corporatis vrbis Romæ, qui ad militiam transeunt.* GOTHOFREDVS *ad leg. 2. de priuileg. corporat.* per *corporatos* hic tantum Pantopolas intelligendos eſſe, cenſet. Sed apparet ex inſcriptione nouellæ, quæ *ad populum* data eſt, corporatis omnibus tribui priuilegium.

(f) *Diſpoſitione.* Erant enim corporati ſub diſpoſitione PV. vt dixi *ad Nouell. 26. ſupr.*

(g) *Muris.* A murorum reparatione nemini tribuitur immunitas, vide *leg. 49. de operib. publ.* ibi: *a ſummis ad infimos vtque ſarcina decurrente, ferendi oneris non leue ſolatium, ſed in commune omnibus profuturum, communi labore curetur.* Errat GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 49. 51. de operib.* ſtatuens, VEGETIVM, qui *de re militari* libros Valentiniano Aug. dedicauit, in *prologo libri 4.* hanc murorum refectionem innuere, ibi: *Sed diſpoſitionibus veſtræ clementiæ, quantum profecerit murorum elaborata conſtructio, Roma documentum eſt, quæ ſalutem ciuium Capitolinæ arcis defenſione ſeruauit*, &c. Vegetius enim librum ſuum iuſſu *Valentiniani II.* ſcripſit, quod, qui attente legerit præfationem, quam in libro ſecundo & quarto præmiſit, facile ſibi perſuadebit.

(h) *Turribus.* Intellige *turres* murorum romanæ ciuitatis. *Turribus* tutiſſimas reddi poſſe ciuitates, veteres ſtatuebant. VEGETIVS *lib. 4. c. 2. Sinuoſis murorum anfractibus clauſere vrbes, crebrioreſque turres in ipſis angulis ediderunt propterea: quia ſi quis ad murum tali ordinatione conſtructum, vel ſcalas vel machinas voluerit admouere, non ſolum a fronte, ſed etiam a lateribus, & prope a tergo, velut in ſinum circumcluſus opprimitur.* *Turres* muri noui Conſtantinopolitani memorat Theodoſius Iun. *l. 51. de operib. publ.* & *l. 13. de metat.* Aliæ erant *turres* in limitibus cunctis romani imperii poſitæ, quas *burgos* etiam dixere, de quibus conſule diſſerentem GOTHOFREDVM *ad l. 13. de operib. publ.*

(i) *Reparatione murorum.* Tribonianus hanc ſententiam adſuit *legi 12. Cod. Iuſt. de operib. publ.* quæ alias deſumpta eſt ex *lege 34. Cod. Theodoſ. de operib. publ.*

(k) *Per millenas.* Scribendum eſt *per millenos.*

(l) *Ceſpes Formonſis, Aetrinſis, Calcarius & Victuratius.* Ceſpes eſt, *terra, poſſeſſio*; ita *ceſpes Africanus, leg. vlt. de præd. nauicular.* Ceſpes *calcarius*, eſt poſſeſſio calcis functioni obnoxia, *ceſpes* autem *vecturarius*, (ita enim emendandum) terra eſt, cui incumbit onus vecturæ, ſiue calcis Romam deuehendæ. *Vecturarii*, ſunt calcis vectores, *l. 1. 2. de calcis coctorib.* Cum enim *turres, portæ, muri* vrbis, eſſent reparandi, iis poſſeſſionibus immunitas erat danda ſeptem ſolidorum, quæ calcem præbebant ſubuehebantque, ad ſtatum vrbis reparandum, vt *propitius deuotionem ſolitæ functionis agnoſcerent.* Confer *Paratitlon de calcis coctoribus.* Sed *ceſpes Formenſis & Aetrinſis* eſt obſcuriſſimus. GOTHOFREDVS *not. b. ad l. 3. de calcis coctorib.* & *in Commentar. ad leg. 1. de aquaduct.* emendat, *ceſpes formenſis & aerienſis.* Ceſpitem *formenſem* exiſtimat, eſſe poſſeſſionem, per quam formæ, ſiue aquæductus tranſeunt, quorumque cura in his poſſeſſionibus incubuerit. Sane *formæ* ſunt aquæductus, & *Comites formarum*, memorantur in *Notitia Imp.* & apud CASSIODORVM. Ceſpitem *aerienſem* cloacario, ſiue tributo, quod cloacarum purgandarum cauſſa infertur, cenſet fuiſſe obnoxium, nomenque inde trahere, quia eius potiſſimum ſubſidio, immunditiei impurique ſpiritus, tanquam cauſſæ grauioris cœli, quibus denſus, impurus peſtilensque aer fit, remoueantur. Et licet vox *formenſis*, non occurrat apud auctores, eſt tamen viri magni coniectura valde probabilis. Veniebat mihi in mentem, legi forte poſſe, *Formienſis*, & *Aletrienſis.* Non procul abſunt *Formiæ a Tarracina*, quæ ciuitas calcariæ functioni fuit obnoxia, vt docet *l. 3. de calcis coctorib.* & SYMMACHVS *lib. 10. ep. 53.* Sunt etiam notiſſimi *Aletrienſes* in Hernicis, ex PLINIO aliiſque; ſed præterquam, quod nullibi legi, *Aletrium* & *Formias* ſaxa habuiſſe calci coquendæ apta, *Formianus* præterea *ceſpes* ſcribendum fuiſſet, vt patet ex SYMMACHO, qui hoc Seculo epiſtolas concinnauit.

De tironibus & occultatoribus deſertorum. (a) *Tit. XLIIII.*

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Sigiſualdo (b) Comiti & Magiſtro vtriusque militiæ.

Frequentari ſæpius conſtituta, temeritas plectenda compellit, vt excuſabilis (c) culpa ſit, quam etiam recens prohibitio non emendat. Nulli enim concedi fas eſt, ſi totiens vetita, nunc quoque ſeuerius interdicta, temptauerit. Reparandi feliciter exercitus cura, conferri debere tirones a poſſeſſore cenſuimus. Ne qui tamen damni publici abuſus occaſione lucrum capere ſe credat de fiſcali diſpendio, ſi perſonam ſemel inſignitam militari titulo, ruris colendi cauſa, vel negotiationis exercendæ gratia, aut cuiuslibet miniſterii occaſione, detinet, P. K. A. Idcirco inluſtris & præcelſa magnificentia tua, hæc nos ſciat edictali lege iuſſiſſe, quisquis de tironibus aliquem, necnon prioris militiæ virum, proprios numeros & ſigna deferentem, ruſtico vrbanoue prædio crediderit occultandum, & ipſum reſtituat quem celauit, & tres alios (d) aptos militiæ pœnæ nomine cogatur inferre. Colonus, conductor actorue loci, ſi id ætatis ſit, vt ſtipendia ferre poſſit, militiæ protenus adgregetur. Quod ſi neſciente domino, deſertor in cuiuslibet ædibus latuerit, colonum, conductorem, actorem, vel qui id ſcierit capitali ſupplicio (e) eſſe feriendos. Veruntamen, ne occaſionem calumniis dediſſe videamur, ſi temporaliter habitandi cauſa, miles vel tiro, cuiuslibet prædium forte ſucceſſerit, id ſeruata moderatione ſancimus, vt in tricenſimum diem, poſtquam in eodem loco eſſe ceperit, correptum, is quem ſuperior legis pœna conſtringit, ad ciuitatem quamque proximam deducat, officio publico ac primoribus ciuitatis tradat, ſub confectione geſtorum, ad prouinciæ Moderatorem protenus perducendum, vt eius cura ad ſigna propria reducatur, & pœnis competentibus ſubiugetur. Iudicem ſane, ſi conhibentiam (f) in his exſequendis negligentiamque præſtiterit, decem libras auri, eiusque officium ſimilem quantitatem pœnæ nomine fiſco iubemus exſoluere. Quam legem, nequis ſe ignoraſſe confingat, per omnes prouinciarum ciuitates edictis ſolemnibus diuulgabis. Dat. XIII. Kal. April. Romæ, Valentiniano A. V. & Anatolio V. C. COSS. (440)

II. Idem AA. Quadratiano PF. P. (g)

Diſpoſitionem cunctis ſalubriter profuturam certatim debet omnium præuenire deuotio. Quid enim magis profeſſis eſt deſideriis expetendum, quam vt adiectis viribus, per dilectum roboris militaris, Romanus augeatur exercitus? Quadratiane P. K. A. Vnde inluſtris magnificentia tua, pragmatici prioris tenore, quod de dilecto (h) nouo agitando datum eſt, Senatores vel vniuerſos poſſeſſores oportere a ſe conueniri, vt auctores (i) & conductores ſuos, ſine vlla tam neceſſariæ rei diſſimulatione, his repræſentandos nouerint, quibus per ſuburbicarias prouincias (k) tironum congregandorum munus iniunximus, quo facilius ad effectum publicæ vtilitatis valeat perueniri. Quisquis vero conuentus, ad eos, qui id exequuntur, deducere gubernatores agrorum ſuorum, aliqua cunctatione diſtulerit, cognoſcat ſe decem libris auri multandum, & tirones eius numeri, qui deprehenſus fuerit, nihilominus traditurum. Aduerſum quippe animum a communi defenſionis ſtudio, iure talis ſeueritas inſequitur. Supereſt igitur, vt nullius animus retardet iniuncta, quia, quisquis in hac parte ceſſauerit, ſeſe quodammodo confitetur non eſſe Romanum. Dat. VIII. Kal. Iun. Rau. Maximo II. & Paterio COSS. (443)

III. Idem AA. Hiſiodoro Com. (l)

Cogit diuerſarum rerum neceſſitas * ſe quidem pro vtilitate communi, vt ſuggeſtio ſublimitatis tuæ prouida nimis pro qualitate temporis eſſe videatur. Paruo etenim vnusquisque contemptu, (m) ſperare debet ſecuritatem futuri. Nec enim graue eſſe credimus, quod oneris contemplatione depoſcitur Hiſiodore FR. A. Vnde inluſtris auctoritas tua, ſciat ſecundum ſuggeſtionem ſuam pragmatici auctoritate firmatam, hoc nos præſenti tantum tempore cenſuiſſe, propter imminentium expenſarum neceſſitatem, qui-

bus ſufficere ærarii vires nequeunt, id quod conferentes plurimum non grauet, nos parte aliqua valeat adiuuare. Idcirco inluſtres vacantes (n) per omnes noſtras prouincias conſtitutos, ternos tyrones in adærationе debere perſoluere. Comites quoque conſiſtorianos, vel primi ordinis, necnon Tribunos & Notarios, ſed & eos, qui adminiſtrationes ordinarias in prouinciis gubernarunt, dare ſingulos oportere: Tribunos vero vacantes, ſiue Comites ſecundi vel tertii ordinis, omnesque clariſſimos, tertiam partem tironis agnoſcere, ita vt vnius tironis pretium triginta ſolidis (o) taxetur: exceptis Afris, qui hoſtili neceſſitate ſedibus ſuis nuper expulſi ſunt. Pro excubiis autem præſentibus, viginti Conſiſtorianos Comites, triginta Notarios, immunes eſſe debere. Gaudere enim debent, quos labor ſuus & deſudatæ vigiliæ probabili ratione commendant. Dat. prid. Id. Iul. Rau. Theodoſio A. XVIII. & Albino V. C. COSS. (444.)

(a) *De tironibus* &c. De *tironibus* eſt *tit. 13. lib. 7.* De *deſertoribus ac occultatorib. eorum, lib. eod. tit. 18.* Data autem fuit hæc nouella ob metum inuaſionis Wandalicæ. Vide *Nouell. 20. ſupr.*

(b) *Sigiſualdo.* Scribe *Sigiſuuldo.* De eo dixi *not. e. ad Nouell. 20. ſupr.*

(c) *Excuſabilis.* RITTERSHVSIVS edidit, *inexcuſabilis*, male.

(d) *Tres alios.* Theodoſius M. *l. 8. de tironib.* conſtituit, vt, ſi quis cauponarium, tabernarium, cocum, militiæ obtuliſſet, *offerentem triplicata nobilioris tironis fatigaret inlatio.*

(e) *Capitali ſupplicio.* L. 8. de deſertorib. *Quod ſi procurator poſſeſſionis, ſiue actor, vel etiam colonus latebram deſertori, domino ignorante præſtiterit, detectus in crimine, capitali ſupplicio mancipetur.* Adde *l. 12. eiusd. tit.*

(f) *Conbibentiam.* Lege *conniuentiam.* Vid. *Gloſſar.*

(g) *Quadratiano P. F. P.* Fuit hic *Quadratianus* PP. Italiæ, quod docet Nouella, in qua facta eſt mentio ſuburbicariarum prouinciarum. Emiſſa autem hæc Nouella eſt ſine dubio Attilæ Hunnorum Regis cauſſa, quem hoc anno imperio orientali inſidias ſtruxiſſe, ex PRISCO ſcimus. Timebat autem Valentinianus, ne barbarus Rex, pace cum Theodoſio facta, importaret bellum in Italiam.

(h) *Dilecto.* Scribe, *dilectu.*

(i) *Auctores.* Lege, *actores.* Vid. *nouell ſuperior.*

(k) *Prouincias.* Alias fuerunt *prouinciæ ſuburbicariæ* a tironum exactione immunes, docente *l. 12. de extraordinar.* quæ *Gratianum* habet auctorem. De *ſuburbicariis prouinciis*, conſule GOTHOFREDVM *in Commentar. ad l. 6. de an. non. & tribut.*

(l) Etiam hæc Nouella ob metum belli Hunnici promulgata eſſe videtur. *Attila* enim hoc *anno 444.* perempto fratre Bleta, vt PROSPER *in Chron.* ſcribit, *vniuerſum ſubiugauit ſibi populum*, teſte IORNANDE *de Reb. Get. c. 35. & numeroſitate collecta, primas mundi gentes, Romanos Veſegothasque ſubdere peroptabat.*

(m) *Contemptu.* RITTERSHVSIVS legit, *contentus.*

(n) *Vacantes.* Vacantes ſunt ἄπρακτοι, quibus aut Codicillis honor eſt tributus, aut, qui poſt labores & militiam, honore fruebantur. De his late dixit GOTHOFREDVS *in Comment. ad titul. de Comit. vacant.* Hi, vt & reliqui honorati viri, quorum paullo poſt fit mentio, alias excuſati ſunt a tironum equorumque præſtatione. Vide *legem vn.* Honorii, *qui a præbitione tiron.*

(o) *Triginta ſolidis.* Tironis adæratio varia fuit. Valens an. D. 375. *l. 7. de tironib.* ſtatuit ſolidos *triginta ſex*, ex quibus *ſex* tironi veſtis atque ſumptuum gratia cedebant. Honorius A. D. 397. *l. 13. d. tit.* numerandos pro ſingulis tironibus *ſolidos* eſſe *viginti quinque* pronuntiat, ſed anno 410. quo Gothi Alarico Duce Italiam vaſtabant, tirones *tricenis* æſtimat *ſolidis*, *l. 20. d. t.*

De palatinis. (a) *Tit. XLV.*

1. Impp. Theod. & VALENT. AA. ad Maximum II. PF. P. (b)

Palatinæ exactionis enormitas, deducta ſæpius in querelam, neceſſitatem nobis formandæ ſanctionis impoſuit, cuius obſtinatio, quæ refugere debuit, augere contendit, ad hoc præteritæ impunitatis præſumptione decepta, vt continuato ſcelere grauiores aculeos ſeueritatis incurrerit. Vnde magnificentiæ tuæ ſuggeſtionem numeroſis adminiſtrationibus & virtutibus congruentem, libenter accepimus, quæ poſſeſſoribus & negotiatoribus conſuli generaliter poſtulauit, quorum breui deuotio concidiſſet, ſi quantum fiſco inferendum eſt, aut tantum, aut amplius exigendum ſibi auaritia vindicaret, non diſſimulandam obiectionem noſtris ſæculis generans, cum deuotum (c) publico, priuatis vtilitatibus diſpendia profutura comitantur. Quapropter ſublimis excellentiæ tuæ ſaluberrimam ſuggeſtionem ſecuti, veneranda in æuum lege ſancimus, ne quisquam Palatinorum ſuperindicti vel aurariæ, (d) ceterasque ad vtrumque ærarium pertinentes exigens functiones, vltra ſummam, traditis ſibi iuxta præſentem cenſum de ſcrinio breuibus comprehenſam, commodi (e) nomine accipiendum aliquid nouerit, aut petendum: ceſſantibus cauſarum titulorumque inſtructionibus factis, quod odio calumniarum ceſſare præcipimus, & quos non in vſum publicum, ſed in auiditatis exemplum calliditas compulſorum (f) minatur: ſacrilegii percellendis reatu, proſcriptionis etiam ſupplicio condemnandis, cum huiusmodi vſurpationem probatio confutarit. Quam examinationem atque vindictam,

dictam, ſi aditi inluſtres viri Comites vtriusque ærarii fortaſſe neglexerint, amplitudinem tuam nobis oportet ſuggerere, vt neglectas iuſtiſſimas prouincialium querimonias vindicemus. Tantum autem nos licentia huius cupiditatis offendit, vt inueteratam vſurpationem reſarcire cupientes, Moderatores prouinciarum rapinis ire obuiam cenſeamus, & ad magnitudinem tuam ſine vllo metu (g) ſuæ condemnationis referre. Præteres cunctis excuſationibus aditus obſtruentes, quibus agenda neceſſario aliquotiens negleguntur, hoc Conſtitutioni noſtræ adicimus, vt inluſtres viri ærarii vtriusqoe Comites a condemnationibus Iudicum, & Curialium, nouerint abſtinendum, delicta eorum vel diſſimulationem, tam clementiæ noſtræ, quam ſedi tuæ amplitudinis, cum extiterint, ingerentes, quo prædictæ ſedis tantum ſecuta correptio præſentia recitet, futura componat. Quam rem vetuſtatis & diſciplinæ publicæ amore decernimus. Maxime P. K. A. Inluſtris igitur & præcelſa magnificentia tua, edictalem legem & functionibus publicis iugiter profuturam programmate ſuo in cunctorum prouincialium iubebit ire notitiam, vt agnoſcat vniuerſitas noſtro ſeculo (h) improbis abuſibus nihil licere. Dat. Prid. Non. Iun. Rau. Valentiniano A. (i) & Anatolio V. C. COSS. (440.)

II. Idem AA. Paterio PF. P. (k)

Cum pietas noſtra ad prouincialium quietem tuendam, ſimul ad auaritiam Palatinorum, quæ cauſa nuper fuerat ferendæ legis, arcendam, remedia quæreret, data nuper lege cenſuerat, vt inluſtres viri ſacri ac priuati ærarii Comites facultatem condemnandorum Iudicum non haberent, ſimiliter a deſidia ordinum (l) multanda eorum ſeueritas abſtineret. Sed quia nunc ſuggeſtio magnitudinis tuæ indecorum hoc inluſtribus viris, & ineſficax publicis neceſſitatibus explicandis, prouiſione neceſſariæ ſuggeſtionis inſinuat, & experiendo cognouimus, nec ſatis prodeſſe id poſſeſſorum commodis, & plurimum conſuetis ærarii exactionibus obſuiſſe, abrogatam legem, (m) quam prius ſuper his rebus obſeruari ſtatuimus, ius omne ad prædictos inluſtres viros, quos (n) longo tempore iam tenebat, inlibatum priſtinæ cenſuræ auctoritate reuocamus, ne qua illis moræ aut negligentiæ excuſatio de expenſarum (o) deſtitutione tribuatur, quibus non ſolum multandorum Iudicum, ſed & Curialium ſegniciem condemnandi & a Rationabilibus (p) licet auferebatur facultas, & tamen ſub hoc præſepio (q) nullum poſſeſſorum ſeu Curialium Palatinorum mancipamus auiditati. De quorum fraudibus, ſi quæ extiterint, aut ſi modum veri cenſus ſub occaſione titulorum ad ſe pertinentium ſupergreſſi fuerint, & aliquid commenticium præter id, quod explorata fides chartarum continet, ſtudio deprædationis inuenerint, iubemus grauatis patere accuſandi eos liberam facultatem: ſed ita vt ad proprios Iudices læſorum querela perueniat, hisque ſolis in eorum commiſſa permittatur inquirere, de quorum factis, ſi qua in reprehenſionem venient, non modo præſentium querelis, ſed & abſentum relationibus inſtruentur. Sane ſi quid eſt, quod vindictæ cenſuram exigat acrioris, erit inluſtribus viris Palatinorum Iudicibus conſulendæ ſerenitatis noſtræ copia, vt genus vltionis agnoſcant, ſed de his duntaxat criminibus, quæ contra ius ſtimulo inlicitæ cupiditatis admiſerint. Pateri P. K. A. Inluſtris igitur & præcelſa magnificentia tua hanc omnibus innoteſcere ſanctionem iubebit, remotaque ea, quæ de his ordinem ſolitum commutauerat, huic legi, quam nunc ſtatuimus, perpetuo valiturum ſciat robor impoſitum; quippe moderatione & ſtatus prouincialium inuiolatus manebit, & decus poteſtatis ſuæ ad geminos Iudices (r) reuertetur. Dat. V. Kal. Octob. Spoleti, Dioſcoro & Eudoxio V. C. (s) COSS. (442)

III. Idem AA. Floriano Com. S. L. (t)

Æquum eſt ſerenitatem noſtram prouida oraculi noſtri Conſtitutione ſancire, ne aut impune quemquam temerario contemptu deſerta officii ſui militia, licuerit ſegnis otii elegiſſe deſidiam, aut in poſterum propoſita interminatione cauere, ne quis audeat inconſulto Iudicis ſui teſtimonio militiæ ſacramenta deponere. Floriane FR. A. Vnde inluſtris auctoritas tua pragmatici noſtri ſecuta præceptum, ſciat ſecundum ſuggeſtionem tuam, Pa-

latinos omnes ſacrarum largitionum, qui ſtipendiis non peractis, ſine teſtimonio vel auctoritate Præſulis (v) ſui, ad Eccleſiaſtica obſequia, & ad aliam transiere militiam, nomine clericorum & priuilegio cinguli ſuperioris exutos, Palatino officio ac militiæ, quam contumaciter reliquerunt, protinus eſſe reddendos. Atque hoc circa vniuerſos oportere ſeruari, quos intra tricennium poſt militiæ commutationem pragmatica huius ſanctionis forma repererit, ceteris vero non nouandam (x) penitus quæſtionem prolixioribus temporum ſpatiis muniuntur: hac in futurum præceptione ſeruata, ne cui liceat ſine iuſſu & teſtimonio Præſidentis vel deſerere vel commutare militiam. Prouincialium Iudices eſſe cogendos atque tabularios largitionalium titulorum ad amplitudinis tuæ eodem (y) ratiociniis inſtructionibusque transmittant, nouerintque procurandis exactionibus, legibus ſe retineri. (z) Dubium enim non eſt eum fore & nobis & legibus noſtris obnoxium quisquis maieſtatis noſtræ præcepta lentauerit. Dat. .VII. Kal. Mai, Rom. Calypio Aug. (a) v. v. c. CONS. (447.)

(a) *De Palatinis.* De *Palatinis S. L. & Rer. priuatar.* eſt *titulus 30. lib. 6.* vbi conſule *Paratitlon*, Sunt autem *Palatini*, officiales Comitis S.L. & R. P. quorumque opera potiſſimum vtebantur, in tributis colligendis, functionibus publicis, exactionibus, proſecutionibus, ſuſceptionibus, executionibus. Cum vero eorum plerique auaritia infames, concuſſionibusque frequentiſſimis prouincialibus graues eſſent, exactio largitionalium titulorum iis quondam a Theodoſio adempta, ſed & poſtea reſtituta fuit, Vide *l. 17. 18. de exactionibus.* Eam ob cauſſam quoque coercet Palatinos hac Nouella Valentinianus Iun.

(b) *Maximum II. P F. P.* De eo dixi *Not. a. ad nouell. 21. ſupr.*

(c) *Deuotum.* Deuotus dicitur, qui, quod fiſco debet, libenter exſoluit. Vid. *Gloſſar.*

(d) *Superindicti & auraria.* De *ſuperindicto*, ſeu extraordinaria indictione, confer *Paratitlon de ſuperindict. lib. 11. t. 6. Auraria* functio, eſt luſtralis collatio, negotiatoribus indicta, de qua vide *titul. 1. lib. 13.*

(e) *Commodi.* Xenia enim ſiue munuſcula a prouincialibus extorquebant, *qui*, vt Valentinianus M. ait, l. 1. ne damna prouincialib. infligant. *ſub quocunque prætextu muneris publici, poterant eſſe terribiles*, eaque *commoda* faciebant *canonica*, id eſt, ita exigebant, ac ſi publice debita & ſolennia eſſent.

(f) *Compulſorum.* De calliditate *compulſorum*, ſiue exactorum, qui expleto ſolutionis tempore, ad compellendos exigendosque prouinciales mittebantur, habes *leges 3. 4. de concuſſionib. aduocat.* & *34. de annona & tribut.* & infra *Nouellam* Maioriani *4. de indulgent. reliquorum.* Confer *Commentar. ad d. l. 34.*

(g) *Metu.* Valentinianus M. *l. 5. de off. rect. prouinc.* iam olim voluit, vt Moderatores prouinciarum, per villas vicosque diſcurrerent, *& vltro rimentur*, inquit, *quid vnusquisque compulſor inſolenter egiſſet.* Vbi nota illud, *vltro rimentur*, quod egregie hunc locum illuſtrat. Nimirum prouinciales metu compulſorum, querelas ad Iudicem deferre non audebant, eaque erat Palatinorum audentia, vt & ipſis, prætextu muneris ſui, metum incuterent Iudicibus, accuſando eos, quod functiones publicas exigentibus impedimento eſſent. Igitur Valentianus hoc loco, moderatoribus prouinciarum liberam tribuit referendi ad Præfectum Prætor. libertatem, *abſque vllo condemnationis ſua metu*, quam ii ſemper timebant, cum viderentur exactioni, per relationem factam moram iniecisse, aut *exactionibus obfuiſſe*, vt dicitur nouella ſequente, quam conſule.

(h) *Noſtro Seculo.* Vide *not. k. ad Nouell. 1.*

(i) *Valentiniano A.* Recte MS. Ottobon. *Valentiano A. V.*

(k) *Paterio P F. P.* De *Paterio* dixi *not. mm. ad Nouell. 11. ſupr.* Is ſequente anno Conſulatum geſſit cum *Maximo.* Vide *Faſtos.*

(l) *Deſidia ordinum.* Reſpicit illa, nouellæ antecedentis, *a condemnationibus iudicum, & curialium nouerint abſtinendum*,

(m) *Abrogatam legem.* Intelligit legem ſuperiorem. Sed ſcribendum eſt, *abrogata lege.*

(n) *Quot &c.* Legendum eſt, *quod longo tempore iam tenebant illibatum.*

(o) *Expenſarum.* Hæc aſteriſco notauit CVIACIVS, ſunt enim mutila, & excidiſſe nonnulla librariorum incuria videntur. Tantum video, Palatinos exactores excuſaſſe negligentiam moramque, cum ipſi deſtituerentur plena poteſtate, neque Comites S. L. & R. P. haberent condemnandorum Iudicum facultatem.

(p) *Rationabilium.* Hoc facile patet, ſcribendum eſſe *Rationalium.* Intelliguntur enim *Rationales Comitum S. L. & R. P.* qui ſacri ærarii cauſis præſidebant, vt eſt *l. 21. de appellat.* de quibus pleniſſime dixit GOTHOFREDVS *in Notit. dignit. pag. 18.* Sed verba ſequentia adeo ſunt deprauata, vt reſtitui vix poſſe videantur.

(q) *Præſepio.* Lege *præſidio.*

(r) *Geminos Iudices.* Sunt hi Comites S. L. & R. P.

(s) In MS. Ottobon. confuſum hic nomen loci, vbi data nouella, cum ipſis conſulibus, maleque ſcriptum, *Epoliudio Scoro & Eudoxio VV. CC. Conſ.*

(t) *Floriano Com. S. L.* Eidem inſcribitur hoc anno *Nouell. 27. ſupra de negot.* Vid. ibi *not. a.* Coniungendæ autem ſunt hæ nouellæ, quippe datæ eodem die.

(v) *Præſulis.* Præſul hic eſt Comes S.L. Ita *Præſul Officii*, apud SYMMACHVM, *lib. 8. ep. 7. & 60.* Vide IVRETVM *in not. ad lib. 5. ep. 47.* Infra dicitur, *Præſidens.*

(x) *Nouandam.* RITTERSHVSIVS emendat, *mouendam*, & ita legit, *cæteris non mouendam penitus quæſtionem, qui prolixoribus temporum ſpatiis muniuntur.*

(y) *Eodem.* Emendat CVIACIVS, *Sedem.* Optime. *Sedes* enim tribuitur illuſtribus Viris, vide *Gloſſar*, & in ſpecie Comiti S. L. *lege 16. de murilegul.* Conſule *Notitiam dignit. Cod. Theod. pag. 17.* Supra autem ſine dubio legendum eſt, *Prouincialium Iudices eſſe cogendos, vt tabularios largitionalium titulorum, &c. transmittant.* De his *tabulariis*, qui ſpecies ſacris largitionibus inferendas, ſuſcipiebant, adi *l. 7. de palatin. S. L.* & *Notit. citat. pag. 19.*

(z) Reti-

(c) *Retineri.* Confirmatur *l. 18.* Theodoſii *de exactionibus*, qua Palatinis exactio titulorum, ſeu tributorum largitionalium, excluſis Prouinciarum Rectoribus, tribuitur.

(a) *Calypio Aug. V. C. Coſ.* Dele *Aug.* Recte in MS. Ottobon. *Calepio VC. Conſ.* De Conſulatu hoc dixi *not. e. ad Nouell. 27. Supr.*

Ne Duciani vel limitanei milites ad comitatum exhibeantur. (a)

Tit. XLVI.

1. Impp. THEOD. & Valent. AA. Florentio PF. P. (b)

Opem atque auxilium noſtræ clementiæ limitaneorum poſcit vtilitas, qui adeo quorundam querimoniis, vel exhibitionibus diuerſorum Iudicum dicuntur afflicti, vt inter priuatam vitam, & militarem ſcientiam neutri naſcantur. (c) Adde quod vſum armorum dediſcere compelluntur obſeruatione fori ciuilis officii, & in vita peregrinantur aliena, expertes litium, actionum ignari, quos inuerecunda facundia, & doctrina popularis inſtituit. Hæc ſuggeſtio viri ſublimis Anatolii, (d) Magiſtri per Orientem vtriusque militiæ, noſtris ſenſibus intimauit. Quapropter non vlterius patimur tantæ commoditatis diſſimulare iacturam, cum conſtet diſpoſitione maiorum, vallo limitis ab excurſione Barbarica defenſari, quicquid intra Romani nominis concluditur poteſtatem. Quamobrem victura in omne æuum lege ſancimus, neminem Ducianum, neminem limitaneum militem, per totum tractum Orientis, ex vltimis ſolicitudinibus, qui exiguis ſolatiis vix ægre miſeram famem repellunt, penitus exhiberi ad noſtrum ſacratiſſimum comitatum, nec ſacra noſtri nominis (e) iuſſione, nec diuino reſponſo ad preces adeuntis, ſubdito, (f) non denique perennitatis noſtræ mandatis, vel cuiuslibet ſententia Iudicis: diſpoſitionibus inſuper integri viri magnifici cuſtodientes (g) in poſterum, quas ad vtilitatem limitaneorum ſedula inueſtigatione conſtituit, remiſſis omnibus iam nunc ad propria ſacramenta, qui videntur exhibiti. Verum ne condicionem militum in quandam arcem videamur quodammodo conlocaſſe peccandi conceſſa licentia, ſemel exhibitionis ſubmota formidine, ſub competentibus militaribus Iudicibus aduerſus eos agentibus ianuam aperimus, cum ea videlicet definitione, vt ſi limitaneus fuerit confutatus in contractibus ſeu legibus deliquiſſe, ſumptus litis dare cogatur, etiam ſi hoc ſententia prolata non teneat, & negotium trecentorum ſolidorum ſummam excedat: eadem in actorem pœna ſeruata, ſi limitaneus calculum meliorem & victricem ſententiam reportarit. Aliter quippe litigantium timores, (h) & execranda iudicia iurgiorum, compeſci non poterunt, niſi animus exercitatus in litibus, imminentis damni periculum pertimeſcat, vt correctionis metu compreſſus, æterno ſilentio conticeſcat. Quem enim auaritia terminum ſortietur, quam ſi laqueis cupiditatum ſuarum circundata, intra ſepta propria damnata calumnia comprimatur? Et profecto aut hoc eſt remedium diu vexatis, aut ſi nec hoc quidem prodeſſe poterit, alia ratio commodorum, alia prouiſionis flagitanda cautela eſt: ſi licet (i) operiri, licet optare debemus, ne libeat audacibus exercere litigia, vt liceat noſtris militibus ociari, quos in extrema parte Romani ſæculi, (k) ſacramentorum legibus emendatos, calumnia latentes inuenit. Quamobrem Florenti P. K. A. Inluſtris & magnifica auctoritas tua, quæ ſtatuta maieſtatis Auguſtæ cura peruigili & congruo ſemper fine concluſit, nunc etiam edictis propoſitis ad omnium notitiam faciat peruenire. Dat. v. Kal. Mart. Conſtantinopoli, Theodoſio A. XVI. CONS. (438.)

(a) *Ducianus* eſt, qui ad Ducem ſpectat. Hinc *officium ducianum*, *apparitores duciani.* Adi *Gloſſar. Duciani milites* hæc nouella ſunt, qui ſub Duce prouinciæ cuiusdam militabant, opponunturque *limitaneis*, quibus Dux limitis præerat. Hos Theodoſius luo. vetat *exhiberi*, id eſt, euocari, & ad maius iudicium, comitatumque, deduci, poteſtatemque facit competentibus Iudicibus militaribus, lites ſuo ordine peragendi, dirimendique controuerſias. *Exhibere*, eſt euocare, *exhibitio*, productio, qua iudicio quis ſiſtitur. Vide loca apud BRISSONIVM *de V. S.* & *titul. 2. lib. 9. de exhibendis reis.*

(b) *Florentio PF. P.* De eo vide *Nouell.* 1. *not. 4.*

(c) *Naſcantur.* RITTARSHVSIVS edidit, *noſcantur.*

(d) *Anatolii.* Ad hunc *Anatolium* Magiſtrum Militiæ per Orientem multæ extant THEODORETI *Epiſtolæ.* Adfuit primus inter glorioſiſſimos Iudices Chalcedonenſi Concilio, & *Patriciatus* quoque exſplenduit honore, geſſitque *Conſulatum* A. D. 440. *cum Valentiniano. Act. IV. Concil. Chalced. init. pag. 382. Tom. II.*

Concil. Hard. dicitur, μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος στρατηλάτης καὶ ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρίκιος Ἀνατόλιος. THEOPHANES *ad an. 21. Theodoſii pag. 75. Edit. Par.* & *pag. 60. Ed. Venet.* ipſum vocat τὸν τῆς Ἀνατολῆς στρατηγὸν, miſſumque ſimul cum Helione Patricio in Perſidem ait, fœderis firmandi cauſſa. Æternam is ſibi famam parauit extructa porticu in ciuitate Antiochena, quam EVAGRIVS *hiſt. eccleſ. lib. 1. c. 18.* memorat; Ἀνατόλιος στρατηγὸς τῶν ἑῴων ταγμάτων πεμφθεὶς, τὴν καλουμένην Ἀνατολίου στοὰν οἰκοδομεῖ, παντοδαπαῖς ὕλαις ταύτην διακομήσας, *Anatolius Magiſter militum per Orientem, miſſus, porticum illam, quæ Anatolii dicitur, ædificauit, & omnis generis materia eam exornauit.* Fit eius quoque mentio apud MARCELLINVM *in Chron. Cyro Coſ. an. 441. Miſſi ſunt,* inquit, *contra hos* (Perſas, Saracenos,) *Anatolius & Aſpar Magiſtri militia, pacemque cum eis unius anni fecerunt. A. D. 443.* inſcripta ei eſt *l. 3. Cod. Iuſt. de officio militar. iudic.*

(c) *Nominis.* Recte edidit GOTHOFREDVS, *numinis.*

(f) *Subdito.* *Subdere,* eſt annotare ad libellum ſupplicem, imo idem notat, quod *edere.* Hinc in *l. 5. Cod. Iuſt. ad SC. Turpilian.* legimus, *S. VII. Non.* id eſt, *ſubdita VII. Non.*

(g) *Cuſtodientes.* Scribe, *cuſtodiendis.*

(h) *Timores.* Forte *clamores,* vt ſuadere videntur ſequentia.

(i) *Si licet.* RITTERSHVSIVS edidit, *ſcilicet.* Sed proba eſt recepta lectio.

(k) *Sæculi.* Hoc ſenſu caret, niſi placeat *populi.* Extrema pars Romani populi, ſunt fines, ſiue limites Romani imperii.

De competitionibus. (a) *Tit. XLVII.*

I. Impp. THEOD. & Valent. AA. Florentio PF. P. (b)

Suggeſtionem viri inluſtris Comitis ſacrarum largitionum Marcellini, (c) vicem agentis viri inluſtris Comitis rerum priuatarum admodum comprobamus, quæ & pio noſtro propoſito conuenit, & in commune omnium ſubiectorum commoditatibus conſulit. Feliciſſimis namque imperii noſtri temporibus (d) hæc nobis præcipue cura eſt, quemadmodum liberalitatibus noſtris ſine cuiusquam pernicie omnes poſſint diuitiis abundare. Imperatoriæ quippe prouiſionis munus eſſe cenſemus, vt omnes noſtris diſpoſitionibus gaudeant, nemo ſuis inique nudatus facultatibus defleat. Quare hac perpetuo lege valitura ſancimus, vt nemini liceat bona defunctorum caduca, vel quamlibet rem aliam ad fiſcum noſtrum pertinentem, vel eam, quæ ei paritur actionem, vllo modo a noſtra ſerenitate competere, niſi annus (e) ex die mortis defuncti exceſſerit, vel ex quo fiſcus locum habuit, vel habere potuerit. Et ſi ſacrum oraculum manſuetudinis noſtræ ſecundum hanc legem ab aliquo fuerit impetratum, (f) nullo modo competenti iudicio intimari, niſi prius officio productum in iudicio, (g) liberæ condicionis delatorem, tradiderit, vel in hac alma vrbe, ſi res ad fiſcum pertinentes hic inuentæ fuerunt competitæ, quorum intereſt periculo ſub carceralibus vinculis obſeruandum, vel Moderatori prouinciæ ſub artiſſima cuſtodia tranſmittendum. Seruos namque nec ab initio, quaſi nec perſonam habentes, in iudicium admitti iubemus, & ſi hoc auſi fuerint, continuo eos flammis tradi vel beſtiis. (h) Neque vero prædicti temporis præſcriptionem, neque delatoris conceſſione, vel ſpeciali donationis beneficio, aut ſacra pragmatica iuſſione poſſe conuelli. Et ſi forte quiſquam, quod non credimus, huiusmodi quid per ſubreptionem elicuerit, id a nullo Iudice admittendum eſſe decernimus: quod ſi admiſerit, non modo pœnæ ſacrilegii non eſſe obnoxium, ſed etiam damna ei, qui eius iniquitate læſus fuerit, ſarcire. Illud etiam pro communi omnium commoditate cenſemus ſanciendum, vt ſi ab aliquo quicquam petitum fuerit, & ſemel, cuius intereſt, officii inſtructio præceſſerit, nullus id poſſit a noſtra deinceps clementia poſtulare, neque de eadem cauſa denuo fieri liceat inſtructionem: officio quod miſerit, decem librarum auri pœna pro tali obreptione feriendo. Florenti P. K. AA. Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua ſaluberrimam legem edictis propoſitis ad omnium notitiam faciat peruenire, vt ſciant prouinciales noſtri, pro eorum quiete ſerenitatem noſtram iugi ſollicitudine vigilare. Propoſita XIIII. Kal. Nouemb. Conſtant. Theodoſio A. XVII. & Feſto COSS. (439.)

(a) *De competitionibus.* Competitiones ſunt *petitiones,* de quibus eſt *titulus 10. lib. 10.* vbi conſule *Paratitlon.* Bona nimirum vacantia, caduca, proſcriptorum, & quæcunque tandem ad fiſcum pertinentia, vt dicitur *hac nouella,* indicabant, ſiue deferebant nonnulli (qui ideo *Delatores* audiunt in *legibus dicti tit.* & *hac nouella*) aut priuatis, vt ipſi ea a principe petere poſſent, aut fiſco, vt is eadem ſibi vindicaret. Cum vero fiſcus bona iure ſuo peteret, priuati autem & ii potiſſimum, *quorum intererat,* quique eos, ad quæ bona pertinuerant, ſanguine attingebant, ſimul peterent, hinc *competitionis* nomen traxit originem. Ex quidem *competitiones* innumeris legibus ſunt coercitæ, *delatoresque,* quod plerumque calumnia infames erant, pœnis affecti grauiſſimis,

uiſſimis, docente *Paratitlo dict. tit. pag. 458. Tom. III.* nihilominus tamen *Theodoſius Iun.* hoc anno, quo ſolenniter celebrauit *Quinquennalia*, teſtante MARCELLINO *in Chron.* ſecuritati prouincialium ſuccurrendum denuo, hac conſtitutione *de competitionibus*, eſſe cenſuit. Sublatæ autem penitus illæ *petitiones* ab eodem Theodoſio A. D. 444. *l. vlt. Cod. Iuſt. de petitionibus bonorum ſublatis.*

(b) *Florentio P F. P.* De eo dixi ad *Nouell.* 1.

(c) *Marcellini.* Inſcribitur ei *titulo 12.* ſupra, *de patrimonial. Nouell. 7.* vbi dicitur *Marcellinus Com. P F.* Monui ibidem *not. b.* reſcribendum eſſe *Com. P R.* id eſt, *Comes Priuatarum*, quam coniecturam meam hæc nouella firmat. Data enim eſt *nouella illa 1.* anno ſuperiore *438.* menſe Maio, cum vero hoc *anno 439. Marcellinus* exſplenduerit dignitate *Comitis S. L.* dicaturque *vicem egiſſe Comitis R. P.* patet, eum gradu aſcendiſſe, (antecedit enim *Comes S. L. Comitem P. R.* vt docet *Notitia*) resque priuatas, quarum tantum cura anno ſuperiore ad eum pertinuit, ſimul curaſſe, quod Theodoſius forte nondum inuenerat virum, cui tantum munus credere poſſet.

(d) *Temporibus.* Feliciſſima imperii tempora appellat *Quinquennalia*, quod teſtantur ſequentia, *quemadmodum liberalitatibus noſtris*, & mox, *vt omnes gaudeant noſtris diſpoſitionibus.*

(e) *Annus.* Arcadius *l. 17. de bon. proſcriptor.* voluit, vt ne intra biennium proſcriptorum bona a quoquam peti poſſent.

(f) *Impetratam.* Id eſt, ſi quis poſt biennium reſcripto huiusmodi bona, quæ petierat, impetraſſet.

(g) *In iudicia.* Id eſt, apud *Comitem Rer. Priuat.* ad cuius ſuggeſtionem etiam ſcripta hæc nouella, & cuius vices *Marcellinus* egit, vt ſupra legimus. *Petitiones* enim pertinebant ad priuatum ærarium, quod teſtatur SYMMACHVS *lib. 5. ep. 66.* & CASSIODORVS *Var. VI. 8.* Ideo paullo ante, per *competens iudicium*, intelligendum eſt iudicium *Com. R. P.* Idem autem hac conſtitutione ſancit *Theodoſius Iun.* quod dudum ante auus *Theodoſius M. l. 12. de petitionib.* conſtituerat. Igitur delator ſiſtitur vel officio Comitis Rer. priuatarum, & ſub carceralibus vinculis obſeruatur, vel ad Moderatores prouinciarum mittitur, vt in ea prouincia, in qua bona ſita ſunt, quæ caduca eſſe dicuntur, inſtruat actiones petitoris, aut detecta calumnia, luat pœnas. *Dicta lex 12. Neque ſane introduci eum* (ad Comitem R. P.) *ſatis erit eo tempore, quo reſcriptum allegatur ac liberalitas intimatur, verum dirigendus is erit, ad eam prouinciam prouinciasue, in quibus patrimonia delata conſiſtunt, vt eius inſtruat actiones, qui noſtra liberalitate nitetur, & cuius ſe honeſtati per blandum miniſterium iniuſta delationis immerſit: vt ſcilicet maiore omnium plauſu, detecta ibi calumnia, eius ſupplicio publica ſeueritati litetur, vbi ſecuri ac tuti domini trepidauere fortunæ.*

(h) *Beſtiis.* Serui dominorum delatores, etſi obiecta probauerint, non admittuntur, ſed ſeueriſſimo afficiuntur ſupplicio, ex *lege 17.* Theodoſii M. *de petitionib. Seruum domini delatorem iubemus, in exemplum omnium proditorum, ſeueriſſimæ ſententiæ ſubiugari, etiamſi obiecta probauerit.*

De honoratis, (a) *& quis in gradu præferatur. Tit. XLVIII.*

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Storacio PF. V. (b)

Studioſe niti atque agere clementiam noſtram decet, vt quicquid ad cumulandum Conſularium titulorum nomen proficit, ſanciamus, quos pro ſui magnitudine ac reuerentia vetuſtatis, etiam nobis libenter adſcimus. (c) Et quoniam certum eſt, lege Diui Parentis noſtri Gratiani cautum (quæ ampliſſimis dignitatibus definitum venerabilis Conſtitutio ordinem dedit) vt Patriciatus honor, & infulæ (d) Conſulares, ſi copulata ſibi vnius perſonæ meritis iungantur, eum cui vtrunque contigerit potiorem faciat illo, qui ex his alterius honoris tantum fulgorem conſequutus videtur, plenum rationis & æquitatis putauimus, vt quisquis bis Conſulatus adipiſci meruiſſet inſignia, præferatur his, qui ſemel functi ſunt hoc honore. (e) Quod ſi alterius adiectio dignitatis hanc ſolam ſuperat, quanto magis duplicatæ tanti ſuggeſtus infulæ, & curialium ornamenta gemmarum (f) obtentis ſemel anteferenda ſunt faſcibus? Storaci P. K. A. Inluſtris igitur & præcelſa magnificentia tua, hac nos generali lege ſanxiſſe cognoſcat, quam propoſitis edictis vulgare debebit, vt quisquis conſulare faſtigium ſecundo conſcendere meruerit, illis etiam præferatur, qui vno anno faſtis nomen dederunt, quamuis anteriore tempore Conſulatum cum Patriciatu pariter ſunt adepti. Ea enim dignitas, quæ nomini quoque Auguſto quoddam decus (g) videtur adquirere, ſecundo delata priuatis perſonis, absque ſuperioris iure, vniuerſis honoribus antecellit. Dat. III. Id. Mart. Rom. (h) PP. in Foro Traiani, Maximo II. & Paterio V. C. COSS. (443.)

(a) *De honoratis.* De honoratis dixit GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. vn. de officio iudicum ciuil.* Sunt autem *honorati* hac nouella, qui adminiſtratione perfuncti, emerito pollebant honore, vt dicitur *l. 1. ne quid publ. latit.*

(b) *Storacio P F. V.* Storacio PF. P. inſcribitur infra *Nouell. 5.* Martiani, ſine die & Coſ. ſed is eſt ab hoc plane diuerſus, diciturque *Sporatius*, vti ibi probabo. *Storatius*, cui inſcribitur hæc nouella, fuit *Præfectus Vrbi Rom.* vt ipſa conſtitutio probat, quæ de honore Conſularium, eorumque gradu agit.

(c) *Adſcimus.* RITTERSHVSIVS legit, *adſciſcimus.* Scribe, *adcimus*, ſiue, *accimus.*

(d) *Infulæ.* Vid *Gloſſar.*

(e) *Honore.* Aliud obtinuit Conſtantinopoli, vt diſci-

diſcimus ex Theodoſii Iun. *leg. 1. Cod. Iuſt. de Conſulibus*, quæ *ad ſenatum Vrbis Conſtantinop.* data eſt, ſed ſubſcriptione caret. Integra ea apponenda cum nouellæ noſtræ lucem affundat. *Antiquitus ſtatutum eſt*, inquit Theodoſius, *Conſularibus viris, cæteris quidem bonoratos ipſius trabea ſummitate, pares vero* INFVLIS, *conſideratione tantum temporis anteire. Quis enim in vno eodemque genere dignitatis prior eſſe debuerat, niſi qui prior meruit dignitatem? cum poſterior, etiamſi eiusdem bonoris prætendat auſpicia, cedere tamen illius temporis Conſuli debeat, quo ipſe non fuerit: boc obſeruando, & ſi iterata vice faſtigia Conſulatus aliquis aſcenderit. Repetiti enim faſces, virtutes ſæpe meriti comprobant, non augent: quia nihil eſt altius dignitate. Quod ſi quis prior Conſul, poſteriori Conſuli eidemque Patricio poſthabitus, Patriciatum poſtea conſequatur: vinci eum oportet, qui prior meruit Patriciatum, poſtquam iſte bonore Patriciæ dignitatis decoratus eſt.*

(f) *Curialium ornamenta gemmarum.* Bene emendat Cuiacius, *curulium ornamenta geminarum.*

(g) *Quoddam decus.* SIDONIVS *in Panegyrico ad Maiorianum v. 5.*

- - - - Decora omnia regni
Accumulant faſces, & Princeps Conſule creſcit.

Adi BERTERIVM *Pithan. diatrib. 1. cap. 7.*

(h) *Dat. III. Id. Mart. Rom.* MS. Ottobon. *Dat. XIII. Kal. Nou. Rau.* Et hæc ſubſcriptio omnino præferenda eſt. Conſtitit enim *Rauenna* hoc anno Valentinianus menſe *Maio*, vt probat *nouell. 2. ſupr. titulo 44. de tironib.* Menſe *Auguſto*, docente *nouella 50. infr.* Menſe *Octobri*, vt liquet ex *nouell. 22. de pecunia Afr. credit.*

De officio & numerariis (a) *Præfectorum P. Tit. XLVIIII.*

1. Impp. Theod. & VALENT. AA. Albino II. PF. P. (b) & Patricio.

Iuſtitiam ſuggeſtionis probamus, cuius omnis hæc mens eſt, ne quid vnquam contra innocentiam male petentibus licere patiamur. Scimus enim quanta ſæpe miſeros vinxit inuidia, quos iniquitas iudicantum faſtigio poteſtatis adfligit. Officium ſedis celſitudinis tuæ, ſine quo neceſſitates publicæ nequeunt expediri, per infortunia multa iam ſaucium, medicinæ noſtræ curationes expoſcit, quæ dudum potuiſſet adhiberi, ſi ſuggeſtio ſimilis ante manaſſet. Hac igitur manſura iugiter lege decernimus, vt quiſquis ex Officio Prætoriano, priuſquam militandi finem, conſummatis per ordinem temporibus, ſortiatur, ſub adteſtatione geſtorum, teſtimonio Præfecturam regentis, honeſtam meruit miſſionem, ſeu quietis ſtudio, ſiue alterius amore militiæ, nullam ſuſtineat de non peractis ſtipendiis quæſtionem, fiduciam perpetuæ ſecuritatis habiturus. Præterea Numerarios Prætorianæ ſedis, penes quos publicarum rationum notitia conſiſtit, ſiue priuatos, ſiue alias militiam fortaſſe ſortitos, poſt quinquennium diſcuſſionibus (c) ſubiacere prohibemus. Intra hoc enim tempus veſtigari facile quamuis latens veritas poteſt. Et certe nullius tam grauis debet eſſe condicio, vt terminum non habeat ſolicitudinis & timoris. Munimen vberius conſideratio flagitat æquitatis. Officium Prætorianum expenſarum colore in præiudicium cautionum vetamus vrgueri, in cuius perniciem nequitia creditorum frequenter excogitat, vt pecuniam publica neceſſitate numeratam, priuatis ſimulent profeciſſe compendiis: quibus hanc pœnam præſenti conſtituimus ſanctione, vt ſi quando pecuniam ſuam ſub tali credendam putauerint eſſe contractu, eius protinus amiſſione multentur, nihilque vel ab his, quos aduerſum vetita deceperint, vel de publicis rationibus conſequantur. Hæc officio Prætoriano ſalutis fortunarumque præſidia tribuiſſe ſufficiet, cui etiam menſores, (d) quos pridem habere deſiderat, pro manſionum ſuarum quiete, concedimus Albine P. K. A. Inluſtris igitur & præcelſa magnificentia tua iuſtiſſimam legem propriis vulgabit edictis, vt omnibus innoteſcat, noſtro ſæculo Reipublicæ nihil amplius eſſe præſtandum, niſi quod deceat adquiri. Dat. XIX. Kalend. Ianuar. Romæ Aëtio III. & Symmacho coss. (e) (446.)

(a) *Numerariis.* De *Numerariis* eſt *titulus 1. lib. 8. Cod. Theodoſ.* vbi conſule *Paratitlon.* Eorum fit mentio *Nouell. 34. ſupr. de poſtulando.* Penes hos *publicarum rationum notitia conſiſtebat*, vt *bac Nouella* docet, debitorum ac reliquorum modum Iudicibus ingerebant, *l. 9. de numerar.* & munerum iniungendorum habebant curam, *d. nouell. 34. ſupr.* & *l. 1. de primicer. & notar.* ISIDORVS *Origin. lib. IX. c. 4. Numerarii ſunt, qui publicum nummum ærariis inferunt.* De iis dixit VALESIVS *ad Ammianum lib. 15. c. 5.* & pleniſſime GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 4. de numerar.*

(b) *Albino PF. P.* De *Albino* dixi *not. a. ad Nouell. 22. ſupr. de pecun. Afr. cred.*

(c) *Diſcuſſionibus.* *Diſcuſſio* eſt examen accepti expenſique ſiue rationum publicarum, quas numerarii tractauerant. Finito numerariorum officio, cogebantur ii in prouinciis reſidere per biennium, vt accuſantium querelas exciperent, *l. 6. 9. de numerar.* & diſcuti poſſent rationes, ſi forte eas verſutis fraudibus laceraſſent, vt dicitur *d. l. 6.* Elapſo autem *quinquennio*, liberat eos Valentinianus a *diſcuſſionis* periculo, quod videntur prouinciales, qui per diuturnum hoc temporis ſpatium ſiluerunt, eorum probaſſe innocentiam.

(d) *Menſores.* Menſores qui fuerint, docent verba ſequentia. In *lege 4. de metatis*, dicuntur *manu ſua, deputatas ſingulis quibusque domus enotare,*

tare, & poſſibus hoſpitaturi nomen adſcribere. Confundit eos cum metatoribus CVIACIVS, cuius errorem notauit GOTHOFREDVS *in Comment. ad d. l.*

(c) *Aetio III. &c.* In MS. Ottobon. deprauate ſcriptum, *et tio III. & Simacho V. C. Conſ.* Obſerua deniquo hoc anno Valentinianum Romæ fuiſſe, quod docet præterea *nouella* eius *4. infr. de teſtament.* & celebraſſe *Quinta Quinquennalia* imperii Cæſarei, ex quibus *hac* quoque *nouella* lucem capit.

Titulus L. (a)

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Albino PF. P. Illyrici. (b)

Ex adfectu publico conuenit eorum neceſſitatibus ſubuenire, qui fatales miſerias inciderunt. Imperatoriæ ſiquidem vis maior laudis eſt, aliqua decreta mollire, quando vis maior inopinatæ cladis fatale generarit incommodum Albine P.K.AA. Vnde inluſtris & præcelſa magnificentia tua, pragmatici noſtri tenore comperto, ſciat Afros, qui infortunio hoſtilis cladis expulſi, eiectique fortunis omnibus, ſpem ſui actus (c) & conuerſationis ſolitæ perdiderunt, & imbuti ſtudiis literarum cauſas agere deſtinarunt, ſiue agere iam cœperunt, apud omnes Iudices his aduocationis copiam, remoto legis (d) vinculo eſſe permiſſam, vt ærumnas in quibus nunc ſunt, tali poſſint remedio ſubleuare, præter prætorianam togam, forumque vrbanum, in quo agendorum negotiorum licentiam tribus pietas noſtra permiſit. nec enim non eos oportet ſtudiis fauorabilibus adiuuari, quibus hoc ſolum remanſit quod ſibi non potuit vindicare captiuitas. Datum XIII. Kal. Sept. Rauennæ Maximo II. & Paterio coss. (443.)

(a) Per ſummam incuriam MARVILLIVS hanc conſtitutionem bis edidit, & inter Theodoſianas nouellas *num. 47.* & inter Valentinianeas *num. 17.* Publicauit eam primus CVIACIVS *Obſeruat. XVI. 22.* Cum vero is ſcripſiſſet, *Afris*, qui a *Vandalis* & *Alanis* vaſtata Africa, pulſi ſedibus, & profugi in Italia vagabantur, liberalibus ſtudiis inſtitutis, conceſſum hac nouella a Valentiniano fuiſſe, vt apud omnes iudices cauſas orare poſſent, tresque ex eorum numero in foro quoque prætorianæ & vrbanæ præfecturæ agendi negotia haberent poteſtatem, mox ſemidocti quidam titulum adpoſuere nouellæ, *De Afris, Vandalis, Alanis*, quem ſeruant etiam Editiones Gothofredi, Ritterſhuſii, & Lugdunenſ. Sed ſpurium eum eſſe, facile omnes judicare poterunt.

(b) *Albino PF. P. Illyrici.* Ad *Nouellam 22. ſupr.* probaui, *Albinum* hoc anno fuiſſe *Præfectum Prætorio Italiæ*; & certe vox *Illyrici* a librariis excogitata eſt, cum forte ſcriptum fuiſſet *Albino PF. P. Iter.* vti extenſis literis legimus *Nouell.* Valentiniani *4. infr. de teſtament.* Neque habuit hoc tempore occidentis imperium Præfectum Prætorio *Illyrici*, ſed Illyrici occidentalis ſex prouinciæ fuerunt ſub diſpoſitione Præfecti Prætorio Italiæ, vt docet *Notitia Imp.* Conſule etiam PAGIVM *in Critic. ad an. 365.*

(c) *Actus.* Intellige *actum* apud Iudices, quibus imbuti ſtudiis literarum, operam nauabant, & a conſiliis erant. *L. 1. de aſſeſſorib. Donec Iudex ab aliis euocatum locis conſiliarium ſuis actibus attribuerit.* Vide *Gloſſar.* Mox per *conuerſationem* indicatur ſolita vitæ conſuetudo, cui quis adſuetus eſt. Ita *officii conuerſatio* occurrit *l. 23. de cohortalib.*

(d) *Legis.* Intelligit *nouellam 34. ſupr. de poſtulando.*

Titulus LI. (a)

I. Impp. Theodoſius & Valentinianus AA....

Cum pietatis noſtræ animo ad quærenda remedii publici adiumenta perpetuæ cogitationes ſe ingerant, nihil tam neceſſarium cura ſerenitatis noſtræ perſpicit, ſicut omnium ſenſibus non (b) optamus occurrere, quam vt defeſſis rebus afflictoque publico, tantum robur numeroſi exercitus præparetur, ſed nec tam ſalubris, in qua omnium plenæ ſecuritatis fundamenta ponenda ſunt per varia erogationum clementiæ noſtræ conatum odoraturus, vt ipſo experimento non modo his, qui nouis ſacramentis obligantur, ſed ne veteri quidem exercitui, quæ ab exhauſtis ægerrime conferuntur ad victum vel ad veſtitum poſſe præberi, quos niſi indigna & pudenda armato nomini negotiatio aleret, vix poſſent a famis periculo & a frigorum pernicie vindicari. Quæ ergo his anguſtiis remedia prouidenda ſunt mens noſtræ ſerenitatis exæſtuat. nam ſi a poſſeſſore ſuper alia, quæ præſtat has expenſas, requirat, vltimas tenueſque eius vires compulſio talis extinguet; ſi a mercatoribus rurſus hoc efflagitet, neceſſe eſt eos depreſſos tanti oneris mole ſuccumbere. Inter hæc animo fluctuante hanc viam reperimus, primum cuius leniſſima functio publici quæſtus habeat magna compendia, deinde quæ ad vniuerſos pertinens a paucis intollerabilia damna ſubmoueat, atque ita ſine ſenſu diſpendiorum ſit, vt cum plus hinc publicæ vtilitati conquiri valeat, nullus ſe ſpeciatim queratur affligi, & neque a tenuiſſimis poſſeſſorum reliquiis, vel defectu miſerabili negotiatorum quicquam impoſſibile poſtule-

 tur.

tur. Placuit itaque vt omni venditione per ſolidum dimidia ſiliqua (c) ab emptore, dimidia a venditore, per omnem contractum æqualiter publico conferatur in omnibus mobilibus immobilibusque rebus, venditiones tantum emptionesque duntaxat tali condicione *(d) tam bonus rei effectus aliter non poterit prouenire, niſi huic muneri certi, qui præficiendi ſunt, eligantur communi procerum noſtrorum conſilio atque tractatu, quod electionis iudicium reſeruabitur circa eos, qui in aliorum locum adiectionis augmento (e) voluerint ſubrogari. Per ſingula igitur negotiationum genera ſingulos præponi oportere hac edictali lege decernimus, quos fides atque induſtria huic officio ſuſtinendo idoneos comprobauerit. Vtilius quippe eſt, diſtributis procurationibus mercium omnium, vt in talibus rebus fieri ſolet, depulſa permixtionis caligine, apertius & liquidius declarare, quid quisque pro conducta mercium nundinatione dependat. Omnis autem contractus, qui clanculario vel emente vel vendente in fraudem legis initus fuerit, careat firmitate. quod ne fiat, ea ratione proſpicimus, vt geſtis municipalibus immobilium rerum contractus conſtet initus, mobilium vero emiſſis pictaciis (f) tranſigatur, & is qui præpoſitus fuerit huic muneri profiteatur, ſe id quod per hanc legem compendiis publicis decretum eſt, conſecutum, ita vt poſt annum ſecuritatis amiſſæ, diſcuſſio minime requiratur: qui (g) ſi a tabellione, vel contractoribus conuentus, ad geſta venire diſtulerit, inlato Curialibus, quod huius edicti lege inferendum eſt, venditio perfecta ſtabilitate nitatur. Ille autem, qui huic rei præpoſitus ſpe lucri proprii publicum commodum putauerit differendum, tali adficiendus incommodo eſt, vt tantundem ipſe fiſci viribus inferat, quantum de ipſo contractu, cui conuentus præſentiam ſuam negauit a contrahentibus publico fuerit inlatum, quod ab eo magiſtratus, & Curiales exigere curabunt, quam pœnam neque ordines effugiant, neque Moderatores prouinciarum, ſi qua ipſi fraude vel conludio publica emolumenta diſtulerint. Sed hæc, quæ tam ſalubriter ordinamus, in omnibus prouinciis atque vrbibus, vna eademque volumus ratione ſeruari, quod absque vllius erroris impedimento explicabitur, ſi certæ nundinæ ciuitatibus earumque territoriis ordinentur. Iubemus enim, & in oppidis & in regionibus, (h) certo loco ac tempore, emendis atque vendendis rebus per honoratorum diſpoſitionem, necnon ordinum ſeu ciuium, ſub præſentia Moderatoris prouinciæ, manifeſta definitione conſtitui. Nulli itaque mercatori præter hanc obſeruationem, niſi ad deſignata loca temporibus præſtitutis, ad negotiationis ſuæ ſpecies diſtrahendas, paſſim licebit accedere, vt certa ratio emendi atque vendendi ibi conſtare poſſit, vbi nundinandi ius prouincialium tractatu fuerit deputatum, & id quod præberi ſupra ſtatuimus, facilius eorum qui præpoſiti fuerint valeat diligentia reperire: quæ vero ex his ſupplenda & minutius ordinanda ſunt, ampliſſima, &c.

(a) Etiam hanc Nouellam bis edidit MARVILLIVS; occupat enim *locum vltimum* inter Theodoſianas, & inter Valentinianeas eſt numero *decima octaua*. Vulgauit eam CVIACIVS *Obſeruat. XVI. capite 23.* quo *de ſiliquarum exactionibus* diſſeruit, quem titulum deinde adoptarunt Editiones Lugdun. Ritterſhuſ. & Gothofred. Cum vero mutila ſit nouella, ſcire non poſſumus, vtrum ad Theodoſium, an ad Valentinianum pertineat. Suadent tamen illa, *defeſſis rebus adflictoque publico, robur numeroſi exercitus præparetur*, Valentinianum eam habere auctorem.

(b) *Non.* Abeſt ab Edit. *Ritterſhuſ.*

(c) *Siliqua.* De *Siliqua*, quæ vigeſima quarta pars ſolidi eſt, dixi iam *not. c. ad nouell. 2. tit. 11. ſupr.* Inde *ſiliquaticum* eſt, quod in nundinis exigitur a qualibet mercium negotiatione, & *titulus ſiliquatici* apud CASSIODORVM *Var. II 4. III. 25. V. 31.* *penſio ſiliquatici*, apud eundem *Var. II, 30.* & *Var. IV. 19. Siliquatici namque*, inquit *præſtationem, quam rebus omnibus nundinandis prouida definiuit antiquitas, in frumentis, vino, & oleo dari præſenti tempore non iubemus.* Qui exigit *ſiliquaticum* dicitur *ſiliquarius* apud CASSIODORVM *Var. II. 26.* aut *ſiliquatarius*, quod docet *epiſtola 12. libro eod.* data, *ad Comitem ſiliquatariorum & portus curas agentem.* Confer DV FRESNE *in Gloſſar.*

(d) Deeſt hic vox. Forte *fiant*, aut *celebrentur*, adſcribendum.

(e) *Adiectionis augmento.* Id eſt, ſupernumerarii.

(f) *Pictaciis.* Scribe *pittaciis*, vt eſt in *lege 11. 13. 16. de erogat. militar. annon.* Gloſſa Cyrilli, πιττάκιον, *pittacium, Breue.* Eſt autem hoc loco libellus breuis, ſiue tabula, publice confecta, teſtimonium præbens, de re mobili empta ac vendita ſolutoque ſiliquatico, qua emptor venditorque ſimul apochæ ſiue ſecuritatis loco vtebatur. De *pittacio* conſule *Commentar. ad d. l. 11.* & DV FRESNE *in Gloſſar.*

(g) *Qui.* Scilicet ſi is, qui præpoſitus muneri *ſiliquatico*, a contrahentibus conuentus, *pittacium* emittere diſtulerit, curiam ii adeunt, ſoluuntque *ſiliquaticum*, & tum perfectus quoque eſt venditionis emptionisque contractus. *Siliquarius* vero, qui *ad geſta venire diſtulerit*, id eſt, contractum ſcripto *pittacio* firmare detrectauerit, tantundem fiſco ſoluit, quantum a contrahentibus publico fuit inlatum.

(h) *Regionibus.* Vid. *Gloſſar. Theod. voc. regio.*

LEGVM

LEGVM NOVELLARVM
DIVI VALENTINIANI A.
LIBER II.

De fructibus inter maritum & vxorem expenſis filiis, vel heredibus minime imputandis. Tit. I.

1. Impp. Theod. & VALENT. AA. Albino PF. P. (a)

AVCTORITATIS ſuæ memorem ampliſſimum Senatum gratanter agnouimus, cuius conſilium improbis rebus ſemper occurrit. Hinc eſt, quod nuper inluſtribus ac ſublimibus viris, quos euocari ad ſacratiſſimum comitatum vtilitas publicæ neceſſitatis exegit, nobis ſuggerenda mandauit, ne abhorrenda vſurpatio (b) ab omni conuerſatione (c) honeſta vires diutius obtineret. Comperimus enim quasdam (d) poſt maritorum obitum filios ſuos propoſita indecora actione nudaſſe, cum ab his patrimonii ſui fructus quærerent, quos vtique ſtante matrimonio, in illa æqualitate viuendi in commune conſumptos conuenit æſtimari, quorumque ratiocinium perplexum atque confuſum ad veritatis fidem diſcuti poſſe non credimus. Cumque illud frequentius nouerimus accidere, vt maiores expenſas flagitet matronalis ornatus, & cum nonnunquam viri (e) poſt vxorum obitum huiusmodi aliquid credant communibus filiis opponendum, durum eſt muliebri tantum licentiæ iſta permitti. Et ideo Albine Parens Kariſſime AA. illuſtris ac præcelſa auctoritas tua hac edictali ſciat nos lege ſanxiſſe, ne de coniugii copula eorum alter ſuperſtes, defuncti heredes ſuper hac repetitione redituum æſtimet lite pulſandos. Hac enim condicione & vxores teneri volumus & maritos. Siue enim interceſſerit dos, ſeu oblata non fuerit, omne iurgium huiusce repetitionis & ratiocinii conticeſcat. Hanc autem legem vtilitati & concotdiæ humani generis profuturam, edictis per prouinciam (f) propoſitis, Amplitudo tua in omnium notitiam faciet peruenire. Dat. III. Id. Sept. Rau. D. Theodoſio A. XVIII. (g) & Albino v. c. coss. (444)

INTERPRETATIO. *Si vir vxore ſuperſtite moriatur, fructus, quos conſtante* (h) *coniugio conſtat expenſos, nullam poſtea a communibus filiis, ſeu ab heredibus mater repetendi habeat facultatem. Quod & ſi vxor viuo marito deceſſerit, maritum præcipit eadem lege conſtringi, vt & ipſe a filiis vel heredibus vxoris de ipſis fructibus, qui in commune expenſi ſunt, penitus nihil requirat.* (i)

(a) *Albino P F. P.* De *Albino* dixi ad *Nouellam 22. inter Theodoſian. de pecun. Afr. cred.* BRENCKMANNVS *in Append. Faſtor. Reland. pag. 868.* exiſtimauit, ſtare non poſſe huius nouellæ inſcriptionem; cum enim *Nouella* data ſit *Albino Conſule*, ipſum eodem tempore Præfecturam gerere non potuiſſe, perſuaſit ſibi Vir doctus. At vehementer errauit, quod pluribus exemplis, ſi opus eſſet, probare poſſem. Vnum ſufficere poteſt *Tauri PP. an. D. 361.* & ſimul *Conſulis*, de quo conſule inſcriptionem & ſubſcriptionem *legis 49. de decurionib.* AMMIANVM. & ex eo loca allegata in *Proſopograph.* MS W. habet, *ad Albinum* MS. G male, *ad Albinum P. V.*

(b) *Vſurpatio.* SICHARDVS hic legere malebat, *vſurpatio aliena ab omni.* Sed bene ſe habent omnia, neque opus eſt emendatione.

(c) *Conuerſatione.* Conuerſatio honeſta, & conſuetudo honeſta. Vid. *Gloſſar. Th.*

(d) *Quasdam.* MSS. W. G. & Sichard. male *quosdam.*

(e) *Nonnunquam viri.* Ita male habent etiam MSS. W. G. Sed Sichard. Ritterſhuſ. Lugdun. Gothofred. Edd. opt me legunt, *nunquam viri.*

(f) *Prouinciam.* MS. W. *prouincias.*

(g) *Theod. A. XVIII.* Male in MSS. & impreſſis aliis omnibus, *XVII.*

(h) *Conſtante.* MS. W. *ſtante.*

(i) *Requirat.* MS. W. *quarat.*

De Manichæis. (a) *Tit. II.*

1. Impp. Theod. & VALENT. AA. Albino PF. P. II. (b)

Superſtitio paganorum quoque damnata temporibus, inimica publicæ diſciplinæ, & hoſtis fidei Chriſtianæ, ſed exeidium (c) ſui Clementiam noſtram non immerito prouocauit. Manichæos loquimur, quos execrabiles, & toto orbe pelleodos, omnium retro Principum ſtatuta iudicarunt. Nec diſſimulationem crimina nuper detecta (d) patiuntur: Quæ enim, & quam dictu audituque obſcœna in iudicio (e) beatiſſimi Papæ Leonis, eoram Senatu ampliſſimo (f) manifeſta ipſorum confeſſione patefacta ſunt? Adeo, vt eorum quoque qui diceretur Epiſcopus (g) & voce propria proderet, & omnia ſcelerum ſuorum ſecreta perſcriberet. Quod notitiam noſtram latere non potuit, quibus tutum non eſt negligere tam deteſtandam diuinitatis iniuriam, & impunitum relinquere ſcelus, quo non ſolum corpora deceptorum, ſed etiam animæ inexpiabiliter polluuntur. Vnde Albine Parens Kariſſime AA. Inluſtris & magnifica auctoritas tua hac nos in æternum victura lege ſtatuiſſe (h) cognoſcat, quam in omnium prouinciarum faciet notitiam edictis propoſitis peruenire: Vt vbicunque terrarum quisquis Manichæorum fuerit deprehenſus, pœnas, quas in ſacrilegos iura ſanxerunt, auctoritate publicæ ſeueritatis excipiat. Sitque publicum crimen, (i) & omni volenti ſine accuſationis periculo tales arguere ſit facultas. Nec cuiquam licitum tutumque ſit aut celare tales, aut talibus conhibere, (k) cum omnia de hiis a nobis confirmata ſint retro Principum conſtituta, (l) vt nouerint vniuerſi hac edictali lege propoſita, Manichæos dignitate militiæ, (m) & vrbium habitatione priuandos: (n) ne quis innocens talium conuerſatione, aut ſocietate capiatur. Succeſſiones (o) nec capiant, nec relinquant, ſed fiſci noſtri viribus adgregentur. Nec eis (p) quod palam interdicimus vlla fraude quæratur: Iniuriarum careant actione, contractus liberos omnino non habeant. Primates vniuscuiusque militiæ vel officii mox exigenda per apparitionem veſtram x. librarum (q) auri multa pereellat, ſi quem hac ſuperſtitione pollutum fuerint militare: neque enim aliquid nimium (r) in eos videtur poſſe decerni, quorum inceſta peruerſitas religionis nomine lupanaribus quoque ignota vel pudenda committit. Dat. XIII. (s) Kal. Iul. Rom. Valent. A. VI. (t) & Numo (v) V. C. COSS. (445)

Iſta interpretatione non eget. (x)

(a) *De Manichæis.* De *Manichæis* ſunt leges ſeptendecim in Codice Theodoſ. quas quære in *Paratitlo titul. 5. de hæret. lib. 16.* Cum autem dicatur in Nouella, *crimina Manichæorum in iudicio beatiſſimi Papæ Leonis patefacta fuiſſe*, ſciendum eſt, *Leonem* Epiſcopum Rom. conuocaſſe Romæ conuentum aduerſus Manichæos, cui non tantum interfuerunt Epiſcopi & Presbyteri, ſed & chriſtiani viri ac nobiles, ipſo LEONE teſte *Sermon. 5. de ieiun. decim. menſ.* vbi ait: *Reſidentibus itaque mecum Epiſcopis atque Presbyteris, ac in eundem* CONSESSVM *Chriſtianis viris ac nobilibus congregatis, Electos & Electas eorum* (Manichæorum) *iuſſimus præſentari. Qui cum de peruerſitate dogmatis ſui, & de feſtiuitatum ſuarum conſuetudine multa reſerarent: illud quoque ſcelus, quod eloqui, verecundum eſt, prodiderunt. Quod tanta diligentia veſtigatum eſt, vt nihil minus credulis, nihil obtrectatoribus remaneret ambiguum. Aderant enim omnes perſonæ, per quas nefandum facinus fuerat perpetratum: puella ſcilicet, vt multum decennis, & duæ mulieres, quæ ipſam nutrierant, & huic ſceleri præpararant. Præſto erat etiam adoleſcentulus vitiator puellæ, & EPISCOPVS ipſorum deteſtandi criminis ordinator. Omnium par fuit horum & vna confeſſio, & patefactum eſt execratum, quod aures noſtræ vix ferre potuerunt. De quo, ne apertius loquentes, caſtos offendamus auditus, geſtorum documenta ſufficiant, quibus pleniſſime docetur, nullam in hac ſecta pudicitiam, nullam honeſtatem, nullam penitus reperiri caſtitatem; in qua lex eſt mendacium, diabolus religio, ſacrificium turpitudo.* IDEM *Epiſtol. 15. ad Turibium n. 16.* (alias 93.) *In execrabilibus*, inquit, *myſteriis eorum, vnum prorſus nefas, vna eſt obſcænitas, &* ſ*imilis turpitudo. Quam etſi eloqui erubeſcimus, ſollicitiſſimis tamen inquiſitionibus indagatam, & Manichæorum, qui comprehenſi ſunt, confeſſionibus detectam, ad publicam fecimus peruenire notitiam; ne vllo modo poſſit dubium videri, quod in* IVDICIO *noſtro, cui non ſolum frequentiſſima præſentia ſacerdotum, ſed etiam illuſtrium Virorum dignitas, &* PARS *quædam* SENATVS *ac plebis interfuit, ipſorum, qui omne facinus perpetrarunt, ore reſeratum eſt, ſicut ea, quæ ad dilectionem tuam nunc direximus Geſta demonſtrant.* Pertinet etiam huc eiusdem Papæ *Epiſtola 8. (al. 2.) ad Epiſcopos per Italiam*, quæ data eſt *III. Kalend. Febr. Theodoſio XVIII & Albino V. C. Coſſ.* qua eos monet, vt in indagandis hæreticis, qui relicta vrbe, per Italiam vagabantur, omnem adhiberent diligentiam. BARONIVS *in Annal. ad an. 444.* Leonis Pontificis IVDICIVM, vt dicitur *Epiſt. 15. citat.* & *hac nouella*, ſiue CONSESSVM, vt appellatur *d. Sermon 5.* vocat CONCILIVM, idque *anno 444.* Romæ habitum fuiſſe aduerſus Manichæos contendit. Sed doctiſſimus QVESNELLVS *diſſertat. 1. de Vit. Leonis* erudite probat, illum *conſeſſum* Concilii nomine venire non poſſe, partim quod PROSPER *in Chron. ad an. 443.* de eodem agens, nullam *Concilii* faciat mentionem, partim etiam, quod *Concilio* non opus

eaſ

erat aduerſus Manichæos, cum non de fide aſſerenda ageretur, ſed de pœna iuata eccleſiæ canones aduerſus eos ſancienda. Probat porro auctoritate PROSPERI & ipſius LEONIS *epiſtola*, illum *confeſſum* anno iam *443.* quo de eo agit laudatus PROSPER, Romæ fuiſſe habitum. Cum enim *dicta Epiſtol. 8.* S. LEONIS data ſit *menſe Ianuario* anni 444. rectiſſime colligit QVESNELLVS, anno ſuperiore 443. perfidiam Manichæorum fuiſſe detectam & damnatam. Nam inquirere de eis, conuenticula & cœtus detegere, extorquere ab eis confeſſionem, confeſſum ea de re habere, hortari ad pœnitentiam, reluctantes plectere exilio, non eſt negotium aliquot dierum; nec *Epiſtola* laudata ad Epiſcopos ſeripta eſt, niſi re geſta, vt ipſe LEO profitetur. Hæc optime QVESNELLVS, & ex eo PAGIVS *in Critic. ad an. 444.* Addo in annum *445.* quo hæc nouella emiſſa eſt, incidere *Vicennalia* Valentiniani *auguſtei imperii*, quæ magis illuſtria reddere voluit hac conſtitutione promulgata, qua eccleſiæ, eam a labe hæretica purgans, conſuluit.

(b) *Albino PF. P. II.* MS. W. *Albino bis PPO.* Male MS. Goth. *Albino PV.* De eo vide *Nouell. 22. inter Theodoſ. ſupr.*

(c) *Excidium.* MS. G. *exilium.*

(d) *Nuper detecta.* Iam anno 443. opera S. Leonis. Vid. *not. a.*

(e) *Iudicio.* Ita appellat S. LEO *Epiſt. 15.* IDEM *Confeſſum* vocat, *d. Serm. 5.* Vid. *not. a.*

(f) *Senatu ampliſſimo.* S. LEO *d. Ep. 15. Pars quædam Senatus interfuit.*

(g) *Epiſcopus.* S. LEO *d. Serm. 5. Præſto erat & Epiſcopus ipſorum, deteſtandi criminis ordinator.*

(h) *Statuiſſe.* MS. W. *inſtituiſſe.*

(i) *Publicum crimen.* Honorius *l. 40. de haret.* *Volumus eſſe publicum crimen, quia, quod in religione diuina committitur, in omnium fertur iniuriam.*

(k) *Conbibere.* Edit. Lugdunenſ. Ritterſhuſ. Gothofred. *conniuere*; quæ lectio proba eſt, confunduntur enim a librariis *conbibere*, & *conniuere*. Sichard. & MS. G. habent, *conniuere*. Huc pertinent illa *d. l. 40. de haret. Rector prouinciæ, ſi hæc crimina diſſimulatione, vel gratia, delata diſtulerit, aut conuicta neglexerit, ſciat ſe multa viginti librarum auri feriendum.*

(l) *Conſtituta.* MS. G. & libri omnes impreſſi, *ſtatuta. Conſtituta*, ſunt conſtitutiones Principum. Vid. *Paratitlon de conſtitut. princip.* & *Nouell. 3. ſequent. in fin.*

(m) *Militia.* Theodoſius Iun. *l. 65. de haret.* A. D. 428. data, cohortalinam & caſtrenſem militiam, Manichæis & hæreticis indulſerat, ſed hac lege Valentinianus Manichæos omni militia priuat.

(o) *Priuandos.* Valentinianus noſter *l. 64. de haret.* ante vicennium data, *Manichæos*, inquit, *ab ipſo aſpectu vrbium diuerſarum exterminari præcipimus, vt nec præſentia criminoſorum contagione fœdentur.* Theodoſius Iun. *d. l. 65. Qui ad imam vſque ſcelerum nequitiam peruenerunt, Manichæi, nuſquam in romano ſolo conueniendi, orandique habeant facultatem, Manichæis etiam de ciuitatibus expellendis.*

(o) *Succeſſiones.* Conſule *leg. 40. de haret.*

(p) *Eis.* MS. W. *bis.*

(q) *Librarum.* Sichard. *libras.*

(r) *Nimium.* MS. W. *nimietate.*

(s) *XIII.* MS. W. *XIV.*

(t) *VI.* Male MS. Ottobon. & libri omnes impreſſi, *VII.* Vide *Faſtos.*

(v) *Numo.* Recte MS. W. *Nomo.*

(x) MSS. W. G. & Ed. Sichard. *Ex integro ſic ponenda, quia expoſitione non eget.*

De homicidiis (a) *caſu an* (b) *voluntate factis.* *Tit. III.*

1. Impp. Theod. & VALENT. AA. Maximo (c) PF. P. II. & Patritio.

Criminoſos quidem auerſamur omnes, & præcipue humano cruore (d) pollutos, quorum creſcit (e) audacia, cum (f) impunitas per ſimplicia, (g) vel etiam perſonalia reſcripta donatur. Neſas dictu, per ignorantiam facinora defenſione vallamus. Sed quantum eſt, quod occupationibus noſtris aſtutia plectendæ ſubreptionis illudit, cum reſcripta huiusmodi etiam viro inluſtri Quæſtore neſciente procedant, quem cuſtodem ſtatuimus eſſe iuſtitiæ, qua nullum carere debet oraculum. Merito ergo male vſurpata prohibentes, hac edictali lege ſancimus, vt homicidio, quod tamen caſibus imputauerit confeſſio ſupplicantis, non aliter indulgentia, niſi noſtri nominis (h) adnotatione præſtetur: (i) Quoniam rariora erunt facinora, ſub noſtrum ventura iudicium, nec vlla niſi diſcuſſis rebus venia continget. Poſtquam tamen ad cuiuscunque Cognitoris tribunal adnotatio noſtra peruenerit, examinari fidem precum diligenter iubemus, vt ſi homicidium vel caſu (k) vel vitandæ mortis neceſſitate conſtiterit admiſſum, venia tribuatur orantibus. Deprehenſos vero in mendaciis ilico pœna percellat. Hiis enim tantummodo (l) volumus ignoſci, in quorum labſibus ſola poteſt fortuna culpari. Homicidas autem, in hominum cædem nefaria voluntate graſſatos, aliorumue capitalium criminum reos, nec per adnotationes noſtras licebit abſolui. Vir ſpectabilis Magiſter ſcrinii, qui interdicta ſupplicantibus reſponſa præbuerit, quinque auri librarum multam ſacro ærario noſtro cogatur inferre. Memorialis quoque cuiuslibet ſcrinii, qui aduerſus vetita (m) reſcriptum fuerit executus, ſpoliatus militia quinquennii relegatione plectatur. (n) Quod enim fas non eſt, vel per adnotationes noſtras nocentes mereri, multo magis vetamus reſcriptis ſimplicibus impetrari. (o) Maxime Parens Kariſſime AA. (p) Inluſtris itaque & præcelſa Magnificentia tua neceſſariam humano generi ſanctionem cunctorum notitiæ publicari propoſitis iubebit edictis, vt

ſalubria conſtituta (q) nullus ignoret. Et manu diuina, Diuinitas te ſeruet per multos annos, Parens Kariſſime AA. Dat. VI. Id. Decembr. Romæ, D. Valentiniano A. VI. & Numo V. C. COSS. PP. pridie Id. Decembr. in Foro Traiani. Subſcripſi. (r) (445)

INTERPRETATIO. *Lex iſta præcipit, vt ſiquis ad Principem conuolauerit, adſerens ſe* (s) *caſu homicidium perpetraſſe, non voluntarie a ſe homicidium fuiſſe commiſſum, & ſi per ſupplicationem a rerum dominis veniam potuerit impetrare, a Rectore prouinciæ vbi caſus iſte commiſſus eſt, id ſpecialiter debet inquiri: & ſi certa fuerit ſuggeſtio ſupplicantis, veniam mereatur obtentam. Ceterum ſi voluntarie habita diſcuſſione conuictus fuerit homicidium commiſiſſe, eandem pœnam excipiat, quæ de homicidiis legibus habetur expreſſa: impetrata non valeant, & capitali ſententia feriatur. Reliqua conſtituta lex ipſa declarat.* (t)

(a) *Homicidiis.* MS. G. Edit. Lugd. Rittersh. Gothofr. *homicidio.* In Sichardina titulus eſt, *de homicidio caſu facto.*

(b) *An. An* pro ſiue. Ita *l. 128. de decurionib. Dux ille an Comes ſit.* Vide SERVIVM *ad Æn. I. v. 333.* & loca SYMMACHI, *not. b. ad d. l. 128.*

(c) *Maximo.* De eo dixi *ad Nouell. 21. int. Theodoſ. ſupr.* Sichardus edidit, *Maximo II. Militi & Patricio.*

(d) *Humano cruore.* Sichardus edidit, humano ſanguine.

(e) *Creſcit.* MS. W. *creſcet.*

(f) *Cum.* MS. G. *dum.*

(g) *Per ſimplicia.* Male Sichard. *poſt ſupplicia.*

(h) *Nominis.* MS. W. *numinis.* Male. *Nominis adnotatio*, quid ſit, notiſſimum eſt.

(i) *Adnotatione præſtetur.* Hunc locum illuſtrat GROTIVS *in ſpars. flor. pag. 215.* Edit. Amſtel. CLAVDIVS SATVRNINVS enim *l. 16. §. 8. D. de pœnis*, ſcribit: *Apud Græcos exilio voluntario fortuiti caſus luebantur.* Ad hæc verba notat laudatus GROTIVS: *Græci hoc a Phœnicibus habuere, Phœnices ab Hebrais. Cauſam in Vita Moſis ſic explicat* PHILO: *Qui hominem interficit, etiamſi iuſte, id eſt, ſe defendens, ac coactus, tamen reus videtur, ob illam ſummam communemque inter homines cognationem. Nimirum creditur illis Deus non permiſiſſe, niſi ob culpam aliquam latentem. Quod de homicidio in ſui tutelam facto dictum eſt, idem & ad homicidia, ex mero caſu, aut culpa leui facta, pari ratione producendum eſt. Comparat hæc etiam* VALENTINIANI *Nouella, ne quis purgetur de cæde, caſu, vel ſui tuendi cauſſa, facta, ſine* ADNOTATIONE PRINCIPIS: *quod ius, vt pleraque romana ante Iuſtinianum, ab eo tempore in Galliis receptum, etiam nunc manet. Sic Cephalus ob homicidium per ignorantiam commiſſum in Procrin exilio punitus: item Hercules ob Linum, narrante* APOLLODORO. *Idem de Apolline tradit* SERVIVS *ad III. Georgicon.* NICOLAVS DAMASCENVS *talibus annuum exilium irrogatum dicit, Græcia more. Numa legibus cautum, vt, ſi quis imprudens occidiſſet hominem, pro capite occiſi & natis eius in cautione offerret arietem. Ita* SERVIVS *ad Eclogam IV. ſed lege: in comitio offerret.* Hactenus ICtus, quem miror, SERVIVM ita emendaſſe; legendum enim ibi, *in concione offerret arietem.*

(k) *Vel caſu.* Abſunt hæc verba ab Edition. Lugd. Rittershus. Gothofred. In MS. G. male, *vel cauſa.*

(l) *Tantummodo.* MS. W. *tantum.*

(m) *Vetita.* Libri omnes impreſſi habent, *vetitum.*

(n) *Plectatur.* MS. W. *plectetur.*

(o) *Impetrari.* MS. W. *impetrare.* Dignus autem obſeruatione hic locus eſt, ex quo patet, *Reſcripta ſimplicia* illa fuiſſe, quæ ſine *adnotatione* Principis emiſſa ſunt, quibusque *Magiſter ſcrinii* tantummodo ſubnotauit. Huc pertinent illa ſupra: *cum reſcripta huiusmodi etiam Viro illuſtri Quæſtore neſciente procedant.*

(p) *Kariſſime AA.* MS. W. *Kariſſime atque amantiſſime.*

(q) *Conſtituta.* MS. W. *ſtatuta.*

(r) *Subſcripſi.* Subſcripſit Vir ill. Quæſtor, cuius nomen intercidit. A MS. W. illa, *PP. Prid.* &c. plane abſunt.

(s) *Adſerens ſe caſu* &c. Edition. Sichard. Lugd. Rittersh. Gothofr. *adſerens caſu homicidium a ſe fuiſſe commiſſum, & ſi per ſupplicationem &c.*

(t) In Editione Sichardina huic nouellæ alia ſuperaddita eſt interpretatio ex Francorum legibus, quam, cum in paucorum manibus ſit Codex Sichardinus, cum lectoribus communicandam eſſe cenſui. Ita vero ibi expreſſum: *De homicidio voluntario interpretatio. De interempti pretio, principis eſt expectanda ſententia: quia de pretio occiſorum nihil euidenter lex Romana conſtituit, Dominus noſter Theodoricus, Rex Francorum, ſtatuit obſeruari, vt ſi ingenuus ab ingenuo fuerit interemptus, & homicida ad eccleſiam confugerit, ille qui homicidium admiſit, medietate bonorum ſuorum occiſi hæredibus ſeruiturus addicatur, reliqua medietas facultatis eius heredibus relinquatur. Qui vero armatus ſe in eccleſia tueri tentauerit, qualiter lex Theodoſi in libro IX.* cum conſcientia abſtrahatur. Si ſeruus cuiusque occiſus fuerit ab ingenuo, & ipſe homicida ad eccleſiam conuolauerit, ſecundum ſerui qualitatem eius reſcriptis cogatur exſoluere, hoc eſt, pro actore centum, pro aurifice electo centum, pro miniſteriali ſexaginta, pro fabro ferrario quinquaginta, pro carpentario quadraginta, pro aratore triginta, pro porcario aut birbicario, aut alius ſeruus triginta ſolidos inferatur. Homicidam tam ingenuum, quam ſeruum, ſi extra eccleſiam inuenitur damnari, ſi voluntarie factum fuerit. Si vero ad eccleſiam ſeruus homicidii reus forte confugerit, indulta vita pro eo, quem occidit ipſe, etc.*

De Teſtamentis. Tit. IIII.

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Albino (a) PF. P. II. & Patritio.

Iamdudum quidem Diuus auunculus noſter, (b) teſtamentorum compendia generali lege complexus, formulam iuris antiqui, & inanem verborum conquiſitionem (c) non neceſſariam iudicauit, validiſſimam ſtatuens (d) voluntatem cum de noſtris altaribus coniuges

iuges petunt, vt decedenti prius ſuccedat ſuperſtes. Sed (e) quoniam Leonius vir ſpectabilis, munitus veteribus conſtitutis, noſtram ſupplex maluit expectare ſententiam: occaſionem nouandæ legis amplectimur, ſalubri definitione cenſentes: vt ſiue inter ſe coniugum, ſeu quorumcunque conſenſus, oblatis Serenitati noſtræ precibus optauerit, morte præuenti heredem ſuperſtitem fieri oportere perſonam, hoc ita ratum firmumque permaneat, vt nihil robuſtius æſtimetur. Et in Auguſtam (f) notitiam perueniſſe ſufficiat, etiam ſi nullum proceſſerit ex hac parte reſponſum. (g) Nam cum liceat cunctis (h) iure ciuili atque prætorio, liceat per nuncupationem, liceat municipalibus geſtis iudicia ſuprema componere, proculdubio manebit firmior hæc voluntas, quæ teſtimonio Principis & ſubſcriptione conditoris firmatur: ſi tamen nullum defuncti poſterius eius extabit arbitrium. (i) Leonius vero & Iucunda vxor eius, tanta viciſſim caritate certarunt, vt fuſis ſimul precibus ius poſcerent liberorum, (k) & propter incertum ſortis humanæ ſuperſtitem coniugem precarentur heredem: licet ſuperfluo illud addentes, vt inteſtatæ ſucceſſionis ius ac licentiam ſortirentur, cum hoc ipſum, quod Serenitati noſtræ preces pariter obtulerunt, ſit teſtamenti ordo præcipuus. Præterea, ſicut ſupplicationi connexa monſtrant, quamuis in vnius chartæ volumine ſupremum votis paribus condidere iudicium, ſeptem teſtium ſubſcriptionibus roboratum. Cui nos æternam tribui firmitatem legis huius definitione cenſuimus. Quoniam nec captatorium dici poteſt, cum duorum fuerit ſimilis affectus, & ſimplex religio teſtamenta condentium: cunctisque iam liceat quoquomodo, & quibuscunque verbis vltimum dictare iudicium, ſicut eorum Principum ſtatuta declarant, qui remouere (l) ſanctionibus ſuis meliore prudentia vetuſti iuris ambages. (m) Idcirco quia minutiis priſcæ conſuetudinis, & obſcuritate ſubmota, ſolam defunctorum conuenit inſpici voluntatem, cui multum roboris erit, ſi vel ſeptem, vel quinque teſtibus muniatur, & virum ſpectabilem Leonium, præter fiduciam precum pridem cum vxore communium, voluntas quoque alia, & ſubſcriptionibus teſtium munita defendit, apud eundem ſolida ſucceſſione Iucundæ coniugis ſuæ iugiter permanente, quisquis maluerit delata nobis ſupplicatione teſtari, liberam habeat facultatem. Cuius heres ex edicto Diui Hadriani (n) hereditaria corpora conſequetur, nec bonorum poſſeſſionis petendæ ſuſtinebit neceſſitatem, quam generaliter omnibus relaxamus. Ne tamen hoc teſtamenti genus plus iuſto muniiſſe credamur, ſi quis ſibi vel inofficioſi querelam, vel præteriti competere duxerit actionem, hanc vtranque ſecundum iuris & legum ſtatuta (o) ſeruamus, Albine Parens Kariſſime AA. Idcirco inluſtris & præcelſa Magnificentia tua ſaluberrimam ſanctionem mox in omnium peruenire notitiam propoſitis iubebit edictis, vt poſſit facile cognoſci condendarum, conſeruandarumque legum curam eſſe nobis præcipuam. Dat. XII. Kal. Nouemb. Rom. Aëtio III. & Q. Aurelio Symmacho (p) VV. CC. COSS. PP. in Foro Diui Traiani. Antelata (q) edicto Albini iterum PF. P. & Patritii. (446)

INTERPRETATIO. *Hæc lex de aliis titulis teſtamentorum id amplius habet, vt in coniugio poſiti ſi filios non habeant,* (r) *ſeu maritus vxorem, ſeu vxor maritum voluerit, relinquat heredem, quod ius dicitur liberorum: quia etiamſi vna charta ſuam condere maluerint voluntatem, vt inuicem ſe heredes ſcribant, qui alteri ſuperſtes extiterit, dimiſſam rem iuxta legis huius ordinem vindicabit: ita tamen vt hiis perſonis, quibus lex concedit, ſi fuerit de inofficioſi querela actio, reſeruetur.*

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Albino PF. P. II. (s) & Patricio.

Cum ſciamus & Diuos Principes, & Clementiam noſtram condendarum legum fomitem frequenter inueniſſe de precibus, iuuat ex facto quod nuper euenit, cunctis profutura ſancire. Inluſtrem feminam Pelagiam, cum Micce inluſtris femina dictare vellet heredem, ſed teſtium copiam non haberet, per holographam ſcripturam votum circa prædictam (t) ſupremæ prodidit voluntatis. Nam quod ſolum potuit ſecretius licere morienti, indicem iudicii ſui paginam Cæſario viro ſpectabili, Tribuno & Notario, fratris ſui filio ſecura commiſit, quem natalium decus, & propinquitatis religio fidem cogeret (v) ſeruare defunctæ. Nec ſane electionis ſuæ cura teſtatricem fefellit. Deſideriis amitæ Cæſarius oble-

obſecutus, chartam fidei ſuæ creditam, iuris & conſcientiæ memor, eadem qua ſumpſerat ſimplicitate vulgauit. Sed illuſtris heres ab ambitu cupiditatis aliena, nihil de ſucceſſione præſumpſit, nihil de corporibus hereditariis vindicauit: intra hos modeſtiæ terminos manens, vt ſubdito precibus vltimæ voluntatis arbitrio, non prius ſe putaret heredem, niſi nos cauſæ iuſtitiam probaremus. Recenſitis igitur omnibus, defunctæ iudicium roboramus, cui præter filium fratris, & literas ſuas, teſtes habere non licuit. Idcirco inluſtris femina Pelagia, pro ea parte, qua heres ſcripta eſt, defunctæ potietur arbitrio. Ne tamen huius ſtatuti ſalubritatem generi negemus humano, manſura iugiter lege decernimus, vt quiſquis per holographam ſcripturam ſupremum maluerit ordinare iudicium, habeat liberam facultatem. Multis enim caſibus ſæpe contingit, vt morientibus teſtium numerus & copia denegetur. Quibus erit de legibus noſtris inter ipſa vitæ deficientis pericula cauſatio, ſi propriæ manus literis ſcribere, quos voluerint, non ſinantur heredes. Aliis teſtes itinerum neceſſitas, aliis ſolitudo (x) villarum, aliis nauigatio, ſeruis tantum comitibus expetita, ſubducit. Aliorum teſtatas prohibent eſſe voluntates hii, qui velut obſeſſos conclauibus ſuis ſolent cuſtodire languentes. Noſtræ poſthac beneficio ſanctionis inteſtatus nemo morietur, cui fuerit ſollicitudo teſtandi, late viam ſupremis aperimus arbitriis, ſi holographa manu teſtamenta condantur, teſtes neceſſarios non putamus. Scripto enim taliter ſufficiet heredi, aſſerere etiam ſine teſtibus fidem rerum, (y) dummodo reliqua congruere demonſtret, quæ in teſtamentis debere ſeruari tam veterum Principum, quam noſtræ præcipiunt Sanctiones, vt in hereditariorum corporum poſſeſſionem probata ſcripturæ veritate mittatur. Cum tamen teſtium præſentiam teſtator elegerit, legitimum numerum ſemper oportebit adhiberi: neceſſitatem quoque præcipitem ſubmouemus, quæ teſtatores hactenus compulit, ſub vnius diei ſpatio ſupremum feſtinato nimis ordiri (z) & implere iudicium. Quibus nos licentiam, tempusque largimur, vt voluntatem, quam de rebus propriis mente conceperint, frequenter ſcribant, frequenter retractent, frequenter emendent, & quot voluerint diebus, in tantæ præſertim cauſæ meditatione, verſentur. Hæc enim deliberatio nihil immaturum relinquit, cui licebit ſæpe dictata corrigere. Teſtes autem ſubſcriptiones ſuas vno die vel omnes pariter, vel ſi legitimus numerus exiguam moram fecerit, horis præbere diuerſis ſub obtutibus teſtatoris iubemus. Præterea, quoniam plerique deficientium voluntates ſuas cupiunt eſſe ſecretas, nec ante vulgari, quam luce priuentur, ſtatuimus ac iubemus, vt ſi teſtes rogati, paginæ cuius arcana neſcierint, coram teſtatore ſubſcripſerint, nihil ex ignoratione teſtium teſtamentorum firmitatibus derogetur. Albine Parens Kariſſime AA. Idcirco inluſtris & præcelſa magnificentia tua iuſtiſſimam legem, & cunctis generaliter profuturam in omnium celeriter ire notitiam propoſitis iubebit edictis, vt facile poſſit agnoſci noſtrarum ſalubritas Sanctionum. Datum VII. Kal. Ian. Rom. Aëtio III. (a) & Symmacho vv. cc. coss. Acc. VI. Kal. (b) Ian. Romæ PP. v. Kal. Ian. in Foro Traiani. Subſcripſi. (446)

INTERPRETATIO. *Hæc lex licet alia replicet, quæ in aliis legibus habentur expoſita,* (c) *tamen hoc amplius obſeruandum eſſe præcipit, vt ſi cui fuerit teſtandi voluntas, & teſtes forſitan defuerint, voluntatem ſuam propria manu perſcribat, quæ prolata poſt defuncti obitum plenam obtineat firmitatem.*

(a) *Albino.* De eo vide *Nouell. 22. inter Theodoſ.* in MS. W. eſt, *bis PPO.*

(b) *Auunculus noſter.* HONORIVS *Aug.* in *lege 19. Cod. Iuſt. de teſtament.* qua nouum ius teſtandi per libellum principi oblatum introductum eſt; quam legem illuſtrat GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 6. C. Th. de inoff. teſtament.*

(c) *Conquiſitionem.* Sichard. *compoſitionem.*

(d) *Statuens.* MS. W. *inſtituens.*

(e) *Sed.* Abeſt hæc vox a MSS. W. G. & Ed. Sichard.

(f) *Et in auguſtam.* Sichard. *& ad noſtram.*

(g) *Reſponſum.* Dicta leg. 19. *Nec ſane illud heredibus nocere permittimus, ſi reſcripta, noſtra nihil de eadem voluntate reſponderint.*

(h) *Liceat cunctis.* Huc pertinent illa d. l. 19. *Sicut ergo ſecurus erit, qui actis cuiuscunque iudicis, aut municipum, aut auribus priuatorum mentis ſuæ poſtremum publicauit iudicium: ita nec de eius ſucceſſione tractabitur, qui nobis mediis, & toto iure, quod in noſtris ſcriniis eſt conſtitutum, teſte ſuccedit.*

(i) *Arbitrium.* D. l. 19. *Cum hoc ipſum, quod per ſupplicationem noſtris auribus intimatur, ita demum firmum ſit, ſi vltimum comprobetur, nec contra iudicium ſuum defunctus poſtea veniſſe detegatur.*

(k) *Liberorum.* De eo vide *lib. 8. tit. 17. de iure liberorum,* & *Commentar. ad leg. vlt eius tit.*

(l) *Remouere,* MSS. W. G. *remouerunt.*

(m) *Vetu-*

(m) *Vetuſti iuris ambages.* MS. W. *veterum iuris ambages.*

(n) *Hadriani.* Vide *not. f. ad leg. ult. de teſtament.* & *Commentar. ad leg. 26. quorum appellat.* Confer etiam WIELINGIUM *in Lection. Iur. ciuil. lib. 2. c. 32.*

(o) *Statuta.* MS. W. *inſtituta.*

(p) *Symmacho.* Vide IURETUM *de dignitat. & ſcript. Symmachi, pag. 1. Edit. Pariſ.*

(q) *Antelata.* De hac ſubſcriptione dixit SIRMONDUS *Propempt. 2. cap. 2.* & GOTHOFREDUS *in Commentar. ad leg. vn. ſi per obreption.*

(r) *Habeant.* MS. W. *haberent.*

(s) *PF. P. II.* MS. W. *bis PPO.*

(t) *Prædictam.* MS. G. *prædictam fœminam.*

(v) *Cogeret.* MSS. W. G. & Sichard. *cogerent.*

(x) *Solitudo.* Male MS. G. & Sichard. *ſollicitudo.*

(y) *Rerum.* MS. W. *rei.*

(z) *Ordiri.* Sichardus edidit, *ordinare.*

(a) *Aëtio III.* Mendoſe Edit. Lugdun. Rittershuſ. Gothofred. *Aetio IV.* Male etiam MS. G. *Euotio III.* MS. W. *Aetio ter.*

(b) *VI. Kal. Ian.* MS. G. *Kal. Ian.* Sichard. *III. Kal. Ian.* Sed proba eſt recepta lectio. Nouella enim, die ſuperiore data, accepta eſt poſteriore, & tertio in foro propoſita.

(c) *Expoſita.* Edit. Lugdun. Sichard. Rittersh. Gothofr. *expreſſa.*

De ſepulchris. (a) *Tit. V.*

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Albino (b) PF. P. II. & Patricio.

Diligenter quidem legum veterum conditores proſpexerunt miſeris & poſt fata mortalibus, eorum, qui ſepulchra violaſſent capita perſequenda. (c) Sed quoniam noxiæ mentes cæco ſemper in facinus furore rapiuntur, & ſe ad pœnas dudum ſtatutas exiſtimant non teneri, neceſſe eſt ſeueritatem nouari, quam videmus hactenus impune contemptam: Quia enim neſcit quietos ſollicitari funeſtis auſibus manes? (d) & horribilem violentiam defunctorum cineribus (e) inferri? Luce palam ſepulchra cæduntur, & quicquid religio vetat, in vſum licentiæ traxit (f) ſacrilega præſumptio. Finis malorum iam nec mortuis datur, in quorum ſupplicia conſtructio miſerandæ ſedis (g) eripitur. Scimus enim, nec vana fides eſt, ſolutas (h) membris animas habere ſenſum, & in originem ſuam ſpiritum redire cœleſtem. Hoc libris veteris ſapientiæ, hoc religionis, quam veneramur & colimus, declaratur arcanis. Et licet occaſus neceſſitatem mens diuina non ſentiat, amant tamen animæ ſedem corporum relictorum & neſcio qua ſorte rationis occultæ, ſepulchri honore lætantur: (i) cuius tanta permanet cunctis cura temporibus, vt videamus in hos vſus ſumptu nimio pretioſa montium metalla transferri, operoſaſque moles (k) cenſu laborante componi. Quod prudentium certe intelligentia recuſaret, ſi nihil crederet eſſe poſt mortem. Nimis barbara eſt & veſana crudelitas, munus extremum luce carentibus inuidere, & derutis (l) per inexpiabile crimen ſepulchris, monſtrare cœlo corporum reliquias humatorum. (m) Huius nefandi ſceleris inter ceteros reos vehementior clericos querela perſequitur, quos portentis talibus immorantes frequenter aſpexit dies triſtior. Ferro accincti vexant ſepultos, & obliti numinis cœlo ac ſyderibus reſidentis, cinerum contagione pollutas ſacris altaribus manus inferunt: (n) tanto in profundam caliginem conſcientiæ ſuæ ſtupore demerſi, vt reuerendis audeant intereſſe myſteriis, & poſt excidia funerum credant Deum poſſe placari, quem nocentes precantur incaſſum, (o) quem vita melior exorat. Commiſſorum talium fœditatem, ne diutius tempora (p) noſtra maculentur, hac edictali lege damnamus. Quiſquis igitur ſepulchra, profundæ violator quietis (q) & lucis ipſius hoſtis, effoderit, quiſquis ex hiis quælibet marmora, aut ſaxa ſuſtulerit, pœnæ mox habeatur obnoxius. Seruos, colonoſque, in hoc facinore deprehenſos, duci protinus ad tormenta conuenit. Si de ſua tantum fuerint temeritate confeſſi, luant commiſſa ſanguine ſuo. (r) Si dominos inter ſupplicia nullo interrogante nexuerint, pariter puniantur. Ingenui quoque, quos ſimilis præſumptio reos fecerit, ſi fortaſſe plebei, & nullarum fuerint facultatum, (s) pœnas morte perſoluant. Splendidiores autem vel dignitatibus noti, bonorum ſuorum medietate multati, perpetua notentur infamia. (t) Clericos vero, quos tam diri operis conſtiterit (v) auctores, dignos credimus maiore ſupplicio: vehementius enim coercendus eſt, quem peccaſſe mireris. (x) Scelus omne grauius facit claritudo perſonæ. Intolerandum, nimis execrabile, non ferendum, induere nomen & titulum ſanctitatis, & abundare criminibus. Quiſquis igitur ex hoc numero ſepulchrorum violator extiterit, ilico clerici nomen amittat, & ſtilo (z) proſcriptionis addictus, perpetua deportatione plectatur. Quod ita ſeruari (a) oportere cenſemus, vt nec miniſtris, nec Antiſtitibus ſacræ (b) religionis in tali cauſa (c) ſtatuamus eſſe parcendum.

Faceſcant (d) querelæ, nullius innocentiam ſauciamus: nocentes tantum lex noſtra (e) perſequitur. Sed quoniam plerunque ſtatutis ſalubribus diſſimulatione venalium Iudicum negatur effectus, præſenti iubemus edicto, vt prouinciæ Moderator adminiculo municipum fultus, cenſuram noſtræ legis exerceat. Et licet nemo reus poſſit faſcibus ac ſecuribus reluctari: ſi quis tamen extiterit ſic ſuperbus, ſic impudens, (f) ſic rebellis, in cuius nequeat ire ſupplicium, ampliſſimas poteſtates (g) directa relatione mox inſtruat, (h) ne ſeueritas iuſta lentetur. Quod ſi violatores ſepulchri, quos potuerint ſecundum formam ſanctionis huius punire, neglexerint, vel de ſuperioribus referre diſtulerint, facultatibus & honore priuentur. Cuius quiſquis, (i) ſiue adhuc in poteſtate poſiti, ſiue priuati, propter omiſſam pœnam violatoris ſepulchri, voluerit accuſator emergere, habeat liberam facultatem. Nec delatoris formidet inuidiam, cum præmio magis dignus ſit, qui ſe conſtanter improbos (k) odiſſe monſtrauerit. Albine Parens Kariſſime AA. Inluſtris & præcelſa magnificentia tua legem, quam pietatis & religionis amore concepimus, prouinciis, prouinciarumque Rectoribus celeriter innoteſcere propoſitis iubebit edictis, vt criminoſis pœna reddatur: innocenter viuentibus gratulatio: pax ſepultis. Dat. III. Id. Mart. Romæ. Acc. VI. Kal. April. Romæ, Calipio (l) V. C. CONS. PP. in Foro Traiani, VIII. Id. April. Antelata (m) edicto Albini viri inluſtris PF. P. II. (n) & Patritii. (447.]

Iſta lex interpretatione non indiget.

(a) *De ſepulcris.* Nouella agit de *ſepulcris violatis*, & lucem capit ex *tit. 17. lib. 9. de ſepulcris violat.* atque ex PAVLLI *Sentent. lib. 1. tit. 21. de ſepulcris & lugendis.*

(b) *Albino.* De eo dixi ad *Nouell. 22. inter Theodoſian.* MS. W. habet, *Albino bis PPO.*

(c) *Perſequenda.* Ita habent MSS. & impreſſi. RITTERSHVSIVS autem recte edidit, *perſequendo.*

(d) *Manes.* Conſtantinus M. *l. 4. de ſepulcr. violat. Ædificia manium violant, domus defunctorum.* & Iulianus *l. 5. d. t. Pœna manium vindice cohibentes.* PHÆDRVS *fab. 28. v. 4. Et violauit quia Manes Deos.* Marmor apud GRVTERVM *MCLXXVI. 3.* PARCE PIOS MANES SOLLICITARE MANV.

(e) *Cineribus.* CASSIODORVS *Var. IV. 34. Abſtineatis manus a cineribus mortuorum. Ædificia tegant cineres, columnæ vel marmora ornent ſepulcra.* Vide etiam *lib. VI. 8.*

(f) *Traxit.* MSS. W. G. *tradidit.*

(g) *Miſeranda ſedis.* Miſeranda ſedes, eſt ſepulcrum, conditorium. PAVLLVS *l. 40. D. de religioſ. Corpus quaſi æterna ſede dare deſtinauerit.* SIDONIVS *lib. 2. ep. 7. Perpetuis ſedibus dormienti ſimilior illata eſt.* AVSONIVS *de Profeſſ. Burdigalenſ. in fin.*

Sedem ſepulcris ſeruet immotus cinis
Memoria viuat nominum.

Ita, *Apoſtolorum vel martyrum ſedes, l. 6. de ſepulcr. violat.* vbi conſule *Commentar.* Sed in primis SAVARONEM *ad Sidonium.* Huc pertinent autem illa CASSIODORI *Var. VI. 8. Ne corpus, quod ſemel reliquerat mundanas moleſtias, humanas iterum pateretur inſidias.*

(h) *Eſt, ſolutas.* Editio Lugd. Ritterſh. Gothofred. *& ſolutas.*

(i) *Honore latantur.* CASSIODORVS *Var. III. 19. Quoniam animæ tantum de mundi conuerſatione diſcedunt, corpora vero dulces quondam ſuperſtites non relinquunt.* Egregius in hanc rem locus PRVDENTII *Cathemerin. hym. 10. v. 40. ſequ.* quem vide, ſi lubet.

(k) *Operoſaſque moles.* SIDONIVS *lib. 3. ep. 12. Reſurgat in* MOLEM *ſparſa congeries, quam leuigata pagina tegat. Moles* eſt *monumentum cum ædificio ſuperpoſito*, vt eſt in lapide apud GRVTERVM *DCCLXII. 5.* Monumentum columnis ionicum, cuius formam vide in AGGENI VRBICI *διαζωγράφω pag. 99. Edit. Goeſ.* Conſule quoque *leg. 5. de ſepulcr. violat.*

(l) *Dernitis.* MS. G. & impreſſi *dirutis.*

(m) *Humatorum.* Ita MSS. & impreſſi, GOTHOFREDVS ſolus edidit *humanorum.* Hunc locum illuſtrat PAVLLVS *Sent. I. tit. 21. num. 4. Qui corpus perpetuæ ſepulturæ traditum, vel ad tempus alicui loco commendatum nudauerit, &* SOLIS RADIIS *oſtenderit, piaculum committit.* Credidit iam veterum religio, inſepulti hominis cadauer *ſoli*, ſiue vt in *Nouella* dicitur, *cælo*, ingratiſſimum eſſe ſpectaculum. Hinc HORATIVS *Epod. XVI. v. 15.*

Quæque carent ventis & SOLIBVS OSSA *Quirini*
Nefas videre, diſſipabit inſolens.

Eam ob cauſam monumenta claudebant magno ſtudio, partim vt cadauera eſſent immunia ab iniuriis, partim ne lumen immitteretur, vel ventus poſſet oſſa cineresque diſpergere, vt bene obſeruat IOSINGA *Var. Iur. Ciuil. cap. 20. pag. 190.* PEDO ALBINOVANVS *in Epiced.*

Vix poſito Agrippa Tumuli bene ianua clauſa eſt,
Perficit officium funeris ecce ſoror.

& AMMIANVS *lib. 14. c. 6. Bibliothecas* Romæ SEPVLCRORVM RITV *in perpetuum clauſas fuiſſe dolet.*

(n) *Manus inferunt.* Pertinet huc locus CASSIODORI *Var. IV. 18. Ad nos multorum ſuggeſtione peruenit, Laurentium presbyterum effoſſis cineribus funeſtas diuitias inter hominum cadauera perſcrutatum: concuſſionemque mortuis intuliſſe, quem oportet viuentibus quieta prædicare. Non abſtinuiſſe perhibetur tam crudeli contagio piis dicatas conſecrationibus manus, aurum execrabili quæſiſſe fertur affectu, quem ſuam decuiſſet egentibus dare ſubſtantiam, vel ſub æquitate collectam.*

(o) *Incaſſum.* Secundum illud IOANNIS *cap. 9. v. 31. Peccatores Deus non audit.*

(p) *Tempora.* Vide *not. K. ad Nouell. 1. Theodoſ.*

(q) *Quietis.* Reſpicitur illud in lapidibus obuium, QVIESCIT, REQVIESCIT IN PACE. Eam ob cauſſam etiam mox vellem legere, *pacis ipſius hoſtis*, pro *lucis ipſius* hoſtis, licet ita habeant omnes libri. In fine Nouellæ, *reddatur pax ſepultis.*

Sacram

Sacram quietem defunctorum appellat CASSIODORVS. Vid. *not g. infra.*

(r) *Sanguine ſuo.* Ea pœna ſtatuitur *l. 3. & 4. de ſepulcr. violat.* THEODORICVS *in Edict. c. 110. Qui ſepulcrum deſtruxerit, occidatur.*

(s) *Nullarum facultatum.* PAVLLVS *l. vlt. D. de ſepulcr. violat. Humiliores quidem fortunæ ſummo ſupplicio adficiuntur: honeſtiores in inſulam deportantur,* &c.

(t) *Infamia.* Iam olim ſepulcri violatoribus infamiæ pœna irrogata. VLPIANVS *l. 1. D. de ſepulcr. viol. Sepulcri violati actio infamiam irrogat.*

(v) *Conſtiterit.* MS. W. *conſtat.*

(x) *Peccaſſe mireris.* Huic ſententiæ ſimilis eſt illa, *l. 10. de fide teſtium*: (quæ de clericis quoque agit) *Multo magis pœna ſunt digni, quibus cum plurimum per noſtram iuſſionem delatum fuerit, occulto inueniuntur in crimine.*

(y) *Claritudo perſonæ.* IVVENALIS *Satyr. VIII. v. 140.*

Omne animi vitium tanto conſpectius in ſe
Crimen habet, quanto maior qui peccat habetur.

CHRYSOSTOMVS *in Pſalm. VI.* Ὅσῳ μεῖζον τὸ ἀξίωμα, τοσούτῳ χαλεπωτέρα καὶ ἡ κολάσις ἐν οἷς ἁμαρτάνουσι, *quanto maior eſt dignitas, tanto durior etiam eſt animaduerſio in eos, qui peccant.* Vide eundem περὶ ἱερωσύνης *lib 3. num. 14. pag. 391.* & *lib. 4. num. 1. pag. 403. Tom. I. Oper. Edit. Benedictin.* SALVIANVS *de gubernat. Dei lib. 4. c. 12. Criminoſior enim culpa eſt, vbi honeſtior ſtatus. Si honoratior eſt perſona peccantis, peccati quoque maior inuidia. Furtum in omni quidem homine malum eſt facinus. Sed damnabilius abſque dubio Senator furatur aliqua, quam infima perſona. Cunctis fornicatio interdicitur. Sed grauius multo eſt, ſi de clero aliquis, quam ſi de populo fornicetur.* IDEM *lib. 2. aduerſ. auaritiam cap. 9.* de miniſtris & ſacerdotibus agens, *Quicquid enim*, inquit, *de aliis omnibus dictum eſt, magis abſque dubio ad eos pertinet, qui exemplo eſſe omnibus debent, & quos vtique tanto antiſtare cæteris oportet deuotione, quanto antiſtant omnibus dignitate.* Conſule ad hæc loca STEPH. BALVZIVM, *& Commentar. ad leg. 2. de Epiſcopal. iudic.*

(z) *Et ſtilo.* MS. G. Edit. Lugd. Sichard. Rittershuſ. Gothofr. *& ſic ſtilo.* Conſule Gloſſar. *voc. ſtilus.*

(a) *Seruari.* MS. G. *obſeruari.*

(b) *Sacra.* MS. W. *ſancta.*

(c) *Cauſa.* MSS. W. G. & Sichard. *caſu.*

(d) *Faceſcant.* MSS. W. G. Sichard. & Rittershuſ. recte *faceſſant.*

(e) *Noſtra.* MS. W. *iſta.*

(f) *Impudens.* MSS. W. G. Edit. Sichard. Lugd. Gothofr. Rittersh. *impotens.* Vtraque lectio proba eſt, eam elige, quæ placet. Ego præfero *impotens*, ob ſequentia, *in cuius nequeat ire ſupplicium*, quod denotat hominem *impotentem*, qui nimium poteſt, potentia abutitur, & neque prouinciarum Rectoribus, neque Decurionibus obſequium præſtat.

(g) *Ampliſſimas poteſtates.* Per ampliſſimas poteſtates non ſolum *Praefectos Prætorio* intelligo, ſed & *Comitem rerum priuatarum*, ad quem cura ſepulcrorum monumentorumque pertinuit. CASSIODORVS in formula Comitiuæ priuatæ. *lib. 6. ep. 8. Defunctorum quin etiam ſacram quietem æquabilia iura tua conſcientia commiſerunt: ne quis veſtita marmoribus ſepulcra nudaret; ne quis columnarum decorem irreligioſa temeritate præſumeret: ne quis cineres alienos, aut longinquitate temporis, aut voraci flamma conſumptos, ſcelerata perſcrutatione detegeret: ne corpus, quod ſemel reliquerat moleſtias mundanas, humanas iterum pateretur inſidias. Nam etſi cadauera furta non ſentiunt, ab omni pietate alienus eſſe dignoſcitur, qui aliquid mortuis abrogaſſe monſtratur. Vide quæ Tibi commiſſa ſunt, caſtitas viuentium, & ſecuritas mortuorum*

(h) *Inſtruat.* MS. W. *inſtruant.*

(i) *Quiſquis.* MS. G. Edit. Sichard. Lugdun. Rittershuſ. Gothofr. *quiſque.*

(k) *Improbos.* MS. G. & libri impreſſi, *improbum.*

(l) *Calipio.* MS. W. & Ottobon. *Calepio.* Edit. Sichard. Lugd. Ritterh. Gothofr. *Callypio.* Vid. *not. e. ad Nouell. 27. inter Theodoſ.* MS. G. *Callypio victorioſiſſimo Conſulib.*

(m) *Antelata.* Vide *tit. 4. de teſtament. ſupr. nouell. 1. in fin.*

(n) *Viri Inluſtris PF. P. II.* MS. W. *Viri Inl. Secundo P P.* MS. G. & Sichard. *Viri inclyti PF. P.*

De libertis & ſucceſſionibus eorum. (a) *Tit. VI.*

1. Impp. Theod. & VALENT. AA. ad Albinum (b) PF. P. II. & Patritium.

Cvm iuris æquitas omnibus dominis in commune permiſerit, fructu libertatis & præmio fortunam mutare ſeruorum, nec manumiſſoris poſteros his graues eſſe conueniat, quos meliore iudicio tanti muneris auctor euexerit: duras nimis benemeritis ſanctiones credimus, quæ ſic opprimunt ſub ingrati actione libertos, vt ab heredibus defunctorum (c) præcipiant in ſeruitutem vocari, tanquam contra iniuriarum, vel ſuperbiæ reos, nulla niſi abrogandæ libertatis pœna ſufficiat. Huius ergo ſtatuti vigorem benignius corrigentes, manſura iugiter lege decernimus, vt ſi quis ex familia ſua cuiuslibet ſexus homines libertate donauerit, eius heredes ſiue extranei, ſiue filii, ſiue filiæ, ſiue nepotes neptesue fuerint, vel propinqui cuiuscunque cognationis & nominis, manumiſſos non teneant ad obſequiorum (d) neceſſitatem, nullamque contra ingratos habeant actionem. Sed, quod minime remur, (e) ſi contumeliam fortaſſe pertulerint, ad cohercendos iniuriarum reos, vtantur iure communi. (f) Nemo ſibi noſtræ legis obſtaculo credat perire vindictam, late (g) aduerſum noxios ſeueritas patet. Hoc vnum vltionis genus noſtro ſeculo venturisque temporibus nulli prorſus ſperare permittimus, vt in ius vocati poſtulet

ſeruitutem. Iuſtitiam præſentis edicti, ſi bene ſentiant, famæ præſtamus heredum, ne videantur non agere cauſam doloris, (h) ſed exercere potius cupiditatis ardorem. De ſucceſſionibus etiam, quas latius & obſcurius veteres protulerunt, compendium lucidæ definitionis adhibemus. Itaque libertus, qui ciuis Romani priuilegium fuerit conſecutus, ſiue vnicum pignus, ſiue plures cuiuslibet ſexus habeat filios, cum mori cœperit, ſoboli ſuæ omnes proprias, ſi maluerit, facultates, ſupremo ſecurus dimittat arbitrio. Quod ſi nulla prole gaudebit, quatuor vncias bonorum ſuorum manumiſſoris filio, vel ſi plures erunt, filiis derelinquat: aut ſi filiorum nullus extiterit, nepoti ex filio, vel nepotibus eandem deputet portionem. Filias vero manumiſſoris, earumque filios & nepotes impune prætereat, niſi forſitan aliud amor ſuaſerit, voluntasque morientis. Ne quid autem ſcæuis (i) interpretationibus calumniantium moliantur inſidiæ, quod pro liberto ſtatuimus pari ſibi munere etiam liberta defendat. Præterea inteſtatis libertis, filius filia, nepos neptisque, vel ſi plures ſuperſtites fuerint, dummodo liberi ciueſque Romani, pro totius patrimonii ſoliditate ſuccedant. Nam ſi nec filios habuerint, nec nepotes, reliquerint tamen patrem, matrem, fratrem, (k) ſororem, pari libertate gaudentes, medietatem ſibi inteſtatæ (l) ſucceſſionis hæc de ſupradictis perſona defendat, quæ gradu potior inuenitur. Aliam vero medietatem manumiſſorum reſeruamus heredibus, quos tunc reſpiciet omnis hereditas, ſi inteſtato expreſſa neceſſitudinum nomina defuiſſe conſtiterit. Ipſis vero manumiſſoribus nihil penitus derogamus, quibus ius patronatus integrum ſemper manebit, ſaluumque durabit, quicquid vel priſci iuris auctoritas, vel ſuperiorum Principum ſanctiones contra ingratos detulere libertos. Sed ne penitus ſibi reuerentiam cauſentur poſteri negatam, ſtatuimus & iubemus, vt aduerſum manumiſſoris (m) filios & nepotes, liberti, libertæue in nullis omnino cauſis teſtimonium dicant. Quod ſi, licet nihil valiturum, dixerint, (n) puniantur. Albine Parens Kariſſime AA. Inluſtris & præcelſa magnificentia auctoritatis tuæ propoſitis euidenter (o) edictis cunctorum ſenſibus æquitatem noſtræ legis inſinuet, vt quanto ſtudio & deteſtemur iniuſtos, & libertati tribuamus fauorem, totus, vbi noſter eſt orbis (p) agnoſcat. Dat. III. Non. Iun. (q) Romæ, Calipio (r) & Ardabure vv. cc. coss. pp. in Foro Traiani, v. Id. Iun. (s) Antelata edicto Albini v. c. (447.)

INTERPRETATIO. *Lex iſta conſtituit, vt liberti qui ciues Romani effecti ſunt, ab heredibus manumiſſorum ſiue filii ſint, ſiue extranei, propoſita iniuriæ actione, qua ſe dicant læſos, pro occaſione iſtius ingratitudinis ad ſeruitium nullatenus reuocentur. Sed ſi talis caſus* (t) *emerſerit, quaſi contra alios ingenuos, ſic de iniuriis apud Iudicem actio proponatur. De ſucceſſionibus vero libertorum, hoc eſt ciuium Romanorum, id cenſuit obſeruandum, vt libertus, ſiue liberta, ſi vnum filium ſeu plures habuerint, ipſis facultatem ſuam morientes, ſi voluerint, integram derelinquant. Contra cuius voluntatem nec filii ex patrono, nec nepotes ex filio vlla venire poterunt ratione.* (v) *Quod ſi libertus libertaue, qui defuncti fuerint, filios non habuerint,* (x) *& teſtari fortaſſe voluerint, tertiam facultatis ſuæ, manumiſſorum filiis vel nepotibus, qui ex maſculis* (y) *nati fuerint, derelinquant. Filias vero manumiſſoris,* (z) *earumque filios & nepotes ab hac hereditate, ſalua pagina teſtamenti, ſecuri ſi voluerint prætermittant: quia feminæ ad iſtas hereditates penitus non vocantur: niſi forte illi liberti de duabus partibus per gratiam, aliqua filiabus vel nepotibus ex filia patronorum, ſuo voluerint conferre iudicio. Si vero liberti nec filios* (a) *dimiſerint, nec nepotes, ſi patrem, matrem,* (b) *fratrem, ſororem, & ipſos libertos ciuesque Romanos factos eſſe conſtiterit, quos ſuperſtites derelinquunt, tunc medietatem ſibi patroni heredes vindicent, & medietatem ſupraſcriptis perſonis de gradu defuncti liberti qui proximior inuenitur. Nam ſi liberti, qui ciues Romani fuerint, viuo manumiſſore deceſſerint, ſi ſine voluntate patroni condere voluerint teſtamenta, penitus non valebunt: quia auctoritati manumiſſorum omnia lex iſta ſeruabit.* (c) *Contra filios vero vel nepotes nec libertus nec liberta teſtimonium dicere in quacumque cauſa præſumant: quod ſi fecerint, licet recipi nulla liceat ratione, tamen quicumque liberti contra filios vel nepotes patroni contrarium teſtimonium dederint, puniantur.*

(a) *De libertis & eorum liberis* eſt *titulus 11. lib. 4.* cuius *lex* 2. hac nouella abrogatur. Conſule etiam *Commentarium ad leg. vn. de hereditatis petitione.*

(b) *Albinum.* De eo vide *Nouell. inter Theodoſ. 22.*

(c) *Heredibus defunctorum.* Intelligit Valentinianus in primis Honorii *l. 2. de libertis*, qua id cautum: *Liberti eandem, quam Patronis ipſis reuerentiam, præſtent heredibus patronorum, quibus* INGRATI ACTIO, *ſicut ipſis manumiſſoribus deferetur, ſi illi, data ſibi libertatis immemores, nequitiam receperint ſeruilis ingenii.* Conſule ibi *Commentarium.*

(d) *Obſequiorum.* AMBROSIVS *de Vit. beat. cap. 3. Ita libertatem accepiſti, vt meminiſſe manumiſſoris tui debeas, vt Patrono tuo noueris legitimum* OBSEQVIVM *deferendum, ne ab ingrato reuocetur libertas.*

(e) *Remur.* MS. W. *reor.*

(f) *Communi.* Actio ingrati *l. 1. Cod. Iuſt. de libert. & eor. liber.* dicitur *extraordinaria*, quam Valentinianus hoc loco *iuri communi* opponit, quo vti tantum poſſunt heredes aduerſus libertos, id eſt, poteſtatem iis facit, inſtituendi *actionem iniuriarum.*

(g) *Late.* Sichard. male, *data.*

(h) *Cauſam doloris.* Qui iniuriarum agit, cauſam agit doloris. CICERO *pro Cæcin. c. 13. Actio iniuriarum dolorem iudicio pœnaque mitigat.* Hinc, *fidem doloris adſerere, l. 7. Cod. Iuſt. de calumn.*

(i) *Scæuis.* Libri reliqui impreſſi habent *ſæuis*, male. *Scæua interpretationes*, ſunt ſiniſtræ, peruerſæ. Vid. *Gloſſar.*

(k) *Fratrem.* Abeſt hæc vox a MSS. W. G. & Ed. Sichard.

(l) *Inteſtata.* Ed. Sichard. *inteſtatam.*

(m) *Manumiſſoris.* MS. W. *manumiſſorum.*

(n) *Dixerint.* MSS. W. G. *edixerint.*

(o) *Propoſitis euidenter.* MSS. W. G. Ed. Sichard. Lugd. Rittersh. Gothofr. *propriis reuerenter.*

(p) *Noſter eſt orbis.* Id eſt, Occidens. *Lex* enim in Oriente non valet, niſi confirmata auctoritate Imperatoris, qui imperio orientali præeſt. Habes ea de re elegantiſſimam *legem 158. de decurionib.* vbi *Honorius* ait, *quadam ſe lege, quæ in Orientis partibus lata eſt, aſtimant defendendos. Itaque hac auctoritate decernimus, vt eadem, ſi qua eſt, lege ceſſante, quam conſtat meis partibus eſſe damnoſam, omnes*, &c. Vide ibi *Commentarium.*

(q) *III. Non. Iun.* MS. G. *IV. Non. Ianuar.*

(r) *Calipio.* MS. W. male *Calino.* MS. G. & impreſſi *Callypio.*

(s) *V. Id. Iun.* MS. G. *VI. Id. Ianuar.*

(t) *Caſus.* MS. G. *cauſa.*

(v) *Vlla venire poterunt ratione* MS. G. *vlla poterunt ratione obſiſtere.*

(x) *Habuerint.* MS. W. & impreſſi, *habebunt.*

(y) *Maſculis.* MS. W. *maſculo.*

(z) *Manumiſſoris.* MS. W. *manumiſſorum.*

(a) *Filios.* MS. G. *filios nec filias.*

(b) *Matrem.* MS. W. *vel matrem.*

(c) *Seruabit.* MS. Goth. recte *ſeruauit.*

De indulgentiis reliquorum. (a) *Tit. VII.*

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Conſulibus, Prætoribus, Tribunis plebis, Senatui ſuo ſalutem dicunt.

Si vos liberique veſtri valetis, bene eſt: nos exercitusque noſtri valemus. (b) Licet aliæ occupationes extiterint, vltra differri non potuit: apud verecundam enim conſcientiam mendacii genus eſt, promiſſa tardare. Sciamus licet deuotionem (c) poſſeſſorum fiſcalia nulla, vel parua debere: tamen, quod in huius diſcuſſionis (d) officio, & nullius & modici, vna eademque condicio eſt, euidenter exponimus, cur deſignatæ neceſſitati placeat ſubueniri. Putabitur enim conniuentia, niſi noſtro ſtudio corrigatur. Quantum ad propoſitum noſtrum attinet, prouincialibus vndique volumus aſſe conſultum, & diuerſis feſſos incommodis, ſufficientibus beneficiis adiuuare. Verum obſtitit inuida plerumque ſubreptio, quoniam iam non poteſt tantum, quantumlibet intenta cogitatio prouidere, vt improbis etiam latentes nocendi aditus obſtruantur. Diſcuſſores (e) ad prouincias non electi, ſicut comperimus, ſed ambientes (f) ire dicuntur, quod nobis & proceribus noſtris aliarum ſollicitudinum mole conſtrictis, efficere inueniuntur (g) ocioſi. Hoc modo facultates poſſeſſorum miſerabiliter conciderunt. Et hinc maius incommodum, vnde remedia certa debuere prouenire. Vbi trepidam prouinciam talis diſcuſſor adierit ſtipatus calumniarum miniſtris, ſuperbit elatus inter obſequia ſumptuoſa, (h) expetit adminicula prouincialis officii, ſcholares etiam ſæpe coniungit, multiplicato & hominum numero, & officiorum, vt quantum auaritiæ libuerit terror extorqueat. Prima ſunt venientis exordia, vt proferat & reuoluat ſuper diuerſis numeroſiſque titulis (i) terribiles iuſſiones, prætendit minutarum ſupputationum caligines inexplicabili obſcuritate confuſas: quæ inter homines verſutiarum neſcios hoc amplius agunt, quo minus intelligi poſſunt. Securitates expetunt annorum ſerie & vetuſtate conſumptas, quas ſeruare neſcit ſimplicitas & fiducia nihil debentis. (k) Reuera enim aut quoquomodo pereunt, (l) quaſi iuſta contingit (m) occaſio deprædandi aut (n) ſi extant, redimendum eſt, (o) vt ferantur ac-

cepto. Ita fit, vt apud improbum rei arbitrum (p) merito noceat, chartula cum perit: nihil proficiat, non periſſe. Innumeræ deinde clades, ſæua cuſtodia, ſuſpendiorum crudelitas, & vniuerſa tormenta, quæ interea lætûs, & crudelitatis pertinax egregius (q) quæſitor expectat. Collega furtorum Palatinus hortatur, inſtat apparitio turbulenta, vrget immitis exſecutio (r) militaris. Indignum facinus, hæc de ciuibus velut inter hoſtes pecuniæ placitis, (s) non allegationum iuſtitia, non miſeratione finiri. Tanta vexatio cum nihil vnquam (t) fiſci vtilitatibus profit, tamen non deſinit iterari, quaſi aliquid efficaciter geſtum, vix dum vno e prouincia decedente, (v) cum nouis auctoritatibus (x) alter excurrit. Si vtilis publico eſſe non potuit (y) qui ante perrexit, ſuperfluum eſt ire alterum, æque prouincialibus obfuturum. Hunc nos P. C. fomitem pernicioſi ardoris extinguimus, nec patimur vlterius ad exhauſtorum interitum deſæuire. Nobis perit deterior poſſeſſor effectus, nobis proficit non grauatus. Venduntur induciæ hiis, qui non poſſunt eſſe ſoluendo, cum dilationis redemptio publicam magis attenuet functionem. Amittit ſine dubio fiſcus, quod commodo ſuo exactor augmentat. Superiorum igitur P. C. omnium temporum reliqua tam arcalium, (z) quam vtriusque ærarii, vsque ad incipientem primam indictionem iubemus ad indulgentiam pertinere: (a) nemo prorſus quælibet vsque ad deſignatum tempus tranſacta diſcutiat. Sola eſt nunquam calumniandi (b) ſecuritas, quam æternitas noſtra concedit. Licet hanc humanitatem cunctis ad (c) quietem ſciamus poſſe ſufficere, tamen addimus, quo prouiſio noſtra magis poſſit grata præſtari, (d) nemini deinceps licebit ad hoc negotium arbitrio vnius Iudicis adſpirare. Vtrum mitti debeat inſpector (e) publicus, tractatus (f) ante deliberet ſublimis viri Parentis Patritiique noſtri, necnon magnificus vir Præfectus prætorio, qui communionis (g) vtilitatem virtutum ſuarum magnitudine nobiſcum peruigiles & cogitant & tuentur, cum aulicis poteſtatibus pro ſua moderatione diſponant, ſi iuſta neceſſitas cogit, qualis perſona mittatur. Nihil impudenter audebit, quem elegit talium virorum examinatus adſenſus. Neceſſe eſt ab eo integritatis reuerentiam cuſtodiri, qui nouit tot ſe cuſtodes habere, quot Iudices. Aliter pergenti ad prouinciam, & fortunarum & famæ iubemus eſſe diſcrimen, reuocetur (h) publici timore periculi, quem occulta cupiditas feſtinare compellit. Similis condicio manebit officium eius poteſtatis, quæ diſcuſſorem mittere cupiens, non fideliter ſuggeſſerit atteſtatione geſtorum formam mittendi, quam ſtatuimus debere ſeruari. Sardiniam ab hoc excipi placuit, quoniam apud nonnullos calliditate quadam, maxima pars pecuniæ reſidet, quam exactam publicis oportuit erogationibus applicari: cum ſatisfecerit, ad ipſam quoque beneficia noſtra perueniant. (i) Inluſtris viri Comitis rei priuatæ inſinuatio patefecit, dudum noſtram clementiam præcepiſſe, intra Africam, ſicut per alias prouincias, adiectione quinquennii, pretium diſtractorum prædiorum ab emptoribus debere ſuppleri, Palatinos (k) ſuper hac re olim directos, necdum quid profecerit (l) retuliſſe. Quare nolumus hunc titulum interpretationi huiuſce iuſſionis adiungi, ne ſub occaſione orationis (m) accepta conſumant: dici enim reliqua non poſſunt, vnde non reſidua pars, ſed omnis quæ ſperari poteſt ſumma debetur. Et manu diuina, (n) Optamus vos feliciſſimos ac florentiſſimos noſtrique amantiſſimos per multos annos bene valere, ſanctiſſimi ordinis P. C. Et ad latus. Dat. III. Non. Mart. Rom. Valent. A. VI. & Auieno (o) V. C. COSS. Recitata (p) in Senatu per virum Inl. Poſtumianum prid. Id. Mart. (450.)

Iſta lex interpretatione non indiget. (p)

(a) *De indulg. reliquorum.* De *indulgentiis reliquorum* eſt infra MARCIANI *Nouell.* 2. & MAIORIANI *Nouell.* 4. Sunt autem *reliqua* proprie, debita functionum publicarum præteriti temporis, a quibus prouinciales, cum ea ſoluere non poſſent, ſæpenumero liberabantur, data iis *indulgentia reliquorum*, vel omnium cuiuscunque temporis, vt *hac nouella*, vel certi tantum temporis, puta aliquot indictionum, ſeu annorum, vt docent *leges tituli 28. lib. 11. de indulgentiis debitorum*, qui cum nouella noſtra conferendus eſt. Vti autem Principes, quæ ad gloriam eorum, imperiique bonum maxime conducere videbantur, reſeruabant *Quinquennalibus*, ita & hæc nouella a Valentiniano edita eſt, cum Romæ celebraret *Quinta Quinquennalia* Auguſtei Imperii. Vide PAGIVM *in Critic. ad an. 450.*

(b) *Valemus.* Inepta eſt imitatio CICERONIS. Valentinianus enim eo tempore, quo Nouella ſcripta eſt, Romæ degebat, *Aetius* vero, cum crebri adeſſent nuntii, *Attilam* ducere exercitum in Occidentem, per varias imperii prouincias colligebat demum exercitum, Neque romanus exercitus copioſus fuit: ſcribit enim SIDONIVS *Carm. VII. v. 329.*

- - - - Vix liquerat Alpes
Aetius tenue & rarum ſine milite ducens
Robur.

(c) *De-*

(c) *Deuotionem.* MS. G. *deuotione*, & infra, *deberi.*

(d) *Diſtuſſionis.* Licet vel nihil vel parum deberent prouinciales, *diſcuſſores* tamen, qui ob debita exigenda, *diſtunenda*, in prouincias mittabantur, iniquis *diſcuſſionibus*, & deprædationibus iis fuiſſe graues, Valentinianus hoc loco innuit. Vide *titulum de diſcuſſor. 26. lib. 11.* & ibi *Paratitlon.*

(e) *Diſcuſſores.* Hi extra ordinem miſſi ſunt in prouincias *diſcuſſuri*, ſiue inquiſituri, quid tributorum nomine eſſet exactum, & quid *in reliquis* reſideret. Eam ob cauſſam dicuntur hac nouella etiam *Inſpectores*, & *arbitri*, cum diſcuſſionis iudices ipſi eſſent. Imo *Quæſitores* audiunt, cum *quæſtiones* exercerent, manifeſtosque debitores, ad exſoluenda reliqua, tormentorum vi adigerent. Non confundendi autem ſunt hi *diſcuſſores* cum ordinariis exactoribus, aut cum cenſitoribus, & peræquatoribus, vt monuit GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 1. de diſcuſſor.* quem conſule.

(f) *Ambientes.* Onus diſcuſſionis alias inuitis iniungebatur, graueque & moleſtum erat, vt docet *l. 1. de primicer. & notar.* vt monui *not. q. ad Nouell. 16. inter Theodoſ.* Honeſtiſſimus enim quisque miſeros prouinciales, & tanta onerum mole ſuppreſſos, non ſine vehementi animi dolore, ad tributorum reliqua exſoluenda compellere poterat. Ideo etiam *eligendi* erant diſcuſſores, multique hanc felicitatis ſuæ partem maximam eſſe reputabant, quando ſingulari priuilegio a diſcuſſionibus excuſati poterant, vt vidimus *d. Nouell. 16.* Verum iam plane erant conuerſa tempora, doletque Valentinianus, non *electos* & inuitos, ſed *ambientes*, prædæque inhiantes, ad prouincias ire.

(g) *Inueniuntur.* MSS. W. G. *incipiunt.* Locum hunc CVIACIVS notauit aſteriſco, quaſi in mendo cubantem: ſed bene ſe habet. *Otioſi* hic opponuntur iis, qui ſollicitudinum mole conſtringuntur, commodisque reipublicæ ſtudent: *otioſi* ſunt publico officio vacui, nihil facientes ad iuuandam rempublicam, ſed ambitione & ſuffragio diſcuſſoris appetentes munus, vt in prouinciis quaſi per *otium* præda diteſcere poſſint. SVIDAS vacantem, *otioſum* interpretatur, βακάντης, ὁ σχολαστής.

(h) *Obſequia ſumptuoſa.* Per *obſequia* intellige apparitores, ſcholares, aliosque, quibus diſcuſſor vtitur in ratiociniis tractandis. *Obſequium* hoc æuo eſt comitatus famulorum & amicorum: Vide DV FRESNE in *Gloſſar.* Et *obſequium* diſcuſſoris, eos omnes denotat, qui diſcuſſori in prouinciam eunti præſto ſunt, *obſequiumque* præſtant, vt reliqua exigi citius faciliusque poſſint. Hæc autem *obſequia* ſuis ſumptibus alere cogebantur miſeri prouinciales, hinc *obſequia ſumptuoſa* appellat Valentinianus. Eam ob cauſſam Conſtitutio græca *titulo Codicis Iuſt. de diſcuſſoribus*, ſumptus ſolatiaque diſcuſſoribus ex publico conſtituit, ſancitque, *quod ſi vel obolum inuitis aut volentibus prouincialibus acceperit diſcuſſor, is quidem quod accepit, redderet, & quadruplum fiſco inferret.*

(i) *Titulis.* Intellige *titulos*, ſiue cauſas diuerſarum præſtationum, quæ legibus, ſiue *iuſſionibus* Principum erant definitæ, quas iuſſiones Diſcuſſor profert reuoluitque, earumque rigore abutitur in diſcutiendis reliquis.

(k) *Debentis.* Illuſtrat hæc HONORII *l. 2. de diſcuſſorib. Maximas prædas hoc pacto agi de prouincialibus certum eſt, vt accepta ſemel ſecuritates, & regeſta polypticis, a diſcuſſoribus vel apparitoribus denuo poſtulentur: non quod vtilitas publica flagitat, ſed vt ſi caſu eſt amiſſa ſecuritas, maior præda naſcatur.* Apochas igitur exigebant diſcuſſores, eo quidem obtentu, vt de fide tributorum ſolutorum conſtaret certius, ſed reuere tamen, vt apocharum amiſſarum forte occaſione, prædas poſſent agere, & iterato a prouincialibus tributa poſcere.

(l) *Pereunt.* Ita habent omnes libri. GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 2. de diſcuſſ.* emendat, *perierunt*, Sed emendatione non opus eſt. Valentinianus enim vult, prouinciales eſſe ſemper miſeros, & quando quocunque modo *pereunt* apochæ, & quando *extant* adhuc.

(m) *Contingit.* MS. G. male, *contigit.*

(n) *Aut.* In MSS. W. G. & quos conſuluit SICHARDVS, aſt *vt.* Sed proba eſt lectio recepta.

(o) *Redimendum eſt.* Id eſt, pecunia erat aut diſcuſſori, aut apparitori offerenda, vt apocham accepto ferret, neque nouas prouincialibus calumnias faceret.

(p) *Res arbitrum.* Male in MSS. W. G. & Edit. Sichard. Rittershuſ. *arbitrium.* *Arbiter* eſt diſcuſſor, vt ſupra monui.

(q) *Egregius.* Ita habent omnes libri, ſed mallem, *egregiusque.* Excidit forte τὰ *que*, occaſione vocis ſequentis.

(r) *Immitis executio.* MS. W. *vrguet in minis executio.* MS. G. *imminens extentio.* Sichard. *immitis exactio.* A Sichardina Editione illa verba, *hortatur* vsque ad *executio*, abſunt. De *Palatinis*, conſule ſupra *Valentiniani Nouellam, inter Theodoſ. 45.*

(s) *Pecunia placitis.* Placitum eſt *pactio* & conuentio qualibet. Igitur Valentinianus hoc loco innuit, diſcuſſores neque miſeratione, neque allegatione iuſtitiæ, moueri, ſed tantum pecuniam extorquere a miſeris. Licet itaque prouinciales allegauerint, iniuſte ſe diſcuti, nulla tamen ipſis quies, nullus vexationis erit finis, niſi pecuniam, quaſi pro libertate impetranda *pacti* fuerint.

(t) *Nihil vnquam.* Male edidit GOTHOFREDVS, *nonnunquam.*

(v) *Decedente.* MS. W. *diſcedente.*

(x) *Auctoritatibus.* Auctoritas, eſt mandatum, Epiſtola iudicis. Vide *Gloſſar.* & IVRETVM *ad Symmach. lib. 3. ep. 69.*

(y) *Non potuit.* Huc pertinet querela Honorii *leg. 12. de cenſitorib. Diſcuſſores per diuerſas prouincias conſtat eſſe directos, quos nihil profuiſſe vtilitatibus publicis cognouimus.*

(a) *Arcalium.* Durum hoc eſt, nam ſubintelligendum, *reliquorum*, aut *functionum.* Forte ſcriptum fuit, *arcalia.* In MSS. ſane eſt, *arcaliũ.* Sunt autem *arcalia reliqua*, quæ debentur arcæ Præfectorum Prætorio, & reliqua *vtriusque ærarii*, quæ ſoluenda ſunt Comitibus S. L. & R. P.

(a) *Ad indulgentiam pertinere.* Ita in Epiſtola Honorii *20. Auctuar. Symmach. Ad veniam pertinere.*

(b) *Calumniandi.* MSS. & impreſſi, *calumnianda*, quæ lectio præferenda. Luſit enim is, qui legem ſcripſit, voce *ſecuritatis.* *Securitas* eſt apocha: ſed hac lege Princeps prouincialibus quoque, *indulgentia reliquorum*, tribuit *ſecuritatem*, quam *ſolam nunquam calumniandam* eſſe, cenſet.

(c) *Ad.* Male Rittershuſ. & Gothofred. *ac.*

(d) *Præſtari.* Forte *præſtare.*

(e) *Inſpector.* Publicus *inſpector*, eſt diſcuſſor, qui *ratiocinia inſpicit* & *tractat*, vt eſt in conſtitutione græca *Cod. Iuſt. tit. de diſcuſſor.*

(f) *Tractatus.* Tractatus eſt deliberatio. Vid. *Gloſſar.*

(g) *Communionis.* Ita habent MSS. & impreſſi. Reſcriberem *communem vtilitatem*, niſi in fine *nouellæ ſequentis* 8. occurreret, *Vniuerſitatis quies.* Itaque hoc loco eſt *communio*, vniuerſitas, & *communionis vtilitas*, vniuerſi imperii occidentalis bonum.

(h) *Reuocetur.* MSS. W. G. & Ed. Sichard. *reuocatus.*

(i) *Perueniant.* MS. W. *peruenient.*

(k) *Palatinos.* MS. W. & Sichard. *palatinus*, & mox, *directus*, male.

(l) *Profecerit.* MS. G. recte, *profecerint.*

(m) *Orationis.* GOTHOFREDVS edidit *rationis. Oratio* eſt ipſa hæc nouella, *recitata in Senatu*, vt infra dicitur.

(n) *Et manu diuina.* Elegantiſſima hæc ſubſcriptio abeſt a MSS. W. G. & Edit. Sichard.

(o) *Auieno.* MS. W. *Abieno.* MS. G. *Albino.* Conſule *Faſtos.*

(p) *Recitata* &c. Hæc abſunt a MSS. W. G. & Edit. Sichard. *Poſtumianus* vero, qui recitauit in ſenatu Principis orationem, ante biennium A. D. 448. Conſulatum geſſit cum *Zenone*, diciturque in marmore, quod adduxit BARONIVS *an. eis. num. 1. Rufius Prætextatus Poſthumianus, Quæſtor Candidatus, Prætor vrbanus, Tribunus & Notarius Prætorianus, Præfectus Vrbi ſecundo, Conſul ordinarius.*

(q) In Editionibus Rittershuſ. & Gothofredi, hæc eſt interpretatio addita: *De diuerſis militantibus vel exactoribus, cum egreſſi fuerint, & præſentia principis, vt non præſumant exſpoliare prouincias. Quia per illos amittit aliquando ſine dubio fiſcus, quod commodo ſuo exactor augmentat.*

De triginta annorum præſcriptione omnibus cauſis opponenda. (a) *Tit. VIII.*

1. Impp. Theodoſius & VALENTINIANVS AA. Firmino PF. P. (b)

Boni principis cura vel ptima vel maxima eſt, quietem Prouincialium propitia ſollicitius mente tractare, quibus quanto plus fuerit humanitatis impenſum, tanto pronius amot deuotionis incumbit. Hæc eſt enim natura mentis humanæ, vt quod amittit ex commodo (c) compenſet in gratia, & animos præſtitis latgioribus interiore (d) quodam vinculo caritatis obſtringat. Iuuat itaque iuris perpetui, emphyteutici, patrimonialis, iuris reipublicæ vagas æternasque calumnias & nullo temporum fine concluſas, certis & deſignatis terminis limitate. Quam nobis neceſſitatem ferendæ legis iuſta impoſuit querimonia plurimorum. Quis ferat inſtitui iurgia, quæ aui ac proaui neſcierunt? quæ alia imptobum litigatorem tam valida defenſio ſubmouebit, ſi poſſeſſorem nec ſecula in infinitum transacta defendunt? Prætet tantæ ætatis iniuriam vehementer offendit, quod quibusdam nec militiæ ſuæ ptiuilegia ſuffragantur: Diututno excubiarum labore perſunctis, impingi contumelioſam ſtatus comperimus quæſtionem, & quos verecundiæ conteſtatione natalium (e) ſplendor conſpicuus, præclara ſcriniorum officia probauetunt, næuo erubeſcendæ obiectionis vrgueri: (f) emeritos aulicis honotibus viros trahi ad laqueos viliſſimi colonatus: tunc (g) perniciosius labotate, quando poſt continuos obſeruationum labores & reſiduo (h) vitæ optata debeant quiete gaudere. Domini vernulas ſuos fideliter ſeruientes, cum libuerit iugo ſeruitutis abſoluunt, & quod eſſe non poterant qualitate naſcendi, manumiſſionis beneficio conſequuntur. Indignum facinus, deteriorem condicionem liberis eſſe, quam ſeruis, vt humilis abiectaque perſona, (i) legibus quod non habebat, adquirat: nobilior, quod habuit, obtinere non poſſit. Abſit a tempotibus (k) noſtris, vt id conſcientia noſtra permittat. Quinimo hunc nobis gloriæ titulum vindicamus, vt noſtro ſtudio grauiſſimæ conſuetudinis licentia comprimatur: decet noſtris (l) ſpecialiter remediis veternoſæ valetudinis aduerſa curare. Medicinæ huius laus æterna contingit, quod nos (m) tam ſalubris æquitatis auctores ætas & præſens & futura declarat. Ad quam beneuolentiam præcipue nos hortata eſt lex Domini patris (n) Clementiæ meæ, Theodoſii perennis Auguſti, qua virtutum ſuarum morem ſecutus, humano generi profunda quiete proſpexit: (o) Conſtituens poſt XXX. annos nulla penitus iurgia, quæ medio tempore mota non fuerant, excitari. (p) Cuius inuicti Principis laudibus etiam præſentem legem neceſſe eſt applicari. Illa namque pia mente præſtando, viam huic alteri præbuit, qua (r) beneficia eius latius panderentur. Præcipimus itaque (s) propter quorundam prauas interpretationes, quibus ſanctio memorata non ſufficit, dum minutias iuris, & captioſa verba ſectantur, vt quæ ſpecialiter iuſſa ſunt, ſpecialiter abrogentur: cum generalitatis deſignatio vniuerſa conſumat, nec aliquid poſſit eſſe exceptum, quod non per illud venerabile conſtitutum, hoc peremptorio vocabulo, concludatur:

Dicendo enim, omnia, nullum penitus cuiuslibet litis aut cauſationis fomitem dereliquit. (t) De originariis, & colonis, inquilinis ac ſeruis vtriusque ſexus, peculiis atque agnationibus deſignati iuris, id eſt perpetui, patrimonialis, emphyteuticarii, & reipublicæ poſt XXX. annorum curricula, nulla deinceps actio moueatur. Et negotium: de quo per expreſſa tempora, nemo pulſault ſolenniter, nouum nemo proponat. Quod in omnium (v) conſummatione cauſarum iuſtum (x) eſt debere ſeruari. Æquum eſt enim, tot annos ſine interpellatione decurſos, nullo nomine, nulla prorſus occaſione ſubuerti. ac ſi conſtiterit memorati temporis interceſſiſſe ſilentium, etiam has cauſas, quæ ſub fiducia legum præſenti ſanctione ablatarum (y) motæ ſunt nec finitæ, huius ſacræ præceptionis auctoritate volumus aboleri: quia ſicut tales inchoari (z) nolumus actiones, ita male inchoatas haberi oportet extinctas. Intra hæc ſane tempora, ſi cœpta lis fuerit de originariis, vel agnatione (a) ceſpitis deſignati hanc formam erga poſſidentes ſeruari præcepimus, quæ lege Diui Parentis noſtri Honorii, de colonis vtriusque ſexus iuris priuati euidenti definitione conſcripta eſt: (b) ſcilicet vt a perſona feminea viginti annorum, a virili triginta repetentem præſcriptio obiecta ſubmoueat. (c) Quod & in illa parte obſeruari conuenit, quæ ſtatuta eſt de agnatione (d) talium perſonarum. Et licet rem omnibus cauſis generaliter profuturam a nemine temerari poſſe credamus: tamen, ne quos ſacrilegæ mentis temeritas ad ſubreptionem quacunque compellat audacia, præſumentes triginta librarum auri pœna percellet. (e) Eadem manebit Palatinum officium vtriusque ærarii, necnon officium culminis tui, vel cunctorum (f) Iudicum prouinciarum, vt pari ſorte quæ ſalubriter conſtituimus, periculo etiam ſalutis ſuæ illibata conſeruent: Firmine Parens Kariſſime AA. Inluſtris & præcelſa magnificentia (g) tua, per quam nouimus vniuerſitatis quietem ſtudioſa diligentia cuſtodiri, legem cunctis prouinciis, vniuerſis litibus adplicandam, propoſitis vulgabit edictis, vt poſt triginta, ſicut dictum eſt, annos pernicioſa diuerſarum omnium (h) cauſarum propoſitio conquieſcat. Dat. XV. Kal. Iul. (i) Rau. Aſturio & Protogene (k) VV. CC. COSS. PP. in Foro (l) Traiani XIII. Kal. Aug. ſub edicto Firmini viri inluſtris PF. P. (449)

Iſta lex ideo interpretata non eſt, quia ſequens ſub titulo, De Epiſcopali iudicio & diuerſis negotiis, & de tricennio loquitur, & omnia quæ hic comprehenſa non ſunt, euidenter habet expreſſa.

(a) *De præſcriptione XXX. annorum* eſt Theodoſii Iun. *lex vn. lib. 4. tit. 14. de actionibus certo tempore finiendis*, quam *Valentinianus* hac Nouella memorat & confirmat. De auctore præſcriptionis XXX. annorum dixit etiam CVIACIVS *Obſeruat. XVIII. 26.* qui tamen male ad Theodoſium M. huius præſcriptionis originem retulit, notatus ideo a GOTHOFREDO *in Commentario ad d. l. vn.* quem conſule, illuſtrat enim omnem hanc nouellam.

(b) *Firmino P F. P.* GOTHOFREDVS edidit, *PF. P. Italiæ.* Vide, quæ de *Firmino* dixi, ad *Nouell. 39. inter Theodoſ.*

(c) *Amittit ex commodo.* MS. W. *amittit incommodo.* MS. G. Sichard. Gothofr. *admittit ex commodo.*

(d) *Animos præſtitis largioribus interiore.* MSS. W. G. Edit. Lugd. Rittersh. Gothofr. *animos præſtitis largiores interiore.* Sichard. *animum præſtita larguas interiore.*

(e) *Quos verecundia conteſtatione natalium ſplendor conſpicuus.* MS W. G. Edit. Sichard. *quos verecundia atteſtatione natalium ſplendore conſpicuos.* Edition. Lugd. Rittersh. Gothofr. *verecunda atteſtatio natalium, ſplendor conſpicuus.*

(f) *Vrgueri.* In MS. G. & impreſſis eſt *vrgeri.* Næuo obiectionis erubeſcendæ aliquem vrgere, eſt ſtatus controuerſiam facere.

(g) *Tunc.* Edit. Sich. Lugd. Rittersh. Gothofr. *& tunc.*

(h) *Et reſiduo.* MS. W. *& reſidua.* Ab impreſſis libris abeſt *&.*

(i) *Perſona.* MSS. & impreſſi, *fortuna.*

(k) *Temporibus.* Vide *not. k. ad nouell 1. Theodoſ.*

(l) *Decet noſtris.* Sichard. *decet nos enim noſtris.*

(m) *Quod nos.* In MSS. & Sichard. male, *cum noſtra ſalubris.* In impreſſis libris aliis eſt, *cum nos tam.*

(n) *Lex Domini Patris.* Intelligit *legem vn.* THEODOS. IVN. *A. D. 424.* datam, *de actionib. certo tempor. finiend.* Verba autem illa *Domini Patris*, male interpretatus eſt CVIACIVS *Obſeruat. XVIII. 26.* quem ideo confutauit GOTHOFREDVS *in Commentar. ad d. l.* Vide etiam, quæ ſcripſi ad *Nouell. 2. Theodoſ. not. b.* & *ad Prolegomen. Cod. Theodoſ. pag. 217. not. f.*

(o) *Profunda quiete proſpexit.* Ideo CASSIODORVS *Var. V. 37.* nominat, *tricennalem præſcriptionem humano generi patronam*, & THEODORICVS *in Edict. cap. 69. tricennalis legis ſaluberrimum conſtitutum.* In *Legibus Wiſigoth. lib. 10. tit. 2. leg. 4.* dicitur, *tricennalis tranſcurſio temporum non ex inſtructione humana, ſed veluti ex ipſa rerum proceſſiſſe natura.* Vide BIGNONIVM *ad leg. Sal. pag. 180 Edit. Paris. 1665. 4.*

(p) *Excitari.* Verba Theodoſii Iun. *d. l. vn.* hæc ſunt: *Quæ ergo ante non motæ ſunt actiones, triginta annorum iugi ſilentio, ex quo competere iure cœperunt, viuendi vlterius non habeant facultatem.*

(r) *Qua.* Male MS. G. & Ed. Gothofr. *quia.*

(s) *Itaque.* MSS. W. & G. *igitur.*

(t) *Dereliquit.* MS. W. *derelinquit.*

(v) *In omnium*, MS. W. *& in omnium.* MS. G. *& in omni.*

(x) *Iuſtum.* MSS. & impreſſi, *iuſſum*, quod melius, vt patet ex ſequenti, *æquum eſt.*

(y) *Ablatarum.* In MSS. male, *appellatarum.*

(z) *Sicut tales incboari.* MS. W. *vt incboari tales.*

(a) *Agnatione.* Male in MS. G. *agnitione.* Vide *nouell. ſequ. de agnatione colonorum*, vbi & de *colonis originariis* dicam. Sed quid, *agnatio ceſpitis deſignati* ſit, videndum eſt. *Ceſpes* eſt ager, fundus, prædium, vt docent loca *in Gloſſar.* Agro autem ſiue *ceſpiti* erant adſcripti coloni, vt excolerent eum, atuaque ſubigerent, cui *originis agnationisque iure immorari* perpetuo cogebantur, vt eſt *in leg. vn. Cod. Iuſt. de colon. Illyr.* Qui ergo ex colonis in *ceſpite* ſiue fundo naſcebantur, pertinebant *agnaſcendo*, & *agnatione* ad fundum ſiue *ceſpitem deſignatum*, aut aſſignatum colonis, ex quibus liberi in lucem erant editi. Vide *Paratitlon de fugitiu. colon.* & *Commentar. ad leg. vn. de inquilin. Tom. I. pag. 500.* Et ſi aufugerit colona, ex ea nati liberi pertinebant ad *ceſpitem* matri deſignatum. Igitur *lis de agnatione ceſpitis deſignati* eſt, quando quæritur, an liberi e colona in alieno ceſpite poſt fugam in lucem editi, ad ceſpitem matri deſignatum pertineant.

(b) *Conſcripta eſt.* Innuit HONORII *legem vn. de inquilin. & colon. lib. 5. tit. 10.* quod & *Interpres* ad eam legem obſeruauit, ſcribens: *quod hic minus eſt de colonæ agnatione, in nouellis legibus inuenitur*, quibus verbis & hanc, & ſequentem deſignat nouellam.

(c) *Submoueat.* Huc pertinent verba d. l. vn. *Si quis colonus originalis, vel inquilinus, ante hos* TRIGINTA ANNOS *de poſſeſſione diſceſſit, neque ad ſolum genitale ſilentii continuatione repetitus eſt, omnis ab ipſo, vel a quo forte poſſidetur, calumnia penitus excludatur. Quem annorum numerum futuris quoque temporibus volumus obſeruari. In* FOEMINIS *ſane obſeruationem volumus eſſe diuerſam. Itaque mulierum, quæ fuiſſe originariæ docebuntur, ſi ante* VICESIMVM ANNVM, *de ſolo, cui debebantur abſceſſerint, vniuerſa repetitio ceſſet.*

(d) *Statuta ſunt de agnatione.* D. l. vn. *Fœminarum vero, quarum intra comprehenſum tempus diſceſſio comprobatur, ac de conditione nulla dubitatio eſt, (repetitionem) prorſus dominis perire non ſinemus: ea tamen conditione ſeruata, vt vicaria (fœmina) cum agnatione partis tertiæ non negetur, quæ de colono ſuſcepta eſt alieno, ita vt pro filiis quoque contrariis præbeantur.* Adi ibi *Commentarium.*

(e) *Percellet.* MS. G. & Sichard. *percellat.*

(f) *Cunctorum.* MS. G. & Sichard. *cunctarum.*

(g) *Magnificentia.* MS. G. *magnitudo.*

(h) *Omnium.* Abeſt hæc vox ab Edit. Sich. Lugd. Rittersh. Gothofred.

(i) *XV. Kal. Iul.* MS. W. *Dat. XVI. Kal. Iul.* MS. G. *Dat. XIII. Kal. Iul.* MS. Ottobon. *Dat. Kal. Iul.*

(k) *Protogene.* Male MSS. W. *Protegene.* MS. Ottobon. *Protogeno.* Edit. Rittersh. & Gothofred. *Crotogene.* De Conſulibus huius anni dixerunt PAGIVS *in Critic.* & RELANDVS *in faſt.*

(l) *PP. in foro.* &c. Abſunt hæc a MSS. W. G. & Edit. Sichard. Nota etiam, *propoſitam* dici hanc nouellam conſtitutionem *ſub Edicto Firmini*, ex quo nonnulli collegerunt, Principum leges Iudicum edictis ſubiectas, primoque loco, in tabula, *Programma PP.* aut alius Magiſtratus, ſecundo vero ipſam legem fuiſſe propoſitam. Id vero falſum eſſe, non modo ex ipſa decori ſpecie adſtruxit SIRMONDVS *Propempt. II, 2.* quod nemo ſcilicet ſibi perſuadere poterit, Principis legem Programmati Iudicum fuiſſe poſtpoſitam; ſed confutat opinionem vel maxime *Edictum* Marcellini Tribuni & Notarii ab Honorio ad collationem Carthaginienſem miſſi, qui *propoſito* primo loco, ſiue *antelato* Principis *Edicto, pag. 1051. Tom. I. Concil. Harduin.* initium Edicti ſui hoc eſſe voluit: *Quid clementiſſimus Princeps D. N.* HONORIVS *pro catholicæ fidei confirmatione decreuerit*, ANTELATORVM APICVM *tenore monſtratur.* Igitur hoc loco verba, *ſub edicto*, non ordinem denotant, ſed proponendi modum, & *ſub* idem ſignificat, quod *per*, vti & *προγράμματα* dicta, non quod *præponerentur*, ſed quod *palam* proponerentur.

De colonis vagis, vel agnatione eorum, & de aduenis. (a)

Titulus IX.

I. Impp. Theod. & VALENT. AA. Firmino PF. P. (b) & Patritio.

Cum pure & fideliter obſeruari debeant quæ cauentur in legibus, latam dudum de colonis originariis, (c) fucum pati (d) quorundam maligna mente cognouimus. Nam cum is, a quo diſceſſit obnoxius, (e) triginta annorum repellatur obiectu, is eum (f) ſibi vindicat apud quem triginta annos probatur impleſſe: ſi vero æqualiter habitet per diuerſos, is eum ſibi vindicat, penes quem triginta annorum tempora concluduntur: alias huic competit, cum quo maximam tricennii partem habitauit. Eundo (g) per hos atque alios deſignatum tempus adſumit, ita contingit, vt cum illi pereat a quo fugit, nec huic ad quem venit poſſit acquiri, manſionum permutatione deſinat eſſe, quod natus eſt: libertatem, quam naſcendo non habuit, fugæ ſibi aſſiduitate defendens. Nulli vnquam, niſi colono fugitiuo, culpa ſua præmium fuit. Ea cauſa incipit melior eſſe, (h) qua pœnam meretur. Quod tamen ſufficit hucusque licuiſſe. Nam cum prior dominus obice legis excluditur, illi eum iubemus acquiri, apud quem eosdem annos ſtatuti temporis probatur impleſſe. Quod ſi propter concluſionem tricennalem, & ad vim præſcriptionis eludendam æqualiter habitet per diuerſos, is eum vindicet iure colonario ſeruiturum, penes quem a die primæ fugæ

fugæ XXX. annorum poſteriora tempora concludantur, alias huic lucro cedat, cum quo maximam (i) tricennii partem vagus & infidus habitator efficit, quod etiam de mulieribus originariis æque vagantibus præcipit (k) cuſtodiri. Colona vero, quæ petitori poſt XX. annorum curricula denegatur, (l) ſi quem partum ante deſignatum tempus edidit, (m) priori domino conuenit non perire. Æquum eſt, vt ad eum ſoboles redeat ſuſcepta tunc temporis, cum adhuc mulier competebat, (n) vt damnum amiſſæ matris, quod proceſſu contingit annorum, prolis ſaltem vindicatio conſoletur. Quem caſum iubemus vicariorum (o) compenſatione finiri: ne, quod impium eſt, filii a parentibus diuidantur. Item placet, vt pars cuius maritum eſſe conſtiterit, pro vxore eiusdem mariti vicariam reddat, quatenus praua forſitan dominorum obſtinatio a faciendo diuortio (p) conquieſcat: quia & in eiusmodi perſonis ſalua & inconuulſa debet coniunctionis affectio permanere. Sane ſicut colonas commutari poſſe priora ſtatuta (q) iuſſerunt, ita etiam de viris licentia ſit. Igitur commutationes factas lex noſtra confirmat, ac ſi (r) aliqua ceſſio ſine perſonarum commutatione proceſſit, (s) vel deinceps facta fuerit, non valebit: ne ad alterum coloni, (t) ad alterum poſſeſſio exhauſta perueniat. Aduenæ plerumque tenues, abiectæque fortunæ, (v) quorundam ſe obſequiis iungunt, vt ſimulata (x) laboris & obſequiorum patientia, accepto ſumptu ac veſtitu, illuuiem & ſqualorem egeſtatis euadant. Vbi de anguſtiis cladis ſuæ, & humanitate & miſeratione (y) colligentes, fuerint liberati, iam repleti, iam nihil de miſeria cogitantes, eligunt feminas ad patremfamilias pertinentes, ſollertia, forma, vtilitate meliores: cum ſatias ceperit, (z) derelinquunt, non ſtatu priore perpenſo, non adſuetudine coniunctionis, non dulcedine filiorum, nulla lege prohibente diſcedunt. Itaque ſi nulli quolibet modo obnoxius ciuitati, ad prædium ſe cuiuscunque ruſticum, (aa) vrbanumque collegerit, & mulieri obnoxiæ ſociari voluerit, geſtis municipalibus profiteatur habitandi vbi elegerit voluntatem: vt hoc vinculo præcedente, nec habitaculum, quod placuit, deſerat, nec conſortium mulieris abrumpat. Qua profeſſione deprompta, ſalua ingenuitate, licentiam non habeat recedendi. Pari lege mulieres ingenuas iubeo detineri, a quibus coniunctio appetita eſt & electa ſeruorum vel colonorum, vt hiis abire non liceat. Filii earum, ſi denuntiatio non præceſſit, in eorum iure & dominio apud quos creati ſunt vel creantur, colonario nomine perſeuerent. Poſt denuntiationem vero editos, ſecundum ſcita Diualia ſeruos eſſe cenſemus, vt illos nexus, ſicut dictum eſt, colonarius ſemper teneat obnoxios, hos condicio ſeruitutis. Firmine Parens Kariſſime AA. (bb) Inluſtris & præcelſa Magnificentia tua huius generalis Conſtitutionis formam, edictis propoſitis, ad omnium faciat (cc) notitiam peruenire. Dat. prid. Kal. Febr. Romæ. Acc. III. (dd) Non. Feb. Romæ PP. in Foro Traiani: Adelphio (ee) v. c. CONS. (451)

INTERPRETATIO. *Lex iſta conſtituit, vt ſi colonus proprium dominum* (ff) *fugerit, & XXX. annis per diuerſorum domos aut agros fortaſſe lotuerit, & non niſi impletis XXX. annis a die fugæ ſuæ prædictum colonum dominus potuerit inuenire, ab eo apud quem inuentus eſt, tricennali annorum præſcriptione dominus, qui coloni fugam ſequitur, excluditur. Secunda iterum condicione currente, vt ſi forte apud tres perſonas denis annis colonus iſſe habitauerit, ille eum vindicet, apud quem poſteriori tempore inuenitur. Tertia condicio eſt, vt ſi inter eos, apud quos per tricennium habitauerit, fuerit orta contentio, ipſi prædictus colonus addicatur, apud quem per illos XXX. annos maiori annorum numero dinoſcitur habitaſſe. De colonæ vero fuga, par, apud quoscunque habitauerit, forma ſeruetur, ea tamen condicione ſeruata, vt ſicut de coloni iure proprius dominus XXX annorum præſcriptione excluditur, ita & impleto XX. annorum numero, de repetitione colonæ domini petitio repellatur. Ita tamen, vt filii, qui infra XX. annos nati fuerint, quando adhuc colona domino competebat, a domino qui colonam præiudicio temporis perdidit, ſecundum Conſtitutionem, quæ ſub titulo, De Epiſcopali iudicio, proceſſit, debeant reuocari. Poſt XX. autem annos,* (gg) *nati illius domino acquirantur,* (hh) *cui colonam tempus addixit. Iubetur etiam, vt de talibus perſonis commutatio non negetur, ita vt vicaria mancipia tam pro colona, quam pro portione filiorum dare coloni dominus mox procuret, quod etiamſi conueneris, & pro colono is, cuius colona eſt, pari conſtitutione debebit implere. Aduenæ ingenui, qui ſe colo-*

colonæ iungi voluerint alienæ: quia (ii) *ſæpe ſit, vt contubernia electa contemnant, geſtis profiteantur, ſe de domo domini colonæ, cui iunctus fuerit, nulla ratione diſcedere, & ingenuitate manente, nullam habeat licentiam euagandi,* (kk) *aut cui coniunctus fuerit, deſerendi. Ingenua itemque mulier, ſi contubernium coloni elegerit alieni, ſi ei denuntiatum non fuerit, coloni ſint domino profuturi, quoscunque eius partus ediderit. Poſt denuntiationem vero quoscunque ediderit, non colonos, ſed ſeruos noueris eſſe futuros.*

(a) Pertinet ad hanc Nouellam *titulus 9. lib. 5. de fugitiuis colon.* cuius *Paratitlon* vide: & *titulus 10. eiusdem libri de inquilin. & colon.* cuius legem vnicam Valentinianus hac conſtitutione repetit & confirmat.

(b) *Firmino PF. P.* De *Firmino* dixi ad *Nouell. 39. inter Theodoſ.*

(c) *Originariis.* Lex de colonis *originariis* ſiue *originalibus* lata eſt *an. 419.* ab Honorio *d. tit. de inquilin. & colon.* Sunt autem *originarii coloni*, qui ratione *originis ſuæ*, ſiue genitalis ſoli, cui aſſignati, & quaſi affixi erant, fundum excolere, eique perpetuo inſeruire, cogebantur. Vid. *not. ad antecedent. nouell.* & *Paratitlon de fugitiv. colon.*

(d) *Fucum pati.* Sichard. *fucari.*

(e) *Obnoxius.* Id eſt, colonus *originarius* & fundo, ceſpiti, *obnoxius.* In MS. G. Edit. Sich. Lugdun. Rittersh. Gotthofr. eſt, *diſceſſerit obnoxius.*

(f) *Is eum.* Hæc verba usque ad, *eundo per hos atque alios*, abſunt a MSS. W. G. & Edit. Sichard.

(g) *Eundo.* Male Edit. Lugd. Rittersh. Gothofred. *eundem.* Senſus eſt, colonum *eundo per hos atque alios*, id eſt, vagando de fundo in fundum, *deſignatum tempus*, triginta annorum, *adſumere*, ſiue ſibi acquirere. *Adſumere* eſt acquirere. Vid. Brissonivm *de V. S.*

(h) *Eſſe.* In MSS. W. G. *effici.*

(i) *Maximam.* Edit. Sichard. Lugd. Rittersh. Gothofred. *maxima parte.*

(k) *Præcipit.* MSS. W. G. *præcipimus.*

(l) *Denegatur.* Vid. *not. c. ad ſuperior. nouell.*

(m) *Edidit.* MS. G. *ediderit.*

(o) *Competebat.* Scilicet fundi, quem reliquerat, domino.

(o) *Vicariorum.* Nempe liberorum loco, qui a colona in fundo alieno ſunt in lucem editi, dominus, ad quem per præſcriptionem colona pertinet, domino fundi originis, *vicarios* dat *liberos*, ſiue alios, qui vice eorum fungi poſſunt, *ne filii a parentibus diuidantur.* Vid. *not. d. ad nouell. ſuper.*

(p) *A faciendo diuortio.* MS. G. *ad faciendum diuortium.*

(q) *Statuta.* Id eſt, *lex* D. Honorii *vn. de inquilin.*

(r) *At ſi.* MS. G. *at ſi*, quæ lectio proba eſt.

(s) *Proceſſit.* MS. G. *proceſſerit.*

(t) *Ad alterum coloni.* MS. G. *nec alterius coloni, ad alium poſſeſſio*, &c.

(v) *Fortuna.* MS. G. *perſona.*

(x) *Simulata.* MS. G. *diſſimulata.*

(y) *Et humanitate & miſeratione.* MS. G. *humanitatem & miſerationem - colligentes.* Elegans hæc eſt lectio.

(z) *Satiat cœperit.* MS. W. *ſatiaſſe cœperint.* Sichard. *Satiaſſe ſe cœperint.* Ed. Lugd. Rittersh. Gothofr. *ſatiare ſe cœperint.* Sed proba eſt lectio recepta.

(aa) *Ruſticum.* Edit. Sichard. Lugd. Rittersh. Gothofr. *ruſticanum.*

(bb) *Parens Kar. AA.* MS. G. *Firmine Præfecte Kar. Aug.* Edit. Lugd. Rittershuſ. Gothofred. *Firmine Par. Kar. atque amantiſſime.*

(cc) *Faciat.* MS. W. *faciet.*

(dd) *Accept. III. &c.* Hæc abſunt a MSS. & Sichard. Editione.

(ee) *Adelphio.* Vid. *not. q. ad nouell. 40. inter Theodoſ.*

(ff) *Dominum.* MS. W. *dominium.*

(gg) *Annos.* MS. W. *poſt vicenſimum autem annum.*

(hh) *Domino acquirantur.* MS. W. *dominio acquiruntur.* MS. G. & Sich. *domino acquirentur.*

(ii) *Quia.* MS. G. *dum.*

(kk) *Euagandi.* Obſeruo hoc Nouellæ caput memoraſſe Papianvm *Reſponſor. tit. 36. in fin. Sciendum etiam eſt*, inquit, *ſecundum legem nouellam, ſi quis ingenuus colonæ ancillaue, aut ingenua ſeruo colonoue ſe iunxerit, ſalua ingenuitate diſcedendi licentiam non habere, ſecundum legem nouellam ſub titulo de aduenis.* Erravit Schvltingivs, notans, Nouellam hanc non extare.

De confirmandis hiis quæ adminiſtrantibus, vel publicum officium gerentibus diſtracta ſunt, vel donata, (a) *& de Aduocatis, & ceteris negotiis.* (b) *Tit. X.*

1. Impp. Valent. A. Firmino PF. P. (c) & Patritio.

Quæ plerique legibus (d) conſtituta diſſimulant, neceſſe eſt præſenti iuſſione ſanciri, vt omni ambiguitate ſubmota, inſtauratione ſolidiora (e) reddantur. In adminiſtratione enim & in militia poſitis, emendi licentiam denegatam, ſuperflua nonnullorum dicitur eſſe perſuaſio, cum lex Diui Honorii ad Palladium PP. P. miſſa, in Theodoſianum redacta corpus, hanc copiam talibus legatur dediſſe perſonis. Quem non tædeat alioqui (f) iſta condicio, hiis ſolis, qui ad honores aliquos euehuntur, (g) liber-

tatem

tatem in contractibus non patere? Et cum huic obſtaculo nulla fortuna ſubiaceat, non mediocris, non nobilis, non plebeis, vniuerſitatis ius & (h) commodum ſolis militantibus negari. Cenſeo igitur, vt in quibuslibet (i) adminiſtrationibus, officiis, in quocunque militiæ gradu poſitis, emendi quæ ceteris copia ſit: dummodo emptio & venditio celebretur iure communi. (k) Neminem volo poteſtatis (l) iuſſu & impreſſione (m) compelli. Volenti vendere, definitam & conſcriptam (n) pecuniam oportet inferri. Videat inſtrumentorum ſcriptor, ſciant ii, apud quos venditionis documentum (o) neceſſe eſt allegari. Nihil refert quis emat, cum publica fide pretium venditor conſequatur. Quod ſi emptor officio & adminiſtratione perfunctus, (p) intra anni metas, aut ſuper illata violentia (q) lege conſcripta, carceris, catenarum, cuſtodiæ publicæ vel priuatæ, vel in quolibet genere factionis, aut non annumerato pretio, euidenter fuerit confutatus: vel ſe de iudicio tergiuerſatione ſubtraxerit, & agat ne geſtæ rei veritas poſſit agnoſci, venditori ſolidorum numerum inferat, qui tabulis continetur, poſſeſſionem nihilominus perditurus, vt ad dominum redeat, cui taliter probatur ablata. Item ſi venditor nihil horum ſuſtineat, quæ ponimus, ſed callida refragatione cauſetur, manente contractu, perpetua firmitate, & pecuniam reddat emptori, quam eum in pretium conſtiterit accepiſſe. Hac ſanctione eos quoque iubemus eſſe munitos, quos adminiſtrantes, & vlla gerentes officis, prædia ruſtica vel vrbana certum eſt dato pretio comparaſſe. Donationes (r) quoque habitas & commutationes, circa eas perſonas quarum immerito hactenus emptio fluctuabat, ſimiliter roboramus. Ita fit, vt in actu publico poſitus fidelius laborare delectet, cum videant ſeu emptione, ſeu commutatione, quæ inſtar obtinet emptionis, ſeu donatione, ſeu alio quolibet titulo veniens, apud ſe poſterosque ſuos inconuulſa manſura. Non patimur præterea nonnullorum alio genere iura turbari. Notum eſt poſt fatalem hoſtium ruinam qua Italia laborauit, in quibusdam regionibus & cauſidicos & Iudices deſuiſſe, hodieque gnaros iuris & legum, aut raro, aut minime reperiri. Nam hæc neceſſitas fecit perpetuitatem dari (s) prouincialibus aduocatis. Si quis curiali venditori aliqua laboranti neceſſitate ſubuenit, cum modo ab exactore fiſcalium functionum, modo a creditoribus vrgueretur, & ſine cautela (t) vendidit, quam premente iniuria quærere non vacabat, ne diutius ſuſpendiis, ſqualore cuſtodiæ, ſportulæ concuſſione, vſuris in maiorem cumulum creſcentibus, vexaretur, cur non maneat venditio, quæ præſtitit obnoxium a diſpendiis & ſuppliciis liberari. Alii deſtituta & inculta (v) propterea vendiderunt, quia ieiuni ceſpitis oneroſam profeſſionem non poterant ſuſtinere. Iniquum eſt, tam iuſtis præcedentibus cauſis, confectæ venditioni ob hoc ſolum, quia decreti interpoſitio defuit, adimi firmitatem. Statuo igitur (x) a tempore, quo Italiam Alaricus intrauit, (y) nullam moueri quæſtionem hiis, quæ Curiales taliter de facultatibus propriis vendiderunt. A die ſane latæ huius ſaluberrimæ iuſſionis, cum prædia ſua diſtrahunt Curiales, primores etiam Curiæ, qui vendendi neceſſitatem ignorare non poſſunt, in conlegæ venditionem ſubſcribant. Hoc ordine omnis cauſatio ſopietur, nec emptor hiis auctoribus quicquam de reſolutione (z) formidat, nec venditor poteſt ſub tali aſſertione fraudari. Quem ſi deceptum oppreſſumue claruerit, ab ipſis etiam ſubſcriptoribus reddi iubemus indemnem, vt vtilitati eius cum emptore improbo pariter addicantur. In diuerſis prouinciis vacuas Curias derelinquunt, qui certatim ad priuilegia, (a) Cauſidicis inluſtris prætorianæ ſedis atque vrbanæ delata feſtinant: cum meliores natalibus ſuis effici volunt, non curant vrbes proprias, ſpoliatas miniſteriis & officiis debitis, interire. Nos neque meliora deſideria volumus impedire, neque paſſim deſtitui ciuitates. Quisquis ergo ad hoc officium venire contendit, non ante ſibi ſciat eſſe permiſſum, quam vniuerſa munia, quæ patriæ ſuæ debet, exſoluat. Cuius tamen indulgemus arbitrio, vt ſi ad togam (b) properat, ſuffectum Curiæ præſtet, cuius ſtudio perficiat vniuerſa, quæ per ſeipſum fuerant procuranda. Nec abſolutum ſtatim credat, appoſitione ſubiecti: quia ſi inefficax vllo debito actu fuerit, recurſum ad ipſum præbemus auctorem, nihilominus ad eos concuriales, qui minus idoneum ſuſceperunt. Profeſſurus igitur, geſta ſecum deferat apud Moderatorem confecta prouinciæ, vt & officio Iudicis notum ſit, locum abſentis quæ perſona ſuſceperit, quæ poſſit publicis neceſſitatibus ſufficiens dare reſponſum, (c) hac prouidentia (d) nihil negligens in totum

poteſt (e) vrbibus euenire. Iubeo ſane, vt ſi in prouinciali Foro quatuor conſtat eſſe cauſidicos, quorum patrocinium in controuerſiam parti poſſit vtrique ſufficere, cum voluerit is, qui vltra memoratum modum potuerit inueniri, veniat ad prædictas ſedes (f) ob negotia peroranda. Alioqui licentiam non habebit, ſi illic (g) non fuerit numerus deſignatus. Prouidere enim decet, ne prouinciales, tenues homines, defenſionis inopia ad requirenda auditoria ſumptuoſa, venire cogantur. Is ergo, inluſtribus iudicii ad actionem cauſarum debebit admitti, qui probat relatione Iudicis competentis, tantos intra prouinciam ſibi creditam eſſe Cauſidicos, qui poſſint controuerſiæ ſuſtinere conflictum. Firmine Parens Kariſſime AA. (h) Inluſtris itaque & præcelſa Magnificentia tua hanc ſaluberrimam ſanctionem programmate ſuo ad vniuerſorum faciet notitiam peruenire. Dat. pridie Kal. Feb. (i) Rom. Adelphio v. c. Cons. (451.)

INTERPRETATIO. *Hæc lex præcipit, vt quia in adminiſtratione poſitis, vel in quolibet officio militantibus leges anteriores id ſpecialiter perſcribebant,* (*k*) *vt nihil aut comparare, aut commutare aut donatum ſuſcipere tempore militiæ, vel adminiſtrationis eis vlla ratione liceret. Sed nunc Valentiniani Imperatoris hac lege præceptum eſt, vt omnes adminiſtrantes vel militantes, aut in quocunque officio conſtituti ſunt publico, & comparandi, & commutandi, & accipiendi donationis titulo habeant liberam poteſtatem. Solum eſt, vt nullus probet huiusmodi ſcripturas, aut per metum, aut per fraudem ſuppoſitæ perſonæ, aut violenter extortas, id eſt, aut in carcere conſtituto, aut in quibuslibet vinculis poſito, aut aliquod ſe tormentorum genus ſuppliciorumque perpeſſo aut forſitan pretium ſe, quod inſtrumentis inſcriptum eſt, non docuerit percepiſſe. Tunc vero non ſolum inſtrumentum, ſi fuerit vacuatur, ſed talis emptor & poſſeſſionem reddat, & pretium venditori, quod inſtrumentis continetur inſertum cogatur implere. Si* (*l*) *vero nihil horum venditor, vt dictum eſt, fortaſſe pertulerit, & contra venditionem hanc voluntarie factam, ſub tali obiectione venire tentauerit, cum propoſita pœna, quæ non valuerit comprobare, merito durante poſſeſſione in iure illius, a quo fuerat comparata, pretium venditor quod accepit,* (*m*) *emptori, cui calumniam intulit, abſque vlla dilatione reſtituat. Curiales etiam, quibus hucusque ſine decreti interpoſitione res ſuas vendere aut alienare a corpore Curiæ non licebat, ſi certa fuerint neceſſitate conſtricti, vt debitum, quod pro vtilitate publica contraxit, dum creditorum pœnas metuit, ſuppetere feſtinet, quicquid ſub tali neceſſitate vendiderit, omni firmitate ſubſiſtat. Nec interpoſitio decreti quæratur, ſed tantum concuriales ſui, quos neceſſitas eius poterit non latere, in ea venditione ſubſcribant, & nihil emptori de empta re calumniæ penitus opponatur, ſed rem comparatam emptor perpetuo iure poſſideat. Ita tamen, vt ſi forſitan ſe aliqua fraude, intercedentibus concurialibus ſuis, qui ſubſcriptores iubentur accedere, venditor ſe probauerit fuiſſe deceptum, tam emptoris, quam ſubſcriptoris diſpendio venditor reddatur indemnis. Curiales vero ſi ad aduocationem venire voluerint, aut aliquam militiam ſperare, prouideant huiusmodi perſonas, quæ munia ipſorum debeant expedire, prouiſuri vt nihil per eos reip. poſſit imminui: nam ad ſe omne diſpendium nouerint pertinere, & ſe ad locum in quo alium ſubſtituerat,* (*n*) *reuocandum.* (*o*) *Reliquum vero huius legis ideo interpretatum non eſt, quia hoc in vſu prouinciæ iſtæ non habent.*

(a) *De iis, quæ adminiſtrantibus*, vel *officium publicum gerentibus diſtracta ſunt vel donata*, eſt *titulus 15. lib. 8.* quem integrum abrogat VALENTINIANVS IVN. hac nouella. Fecerat id iam antea Honorius, data lege ad *Palladium PP.* quam Valentinianus dicit in *Theodoſianum corpus redactam* eſſe, in quo tamen hodie non comparet, quia Codex Theodoſianus ad poſteritatem integer non peruenit. Vide, quæ obſeruat GOTHOFREDVS ad eum titulum in fine, *pag. 675. Tom. II.* & *Paratitlon* quoque *eius tituli* conſule, quod nouellæ lucem affundit. Quo tamen melius intelligatur Valentinianea conſtitutio, obſeruandum eſt, olim iam, diligentiſſime magiſtratus omnes, *Præfectos Prætorio, Prouinciarumque Rectores*, & eos, qui in conſilio erant eorum, *Principes officiorum*, atque quibus inter officiales Magiſtratuum maior erat poteſtas attributa, nimirum *cornicularios, commentarienſes, Tabularios, numerarios, ordinarios*, in prouinciis ab emptoribus fuiſſe remotos, quod putabant veteres, ut eleganter dicit CICERO *Verrina 4. c. 5. ereptionem eſſe non venditionem, cum venditori ſuo arbitratu vendere non liceret.* Aut, vt IDEM habet *ibidem*, quod intelligebant, *ſi is, qui eſſet cum imperio & poteſtate, quod apud quemque eſſet, emere vellet, idque ei liceret: fore, vti, quod quisque vellet, ſiue eſſet venale, ſiue non eſſet, quanti vellet auferret.* Neque *donationes* magiſtratibus, omnibusque officium publicum gerentibus, factæ, erant validæ, ſed reuocari poterant, cum plerumque fieret, vt inuiti prouinciales cogerentur offerre munera, & dona per ſummam extorqueretur iniuriam.

(b) In

(b) In MS. W. G. & Edit. Sichard. eſt, *vel de cæteris negotiis.*

(c) *Firmino P.F. P.* De eo vide *not. b. ad nouell. inter Theodoſ. 39.*

(d) *Legibus.* MSS. W. G. Edit. Sich. Lugd. Rittersh. Gothofr. *in legibus.*

(e) *Solidiora.* MSS. W. G. *ſolidata.*

(f) *Alioqui.* MSS. *alioquin.*

(g) *Evebuntur.* MS. G. *ſubuehuntur.*

(h) *Vniuerſitatis ius et.* MS. W. *vniuerſitatis huius commodum.*

(i) *Quibuslibet.* MS. W. *quibuscunque libet.*

(k) *Iure communi.* Valentinianus M. *lege omnis de iis qua adminiſtr.* dicit, *ciuiliter rem agere*, id eſt, ſecundum normam iuris ciuilis.

(l) *Poteſtatis.* Ita CICERO laudata *Verrin. 4. Nihil pro poteſtate, nihil ab inuito, nihil per iniuriam.*

(m) *Impresſione. Impreſſio*, militare verbum, notat impetum, vt multa docent LIVII aliorumque auctorum loca. SYMMACHVS *lib. 2. ep. 52. Vrget Oſtienſe prædium noſtrum militaris impreſſio.* Et ſupra *Nouella 40. de prædiis piſtoriis: Quod fortuna impreſſio ſuſtulit, id largitas augusta compenſet.* Deinde *impreſſio*, eſt vis atque concusſio, qua minis & terrore poteſtatis aliquid extorquetur, vel aufertur. CICERO *ad famil. lib. 5. ep. 2. Mihi minabatur, neque illi quicquam deliberatius fuit, quam me, quacunque ratione poſſet, non iudicio neque diſceptatione, ſed vi atque impreſſione euertere.* SYMMACHVS *lib. 5. ep. 71. Huic per impreſſionem nequaquam patior tutelæ munus imponi.* PAVLLVS *Sent. V. 1. n. 4. Qui metu atque impresſione alicuius terroris ſeruum ſe eſſe mentitus eſt.* L. 1. Cod. Iuſt. de apochis publ. *Ad impreſſionem potentium & curialium cohibendam.* Igitur hoc loco Valentinianus adminiſtrantibus emendi facit poteſtatem, dummodo id fiat ſine *impreſſione*, id eſt, nihil ab inuitis *violentia*, vt *infra* dicitur, extorqueant. Conſule IVRETVM *ad Symmach. lib. 2. ep. 52.*

(n) *Conſcriptam.* Id eſt, expreſſam & nominatam in inſtrumento ſcripto, vt docent ſequentia.

(o) *Documentum.* MS. G. *inſtrumentum.*

(p) *Perfunctus.* MS. W. *defunctus.*

(q) *Illata violentia.* GOTHOFREDVS edidit, *illa violentia.*

(r) *Donationes.* Mutauit hoc Iuſtinianus *l. vn. Cod. Iuſt. de contractib. iudicum*, ibi: *Donationes vero omnimodo recuſent: ſcientes non eſſe validas eas, in quibuscunque rebus, & quacunque æſtimatione, niſi poſt adminiſtrationem depoſitam, vel ſpecialiter in ſcriptis donator eandem donationem ratam habuerit, vel tempus quinquennale præterierit, in quo nulla querela ſuper iisdem donationibus, vel ab ipſo donatore, vel ab ejus ſucceſſoribus facta ſit.*

(s) *Perpetuitatem dari.* Intelligit *Nouellam 16. Theodoſii, de poſtulando & perpetuanda aduocatione*, quam *Nouella 35. de confirmatione legum nouell. Theodoſ* in Occidentis imperio obſeruandam quoque eſſe cenſuit Valentinianus.

(t) *Cautela.* Cautela hic notat *decretum* Iudicis, ſine quo prædia & mancipia curialium alienari non poterant. Vide *titulum 3. lib. 12. de prædiis & mancip. curialium ſine decreto non alienandis.* Cum autem ob hoſtium irruptionem in Italiam in quibusdam regionibus Iudices non eſſent, laborantes necesſitate & inopia curiales ſine *cautela* prædia vendere coacti ſunt. Has tamen venditiones ratas eſſe vult Valentinianus, quia *iniquum eſt*, inquit, *tam iuſtis præcedentibus cauſis confecta venditioni, ob hoc ſolum, quia* DECRETI *interpoſitio defuit, adimi firmitatem.* Satis igitur viſum Principi, ſi *Primores curiæ, qui vendendi neceſſitatem ignorare non poſſunt, in conlega venditionem ſubſcriberent.* Vetus Gloſſar. *cautionem* vocat *ἀσφάλειαν.*

(v) *Et inculta.* MS. W. *atque inculta.* Deſtituta & inculta, ſunt ſqualida & ieiuna prædia, quæ cultis & opimis opponuntur. *l. 3. de cenſitorib.* Vid. *Gloſſar.* Mox appellantur, *ieiunus ceſpes*, de qua voce iam aliquot locis dixi.

(x) *Igitur.* MSS. W. G. *itaque.*

(y) *Intrauit.* Id eſt ab A. D. 408. Vid. *Chron. hiſt.* & PAGIVM *in Critic. ad an. 409.* In MSS. & Edit. Sichard. Wiſi-Gothorum Rex *Halaricus* dicitur.

(z) *Reſolutione.* Propria hæc vox contractui empti venditi. Male in MSS. W. G. Edit. Sich. Lugd. Ritershuſ. Gothofr. *reſultatione.*

(a) *Priuilegia.* Ea require ſupra *Nouell. 16. inter Theodoſ. V.* & *Nouell. 34. de poſtuland.* Huc pertinent *leges 77. 87. 98. 116. 152.* & aliæ, *titulo de decurionibus*, quæ probant, non licitum fuiſſe, ob aduocationis prærogatiuam, deſerere curias. Conſule GOTHOFREDVM *in Commentar. ad d. l. 77. & 188. de decur.*

(b) *Ad togam.* Id eſt *cauſidicinam*, vt dicitur *d. l. 188. Aduocationem*, vt habet *Interpres ad hanc nouell.* Aduocatos a togæ forenſis honore *Togatos* dixerunt. Vide IVRETVM *ad Symmachum lib. 9. ep. 28.* SAVARONEM *ad Sidon. lib. 2. ep. 13.* CASSIODORVS *Var. III. 33. Nam quid dignius, ſi & Senatorio veſtiatur honore togata profeſſio?*

(c) *Dare reſponſum.* Hæc genium ſeculi redolent, idemque innuunt, ac illa, *publicis neceſſitatibus reſpondere poſſit.*

(d) *Hac prouidentia.* MS. W. *ac prouidentiam*, MS. G. *hoc prouidentia.* Edit. Sichard. *ac prudentia.*

(e) *In totum poteſt.* CVIACIVS obſervat quosdam libros habere, *in totum poſt.* In MS. W. & Edit. Sich. eſt, *& in totum poteſt.* Videtur ita interpungendum legendumque eſſe, *dare reſponſum. Hac prouidentia*, &c.

(f) *Prædictas ſedes.* Prætorianam & vrbanam, vt ſupra, *illuſtris prætorianæ ſedis atque vrbanæ feſtinant.*

(g) *Illic.* MSS. W. G. *talis.*

(h) *Par. Kar. AA.* MS. G. Edit. Sich. Lugd. Ritterh. Gothofr. *Præfecte Kar. AA.*

(i) *Kal. Febr.* In aliis Codicibus, quos conſuluere SICHARDVS & CVIACIVS, *Kal. Septembr.*

(k) *Perſcribebant.* MS. G. & impresſi, *praſtribebant.*

(l) *Si.* MS. W. *ſin.*

(m) *Quod accepit.* Abſunt hæc a MS. G. & impreſſis.

(n) *Subſtituerat.* MS. W. *ſubſtituerant.*

(o) *Reuocandum.* MS. G. *reuocandos.*

De parentibus qui filios ſuos diſtraxerint (a) *per neceſſitatem, & ne ingenui Barbaris venundentur, neque ad transmarina ducantur.* Tit. XI.

1. Impp. Valent. a. Aëtio Patritio. (b)

Cum diebus omnibus & momentis, ſtudium Celſitudinis tuæ, & ſollicitudinem peruigilem circa vtilitatem publicam comprobemus: etiam præſenti inſinuatione monſtraſti, qua nullum pateris benigna & ſalubri prouidentia, addictæ per neceſſitatem ingenuitati, præiudicium prouenire. Oſtendis (c) non omnia ſiniſtræ licere fortunæ, vt ſtatus, quem illa voluit, inopia cogente mutare, ad ſplendorem ſuum humanitatis noſtræ beneficio reducatur. Notum eſt, proxime obſcœniſſimam (d) famem per totam Italiam deſæuiſſe, coactosque homines filios & parentes vendere, vt diſcrimen inſtantis mortis effugerent. Tantum vtricuique miſeranda macies, & letalis pereuntium pallor extorſit, vt totius, quem natura conceſſit, amoris obliti, alienare ſuos pietatis genus putarent: nihil eſt enim, ad quod non deſperatio ſalutis impellat. Nil turpe, nil vetitum credit eſuries. (e) Sola cura eſt, vt qualicunque ſorte viuatur. Sed iniquum iudicio ideo libertatem perire, quia vita non perit, & agi horrore viliſſimæ ſeruitutis, vt exitium pudeat (f) euaſiſſe. Cui non ingenuo mori ſatius eſt, quam iugum ſeruile perferre? Illa ſunt dulcia, quæ præſtita non deformant, quæ accepiſſe delectet, quibus vti non turpe ſit. Dici beneficium non poteſt, ſi pereat quod ſeruis pro ſumma remuneratione præſtatur. Igitur libero ſtatui, cui ſpecialiter ſapientiſſimi conditores iuris, legesque voluerunt eſſe conſultum, nullum præiudicium patior irrogari: renouans ſtatuta maiorum, Venditionem cenſeo ſubmoueri, quam prædicta fames de ingenuis fieri perſuaſit. Ita ſane, vt emptor pretium ſub quintæ adiectione recipiat, hoc eſt, vt quinto ſolido vnus addatur: decem, duo: ſimiliter creſcente numero, quancumque ſummam (g) venditio facta deſignat. Ita ſit, vt neque illum rebus adflictis ac deſperatis emiſſe pœniteat, quia amplius (h) recipiat, quam ad pretium dederat: nec pereat ſub tanta clade diſtracta libertas. Si quis ſane Barbaris venditionem prohibitam fecerit, vel emptum ingenuum ad transmarina transtulerit, ſciat ſe ſex auri vncias fiſci viribus illaturum. Quam ſaluberrimam legem Aëti Parens Kariſſime AA. (i) inluſtris & præcelſa Magnificentia tua notitiæ omnium propoſitis vulgabit edictis. Dat. pridie Kal. Feb. Romæ, Adelphio v. c. (k) cons. 451.

Interpretatio. *Hoc præcepit hæc lex: Quicunque ingenui filios ſuos in qualibet neceſſitate, ſeu famis tempore vendiderint, ipſa neceſſitate compulſi, emptor ſi V. ſolidis emit, ſex recipiat, ſi decem, duodecim ſolidos ſimiliter recipiat, aut ſi amplius, ſecundum ſupraſcriptam rationem augmentum pretii conſequatur. Nam ſi huiusmodi perſonas aliquis aut ad extraneas gentes, aut transmarina loca transferre, aut venundare præſumpſerit, ipſe qui hoc contra ſtatuta præſumpſerit VI. auri vncias fiſco ſe nouerit illaturum.*

(a) *Diſtraxerint.* MS. W. *diſtraxerunt.* MS. G. *diſtrahunt.* Pertinent ad hanc Nouellam titulus 8. lib. 5. *De his, qui ſanguinolentos emptos acceperint:* tit. 27. lib. 11. *De alimentis quæ inopes parentes de publico petere debent.* titulus 3. lib. 3. *De patribus, qui filios diſtraxerunt*, vbi conſula *Commentarium.* Licebat enim filios, extremæ neceſſitatis, imo fiſcalis debiti cauſſa vendere, vt probant Libanii & Hieronymi loca, quæ adduxit Gothofredvs *ad leg. vn. de patrib. qui fil.* Venditi tamen filii non perdebant ingenuitatem, neque ſerui fiebant, ſed ſeruire tantum dicebantur, & variis modis recuperare poterant amiſſam libertatem. Constantinvs M. *l. vn. de his qui ſanguinol.* voluit, vt aut reſtitueretur pretium, aut aliud offerretur mancipium, quam legem *Iuſtinianus* recepit in Codicem ſuum *titulo de patribus qui filios diſtraxerunt*, neglecta hac *Valentiniani*, licet longe recentiore, conſtitutione. Theodosivs M. *d. l. vn. de patrib. qui fil.* nulla pretii ratione habita conſtituit, ingenuo ſatis eſſe, vt ad libertatem prouocare poſſet, ſi vel minimi temporis ſeruitium ei, a quo emptus fuerat, præſtitiſſet. Tandem Valentiniano Ivn. hac nouella placuit, vt emptor pretium, ſub quinta adiectione reciperet, hoc eſt, vt quinto ſolido vnus adiiciatur, decem duo, *vt neque emptorem rebus afflictis ac deſperatis emiſſe pœniteat, quia amplius recipiat, quam ad pretium dederat: neque pereat diſtracta libertas.*

(b) *Aetio Patricio.* De eo dixi *ad Nouell. 24. de Epiſcopor. ordinat.*

(c) *Oſtendis.* MS. G. *oſtendens.* Optima lectio.

(d) *Obſcæniſſimam.* MS. G. *obſtinatiſſimam.*

(e) *Eſuries.* MSS. & impreſſi omnes, *eſuriens.*

(f) *Pudeat.* Sichard. *puderet.*

(g) *Quam-*

(g) *Quamcunque ſummam.* In Codice, quem CVIACIVS conſuluit, ſcriptum fuit, *quantumcunque ſumma.* In MS. W. eſt, *quamcunque ſumma.*

(h) *Quia amplius.* In impreſſis eſt, *qui amplius.* Male MS. W. *quis amplius recipit.*

(i) *Parens Kar. AA.* MS. W. *Pater K. AA.* MS. G. & Sichard. *Prafecte chariſſime.* Edit. Lugd. Rittersh. Gothofr. *Parens Kar. atque amantiſſime.*

(k) *Adelphio V. C.* MS. W. *Aetio V. C.* MS. G. *Æthio victiſſimo Conſ.*

De Epiſcopali iudicio, & diuerſis negotiis, & ne quis clericus inuitus ordinetur. (a) *Tit. XII.*

I. Imp. VALENT. A. Firmino PF. P. (b) & Patritio.

De Epiſcopali iudicio diuerſorum ſæpe cauſatio eſt. Ne vlterius querela procedat, neceſſe eſt præſenti lege ſanciri. Itaque cum inter Clericos iurgium (c) vertitur, & ipſis litigatoribus conuenit, habeat Epiſcopus licentiam iudicandi: præeunte tamen vinculo compromiſſi. Quod & laicis, ſi conſentiant, auctoritas noſtra permittit. Aliter eos Iudices eſſe non patimur, niſi voluntas iurgantium interpoſita, ſicut dictum eſt, condicione præcedat. Quoniam conſtat Epiſcopos & Presbyteros forum legibus non habere, nec de aliis cauſis, ſecundum Arcadii & Honorii Diualia conſtituta, (d) quæ Theodoſianum corpus oſtendit, præter religionem, poſſe cognoſcere. Si ambo eiusdem officii litigatores nolint, vel alteruter, agant (e) publicis legibus & iure communi. Si vero petitor laicus, ſeu in ciuili, ſeu criminali (f) cauſa, cuiuslibet loci Clericum (g) aduerſarium ſuum, ſi id magis eligat, per auctoritatem legitimam in publico iudicio reſpondere conpellat. Quam formam etiam circa (h) Epiſcoporum perſonam obſeruari oportere cenſemus. Vt ſi in huiuscemodi (i) ordinis homines actionem perſuaſionis (k) & atrocium iniuriarum dirigi neceſſe fuerit, per Procuratorem ſolemniter ordinatum apud Iudicem publicum, inter leges & iura confligant: iudicati exitu ad mandatores ſine dubio reuerſuro. Quod hiis religionis & ſacerdotii veneratione permittimus. Nam notum eſt, procurationem (l) in criminalibus negotiis non poſſe concedi. Sed vt ſit vlla diſcretio meritorum, Epiſcopis & Presbyteris tantum, id oportet impendi. In reliquis negotiis criminalibus, iuxta legum ordinem, per ſe iudicium ſubire coguntur. (m) Si ab executore conuenti, parere detrectent, ſeruato iuris ordine ſententia teneat contumaces. In Clerico petitore conſequens erit, vt ſecundum leges pulſati forum ſequatur, ſi vt dictum eſt, aduerſarius ſuus ad Epiſcopi vel Presbyteri audientiam non præſtat adſenſum. Pœna defenſoribus negotii, qui in eodem extraordinario iudicio adſuerint atque egerint, huiusmodi conſtituta, vt Cauſidicum (n) officii amiſſio, iurisconſultum exiſtimationis & interdictæ ciuitatis damna percellant. Nullus originarius, inquilinus, (o) ſeruus vel colonus, ad clericale munus accedat, neque monachis & monaſteriis adgregetur, vt vinculum debitæ condicionis euadat: non corporatus (p) vrbis Romæ, vel cuiuslibet vrbis alterius, non curialis, non Exprimario, (q) non aurarius quiuis (r) collegiatus ſeuir (s) aut publicus ſeruus. Iubemus, vt Clerici nihil prorſus negotiationis exerceant. (t) Si velint negotiari, ſciant ſe Iudicibus ſubditos, Clericorum priuilegio non muniri. Defenſores Eccleſiæ de expreſſis vrbium miniſteriis (v) non liceat ordinari, acquieſcentes huic officio, rerum ſuarum amiſſio comitetur: quas Curiæ vel corpori ſuo præcipimus applicari. Si cuſtodire hæc & exequi neglexerint Iudices competentes, (x) facultatibus ſuis & ſtatus priuilegiis exuantur, primoribus officii capitali diſcrimine conſtituto, ipſis nihilominus a tali officio repellendis, vt ab vrbis ſuæ competentibus obſequiis non recedant. Hii autem, qui intra decennium transactum a die latæ huius legis Diaconi (y) ordinati ſunt, Suffectos pro ſe dare debebunt. Si non habent vnde ſibi hac ratione proſpiciant, ipſi ad nexum proprium reducantur. (z) Ceteris inferioris gradus ad competentia miniſteria retrahendis: exceptis Epiſcopis atque presbyteris: ſeruatis tamen quæ de patrimonio talium perſonarum legum præcedentium ſtatuta ſanxerunt. Originarii ſane vel ſerui, qui iugum natalium declinantes, ad Eccleſiaſticum ſe ordinem tranſtulerunt

 exce-

exceptis Epiſcopis, vt dictum eſt, & presbyteris, ad dominorum iura redeant, ſi non in eodem officio annum triceſimum compleuerunt. Ita vt huius condicionis Diaconus, domino pro ſe vicarium reddat, omni pariter peculio reſtituto. Circa quem nihilominus ſi copia vicarii dandi non ſuppetat, quæ de miniſteriis vrbium ſuperius ſunt ſtatuta, ſeruentur. Vniuerſis Clericis, præter Eccleſiaſticos actus nihil omnino cum aliis cauſis (a) decet eſſe commune. Nec cum locis iuris publici, quæ quaſi deſtituta plerumque, & non neceſſaria, elicitis ſupplicationibus, velut ad vſum quendam religionis euertunt, pœna XX. auri librarum ſcriniorum proximis interpoſita, ſi aditus huic ſupplicationi fuerit attributus. Oportunum duximus, occaſione legis, ea de ſucceſſione decernere, quæ anterioribus conſtitutis non ſint (b) euidenter expreſſa. Itaque ſi vir ſine liberis, vxore ſuperſtite moriatur, ſponſalium, quæ mulier accepit obeuntis, patri matriue mediam reſtituat portionem, ſibi reſiduam reſeruatura. (c) Si deſint perſonæ quas loquimur, ipſi vniuerſa proficiant pro pudore percepta, (d) quæ non extantibus tam caris religioſisque nominibus, imminui non oportet. Similis erit de dote condicio, quam dari præſentis oraculi decernit auctoritas, vt ſi nullis interpoſitis condicionibus viro fuerit attributa, quæ lucratiua eſſe poteſt, vxoriæ mortis euentu, patri matriue defunctæ maritus acceptæ dotis mediam reſtituat quantitatem. Pars vero feminæ tanta dari debebit, quantam in (e) ſponſalibus maritus intulerit: vt dantis & accipientis ſit æqua conditio, ne placita futuraque coniunctio, vni lucrum, alteri faciat detrimentum. Muliere in matrimonio inteſtata deficiente, ſuperſtitibus filiis derelictis, pater vſusfructus totius patrimonii habeat poteſtatem, vsque ad viceſimum filiorum ætatis annum: poſt medietatem reſtituat filio filiæve, ſibi in diem vitæ ſuæ medietate detenta. Si expleto filiorum viceſimo anno medietatem portionis ſuæ vnicuique dare noluerit, ſoboli quæ medietatem ex bonis maternis a patre non fuerit conſecuta, poſt obitum patris a ſucceſſoribus æſtimatione habita iubemus exſolui, vt quod in familia quis conſtitutus amiſit, futura ſaltem compenſetur ætate. In ipſorum autem matrimoniorum reuerentia & vinculo, ne paſſim & temere deſerantur, antiquata nouella lege, (f) quæ ſolui coniugia ſola contraria voluntate permiſerat, ea quæ a Diuo patre noſtro Conſtantio (g) decreta ſunt intemerata ſeruentur. Tricennali temporum definitione concludi ea præcipimus, quæ perpetuis aut infinitis ſeculis ſeruabuntur: exceptis Afrorum negotiis, qui ſe probauerint neceſſitatem Vandalicam pertuliſſe: vt de eorum (h) cauſis illa tempora præfixo tricennio ſubtrahantur, quæ claruerit ſub hoſtilitate conſumpta. Ceterum alia intra expreſſa metarum ſuarum cenſemus ſpatia contineri. Sane ſicut non cœptam intra tricennium quamlibet cauſam vetuimus (i) inchoari, ita quæ conteſtatæ litis ſumpſit exordium, excepto priuilegio pupillaris ætatis, quod Diuæ memoriæ patris noſtri Theodoſii lege (k) conceſſum eſt, intra eadem tempora terminetur: niſi forte poſt viceſimum quintum annum, ex quo (l) competere actio cœperat, conteſtata lis fuerit. Cui ſi is caſus eueniat, emenſo hoc tricennio quod ſtatutum eſt, aliud quinquennium (m) prorogamus, intra quod debeant (n) negotia vniuerſa conſumi: ne a malitioſis ingeniis calumniando legem priorem conteſtatis litibus, aliud tricennium vindicetur. Abunde enim ſufficiet quinquennii adiectio: qua euoluta, nulli penitus actioni copia tribuetur. Quæ autem intra viceſimum quintum annum conteſtata lis fuerit, ſtatuto tricennio modis omnibus conſumatur. Petitorem iubemus, poſtquam edito actionis genere aduerſarium ſuum tenuit, & ad reſpondendum coëgit, propoſitæ litis probationibus imminere: quoniam ad damnoſam iudicii obſeruationem quenquam prius non debet vllus attrahere, quam omnia documenta præpararit, quibus exhibitum, in diſceptatione conuincat. Quod & ſcitis veterum Principum continetur. (o) Alias, ſi quis ad iudicium quem venire compulerit, & eodem in officio, vel fideiuſſionis vinculo (p) conſtituto, non vrgueat, quo intra quatuor menſes inſtitutas peragat actiones, & conſtiterit Iudicem cauſas alias cognouiſſe, petitor, qui ſecretarium ſuo vitio noluit introire, ſumptus expenſasque reſtituat: quoniam actoris tergiuerſationem eſſe non conuenit impunitam. Pulſatus, hiis recuperatis, ab obſeruationis neceſſitate, integro petitoris negotio, liber abſcedat. Quod ſi pulſatus quis adeſſe neglexerit, euocatus ſecundum ordinem iuris, ſententiam excipiat contumacis. Exhibitus ſane ſi de ſolo (q) pulſatus

tus

tus fuerit, ceſſante fideiuſſionis neceſſitate, periculo negotii, obſeruationem ſe ſubiturum promittat. In pecuniariis autem cauſis, non niſi pro quantitate debiti, quod fuerit poſtulatum, præſentiæ ſuæ fideiuſſorem dabit, (r) ſi maluerit ſubire conflictum, ſi tamen eum in hiis locis, in quibus pulſatus fuerit, patrimonium petitæ ſummæ conueniens, conſtiterit non habere. Si quis a ſuſpecto Iudice inluſtri viro, Præfecto vrbis Romæ, propter aliquas domeſticas & priuatas ſimultates vocem appellationis emiſerit, apud ſucceſſorem eius ſequentem, mox quas ante timuit exerat actiones: vt relationibus, (s) difficultatum ac morarum, quas intercedere ad reſpondendum nolumus (t) neceſſitas auferatur. Nec quiſquam prouocet a præfato Cognitore in cauſa cuius meritum intra centum ſolidos continetur. (v) Si forte duorum prædiorum vnus dominus atque poſſeſſor ex referto originariis & colonis agro, ad alterum rus aliquos homines propria voluntate & ordinatione transtulerit, ita id maneat, vt ſiue venditione, ſeu donatione, ſeu quolibet alio modo, ad diuerſos dominos res vtraque peruenerit, translatos originis iure & titulo (x) reuocari non liceat. Indecorum eſt, auctoria facta conuelli, quæ pro conſilio ſuo & tractatu neceſſaria iudicauit. Cum magis deceat ad eius (y) reuerentiam, quæ illi viſa ſunt, inuiolata ſeruari. Quod autem (z) antehac promulgata lege (a) cenſuimus, amiſſæ temporibus originariæ ſobolem priori domino non perire, id in argumentum trahi aperta definitione prohibemus. Scilicet vt ſecundum legem ad Palladium datam, (b) ſobolem diuidi cenſeamus, quæ de originario ſuſcepta fuerit alieno. Firmine Parens Kariſſime AA. (c) Quare inluſtris & præcelſa Magnificentia tua hanc ſaluberrimam edictalem legem, etiam pendentibus in foro negotiis profuturam, propoſitis vulgabit edictis: vt quanta nobis diſponendæ quietis publicæ cura ſit, omnibus innoteſcat. Dat. XVII. Kal. Maii, Romæ, Herculano V. C. CONS. (452.)

INTERPRETATIO. *Lex iſta de diuerſis rebus multa conſtituit: ſed inprimis de clericis quod dictum eſt, vt niſi per compromiſſi vinculum iudicium Epiſcopale non adeant, poſteriori lege Maioriani abrogatum eſt. De reliquis præcepit, vt ſi quis laicus Clericum ſiue in ciuili, ſeu in criminali negotio per auctoritatem Iudicis ad publicum prouocauerit, pulſatus ſine dilatione reſpondeat. Epiſcopi etiam ſiue pro peruaſione rei alicuius, ſiue pro quibuscunque grauibus iniuriis ad iudicium fuerint prouocati, licet in criminalibus cauſis per alium nulli liceat reſpondere, Epiſcopis tamen & presbyteris hac lege præſtatur, vt in talibus cauſis miſſo Procuratore reſpondeant, ſine dubio vt ad eos redeat ſententia iudicati. In reliquis vero criminalibus cauſis, vbi de ſcelere perſona conuincenda eſt, ſuam in iudicio præſentiam exhibere procurent. Quod ſi tertio conuenti per executorem, ad iudicium venire noluerint, ſententiam excipiant contumacis. Clericus ſi aliquem lite pulſauerit, in foro illius quem ad* (d) *iudicium prouocat, audiatur: ſi tamen pulſatus non acquieuerit ad Epiſcopi vel presbyteri venire iudicium. Quod ſi aliud fecerit ille qui pulſat, defenſores cauſæ ipſius taliter notari præcepit, vt ab omni officio & proſecutione cauſarum habeantur extranei. Nullum etiam originarium, inquilinum, ſeruum,* (e) *ſiue colonum ad clericatus officium iubet accedere, neque in monaſteriis recipi, ne per hanc occaſionem debitam condicionem poſſint euadere. Nam nec corporatus ciuitatis alicuius, qui publicum ſeruitium debet, nec Curialis nec collegiatus Clericus eſſe præſumat. Clericos quoque præcepit, vt negotiationes nullatenus exercere præſumant: quod ſi fecerint, velut alii negotiatores, a Iudicibus emendentur. De corporibus namque publicis nullum fieri defenſorem Eccleſiæ lex iſta conſtituit. Quod ſi quis ex Curia adquieuerit, vt fiat defenſor Eccleſiæ, nouerit res ſuas omnes Curiæ, aut illi corpori vnde diſceſſerat applicandas, & ſe ad ſeruitium ciuitatis in ſuo corpore reuocandum. Nam & Iudicem, & officium eius prouinciæ, ſi eos non reuocauerint, graui, ſicut ipſa lex loquitur, dicit pœna feriendos. Dioconis, qui ex Curialibus, vel ex quolibet corpore publico facti ſunt, præcepit, vt pro ſe ad agenda, quæ vtilitati publicæ debentur, Suffectos dare debeant. Quod ſi non dederint, ipſi ad condicionem debitam reuocentur. Nam Epiſcopos atque presbyteros non iubet hac lege conſtringi, niſi tantum, vt de patrimoniis ſuis, quæ ſunt Maioriani lege conſtituta, euidenter obſeruent. Originarios vero vel ſeruos, qui ad honorem Eccleſiaſticum adſpirauerint, debere intra XXX. annos a dominis reuocari. Ita tamen, vt diaconus pro ſe vicarium, ſi habuerit, reddat, & omne peculium ſuum dominus eius vſurpet. Quod ſi vica-*

rium non habuerit vnde reddat, ipſe ad condicionem propriam reuocetur. Nam omnes Clericos iubet, vt nullas alias cauſas, præter actus (f) *tantum Eccleſiaſticos agant, & vt publica loca pro Eccleſiarum reparatione non deſtruant. De ſucceſſione quoque hoc ſpecialiter credidit inſerendum, vt ſi vir vxore viua moriatur, & filios non habeat, ſed aut patrem, aut matrem dimittat, de ſponſalitia donatione quam fecit, medietatem ſibi vxor vendicet, medietatem* (g) *patri aut matri defuncti mariti, qui ſuperſtes eorum fuerit, ſine difficultate reſtituat. Quod etiamſi vxori talis caſus euenerit, de dote quam ab vxore maritus accepit, ſimili ratione, id eſt, medietatem parentibus, aut ſi vnus eorum ſuperſtes fuerit, ſe nouerit redditurum. Quod ſi nec parentes ſuperſtites fuerint, nec filii, perſona coniugis quæ altero ſuperuixerit, & dotem, & donationem ſibi iure perpetuo vindicabit. Ita vt faciendi de hiis, quicquid voluerit, habeat liberam poteſtatem. Mulier vero, quæ filium derelinquet,* (h) *ſi marito ſuperſtite inteſtata defecerit, maritus eius, hoc eſt pater eorum, facultates ab vxore dimiſſas pro vſufructu in ſua habeat poteſtate: Ita vt cum vnusquiſque filiorum ad viceſimum ætatis ſuæ annum peruenerit, medietatem portionis ſuæ ſine dilatione percipiat,* (i) *& medietatem ſibi pater in diem vitæ ſuæ ad vſumfructum retineat. Quod ſi alicui tranſacto viceſimo anno medietatem portionis ſuæ dare noluerit, fructus eius medietatis, quam daturus erat, poſt mortem patris filius de paterna hereditate a ſucceſſoribus eius habita æſtimatione recipiat, quos patri exigere pro ſua poteſtate non valuit. De diuortiis vero inter coniuges, ſublata Nouella lege, quæ ſunt a Diuo Conſtantio ordinata præcepit obſeruari. Tricennalem vero legem in omnibus negotiis ita iubet euidentius cuſtodiri, vt omnia tempora, quæ in infinitum negotia extendebant: quia diuerſi in quadraginta annos, diuerſi Iuriſconſultores de aliquibus rebus perpetuam fecerant actionem: ſpecialiter cenſuit,* (k) *vt omnia de omnibus cauſis infra* (l) *XXX. annorum curricula concludantur, præter, ſicut de poſtliminio dictum eſt, vt illi anni ſaluo tricennio captiuis imputari non debeant, in quibus hoſtium dominatione detenti ſunt. Quæ tamen lex tricennalis, ſicut illa tempora ad XXX. annos reuocat, quæ amplius lites fecerant propagari, ita reliqua, quæ infra XXX. annos ſuis quibusque locis euidenter iuſſa ſunt obſeruari, in omnibus præcipit cuſtodiri. Nam etiamſi lis infra tricennium inchoata fuerit, & non definita, quaſi nec incepta fuerit habeatur extincta: Excepta pupillari cauſa, quibus pro ætatis fragilitate, ſicut lex Diui Theodoſii continet: conſtat eſſe conſultum: vt ea tempora in tricennio non imputentur, in quibus minores ſub tutorum iubentur poteſtate conſiſtere. A quibus tamen, ſi poſt XXV. annum, ex eo quo competere actio cœperat, lis fuerit conteſtata, quintum tantum annum ſupra tricennium pupillis iubet augeri. Ita vt completis XXX. & quinque annis, ſicut reliquorum cauſæ infra XXX. annos, ita & eorum infra XXX. & quinque ſpatium concludantur. Pupillorum vero cauſæ vel lites, quæ, antequam ad XXV.* (m) *annum perueniant, conteſtatæ fuiſſe probantur, intra tricennium ſine adiectione quinquennii modis omnibus conſumantur. De petitoribus vero conſtitutum eſt, vt ſi petitor aduerſarium ſuum pulſatum in iudicio deferre voluerit: quem aut ſub fideiuſſione, aut cautione fecit adduci, & non feſtinet infra quatuor menſes, in quibus tamen Iudex ad audiendas reliquas cauſas vacare cognoſcitur,* (n) *vt actionem quam propoſuit debeat expedire. Ille, quem compulit ad audientiam, obſeruare ſumptus & expenſas litis a petitore recipiat,* (o) *& liber abſcedat: Salua tamen integritate negotii illius petitoris, qui ad præſens pro tarditate ſumptuum vel expenſarum damna ſuſtinuit. Nam ſi quis pulſatus in iudicio adeſſe noluerit, poſt trinam* (p) *conuentionem ſciat ſe contumacis ſententiam ſubiturum: id eſt, vt quicquid ſi adfuiſſet in iudicio addicendus erat, petenti litigatori quaſi victus exoluat. Quicunque autem ſiue de domo, vel de agro fuerit pulſatus, ſine fideiuſſione alicuius caueat adfuturum ſe eſſe in iudicio. Nam ſi pecuniam quis ab eo repetit, & fideiuſſionem pro quantitate pecuniæ, vnde pulſatur, dare debet, ſi de hoc debito voluerit parare conflictum; tunc tamen ab eo fideiuſſor requiri non debebit, quando pulſatus in his locis, in quibus audientia eſt, non minoris debiti ipſius poſſeſſiones habere probatur. Si quis iudicem pro quibuscunque cauſis aduerſum ſibi* (q) *ſenſerit, aut habuerit fortaſſe* (r) *ſuſpectum, vocem appellationis exhibeat, vt cum ei ſucceſſum fuerit, integro negotio apud alium Iudicem amotis dilationibus poſſit audiri. In ea vero cauſa, iudiciariæ poteſtati, id eſt, inluſtri appellari non debet, in qua vsque ad centum ſolidos fuerit iudicatum. Si quis dominus duorum fuerit prædiorum, & de vna poſ-*

ſeſ-

ſeſſione ad aliam, quæ iuris ſui eſt, mancipia originaria vel colonaria tranſtulerit, & ad diuerſos dominos fundus vterque peruenerit, nihil contra ordinationem domini prioris aliunde translatis mancipiis repetere aut pulſare præſumat, ſed cui aut venditus, aut donatus, aut dimiſſus ager fuerit in eo eum ſtatu poſſideat, in quo ab auctore conſtat fuiſſe dimiſſum. De colonarum vero agnatione id remota ambiguitate (s) *conſtat eſſe præceptum, vt ſecundum legem, quæ ad Palladium data eſt de colono & colona, inter duos dominos diuidatur agnatio, id eſt, vt coloni dominus duas partes filiorum, tertiam* (t) *colonæ dominus ſibi debeat vindicare. Quæ vero actiones perpetuæ fuerint, & ad tricennium reuocatæ ſunt placuit adnecti, id eſt, hæreditatis petitio, ſi tamen ab auctore cui competebat fuerit inchoata, finalis actio, homicidii, furti, tutelæ geſtæ, de fugitiuis, de Curialibus, vel de collegiatis reuocandis, empti, venditi, locati & conducti, negociorum geſtorum, mandati, pro ſocio.*

(a) De *Epiſcopali iudicio* eſt *titulus* ſubdititius in fine *libri XVI. Cod. Theodoſ.* ad quem multa attulit GOTHOFREDVS, quæ faciunt ad huius nouellæ elucidationem. Scripta quoque eſt *de epiſcopali iudicio Nouella* MAIORIANI 2. qua quædam huius conſtitutionis capita emendata & abrogata ſunt. Sed ea integra non extat, illamque tantum eius partem hodie habemus, quæ erat *de re neceſſaria ad locum*, de inuitorum clericorum ordinatione, vt & inſcriptio & Interpres, teſtantur. BARONIVS *in Annal. ad an. 452.* iraſcitur *Valentiniano* ob hanc Nouellam editam, in eamque opinionem adductus eſt, vt putet, vltum eſſe diuinum Numen indignum Chriſtiano Principe factum, & *Attilam* immiſiſſe Italiæ, vti grauiſſimo damno expectretur *Valentinianus*, nefas eſſe inſurgere in eccleſiarum iura. En ipſa BARONII verba: *Hoc quidem anno*, inquit, *decimo ſeptimo Kalendas Maii, Valentinianus Imp. indignam plane chriſtiano Principe edidit ſanctionem, qua abſtulit iudiciale Epiſcoporum tribunal: iuſ enim ducere eos vetuit, niſi partes ex conſenſu apud aliquem Epiſcoporum ſponte agere delegiſſent; nullamque voluit eſſe clericis fori exceptionem, omne adimens iudicium eccleſiaſticum, niſi in his, quæ ad religionem pertinent, iudicandis. Sed & vetuit ſeruiles clericos ordinari, vel monachos fieri, ſimiliter & originarios inquilinos, colonos & ſeruos. Hac quidem Valentinianus turpiter Romæ promulgat: ſed quam inique & impie, lata a ſucceſſore Maioriano his contraria ſanctio demonſtrauit. At putaſne, lector, iſta adeo impia & temeraria abſque vltione a Deo præterita?* At eadem ratione poterat vituperare *Conſtantinum M. Arcadium, Honorium*, Imperatores, quorum leges in eandem ſententiam ſcriptas, protulit GOTHOFREDVS *in Commentar.* ad laudatum titulum *de epiſcopal. iud.* & ad quas paſſim prouocaui in obſeruationibus.

(b) *Firmino PF. P.* De eo dixi *ad Nouell. 39. inter Theodoſ.*

(c) *Iurgium.* Intellige litem & controuerſiam ciuilem: nam cauſſas eccleſiaſticas, vt & delicta clericorum contra diſciplinam eccleſiaſticam admiſſa, proprie ad iudicium epiſcopale pertinuiſſe, non tantum docent *Can. 6. Concil. Conſtant. pag. 811. Tom. I. Concil. Harduin, l. 23. de Epiſcopis, l. 1. de religione*, ſed & Patrum teſtimonia, quæ collegit GOTHOFREDVS *in Commentar. ad d. l. 23.* Sed cauſæ ciuiles clericorum pertinebant ad Iudices ſeculares, quod manifeſtum eſt ex *lege 1. de religione*, quam paullo poſt laudat Valentinianus. Eam *Honorius* A. D. 399. promulgauit, quo omnes intelligere poſſent, quænam cauſæ ad forum eccleſiaſticum eſſent adducendæ. Verba legis hæc ſunt: *Quoties de religione agitur, Epiſcopos conuenit iudicare: ceteras vero cauſas, quæ ad ordinarios cognitores, vel ad vſum publici iuris pertinent, legibus oportet audiri.* Cum vero ex CONSTANTINI M. priuilegio, quod SOZOMENVS recitat *hiſt. eccleſ. lib. I. c. 9.* liceret Epiſcopis, *conſenſu vtriuſque partis*, inter priuatos de cauſis ciuilibus cognoſcere, ii iure quaſi ſuo poſtea temporis cognitionem ſibi, non tantum in cauſis clericorum ciuilibus, ſed & priuatorum reliquorum, licet refragante altera parte, vindicare voluerunt. Ait SOZOMENVS *d. l.* τῶν Ἐπισκόπων ἐπικαλεῖσθαι τὴν κρίσιν ἐπέτρεψε τοῖς δικαζομένοις ἢν βούλωνται τοὺς πολιτικοὺς ἄρχοντας παραιτεῖσθαι: *Iudicio contendentibus poteſtatem fecit, Epiſcoporum iudicium inuocare, neglectis* SI VELLENT, *ciuilibus magiſtratibus.* L. 7. Cod. Iuſt. de Epiſcopal. audient. ARCADIVS *Imp.* conſtituit, EX CONSENSV priuatos *apud ſacræ legis Antiſtitem litigare ipſumque* ARBITRI *more, ſponte reſidere poſſe in iudicio.* Et HONORIVS l. 8. eod. tit. pronuntiat, *ratum eſſe Epiſcopale iudicium omnibus, qui ſe audiri a ſacerdotibus* ELEGERINT. MARCIANVS l. 13. d. t. VOLENTIBVS, inquit, *pateat Epiſcopale iudicium, at nullus ad religioſiſſimum Antiſtitem ducatur* INVITVS. Igitur Valentinianus ſequens Anteceſſorum ſtatuta, cum de epiſcopali iudicio videret frequentes eſſe exortas querelas, ſanxit hac conſtitutione, Epiſcopos in cauſis ciuilibus clericorum & laicorum, iudicium vindicare ſibi non poſſe, niſi conſentiente vtraque parte & præeunte vinculo compromiſſi. Quod vero ad clericos attinet, mutatum eſſe id ius a Maioriano *nouella* ſua *de epiſcopali iudic.* ſcribit Interpres ad hanc legem, *initio interpretationis: Sed inprimis de clericis quod dictum eſt, vt niſi per compromiſſi vinculum iudicium epiſcopale non adeant, poſteriore lege Maioriani abrogatum eſt.* Et licet ea pars nouellæ ad nos non peruenerit librariorum negligentia temporiſque iniuria, vt iudicare certius poſſimus, ſcimus tamen ex CASSIODORO *Var. VIII. 24.* Athalaricum Oſtro-Gothorum Regem clero eccleſiæ Romanæ id dediſſe priuilegium, *vt ſi quiſpiam ad romanum clerum aliquem pertinentem, in qualibet cauſſa probabili crediderit actione pulſandum, ad beatiſſimi Papæ iudicium prius conueniat audiendus, Vt aut ipſe inter vtroſque more ſuæ ſanctitatis cognoſcat, aut cauſam deleget æquitatis ſtudio terminandam; & ſi forte, quod credi nefas eſt, competens deſiderium fuerit petitoris eluſum, tunc ad ſecularia fora iurgaturus occurrat, quando ſuas petitiones probauerit a ſupradicta ſedis Præſule fuiſſe contemptas.* Sequiore ætate clerum epiſcopale tantum agnouiſſe iudicium, frequentiſſima docent *Capitularium Regum Francorum* loca.

(d) *Conſtituta.* Intelligit laudatam *l. 1. de religione;* Vide *ibi Commentar.*

(e) *Agant.* MS. G. Edit. Sich. Lugd. Gothofr. *agunt.*

(f) *Criminali.* MS. W: *in criminali.*

(g) *Clericum.* MS. W. *curiarum.* MS. G. *curialium.*

(h) *Circa.* Abeſt hæc vox a MSS. W. G. & Ed. Sichard.

(i) *Huiuscemodi.* MS. W. *huiusce.*

(k) *Peruaſionis.* MS. G. *prauaricationis.* Peruaſio, eſt inuaſio, ſpoliatio. *L. 6. de denunciat. Momentaria poſſeſſio peruaſione violata.*

(l) *Procurationem.* MSS. W. G. *procuratorem.*

(m) *Coguntur.* MS. W. G. *cogantur.*

(n) *Cauſſidicum.* Obſerua *Cauſſidicum* a *Iureconſulto* ſeparari & diuerſis coerceri pœnis. *Cauſſidicus* eſt Aduocatus, qui erat in numero, quique ideo officii amiſſione plectitur. *Iureconſultus*, qui a magiſtratibus in conſilium adhibebatur, & reſpondebat de iure. Hinc ſupra dicitur, *iudicio adfuerint atque egerint. Adeſt* enim iudicio Iurisconſultus, *agit* cauſſidicus. Conſule *Commentar.* GOTHOFREDI *ad leg. 9. de iurisdict.* vbi de pœnis, quibus coerciti ſunt Aduocati, quædam notauit. In MSS. W. G. & Edit. Sichard. legitur, *Iurisconſultum aſtimationis*, legendumque cenſebat SICHARDVS, *Iurisconſultorum aſtimatione*, mala coniectura.

(o) *Originarius inquilinus.* De his vide *Paratitlon tituli de fugitiuis colonis*, & quæ obſeruaui *ad Nouell. 9. de colon.*

(p) *Corporatus V. R.* De *corporatis vrbis Rom.* vide *Nouell. 26. inter Theodoſ.* vbi dixi. Ea nouella iam anno 445. ſtatuit Valentinianus, vt, qui ex *corporatis* Vrbis Romæ, ad clericale munus acceſſiſſent, corpori reſtituerentur, ne vrbs fraudaretur miniſterio. Fuerunt & *corporati* in prouinciis, quod præter hanc nouellam, docent infra *Nouell 2.* Seueri *de corporat. l. 2. de collegiat.* ac plures, quas collegit GOTHOFREDVS *in Paratitlo de priuileg. corporat. vrb. Rom.*

(q) *Exprimario.* MS. W. *exprimarius.* Legendum hic *ex Primario. Primarii* ſunt primi ordinis curialis, & ſeparantur a reliquis *curialibus*, quod obſeruabis in *Paratitlo de decurion. pag. 356. Tom. IV.* fruebanturque ſingularibus priuilegiis ob bene adminiſtratam rempublicam, peractosque diuturnos labores, *Lex 39. de decurion. Cuncti primarii & curiales.* PROCOPIVS *in Anecd. c. 29.* appellat, τὰ πρωτεῖα ἔχοντες. AVSONIVS *Moſell. v. 402. Summos municipum proceres.*

(r) *Aurarius quiuis.* MSS. W. G. & quos conſuluit CVIACIVS, *aurarius ciuis.* Edit. Sich. Lugd. Rittersh. Gothofr. *aurarius cuius.* Probo lectionem receptam. Intelligendus enim eſt *ſuſceptor aurarius*, qui & ipſe ex ordine curialium eligi ſolebat, ad aurum largitionale ſuſcipiendum aut colligendum, de quo vide *Paratitlon de ſuſceptorib.* & *legem 173. de decurionib. l. 14. de exactionib.*

(s) *Collegiatus ſeuir.* MSS. & impreſſi omnes, *collegiatus ſit vir.* CVIACIVS obſeruat Codices alios habuiſſe, *collegiatus ſeruilis*, &, *collegiatus ſeu libertus.* Forte legendum, *collegiatus ciuitatis publicus ſeruus. Collegiati* enim ciuitatibus ſuis, quibus erant adſcripti, miniſterium, obſequium, operam manuariam, præſtabant, erantque ex viliſſimo hominum genere, vt ex ISIDORO *Origin. lib. IX. cap. 4.* diſcimus. Miſeram eorum conditionem, præter *legem I. de collegiat.* intelligimus ex *Edicto* THEODORICI, *cap. 64. Si hoc implere non potuerit, caſus diſtrictiſſime fuſtibus vicina ciuitatis collegio deputetur.* Adde *cap. 69.* GOTHOFREDVM *ad leg. cit. 1.* DV FRESNE *in Gloſſar.* & BRISSON. *de V. S.*

(t) *Exerceant.* Hæc illuſtrat *Commentarius* GOTHOFREDI *ad legem 8. de Epiſcop.*

(v) *Miniſteria. Miniſteria* proprie ſunt functiones corporatorum, ſed hoc loco per *miniſteria* vrbium intelligendi ſunt ipſi corporati vrbis Romæ, & aliarum in prouinciis ciuitatum. Vide *not. e. ad Nouell. 26. inter Theodoſ.* Vidit hoc quoque interpres ad *hanc nouell.* ibi: *De corporibus namque publicis nullum fieri defenſorem eccleſia lex iſta conſtituit.*

(x) *Competentes.* Male MSS. W. G. *conſentientes.*

(y) *Diaconi.* MSS. W. G. & Edit. Sichard. *Diacones.* Vid. *not. d. ad Nouell. 26. inter Theodoſ.*

(x) *Reducantur.* MS. G. *ad neceſſaria propria reuocantur.*

(a) *Aliis cauſis.* Congruit *l. 41. Cod. Iuſt. de Epiſcop. & cler.* & *l. 23. Cod. eod. de teſtament. Abſurdum etenim clericis eſt, imo etiam opprobrioſum, ſi peritos ſe velint oſtendere diſceptationum eſſe forenſium.*

(b) *Sint.* MS. W. *ſunt.*

(c) *Reſeruatura.* MS. W. *ſeruatura.*

(d) *Pro pudore percepta.* Abſunt hæc verba a MS. G.

(e) *In.* Abeſt vocula a MSS. W. G.

(f) *Nouella lege.* Intelligit *Nouellam* Theodoſii *17. de repudiis*, qua repudia ſecundum veteres leges & Reſponſa Prudentum, mittenda eſſe, ſtatutum eſt. Igitur ſecundum eam Nouellam coniugia *ſola contraria voluntate* diſſolui potuerunt. Emendauit quidem hanc nouellam ipſe *Theodoſius* A. D. 449. *l. 8. Cod. Iuſt. de repud.* Vide *not. c. ad Nouell. 17.* Lex vero illa nondum in Occidentem, vt ibi obſeruaretur, ſacra præceptione miſſa fuerat. Nouellas enim in Oriente editas miſit in Occidentem Theodoſius An. D. 447. & promulgauit Valentinianus in *an. 448.* Vid. *not. d. ad Nouell. 35. de confirmat. leg. Nouellar.*

(g) *Conſtantio.* Lege *Conſtantino.* Intelligit *legem Conſtantini I. de repud.* qua noluit, coniugia contraria voluntate diſſolui poſſe. Vide ibi *Commentarium* GOTHOFREDI *pag. 854. Tom. I.*

(h) *Eorum.* MS. W. *horum.*

(i) *Vetuimus. Nouella 8.* ſupra *de triginta annorum praſcript.* id factum eſt.

(k) *Lege. Legem* Theodoſii *vn. de actionib. certo tempore finiend.* & illa ibi verba reſpicit: *Non ſexus fragilitate, non abſentia, non militia contra hanc legem defendenda; ſed* PVPILLARI AETATE *duntaxat, quamdiu ſub tutoris defenſione conſiſtit, huic eximenda ſanctioni.*

(l) *Ex quo.* MS. W. G. & Sichard. *ex eo quo.* Edit. Lugd. Rittersh. Gothofr. *ex eo quod.*

(m) *Quinquennium.* Prouocat ad hoc nouellæ caput PAPIANVS *reſponſor. tit. 35. in fin.* at bonus ille vir mentem Valentiniani non cepit.

(n) *Debeant.* MS. W. *debent.*

(o) *Continetur.* Vide *legem 1. & 2. de dilationibus.* Huc pertinet quoque CAII regula, *l. 42. D. de regul. iur. Nam qui agit, certus eſſe debet; cum ſit in poteſtate eius, quando velit experiri: & ante debet rem diligenter explorare, & tunc ad agendum procedere.*

(p) *Vinculo.* MS. G. Edit Sich. Lugd. Rittersh. Gothofr. *titulo.*

(q) *Solo.* Male emendat Rittershuſius, *dolo.* Scribit enim interpres: *Quicunque autem ſiue de* DOMO, *vel* DE AGRO *fuerit pulſatus, ſine fideiuſſione alicuius caueat adfuturum ſe eſſe in iudicio.*

(t) Dabit

(r) *Dabit.* MS. W. *det.*

(s) *Relationibus.* De *relationibus* conſule *Paratitlon tit. 29. lib. 11. de relat.* Eſt autem relatio, conſultatio, ſuggeſtio Iudicis hæſitantis, & requirentis Principis iudicium.

(t) *Nolumus.* Male Edit. Lugd. Rittersh. Gothofr. *volumus.*

(v) *Continetur.* En prærogatiuam PV. qualem obſeruabis etiam *l. 18. & 49. de appellationibus*, vbi dixit GOTHOFREDVS.

(x) *Originis iure & titulo.* MS. G. & Sichard. *& originis & iuris titulo.*

(y) *Ad eius.* MS. G. Edit. Sichard. Lugd. Rittersh. Gothofr. *id eius.*

(z) *Autem.* Abeſt hæc vox a MS. W.

(a) *Lege.* Intelligit *Nouellam 9. ſupra de colonis vagis*, ibi: *Si quem partum ante deſignatum tempus edidit, priori domino conenit non perire, &c.*

(b) *Ad Palladium datam. Legem* Honorii *un.* A. 419. ad Palladium PP. *de inquilin. & colonis*, datam, innuit.

(c) *Par. Kar. AA.* MS. W. *P. K. AA.* MS. G. & Sichard. *Praefecte chariſs. Aug.* Edit. Lugd. Rittersh. Gothofr. *Parens chariſſime atque amantiſſime.*

(d) *Ad.* In MSS. & impreſſis eſt, *in.*

(e) *Seruum.* MS. G. & Sichard. vel *ferum.*

(f) *Præter actus.* MS. W. *niſi actus.*

(g) *Medietatem.* MS. G. & Sichard. *& medietatem.*

(h) *Filium derelinquet.* MS. W. *filios dereliquit*, quod melius.

(i) *Percipiat.* MSS. W. G. Ed Sichard. Rittersh. *recipiat.*

(k) *Cenſuit.* MS. W. *commemorauit.*

(l) *Infra.* Bene MS. W. *intra*, quam lectionem ſeruat per totam interpretationem.

(m) *XXV.* Male MS. G. & impreſſi, *ad XXX. & V.*

(n) *Cognoſcitur.* MSS. W. G. *dignoſcitur.*

(o) *Recipiat.* MS. G. Ed. Sichard. Lugd. Rittersh. Gothofr. *accipiat.*

(p) *Trinam.* MS. W. *tertiam.*

(q) *Sibi.* MS. W. *ſibi eſſe.*

(r) *Fortaſſe.* MS. W. *forte.*

(s) *Ambiguitate.* MS. W. *ambiguitate hac lege.*

(t) *Tertiam.* MS. W. *& tertiam.*

LEGVM NOVELLARVM
DIVI MARTIANI A.
LIBER III.

Neminem exhiberi de prouincia ad Comitatum, niſi ad relationem Iudicis, a quo fuerit appellatum.
Titulus I.

1. Impp. Valent. & Martiani aa. Edictum. (a)

Mvlta remediorum genera, noſtræ Clementiæ prouincialibus ſuis proſpicere geſtienti; & crebra cogitatio ſuppetit, (b) & ipſe rerum vſus apportat. Nam cum venalem Iudicum ambitum radicitus amputaſſet, & ad res priuatas vel publicas ſynceriſſime gubernandas, (c) homines ſpectandos atque conſultos traxiſſet inuitos, (d) ſciens quippe felicem fore Rempublicam, ſi a nolentibus, & actus publicos repulſantibus, (e) cogitanti noſtræ pietati ſtatim occurrit: quonam modo poſſint longi itineris interuallo, & enormibus ſumptibus legitimo egentes auxilio liberari. (f) Videtis enim agmina, videtis cateruas adeuntium infinitas, non ſolum a finitimis prouinciis, verum extremo orbis Rom. limite confluentes, & aduerſum ſuos aduerſarios conquerentes. Quod profecto nullatenus accidiſſet, ſi in locis integritas vel ſeueritas Iudicum floruiſſet. Et ne igitur huiusmodi flagitia etiam vlterius porrigantur, ne quis deſertis laribus ſuis, aut certe dulcibus pignoribus, per incognitas mundi partes diutius peruagetur, hoc conſultiſſimo edicto ſtatuendum pariter & omnibus declarandum pietas noſtra decernit. Quicunque ciuilem actionem, vel certe criminalem accuſationem aduerſariis ſuis intendere moliuntur, viros clariſſimos adeant prouinciarum Rectores, & expoſitis querimoniis, inſinuatiſque deſideriis ſuis, paratiſſimum promptiſſimumque poſthac ſubſidium iuris expectent. Illi noxiæ potentiæ, vim legum benignam opponant. Illi diuitiis integram mentem obiiciant. Non illum ſupercilium, (g) quod hoc tempore nullum eſt, terrebit: non effeminabit mentem ſeueram, quilibet cenſus oblatus: ſed vnicuique, non altiore ſuſpecta, non deſpecta humiliore fortuna, noſtræ mandatorum non immemores pietatis, & antiquo & noſtro iure ſuccurrent, & querimonias ſuas probantibus, aut indemnitate ſeruata, aut legitima vindicta conſulent ſubſecuta. Has ergo ob cauſas nullum aduerſarium ſuum a proximis vel longinquis partibus, non per ſacros adfatus, non per magnificentiſſimorum vel illuſtrium Iudicum ſententias, volumus exhiberi: niſi forſitan aut propter poteſtatem aduerſarii, (h) aut ipſius rei difficultatem, aut publici debiti molem deficiente (i) Rectore prouinciæ, ſpectabilis Iudicis, qui in locis, vel proximo deget, vel ampliſſimæ poteſtatis, vel aliorum maiorum Iudicum auxilium poſtuletur. Hiis pro commodo veſtro, & pro noſtri imperii humanitate diſpoſitis, vnusquiſque veſtrum, cum ſint in locis Iudices, legum cuſtodes & earum peruigiles defenſores, prout quisque poſſit ſine peregrinatione ſine ſumptibus, ſuper dubiis rebus, & adire Iudicem, & auxilium amicum legibus indipiſci, (k) hæc quæ dicta ſunt obſeruare debebit. Si vero vel ab aduerſario tanquam excedente prouinciale præſidium, fuerit contemptus, vel a Iudice non auditus, hocque in amplisſimæ poteſtatis, vel alio maiore, competenti tamen examine, per relationem Iudicis contra aduerſarium emiſſam, ſeu ipſum Iudicem, documentis quibusdam, negle-

xiſſe

xiſſe noſtræ maieſtatis edicta, ſui periculi memor, ſe promiſerit probaturum, tunc poſt indemnitatem ei legibus ſeruatam, etiam vindicta iuri congrua, in conuictum protinus ſubſequetur. Quod ſi appellatio apud Iudicem fuerit ſubſecuta, ea quæ ſuper prouocationibus legibus antiquitus ſtatuta ſunt, diligentius modis omnibus complebuntur. Hiis additur aliud maius, quod innocentes præcipue hactenus conterebat. Nonnulli namque ſuis allegationibus diffidentes, vexare ſuos aduerſarios tantummodo cupientes, non iure cum hiis ſed arte pugnabant, & per ſermonem fucatum & phalerata verba, (l) nonnunquam legibus ante confuſis, ad aliena eos iudicia pertrahebant, (m) ita vt hinc ſæpius eueniret, vt & miles in ciuili, & priuatus in militari, (n) ſed ſibi incongruo peregrinaretur iudicio. Ergo hanc quoque partem, ne ad læſionem nobis ſubiectorum, patiamur iuris & legum contemptum vlterius perdurare, hoc prouidentiſſimo edicto noſtra Pietas cenſuit emendandum. Iubemus namque omnes pro priſcis ac ſaluberrimis inſtitutis, ſuos aduerſarios ſatisfactionem forſitan differentes, in proprio, (o) non in minime competenti, fictis quibuſdam occaſionibus, expoſcere litigatorem. Actor rei forum ſequatur. Quod ſine cœleſti ſententia non conſtat eſſe decretum, intactum inuiolatumque ſeruetur, nemo a noſtra Serenitate poſtulet: nec enim impetrabit non reſcriptum, non mandatum, vel iuſſum quod dicunt ſacrum, ſuos aduerſarios in minime competenti iudicio reſpondere, maxime cum hoc tempore, quod ſuperius dictum eſt, vnusquisque clariſſimorum, vel ſpectabilium Iudicum, ſi tamen propter cauſas prædictas ita vſus tulerit, & integras adeuntibus aures præbere, & omni poſtpoſita inuidia, omni ſpreta gratia recto propoſito potuerit iudicare. Quam formam etiam in militari parte volumus obſeruari. Nec paſſim aliquem armatæ militiæ ſociatum longinquis partibus trahi, ſed in locis apud competentem Iudicem pulſari: niſi tamen ſuper maximis & neceſſariis cauſis, & militarem Iudicem in locis excedentibus fuerit accuſatus; non ignorante eo, (*) cuius ex interpellatione aliquis ſecundum datam formam in longinqua fuerit protractus examina, quod ſi culpa ſui (p) fuerit dilata cognitio, vel minime actioni ſuæ adfuerit, vel delata probauerit, (q) pro calumnia quidem pœnam luat legibus conſtitutam: pro vero (r) pecuniaria cauſa, poſt diſpendia, (s) poſt ſumptus, conſiderata quantitate poſtulatorum, vel medii itineris interuallo, condemnationem pro æſtimatione Iudicis ſuſtinebit. Nam dignum eſt eos, qui maiorum noſtrarumque (t) legum, auaritia ſtimulante, vel inuidia incitante, fines perturbare, ſeu caſtra perfringere conabuntur, habitantium ſaltem intentato (v) quo magis puniuntur, (x) diſpendio refrenari. Ergo conſulite veſtris commodis, noſtris ſaluberrimis parere præceptis. Nemo a noſtra pietate maioribus occupata, vel a magnificentiſſimis, ſeu inluſtribus Iudicibus, niſi in maximis ac neceſſariis, quod ſuperius cautum eſt, rebus, publicisue debitis, exhibitionis ſubſidium poſcat. Nam ſi quis aliter, quam edicta (y) continent, petulanti animo hiis deſpectis, maiorem Iudicem, vel noſtram primum contra ordinem legum adierit Maieſtatem, ſciat ſe non ſolum litis iacturæ, atque plus petitionis periculo: verumetiam competenti motui fore ſubdendum. Dat. v. Id. Octob. (z) Conſtantinop. Valent. A. VII. & Auieno v. c. COSS. (450)

INTERPRETATIO. *Si quis aduerſarium aut repetitione, aut criminis obiectione pulſauerit, in prouincia, in qua conſiſtit ille qui pulſatur, ſuas exerat actiones, nec æſtimet aduerſarium ſuum alibi aut longius ad iudicium protrahendum: illi vero qui pulſatus fuerit, ſi Iudicem ſuſpectum habuerit, liceat appellare. Simili etiam & militantes ordine teneantur, vt & ipſi apud competentes Iudices, quas competere ſibi credunt, exerant actiones: quia omnibus legibus conſtitutum eſt, vt actor rei forum ſequatur.*

(a) THEODOSIVS A. D. 450. *Valentiano A. VII. & Avieno Coſſ.* die vigeſimo octauo menſis Iulii obiit, vt ſcimus ex THEODORO LECTORE *fine libri 2.* MARCIANVS vero, affirmante AVCTORE *Chron. Alexandrin. die vigeſimo quarto menſis Auguſti* in Hebdomo Auguſtus dictus eſt; quare legum Codicis Iuſtinianei, quæ hoc anno datæ ſunt, ſubſcriptiones, ſecundum ea, quæ obſeruaui, emendandæ ſunt. Non diu vero poſt aditum imperium *generale* hoc *Edictum* promulgauit *Marcianus*, vt *venalem iudicum ambitum* amputaret, & ſpem maximam populo faceret, correcturum ſe omnia, quæ evnuchi Theodoſio imperante in aula potentiſſimi, perperam egerant. Recte enim iudicauit ZONARAS *in vit. Theodoſii pag. 45. Tom. II.* Theodoſium fuiſſe leni ingenio, & ad res gerendas molliorem, factumque ideo, vt

caſtrati apud illum gratia valentes, *Antiochus, Amantius* & *Chryſaphius*, multa per ſummam iniuriam egerint. Conſule BARONIVM *in Annal. ad an. 450. Tom. VI. pag. 119.*

(b) *Suppetit.* Malebat RITTERSHVSIVS, *ſuggerit*, vel, *ſuppeditat.*

(c) *Gubernandas.* Non ex evnuchorum arbitrio, vti factum Theodoſio imperante.

(d) *Inuitos.* Plato iam cenſuit, melius Reipublicæ conſuli, ſi inuiti eligerentur magiſtratus: ideo & SYMMACHVS ad Valentinianum Imp. *lib. 10. ep. 30.* ſcribit: *Melius vrbi noſtra in poſterum conſuletis, ſi legatis inuitos.*

(e) *Repulſantibus.* Addendum, *adminiſtretur*, vt obſeruat CVIACIVS.

(f) *Liberari.* Eſt enim maxima cum moleſtia coniunctum, ſi quis *exhibendus eſt de prouincia ad comitatum*, vt habet *nouella titulus*, ſiue, quod idem eſt, ſi quis cogitur extra ciuitatis prouinciæque ſuæ limites corporis ſui præſentiam facere; id enim eſt *exhibere*, vt iam alibi dixi, & multa docent iuris noſtri loca. Ideo multis id priuilegii loco datum fuit, ne extra ciuitatem prouinciamque ſuam traherentur, vt pupillis, viduis, perſonis miſerabilibus, nauiculariis orientis, ſacerdotibus, curialibus, aliisque. Vide *legem 2. de Off. Iudicum omnium, l. 7. de nauicular. l. 60. de decurionib.* & ibi GOTHOFREDVM.

(g) *Supercilium.* Pungit *Chryſaphium* evnuchum, qui eccleſiam & rempublicam impotenti libidine turbauit. De eo vide BARONIVM *in Annal. h. a.*

(h) *Poteſtatem aduerſarii. Lex* Conſtantini M. *2. de offic. iud. omnium: Quinimo intra prouinciam, in qua litigator, & teſtes vel inſtrumenta ſunt, experiantur iurgandi fortunam: atque omni cautela ſeruetur, ne terminos prouinciarum ſuarum cogantur excedere. Quod ſi pupilli, vel viduæ, aliique fortuna iniuria miſerabiles, iudicium noſtra ſerenitatis orauerint, præſertim cum* ALICVIVS POTENTIAM PERHORRESCANT, *cogantur eorum aduerſarii examini noſtro ſui copiam facere.*

(i) *Deficiente.* CVIACIVS emendat, *deſiniente.* Sed ea emendatione non opus eſt.

(k) *Indipiſci.* MS. W. *adipiſci.*

(l) *Phalerata verba.* AMBROSIVS *contra relat. Symmach. lib. 2. init. Aurea eſt lingua ſapientium literatorum, qua* PHALERATIS *dotata* SERMONIBVS, *& quodam ſplendentis eloquii, velut coloris pretioſi coruſco reſultans, capit animorum oculos ſpecie formoſi.* SYMMACHVS *lib. 1. ep. 83. Præter loquendi phaleras, qua te dote natura ditauit.* Adi IVRETVM *ad h. l.* Huc faciunt illa AMMIANI de aduocatis *lib. 30. c. 4. Ad capiendam verſutis orationibus iudicum fidem, quorum nomen ex iuſtitia natum eſt, ſicam ingenii deſtringentes.*

(m) *Pertrahebant.* Laudatus AMMIANVS *lib. 30. c. 4. Laxauitque rapinarum fores, qua roborantur in dies, Iudicum Aduocatorumque prauitate ſententiam paria: qui tenuiorum negotia militaris rei rectoribus, vel intra palatium validis, venditantes, aut opes, aut honores quaſiuere præclaros.*

(n) *Militari.* Vetitum id iam ab Arcadio *l. 9. de iuriſdictione*, qui non tantum actorem, cauſam ciuilem ad militare iudicium trahentem, deportationis pœna afficiendum, ſed & Aduocatum, decem librarum auri multa feriendum eſſe, cenſuit. Conſule ibi GOTHOFREDVM.

(o) *Proprio.* Deeſt *foro*, vt obſeruat RITTERSHVSIVS.

* Hinc deſumpta eſt *lex 4. Cod. Iuſt. de fructibus & litium expenſis*, cuius inſcriptio in vulgatis editionibus peſſime habet, *Imppp. Valentinianus, Theodoſ. & Arcadius AAA. Edictum ad populum.* MSS. Obſeruante CONTIO habent, *Valentiniani & Martiani AA. Edictum.*

(p) *Quod ſi culpa ſui.* MS. G. *a quo ſi culpa ſui.* Cod. Iuſt. *culpa ſua.*

(q) *Probauerit.* Male Cod. Iuſt. *non probauerit.*

(r) *Pro vero.* Melius Cod. Iuſt. *pro pecuniaria vero.*

(s) *Poſt diſpendia.* Omiſit hæc Tribonianus.

(t) *Maiorum noſtrarumque.* MSS. W. G. & Ed. Sichard. *maiorum noſtrorum noſtrarumque.*

(v) *Saltem intentato.* Locum hunc CVIACIVS aſteriſco notauit, obſeruauitque in Codicibus nonnullis legi, *ſaltem intimato.* In MS. W. eſt, *habitis tantum, ſaltim intemptatos.* MS. G. habet, *ſaltim intemperiem.* RITTERSHVSIVS ita interpungit: *caſtra perfringere conabuntur habitantium, ſaltem intentato, quo magis puniuntur, diſpendio refrenari.*

(x) *Puniuntur.* Sichard. *puniantur.*

(y) *Quam edicta.* MS. W. *qua dicta.* MS. G. & impreſſi, *quam dicta.*

(z) *V. Id. Octobr.* Cod. Iuſt. *d. l. 4. V. Id. Nov.* MS. G. *Prid. Kal. Octobr.*

De indulgentiis reliquorum. (a) *Tit. II.*

1. Impp. Valent. & MARTIANVS AA. Palladio. PF. P. (b)

Curæ nobis eſt vtilitati humani generis prouidere: nam id die ac nocte proſpicimus, vt vniuerſi, qui ſub noſtro imperio viuunt, & armorum præſidio ab hoſtili impetu muniantur, ac in pace libero otio ac ſecuritate potiantur. Ideoque mirati ſumus laudabilem ſuggeſtionem Celſitudinis tuæ, quæ præter alias virtutes, quibus ſublimitas tua plurimum pollet, etiam humanitatem tui Culminis euidenter oſtendit. Nam debitorum, quæ in reliquis trahuntur, exactionem moleſtam teſtatur eſſe obnoxiis; ac merito poſtulauit, vt prædicti debitores ſacra noſtra indulgentia liberentur. Quapropter admirabilem inſinuationem tuam probandam eſſe cenſuimus. Ceſſet igitur, pro ſecuritate prouincialium exactio reliquorum, & a ſextæ indictionis initio, vſque ad finem quintæ decimæ nuper elapſæ, debita deleantur, ſiue ex poſſeſſionibus liberari, (c) vel patrimonialis, templorumue, aut ciuilis fiſcaliſue iuris, ſeu in auro, ſeu in argento, ſeu in ſpeciebus, vel in metalli-

tallica quacunque materia, alioue quolibet collationis titulo, in publicis calculis reſidere noſcuntur. Et ſiue arcæ ſublimitatis tuæ, ſiue theſauris, ſiue ſacro debentur ærario, ſiue cellariis, (d) ſiue priuatæ rei noſtræ, aut dominicæ domui, ſiue operibus huius inclytæ vrbis, omnia collatoribus, nec non Curialibus, ſeu cohortalibus, ſeu prouincialibus officiis, & aliis, quicunque reperiuntur obnoxii, remittantur. Et ne qua liberalitatem noſtram caligo fraudis poſſit (e) impedire, etſi in priuatum contractum, vel in cautionem debitum publicum tranſiſſe, vel nouatum eſſe dicatur, aut ſi quis Curialis exactor, vel cohortalis compulſor, pro obnoxio ſe intuliſſe commemoret, nihilominus liberalitas noſtra firma permaneat. Curialibus etiam & cohortalibus nulla ſuperexactionis, aduerſus optiones vel actuarios, vel deuotiſſimos milites, querelæ permittatur occaſio, ita vt optiones & actuarii, (f) & deuotiſſimi milites inuicem taceant, & nullam aduerſus Curiales, ſeu cohortales vel collatores, ſeu officia prouincialia, ſeu Decuriones moueant pro debitis publicis actionem: etiam ſi quas expenſas ſe pro aliis intuliſſe contendant. Præterea quicquid ex titulo Senatorii follis (g) in prouinciis debetur, hoc quoque remitti iubemus. Si quid autem ex quintæ decimæ indictionis, vel ſuperiorum temporum debitis ad expenſas primæ indictionis, ſeu poſteriorum temporum deputatum eſt, & ſi quid ex naulis ac pretiis materiarum, & relequatis vel donatis, aut translatis atque adæratis, (h) vel ab arca ſacratiſſimæ Conſtantinopolitanæ vrbis debetur, ad huius donationis beneficium non tenebitur. (i) Sed & ſi quid in auro, vel in ſpeciebus, vel in materiis, ciuitatum operibus deputatum eſt, & hoc erogatum non eſſe monſtratur, eius quoque ratio ſeruetur intacta. Nec poſſint debitores huius donationis auxilio niti, ſed compellantur hii, qui noxii reperiuntur, (k) implere ſuſcepta opera, & ſumptuum reddere rationes. Nec enim oportet hanc liberalitatem noſtram eousque protendi, vt in aliorum lucra (l) iniuſte proficiat, quod ornatui vrbium delegatum eſt. Sentiant vniuerſi, quantum ſibi pietas noſtra profuerit, & in poſterum deuoto animo penſitationes publicas ſoluant, qui ſe ſciant præteritis debitis liberatos. Palladi Parens Kariſſime AA. (m) Inluſtris itaque (n) & præcelſa Magnificentia tua huius ſaluberrimæ pragmaticæ legis moderationem, (o) per vniuerſos populos ac prouinciarum Iudices edictis propoſitis diuulgari curabit: vt ſecuri & beneficium noſtræ pietatis, & ſuccuritatis ſuæ fructum libenter agnoſcant. Scripta Palladio viro inluſtri, PF. P. Orientis. (p) Hermogeni viro inluſtri, Comiti ſacrarum largitionum: Gennadio (q) viro inluſtri, Comiti rerum priuatarum: Maximino (r) viro inluſtri, Comiti & Præpoſito ſacri cubiculi DN. Valent. A. VII. & Auieno V. C. (s) COSS. (450)

INTERPRETATIO. *Lex iſta hoc continet, vt per prouincias relaxatæ beneficio Principis tributorum reliquæ* (t) *non quærantur, tamen quod exactum eſt, ſi apud exactores reſediſſe conſtiterit, id præcepit,* (v) *vt publicis debeat vtilitatibus non perire, ſed quod exactum eſt, a retentatoribus theſauris inferatur, & a prouincialibus vel a poſſeſſoribus quod ſolutum non fuerit, non quæratur.*

(a) *De indulgentiis reliquorum* dixi ad *Nouellam* 7. *Valentiniani.*

(b) *Palladio PF. P.* Palladius fuit *PP. Orientis*, vt ex ſubſcriptione nouellæ patet. Inter Iudices glorioſiſſimos adfuit Concilio Chalcedonenſi, diciturque *Act. IV. pag.* 382. *Tom. II. Concil. Harduin.* μεγαλοπρεπέςατος καὶ ἐνδοξότατος ἔπαρχος τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλάδιος, *magnificentiſſimus & glorioſiſſimus Præfectus ſacrorum prætoriorum Palladius.* Geſſit hunc honorem *an.* 451. vt docet *nouella ſequens*, & *an.* 454. teſte *nouella* 4. *de matrimon. Senator.* item *an.* 455. *Nouell.* 6. *de teſt. clericor.* Alius eſt *Palladius PP.* cui inſcribitur Maioriani *Nouell.* 4. *infra de indulgent. reliquor.*

(c) *Liberari.* MS. G. *liberalibus.* Recte emendat CVIACIVS, *ærarii.*

(d) *Cellariis.* Cellaria, ſunt vinum atque frumentum, quod in *cellam* Rectoribus prouinciarum & Comitibus rei militaris, decernebatur, vt ex ASCONIO patet *ad Ciceron. diuinat. c.* 10. Gloſſæ, Κελλάριον, *penarium.* Vide *l.* 6. *de annon. & tribut.* Inde *cellarii* dicti, qui *cellaria* cuſtodiebant, & *ſpecies cellarienſes, l.* 32. *de erogat. militar. annon.* & *l.* 16. *de indulgent. debitor.* Conſule *Commentarium* GOTHOFREDI *ad leg. vlt. de offic. iud. omnium.*

(e) *Poſſit.* MSS. W. G. *valeat.*

(f) *Optiones & actuarii: Optiones* ſunt erogatores militaris annonæ, de quibus agit *l.* 1 *de erogat. militar. annon.* vbi adi *Commentarium. Actuarii* tractabant numerorum ratiocinia, actaque conficiebant eius, quod cuique militi debebatur. De his eſt *titulus* 1. *lib.* 8 *de numerar. & actuar.* vbi vide *Paratitlon.* Pleniſſime de iis expoſuit GOTHOFREDVS *ad leg.* 11. *de erogat. militar. annon.*

(g) *Senatorii follis.* Senatorius *follis* eſt glebalis collatio a Senatoribus præſtanda, de qua *titulus 2. lib. 6. de ſenatorib. & de glebali vel follium conlatione.* Præter GOTHOFREDVM *in Paratitlo ad hunc tit.* & *l. 2. eius tit. l. un. de menſ. olear.* de *folle* dixerunt BARONIVS *Annal. Tom. III. ad an. 330. n. 46.* FABROTTVS *in Gloſſar. Cedren.* PETAVIVS *diſſert. de folle in obſeruat. ad Epiphan.* DV FRESNE *in Gloſſar. vtroque.*

(h) *Aderatis.* Vide *Nouell. 33. inter Theodoſ. de releuatis, aderatis, &c.*

(i) *Tenebitur.* MS. W. G. & impreſſi omnes habent, *id huius donationis beneficio non tenebitur.*

(k) *Reperiuntur.* Intellige *Curatores* operum publicorum, de quibus dixi *not. q. ad Nouell. 16. inter Theodoſ. de poſtuland.* Conſule etiam *Paratitlon de operib. publ. pag. 309. Tom. V.*

(l) *Lucra.* MS. W. *ſolatia.*

(m) *Par. Kar. AA.* MS. W. *P. K. AA.* MS. G. Edit. Sichard. Lugd. Rittersh. Gothofr. *Præfecte Kar. AA.*

(n) *Itaque.* MS. W. *igitur.*

(o) *Moderationem.* Male in MSS. W. G. & Edit. Sichard. *ſaluberrima moderatione.*

(p) *Orientis.* Cum indulgentia ad omnem Orientem pertineat, concernatque reliqua, arcæ PP. theſauris, ſacro ærario, cellariis, rei priuatæ & domui dominicæ, inferenda, hac nouella non modo ad *Palladium Orientis PP.* ſed & ad *Comites S. L. & R. P.* imo & ad *Comitem & Præpoſitum Sacri cubiculi* danda fuit, exemplo *legis 9. de indulgentiis debitorum,* cuius ſubſciptio eſt: *De eadem reſcriptum Edictum ad populum, ad Marcianum Com. S. L. Muſellio Præpoſito S. cubiculi, de titulis ad domum ſacram pertinentibus,* &c. Nam *ſub diſpoſitione* Præpoſiti S. cubiculi fuit *Comes domus diuinæ per Cappadociam,* vt docet *Notitia Orientis,* de quo dixit GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 2. de palatinis.* Obſerua etiam, *Præpoſitum S. cubiculi* hac Nouella poſtponi *Comitibus S. L. & R. P.* quod & factum A. D. 414. *d. l. 9. de indulgent.* Sed *A. D. 422. leg. vn. de Præpoſ. S. cubicul.* Theodoſius Iun. Sacri cubiculi Comites, Præfectis Prætorio, Præfectis Vrbi, & Magiſtris Militum, dignitate æquales eſſe voluit. Hinc in Codice Theodoſiano *titulus de Præpoſitis S. cubiculi* præpoſitus eſt *titulo de Quæſtoribus, Magiſtris Officiorum, Comite S. L. & R. P.* & in *Notitia vtriusque Imperii,* quæ imperante Theodoſio Iun. ſcripta eſt, *Vir Illuſtris S. cubiculi Comes,* antecedit *Magiſtrum Off. Quæſtorem, Comites L. S. & R. P.* vnde ſimul iudicium ferri poteſt de tempore, quo laudata Notitia edita. Cum vero dignitas Præpoſiti S. cubiculi, evnuchis fere propria fuerit, vt multis exemplis docuit GOTHOFREDVS *ad d. l. vn.* iique Theodoſio imperante maximas in imperio orientis dediſſent turbas, *Marcianus Aug.* infringere eorum libidinem, atque nimiam potentiam imminuere voluiſſe videtur, poſito in inferiorem gradum honore Præpoſiti ſacri cubiculi. In priſtinum tamen is deinde locum reſtitutus Iuſtinianeo ævo, quod docet Codex Iuſtinianeus, in quo *titulus de Præpoſitis S. cubiculi,* prior eſt illo *de Quæſtoribus, Magiſtris off. &c.*

(q) *Gennadio.* Ita habent impreſſi omnes. In MS. G. eſt, *Genedio.* In MS. W. *Geneclio,* quæ ſcriptura proxime accedit ad verum nomen Comitis R. P. *Genethlius* enim fuit hoc anno Comes Rer. Priuatar. qui interfuit anno ſequente Concilio Chalcedonenſi, vbi *Act. 1. pag. 54.* & *Act. 2. pag. 274. Tom. II. Concil. Harduin. dicitur,* μεγαλοπρεπέστατος Κόμης τῶν θείων πριουάτων Γενέθλιος, *magnificentiſſimus Comes ſacrarum priuatarum Genethlius.*

(r) *Maximino.* MS. W. *Maximiano.* MS. G. *Maximo.* Edit. Rittersh. *Maximiniano.*

(s) *Auieno.* MS. W. *Abieno,* quomodo & SIRMONDVS edidit in *Marcellini Chron.* Conſule *Faſtos Relandi.*

(t) *Reliqua.* MS. W. *reliquia.*

(v) *Præcepit.* MS. W. *præcipit.*

De prædiis ciuitatum omnium. (a) *Tit. III.*

1. Impp. Valent. & MARTIAN. AA. Palladio PF. P. Orientis. (b)

Auaritiæ ſuæ culpam arguit, qui pro poſſeſſionibus, quas detinet, (c) debitas (d) functiones inferre cunctatur. Itaque inter ceteros egregios actus, quibus Reip. tua Sublimitas prodeſt, etiam ſuggeſtionem de prædiis iuris ciuilis (e) oblatam iure laudamus, per quam poſtulatum eſt, vt ſi qui memorata prædia, dempto ciuili canone, conſecuti ſint, (f) veterem canonem in poſterum cogantur agnoſcere. Celſitudo itaque (g) tua id nobis placuiſſe cognoſcat, vt ſi qui (*) vel ex titulo donationis, vel ex emptione, ſiue ex alio quolibet titulo poſſeſſiones iuris ciuilis (h) tantummodo, & cuiuslibet ciuitatis, & præcipue huius æternæ vrbis, cui maiorem debemus fauorem, tam ciuilis, vt dictum eſt, iuris, quam etiam agonotheticas poſſeſſiones (i) ex conſulatu Auſonii & Olybrii, dempto ciuili canone acceperunt, impoſitum prædiis canonem, iuxta fidem publicorum monumentorum, ciuitati, ad quam prædia pertinuerunt, præbere iubeantur. Ex præſenti (k) quoque quarta indictione, ceſſante præteriti temporis canonis exactione, manente penes eos ſucceſſoresque eorum, & detentatores, illibato dominio. Nam ſi priuati iuris debita (l) non patimur denegari, multo magis præbenda ſunt ciuitatibus, quæ iure debentur: cum ſufficiat poſſeſſoribus, quod apud eos dominium in perpetuum ex noſtra liberalitate permaneat. Si quæ tamen poſſeſſiones iuris ciuilis canonem priuatis largitionibus in præſenti præbent, vel nunquam ademptum, vel poſtea impoſitum, ad hanc

hanc pragmaticam iuſſionem non pertinebunt, ſed priuato ærario canonem, quem nunc agnoſcunt, inferre ex more debebunt, dominio firmiter apud eos ſucceſſoresque eorum, & detentatores pari modo permanente. Illud etiam diſpoſitionis culminis tui probamus atque firmamus, vt ſi qui cuiuslibet Iudicis commotione multati ſunt, & partem ſeu totam multam adhuc debere noſcuntur, hii quoque indulgentia noſtræ Clementiæ, perfruantur & nullam ſuſtineant exactionem, Palladi Parens Karisſime (m) AA. Celſitudo igitur tua, hæc, quæ per hanc pragmaticam legem ſanximus, (n) Rectoribus prouinciarum declarare non differat: vt & ciuitates & poſſeſſores, & ceteri, de quibus hoc (o) conſtituimus, vtilitati ſuæ conſultum eſſe lætentur. Dat. xv. Kal. (p) Feb. Conſtantinop. Martiano A. I. CONS. (451)

INTERPRETATIO. *Si quid de fiſcalibus agris vel ædificiis, donatione Principis, vel venditione, vel qualibet ratione ad priuatos fortaſſe peruenerit, id lex iſta conſtituit, vt ſoluto canone a poſſeſſoribus in perpetuum teneatur, & impletis fiſcalibus debitis, illi qui poſſident heredibus ſuis relinquendi, aut quibus voluerint donandi habeant poteſtatem.*

(a) De *prædiis ciuitatum*, eſt ſupra *Nouella 30. inter Theodoſ. de locis Republicæ quoquomodo poſſeſſis*, vbi conſule *not. a.* & *Paratitlon* quoque *de locat. fundor. iuris emphyteut. pag. 428. Tom. III.* Integra hæc Nouella abeſt a MS. Goth. ſeruata tantum inſcriptione & ſubſcriptione, quas librarius interpretationi addidit.

(b) *Palladio PF. P. Orient.* De eo dixi ad *Nouellam ſuperiorem.* Inſcripta ei hoc anno eſt *lex 9. Cod. Inſt. de pagan.* & anno ſequente *Epiſtola Martiani*, de infirmandis iis, quæ contra Flauianum Epiſcopum Conſt. iniuſte ſunt prolata, *Tom. II. Concil. Hard. pag. 675.*

(c) *Detinet.* Detinere eſt, habere, poſſidere, vt docent loca apud BRISSONIVM *de V. S.*

(d) *Debitas.* Abeſt hæc vox a MS. W.

(e) *Ciuilis.* Prædia iuris ciuilis, ſunt poſſeſſiones ad ius ciuitatum pertinentes: & mox, *canon ciuilis*, præſtationem notat ciuitatibus faciendam. Confer *Paratitlon de locat. fund. iur. emphyt.*

(f) *Sint.* MS. W. *ſunt.*

(g) *Itaque.* MS. W. *igitur.*

(*) *Si qui.* Lex, *ſi qui ex titulo, 5. Cod. Inſt. de diuerſ. prædiis vrban.* hinc deſumpta eſt, cuius inſcriptio ex hac nouella ſupplenda. Vulgati enim Codices tantum habent, *Imp. Valentinianus A.* Sed bene emendauit CVIACIVS auctoritate huius conſtitutionis.

(h) *Poſſeſſiones iuris ciuilis.* Cod. Iuſt. *poſſeſſiones, vel domus, vel ergaſteria iuris duntaxat ciuilis, quæ huius iuris eſſe vere probantur, cuiuslibet ciuitatis.* Confer *not. g. ad nouell. 30.*

(i) *Agonotheticas poſſeſſiones.* Agonotheticæ poſſeſſiones ſunt, ex quorum redtibus ludi & ſpectacula populo præbentur. *Agonotheſia*, eſt munus ludorum edendorum, *l. 109. de decurionib.* In Gloſſis ἀγωνοθέτης, bene dicitur *munerarius*, de quo multa dixit P. FABER *lib. 1. Agoniſt. c. 18.* Cum vero ludi plerique in honorem Deorum celebrarentur, Theodoſius M. quem ſcimus paganis & ſuperſtitioni fuiſſe infenſum, docentibus *legibus 7. 8. 9. 11. 12. de paganis*, mox poſt aditum *A. D. 379. Auſonio & Olybrio Coſſ.* imperium, *agonotheticas poſſeſſiones* ciuitatibus detraxit, quod hæc nouella teſtatur, quo, deficientibus ſumptibus, deicolæ Chriſto Chriſtianisque iniuriam facere non poſſent. Sed cum & ciuitates, quæ Chriſtianam profitebantur religionem, circenſes ludosque amarent, & *agonotheticas* quaſdam haberent *poſſeſſiones*, eo tempore, quo Theodoſius peruenit ad imperium, ſuaſit neceſſitas publica, vt prædia, voluptatibus tantum inſeruientia, ciuitatibus adimerentur, cum poſt Valentis cædem, non tantum eſſet exhauſtum ærarium, ſed & orientale imperium a barbaris gentibus premeretur. Conferatur ZOSIMVS *lib. 4. cap. 24. 25. ſequ.* & *cap. 59.* Commentarius *ad d. l. 109. leg. 7. de pagan.* & *nota x. ad leg. 20. eiusd. tit.*

(k) *Ex præſenti.* Hæc usque ad illa verba, *illibato dominio*, abſunt a *Codice Iuſt.* tanquam temporaria.

(l) *Priuati iuris debita.* Bene habet MS. W. *priuatis viris debita.*

(m) *Parens Kar.* Libri impreſſi habent. *Præfecte chariſſime.*

(n) *Sanximus.* MS. W. *ſancimus.*

(o) *Hoc.* MS. W. *hæc.*

(p) *XV. Kal.* MS. W. *V. Kal.*

De matrimoniis Senatorum. (a) *Tit. IIII.*

1. Impp. Valent. & MARTIANVS AA. ad Palladium PF. P. (b)

Leges (*) ſacratiſſimæ, quæ conſtringunt omnium (c) vitas, intelligi ab omnibus debent, vt vniuerſi præſcripto earum manifeſtius cognito, vel prohibita (d) declinent, vel permiſſa ſectentur. Si quid vero in iisdem (e) legibus latum fortaſſis obſcurius fuerit, oportet id imperatoria (f) interpretatione patefieri, vt omnis ſanctionis remoueatur ambiguum, & in ſuam partem iuris dubia deriuare, litigatorum contentio alterna non posſit. Negotiorum quoque cognitores, ac tribunalium præſides, apertam defini-

finitionem legum ſecuti, ſuſpenſis nutantibusque ſententiis, inter ſcita incerta non fluctuent. Plana enim & facilis ad pronunciandum via patet Iudici, quoties non eſt illud ambiguum, iuxta quod neceſſe eſt iudicari. Magnificentia tua, in cauſis omnibus terminandis rectum ſemper tramitem ſtudens tenere iuſtitiæ, conſuluit clementiam noſtram ſupra Conſtantinianæ legis (g) ea parte, in qua aliquid exiſtere videtur ambiguum. Nam cum ſanciret, ne Senatori, Perfectiſſimo, (h) Duumuiro, Flamini municipali, ſacerdoti prouinciæ habere liceret vxorem ancillam, ancillæ filiam, libertam, libertæ filiam, ciuem Romanam vel Latinam factam: ſcenicam, vel ſcenicæ filiam, tabernariam vel tabernarii filiam, vel Ienonis aut arenarii, aut eam quæ mercimoniis publice præfuit, vetitis interdictiſque perſonis, adiecit etiam humilem abiectamque perſonam. Ex matrimonio magnam dubitationem in iudiciis naſci tua adſeruit Celſitudo, vtrumne hæc nomina etiam ad pauperes ingenuas feminas referri debeant, easque a matrimonio Senatorum præſcriptum legis excludat. Abſit, vt hoc nefas illius (i) putemus temporibus, vt credatur cuiquam dedecori data eſſe paupertas: cum ſæpe plurimis multum parauerint gloriæ opes modicæ, & continentiæ fuerit teſtimonium cenſus anguſtior. Quis arbitretur inclytæ recordationis Conſtantinum, cum geniales Senatorios thoros contaminari pollutarum mulierum face (k) prohiberet, fortunæ munera bonis naturalibus prætuliſſe? & diuitiis, quas varietas caſuum tam poteſt adimere, quam tribuere, poſtpoſuiſſe ingenuitatem? quæ auferri non poteſt, ſi ſemel nata ſit. Ille vero honeſti amantiſſimus & morum ſanctiſſimus cenſor, (l) eas humiles abiectasque iudicauit eſſe perſonas, & matrimoniis Senatorum duxit indignas, quas aut naſcendi decolor macula, aut vita probroſis quæſtibus dedita, ſordentibus notis polluit, & vel per originis turpitudinem, vel obſcœnitate profeſſionis infecit. Ideoque omnem dubitationem, quæ quorundam mentibus iniecta fuerat, auferentes, manentibus & ſolidiſſima in perpetuum firmitate durantibus cunctis his, quæ ſuper matrimoniis Senatorum ſanxit Conſtitutio Diuæ memoriæ Conſtantini, humilem (*) vel abiectam feminam minime eam iudicamus intelligi, quæ licet pauper, ab ingenuis tamen parentibus nata ſit. Sed licere (m) ſtatuimus Senatoribus, & quibuscunque ampliſſimis dignitatibus præditis, ex ingenuis (n) natas, quamuis pauperes, in matrimonium ſibi adſciſcere, (o) nullamque inter ingenuas (p) ex diuitiis & opulentiore fortuna eſſe diſtantiam. Humiles vero abiectasque perſonas eas tantummodo mulieres eſſe cenſemus, quas (q) enumeratas & ſpecialiter expreſſas, copulari matrimoniis Senatorum, lex prædicta non paſſa eſt, hoc eſt, ancillam, ancillæ filiam, libertam, libertæ filiam, ciuem (r) Romanam vel Latinam factam, ſcenicam vel ſcenicæ filiam, tabernariam (s) vel tabernarii, vel lenonis aut arenarii filiam, aut eam quæ mercimoniis publice præfuit. Quod quidem (t) haud dubie credimus ipſum Diuæ memoriæ Conſtantinum, in ea, quam promulgauit ſanctione ſenſiſſe: Ideoque huiusmodi inhibuiſſe nuptias, ne Senatoribus harum feminarum, quas nunc enumerauimus, non tam connubia, quam vitia iungerentur. Cetera etiam, quæ ab inclytæ recordationis Conſtantino, vel ab aliis poſt eum Diuis principibus, ſuper naturalibus filiis eorumque matribus, de concubinis quoque ingenuis, & de his quæ poſt vxoris obitum in nuptias conuenerunt, (v) quæcunque ſacris Conſtitutionibus definita ſunt, iubemus inuiolabiliter cuſtodiri. Ita tamen vt promulgatas prius leges, hæ quæ poſtmodum latæ ſunt auctoritate præcedant: & quæcunque ex ipſis eſt poſterior tempore, ſit validior ſanctione, Palladi Parens Kariſſime AA. (x) Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua hanc Serenitatis noſtræ legem perpetuo in æuum omne valituram, Edictis ex more propoſitis, ad omnium notitiam faciat peruenire. Dat. prid. Non. April. Conſtantinop. Aëtio (y) & Studio vv. cc. coss. (454)

INTERPRETATIO. *Hac lege permiſſum eſt, vt exceptis vilibus infamibusque perſonis, quas lex iſta commemorat, pauperes, & ſine vlla dignitate natalium, dummodo honeſtas & honeſtis parentibus procreatas, Senatores, ſi voluerint vxores eligendi & ducendi habeant poteſtatem. Quod & omnibus exemplo legis huius ſine dubitatione permittitur.*

(a) In-

(a) Interpretatur hac Nouella MARCIANVS legem 1. Cod. Iuſt. de naturalib. liberis, quo Conſtantinus M. ſanxerat, ne liberi *ex Senatore & humili fœmina* ſuſcepti in numero legitimorum eſſent. Cum vero nonnulli ingenuas quoque fœminas, ſed paupertate preſſas, in humilium numero habendas eſſe cenſuiſſent, eſſetque eam ob cauſſam in iudiciis diſceptatum, *Marcianus* confirmatis reliquis Conſtantinianeæ legis capitibus, ſtatuit hac conſtitutione, *humilem abiectamque fœminam minime eam iudicandam eſſe, quæ licet pauper, ab ingenuis tamen parentibus nata ſit.* Sed vtramque conſtitutionem antiquarunt deinde *Iuſtinus l. 23. Cod. Iuſt. de nuptiis*, vt probat NICOLAVS ALEMANNVS *in obſeruat. ad Procopii hiſtor. arcan. cap. 10. pag. 117. 118. Edit. Reg. & pag. 354. Edit. Venet.* atque *Iuſtinianus Nouell. 89. cap. vlt. Nouell. 117. cap. 6.*

(b) *Palladium PF. P.* De eo dixi *ad Nouell. 2. ſupr.*

(*) Hinc deſumpta eſt lex, *leges ſacratiſſima, 9. Cod. Iuſt. de legibus*, cuius ſubſcriptio ex hac nouella emendanda, vulgati enim Codices male habent, *Dat. VI. Id. Febr. Anthemio Coſ.* Sed recte edidit CONTIVS, *Dat. Prid. Non. April. Aetio & Studio Coſſ.*

(c) *Omnium.* Cod. Iuſt. *hominum.*

(d) *Prohibita.* Cod. Iuſt. *inhibita.*

(e) *Si quid vero in iisdem.* MS. W. *Sin vero in hisdem.*

(f) *Id imperatoria.* Cod. Iuſt. *id ab imperatoria.* Reliqua Tribonianus neglexit & ita immutauit: *interpretatione pateſieri, duritiamque legum noſtra humanitati incongruam emendari. Dat.* &c.

(g) *Legis.* Intellige citatam *legem 1. Cod. Iuſt. de natural. liber.*

(h) *Perfectiſſimo.* Sichardus edidit *Præfectis.* Male etiam in *d. l. 1.* vulgati libri habent *Senatores ſeu Præfectos.* Recte CONTIVS edidit *perfectiſſimos.* De *Perfectiſſimatus dignitate* eſt titulus *vltimus lib 6.* vbi conſule *Paratitlon.* Sed vt melius intelligamus hanc nouellam, adponenda ſunt ipſa Conſtantini M. verba ex *d. l. 1. Senatores*, inquit, *ſeu Perfectiſſimos, vel quos in ciuitatibus Duumuiralitas, vel ſacerdotii, id eſt, Phœniciarchia vel Syriarchia ornamenta condecorant, placet maculam ſubire infamia, & alienos a Romanis legibus fieri, ſi ex ancilla vel ancilla filia, vel liberta vel liberta filia, vel ſcenica, vel ſcenica filia, vel tabernaria vel tabernaria filia, vel* HVMILI *vel* ABIECTA PERSONA, *vel lenonis aut arenarii filia, vel qua mercimoniis publice præfuit, ſuſceptos filios in numero legitimorum habere voluerint, aut proprio iudicio, aut noſtri prærogatiua reſcripti,* &c. *Duumuiralitas* eſt *Duumuirorum* honor, de quo multa habes in *Paratitlo de decurionib. pag. 356. Tom. IV.* Ornamentis *ſacerdotii* condecoratos, interpretatur Marcianus, *Flamines municipales*, cum tamen *ſacerdotii* vox alias tantum denotet totius prouinciæ ſacerdotem, vt ex ipſa Conſtantini interpretatione patet, *ſacerdotii*, inquit, *id eſt, Phœniciarchia*, &c. & ex *lege 21. de decurion: Poſt flaminii honorem & ſacerdotii.* Et *ſacerdotium* eſt ἀρχιερωσύνη, vt dicitur *l. 112. de decurionib. flaminium* vero ἱερωσύνη, vt docet VALESIVS *ad Ammianum lib. 28. c. 6.* & *Commentar. ad d. l. 112.* Sacerdos in ciuitate metropolitana ſedebat, vt Sacerdos Iouis Opt. Max. Carthagine, ſicut eſt in geſtis purgationis Felicis Epiſcopi Aptungitani *pag. 167. in monument. ad Donatiſt. hiſt. pertinent. in Editione Optati Mileuit. Du Pinii:* & Sacerdos prouinciæ Tripoleos, Lepti, apud AMMIAN. *lib. 28. c. 6.* Hinc lucem capit locus CENSORINI *de die natal. c. 15. Tu tamen officiis municipalibus functus, honore ſacerdotii in principalibus tuæ ciuitatis conſpicuus.* Sacerdotes etiam in *flamines* totius prouinciæ ius habebant, eos eligebant, flaminii honore priuabant, quod docet EVNAPIVS *in Maximo pag. 101. Edit. Commelin.* & IVLIANVS *ep. 49. ad Arſacium.* Quoniam vero *flamines* in municipiis magno honore exſplenduerunt, factum inde puto, vt *Marcianus* eos ſacerdotibus iunxerit. Sed forte quis non inepte ſtatueret, eum vim vocis *ſacerdotis* non cepiſſe. *Phœniciarchas* atque *Syriarchas* bene appellat nouella *ſacerdotes prouinciæ.* Sacerdotibus enim prouinciæ, nomina ab ipſis prouinciis ſunt indita, quo pertinent *Aſiarcha, Syriarcha, l. 2. de expenſis ludorum*, vbi vide Commentarium. De *tabernaria* multa dixit GOTHOFREDVS *ad leg. 1. ad leg. Iul. de adulter. Arenarii* ſunt aut damnati in ludum, vel qui ſua ſponte ſe in arenam ad depugnandas beſtias dederunt. Græci θηριομάχους appellarunt, de quibus nonnihil inuenies in *Commentar. Ad leg. 1. ad leg. Fabiam.* Denique mulieres, quæ olim publice *mercimoniis præerant*, in foro toto die conſiſtentes, in eoque aliquid manifeſte vendentes, veluti olera, trita veſtimenta, & alia, apud Græcos & Romanos erant infames. Habes locum apud DEMOSTHENEM *orat. κατὰ νεαίρας pag. 871. Edit. Wolff.* & apud PAVLVM *Sentent. II. 26. n. 11. Cum his, quæ publice mercibus, vel tabernis exercendis procurant, adulterium fieri non placuit.* Vide ibi SCHVLTINGIVM & *Commentarium ad d. l. 1. ad leg. Iul. de adulter.*

(i) *Illius.* In MSS. & impreſſis eſt *vllis. Illius*, ſiue ad *præſcriptum legis*, ſiue ipſum Conſtantinum M. referas, commodum ſenſum non præbet. Deinde a MSS. W. G. & Edit. Sichard. abeſt etiam τὸ *putemus.* MS. W. & Sichard. bene habent: *abſit autem hoc nefas, vllis temporibus vt credatur cuiquam dedecori data eſſe paupertas.*

(k) *Face.* Male MSS. & Sichard. *facere.* Nuptialis *fax* notiſſima.

(l) *Cenſor.* Huc pertinet locus NAZARII *in Panegyr. ſuo. Nouæ leges regendis* MORIBVS, *& frangendis vitiis conſtitutæ. Pudor tutus, munita coniugia*, &c.

(*) Lex, *humilem vel abiectam, 7. Cod. Iuſt. de inceſtis & inutilibus nuptiis*, hinc deſumpta eſt.

(m) *Sed licere.* Cod. Iuſt. *vnde licere.*

(n) *Ingenuis.* Cod. Iuſt. *ingenuis parentibus.*

(n) *Adſciſcere.* Cod. Iuſt. male, *accipere.*

(p) *Ingenuas.* Cod. Iuſt. iterum male, *ingenuas & opulentiores.*

(q) *Quas enumeratas.* Abſunt hæc a Cod. Iuſt, vsque ad illa, *hoc eſt.*

(r) *Ciuem Romanam.* Hæc recte abſunt a Cod. Iuſt. ob ius ciuitatis mutatum.

(s) *Tabernariam vel tabernarii.* Cod. Iuſt. *tabernariam, tabernarii.* MS. W. *tabernaria vel tabernarii.* Sichard. *tabernarii vel tabernaria.*

(t) *Quod quidem.* Tribonianus his omiſſis, ita ſcripſit: *idcoque huiusmodi inhibuiſſe nuptias Senatoribus harum fœminarum, quas modo enumerauimus, æquum eſt.*

(v) *Conuenerunt.* MS. G. & Sichard. *venerunt.*

(x) *Par. Kar. AA.* In impreſſis libris & MS. G. eſt. *Præfecte charisſ. AA.*

(y) *Aetio.* Non confundendus eſt *Aetius* hic, cum *Magiſtro vtriusque militiæ & Patricio*, de quo dixi ad *Nouell. 24. inter Theodoſ.* Is enim, qui hoc anno Conſul prodiit, ad orientem pertinet,

fuitque Præfectus vrbi Conſtantioopol. an. *D. 419.* teſte *Chronica Paſchal.* & *an. D. 425.* ſub Theodoſio Iuniore Præfectus Prætorio, vt patet ex *lege 1. de imaginib. imperial.* Vide PAGIVM *in Critic. ad an. 454.* & quæ notaui in *Proſopographia.* Fuit etiam inter eos, qui *Marcianum* Auguſtum comitati ſunt, cum is *an. 451.* poſt actionem quintam habitam, ingreſſus eſſet Synodum Chalcedonenſem, geſſitque en tempore dignitatem *Comitis Domeſticorum & ſacrorum ſtabulorum.* Vide *Concil. Chalcedonenſ. act. 6. pag. 464. Tom. II. Concil. Harduin.*

Titulus V. (a)

1. Impp. Valent. & MART. AA. Storacio. PF. P. (b)

Multa in ſanciendis legibus non ſolum ſibi vindicat, (c) verum etiam temporis ratio perſuadet, non quod præceptorum diuerſitas placeat, ſed quod euentuum qualitas penſius facit eſſe iudicium, & firmius conſtituto robur eſt, quotiens priori ſententiæ magis magiſque probata ſuccedit. Dudum lata (d) lex, exceptis inluſtribus foris, ceteris ac prouincialibus perpetuitatem conceſſerat actionis, ſed nunc adcreſcente pube & literariæ indolis iuuentute, aditi exoratique ſumus, ne ſub aliorum perpetuitate, ſuccedentium ſtudiorum fetuor euaneſcat. Quia enim ſe ei officio nouus profeſſor inferat, quod veteranus inſederit, vt non ſit tam actor quam obſeruator alterius? Et quia hæc, quæ ab homine caduca ſunt, ſiunt ſubrogatione perpetua, ne interdicentibus ſtudiis ipſa pariter officia conquieſcant, hac generali Conſtitutione decernimus, vniuerſa fora, tam inluſtrium Præfectorum prætorii ac Præfecti vrbi, quam reliqua omnia, &c.

(a) Hoc Nouellæ fragmentum edidit GOTHOFRANVS inter Valentinianeas *n. 16.* quem locum quoque ocenpat in Editione Lugdunenſi, addito titulo, *de aduocatis non perpetuandis.* Sed recte in Editionibus Pariſinis inter Marciani Nouellas collocatum eſſe, mox probabo. Primus id vulgauit CVIACIVS *Obſeruationum lib. XVI. 28.* ex vetere ſcheda, quæ adglutinata erat inuolucro libri cuiusdam theologici. Scripta autem fuit hæc lex aduerſus *Nouellam 16. Theodoſii de poſtulando & perpetuanda aduocatione*, vt ibi dixi *not. a.*

(b) *Storacio PF. P.* In Edition. Lugd. Rittershuſ. Gothofredi eſt, *Stavratio.* Scribendum eſt, *Sporatio PF. P.* Lex enim noſtra pertinet ad Orientem, & eſt oppoſita *Nouellæ 16.* quæ aduocatis prouincialibus in oriente dederat perpetuitatem actionis. Cum vero *Marciano* imperante multi iam eſſent in orientis imperio adoleſcentes iuris periti, videretque Imperator conhiberi ſtudia iuris, ſi perpetuo cauſis agendis inſidarent *veterani*, eſſentque non tam *actores*, quam *obſeruatores* aliorum, reſtituit ius vetus, voluitque, vt veteres aduocati cederent nouis, nec eſſent perpetui. *Sporatius* vero fuit vnus ex Iudicibus Illuſtriſſimis Synodi Chalcedonenſis, *Actioneque I. pag. 54.* dicitur, *μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος Κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων Σποράκιος*, *magnificentiſſimus & glorioſiſſimus Comes deuotiſſimorum Domeſticorum Sporatius.* Vide etiam *Action. 4 pag. 382. Act. 6. pag. 464. Tom. II. Concil. Harduin.* Ex his patet *legem 3. Cod. Iuſt. de domeſt. & protectorib.* quæ die & Conſule caret, & inſcripta eſt *Sporatio Comiti Domeſticorum peditum*, referendam eſſe ad annum 451. Sequenti anno prodiit *Sporatius* Conſul cum *Herculano*, vbi Faſti nonnulli male habent *Aſporacio & Herculano.* Recte PROSPER, & *Faſti Florentini, Sporatia*, vide RELANDVM in *faſt.* & PAGIVM *in Critic.* Emendanda igitur *lex 2. Cod. Iuſt. de Conſul.* quæ hoc anno data eſt, & inſcriptionem hanc præfert, *Aſporatio Com. & Conſuli*, quod iam vidit CVIACIVS. Cum ergo *Sporatius* anno adhuc 452. *Comes* fuerit, hæc nouella, in qua dicitur *Præfectus Prætorio*, non niſi poſt hunc annum, quem tamen definire non audeo, ſcribi potuit. Ad *Sporatium* extat THEODORETI *ep. 97.* imo eius precibus adductus ille eccleſiæ Pater conſcripſit *libros quinque hæreticarum fabularum*, ipſique dedicauit.

(c) *Sibi vindicat.* RITTERSHVSIVS legit, *prudentia ſibi vindicat.*

(d) *Dudum lata.* Anno 439. quo dicta Nouella 16. edita.

De teſtamentis clericorum. (a) *Tit. VI.*

1. Imp. MARTIANVS (b) A. Palladio PF. P. (c)

Sæpe materiam ſcribendis ferendiſque legibus negotia inopinato exorta ſuppeditant, & aut nouas conſtitui ſanctiones, aut durius & aſperius latas faciunt abrogari. Æqualia enim in vtroque æquitas eſt, vel promulgare quæ iuſta ſunt, vel antiquare quæ grauia ſunt. Nuper cum de teſtamento clariſſimæ memoriæ Hipaſiæ, (d) quæ inter alios virum religioſum Anatolium presbyterum in portione manifeſta bonorum ſuorum ſcripſit heredem, ampliſſimo Senatu præſente tractaret Pietas mea, & dubium videretur, an vere eſſe deberent hæ voluntates viduarum, quæ teſtamento ſuo aliquid his clericis relinquunt, qui

ſub

ſub prætextu religionis huiusmodi feminarum domus adeunt. Cum lex Diuæ memoriæ Valentiniani & Valentis, & Gratiani, (e) Eccleſiaſticos, (f) vel eos qui continentium ſe volunt nomine nuncupari, nihil quacunque liberalitate viduarum extremo iudicio permittat adipiſci. Contra hæc autem Diuæ memoriæ Valentiniani, Theodoſii & Arcad. Conſtitutio (g) legeretur: Inſpicientibus & æſtimantibus nobis latoris animum, viſum eſt iuſta ac rationabili pœnitentia priorum Conſtitutionum vigorem antiquare voluiſſe. Nam cum in prima lege viduarum tantummodo mentio facta ſit, in ſecunda autem tantummodo diaconiſſarum, intelligitur eam Conſtitutionem, quæ viduarum & diaconiſſarum meminit, de lege vtraque dixiſſe. Quod cum de voluntate latoris, & de ſanctione legis nobis videretur, vniuerſum teſtamentum nobis (h) iuſſimus relegi atque replicari, & cum repertum fuiſſet alias quoque partes eiusdem voluntatis ita iuſte ac prudenter inſtitutas, vt nullum bene (i) de ſe meritum neglexerit, multa ſacroſanctis Eccleſiis, multa pauperibus, multa Monachis religionis intuitu, multa captiuorum redemptioni, commota miſerabili eorum ſorte, contulerit, multa libertis ſuis eadem (k) latorum ſibi obſequiorum contemplatione præſtiterit, alteram quoque partem inſtitutionis, in qua Anatolium presbyterum reliquit heredem, aduertimus ordine fuiſſe diſpoſitam. Ea enim mobilia, quæ plurimis iuſte ac pie reliquit, per hunc voluit vniuerſa compleri, vt non ſolum heredis, ſed pene etiam diſpenſatoris fungatur officio. Ideoque huiusmodi prædictæ clariſſimæ memoriæ Hipaſiæ (l) voluntatem, etiam in ea parte, qua Anatolium presbyterum inſtituit heredem, ea auctoritate firmaui. (m) Sed ne in poſterum, vt ex prioribus Conſtitutionibus, quarum ſuperius fecimus mentionem, & quas nunc præcipio penitus abrogari, vel ex præſentis negotii dubitatione aliquid forte relinquatur ambiguum, ſecuritati vel fiduciæ morientium prouidentes, generali (*) perpetuoque victura hac lege ſancimus, vt ſiue vidua, ſiue diaconiſſa, ſiue virgo Deo dicata, vel ſanctimonialis mulier, ſiue quocunque alio nomine religioſi honoris vel dignitatis femina nuncupetur, teſtamento vel codicillo ſuo, quod tamen alia omni iuris ratione munitum ſit, Eccleſiæ, vel martyrio, (n) vel clerico, vel monacho, vel pauperibus aliquid, vel ex integro, vel ex parte, in quacunque re vel ſpecie credidit relinquendum, id modis omnibus ratum firmumque conſiſtat: ſiue hoc inſtitutione, ſiue ſubſtitutione, ſeu legato, aut fideicommiſſo per vniuerſitatem, vel ſpecialiter, ſiue ſcripta, ſiue non ſcripta voluntate fuerit derelictum, omni in poſterum de huiusmodi negotio (o) ambiguitate ſubmota, donationibus etiam, vel qualibet liberalitate, tam viduarum quam diaconiſſarum, ſiue virginum, quæ Deo dicatæ ſunt, vel ſanctimonialium quæcunque in Eccleſiam, vel martyrium, (p) vel clericum, vel monachum, vel pauperes conlata fuerint, pari robore firma eſſe præcipio. Palladi P. K. AA. Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua, ea quæ generali legis huius ſanctione decreui, edictis ex more propoſitis ad omnium notitiam faciat peruenire. Dat. x. Kal. (q) Mai, CP. Anthemio V. C. COSS. (455.)

INTERPRETATIO. *Sanctimonialibus, viduis, diaconiſſis, omnibusque religioſis matronis hac lege permittitur, vt ſeu teſtamento, ſeu fideicommiſſo,* (r) *ſeu per nuncupationem, ſeu per codicillos, vel quibuslibet aliis ſcripturis, quod voluerint, Eccleſiæ, Epiſcopis, presbyteris, vel diaconibus, & omnibus clericis relinquendi habeant poteſtatem. Et ſi voluerint heredibus ſuis quoscunque poſt eorum obitum ſubſtituere, habeant poteſtatem.*

(a) Antiquantur hac nouella *leges 20. & 27. de Epiſcopis & clericis,* quibus interdictum fuerat clericis, ne quid ex teſtamento relictum a viduis caperent. Interpretatur etiam *Marcianus legem 28. de Epiſcopis*, ſed minus accurate, quod obſeruauit GOTHOFREDVS *in Commentar. ad eam legem*, quem conſule. BARONIVS *in Annal. ad an. 455.* excitat nouellam noſtram, multisque extollit laudibus *Marcianum*, quod prudens fuerit, religionis contemptum conſiderans interceſſiſſe, cuius cauſſa ruinam & caſum imperium eſſet paſſum, quodque optime intellexiſſet, Valentinianum, qui hoc anno occiſus eſt, diuinam in ſe ipſum concitaſſe iram, ſimulac ſanctionem ediderit *de epiſcopali iudicio*, aduerſus eccleſiaſticam immunitatem.

(b) *Martianus.* Valentiniani nomen librariorum incuria abeſſe puto. Licet enim is iam *VII. Kal. April.* hoc anno occiſus fuerit, triſtem tamen mortis nuntium tempore datæ Nouellæ nondum perueniſſe Conſtantinopolin docet ſubſcriptio, quæ fidem facit, tum ne quidem in Oriente eius Conſulatum innotuiſſe.

(c) *Palladio PF. P.* De eo vide *Nouell. 2. Marcian.*

(d) *Hipaſia.* MSS. & impreſſi habent, *Hypatia.*

(e) *Gratiani.* Innuit *legem 20. de Epiſcopis*, cuius hoc eſt initium: *Eccleſiaſtici, aut ex eccleſiaſticis,*

vel qui continentium ſe volunt nomine nuncupari, viduarum ac pupillarum domos non adeant.

(f) *Eccleſiaſticos.* MSS. W. G. *clericos.*

(g) *Conſtitutio.* Intelligit *leges 27. & 28. de Epiſcopis*, vt ſequentia docent, ibi: *nam cum in prima lege viduarum tantummodo mentio facta ſit, in ſecunda autem diaconiſſarum, intelligitur eam conſtitutionem, quæ viduarum & diaconiſſarum meminit.* Fit autem *viduarum* mentio l. 20. *Diaconiſſarum* l. 27. *viduarum* vel *diaconiſſarum* l. 28. Huius tamen legis vim non intellexiſſe Marianum, GOTHOFREDVS *ibi* probauit.

(h) *Nobis.* Abeſt hæc vox a MSS. & impreſſis.

(i) *Bene.* Abeſt & hæc vox a MSS. W. G. & Edit. Sichard.

(k) *Eadem.* MS. W. & Codex quem CVIACIVS conſuluit habent, *idem.* In aliis eſt, *id eſt.*

(l) *Hipaſiæ.* MSS. & impreſſi, *Hypatiæ.*

(m) *Firmaui.* Bene MS. W. *firmamus.*

(*) Lex, *generali lege, 13. Cod. Iuſt. de SS. eccleſiis*, hinc deſumpta eſt.

(n) *Martyrium.* De *martyrio* vide *legem vlt. de ſepulcris violat.* ibique *Commentarium.*

(o) *De huiuſcemodi negotio.* Cod. Iuſt. MSS. & impreſſi, *de huiuſmodi.* Cod. Iuſt. *in huiuſcemodi negotiis.*

(p) *Martyrium.* Male MS. G. *monaſterium.*

(q) *X. Kal. Mai.* MS. G. *XI. Kal. Mai.* Edit. Sichard. & Lugd. Rittersh. *Kal. Mai.*

(r) *Seu fideicommiſſo.* MS. G. *ſeu per fideicommiſſum.*

LEGVM NOVELLARVM
DIVI MAIORIANI A.
LIBER IIII.

De Curialibus, & agnatione vel diſtractione prædiorum, & de diuerſis negotiis. Tit. I.

1. Impp. Leo & MAIORIANVS AA. Baſilio PF. P. (a)

CVRIALES, neruos (b) eſſe Reip. ac viſcera ciuitatum nullus ignorat, quorum cœtum recte appellauit antiquitas minorem Senatum, (c) huc redegit iniquitas Iudicum exactorumque plectenda venalitas, vt multi patrias deſerentes, natalium ſplendore neglecto, occultas latebras, & habitationem elegerint (d) iuris alieni. Illud quoque ſibi dedecoris addentes, vt dum vti volunt patrociniis potentum, colonarum ſe ancillarumque coniunctione (e) polluerint. Itaque factum eſt, vt vrbibus (f) ordines deperirent, & prope libertatis ſuæ ſtatum nonnulli per contagionem conſortii deterioris amitterent. Quod ne vlterius poſſit licere, ſaluberrima lege ſancimus, præteritæ præſumptionis ſupplicium (g) relaxantes, vt præter (h) illos, qui patrias ſuas aliqua munerum conlatione iuuerunt, ac propterea nulla ordinibus præſumptione dependent, vbicunque intra triginta abhinc retro annos inuenti fuerint Curiales, conſtrictis procuratoribus, vel conductoribus prædiorum, dominiſque conuentis, ad vrbes quas deſeruerant, cum vxoribus reducantur. (i) Quod ingratum eſſe agrorum dominis non oportet: cum debuerint pœna ſeueriore percelli, amittant mulieres, quas inlicitis conſortiis iunctas eſſe nouerunt. A quo conſtituto nec domum noſtræ Serenitatis excipimus, quorum progeniem ita diuidendam eſſe cenſemus, vt quotquot fuerint maſculini ſexus filii, patrem ſequantur: feminis prædiis domini (k) relinquendis. Illa diſcretione ſeruata, vt ſi ex colonabus (l) nati ſint, Curiæ inſerantur. Si ex ancillis editi, collegiis deputentur: ne materni ſanguinis vilitate ſplendor ordinis polluatur. (m) De collegiatis vero illa ſeruanda ſunt, quæ præcedentium legum præcepit auctoritas. Quibus illud prouiſio noſtræ Serenitatis adiungit, vt collegiatis operas patriæ alternis vicibus, pro Curialium diſpoſitione præbentibus, extra territorium ciuitatis ſuæ habitare non liceat. Hoc de pendentibus ſanxiſſe ſufficiat. In futurum vero hæc obſeruanda cenſemus: vt ſi quis actor pro-

procuratorue, dominò neſciente, ſuſceperit Curialem, aut non intra annum propriæ reſtituerit ciuitati, ſi ingenuus probatur, collegiis applicetur, ſi ſeruus eſt, fuſtuario ſupplicio interficiendum ſe eſſe cognoſcat. Quod ſi id ſciente domino, ac volente factum eſſe doceatur, & non intra ſtatuti temporis metas, etiam cum vltione correctum, (n) ipſius prædii, in quo hoc admiſſum fuerit, amiſſione multetur. Similiter ſi ſeruo ſuo actori procuratorique vllus filiam iunxerit Curialis, aut certe iunctam eſſe permiſerit, & non intra præſcripti temporis terminum natalibus ſuis vrbique reddiderit, illa quidem Curiæ reſtituenda reuocetur: quam iubemus ab inteſtato (o) parentibus æqua cum ceteris lance ſuccedere: quia per eius quoque progeniem ordo reparandus eſt. Ille vero ſi originarius (p) erit, qui ſibi fruſtra ac temere mariti nomen contra interdictum legis indiderit, collegiis nihilominus deputetur. Si famulus, ſeruilibus pœnis peribit. Filia Curialis, ſi genitalis ſoli amore neglecto, in alia voluerit nubere ciuitate, quartam mox omnium facultatum ſuarum ordini conferat, a quo ſe alienari deſiderat: illi vrbi, ad quam migrauerit (q) Curialis, ſine dubitatione paritura. Et quoniam vsquequaque obuiandum eſt eorum dolis, qui nolunt eſſe quod nati ſunt, Quicunque ſe ſub nomine clericatus, ſeu quodam religionis obtentu, Curialis vel corporatus fortaſſe ſubtraxerit, ſecundum præcedentium legum ſtatuta, (r) ſi intra diaconatus gradum locatus probatur, ad originem ſuam ſine dilatione reuocetur. Si vero iam Diaconus, aut Presbyter, aut Epiſcopus latæ huius legis tempore reperitur, ſiue adhuc obnoxius functionibus, ſiue muniis perſolutis, nihil de patrimonio ſuo alienaturum ſe eſſe cognoſcat. Cui ſi maſculini ſexus prolem, (s) ſeu propinquos eſſe contigerit, qui vtique Curiæ neceſſitatibus obſequantur, mox medietatem omnium facultatum eis tradere non deſiſtat, ſibi ad vſumfructum ſex reſiduas vncias retentaturus. Si defuerit ſexus virilis, eadem in filiabus ſine dubio ſeruaturus: ſi tamen Curialium connubiis copulentur. Qui ſi in totum fortaſſe defuerint, ad ordinem vrbis ſuæ prædicti (t) patrimonium pertinebit. Si qua ſane huiuſmodi perſona originis ſuæ vinculis obligata, ex hiis, quos ad ordines iubemus reduci, ſub diuini miniſterii (v) occaſione intra Eccleſiam ſe crediderit occulendam, (x) eam conſtrictus (y) Archidiaconus repræſentet. Hic etiam eorum (z) nequitia comprimenda eſt, qui locum principalitatis (a) indepti, vendunt defugas Curiales & obnoxios corporatos: cum eos occulta deprædatione concuſſerint; quos vtique ſi honeſtatis memores, patriæ ſuæ aliquid affectionis impenderent, reuocare deberent. Quod ne deinceps exiſtiment ſe impune facturos, quicunque in tam ſceleratis nundinis fuerit quocunque accuſante conuictus, capitalem pœnam ſubibit. Prædia (b) vel vrbana, vel ruſtica, nunquam ſine interpoſitione decreti Curiales alienent. (c) Quod ne forte prouincialis Iudex facile aut gratificanter indulgeat, ad eminentium Præfectorum ſub relatione notitiam dirigatur. (d) Quibus ſolis æſtimare permittimus, vtrum ineluctabilis neceſſitas (e) venditorem faciat Curialem. Aliter contractus ſuper hiis rebus initi non valebunt. (f) In mancipio tantummodo diſtrahendo non eſt decreti quærenda ſolennitas, ſi quinque primorum (g) Curiæ ſubſcriptio atque conſenſio adiecta monſtretur: Inter quæ iuſtum eſt, vt hiis quos reduci volumus conſulamus, ne iniuriis corporalibus (h) pro ciuilis plerunque Iudicis commotione ſubdantur. Vnde quoties aut culpa grauis, aut aliquod Curialis crimen arguitur, ſciant Iudices, eo ſub fideiuſſione ordinis conſtituto, ad magnificos viros Præfectos prætorio eſſe referendum, vt in ipſorum ſit arbitrio conſtitutum, qualiter quod admiſſum probabitur, vindicetur. Nunquam Curiæ a prouinciarum Rectoribus generali condemnatione multentur. Cum vtique hoc & æquitas ſuadeat & regula iuris antiqui, vt noxa tantum caput ſequatur, (i) ne propter vnius fortaſſe delictum alii diſpendiis affligantur. Strenarum, Kalendarum ac Pulueratici (k) nomine a Curialibus nihil petatur. Si quis horum aliquid popoſcerit, aut etiam offerentem contra interdicta ſuſceperit, ſingulas libras auri, per ſingulos Curiales a ſe nouerint exigendas. Nec hanc partem ducimus negligendam, in qua & ordinibus, & poſſeſſorum compendiis prouidetur. Itaque prouinciali Iudici non ſolum faciendarum euectionum nulli tribuatur facultas, verum ne ipſe quidem cum ad alteram pergere cœperit ciuitatem, plus quam vnam ſibi angariam, & duos parauer edos, alteramque angariam officio ſuo, & parauer edos du-

os liceat poſtulare. (l) Si quiſquam amplius æſtimauerit præſumendum, octo equos conſtrictus exſoluat, publicis mox mutationibus adgregandos. Compulſor (m) tributi nihil amplius a Curiali nouerit exigendum, quam quod ipſe a poſſeſſore ſuſceperit. Quia ad hoc tantummodo perurguendus eſt, vt pariter exigat, & publicum debitorem oſtendat atque conuincat. Præterea nullus ſolidum integri ponderis, (n) calumnioſæ improbationis obtentu, recuſet exactor, excepto eo gallico, (o) cuius aurum minore æſtimatione taxatur. Omnis concuſſionum remoueatur occaſio, nihil mutaturæ nomine (p) poſtuletur, ita vt quisquis hoc poſthac vſurpandum eſſe crediderit, ſiue prætoriani ſit miles officii, ſeu palatinus, vel ſacri ærarii, vel priuati, ſeu profeſſionem negotiationis exercens, fuſtiariæ ſubditus pœnæ, ſeruilibus ſuppliciis periturum ſe eſſe cognoſcat. Illis quoque fraudibus obuiandum eſt, quas in varietate ponderum exactorum calliditas facere conſueuit: qui vetuſtis caliginibus abutentes, Fauſtinæ (q) aliorumque nominum (r) neſcientibus faciant mentionem. Quibus penitus amotis, atque in perpetuum hac lege damnatis, a prætoriana ſede ad ſingulas non ſolum prouincias, ſed etiam ciuitates, pondera examinata mittantur: (s) quibus tam omnis exactor quam negotiator vtatur, capitale ſibi ſciens vnusquisque ſupplicium, ſi conſtituta tranſcenderit. Inter hæc etiam officiorum pro laborum merito non eſt commoditas negligenda. Et quia per Rectores prouinciarum exigi omnem canonem, tam ad arcam præfecturæ pertinentem, quam ſacris vel priuatis largitionibus inferendum, ſed & (t) binos per iugum, vel millenos, ſolidos remunerationibus deputandos, compelli debere præcepimus, poſſeſſori non putamus oneroſum, quem a multis moleſtiis & ſportularum, & numeroſis mutaturæ diſpendiis liberamus, ſi ſemiſſem ſolidi per iuga ſingula, ſeu ſingulas millenas, (v) amplius iubeamus inferri, qui pro ordinatione noſtra inter diuerſa officia diuidatur. Ita ergo prædicta (x) ſumma inter compulſores, vt diximus, partienda eſt, vt Palatinus ſiliquam mediam pro ſiliquatico ſolidi remunerationis binorum ſolidorum, exactor ſiliquam: quatuor autem ſiliquas tam Curialis quam officium prouinciale percipiat: officium ſane præfectorum ſex ſemiſiliquas conſequatur. Quisquis vltra aliquid aut exigendum, aut accipiendum eſſe crediderit, ſubditus verberibus, & cingulo priuabitur, & facultatibus exuetur. Illud quoque onus a ciuitatibus, vel præcipue curiarum ordinibus ac negotiatoribus ſubmouendum eſt, quibus non parua diſpendia prouinciarum Iudicum infligit aduentus, vt eos in otio (y) plerunque reſedentes, deliciis exquiſitis alere, quaſi quadam lege cogantur. Contra quam iniquitatem remedium prouidentes, hac euidenti præceptione decernimus, vt Rectori prouinciæ totius anni tempore non plus quam triduo vna ciuitas alimonias ſubminiſtret, ita vt ſi diutius voluerit commorari, de proprio ſibi ſciat eſſe viuendum. (z) Sed ne vaga interpretatio eorum, quæ pro humanitate præbenda ſunt, nihilominus prædictos fatiget, quid inferri diurnum debeat, eminentiſſimæ præfecturæ pandetur edicto, quod inſtar noſtri volumus eſſe præcepti. Hac condicione ſociata, vt ſi ſupra hunc modum quicquam a curialibus ſeu negotiatoribus Iudex putauerit poſtulandum, aut ſub nomine oblationis acceperit, quod magis extorſiſſe credendum eſt, mox adminiſtratione depulſus, priuilegio dignitatis amiſſo, proſcriptione feriatur. Baſili Parens Kariſſime AA. (a) Inluſtris ſane & præcelſa magnificentia tua, omnium prouinciarum Rectores ſuis auctoritatibus admonebit, vt principales vel ſeniores vrbium ſingularum, tam curiarum, quam reliquorum corporum, albos, quos conſcripſit vetuſtas, proferre compellat, obnoxiorum familias ſub confeſſione geſtorum capitis ſui periculo detegentes, ita vt quæ ſtatuta ſunt edictis propoſitis in cunctorum notitiam perferantur. Dat. VIII. Id. Nouemb. Rau. Leone & Maioriano AA. COSS. (458)

INTERPRETATIO. *Lex hæc Maioriani de Curialibus, quæ cuſtodienda ſunt euidenti obſeruatione conſtituit, vt infra triginta tantummodo annos, ſicut lex de omnibus dudum lata teſtatur, ad ordinem ſuum quem deſeruerint Curiales debeant reuocari. Nam de Collegiatis illa ſpecialiter cuſtodiri confirmat, quæ lex in Theodoſiani Codicis corpore ſcripta declarat. Itaque præcepit, vt ſi Curialem cuiuscunque poſſeſſionis actor domino neſciente ſuſceperit, & non traſacto anno ad ciuitatem Curiæ cui debetur, fecerit reuocari, ſi ingenuus fuerit is ipſe actor, in collegio deputetur. Si ſeruus, fuſtibus verberetur.* Nam *ſi cum conſcientia domi-*

domini Curialem vltra anni ſpatiam tenere præſumpſerit, & non ordini ſuo, ſicut dictum eſt, poſt annum ſine mora reddiderit, noueris ipſam prædium, in quo inuentus fuerit Curialis, ſe dominus prædii perditurum. Filia vero Curialis, ſi aut ſeruo, aat actori, aut procaratori ſeſe coniunxerit, aat dominus ugri iunctam eſſe permiſerit, & non poſt unui ſpatium Curiæ fuerit reſtituta, illa quidem continuo parentibus Curialibus in hereditatem ſucceſſura reddatur: quia per eam, ſi ſe Curiali iunxerit, ordo poterit reparari. Ille vero cuius contubernio Curialis filia fuerit maculata, ſi colonus eſt, Collegio deputetur, ſi vero ſeruus fuerit, inter tormenta deficiat. Filia vero Curialis, ſi ciuitatis ſuæ curialem accipere noluerit maritum, & ſuam deſerens ad aliam ſe contulerit ciuitatem, quartam portionis ordini Curiæ ſuæ quem diſpexit, de facultatibus ſuis cogatur inferre, ad illam ciuitatem ſine dubio, in quam ſe tranſtulit, (b) curiales filios, ſi curialem maritum acceperit, ſine dubio paritura. Si autem Curialis vel corporatus, nolentes eſſe quod nati ſunt, Clerici eſſe voluerint, & in quocunque officio ante diaconatum fuerint conſtituti, ad originis ſuæ officium ſine dilatione aliqua reuocentur. Si vero iam Diaconus, aat Presbyter, aut certe Epiſcopus fuerit ordinatus, ſiue munia ſua ſoluerit, ſiue non ſoluerit, de patrimonio ſuo nihil alienare præſumat. Qui ſi maſculini ſexus filios vel propinquos habuerit, quibus tantum perſonis Curiæ neceſſitas vt obſeruari poſſit imponitur, illis ſtatim medietatem de facultatibus ſuis dare non differat, medietatem ſibi ad vſumfructum retineat. Quod ſi aat filios aat propinquos virilis dantaxat ſexus non habuerit, ſed filias habebit, quas lex a neceſſitate publica facit alienas, tunc eis ſex vncias bonorum ſuorum tradat, ſi tamen Curiales maritos acceperint, per quos & neceſſitas publica poſſit impleri, & ex quibus nati Curiales merito appellentur. Quod ſi Curialibus non fuerint copulatæ, Curialis prædicti patrimonium ad ciuitatis ſuæ ordinem pertinebit. Si quis vero de his, quos ſuperius diximus ſine excuſatione honoris debere ad ſuum ordinem vel originem reuocari, ad Eccleſiæ ſepta confugerit, Archidiaconus teneatur, vt eum debeat præſentare. Sane ſi quis Curialem latentem ſub aliqua commodi intercesſione vendiderit, qui eum magis debuit reuocare, nouerit ſe capitali ſupplicio puniendum. Iubentur etiam Curiales, vt prædia vrbana vel ruſtica ſine decreti interpoſitione non vendant, niſi poteſtatibus referatur: quia vendendi arcta neceſſitas imminet Curiali. Mancipia autem diſtrahendi ſine decreto habeat (c) liberam poteſtatem, dummodo quinque priores Curiæ teſtes in ea venditione ſubſcribant. Nam & hoc Curialibus voluit eſſe conſultam, ne aut hii, qui reuocantur ad Curiam, aut illi qui in graui culpa tenentur obnoxii, tam facile tormenta ſuſtineant, niſi ad poteſtatem dignisſimam ſub fideiusſionis vinculo dirigantur, vt ipſe de eorum factis poſſit ferre ſententiam, nec vt ordo Curiæ pro vnius culpa multum excipiat, niſi tantum is qui probatur obnoxius. Nam nec in his rebus, vnde aliqua Iudici per ſportulam conferuntur, Curiam præcepit ſentire diſpendia. Reliqua vero pars legis interpretata non eſt, quia hæc quæ continet, vſu carent, & certe ad intelligendum non habetur obſcura.

(a) *Baſilio PF. P.* Eidem inſcribitur eodem anno *Nouella 8. Maioriani, infr. de ſanctimonialibus & viduis.* Puto eundem eſſe cum eo, qui an. *D. 463.* in Occidente Conſulatum geſſit, & cuius laudes virtutesque decantat SIDONIVS *lib. 1. ep. 9.*

(b) *Neruos.* Male *ſeruos*, in MS. G. Ed. Sichard. Lugd. Rittershuſ. Gothofr. CASSIODORVS *Var. VII. 47. Vtile curiam cuſtodire. A quibus enim munia poterunt ſuſtineri, ſi ciuitatum nerui paſſim videantur abſcidi?* Vide notam *ſequentem.*

(c) *Minorem Senatum.* Theodoſius M. *l. 85. de decurionib.* appellat Decurionem, *ſua curia* SENATOREM. AVSONIVS *in Moſell. v. 401.* canit:

Quos curia ſummos
Municipum vidit proceres, propriumque SENATVM.

Imitatur hunc locum CASSIODORVS in Edicto Athalarici Regis, *Var. IX. 2. in fin. Non enim incaſſum vobis curiam conceſſit Antiquitas, non inaniter appellauit Minorem Senatum, neruos quoque vocitans ac viſcera ciuitatum. Quid in iſta appellatione non habeatis vel potentiæ vel honoris. Nam qui Senatui comparatur, a nullo genio claritatis excluditur.* IDEM *Var. II. 18. Quam videtur eſſe contrarium, Curialem Republica amiſſa turpiter libertate ſeruire? & vsque ad conditionem perueniſſe poſtremam, quem vocauit antiquitas minorem Senatum?* Vide plura in *Commentario ad l. 85.*

(d) *Elegerint.* MSS. & impreſſi, *eligerent.*

(e) *Coniunctione.* Illuſtrabis hæc, conſulta *lege 6. de decurionib.*

(f) *Vt orbibus.* MS. W. *vt & vrbibus,*

(g) *Supplicium.* MSS. W. G. *ſubſidium.* Edit. Sichard. *officium.* Recte *Supplicium* legitur, quod docent ſequentia, ibi: *quod ingratum eſſe.*

(h) *Prater.* MSS. & Sichard. *propter.* Male.

(i) *Reducantur.* MSS. W. G. *reuocentur.*

(k) *Prædiis domini.* MSS. & impreſſi, *prædii domino.*

(l) *Colonabus.* MS. W. *colona.*

(m) *Polluatur.* En vilitatem collegiatorum, de quibus conſule *Paratitlon* & *legem 1. titul. de collegiatis.*

(o) *Correctum.* MS. W. *correptum.* Recte *correctum.* Nimirum *factum*, dominus intra ſtatuti temporis metas *corrigere* poteſt, ita tamen, vt pœna efficiatur arbitraria; quod volunt illa, *etiam cum vltione.*

(o) *Inteſtato.* In impreſſis eſt, *inteſtatis.*

(p) *Originarius.* De *originariis* conſule *Nouell. 9. Valent. de colon. vag.*

(q) *Migrauerit.* MS. G. Ed. Sichard. Lugd. Gothofr. *migrauerat.*

(r) *Statuta.* Intelligit *Nouell. 26. inter Theodoſ. de corporatis*, & *legem 8. de ſuar.* quas vide. Adi etiam *Paratitlon de priuileg. corporator. pag. 163. Tom. V.*

(s) *Prolem.* Ad hæc conſule *legem 49. de decurion.*

(t) *Prædicti.* MS. W. *prædictum.*

(v) *Miniſterii.* Male MSS. & impreſſi *myſterii.*

(x) *Occulendam.* MS. G. *occultandam.*

(y) *Conſtrictus.* Rittershuſio placebat, *conſtrictam.*

(z) *Hic etiam eorum.* MSS. W. G. *Sic autem eorum.*

(a) *Principalitatis.* De loco, & munere *principalium*, multa habes in *Paratitlo de decurionib. pag. 356. 357. Tom. IV.*

(b) *Prædia.* Reuocat antiquum ius, quod vide *l. 1. 2. de prædiis & mancip. curialium ſine decreto non alienandis.*

(c) *Curiales alienent.* MSS. & impreſſi, *curialis alienet.*

(d) *Dirigatur.* Hinc Caſſiodorus *Var. VII. vlt.* in formula, ad Præfectum Prætorio, vt ſub decreto curiali prædia vendat, ſcribit: *Sed quamuis hoc veſtra poteſtas fuerit legum auctoritate conceſſum, tamen, ne quam rariſſimi facti ſuſtineretis inuidiam, illius municipii allegatione permoti, nos quoque eminentia veſtra præſenti iuſſione permittimus*, &c. Conſulenda integra epiſtola.

(e) *Ineluctabilis neceſſitas.* Cassiodorvs *l. 2. Vt ſi apud vos ineluctabilis neceſſitas appareret, rerum ſuarum ſubtractio ſubueniret.*

(f) *Non valebunt.* Cassiodorvs in Edicto Athalarici *Var. X. 2. Prædia curialium, vnde maxime mediocribus parantur inſidiæ, nullus illicita emptione peruadat. Quia contractus dici non poteſt, niſi qui de legibus venit.*

(g) *Quinque primorum.* Valentinianus *Nouell. 10. ſupr. de confirmand. iis, quæ adminiſtrantib.* ſatis eſſe, ſtatuerat, ſi primores curiæ, qui vendendi neceſſitatem ignorare non poterant, in collegæ venditionem ſubſcriberent. Quod mutauit hoc loco *Maiorianus*, & in mancipio tantum diſtrahendo, quinque primorum curiæ ſubſcriptionem ſufficere poſſe, conſtituit.

(h) *Corporalibus.* Immunes fuiſſe curiales ab iniuriis corporalibus, plures docent leges, quas repete ex *Paratitlo de decurion. pag. 359. Tom. IV.*

(i) *Caput ſequatur.* Lex. 22. Cod. Iuſt. de pœnis: *Sancimus ibi eſſe pœnam, vbi & noxia eſt. Peccata igitur ſuos teneant auctores, nec vlterius progrediatur metus, quam reperiatur delictum.*

(k) *Strenarum, Kalend. ac pulnerat.* De *ſtrenis* omnia nota ſunt. Vide tamen ſi placet, *titulum de oblat. votor.* ex quo iudicare poteris, Iudices prouinciarum idem poſtulaſſe a Senatu minore, id eſt curialibus, quod Principi a Senatu Romano oblatum eſt. De *Kalendis* iudicium ferri debet *ex lege 1. ne quid publicæ lætit.* vbi Valens A. ait: *Cum anni exordia certis inchoanda Conſulibus nuntiantur, a ſenioribus ſportulæ ſpecie conlationis neceſſitas ſeparetur, ne ſcilicet, deſcriptione facta biſdem quicquam veluti legitimi muneris, exprimatur.* Adde legem 2. *& 3. eiusdem tit.* & Commentar. *ad leg. 2. de feriis pag. 141. Tom. I.* De *pulueratico* iam dixi *ad legem 16. de tironib.* Adi quoque Cviacivm *Obſeruat. IV. 18.*

(l) *Poſtulare.* Prouinciarum Iudices *euectiones* dare non poſſunt, docentibus *legibus 5. 40. de curſ. publ.* De *angariis* habes *legem 4. de curſ. publ.* & de *parauer edis l. 3. eius tit.*

(m) *Compulſor.* De *compulſoribus*, multa lege *in Commentar. ad leg. 34. de annon. & tribut.*

(n) *Ponderis.* Conſule *Nouell. 25. inter Theodoſ. de pretio ſolidi, & ne quis ſolidum integrum recuſet.*

(o) *Gallico.* Aurum Gallicum apud veterem Scriptorem *de vrinis*, quem laudat Dv Fresne *diſſertat. de inferioris aui numiſmatib. §. 80.* opponitur *obryzo*, quod erat ὑπέρπυρον, *ſupra modum igne excalefactum.* Cum vero aurum *obryzum* ſplendore rutilo inſigne fuerit, inde colligimus, aurum *gallicum*, colore pallidiore, neque tam bene coctum, eamque etiam ob cauſſam minoris æſtimationis fuiſſe.

(p) *Mutatura nomine.* MS. G. & Sichard. *mutato nomine.* Sed proba eſt lectio recepta. Exactores enim per calumniam ſolidos improbantes, cogebant prouinciales eos *mutare* cum aliis, quos ipſi illis promptiſſime offerebant, & huius *mutatura nomine*, lucrum capiebant ingens.

(q) *Fauſtinæ.* Abeſt hæc vox a MS. G. Sed quænam illa *Fauſtina?* Intelligo *Maximam Fauſtinam*, tertiam *Conſtantii Aug.* coniugem, quam *Euſebia* mortua, duxit liberorum quærendorum gratia, prægnantemque reliquit. Ammianvs *lib. 21. cap. 15.* Eius nomen puto ſolidorum exagiis fuiſſe inſcriptum, vt omni orbi romano innoteſceret, eo in primis tempore, quo Conſtantius, Iuliano, qui purpuram ſumpſerat, ægre facere imperioque hæredem ex *Fauſtina* dare voluit. *Solidorum* enim *exagia*, ſiue pondera, ad formam nummi cuſa, & Auguſtorum nomine iis inſcripta fuiſſe, docet exagium Honorii, quod produxit Dv Fresne *in famil. Byzantin. pag. 63. Edit. Pariſ. & pag. 50. Edit. Venet.* in quo apparet imago Imperatoris incluſa quadrangulo, (quam formam hodie habent noſtra auri pondera) addita epigraphe, Dn. Honorivs Avg & in auerſa parte, Dea moneta cum bilance & cornu Amaltheæ, adſcriptis verbis, exagivm solidi.

(r) *Nominum.* MSS. W. G. & Sichard. *nummum.*

(s) *Mittantur.* Valentinianus laudata *Nouell. 25. De ponderibus quoque, vt fraus penitus amputetur, a nobis aguntur exagia.* Vide *Commentar. ad leg. 19. de ſuſceptorib.*

(t) *Sed &.* Male Sichard. *decet.*

(v) *Singulas millenas.* Editiones Lugdun. Rittersh. Gothofr. *iuga ſingulas millenas.* Scribendum, vt ſupra, *ſingulos millenos.*

(x) *Prædicta.* MS. G. *præcepta.*

(y) *In*

(y) *In otio.* Pertinet huc *lex 4. de offic. Rector. prouinc.* qua cautum, *ne iudex diuerticula delicioſa ſectetur, ſed ſedem in his locis conſtituat, in quibus oportet omnibus praſto eſſe Rectorem.* Nimirum Iudices prouincias transeuntes, aut *diſcurrentes*, vt dicitur *infra Nouell. 4. de indulgent reliquor.* in locis amœnis voluptatibusque inſeruientibus diutius morabantur, & non modo curam adminiſtrandæ rei publicæ negligebant, ſed & curiis erant, ob alimoniam præſtandam, graues.

(z) *Viuendum.* Reſpexit ad hoc nouellæ caput CASSIODORVS *Var. V. 14.* ſcribens: *Iudex vero Romanus propter expenſas prouincialium, quæ grauare pauperes ſuggeruntur, per annum in vnumquodque municipium ſemel accedat, cui non amplius, quam* TRIDVANAE *prabeantur* ANNONAE, *ſicut* LEGVM CAVTA *tribuerunt. Maiores enim noſtri diſcurſus Iudicum non oneri, ſed compendio prouincialibus eſſe voluerunt.* IDEM *Var. XII. 15. Hanc, cum frequenter inuiſere deſiderant commeantes, dum tadia laboris refugere cupiunt, amœnitate ciuitatis in parauaredorum & annonarum prabitione propriis ciues fatigantur expenſis. Quapropter, ne lædat vrbem amœnitas ſua, aut res praconii fiat cauſa diſpendii, parauaredorum & annonarum prabitionem, ſecundum eue&iones conceſſas, in aſſem publicum conſtituimus imputari. Pulueratica quoque Iudicis funditus amputantes,* TRIVM *tantum etiam* DIERVM *praſulibus annonas praberi, ſecundum* VETERA CONSTITVTA *decernimus.*

(a) *Kariſſ. AA.* MS. W. *cariſſime atque amantiſſime.* In MS. G. & impreſſis eſt, *Præfe&e Kariſſ. AA.*

(b) *Transtulit.* MS. W. *transtulerit.*

(c) *Habeat.* MS. W. *habebit.*

De Epiſcopali iudicio, & de ceteris negotiis, & ne quis inuitus clericus ordinetur. (a) *Tit. II.*

I. Impp. Leo & MAIORIANVS AA. Ricimero (b) viro inluſtri, Comiti & Magiſtro vtriusque militiæ, atque Patritio. De re neceſſaria, ad locum. (c)

Ad ſuſcipiendum clericatus officium vnicuique nos optionem (d) dediſſe, non legem: quia quamlibet ſanctum onus, vt volentibus patimur imponi, ita ab inuitis iubemus arceri. Nonnullorum enim perſuaſio ſacerdotum, reluctantibus onus iſtud imponit, vt improuidas mentes violentiæ intercedentis offenſa, ad odium piæ religionis inſtituat. Eo ergo licentiam huius præſumptionis excludimus, vt ſi quispiam probatus fuerit vi coactus, ſub contumeliam publicam (e) clericatus officiis ſuccidiſſe, (f) ſpontaneis accuſatoribus, vel ſi ipſe voluerit allegare perpeſſa, licentiam commodemus apud Iudices competentes huiusmodi admiſſa damnare: vt ſi inter leges obiecta conſtiterint, decem libras auri Archidiaconus cogatur inferre, ei qui pertulerit exſoluendas: dehinc ſi ille deſiſtit, accuſatoris cenſibus, & ciuitatis ordini profuturas. Illo ſuæ reddito voluntati, qui coactus non potuit conſecrari. Et quia ab huiusmodi auſu (g) nec Epiſcopum a verecundia eſſe conuenit alienum, ad Apoſtolicæ ſedis deuocetur Antiſtitem, vt (h) in illa reuerendiſſima ſede notam illicitæ præſumptionis incurrat. Sane quia non iniuſta ſuſpitio eſt, huic operi parentum conludia plerumque miſceri, dum liberis aliis amore nimium gratificantur, & alios iniuſta ſententia perſequuntur, æque patres ac matres ſi comprobati fuerint inuitos filios præfato oneri ſubdidiſſe, bonorum ſuorum tertiam iubemus adfligi, (l) ipſius filii cenſibus profuturam. Si qui ſane Epiſcopus inuitus fuerit ordinatus, hanc conſecrationem nulla violari accuſatione permittimus † Illud quoque nobis eodem ſuſpectu religionis occurrit, vt hominem, qui ad Eccleſiæ profugia recurrit, quicunque temerator aut ſacris altaribus cogatur euertere, aut pro eo inhumana diſpendia ſuſtinere ex abundantia, vt multo minus pœnæ obnoxios quoque foribus ſanctis ad mortem vel cruciatum cogatur eiicere, cum reis inſtituta hæc conſueuerint eſſe profugia. Quod ſi quis ſtatuti noſtri temerator emerſerit, aut homines intra Eccleſias conſtitutos ad pœnam non reprehendit adducere, capitali ſupplicio ſubiacebit. Dat. v. Kal. April. Arelato, (k) Magno & Apollonio vv. cc. coss. (460.)

INTERPRETATIO. *Hæc lex adeo ad integrum ſcripta non eſt, quia iam quæ de diuerſis negotiis loquitur, in reliquis legibus euidenti interpretatione habentur expreſſa. Sed hoc amplius habet, quod ad locum ſcribi fecimus de his, qui inuiti Clerici ordinantur, quod per ſe ſine interpretatione intelligi poteſt.*

(a) Vide, quæ ſcripſi *not. a.* ad *Nouell. 12.* Valentiniani *de epiſcopali iudicio.*

(b) *Ricimero.* Fuit *Ricimer* natione Sueuus, & genere materno deſcendit a Wallia Wiſi-Gothorum Rege, vt ſcimus ex SIDONIO *Carmin. II. v. 360. ſequ.* perque varios militiæ gradus aſcendit

dit ad dignitatem *Magiſtri Militum*, & *Conſulatum* geſſit in Occidente A. D. 459. In Marmore, quod protulit ARINGHIVS *Rom. ſubterran. lib. 4. cap 7.* & ex eo REINESIVS *Claſſ. XX. inſcript. 342.* dicitur *Flav. Ricimer.* Tantum autem hic Magiſter Militum potuit, vt Ao. D. 456. *Auitum* Imperatorem diademate exueret, quod docet *Chronographus* CVSPINIANI *ad h. a.* Dignitatem *Patriciatus* adeptus Ricimer A. D. 457. eodem auctore teſte, & a *Maioriano A.* in conſilium rerumque omnium ſocietatem adſcitus eſt, quod teſtatur *Nouella Maioriani 3. infr. de ortu imperii*, ibi: *Apud nos cum Patre Patricioque noſtro Richimere rei militaris peruigili cura. Romani orbis ſtatum, quem communibus excubiis, & ab externo hoſte, & a domeſtica clade liberauimus, propitia diuinitate ſeruemus.* Sed hunc ipſum *Maiorianum*, poſtquam ao. 459. & 460. res in Gallia & Hiſpania feliciter geſſiſſet, & quaſi triumphans rediiſſet in Italiam, *Ricimer* liuore percitus, & inuidorum conſilio fultus, vt habet IDATIVS in *Chron.* A. D. 461. fraude circumuentum, purpura ſpoliauit, & paullo poſt interfecit. Vide laudatum *Chronograph.* CVSPINIAN. Imo CASSIODORVS & MARCELLINVS *in Chron.* tradiderunt, *Ricimerem*, *Seuerum* Maioriani ſucceſſorem A. D. 465. veneno dato ſuſtuliſſe. Certe interregni tempore, quod durauit per annum & aliquot menſes, ſolus *Ricimer* imperium adminiſtrauit, neque *Anthemius* a Leone An. D. 467. in Occidentem miſſus & Auguſtus dictus, tutum ſe fore credidit, niſi filia Ricimeri in matrimonium tradita. Ideo SIDONIVS *lib. 1. ep. 5.* ſcribit: *Interueni etenim nuptiis patricii Ricimeris, cui filia perennis Auguſti in ſpem publicæ ſecuritatis copulabatur.* Sed gener ſocerum eodem, quo alios Imperatores, ſcelere A. D. 472. cum graui calamitate vrbis & imperii extinxit, peractoque barbaro facinore ipſe poſt quadraginta dies eſt mortuus. CASSIODORVS, & MARCELLIN. *in Chron. h. a.* Vide etiam BARONIVM *ad h. a.* qui inſcriptionem ex muſiuo opere in templo S. Agathæ in honorem Ricimeris exaratam conſeruauit.

(c) *De re neceſſaria, ad locum.* Eadem formula occurrit *leg. 5. de poſtuland.* & ſæpe in Codice Gregoriano & Hermogeniano, imo etiam in *Collat. leg. Moſaicar. & Romanar. tit. 15. n. 2.* Cum vero librarii, quid verba formulæ denotent, non caperent, ſæpe accidit, vt in textum ipſum irrepſerit occuparitque excerptæ conſtitutionis partem, quod factum quoque hac nouella in Editionibus Lugdun. Sichard & Rittershuſ. Certe RITTERSHVSIVS vim formulæ ignoraſſe videtur; Notauit enim ad marginem: *Hæc verba ſunt Aniani interpretis.* Veteres autem, vt paucis dicam, his verbis notare ſolebant, particulas, quas ex conſtitutione aliqua prolixiore exſcribebant, cum forte alia, quæ conſtitutione continebantur, aut eſſent abrogata, aut mutata, aut aliis legibus clarius expoſita. Ideo etiam ex hac nouella Maioriani excerpta tantum ſunt ea verba, quæ pertinebant, *ad locum, de inuitorum clericorum ordinatione*, quod & Interpres bene obſeruauit. Vide GOTHOFREDVM *ad d. l. 3.* & PITHOEVM *ad Collat. leg. Moſ. loc. cit.*

(d) *Optionem.* Male MS. G. *ſuſſi nem.*

(e) *Contumeliam publicam.* MSS. & impreſſi, *contumelia publica.*

(f) *Officiis ſuccidiſſe.* MS. W. *Officiis ſuccediſſe.* Sichard & Edit. Lugdunenſ. *Officiis ſucceſſiſſe* Sed melius MS. G. Rittersh. Gothofred. *officia ſuſcepiſſe.*

(g) *Auſu.* Sichard. *auſu auertendo nec epiſcopum conuenit alienum.*

(h) *Vt.* Abeſt hæc vox a MSS & impreſſis.

(i) *Adfligi.* MS. W. *infligi.* Legendum eſt, *bonorum tertio*, & mox, *profutura*, vti & habet ibi MS. W.

(j) Notauit CVIACIVS, ſequentia omnia abeſſe a veteribus libris. Abſunt etiam a MSS. W. & G. & recte quidem: Sunt enim ſuppoſititia, quod primo ſtilus arguit, deinde etiam, quod interpres horum verborum nullam habuit rationem. Obſeruauit id GOTHOFREDVS *ad leg. vlt. de his, qui ad eccleſ. confugiunt.*

(k) *Arelato.* Maiorianus iam *an. 458.* exercitum duxit in Galliam, quod Galli, qui Auito adhæſerant, eius imperio ſubeſſe detrectauerunt. Sed feliciter *anno ſequente* Gallos ad obſequium reduxit, Gothosque a Gallorum parte ſtantes prælio ſuperauit. SIDONIVS *Carmin. V. v. 470. ſequ.* IDATIVS *ad an. Maioriani III. id eſt, 459.* Huius vero anni 460. initio *Arelate* adhuc ſubſtitit, teſte hac nouella, ſed *menſe Maio* ingreſſus eſt Hiſpaniam, vt habet IDATIVS *ad an IV. Maioriani.*

De ortu imperii (a) *Diui Maioriani. Tit. III.*

1. Imp. MAIORIANVS A. ad Senatum.

Imperatorem me factum (b) P. C. veſtræ electionis arbitrio & fortiſſimi exercitus (c) ordinatione agnoſcite. Adſit ordinationi omnium propitia diuinitas, quæ regni noſtri augeat, pro veſtra vtilitate & publica, ſucceſſus, qui ad ſuſtinendi principatus apicem non voluntate mea, ſed obſequio publicæ deuotionis acceſſi: ne aut mihi ſoli viuerem, aut ingratus Reipub. cui natus ſum ſub hac recuſatione judicarer. Dicatis quoque Iano Kalendis ſuſcepti feliciter Conſulatus ereximus faſces, vt præſens annus naſcentis imperii noſtri incrementa ſuſcipiens, noſtro etiam nomine ſignaretur. Fauete nunc Principi quem feciſtis, & tractandarum rerum curam participate nobiſcum, vt imperium quod mihi vobis adnitentibus datum eſt, ſtudiis communibus augeatur. Præſumite iuſtitiam noſtris vigere temporibus, & ſub innocentiæ merito proficere poſſe virtutes. Nemo delationes metuet, quas & priuati in aliorum moribus condemnauimus, & nunc ſpecialiter perſequimur. Nullus calumnias reformidet, niſi quas ipſe commouerit. (d) Apud nos cum patre Patritioque noſtro Richemere rei militaris peruigili (e) cura. Romani orbis ſtatum, quem communibus excubiis, & ab externo hoſte (f) & a domeſtica clade (g) liberauimus, propitia diuinitate ſeruemus. Peto (h) inſtitutionis noſtri vobis ineſſe notitiam,

quam

quam mihi amore veſtrum, vitæ & periculorum quondam ſocius, indubitanter exſpondeo: enitar tamen rebus communibus, ſi ſuperna conceſſerint, auctoritate principis & obſequio collegæ, (i) vt veſtrum in me vobis non poſſit diſplicere iudicium. *Et manu diuina.* Optamus vos feliciſſimos & florentiſſimos per multos annos. Bene valete ſanctiſſimi ordinis patres conſcripti. Dat. Id. Ian. Rau. Maioriano A. I. CONS. (k) (458.)

(a) *De ortu imperii.* Male impreſſi alii habent *de ritu imperii:* In MSS. Ottobon. eſt, *de ortu imperii.* A MSS. W. G & Edit. Sichard, abſunt reliquæ Maioriani nouellæ. Scripſit autem hanc nouellam ad ſenatum Maiorianus, quia propter imperii initium, ſiue *ortum*, Conſulatum in Occidente ſuſcepit A. D. 458. Quem SIDONIVS *carmine V.* celebrauit.

(b) *Factum.* Iam anno ſuperiore, die primo Aprilis, vt patet ex *Chronographo* CVSPINIANI *ad an. 457. Leuatus eſt Imperator Maiorianus Kalendis Apriles milliario VI. in campo ad columellas.*

(c) *Exercitus.* SIDONIVS *Carm. V. v. 388.*
Ordo omnis regnum dederat, plebs, CVRIA, MILES,
Et collega ſimul.

(d) *Commouerit.* Ad hunc locum conſule *legem 33. de petitionibus, & vltro dat. & delatoribus.*

(e) *Peruigili.* Impreſſi omnes habent, *peruigil*, quam lectionem præferendam eſſe cenſeo.

(f) *Externo hoſte.* Wandalos intellige. Genſericus enim cum A. D. 457. ad Campaniam claſſem appuliſſet, longe lateque omnia vaſtauerat, ſed *Maiorianus* ſimul ac creatus eſt Imperator, aduerſus Wandalos educto exercitu, inſignem reportauit victoriam, de qua SIDONIVS cecinit *carm. 5. v. 390. ſequ.* Vide ibi SIRMONDVM.

(g) *Clade.* Per *cladem domeſticam*, intelligenda neceſſario eſt diſcordia quædam inteſtina, quæ inter ſenatum populumque Romanum & *Auitum*, Maioriani anteceſſorem interceſſit. Et certe hæc verba nouellæ firmare videntur ea, quæ GREGORIVS TVRONENS. *lib. 2. hiſt. Francor. cap. 11.* de Auito memoriæ tradidit. *Auitus*, inquit is, *vnus ex Senatoribus, & vt valde manifeſtum eſt, ciuis Aruernus, cum Romanum ambiſſet imperium, luxurioſe agere volens, a Senatoribus protectus; apud Placentiam vrbem Epiſcopus ordinatur. Comperto autem, quod adhuc indignans Senatus vita eum priuare vellet, baſilicam S. Iuliani Aruerni martyris cum multis muneribus expetiit: ſed impleto in itinere vitæ curſu, obiit.*

(h) *Peto.* Ita edidit etiam BARONIVS *in Annal. an. 458.* Sed in libris aliis rectius eſt, *puto.*

(i) *Collega.* Intelligit τὸν συμβασιλεύοντα Leonem, Orientis Imperatorem.

(k) *Maioriano A. I. Conſ.* MS. Ottobon. *Domino Maioriano & Conſ.*

De indulgentiis reliquorum. (a) *Tit. IIII.*

I. Imp. MAIORIANVS A. Palladio PF. P. (b)

Vt primum mundo ſacri principatus noſtri rudimenta fulſerunt, has potiſſimum ſalubres Reipub. cogitationes, quibus vniuerſitati remedia impendenda complectimur, ſibi regni noſtri nouitas vindicauit. Feſſas prouincialium varia atque multiplici tributorum exactione fortunas, & extraordinariis fiſcalium ſolutionum oneribus attritas, ſolutæ inlationes (c) amiſſæ ſubſtantiam, & defectum ſui etiam in his, quæ merito fuerant ſoluenda ſenſiſſe, ſuperindictitiis (d) quidem titulis in præteritum poſſeſſor: exhauſtus dum ægræ ſolutionis trahit ſub impoſſibili deuotione reliquias, & pro temporis curſu nouis ſubinde perurguetur venientium indictionum tributis, & in redimendis attenuatur induciis, coacervata in vnum ſarcina obnoxietatis obruitur, & præcedentibus diuitiis neutiquam ſufficiens, ad futuram quoque inlationem minus idoneus inuenitur. Quapropter tribuendæ ſunt ante res (e) enim clementiæ noſtræ pia mandare defenſis, & ſubiectorum anguſtiis in tempore ſubuenire, vt inueteratis nexibus liberati, ad hæc quæ in poſterum publicis ſecundum morem compendiis inferenda ſunt, poſſibilitatem incipiant habere ſoluendi. Idcirco manſura in æternum lege ſancimus, vniuerſorum fiſcalium titulorum, vel ad arcam magnificentiæ tuæ, vel ad vtrunque ærarium pertinentium reliqua, vsque ad præſentis vndecimæ indictionis initium, a poſſeſſoribus non petenda, quæ ſub generalis indulgentiæ beneficio relaxamus obnoxiis. Atque hoc ita pro cunctorum remedio conſtitutum ſub aperta volumus definitione ſeruari, vt quidquid ex præteritis indictionibus vsque in præſentem vndecimam reliquorum eſt, quod vel apud poſſeſſorem reſidet, vel in priuatum, vt fieri interueniente verſutia adſolet, nexum, emiſſa curialibus vel canonicariis, (f) vel quibuslibet aliis, cautione migrauit, penitus non petatur: vt exactione careat ſtipulatio, quam pro fiſcalium calculo contempta noſtræ manſuetudinis relaxauit humanitas, excepta ſuarii canonis ratione, cui propter vrbis venerabilis copiam nihil volumus indulgentia interueniente decerpi. Ad illam quoque diſpoſitionum partem auguſtæ mentis prouidentiam ſenſumque conferimus, vt prouinciales noſtros, quos

immunes a reliquis fecimus, deuotos in poſterum & ſemper idoneos remota feralium compulſorum acerbitate faciamus. Præfectiani (g) ſiquidem atque Palatini, vel aliarum poteſtatum apparitores, competentium titulorum exactione ſuſcepta contra veterem morem per prouincias diſcurrentes, ſenioribus (h) exactionibus poſſeſſorem curialemque concutiunt, & ita omnia pro arbitrio ſuæ deprædationis extorquent, vt cum aliqua pars certa vel minima, publicis compendiis inferatur, duplam, aut amplius ſportulis auidus, & præpotens executor accipiat. Hoc eſt, quod vetus prouidentia diſpoſitioque maiorum, quam in omnibus ſequimur atque reparamus, prouincialibus iudiciis exequenda (i) commiſit, quibus & nitentibus (k) per ſingularum municipes ciuitatum, moderatione tractabili, fiſcalium tributorum celebretur inlatio, quam ſi acerbius humilis notusque (l) compulſor pro ſui compendii vtilitate tractatus, & confeſtim deprædationibus vexatorum aditu audituque fiſcalium prouinciæ cognitus ſubueniret. Nunc vero canonicarios ſuperioris militiæ auctoritate terribiles, & in prouincialium viſcera & damna ſæuientes, nec arguere quiſquam apud prouincialem Iudicem poteſt, cum reſupina, apparitori & totum ſibi de ſuperioris cinguli faſtidio (m) blandientes, (n) poteſtas prouincialis, examini ſubiecta famuletur, nec de longinquis prouinciæ regionibus cum magno ſumptuum expenſarumque detrimento ad comitatum noſtrum venire audeat ille, qui queritur, cui ſub durum patientiæ gemitum, tolerabilior videtur deprædatio ſæuientis, quam ſub magno obſeruationis incommodo ſuſtinendus impetrandæ vltionis euentus. Hinc eſt, quod per iniuriam compulſorum deſtitutæ ordinibus ciuitates idoneum nequeunt habere Curialem, quod exigentium auctoritate perterriti poſſeſſores, propria iura (o) deſtituunt, cum non iam amiſſio fortunarum, ſed ſæua cuſtodia & ſuſpendiorum crudelitas formidatur, quæ inmitis apparitor & executio militaris pro commodo ſuæ cupiditatis exercet. Ac ne vlterius canonicariorum vænalis improbitas publicis fortunis inferat, priuatisque diſpendium, veteri more reuocato, prouinciarum Rectores celebrandæ exactionis ſumma reſpiciat, per quorum officia profligari iubemus annuas functiones, ita vt a duodecimæ indictionis initio, nullus Palatinus, nullus armatæ poteſtatis miniſter accedat, ſed vniuerſa fiſcalia, quæ de prouinciis ſperanda ſunt, per locorum Iudices inferantur, quos aut negligentiæ cura reſpiciat, (p) aut laus manebit induſtria. (q) ita vt ipſis Moderatoribus ad admonendum tantummodo directus executor immineat. Et quia totum pro remedio poſſeſſoris Serenitas noſtra conſtituit, quem tributorum gratia ſoluendorum, fruges ſuas ſub opportunitatem vendentem volumus per temporis interualla refoueri, trina per annum voce (r) ſingulari indictionum quantitas ſperanda ſoluatur, & quadrimenſtruis illationibus annuæ functionis celebretur exactio, cuius ſumma, (s) ita vt diſtinctum eſt, moderatores admonentes diligentiam, ad arcam volumus congrue exactionem transmitti. Habenda ſane ratio eſt potentium perſonarum, quarum actores per prouincias ſolutionem fiſcalium negligunt, dum pro ſui terrore faſtidii (t) minime perurguentur, ac ſe in prædiis retinent contumaces, ne ad eos præceptum Iudicis poſſit aut conuentio peruenire, & idcirco clariſſimorum domorum, vel potentium iubemus actores ſeu procuratores in his ciuitatibus, Iudici per prouinciam diſcurrenti, ſui facere & exhibere præſentiam, in quarum territoriis prædia ſuorum ſciant eſſe patronorum, etiam diu (v) publicis inhærere conſpectibus, quamdiu in eodem oppido morari viderent cognitorem, quod etiam ſacræ domus noſtræ obſeruare iubemus actores. Nam ſi quis ex memoratis defuerit, ac ſe per totum annum pulſandos (x) conueniendosque ſubtraxerit, raptus ad ſupplicium, id, quod exacto indictionis tempore, minus intuliſſe conuincitur, duplum cogatur exſoluere. Sicut enim vexari incongruæ exactionis incommodis deuotos nolumus, ita rebelles iuſtæ ſeueritatis vigore perſequimur. Illud quoque prouidendum eſt, ne prouinciales Iudices falſo in obiurgationem apparitorum ſuggeſtionibus commentisque deducantur; quia ad eos hac exactione translata, erepta (y) inmanium commodorum prædam e ſuis fraudibus (z) lugent: ac propterea hoc eis tribuimus dignitatis, vt de inductis actibus, & de ſuæ adſertione diligentiæ, referendi ad manſuetudinem noſtram habeant facultatem, vt nos potiſſimum de eorum adminiſtratione iudicemus, quorum ſuggeſtiones inter quaslibet publicas curas, ſacræ prouidentiæ adtentione dignamus. Baſili Parens Kariſſime (a) AA. Inluſtris & præcelſa magnifi-

gnificentia tua hujus legis ſaluberrima conſtituta propoſitis diuulgabit edictis, vt ad prouinciales remedia conceſſa perueniant, & Iudices ex noſtra præceptione cognoſcant, ita induſtriæ ac vigilantiæ ſuæ exactionum publicarum redditam poteſtatem, vt non leuiter arguendi ſint, ſi anguſto (b) non inertem diſſimulatione nequiuerint reſpondere Iudicibus. Dat. VII. Idus Mart. Rau. ipſo A. CONS. (458)

(a) De *indulgentiis reliquorum* ſunt ſupra *Nouella* Valentin. 7. & Marciani 2. quas conſule.

(b) *Palladio PF. P.* Non confundendus hic, cum *Palladio PP. Orientis*, cui inſcribitur dicta *Nouella* 2. Marciani, & aliæ. De hoc vero, quod dicam, non habeo.

(c) *Soluta relationes.* Hæc male ſe habent, neque ita poſita ſenſum admittunt, quamuis, quid velit *Maiorianus*, accurate in verba ſingula intuentibus, facile patebit. Nolo autem hariolari, in primis cum hic, & in ſequentibus, aliquot videantur excidiſſe verba.

(d) *Superindictitiis.* De *ſuperindictitiis titulis*, ſiue extraordinariis indictionibus & functionibus, eſt *titulus 6. lib. 11. de ſuperindicto*, vbi vide *Paratitlon.*

(e) *Sunt ante ret.* Etiam hæc & ſequentia in mendo cubant. Forte ſcriptum fuit, *Quapropter tribuenda ſunt indulgentia: ret enim clementia noſtra, gratiam dare defeſſis.*

(f) *Canonicariis.* Canonicarius eſt canonis annui exactor. Vide CVIACIVM *Obſeruat. III.* 14. ANTHON. AVGVSTINVM *explicat. obſcurior. vocabulor. in nouell. voc. canonicar.* CASSIODORVS *Var. XII. 13.* *Nonnullam exinde partem Numerariorum nomine Canonicarii ſubtrahebant.*

(g) *Præfectiani.* De his dixi *ad Nouell. 37. inter Theodoſ. de princip. agent. in reb.* Videtur autem Maiorianus reſpicere *legem vn. ne præfectianus exactoris fungatur officio*, qua præfectiani dicuntur lucris & quæſtibus ſuis, non vero exactionibus, vacare.

(h) *Senioribus.* Scribendum *ſauioribus.*

(i) *Exequenda.* Lege *exequendum.*

(k) *Et nitentibus.* Emendat CVIACIVS, *adnitentibus.*

(l) *Notusque.* CVIACIVS legit, *ignotusque.*

(m) *Faſtidio.* Scribe, *faſtigio.* Senſus eſt: Canonicarios ſuperioris cinguli militiæ eſſe terribiles, nemineımque audere *arguere* ſiue accuſare eos apud Rectorem prouinciæ, quod *reſupina poteſtas prouincialis*, id eſt, ignauus prouinciæ Rector, famuletur apparitori, & totum ſibi blandienti de *faſtigio ſuperioris cinguli.*

(n) *Blandientes.* Scribendum *blandientis*, & ſupra, *apparitoris.*

(o) *Iura.* Forte *rura.*

(p) *Reſpiciat.* Scribe, *reſpiciet*, quod ſequentia ſuadent.

(q) *Induſtria.* Melius edidit GOTHOFREDVS, *induſtriæ.*

(r) *Voce.* Lege, *vice*, vti etiam GOTHOFREDVS edidit. Conſule autem ad hæc verba nouellæ, *legem 15. de annon. & tribut.* Maiorianus enim eam hoc loco denuo firmat.

(s) *Summa.* Scribe, *ſummæ*, & mox, *moderatoris.*

(t) *Faſtidii.* Lege, *faſtigii.*

(v) *Etiam diu.* Scribe, *& tam diu.*

(x) *Pulſandos.* Legendum, *pulſandus conueniendusque.*

(y) *Erepta.* Lege, *ereptam.*

(z) *Fraudibus.* Vellem *faucibus.*

(a) *Parens Kar.* Edit. Lugd. Rittersh. Gothofr. *Præfecte Kar.*

(b) *Si anguſto.* Hæc verba finalia ita ſunt deprauata, vt intelligi vix poſſiot. Forte legendum: *ſi auguſto per inertem diſſimulationem nequiuerint reſpondere iudicio.*

De defenſoribus ciuitatum. (a) *Tit. V.*

1. Impp. Leo & MAIORIANVS AA. vniuerſis Rectoribus prouinciarum.

DE ciuitatum per omnes prouincias poſitarum raritate (b) cogitantes, quibus, fugientibus incolis, defenſorum auxilio deſtitutis, qui vnumquemque ciuium ab improbitatibus inſolentum, antiquæ ordinationis (c) ſtudio vindicare conſueuerat, ſolitudo noſtris ordinationibus ſubmouenda poſſidendi, priſcæ conſuetudinis morem reuocandum eſſe cenſuimus, vt probis (d) moribus, honeſtate, prouidentia viri iudicio vniuerſitatis electi, (e) auctoritatem tuendæ in ciuitatibus ſuis plebis accipiant, & quæcunque vtilitatem publicam reſpiciunt, conceſſæ (f) per leges priuilegia dignitatis, vel exſequendi, vel inſinuandi auribus manſuetudinis noſtræ habeant poteſtatem. Hoc enim modo fieri poteſt, vt, repreſſis per eos inſolentiæ vitiis quoque, qui accedentia (g) in prouinciarum noſtrarum parte tractatum, intenti curis maioribus, ignoramus, eorum ad emendandum ſuggeſtionibus inſtruamur, &, qui per iniuriam compulſorum rurales habitationes & ſolitudines expetunt, ſub defenſorum tuitione degentes, publicis ſe urbium conſpectibus, repetiti domicilii habitatione, reſtituant. Quapropter præceptionis noſtræ tenore percepto, vniuerſarum ciuitatum, quæ ſunt inhabitantium frequentia celebres, in tuæ poteſtatis arbitrio conſtitutæ, municipes honoratos plebemque commoneat, (h) vt adhibito tractatu atque conſilio, ſibi eligant defenſorem, factumque dematurent, ut ſub hac ſolemnitate (i) deſideria vrbium ſingularum ad noſtram Manſuetudinem dirigant: quia ipſos prouinciales propter expenſas, vel itineris laborem ad comitatum venire non patimur, vt

compertis eorum moribus atque perſonis, quos præter ambitum (k) dignos tali miniſterio & honore iudicemus, idoneos defenſores confirmatio conſtituat. Dat. VIII. Id Mart. Rau. Maioriano A. I. CONS. (458.)

(a) De *defenſoribus ciuitatum* eſt *titulus* II. *lib.* I. vbi conſule *Paratitlon.* De iis quoque quædam obſeruauit CVIACIVS *Obſeruat. III,* 14. Sunt ſimiles Tribunis plebis, dicunturque ideo *plebis defenſores, l. 8. de donationib.* & *l. vn. Cod. Iuſt. de offic. Iurid. Alexandr.* Et vti quondam Tribuni neque vocationem neque prehenſionem habebant, ita & *defenſores* nullas infligere multas, nullas exercere poterant quæſtiones, vt eſt *in lege 2.* Theodoſii M. *de defenſorib. Nominis ſui,* ait, *tantum fungantur officio, nullas infligant multas, nullas exerceant quaſtiones.* Formulam defenſoris cuiuslibet ciuitatis vide apud CASSIODORVM *Var. VII. II.*

(b) *Raritate.* Scribendum eſt *vaſtitate.* Nam de *raritate ciuitatum* in Occidentis imperio poſitarum, Maiorianus cogitare non potuit.

(c) *Antiqua ordinationis.* Puto Imperatorem reſpicere laudatam *legem 2. de defenſorib. ciuitat.* Ait enim ibi Theodoſius: *Plebem, vel decuriones, ab omni improborum inſolentia & temeritate tueantur, vt id tantum, quod eſſe dicuntur, eſſe non deſinant.*

(d) *Probis.* Editiones Lugd. Rittersh. Gothofr. male *prouiſi.*

(e) *Electi.* Lex I. de defenſor. *Hi potiſſimum conſtituantur defenſores, quos decretis elegerint ciuitates.* Vide ibi *Commentarium.*

(f) *Conceſſa.* Legendum eſſe cenſeo, *conceſſo per legem priuilegio dignitatis.* Nam ante hanc legem referendi ad Principem non habuerunt poteſtatem, quod teſtatur *lex 8.* Honorii *Cod. Iuſt. de defenſor. ciuitat. Quod ſi quid a qualibet perſona contra publicam diſciplinam in læſionem poſſeſſorum fieri cognouerint defenſores, referendi habeant poteſtatem ad illuſtres & magnificos viros Præfectos Prætoriis, & illuſtres viros Magiſtros equitum & peditum, Magiſtros etiam officiorum, & Comites tam ſacrarum largitionum, quam rerum priuatarum.*

(g) *Qui accedentia.* Scribendum eſt, *quia accidentia in prouinciarum noſtrarum parte tractuque ignoramus.* GOTHOFREDVS quoque edidit, *accidentia.* Per *partem prouinciarum noſtrarum,* intelligendum eſt imperium occidentis. Ita *lege 158. de decurionib.* dicitur, *quadam ſe lege, qua in orientis partibus lata eſt, defendunt. Itaque lege ceſſante, quam conſtat meis partibus* (Occidenti) *eſſe damnoſam.* Sed *tractus* eſt pars regionis, vt multa docent veterum loca.

(h) *Commoneat.* Lege *commoneas.*

(i) *Hac ſolemnitate.* Intellige initia imperii, quorum cauſſa & Conſulatum hoc anno ſuſcepit Maiorianus, legemque ſuperiorem, *de indulgentiis reliquorum,* edidit. Imo ob ſolemnia Conſulatus, ciuitates vota ſuſcipiebant, muneraque offerebant. *Solemnitas* illa dicitur, *publica lætitia,* titulo, *ne quid publica lætitia nuntii,* vbi conſule *legem 2.*

(k) *Ambitum.* Lex I. de defenſorib. *Quod ſi quis ad locum defenſionis ambitione peruenerit, reiectum Sinceritas tua quinque libras auri fiſci vtilitatibus cogat inferre.*

De ædificiis publicis. (a) *Tit. VI.*

I. Impp. Leo & MAIORIANVS Æmiliano PF. P.

NObis Rempublicam moderantibus volumus emendari, quod iamdudum ad decolorandam vrbis venerabilis faciem deteſtabamur admitti. Ædes ſiquidem publicas, in quibus omnis ciuitatis conſiſtit ornatus, (b) paſſim dirui plectenda vrbani officii ſuggeſtione, manifeſtum eſt, dum neceſſaria publico operi ſaxa finguntur, antiquarum ædium diſſipatur ſpecioſa conſtructio, & vt parum aliquid (c) reparetur, magna diruuntur. Hinc iam occaſio naſcitur, vt etiam vnusquisque priuatum ædificium conſtruens, per gratiam Iudicum in vrbe poſitorum, præſumere de publicis locis neceſſaria & transferre non dubitet, cum hæc, quæ ad ſplendorem vrbium pertinent, affectione ciuica debeant etiam ſub reparatione ſeruari. Idcirco generali lege ſancimus cuncta ædificia, quæ vel in templis (d) aliisque monumentis a veteribus condita, propter uſum vel amœnitatem publicam ſurrexerunt, (e) ita a nullo deſtrui atque contingi, vt Iudex qui hoc fieri ſtatuerit, quinquaginta librarum auri illatione feriatur, apparitores vero atque numerarii, (f) qui iubenti obtemperauerint, & ſua neutiquam ſuggeſtione reſtiterint, fuſtuario ſupplicio ſubditos, manuum quoque amiſſione truncandos, per quas ſeruanda veterum monumenta temerantur. Ex iis quoque locis, quæ ſibi competitorum (g) hactenus vendicauit reuocanda ſubreptio, nihil iubemus auferri, quæ ad ius publicum nihilominus redeuntia, ablatarum rerum volumus reformatione reparari, ſubmota in poſterum licentia competendi. Si quid ſane aut propter publicam alterius operis conſtructionem, aut propter deſperatum reparationis vſum neceſſaria conſideratione deponendum eſt, hoc ampliſſimo venerandi Senatus ordini congruis inſtructionibus præcipimus allegari, vt cum ex deliberato fieri oportere cenſuerit, ad manſuetudinis noſtræ conſcientiam referatur, vt quod reparari nullo modo viderimus poſſe, in alterius operis nihilominus publici transferri iubemus ornatum, Æmiliane Parens Kariſſime AA. Quapropter inluſtris magnificentia tua ſaluberrima ſanctione propoſitis diuulgabit edictis, vt qua pro vtilitate vrbis æternæ prouide conſtituta ſunt, famulatu congruo & deuotione ſeruentur. Dat. VI. Id. Iul. Rau. ipſis AA. COSS. (h) (458)

(a) Il-

(a) Illuſtrabis hanc Nouellam ex *titulo vtriusque Codicis de operibus publ.* & ex *titulo Cod. Iuſt. de ædificiis priuatis.*

(b) *Ornatus.* Leg. 37. de operib. publ. *Quamlibet Speciem, quæ fuiſſe in ornatu probabitur ciuitatis.* L. 43. *Ne quid ornatibus ciuitatum auferatur.* Vide ſimilia apud CASSIODORVM *Var. III. 9.* & *49.*

(c) *Vt parum aliquid.* Ritterſhuſ. & Gothofred. ediderunt, *vt earum aliquid.* Legendum ſine dubio, *paruum*, opponitur enim *magno.*

(d) *Templis.* Idem ſtatuit Honorius *l. 18. de pagan.*

(e) *Surrexerunt.* CASSIODORVS *in Chronico Patricio & Hypatio Coſſ. an. 500.* de Theodorico ſcribit: *Sub cuius felici imperio plurimæ renouantur vrbes, munitiſſima caſtella conduntur,* CONSVRGVNT *admiranda palatia.*

(f) *Numerarii.* Vid. *not. l. ad Nouell. 34. ſupr. de poſtuland.*

(g) *Competitorum.* Competitores ſunt, qui opera ſibi publica a Principe expetebant, & ea quidem potiſſimum, quæ olim inſeruierant ſuperſtitioni gentilium. Cum vero & in his conſiſteret ornatus ciuitatum, iisque dirutis, vacuaque relicta area, deformaretur ciuitas, ARCADIVS *lege 40. 42.* & HONORIVS *l. 41. & 43. de operibus publ.* ſtatuerunt, omnia illa ædificia publica, ſiue iuris templorum, intra muros poſita, murisque cohærentia ſanctiſſime cuſtodienda eſſe, competitoresque ea tantum poſſe petere, quæ vel iam diruta penitus, & deſtructa eſſent, vel ciuitatibus neque ornatum neque vſum præberent. Sed MAIORIANVS hac Nouella *competendi licentiam* plane tollit. Ex dictis iudicare potes, cur tamdiu in Romana ciuitate integra conſeruata fuerint templa.

(h) *Ipſis AA. Coſſ.* MS. Ottobon. *Dn. Leone & Maioriano Conſ.*

De bonis caducis, ſiue proſcriptorum. (a) *Tit. VII.*

1. Impp. Leo & MAIORIANVS AA. Ennodio Com. R. P.

SVblimitatis tuæ inſinuationem probamus, qua fiſci compendia ſupprimi per prouincias, plerumque Iudicum venalitate commemoras. Cum enim caduca bona vel proſcriptorum, ſed & eorum, quos in ſcelere deprehenſos, ſine legitimo herede iuris vigor inſequitur, priuato ærario competere videantur, occultata quibusdam fraudibus, ærarii noſtri commodi (b) abiurantur: quod ſpecialiter factum nuper in damnatione Seuerinæ mulieris, quæ peregiſſe adſeritur necem mariti in Piceni prouincia, indiſcuſſum præteriri non debent, (c) Ennodi Frater amantiſſ. Vnde auctoritas tua, cuius ſuggeſtiones prouidas comprobamus, pragmatici noſtri ſecuta præceptum, ordinatis in articulo (d) palatinis, antelato noſtræ ſerenitatis oraculo, prouinciarum Iudices interminatione propoſita, auctoritatibus (e) propriis admonebit, vt ab huiusmodi fraudibus temperantes, venalitatis ſtudium æſtimationis ſuæ periculo anteferre non debeant, curaturi poſt hæc, vt vbi ſimilis caſus occurrerit, palatinum inſtruatur officium. Ad Piceni vero Conſularem diſtrictior præceptio dirigatur, vt omni cenſu prædictæ mulieris diſquiſito, veſtigatis quoque vel in vnam ſubſtantiam reductis, quæ ex eo intercipi, aut perire potuerunt a tempore quæſtionis vel pœnæ, qua nocens periit, fructus quoque vel penſionum emolumenta diſcuti, ac ſi qua etiam apud diuerſos retentatores ſunt, conuentis his, quibus non potuerit iure conquiri, (f) vtilitate fiſci reducta, ac de omnibus miſſa relatione, inſtruat amplitudinis tuæ iudicium, ſicuti fiſco commoda prouiſione repertum eſt, quid latebat, ærario profuturum nulla fraude aut diſſimulatione depereat. Dat. pridie Non. Sept Rau. Leone & Maioriano coss (458.)

(a) De *bonis proſcriptorum* eſt *titulus 42. lib. 9.* vbi conſule *Paratitlon.* Bona *caduca*, ſunt *vacantia*, quæ iure ſuadente, a fiſco occupantur, de quibus eſt *titulus 8. lib. 10.* & infra *Nouella 3.* Anthemii *de bonis vacantib.*

(b) *Commodi.* Scribendum, *commodo.* Ita *leg. 2. de bon. vacant.* *Petentibus aliquid abiuretur.* Commodo ærarii *abiurare*, eſt ærario ſubducere. Vide *Gloſſar.*

(c) *Debent.* Ita quoque habent Edition. Lugdun. Sed recte ediderunt Ritterſhuſ. & Gothofred. *debet.*

(d) *In articulo.* Id eſt, ſine mora, in continenti. Ita *l. 2. Cod. Iuſt. de off. Comit. S. Pal.* *Quinquaginta librarum auri illationem, pœna nomine decet in articulo exigi.* Veteres dixerunt, *in articulo temporis.*

(e) *Auctoritatibus.* Auctoritas hic eſt *Programma* Comitis R. P. Antefertur enim Principis oraculum, ſiue conſtitutio, ſubiicitur mandatum Magiſtratus. Dixi *not. l. ad Nouell. 8. Valentinian.*

(f) *Conquiri.* Pro *adquiri.* Vid. *Gloſſar.*

De ſanctimonialibus & viduis, (a) *& de ſucceſſionibus earum. Titulus VIII.*

1. Impp. Leo & MAIORIANVS AA. Baſilio PF. P. (b)

SVſceptis regendi imperii gubernaculis, cogitare debemus, quemadmodum noſtra Reſpub. & armis & legibus, (c) & integra religionis reuerentia, conſeruetur atque proficiat, cui plurimum ſub hac emendatione confertur, ſi nobilium feminarum amplecten-

ſtenda generoſitas, procreatis liberis multiplicata, ſubcreſcat, ſi piæ neceſſitudines inter parentes & filios, nullis inſidiarum vitiis immutentur, & verum Dei cultum mens non inuita ſuſcipiat. Hoc enim quamprimum noſtri egere maiores, vt Rempublicam armis & religione fundarent, cuius ſacroſanctæ venerationem lædi commentis mortalium figmentisque prohibemus. Quis enim ferat parentes filias, quas oderunt, his non tam dicare quam damnare conſiliis, vt eas in annis adhuc minoribus conſtitutas, neceſſitati continuæ virginitatis addicant, ac ne adoleſcentibus animis aliud velle ſit liberum, capitibus inuitarum ſacrum velamen imponant, cum huiusmodi obſeruatio, philoſophiam religioſa mente ſuſcipiens, non cogentis imperio, ſed ſpontanea & matura deliberatione capiatur. Vitandæ etenim ſunt, & magis adtentionibus tranſeundæ humanæ cupiditatis inlecebræ, in quas præcipue primæ ætatis ardor impellit, vt iuuentutis calore ſedato, Dei (d) dicata virginitas, præter illum (e) pœnitentiæ vitium, ad ſenectæ annos & cœleſtis militiæ palmam peruenire mereatur. Quid enim prodeſt, ſi cupiditas virginalis patria poteſtate compreſſa, ſubdolam voluntatem nubendi arte concipiat, & a legitimo reuocata conſortio ad illicitas trahantur (f) illecebras? Vnde ne per huiusmodi impietatem parentum, egeſtas & opprobrium perſonis nobilibus irrogetur, & quod præcipue ſubmouendum eſt, inriſionibus exſecrandis, omnipotentis Dei contrahatur offenſio, edictali lege ſancimus, filias, quas pater materue a ſeculari permixtione translatas, Chriſtianæ fidei ſeruare præcepta continuata virginitate cenſuerunt, in beatæ vitæ propoſito permanentes, non ante ſuſcepto honorato capitis velamine conſecrari, quam quadraginta annos ætatis emenſæ, talibus infulis inoffenſa meruerint obſeruatione decorari, & multi temporis ſeries, & cœleſtis conſuetudo ſeruitii, ad perfidam voluntatem, nouis deſideriis aditum non relinquant. Qui ante definitum temporis ſpatium ſanctimonialem puellam, aliis adulti ſexus ſui votis calentem, memoratorum quisquam parentum, velari fecerit atque permiſerit, tertia bonorum parte multetur, eadem pœna conſtringi, etiam quæ illa (g) parentibus deſtituta, vt intra prædictæ ætatis annos voluerit conſecrari. Diaconi quoque, qui huic rei miniſterium, contra interdicta præbuerint, proſcriptione plectantur. Et quia earum cœpit cauſa tractari, quas ad diuinæ religionis cultum cupientes, demigrare volumus non coactas, ſi qua parentum odiis obligata, propoſitum ſeruandæ virginitatis induerit, quæ a fratrum conſortio parricidali quodammodo arte ſubtrahitur, ne aut copulæ tradenda maritali, patris matrisue congrua largitione, aut eorum decendentium, æqua cum reliquis filiis ſucceſſione potiatur, parentum obeuntium morte iam libera, necdum quadraginta annos, quibus velari nequiuerit, ætatis egreſſa, nubendi, ex quo ſuæ poteſtatis eſſe iam ceperit, licentiam ſortiatur. Neque enim ſacrilega iudicanda eſt, quæ ſe hoc ante noluiſſe, aut certe non poſſe complere, adpetiti coniugii honeſtate prodiderit, cum Chriſtianæ religionis inſtitutio atque doctrina melius eſſe cenſuerit virgines nubere, (h) quam impatientiæ ardore naturali, profeſſæ pudicitiæ non ſeruare virtutem. Cum itaque in matrimonium, nuptias ſecuta, conuenerit, exheredatio illi, ob hoc a parentibus vehemens, aut ſola Falcidiæ quantitas relicta, non noceat, ſed ſcriptis heredibus, vel ſuis, in virilem portionem, vel extraneis in dimidiam, tanquam præterita ſecundum normam veteris iuris adcreſcat. Dignam ſiquidem tali præmio & ſucceſſione cenſendum eſt, quæ procreationem liberorum profeſſa, generoſitatem familiæ ſuæ ab interitu nititur vindicare. Illis autem, quæ ſpontaneo laudabilique propoſito ſanctimoniæ obſeruantiam virginitatis amore ſuſceperint, in tantum fauemus, vt ſi forte profana cupiditas improborum, deuotam Deo mentem per crimen raptus violare tentauerit, non ſolum diualium Conſtitutorum, qui id admiſerit ſubiaceat ultioni, verum etiam cuiuslibet (i) accuſationi reddatur obnoxius: ita vt qui pollutum tanto ſcelere hominem, rebus probatis, poſt hæc conſtituta pertulerit, addicti cenſu facultatibusque potiatur: quod nos vsque adeo a religioſis feminis iubemus arceri, vt etiam, ſi quis ſimile aliquid in quamcunque tentauerit, pari ſe nouerit ſupplicio eſſe feriendum. Viduarum ſane obſtinationibus permouemur, quæ nulla prole ſuſcepta, fœcunditatem ſuam reparationemque familiæ, repudiata coniugii iteratione condemnant, & ſolitariam vitam non colligunt, vt religioni pudicitiæ amore famulentur, ſed potentiæ

ambi-

ambitum orbitatis ſuæ caſibus viduitatiſque captantes, laſciuam viuendi eligunt libertatem: quibus ad omnem licentiæ vſum, aut ſolicitantium ficta religio perſonarum, aut fauore callidi captatores, adplaudunt. Has ad honeſtioris vitæ tramitem priſca diſpoſitione reuocantes, æternali lege ſancimus, vt maritali obitu deſtituta mulier quadragenaria minor, donec procreare per ætatem liberos poteſt, intra quinquennium nubat, cui idcirco currentis luſtri largimur inducias, vt per ſpatium legitimi temporis luctus mœrore depoſito, eligendi honeſtiores nuptias habeat poteſtatem. Sin vero ſæcularem vitam & coniugales tædas peroſa damnauerit emenſo, vt dictum eſt, quinquennio in viduitate perſiſtens, mox cum germanis fratribus vel ſororibus, eorumque filiis, vel parentibus propinquis per quos familiæ origo reparatur, ſuas diuidat facultates: aut ſi his (k) fortaſſe defuerint, cum fiſco patrimonium partiatur, nihil intra luſtrum temporis illius, quod luctui deliberationique deputauimus, alienaturam de prædictis ſex unciis ſe eſſe cognoſcens, quas parentibus, vel propinquis, ſtatuit ſerenitas noſtra proficere, vſufructu tantum contenta viuendi, quæ tam ſe probare potuerit ſtudio caſtitatis ſecundas nuptias reſpuiſſe, cum liberalis fuerit in propinquis. Illarum vero ratio diuerſa eſt, quæ ſuſcepta prole gaudentes ob hoc ad ſecundas nuptias non demigrant, vt affectuoſam decedentis viri memoriam in alendis & locupletandis filiis, ſollicita pietate conſeruent, quas nubendi, ſi hoc maluerint, libertate ſuſcepta, a condicione ſuperius enarratæ definitionis abſoluimus. Ita, vt filiis ex matrimonio priore ſuſceptis, ſi hoc tamen pars voluerit filiorum, dato fideiuſſore (l) proſpiciant, qui ſalua fore corpora omnia ſponſalitiæ largitatis (m) euidenti ſponſione promittat. Optionem ſane continuæ viduitatis matribus eatenus relaxamus, vt filio (n) in gremio indulgentiæ ſuæ poſito vel donationibus pro merito proſequantur viuentes vel heredes ſuprema voluntate conſtituant. Illud ſane latus Diualis Conſtitutionis abolemus, (o) quo videbatur matribus fuiſſe permiſſum, vt ex quantitate ſponſalitiæ largitatis in vnum filium, ſi velint, portionem maximam conferendi habeant liberam facultatem, in quam nos filios æqua iubemus lance ſuccedere: ſiquidem recte illa donatio inter bona paterna numerabitur, quam in vxorem maritus contulit tempore nuptiarum. Si vero matri contra religionem ſanguinis propoſitumque pietatis, externus heres inſidiatorque ſubrepſerit, quidquid ab ea, non iuſtis cauſis exheredationis extantibus, quas ſine dubio probaturus eſt, qui videtur filiis anteferri, donatum fuerit vel relictum, aut inreligioſo alienatum translatumque commento, id totum ab eiſdem filiis vindicetur. Et quia ſtudioſe tractatur, a nobis vtilitas filiorum, quos numeroſius procreari pro Romani nominis optamus augmento, procreatis competentia commoda perire non patimur, hoc neceſſario putauimus, præcauendum, vt marem feminamque iungendos copula nuptiali par condicio vtrunque conſtringat, id eſt, vt nunquam minorem, quam exigit futura vxor, ſponſalitia largitate dotis titulo ſe nouerit collaturam, ſcituris puellis ac parentibus puellarum, vel quibuſcunque nupturis, ambos infamiæ maculis inurendos, qui fuerint ſine dote coniuncti: ita vt nec matrimonium iudicetur, nec legitimi ex his filii procreentur. (p) Sane quoniam quorundam cupiditatibus obuiandum eſt, qui generorum exhauriunt facultates, ac ſibi vel filiabus ſuis, vel ſubornatis quibuſcunque perſonis, priuſquam aliquid de nuptiarum pactione conſtituant, ab incautis iuuenibus & futuri coniugii deſiderio concitatis, multa faciunt occulta fraude conferri, quæ ſecuta ſolennitate votorum, filiabus refundant, aut forte maiore amore perfidiæ ſibi exiſtimant adquiſita: vnde eius callidi friuolique commenti ita nullum eſſe iubemus effectum, vt infirmato tali colore contractus, ſui iuris poſtea gener vindicet, vel actione propoſita ſecurus repoſcat, quidquid per illiciti poſthac contractus imaginem alienare compulſus eſt. Inter cetera captatorum etiam auiditas comprimenda eſt, qui nonnunquam ignotorum pene lectulis adſidentes, animos ipſa corporum ægritudine fatigatos, & ſincera iam iudicia non habentes, ſimulata affectione deprauant, vt plerique conſanguinitatis & neceſſitudinum ſuarum frequenter obliti, extraneos ſcribere videantur heredes, cum inſidioſa munuſcula diriguntur, cum ſubornantur medici, qui praua perſuadeant, & neglecto medendi ſtudio, fiant alienarum cupiditatum miniſtri. Quibus omnibus ſerenitas noſtra diligenti examinatione perpenſis, hoc præſenti lege decernit, vt ſi is qui nulla teſtatori pro-

pinquitate coniungitur, neque ex iis perſonis eſt, quibus etiam ab inteſtato deferri quocunque gradu vel titulo poterat antiquo iure ſucceſſio, heres fuerit inſtitutus, legatum fideicommiſſumue perceperit, ex relictis rebus atque corporibus, tertiam publico inferat portionem, quatenus, hoc ſaltem metu & teſtatorum iniquitas & captatorum ceſſet improbitas: quæ omnia conſtituta in futurum a die latæ legis valere præcipimus Baſili P. K. AA. Inluſtris igitur & præcelſa magnificentia tua ſaluberrimam ſanctionem propoſitis diuulgabit edictis, vt omnes intelligant, remotis religioſarum mentium fraudibus, impiisque mentis, (q) hoc conſtitutum fuiſſe, quod emendationi morum vtilitatique publicæ, reducta in terras iuſtitia, votum (r) omnium ſocia pietate proficiat. Dat. VII. Kal. Nou. Rau. Leone & Maioriano AA. COSS. (s) (458.)

(a) De *ſanctimonialibus & viduis*, nonnulla habes *tit. 25. lib. 9. de raptu ſanctimonialium vel viduarum.* Sunt autem *ſanctimoniales* virgines Deo dicatæ, & in perpetua virginitate vitam degentes. Obſeruat BARONIVS *in Annal. ad an. 458.* Maiorianum ſuadente *S. Leone* Romano Pontifice hanc nouellam promulgaſſe, cum is iam antea decreto eccleſiaſtico edito, idem ſtatuiſſet. ANASTASIVS *in vita Leonis*, ait: *Hic conſtituit, vt monacha non acciperet velaminis capitis benedictionem, niſi probata fuerit in virginitate ſexaginta annorum.* BARONIVS vult, *quadraginta.* LEO ipſe *Epiſt. 92. ad Ruſticum Narbonenſem, inquiſitione 15. pag. 1764. Tom. I. Concil. Harduin.* ſcribit: *Puella, qua non parentum coacta imperio, ſed ſpontaneo iudicio virginitatis propoſitum atque habitum ſuſceperunt, ſi poſtea nuptias eligunt, praeuaricantur, etiamſi conſecratio non acceſſit: cuius vtique non fraudarentur munere, ſi in propoſito permanerent.* Coercuit autem *Maiorianus* hac conſtitutione nobilium Romanorum potentiam, vim filiabus inferentium, exagitauitque viduas illas, quæ non amore continentiæ, ſed vt liberiorem poſſent viuere vitam, ad vota ſecunda tranſire nolebant.

(b) *Baſilio PF. P.* Eidem inſcribitur *ſupra Nouell. 1. de curialibus.* Adminiſtrauit quoque Præfecturam imperante Seuero, & ornatus fuit *Patriciatus* honore, vt patet ex inſcriptione *Nouellarum 1. & 2. Seueri Auguſti.* Vide, quæ noto ad *dict. Nou. 1. ſupr.*

(c) *Armis & legibus.* IVSTINIANVS *proœm. Inſtitut. Imperatoriam maieſtatem non ſolum armis decoratam, ſed etiam legibus oportet eſſe armatam.*

(d) *Dei.* Lege, *Deo.*

(e) *Illum.* Scribendum, *illud.*

(f) *Trahantur.* Emenda, *trahatur.*

(g) *Conſtringi, etiam qua illa parentibus deſtituta, vt intra.* Cenſeo ita legendum eſſe: *conſtringenda etiam illa, qua parentibus deſtituta, intra prædicta*, &c.

(h) *Nubere.* Alluſit ad Paullinum illud; *melius eſt nubere, quam vri.*

(i) *Cuiuslibet.* Idem iam anno 420. ſtatuit HONORIVS *l. vlt. de raptu & matrimon. ſanctimon. Cunctis*, inquit, *accuſationis huius licentia, abſque metu delationis, indulta. Neque enim exigi conuenit proditorem, quem pro pudicitia Religionis inuitat humanitas.*

(k) *His.* Lege, *hi.* Rittershuſius & Gothofred. ediderunt, *his deſuerit.*

(l) *Fideiuſſore.* Mutauit hoc Seuerus. *Nouell. 1. de abrogat. capitib. legis D. Maiorian.* ibi: *In illa tamen parte matribus, ſalua aliorum vtilitate conſulimus, ne eas neceſſitas danda fideiusſionis adſtringat. Quia & factu difficile eſt, & ſuper hoc filiis abunde, vel prioribus conſtitutis, vel præſenti lege proſpicitur, quibus & alienatorum vindicatio competit.*

(m) *Largitatis.* Coniux ſuperſtes, ſi ſecundas nuptias non contrahit, *quo affectuoſam viri demortui memoriam, in alendis & locupletandis filiis, ſollicita pietate conſeruet*, vt ait *Maiorianus*, libera eſt a pœna, quam irrogat hæc lex iis mulieribus, quæ nulla prole ſuſcepta, ſecundas nuptias fugiunt, vt laſciuam viuendi poſſint eligere libertatem. Imo habent honeſtæ viduæ proprietatem lucrorum nuptialium, ſiue *ſponſalitia largitatis*, ſecundum *Nouellam 7. Theodoſii de paternis ſeu maternis bonis.* Vide ibi *not. nn.* vbi dixi. Verum ſi maluerint ad vota tranſire ſecunda, gaudent tantum vſufructu, & *fideiuſſione proſpiciunt filiis e priore matrimonio ſuſceptis, ſalua fore corpora omnia ſponſalitia largitatis.* Errauit CVIACIVS *in expoſitione Nouell. 2. Iuſtiniani*, cenſens, *Maiorianum* hoc loco ſtatuiſſe, viduam, ſiue ad alias nuptias venerit, ſiue non venerit, amittere proprietatem lucrorum nuptialium. De ſecundis enim nuptiis hic agi, obſeruabunt omnes. Sed aliter ſenſit *Seuerus*, qui & hoc huius conſtitutionis caput iniuſtum pronuntiauit, *Nouellaque 1. initio*, ſtatuit, *at poſt viri obitum ſponſalia in vſumfructum tantum mater* (licet in continua viuens viduitate) *habeat, & a filiis alienare non poſſit.*

(n) *Filio.* Scribendum eſt, *filios in gremio poſitos.* Nimirum liberam facit *Maiorianus* matribus poteſtatem, vt filio, aut filiis, quos præ cæteris amore proſequuntur, & vt lex ait, *qui in gremio indulgentia ſua ſunt poſiti*, poſſint ex bonis, quæ præter lucra nuptialia poſſident, donare, aut eos, ſuprema voluntate, prætermiſſis cæteris, hæredes inſtituere, dummodo omnibus ſalua maneat largitas ſponſalitia, vt docent ſequentia nouellæ verba.

(o) *Abolemus.* Abrogatur *l. 2. de ſecund. nuptiis*, & caput illud *Nouella Theodoſii 7. de paternis ſeu maternis bonis*, quod tribuit matri electionem, vt, cui vellet, poſſet lucra nuptialia relinquere. Dixi *not. d. ad Nouell. citat.*

(p) *Procreentur.* En dotis neceſſitatem. Hanc autem Nouellam reſpexiſſe puto Iuſtinianum *l. vlt. Cod. Inſt. de dotis promiſſione*, vbi ait: *Neque enim leges incognita ſunt, quibus cautum eſt, omnino paternum eſſe officium, dotem vel ante nuptias donationem pro ſua dare progenie.* Latuit id HEINACCIVM *ad leg. Iul. & Pap. lib. 2. cap. 20. §. 3.* qui tamen ibidem de dotis neceſſitate docte diſputat.

(q) *Mentis.* Scribendum, *commentis.*

(r) *Votum.* Lege, *voto.*

(s) Rittershuſius & Gothofredus ſequentia ediderunt Interpretis verba: *Hæ ſex ſententia non ſunt deflorata, quia in aliquibus libris non inueniuntur, in aliquibus tamen inueniuntur.*

De

De adulteriis. (a) *Tit. IX.*

1. Impp. Leo & MAIORIANVS AA. Rogatiano Conſulari Tuſciæ ſuburbicariæ. (b)

AGitandam legibus adulterii quæſtionem, imminente noſtræ quoque perennitatis oraculo, te exercuiſſe commemoras, atque vt relatione teſtaris, conuictum confeſſumque Ambroſium in nefario crimine relegatione dignum temporaria cenſuiſti. Non ſolum leniter (c) immemor eſſe (d) & neglegenter penſaſti alieni doloris (e) iniuriam, vt maculam pudoris extincti, & eius ſummam criminis, in quo quicquid vero (f) indignum eſt, continetur, elaui (g) vita ſuperſtite, iudicaris. Eum tamen ipſum temeraſſe ſententiam, & confeſtim locum perhibes exilii defugiſſe, noſque conſuluiſti quid fieri ſanciamus. Quocirca tam * exercitandæ iudicationis formam perpeti manſura debeat aſpirare: ſeueritatem quippe res ipſa flagitat. Vnde Rogatiane Kar. noueris ad rigorem (h) veteris diſciplinæ, hanc perennitatem noſtram obſeruationis adieciſſe menſuram, vt ſecundum legem Diuorum retro Principum, qui in ſimili crimine talia cenſuerunt, relegationem probroſi ac nefandiſſimi rei, deportatio adiecta continuo, (i) & bonis eius omnibus fiſci vtilitatibus vindicatis, eumque a congreſſu totius Italiæ ſubmouendum, edictorum propoſitione denunciata omnibus perimendi licentia, qua paſſim ita inſequendus eſt, qui ſententiæ abuſus eſt lenitate, vt ſi comprehenſa vrbis noſtri parte repertus fuerit, cæſus iure videatur, quatenus ſanctionis procedente cenſura, ab incurſu flagitiorum tutam genialis tori præſtemus impoſterum caſtitatem, vt exemplo competenti luxuria caſtigata ab expugnatione pudicitiæ, quæ ſub publica quodammodo videbitur eſſe cuſtodia, libido & proteruitas arceatur, manifeſtumque ſit, generaliter ita nobis cordi eſſe violatum pudorem, vt edictali decreto iuſta cohercitione propoſita, intemperanter futuris quoque temporibus plecti commiſſum ſimile cenſeamus. Dat. xv. Kal. Mai, Arelato, Richomere & Clearcho (k) vv. cc. coss. (459.)

(a) De *adulteriis*, eſt *titulus 7. lib. 9. ad legem Iul. de adulter.* Editio Ritiershuſ. loco tituli hanc præfert ſummam: *Maritus, ſi adulterum cum vxore inuenerit, ita vt vnum ſint, & ſeſe commiſceant, liberum arbitrium habebit, vtrumque vno ictu ferire.* Adſcripſit autem hæc verba germanicæ nationis librarius, cum hoc Ius apud maiores noſtros marito tributum fuiſſe, docent *leges Baiuariorum tit. 7. Rotharis Longobardorum Regis num. 213.* & *Wiſigothica lib. 3. tit. 4. num. 4.*

(b) *Suburbicaria.* De regionibus *ſuburbicariis*, ſiue, quod idem eſt, *vrbicariis*, vide *Commentar. ad leg. 9. de annon. & tribut.* Picenum & *Tuſciam ſuburbicarias regiones*, memorat *lex 12. de indulgent. debitor. Tuſciam vrbicariam* nominant GAIVS & THEODOSIVS *inter Auctores fin. regund. pag. 253. Edit. Goes.* Continentur autem *ſuburbicariæ regiones* centeſimo ab vrbe lapide, & ab Italia reliqua ſeparantur, *hac nouella, d. l. 9. de annon.* & *l. 12. de indulgent.* De *Conſularibus*, adi *Notitiam dignitat. Rogatiani* vero, cui hæc nouella inſcribitur, mentio nulla in ſcriptis huius ætatis.

(c) *Leniter.* Abeſt hæc vox ab Edit. Rittersh. GOTHOFREDVS edidit, *leuiter.*

(d) *Immemor eſſe et.* CVIACIVS emendat, *immo etiam.*

(e) *Doloris.* Vox hæc propria adulterii crimini, de qua conſule *Gloſſar.*

(f) *Vero.* Emendat CVIACIVS, *viro.*

(g) *Elaui.* PITHOEVS recte edidit, *elui.* RITTERSHVSIVS habet, *elabi.*

(*) Excidit hic forte integra linea, negligentia librariorum.

(h) *Rigorem.* De *rigore* hoc dixit GOTHOFREDVS *in Commentar. ad leg. 4. quorum appellat.* & WIELINGIVS *in Prætermiſſ. ad Habnium, Iuriſprud. reſtitut. pag. 237. 238.*

(i) *Continuo.* Legendum, *comitetur.*

(k) *Richomere & Clearcho.* Deprauata hæc eſt ſcriptura. Hi enim Conſules prodierunt *A. D. 384.* Sed cum *Richomer* in Faſtis variis ſcribatur, *Ricomer, Recimer, Ricimer*, vide *faſtos* RELANDI, factum eſt, vt librarii eum cum *Ricimere*, de quo ad *Nouellam 2. Maior.* dixi, confuderint. Errori occaſionem dedit, quod Nouella hæc menſe Aprili eſt edita, quo tempore forte in Gallia eius Conſulis, qui in Oriente prodierat, nomen nondum innotuerat, ſoliusque *Ricimeris* adſcriptum, qui Conſulatum geſſit cum *Patricio A. D. 459.* Inde ſemidoctus librarius, ſuppleturus Conſulatum, *Ricimeri* collegam dedit *Clearchum.* Scribendum ergo *Ricimere & Patricio.* Arelate adhuc conſtitiſſe Maiorianum hoc & ſequente anno, dixi *ad citat. Nouell. 2. ſupr.*

NOVELLARVM DIVI SEVERI AVGVSTI LIBER V.

De abrogatis capitibus iniuſtis legis (a) *Diui Maioriani A. Tit. I. Ad locum,* (b) *id eſt de ſanctimonialibus viduis, de hereditatis tertia,* (c) *vel de ceteris negotiis.*

I. Impp. Leo & SEVERVS AA. Baſilio (d) PF. P. & Patritio.

ILLVD tantum ex eadem lege retinentes, quod veterum legum commendat auctoritas; Scilicet, vt poſt viri obitum ſponſalia (e) in vſumfructum tantum mater habeat, & a filiis alienare non poſſit, ſiue in alias nuptias venerit, ſiue non venerit. (f) Et vt omnibus ex eodem matrimonio filiis ex æquo communia, in vnum aut alterum matri conferre non liceat. (g) Nam quid eſt aliud a filiis alienare, ſi hoc non eſt, cum proles numeroſa contigerit, prætermiſſis ceteris, vni vel alii praua velle intentione largiri? Sint ſane matres, ſi ita libuerit, pro impenſis obſequiis in filiorum electione liberales, vſumfructum ſuum, cui voluerint, largiantur, proprietatis commoda cunctis pariter filiis deputata non minuant. In illa tamen parte matribus ſalua filiorum vtilitate conſulimus, (h) ne eas neceſſitas dandæ fideiuſſionis (i) adſtringat. Quia & factu difficile eſt, & ſuper hoc filiis abunde, vel prioribus conſtitutis, vel præſenti lege proſpicitur, quibus & alienatorum vindicatio competit, & ex maternis bonis, perditarum redintegratio facultatum. Baſili Parens Kariſſime (k) AA. Quare inluſtris & præcelſa Magnificentia tua huius (l) Conſtitutionis oraculum edictorum faciet ſolennitate proponi, vt legis aſperitas, quæ ad amplitudinem tuam primæ præfecturæ adminiſtratione data eſt, per te correcta atque emendata vulgetur. Dat. v. Kal. (m) Mart. Rom. Baſilio V. C. CONS. (463.)

INTERPRETATIO. *Hæc lex Imperatorum Leonis & Seueri, ea quæ Maioriani lex de diuerſis rebus, quas ipſa teſtatur, obſeruanda eſſe præceperat, ſpecialiter vacuauit, & id tantum quod rationabile, & priſtinis legibus congruum fuit, credidit reſeruandum, quod ipſe ſua Conſtitutione confirmat, dicens:* Illud tantum ex eadem lege retinentes, quod veterum legum confirmat auctoritas. *Itaque, vt poſt viri obitum relicta vxor, vſumfructum tantum ſponſalitiæ donationis habeat, & nihil exinde alienare præſumat, ſiue alias ad nuptias venerit, ſeu certe non venerit, neque aliis, niſi tantum omnibus filiis ſuis, ex eodem patre genitis cuius donatio eſt, hæc ipſa ſponſalitia largitas æqualiter dimittatur. Nec liceat matri cui voluerit de filiis aliquid exinde amplius pro ſua voluntate donare. Sane de vſufructu ſuo quod ei lege conceſſum eſt, donandi cui voluerit liberam habeat poteſtatem. Nam ea, quæ omnibus tantum filiis æqualiter juſſa eſt reſeruare, nec minuat, nec inter filios pro ſuo arbitrio diuidere vlla ratione præſumat. Hoc tamen matribus hac lege præſtatur, vt ſalua filiorum vtilitate, fideiuſſores pro retinenda hac ipſa ſponſalitia donatione dare non debeant. Quia talis petitio grauis eſt, & ſufficit filiis, quod vel hac lege, vel prioribus ſtatutis conſtat eſſe proſpectum, vt etiamſi matres eorum ſecundo nupſerint, earum maritorum facultates loco pignoris obligentur: & ſi quid ipſæ matres exinde præſumpſerint, de facultatibus earum illata ſibi filii damna reſarciant.*

(a) Intellige *Nouellam 8.* MAIORIANI *de ſanctimonial.*

(b) *Ad locum.* De hac formula, vide dicta ad *Nouell. 2.* MAIORIANI *de Epiſcopal. iud.*

(c) *Tertia.* In MS. W. & Edit. Sichard. tantum legitur, *ad locum.* In MS. G. titulus eſt, *de abrogatis capitibus iniuſtis.* Ex his iudicare potes, librarios nonnullos, ea tantum nouellæ capita deſcripſiſſe, quæ videbantur, pro locorum diuerſitate, in foro vſum habere. Certe *de hereditatis tertia*, nihil neque dicta *Nouella 8.* neque hac, continetur.

(d) *Baſilio.* De eo dixi *ad Nouell. Maior. 1. de curial. & ad d. nouell. 8. de ſanctimonial.* cum vero, vt *in fine Nouella* dicitur, conſtitutio illa *de ſanctimonialibus*, ad eum data ſit, *prima præfecturæ adminiſtratione*, ſiue imperante *Maioriano*, ſub quo Præfecturam geſſit A. D. 458. Hoc anno 463. quo iterum Præfecturam ſub *Seuero* adminiſtrauit, ad eum hæc Nouella danda fuit, vt legem priorem a ſe propoſitam, per hanc poſteriorem, corrigeret, atque emendatam vulgaret.

(e) *Sponſalia.* MSS. W. G. *Sponſalitia.* Recte *Sponſalia.* Sunt enim *Sponſalia* dona Sponſaliorum nomine oblata, ſiue donationes propter nuptias. Vid. *Gloſſar.* & DV FRESNE. Sed medio æuo, vt docent loca apud laudatum DV FRESNE, & Interpretatio *ad l. 3. & 8. de ſponſalib.* ſponſalia, dixerunt *ſponſalitia.* SICHARDVS edidit: *poſt viri obitum, quod ſponſalitia largitate in vſumfructum tantum mater habeat.*

(f) *Venerit.* Abrogatur caput *Nouellæ* THEODOSII *7. de paternis ſeu maternis bon.* Dixi ibi *not. m.* & caput *Nouell.* MAIORIAN. *8.* vt docui *not. m.*

(g) *Liceat.* Tollitur electio, quæ matri quondam competebat, vt vni ex filiis lucra nuptialia poſſet relinquere. Vid. *not. d. ad d. nouell. 7.* & *not. v. ad d. nouell. 8.* Confirmat vero *Seuerus* hoc loco *Maioriani* conſtitutionem. Conſule etiam GOTHOFREDVM *in Commentar. ad leg. 2. de ſecund. nuptiis pag. 326. Tom. I.*

(h) *Conſulimus.* MS. G. & Sichard. *conſulemus.*

(i) *Fideiuſſionis.* Requirebatur illa ex *conſtitutione* MAIORIANI *8.* Vid. *ibi not. l.*

(k) *Parens Kar.* MS. G. & impreſſi, *Præfecte chariſſime.*

(l) *Quare illuſtris & præcelſa magnificentia tua huius.* Abſunt hæc a MS. G. & Ed. Sichard.

(m) *V. Kal.* MSS. & impreſſi, *X. Kal.*

De corporatis. (a) *Tit.* II.

I. Impp. Leo & SEVERVS AA. Baſilio PF. P. & Patritio.

Cum per virum illuſtrem Auſonium cunctorum ad nos prouincialium querela peruenit, eo quod *** aliaque corpora publicis obſequiis deputata, quorundam ſe colonis vel famulis, ignorantibus dominis, ſociaſſent, & nunc ſub ſpecie publicæ corporationis procreatos liberos conantur iugo ſeruitutis abſoluere, idcirco agnoſcat ſublimis Magnificentia tua, diuali nos in æternum lege ſanxiſſe, ſi qui vel qua, ex corporibus publicis, vel ex corporatis vrbis Romæ, ſeruis vel colonis ſe crediderint copulandos, agnationem eorum ad eos dominos pertinere, quorum inquilinus vel colonus fuiſſe conſtiterit, exceptis iis, qui ante eam legem non taliter latam ſeſe iunxiſſe noſcuntur. Dat. vii. Kal. Octob. (b;) Hermenericho & Baſiliſco coss. (465.)

(a) De *corporatis* dixi ad *Nouell. 26. inter Theodoſ.* Hæc Nouella agit de *corporatis* vrbis Rom & prouincialibus, quorum quoque fit mentio, *Nouell. Valentin. 12. de epiſcopal. iud.* vbi vide *not. p.* & GOTHOFREDVM *in Paratitlo de priuileg. corporat. vrb. Rom.*

(b) *VII. Kal. Octobr.* Male igitur *Chronographus* CVSPIɫIANI, & ex eo PANVINIVS *in faſt.* ſcribunt, Seuerum defunctum eſſe *XVIII. Kal. Septembr.* quod obſeruauit iam BARONIVS *in Annal. ad an. 465.* Dies ergo mortus *Seueri*, qui hoc anno finiit vitam, obſcurus eſt.

INCIPIT LIBER LEGVM DIVI ANTHEMII AVGVSTI.

De mulieribus quæ ſe ſeruis propriis vel libertis iunxerunt, (a) *& de naturalibus filiis. Tit. I.*

I. Impp. Leo & ANTHEMIVS AA. Luperciano PF. P. (b)

HVMANO generi & fluctuantibus rebus mortalium vna poſt Deum ratione conſulitur, ſi aduerſorum ingruentium procellis occurrat ſæpius noſtra Serenitas: nec dubium eſt imminui materiam conuerſationis humanæ, niſi componat prouidentis regentis imperium, quicquid per ſe non poteſt imperare (c) mortalitas: eritque ita magis florida ac tranquilla ciuilitas, ſi circa prouidos hominum caſus excubet circumſpecti Principis fauor. Iulia quædam, preces noſtris fundit altaribus, adſtruens, cum eo ſibi matrimonium contigiſſe, qui familiæ quidem ſuæ ſeruus extiterit, ſed libertatem morum claritate meruerit. Exorat quoque noſtri nominis (d) maieſtatem, ne ſibi noceat, quod venerabilis ſanctio Conſtantini, dominam ſeruorum ſuorum complexibus inflammari diſtrictiſſimo rigore (e) non patitur: incongruum quippe exiſtimans, in ſuo caſu de ſeruorum coniunctionibus conſtituta tractari, cum ipſa non ſeruo nupſerit, ſed liberto: præcipue nuptias ſuas in culpa (f) venire non poſſe, quod de libertorum conſortiis prohibendis, euidens (g) nihilominus æſtimari, quicquid ante hoc lex vlla non vetuit. Geminatam igitur cauſam huiuſmodi caſibus conſulendi, reperit noſtra Serenitas, vt nec confirmatio ſubtrahatur, de ſuſcepto quaſi errore nutantibus, & honeſte ac probabiliter conſtituta, ſine aliqua deinceps ambiguitate ſeruentur. Primum igitur edictali decernimus ſanctione, vt quæ vsque ad ſecundum nominis noſtri Conſulatum, (h) ſimilia probabuntur iniiſſe coniugia, legitima firmitate non careant, ſed hanc quoque munificentiam noſtrorum faſcium, ſecuritati ſuæ adfuiſſe lætentur, vt ſi quæ ſunt feminæ, quæ pro nobilitate natalium, de eiusmodi forſitan conſortio quicquam verentur, ſuperfluum pondus iniuſti timoris abiiciant, nec ſe non licito quaſi feciſſe formident, vt nulla nunc vsque ad liquidum iura vetuerunt: ita vt cum libertis ſuis iuſtas nuptias contraxiſſe videantur, natique & naſcendi ex his liberi, nullam vnquam de parentum ſuorum coniunctione ſuſtineant quæſtionem, ſed matris ac patris hereditatem legum more percipiant. Ipſi quoque inter quos huiuſmodi eſt contractus (i) ſocietas, teſtandi in ſe inuicem, vel ſuccedendi ſibi iuxta formam iuris, licentiam non amittant, neque quicquam matrimonii gratia a ceteris diſcrepare credantur, de quibus ante hanc noſtri nominis (k) ſanctionem nihil legum ſcita præſcripſerunt. Et reuera principalis gratiæ eſt eruere ſuis caſibus ſuſpicaces mortalium mentes, ne ſibi non licuiſſe, quod nemo prohibuerat, arbitrentur: vniuerſorum quoque notitiam euidenter inſtruere, ne ſibi fas eſſe quiſquam exiſtimet, vt fas eſſe non patimur. Ex hoc ergo noſtræ clementiæ Conſulatu decorem publicum agere (l) cupientes, cum ſeruis & libertis dominas & patronas ineundi matrimonia facultatem habere prohibemus, (m) ne inſignium familiarum clara nobilitas indigni conſortii fœditate vileſcat, & quod ſplendore forſitan ſenatoriæ generoſitatis obtinuit, contractu viliſſimæ ſocietatis amittat, aut nude tante (n) tum ingenuæ libertatis fulgore perſpicuum genus, in femina imprudentior complexus immineat: (o) ea ſine dubio cautione valitura, vt de conſortiis ſeruorum perpeti firmitate ſeruetur quicquid Diuus Conſtantinus

ſtantinus venerabili ſanctione conſtituit. Circa eas vero, quæ in libertos ſuos vota conuerterint, cuſtodiri in æternum duratura lege ſancimus, vt coniunctio vetita, ne nomen quidem matrimonii ſortiatur, ſed ad inlicita conſortia execrabiliter aſpirantes, publicatione omnium facultatum, & perpetua deportatione plectantur: his qui ex huiusmodi ſocietate naſcuntur, non ſolum iure, ſed & vocabulo liberorum priuandis, ſeruili quoque condicione (p) probabiliter addicendis, ita vt his dominium ſibi noſter fiſcus vſurpet. De coniunctionibus ſane ancillarum & libertarum, necnon de naturalibus liberis, quoquomodo procreatis procreandisue, inter omnes decernimus cuſtodiri, quod Diuorum retro Principum ſaluberrima conſtituta ſanxerunt. Luperciane P. K. AA. Inluſtris igitur & præcelſa magnificentia tua ſaluberrimam ſanctionem ad omnium notitiam peruenire edictorum deuulgatione præcipiat, ne cui ſuperſit ignorationis auxilium, quominus cauta quæ ſunt, decreta ſeruentur. Dat. x. Kalend. Mart. Romæ D. N. Anthemio A (q) CONS. Accepta Id. Mart. Romæ, ipſo A. (468.)

(a) *De mulieribus, quæ ſe ſeruis propriis iunxerunt*, eſt conſtitutio CONSTANTINI M. *lib. 9. tit. 9.* quam Anthemius hac nouella memorat & confirmat.

(b) *Luperciano PF. P.* Eidem inſcribuntur nouellæ ſequentes, quæ hoc anno quoque ſunt editæ.

(c) *Imperare.* Gothofredus edidit, *impetrare.*

(d) *Nominis.* Bene emendat KITTERSHVSIVS, numinis.

(e) *Rigore.* Intelligit laudatam *legem un.* Conſtantini M. qua ſtatuit, *vt mulier capitali ſententiæ ſubiugetur, verbero ignibus tradatur.*

(f) *Culpa.* RITTERSHVSIVS legit, *culpam.*

(g) *Euidens.* Sequentia verba, tanquam depranata aſteriſco notauit CVIACIVS. Legendum eſſe cenſeo; *euidens nihil poſſimus æſtimare, quippe quæ ante hoc lex vlla non vetuit.*

(h) *Conſulatum.* Id eſt an. 468. quo hæc nouella data.

(i) *Contractus.* Emendat RITTERSHVSIVS, *contracta.*

(k) *Nominis.* Vellem, *numinis.*

(l) *Agere.* Lege, *augere*, vt reſcribendum cenſuit CVIACIVS.

(m) *Probibemus.* Ius itaque vetus reſtituit MAIORIANVS, de quo diſſeruit Heineccius *ad leg. Iul. & Pap. lib. 2, c. 1. pag. 128.*

(n) *Nude tante.* Edit. Rittersh. *nude tanto.* Ed. Gothofr. *nude tantum.* Emendat bene CVIACIVS, *viduitate.*

(o) *Immineat.* Legendum, *imminuat.*

(p) *Conditione.* Scribe, *conditioni.*

(q) *Anthemio A.* Scribendum eſt, *Anthemio A. II. Coſ.* Memorat enim *Conſulatum ſecundum* ipſe *Anthemius* in nouella. Prodit autem Conſul hoc *anno 468.* ob imperium anno ſuperiore ſuſceptum. Vid. RELAND. *in Faſt.* & PAGIVM *in Critic.* In hunc Conſulatum SIDONIVS carmen panegyricum ſcripſit, & Romæ recitauit, Præfecturamque vrbi eam ob cauſſam adeptus eſt, vt teſtatur *ep. 9. lib. 1.* Fuit autem eo tempore præſens Romæ *Anthemius*, & more maiorum in foro Traiano Conſul ſeruos manumiſit, quod videmus in fine carminis:

Nam modo nos iam feſta vocant, & ad Vlpia poſcunt
Te fora, donabis quos libertate Quirites,
Quorum gaudentes exceptant verbera malæ.
Perge pater patriæ felix, atque omine fauſto
Captiuos vincture nouos, abſolue vetuſtos.

Ideo in fine Nouellæ dicitur, *Acceptam* fuiſſe conſtitutionem *Id Mart. Roma ipſo Auguſto*, ſcil. præſente.

De confirmatione Legum (a) *DN. Leonis Auguſti. Tit. II.*

Impp. Leo & ANTHEMIVS AA. Luperciano PF. P.

AD conſultationem clementiæ noſtræ, Dominus & pater meus (b) Princeps ſacratiſſimus Leo, ſuper his, quæ indulgentia principalis in diuerſos iam contulit, vel proceſſu temporis largietur, certum ius venerabili ſanctione conſtituit, quod ſub ſacris ſuæ perennitatis apicibus, ad noſtram quoque ſententiam deſtinauit. Quumque mundanis compendiis proficit, vt circa regendum vtrunque orbem id præcipue cuſtodiendum credamus, quod deliberatio communis elegerit, legem directam libenter amplexi, quod ad omnes tam ſaluberrima conſtituta perueniant. ſub hac pragmatica iuſſione ad amplitudinem tuam cenſuimus dirigendam. Luperciane P. K. AA. Inluſtris igitur & præcelſa magnificentia tua venerabilia conſtituta propoſitis deuulgabit edictis, ne vllius prætereat notionem, quod in æternum valere Serenitas noſtra decreuit. Dat. ſub die XIIII. Kalend. April Romæ, DN. Anthemio A. CONS. Actum ſub die eodem. (468.)

De bonis vacantibus. (c) *Tit. III.*

Impp. Leo & Anthemius AA. (d)

Imperatoriæ maieſtatis eſt, ex præſentibus cauſis etiam futuris prouidere temporibus, & reſerata ambiguitate ſequenda decernere. Nam cunctorum cenſus vocatur in dubium, ſi per licentiam principalem, (e) iura dominorum ſuam non habeant firmitatem. Itaque nos, quibus totius mundi regimen commiſit ſuperna prouiſio, & iuris regulam & æquitatis rationem volumus cuſtodiri. Pius ac triumphator ſemper Auguſtus filius noſter Anthemius, licet diuina maieſtas & noſtra creatio, pietati eius plenam imperii commiſerit poteſtatem, tamen prudenti & cauta, qua pollet, æquitate per ſacros adfatus nos credidit conſulendos, adſerens in Italiæ partibus multa exorta negotia ex donationibus, quas de alienis rebus, Principes contra Legum cauta fecere, (nam vt quisque vel meruerit, vel precatus eſt de imperatoria veluti largitate plurima & magna, detentant. Emergunt autem

tem perſonæ, quæ plerumque prædia vel res aliquas, ſui iuris adſerant eſſe, quas ex Principis munificentia diuerſi inlicito titulo quæſierunt. Nam ſæpe ea, quæ caduca dicebantur & donata ſunt, conſanguineus eius, qui ſine herede putabatur, emergens repoſcit, vel de captiuitate liberati, iure poſtliminii, quæ ſua vel propinquorum fuerant, & aliis a Principe conceſſa ſunt, reddi ſibi iure deſiderant, adſtruentes ſecundum ſacratiſſimas Conſtitutiones legitimum ſibi auxilium ſuffragari: vel cum res aliqua vindicatur a poſſeſſore, cui domus venerabilis aut donatione contulit aut venditione, vel commutatione, aut vltima voluntate transfudit, ſcilicet quam iniuſte aut minus idonee contractam forſitan poſſidebat) vtrum iure communi, quod petitor probauit ſuum, recipiet, an præter Leges, quibus omnes vtuntur, circa donationem regiam pronunciandum erit, vt factum Principis, vel aliena re donata aut vendita, comprobetur. Nam cum de huiuſmodi controuerſiis ab ampliſſimis cognitoribus tractaretur, prolata eſt Conſtitutio de Codice Theod. ſub tit. de bonis vacantibus, (f) qua Diuus Conſtantinus cauet, vt ſi rem quam Princeps donauit ſuam quisquam potuerit adprobare, non eam recipiat; ſed eo cui donata eſt firmiter poſſidente, Princeps petitori extrinſecus qua voluerit, ratione ſuccurrat. Hæc cum noſtris inſinuarentur ſenſibus, relectis geſtis, quæ ad nos a filio noſtro ſereniſſimo Principe ſub prædicta conſultatione directa ſunt, habitis inter Procuratores Domninæ & Fortunati inluſtrium perſonarum, ſerenitas noſtra, cui cordi eſt in dies ſingulos conſultiore tractatu & meliore deliberatione generi humano proſpicere, ſatis putauit incongruum, vt tanta rebus negotiiſque confuſio vel iniquitas innectatur, & vnicuique ſuis vti non liceat, neque pro ſuorum defenſione legitimum habere tutamen, ſed in arbitrio ſit forte ſubripientis (g) facilis & iniuſta nonnunquam regiæ donationis auctoritas, & vt aliis iuſta poſſeſſione fraudatis, ab aliis liberalitate iniuſte detineatur, cum & ipſe titulus ſupra prædictæ Conſtitutionis, vnde conſulta eſt noſtra clementia, de vacantibus tantum, non de omnibus bonis atque ſubſtantiis euidenter loquatur. Hac igitur in perpetuum valitura lege ſancimus, vt ſiquidem de bonis reuera vacantibus Imperator aliquid pro ſua liberalitate donauerit hoc perpetuam obtineat firmitatem: & nemo calumniam patiatur de re, quam principalis in eum liberalitas iure contulerit. Sin autem aliquis rem ſuam ſiue tanquam vacantem, ſiue alio quolibet titulo donatam cupit repetere, eamque ſui iuris eſſe, vel ad ſe deuolutam ex legitima ſucceſſione monſtrauerit, communi legum fruatur auxilio, nec ex illa, licet imperiali donatione ſeu commutatione, vel ex aliqua cujuslibet contractus ſpecie, contra generale præſidium omnino lætatur, ſiue etiam a retro Principibus hoc beneficium adſerat ſibi eſſe delatum, ſiue poſt aliquid tale fuerit ſubſequutum. (h) Hanc igitur Conſtitutionem, in cauſa etiam Domninæ & Fortunati inluſtrium perſonarum, quæ huic legi præſtitit occaſionem, valere præcipimus, vt communi iure Ceſiana maſſa, de qua queritur, prædictæ Domninæ inluſtri feminæ reſtituatur. Neque enim aliud imperatoriæ maieſtati, cui ſemper debet æquitas inhærere & vigere iuſtitia, videtur ad commodum, (i) quam commune ius omnibus reſeruare ſubiectis, & nihil amplius bonis licere Principibus niſi quod liceat priuatis, (k) & hanc liberalitatem prætendere, quæ legibus & æquitate ſubnixa eſt, vt nemo ſe alienis & inlicitis ditatum lætetur, nemo bonis propriis defleat eſſe priuatum. Luperciane P. K. AA. Inluſtris igitur & magnifica auctoritas tua, quæ hac ſaluberrima lege ſerenitas noſtra conſtituit obſeruari, ad omnium notitiam edictis ex more propoſitis iubeat peruenire. Dat. XIIII. Kal. April. Rom. DN, Anthemio P. P. Aug. II. CONS. (468.)

(a) *Legum.* Scribendum eſt *legis.* Intelligitur enim *nouella* ſequens *de bonis vacantibus*, quam *Leo Aug.* ad conſultationem *Anthemii* miſit in Occidentem, *Anthemiusque* confirmauit. Ideo hæc & ſequens Nouella eundem diem præferunt. Dicit ANTHEMIVS, *Leonem, ſuper his, qua indulgentia principalis in diverſos contulit, vel proceſſu temporis largietur, certum ius conſtituiſſe*, id eſt, de *bonis vacantibus*, a Principe donatis, legem dediſſe. Acceptam Leonis conſtitutionem, Anthemius eidem *Luperciano* inſcripſit, & tanquam a ſe latam, publicauit.

(b) *Pater meus.* Patrem appellat, quia a Leone Imperator Occidentis eſt conſtitutus.

(c) *De bonis vacantibus*, eſt *titulus 8. lib. 10.* cuius *legem 3.* laudat *Leo Imp.* & interpretatione addita reſtringit. Conſule ibi GOTHOFREDVM.

(d) *AA.* Adde *Luperciano PF. P.* quod docet ipſa Nouella *in fine.*

(e) *Principalem.* Perſtringit falſe Principum nonnullorum nimiam liberalitatem, qui bona amicis ſuis dono dederunt, etſi adeſſent, qui dicerent, ea optimo iure ad ſe pertinere. Ideo inquit *Leo*, per hanc *licentiam cunctorum cenſus*, ſiue facultates, *vocari in dubium, cum dominia iura infringantur* a Principibus.

(f) *Vacantibus.* Innuit *dict. leg. 3. de bon. vacant.* ad quam dixit GOTHOFREDVS mihique otium fecit.

(g) *Subripientis.* Optime emendat GOTHOFREDVS *l. c. ſubrepentis.*

(h) *Subſequutum.* Hactenus *Leo* Imp. Reliqua ſunt *Anthemii*, qui conſtitutionem hanc, in cauſſa Domninæ a Fortunato Ceſianam maſſam repetentis valere iubet.

(i) *Ad commodum.* Scribendum *adcommodum*, vt monet GOTHOFREDVS *l. c.*

(k) *Priuatis.* Ita Valentinianus. *l. vlt. de appellat. Ius nobis cum priuatis non dedignamur eſſe commune.* Vide & *legem 4. Cod. Iuſt. de legib.* PLINIVS *in Panegyr. cap. 85. Sed tu nihil amplius vis tibi licere, quam nobis. Non eſt princeps ſupra leges, ſed leges ſupra principem.*

Finis Nouellarum.

INDEX LEGVM NOVELLARVM IMPP.

Theodoſii, Valentiniani, Martiani, Maioriani, Seueri & Anthemii, per ſeriem litterarum digeſtus.

A

ABrogatis capitibus iniuſtis Legis Diui Maioriani, ad locum, id eſt, de ſanctimonialibus, viduis, de hereditatis tertia vel de ceteris negotiis titul. 1. Nou. Seu.
Adulteriis tit. 9. Nou. Maior.
Aduocatione Afris conceſſa, Nouell. Theodoſ. tit. 50.
Aedificiis publicis tit. 6. Nou. Maior.
Alluuionibus Nili Aegyptiacæ diœceſeos, & quæ in omnibus prouinciis fiunt, & de paludibus & paſcuis tit. 10. Nou. Theodoſ.
Ambitu & locis limitaneis iuibi redhibendis t. 31. N. Th.
Amota militantibus fori præſcriptione tit. 14. Nou. Th.

B

Bonis caducis ſiue proſcriptorum tit. 7. Nou. Maior.
Bonis Fabricenſium tit. 13 Nou. Theod.
Bonis vacantibus tit. 3. Nou. Anthem.

C

Colonis vagis vel aguatione eorum & de aduenis t. 9. Nou. Valent.
Competitionibus tit. 47. Nou. Theod.
Confirmatione legum Nouell. Diui Theodoſii. tit. 2. Nou. Th. & alia Nouell. tit. 35. & Leonis Aug. Anthem. t. 2.
Confirmandis, quæ adminiſtrantibus vel publicum officium gerentibus diſtracta ſunt, vel donata & de ceteris negotiis tit. 10. Nou. Valent.
Contra ſententias PF. P. iniuſtas poſt ſucceſſionem intra biennium ſupplicandum tit. 6. Nou. Theod.
Corporatis vrbis Romæ qui ad militiam vel clericatum tranſeunt, reuocandis tit. 26. Nou. Theod.
Corporatis tit. 2. Nou. Seu.
Curialibus & aguatione vel diſtractione prædiorum & de diverſis negotiis tit. 1. Nouell. Maior.

D

Defenſoribus ciuitatum tit. 3. Nou. Maior.

E

Epiſcoporum ordinatione tit. 24. Nouell Theod.
Epiſcopali iudicio & diuerſis negotiis, & ne quis Clericus inuitus ordinetur t. 12. Nou. Val. t. 2. N. Maior.

F

Fructibus inter maritum & vxorem expenſis, filiis vel heredibus minime imputandis tit. 1. Nou. Valent.

H

His, qui ſponte munus aliquod vel honorem largiuntur, & de naturalibus filiis in Curiam dandis heredibúſque ſcribendis vel bona parentum accipiendis tit. 11. Nou. Theod.
Homicidiis caſu vel voluntate factis tit. 3. Nou. Val.
Honoratis, & quis in gradu præferatur tit. 48. Nou. Th.

I

In damnum publicum non valere reſcriptum, nec ſpecialia beneficia generalibus præferenda t. 42. N. Th.
Indulgentiis reliquorum t. 7. N. Val. tit. 1. 2. Nou. Mart. tit. 4. Nou. Maior.
Inuaſoribus tit. 19 Nou. Theod.
Iudæis, Samaritanis, Hæreticis & Paganis t. 3. N. Th.
Iure nundinarum tit. 51. Nou. Theod.

L

Lampadariis tit. 36. Nou. Theod.
Lenonibus tit. 18. Nou. Theod.
Libertis & ſucceſſionibus eorum tit. 6. Nou. Val.
Locis Reipub. quoquomodo poſſeſſis, ciuitatibus reſtituendis tit. 30. Nou. Theod.

M.

Manichæis tit. 2. Nou. Val.
Matrimoniis Senatorum tit. 4. Martian.
Metatis tit. 32. Nou. Theodoſ.
Mulieribus quæ ſe ſeruis propriis iunxerunt & de naturalibus filiis tit. 1. Nou. Anthem.

N

Nauibus vltra duorum millium modiorum capacitatem non excuſandis tit. 15. Nou. Th.
Nauiculariis amnicis tit. 38. Nou. Th.
Ne Curialis prædium alterius conducat aut fideiuſſor conductoris exiſtat tit. 4. Nou. Th.
Ne Decurio ad Senatoriam dignitatem vel aliquem honorem aſpiret tit. 8. Nou. Th.
Ne duciani vel limitanei milites ad Comitatum exhibeant tit. 46. Nou. Th.
Negotiatoribus tit. 27. Nou. Th.
Neminem exhiberi de prouincia tit. 1. Nou Mart.
Neque domum diuinam, neque Eccleſiam aut aliquam perſonam quolibet publico munere excuſandam t. 21. N. Th.

O

De officio & numerariis præfectorum prætorio t. 49. N. T.
Ortu Imperii Diui Maioriani, tit. 2. Nouell. Maior.

P

Palatinis tit. 45. No. Th.
Parentibus qui filios ſuos diſtraxerint tit. 11. No. Val.
Paternis ſeu maternis bonis tit. 7. No. Th.
Patrimonialibus rei Dominicæ & limitrophis fundis ad Orientem poſitis tit. 12. No. Th.
Pecunia Afris credita & de fideiuſſoribus eorum tit. 22. Nou. Theod.
Pentapolis ad vrbem Romam reuocandis & qui à tyronum præbitione excuſantur tit. 43. No. Th.
Poſtulando tit. 34. No. Th.
Poſtulando & perpetuanda Aduocatione t. 16. N. Th.
Prædiis ciuitatum omnium tit. 3. No. Mart.
Prædiis piſtoriis Afris deputandis tit. 40. No. Th.
Præſcriptione XXX. annorum, omnibus cauſis opponenda, tit. 8. Nou. Valentin.
Pretio ſolidi & ne quis ſolidum integrum recuſet tit. 25. Nou. Th.
Principibus agentium in rebus tit. 37. No. Theod.

R

Reddito iure Armorum tit. 20. No. Th.
Releuatis, Adæratis vel donatis poſſeſſionibus t. 33. Nou. Th.
Repudiis tit 17. Nou. Th.
Reſcindendis venditionibus rei dominicæ t. 23. N. Th.

S

Sanctimonialibus & viduis &, ſucceſſionibus earum, tit. 8. Nou. Maior.
Scholaribus, Comitibus ſcholarum & de Domeſticis eorum tit. 29. No. Th.
Sepulchris tit. 5. Nou. Valent.
Siliquarum exactionibus tit. 51. Nou. Theodoſ.
Suariis, Boariis & pecuariis tit 39. Nou. Theod.
Succeſſione Curialium tit. 41. Nou. Th.

T

Teſtamentis, tit. 9. Nouell. Theod. tit 4. Nou. Valent.
Teſtamentis Clericorum tit. 6. Nou. Martiani.
Theodoſiani Codicis auctoritate tit. 1. No. Th.
Tironibus & occultatoribus deſertorum tit. 44. Nou. Theod.
Tributis Fiſcalibus & de ſacro auditorio & de cæteris negotiis tit. 23. Nov. Th.
Triginta annorum præſcriptione omnibus cauſis opponenda tit. 8. Nou. Valent.
Tutoribus tit. 5. Nou. Th.

APPEN-

APPENDIX
CODICIS
THEODOSIANI

NOVIS CONSTITVTIONIBVS CVMVLATIOR

CVM

EPISTOLIS ALIQVOT VETERVM CONCILIORVM
ET PONTIFICVM ROMANORVM, TVNC PRIMVM
EDITIS.

OPERA ET STVDIO IACOBI SIRMONDI
Societatis Ieſu Presbyteri

ANNO M. D. C XXXI.

LECTORI
DE DIVERSIS OPVSCVLIS QUAE IN HOC VOLVMINE CONTINENTVR.

Quanti ſit ad legum ciuilium ſacrarumque intelligentiam conſtitutiones principum, aut epiſtolas pontificum, ex quibus decreta legum excerpta ſunt, integras atque inlibatas contueri, & ipſa vnumquemque res docet, & fidem iudicio ſuo fecerunt viri docti, qui in his propterea inueſtigandis proferendisque in publicum magno ſtudio verſati ſunt. Quo minus mihi ambigendum, LECTOR, *putaui, cum vtriusque generis nonnulla in manus meas veniſſent, quin & ea in lucem dari tua intereſſe cenſeres, & noſtram hoc etiam in conatu operam, quod praecipue optandum erat, minime improbares.*

I. Habes igitur primo loco imperatoriarum aliquot legum collectionem. cui dum nomen ac titulum quaerimus, Appendix Codicis Theodoſiani *dici poſſe idcirco viſa eſt, quod ab iis tribus conſtitutionibus incipiat, quae Codici Theodoſii appendicis loco ſubiici conſuerunt. Cum his enim tribus coniungi, & reliquas conſueſſe, quas nunc damus, docent veteres ſcintillae, vt vocabant, ſeu breuiaria Codicis Theodoſiani, in quibus harum quoque noſtrarum titulos ſub finem & lemmata videre eſt. Ceterum* Codex Lugdunenſis Eccleſiae, *vnde has primum deſcripſimus, &* Anitienſis *alter, cum quo poſtea contulimus, non Theodoſianas leges, ſed Synodos partim Africanas, partim Gallicas continebant.*

II. Quae poſt haec ſequuntur Epiſtolae Conciliorum, *ex Bibliotheca regia prodierunt: nouae omnes, praeter vltimam, quam etſi alibi vulgatam, diuelli a ceteris non placuit. Ex his binae Ambroſii nomen praeferunt: nec aberrabit fortaſſe, qui Ambroſianas omnes eſſe coniecerit. His ergo, quoniam ad Imperatores ſcriptae ſunt, locum dedimus poſt Imperatorias ſanctiones; daturi ſimul & principum ad eas reſcriptis, ſi nanciſci omnia licuiſſet. Vnicum autem extabat,* Gratiani Aug. ad Aquilinum, *de reliquis factionis Vrſicinae: quod a* CARD. BARONIO *prolatum* Tomo IV. Annalium, *hoc etiam loco poſt epiſtolam Concilii Romani, cuius petitu datum fuerat, reddendum cenſuimus, mendis quae irrepſerant ex parte ſublatis, reſtitutaque Inſcriptione, quam vocula ex contextus initio temere adſcita corruperat,* Aquilinum, *qui Vicarius Vrbis erat, Vicarium faciens Ordinariorum: cuius generis aut nominis Vicarius nuſquam gentium fuit.*

III. Inter Epiſtolas pontificum, quae vltimum locum tenent, primae ſunt Felicis III. *epiſtolae ſeptem, quas ſuppeditauit Codex noſter Virdunenſis, nonnullo, vt ſperamus, adiumento hiſtoriae Acacianae. Ad quam ipſam pertinet etiam vetus incerti ſcriptoris praefixa narratio, quam* Breuiculum hiſtoriae Entychianiſtarum *appellauimus; veteres libri vocant* Geſta de nomine Acacii. *Hanc auctor ſcriptam innuit anno Chriſti CDXXCVI. hoc eſt biennio poſt damnatum a Felice Acacium. Quare aptius his temporibus congruit, quam quo hactenus loco poſita eſt inter epiſtolas Caeleſtini & Leonis. Ex prima rurſus Felicis ad Zenonem epiſtola ſumtum liquet fuiſſe caput* Certum eſt, Diſt. X. *vt ſuppleri iam queat, quod eius capitis titulo deeſt apud Gratianum, hoc modo,* Item Felix Papa Zenoni Auguſto. Gelaſii Papae *epiſtolae duae mutilae ſunt, vt patet: atque haud ſcio, an ad vnum eundemque tractatum ambae referendae ſint, qui a* Nicolao Papa *in epiſtola ad Michaelem Imp. dicitur* Tomus Gelaſii ad Orientales Epiſcopos. *Ita vt quae ibidem ex Tomo illo citantur a Nicolao, & alia rurſus, quae Nicolaus idem ad Gallos ſcribens in epiſtola* Quamuis ſingularum *de praeſcriptione XXX. annorum commemorat ex epiſtola Gelaſii ad Orientales, quae ipſa citat etiam Gratianus* XVI. Q. 3. Poſt quingentos, *ea cum in his noſtris fragmentis non reperiantur, in aliis, quae deſiderantur, fuiſſe credendum ſit.* Vigilii *demum Encyclicam, antehac deſideratam, & priore tantum ſui parte notam, excipiebat in codice Remenſi altera eiusdem epiſtola de damnatione Theodori Caeſarienſis, cuius in Encyclica fit mentio. Tum deinde ſequebatur Cleri Romani de iisdem Vigilii calamitatibus relatio ad Legatarios Francorum, cui edendae hic etiam locus erat, niſi a nobis edita iam eſſet Tomo I. Conciliorum Galliae anno DLII.*

TESTIMONIA VETERVM.

* *Euſebius de vita Conſtantini lib. IV. cap. XXVII.*

Καὶ τοὺς τῶν Ἐπισκόπων δὲ ὅρους τοὺς ἐν συνόδοις ἀποφανθέντας, ἐπεσφραγίζετο· ὡς μὴ ἐξεῖναι τοῖς τῶν ἐθνῶν ἄρχουσι, τὰ δόξαντα παραλύειν· Παντὸς γὰρ εἶναι δικαστοῦ τοὺς ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ δοκιμωτέρους. Τούτοις ἀδελφὰ μυρία τοῖς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν διετύπου.

Iam vero Epiſcoporum ſententias, quae in Conciliis promulgatae eſſent, auctoritate ſua confirmauit: adeo vt Prouinciarum Rectoribus non liceret Epiſcopurum decreta, reſcindere. cuiuis enim iudici praeferendos eſſe ſacerdotes Dei. Huiusmudi pene innumeras leges ſubditis ſuis promulgauit.

* *Sozomenus lib. I. cap. IX.*

Τεκμήριον δὲ κἀκεῖνο μέγιστον τῆς τοῦ βασιλέως περὶ τὴν θρησκείαν αἰδοῦς. Τοὺς μὲν γὰρ πανταχῆ κληρικοὺς, θέσει νόμου ἀτελεῖς ἀνῆκε· Τῶν δὲ Ἐπισκόπων ἐπικαλεῖσθαι τὴν κρίσιν ἐπέτρεψε τοῖς δικαζομένοις, ἢν βούλωνται τοὺς πολιτικοὺς ἄρχοντας παραιτεῖσθαι· Κυρίαν δὲ εἶναι τὴν αὐτῶν ψῆφον, καὶ κρείττω τῆς τῶν ἄλλων δικαστῶν, ὡσανεὶ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐξενεχθεῖσαν· Εἰς ἔργον δὲ τὰ κρινόμενα ἄγειν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς διακονουμένους αὐτοῖς στρατιώτας. ἀμετατρέπτους τε εἶναι τῶν συνόδων τοὺς ὅρους.

Fuit autem hoc etiam argumentum vel maximum reverentiae, quam pius princeps erga religionem gerebat. Nam & omnes vbique clericos immunitate dunauit, lege hac de re ſpecialiter data: & litigantibus permiſit, vt ad Epiſcopnrum iudicium prouucarent, ſi magiſtratus ciuiles reiirere vellent; eorum autem ſententia rata eſſet, aliorumque iudicum ſententiis praeualeret, perinde ac ſi ab Imperatore ipſo data fuiſſet: vtque res ab Epiſropis, Recto. es prouinciarum, eornmque officiales exſecutioni mandarent: poſtremo vt Conciliorum decreta firma & inexcuſſa eſſent.

* *Nicephorus lib. VII. cap. XLVI.*

Τεκμηριῶσαι δὲ κἀκεῖνο τῆς τοῦ βασιλέως περὶ τὴν πίστιν αἰδοῦς ἱκανόν: ὅτι περ Κληρικοὺς νόμου θέσει πάντας ἀτελεῖς εἴασε. τὴν δὲ περὶ αὐτοὺς δίκην, τοῖς Ἐπισκόποις ἐπέτρεψεν· εἴγε βούλοιντο παραιτεῖσθαι τοὺς τὰ πολιτικὰ κρίνοντας· τήν γε μὴν ἐκεῖθεν ψῆφον, τὸ κῦρος τῶν ἄλλων πάντων φέρειν ἐνομοθέτει. ἀμετάτρεπτα δὲ εἶναι καὶ τὰ τῇ συνόδῳ διορισμένα· τά γε μὴν ἐκείνοις κρινόμενα εἰς ἔργον ἄγειν καὶ καθιστᾷν, τοὺς τὰ κοινὰ διοικοῦντας ἄρχοντας, σὺν τοῖς ὑπὸ χεῖρα στρατιώταις αὐτοῖς.

Qua vero Imperatur Conſtantinus obſeruantia erga profeſſionem fidei nuſtrae fuerit, abunde illud quoque teſtatur, quod rleriros omnes conſtitutione lata immunes liberosque eſſe iuſſit: iudiciumque & iurisdictionem in eos Epiſcopis, ſiquidem ciuilium iudicum cognitionem reruſare vellent, mandauit; & quod Epiſcopi iudicauiſſent, id robur & auctoritatem omnem habere decreuit. Firma quoque & immutabilia eſſe vuluit, quae in Synodis conſtituta eſſent; & quae ab Epiſropis iudicata forent, vt ea a Magiſtratibus res publicas adminiſtrantibus, militarique, quae ſub eis eſſet, manu, exſecutioni mandarentur, ad remque collata perficerentur ronſtituit.

* *In Capitularibus Caroli Magni lib. VI. cap. CCCLXVI.*

Volumus atque praecipimus, vt omnes ditioni noſtrae DEO auxiliante ſubiecti, tam Romani, quam Franci & - - - ceterique nobis ſubiecti omnes, licet quocumque videantur legis vinculo cnnſtricti, vel conſuetudinario more ronnexi, hanc ſententiam, quam ex ſexto decimo Theodoſii Imperatoris libro, rapitulo videliret XI. ad interrogata Ablauii ducis, illi & omnibus reſcriptam ſumpſimus, & inter noſtra capitula pro lege tenenda concis, illi & omnibus reſcriptam ſumpſimus, & inter noſtra capitula pro lege tenenda conſultu omnium fidelium noſtrorum tam clericorum quam & laicorum poſuimus, lege cunctis perpetua tenenda, id eſt: Quicumque litem habens, ſiue poſſeſſor, ſiue petitor fuerit, &c.

APPENDIX CODICIS THEODOSIANI

Cum tribus iis, quae in fine libri XVI. legebantur, quindecim alias diuerſorum principum conſtitutiones continens.

LEX I.

De confirmando etiam inter minores aetates iudicio Epiſcoporum: & teſtimonium vnius Epiſcopi accepto ferri.

IMP. CONSTANTINVS AVG. Ablauio Praefecto Praet.

Religionis eſt clementiam noſtram ſciſcitari voluiſſe, quid de ſententiis Epiſcoporum vel ante moderatio noſtra cenſuerit, vel nunc ſeruari cupiamus, Ablaui parens cariſſime. Itaque quia a nobis inſtrui voluiſti, olim praerogatae legis ordinem ſalubri rurſus imperio propagamus. Sanximus namque, ſicut edicti noſtri forma declarat, ſententias Epiſcoporum quolibet genere latas, ſine aliqua aetatis diſcretione, inuiolatas ſemper incorruptasque ſeruari. Scilicet ut pro ſanctis ſemper ac venerabilibus habeatur, quicquid Epiſcoporum fuerit ſententia terminatum. Siue itaque inter minores, ſiue inter maiores ab Epiſcopis fuerit iudicatum, apud vos qui iudiciorum ſummam tenetis, & apud ceteros omnes iudices, ad exſecutionem volumus pertinere. Quicumque itaque litem habens, ſiue poſſeſſor, ſiue petitor erit, inter initia litis, vel decurſis temporum curriculis, ſiue cum negotium peroratur, ſiue cum iam coeperit promi ſententia, iudicium eligit ſacroſanctae legis Antiſtitis, illico ſine aliqua dubitatione, etiamſi alia pars refragatur, ad Epiſcopum cum ſermone litigantium dirigatur. Multa enim, quae in iudicio captioſae praeſcriptionis vincula promi non patiuntur, inveſtigat & promit ſacroſanctae religionis auctoritas. Omnes itaque cauſſae, quae vel praetorio iure, vel ciuili tractantur, Epiſcoporum ſententiis terminatae, perpetuo ſtabilitatis iure firmentur: nec liceat vlterius retractari negotium, quod Epiſcoporum ſententia deciderit. Teſtimonium etiam, ab vno licet Epiſcopo perhibitum, omnes iudices indubitanter accipiant: nec alius audiatur, cum teſtimonium Epiſcopi a qualibet parte fuerit repromiſſum. Illud eſt enim veritatis auctoritate firmatum, illud incorruptum, quod a ſacroſancto homine conſcientia mentis illibatae protulerit. Hoc nos edicto ſalubri aliquando cenſuimus, hoc perpetua lege firmamus, malitioſa litium ſemina comprimentes: vt miſeri homines longis ac pene perpetuis actionum laqueis implicati, ab improbis petitionibus, vel a cupiditate praepropera, maturo fine diſcedant. Quicquid itaque de ſententiis Epiſcoporum clementia noſtra cenſuerat, & iam hac ſumus lege complexi, grauitatem tuam, & ceteros, pro vtilitate omnium latum in perpetuum obſeruare conueniet. Data III. Nonas Maias, Conſtantinopoli.

II.

Epiſcopos iudicio Epiſcoporum damnatos centum milibus ciuitate, in qua fuerunt, debere excludi.

IMPP. ARCADIVS, HONORIVS, & THEODOSIVS AAA. Hadriano Praefecto Praet.

Vt veneratio ſacerdotibus debetur innoxiis, ita & poena moderata inquietis atque deiectis. Quemadmodum enim Deo ſeruientes, & diuini ſacerdotii integritate lucentes, non ſolum vitam ſuam proprio praeſtant ornamento, ſed etiam ſubiectae plebis atque obedientis exemplo: ita ii, quorum indigniora ſunt ſub integritatis profeſſione peccata, ſi excluſi degradatique ab Epiſcopis comprobentur, qui reſupinos ſpiritus aduerſum definita retulerint, ſeparati ab his vrbibus, quas errore proprio tenuerunt, & ſibi debent eſſe (a) reperti & aliis conſtituta obligatione terrori. Plurimos enim bonos faciunt, & veneratio optimorum ſacerdotum, & notabilis reprehenſio peſſimorum. Suggerentibus Epiſcopis didicimus, quosdam ſacerdotes Chriſtianae legis, quorum delicta coetu Epiſcopali & deprehenſa fuerint, & eorum ſententia vindicata, in ſinu earum vrbium, in quibus talia commiſſa ſunt, permanere; & quaerere turbas populi conuocare, turbatores quietis exiſtere, tumultus popularis auctores, innocentes ſe poſt iudicium dicere, plebem colligere, & velut adhuc Epiſcopos ſalutari, comitatum ſacrum petere, mereri mendaciis oracula & furtiua reſcripta. Sancimus itaque hac lege, ut * quicumque reſidentibus ſacerdotibus fuerit Epiſcopali loco detruſus & nomine, ſi aliquid vel contra ſententiam, vel contra quietem moliri fuerit deprehenſus, rurſusque ſacerdotium petere, a quo videtur excluſus, procul ab ea vrbe quam in-

(b) dignus

(a) In Gothofred. editione *parti*, ſed Gothofredus ipſe: *Malim*, inquit, *ſeparati*.

* C. Th. *De Epiſcopis L.* 35.

dignus infecit, ſecundum legem diuae memoriae Gratiani, centum milibus vitam agat. Sit ab eorum coetibus ſeparatus, a quorum eſt ſocietate diſcretus; careat vrbe, quam tenuit, ſegregetur a plebe, quam mentitus vitae profeſſor (a) infecit. Sit huiusmodi perſonis tenore huius legis inclitum ſacra noſtra adire ſecreta, & impetrare reſcripta. Omnia deiectis (b) per culpam ſacerdotio perſonis quae impetrata ſunt, infecta permaneant. Scituris his, quorum defenſione nituntur absque ſui reprehenſione non futurum, ſi bis polliceantur ſuffragium, qui diuinum non videntur meruiſſe iudicium, Hadriane parens cariſſime, atque amantiſſime. Hanc igitur legem ſublimis magnificentia tua cunctas per dioeceſes ſibi creditas publicabit edictis, vt id quod pro quiete repertum, pro iudicii Epiſcopalis confirmatione conſtitutum, pro reprimendis culpis inuentum eſt, ab omnibus excolatur, a ſacerdotibus ſeruetur. Data pridie Nunas Februarias, Rauennae Stilicone II. Conſule.

III.

Non licere clericos in cauſſis Eccleſiaſticis ad publicum pertrahere iudicium.

IMPP. VALENTINIANVS, THEODOSIVS, & ARCADIVS AAA. ad Optatum Praefectum Auguſtalem.

Grauiter admodum mota eſt noſtra clementia, quaedam ab his qui Epiſcoporum ſibi nomina vindicant perpetrata, & contra leges non minus diuinas quam humanas improba temeritate commiſſa. Vexatos etiam nonnullos orthodoxorum clericos, quorum aetas huic iniuriae ac ſacerdotium repugnabat, flagitatos (c) itineribus, quaeſtionariis deditos: atque haec omnia per eos commiſſa, qui ad tegumenta (d) frontis ſacerdotii nominis titulos praeferebant. Denique lectis in conſiſtorio precibus, quibus Epiſcopalis pietas aliquid (e) poſtulans refragatur denegatque, idcirco continua lege ſancimus, nomen Epiſcoporum, vel eorum qui Eccleſiae neceſſitatibus ſeruiunt, ne ad iudicia ſiue ordinariorum, ſiue extraordinariorum iudicum pertrahatur. Habent illi iudices ſuos, nec quicquam his publicis commune cum legibus: quantum ad cauſſas tamen Eccleſiaſticas pertinet, quas decet Epiſcopali auctoritate decidi. Quibuscumque igitur mota fuerit quaeſtio, quae ad Chriſtianam pertineat ſanctitatem, eos docebit ſub eo iudice litigare, qui praeſul eſt in ſuis partibus omnium ſacerdotum. id eſt per Ægypti dioeceſim, Optate cariſſime ac iucundiſſime. Quare laudabilis auctoritas tua. arbitrio temperato, quicquid negotiorum aliunde incidet terminabit, habituro pontificium ſacrae diſceptationis Timotheo Epiſcopo, quem ſibi omnes etiam ſuo iudicio praetulere. Eſt enim vir cum omnium ſacerdotum ſuſpectione venerandus, tum etiam noſtro iudicio iam probatus. Data pridie Nonas Februarias, Conſtantinopoli.

IV.

Non debere ſeruos a Iudaeis circumcidi, nec inquietari Iudaeos qui Chriſtiani fiunt.

IMP. CONSTANTINVS AVG. ad Felicem Praefectum Praet.

Iam dudum quidem conſtitutionis noſtrae ſaluberrima ſanctio promulgata eſt, quam noſtrae repetitae legis veneratione geminamus, ac volumus, ut * ſi quisquam Iudaeorum Chriſtianum mancipium, vel cuiuslibet alterius ſectae, mercatus circumcidere non perhorruerit, circumciſus quidem iſtius ſtatuti menſura libertatis compos effectus, eiusdem priuilegiis potiatur: non fas Iudaeo ſit, qui circumciderit, mancipium generis memorati, in obſequium ſeruitutis retinere. Illud enim hac eadem ſanctione praecipimus, vt ** ſi quispiam Iudaeorum, reſerans ianuam vitae perpetuae, ſanctis ſe cultibus mancipauerit, & Chriſtianus eſſe delegerit: ne quid a Iudaeis inquietudinis vel moleſtiae patiatur. Quod ſi ex Iudaeo Chriſtianum factum aliquis Iudaeorum iniuria putauerit eſſe pulſandum, volumus iſtiusmodi contumeliae machinatorem, pro criminis qualitate commiſſi, poenis vltricibus ſubiugari, Felix parens cariſſime. Quare diuinitatis affectu confidimus ipſum in omni orbe Romano cunctos pro debita veneratione ſeruare: ac volumus, vt excellens ſublimitas tua, literis ſuis per dioeceſim ſibi creditam commeantibus, iudices moneat inſtantiſſime, huiuscemodi debitam reuerentiam cuſtodiri Data XII. Calendas Nouembris. Propoſita VII. Idus Marcias Chartagine. Nepotiano & Facundo COSS.

V. *Col-*

(a) In Gothofredi editione, *praeceptor.*

(b) In Gothofredi edit. *omnibus abiectis*, & ut in *l.* 35.

(c) Gothofredus legit, *fatigatos.*

(d) M. S. Seldeni, *furoris*, teſte Gothofredo,

(e) Eſt, qui legat, *poſtulantibus.*

* C. Th. *Ne Chriſtianum mancip.* *L.* 1.

** C. Th. *De Iudaeis.* *L.* 5.

V.

Collectitios eorum eſſe, qui collegerint, aut pretii duplum numerari, & expenſas.

IMPP. HONORIVS & THEODOSIVS AVGG. ad Proiectum Conſularem.

Inuerecunda arte defenditur, ſi hi ad conditionem vel originem repoſcuntur, quibus tempore famis, cum in mortem penuria cogerentur, opitulari non potuit dominus aut patronus. Porro autem iniquum eſt, ſi expenſis alterius ſeruatum hominem in lucem, quisque ſibi obnoxium quocumque titulo ſperans audeat vindicare. Itaque magnificentia tua, inſpecta ſerie de his qui per neceſſitatem aut comparati ſunt, aut fortaſſe collecti, in eorum dominium eos faciet perdurare; aut ſi ab aliquo flagitantur, enumerata duplici pecunia, quae data eſt pretii nomine; atque expenſarum habita ratione, ita demum ad vindicantis auctoritatem eos redire permittimus. ne ſit miſerum ita exhibuiſſe alimoniam morienti, vt ſeruatus in vitam poſtea commodis alterius in diſpendio alterius proſit. Data XV. Kalendas Iunias Monaxio & Plenta IV. CC. Coſſ.

VI.

Non licere clericos iudicio litigare, & haereticos debere de ciuitatibus proiici. Chriſtianos non debere Iudaeis ſeruire, nec Iudaeos cauſſas agere, vel militare.

IMPP. THEODOSIVS & VALENTINIANVS CAESAR Amatio V. INL. Praefecto Praet. Galliarum.

Priuilegia * Eccleſiarum, vel clericorum, omnium, quae ſaeculo noſtro tyrannus inuiderat, prona deuotione reuocamus. Scilicet vt quicquid a diuis principibus conſtitutum eſt, vel quae ſinguli quique Antiſtites impetrarunt, iugi ſolidata aeternitate ſeruentur, nec cuiusquam audeat titillare praeſumtio, in quo nos nobis magis praeſtitum confitemur. Clericos etiam, quos indiſcretim ad ſaeculares iudices debere deduci infauſtus praeſumtor edixerat, Epiſcopali audientiae reſeruamus, his manentibus, quae circa eos ſanxit antiquitas. Fas enim non eſt, vt diuini muneris miniſtri temporalium poteſtatum ſubdantur arbitrio. Inluſtris itaque auctoritas tua omni aeuo manſura quae iuſſimus, in prouinciarum miſſa notitiam, praecipiet etiam ſub poena ſacrilegii cuſtodire, ſpecialiter id inluſtribus comprehenſura praeceptis, ut in omnibus circa Eccleſiaſtica priuilegia veterum principum ſtatuta ſeruentur. Diuerſos vero Epiſcopos, nefarium Pelagiani & Caeleſtiani dogmatis errorem ſequentes, per Patroclum ſacroſanctae legis Antiſtitem praecipimus conueniri. Quos quia confidimus emendari, niſi intra viginti dies ex conuentionis tempore, intra quos deliberandi tribuimus facultatem, errata correxerint, ſeſeque catholicae fidei reddiderint, Gallicanis regionibus expelli, atque in eorum loco ſacerdotium fidelius ſubrogari. quatinus praeſentis erroris macula de populorum animis tergeatur, & futurae bonum diſciplinae iuſtioris inſtituatur. Sane quia religioſos populos nullis decet ſuperſtitionibus deprauari, ** Manichaeos, omnesque haereticos, vel ſchiſmaticos, ſiue mathematicos omnemque ſectam catholicis inimicam, ab ipſo adſpectu vrbium diuerſarum exterminari debere praecipimus, vt nec praeſentiae quidem criminoſorum contagione foedentur. Iudaeis quoque, vel paganis, cauſſas agendi vel militandi licentiam denegamus. Quibus Chriſtianae legis nolumus ſeruire perſonas, ne occaſione dominii ſectam venerandae religionis immutent. Omnes igitur perſonas erroris infauſti iubemus excludi, niſi his emendatio matura ſubuenerit. Data VII. Idus Iulias, Aquileiae. Coſſ. Theodoſio Auguſto XI. & Valentiniano Caeſare.

VII.

Vt exceptis quinque ſolitis criminibus, aliorum omnium rei carceris cuſtodia propter Paſchalem ſolennitatem liberentur.

IMPP. VALENTINIANVS, THEODOSIVS & ARCADIVS AAA. ad Eutropium Praefectum Praet.

Placida beneficia lenitatis, DEI omnipotentis arbitrio commoti, pro felicitate ſaeculi publicamus: vt illos, quos imminentis ſupplicii terror exagitat, inſperatae miſerationis indultio, ſecuritati perpetuae reſtitutos, ad communis vitae gaudia, depulſa culparum acerbitate, perducat: vt nouae reparationis luce perfuſi, melioris vitae teneant nouitatem. Ideo denique pro feſtiuitate Paſchali, quam communi & praecelſa profeſſione veneramur, noxas remittimus: vt ii quos manſuetudinis noſtrae indulgentia liberauit, melioris inſtituti praecepta ſectantes, nihil periculoſum audeant perpetrare, Eutropi parens cariſſime atque aman-

* C. Th. *De Epiſcopis &c.* L. 47.

** C. Th. *De haereticis.* L. 64.

amantiſſime, exceptis his, quos quinque immanitas criminum minime patitur relaxare, ceteros carceris cuſtodia liberatos ſtatui priſtino reſtituat, vt communi traditi libertati conceſſae ſecuritatis gratia perfruantur.

VIII.

Vt praeter quinque capitalia crimina, omnes rei, quos Paſchalis ſolennitas in carcere inuenerit, dimittantur pro gaudio & veneratione tantae feſtiuitatis.

IMPP. VALENTINIANVS, THEODOSIVS & ARCADIVS AAA. Antiochino.

Studii noſtrae ſerenitatis, quibus etiam praeter conſuetudinem ſtatutae atque annuae lenitatis, ad propagandas ex more indulgentias naturali beneficio ſemper animamur, deſideratum bonis mentibus tempus adhaeret. Neque enim alias magis talibus beneficiis Imperatoriam decet aequare pietatem, quam cum toto penitus orbe terrarum ſacer dies feſtiua ſolennitate reparatur. Et nos quidem, praeter hanc velut indictam, & maioribus traditam, pro religionis obſeruatione clementiam, liberandis pene omnibus, quos legum ſeveritas ſtrinxerit, effuſa penitus humanitate, opera ſacra mentis exſerimus. Quin per omne hoc quod inter venerandos ac dies celebres medium fluit tempus, catenis leuamus, exilio ſoluimus, a metallo abſtrahimus, deportationibus liberamus, cum ſatis conſtet nullum prope diem eſſe, quo non aliquid clemens ſanctumque iubeamus. cenſentes nos etiam damnum quoddam horarum pati, ſi qui liberetur nullus occurrerit. Ex quo apparet, properato nos ſemper arripere iſtam neceſſariam exſoluendis, quatenus tamen iuſta humanitas patitur, legibus ſanctimoniam. quamque continuamus omnibus temporum metis, eſſe voluntariam. Neque enim conuenit, inter feſtiuas ceremonias, & venerabiles temporis ſacri ritus, ſtrepere infelicium diſſonas voces, trahi ad communem miſericordiam horrentes paſſis feraliter crinibus reos, audiri tractos ex imo pectore gemitus. Cum vtique bene ſibimet ſacra & laeta conueniant, & non deceat inter ſerena vutorum, ac dicatas aeterno numini pias voces, aliquid triſte ſentire, audire, conſpicere. Vnde noſtris beneficiis notam non ſupprimimus lenitatem. Aperimus quin etiam carcerem, vincula deponimus, impexos tenebroſae paedore cuſtodiae crines decenter amouemus. Eripimus omnes feralibus poenis, praeter eos, quibus pro magnitudine ſcelerum non decet ſubueniri. Habeant illa generalibus excepta indulgentiis crimina ſuum fatum, vt competens maiorum ſcelerum, reos exitus teneat. Nullius nos manibus in abſoluendis iniuriam faciemus homicidis; nullius inultos toros remiſſo adulteriorum ac talium ſcelerum ſupplicio deſeremus: cauſam quae late tenditur maieſtatis integram reſeruamus. Non aliquos in aſtra peccantes, non veneficarios aut magos, non falſae monetae reos abſoluendorum felicitati connectimus. Siquidem digni non ſunt feſtiuae lucis vſura, a quibus grauiora commiſſa ſunt, quam prudens ſolet liberare clementia. Et ne diutius in hac criminum ſerie latior verſetur oratio, exceptis ſolitis quinque criminibus, alios relaxamus, Antiochine cariſſime ac iucundiſſime. Quocirca ſpectabilitas tua noſtrae manſuetudinis ſcita quantocius iubebit impleri, vt velocius laeta propagentur, atque in communi omnium celebritate ſuſpendi quicumque merentur abſolui. Data X. Kalendas Maias Conſtantinopoli. Honorio nobiliſſimo puero, & Euodio Coſſ.

IX.

Vt damnatos ab Epiſcopis clericos, & ab Eccleſia ſegregatos, curia ſibi vindicet.

IMPP. ARCADIVS, & HONORIVS AVGG. Theodoro II. Praef. Praetorii.

Vtinam quidem hi tantum clericorum nomen induerent, quorum in deteriorem partem relabi vita non poſſit. Eſſet laetitia communis, & facile pios ritus cultusque diuinos veneratio humana ſequeretur. Sed facile vitia ſubrepunt, vt illuc etiam error irrepat, vbi eſſe niſi pura non poſſunt. Et ſi cenſura iudicii ſacerdotalis in ſpecula prouideat, vt inter bonos non ſint qui boni eſſe non poſſunt: ne tamen crimina deprehenſa luxurient, & ſit libera peccantibus pertinacia, placet vt * quemcumque clericum indignum officio ſuo Epiſcopus indicauerit, & ab Eccleſiae miniſterio ſegregauerit, aut ſi qui profeſſum ſacrae religionis obſequium ſponte dereliquerit, continuo eum curia ſibi vindicet, vt liber illi vltra ad Eccleſiam recurſus eſſe non poſſit, & pro hominum qualitate, vel quantitate patrimonii, vel ordini ſuo, vel collegio ciuitatis adiungat. Modo vt quibuscumque apti erunt publicis neceſſitatibus obligentur, ita vt conludio quoque locus non ſit. Vt per ſingulos binae librae auri inferendae aerario noſtro a decem primis curialibus exigantur, ſi alicui inlicitam conhibentiam & conludia foeda praeſtiterint. Omnisque hominibus improbiſſimis ab officiis omnibus

* C. Th. *De Epiſcopis, &c. L.* 39.

omnibus militiae aditus obſtruatur. Nuſquam enim fidi eſſe poſſunt, quos infideles Deo ſummo Eccleſia refutauerit, Theodore parens cariſſime atque amantiſſime. Quod inluſtris magnificentia tua in omnium notitiam datis ad ſingularum iudices prouinciarum literis faciet peruenire, vt vniuerſis id propoſita ſolenniter edicta declarent. Data V. Kalendas Decembris, Rauennae. Baſſo & Philippo IV. CC. Conſſ.

X.

Vt clerici cum extraneis feminis non habitent: & ſacrarum virginum raptores deportatione plectantur.

IMPP. HONORIVS & THEODOSIVS AA. Palladio Praefecto Praet.

Religioſi ſacerdotis fida ſuggeſtio exigit probabilem ſaeculo diſciplinam. Agit enim bonis moribus, ne clerici ſacris miniſteriis ſeruientes feminis iungantur externis, quas decolore conſortio ſororiae appellationis excuſant. Credimus quidem hanc deuotis mentibus Dei ineſſe reuerentiam, vt diuerſorii huius habitaculum conſcientia prauae perſuaſionis ignoret. Sed hac ſocietate, ſeu amicitia non penetret, fama contaminat, datque ſiniſtris rumoribus locum alterni ſexus adiunctio, cum foris poſitos, ac publico iure viuentes, ad inlecebram criminis trahit obſcenae ſuſpicionis exemplum. Quae cum ita ſint, inluſtris & praecelſa magnificentia tua praeſentis oraculi ſanctionem propoſitis vbique diuulget edictis, vt * nouerint cuncti, qui cuiuscumque gradus ſacerdotio fulciuntur, vel clericatus honore cenſentur, extranearum ſibi mulierum interdicta conſortia. Hac ſibi tantum facultate conceſſa, vt matres, filias, atque germanas, intra domorum ſuarum ſepta contineant. In his enim nihil ſaeui criminis aeſtimari foedus naturale permittit. Illas etiam non relinqui caſtitatis hortatur affectio, quae ante ſacerdotium maritorum legitimum meruere coniugium. Neque enim clericis incompetenter adiunctae ſunt, quae dignos ſacerdotii ſui conuerſatione fecerunt. Illa vero deſiderii partem legum quoque praeeuntium ſcita ſolidarunt, vt ** quisquis dedicatam Deo virginem prodigus ſui raptor ambierit, publicatis bonis deportatione plectatur: cunctis accuſationis huius licentia abſque metu delationis indulta. Neque enim exigi conuenit proditorem, quem pro pudicitia religionis inuitat humanitas. Data VIII. Idus Maias Rauennae D. N. Theodoſio Aug. IX. & Conſtantino III. V. C. Conſſ.

XI.

A quibus oneribus Eccleſiae habeantur immunes.

IMPP. HONORIVS & THEODOSIVS AVGG. Melitio Praef. Praetorii.

Recte clementiam noſtram, ſacroſanctae religionis obſequiis deuotis aſſiduitatibus ſeruientem, ad confirmationem priuilegiorum, quae Eccleſiis dicauit vetuſtas, magnificentiae tuae ſuggeſtio religioſa commonuit: vt temerariorum hominum conatibus penitus oppreſſis, quibus ſtudium eſt Chriſtianam innocentiam ſemper apparere, eam noſtri formam ſanciamus arbitrii, cui deinde nullus impune refragator exiſtat. * Placet igitur, rationabilis conſilii tenore perpenſo, quoniam remedia confuſa nequiſſimis auſibus viam relinquunt, diſtricta moderatione praeſcribere a quibus ſpecialiter neceſſitatibus Eccleſiae vrbium ſingularum habeantur immunes. Primo quippe illius vſurpationis contumelia depellenda eſt, ne praedia vſibus coeleſtium ſecretorum dicata ſordidorum munerum faſce vexentur. Nulla iugationem talium priuilegiorum ſorte gratulantem muniendi itineris conſtringat iniuria, nihil extraordinarium ab hac vel ſuperindictitium flagitetur: nulla pontium reſtauratio, nulla translationum ſollicitudo gignatur. Non aurum ceteraque talia poſcantur. Poſtremo nihil, quod praeter canonicam inlationem aduentitiae neceſſitatis ſarcina repentina depopoſcerit, eius functionibus adſcribatur. Vacent Eccleſiae ſolis, quibus bene conſciae ſunt, diuinae praedicationis officiis. Cuncta in orationibus celebrandis horarum omnium momenta conſumant. Gaudeant noſtra in perpetuum liberalitate munitae, quarum nos erga cultum pietatis aeterna deuotione gaudemus. Quapropter ſublimis magnificentia tua, religioſis motibus in huiuscemodi negotio nobiscum decenter adcincta, oraculi praeſentis atque in omne aeuum perpeti firmitate duraturi ſerie comperta, roboratis omnibus, quae ſacroſanctae venerationis intuitu huiuſce ſanctionis auctoritate praeſcribimus, prouinciarum iudices ſcriptis currentibus admonebit, quo euidenter agnoſcant vniuerſos, qui deinde temerariae praeſumtionis adniſu in iniuriam Eccleſiarum noſtrique praecepti aliquid fortaſſe tentauerint, ſeueriſſima interminatione quatiendos, ita vt in talibus deprehenſi, contumacia feruente peccati, poſt debitae vltionis acrimoniam, quae erga ſacrilegos iure promenda eſt, exilio perpetuae deportationis vtantur. Data VIII. Kalendas Iulias Rauennae. DD. NN. Honorio IX. & Theodoſio Aug. IV. Coſſ.

* C. Th. *De Epiſcopis &c. L.* 44.
** C. Th. *De raptu vel matrim. ſanctim. virg.*
* Cod. Theod. *de Epiſcopis lex* 40.

XII.

Aduerſus haereticos & gentiles, & de vtrorumque aedificiis atque templis ad vſum publicum vindicandis.

IMPP. HONORIVS & THEODOSIVS AVGG. Curtio Praef. Praetorii.

Profanos haereticorum ſpiritus, ſuperſtitionemqne gentilium, vel ſula quidem religioſorum virorum ſacerdotum Dei in obſeruandis ſullicitudo criminibus, ſedulitas in munendo, auctoritas in docendo, emendare debuerat. Nec noſtrarum tamen legum ſcita deſſarunt, quae in Dei omoipotentis cultum, poena etiani terrore propoſito, reducerent deuiantes, ignaros quoque in miniſteria diuina furmarent. Sed nimirum* ipſa vis mali, humana pariter ac diuina permiſrens, deceptos pleroſque perſuaſionibus prauls, tameri la praeſens, quani futurum impellit exitium: & Deo ſimul ar nohis perdit inſelicium vitas, quas & hlr legibus dedit, & illic cogit ferre iudicium. Compulſi igitur Donatiſtarum pertinaria, furore gentilium, quae quidem mala deſidia iudicum, conhibentia officiorum, ordinum contemtus accendit, neceſſarium putamus iterare quae iuſſimus. Quapropter * omnia quae in Donatiſtas, qui & Monteſes vncantur, Manichaeos. ſiue Priſcillianitas, vel in Gentiles, a nohis generalium legum auctoritate decreta ſunt, non ſolum manere decernimus, verum in exſecutionem pleniſſimam effectumque deduci. Ita vt aedificia quoque, vel horum, vel raelicolarum etiani, qui neſciu cuius dogmaris noui conuentus habent, Ecrleſiis vindicentur. Poena vero lege propoſita velut ronuictos tenere debebit eos, qui Donatiſtas ſe confeſſi fuerint, vel catholicorum ſacerdotum ſcaeuae religionis obtentu rommunionem effugerint, quamuis Chriſtianos ſe eſſe ſimulent. Iam vero ** templorum detrahantur annonae, & rem annonariam iuuent expenſis deuotiſſimorum militum profuturae. Simulacra, ſi qua etiam nunr in templis faniſque conſiſtunt, & quae aliquem ritum vel acceperunt, vel arripiunt paganorum, ſuis ſedibus reuellantur, cum hor repetita ſcianius, faepius ſanctlone decretum. Aedificia ipſa templorum, quae in ciuitatibus, vel oppidis, vel extra oppida ſunt, ad vſum publicum vindicentur. Arae locis omnibus deſtruantur, omniaque templa in poſſeſſionibus noſtris ad vſus adcommodos transferantur, domini deſtruere rogantur. Non liceat omnino in honurem ſacrilegi ritus funeſtioribus locis exigere conuiuia, vel quicquam ſulennitatis agitari. Epiſcopis quoque locorum haec ipſa prohibenli Eccleſiaſticae manus tribnimus facultatem. Nam & agentum in rebus exſecutionem, Maximi, Aeliani, Eutychi, vt ea quae generalibus legibus contra Donatiſtas, Manichaeos atque huiusmodi haereticos, vel gentiles ſtatuta ſunt impleantur, indulſimus. Qui tamen ſcient in omnibus modum ſtatutorum eſſe ſeruandum, vt ea quae rontra vetitum videntur eſſe commiſſa, mox Iudicibus iuxta vim legum deferant vindicanda. Quos quidem viginti librarum auri poena ſtatutae dudum multae conſtringet, pari multa officiis ordinibusque propoſita, ſi haec quae ſtatuimus eorum fuerint diſſimulatione neglecta, Curti parens cariſſime atque amantiſſime. Quod ad continendos hominum mores religionemque prouiſum, & ad rectores prouinriarum ſublimis magnificentia tua faciet peruenire, & digno per omnes iubebit vigore ſeruari. Data VIII. Kalendas Decembris, Romae. Propoſita Carthagine in foro, ſub programmate Porfyri Proconſulis, Nonis Iuniis. Baſſo & Philippo IV. CC. Coſſ.

XIII.

De confugientibus ad Eccleſias, vt quinquaginta paſſibus extra fores ſecuri ſint. Et vt Epiſcopo carceres viſitanti liber aditus pateat.

IMPP. HONORIVS & THEODOSIVS Pii Augg. **

Conuenit noſtris praeſcita temporibus, vt iuſtitiam inflectat humanitas. Nam cum plerique vim fortunae ſaeuientis aufugerint, atque Eccleſiaſticae defenſionis munimen elegerint, patiuntur incluſi non minorem quam vitauere cuſtodiam. Nullis enim temporibus in luce veſtibuli eis aperitur iogreſſus.. Atque ideo quinquaginta paſſibus vltra baſilicae fures Ecrleſiaſticae venerationis ſanctitas inhaerebit. Ex quo loco quisquis tenuerit exeuntem, ſacrilegii crimen inrurrat. Nihil enim confugientibus miſerationis impenditur, ſi aura liberior negatur afflictis. Eam quoque ſacerdnti concedimus facultatem, vt carceris npe miſerationis aulas introeat, medicetur aegros, alat pauperes, conſoletur inſontes: & cum ſingulorum cauſſas cognouerit, interuentiones ſuas apud iudirem compereniem ſuo iure moderetur. Scimus enim idque crebris aditionibus, ſupplirandum frequenter ideo pleroſque in cuſtodia detrudi, vt adeundi iudicis libertate priuentur: vel cum ſemel coeperit humilior perſona pati cuſtodiam, antequam cauſa ſciatur, iniuriae poenam ſuſtinere compellitur; Confeſtim duas auri libras fiſco noſtro rontumax ſoluet offirium, ſi ſacerdutem negutia tam ſancta rurantem ianitor feralis excluſerit. Data XI. Kalendas Decembris, Rauennae. Monaxio & Plenta IV. CC. Conſulibus.

XIV. *De*

---

* C. Th. *De haereticis.* L. 43.

** C. Th. *De Paganis. &c.* L. 19.

XIV.

De Epiſcopis in Africa vexatis. Vt capitali ſententia deinceps in eos vindicetur, qui Eccleſiis, vel Epiſcopis ac Miniſtris iniuriam intulerint.

IMPP. HONORIVS & THEODOSIVS AVGG. Theodoro viro inl. Praefecto praetorii.

Dubium non eſt conhibentia iudicum fieri & culpabili diſſimulatione inultum relinqui, quod ad turbandam quietem publicam, in contemtum Chriſtianae religionis, quam debito cultu veneramur, ſub publica teſtificatione commiſſum addiſcimus, & pariter non punitum. Vicina peccata in iudice diſſimulatio eſt, quem ignoratio commiſſi criminis non defendit. Per prouinciam Africam tantum quorundam temeritati licuiſſe comperimus, vt Chriſtianae legis Antiſtites, de propriis domibus raptos, vel quod eſt atrocius de Eccleſiae catholicae penetralibus protractos, cruciatibus diuerſis afficerent: alios ad ſolam diuini cultus iniuriam, auulſa capillorum parte foedatos, vel alio iniuriae genere deformatos, concurrentium ſpeculis exhiberent, vt eſſet circa eos venia grauior, quorum ſaluti contemptus ignouerat. Tanti ſceleris nefas, & immane flagitium, numquam ante compertum, Africanorum iudicum auctoritas nec creditae ſibi poteſtatis iure perſequitur, nec debita cura reuerendi in noſtram facit notitiam peruenire. Ignorare ab his potuiſſe non credimus, quod commiſſum in ciuitatibus publice memoratur: quod iugi & magiſtratuum & ordinum cura: Stationarii apparitoris ſolicitudo, quae miniſtra eſt, nuntiorumque indicium, abſentiae exhibet poteſtatum. Licet enim inſinuare leuia, grauiora reticere, non tacuiſſe quod propriis innoteſcere rectoribus per alterum formidarent, niſi intelligerent nolle iudicem vindicare. Exſpectandum fuit inſtitutis accuſationibus, contra profeſſionis propriae ſanctitatem, vt Epiſcopus ſuas perſequeretur iniurias, & reorum nece depoſcerent vltionem, quos inuitos decet vindicari. Deducitur in hanc neceſſitatem veniae perſuaſor alienae praeceptor indulgentiae, vt de ſe non ipſe tractaſſe videatur, quod & petenti alius non negaret, aut praeceptis obſecuturus ſacerdotii criminoſorum impunitati ſubiaceat. Epiſcopos, & alios Eccleſiae catholicae miniſtros, niſi vigor poteſtatum & fides iudicum laudabili auctoritate tueatur, erunt addicti audaciae peſſimorum. Quapropter iubemus, vt eos qui talia commiſiſſe dicuntur, diuerſorum per Africam iudicum ſine innocentum laeſione requirat auctoritas, ac proprio exhibitos examini, ſi conuinci manifeſta probatione cognouerit, cuiuslibet dignitatis & honoris reos probatos, aut metallo tradat, aut poenam deportationis ſubire compellat, facultatibus eorum fiſco noſtro ſociatis, vt habeant vitam ſibi clementiae noſtrae more conceſſam, quae ſimilibus non donabitur tempore futuro criminibus. Siquidem praeſentis legis aeternitate cunctis obſeruandum conſtituimus, Theodore parens cariſſime atque amantiſſime, quod inluſtris magnificentiae tuae praelatum literis, proponendum edictis, in omnium volumus notitiam peruenire, vt * ſi quisquam in hoc genus ſacrilegii proruperit, vt in Eccleſias catholicas inruens, ſacerdotibus & miniſtris, vel ipſi cultui locoque, aliquid importet iniuriae, quod geretur litteris ordinum magiſtratuum, & curatoris, & notariis apparitorum, quos Stationarios appellant, deferatur in notitiam poteſtatum, ita vt vocabula eorum, qui agnoſci potuerint, declarentur. Et ſi per multitudinem commiſſum dicitur, ſi non omnes, poſſunt tamen aliquanti cognoſci, quorum confeſſione ſociorum nomina publicentur. Atque ita prouinciae moderator, ſacerdotum & catholicae miniſtrorum, loci quoque ipſius & diuini cultus iniuriam, capitali in conuictos vel confeſſos reos ſententia nouerit vindicandum. Nec exſpectes vt Epiſcopus iniuriae propriae vltionem depoſcat, cui ſacerdotii ſanctitas ignoſcendi ſolam gloriam derelinquit. Sitque cunctis non ſolum liberum, ſed etiam laudabile, factas ſacerdotibus vel miniſtris atroces iniurias, velut crimen publicum perſequi, ac de talibus reis vltionem mereri. Vt hac ſaltem ratione, quod agi aduerſum ſe per Epiſcopum non poſſe confidit, ex aliorum accuſationibus malorum audacia pertimeſcat. Et ſi multitudo violenta ciuilis apparitionis exſecutione, & adminiculo ordinum poſſeſſorumue, non potuerit praeſentari, quod ſe armis, aut locorum difficultate tueantur, Iudices Africani armatae apparitionis praeſidium, datis ad virum ſpectabilem Comitem Africae literis, praelato legis iſtius tenore depoſcent, vt rei talium criminum non euadant. Et * ne Donatiſtae, vel ceterorum vanitas haereticorum, aliorumue eorum, quibus catholicae communionis cultus non poteſt perſuaderi, Iudaei, atque gentiles, quos vulgo paganos appellant, arbitrentur legum ante aduerſum ſe datarum conſtituta defuiſſe, nouerint iudices vniverſi praeceptis earum fideli deuotione parentum, & inter praecipua curarum quicquid aduerſus eos decreuimus exſequendum. Si quisquam iudicum peccato conhibentiae, diſſimulandi arte, exſecutionem praeſentis legis omiſerit amiſſa dignitate grauiorem motum ſe noſtrae clementiae ſubiturum. Officium quoque ſuum, quod ſaluti propriae contempta ſuggeſtione defuerit, punitis tribus primatibus, condemnationi viginti librarum auri ſubdendum. Ordinis quoque viri, ſi in propriis ciuitatibus vel territoriis commiſſum tale aliquid ſiluerint gratia obnoxio-

* C. Th. *De haereticis*, L. 46.

noxiorum, deportationis poenam, & propriarum amiſſionem facultatum ſe nouerint ſubituros. Data XVIII. Kalendas Februar. DD. N. N. Honorio IX. & Theodoſio V. Coſſ. Rauennae.

XV.

Eos infamiae notam ſubire, qui obiecta clericis crimina probare non poſſunt.

IMPP. HONORIVS & THEODOSIVS ad Melitium virum inluſtrem Praefectum Praetorii.

Non caſſum veterum prudentia conſtituit, quod ad petitam innocentiam ſolaretur, & purgatis reperit vltionem, ne libera calumniantis intentio inſontes affligeret. Terret quidem reum propoſita puena criminibus: ſed facit accuſatorem vindictae contemplatio cautiorem, ne quiſquam ſolis aliquando inimicitiarum ſtimulis incitatus ingerat non probanda iudicibus. Quae fori aequitas, reſponſis veterum & legum noſtrarum aeternitate ſolidata, cunctis eſt delata perſonis, debet clericis nunc prodeſſe, quos non niſi apud Epiſcopos conuenit accuſari. Quibus nihil conuenit habere commune, ne cultus venerabilis ſacerdos, & Chriſtianae legi dicatus miniſter, quibus intuitu religionis maior quam ceteris talibus reuerentia deferenda eſt, ſecuro calumniantis arbitrio, cuiuslibet criminis nondum probata obiectione maculetur: & talibus perſonis, quibus dignum eſt detuliſſe pro merito, peccatum iniuria fieri & ſine vltione inlicite patiantur. Quapropter placiturae omnibus legis aeternitate ſancimus, vt * ſi Epiſcopus, vel presbyter, diaconus, & quicumque inferioris loci Chriſtianae legis miniſter apud Epiſcopos, ſiquidem alibi non oportet, a qualibet perſona fuerit accuſatus, ſiue ille ſublimis vir honoris, ſiue cuiuslibet alterius dignitatis, qui hoc genus miſerandae intentionis arripiat, vt homo peccatis aliquibus vel criminibus pollutus, mentiendo probatos obſequio, vel locum tenentes ſacerdotii, vel diuinis ſeruientes myſteriis dilaceret, nouerit docenda probationibus, monſtranda documentis ſe debere deferre. In qua ſi eſt culpa miniſter religionis, vitae ſuae pollutione remouendus, ſacris non poteſt intereſſe ſecretis. At ſi huius eſt veſaniae, quae nullis fulta probationibus conpoſita criminatione talium virorum adpetiſſe propoſitum videatur. Si quis igitur circa huiusmodi perſonaa non probanda detulerit, auctoritate huius ſanctionis intelligat, ſe iacturae famae propriae ſubiacere: vt damno pudoris, exiſtimationisque diſpendio, diſcat ſibi alienae verecundiae impune inſidiari ſaltim de cetero non licere. Nam ſicut Epiſcopos, presbyteros, diaconos, ceteroſque, ſi his obiecta comprobari potuerint, maculatos ab Eccleſia venerabili aequum eſt remoueri, vt contempti poſt haec, & miſerae humilitatis inclinati deſpectu, iniuriarum non habeant actionem: ita ſimilis videri debet iuſtitiae, quod appetitae innocentiae moderatam deferri iuſſimus vltionem. Ideoque huiusmodi duntaxat cauſas Epiſcopi ſub teſtificatinne multorum actis audire debebunt. Data Idibus Decembris, Rauennae, Honorio IX. & Theodoſio V. Auguſtis Coſſ.

XVI.

Lex quae redemtos de captiuitate iubet aut reſtituere pretium, aut ſi pauperes ſunt, quinquennio redemtoribus ſuis obſequi.

IMP. HONORIVS AD THEODORVM V. INL. Praef. Praetorii.

PVNITIS auctoribus mali publici, laeſorum quidem dolori dedimus vltionem: ſed prouincialibus noſtris libertatis reſtituendae feſtinatione ſentioius vno eodemque tempore armis & legibus conſulendum. Hinc denique bellorumque curis mixta ratio, & ſalubris conſtitutio admonuit faciendum, vt ** diuerſarum homioes prouinciarum, cuiuslibet ſexus, conditionis, aetatis, quos barbaricae feritatis diſcurſus captiua neceſſitate transduxerat, inuitos nemo retineat: ſed ad propria redire cupientibus libera ſit facultas. Quibus ſi quicquam in vſum recuperandarum virium, veſtium vel alimoniae dicatur impenſum, humanitati ſit praeſtitum: nec maculet boni facti gloriam auara victualis ſumptus repetitio, cum forſitan alimoniae iſtius mercedes operarum reddiderit compenſatio. Quod in examen venire non patimur, ne ad propria redire cupientes indecoris contentionibus retardentur. Exceptis his, quos quis barbaris vendentibus emiſſe docebitur, a quibus ſtatus ſui pretium, propter vtilitatem publicam, emtoribus aequum eſt, redhiberi: ne ingentis damni conſideratio in tali neceſſitate poſitis negari faciat emtionem; & inueniamur quorum libertati conſuli voluimus, ſaluti potius obſuiſſe. Hos decet aut datum pro ſe pretium emtoribus reſtituere, aut labore, obſequio, vel opere quinquennii ſi in ea nati ſunt, libertatem. Nec honeſtas emtoribus quinquennii tempus ad compenſationem maioria forſitan pretii datum, ingemiſcat exiguum: quia humanae vitae fragilitas forte intra metaa poteſt temporis conſtituti deficere, nec ad legis beneficium peruenire. Credant ſaltem perditum caſibua, quod humanitate

* C. Th. *De Epiſcopis*, L. 41.

** C. Th. *De poſtliminio*. L. 2.

nitate detulerint: licet humana miſericordia, Deo iudice, quod alteri tribuit, ſibi praeſtet. Quapropter ſeruata definitione legis, huius moderationem placere nun dubium eſt, reddantur ſedibus propriis, quibus iure poſtliminii, & veterum reſponſis prudentium, incolumia cuncta ſeruata ſunt. Quam ſanctionem adeo volumus cuſtodiri, vt ſi quiſquam temeritate ſacrilega praeceptis ſuerit conatus obſiſtere, actor, & conductor; procuratorque, qui ad tuendam abſentis domini poſſeſſionem eſſe detegitur, dari ſe metallo, aut poenam depurtationis non ambigat ſubiturum. Si vero poſſeſſionis dominus contra manſuetudinis noſtrae ſalubre conſtitutum venire tentauerit, rem ſuam fiſco nouerit vindicandam, ſeque per rectoris prouinciae ſententiam deportandum. Et vt facilis exſecutio pruueniat imperatis, Chriſtianae ſacerdotes vicinorum & proximorum locorum Eccleſias retinentes, quorum motibus congruit effectus talium receptorum, curiales quoque pruximarum ciuitatum placuit admuneri, vt emergentibus talium neceſſitatum cauſis adeant iudices legis noſtrae auxilium petituri. Et ne quis contumaciae ſuae culpam praecepti ignoratione tueatur, Theodore parens cariſſime atque amantiſſime, inluſtris magnificentia tua legis tenorem literis ſuis edictisque propoſitis, ad omnium Iudicum & prouincialium notitiam faciet peruenire. Ita vt nouerint rectores vniuerſi, decem libras auri a ſe & tantumdem ponderis a ſuis apparitoribus exigendum, ſi quod praeceptum eſt in gratiam cuiusquam neglectum eſſe doceatur: cum ſaluberrimae ſanctionis exſecutionem deſerri ab omnibus quidem, ſed Iudicum maxime & officiorum cura obſequioque iubemus. Data III. Nonas Decembris, Rauennae, Baſſo & Philippo IV. CC. Conſſ. accepta XVI. Calendas Ianuarias.

XVII.

Lex de Theodoſiano, ſub Titulo XXVII. De Epiſcopali definitione.

IMP. CONSTANTINVS AVG.

IVDEX pro ſua ſollicitudine obſeruare debebit, vt ſi ad Epiſcopale iudicium prouocetur, ſilentium accommodetur. Et ſi quis ad legem Chriſtianam negotium transferre voluerit, & illud judicium obſeruare, audiatur. Etiamſi negotium apud Iudicem ſit inchoatum: & pro ſanctis habeatur quicquid ab his fuerit judicatum: ita tamen ne vſurpetur in eo, vt vnus ex litigantibus pergat ad ſupradictum auditorium, & arbitrium ſuum enuntiet. Iudex enim praeſentis cauſae integre habere debet arbitrium, vt omnibus accepto latis pronunciet. Data IX. Kalendas Iulias Conſtantinopoli. Licinio Aug. & Criſpo Caeſare Conſſ.

XVIII.

Lex alia de Theodoſiano ſub Titulo XXVII., De Epiſcopali definitione, & hoc validior, quia omnibus poſterior.

IMPPP. ARCADIVS, HONORIVS & THEODOSIVS AAA. Theodoro P. P.

Epiſcopale * judicium ratum ſit omnibus, qui ſe audiri a ſacerdotibus adquieuerint. Cum enim poſſent priuati inter conſentientes etiam Iudice neſciente audire, his licere id patimur, quos neceſſario veneramur: eamque illorum judicatiuni adhibendam eſſe reuerentiam: quam veſtris deferri neceſſe eſt poteſtatibus, a quibus non licet pruuocare. Per publicum quoque officium, ne ſit caſſa cugnitio, definitioni exſecutio tribuatur. Data Idibus Decembris, Baſſo & Philippo Conſſ. **

XIX.

Qui libertum, vel manumiſſum inquietat, capitali ſententia plectendus.

IMP. HONORIVS AVG. ad Conſtantium V. INL. Patricium.

INTER publicas neceſſitates etiam hoc ad nos voluimus pertinere. Si quis libertum emere vt ſeruum, vel qualibet manumiſſiune donatum inquietare voluerit, non ſolum bona ſua largitionibus noſtris iuſſimus ſuciari, verum etiam capitali ſententia plecti. Ergo cum id nos indulſiſſe peruideas, Conſtanti parens cariſſime, ad notitiam omnium ordinariorum iudicum facies peruenire, vt noſtro laetentur imperio. Vale Conſtanti parens cariſſime atque amantiſſime nobis. Regeſtum Rauenna die XV. Calendas Februarias, Honorio Aug. XI. & Conſtantio III. Conſſ.

XX.

De accuſatione Epiſcopi, presbyteri vel diaconi, & quod obnoxios cum illis ambulantes retinere non liceat.

IMPP. THEODOSIVS & VALENTINIANVS AVGG. ad Virum Praef. Praetorii.

AVDEMVS quidem ſermonem facere ſolito plus timore capti, de ſanctis & venerabilibus

(d) facer-

* *L. 8. Cod. Iuſt. De Epiſcopali audientia.*

** Huc usque Codex Eccleſiæ Lugdunenſis. Reliqua partim ex Pithœano, partim ex Corbeienſi deſcripta ſunt.

ſacerdotibus, & ſecundis ſacerdotibus, vel etiam Leuitis, & eos cum omni timore nominare, quibus omnis terra caput inclinat. Audiuimus enim perfidiam in Vrbe ad Deum viuum, & imperium noſtrum fieri. Sed ſi quis auſus aut temerarius legi Eccleſiae, vel clerico, per quos noſtrum pollet imperium, audiri voluerit, ſi accuſationem ditior perſona protulerit, repoſita poena fiſco noſtro, id eſt centum pondo auri, & centum pondo argenti inferre cogatur, & ſic cum actoribus Eccleſiae cauſam dicat. Si autem infirmior fuerit perſona, prius cogitet animo ſuo percito, & ſic accuſet, & criminis cauſam dicat numquam obrepto patrimonio noſtro neſcio qua perfidia temptare audeat militantes in palatio Chriſti terrae curiae hinc adduci iuſſimus & manus eius inplumbari. Si autem voluerit liberam degere vitam, nihil illi ſit curae Eccleſiae catholicae. De obnoxiis vero ſi qui ambulauerint cum Epiſcopo vel cum presbytero, aut etiam diacono ſiue in platea, ſiue in agro, ſiue in quolibet loco, nullo pacto eos retineri vel adduci iubemus: quoniam in ſacerdotibus Eccleſia conſtat. Data XV. Kalendas Ianuarias. Theodoſio X. & Valentiniano III. Augg. Conſulibus.

XXI.

Lex Honorii aduerſus Donatiſtas, multo quam in vulgatis libris emendatior.

IMPPP. ARCADIVS, HONORIVS & THEODOSIVS. AAA. Hadriano. Praefecto Praet.

ADVERSARIOS * catholicae fidei exſtirpare huius decreti auctoritate proſpeximus, ideoque interdicendam ſpecialiter eam ſectam noua conſtitutione cenſuimus, quae ne haereſis vocaretur, adpellationem ſchiſmatis praeferebat. In tantum enim ſceleris progreſſi dicuntur ii, quos Donatiſtas vocant, vt baptiſma ſacroſanctum ſemel apud catholicos traditum, myſteriis reculcatis temeritate noxia iterarint, & homines ſemel vt traditum eſt munere diuinitatis ablutos contagione profanae repetitionis infecerint. Ita contigit, vt haereſis ex ſchiſmate naſceretur. Inde male credulas mentes ad ſpem ſecundae indulgentiae blandus error inuitat. Facile eſt enim perſuadere peccantibus, veniam prius praeſtitam denuo poſſe praeſtari. Quae ſi concedi iterum eodem modo poteſt, non intelligimus, cur tertio denegetur. Hi vero & ſeruos vel homines iuri proprio ſubditos, iterati baptiſmatis polluunt ſacrilegio. Quare hac lege ſancimus, vt quisquis poſthac fuerit rebaptizaſſe detectus, iudici qui prouinciae praeſidet, offeratur, vt facultatum omnium publicatione multatus, inopiae poenam qua in perpetuum afficiatur, expendat. Ita vt filiis eorum, ſi a paternis ſocietatis prauitate diſſentiunt, ea quae fuerint paterna non pereant. Vt ſi ipſos forſitan faeuitas paternae deprauationis inplicuit, ac reuerti ad catholicam religionem malunt, adipiſcendorum his bonorum copia non denegetur. Ea praeterea loca, ſeu praedia, quae feralibus ſacrilegiis deinceps conſtiterit praebuiſſe ſecretum, fiſci viribus adplicentur. Si tamen dominus, aut domina, aut praeſens forte fuiſſe, aut conſenſum praeſtitiſſe, prodetur, quos quidem iuſtam etiam per ſententiam notabit infamia. Si vero his neſciis per conductorem procuratoremue eorum in domo agitatum huiusmodi facinus comprobatur, praeiudicio a praediorum publicatione ſuſpenſo, impliciti ſceleris auctores coërcitos plumbo exilium, in quo omni vitae ſuae tempore afficiantur, accipiet. Ac ne forſitan ſit liberum, conſcientiam piacularis flagitii, perpetrati intra domeſticos parietes, ſilentio celare ſecreto, his qui forſitan ad rebaptizandum cogentur, refugiendi ad catholicam Eccleſiam ſit facultas: vt eius praeſidio aduerſus huius criminis & ſocietatis auctores, attributae libertatis praeſidio defendantur, liceatque his ſub hac conditione fidem tueri, quam extorquere ab inuitis domini tentauerint. Nec aſſertores dogmatis catholici, ea, qua ceteros qui in poteſtate ſunt poſiti, oportet ad facinus lege conſtringi, & maxime conuenit omnes homines, ſine vllo diſcrimine conditionis aut ſtatus, infuſae coelitus ſanctitatis eſſe cuſtodes. Sciant ii vero, qui ex ſupra dictis ſectis iterare baptiſma non timuerint, aut qui conſentiendo hoc facinus propriam huius ſocietatis permixtionem damnauerint, non ſolum teſtandi ſibi, verum adipiſcendi aliquid ſub ſpecie donationis, vel agitandorum contractuum, in perpetuum copiam denegatam, niſi prauae mentis errorem reuertendo ad veram fidem conſilii emendatione correxerint. Illos quoque par nihilominus poena conſtringat, qui memoratorem interdictis coetibus ſeu miniſteriis praebuerint conhibentiam, ita vt moderatores prouinciarum, ſi contemptum ſanctionis huiusce conſenſum putauerint commodandum, ſciant, ſe viginti librarum auri poena eſſe multandos, officia etiam ſua ſimili condemnatione ſubiuganda. Principales vel defenſores ciuitatum, niſi id, quod praecipimus fuerint perſecuti, vel his praeſentibus Eccleſiae catholicae vis fuerit illata, eadem multa ſe nouerint adtinendos. Data prid. Idus Febr. Rauennae. Stilicone II. & Anthemio Conſſ.

* C. Th. *Ne ſacrum bap. iter. L.* 4.

CONCI-

CONCILIORVM ITALIAE
ANNO CHRISTI CCCXXCI.
EPISTOLAE V.
Ad Gratianum, Valentinianum, & Theodoſium Imperatores.

EPISTOLA I.
CONCILII AQVILEIENSIS
ad Gratianum Imperatorem.

Ne aures praebeat Vrſicino, qui Romanam ſedem repetere moliebatur.

Imperatoribus clementiſſimis, & principibus Chriſtianis, glorioſiſſimis ac beatiſſimis GRATIANO, VALENTINIANO, THEODOSIO, ſanctum Concilium quod conuenit * Aquileiae.

PROVISVM eſt quidem, clementiſſimi principes, veſtrae tranquillitatis ſtatutis, ne Arrianorum perfidia vlterius poſſit latere & ſerpere. Etenim effectum Concilii decretis putamus minime defuturum. Sed tamen, quantum ad partes ſpectat Occidentis, duo (a) tantum reperti ſunt, qui auderent profanis, & impiis vocibus obuiare Concilio, iuxta angulum ripenſis Daciae turbare conſueti. Aliud eſt quo magis angimur, de quo quoniam conuenimus fuit rite tractandum, ne totum corpus poſſet Eccleſiae toto orbe diffuſum, & vniverſa turbare. Nam licet frequenter compererimus Vrſinum non potuiſſe obrepere pietati veſtrae, quamuis quietum nihil eſſe patiatur, & inter bellicas neceſſitates obreptio importuna tentetur: tamen ne ſancta mens veſtra animique tranquillitas, quam omnibus conſulere geſtit, importuni hominis ſimulata adulatione flectatur, deprecandos vos & obſecrandos, ſi dignanter ducitis, aeſtimamus non ſolum praecauentes futura, ſed etiam praeterita, (b) quam iam ipſius temeritate geſta ſunt, perhorreſcentes. Nam ſi aliquam viam nactus fuerit audaciae, quid non ille confundat? ſed ſi vnius miſeratio inflectere poteſt, multo magis vos precatio omnium moueat ſacerdotum. Quis enim noſtrum ei communionis ſocietate iungetur, cum indebitum ſibi gradum vſurpare conatus, nec iure ad eum potuerit peruenire, & quem importune affectauit, importuniſſime repetere moliatur? Turbarum totiens damnatus inceſſit adhuc tamen, quaſi praeteritis non perhorreſcendus exemplis. Quid quod, plerique ſicut in hoc Concilio cognouimus, & vidimus, cum Arrianis copulatus atque coniunctus erat eo tempore, quo turbare Mediolanenſem Eccleſiam coetu deteſtabili moliebatur, cum Valente (c) nunc ante Synagogae fores, nunc in Arrianorum domibus, miſcens occulta conſilia, & ſuos iungens, & quoniam ipſe aperte in eorum congregationes prodire non poterat, inſtruens & informans quemadmodum pax Eccleſiae turbaretur? Quo furore ſperabat, quod eorum poſſet fautores & ſocios emereri. Cum igitur ſcriptum ſit: Haereticum poſt vnam correctionem deuita. * cum & alius vir ſancto locutus ſpiritu dixerit declinandas huiuſcemodi beſtias, nec ſalutatione recipiendas atque congreſſu; quomodo fieri poteſt, vt eum, quem ſocietati eorum inſertum vidimus, non etiam adſertorem perfidiae iudicemus? Quod etiamſi deforet **, tamen totius orbi Romani caput Romanam Eccleſiam, atque illam ſacroſanctam fidem Apoſtolorum ne turbari fineret, obſecranda fuit clementia veſtra. Inde enim in omnes venerandae commonitionis iura dimanant. Et ideo petimus & rogamus, vt obripiendi ei adimere dignemini facultatem. Scimus clementiae veſtrae ſanctum pudorem. Ne auditu veſtro indigna ingerat, non aliena ab officio & nomine ſacerdotis interſtrepat, non inuerecunda vobis loquatur. Quem cum habere oportuerit teſtimonium etiam ab his qui foris ſunt, quali teſtimonio ciues proprii proſecuti ſint. Clementia veſtra meminiſſe dignetur. Pudet enim dicere, inuerecundum eſt recenſere, quam turpis fama eum conuitio ſauciauerit. Quo ſaltem pudore perſtrictus conticeſcere debuiſſet, & ſi haberet aliquam conſcientiam ſacerdotis, pacem Eccleſiae concordiamque ambitioni ſuae & ſtudio praeoptaret. Verum longe alienus ab omni verecundia, per abſciſſum hominem Paſchaſium ſigniferum furoris ſui miſſis literis, fecit turbas, gentiles quoque & perditos concitare conatur. Oramus ergo, vt iam & populo Romano, qui poſt relationem Praefecti Vrbis pendet incertus, & nobis ſacerdotibus ſecuritatem interdictam importuniſſimi hominis abiectione tribuatis. Quo impetrato, apud Deum omnipotentem patrem & Chriſtum dominum eius filium, gratias iugi continuatione celebremus.

(d) 2 EPISTO-

* *Die V. Septembris.*
(a) Palladius & Secundianus de quibus in actis Concilii Aquileienſis.
(b) AMM. MARCELL. *lib.* 27. RVFINVS *lib.* 2. SOCRAT. lib. 4. cap. 28.
(c) Epiſcopo Murſenſi, de quo in Concil. Tyrio, aliiſque.
* *Tit, Ill.* 10. 2. *Joan.* 10. ** *Romana Eccleſia caput orbis.*

EPISTOLA II.

Concilii Aquileienſis ad Theodoſium Imperatorem.

Vt Concilium Alexandriae fieri iubeat propter Timotheum Epiſcopum, qui aliquorum diſſidiis vrgebatur.

Imperatoribus clementiſſimis, Chriſtianisque & glorioſis, beatiſſimisque principibus, GRATIANO, VALENTINIANO, & THEODOSIO, ſanctum Concilium quod conuenit Aquileiae.

QVAMLIBET redundantibus actionibus gratiarum, nequaquam tamen poſſumus beneficia veſtrae pietatis aequare Imperatores clementiſſimi, beatiſſimi & glorioſiſſimi principes, Gratiane, Valentiniane, & Theodoſi, dilecti Deo patri, & filio eius domino noſtro Ieſu Chriſto. Nam cum poſt multa tempora, & perſecutiones varias, quas catholicis intulerant Arriani, maximeque Lucius ille (a) monachorum & virginum impia caede graſſatus atque Demophilus (b) dirum perfidiae caput, omnes Eccleſiae Dei per orientem catholicis reſtitutae ſint, in occidentalibus autem partibus vix duo haeretici (c), qui obuiare poſſent ſancto Concilio, ſint reperti, quis eſt, qui putet ſe gratiarum veſtrarum fore idoneum relatorem? Sed tamen ſi beneficia veſtra verbis explicare non poſſumus, qui etſi per ſingulas quasque Eccleſias viritim quotidianas apud Deum noſtrum, pro imperio & pro pace ac ſalute veſtra, celebremus excubias; tamen conducti in vnum, quo munere nihil eſſe pulchrius opinamur, Deo noſtro omnipotenti gratias agimus, quod per vos nobis pax & concordia ſit refuſa. Equidem per Occidentales partes duobus in angulis tantum, hoc eſt in latere Daciae ripenſis ac Moeſiae, fidei obſtrepi videbatur. Quibus tamen nunc poſt Concilii ſententiam veſtrae fauore clementiae opinamur illico conſulendum. Per omnes autem tractus atque regiones, (d) aethnicorum clauſtris vsque ad Oceanum, manet intemerata fidelium atque vna communio. In orientalibus autem partibus cognouimus quidem, ſummo gaudio atque laetitia, eiectis Arrianis, qui Eccleſias violenter inuaſerant, ſacra Dei templa per ſolos catholicos frequentari (e). Sed tamen, quoniam inuidia diaboli nunquam quieſcere ſolet, inter ipſos catholicos audimus crebras diſſenſiones eſſe, impacatamque diſcordiam: totoque confundimur * effectu, quod innouata pleraque comperimus, eosque grauari nunc, quos oportuit adiuuari, qui in noſtra ſemper communione durabant. Denique Alexandrinae Eccleſiae (f) Timotheus Epiſcopus, ſed & Antiochenae Paulinus (g) qui ſemper communionis nobiscum intemeratam habuere concordiam, diſſenſionibus aliorum, quorum fides ſuperioribus temporibus haeſitabat, feruntur vrgeri. Quos quidem, ſi fieri poteſt, & ſi fides plena commendat, ad conſortia noſtra optamus adiungi: ſed ita vt vetuſtae communionis ſociis ſua praerogatiua ſeruetur, quorum nobis non ſuperflua cura eſt. Primo omnium, quia communis ſocietas nullam habere debet offenſam. Deinde quia vtriusque partis dudum accepimus literas, praecipueque illorum, qui in Antiochena Eccleſia diſſidebant. Et quidem niſi hoſtilis impedimento fuiſſet irruptio, aliquos etiam de noſtro numero diſpoſueramus dirigere, qui ſequeſtres & arbitri refundendae ſi fieri poſſet pacis exiſterent. Sed quia ſtudia noſtra tunc temporis habere effectum per tumultus publicos nequiverunt, oblatas pietati veſtrae opinamur preces noſtras, quibus iuxta partium (h) factum popoſcimus, vt altero decedente penes ſuperſtitem Eccleſiae permanerent, nec aliqua ſuperordinatio attentaretur. Ideoque petimus vos, clementiſſimi & Chriſtiani principes, vt & Alexandriae ſacerdotum catholicorum omnium concilium fieri cenſeatis, qui inter ſe plenius tractent, atque definiant, quibus impertienda communio, quibus ſeruanda ſit. Nam ſi Alexandrinae Eccleſiae ſemper diſpoſitionem ordinemque tenuerimus, & iuxta morem conſuetudinemque maiorum, eius communionem indiſſolubili ſocietate ſeruemus: tamen ne aut aliqui videantur eſſe poſthabiti, qui & pacto, quod ſtare volumus, communionem noſtram rogarunt, aut vllius pacis & ſocietatis fidelium neglecta compendia; id obſecramus, vt cum inter ſe coetu pleniore tractauerint, etiam auxilia decretis ſacerdotalibus veſtrae pietatis adſpirent, & nobis deferri in notitiam cenſeatis, ne titubanti nutemus affectu; ſed laeti

(a) Inuaſor ſedis Alexandrinae poſt S. Athanaſium.
(b) Ex Beroeenſi Thraciae C. P. Pſeudoepiſcopus a Theodoſio eiectus.
(c) Palladius & Secundianus e Dacia Ripenſi & Moeſia, de quibus iam ſupra.
(d) Forte, *a Succorum clauſtris. Suci*, vel *Succi* mons Thracius dirimens & Daciam, orientales occidentalesque prouincias. SOCRATES *l.* 2. *cap.* 18. PHILOSTORGIVS *lib.* 3. *cap.* 24. AMMIAN. *lib.* 27.
(e) Iuſſu Theodoſii, Julii 30. an. 381.
* *Affectu.*
(f) Petri fratris ſui ſucceſſor.
(g) Ab occidentalibus & S. Athanaſio ad communionem admiſſus.
(h) Forte, *pactum.* Ex pacto conuenerat inter Meletium & Paulinum, vt altero eorum decedente nullus in locum mortui ſubrogaretur. SOCRAT. *lib.* 5. *cap.* 5. SOZOMEN. *lib.* 7. *cap.* 4. & *epiſt. Concil. Italiae infra.*

laeti atque ſecuri pietati veſtrae, apud Deum omnipotentem agamus gratias; non ſolum quia excluſa perfidia eſt, ſed quia catholicis fides & concordia reſtituta. Quod a nobis & Africanae & Gallicanae Eccleſiae per legatos obſecrant, hoc eſt, vt totos faciatis nobis in orbe Epiſcopos debitores: licet non mediocre ſit debitum, quod virtuti veſtrae debetur. Ad deprecandam autem clementiam veſtram, & impetranda quae poſcimus, legatos fratres & compresbyteros noſtros direximus: quos petimus, vt & clementer audire dignemini, & redire maturius cenſeatis.

EPISTOLA III.

Concilii Romani * ad Gratianum & Valentinianum Impp.

De damnatis e factione Urſicini, qui Eccleſias ſuas contra interdictum retinebant, vt Epiſcoporum iudicium ſubire, & parere iubeantur.

Et hoc gloriae veſtrae, clementiſſimi principes, pietatisque eſt illuſtre documentum, quod innumeri fere ex diffuſis Italiae partibus ad ſublime ſedis Apoſtolicae ſacrarium congregati, cum quaerimus quid pro Eccleſiarum ſtatu poſcendum eſſet a nobis, nihil melius potuimus reperire, quam quod ſpontanea veſtri prouidentia contuliſtis. Videmus quod nec rogandi iam pudor eſſe debeat, nec impetranda beneficia iam veſtra ſint, & imperialium ſeries decretorum pro nobis ambiat. Nam quod ad aequitatem petitionis attinet, iam dudum meruimus impetrare quae poſcimus, quod vero ad neceſſitatem ſpectat orandi, ita impetratorum caremus effectu, vt iterum impetrare cupiamus; Quod quidem clementiſſimi principes, hominum perditorum exponit amentiam, veſtrae autem iuſtitiae munus accumulat, vt in Eccleſia veſtra beneficia ſaepius conferantur. Namque a principio, diuino repleti ſpiritu, & ſanctorum Apoſtolorum, quorum habetis in veſtro honore ſuffragium, ſeruantes in dominica religione praeceptum, ſtatuiſtis ad redintegrandum corpus Eccleſiae, quod furor Vrſini **, qui honorem arripere eſt conatus indebitum, diuerſas ſecuerat in partes, vt auctore damnato, ceterisque, quos ad turbarum ſibi incentiua ſociauerat; ſicut oportebat, a perditi coniunctione diuulſis, de reliquis Eccleſiarum ſacerdotibus Epiſcopus Romanus haberet examen: vt & de religione religionis (a) Pontifex cum conſortibus iudicaret, nec vlla fieri videretur iniuria ſacerdotio, ſi ſacerdos nulli vsquam profani iudicis, quod plerumque contingere poterat, arbitrio facile ſubiaceret. Praeclara iſta plane, & religioſis principibus digna ſententia, quae diuino miniſterio plurimum deferat, nec pateat errori. Quid enim dignius, quam vt is demum iudicet de ſacerdotis errato, qui vel internae conſcientiae fauorem ſine periculo ſuo parere ſe non poſſe cognoſcat, ſeque reatu implicet, ſi abſoluat indignum, vel ſi damnet innoxium? qui poſtremo, dum iniuriam religionis vlciſcitur, non eam in lateribus innocentium, ſed accuſati quaerat in moribus? Quam multos etenim ſaepe patuit, quos abſoluerint iudicia, ab Epiſcopis eſſe damnatos, & quos iudicia damnauerint, abſolutos? ut eorum melior ſit cauſa, qui non ſaecularia iudicia, ſed diuina penſantes, abſtulerunt iudicium ſuum, ne vexarentur innoxii, quam qui vitam ſuam tormentis innocentium probauerunt. Compluria texeremus, tranquilliſſimi principes, niſi eſſet iniuria, aſſeri magis decreta imperialia, quam teneri. Sed quoniam, licet iamdudum veſtrae clementiae iudicio relegatus Vrſinus, per eos quos illicite ſacrilegus ordinauit, viliſſimum quemque occulte licet ſollicitare conatur: eoque exemplo nonnulli Epiſcopi, qui male Eccleſiam incumbant, vſu temeritatis ſuae, & profani conſpiratione contemptus, ne adquieſcant Romani ſacerdotis iudicio, laceſſunt: ita vt etiam qui ſe intelligunt pro meritorum ſuorum ratione damnandos, vel damnatos eſſe viderunt, redemta vulgi multitudine, iudices ſuos terrore mortis exagitent, contemptisque cognitoribus vel fugatis, illicitum obtineant ſacerdotium. Idcirco ſtatuti imperialis non nouitatem, ſed firmitudinem poſtulamus. Indignum quippe eſt, vt conuentus quisque adhibita manu eo ſit munitior, quo flagitioſior fuerit. Sicut Parmenſis Epiſcopus deiectus iudicio noſtro Eccleſiam tamen retinet impudenter. Damnatus aeque Florentius Puteolanus, poſteaquam deiectus eſt, cum aures tranquillitatis veſtrae inquietaſſet, atque huiuscemodi reſcriptum meruiſſet, vt ſi iudicio ſacerdotum in vrbe Roma fuiſſet depoſitus, ne vocem quidem in iudiciis proferre deberet, poſt ſextum annum repſit ad ciuitatem, tenuit Eccleſiam, multas in oppido Puteolano, de quo deiectus fuerat, ſeditiones inſolentia concitauit. Per Africam quoque Reſtitutum nomine cauſſam dicere, apud Epiſcopos iuſſit veſtra clementia. Debuit adquieſcere, ſed idem ſaeua & inſolentium manu a cauſae dicendae neceſſitate diffugit. Per Africam rurſum ſacrilegos rebaptizatores nutu Dei praecepiſtis (b) expelli. Sed ab *** expulſis Claudianus (c) eſt ordinatus, & ad perturbandam vrbem Romam

* Anno 378. ſub finem.

** Qui *Vrſicinus* ab aliis appellatur.

(a) Vide AMBROSIVM *lib. 2. epiſt. 13. & cap. 23. de Epiſcopis.*

(b) Anno 371 lege data Treueri ad Iulianum Africae Proconſulem.

*** Ex Africa.

(c) De *Claudiano* Luciani ſucceſſore vide OPTATVM *lib. 2.* & AVGVSTINVM *de vnitate Eccleſiae, cap. 3. ad finem.*

quaſi Epiſcopus deſtinatur. Qui contra ſcripturae praecepta diuinae, contra iura Euangelica, vacuos omnes myſteriorum, atque vt eius verbum exprimamus, paganos (d) fuiſſe vel praeteriti temporis dicat Epiſcopos, vel praeſentis. Quem quidem iuſſit tranquillitas veſtra Roma pulſum patriam repetere propriam. Sed contemptis iudiciis, & quidem ſaepe conſtrictus, reſidet tamen, ſollicitans pretio frequenter pauperiores, & redemptus rebaptizare non veretur. Spoliat magis eo quod fuerant conſecuti, quam tribuit, quod manifeſtum eſt bis non poſſe conferri. Sic denique factio profecit Vrſini, vt Iſaac (e) Iudaeo ſubornato, qui facto ad Synagogam recurſu caeleſtia myſteria profanauit, ſancti fratris noſtri Damaſi peteretur caput, ſanguis innocentium funderetur, componerentur doli, quibus diuino plane inſtinctu prouidentia veſtrae pietatis occurrit, ſpoliaretur prope Eccleſia omnibus miniſteriis; ea fraude videlicet, vt dum cauſam dicit, qui in omnes iudex fuerat conſtitutus, nemo eſſet qui de lapſis, vel certe de factioſis poſſet Epiſcopatus inuaſoribus iudicare. Quia igitur veſtrae iudicio tranquillitatis probata eſt innocentia memorati fratris noſtri Damaſi, integritas praedicata eſt, Iſaac quoque ipſe (f), vbi ea quae detulit probare non potuit, meritorum ſuorum ſortem tulit: quaeſumus clementiam veſtram, ne rurſus in plurimis cauſis videamur oneroſi, vt iubere pietas veſtra dignetur, quicumque vel eius, vel noſtro iudicio, qui catholici ſumus, fuerit condemnatus, atque iniuſte voluerit Eccleſiam retinere, vel vocatus a ſacerdotali iudicio per contumaciam non adeſſe, ſeu ab illuſtribus viris Praefectis praetorio (g) Italiae veſtrae, ſiue a Vicario, accitus ad vrbem Romam veniat, aut ſi in longinquioribus partibus huiusmodi emerſerit quaeſtio, ad Metropolitani per locorum iudicia deducatur examen: vel ſi ipſe Metropolitanus eſt, Romam neceſſario, vel ad eos quos Romanus Epiſcopus iudices dederit, contendere ſine dilatione iubeatur. Ita vt qui depoſiti fuerint, ab eius tantum ciuitatis finibus ſegregentur, in qua geſſerint ſacerdotium, ne rurſus impudenter vſurpent quod iure ſublatum ſit. Certe ſi vel Metropolitani vel cuiusque alterius ſacerdotis ſuſpecta gratia, vel iniquitas fuerit, vel ad Romanum Epiſcopum, vel ad Concilium certe quindecim Epiſcoporum finitimorum ei liceat prouocare. Quicumque vero ita meruerit excludi, ſileat & quieſcat: & ſi Dei iudicium non veretur, minus tamen peccare vel neceſſitate cogatur, vt ſaltem de cetero pacifici atque concordes ſerenitati veſtrae congruas apud Dominum noſtrum referre gratias poſſimus. Memoratus frater noſter Damaſus, quoniam in ſua cauſa veſtri tenet inſigne iudicii, non fiat inferior his, quibus etſi aequalis eſt munere, praerogatiua tamen Apoſtolicae ſedis excellit, vt iudiciis publicis videantur eſſe ſubiecti, quibus ſacerdotale caput lex veſtra ſummouit. In quo poſt ſententiam non videtur declinare iudicium, ſed delatam a vobis honorificentiam flagitare. Nam quod ad leges publicas pertinet, quae poteſt eſſe vita munitior, quam veſtra clementia, qua innititur iudicata? Quod vero ad praedicandam Epiſcopi conſcientiam ſeuerioribus ſe dedit ipſe iudiciis ſacerdotum a quibus non nominis, ſed etiam morum ratio penſatur, ne quis iterum calumniator exiſtens, dum memoratum conatur appetere, virum quidem ipſum non queat laedere, quem innocentia ſua munit, religioni tamen fiat iniuria in vexationibus miniſtrorum: accipite aliud quoque, quod vir ſanctus veſtrae magis conferre pietati, quam ſibi praeſtare deſiderat, nec derogare cuiquam, ſed principibus adrogare. Quoniam non nouum aliquid petit, ſed ſequitur exempla maiorum, vt Epiſcopus Romanus, ſi Concilio eius cauſa non creditur, apud concilium ſe Imperiale defendat. Nam & Silueſter Papa a ſacrilegis accuſatus, apud parentem veſtrum Conſtantinum (h) cauſam propriam proſecutus eſt. Et de ſcripturis ſimilia exempla ſuppeditant, quod cum a praeſide ſanctus Apoſtolus vim pateretur, Caeſarem adpellauit, & ad Caeſarem miſſus eſt. (*Act. 25, 10.*) Certe prius examinet cauſam veſtra clementia, et ſi emerſerit quaeſtio, interroganda diſtinguat, vt quemadmodum dudum eſtis cenſere dignitati, factorum a iudice ratio quaeratur, non arbitrium ſententiae vindicetur. Ita enim fiet, vt nulli perdito, vel infami, aut accuſandi ſummi ſacerdotis, aut teſtificandi in eum facultas pateat illicita. (*1. Tim. 5, 19.*) Si quidem non modo in Epiſcopum, ſed ne in presbyterum quidem, accuſationem facile ſuſcipiendam, niſi idoneis teſtibus, lectio ſancta praeſcribat. Neque enim vel inimico, vel calumniatori, vel iſtiusmodi viris, quales nuper inſimulatores patuit extitiſſe, tribuenda miſericordia eſt, quorum vita non mereatur fidem, tormenta abhorreat religio ſacerdotis.

RESCRI-

(d) Hanc Donatiſtarum omnium inſaniam fuiſſe docet OPTATVS *lib.* 3. *Quale eſt*, inquit, *quod hominibus Chriſtianis etiam clericis dicitis, Eſtote Chriſtiani? & cum admiraculo quodam vtcunque dicitis, Cai Sei, aut Caia Seia, adhuc paganus es aut pagana? Eum, qui ad Deum ſe conuerſum eſſe profeſſus eſt, paganum vocas?* Vide *collationem Carthag cap.* 188. 197 203. & 205. *ubi de rebaptiſatis.*

(e) Cuius libellum de Sancta Trinitate, & Incarnatione Chriſti a SIRMONDO editum habes.

(f) In Hiſpaniam relegatus, vt docet ſequens reſcriptum.

(g) In reſcripto Gratiani quod ſequitur: *Ab illuſtribus viris Praefectis praetorio Galliae atque Italiae, ſiue a Proconſulibus, vel Vicariis, auctoritate adhibita, ad Epiſcopale iudicium remittatur, vt ad vrbem Romam ſub proſecutione perueniat.*

(h) Gratianus duxerat Conſtantiam poſtumam, Fauſtina & Conſtantio Conſtantini Filio prognatam. AMMIAN. *lib.* 21. atque ideo Gratiani parens Conſtantinus adpellatur.

*RESCRIPTVM GRATIANI AVG. iuxta ſuperioris Epiſtolae relationem datum * ad Aquilinum Vicarium Vrbis.*

GRATIANVS ET VALENTINIANVS Auguſti Aquilino Vicario.

Ordinariorum ſententiae iudicum, aut quae temporum limes, aut contumaciae pronuntiatio, aut habitum coram partibus ſanxit examen, nec a mediocri auctoritate labefactari atque conuelli, nec a potentioribus, nec ab impudentibus pertimeſcunt. Noſtra praecepta, per veſtram negligentiam deſtituta, quae tandem poterit firmare ſententia, quam quidem dum deſpicitis non excitetis, vt longe tolerantiae in deſperatos ſumat effectum, & officium metus cogat agnoſci. At nonne abſurdius eſt, quod Vrſini iuſſit amentia, quam quod ſerenitas noſtra mitibus perſuaſit edictis, vt omnes qui impios coetus profanata religione tentarent, vel ad centeſimum Vrbis milliare pellerentur? vbi pertinax furor ab obſequentibus deſtitutus in eius tantum perniciem rueret, qui ſolus erraret, & vt condemnati iudicio recte ſentientium ſacerdotum, reditum poſtea vel ad Eccleſias quas contaminauerant non haberent, vel redintegrationem iudicii fruſtra a nobis impudenti peruicacia praecarentur. Repetat laudata & ſpectata tua ſinceritas, quales ad virum clariſſimum Simplicium quondam ** Vicarium literas clementia noſtra transmiſerit, & deſinat iterationem ſperare mandati, quia pigendus manſuetudinis noſtrae pudor eſt inſtaurare praeceptum. Vrſinum quidem Gallia coërcet, & ne motus aliquos inquietos exerceat, cohibet *** Agrippina ſeceſſio, quem tamen ipſum per occurſantes obtundentem ſaepius, quam monentem, ad hoc vt ſequentes abiiceret, audiuimus. Iſacem (a) remotus Hiſpaniae angulus titulo damnationis incluſit: non bene capiti conſultum (b) ſi quid turbarum veſanus agitauerit. Parmenſis Epiſcopus, eo pernicioſior, quod inclytae Vrbi magis proximus (c), & imperitorum multitudinem magis exagitat, & Eccleſiam, de qua iudicio ſanctorum Praeſulum deiectus eſt, inquietat: inanem videlicet gloriam ſententiae grauioris expectans: quem ſi quid deceſſor tuus deuoti vigoris habuiſſet, protinus vltra fines debuiſſet extrudere. Et Florentius Puteolanus, poſt damnationem, quam recto iudicio conuictus accepit, manſuetudinem noſtram inquietare conatus, dignum tulit in progreſſione reſponſum. Poſt quintum decimum (d) annum Eccleſiam, de qua extruſus fuerat, rurſus contaminare conatur: congreſſiones illicitas facere molitur, egentemque conſilii multitudinem perditi animi perſuaſione deprauat. Noſtrorum videlicet Iudicum ſocordia fretus, qui priuatae gratiae Imperialia praecepta condonant; & religionem, quam nos iure veneramur, quam fortaſſe ipſi negligunt, inquietari patienter accipiunt. Claudianus (e) etiam ab his, qui contra diuina praecepta vitia religionis inſtaurant, ab his inquam, quos expelli iuſſeramus accitus, quaſi parum facinoris aggreſſus eſſet, ſi in Africa perſtitiſſet, Romae ſeſe dicitur intimaſſe: falſusque praeceptor vel expertes adhuc deuio profanare myſterio, vel iam initiatos ex integro nititur flagitio maiore corrumpere: cum religionis ſanctiſſimae diſciplinam non cumulet iteratio, ſed euertat. Quem nos Claudianum diſſimili poena ac meruit proſequentes, repetere tantummodo patriam hactenus, remota ſeueritate, praecepimus. Sed reſidere etiam nunc dicitur imperitos ſollicitans, & caſſam omnino mercedem requirens perdit animas corporum redemptorum. Hinc illi inſectatores ſanctiſſimae ſedis, non ſolum Dei numine, quod ſatis erat, ſed etiam iudiciorum examine exploratum, mentis ſanctiſſimae virum, vt etiam diuo patri Valentiniano eſt comprobatum, turpiſſimis calumniis Epiſcopum Damaſum inquietare non veriti, poſtquam deſperauerunt poſſe percelli, populum pro quo ille diuinitati obſes eſt inquietant. Sed hactenus ſtertit iners diſſimulatio iudicantium, nec eſt admonere neceſſe, quo poſſit ſanctio contempta procedere, hactenus inquam, ſtertit apparitorum ſupina deſidia. Poſt haec niſi omnes, vt nominatim iuſſionis noſtrae ſumma complectitur, vel quos turbas iſtiusmodi molientes ſanctorum Epiſcoporum Concilia conſenſu oſtenderint, vltra centeſimum milliarium ab Vrbe depuleris, atque earum ciuitatum finibus extorres eſſe praeceperis, quam plebem, vel Eccleſias, vel per ſe, vel per ſimile ſui vulgus exercent, praeter aeſtimationis iniuriam, cuius apud bonos non leuis iactura eſt, piaculum neglectae ſanctionis incurres. Volumus autem, vt quicumque iudicio Damaſi, quod ille cum conſilio quinque vel ſeptem habuerit Epiſcoporum, vel eorum, qui catholici ſunt iudicio vel conſilio condemnatus fuerit, ſi iniuſte Eccle-

* An. 378. antequam *Thedoſius* ad Imperium eueheretur.
** An. 374. Cod. Theod. *IX. tit. 29. cap. I.*
*** Hoc anno 378.
(a) De Iudaeo illo plura *epiſt. praecedenti.*
(b) Scribe: *conſulturum.*
(c) Quam aut Vrſinus, aut Iſaac; quare non eſt quod hic pro Roma Mediolanum accipias.
(d) Reſtituebat olim BLONDELLVS, *poſt quintum decimum annum;* ſubtilius profecto quam verius, tum quod nullus ei Codex MS. patrocinatur: tum quod damnatus cum Vrſino Florentius Puteolanus fuit. Anno autem CCCLXVII. miſſus eſt in exilium Vrſinus XVI. Kal. Dec. vt auctor eſt MARCELLINVS *in praefatione Libelli precum.* Tulit vero iſtud edictum Gratianus anno CCCLXXXI. qui decimus quintus ab illo eſt.
(e) De quo ſupra.

ſiam voluerit retentare, vt qui euocatus ad ſacerdotale iudicium per contumaciam non iuiſſet, aut ab illuſtribus viris Praefectis praetorio Galliae atque Italiae, ſiue a Proconſulibus, vel Vicariis, auctoritate adhibita, ad Epiſcopale iudicium remittatur, vt ad vrbem Romam ſub proſecutione perueniat, aut ſi in longinquioribus partibus alicuius ferocitas talis emerſerit, omnis eius cauſſae dictio ad Metropolitae in eadem prouincia Epiſcopi deducatur examen, vel ſi ipſe Metropolitanus eſt, Romam neceſſario, vel ad eos quos Romanus Epiſcopus iudices dederit, ſine dilatione contendat. Ita tamen, vt quicumque detecti ſunt, ab eius tantum vrbis finibus ſegregentur, in quibus fuerint ſacerdotes. Minus enim grauiter meritos coërcemus, & ſacrilegam pertinaciam lenius, quam meretur, vlciſcimur. Quod ſi vel Metropolitani Epiſcopi, vel cuiuscumque ſacerdotis iniquitas eſt ſuſpecta, aut gratia, ad Romanum Epiſcopum, vel ad Concilium quindecim finitimorum Epiſcoporum, accerſitum liceat prouocare: modo ne poſt examen habitum quod definitum fuerit integretur. Iam vero illud, quod in negotiis quoque rerum minorum & in leuibus cauſae dictionibus, animis noſtris iuſtitia naturalis inſeruit, multo diligentius in cauſſis iuſtiſſimis volumus conualeſcere, ne facile ſit cuiquam praedito notabili prauitate morum, aut infami calumnia notato, perſonam criminatoris aſſumere, aut teſtimonii dictionem in accuſationem Epiſcopi profiteri.

EPISTOLA IV.

Concilii Italiae ad Theodoſium Imperatorem. *

Inter cetera damnatos ſcribit in ſynodo fuiſſe, qui Apollinaris dogma inducere conabantur.

Beatiſſimo Imperatori, & clementiſſimo principi THEODOSIO, Ambroſius & ceteri Epiſcopi Italiae.

Fidei tuae diffuſa toto orbe cognitio intimum noſtrae mentis demulſit affectum, eoque, vt haec quoque gloria imperio tuo crearetur, quod vnitatem reddidiſſe, Occidentalium iuxta atque Orientalium Eccleſiis videreris, clementiam tuam obſecrandam pariter ac ſuper Eccleſiaſticis negotiis inſtruendam noſtris litteris aeſtimauimus, Imperator tranquilliſſime ac fideliſſime. Dolori enim erat, inter Orientales atque Occidentales interrupta ſacrae communionis eſſe conſortia. Silemus iam quorum errore, quorumue delicto, ne ferere fabulas & alloquia caſſa videamur. Nec nos tentaſſe poenitet, quod intentatum caderet in culpam. Iſto enim ſaepe arguebamur, quod poſthabere Orientalium ſocietatem, & refutare gratiam videremur. Laborem quin etiam nobis indicendum putauimus, non pro Italia, quae iamdudum ab Arrianis quieta atque ſecura eſt, nec vlla haereticorum perturbatione vexatur, non inquam pro nobis, quia non quaerimus, quae noſtra ſunt, ſed quae ſunt omnium: Non pro Gallia atque Africa, quae omnium ſacerdotum concordi ſocietate potiuntur, ſed vt ea, quae communionem noſtram de Orientis parte turbauerunt, cognoſcerentur in Synodo, & omnis e medio ſcrupulus tolleretur. Non ſolum enim de his quae clementia tua dignata eſt ſcribere, ſed etiam de illis, qui dogma neſcio quod, Appollinaris aſſeritur, in Eccleſiam conantur inducere; nos pleraque mouerunt, quae partibus fuerant reſecanda praeſentibus: vt conuictus in dogmate nouo, & redargutus in errore, nequaquam ſub generali fidei lateret nomine, ſed illico, quod doctrinae magiſterio non teneret, & officium deponeret, & vocabulum ſacerdotis: nec ** fibrae aliquae poſthac fallere cupientibus, & praeſtigiarum commenta remanerent. Nam qui conuictus non fuerit praeſentibus partibus, quod vere auguſto principalique reſponſo tua clementia definiuit, referendam ſemper anſulam quaeſtionis arripiet. Eo igitur obſecrauimus ſacerdotale Concilium, vt nemini liceret mendacium in abſentem componere, & in Concilio diſcuteretur quid eſſet in vero. Itaque non cadit in eos intentionis vel facilitatis vlla ſuſpicio, qui omnia praeſentibus partibus obſeruarunt. Sane allegata texuimus, non definiendi, ſed inſtruendi gratia; & qui iudicium petiuimus, non deferimus praeiudicium. Neque vllum eorum aeſtimandum conuitium fuit, cum rogarentur ad Concilium ſacerdotes, quorum frequenter praeſentior abſentia fuit, quando in commune conſuluit. Neque enim vel nos aeſtimauimus eſſe conuitium, cum vnus Conſtantinopolitanae Eccleſiae presbyter Paulus nomine (a), intra Achaiam Synodum Orientalium iuxta atque Occidentalium poſtulauerit. Aduertit clementia tua non fuiſſe irrationabile poſtulatum, quod etiam ab Orientalibus eſt petitum. Sed quia * Illyrici ſuſpecta mouetur, ideo maritima ac tutiora quaeſita ſunt. Neque plane nos tamquam ex forma aliquid innouauimus: ſed ſanctae memoriae Athanaſii, qui quaſi columen fidei fuit, & veteris ſanctitatis patrum noſtrorum in Conciliis definita ſeruantes, non euellimus terminos quos poſuerunt patres noſtri, nec haereditariae communionis iura violamus, ſed debitam veſtro imperio honorificentiam reſeruantes, ſtudioſos nos pacis & quietis oſtendimus.

1. Corinth. 10. Philemon. 2. Prouerb. 22.

EPISTO-

* An. 381. celebrati aut Aquileiae aut Mediolani, aliaue in vrbe.
** Ne.
(a) An. 342. poſtquam Hermogene a populo caeſo, Pauloque deturbato, Conſtantius Macedonium in ſede collocauit. * Illyris.

EPISTOLA V.

Concilii Italiae ad Theodoſium Imperatorem.

De Epiſcopo Antiochiae ſubrogato poſt mortem Melitii. Et vt Nectarius Conſtantinopoli poſt Maximum ordinatus loco cedat, aut Romae ſuper vtriusque ordinatione Concilium habeatur.*

Beatiſſimo Imperatori & clementiſſimo principi THEODOSIO, Ambroſius & ceteri Epiſcopi Italiae.

Sanctum animum tuum Deo omnipotenti pura & ſincera fide deditum ſciebamus: ſed recentibus cumulaſti beneficiis (a), quod catholicos Eccleſiis reddidiſti, Imperator Auguſte. Atque vtinam catholicos ipſos reuerentiae veteri reddidiſſes, vt nihil nouarent contra praeſcripta maiorum, nec temere vel ſeruanda reſcinderent, vel reſcindenda ſeruarent. Itaque dolentius forte quam inconſultius ingemiſcimus, Imperator, facilius expelli potuiſſe haereticos, quam inter catholicos conuenire. Quanta enim nuper confuſio facta ſit, explicari non poteſt. Scripſeramus dudum, ut quoniam Antiochena ciuitas duos haberet Epiſcopos, Paulinum atque Melitium, quos fidei concinere putabamus, aut inter ipſus pax & concordia ſaluo ordine Eccleſiaſtico cunueniret, aut certe, ſi quis eorum altero ſuperſtite deceſſiſſet, nulla ſubrogatio in defuncti locum ſuperſtite altero gigneretur. At nunc Melitio defuncto, Paulino ſuperſtite, quem in communione noſtra manſiſſe conſortia quae a maioribus inoffenſe ducta teſtantur, contra fas atque Eccleſiaſticum ordinem, in locum Melitii non tam ſubrogatus, quam ſuperpoſitus adſeritur. Atque huc factum allegatur conſenſione & conſilio Nectarii, cuius ordinatio quem ordinem habuerit non videmus. Namque in Concilio nuper cum Maximus Epiſcopus Alexandrinae Eccleſiae communionem manere ſecum lectis Petri ſanctae memoriae viri (b) literis prodidiſſet, eiusque intra priuatas aedes, quia Arriani baſilicas adhuc tenebant, ſecretum eſſe, mandatoribus Epiſcopis ordinantibus, dilucida teſtificatione docuiſſet, nihil habuimus, beatiſſime Princeps, in quo de Epiſcopatu eius dubitare poſſemus; cum vim ſibi repugnanti a plerisque etiam de populo & clero teſtatus eſſet illatam. Tamen ne abſentibus partibus praeſumte aliquid definiſſe videremur, clementiam tuam datis literis putauimus inſtruendam, vt ei conſuleretur ex vſu publicae pacis atque concordiae. Quia reuera aduertebamus Gregorium nequaquam ſecundum traditionem patrum Conſtantinopolitanae Eccleſiae ſibi ſacerdotium vindicare. Nos igitur in Synodo ea, quae totius urbis Epiſcopis videbatur eſſe praeſcripta, nihil temere ſtatuendum eſſe cenſuimus. Adeo ipſo tempore qui (c) generale Concilium declinauerunt, Conſtantinopolique (d) geſſiſſe dicuntur. Nam cum cognouiſſent ad hoc partium veniſſe Maximum, vt cauſam in ſynodu ageret ſuam, quod etiamſi indictum Concilium non fuiſſet, iure & more maiorum, ſicut & ſanctae memoriae Athanaſius, & dudum Petrus Alexaodrinae Eccleſiae Epiſcopi, & Orientalium plerique fecerunt, vt ad Eccleſiae, Italiae, & totius Occidentis confugiſſe iudicium viderentur, cum eum, ſicut diximus, experiri velle aduerſum eos, qui Epiſcopatum eius abnuerant comperiſſent, praeſtolari vtique etiam noſtram ſuper eo ſententiam debuerunt. Non praerogativam vindicamus examinis, ſed conſortium tamen debuit eſſe communis arbitrii. Poſtremu prius conſtare oportuit, vtrum huio abrogandum, quam alii conferendum ſacerdotium videretur, ab his praeſertim, a quibus ſe Maximus vel deſtitutum, vel appetitum iniuria querebatur. Itaque cum Maximum Epiſcopum receperunt** in communionem noſtra conſortia, quoniam eum a catholicis conſtitit Epiſcopis ordinatum, nec ab Epiſcopatus Conſtantinopolitani putauimus petitione remouendum. Cuius allegationem praeſentibus partibus aeſtimamus eſſe pendendam. Nectarium autem cum nuper noſtra mediocritas Conſtantinopoli cognouerit ordinatum, cohaerere communionem noſtram cum Orientalibus partibus non videmus. Praeſertim cum ab iisdem Nectarius dicitur illico ſine communionis conſortio deſtitutus, a quibus fuerit ordinatus. Non mediocris igitur hic ſcrupulus (e). Nec quaedam nos angit de domeſtico ſtudio, & ambitione contentio, ſed communio ſoluta & diſſociata perturbat. Nec videmus eam poſſe aliter conuenire, niſi aut is reddatur Conſtantinopoli, qui prior eſt ordinatus, aut certe ſuper duorum ordinationem ſit in vrbe Roma noſtrum Orientaliumque Concilium. Neque enim indignum videtur, Auguſte, vt Romanae Eccleſiae Antiſtitis, finitimorumque & Italorum Epiſcoporum debeant ſubire tra-

(f) ctatum,

* Quae contigit. *Febr. 12. An 381.*

(a) An. 381. lata *lege, 3. Cod. Theod. De fide catholica 1. Kal Auguſti, Eucherio & Syagrio Coſ.*

** *Receperint,*

(b) Extortas fuiſſe docet NAZIANZENVS *carmine de vita ſua*, vbi plura de Maximo intra Choraulae aedes ordinato, & a S. Anaſtaſii baſilica, quam ante lucem inuaſerat, a clero & plebe pulſo &c.

(c) Vide quid de ea re PALLADIVS & AMBROSIVS diſſerant in *geſtis Concilii Aquileienſis.*

(d) Locus haud dubie eſt corruptus: ita reſtitui poteſt: *At eo ipſo tempore qui generale Concilium declinauerunt; Conſtantinopoli quae geſſiſſe dicuntur.*

(e) Imperatori Theodoſio Nectarium eligenti plurimos initio Epiſcopos reluctatos docet SOZOMEN. *lib. 7. cap. 7.*

ctatum, qui vnius Acholii Epiſcopi (f), ita exſpectandum eſſe, putauerunt iudicium, vt de Occidentalibus partibus Conſtantinopolim euocandum putarent. Si quid uni huic reſeruatum eſt, quanto magis pluribus reſeruandum eſt? Nos autem a beatiſſimo principe fratre tuae pietatis admoniti, vt tuae clementiae ſcriberemus imperio, poſtulamus, vt vbi vna communio eſt, commune velit eſſe iudicium, concordantemque conſenſum.

P O N T I F I C V M
R O M A N O R V M
FELICIS III. GELASII, ET VIGILII,
E P I S T O L A E.
Quibus praefixa ſunt Geſta de nomine Acacii.
B R E V I C V L V S
HISTORIAE EUTYCHIANISTARVM
ſiue, vt vetus habet inſcriptio,
GESTA DE NOMINE ACACII.

In cauſſa fidei Chriſtianae, cui ab exordio ſui nunquam defuiſſe probantur inimici, noſtro quidem ſaeculo, ſed interuallo temporum, Neſtorius & Eutyches non noua dogmata ſuae peruerſitatis, ſed nomina prodiderunt. Nam Neſtorius ante quinquaginta & octo fere annos, Photini & Pauli Samoſateni ſecutus errorem, Oaſitano (a) exilio meruit relegari, dicendo, ſicut ab auctoribus ſuis didicit, Chriſtum dominum noſtrum hominem tantummodo de virgine Maria eſſe progenitum. Contra quem Eutyches, poſt annos non plurimos, aeſtimans diſputandum, rectum tramitem tenere neſciens offendit, & in Apollinaris eſt raptus inſaniam, in haec verba prorumpens, quibus aſſereret Chriſtum verum hominem non fuiſſe, nec in eo duas naturas eſſe credendas, ſed vnam tantummodo Dei verbi, verum tamen incarnatam. Quam quidem non eſſe hominis perhibuit, ſed humanam, vt ſimilitudo magis humani corporis, quam ipſa veritas ſuaderetur. Cum catholica fides verum Deum, verumque hominem, Chriſtum Dei filium eſſe fateatur, non vnius naturae, ſed vnius eſſentiae atque perſonae. Cum ergo Eutychem iſtum, presbyterum & abbatem Conſtantinopolitanae ciuitatis, Euſebius Doryliтanus Epiſcopus ſuadere talia reperiſſet, zelo fidei, quam etiam cum Agens in rebus eſſe oſtendit, (ipſe enim Neſtorium quoque in tempore reprehendit in Eccleſia res ſacrilegas praedicantem) detulit ad Flauianum Epiſcopum, & ad iudicium prouocauit. Dicta cauſa eſt. Cum partes ſuas Eutyches videret vrgeri, per Chryſaphium ſpatarium Theodoſii praeſidium principis expetiuit. Cuius praecepto Florentius vir illuſtris, ex Conſule, diſcuſſioni Eutychis abeſſe non potuit, & iam in praeſentia ipſius conuincitur Eutyches, atque damnatur. Offenditur Imperator, & in Epheſina ciuitate mandat Synodum congregari. Adſunt fere * CCCLX. Epiſcopi, principibus Dioſcoro Alexandrino Epiſcopo, Iuuenali Hieroſolymitano, Thalaſſio Caeſarienſi, Euſtathio Berytenſi, Euſebio Ancyritano, Baſilio Iſauriae. Interfuerunt etiam Vicarii ab Apoſtolica ſede directi, Iulius Puteolanus Epiſcopus. Hilarus Archidiaconus, quia presbyter Renatus in Delo inſula (b) morte praeuentus eſt. Adſuit etiam Dulcitius Notarius. In quo conuentu (c) repudiata eſt epiſtola Papae Leonis dogmatica ad Synodum Flauianumque directa, & penitus non permittitur recenſeri. Tota die, id eſt VI. Idus Auguſti, nihil aliud niſi quondam Neſtorii damnati, id eſt, prioris Epheſinae Synodi geſta releguntur. Simul etiam diſcutitur lectis omnibus chartis, iudicium de Eutyche ſanctae memoriae Flauiani. Interea cum Eutychis blaſphemiae (d) relegerentur, ab omnibus adclamatum eſt, hanc eſſe veram fidem, hanc orthodoxam. Deiicitur contradicentibus Vicariis Romanis Flauianus (e), & recipitur Eutyches. Damnatur etiam Epiſcopus Euſebius accuſator eiusdem presbyteri, tanquam Neſtorianus, qui ante, dum adhuc eſſet laicus, Neſtorii fuerat accuſator. Ita enim nihil volunt iſti Eutychianiſtae inter ſe eſſe atque Neſtorium, vt quicumque apud eos Eutychianiſta non fuerit, Neſtorianus prorſus habeatur. Cum doctrina catholica vniat duas naturas in Chriſto non diuidat ſicut Neſtorius fecit. Et iſti quidem reperiuntur deteriora garrire. Nam fidentiſſime dicunt, rem ineptam, rem etiam ſtolidis exſecrandam, ante unitionem, id eſt incarnationem, duas

---

(f) Theſſalonicenſis, qui Theodoſium an. 380. baptizauit.
(a) Petras, in Oaſitana ſolitudine deportatus an. 436.
* *CXL.*
(b) Ad eum itaque non dedit epiſtolam THEODORETVS poſt Synodum, ſed ad Hilarum.
(c) Suſcepta quidem a Dioſcoro, ſed non lecta.
(d) Subdola enim fuit eius profeſſio, & haereſim tacendo tegebat.
(e) Anno 449. die 2. Auguſti.

duas dici debere naturas. Poſt vero vnam DEI verbi tantum incarnatam: vt ſi dicamus aliquid teratum aut picatum, aut ſtagnatum **, aut quolibet alio genere coloratum. Iam vero poſt diem tertium Synodi, qua deiectus eſt ſanctae memoriae Flauianus, deiicitur etiam & Domnus Antiochenus, Dioſcorus repente diſceſſit, ſolutusque conuentus eſt. Ducitur in exilium Flauianus (f), & apud Epipam, quae eſt ciuitas Lydiae, ſeu ſuperueniente, ſeu ingeſta morte defunctus eſt ***. Tunc temporis Anatolius quidam presbyter Alexandrinus apud Conſtantinopolim morabatur. Haec enim conſuetudo praedictis eſt, vt ad comitatum vicibus clerici dirigantur; ne quid forte cauſae vel neceſſitatis emergat; Fit ergo iſte Anatolius Conſtantinopoli Epiſcopus, homo partium Dioſcori. Exempto anno moritur Theodoſius Imperator, Chryſapius (g) punitur, Marcianus factus eſt princeps (h). Laeſam fidem grauiter ferens (a) indicit ſynodum apud Nicaeam, in qua (b) & ipſe & Pulcheria reſedit, & omnis cum eo ſenatus & poteſtates. Quam ſynodus poſtea tranſtulit (c) Calchedona propter palatii vicinitatem. Conueniunt (d) quingenti & vltra Epiſcupi totius Orientis & Aegypti. Dioſcorus exhibetur (e), vt facti ſui cauſas in Concilio poſſit adferere (f). Interfuit etiam Imperator ipſe conuentui. Interfuit & Senatus, & omnes Iudices, & omnes aulicae poteſtates. Euſebius ille Dorylitonus Epiſcopus, qui ante annum de exilio fugiens Roma venerat, etiam & Calchedonenſi Synodo intereſſe properauit. Accuſat ipſe Dioſcorum, & alii Alexandrini. Quid multa? Damnatur Dioſcorus (g) ſanctae memoriae Flauiani corpus officioſiſſime Conſtantinopolim (h) reportatur, apud Alexandriam Proterius catholicus fit ſacerdus (i). Quidam Timotheus, cui cognomen erat Ælurus, presbyter, & Petrus diaconus (k), qui Epiſcopatum tunc Alexandrinae occupauit Eccleſiae, Dioſcori ſectatores, ſe ab Eccleſia Alexandrina ſepararunt. Quos cum Proterius Epiſcopus ſuis monitis ad miniſteria ſua reuocare non poſſet, vtrumque damnauit. Mortuo principe Marciano, collectis turbis haereticorum Timotheus & Petrus (l) veniunt Alexandriam & ordinatur ab haereticis (m) Timotheus Epiſcupus. Duo igitur apud Alexandriam Epiſcopi eſſe coeperunt. Ante triduum Paſchae, quae coena Domini celebratur, collecta multitudine perditorum occupatur Eccleſia, ad quam ſe ſanctae memoriae Proterius de more contulerat. Ibi ſupradictu die (n) in baptiſterio occiditur, laniatur, eiicitur, & funus eius incenditur, cineresque ipſius ſparguntur inuentos. Leo ſumit imperium (o) ad quem tanti facinoris catholicorum querela peruenit. Contra quos haeretici ſupplicarunt, petentes, vt Calchedonenſis Synodus abolcretur, illi autem vindictam tanti ſceleris ſpectabant. Conſiderans Imperator nimis eſſe graue, vexari tantos iterum ſacerdotes, quorum plurimos aut aetas, aut infirmitas, aut etiam paupertas hunc laborem ſubire prohibebat, dirigit Magiſtrianos per totum Orientem. Dirigit etiam Anatolius Epiſcupus Conſtantinopolitanus Aſclepiadem diaconum ſuum. Per quos & omnes illi Epiſcopi, qui Calchedona fuerant congregati, quid Alexandriae factum fuiſſet agnoſcunt: interrogatique cum ſuis prouincialibus Epiſcopis reſcribunt, Calchedonenſem Synodum vsque ad ſanguinem eſſe defendendam, quia non alteram fidem ſtatuit quam Synodus Nicaena. Timotheum non ſolum Epiſcupum non haberi, ſed etiam Chriſtiani appellatione priuari (p). Quo depoſito, fit alter Timotheus (q) catholicus Epiſcopus Alexandriae. Vix Timotheus haereticus depellitur, fugit Petrus, mittitur in exilium Timotheus Cherſona, qui locus eſt in Ponto abditus. Quamdiu vixit Imperator Leo (r), vixit Timotheus Epiſcopus Alexandriae cum quiete. Sed cum Baſiliſcus * occupaſſet imperium, damnare coepit Calchedonenſem Synodum & catholicos perſequi. Tunc denique Timotheus ille damnatus accepta libertate

(f) 2 venit

** *Stannatum.*

(f) Vide *Chronic.* MARCELLINI *Comitis.*

*** *XVIII Febr.* 450.

(g) Iuſſu Pulcheriae ad portum Melantiadis.

(h) Die 24 *Auguſti*, ſi faſtis credimus; aut Iulio potius menſe, vt ex *L. de Apoſt. apparet.*

(a) Maii 23 anni 451, ad Sept I. ante Chalced Concil cap 37.

(b) Nec ipſe, nec Pulcheria, nec Senatus apud Nicaeam reſedit. Vide ibid. cap. 41.

(c) Sept. 22 ibid. cap. 42.

(d) Anno 630, vt conſtat.

(e) Octob. 8 caſſum eius de Flauiano iodiciom Chalced. Act. 1. Oct. 13. depoſitus Act. 3.

(f) Interfuit ſemel Oct 25. Act 6.

(g) Exulare in Gangrena ciuitate iuſſus.

(h) Auguſto menſe anni 450. ante damnationem Dioſcori, quae tantum anno ſequenti cum Proterii ordinatione.

(i) Haec LIBERATVS *cap.* 15.

(k) *Mongus*, ſeu *Moggus*, id eſt blaeſus.

(l) 26. Ianuarii an. 457.

(m) A duobus tantum Epiſcopis contra Canones libell. Epiſcop. Ægypti ad Leonem Imp. poſt. Concil Calched. *cap.* 12. & 13. EVAGR. *lib.* 2 *cap.* 8.

(n) Martii 28. an. 457.

(o) Die 7. Februarii eiusdem anni, *Faſti Graeci*, THEODOR. LECT.

(p) Hactenus LIBERATVS.

(q) Dictus *Salophaciolus*, ſiue *Albus*, ordinatus an. 458.

(r) Obiit Menſe Ianuarii anni 474. Filius autem Leo iunior menſe Nouembri.

* *Anno* 476.

venit Conſtantinopolim, & damnatos haereticos locis ſuis reddidit. Vadit Alexandriam (s), fugit Timotheus catholicus, & in monaſterio latet. Petrus ille ſe iterum iunxit Timotheo, cum quo fuerat ante damnatus. Redit Zeno Imperator ad regnum, Baſiliſcus opprimitur. Mittitur Alexandriam, vt pulſo peruaſore Timotheo Timotheus damnato morte praeuento, (t) Petrus conſors ipſius ab vno haeretico Alexandrinus Epiſcopus ordinatur. Quem nihilominus deiici iuſſit Chriſtianiſſimus Imperator, & reduci Timotheum catholicum, ſicut Acacii Conſtantinopolitani literis continetur. Cum plurimi, ſeu clerici, ſeu monachi, ſeu ſaecularis vitae homines, ad communionem catholici Epiſcopi Timothei nollent penitus conuenire, diuerſis ſacris terruit vniuerſos clementiſſimus Imperator. Scripſit ad Papam Simplicium Timotheus (dicens Petrum olim in diaconio eſſe damnatum, nunc etiam Chriſtiana ſocietate ſemotum: mandans per (u) Eſaiam Epiſcopum) rogans vt ſcriberetur Imperatori de Petro, qui latebat in Alexandrina ciuitate, & inſidiabatur Eccleſiae, vt ad longinquum deportaretur exilium. Per ferme triennium ſanctae memoriae Papa Simplicius non deſiit ſcribendo ad Acacium Epiſcopum, vt ageret cum Imperatore, & fieret de Petro, quod Timotheus Epiſcopus poſtulabat. Scriptum eſt etiam principi, ſed nunquam inde reſcriptum eſt. Poſt (x) omnia Ioannem presbyterum oeconomum ſuum Timotheus ad principem miſit, rogans vt ſi quid humanitus ſibi forte contingeret, iuberet pietas eius catholicum a catholicis ordinari. Ad cuius petita reſponſum eſt, & tam ipſi quam clericis ſcriptum; atque in iiſdem ſacris Ioannes oeconomus multis laudibus praedicatur, vt iam pene omnibus Alexandrinis Epiſcopalis putaretur officii candidatus. Defuncto iſto Timotheo Epiſcopo (y), Ioannes oeconomus catholicus a catholicis ordinatur Epiſcopus. Qui cum de conſuetudine maiorum ad Apoſtolicam ſedem Synodica (per Iſidorum presbyterum & Petrum diaconum) ſcripta miſiſſet, ſuperueniente Vranio ſubadiuuat, & contrat Ioannem iam Epiſcopum ſacra principis deferente, ab Epiſcopatus illius confirmatione Papa ſuſpenſus eſt. Et quia in iiſdem ſacris de reſtituendo Petro, quem ipſe damnauit, fecerat mentionem, haec pars omnino eſt abnegata. Vnde videtur clementiſſimus Imperator offenſus. Cum ergo ſanctae memoriae Papae Simplicii nihil totiens ad Acacium directa, propter Alexandrinae Eccleſiae quietem, & catholicae fidei integritatem, ſcripta proficerent, ſuperuenit idem ſanctus Ioannes Epiſcopus, qui ſicut decebat ab Apoſtolica ſede ſuſceptus eſt. Nam & priores eius ſimiliter Romanae Eccleſiae tempore perſecutionis ſuffugium popoſcerunt. Huius aduentus plenius vniuerſa patefecit. Cui dum Acacii ſcripta legeremus, quae de Petro & Ioanne Antiochenis miſerat, exceſſus Acacii etiam in hac re, quo de Petro Alexandrino damnato retulerat, non longe etiam poſt de Petro (a) & Ioanne (b) ſcripſerat. Petrum apud Conſtantinopolim monaſterium (c) gubernaſſe: ſed hoc propter crimina derelicto, Antiochiam fugiſſe. Ibi pulſo (Martyrio) catholico Epiſcopo, per haereticos ſedem ipſius occupaſſe, continuoque damnatum a Leone tunc principe ad Oaſitanum exilium directum. De quo lapſum Conſtantinopolim rediiſſe, ac dediſſe fidem, quod nullas vlterius turbas facere auderet. Sed ſicut ſuperius dictum eſt, Baſiliſci temporibus ac Timotheo (d) illo damnato, qui Conſtantinopolim venerat, ad Antiochiam remiſſum fuiſſe, vt iterum illic Epiſcopatum teneret. Quo facto, idem Petrus Ioannem quendam presbyterum, de quo Acacium diximus retuliſſe, ordinat Apamenis Epiſcopum, a quibus non receptus venit Antiochiam, & Petrum Epiſcopatus ſui pellit auctorem, & inuadit eius Eccleſiam. Quos iterum damnatos dicit Acacius, petens ab Apoſtolica ſede, vt ſi forte ad eam confugerent, nec viſu dignos haberet: & ſi iam aliquam indulgentiam forſitan impetraſſent, irritam eſſe debere, nec eorum poenitentiam recipiendam eſſe. Quod cum praefatus Ioannes Alexandrinus Epiſcopus relegiſſet, tacere non potuit, quod illum Ioannem, quem Acacius damnauerat cum Petro, & ſine remedio poenitentiae fecit ab Apoſtolica ſede damnari, poſt tot damnationes Tyriorum miſerit Eccleſiae praeſidere. Poſtquam ergo non ſolum nihil profeciſſe literas deceſſoris ſui ſanctus Felix Papa cognouit, & ludibria quaedam ab Acacio fieri in euerſionem totius Eccleſiaſticae diſciplinae, electis (e) Vitale Epiſcopo Troentinate ex Picena regione Campaniae, ſub hac inſtructione direxit, vt Petrus de Alexandrina pelleretur Eccleſia, & vt libello ſancti Ioannis Epiſcopi Alexandrini reſponderet Acacius, atque ipſi denuntiaretur Acacio, vt anathema diceret Petro. Qui quamuis hoſtili more detruſi in cuſtodiam chartas amiſerint, tamen perfidis haereticis

(s) Haec LIBERATVS *cap. 16.*
(t) Mongus, de quo ſupra.
(u) Eſaias minoris Hermopolis Epiſcopus Concilio Epheſino II. interfuit. Alius Naucratenae ciuitatis Epiſcopus libello poſt caedem Proterii ab Orthodoxis oblato ſubſcripſit. De quo *capite* 22. tertiae partis Concilii Calchedonenſis.
(x) Tabenneſiotam, cognomento Talaiam.
(y) An 482. vt docet Simplicius epiſt. 17. Iulii 15. & 18. Nouembr. 6. datis.
(a) Petro Gnapheo, ſeu Fullone.
(b) Ioann. Apameno.
(c) LIBERAT. *cap.* 18.
(d) Æluro an. 476.
(e) Anno 483.

reticis atque damnatis accommodare non debuerant, quae ſola negari potuit, voluntatem. Non ſolum ergo non egerunt quae iuſſa ſunt, aut quae expedire poterant: ſed etiam haereticis communicauerunt, confirmationem Petri Epiſcopatus, ad quem pellendum miſſi fuerant, deferentes, atque contumelias in Epiſcopum Ioannem Acacio dirigente portantes. Quibus rebus habita Synodo commotus beatiſſimus Papa, Vitalem & Miſenum ab officio & communione (f) ſuſpendit, Acaciumque damnauit. Cuius audacia deteriora committens, etiam Petrum Antiochenum, (g) eiecto catholico Calendione (h), quem ipſe ordinauerat, ad Antiochenam miſit Eccleſiam.

EDICTVM SENTENTIAE FELICIS PAPAE propter Acacii Epiſcopi Conſtantinopolitani damnationem.

Acacius, qui ſecundo a nobis admonitus ſtatutorum ſalubrium non deſtitit eſſe contemptor, meque in meis credidit carcerizandum, hunc Deus, coelitus prolata ſententia, de ſacerdotio fecit extorrem. Ergo ſi quis Epiſcopus, clericus, monachus, laicus, poſt hanc denuntiationem eidem communicauerit, anathema ſit, ſancto ſpiritu exequente.

EPISTOLA I.

Felicis III. Papae ad ZENONEM Imperatorem.

Conqueritur de violatis ab eo Legatis, ſuadetque, vt adquieſcat damnationi Petri Alexandrini, & Acacii.

FELIX ZENONI AVGVSTO.

Quoniam pietas tua, licet profuſiore pagina ad mea ſcripta reſponderit, ſuis auribus diligentius intimatam faſtidio dignam credidit veritatem: curandum mihi fuit, vt breuiter quae non vultis latius publicari definita concluderem. Itaque officioſitate praemiſſa timere me fateor regno veſtro pariter & ſaluti. Si quidem contra diuinam reuerentiam probabitur, vt beati Apoſtoli Petri directa legatio, ſicut eius confeſſio patefecit, tanquam in captiuitate redacta teneretur, & chartis quas baiulabat, violenter ablatis ad communicandum haereticis, hoc eſt apocriſiariis Alexandrini Petri aduerſum quem ierat, de cuſtodia ſit producta. Quapropter * Vitalem quidem & Miſenum, cur vel impulſi ad iſta conſenſerint, honore ſimul & communione Apoſtolica cenſura priuauit. Sed * cum apud barbaras etiam nationes atque ipſius deitatis ignaras pro exſequendis negotiis vel humanis, iure gentilium legationis cuiuslibet habeatur ſacroſancta libertas; notum eſt omnibus, quanto magis ab Imperatore Romano & Chriſtiano principe in rebus praeſertim diuinis oportuerit intemeratam ſeruari. Deinde legatione ſummota, quae apud vos, vt dictum eſt, nec beati Petri Apoſtoli inuiolata eſſe iam potuit, tranquillitas tua literarum ſaltim tenore cognoſcat, ſedem beati Apoſtoli Petri Alexandrino Petro, olim iuſteque damnato, ac nihilominus per ſententiam ſynodalem nuper eliſo, communionis numquam vel praebuiſſe, vel praebituram eſſe conſenſum. Quia nunc cetera omittam, ab haereticis inſtitutus, contra fas omne catholicae praeſidere non poſſit Eccleſiae. Vnde quoniam adhortationem meam duxiſtis oneroſam, in veſtro relinquo deliberationis arbitrio, vtrum beati Apoſtoli Petri, an Alexandrini Petri, cuiquam ſit eligenda communio. Qualis autem Alexandrinus extiterit, vel quemadmodum falſi nominis ſacerdotium per vnum vix ſuae complicem prauitatis temerarius vſurparit, atque in damnatorum fuerit etiam apud vos dudum forte numeratus, ſuffragatoris eius Acacii litteris ad ſanctae memoriae deceſſorem meum datis, quarum exemplaria ſubdita cernitis, adprobate. Vtrum vel Epiſcopus dici valeat, quod nomen etiamſi a pluribus Epiſcopis accepiſſet, habere non poſſet, vel orthodoxis plebibus contra Nicaenam Synodum, contra obſeruantiam ſingularem, mereatur imponi, prompta in Deum pietate perpendite. Vbi etiam apparet euidenter, Acacium, qui exceſſus ſuos ſub veſtro potius nomine celare voluit, quam vobis profutura ſuggerere, tam ſaluti veſtrae deuotionem deferre ſinceram, quam fidelem conſcientiam circa patrum regulas, atque ipſum dogma geſtaret catholicum. Propterea hunc eundem, vtpote qui multa, contra ſcita veterum nefaria perpetrarit, & eius laudator emerſerit, quem adſeruit & ipſe damnatum, & ab Apoſtolica ſede fecit damnari, ac rurſus aedificans quae ante deſtruxerat, praeuaricatorem ſe ipſe conſtituit; eorum quos ſequi maluit portioni diſtrictionis Apoſtolicae, per Tutum Romanae Eccleſiae Defenſorum, iuſta deputauit auctoritas, atque a communione & dignitate Apoſtolica, qua ſe ipſe eius externis ſociando monſtrauit indignum, legitima ſeueritate diſcreuit. Puto autem quod pietas tua, quae etiam ſuis mauult vinci legibus, quam reniti, caeleſtibus debeat parere decretis; atque ita humanarum ſibi rerum faſtigium nouerit eſſe commiſſum, vt tamen ea, quae diuina ſunt per diſpenſatores divinitus attributos percipienda non ambigat. Puto quod vobis ſine vlla dubitatione ſit vtile,

* Nicolaus I. Papa epiſt. IX. Ibid. poſt pauca.

Gal. 2, 18.

(f) Die Iulii 28. anni 484.
(g) Gnapheum.
(h) Qui cum illo Patricio aliiſque an. 483. conſpirarat.

ſi Eccleſiam catholicam veſtri tempore principatus ſinatis vti legibus ſuis; nec libertati eius quemquam permittatis obſiſtere, quae regni vobis reſtituit poteſtatem. * Certum enim eſt hoc rebus veſtris eſſe ſalutare, vt cum de cauſis Dei agitur, juxta ipſius conſtitutum, regiam voluntatem ſacerdotibus Chriſti ſtudeatis ſubdere, non praeferre: & ſacroſancts per eorum praeſules diſcere potius, quam docere: Eccleſiae formam ſequi, non huic humanitus ſequenda iura praefigere. Neque eius ſanctionibus velle dominari, cui Deus voluit clementiam tuam piae deuotionis colla ſubmittere: ne dum menſura caeleſtis diſpoſitionis exceditur, eatur in contumeliam diſponentis. Et ex hoc quidem de his omnibus conſcientiam meam ante tribunal Chriſti cauſam dicturus abſoluo. Veſtrae mentis intererit, magis ac magis cogitare, & in rerum praeſentium ſtatu ſub diuina nos examinatione ſubſiſtere, ac poſt huius vitae curſum ad diuinum conſequenter venturos eſſe judicium. Et alia manu. Data Kalendis Auguſti *. Venantio V.C. Conſule.

* D io Certum eſt hoc.

EPISTOLA II.

Felicis III. ad Clerum & plebem Conſtantinopolitanam.

Ne turbentur ob praeuaricationem Legatorum; atque vt Acacii a ſede Apoſtolica damnati communionem deuitent.

Felix clero & plebi orthodoxis Conſtantinopoli conſtitutis dilectiſſimis filiis ſalutem.

Probatam cunctis veſtrae fidei firmitatem Vitalis atque Miſeni non irrationabiliter opinamur praevaricatione turbatam: qui vniuerſa, quae illis mandata ſunt, non tantum negligendo, verum etiam impugnando, fecerunt vt Eccleſia Romana conſentire damnatis haereticis crederetur: quando contra vetitum his qui a Petro illo (a) haeretico, paricidarum ſocio, olim iuſteque deiecto, & totiens anathematizato, directi, atque ab Acacio ſuſcepti ſunt, noſtrorum immemores mandatorum, communicare conuicti ſunt, nulla conteſtatione praemiſſa, quam tamen, ſicut his praeceptum fuerat, religio veſtrae ſanctitatis audiret; actumque eſt, vt ſicuti praediximus, exceſſus illorum noſter crederetur aſſenſus Quos & ordinibus ſuis, & veneranda diuini myſterii praeceptione priuauimus. Nullus ergo veſtrum per tale commiſſum ſit immemor ſui, nec nos aeſtimet in Apoſtolicae traditionis defenſione deficere, quos videt fidei contumeliam in proditores & perditos vindicaſſe. Scire vos quoque decuit, Acacii (b) quondam Epiſcopi varietatem inconſtantiamque detectam. Qui cum de Petro iſto, ſicut probatur ad nexis, non ferenda retulerit, atque olim direxit fuiſſe damnatum, per legatos noſtros multis laudibus proſequutus, contra conſcientiam fecit, & vtrum ei quicquam credendum ſit, omnes qui timorem Dei ante oculos conſtituunt, iudicabunt. Alienarum quoque prouinciarum ſibi iure defendens, ſanctorum trecentorum decem & octo patrum canones illicitarum ſibi ordinationum praeſumtor eſt conatus euertere. Quorum etiam ob hoc ſubiacet vltioni: nec Romanae, id eſt Apoſtolicae ſedis, qua ſe ipſe priuauit, communione iam gaudet: quando Petri Eutychianiſtae ſocius & ſuſceptor apparens, damnationis eius ſe participem indicauit. Quem noſtra quoque ſententia miniſterii Epiſcopalis officio, & ſancta communione, veſtroque numero, id eſt Chriſtiano, iudicauit alienum, ſicut reperitur in adnexis. Filio autem noſtro Salomoni presbytero, quem Acacius, vt placeret haereticis, ſuo priuare putauit gradu, gradum proprium ſententia veſtra conſeruet, & omnes qui forte a memorato propulſi, in locis ſuis & in noſtra communione manere pronunciet. Quamuis autem zelum veſtrae fidei nouerimus, monemus tamen, vt omnes qui catholicae fidei volunt eſſe participes, ab illius ſe communione abſtineant, ne, quod abſit ſimili ſubjaceant vltioni.

EPISTOLA III.

Felicis III. Papae, ad Monachos vrbis Conſtantinop. & Bithyniae.

(*Tutum Eccleſiae defenſorem praeuaricationis cauſa fuiſſe damnatum, & quomodo ipſi in ſuos, qui Acacio adhaeſerint, animaduertere debeant.*

Felix Rufino, Thalaſſio, presbyteris, & archimandritis, & caeteris monachis circa Conſtantinopolim & Bithyniam conſtitutis.

Diabolicae artis aſtutias frequentius experimur, ſed malignitati eius, Deo iuuante, non cedimus. Nam cum ea quae totiens pro conſtantia fidei diſponuntur fraus eius vacuare molitur, neceſſe eſt, vt & viribus, quas diuina gratia ſubminiſtrat, conatus ipſius exſtirpemus. Acceptis itaque literis dilectionis veſtrae, quarum Baſilius fuit lator, inter caetera *. Tutus, quem ob hoc feceramus defenſorem Eccleſiae de prouectioribus intra Eccleſiam clericis,

---

* Anno 484.
(a) *Mongo.*
(b) Quem depoſuerat die 28. *Iulii An.* 488.
* De quo ſupra *Epiſt.* 1.

cis, vt quam dirigi non licebat, in Acacium ſententiam ipſe portaret, ſe quadam dementia, imo ardore pecuniae, poſtquam noſtris ſatisfactum eſt conſtitutis, inimicis fidei vendidiſſe conuictus eſt atque conſeſſus. Lectae enim illius ſunt literae in conuentu fratrum, qualiter pacta interpolita perſona, Marone condemnato, ei cui ſententiam portarat, inhaeſiſſe creditur, quas proprias eſſe cognoſcens, non potuit diffiteri. Vnde eum fidei & ſedis Apoſtolicae proditorem, officio Defenſoris quod ei ad tempus dederamus exuimus, eumque ſacroſancti myſterii communione priuatum praecipitarique cognitione praecepimus, monentes dilectionem veſtram, ſicut ſemper feciſtis, pro cuſtodia iugi, veritatis obſeruatione vigiletis. Et quia non eſt dubium, nonnullos ex Monaſteriis veſtris eſſe deceptos, atque ad inimicos Dei, ſeu ſponte ſeu neceſſitate tranſiſſe, obſeruandum vobis hoc de talibus eſſe mandamus, vt quisquis cuiuslibet luci apud vos, vel ſponte ſe dedit, vel mercede corruptus, collegii veſtri ſit prorſus alienus. Quia niſi a fidelibus perfidi ſint remoti, rerum diſcretione ſublata, laborabunt ſuſpicionibus innocentes, vt ad vitia facilis hominibus eſt prolapſus. A probatorum conſortio contagia repellenda ſunt perditorum: quoniam mores bonos colloquia, ſicut ſcriptum eſt, peruerſa corrumpunt. Illorum vero aliter cauſa tractanda eſt, quos conſtiterit poenis grauibus vt traducerentur afflictos. Circa quos humaniores vos eſſe conuenit, vt ad cellulas ſub diſtrictione poenitentiae reuertantur, & fidelioribus lacrymis eorum, quod lapſi ſunt expietur, donec excluſis inimicis & peruerſoribus ſuis catholica purgetur Eccleſia. 1. Cor. 15, 33.

EPISTOLA IV.

Felicis III. Papae ad Zenonem Imperatorem. *

Laudato eius ſtudio in ordinatione noui Epiſcopi, hortatur vt in Acacii Petrique nominum damnatione, de qua Epiſcopi (a) legati nihil ſibi mandatum reſponderant, cum Eccleſia Romana conſentiat.

Dignas referre Deo noſtro gratias fateor mens humana non ſufficit, quod tantam religionis curam in veſtrae pietatis ſenſibus miſeratio diuina conſtituit, vt eam & vniuerſis negotiis anteponi, & ſoliditate reipublicae contineri, quam verariter Chriſtiano, tam auguſto iudicio cenſeretis, quia reuera propitiatione caeleſti rerum ſubſiſtit vniuerſitas. Ex qua mirabili deuotione veſtrae clementiae proceſſiſſe cognoſco quicquid pro diuini cultus reuerentia celebratus tranquillitatis veſtrae ſermo depromſit. Vt ſcilicet firmare catholicae fidei cupientes vnitatem, Eccleſiarumque pacem magnopere roborari talem ſtuderetis praefici Conſtantinopolitanis (b) Antiſtitem, qui ſuperno munere proſequente, & morum probitate fulgeret, & prae omnibus orthodoxae veritatis polleret affectu. Magnam igitur, egregie princeps, capio de vtroque laetitiam: cum & in tuae ſerenitatis animo, ſicut in ſaeculi faſtigio conſtitutum, ita praecipuum Eccleſia Filium DEO factore ſuſcepit: & eum ipſum, de cuius pontificio gloriamini, dum ad beati Petri Apoſtuli ſedem ſuae refert dignitatis exordium, iam ſuae dediſſe gaudeo moderationis indicium. Vbi ſimul & magnanimitas veſtra reſplendet, quando Eccleſiae cauſam, ſicut diuinitus inſtitutum eſt, pontificum deſiderat ordinatione componi, & qui in ſacerdotii perhibetur prouectus officium, optat inde fulciri, vnde Chriſto cupiente profluit cunctorum gratia plena Pontificum. Cuius etiam literarum me refouet intentio, qua ſicut decet Chriſto placere nitentem, & ſummum Apoſtolorum beatum Petrum & Petram fidei eſſe non tacuit, & eidem myſteriorum claues creditas fuiſſe coeleſtium prudenter ſtruxit, vtque nobiſcum circa orthodoxam fidem conſentientem haberet aſſenſum, quo amplius vnanimis redderetur, expetiit. Gratiſſimis igitur profeſſionibus huius, & votis copioſa lectione patefactis, mox vt etiam filios meos ſancti propoſiti monachos pariter veniſſe conſpexi, difficultates omnes, quae primitus obſtrepebant, hac credidi diſpoſitione ſummotas: atque ideo venientibus clericis eas praeter conſuetudinem ſociatas eſſe perſonas, quae Petro vel Acacio non communicaſſe viderentur, vt illorum nominibus ſequeſtratis, per quos ſcandalum contigiſſet Eccleſiis, ſincera deinceps caritas proueniret. Quibus rite perpenſis, nihil aliud mihi ſupererat gratulanti, niſi vt his qui fuerant deſtinati Apoſtulicae ſedis communio traderetur. Sed cum pro catholica fide cautius admonerem, vt ſuſcipientes eam ſe a conſortio retraherent damnatorum, non ſibi hoc mandatum omnino dixerunt. Qua rerum diuerſitate permotum anxium me haeſiſſe profiteor, cum aliud literae & ipſa rerum ratio demonſtraret, & aliud memoratorum contineret adſertio. Puramque volens cum eo, qui Pontifex creatus aſſeritur inire concordiam, gloriae veſtrae ſuggerere properaui, vt nihil reſidere patiamini, quo denuo quicquam valeat diſſenſionis oboriri. Quia dum per Synodum Calchedonenſem, quam ſe dudum literis deſignauit tua clementia venerari, Eutychem atque Dioſcorum conſtet eſſe damnatos, & eorum ſectatores plurimis illarum partium documentis Timotheus & Petrus extitiſſe monſtrentur, atque eorum communionem Matth. 16, 19.

* An. 490. poſt mortem Acacii P. E. P. eiusque ſucceſſoris Flauitae.
(a) Labbevs legit, *Cleri* pro *Epiſcopi*.
(b) Euphemius is fuit.

nionem etiamſi prohibitam, ſecutus Acacius, quos ipſe epiſtolis ſuis haereticos dixerat eſſe damnatos: ſententia illius Concilii conuincuntur adſtringi, & in ipſorum poenam merito recidiſſe, quorum elegere conſortium. Sicut in ceteris haereſibus facta ſemel Synodus abiecti cuiuslibet erroris cunctos ſequaces conſequenter inuoluit. Quaeſo igitur, glorioſiſſime, nec in ſucceſſoribus refouere iudicemur, quod manifeſtum eſt in auctoribus fuiſſe damnatum: nec Petri putetur legitima prouenisse purgatio, quem non ſecundum morem veterum Apoſtolica ſedes, quae ligauit, abſoluit. Scit enim Chriſtiana mens tua, venerabilis Imperator, quoniam delicta mortalium ſecundum conſcientiam relaxandi nonniſi Pontificibus ſuis ordine competenti ſuperna dederit diſpenſatio facultatem. Qui Petrus tamen, ſi vere receptus eſſet, veniam mereri debuit, non honorem, qui a damnatis atque haereticis falſum ſacerdotii nomen accipiens catholicae non poterat Eccleſiae praeſidere. Haec ego, reuerentiſſime princeps, beati Petri qualiscumque vicarius, non auctoritate, velut Apoſtolicae poteſtatis extorqueo, ſed tanquam ſollicitus pater, ſalutem proſperitatemque clementiſſimi filii manere cupiens diuturnam, fidenter imploro. Ecce deſideramus, optamus, ambimus Eccleſiam Conſtantinopolitanam, ſicut ſemper habere connexam. Exuantur obſecro ab his qui noſtri non ſunt, & nos quoque nolumus eſſe nobiſcum. Poſtulationes certe gentium barbararum, venerabilis Imperator, pro quiete mundani regni publice benignus exaudis. Quanto praeſtantius quaeſo te, preces Apoſtolicae ſedis pro ſacrarum tranquillitate rerum placatus admittis? Hoc enim hoc expedit, vt ſi vtraque Roma pro mutuo pignore nuncupatur, fiat
Rom. 1, 8. vtriusque vna fides illa Romanorum, quam per vniuerſum mundum praedicari beatus Paulus teſtatur Apoſtolus, ſicut apud noſtros floruit indiſcreta maiores: & quae genere concordat, ac nomine, non ſit religione diuiſa, per quam etiam diſcrepantia copulantur. Putas ne, venerabilis Imperator, non cum lacrymis iſta profundere, & velut praeſentem ad tuae pietatis veſtigia? Nec enim piget, in tali maxime cauſa, imperialibus officiis inclinari, cum ſe
1.Cor. 2, 13. Apoſtolus omnium factum dicit eſſe peripſema. Haec diutius tacui, ne aliis contraria ſuggerentibus irreuerentiam meis potius literis commouerem. Verum nunc facultate percepta, qualiter vigeat in meo corde veſtrae pietatis affectus inſinuo: quia ſucceſſus traditae vobis diuinitus poteſtatis ſuperna cupio propitiatione conſtare. Neque venerande fili, reſpuas ſupplicantem, neue meam velis diſſimulare perſonam. In me enim qualicumque vicario beatus Petrus Apoſtolus, & haec in illo, qui Eccleſiam ſuam diſcerpi non patitur, ipſe etiam Chriſtus expoſcit. Abſit vt huic quemquam Chriſtiana mens tua, vel poſſit vel debeat anteferre, quem pro te votis omnibus deſideras exorari. Praeſertim cum tanta ſint illa, vel talia, quae tyrannide deleta pro fide catholica geſſiſti & geris, vt plena a DEO veſtrae conſcientiae experimenta teneamus. De quibus etſi quid fortaſſis omiſſum eſt, non reſpicit niſi perfidi virus Acacii, qui dum illicitis creſcere tendit augmentis, ea, quae rectae religioni congruerent, vobis inter curas publicas occupatis deſtitit intimare. Nam pietas tua quomodo non ſequendum potius exiſtimaret, quod feciſſe conſpiceret ſacerdotem? Vnde diuino iudicio nullatenus potuit, etiam cum id mallemus, abſolui. Quapropter magis magisque ſupplicare non deſino, vt cum ſuis nominibus atque perſonis feralis illa cauſa tranſierit: quo nos, annuente
1.Cor. 5, 17. Domino noſtro, certa perfectaque laetitia necti valeamus cum praeſide nunc creato, beati Apoſtoli voce dicentis: Si qua igitur in Chriſto noua creatura, vetera tranſierunt, omnia facta ſunt noua. Literae certe veſtrae catholicae fidei praedicant vnitatem, pacemque Eccleſiarum regia pietate pronuntiant. Quae cum debito honore legerentur, qualiter mecum totus ordo Romani presbyterii vitam vobis proſperitatemque continuam promptus exorans, repetitis aſſidue vocibus acclamarit, & hi, qui directi ſunt, audierunt, & vbique velox tam praeclari nuntii legatio putabatur obuiare. Neceſſitati populi Alexandrinae ciuitatis ma-
Gal. 1, 12. gis in ea parte proſpiciendum eſt, vt a peſtiferi rectoris retrahatur inſidiis. Concurrant omnia, rogamus omnes, vt quemadmodum docet Apoſtolus, auferatur de medio, qui nos conturbat: & ea quam auguſtae memoriae Leo, pater eruditorque veſtes, iugiter cuſtodiuit, vel vos magnanimiter ſeruare, decernitis. Eccleſiarum fida pax, vera ſit vnitas, quoniam cuicumque perſonae paterna fides, & beati Petri communio debet praeferri. Atque ad veſtram gloriam, ſicut imperii veſtri felicitas, ita poſt Deum pertinere doceatur regni caeleſtis integritas, vt de conſeruatis Eccleſiae ſuae legibus tranquillitatis tuae beneuolentiam Chriſtus adſumens, & temporalia tibi dona multiplicet, & praeſtet aeterna.

EPISTOLA V.

Felicis III. Papae ad Flauitam Epiſcopum Conſtantinopolitanum.

Quod Legatos eius a communione propterea ſuſpenderit, quia de Acacii, Petrique nominibus nihil ſibi mandatum reſponderint. Hortatur vt & ipſe ab his recitandis abſtineat, & Zenoni id ipſum perſuadeat.

Felix Flauitae Epiſcopo Conſtantinopolitano.

Multa ſunt quae nobis praebeant de tuae dilectionis ordinatione laetitiam, & ſperare diuino beneficio cohortentur Eccleſiaſticae pacis effectum. Primum quidem, quod talem te

te gratia caeleſtis elegerit, cuius a puero vita probabilis adſeratur, vt catholicae fidei,
quod ante omnia cupimus, praedicetur intentio. Deinde quia inter haec munera tuae Do-
minus caritati domni quoque filii noſtri glorioſiſſimi principis votum contulit & fauorem,
quatenus poteſtatis fultus, Deo praeſtante, ſubſidio, facilius valeas expetere, quae ſecun-
dum veritatem ſapienter intenderis. Poſtremo quod omnia propemodum, quae tui ſe-
quuntur honoris exordium, tam beneuolentiam nobis clementiae principalis oſtendunt, quam
tuae produnt ſpeciem voluntatis. Dum ſcilicet ad Apoſtolicam ſedem regulariter deſtinatur,
per quam largiente Chriſto omnium ſolidatur dignitas ſacerdotum. Quod ipſae dilectionis tuae
literae Apoſtolorum ſummum, petramque fidei, & caeleſtis diſpenſatorem myſterii creditis
ſibi clauibus, beatum Petrum Apoſtolum confitentur. Quod denique, vt amplius eſſe vna-
nimes valeamus, nobiſcum dilectionem tuam orthodoxae fidei habere velle teſtantur aſſen-
ſum. Quae cum non mediocria videantur indicia, quibus de tua mente nobis procedere
votiua credamus, ad teſtimonium maius acceſſit, vt filii noſtri religioſi monachi, rectae fi-
dei confeſſione pollentes, pariter huc venirent. Quibus vtique viſis, aeſtimamus non ali-
ter deſtinatos, niſi nominibus damnatorum, a quorum iſti communione diſtabant, de Con-
ſtantinopolitana Eccleſia iam repulſis. Itaque nihil ſupereſſe perſpeximus, niſi vt hi, qui di-
lectionis tuae ſynodica baiulabant, communionis Apoſtolicae participatione fruerentur. Sed
dum cum ipſis ſollicitius ageretur, vt ſi mallent, B. Petri Apoſtoli communionem fideli corde
ſuſcipere, reſponderent vel ſe, vel dilectionem tuam ab Alexandrini Petri, Acaciique dein-
ceps recitatione futuram modis omnibus alienam: illi nihil ſibi tale mandatum fuiſſe perhiben-
tes, oblatae ſalubriter gratiae noſtrae conſentire noluerunt. Qua eorum cunctatione permoti,
cum literae venientes, vel ipſa rerum diſpoſitio aliud promittere videretur, & relatio prae-
dictorum longe aliter, quam ſperabatur, efferret, communionem quidem noſtram contriſta-
ti diſtulimus, quam remotis dubietatibus optabamus plenam catholicae fidei, & hoc, quod
circa orthodoxam fidem conſenſum nobiſcum ſe habere promiſit, arbitramur, eſſe venturam.
Alioqui nihil poterit nobis imputari, ſi complectentibus foedera caritatis, beati Apoſtoli Pe-
tri conſortio, Alexandrini Petri ſocietas perferatur. Erit enim apud Deum hominesque ma-
nifeſtum, talia perpetrantes noſtro non vitio, ſed ſuo prorſus arbitrio ſeparari, idemque
ante tribunal Chriſti modis omnibus terribiliter iudicandum. Non ſumus pertinaces, ſed
dogmata paterna defendimus: quemadmodum tuae dilectionis pagina deſignauit, zelum pro
orthodoxis oſtendere nos debere. Calchedonenſi Concilio, quod vniuerſalis ſanxit & cu-
ſtodit Eccleſia, Eutyches & Dioſcorus non probantur eſſe damnati? an eorum complices Ti-
motheus atque Petrus inſtructionibus plurimis conuenientibus non docentur, ſicut hi quoque,
quos miſit tua dilectio peruiderunt? An eorum communionem frequenter & regulariter in-
terdicentibus nobis, non eſt ſecutus Acacius, quos ipſe epiſtolis dixerat haereticos, olimque
damnatos, & male rurſus aedificans, quod bene ante ipſe deſtruxerat, ſecundum Apoſto- *Gal. 2. 18.*
lum praeuaricator apparuit? Ideoque iuxta praefatae Synodi tramitem, merito illic damna-
tae perfidiae parem cuncti ſubiere vindictam, qui huius maluerunt eſſe participes, quem-
admodum contra vnamquamque haereſin Synodus conſtituta, cunctos etiam deiectae ſimiles
prauitatis adſtringit: ne in ſucceſſoribus omnino reparandum eſſet, quod in auctoribus iuſte
monſtratur eſſe proſtratum. Abſolui autem Petrus nulla ratione potuit ſine Apoſtolicae ſe-
dis aſſenſu, qua fuerat mandante ſecluſus, ſicut de recipiendis talibus forma veterum teſtatur
Antiſtitum. Qui etiam Petrus, ſi de legitima fuiſſet curatione ſanatus, ad indulgentiam
ſuſcipi deberet, non ad ſacerdotii dignitatem, qui a damnatis atque haereticis inſtitutus, ca-
tholicis plebibus nulla poſſet ratione praeponi. Perſpexiſti & ipſe nobiſcum ſalutaria eſſe,
quae dicimus. Vnde etiam in tuis literis, cum de beati Petri fide loqueris, quod cum tota
gratulatione legimus, catholica mente poſuiſti; Et qui cum eo ſicut vos credunt, conſona
voce gloriantes diſperſa colligere valeamus. Quaero igitur quaenam illa ſint, vel qua re-
rum perturbatione diſperſa. Nec alia nunc prorſus occurrunt, niſi quae per Eutychianae
peſtis eiusdem ſequacium ſunt excogitata veſaniam. Dilectio vero tua operam det nobiſ-
cum, quatenus poſſint quae te quoque fatente diſperſa ſunt colligi. Voce vtor Apoſtoli: *Gal. 4. 12.*
Obſecro vos, nihil me laeſiſtis. Non hoc velut imperioſus impono, ſed vt conſcientiam
meam conuenienter expediam. Ne commiſſae vobis diuinitus rationabiles oues, non ſine
veſtro diſcrimine, quod abſit, perire ſinantur, exhortor. Cogitate ſimul omnes, qui digni-
tate paſtorali cenſemini, pro chriſtiana fide, quae tunc eſt Chriſti, ſin vera eſt, & videndum
nobis, & ſi oportuerit ſacro-ſanctae religionis amore moriendum. Perpendite igitur ipſius
vitae ſemper tempus incertum: ne repente rapti ad cognitionis illius formidandae traha-
mur examen. Vnde propenſius tanquam praeſentem dilectionem tuam iure caritatis vehe-
menter adſtringimus, vt ſortem infelicis Acacii perhorreſcens, qui ſicut ſcriptum eſt, vt iret *Act. 1. 25.*
in locum ſuum, etiam nobis conantibus, non eſt permiſſus abſolui, quo vales tenore conten-
das, vt catholicorum illius vrbis Antiſtitum magis monſtreris eſſe imitator & domnum filium
noſtrum glorioſiſſimum principem, coniugemque eius, adiuncta tecum mea prece, non
deſinas ſuppliciter exorare, vt ſicut deuoti Eccleſiae filii, & obſecrationes noſtras cle-
menter admittant, & pro ſui regni ſalutiſque perpetuae perfici conſideratione decer-

nant. Nec dilatae communionis Apoſtolicae tua cauſetur dilectio tarditatem. Nollemus qualicumque difficultate ſuſpendi, niſi reſpectus catholicae veritatis obſiſteret, cui dilectionem quoque tuam ſummis viribus inhaerere vel opto, vel moneo. Nomen igitur
Gal. 5, 12. Petri & Acacii tollatur e medio, nec apocriſiariis damnati Petri miſceamur, aut literis: & ſic-
2. *Cor.* 5, 7. ut ait Apoſtolus: Abſcindantur qui nos conturbant. Iterumque vt ipſe pronuntiat: Expurgate fermentum vetus, vt ſitis noua conſperſio, cum nominibus perſoniſque ſuis praeterita cauſſa deleatur. Nobis Deo inſpirante prouiſuris rationabiliter, vt ſcripſimus, ſi cuncta conuenerint, vt eorum, quos ordinauit vel baptizauit Acacius, ſalua confeſſione catholica,
Epheſ. 2, 14. pro caritatis Eccleſiae redintegratione nihil pereat, quatenus pax illa proueniat, quae fecit
Ezech. 13. 10. vtraque vnum: non illa, quam Propheta condemnat. Pax, pax, & non erat pax. & caritas
1. *Tim.* 1, 5. quam tua dilectio ſuis ſaepe literis poſtulauit, pura ſuccedat, de qua dicitur: caritas de cor-
2. *Cor.* 6 14. de puro, & conſcientia bona, & fide non ficta. Nihil ſit commune luci, cum tenebris, quia
1. *Cor.* 10, 21. non poſſumus nec debemus menſae Domini participare & menſae daemoniorum, vt tibi cre-
Joann. 10, 16. ditis ouibus praeteritorum congregatione mandatis, fiat vnus grex, & vnus paſtor. Scriptum eſſe meminiſti, ſi recte offeras, & recte non diuidas, peccaſti. Et propheta clamat:
Ezech. 22, 26. Inter mundum & immundum non diſcernebatis. Quae vniuerſa ſummatim illa circumſpectione perſtringimus, vt cordibus ſalubriter expiatis, tam firmam ſine dubitatione, quam veram, tam perpetuam, quam vnitam poſſimus tenere concordiam. Quantocius ergo ſuper his tua nos reddat dilectio certiores: vt Deo noſtro perficiente quod coepit in compage corporis Chriſti plena valeamus reconciliatione conſentire.

* Codex Virdunenſis hanc tribuit Gelaſio; at Gelaſius hoc tempore Pontifex non erat, ſed Felix. LIBERATVS *Breuiarii cap. 18. Moritur*, inquit, *Acacius, & ordinatur poſt eum Flauitas presbyter, qui fuit a ſancta Thecla qui non conſenſit ſine Romano Pontifice inthronizari, ſed tranſmiſit ſynodicam Papae Romano Felici. Qui modico viuens tempore moritur non accipiens epiſtolam ipſius.* Vid. NICEPHORVM *lib. 16. cap. 19.*

THEOPHANES *Editionis 1655. pag. 114.* anno Zenonis XV. Felicis VI.

* Ἀκακίου δὲ τελευτήσαντος Φραυίτας τριμήνου τῆς ἐπισκοπῆς κρατήσας, ἔγραψεν Φίλικι, ὡς αὐτῷ μὲν κοινωνεῖ· Πέτρῳ δὲ τῷ Μόγγῳ οὐ κοινωνεῖ· τῷ δὲ Μόγγῳ ἔγραψεν, ὡς αὐτῷ μὲν κοινωνεῖ· Φίλικα δὲ Ῥώμης ἀποστρέψεσθαι. Φίλιξ δὲ τὰ ἴσα τὰ πρὸς τὸν Μογγὸν πεμφθέντα ἐδέξατο παρὰ τῶν ὀρθοδόξων προλαβόντα, καὶ φθασάντων τῶν ἀποκρισιαρίων Φραυίτα μετὰ τῶν συνοδικῶν, ἀτίμως τούτους ὁ Φίλιξ ἀπέπεμψεν.

Acacio defuncto Phrauitas tres menſes Epiſcopatu potitus, Felici litteris ſignificat, ſe cum illo quidem communionem habere, cum Petro Mongo, nullam. Ad Mongum autem ſcribit ſe cum illo communione coniungi; a Felice vero Romano ſe penitus alienum. Felix porro de literis ad Mongum prius datis ab orthodoxis cum certior factus fuiſſet, Phrauitae legatos cum ſynodalibus literis ad ſe aduenientes minus honorifice tractatos dimiſit.

EPISTOLA VI.

Felicis III. Papae ad Thalaſium Archimandritam CP.

Ne cum Eccleſia Conſtantinopolitana, vel illius Epiſcopo, ipſe aut Monachi eius ante communicent, quam a ſede Apoſtolica iuſſum fuerit.

Felix Thalaſio. *

Poſt factas literas, quas per filios noſtros religioſi propoſiti viros dilectioni tuae miſimus contradendas, ne quid minus pro catholicae fidei cuſtodia diligentior cura proſpiceret, caritatem tuam duximus admonendam, vt etiamſi praeſtante Deo noſtro, nomina damnatorum, id eſt Alexandrini Petri, & infelicis Acacii, fuerint de Eccleſiaſtica recitatione ſublata; vt ſimiles perditionis eorum ſacerdotii non permittantur praeſumere dignitatem, non prius tua dilectio, vel congregatio, quam gubernas, Conſtantinopolitanae Eccleſiae, vel quicumque eius futurus eſt pontifex, communicandum eſſe decernat, quam ad notitiam ſedis Apoſtolicae cuncta referantur, vel ipſius literis qui fuerit creatus Epiſcopus, vel tuae dilectionis alloquiis. Quia ſicut per profeſſionem catholicam ſedis Apoſtolicae formam ſecutus es, vt te a damnata communione ſuſpenderes: ita beati Petri ſequi debetis exemplum, vt quando eius auctoritate fuerit relata communio, tunc eis etiam tuum noueris miſcendum eſſe conſortium. Nec quiſquam dilectioni tuae omnino perſuadeat iam noſtram communionem illis partibus fuiſſe commiſſam, cum videas adhuc res in dubio conſtitutas, & apud nos de

* Thalaſſio.

de illic creato Pontifice omnia haberi prorſus incerta. Neque poſſet cum eo ſociari communio, cuius adhuc a nobis nec honor probatur eſſe ſuſceptus, nec fides atque intentio comprobata. Expectet ergo dilectio tua ſedis Apoſtolicae iuſſionem, & ſic Eccleſiae Conſtantinopolitanae ſacra ſe communione coniungat, ſi in participatione beati Petri & catholicae veritatis deſiderat permanere. Data Kalendas Maias. Probo & Fauſto VV. CC. Indictione XIII.

Superiori epiſtolae titulus in veteri codice praefixus eſt huiusmodi: Exemplum epiſtolae, quam pertulerunt in legationem directi monachi, ad Rufinum, Hilarum, & Thalaſium, Archimandritas Conſtantinopoli.

EPISTOLA VII.

Felicis III. Papae ad Vetranionem Epiſcopum.

Diſcidii Eccleſiae Conſtantinopolitanae cauſas exponens, hortatur vt Zenonem ad vnionem cum Romana inſtaurandam permoueat.

Felix Vetranioni Epiſcopo.

Quod vnitatis Eccleſiaſticae plena cupimus redintegratione firmari, multorum relatione comperimus, dilectionem tuam, & egregiis moribus diuina gratia tribuente pollere, & domni filii noſtri Chriſtianiſſimi principis familiaritate ſubnixam: paratamque fraternitatem tuam catholicae fidei cauſam, ſi manifeſtius panderetur, libere & prudenter adſtruere. Quibus de tua mente ſumptis indiciis, talem te veritatis auctorem eſſe perpendimus, qualem illic deſiderauimus inuenire. Gratamur igitur, quod haereditatem ſuam non vsquequaque Dominus repuliſſet, ſed in eorum cordibus flammam rectae confeſſionis ſeruaret abſconditam, qui ſiue ſe a communione confuſa penitus abſtinerent, ſiue in eam per ignorantiam recidiſſent, mallent tamen & declarari quae recta ſunt, & ſecundum traditionem veterum comprobata ſectari. Atque ideo adloqui caritatem tuam noſtro modis omnibus ſermone curauimus, & de his, quae Eccleſiam Chriſti fecerint diſſidere competenter inſtruere. In Calchedonenſi itaque Synodo, quae de Concilii Nicaeni tenore procedens, pro Chriſtianae confeſſionis integritate ſeruanda, tam auctoritate ſedis Apoſtolicae, quam vniuerſalis Eccleſiae eſt celebrata conſenſu. Eutychem atque Dioſcorum conſtat fuiſſe damnatos. Quorum Timotheus & Petrus extitiſſe docentur procul dubio ſectatores, eorumque ſe communioni nefariae miſcuiſſe, etiam cum a nobis prohibitus eſt *, Acacius: atque ob hoc, ex forma Synodi memoratae, ſimilem cunctos, quae praefixa fuerat prauitati, damnationis incidiſſe ſententiam, cuius ſe elegerunt eſſe conſortes. Vnde merito praedictus Acacius Apoſtolicae ſedis, quae nunc exſecutrix vtique ſaepe dicti Calchedonenſis Concilii pro fide catholica tunc probata non defuit, ** iterata excommunicatione depulſus eſt, ne per eum, quod abſit, nos quoque reddamus complices perditorum. Neque Petrum quisquam legitime credat eſſe purgatum, qui non a B. Petri Apoſtolici ſede receptus eſt, qua fuit mandante deiectus. Bene enim dilectionem tuam noſſe non ambigo, quod perſonam huiusmodi, cum ita ratio poſtularet, non niſi Eccleſiaſticae legis ordine competenti, ſicut diuinitus conſtitutum eſt, vel poſſint, vel debeant, conuenienter abſoluere. Quod cum factum non ſit, manifeſtum eſt Petrum in ea qua pridem fuerat peruerſitate ac damnatione detineri. Qui etiamſi legitime corrigi voluiſſet, indulgentiam conſequi debuit, non Eccleſiaſticam dignitatem, quia ab haereticis damnatisque falſi ſacerdotii nomen aſſumens, Eccleſiae catholicae nullis regulis potuit praeſidere. Haec autem quae de praedictis geſta narrauimus, documentis inde venientibus approbantur, ſicut Conſtantinopolitani clerici, qui directi ſunt agnouerunt palamque monſtratum eſt, Acacium ſe eorum feciſſe participem, quos ſuis literis haereticos & retulerat ipſe damnatos. Perceptis ergo ſummatim dilectio tua, quae videntur Eccleſiarum feciſſe diſcidium, nosque perpendens non immerito pro fide catholica extitiſſe ſollicitos, non ſolum deinceps ſe a communione damnatorum ſtudeat cuſtodire: ſed Chriſti gregem qua valet induſtria retrahere non quieſcat, & domno filio noſtro Chriſtianae mentis Auguſto inceſſabiliter ſuggerere non omittat, vt operis ſui memor, quod fide catholica, inſpirante Domino noſtro, clementer dicitur exſecutus, plenam temporibus ſuis pacem, & Chriſti veritatem ſinceram, vt praecipuus ſacrae religionis filius, & pia deuotione conſpicuus, tranquilla diſpoſitione reſtauret, & de Eccleſia Conſtantinopolitana Petri Alexandrini nomine Acaciique ſublato, pro quo tempeſtas omnis orta eſt, intemeratam paternae traditionis, & fidei poſt Dominum benignus efficiat vnitatem. Quae numquam fuiſſet vtique temerata, ſi hanc Imperatori Chriſtianiſſimo fideliter Acacius inſinuare voluiſſet: Sed dum patrum terminos transferre molitur, & ambitionibus ſuis praeuaricationis aditum impudenter exquirit, nec venerabilia dubitauit decreta calcare, & inter curas publicas occupato principi venerando diſſimulauit

Pſalm 9, 4.

* Anno 483.
** Die Iulii 28. an. 484.

quae nouerat vera ſuggerere: talem ſe conſcientiam circa ſalutem regiam poteſtatemque geſtare demonſtrans, qualem in negotio ipſius religionis exhibuit. Vde, quod non ſine diuini iudicii terrore dicendum eſt, etiam nobis ſi requiſiſſet optantibus, non eſt permiſſus abſolui. Quomodo autem domnus filius noſter venerabilis Imperator non hoc ſibi iudicare poſſet faciendum, quod cerneret ſacerdotem vel facere, vel docere? Quapropter adiuncta ſecum mea prece dilectio tua ſaepe dictum domnum filium noſtrum ſupplicatione qua poteſt, & lacrymarum profeſſione deprecetur, vt patienter permittat abſcindi, qui nos conturbant:
Gal. 5, 12. ne in ſucceſſoribus haereticorum reparaſſe videamur, quod in auctoritatibus eorum certum eſt fuiſſe damnatum, priorumque conſimiles opprimere non ſinat Eccleſiaſticam dignitatem: quatenus Apoſtolica voce dicamus, ſi qua igitur in Chriſto noua creatura, vetera
2. Cor. 5, 17. tranſierunt, ecce facta ſunt omnia noua. Eccleſiam Conſtantinopolitanam nobis ſicut ſemper, vnitam ſua poſt Deum placiditate concedat. Quoniam & hoc praeſentis felicitatis eius incrementa deſiderant, & conſequendae fructus aeternitatis expoſcit. Dilectionem vero tuam ſimpliciter commoneo atque conteſtor, in illo noſtri ſaluatoris examine formidando rationem mihi modis omnibus reddituram, ſi quae pro integritate ſalutis humanae, pro orthodoxa atque regulari conſtitutione maiorum, & veraci atque ſincera totius Eccleſiae pace reparanda delegari, quod de tua mente non credimus, ſegnius exequaris.

Ex eodem codice Virdunenſi.

Felix Andreae Epiſcopo Theſſalonicenſi.

Quod plene catholicae fidei cupimus redintegratione firmari, ſollicitudinem dilectionis tuae, qua ad Sedis beati Petri communionem venire deſideras, libenter amplectimur: ſed eam vellemus ſicut orthodoxae veritatis cautela depoſcit, ex omni fieri parte conſtantem.

EPISTOLA VIII.

Siue tractatus Gelaſii Papae.

In quo etiam ponit exempla epiſtolarum Simplicii Papae atque Felicis, quod Timothei Aeluri, vel Petri Alexandrini impietatem olim cognouerint vel viſi fuerint iudicaſſe. Poſtea propriis proſequitur dictis, inſtruens quid aduerſus Graecos debeat reſponderi.

****

Ex epiſtola Simplicii Papae ad Acacium. *

Illud, ***inquit,*** (a) me non mediocriter facit attonitum, quod iiſdem literis ſuis Petrum, qui haereticorum dudum ſocios extitiſſe probetur & princeps, quod conſcientiam dilectionis tuae meminimus non latere, inſtructionesque ipſas, quibus fuerit confutatus, noſſe confidimus, quemque etiam dubium non ſit adhoc extra communionem durare catholicam, ſaepeque nos de eadem ex illa vrbe pellendo ſcripſiſſe ſit certum, ad praefatae Eccleſiae regimen exiſtimet prouehendum: cumque promittat rectae fidei definitionibus conuenire a cuius vtrique, ſicut ſuperius dixi, conſortio tam degit extraneus, quam ab eius communione diſcretus eſt. Ad quam ſi nunc redire contendit, niſi per ſatisfactionem Chriſtianis regulis competentem non poteſt introire, ac proinde non ad faſtigium ſacerdotalis dignitatis accedere, ſed medelae, quae poſt poenitudinem praebenda eſt, conſequenter aptari: animae ſuae cupiens reconciliatus auxilium, non gradum ſummi honoris affectans, qui diu conuincitur fuiſſe peruerſus, ne per ſpeciem remeantia non remedium ſincerae ſaluationis inquirat, ſed facultatem propagandae prauitatis inueniat. Quo facto non hunc magis ab errore detrahimus, quam perniciem fidelibus irrogamus, eoque modo Calchedonenſis Synodi ſtatuta violantes, aditum ſaeua copulatione graſſandi in Eccleſiam lupis rapacibus aperimus: Denique ab iiſdem ipſis, cum quibus olim a catholica participatione diuiſus eſt, pontifex dicitur poſtulari, vt ſatis euidenter appareat, non eos rectam fidem velle, ſed in praeſule proprio nefandi dogmatis quaerere poteſtatem. Neque inter ipſos, & veraciter ſentientes, pax inde poſſit fida generari, vnde haereticarum mentium creſcit funeſta damnatio, & catholicorum miſeranda captiuitas.

Ex Epiſtola Felicis Papae ad Zenonem Imp.

Vbi eſſe, ***inquit,*** (a) iam conſequens procul dubio peruidetis, Alexandrinae peruaſorem funeſta diu impunitate graſſantem, veſtris praeceptionibus, quibus merito dudum probatur eiectus eſſe nihilominus addicendum. Annon ipſe eſt, qui per XXX annos catholicae deſertor Eccleſiae, inimicorumque eius ſectator & doctor; & ad fundendum ſanguinem ſemper velox fuit & promptus? Nunquid

* Data die 22. Iunii An. 482.
(a) *Epiſt.* 17.
(a) *Epiſtol.* 1.

Nunquid adhuc & iſtam diſſimulationem quadam ſumus ex conhibentia recepturi. In quo reuera non eſt opus diſcuſſione ſubtili, quia aperta ſunt eius crimina.

Multa, diligens lector, ſimilia in diuerſis epiſtolis eorum, inueniet. Praetermitto iam ſcripta & admonitiones Papae Simplicii, quae plerique vilia aeſtimant, & iudicant condemnanda. Illud conſideremus attentius, quod de eodem Petro tunc cum adhuc ſanum forte ſaperet, iudicarit Acacius, qualemque de eo ſententiam ad Apoſtolicam ſedem direxerit.

Domino ſancto, & beatiſſimo patri, Archiepiſcopo Simplicio Acacius.

Sollicitudinem omnium Eccleſiarum ſecundum Apoſtolum circumferentes, vos indeſinenter horta- 1. Cor. 11. 28.
mini, quamuis ſponte vigilantes ac praecurrentes. Si vos diuinum zelum ſolito demonſtratis, ſtatum Alexandrinae Eccleſiae certius requirentes, vt pro paternis canonibus ſuſcipiatis laborem, piiſſimo ſtillantes ſudore pro his, ſicut ſemper eſt adprobatum. Sed Chriſtus Deus noſter, qui diligen- Rom. 8. 27.
tibus ſe in bonum cooperatur, noſtris cogitationibus inſidens, & vnam nobis in his mentem, atque eandem pro gloria ſua eſſe cognoſcens, omnem victoriam eſſe perfecit, conſortes nos cum tranquilliſſimo principe faciens; & Timotheum * quidem deceſſorem ſpirantem procellas, & Eccleſiaſticam tranquillitatem, ſicut apparuit, conturbantem vitae ſubduxit humanae dicens ei: Tace & ob- Matth. 8.
muteſce. Petrum quoque **, qui ab Alexandria more ſimiliter procellae ſurrexerat, diſſipauit, at- Marc. 4.
que in aeternam fugam ſpiritu ſancto flante conuertit, vnum & ipſum de his, qui olim fuerant & ante damnati. Sicut enim in noſtris archiuiis inuentum eſt, & de veſtris ſcriniis, ſi dignanimi requirere, poteritis agnoſcere, quae in tempore de eodem ſubſecuta, ab Alexandrino Epiſcopo Romam ad alterutrum ſint relata. Qui Petrus filius noctis exiſtens, & operum diei lucentium alienus apparens, omnino tenebras ad latrocinium peragendum congruas eorum cooperator inueniens, media nocte, adhuc iacente cadauere illius, qui paternos canones ſubuerterat, inſepulto, ſubrepſit in ſedem, ſicut ipſe arbitratus eſt, vno & ſolo praeſente, & eo qui conſors illius inſiſtebat inſaniae, ita vt propter hoc maioribus ſuppliciis ſubderetur, nec quod ſperabat effectum eſt. Sed ille quidem de ſe ex parte vel minima iudicans, nuſquam penitus omnino comparuit. Timotheus autem *** paternorum canonum cuſtos, qui Dauidicae manſuetudinis exemplo ſubditur, & vſque in finem patiens, atque poteſtati propriae reſtitutus a Chriſto, propriae ſedis honore laetatur: & ſpiritualium filiorum voces accipiens, gratiam curationis exſpectat, multiplicato in ſe honore a Chriſto principe ſacerdotum.

Ecce teſtimonium Acacii validiſſimum, quid de Timotheo, quid de Petro ſenſerit. Vere enim, ſicut ſcriptum eſt in Euangelio de Caipha illo Pontifice, euenit Acacio. Dicitur enim de illo, quia cum eſſet princeps ſacerdotum anni illius, de Domini dixerit paſſione: Expe- Joan. 11. 51.
dit, vt vnus homo moriatur pro populo, vt non tota gens pereat. Et ſubiungit Euangeliſta beatus Ioannes. Hoc, inquiens, a ſemetipſo non dixit, ſed cum eſſet princeps ſacerdotum anni illius prophetauit. Ita & hic, cum in ſumma eſſet ſacerdotii dignitate locatus, vtrum nolens an inuitus, dubitare quippe nos eius varietas & conſtantia fecit, veriſſimam de inimicis Dei tulit ſententiam, quam ſi ſeruare voluiſſet, procellam, quam ab Eccleſia veraciter depulerat, rurſus in Eccleſiam ipſe non reuocaſſet: & de quo dixerat: Tace & obmuteſce. rurſus Petri perſonam loqui in Eccleſia minime permiſiſſet. Quem ſi- Matth. 8.
militer procellam a ſancto ſpiritu diſſipatam eſſe praedixerat, quemque filium noctis aſſe- Marc. 4. 39.
uerarat, & quem ab opere luminis alienum, amantemque tenebras latronum operibus congruas eſſe narrabat, qui falſum ſacerdotii nomen, ab eo qui paternos, vt ipſe ait, canones ſubuerterat, artibus doloſis ſibi ipſe impoſuerat. Hic Petrus, de quo beatae memoriae Timotheus catholicus, vt ipſe dixit, paternorum cuſtos canonum, Alexandrinae quondam Eccleſiae pontifex, ad ſedem Apoſtolicam multa retulit deteriora, quam ſuperius continentur, aſſerens ſpecialiter & affirmans inimicum fidei, inimicum Calchedonenſis Synodi per omnes extitiſſe infelicitatis conatus. Quid igitur nobis faciendum eſt? non credamus tot & tantis tantarum ſedium ſacerdotibus, qui omnes vno ore, vno conſenſu, publicam & feralem humanae ſalutis beſtiam Petrum eſſe dixerunt, in cuius ſe communione, pernicioſa coniunctione, ſuadente daemonico ſpiritu, infeliciter ſociauerat Acacius, male rurſus aedificans quod bene deſtruxerat? Nec opus plura hinc dicere, cum timentibus Deum & for- Gal. 2. 18.
midantibus diem iudicii, & Eccleſiae vnitatem diligentibus, ſatis aperteque ſit cauſa clara. Haec enim ſola ratio eſt, quae vnitatem diuidit, & concordiam diſſipat: quia quamdiu praeuaricatorum nomina de Eccleſia non auferuntur, pacis vinculum nullatenus redintegrare permittunt. Si enim licet ſectatorum & communicatorum Eutychetis, vt fuit eius ſectator Petrus, & communicator Acacius, in Eccleſia nomina recenſeri, cur de ſectatoribus & communicatoribus Arrii, vel ceterorum haereticorum ſimili ſorte non liceat? An minoris impietatis & perfidiae Eutyches fuiſſe putatur, quam Arrius? Nemo hoc quidem ſani capitis audebit dicere. Si ergo par eſt impietas, par ſit & vtrorumque deteſtatio, ne ſi ſemel talis fuerit intromiſſa licentia omnibus exinde omnia liceant, fiatque, quod abſit, tam paſſi-

* Ælurum. ** Mongum.
*** Salophaciolus ſiue albus.

va rerum confuſio atque commixtio, vt nulla inter mundum & immundum ſit ſecundum
Ezech 22. 26. Prophetam certa diſcretio. Non eſt quidem noſtrae humilitatis, de totius orbis diſſenſione
2 *Cor.* 5. 10. ferre ſententiam: eſt tamen noſtrum de propria ſalute eſſe ſollicitos, quoniam vnusquis-
Matth 12. 36. que pro ſe rationem redditurus eſt ante illud tribunal iudicis & regis aeterni, in quo etiam
Matth. 5. 25. de verbo otioſo, minimoque quadrante, ſumus noſtrorum rationem actuum praeſtituri.
Vnde & optamus qualicumque & quantacumque ſuper nos importauerit inimicus, tolerare
diſcrimina in ſaeculo praeſenti, tantum ne cauſas incurramus mortis aeternae. Sed dici-
tur de Petro, quamquam ſine adprobatione dicatur, praeſertim de homine perſpicaciſſimo *,
qui ** per XXX. annos famoſus expugnator fuerat veritatis, quod poenitentia acta ſuſceptus
ſit in Eccleſia. Nunquam igitur per XXX annos agere potuit poenitentiam, niſi tunc cum
Epiſcopatus amore & ambitionis ardore feruebat? o rem monſtro ſimillimam! ante illum po-
tuiſſe locum ſuum ſacerdotii obtinere, quam poſſet vel breui ſpatio pro tam immani crimi-
ne poenitens videri. Sed ſoluit illum, inquit, auctoritate ſua prius Acacius, & ſic ſuſcepit.
Vtinam ſe ipſum miſerrimus omnium, ſecumque quamplurimos non aeternae mortis com-
pedibus alligaret, qui cum ſuperbiſſimo perflatus ſpiritu thronum humilitatis altius efferre
conatur, quam decuit, & praeſumptionibus ſuis aditum vndecumque conquirit, ſimulque
per fas & nefas calcat & tranſit inuiolabilia ſtatuta ſanctorum, cum ipſo, quem imitatus eſt
auctore ſuperbiae, in profundiſſimam ruinam deiectus, id dereliquit Eccleſiae, vnde luge-
rent pacifici, fideleſque & humiles flerent. Si enim ille modum temperata poteſtate ſer-
vaſſet, nec Petrum haereticum nullo regulari ordine abſolutum, pro eius audaci temerita-
1. *Cor.* 13. 1. te, in ſua ſocietate hodie Eccleſia ſuſpiraret aſſumptum: nec caritatis, quae omnium virtu-
Gal. 5. 15. tum eſt perfectio, & ſine qua ſecundum Apoſtolum inania ſunt vniuerſa, quae facimus,
tanta filii pacis diſpendia paterentur, nec mordendo inuicem conſumeremur. Sed quolibet
modo dicatur Petrus eſſe ſuſceptus, apparet tamen eum fuiſſe haereticum, qui poenituiſſe
pro peruerſitate defenditur: & quod prauus & infidelis fuerit, & de Eccleſiaſtico iure pro-
iectus, ambigi dubitarique non poteſt. Sed concedamus pauliſper poenituiſſe eum, quod
nullatenus verum eſt. Videndum ergo eſt, quomodo, id eſt, vtrum qui ordine competenti,
regulari ſeueritate exciſus, & exſtirpatus eſt, poenitens recte & conſequenter receptus
ſit. Sed nunquam docebitur, nunquam monſtrabitur, nunquam omnino probabitur, eius
purgationem fuiſſe legitimam, quae non eſt competentibus regulis celebrata. Secundae enim
ſedis Antiſtitem nec expellere quisquam, nec reuocare, ſine primae ſedis aſſenſu, vel po-
tuit, vel debuit, niſi forte confuſo iam ordine rerum atque turbato nec prima, nec ſecun-
da, nec tertia ſedes debeat obſeruari, vel ſuſpici ſecundum antiqua ſtatuta maiorum, ex
ſublato capite, vt videmus, omnia membra vario inter ſe compugnent certamine, fiatque
Iud. 21. 24. illud quod de populo ſcriptum eſt Iſrael: in illo tempore, non erat dux in Iſrael. Vnus-
quisque quod placitum erat, in oculis ſuis faciebat. Qua enim ratione, vel conſequentia
aliis ſedibus ***, defendendum eſt, ſi primae beatiſſimi Petri ſedi antiqua & vetuſta reueren-
tia non defertur, per quam omnium ſacerdotum dignitas ſemper eſt roborata atque firma-
ta, trecentorumque decem & octo patrum inuicto & ſingulari iudicio, vetuſtiſſimus iudica-
Matth. 16. 18. tus eſt honor? vtpote qui Domini recordabantur ſententiam, Tu es Petrus, & ſuper hanc
petram fundabo Eccleſiam meam, & portae inferi non praeualebunt aduerſus eam. Et tibi
dabo claues regni caelorum, & quaecumque ligaueris vel ſolueris in terra, erunt ligata vel
Luc. 22. 32. ſoluta in caelo. Et rurſus ad eundem: Ecce ego rogaui pro te, vt non deficiat fides tua. Et
Joan. 21. 17. tu aliquando conuertere, & confirma fratres tuos, & illud, ſi amas me, paſce oues meas.
Quare igitur ad Petrum tam frequens Domini ſermo dirigitur, nunquidnam reliqui ſancti
& beati Apoſtoli non erant ſimili virtute ſubcincti? quibus hoc audeat affirmare? ſed **** vt
capite conſtituto, ſchiſmatis tolleretur occaſio, & vna monſtraretur compago corporis Chri-
ſti, quae ad vnum caput glorioſiſſima dilectionis ſocietate concurreret: & vna eſſet Eccle-
1. *Cor.* 10. ſia, cui fideliter crederetur, vnaque domus vnius domini, & vnius redemtoris, in qua de
vno pane & de vno calice nutriremur. Qua ratione, ſicut dixi, maiores noſtri, reuerendi
illi Eccleſiarum magiſtri, clariſſimaque illa populi Chriſtiani lumina, quos merita virtutum
ſuarum vsque ad confeſſionis glorioſiſſimas palmas, & martyrii fulgentes extulere coronas,
ad illam ſedem, quam princeps Apoſtolorum ſederat Petrus, ſui ſacerdotii ſumpta princi-
pia repleti Chriſti caritate mittebant, ſuae inde ſoliditatis grauiſſima firmitatis roboramen-
ta poſcentes. Vt per hanc ſpeciem omnibus appareat, vere vnam eſſe per omnia, & indiſſo-
lubilem Chriſti Eccleſiam, quae concordiae vinculo, mirabilique caritatis textura compoſi-
Joh. 19. 20. ta, ſola & indiuiſa per totum oſtenderetur eſſe tunica Chriſti, quam nec milites ipſi, qui
Dominum crucifixerunt, diuidere auſi fuiſſent. Quae nunc ſi propter perfidiam Petri, Aca-
cii tyrannicam ſuperbiam, impiamque praeſumtionem eius violatur atque conſcinditur, vi-
dete & ſapienter expendite, in quam graue periculum noſtra deducitur conſcientia, dum
tanta

* F. *peruicaciſſimo.*
** Ab. an. 452. ad. 482.
*** F. *deferendum.*
**** HIERONYMI verba *lib.* I. *aduerſus Iouinianum cap.* 16.

tanta maiorum ſoluitur obſeruantia. Quis enim non agat quodcumque libuerit, ſi ſemel in conſuetudinem corruptus ordo peruenerit. Si autem hoc ſacrilegum etiam eſt cogitare, cur non cum diligentiſſima obſeruatione teneatur haec forma maiorum, cum ſit in hoc obſeruationis tenore, ineffabilis indubitataeque vnitatis euidens & grande myſterium? An duae ſunt Eccleſiae, & duo paſtores? Abſit. vnus eſt enim, qui fecit vtraque vnum, tollens de medio *Epheſ.* 2, 14.
inimicitiarum parietem in corpore ſuo. Cur ergo per Petri & Acacii nomina rurſus inimica ſepis intexitur, quam ſemel Chriſti crux, mors & ſanguis deſtruxit, & ſoluit, & euertit. Non ergo diuidat eos interpoſitum Petri & Acacii nomen, quos tanti mediatoris pretioſus ſanguis vniuit. Poſtremo aequum eſt, vt qui alios libenter ac competenter vultis habere ſubiectos, cedatis, & ipſi antiquo more maioribus, vt confidenter imperare poſſitis minoribus veſtris. Duodecim certe fuere Apoſtoli, paribus meritis, parique dignitate ſuffulti. Cumque omnes aequaliter ſpiritali luce fulgerent, vnum tamen principem eſſe ex illis voluit Chriſtus, eumque diſpenſatione mirabili in dominam gentium Romam direxit, vt in praecipua vrbe vel prima primum & praecipuum dirigeret Petrum. Ibique ſicut doctrinae virtute ſublimis emicuit, ita ſanguinis glorioſa effuſione decoratur, aeterno hoſpitio conquieſcit, praeſtans ſedi, quam ipſe benedixit, vt a portis inferi numquam pro Domini promiſſione vincatur, omniumque ſit fluctuantium tutiſſimus portus. In quo qui requieuerit, beata & aeterna ſtatione gaudebit: qui vero contempſerit, ipſe videbit, qualia genera excuſationum in die obtendat iudicii. Me enim credo, ſpero, confido in Chriſto, quod ab eius caritate nec tribulatio nec *Rom.* 8, 37.
anguſtia, nec gladius, nec perſecutio, nec vita, nec mors vnquam poterit ſeparare. Incumbat perſecutio, ſaeuiant leges. Militi Chriſti glorioſius eſt mori, quam vinci. Fraudari praeſentium commodis melius, quam carere futuris.

Æneas Epiſcopus Pariſienſis libro aduerſus Graecos. *

Rurſus Papa Gelaſius de eadem re reddidit rationem ad Epiſcopos Orientis eosque admodum reprehendit, quare talibus praeſumtionibus non repugnarunt. Huius itaque rationis initium tale eſt: *Quid ergo iſti prudentes viri, & argutis mentibus totius religionis interna rimantes, &c.*

EPISTOLA IX.

Gelaſii Papae ad Epiſcopos Orientales.

Quod in Acacii aliorumque damnatione Synodo noua opus non fuerit, & quod Petrum Alexandrinum abſoluere Acacius ſine ſedis Apoſtolicae auctoritate non potuerit. Tum de Epiſcopis catholicis ſede ſua ſine diſcuſſione deiectis.

Dilectiſſimis fratribus vniverſis Epiſcopis Orientalibus Gelaſius.

Quid ergo iſti prudentes viri, & argutis mentibus totius religionis interna rimantes, in Orientis partibus conſtituti, ſi cognouerunt huiusmodi (a) perſonam in Antiochena Eccleſia conſtitutam, cur communicando talibus praebuere conſenſum? Cur non illico reclamarunt, cur non ſe a tali contagio remouerunt, cum tam (b) euidenter aduerterent, ideo Calendionem depulſum *, vt haereticis panderetur introitus? Quare hic nihil de Synodo, nihil de re, nihil de fide Chriſtiana, nihil de perſonarum examinatione tractarunt? Si vero illi eorum ſe communioni voluntarie ſubdiderunt, ab Apoſtolica ſede certe ſeparati ſunt, cum talibus & apud tales, etiamſi eſſet neceſſe fieri, nulla poſſet omnino Synodus prouenire. Quod ſi ignoraſſe ſe dixerint qualis Antiochiae poſt Calendionem ſucceſſiſſet Antiſtes, quid mirum, ſi qui in Oriente poſiti, quae in regione ſua contigerint ſcire nequiuerunt, ea quae apud Apoſtolicam ſedem geſta fuerant ignorarent? Cur tamen, poſteaquam ad eorum notitiam peruenit, qualis eſſet ſacerdos apud Antiochiam conſtitutus, non eius conſortia continuo reſpuerunt? Quid excuſationem de ignorantiae colore praetendunt, cum hodieque & manifeſtata contagia perfidorum & a nobis ſaepius exprobrata ſectentur? Quo ſatis apparet, quia ne tunc quidem etiamſi cognoſcerent, refutarent, quando nunc etiam publicata non renuunt. Prorſus in quamlibet ſe partem, cauſationemque conuertant, manifeſtae veritatis ita laqueis ſuffocantur, vt ſui ipſi verbis actibusque concludi, nec niſi ſolam perniciem obſtinatae perfidiae reſiduam ventilare. Haec autem, quae de Calendione venerabili dicta ſunt, & in Ioannis Alexandrini conueniunt certa ratione perſonam. Immo, ſi cauſa eadem latius inquiratur, tentae illic tragoediae, tanti reperiuntur errores, vt, ſi ipſi ſint iudices, qui eadem perpetrarunt, cum euidenter fuerint confutati, a ſui damnatione non temperent. Palam

(i) 2

* Hoc adſcriptum Sirmondi manu editis iam bis epiſtolis.

(a) Petrum Gnapheum.

(b) *Iam.*

* Anno 483.

Iam enim illic aperteque monſtratur, nihil aliud, quam quaeſitam cauſam, quemadmodum catholico qualicumque depulſo Pontifice, haeretico Petro reſeraretur acceſſus. Tunc iſtud nemo diſcutiebat, Synodum nemo poſcebat, paſſim omnia licito fieri a quibuscumque videbantur, nullum diſcrimen rerum, nulla examinatio poſtulabatur Eccleſiae, ſed prout de vnoquoque veniſſet in mentem de ſuis vrbibus catholicis pellebatur Epiſcopus non ſolum Metropolitanus, ſed etiam (c) tertiae & (d) ſecundae ſedis Antiſtites. In his nulla rerum veſtigatio quaerebatur, nulla facienda Concilia iactabantur. Subrogabantur haeretici, nemo reſultabat: ſed velut muta pecora in captionem ducta, ſubditis voluntatibus perfidiam ſectabantur. Non mirum quidem, ſi nunc eos defendere moliantur, quorum indiſcuſſam caecis mentibus ſecuti ſunt vtilitatem. Sed miramur, cur eos non pudeat in iſtorum damnatione de Synodo non facta cauſari, cum ſciant tot tantosque pontifices nulla Synodo fuiſſe depulſos. Si in iſtorum deiectione de non inito Concilio conqueruntur, cognoſcant ſe, cur non & hoc in aliorum reiectione quaeſiuerint, accuſari. Si vero in ceterorum reiectione Concilia neceſſaria non fuerunt, nec in iſtis neceſſaria fuiſſe cognoſcant. An in catholicorum deiectione non fuit opus, & fuit magnopere congreganda in praeuaricatoris damnatione confeſſi? Quid igitur reſtat, niſi vt dicant haereticos non fuiſſe? Non ergo de Synodo conquerantur, qui ſe palam communionis externae perhibent ſectatores. Cur enim eis Synodus neceſſaria fuiſſe videatur, qui ſe contra Calchedonenſem Synodum venire cognoſcunt, qua Eutychianus error cum auctoribus generali Eccleſiae voce damnatus eſt? Nec dubium, quod ſicut in vnaquaque haereſi, quod inceſſabiliter repetendum eſt, qui firmum eſſe nullus ambigit Chriſtianus omnes complices, ſectatores, communicatores damnatae ſemel prauitatis pari ſorte cenſentur. Ideoque fit conſequens, vt ſicut Timotheus atque Petrus talium ſectatores, ſecundum illius tenorem Synodi, nulla recenti facta pontificum congregatione damnati ſunt: & ſic qui Petro communicavit Acacius, vt criminis particeps, ita conſors ſit factus et poenae. Quid igitur ambagibus & nebulis iſta praetexunt, vt impudentiam ſuam, mentemque veſanam inanibus potius fabulis velare lethaliter, quam prodendo medicinaliter ſanare contendant? Nihil enim nobis commune cum hominibus communionis externae. Ideo vocatur ad iudicium certe quaecumque perſona, vt aut fateatur obiecta, aut conuincatur obiectis. Poſt confeſſionem porro literarum tenore depromptam, cur ad iudicium vocaretur Acacius, qui ſe confeſſus eſt Petro, quem petita ſedis Apoſtolicae perceptione damnarat, communione ſociaſſe: nec ei credi iam externae communionis effecto, vel pro ſua, vel pro illorum, vel pro Petri defenſione iam poſſet, cui ſe prius miſcuerat, nefando conſortio, feceratque ſe cum eius cauſſa ſine dubitatione communem? Cui examinatione praemiſſa, & legitima ſi ita eſſet, purgatione ſuſcepto, regulariter miſceretur. Sed cum eodem nondum legitime diſcuſſo atque purgato communione ſociatus, quam adhuc reo ſe miſcuit, tam pro eodem non habuit loquendi fiduciam. Nam cum Acacius nullo priuilegio fulciretur, vt de ſecunda (e) ſede poſſet ferre iudicium, non potuit iure quemquam damnare. Simili modo, niſi primae (f) ſedis auctoritate percepta, nec examinandi Petri ius habuit, nec recipiendi penitus poteſtatem. Quo regulariter conſtituto, nec apud nos Petro vllatenus abſoluto, quem damnaſſe nos nouimus, examinaſſe vel abſoluiſſe neſcimus: reſtat, vt illud etiam monſtremus, eundem Petrum, quem ſe purgatum communione recepiſſe praetendit Acacius, nunquam ab haereticae communionis contagio ceſſaſſe: ac non ſolum ipſo tempore, quo communicauit Acacius, ſed etiam poſt communionem praeuaricatoris Acacii, ſemper Alexandrinum Petrum in haereticorum collegio perduraſſe. Atque ita & per hunc Acacium perfidae communionis ſuſcepiſſe contagium, & per eamdem illis haereticis, quibus Petrus communicabat, eadem peſte coniunctum. Qui praeſumſit non ſeruato ordine Petrum ſuſcipere, nec examinatum eum, nec cognoſcitur recepiſſe purgatum: & ideo praeter ſedis Apoſtolicae notitiam, non legitimam ſibi eius receptionem vſurpare voluiſſe, vt examinationem eius & purgationem poſſet pro ſua voluntate mentiri, atque eum nec examinatum nec reciperet omnino purgatum. Quem ſi reuera vellet examinatum purgatum recipere, ordinem in eius examinatione & receptione potius cuſtodiſſet, ne videretur magis, quam veraciter poſſet iure purgare. Sicut ergo ante non prius damnauit, quam & referret, & poſceret Apoſtolica poteſtate damnandum: ſic & in recipiendo modum ſeruare debuiſſet, vt priusquam ſe ei communione miſceret, per ſedem Apoſtolicam poſceret examinari eum, & legitima ratione purgari: cum nec examinandi aut recipiendi eum haberet ipſe pontificium, & non niſi per illius ſedis auctoritatem conſenſumque hoc poſſet implere, ſine cuius auctoritate eum non potuerat ipſe damnare, & cuius principali diligentia, & diſcuti potuit, & purgari, & ad communionem conuenienter admitti. Cum enim conſtet, ſemper aut Apoſtolicae ſedis auctoritate huiusmodi perſonas aut diſcuſſas, vel eſſe purgatas, aut ſic ab aliis quibus competebat Epiſcopis abſolutas, vt tamen abſolutio eorum ex ſedis Apoſtolicae conſenſione penderet: vbi

(c) Calandio Antiochenus.
(d) Joann. Talaia Alexandrinus.
(e) Alexandrina.
(f) Romanae.

vbi vtrumque defuit, nec diſcuſſionem legitimam, nec purgationem firmam ac per hoc receptionem fuiſſe conſtat indebitam. Si tu abſque mea communione Petrum iudicaſti eſſe catholicum, meque deſpecto tuo eum iure recepiſti, quid cauſaris, ſi illum ego a communione mea, quam tu voluiſti contemptam tanquam abſque tua notitia vel conſultatione repulerim? Vis adquieſcere? meus eſt, non vis adquieſcere? non es meus. Qui enim mecum non eſt, contra me eſt: & qui mecum non colligit, ſpargit. *Matth.* 12, 30. Quaero abs te: Petrum haereticum fuiſſe putas, aut catholicum, an ab haereſi poſtea eſſe correctum? Si haereticum, nullatenus eidem communicare debuiſti, & eidem communicando, haeretici te manifeſtum eſt factum fuiſſe participem, & eius conſequenter ex Synodi tenore veniente damnatione conſtringi. Si catholicum, palam totius dogmatis es defenſor, quod catholicum eſſe pronuntias. Ac nihilominus illius errore cenſeris, ſi haereticum fuiſſe definias, ſed poſtea correxiſſe praetendas, eique te purgato communicaſſe pronunties. Interim in cuius perſona me negligendum eſſe credidiſti, cauſari non potes, quod in hac eadem te eius perſona neglexerim. Deinde cum ſine me ius non habueris, vel abſoluendi, vel recipiendi huiusmodi rite perſonam, nec purgatam legaliter, nec regulariter conſtat eſſe. Quam regulariter non acceptam, tam legaliter non conſtat eſſe purgatam, & ideo non iure purgatam, quia legaliter non receptam. Mea enim in illum manente ſententia, te ſine me pontificium, vt meam ſententiam reſolveres, non habente, qua poteſtate vel diſcuſſus eſt, vel qua auctoritate receptus adſeritur? Ecce interim in his cauſa veſtra nutat & labitur: & ſi haec ſola fuit, prorſus tota ſubruitur. Sed eſt adhuc aliud, quod ad cumulum noſtrae conuictionis accedat. Quid enim ſi doceatur, nonſolum priusquam in eius communionem veniretis, neque tantummodo, cum ad eius communionem veniſtis, ſed etiam poſtea in haereticorum nihilominus eum communione duraſſe: nonne aut per illum apud nos communio veniebat haeretica, aut in haereticam communionem vos eius commercio tranſiebatis? Docete igitur Petrum Alexandrinum ab Antiocheni Petri vnquam communione deſiiſſe, & non vsque ad diem cum Antiochenus Petrus in hac verſatus eſt, indiuiduum vtriusque fuiſſe conſortium. An dicturi eſtis & Antiochenum Petrum fuiſſe correctum. cui vsque in finem ſe non communicaſſe gloriabatur Acacius? Sed quid profuit, quod illi per ſe ipſum communicare non voluit, cum eidem per Alexandrinum Petrum ſine vlla ſe communicare putaret inuidia? Quid facimus de tot tantisque ciuitatibus, ex quibus catholici pontifices ſunt repulſi? Si catholici ſubrogati ſunt, cur catholici ſunt reiecti? Sed euidenter apparet, quia cum catholici ſunt reiecti, catholici non ſunt ſubrogati? Reſtat vt catholicis haeretici quicumque ſucceſſerint. Cur eis temere communicaſtis? cur non, vt iſta noua facies rerum, & tanta tragoedia de pontificum ſucceſſione viuentium a Synodo diſcuteretur egiſtis? An de vno dolet Acacio, quod ſpeciali Synodo fuerit non confutatus cum proprium crimen ſuis litteris ipſe detexerit, nec audiri debuerit iam ſponte confeſſus: & de tantis pontificibus catholicis non dolet ſine vlla diſcuſſione ſecluſis? Qui vtique, ſi catholicos noſſent, eos, quorum communionem vitauerant, his potius communicare maluiſſent, quam non communicantes eis dura perſecutione depelli. Ecce tanti catholici ſacerdotes in hoc ipſo ſe indicant, qui Apoſtolica ſedes cenſuerit cognouiſſe, conſtanterque probaſſe retinendum, quod communionem catholicam reſeruantes, & eos, qui Apoſtolicae ſedis communicarent, elegere conſortes; & illos, quibus ſedes Apoſtolica decreuerat, minime communicare, vsque ad perſecutionis incurſus renuere conſortes. Certe quae ſedes Apoſtolica decreuerat, Orientalibus Epiſcopis non innotuiſſe iactatur. Vnde ergo tot tantique pontifices vnum idemque cum ſede Apoſtolica ſentientes, eamque probantes apta religioni ſacroſancta veraque ſanxiſſe, quae non ſolum ſequenda ſibi iudicarunt, ſed etiam vsque ad perſecutionem viriliter exerenda? Ecce habuiſtis qui Apoſtolicae conſtitutionis, & notitiam nobis ingererent, & retinendi conſtantiam miniſtrarent. Si Apoſtolica ſedes miſiſſet, vix duos aut tres dirigere potuerat. Ecce tot pontifices, Apoſtolicae ſedis ſcita ſectantes, ingerunt vobis notitiam, & praebent ſeruandae veritatis exempla. Qui contra tantos clauſiſtis oculos ibidem conſtitutos, quomodo duo aut tres audire poſſetis. Hoc ipſo ſine dubio cognouiſtis illos Apoſtolicae ſedi placere, quod vos diſplicere videbatis. Aut illos ergo ſectamini, per quos intelligebatis ſedis Apoſtolicae voluntatem: aut nihil eſt, quod de ignorantia velitis obtendere, cum indiciis tantis & talibus abuntentes, ſedis Apoſtolicae conſtituta tantis teſtimoniis praedicantibus, reſpuere potius quam recipere maluiſtis. (g) Nunquid omnes iſti, quos memorauimus Epiſcopi Imperatori mentiti ſunt? nunquid omnes Imperatoris nomen ex diptychis abſtulerunt? Cum igitur pellerentur, & viuis pontificibus catholicis ſucceſſores haeretici crearentur, & non de inferioribus quibusque ciuitatibus, ſed etiam Metropolitani pontifices, in catholica iugiter communione durantes, cur compaſſi non eſtis tantis veſtris? cur non adiſtis Imperatorem? cur non Eccleſiae cauſam, & ſacerdotii miſerabilem decolorationem continuatis vocibus defleuiſtis? allegantes * nunquam de pontificibus niſi Eccleſiam iudicaſſe: non eſſe humanarum legum, de talibus ferre ſenten-

(k) tiam

(g) Hoc praetextu Ioan. Alexandrinus eiectus an. 487. & Calendio Antiochenus an. 483.
* *D.* 96. *Nunquam*, de Pontificibus.

tiam abſque Eccleſiae principaliter conſtitutis pontificibus: obſequi ſolere principes Chriſtianos decretis Eccleſiae, non ſuam praeponere poteſtatem: Epiſcopis caput ſubdere principem ſolitum, non de eorum capitibus iudicare. Quibus Eccleſiae Conciliis, qua Synodo pellerentur: quid denique commiſiſſent, vt ſine vlla diſcuſſione rerum, tot Eccleſiarum praeſules pro humano libitu, & ſaecularis poteſtatis arbitrio pellerentur. Inauditos, indiſcuſſos, inconuictos non debere percelli. Maxime cum nouae cauſae, & noua rerum facies appareret, vt rectores iſti plebium repentinis incurſionibus, pro mundanae potentiae voluntate, ſacris dignitatibus priuarentur. Ex nulla veteri cauſa, ex nullo collegio reatus, nec participio cuiuslibet erroris iam ante damnati, teneri eos conuincique conſortes, vt tanquam ex praeterita definitione iudicarentur obſtricti. Et ideo, quia nullis ante praecedentibus cauſis retenti eſſent, cur eiicerentur, incurſus qui illi eſſent, debere monſtrari, & Eccleſiaſticis legibus, vt ſemper, oportere conſtare. Saltem vel pro veſtro loco illorum duceretis miſeriis conſulendum, formidantes in verbis quod in aliis cerneretis, praeter vllum morem violenter admitti. Si crimine reſperſi erant aliquo, Eccleſiaſtica debuit examinatione cognoſci. Taceam & ad ſedem Apoſtolicam ex more deferri, ne noſtra priuilegia curare videamur. Satis ſit oſtendere, quid ſecundum regulas, & patrum canones facere deberetis, (h) praecipue cum etiam ipſae leges publicae, Eccleſiaſticis regulis obſequentes, tales perſonas nonniſi ab Epiſcopis ſanxerint iudicari. Si vero de qualibet haereſi fuerant impetiti, tanto magis eos decuit iſta cognoſcere, qui & ſecundum religionis tenorem iſta diſcutere, & haberent priſtinum, ex quo eſt Chriſtiano religio, pontificium iudicandi. Aut catholici enim erant, aut haeretici, de quibus paſſim illa ludibria gerebantur, & latrocinia deteſtanda ſaeviebant. Si haeretici, prodi, diſcuti, & legitime conuinci modis omnibus debuerant, vel ſuis confeſſionibus, vel aliorum vocibus confutari. Taceo quia ad nos paterna fuerat conſuetudine referendum, tantumque commoneo quid fieri Eccleſiaſtico iure conuenerat. Si vero catholici probabantur, vos, qui non ſolum in eorum depulſione ceſſiſtis, ſed etiam ſubrogatis communicare delegiſtis, indubitanter haeretici. Qui depulſis catholicis ſecedentibus, non ignoraſtis cauſam fidei communionisque catholicae per tantos Antiſtites toto orbe patefactam: ſed plane ſcientes volentesque, ſine vlla diſcuſſione rerum, ſine vlla Synodali examinatione, ſine vlla ſedis Apoſtolicae reuerentia, aſſenſiſtis haereticis, libenter habentes, patienterque ſinentes, catholicos Antiſtites inaudita prius & miſerabili ſorte detrudi. Quos ſi a fide integra communioneque catholica putaretis errare, ad Apoſtolicam ſedem, ſecundum ſcita maiorum, & ſicut ſemper eſt factum, referre debuiſtis: ſicut de Petro Alexandrino, vel de Antiocheno Petro (i), de Ioanne (k) & Paulo (l) feciſſe monſtratur Acacius. Sed quoniam noueratis eos cum Apoſtolica ſede ſentire, & qui ſedes Apoſtolica ſua definitione cenſeret, per illos tantos ac tales Epiſcopos conſtat Orientales Antiſtites nullatenus ignoraſſe, & vos catholicae atque Apoſtolicae communionis prodiiſſe contrarios, & ab eadem defeciſſe, cum non illis eſtis paſſione coniuncti, ſed potius perſecutoribus eorum ſocietate connexi. Hic nobis Synodus nunquam venit in mentem: & certe de perſonis, vt dictum eſt, nulla veteri lege conſtrictis. Hic nullo conſilio, non vnius vrbis vel vnius Epiſcopi, ſed totius Orientis Eccleſias, ſubiit animum veſtrum facto ſacerdotali Concilio debere curari. Sed homines, qui in contrariam partem toto propoſito, & toto receſſeratis affectu, Concilio potius neceſſaria etiam ſtudio declinaſtis, ne per eadem tale aliquid cenſeretur, quo nobis, rebus euidenter oſtenſis, & legitime confutatis, in haereticorum non liceret venire conſortium. Quid igitur de ignorantia praetenditis, cum per totum Orientem catholicam fidem communionemque ſinceram ſedi Apoſtolicae congruentem, non ſolum cognouiſſe tot Pontifices videbatis, ſed etiam vsque ad extremum conſtantiſſime defendiſſe? Si nos non audieratis, quid de fide & communione catholica atque Apoſtolica cenſeremus, illos adſpicere debuiſtis, & aut ſequi, ſi credebatis eſſe catholicos, aut apud Apoſtolicam ſedem potius accuſare, ſi credebatis erraſſe. Quid illos iuvat vel ſuo propoſito illam tenuiſſe ſententiam, aut cognoſcendo quid ſedes Apoſtolica definiret? Aut igitur collegas & fratres de proximo in conſpectu veſtro, vel catholicos ſequi debuiſtis, vel impetere ſi credebatis errare: nec illis, a quibus nullo diſcrimine vexabantur, praebere conſenſum, donec veritas ex omnibus patefacta conſtaret, & regulariter de eis Eccleſiaſtici iudicii forma procederet. Sin vero ſedis Apoſtolicae regulam ſubſequendo perſpiciebatis illos hanc tenere conſtantiam, conſequenter per illos, & quid noſtra definitio contineret, non habuiſtis incertum: & illorum perſecutoribus annuendo, a ſedis Apoſtolicae, non ignorantes eius ſententiam, conſortio retroceſſiſtis. Et adhuc dicitis ignoraſſe vos quid ſedes apoſtolica cenſuiſſet, cum ab illis ſacerdotibus in catholica fide & communione pollentibus, non verbis & literis, ſed praeſentibus perſonis, didiceritis vniuerſa, & ab eadem vos proprio iudicio ſeparaſſe videamini. Dicitis etiam Synodum, in vnius hominis perſona debuiſſe tractari, quam in damnandis tantis pontificibus catholicis non quaeſiſtis? Quibus autem vultis, vt de talium cauſarum relatione credamus? catholicis an haereticis? ab omni haereticorum

(h) Cod. Theod. *de Epiſcopis l.* 23. 41. & *appendicis cap.* 15.
(i) Mongo. (k) Gnapheo. (l) Apameno.

ticorum contagione diſcretis, an haereticorum communione pollutis? Quis autem non videat, illos eſſe catholicos, & ab omni haeretica peſte prorſus alienos, qui propriis vrbibus detruſi, et in exilium redacti: & eos, qui ſuperſtitibus catholicis ſucceſſores fieri auſi ſunt, catholicos omnino non eſſe, ſed aut Eutychianos manifeſtos, aut eorum ſectatoribus communicantes? Haec peſtis apud eos hodieque perdurat. Siquidem & cum Petro Alexandrino, & cum Antiocheno Petro, indifferenter ii, qui catholicis ſucceſſerant, communione permixti ſunt, & ſucceſſoribus vtriusque Petri hodieque miſcentur. His adde etiam illos, qui licet catholicis non ſucceſſerint, ſed dum catholici pontifices haberentur, talium ſe communione iunxerunt. Haec illa mixtura, haec eſt illa confuſio, quae per Orientem totum inter catholicam haereticamque communionem nulla diſcretio eſt: immo qui diſcerni temptauerit, potius habetur haereticus, perſecutione percellitur, exiliis & afflictione multatur. Reſtat ergo, vt in hac colluione cunctorum, ſicut quisquis ab eadem ſeparatus eſt, ſincerae communionis, & ideo catholicus comprobatur: ita quisque illius deteſtandi commercii particeps inuenietur, quantum a ſincera communione, tantum a catholica atque Apoſtolica ſit remotus. Nec praetendat quisquam, quod alieni forſitan euidentiori non communicaſſet vel communicare videatur haeretico. Quid enim iuuat, ſi illi non communicet, & his tamen communione iungitur, qui ab illius non ſunt communione diuerſi? Quod ſi eorum nulli communicauit, vel non omnino communicat, hic erit ille ſincerae, catholicae, Apoſtolicaeque communionis & fidei, alioqui nullo modo poterit indiſcretae illius mixtionis inſincerum vitare contagium. Hoc modo etiam vir ille bonus Acacius Antiocheno Petro, cui ſe palam communicare iactabat, per alios ſine ambiguo communicaſſe detegitur. Neque enim ab omnium, qui Antiocheno Petro communicabant, ſemet Acacius communione ſuſpendit. Ac per hoc quid profuit, quod videri volebat illi palam non communicare, cui per ſuos complices ſubſiciuae communionis nectebatur? Alexandrino Petro communicauit Acacius. Sed donec aduixit Antiochenus Petrus, qui vtique poſt Acacianum cum Petro Alexandrino foedus initum defunctus oſtenditur, nunquam Antiocheno Petro Alexandrinus Petrus communicare deſiit. Quod catholicorum continet relatio, ſacerdotum, ceterorumque in catholica fide durantium, nec conſcientiam latere poteſt totius Orientis. Et vt taceam, quod per ipſum Zenonem Imperatorem, qui vtique Antiocheno Petro, quem introduxerat, & cuius ſacerdotium comprobauerat, ſine dubio communione permixtus, communicabat Acacius: plurimos diuerſarum vrbium Praeſules poſſumus demonſtrare, quibus cum Antiocheno Petro communicantibus nihilominus communicabat Acacius, & per illos Antiocheno communicabat conſequenter & Petro. Sed haec apud Graecos facilis & inculpabilis putatur eſſe commixtio, apud quos nulla eſt veri falſique diſcretio; & cum omnibus reprobis volunt eſſe communes, in nulla monſtrantur probitate conſtare. Hic autem eſt ille Petrus Antiochenus, quem nec per poenitentiam ad communionem catholicam recipi etiam a ſede Apoſtolica popoſcit Acacius. Ac per hoc queruntur a nobis Acacium fuiſſe damnatum, cum hac profeſſione praemiſſa, & per infectos Antiocheni Petri recepta communione, ſe doceatur ipſe damnaſſe. Vbi tamen non ſolum reus tenetur Acacius, ſed omnes pontifices Orientales, qui pari modo in haec cecidere contagia, meritoque ſimili damnatione tenentur obſtricti, nec inde poſſint vllatenus expediri, niſi dum ſuperſunt a talibus abſtinendo. Nec nos oportet in talibus cauſis niſi illis credere, aut omnino ſe ſciunt ab huius perfidiae nexibus diuino beneficio ſeruare diſcretos, aut his, qui a perfidorum conſortio receſſerunt. Nam in perfidorum contagio conſtitutis, quam fidem pro ſincerae communionis teſtificatione poſſumus adhibere, qui in ſincera communione ſunt polluti? Nec eorum teſtimoniis niti pro veritate poterimus, qui impugnare non verentur falſitatibus veritatem. Reſtat vt non niſi illis credere debeamus, qui ab omni contagione ſunt liberi.

EPISTOLA X.

Vigilii Papae Encyclica ad vniuerſam Eccleſiam.

Exponit cauſas ſeceſſus ſui ad S. Euphemiam, & quid ibi egerit cum legatis Iuſtiniani; ſimulque fidei ſuae confeſſionem interſerit.

Vigilius Epiſcopus Eccleſiae catholicae vrbis Romae vniuerſo populo Dei.

Dum in ſanctae Euphemiae baſilica graui laborantes aegritudine detineremur, piiſſimus atque clementiſſimus Imperator Dominicorum die, id eſt, V. Kalendas Februarii, glorioſos iudices ſuos ad nos deſtinare dignatus eſt, id eſt Beliſarium & Cethegum Exconſules, atque patricios, nec non & Petrum Exconſulem patricium atque Magiſtrum, ſed & Iuſtinum Exconſulem & Curopalatii, & Marcellinum quaeſtorem: qui nobis dicerent, vt ſacramenta percipere deberemus, & de ſanctae Euphemiae Eccleſia ad ciuitatem regiam remeare. Quibus tale dedimus Deo adiuuante reſponſum, dicentes: Nos quidem in hanc baſilicam pro nulla pecuniaria vel priuata cauſa confugimus: ſed pro Eccleſiae tantum ſcandalo, quod iam in toto mundo pro peccatis innotuit. Et ideo, ſi cauſa Eccleſiae ordinatur, vt pacem eius, quam auunculi ſui piiſſimus princeps fecit temporibus, & modo reſtituat, ego ſacramen-

tis opus non habeo, ſed ſtatim egredior. Si autem cauſa Eccleſiae finita non fuerit, item ſacramentis opus non habeo: quia nunquam de ſanctae Euphemiae baſilica exire diſpono, niſi ſcandalum ab Eccleſia Dei fuerit amputatum. Nam poſteaquam edicta ſua piiſſimus princeps iuſſit appendi, omnibus Epiſcopis diuerſarum partium, ſed & presbyteris atque diaconibus, nec non & clericis Conſtantinopolitanae Eccleſiae ad nos venientibus, in Placidiana dumo, antequam ad Sancti Petri confugeremus baſilicam (a), facie ad faciem ita locuti ſumus. Rogate piiſſimum principem, vt edicta ſua, quae praecepit appendi, remouere dignetur, & conſtitutum commune, debeat exſpectare, id eſt, vt ſrandalizati Epiſcopi Latinae linguae ad Synodum veniant, aut certe, remota omni violentia, ſuas ſcripto declarent ſententias. Quod ſi forte preces veſtras audire noluerint, vos nulli rei praebeatis aſſenſum, quae ad diuiſionem tendit Eccleſiae, nec contra conſtitutum comminatione aliqua veniatis. Quia ſi hoc forſitan, quod non credimus, feceritis, noueritis vus ex praeſenti die, vt praeuaricatores a beati Apoſtoli Petri ſede per miniſterium vocis meae communione ſuſpenſos. Et quoniam his actis non ſolum ea, quae commiſſa fuerant nullomodo ſunt correcta, ſed etiam ex aliis rauſis die ipſo, in praeiudicium regularum Eccleſiaſticarum, vel iniuriam ſedis Apoſtolicae, peiora praeſumpta ſunt, nec vlterius eos communionis noſtrae permiſimus eſſe participes, nec adſpectus eorum, poſt tot praeuarirationes, noſtri oculi receperunt. Ea enim, quae verbo de memorata excommunicatione cunctis Epiſcopis, presbyteris, & diaconibus, aliiſque clericis Conſtantinopolitanae Eccleſiae voce publica dixeramus, poſtea etiam die xix. Kalendarum Septembrium * nuper praeteritarum, in beati Petri baſilica in Ormisda ſcripto firmauimus, in quo etiam illum, (b) qui ſub habitu Epiſcopali lupi rapacis dominico gregi ſemper tetendit inſidias, & adſumens totius ducatum ſcandali, vniuerſalem Dei perturbabit ac perturbat Eccleſiam, de Epiſcopatus ordine deponentes damnauimus: alios vero, qui ſuperius memorati ſunt, a communione ſuſpendimus. Sed ob hoc hactenus paginam ipſius damnationis proferre noluimus, qunniam & clementiſſimum principem pro tali ac tanto ſcandalo ea, quae facta ſunt, diuini conſideratione iudicii, reuocare confidimus, & praedictis omnibus oportebat nos ſpatium poenitentiae reſeruare, imitantes beatum Petrum, cuius ſedem tenemus, etſi immeriti. Chartam vero ipſam excommunicationis, atque damnationis, cuidam Chriſtianae perſonae tradimus conſeruandam, vt ſi forſitan hi, qui exceſſerant, nullu modo corrigere vuluiſſent, aut ſi nobis vis aliqua irrogaretur, ſiue quaelibet inquietudo fieret, vel certe humana ſorte tranſitus de hac luce contingeret, mox eam in celeberrimis locis proponeret, quatenus eius notitia Chriſtianis omnibus pateſacta ſeruaretur in poſterum. Dum haec autem praefatis Iudicibus diceremus, rogauimus & coniurauimus eos, inuocato omnipotentis Dei iudicio, vt clementiſſimo Imperatori hoc quoque ex nomine noſtro ſuggererent, quia illis, qui a nobis excommunicati ſunt, in quibus & is, quem praediximus eſt, communicare non debet, ne graue, quod abſit, peccatum incurrat. His ita ſe habentibus, per magnificum virum Petrum Referendarium die pridie Kalendas Februarias quaedam charta nobis eſt allata, quam a clementiſſimo principe nulomodo credidimus deſtinatam, quia nec fuerat pietatis eius manu ſubſcripta. Et dum nemorato Referendario diceremus, vt in ea ſubſcriberet, diemque, quo ab ipſo fuerat allata, pariter deſignaret, omnino refugit hoc facere: quae res ſuſpicionem noſtram, quia charta ipſa a piiſſimo principe neſciretur, apertè firmauit. Tantis enim a veritate ſepoſitis reus, atque iniuriis probatur eſſe pleniſſima, vt hanc imperialis oris nunquam credatur manſuetudo dictaſſe. Maxime contra illius primi Apoſtolorum vicarium, cuius olim reuerentiae ſe frequentibus ſcriptis profeſſus eſt debitorem. Memorata autem charta licet per ſe nullas vires obtineat, tamen contra eam ad ſingula, Deo iuuante, veraciter atque ſimpliciter reſpondetur: quatenus eius falſitas, quae ſapientibus viris ſemper eſt odioſa, a cuncturum animis plenius excludatur. Nunc autem omnibus hominibus hoc quoque curauimus indicandum, quoniam nos ad ſanctae Euphemiae baſilicam ſub magno timore atque anxietate diſceſimus. Nam cum ad beati Petri baſilicam in Ormisda fundatam Auguſto menſe nuper praeerito fugiſſemos, nullum latere confidimus, quia cum in eadem Eccleſia a comitatu Praetoris, cum multitudine armatorum militum veniente tanquam ad bellum inſtructa acie, a ſancto eius altare tracti pedibus traheremur, tenuimus, & ſuper nos etiam ipſe altaris menſa ceciderat, niſi clericorum noſtrorum fuiſſet manibus ſuſtentata. Puſtea vero, dum nobis dicitur, quod exinde niſi ſacramenta voluiſſemus accipere, ſub omni violentia trahemur, & menorati Iudices a piiſſimo Imperatore directi voluiſſent nobis ſacramenta praeſtare, indiculum dedimus, per quod dari perſonae noſtrae ſcripto petiuimus iuſiurandum. quod clemens princeps non quale nus voluimus praeberi conceſſit, ſed quale ipſi placuit, per iudices ſuos tandum eſſe dicta iit. Et dum ſaepe dicti Iudices poſito indiculo ſuper altare & cataract. beati Petri Apuſtoli, & ſuper crucem, quae de ligno paſſionis Domini habet incluſum, ſed & ſuper claues beati Petri Apoſtoli praeſtitiſſent corporale iuſiurandum, ad Placidianas, tanquam nihil mali vlterius

(a) *In Ormisda*, dictam.

* An. 557.

(b) Theodorum Caeſarienſem Epiſcopum intelligit.

vlterius patientes, ſecundum piiſſimi principis rediuimus voluntatem. In qua dum multa
mala intolerabilia ſaepius pateremur, quae iam omnibus nota eſſe confidimus, praedictos
Iudices tam vecbo, dum ad nos ſaepius a clementiſſimo fuiſſent pcincipe deſlinati, quam et-
iam ſcciptis, ſemel, ſecundo, & tertio credidimus conteſtandos, vt ſacramenta, quae dede-
rant, conſeruacent, & piiſſimo Imperatori ſuggerecent, quales nullas inquietudines atque
moleſtias, ſicut nobis iuratum fuerat, patecemur. Dumque nihil noſtra toties vel verbo
vel ſcripto cunteſtatio pcofeciſſet, ſed diebus ſingulis peiora etiam pateremur, ante biduum
Natalis Domini per nos ipſos agnouimus, & aucibus noſtris audiuimus, quia per ſingulos
memoratae domus cuſtodiremuc ingreſſus: ita, vt illi, qui nobis ponebant inſidias, a noſtris
huminibus plucimis viderentur, & eorum clamores in cubiculo, vbi manebamus, nocte, qua
diſceſſimus, audiremus. Quo facto, cum ſub gcaui deſperatione nocturnis horis, maximi
& pauoris aegcitudine teneremuc, diffugimus, ſicut locus ille poterit cunctis hominibus in-
dicare, nam ſi ciccumſpiciatuc, quale quantumque diſccimen metu faciente deſpeximus, vt
per paruam mareciem fabricantium tranſire compediti dolore nimio in nocturna obſcuritate
politi cogeremur, tunc poterit euidenter agnoſci, quanta nobis fuerit temporis pro ſola
Eccleſiae cauſa neceſſitas, aut quanta cuſtodia, quae nos ſub tali diſcrimine coëgit diſcedere.
Sed ne quis forſitan, vt eſt pecueeſorum hominum malitia, de praedicatione noſtra religio-
ſis animis, ac Deum timentibus, aliqua mentiatuc, fidei noſtcae praedicationem huic pacuae
relationi malorum, quae pertulimus, credidimus ſubiungendam. Sciant igituc vniuerſi, nos
illam fidem praedicare, tenere atque defendere, quam ab Apoſtolis traditam, & per ſucceſ-
ſores eorum violabiliter cuſtoditam, reuerenda Nicaena Synodus CCCXVIII. patcum ſancto
ſpiritu ſibi reuelante ſuſcipiens redegit in ſymbolum: ac deinde tres aliae ſanctae Synodi,
id eſt Conſtantinopolitana & patcum ſub piae memociae Theodoſio ſeniore principe facta, &
Epheſina prima, cui beatae memoriae Papa Caeleſtinus deceſſor noſter, & Cyrillus Alexandri-
nus Epiſcopus praeſederunt: ſed & Calchedonenſis DCXXX patrum, quae ſub piae memoriae
Macciano Imp. conuenit, cuique ſanctae recordationis deceſſor noſtec Papa Leo per legatos
ſuos vicarioſque praeſedit, & prout diuerſarum haeceſum damnanda exigebat aduerſitas,
eandem fidem vno eodemque ſenſu atque ſpicitu declarantes latiſſime ediderunt. Hinc eſt
quod Deus noſtec contra errorum huiuſmodi feritatem paſtorale caelitus armauit officium,
quod beatiſſimo Petro Apoſtolo trina peaeceptione commendans ait: Paſce oues meas: & *Joh.* 21. 17.
recte illi paſcendarum eſt cura commiſſa, cuius fidei praeclara confeſſio Dei eſt ore laudata:
Confitenti enim ſalutaciter, ac dicenti: Tu es Chriſtus Filius Dei viui. perennis beatitudo *Matth.* 16, 16.
rependitur, & columbae filius vocitatuc, & claues regni caeleſtis accipit. Intecrogante ſi-
quidem Domino, quem cum dicerent eſſe filium hominis, eumdem ipſum hominis eſſe Dei-
que filium, ſub mirabili intecrogationis reſponſioniſque breuitate cunſeſſus eſt: Tu es Chri-
ſtus filius Dei viui. Sacratiſſimae ſcilicet myſterium incarnationis eius aperiens, dum in *Ibid.*
vnitate pecſonae, ſeruata geminae proprietate naturae, homo idemque Deus, & quod ex
matre ſemper virgine ſumpſit in tempore, & quod natus eſt ex patre ante ſaecula, perma-
neret. Inconfuſe autem, & indiuiſe, atque inconuertibiliter atque ſubſiſtentialiter vniens
ſibi carnem Deus verbum Emmanuel noſter, qui lege & prophetis adnuntiantibus exſpecta- *Eſa.* 8.
batur, veniebat. Verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis, totus in ſuis, totus in no- *Ioh.* 1.
ſtris aſſumens ex vulua carnem cum anima rationali & intellectuali: & ſicut ſcriptum eſt: *Leonis Epiſt.* 6.
aedificans ſibi domum, tamquam ſponſus pcocedens de thalamo ſuo, ineffabili ſalutacique *Prou.* 9. 1.
myſterio, qui in principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum, *Pſ.* 18. 6.
incarnatus Deus Dei filius ex ſpicitu ſancto, & ex beata Macia ſemper virgine humanitatis *Joan.* 1.
ſumpſit initium, vt nos aeternitatis ſuae faceret haeredes, noſtrae conſors dignitus eſt eſſe
naturae, vt nos ſuae immortalitatis faceret eſſe participes. Pauper factus eſt, cum eſſet di- *2. Cor.* 8.
ues, vt eius inopia ditaremuc, omnia quae noſtra ſunt euacuato noxarum noſtrarum chiro- *Col.* 2.
grapho condonauit, ſicut vas electioois edocuit: *Cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbi-*
tratus eſt eſſe aequalem Deo: ſed ſemetipſum exinaniuit formam ſerui accipiens, in ſimilitu- *Philip.* 2.
dinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo, humiliauit ſe factus obediens vſque ad
mortem, mortem autem crucis. Id peragens tam inſccutabilis myſterii & diſpenſationis ar-
cano, vt mediator Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus maledicto, quo primus homo terrenus *1. Tim.* 2.
mortis vinculis tenebatur adſtcictus; ſecundus homo caeleſtis, dum mortem morte calcaret, *1. Cor.* 15.
abſolueret. Paſſus carne eſt pro nobis filius Dei, crucifixus carne eſt, mortuus carne eſt,
& die tertio reſucrexit, vt diuina impaſſibili permanente natura, & carnis noſtrae veritate
ſecuata, vnius eiuſdemque Domini Dei noſtci Ieſu Chriſti & paſſiones & miracula fateamur.
Vt glocificationem capitis noſtri totius Eccleſiae cocpus aſpiciens, quales primitias in ca-
pite noſtro, id eſt in Chriſto Deo ac domino intueretur ex mortuis, tales in his, qui eius
membra ſunt in futurae gloriae praeſtoletuc aduentum. Ipſe igitur redemtor noſter ſedet
ad dextram patcis, vnus idemque ſine confuſione vtriuſque naturae, ſine diuiſione perſo-
nae, & ex duabus atque in duabus cceditur permanenſque natucis, inde venturus iudicare
viuos ac moctuos. Pater autem cum eodem vnigenito filio & ſpiritu ſancto, vnus eſt in
deitate, & aequalis indiſcretaeque naturae. Huius fidei plenitudinem Dominus noſtec poſt

Matth. 18, 19. reſurrectionem mandauit Apoſtolis dicens: *Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii & Spiritus ſancti.* In nomine, inquit, dixit, non in nominibus, vt in quibus vna virtus, vna poteſtas, vna deitas, vna aeternitas, vna gloria, vna omnipotentia, vna beatitudo, vna operatio eſt, vnaque natura, vnius quoque nominis exiſtat integritas. Nihil in deitate quippe diſcretum eſt, cum tantum perſonarum proprietas manifeſta diſtinctione ſignetur. Totum ergo quod Trinitas eſt, permanet conſubſtantialis & indiſcreta diuinitas. Hanc fidem a me ſub breuitate narratam, doctrinae propheticae atque Apoſtolicae congruentem ſupra ſcriptorum patrum latius explanauit aſſertio, cum ſicut diximus aut haereticorum infeſtantium conuinceretur aduerſitas, aut rectorum dogmatum efficaciter declararetur auctoritas. Hanc quoque fidem praefatarum quatuor Synodorum, ſed & beatorum deceſſorum noſtrorum epiſtolis de fidei integritate conſcriptis, continet laudanda confeſſio: quae doctrinae ſedis primi Apoſtolorum per omnia probetur adſimilis, & nulla ex parte diſcordans. Huic ergo fidei, vel omnibus, quae in ſupradictis quatuor Cuncillis a ſanctis patribus noſtris definita ſunt, contradicentes haereticos condemnamus, id eſt: Arrium, Macedonium, Eunomium, cum dogmatibus ſuis, & omnes, qui errori eorum conſenſerunt atque conſentiunt. Anathematizamus Paulum Samoſatenum, Photinum, Boſonum, atque Neſtorium cum nefariis doctrinis ſuis, & quicumque eorum blaſphemiis praebent aut praebuerunt aliquando conſenſum. It. anathematizamus Valentinum, Manichaeum, Apollinarem, atque Eutychetem, ſimul Dioſcorum defenſorem, cum exſecrabilibus commentis, & praedicationibus ſuis, & omnes, qui erroribus eorum vsque in die mortis ſuae implicati manſerunt. Sed ſi quos haereticos nominatim omiſimus, in cuiuslibet erroris morbo pollutos, & vsque ad ſuam exitum permanentes, cum propriis erroribus condemnamus, abiicimus, atque reſpuimus: ſolam fidem catholicam, quam in ſupradictis quatuor ſanctis Conciliis ab Apoſtolis traditam ſuſceperunt, & ſuis expoſitionibus declaratam per ſucceſſores ſuos vsque ad noſtra tempora transmiſerunt, inuiolabiliter operante gratia Domini cuſtodimus. Et quoniam nullus Chriſtianorum vsque ad praeſentem diem geſtarum rerum incertam debet habere notitiam, etiam quae poſt tantae relationis ſupplementum facta ſunt ſimili ratione narramus. Dum heſterna die, id eſt Dominicorum, qui fuit pridie Nonas Februarias *, magnificus vir Petrus Referendarius ad nos cum mandatis clementiſſimi principis remeaſſet dicens: Quando vultis vt veniant Iudices, & vobis praebeant ſacramenta, quatenus de hac in qua reſidetis Eccleſia egredi debeatis, & ſecuri ad regiam ciuitatem remeare? ita ei publica voce reſpondimus: Et per glorioſos iudices palatii, ſicut praefati ſumus, cum quibus & tua magnitudo ad Sanctam Euphemiam venerat, quae ſuperius ſunt dicta mandauimus, & nunc per te denuo clementiſſimo principi haec dicimus ſuggerenda **. Nos ad pietatem tuam feſtinantes ante ſeptem annos de ciuitate noſtra ſic egreſſi ſumus, vt nulla haberemus negotia. Nunc quoque ſuggerimus, & rogamus pro pace, quam per pietatem tuam pridem Deus donauit Eccleſiae, vt eam nullorum hominum turbari amplius inſinuatione permittas: nec auctorem totius ſcandali Theodorum, vltra vexare fidem catholicam patiaris. quoniam ante ſex menſes *** a nobis inter alios communione ſacra priuatus eſt, & ab Epiſcopatu pro ſua prauitate depoſitus, per eam videlicet paginam, quam adhuc pro manſuetudinis veſtrae intuitu, & ſpe conuerſionis eius, ſicut dictum eſt, publice proferre diſtulimus. Illud etiam pari modo per magnitudinem tuam eius auribus intimamus, quia de cauſſa Eccleſiae per te nullum poſſumus dare reſponſum, ob hoc quod quaedam, quae tibi dicimus nuntianda eius clementiae, profiteris te non poſſe ſuggerere. Et ideo ſi directis duobus Iudicibus, quorum nomina tibi in praeſenti prodidimus, ſacramenta praeſtare dignetur, vt poſt haec ſine metu periculi fratrem noſtrum Datium Epiſcopum Mediolanenſis Eccleſiae, vel alios, quos cum eo transmiſerimus, loco noſtro ſuſcipiat, parati ſumus dirigere, vt per eos de Eccleſiaſtica cauſa quaecumque mandauimus, veraciter innoteſcant. Siquidem Eccleſiae cauſa nulla ſacramenta nobis dari depoſcimus: ſed mox pro gratiarum actione eius occurrimus pietati, quia nihil aliud eſt, quod praeter ſcandalum nos Deo adiuuante perterreat, vnde amplius in ſanctae Euphemiae baſilica ſedeamus. Supplicamus enim Deo noſtro, & precibus indefeſſius optamus, vt per eum ſublata diſſenſione pax, quam piae memoriae auunculi ſui (c) fecit ipſe temporibus, reparetur Eccleſiae. Nam ſi vlla prouenerit vltra dilatio, nos neceſſe eſt cauſam modis omnibus definire, quia neque proximos, neque alios parentes, aut quamlibet ſubſtantiam, animae noſtrae, vel piiſſimi principis opinioni praeponimus. Data Nonis Februarii, imperante domino Iuſtiniano P.P. Aug. anno XXV. Poſt Conſulatum Baſilii V. C. anno X. ****

* Anno 552.
** An. 546. Nou. 22. ex Eccleſia S. Caeciliae abductus.
*** An. 551. Aug. 14.
(c) Iuſtini An. 519.
**** Anno 552.

INDEX

INDEX
CONSTITVTIONVM
quae in Appendice Codicis Theodoſiani continentur.

I. CONSTANTINI AVG. ad Ablauium Praefectum Praetorio.
De confirmando etiam inter minores aetates iudicio Epiſcoporum: & teſtimonium vnius Epiſcopi accepto ferri.

II. HONORII AVG. ad Hadrianum P. P.
Epiſcopos iudicio Epiſcoporum damnatos, centum milibus ciuitate, in qua fuerunt, debere excludi.

III. THEODOSII AVG. ad Optatum P. P.
Non licere Clericos in cauſis Eccleſiaſticis ad publicum pertrahere iudicium.

IV. CONSTANTINI AVG. ad Felicem P. Auguſtalem.
Non debere ſeruos a Iudaeis circumcidi, nec inquietari Iudaeos, qui Chriſtiani fiunt.

V. HONORII AVG. ad Proiectum Conſularem.
Collectitios eorum eſſe, qui collegerint, aut pretii duplum numerari, & expenſas.

VI. VALENTINIANI CÆS. ad Amatium P. P. Galliarum.
Non licere Clericos iudicio litigare, & haereticos debere de ciuitatibus proiici. Chriſtianos non debere ſeruire Iudaeis, nec Iudaeos cauſas agere, vel militare.

VII. THEODOSII AVG. ad Eutropium P. P.
Vt exceptis quinque ſolitis criminibus, aliorum omnium rei carceris cuſtodia propter paſchalem ſolemnitatem liberentur.

VIII. THEODOSII AVG. ad Antiochinum.
Vt praeter quinque capitalia crimina, omnes rei, quos Paſchalis ſolemnitas in carcere inuenerit, dimittantur pro gaudio & veneratione tantae feſtiuitatis.

IX. HONORII AVG. ad Theodorum II. P. P.
Vt damnatos ab Epiſcopis clericos, & ab Eccleſia ſegregatos, curia ſibi vindicet.

X. HONORII AVG. ad Palladium P. P.
Vt Clerici cum extraneis feminis non habitent, & ſacrarum virginum raptores deportatione plectantur.

XI. HONORII AVG. ad Melitium P. P.
A quibus oneribus Eccleſiae habeantur immunes.

XII. HONORII AVG. ad Curtium P. P.
Aduerſus haereticos & gentiles: & de vtrorumque aedificiis atque templis ad vſum publicum vindicandis.

XIII. HONORII AVG. ad ***
De confugientibus ad Eccleſias, vt quinquaginta paſſibus extra fores ſecuri ſint; & vt Epiſcopo carceres viſitanti liber aditus pateat.

XIV. HONORII AVG. ad Theodorum P. P.
De Epiſcopis in Africa vexatis. Vt capitali ſententia deinceps in eos vindicetur, qui Eccleſiis, vel Epiſcopis ac Miniſtris iniuriam intulerint.

XV. HONORII AVG. ad Melitium P. P.
Eos infamiae notam ſubire, qui obiecta Clericis crimina probare non poſſunt.

XVI. HONORII AVG. ad Theodorum P. P.
Lex quae redemtos de captiuitate iubet aut reſtituere pretium, aut ſi pauperes ſunt, quinquennio redemtoribus ſuis obſequi.

XVII. CONSTANTINI AVG.
Lex de Theodoſiano, ſub Titulo XXVII. De Epiſcopali definitione.

XVIII. HONORII AVG. ad Theod. P. P.
Lex alia de Theodoſiano ſub Titulo XXVII. De Epiſcopali definitione, & hoc validior, quia omnibus poſterior.

XIX. HONORII AVG. ad Conſtantinum Patricium.
Qui libertum vel manumiſſum inquietat, capitali ſententia plectendus.

XX. VALENTINIANI AVG. ad Virum P. P.
De accuſatione Epiſcopi, presbyteri, vel diaconi, & quod obnoxios cum illis ambulantes retinere non liceat.

XXI. HONORII AVG. ad Hadrianum P. P.
Lex II. aduerſus Donatiſtas, multo quam in vulgatis libris emendatior.

INDEX

EPISTOLARVM CONCILIORVM ITALIAE.

I. EPISTOLA I. Concilii Aquileienſis ad Gratianum Imperatorem.
Ne aures praebeat Vrſicino, qui Romanam ſedem repetere moliebatur.

II. EPISTOLA II. Concilii Aquileienſis ad Theodoſium Imp.
Vt Concilium Alexandriae fieri iubeat propter Timotheum Epiſcopum, qui aliquorum diſſidiis vrgebatur.

III. EPISTOLA III. Concilii Romani ad Gratianum & Valentinianum Impp.
De damnatis e factione Vrſicini, qui Eccleſias ſuas contra interdictum retinebant, vt Epiſcoporum iudicium ſubire & parere iubeantur.
Reſcriptum Gratiani Aug. iuxta ſuperioris Epiſtolae relationem, datum ad Aquilinum Vicarium Vrbis.

IV. EPISTOLA IV. Concilii Italiae ad Theodoſium Imp.
Inter cetera damnatos ſcribit in Synodo fuiſſe, qui Apollinaris dogma inducere conabantur.

V. EPISTOLA V. Concilii Italiae ad Theodoſium Imp.
De Epiſcopo Antiochiae ſubrogato poſt mortem Melitii, & vt Nectarius Conſtantinopoli poſt Maximum ordinatus loco cedat, aut Romae ſuper vtriusque ordinatione Concilium habeatur.

INDEX

EPISTOLARVM ROMANORVM PONTIFICVM.

Breuiculus Hiſtoriae Eutychianiſtarum, ſeu Geſta de nomine Acacii, cum Edicto ſententiae Felicis Papae in Acacium.

I. EPISTOLA I. Felicis III. Papae ad Zenonem Imperatorem.
Conqueritur de violatis ab eo Legatis, ſuadetque, vt adquieſcat damnationi Petri Alexandrini & Acacii.

II. EPISTOLA II. Felicis III. ad Clerum & plebem C. P.
Ne turbentur ob praeuaricationem Legatorum, atque vt Acacii a ſede Apoſtolica damnati communionem deuitent.

III. EPISTOLA III. Felicis III. Papae ad Monachos vrbis C. P. & Bithyniae.
Tutum Eccleſiae defenſorem praeuaricationis cauſa fuiſſe damnatum, & quomodo ipſi in ſuos, qui Acacio adhaeſerint, animaduertere debeant.

IV. EPISTOLA IV. Felicis III. Papae ad Zenonem Imp.
Laudato eius ſtudio in ordinatione noui Epiſcopi, hortatur, vt in Acacii Petrique nominum damnatione, de qua Epiſcopi Legati nihil ſibi mandatum reſponderant, cum Eccleſia Romana conſentiat.

V. EPISTOLA V. Felicis III. Papae ad Flauitam Epiſcopum C. P.
Quod legatos eius a communione propterea ſuſpenderit, quia de Acacii Petrique nominibus nihil ſibi mandatum reſpouderint. Hortatur vt ipſe ab his recitandis abſtineat, & Zenoni id ipſum perſuadeat.

VI. EPISTOLA VI. Felicis III. Papae ad Thalaſium Archimandritam C. P.
Ne cum Eccleſia C. P. vel illius Epiſcopo, ipſe aut Monachi eius ante communicent, quam a ſede Apoſtolica iuſſum fuerit.

VII. EPISTOLA VII. Felicis III. Papae ad Vetranionem Epiſcopum.
Diſcidii Eccleſiae C. P. cauſas exponens, hortatur, vt Zenonem ad vnionem cum Romana inſtaurandam permoueat.

VIII. EPISTOLA VIII. ſiue tractatus Gelaſii Papae.
In quo etiam ponit exempla Epiſtolarum Simplicii Papae atque Felicis, quod Timothei Aeluri, vel Petri Alexandrini impietatem olim cognouerint, vel viſi fuerint indicaſſe. Poſtea propriis proſequitur dictis, inſtruens, quid aduerſus Graecos debeat reſponderi.

IX. EPISTOLA IX. Papae ad Epiſcopos Orientales.
Quod in Acacii aliorumque damnatione Synodo noua opus non fuerit, & quod Petrum Alexandrinum abſoluere Acacius ſine ſedis Apoſtolicae auctoritate non potuerit. Tum de Epiſcopis catholicis ſede ſua ſine diſcuſſione deiectis.

X. EPISTOLA X. Vigilii Papae Encyclica ad vniuerſam Eccleſiam.
Exponit cauſſas ſeceſſus ſui ad S. Euphemiam, & quid ibi egerit cum Legatis Iuſtiniani, ſimulque fidei ſuae confeſſionem interſerit.

Digitized by Google